R. 7265

Ct. a. 3 19

IHS

M. Tullii Ciceronis Arpinatis latini eloquii authoris Epistolarum vt inscribitur familiarium Libri. xvj. cum Iodoci badii Ascensii familiarissimis iterpretationibus.

Eiusdem iodoci Badii Ascensii Compendium isagogicum in Ciceronis epistolas introductiuum.

Insuper adponitur index breuissimus rerum ⁊ verborum in opere cõtentorum.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

C1-a. 3 17

R. 7265

M. Tullii Ciceronis Arpinatis latini eloquii authoris Epistolarum vt inscribitur familiarium Libri. xvj. cum Jodoci badii Ascensii familiarissimis iterp̄tationibus.

Eiusdem iodoci Badii Ascensii Compendium isagogicum in Ciceronis epistolas introductiuum.

Insuper adponitur index breuissimus rerum ⁊ verborum in opere cõtentorum.

Iodocus Badius Ascensius: Egidio Turrario Sacerdoti cum primis & literato & probo uniceq; dilecto Salutem dicit.

Cogitanti mihi anxieq; disquirenti/quanam purgatione tam longi silentii culpã diluerem: q̃q̃ Tabellariorũ qui tot menses nos non uiserunt pœnuriã merito excusare possem: in mentẽ uenit consilii cuiusdã non quidem recti: set tñ p errorẽ arbitrãtis se obsequiũ p̃stare deo. Saulis uidelicet adhuc spirãtis uinarũ & cædis in discipulos diui. Qui ut oim manib⁹ in protomartyrem Christi Stephanũ lapides nefandos iaceret: seuius custos ad oim lapidantiũ uestimẽta consedit. Quid istius: inquies: simile cõmentus es Badi. Nempe ut te in hac tot epistolarũ frõnte nũcuparẽ/eo uidelicet cõsilio ut oẽs. Nam multos fore cõfidimus: qui uel titulũ huius epistolii legẽt: te uerbis meis saluere iubeant: tuisq; decentissimis moribus: graui doctrinæ & suauissimæ humanitati adsurgant: quibus lucubratiunculas meas in totũ hoc epistola sit tuum tuiq; similium iudicium. De operis aũt præstantia & authoris laudibus/tametsi consultius forsan sit tacere q̃ panca dicere: tñ illud citauero qd̃ Marinus Scodreñ in medium attulit. Qui contra Sidonium Apollinarem disputans: quippe qui in epistolari stilo silendum prorsus de Cicerone autumat: eũq; irridet Pliniũ illi præferens adducẽsq; nescio: inquit: quos Titianos & Frontonianos irrisionis suæ authores: in Ciceronis laudẽ sic prorumpit. Quibus ego: inquit Petrarcha: simulq; omnibus idem sentientibus una uoce respondebo: hoc solũ: sicut quidem uerũ est: illud Senecæ: quoniam quidquid habet Romana facundia/quod insolenti græciæ aut opponat aut præferat: circa Ciceronem effloruit: uerũq; illud Quintiliani: ubi inter multa & gloriosa preconia uiri huius dono prouidentiæ genitum dicit: quo totas uirtutes suas eloquentia experiretur. Et post multa qbus hoc probat. Quare: inquit: non immerito ab omnibus ætatis suæ regnare in iudiciis dictus est: Apud posteros uero id consecutus: ut Cicero iam non hominis nomen set eloquentiæ habeat. Hũc igit̃ spectemus hoc propositum nobis exemplũ sit. Ille se profecisse: sciat Cui Cicero ualde placebit. Sicut hæc inquam uera sunt/sic illud quoq; uerissimum. Quibus displicet Ciceronis oratio eos uel non nosse ueram perfectamq; facundiam uel odisse. Atq; ut semel dicam quod uerissime sentio Marcus Tullius ut in omni eloquentiæ genere: ita in epistolari stilo sine dubio principatum optinet & uerborum & rerum ratione: q̃uis a Seneca Cicronem carpi sciam q̃ in suis epistolis de familiaribus negociis multa reposuerit. Et iniuria. Nãq; ea dum scribebantur næcessaria erant & nunc cognitu sunt non indigna. Post Ciceronem primum optinet locum omnium iudicio Plinius Cæcilius siue minor: ut dicatur: mauis quem nepotis cognomĩe uulgo distingui iam cœptum ĩmo recœptũ uideo. Post: quẽ longo ĩteruallo sequunt̃ alii q̃uis pauci. Ex quib⁹ Seneca Anneus damnatur uel Fabii & Gellii iudicio. Et diuus Hieronymus laudabatur a nobis. Tulliana enim eloquẽtia in eius epistolis minime desyderat̃. iis dumtaxat exceptis/quæ Hebraicis trãslationibus siue authoritatibus refertæ: quæq; falsa/aut dubio titulo eidem adscriptæ sunt. Hæc ille: quæ quia grata tibi cæterisq; Ciceronis amatoribus putabam in medium adducenda censui. Vale Turrarie optime & me quod facis ama. Ex officina nostra Chalcographa Quarto Kalendas Iulias. MDXI.

Ciceroĩs p̃stãtia & laudes.

Qui in epistolis excellant.

Minime desyderat̃ q̃ non deest.

Iodoci Badii ascensii in epistolarum compositionem compendium isagogicum: breuitate & facilitate præditum.

De epistola & literis. Titulus primus.

Epistola literæ sunt missiles aut mitti idoneæ quib⁹ aut absentes facimus certiores si quid est quod eos scire aut nostra aut ipsorum interfit: aut res graues de philosophia deq; repu. tradimus aut iubemus: aut familiares & iocosas significamus.

Vnde tria sunt epistolarũ genera de quibus titulo tertio. Dicta quidem est epistola ab epistello uerbo græco qd̃ est mitto: unde missiles dixi literas esse. Sane more græco fit diminutiuũ epistolium quo Catullus utit̃. Dicuntur aũt literæ non tam: ut inquit Scodrensis: a literarũ multitudine: q̃ a lituris q̃ in epistolis fiunt q̃ non ea cura mittuntur ad amicos & familiares qua cætera/quæ non ad familiares perferunt̃. Quãuis & p̃ disciplinis & scriptis oĩbus usurpent̃. At literã dici quasi legiterã: eo q̃ legẽti iter p̃beat uel q̃ in legẽdo iteretur: uel a lituris q̃ scripta deleri possit: qm̃ plærũq; in cæratis tabulis antiq scribere delereq; solebãt: uel ab eo q̃ atramento liniatur: uel a linea: q̃ γραμμη græce dicit̃/q̃ ex linea cõstet: Seruius: Priscianus: Grãmatici oẽs docent.

De epistolæ & literarum consimiliumq; quantum ad elegantiam cum numeralibus discrimine. Ti. II.

Epistola & quæcunq; alia singularem habentia citra distributionem posita distributiua refugiunt quæ literæ & cætera in quouis significatu singulari carentia ẽt admittunt: sub distributiõe aũt oĩa indifferẽter distributiua effligitant: set ad tm̃ pluralia nõ fiet singl̃r relatio.

Huius dicti quatuor sunt mẽbra. Primũ q̃ singularẽ habẽtia distributiua refugiunt nisi distributionẽ admittant. Secũdũ q̃ singulari carentia saltẽ in qua significatione a nobis accipiunt̃ citra distributionẽ cũ distributiuis poni possunt: uñ p̃ duabus eplis recte binas literas dixeris. Tertiũ est q̃ oĩa distributiue posita siue singulari carent: siue non. cũ distributiuis rite ponunt̃: ut dedi pueris meis binas eplas. i. singulis duas. Quartum est q̃ ad tantũ pluralia nõ fiant relationes singulares qd̃ te grãmatica docuit puer: unde si dixeris dedi ad te bĩas literas. addes quarũ unis aut alteris respõdisti: nõ uni aut alteri. Cõtra si duas dedi pueris meis epistolas: addã quarũ alteri. si tamen binis: binas dederis & binis respõsum sit. dices: quarũ alteris. Similiter si propter adiunctum singulari careat: ut in Buco. Aurea mala decem misi: cras altera mittam: uidelicet decem.

Tria esse apud Ciceronem epistolarum genera. Ti. III.

Epistolarum genera secundũ Ciceronem tria sunt. Vnũ quo facimus certiores absentes si quid est quod eos scire aut nostra aut ipsorũ interfit. Alterum seuerum & graue: ut de repu. & de philosophia: Tertium familiare & iocosum. Ad hæc autem cætera reduci possunt oĩa.

De his uide Ciceronem lib. ii. epistola. iiii. ad Curionem.

In primo gñe sunt plurimæ apud Ciceronẽ & Plynium aliosq; epistolæ quas scripserunt: qa presentes conuenire non poterant: ob id em̃ inuentæ sunt epistolæ. In secundo sunt diui pauli. senecæ. diui hieronymi: diui augustini: multorumq; grauium uirorum literæ: quas scripserunt aut quia ne tunc quidẽ aut quia non semper conuenire poterant quos docere uolebant. In tertio sunt nõnulle apud Ciceronẽ, pluresapud philelphũ Pogium & alios qui res familiares aut iocosas scripserunt.

De epistolari officio ex Scodrensi. Ti. IIII.

Hierõymus ad Marcellã scribẽs: Epistolare (inqt) officiũ/est de re familiari aut de quotidiana cõuersatiõe aliqd scribere: & quodãmõ absentes ĩter se p̃sentes fieri: mutuoq; aut qd uelit aut qd gestũ sit nũtiare: licet ĩterdũ cõfabulatõis tale cõuiuiũ doctriæ quoq; sale cõdiat̃. Tullius ad Quĩtũ Fratrẽ Lib. I. Illud: qd̃ est epl̃æ ppriũ ut is ad quẽ scribit̃ de iis reb⁹ q̃s ignorat certior fiat p̃termittẽdũ eẽ nõ puto. Et ad figulũ Quærenti mihi &c. uide lib. iiii. epl̃am. xiii.

De epistolarum partibus. Ti. V.

Epistolarum autem familiarium partes quinq; poni solent. Salutatio. Exordium seu principium. Narratio. Petitio. Conclusio. In grauibus quidem omnes orationes partes locũ habere possunt: non tamen omnes næcessariæ sunt. In familiaribus aũt insani sit capitis adhibere diligentiam ut omnes partes insint cum præter salutationem quæ tamen omitti subinde potest: & præter reiquã monendo: cõmendando: recitãdo. postulando. conquerẽdo: gra

tulando.ridendo.iocando.fabulãdo.aut aliud faciẽdo significare uolumus narrationem: & præter quãlibet conclusionem: neq; exordio neq; insinuatione opus sit ullum. Vnde: ut in qt: Scodrẽsis Narratio tenet totũ fere corp⁹ eplæ: reqrit tñ iterdũ orõnis ptes: diuisionẽ: confirmationem: cõfutationẽ uti & exordium & cõclusionem. set has frequentius: illas rarius. Cicero enim in familiaribus raro aut nunq̃ exordiis utitur. Orationis autem partes a sulpitio in opusculo de epistolis explicantur: & late habentur in primo ad Herennium libro.

De salutatione & speciebus eius. Ti. VI.

Salutatio est qua animus scribentis in eum ad quem scribit significatur prima conuentio. Eius antem species sunt tres. subaudita: breuis: & plena.

Subaudita est quoties ꝓperanter scribẽtes aĩos nostros solo epitheto: hoc est adiectiuo beneuolẽtiæ aut male uolẽtiæ significamus hoc pacto. Suauissime fili. Nate dulcissime. Parens optatissime. Pater desyderatissime: aut in primis colẽde. Honorãde obseruande. Frater optĩe aut charissime. Mater ꝓstãtissima. Probe adulescens Iuuenis studiose, Amicorũ integerrime aut intime. Vicine bone. Cõpater dilecte. & sĩlibus. Ad quas addamus Velim scias aut opus est mihi hac uel illa re. Hac cæna nos cõuenito &c. Breuis est q̃ suppresso noĩatiuo nomine eum ad quẽ scribimus saluare iubemus: hoc mõ Salue dulcissimũ decus meum. Aue uirorum clarissime. Saluus sis fili indulgentissime. Saluere te gaudeo fili charissime. Saluum te esse uolupe est. Bene tibi sit. Bene tibi esse uolumus. Optamus salutem. Præmissa salute: aut salutem: sine alterius accessione. Plena salutatio est quæ ultra salutandi partes & superscriptionis & subscriptionis fungitur munere. ut Iodocus Babius Ascensius Christiano stichilo filiolo suo charissimo salutem dicit. Aliis autem salutem aliis fælicitatem: aliis sanctamuitam dicere licet. Poteris autem uerbũ subticere. Nam satis erit dum dices. Ascensius stichilo suo salutẽ. Neq; uero dices, Salutes plurimas: aut quot maris sunt harenæ: aut salutes, nã salus plurali carẽt. Præcipiunt aũt quidam magis audiendi nomen scribentis anteq̃ eius ad quem scribit ponendum esse: ẽt si minimus quisq; ad maximum scribat: idq; Ciceronis authoritate firmatũ uolunt: qui nomen suũ semper præposuisse comparit. uerũtamen cum consularis fuerit uir: difficile superiorem inueneris. Quocirca non damnem eorum modestiam qui principium uirorum nomina præponunt unde est illud Sulpitii Verulani uiri in hac arte peritissimi. Clarissimo uiro Falconi Simbaldo Patricio Romano: protonotario apostolico: apostoliciq; fisci custodi. Ioannes Sulpitius Verulanus salutem. Contra qui scribentis nomen præponendum censent non futilibus tutantur nominibus. Nam & Terentia. M. Tullio Ciceroni salutem dicit præposito suo utpote scribentis nomine. Et Anacharsis Scythæ philosophi ad Ammonem regem epistola sic incipit Anacharsis Ammoni salutẽ Alexandri quoq; ad matrem exstat epistola quã A. Gellius lib. xii. cap. iiii. recitat sic inchoata. Alexãder Iouis Ammonis filius Olympiadi matri salutem Scodreñ. aũt superstitiose quosdam cõtendere dicit: & nimis: illorũ nomen ad quos literæ scribuntur nunq̃ nomini scribentis preponendum. Idem inquit. Alexãdrum magnum salutem nemini in epistolis dixisse nisi Phocioni & Antipatro scribit Plutarchus. Qui etiam author est Cæsarem primum mutua amicorum per epistolas colloquia excogitasse quum ob negociorũ multitudinẽ & urbis magnitudinem uiuos urgẽtium causarum adfatus haud tempus expectaret. Hæc ille. E quibus nõ putes ante Cæsarẽ neminẽ familiares eplas missitasse. Hanc aũt plenam salutationẽ non opus est ꝓmittere nisi in literis apertis: & quales sunt q̃ scribuntur & imprimuntur continue aut in facie librorum: quãdo uero talis salutatio plena premittitur non est necesse in fine nomen scribentis repetere nisi aut modestie aut sui cõmendãdi gratia. Tũc eñ dicere licet sic. Idẽ tibi deditissimus alũnus. Aut tui obseruantissimus seu amãtissimus cliens, discipulus: famulus: prout in Sulpitio uidere licet. Set has salutationis partes altius prosequamur.

De superscriptione. Ti. VII.

Superscriptio est exterior super epistolam scriptio: nomen: merita: locumq; eius ad quem scribimus continens.

Sunt aũt qui nomen ꝓpriũ ante officii aut dignitatis ꝓconia ponendũ censeant: qd̃ in subscriptionibus quidem modestiæ gratia obseruamus. Vt Sixtus dei gratia seruus seruorum dei. Ludouicus prouidentia diuina francorũ rex &c. Set in supscriptionibus si officia & merita præpollẽt ꝓponẽda cẽseã: ut inuictissimo atq; christianissimo francorũ regi Ludouico duodecimo &c. Tam uero ꝓpriũ nomen q̃ eius ephitheta in dãdi casu ponere solemus: qa subaudimus: aut dent literæ: aut salutẽ dicit. Liceat tñ dicere. Ad magnificũ equitem auratũ &c. Locus aũt uel in accusatiuo ponet sine præpositõe si est ꝓpriũ loci mioris simplicis figuræ aut cũ ꝓpositione si aliud. Vel in gẽitiuo seu ablatiuo explso aut facile intellecto uerbo aut ꝓcipio qetis & motus i loco. unde sic scribere licet. Romã ad ædẽ diui Petri Lugdunũ ad diuũ Ioannẽ baptistã. Aut sic. Studioso adulescenti Parrhisiis bonis lris insudanti. Probo negociatori Brugis agenti Gandaui residenti &c. Præconia aũt ꝓ dignitate iustum esset cõficere: neq; fas est uno gradu ꝓditos: si differẽtibus sunt meritis eodẽ mõ adfari. Nã licet ad quos scribimus oẽs sint bonarũ artiũ ꝓfessores: alios tñ doctos: alios cũ primis uel inprimis uel inter primos doctos &

doctos & eruditos: alios longe doctissimos: aut facile doctissimos: aut summa doctrina preditos nũcupabim⁹. Vitandæ aũt sunt nimium fucatæ aut calamistratæ compellationes quæ adulationem suboleant: de quibus uidebis Sulpitiana exempla. Epitheta autem quæ idem confusæ ponit sic sua quibusq; accommodabis.

Summo pontifici adscribenda epitheta.

Sanctissimo diui Petri successori. Summo Romanorum pontifici Reuerentia omniq; obseruatione dignissimo Papæ antistitiq; Romãorum maximo. Sanctissimo Christi in terrris uicario. Sũmo uigilantissimoq; Christiani gregis pastori &c.

Imperatoribus apta.

Diuo atq; inuictissimo Romanorum imperatori. Fælicissimo totius orbis moderatori. Faustissimo rerum potitori. Incomparabili orbis monarchæ. Diuo Cæsari semperq; Augusto togatorum principi Inclytissimo: totius orbis triumphatori. & cætera.

Cardinalibus adponenda.

In primis reuerendo cardinaliq; præsbytero. Sanctissimo archipresuli ac firmissimo Romani pontificatus cardini. Summa obseruatione dignissimo romanorum pontificatus cardinali. Multa reuerentia digno romani pontificis adsistori cardineo.

Regi addicenda.

Inuictissimo Romanorum regi. Magnanimo triumphatori & Christianissimo Francorum regi. Clæmentissimo Hispanorum rectori scæptriferoq; principi ac regi. Excellentissimo summaq; uirtute prædito Anglorum regi et cætera.

Archiepiscopo conuenientia.

In primis sancto patri & primatus Lugdunens. archipræsuli. Reuerendo admodum in christo, ꝓtistiti: & neuiorum tornato. um ue præsuli. Sanctissimo præsuli & inclyto Leodiorum episcopo. Vigilãtissime gregi suo superintendenti Cameracensium episcopo.

Archiduci duciq; congrua.

Clarissimo atq; inuictissimo archiduci. Inclytissimo bellatori & inuictissimo suorũ ductori. Generosissimo atq; eidẽ splendidissimo duci. In primis strennuo atq; ꝓter cæteros fortunato horũ aut illorum duci &c.

Abbati & cæteris prelatis adplicanda.

Reuerẽdo patri. Obseruãdo cũ primis archiepresbytero. Religiosissimo uiro ecclesiæ. N. archidiacono. Vigilantissimo gregis dñici pastori. Magno ecclesiæ. N. curato. Eximio cõuentus carmelitarum ꝓsidi. Obseruãtissimo diuinæ legis inter minores patri. Disertissimo fratrum prædicatorum concionatori &c.

Comitibus equitibusq; auratis debita.

Fidelissimo imperatoriæ maiestatis comiti Inclytissimo Flandrini comitatus principi. In primis strẽnuo bellatori equitiq; aurato Aureo cingulo insignito summaq; uirtute prædito nec minus fælici in bellis gerendis equiti. Alto loco nato clarisq; natalibus perspicuo equiti &c. Forti admodum equiti &c. in primis strennuo.

Religiosis & doctoribus quadrantia.

Venerabili patri. Viro religioso admodũ & in primis colendo multa sanctitate perspicuo. Summa castimonia claro. Excellẽti abstinẽtia ornato. Sũma religiõe ꝓdito. Viro disertissimo Doctorum antistiti. Eloquii Romanorum principi. Iure cõsultissimo Medico peritissimo. Apollineæ artis expertissimo. Diuinarũ literarũ interpreti perfectissimo. Diuinæ paginæ professori eximio. Doctissimo bonarum artium doctori &c.

Iudici & prefectis urbium accommodanda.

Incorruptissimo iuris administratori. Sanctissimo legum exsecutori. Integerrimo legum iterpreti. Vigilantissimo urbis præfecto: Diligenti admodum ciuitatis moderatori. Optimo morum, censori. Iustissimo ædili. Equissimo iudici. Inuiolabili iustitiæ præsidi. Fori totius splendori &c.

Ciuibus & negociatoribus cæterisq; bonis idonea.

Splendido ciui. Prudentissimo uiro. Optimo ciui. Laudato admodũ negociatori. Mercuriali uiro probissimo Negociatorum optimo. Diligenti operario. Solerti opifici. Probo mercatori: studioso scholastico. Ingenuo adulescenti. spectatæ indolis puero &c.

De subscriptione. Ti. VIII.

Subscriptio autem est modesta notificatio scribentis cum loci temporis ac meritorum eius specificatione post uale sub calce epistolæ posita.

Quatuor igit̃ ad eã ꝓtinẽt. loci unde eplã mittit̃ descriptio: tꝑis quo scripta est notificatio: q̃ duo cõtiuo post

uale scribi solēt. itē scribētis & eius meritorū modesta declaratio: q̄ si humilis est scribēs, in postrema p̄te poni solet: neq; uero ut dixi si plena sit salutatio p̄missa: næcesse erit iterū scribētis nomen ac merita reponere. Quinetiā negociatores t̄pis & loci in fronte meminisse solēt. Locus aūt iuxta regentis exigentiā nūc in genitiuo nunc in ablatiuo: nūc sine p̄positione: nūc cū præpositione ponet̄: ut ex officia: nostra literaria Parrhisiis Ex Parrhisiorū Lutetia. Datū Romæ. Scriptū Lugduni. Set honestius talia subaudiunt̄. ut Vale Lugduni. kalendis martiis &c. Aut Lugduno &c. Cicero eñi frequenter utitur ablatiuis pro aduerbiis de loco positis. Tempus aūt in ablatiuo sine præpositione ponemus: aut cū p̄positiōe in eo casu quem ipsa efflagitat: ut Lugduno anno millesimo q̄ngentesimo septimo Kalendas Aprilis: aut ad kalendas aprilis. Cū uero dicimus pridie kalēdas: aut tertio kalendas perficit̄ sic: pridie. i. die p̄eunte aut præituro Kalendas. Tertio die ante Chalendas aut inter chalendas: unde q̄a subaudit̄ ante. ideo dies denoīabit̄ a sequētibꝰ: chalēdis nonis aut idibus nō præcedētibus. Et ideo quia primus cuiusq; mēsis dies chalendæ sunt: iō q ab eo denoīabunt̄ dies erūt in mēse præcedēte. Set q̄a nonis & idibus: in eodē mense. Sunt aūt statim post chalendas nonæ in quatuor mensibus incipientibus ab his l̄ris immo. i. iulio: martio: maio: & octoberi sex in reliquis quatuor deinde in oībus idus octo. post quas sunt chalendæ sequentis mensis: aut uerius dies ab eis denoīandi. Nam chalendarū nonarū & iduū unum duntaxat diē esse uolūt quē in ablatiuo ponemus dicētes chalendis nonis aut idibus augusti &c. q. dicamus chalendis ipsis. Cum uero dicimus ad chalendas est quasi iuxta aut circiter chalendas & dies incertus: set pridie chalendas est dies præcedens: propterea autem ꝙ ablatiuum dic includūt: licet dicere pridie uel postridie chalendarum: nec est postridie idem quod cras set posteriori die: unde de preterito dici potest. Postridie q̄ p̄r defunctus erat epulum dedi: & de futuro: postridie q̄ uxor morietur uiscerationem dabo &c. Item tertio chalendas est p̄cipue is qui tertius est: computando chalendas pro uno & pridie chalendarum pro altero. Set ad tertium chalendas uolunt intellegi eum qui ad. i. iuxta est siue tertius siue quartus: & ita in reliquis.

De forma & stilo epistolarum. Ti. IX.

Texendæ sunt familiares epistolæ uerbis tritis & quotidianis latinis tñ & non fastidiosis stilo non multum elaborato: set solerti quadam neglegentia fulto.

Nam ut cicero meminit in libro de perfecto oratore: quædam neglegentia diligens est: itaq; danda est op̄a: ut si fieri pōt in epistolarū contextu nulla pelluceat iunctura dūmodo uitetur plæbei sermonis nimia uulgaritas.

Sermo itaq; erit purus: latinus & ad intellegendum facilis.

Vnde A. Gellius li. xiii. c. viii. diui Augusti epistolas elegantia sermonis neq; morosa neq; anxia: set facili & simplici laudat. Plinius quoq; iunior ad Thusculanum ait. Et pressus sermo purusq; ex ep̄lis petit̄. Seneca itē ad Luciliū ep̄la. xl. inq̄t Minus tibi accuratas a me ep̄las mitti frustra quereris. Quis enim accurate loquit̄: nisi qui uult putide loqui. Qualis sermo meus esset. si una sederemus aut ambularemus illaboratus & facilis tales uolo esse epistolas meas qui nihil habent exercitum nec fictum: set si fieri posset ostendere q̄ loqui mallē. Non me Hercle ieiuna esse et aridua uolo quæ de rebus tam magnis dicentur. Neq; enim philosophus ingenio renuntiat. Multum tamen operæ impendi uerbis non oportet. Epistola etiam. xv. inquit. Set: ne epistolæ modum excedam: qui non debet sinistram manum legentis implere: in alium diem hanc litem cum dialecticis differam. hæc ille: qui sinistram manum legentis impleri significat cum longior fuerit epistola: tunc enim et dextera et sinistra teneri næcesse est.

Verba epistolarum non tam erunt uetusta ut obsoleta & desita sint: nec tam recētia ut ignota: nec tam exculta ut morositatem præ se ferant: nec tamen ita neglecta ut fastidiant.

Apud Dathum plene uidebis an uetuste loquendum sit. Et apud Sulpitiū disce. Ex obscuris et exoletis quæ omnino uitanda sunt: famam eruditionis non adfectandam esse. Sunt enim qui se multa uidisse glorientur & ex eo laudem captent: si nimis prisca uerba in sermonem quotidianum reduxerint.

De prouidentia in componendo habenda. Ti. X.

Quidquid dicturus aut compositurus es totum mentis oculis priusq̄ incæperis præuidebis & excogitabis. Excogitatum suo ordine dispones: & dispositum decenter exornabis

Sunt enim tres obseruandæ pulchritudines. Ingeniosa excogitatio siue inuētio. Venusta dispositio atq; economia. Et decens uerborum sententiarumq; exornatio. In prima autem pulchritudine cōsyderandæ sunt sex orationis partes. Principium siue exordium. narratio. diuisio. confirmatio. confutatio et conclusio. de quibus in rhetoricis. Ciceronis uidendum præterea.

Orationis membra quinq; inuentatio: dispositio: elocutio: memoria: & pronuntiatio.

Oportet enim ut quas res dicere uelimus diligenter excogitemus: excogitatas atq; inuentas ordine suo disponamus: dispositas eloquentiæ stilo mandemus: mandatas scripto: memoriæ commendemus: et demum facunde et cum decenti gestu pronuntiemus.

De materia propria epistolis ex Scodreñ. Ti. XI.

Opus est eū qui diligēter scribere ep̄las uelit simplicē & perspicuā materiā p̄ponere: & neq; resecare neq; p̄ducere supra q̄ꝓ oporteat: & exornare optima elocutione: nō dictiōibus turgidis & aspis: set attico more loq & modice. Perspicuitas ornet l̄rās & grā dictionū florida.

Omnino peritos sagittarios imitari debet: ne excedere signum nec deficere a signo.

Vtendum est & historiis: & aliquæ fabellæ adducendæ: Aliquid ex monumentis antiquorū excerpendum. Semperq; illud Apollonii ad Scopelianum ante oculos ponendum Genera orationis quinq; esse: philosophicum: historicum: oratorium: epistolicum: & commentariorum: ut hec distinctis uoluminibus adsignemus.

Hn̄t autē ep̄læ non tā elocutionē p̄priā: set res q̄sdā peculiares. Vt Aristote. notauit: q inq̄t.

Hoc non ad te scribo qm̄ epistolicum non est. Nam si quis in epistola sophismata, physiologiasq; quæ ab epistola aliena sunt. Si quis rerum naturā mathematicūue aliquid scribebat: Is quidem scribit non utiq; epistolā quæ modesta ac prudens esse debet: uenustate decorata legentibus obuia & grata: festiuitatis plæna De negocio simplici, simplicibusq; nominibus constans: simplicem habet narrationē. Prouerbia sint in ea crebra: quibus accœpta congruaq; de qua agitur materia: ita sapienter scribi opinantur. Quod in epistolis utcūq; uersu custodit Horatius: ꝙ epistola sicut prouerbium quidam cōmune ac uulgare sit. Qui sententias scribit & adhortationes non similis uidetur narranti per epistolam, set per consilium.

Qui decore sententiarum epistolam cupit implere. non iam: inquit Demetrius: loquētis similitudinem gerit set struentis aliquid. Et Dionysius sentētias non pertinere ad epistolas clamat. Quare Senecam olim insectati sunt: nec hodie incessere desinunt eruditorum plurimi ꝙ disputationes pro epistolis scripserit.

Aristoteles & demōstrationibus quæ propriæ sunt epistolarum utitur: ut quum nititur ostendere ꝙ æque magnis ciuitatibus & paruis benefaciendum sit. Dii inquit in utrisq; æquales sunt ergo benefacere oportet quū gratiæ deæ in his æquales tibi sint.

Epistolæ quæ plærunq; ad ciuitates & reges scribuntur paululum elatæ sint: & aliquanto cōptiores ac grauiores. Consyderanda enim persona cui scribitur: quæ profecto elata est.

De epistolarum magnitudine Ex eodem. Titu. XII.

Scribentes epistolam meminerimus nos epistolam scribere ne sit uolumen loco epistolæ.

Quēadmodum Aristotelis ad Alexādrū & ad Dionis familiares epistolæ Platonis Nā Ciceronis ep̄læ breues imo breuissimæ sūt p̄ter paucas: q̄: ut dicam qd̄ sentio: sentio aūt quod de eius oratōibus sensit Cæcilius: optimæ sunt: utq; aliæ bonæ res & bonus liber quoq; meliores quo maiores pro materiæ ratione. Idē Author Cornelio Minitiano hunc in modū scribit. Quid enim mihi cū tam longa ep̄la? Nolite ego itētidem quærere: qd̄ Romæ geratur: & tamen memētote nō esse ep̄lam longam: quæ tot dies: tot cognitiones: tot deniq; reos causasq; complexa est. Quibus uerbis inuit ep̄las longas fieri posse de multis magnisq; rebus: quæ tamen longæ cum tot & tanta contineant non sint censendæ. Hæc ille: qui post multa diui Hieronymi de breuitate epistolarum testimōia: adfert illud diui Augustini ad Hieronimum. qd̄ sane scripseram nullum me librum aduersus te Romam misisse ideo scripseram: quia & libri nomen ab ipsa epistola discernebam.

Non tamen est nimia breuitas amanda: licet in ea nimis delectatus sit Libanius & Lucianus in ep̄lis suis: q̄rū phalaris author uulgo credit̄. Et p̄ materia rōne dilatanda est oratio.

De stilo epistolari ex Scodreñ. Titu. XIII.

Demetrii Phalerei sententia est. In tenui humiliq; dicendi genere epistolam uersari: Cuius dicendi modus & stilus gracilis esse debet. Et infra.

Et pressus sermo purusq; ex epistolis petitur. Stilus quoq; pro personarū ratione efferendus aut depremendus est: & cū oportuerit inter utrunq; temperandus. Et q̄ꝗuis aliqui neglegentiam pro cultu in epistolis adserant: tamen cum pro munere mittātur diligentia magis probanda: ut Plynio placuit. Vtq; Dionysius iubet: cōcinnitas adhibēda quæ ab arte amouet̄.

Demum cum epistola ambitione carere debeat nec scribentis indolem ostentare non semper agere adfectat quoniam nō est dialogus: tametsi apud Ciceronem & alios interdū agat ea: puto: ratione ꝙ dialogo sit adfinis.

Cicero ad Pætum in ea epistola quæ incipit Ain tandem Qualis debeat esse epistola paucis explicat sic inquiens. Verũtamẽ quid ego tibi in epistolis esse uideor? Nõne plæbeio sermone agitur tecũ? Nec enim semp eodem modo. Quid em̃ simile habet epla: aut iudicio aut cõcioni? Quin ipsa iudicia nõ solemus tractare uno modo. Priuatas cãs & eas tenues agimus subtilius: capitis aut famæ scilicet ornatius: Epl'as uero quotidiãis uerb̃ texere solemus. &c.

Idem ad atticum lib. i. tris eius Epistolas se accepisse scribit: Quæ inquit fuerunt omnes rhetorum pure loquuntur cum humanitatis sparso sale: tum insignes amoris notis.

Sunt tñ sicut in orõne oratoria tria stili gña in epla: set lõge oratoriis inferiora: Infimus qdẽ oratoris stilus epl'ari muneri sũmus est. Nec oẽ genus epl'arũ nnũ & eũdẽ stilũ hẽt: ut qdam arbitrant'. Igitur gracili stilo proximus est stilus uitiosus q aridus adpellatur. Fit in tribus rebus. In sentẽtiis: ut q de Xerxe inqt. Descendit Xerxes cũ oĩbus suis. Debuit em̃ dicere cũ tota Asia: nã quũ dixerit cũ oĩbus suis ualde rẽ dimiuit. In dictiõe: quũ res magnæ noĩbus par uis enũtiãt': ut ille q de Phalaridi Tyrãno dixit. Quæ em̃ Phalaris pturbauit agrigẽtinis: nõ iis dictiõibus exp̃sit tyrãni crudelitatẽ: q̃ magnis noĩbus explicanda erat. In cõpositiõe quã do incisa densa sunt ut in Aphorismis. Vita breuis. Ars lõga: tẽpus acutũ experiẽtia dubia.

Demum stilus epistolæ gracilis est iunctus cum gratioso Si Demetrio & Dionysio credimus. Qui opinati sunt duplici genere dicendi miscendam epistolam gratioso & tenui. Gratiosus etiam in pluribus locis inuenitur. In rebus: ex prouerbio: ex fabula: ex similitudine & hyperbole. In dictiõibus quum nominibus pulchris aliquid exprimitur ut γη πολυςεφανος: terra multum coronata. Fit etiam ridiculum: quod profertur nominibus uilibus & uulgaribus: quod destruitur ornatu elocutionis. Nam qui ridicula graphice describit: similis est cui piam simiam ornanti. Hec ex Marino Becichemo Scodrensi. Qui Ciceronis epistolas iustis laudibus extollit: & a Sidonii eleuatione defendit: ut in epistola nostra tetigimus.

De ordine & constructu uocabulorum. Titu. XIIII.

De cõstruẽdis collocadisq; uocabulis tãetsi lex certa dari neqt: utpl'imũ tñ orator & grãmaticus utunt' cõtrariis uiis: p̃terq̃ in dictiõibus uim exordiẽdi hñtibus q̃s uterq; ĩ frõte locabit.

Nam orator uocatiuum passim ubi concinnum uidetur collocat: grãmaticus in principio dumtaxat.

Orator determinans sæpe p̃ponit determinabili: ut obliquũ rectori. uerbũ ĩfinitiuũ finito. aduerbiũ uerbo adiectiuũ substãtiuo. Idq; freqnter aliquo ĩterposito: ut mlta uiri uirtus. degeneres aĩos timor arguit Amare te non desinã. Multas ad res sũmæ cõducit uirtus. Grãmaticus q̃ ꝓxime põt determinãs pone determinabile locat.

Orator sæpe relatiuũ antecedẽti præponit: & utrũq; eidem rectori tribuit: ut quas credis esse has non sunt ueræ nuptiæ. Grãmaticus contra antecedẽs p̃ponit nec ab eodẽ nisi bis posito regi patitur.

Orator negationẽ ĩcludentia p̃sertim signa uniuersalia in finẽ reducit: grãmaticus in p̃ncipiũ: sic tñ ut resolutione facta obliquũ postponat: ut qui te plus amet habes neminẽ. Non habes quẽq̃ qui te plus amet &c.

Orator quæsitiua etiam fini dat: ut partes orationis quot sunt' grãmaticus principio.

Orator multa in subauditione relinquit: ut uerba generalia. sum facio. gero & ad loquellã spectantia. Aut uerba ipsa sine suppositis collocat Grãmaticus nihil omittit quod ad integritatem sermonis aut sententiarum pertineat: ideoq; omnia subintellecta reponit.

De particulis non commutandis. Titu. XV.

SVnt autẽ nõnullæ particulæ quæ nisi ꝓpriis locis ponant' fœdant orationẽ. Quare hæ semp sunt præponẽdæ. At in oratiõe. aut in carmine sequẽte uocali: set acitẽ quæ etiã in medio locant' nec: neq; uel: aut cæterũ: enimuero: uerũ: si: sin: q̃tinus: seu: siue: ni: nisi: Ex his autẽ nullã ĩ maioribus pricipiis nõ aliũde depẽdentibus collocabis p̃ter at ĩ ĩdignatiõe: aut: uel: seu: siue: & ni. Postponunt' :q; ue: ne: qdẽ: quoq; aũt: uero: em̃. Et amat adponi post primã dictionẽ clausulæ depẽdẽtis. Præsertim autẽ. em̃: & uero. Quæ

alibi nisi

alibi nisi post secundam non collocantur: ut cæteræ. q; & quoq; post illam dictionem quam coniunctio & præcederet locari uolunt.

Etem̃ põt p̃ponĩ: uult aũt ĩ medio poni. Ve & ne post eã quã an & uel: p̃cederẽt subiici amãt. Cæteræ autẽ cõiunctiones fere oẽs p̃ponĩ supponiq; pñt. Set ex his aptæ sunt primis initiis. Quoniam. cum q̃uis & si: q̃q̃ licet quia q: ut: si: In minorum initiorum ad aliud dependentium fronte. Quocirca quapropter: quamobrem & quare constituemus Ergo & igitur in breuioribus conclusionibus. Itaq; plurimum in maioribus.

Quin & non præponũtur. Vtiq; postponitur. Sin nunq̃ dicitur nisi præcesserit si: aut fuerit subintellectum. Ita pro ualde postponitur.

Quia non ponitur ante set. Nec dicas concinne. Non uero set non autem. Nec neq; autem/set neq; uero. Nec age autem set age uero. Nec sane autem/set sane uero.

Nec iam autem/enim autem/at autem. Set iam uero: enim uero: tum uero: at uero. Post nõ & nec enim adponens: ut nõ enim: nec enim/uel neq; em̃: non tñ dices: ne em̃/aut ne uero.

Neq; non ponitur ante nam/nec equidem ante atq;: dicimus enim nam neq; atq; equidem. Tũ & et geminamus quando partes sunt æquales. Set quando sunt inæquales præponimus cum/cum minore: & postponimus/tum cum maiore.

Versus fere semp postponitur. Tenus freqẽter: inter: ꝓpter: circa: cõtra: & sĩles nõ raro. Reliquæ præponĩ gaudẽt: set monosyllabæ post adiectiuum & ante substantiuum idest inter utrunq; poni solent.

De uenusta uocum maritatione. Ti. XIII.

Non solum quo ordine set etiam quicum quælibet dictio locãda sit summe attẽdendũ est. Omnis enim uult poni cum positiuo aut comparatiuo nunq̃ cum superlatiuo.

Contra quisq; cum superlatiuo: aut uim eius habente. Cum superlatiuo autem nõ ponimus uim superlatiuam habentia set cum positiuo: ut sunt in primis: apprime: per/perq̃: sane sane q̃: oppido oppido q̃. Ponemus tamen cum eo longe facile. nimirum & q̃ pro ualde. Tãtum/quãtum/modicum/paruum/nihil & nihilum/satis/tantũdem positiuis congruunt lõge/facile/tanto/quãto & similia in o comparatiuis & superlatiuis.

Dicemus ergo omnes boni uiri: optimi quiq; milites: tamen apud Ciceronem leges omnes summi uiri: set id perinde est ac si dicas: omnes optimates: & si aliquem dixeris q̃ optimum: non addes genitiuum quale sit q̃ optimum omnium.

De uenusta iunctura. Ti. XIIII.

Iuncturæ quoq; quæ est apta uocabulorum structura & collocatio sine offensione accurate studendum est. In qua literarum syllabarumq; lenitatem & asperitatem attendimus.

Vitandus itaq; est eiusdem literæ syllabæ: aut dictionis frequens concursus literæ s cum i sibilus. Cacocephaton idest malum & turpem sonum aspernabimur.

Similiter cadentia uel desinentia uel declinata pueriliter non adfectabimus.

Cauendum præterea est ne decrescat oratio: & fortiori subiungatur infirmius: ut sacrilego fur. Nam augeri & insurgere sententiæ debent.

Et iuxta ordinem naturæ et urbani sermonis obseruationem prius uiros q̃ fœminas: deos q̃ homines: alios q̃ nos: genera q̃ species: communia q̃ propria pones.

Cauebis ne ordo pariat ambiguitatem neue plixitas fastidium: aut breuitas obscuritatem.

Itẽ ne longa sit uerborũ cõtinuatio quã uno spũ enũtiare neq;as. Cauebis ad hoc ne ordine.

permutato quid fiat superuacaneum. Siquidem ut recte dixeris fratres geminos & mulierē ancillam:ita superuacue geminos fratres & ancillam mulierem. Si enim gemini & fratres sunt si ancilla etiam & mulier est.

Cæterum si quo ordine:res gestæ erunt narrabuntur multum iuuabunt intellectum.

Quinadeo in metaphoris rerum gerendarum ordinem conspiciam.

Sicut in illo Quintiliani.duxit me similis ætas:uicerunt officia:cœpit fides:amantem odisse nō potui. Vbi consuetudinis seruatur ordo.Nam qui per consuetudinem amicitiam ineunt:primo loco ducuntur: ut liberi & nullo officio adstricti aut uinculo capti:deinde ubi officia accedūt:uincuntur ut etiam si nolint amici uideri debeāt:at ubi perspecta fides est:capiuntur:ac capti amantem odisse non possunt:quæ res in similibus est nobis animaduertēda. Nam præpostere dicas.hanc aluit:peperit:genuitq; puerpera prolem. Prius enim genuit q̄ peperit:& peperit q̄ aluit.

In rerum tamen narratione alius a poetis alius ab oratore seruabitur ordo.

Vnde de poetico ordine dicit Horatius in arte.

Ordinis hec uirtus est ac Venus:aut ego fallor.
Vt iam nunc dicat:iam nunc debentia dici:
Plæraq; differat:& præsens in tempus omittat.

Orator enim fere quo ordine res gestæ sunt eas narrat poetæ autem sæpe a fine aut a medio historiæ narrare incipiunt.

De elegantia sermonis obseruanda. Ti.xviii.

Elegantiæ sermonis uocumq; proprietates in epistolis ad unguem obseruabuntur non minus q̄ in oratione:tametsi non tantus erit uerborum splendor nec ornatus.

Verūtamen poetica:ut sunt caballus:genitor:genitrix:pegrina:ut sunt gaza:esseda:& sum mopere barbara:ut sunt guerra:bladum:& inepta:ut causare pro producere uel efficere.cōsiteri pro eo quod est confessionem audire:diligentius uitabimus.

De phuco & ornatu frequenti uitando. Ti.xix.

Phucus autem frequens & ornatus nimis uitabitur in familiari præsertim epistola.

De uenustis locutionibus. Ti.xx.

Venustæ locutiones dūmodo rebus congruāt non sunt in epistolis (ut iā dictū est:fugiēdæ. De quibus in Augu.dathum latius diximus.

FINIS.

Via ad Epistolarum primi libri cognitionem non parum conduxerit uitæ & casuum authoris cognitio:eam complectar paucissimis.M. Tullius Cicero Arpini natus:Romæ quo puer perductus fuerat:tantū in dicendo profecit:ut in causis dicendis primum locum consecutus sit:tantūq; uetitatis & reipu.studio potuit:ut omnis honores suos ordine optinuerit:In consulatu autem sic sese gessit:ut nō minus ueræ gloriæ in toga meruerit q̄ alius quispiā in armis:liberauit enim urbem ab incendio & ciuitatem a cæde coniuratorum Catilina duce/in quos cum animaduertisset:& Catilina iam in plio cecidisset:primus in toga triumphauit:primusq; parēs patriæ adpellatus est:erectis eius gloriæ perpetuis monimētis: quæ res illi inuidiæ non parū peperit:præsertim apud Cæsarem:& paulopost apud Clodium uirum apprime nobilem:qui captus amore Pompeiæ uxoris Cæsaris in domo eius in ueste muliebri deprehensus est temeasse festa bonæ maribus nō adeunda deæ: ob quārem in ius uocatus negauit se tunc in urbe fuisse:citatus autē Cicero in eū testis adseruit Clodium eo die secū Romæ fuisse quod idem & alii præclari uiri testati sunt:Clodius tamē iudicibus corruptis pecunia absolutus est:Cæsar autem uxorem repudiauit:q; diceret domum Cæsaris non solum crimine:sed etiam suspitione criminis uacare debere:in Clodium ut Ciceroni incomendet nihil grauius egit. At clodius ultiōis auiditate a patribus ad plæbem per adoptionem transiuit:factusq; tribunus plæbis ciceroni diem dixit q; nobilissimos ciues necasset indicta causa. Erant autem tunc consules.L.Piso cæsaris socer:&.P.Gabinius/qui prouinciarum spe Clodii conatibus fauebant.Quod intellegens cicero cum neq; a Pompeio neq; ab aliis amicis satis tutaretur aufugit:absensq; damnatus est a clodio ut bonis eius publicatis quadringētis millibus passuum ab Italia igni & aqua illi interdiceretur:Qui uero hospitio suscœpisset exsul esset & sua amitteret omnia. Additumq; rogationi est ne quis de eo reducendo referret:disputaretue aut pedibus in sentētiam iret/quæ omnia populus sciuit atq; adprobauit:maxima ut semper fuit animorum mutabilitate.Clodius ita exsulis uillas diripuit & incendit domum in palatio a fundamentis demolitus est:& in area templum libertatis constituit.Fortunas omnis hastæ subiecit:nec tamen in tota illa auctione:sector quisq̄ repertus est.Cicero in Macedoniam aufugit: ubi a Planco benigne excœptus est.Clodius autem ob uictoriam insolentior factus etiam Pompeium in publica concione contumeliis proscidit Quærens ut populus q; Pompeius is esset responderet:Quis uno digito caput scaberet.Quis uir uirum quæreret?& similia.Qua contumelia irritatus Pompeius:fratusq; Lentuli authoritate ad quem proxime sunt epistolæ:& qui Ciceroni amicissimus fuit:author fuit Tito Annio Tribunoplæ.ut rogationem ad populum ferret de Cicerone reuocando.Quæ res ingētes turbas cōcitauit.Clodius enim cum factione sua tribunitiæ obstitit rogationi:eoq; obnitente aliquādiu nihil agi potuit.Certatūq; est interim in publico armis:tribunitiaq; potestas uiolata est.multi quoq; interfecti:adeo ut Quintus Cicero Marci frater:inter cadauera latitans sit seruatus.Postremo Pompeius ingenti bonorum manu ad hoc ipsum ex tota Italia collecta clodiū foro expulit/auxilioq; fuit ut populus sine aliquo maiore motu rogaret:.Nunq̄ maior populi Romani de aliqua re consensus fuisse dicitur:neq; tam magnum alias totius Italiæ studiū/quæ ad hoc ipsum Romam confluxerat:ut non magis elegāter q̄ uere Cicero postea gloriatus sit Italiæ se humeris ab exsilio reportatum.Senatus charitate& beneuolentia cum populo certauit:decreuitq; ut publice laudarentur ciuitates quæ ciceronē humaniter accœpissent:ut domus & uillæ eius publico instaurarentur sumptu. Rediit sextodecimo mense postq̄ urbe eiectus fuerat.In senatuq; aliquantulum floruit/quo tempore ad Lentulum primi libri epistolas scripsit:deinde Ciliciam post Lentulum & Appium Claudium pulchrūm/prouinciam optinuit:unde reuersus bella ciuilia inter Cæsarem & Pompeium offendit orta:quæ res effecit ut triūphare non potuerit:diu autem ad concordiam utrunq; frustra hortatus:Pōpeium tandem secutus est quo uicto & occiso per Dolobellam generum suum Cæsari reconciliatus:cū in foro locus non esset:ad philosophiā se contulit.Tandem Cæsare occiso:cum libertatis publicæ gratia eius percussores tutaretur &in Marcū Antonium Cæsaris uindicem philippicas habuisset:postq̄ Antonius Lepidus & Augustus triumuiratum iniissent:ab Antonio Aliis conniuentibus proscriptus est & in fuga deprehensus capite & manu qua philippicas scripserat truncatus est.Nunc paucis argumentum repetam.

Argumentum Epistolarum primi Libri.

Postq̃ Lentulo consule & fautore: Pompeio autem referente & adiuuãte: Cicero ab exsilio redierat: suauiter cum Pompeio & Lẽtulo Romæ uixit. Quo tempore superuenit Ptolemeus Auletus Aegypti rex ab Alexandris pulsus aut ob mollem uitam; nam choraulam ĩprimis exercuit: aut ob nimiam pecuniæ exactionem: aut ꝙ Cyprum ob Romanorum fauorẽ uindicare sibi cum fratris prius fuisset nollet: postulansq; ab senatu populoq; Ro. in regnum restitui. Fugit autem clam suis: ita ut mortuum putantes Beronicen filiam eius natu maximã in regnum restituerint. Nupserat autem prius Cybiosatti Syro regia stirpe: ut ipse credi uolebat: procreato: set paucis post diebus ob sordidũ ingenium regno expulso: deinde Archilao eius Archilai filio qui cõtra Syllam pro Mithridate pugnauit: hac ergo nouis studente rebus Ptolæmeus pater eius occulte Romã ingressus Pompeio est ab initio conciliatus: & per eum patribus cõmẽdatus: actũq; est de eius reductione: simul & de legatorum cæde qui supra centum ab Alexandria contra ipsum missi erant: & cum his Dion Academicus. Intellegentes enim Alexandrini se ab rege criminatum iri: tot oratores miserunt recriminaturos eum & eius scelera detecturos: quo cognito rex iam Romæ agens multos eorum in itinere per ĩsidias interficiẽdos curauit: quosdam etiam in urbe alios pecunia corruptos ablegauit: effecitq; ut eorum querella minus procederet: desperans tñ honorificam reductionem: se in Ephesum recœpit relicto Hãmonio legato qui absentis rem curaret: largitionibusq; quos posset corrumperet: non solum ut reduceretur: uerum etiam ut per principẽ rei militaris Cnæum Pompeium: qui dissimulauit se uelle reducere propter Lẽtulum consulem: qui gloriosum putans de tanto rege optime meruisse, summope contẽdit ut ab ea petitione Pompeius quem unice timebat desisteret: fuitq; author patribus præfecturæ maritimæ & terrestris annonæ Pompeio decernendæ: ut maiorem ille dignitatem adsecutus de reducendo rege omnem curam abiiceret. Interea autem finito consulatu: procõsul fit Ciliciæ: Regis autem legati: rege id petente contẽderunt ut per Pompeium potius reduceretur: magnamq; partem senatus pecunia ad hoc induxerant: Quã quidem pecuniam mutuo accœperat sub pollicitatione usuræ ab Rabirio posthumio adhuc in Aegypto agens: & a quibusdam aliis Romanis: qui uidentes nisi rex restitueretur se pecuniam creditã amisisse: grandem denuo pecuniam mutuo dedere. Atq; una cũ legatis institere ut reductio per Pompeiũ fieret: quod intellegens Lentulus iam in prouincia agens scripsit ad Ciceronem de quo optime meritus fuerat: quia ut dixi author fuerat eius restitutionis: ut contẽderet reductiõem regis sibi decerni. Nam prouincia Cilicia in uia ad Aegyptum est: Cicero autem hac epistola Respõdet se tãtum pro eo laborasse ut omnibus satisfecerit præterq̃ sibiipsi: eo ꝙ non possit efficere qđ uelit in causa eius. Dicit autem se oppugnari, largitionibus legati & res agi per creditores. s. eos qui regi pecuniam crediderant. Docensq; quid super ea re in senatu actum sit: [fuit] cum Catone adhortãte quindecimuiri ac sacerdotes quibus Sybillinorum librorum inspiciendorum cura erat: ad senatum denũtiassent carmen Sybillinum quo cauebatur ne rex ægypti cum exercitu reduceretur: ut statim dicam. Quidam e senatu censuerunt reditum regis Lentulo decernendum set sine exercitu propter religionem. Alii Pompeio cum duobus lictoribus: aut eũ mittendum cum totidem lictoribus ad Alexandrinos reconciliandos: quod Ptolæmeo non omnino displicuit set senatui non satis tutum uisum Pompeium Alexandrinorum furori cedere. Alii censuerunt ut tres legati regem reducerent. Set studio Ciceronis effectum erat ut senatusconsultum pro Lẽtulo factum fuisset: nisi libri Sybillini obstitissent: quorum carmen erat huiusmodi. Si ægypti rex auxilio quodam indigens uenerit eius amicitiam ne abnueritis: set illum quidem cum multitudine ne iuueritis: quod si aliter factum fuerit labores & pericula habebitis. Sic Gæorgius Valla. Alii carmen magis suis uerbis recitant. Sane cum ea res diu suspensa maneret: Aulus Gabinius iniussu populi set adhortante Pompeio Regem restituit: qui recœpto regno filiam & Archilaum maritum eius occidit: nec ipse diu superuixit fatali morte absumptus: relictis quatuor liberis duobus filiis & totidem filiabus. Ex quibus maiores natu testamẽto patris regnare iussi sunt Dionysius Ptolemæus qui puer adhuc Pompeium interficiendum mandauit: & Cleopat[ra] quæ Cæsari & deinde Antonio cõmixta est: post cuius necem Aegyptus in formam prouinciæ redacta est. Et hec pro argumento. Nunc ad explanationem.

Carmen. Sybillinũ

Iodici Badii Ascencii Epistolarum familiarium. M. Tullii Ciceronis familiaris admodum & succincta explanatio.

Marci Tulli Ciceronis Eloquii Romani parentis epistolarum familiarium liber primus.

M. T. Cicero. P. Lentulo proconsuli. S. P. D.

EGo omni officio ac potius pietate erga te: cæteris satisfacio oĩbus: mihi ipse nunquã satisfacio. Tanta enim magnitudo est tuorũ erga me meritoꝝ: ut quoniam tu nisi perfecta re de me nõ cõquieuisti: ego quia non idẽ in tua causa efficio: Vitã mihi esse acerbam putẽ. In causa hec sunt. Hãmonius regis legatus aperte pecũia nos oppugnat. Res agit̃ p eosdem creditores p quos cũ tu aderas agebat̃. Regis causa si q sunt q uelint; q pauci sunt: omnes rem ad Pompeiũ deferri uolunt. Senatus religiõis calũniam nõ religione sed maleuolentia: & illius regiæ largitionis inuidia comprobat.

EGo omni. Quoniam argumentum huius epistolæ & fere totius primi libri iam explicauimus. satis fuerit pro more quẽ hic seruare constitui: primo elegantẽ dictionum quarundã usum exponere: deinde ordinẽ cũ explanatione subtexere. Ego ꝓnomen nõ nisi ad emphasim exprimi solitũ in principio sermonis magnã uim obtinet ad quã depingendam posuit multas uocales cõtinuas: quæ cũ mora & grauitate pronũciari uolũt impediũt enim fluxũ orationis. ut Ego omni officio. &c. Officiũ est suum cuiusq; munus ob qđ faciẽdũ ipse fact9: aut istitut9 sit ut officiũ ꝑceptoris est ꝑcipere discipuli discere: boni uiri gratiã referre. bone ciuitatis caduceatoribus & summis magistratib9 obuiã prodire. Ob enim ꝑpositio duo notat; ꝓpter & cõtra: unde officio. i. noceo, q̃si cõtra id quod utile sit facio. Pietas addit officio obseruantiã quandã & uenerationẽ: & ita fere est in maiores: ut in deu: patria: parẽtes: quos amãter colere debemus: dico fere quia Vergilius pietatẽ pro pia custodia acceptã cœlo. i. cœlestibus in inferiores dedit dicẽs: dii: si qua est cœlo pietas q̃ talia curet. Quia ergo Cicero lẽtulo non solũ officiũ sed etiam pietatẽ tanq̃ parẽti impẽdit: per ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΝ. i. correctionem addit ac potius pietate. Erga semp beniuolentiã significat cõtra fere hostilitatẽ in utrãq; affectionẽ. Mihi ipse: ita cicero: rarissime enĩ ips[e] ab eo cõponitur. Efficere est cũ effectu & cõsummatione rei & ita plus est q̃ facere. Vitã acerbam. pulchra coniũctio: cũ uita nihil sit iucũdius. Oppugnat q uim infert: expugnat q capit & uincit. Creditores sũt q sua aliis credũt: hoc est quibus aliqd debetur. Ordo est. O Lẽtule. Ego, inqt Cicero, satis facio omni officio. i. debito munere ac studio erga te: ac potius. i. qđ potius dicã. omni pietate. i. ueneratione & obseruãtia erga te cæteris oĩbus. i. in oculis cæteroꝝ oĩm: aut q̃tum cæteris uideri potest. Ipse. i. egomet nunq̃ satisfacio mihi. i. in oculis meis aut iudicio meo. Pulchre qa repetitur uerbũ satisfacio: omittit̃ particula at. sed. uero aũt cæteꝝ &c. Affert cãm dicti: & est optimus nodus orõnis dũ qđ seqtur ꝑmissi causam affert. Enĩ. i. qa: magnitudo tuoꝝ meritoꝝ erga me est tãta: ut qm̃ tu conqeuisti de me. s. restituendo ab exilio in urbẽ: nisi re ꝑfecta. i. donec me restitutũ uideres. qa non efficio idẽ in causa tua. i. quia nõ efficio te uoti cõpotem: putẽ uitam esse acerbã mihi. hæc. s. q̃ dicam: sunt in causa. s. ꝙ nõ idem efficio. Hãmonius propriũ est nomen: legatus regis. s. Ptolemei. i. quem rex Romã misit ad sollicitandã reductionẽ sui per Pompeium: oppugnat nos. i. cõtra nos pugnat: apte pecunia. i. largitione pecuniaria, qua senatus corrũpebatur. Res. i. lis & cõtrouersia: Significat enim sine adiũcto litẽ uenerem & diuitias: litẽ ut hoc loco: uenerẽ: ut rem habuit cũ uxore. diuitias: ut re sine nullus eris. Cum adiuncto aũt uaria notat: ut res literaria: respublica: res militaris &c. Inepti aũt genitiuum reꝝ pro impio poni censet Valla: ut Lacedæmonii diu reꝝ potiti sunt. Ego potius subaudiã ablatiuũ imperio. Nec mirãdũ si tam uarie accipiat̃: cũ authore eodẽ Valla ipsum nomẽ res sit unum ac ueꝝ trãscendens de omni ente dicibile: agit̃ per eosdẽ creditores. s. regis. i. q regi pecuniã crediderant & in egypto & in urbe. quã ut reciperent summopere curabãt regẽ potenter restitui: sunt tamẽ q creditores dicunt cõmissarios esse qbus litis descidẽdæ negociũ cõmissum fuerat: p quos agebatur cũ tu aderas. Siq. sunt q uelint sup litẽ dirimi: causa. i. ex utilitate & uoto regis. q. s. id uolẽtes sunt pauci: hoc dicit: ad cõsolationẽ Lentuli: oẽs uolũt rẽ. s. de qua lis est hoc est reductionẽ regis egypti: deferri ad põpeiũ. i. honorifice cõmitti põpeio. s. Gneo: cognomẽto magno. Senatus. i. cõsilium senatoꝝ seu patrum cõscriptoꝝ: cõprobat calũniam. i. callidam interꝑtationẽ religiõis hoc est impedimentũ tibi illatũ. p libros sybillinos uetantes regẽ cũ exercitu reduci: cõtra quos facere religiosũ. i. metuendũ erat. Cõprobat dicit nõ religione. i. uero metu faciẽdi cõtra monita diuina: sed maleuolẽtia qa ti

Ego. Vocalium cõcursus: Officium. Officio. Pietas. Correcta. Erga. Efficio. Oppugno. Expugno. Res.

habuit cum uxore: diuitias: ut re sine nullus eris:

bi male uult:& inuidia illius.ſ.famoſæ & aptæ : largitiōis .i. ꝓfuſiōis pecuniæ ad captādū aut corrūpēdū ſe/
natū factæ:regiæ.i.noſe regis & p ſollicitatores eius:hoc eſt odio ī te ſūpto:qa p largitionē oēs corrupti ſū .
Pompeiū &c. Proſeqtur quæ pro Lentulo egit reliqua dicēs.Nos nō deſiſtimus.ī quo uerbo ſumma notatur diligētia/&.i. ſimul hortari Pōpeium tanq̄ amicū : & orare tāq̄ principē & accuſare etiā liberius.i.aliquāto magis libere q̄ nos deceat : aut in nr̄a cā faciamus:& monere.ut illi bene cōſulētes:ut fugiat magnā infamiā:quā incurrat ſi contra te cui tātū debet faciat. Sed ſup. Pōpei⁹ nec reliqt plane .i. manifeſte aut oīno locū precibus noſtris nec admonitiōibus noſtris ī.ſic egit ut nō opus fuerit eū amplius ꝓcari aut monere.Nā ipſe egit cām tuā.i.ſecū/dum te ſtetit:cū .ſ. ita ſit q̄ in ſermone quotidiano.i. familiari cū amicis cōfabulatiōe: tum.ſ.multo manifeſtius egit cām tuā palā in ſenatu.i.cōcilio patrū cōſcriptorū : ſicut quiſq̄ neq̄ potuerit agere.ſ.cām tuā maio/re nec eloquentia/nec grauitate:q̄ in geſtu erat/nec ſtudio:qd̄ in affectiōe : nec cōtētione.i.certamine/cū teſtificatiōe.i.ꝓteſtatiōe ſumma.i.maxima tuorū officiorū .i. decēter & benefactorū in ſe & amoris ſui erga te .i. quē habet in te. Tu ſcis.q.d.nō opus eſt dicto Marcellinū:alii Marcellū legūt:eē iratū tibi:qa cū ſit unus ex.xv.uiris : & ita ſybilli norū librorū uaticinia maximi faciēs:tu contra ea facere pares. Sūt q iuratū legāt ut ſit tuis rebus etiā ſacro addictū:ſed uulgatio/rem ſeqmur lectionē.Is.ſ. Marcellinus aut Marcellus oſtēdit.i.præ ſe fert:ſe fore .i. futurū eſſe acerrimū defenſorē tui hac cā regia.i.de rege reducēdo excepta:qa cōtra ſybillinos libros nihil dicere auſit. Nos accipimus.i.gratū & ratū hēmus:qd̄ dat .i. tibi cōcedit.i.qcqd in fauorē tui dicit gratū eſt. Ipſe nō pōt deduci.i.amoueri:&in cōtrariū adduci/ab eo qd̄ inſtituit.i.ꝓpoſuit referre ſ.in cōſultationē ſenatus aut P.Ro.adducere:& iā retulit ſæpe de religione.i.religioſa obſeruatiōe uaticiniorū ſybillinorū : Res.i. contētio:acta eſt ſic.i. in modū ſeqntē:ante idus.ſ.Ianuarias : ut ꝓxima epl'a patebit .i. ante.xiiii. diē.nam ego ſcripſi hæc idibus.i. ipſo die decimoqrto mane. In hūc autē modum res acta eſt.Snia Hortēſii & mea &Luculli cedit religioni .i. cōcors eſt religiōi de exercitu.i.uetanti Regē reduci cū exercitu Romano:eīn.i. qa res nō pōt teneri.i.obtineri alr:q.d. ſi aliter poſſemus aliter ſentiremus:ſed ſnia ſup.Hortēſii : mea & Luculli:decernit.i.adiudicat tibi:ex ſenatuſcōſulto qd̄ fctm̄ eſt te referēte .i. in cōſultationē ſenatus adducēte:an p te reduci debeat:decretū aūt erat q̄ ſic:ſed poſtea īcidit calūnia ex libris ſybillinis negātibus cū exercitu reducēdū:ut aūt ſenatuſcōſultū ſeruet̄;&cōtra religionē nihil fiat;decreuit ſnia nr̄a:ut tu deducas.i.honorifice ī prīā reducas regem qd̄

Pompeiū & hortari & orare & iam liberius accuſare & monere:ut magnā infamiā fugiat : nō deſiſtimus. Sed plane nec ꝓcibus noſtris nec admonitiōibus reliqt locū.Nā cū in ſermone quotidiano:tū in ſenatu palā ſic egit cām tuā:ut neq̄ eloquentia maiore qſq̄: nec grauitate:nec ſtudio.nec cōtētiōe agere potuerit cū ſūma teſtificatiōe tuorū in ſe officiorū & amoris erga te ſui.Marcellinū tibi eē iratū ſcis. Is hac regia cā excepta:cæteris in rebus ſe acerrimū tui defenſorem fore oſtēdit.Quod dat:accipimus.Quod inſtituit referre de religione:& ſepe iā retulit:ab eo deduci non pōt. Res ante idus acta ſic eſt (Nā hæc idibus mane ſcripſi)Hortenſii & mea & Luculli ſnia cedit religioni de exercitu:teneri eīn res alr nō poteſt . Sed ex illo ſenatuſcōſulto:qd̄ te referēte factū eſt : tibi decernit: ut regē deducas:qd̄ cōmode facere poſſis:ut exercitū religio tollat:te authorē ſenatus retineat Craſſus tres legatos decernit:nec excludit Pōpeiū . Cenſet eīn etiā ex iis q cū impio ſunt . Bibulus treis legatos etiā ex iis q priuati ſunt . Huic aſſentiunt̄ reliq cōſulares: præter Seruiliū:q oīno reduci negat oportere.& Volcatiū qui Lupo referēte:Pōpeio decreuit:& Affraniū q aſſentit̄ Volcatio : quæ res auget ſuſpitionē Pōpeii uolūtatis.Nā aduertebat̄ Pōpeii familiares aſſentire Volcatio. Laborat̄ uehemēter. Inclinata res eſt libōnis& Hipſei nō obſcura cōcurſatio:& cōtētio:oīumq̄ Pōpeii familiariū ſtudiū in opinionē rē adduxerunt: utPōpeius cupere uideat̄.Cui:q nolunt iidem tibi: q̄ eū ornaſti nō ſunt amici.Nos in cā authoritatē eo minorē hēmus:q̄ tibi debemus.Gratiā aūt noſtrā extinguit hoīum ſuſpitio:q̄ Pōpeio ſe gratificari putāt. Vt in rebus multo anteq̄ ꝓfectus es ab ipſo rege : & intimis ac domeſticis Pōpeii clā exulceratis : deīde palā a cōſularibus exagitatis.&in ſūmā inuidiā adductis: ita uerſamur.Noſtrā fidē oēs amorēq̄ tui abn̄tis preſentes tui cognoſcent.Si eſſet in iis fides. in qbus ſūma eſſe debebat non laboraremus. Vale.

gem:qd̄ poſſis facer̄ cōmode.i.ſine obſtaculo:ſic ſup.ut religio.i. authoritas libro
mat tibi exercitū.i. ne deducas cū exercitu:& ſenatus q decreuit p te reducēdū:reti
ctionis:& ita utrūq̄ ſeruetur:decretum & ſenatus & religionis:non enim uetuit religio
ercitu:Craſſus unus e patribus conſcriptis decernit.i.ꝓ ſentētia ſua conſtituit treis legatos.i.cu
dos in egyptū:nec excludit Pompeiū.Enim ꝓ qa:cenſet.i.iudicat legatos ſumēdos:etiā ex iis qui ſunt cū im
perio.i.qui ſunt in magiſtratu aliquo ꝓcipuo:Bibulus ſup.cēſet ſumēdos treis legatos etiam ex iis qui ſunt
priuati.i.nullo magiſtratu fungentes.Reliqui ſup.uiri conſulares.i.qui aliquādo conſulatū geſſerunt:& ita
primores patrū:aſſentiūtur huic.ſ.Bibulo:præter Seruiliū:qui negat oportere.i.expedire oīno ſup.regē re
duci:& ſup.ꝓter Volcatiū:qui decreuit i.adiudicauit Pōpeio reductionē: Lupo.ſ.ſenatore: referente.i.addu
cente in cōſulationē:& ita eiuſdē ſnie exiſtente:& ſup.præter Afraniū q aſſentit̄ Volcatio:q̄ res.ſ.q̄ aſſentit̄
Volcatio:auget ſuſpitionē uoluntatis Pōpeii.i.q̄ habet̄ de Pōpeio q̄ uelit regē reducere licet ꝓpter lentulū
diſſimulet.Nam aduertebat̄.i.compiebat̄ a pleriſq̄ familiares Pōpeii aſſentire:Ergo utrunq̄ dicit̄ & aſſen/ Aſſentior.
tior deponē:aliter & aſſentio actiue:uolcatio.Laborat̄.i.cōtendit̄ uehemēter.Sunt aūt impſonalia aduerte Aſſentio.
bat̄ & laborat̄/aut laborat̄ a familiarib⁹ Pōpeii q eius uolūtatē āplius cælare nō poſſunt: qa res eſt inclinata
i.īcipit tēdere ad ruinā:hoc eſt cōſiliū eorū īcipit detigi:qa cōcurſatio & cōtētio non obſcura.i.manifeſtaria:
Libonis & hipſei:& ſtudiū.i.diligens ſollicitatio oīm familiariū Pōpeii adduxerūt rē ī opinionē ut Pōpeius
uideat̄ cupere.ſ.reducere regē.Cui.ſ Pōpeio:q nolūt.i.nō bene uolūt nec fauēt:aut q nolūt reductionē de/
cerni:iidē nō ſunt amici tibi:q̄.i.qa ornaſti.i.honore affeciſti & ſublimaſti eū.ſ.Pōpeiū. Nos habemus in cā
ī.ī hac cōtrouerſia:eo.i.ꝓpterea authoritatē.i. uim ꝓſuadēdi aut porādi minorē:q̄ debemus.i.obnoxii & de
uincti ſum⁹ tibi.ſ.qa p te in urbē reſtituti.Sētētioſe hoc dictū.nā facili⁹ credit̄ alienis q̄ neceſſariis aut debi
toribus aliquē cōmendātib⁹;illi eīn qd̄ expedit:hi qd̄ optāt ſuadere uident̄. Aūt ꝓ ſed:ſuſpicio.i.latens opi/
nio hoīm:extīguit.i.deꝑmit & adnihilat:gratiā noſtrā.i.q̄ apud eos alioq ualeremus:eſt eīn grā ptās ea qua
qppiā ualem⁹ eo q̄ grati & accepti ſum⁹:q̄.i.qa hoīes ſup.putāt ſe gratificati.i.rē gratā facere Pōpeio.ſ.de/
cernēdo illi reductionē & ita maior grā Pōpeii extīguit mīorē Cicerōis. Nos itaq̄ uerſamur ut ſup.uerſa/
bamur mlto anteq̄ ꝓfect⁹ es.ſ.i.ꝓuīciā:ī reb⁹.i.cauſis:exulceratis.i.corruptis:clā.i.diſſimulāter:ab ipſo rege
ſ.Ptolemæo/q ſūmis uīrib⁹ ānix⁹ ē a Pōpeio reduci:& ab ītimis ac domeſticis Pōpeii:deīde ſup.ī reb⁹ exagi
t atis.i.eiectis uiolēter& ignominioſe/palā a ꝓſularib⁹ ſup.uiris:& adductis ī ſūmā īuidiā.i. odiū aut æmula
tionē hoc eſt ſicut ante ꝓfectionē tuā pri⁹ occulte deīde palā plīmi erāt ī hac cā corrupti: ita adhuc ſūt.Oēs
tui.ſ.amici ꝓſentes i.q urbe ſunt cognoſcēt noſtrā fidē & amorē ſup.noſtrū:tui abſentis.i. quē habem⁹ ī te
abſentē.Alii legūt:ꝓſentiſq̄ ut ſint o ēs tui cognoſcēt fidē noſtrā & amorē ſup.noſtrum: tui abſentis.i.qui
nunc abes:& preſentis.i.quando aderis.Si fides.i.fidelitas eſſet in iis in quibus ſumma fides debebat eſſe : ut
pote in pompeio de quo optime meritus es:nos non laboraremus.i.ſine labore te uoti compotē faceremus.
Vale.Particula uulgata:quam in huius epiſtolæ fine non omnes textus habent.

M.T.C.Publio Lentulo.S.P.D.

IDibus Ianuariis in ſenatu nihil eſt confectū: propterea q̄ dies magna ex pte conſumptus eſt altercatione Lētuli cōſulis:& Caninii tribuni plebis.Et eo die nos quoq̄ multa uerba fecimus : maximeq̄ uiſi ſumus ſenatū cōmemoratione tuæ uoluntatis erga illum ordinem cōmouere.Itaq̄ poſtridie placuit:ut breuiter ſnias diceremus. Videbat̄ enī recōciliata nobis uolūtas ſenatus eē qd̄ tū dicēdo : tū ſingulis appellādis rogādiſq̄ ꝓſpexerā.Itaq̄ cū ſnia prima Bibuli ꝓnūciata eēt:ut tres legati regē reducerēt.Secunda Hortenſii:ut tu ſine exercitu reduceres. Tertia Volcatii:ut Pōpeius reduceret:poſtulatū eſt:ut Bibuli ſnia diuideret̄:q̄tenus de religione dicebat. Cui rei quia obſiſti nō poterat:Bibulo aſſenſū ē de tribus legatis:frequētes ierūt ī alia oīa. Proxima erat Hortēſii ſnia.Cui Lupus tribunus plæbis q̄ ipſe de Pōpeio re/

IDibus ia. Supiorē epiſtolā ſcripſerat idibus ianuariis mane:hac autem indicat nihil idibus in ſenatu confectū: recitatq̄ quæ poſtridie acte ſint/cū modeſta officii ſui cōmēdatione:demū pollicetur ſe Lētulū de oībus rebus certiorem facturū Idus.
Idus in ſingulis mēſibus dicunt̄ octo : ego potius credam⁹ ſingulas eſſe:ſed idus octauū eſſe diē poſt nonas Dicte eīn ſūt idus ab iduo.i.uīduo &diuiduo:eo q̄ is dies fere mēſem p medium diuidit.eſt enim in ianuario decimuſquartus.Cætera cū ordine explanabo.Ordo aūt eſt.Nil eſt cōfectū.i.cōcluſum & definitum in ſenatu.i.in curia ſenatoria: idibus Ianuariis ꝓpterea q̄ dies eſt cōſumptus:ex magna pte:altercatione.i.contētione Lentuli conſulis/qd̄ dicit ad differentiā Lētuli ad quē ſcribit:q erat ꝓconſul.i.cōſulari poteſtate in prouincia fungens. & Caninii tribuni plæbis q aut de hoc aut potius de altero negocio contendebant:nā ſi eorū contentio ad rem/ Lētuli ꝓcōſulis ſpectaſſet:Cicero eā expreſſiſſet.Nos quoq̄.i.etiā nos fecimus eo die multa uerba.i.multa locuti ſumus;& uiſi ſumus.ſ.nobis:cōmouere

tulisset:intendere cœpit:ante se oportere discessionẽ
facere q̃ cõsules:eius orationi uehementer ab omni/
bus reclamatũ ẽ.Erat.n.iniqua & noua. Cõsules ne/
q; concedebant:neq; ualde repugnabant.Diẽ consu/
mi uolebantid qđ est factũ.Perspiciebant.n.ĩ Horten
sii snĩam multis ptibus plures ituros:q̃q̃ apte Volca/
tio assentirentur.Multi rogabant̃.atq; idipsum cõsu
libus inuitis.Nam hi Bibuli snĩam ualere cupierunt.

n te: senatũ maxi/
one uolũtatis tuæ
...ımã uolũtatẽ tuã:erga
...senatoriũ.Itaq; placuit ut dice
remus snĩas breuiter.i. sine longa discepta
tiõepostridie.i.die seq̃nte id⁹.iõ aũt placuit:
eñ ꝑ qa:uolũtas senat⁹ uidebat̃ eẽ recõci/
liata nobis.i in gratiã rediisse ac iterũ faue/
re nobis:hoc est causæ nostræ.qđ.i. quã rẽ:
ego ꝑspexeram.i. deprehenderam clare:tũ
i.pariter dicendo.i. cum causam tuam dice
rem:nam assentiri uidebantur.tum.i. pari/
ter:appellãdis & rogãdis singulis.i. cũ sin/
gulos alloquerer & arrogarẽ qd sentirent.itaq; cũ snĩa Bibuli ut tres legati reducerent regẽ.s. Ptolemeum
esset ꝑnũciata ꝑma: & snĩ a Hortẽsii.s.ut tu reduceres sup.eũ sine exercitu:esset ꝑnũciata scđa.& snĩa Vol/
catii.s.ut Pompeius reduceret esset pronũciata tertia:postulatũ est.s.a iudicib⁹; ut snĩa Bibuli diuideret̃ qua
tenus.i.inq̃tũ dicebat de religiõe:diuideret̃ inquã in duo mẽbra:quorũ unũ esset nõ oportere cõtra religio/
nem cũ exercitu reduci:alterũ ut ꝑ tres legatos sine exercitu duceret̃ ;Cui rei.s.q̃tenus dicebat de religione:
qa nõ poterat obsisti.i.cõtrastari:Est aũt impsonaliter dictũ hoc est qa nemo audebat cõtradicere:assensum
est Bibulo:qa omnes approbauerũt non esse deducendũ cũ exercitu.De trib⁹ legatis.i. q̃tũ erat ꝙ ꝑ tres le/
gatos deducendũ cẽsebat:freq̃ntes.i.plurimi iudicũ:ierũt.i.eũdo snĩam & uolũtatem suã declarauerũt:ĩ alia
oĩa.i.ĩ al's snĩas poti⁹ q̃ in bibuli.Proxima.i.scđa snĩa erat Hortensii.s.ut tu sine exercitu reduceres.Cui.s.
snĩæ.Lupus tribunusplebis cœpit ĩtendere.s.ĩpedimentũ ne approbaret̃;eo ꝙ ipse retulisset.i.in cõsultatio
nem adduxisset:de Pompeio.i.an ne poti⁹ ꝑ Pompeiũ reduci deberet.Intendit aũt.i.obstitit & ĩpedimentũ
iniecit:eo ꝙ diceret:se oporter̃ facere discessionem.i.adeũdo ad cuiuscũq; snĩæ authorem uellet:eius snĩam
approbare:ꝑpositis eni sententiis ne longũ esset ꝑcũctari iudices de singulis qd sentirent:iubebant̃ autho/
res snĩarũ ab aliis discedere:& iudices ad eũ cuius snĩam approbarent accedere & ita eũdo ferebant snĩam:
anteq̃ cõsules.Reclamantũ est uehementer ab omnib⁹ orõni.i.assumpto eius enim pro qa:orõ ei⁹ erat iniq̃
& noua.i.inaudita.In ferendis enim sententiis ꝑor loc⁹ erat cõsulib⁹ q̃ tribunisplæbis Consules neq; conce
debãt.s.assertionem Lupi:neq; repugnabant ualde.i.uehementer.qa ipsi uolebãt diem consumi.i.sine ap/
probatione snĩe transigi:id qđ factum est.Volebãt aũt diem consumi:enim pro qa:ipsi prospiciebant.i.per
spicaciter uidebant:aut prospiciebant.i.preuidebant:plures ituros in sententiam Hortensii sup.a multis ꝑ
tibus:plures inquam q̃ in aliorũ sententiam: q̃q̃ ipsi q irent in sentẽtiam Hortensii:assentirent̃ aperte Vol/
catio qui Pompeio honorem addixerat.Multi.s.iudicum rogabantur.s.sententiam:atq; id ipsum:si fiebat
consulibus inuitis.Nam ii.s.consules uolebant sententiam Bibuli ualere.i.approbare.

Hac controuersia usq; ad noctẽ ducta . senatus est di/
missus.&ego ea die casu apud pompeium cœnaui.na
ctusq; tempus hoc magis idoneum quã unq̃ antea.ꝙ
post tuũ discessum is dies honestissimus nobis fuerat
in senatu:ita sum cũ illo locutus.ut mihi uiderer aĩm
hoĩs ab oĩ alia cogitatiõe ad tuã dignitatẽ tuendã tra
ducere.Quẽ ego ipsum cũ audio.ꝑrsus eum libero oĩ
suspitiõe cupiditatis:cũ aũt eius familiares oĩm ordi/
nũ uideo:ꝑspicio id qđ iã oĩbus ẽ aptũ : totã rẽ istã iã
pridem a certis hoĩbus nõ ĩuito rege ipso cõsiliariisq;
eius:esse corruptã.Hæc scripsi ad.xvi. Kal. Februarii.
ante lucẽ.Eo die senatus erat futurus.Nos in senatu
quẽadmodũ spero dignitatẽ nostrã:ut potest in tãta
hoĩm ꝑfidia & iniq̃tate : retinebimus. Quod ad po/
pularẽ rationẽ attinet:hoc uidemur cõsecuti.ut neq̃d
agi cum

Hac cõtrouersia.s.de tribus sententiis:du
cta.i.agitata & de industria ꝑlõgata usq; ad
noctem.i.postq̃ sic ducta ẽ:senatus ẽ dimis/
sus.s.domũ:& ego cœnaui ea die:aut eo die
i.ĩ eius diei uespe:apud Põpeiũ casu.i. euẽ/
tu fortuito:aut qa illi obuiã factus ad cœnã
inuitatus est:aut ab amico illuc adductus:&
nactus.i.assecutus hoc tp̃s magis idoneũ.s.
ad agẽda cũ Põpeio q̃ uellẽ: q̃ unq̃ antea:ꝙ
i.eo ꝙ is dies fuerat nobis:ĩ senatu honestis
simus.i.honorificẽtissimus post tuũ disces/
sum.i.oĩm dierũ quos habuerã post tuũ di/
scessum:aut qa primus snĩam rogat⁹ aut po
tius qa senatũ maxime ꝑmouere uisus & be
niuole auditus fuerat:sum locut⁹ cũ illo.s.
Põpeio: ita. ut uideret mihi traducere aĩm
hoĩs.s.Pompeii:ab oĩ alia cogitatiõe ad tuẽ
dam dignitatẽ tuã:q uideret̃ ledi si a petitio
ne excideris.Quẽ ipm.i.ut dicũt in ꝑpria ꝑ
sona cũ ego audio.s.de te loquẽtẽ:libero eũ
prorsus.i.oĩno:oĩ suspitiõe cupiditatis.s.re
ducendi regis: cũ aũt uideo familiares eius
oĩm ordinum.i.ĩ quocũq; statu & gradu di/

agi cũ populo:aut saluis auspiciis:aut saluis legibus
aut deniq; sine ui possit.De his rebus ꝑridie quã hæc
scripsi:senatus authoritas grauissima intercessit : cui
cũ Cato & Caninius intercessisset:tñ est ꝑscripta:eam
ad te missam esse arbitror . De cæteris rebus q̃cq̃d erit
actũ scribã ad te:&ut q̃ rectissime agant̃ :oĩ mea cura:
opa:diligentia:gratia:prouidebo. Vale.

gnitatis sint:ego ꝑspicio.i.aĩaduerto id qđ
est iã aptũ.i.manifestũ oĩbus:uidelicet totã
rẽ istã.s.de reductiõe regis ꝑ te:eẽ iãpridem
corruptã a:certis hoĩbus nõ inuito.i.ãnuẽte
rege & cõsiliariis eius:q.s.malint eũ ꝑ Pom
peium reduci.Ego scripsi hæc ad decimum
sextũ sup.diẽ.calendas.s. q est ante calẽdas
cõnumerato tamẽ die calendarũ q prim⁹ cu
iusq; mẽsis est/februarii.ãte lucẽ:hoc ẽ sum
mo mane.Senatus.i.cõgregatio & conciliũ
senatorũ:erat futurus.i.habẽdus eo die.Nõ
igit̃ quottidie fiebat senatus.Nos:quẽadmodũ spero:retinebimus dignitatẽ nostrã.i.honeste stabimus& au
diemur ꝑ te loquẽtes:ĩ senatu:ut.i.quãtũ potest sup.fieri aut retineri in tãta perfidia hoĩm. Quod.i.q̃tũ at/
tinet ad rationẽ popularẽ.i.uulgarẽ:hoc est q̃tũ pertinet ad iudiciũ populi:nã dũ lis a senatu discidi non po/
terat:facta cõciõe referebat̃ ad populũ:nos uidemur cõsequuti.i.obtinuisse hoc:ut nequid.i. ut nihil possit
agi cũ populo.i.referri ad populũ:aut rogari populũ aut transigi a populo: aut saluis auspiciis : qa populus
rogari nõ poterat auspiciis renuẽtibus:tũc aũt Cicero ostenderat aut ostendere paratus erat auspicia abnue
re:aut saluis legibus:qa leges uetabãt tũc populũ rogari:aut deniq; sine ui.i. uiolẽtia:q̃ qa nõ facile fit.cen/
set iudiciũ populi/q Põpeio faueret non magnoꝑe timẽdũ.Authoritas senatus grauissima.i.maximi ponde
ris & uigoris:qa sctissima:ĩtercessit.i.ĩterposita est & addita:his rebus:scilicet ne qd cum populo agatur:pri
die.i.die ante q̃ scripsi hec:cui.s.authoritati &approbatiõi senatus:cum Cato & Caninius/intercessissent.i.
suã authoritatẽ ad impediẽdũ interposuissent & ita obstitissent tamen.i.nihilominus.ipa est ꝑscripta.i.in rẽ
iudicatã &:ut Galli dicũt in arrestã: trãsacta:hoc est irrefragabiliter ratificata. Videri possit mirũ:quo Cice/
ro uno uerbo in eadẽ fere clausula tam diuerse utat̃ : nã senatus ĩtercessit.i.approbauit:& Cato intercessit.i.
ĩpedire uoluit.uerũ ĩtercedere unũ significat:id uidelicet qđ ꝑtes cõponentes:sed aĩus ĩtercedentiũ diuersĩ
tatem facit : nã authoritas senatus ĩtercessit promulgationi legis ut ratificaret:Catonis ut refelleret:nõ er/
go dicã ĩtercessit.i.approbauit:sed intercedẽdo approbauit&c.Ego arbitror eã.s.authoritatẽ senatus:aut le
gẽ ꝑscriptã:essa missam ad te.Ego scribã ad te de cæteris rebus q̃cq̃d erit actũ.& ꝑuidebo.i. ꝑspiciam:oĩ cu/
ra mea,opera.i.labore:diligentia & grã:ut.s.cæteræ res agant̃ q̃ rectissime.i.ualde decenter. Pulchra est au Auxesis.
xesis in his uocabulis.cura.opa.diligentia.grã.nã multi curãt per alios:nec quisq̃ fere operã sine cura adhi
bet:nec diligentiã sine opera nec gratiã ĩpartit sine diligentia.qui enim gratia sua aliquid facit: quicqd ꝑ se
aut ꝑ alios põt facit.Sane licet inepte dixeris puer erit percussus pro percutietur:nõ tamen inepte dixit qc/
quid actum erit:non quicquid agetur non enim dum agentur sed dum acta erunt scribenda censet.

M.T.C.Publio Lentulo.S.P.D.

AVlo Trebonio : q in tua ꝑuincia magna ne/
gocia & ãpla & expedita habet:multos ãnos
utor ualde familiariter.Is cũ antea:&suo splẽdore:&
nostra cæterorũq; amicorũ cõmẽdatiõe gratissimus ĩ
ꝑuincia sp fuit:tũ hoc tpe pp tuũ in me amorẽ nostrã
q; necessitudinẽ uehemẽtur confidit is meis literis se
apud te gratiosum fore:quo ne spes eũ fallat uehemẽ
ter te rogo:cõmẽdoq; tibi oĩa eius negocia:liberos:ꝑ
curatores : familiã:In primisq;:ut que Titus Appius
de eius re decreuerit:ea comprobes omnibusq; rebus
eum ita tractes:ut intelligat nostram commendatio/
nem non uulgarem fuisse. Vale.

AVlo Trebonio &c.Hæc epistola cõ
mendatitia in q̃busdã exẽplaribus
ad finem ꝑcedẽtis ascripta est:ĩ aliis
seorsum posita:q̃ seq malui.eo ꝙ ueresimi/
lius est eã Trebonio ad perferendã eã quan
do uelit traditam. Miro studio & aptissimis
uerbis licet paucis hominẽ cõmendat ita ut
pueris sit penitus ediscenda hec epl'a & pro
exẽplari habẽda. In cui⁹ pricipio aĩaduertãt
nõ ridiculũ esse qđ Seruius dixit ꝑ actũ tpis
cõtinui ꝑsertim honestiorem esse locutionẽ
nã Cicero ita fere locut⁹ est:ut multos an/
nos:utor &c.qđ nũc quasi necessarium erat:
eoꝙ alter ablatiuus adest.Ordo ẽ.Ego utor
ualde familiariter:multos ãnos.q.d. & sum
usus iã multos ãnos:Aulo Trebonio: q ha/
bet in tua ꝑuincia.s.Cilicia:q̃ tibi procõsuli
decreta est:negocia ut sunt mercaturæ:ma/
gna.i.magne ĩpẽse:& ãpla.i.honorifica : &
expedita.i.nõ ĩplicita litib⁹:aut obnoxia pu
blicanis.Is.s.Aulus Trebonius cum.s.ita ꝙ
fuit semp antea gratissimus in ꝑuincia.s.ista:&.i.si mul/suo splendore.i.honestate summa: uite:& cõmẽda/
tione nostra & cæterorũ amicorũ/ubi notet puer coniũctionẽ posse diuersos casus copulare dũmõ dictio re/
gens eos exigat:ut hoc loco:nã cõmendatione nostrũ non est in usum qđ ẽt notet:& cõmendatiõe nostri nõ
patit̃ significatio:tum.i.multo euidentius confidit hoc tpe pp tuũ amorẽ in me.i.quia scit ꝙ abs te amor:&

UNIVERSITARIA

pp nostrā necessitudinē.i.uinculū amicitiæ:se fore gratiosum.i.plenū gratiæ & cōmendationis apud te:his literis meis:quæ spes ne fallat.i.decipiat eū:rogo uehementer te:: & cōmēdo tibi oīa negocia eius:liberos i. prolē legitimā:qa pp multa dispēdia in Gallia sub Cæsare accepta in Ciliciam cū tota familia migrauerat: pcuratores.s.negocioꝝ & cārū ei⁹ quos factores uocāt:familiā.s.oēm.&ī pmis ut cōprobes ea quæ Tit⁹Ap/pius q ante te puinciā rexit decreuit de ei⁹ re:ut.s.merx ei⁹ libera sit a uectigalib⁹ & portoriis:& ut tractes eū sup.in oībus rebus ita ut intelligat cōmendationeminostrā fuisse nō uulgarē:sed egregiam & ualentem.

M.T.C.Publio Lentulo.S.P.D.

AD.xvi.Kl.Febru.cum in senatu pulcherrime staremus.ꝙ iā illā snīam Bibuli de tribus le/gatis pridie eius diei fregeramus:unumq̧ certū eēt relictū snīa Volcatii:res ab aduersariis nostris extracta est uariis calūniis:cām enim frequēti senatu magna uarietate:magnaq̧ inuidia eorū qui a te cām regiam alio trāsferebāt obtinebamus. Eo die acerbum habuimus Curionē:Bibulū multū iustiorē: pene ēt amicū. Caninius & Cato negarūt se ullā legē an̄ comitia esse laturos.Senatus haberi an̄ Kal. Febru.p legē Puppiā id qd scis nō pōt:neq̧ mēse febru. toto nisi perfectis. aut reiectis legatiōibus.Hæc tn̄ opinio est populi Ro/mani a tuis inuidis:atq̧ obtrectatoribus nomē indu/ctum ficte religiōis nō tam:ut te impedirēt:q̄ ut ne qs pp exercitus cupiditatē Alexādriā uellet ire. Dignitatis aūt tuæ nemo est qn existimet habitā esse rōnē ab senatu.Nemo est enī q nesciat quominus discessio fieret p aduersarios tuos esse factū.Nunc Po.Ro. nomine:re aūt uera sceleratissimo latrocinio si qua cona/bunt agere:satis puisum est.ut neqd saluis auspiciis: aut legibus:aut iam sine ui agere possint.Ego neq̧ de meo studio:neq̧ de nōnullorū iniuria mihi scriben/dum esse arbitror.Quid.n.aut me ostentē: q si uitā p tua dignitate pfundā:nullā partē uidear meritorum tuorū assecutus.Aut de aliorū iniuriis querar:qd sine summo dolore facere nō possum.Ego tibi in hac pre/sertim ibecillitate magistratuū pstare nihil possum: at ea excepta possum confirmare te: senatus & ppl̄i. Ro.summo studio amplitudinē tuā retenturū.Vale.

AD decimumsextum Calen.&c. Protestatur se uiriliter pro.lētuli dignitate certasse/parum tamē obtiuisse

Stare ob q̄rūdā iniuriā. Stare dr̄ orator& actor dū ea quæ orat aut agit placent. Comitia sunt dies & loca.qb⁹& ad quæ coit popul⁹ ad creandos nouos magistrat⁹ aut ad res graues decernēdas.Ordo ē. Cū nos staremus pulcherrime.idest cū actio nr̄a placeret:&pspera eēt in senatu/ad.i.:circiter decimūsextū diē:Kalēdas.i. ante Kalēdas februarias:ꝙ.i. qa nos fregeramus.i.abrogaueram⁹ pridie s.ei⁹ diei.idest die eū diē pcedēte:illā.s.notā & sæpe dictā snīam Bibuli de tribus legatis s.p rege sine exercitu mittēdis & unū certamen eēt relictū uidelicet snīa Volcatii:res ē extracta scilicet e manib⁹ nostris:ab aduer/sariis:uariis calūniis.i.iniqs cauillationibus eīn.i.qa nos obtinebamus cām.s. tuā sup.in frequēti senatu & magna uarietate:s.snīaꝝ a diuersis latarū:& magna īuidia.i.odio eo/rū q trāsferebāt cām regiā a te alio. idest ad aliū:utpote ad Pōpeiū.Nos habuimus Cu/rionē.s.causidium q postea Cæsari adhesit: acerbū.i.acrē aduersariū:& habuimus Bibulum iustiorē.i.equiorē multo:& pene ēt amicū.Caninius&Cato q ītercesserāt ne lex ferret ne ad populū res referret:negarūt se eē laturos ullā legē āte comitia.i. priusq̄ populus cōueniret ad magistrat⁹ eligēdos Sena/tus.i.ut dicūt cōsistoriū & curia senatorum: nō pōt haberi āte:Calen.Feb.p legē Puppiā quæ cauet ut tantisper dū Comitia fierēt:senatus nō haberet id qd.i.quā rē tu scis.non eni recēs erat ea lex.Neq̧ senat⁹ pōt habe/ri toto mēse februario/ nisi legatiōibus p/fectis.i. determīatis: aut reiectis idest post habitis:ita ut nō placeret de eis qcq̄ agi: tn̄ i.nihilomin⁹ hec ē opinio populi Romani/ nomē.i.mētionē religiōis ficte.idest simulate:cū tamē uerū eēt ita carmīe sybillino ca/uere:sed potuit popul⁹ falso opinari id ab œmulis fictū:īductū sup eē ab īuidis & ob/trectorib⁹ tuis:hoc ē quos tu īuidos & detractores habes.ac pateris.sed sic ualla tui dicēdū pciperet:nō tā.idest nō tātopere ea cā ut īpedirēt te.q̄.i.q̄nto pere:ut ne qs uellet ire Alexādriā.idest ad regiā urbē egypti:pp cupiditatē exercit⁹.i.qa uidebāt exercitū tā cupidū ei⁹ pfectiōis aut qa cupiebāt exercitū.Aūt.i.sed:nēo est qn existīet rōnem.i.respectū honorificū tuæ dignitatis esse habitā ab senatu:eīn qa nēo est q nesciat factū esse p aduersarios tuos/quo minus.i. ut nō fie/ret discessio.i.latio snīæ cognitis iudiciis senatus p discessionē ad suæ cuiusq̧ opiniōis authorē factā.Nūc id est deīceps:si.s.æmuli tui conabunt agere q̄.i.aliq̄ noīe populi Romāi.i.sub ptextu referēdi ad populū eo ꝙ senatū tibi fauentem uident:aūt.i.sed:re uera idē nō simulata latrocinio sceleracissimo:qa p largitionē cor/rupti fas & nefas uenale hēnt:satis est puisū.s.p authoritatē senat⁹ ut neqd possint agere:Vacat ut qd sæpe apud Ciceronem

apud Ciceronē sic repies.s.cū pplo:auspiciis saluis.i.auspicatu:aut legib⁹ saluis:aut iā postq̄ auspicia & le/ges refragant:sine ui.i.uiolētia:q̄ actio nulla foret.Ego neq̧ arbitror scribēdū eē mihi:neq̧ de studio meo s.i te:neq̧ de iiuria nōnullorū.i.quorūdā.Enī.i.qa qd.i.ad qd:aut ostētē me:i.iactē officiū meū in te:q si pfundā.i.abūde exponā:uitā.s.meā p dignitate tua:nullā.i.nō ullā.nō uidear assecutus.i.eqparasse ullā partē meritorū tuoꝝ.s.in me.Aut qd q̄rat.i.cōquerar de iniuriis aliorū.qd.i.quā rē nō possum facere sine summo dolo re:q.d.frustra.Ego nihil possum præstare.i.exhibere & efficere tibi in hac imbecillitate magistratuū.i.in q̄ magistratus fere corrupti sunt:at.i.sed:ea.i.ibecilltate mgr̄atuū excepta:possum cōfirmare.i. certificare:te retenturum tuam dignitatem summo studio & senatus & po.Ro.i.tam senatus q̄ po.Ro.Vale.

M.T.Cicero.Publio Lentulo.S.P.D.

TAmetsi mihi nihil fuit optatius q̄ ut Primū abs teipso deinde a cæteris omnibus q̄ gratissimus erga te eē cognosceret:tn̄ afficior summo dolore eius/modi tpa post tuā pfectionē cōsecuta eē:ut & meā & ceteroꝝ erga te fidē & beneuolētiā abs̄s expirere. Te aūt uidere:&sētire eādē fidē hoīm ī tua dignitate:quā ego ī mea salute sū exptus:ex tuis literis ītellexi. Nos cū maxīe ɔsilio studio.labore.gratia de cā regia nite/remur:subito exorta ē nefaria Catōis pmulgatio:quē nostra studia īpediret & aīos a mīore:cura ad sūmū timorē traduceret.Sed tn̄ ī eiusmōi pturbatiōe reꝝ q̄q̄ oīa sūt metuēda:nihil magis q̄ pfidiā timemus:& Catoni quoquomodo sese res habeat resistemus.

De Alexādria re: causaq̧ regia tm̄ habeo polliceri: me tibi absēti:tuisq̧ pn̄tibus cumulate satisfacturum. Sed uereoꝛ ne aut eripiat a nobis regia cā:aut deserat quoꝝ utꝝ mīus uelim:nō facile possū existīare: Sed si res coget:ē qddā tertiū: qd neq̧ Selicio: neq̧ mihi displicebat:ut neq̧ iacere regē pateremur:nec nobis re/pugnātibus ad eū deferri:ad quē ppe iā delatū eē exi/stimat. A nobis agent oīa diligēter:ut neq̧ si qd obtineri poterit:nō cōtēdamus:nec:siquid nō obtinueri/mus.repulsi esse uideamur.Tue sapiētiæ:magnitudi/nisq̧ animi est oēm āplitudinē:& dignitatē tuā in uirtute atq̧ ī rebus gestis tuis:atq̧ in tua grauitate positā existīare.Si qd ex his rebus:q̄s tibi fortūa elargita est: nō nulloꝝ hoīm pfidia detraxerit:id maiori illis fraudi q̄ tibi futuꝝ.A me nullū tp̄s ptermittitur de tuis rebus & agendi &.cogitādi. utorq̧ ad oīa.Qu. Selicio Neq̧ enim prudentiorem queq̄ ex tuis:neq̧ fide maiorem esse iudico:neq̧ amantiorem tui.

TAmetsi &c.Lentulus egerat Cicerōi grās ob gratū officiū in tuēda cā sua. Cui Cicero nūc rescribens dicit sibi dolere ea tpa īcidisse:ut lētulus cogat expiri fidē& būiuolētiā suoꝝ & psertim ipsi⁹ Ciceronis erga se docet ēt ꝙ Cato legē tulerit de puincia abrogāda Lentulo:quā rē Lētul⁹ uerebatur euenturā.De rege aūt reducēdo p Len/tulū dicit se bene sperare cū uideat rex ipse id uelle.Ordo ē.Tametsi.i.q̄q̄ nihil fuit mihi optati⁹ q̄ ut cognosceret eē q̄ gratissim⁹ i.ualde gratus:erga te:primū abs teipso:deinde a cæteris oīb⁹:tamen ego afficior summo dolore.i.sūme doleo:ea tpa cōsecuta eē post tuā pfectionē.i.abitū ab urbe: ut tu absens experirere.i.cogereris experiri & .i.si/mul meā:&.i.sil ceteroꝝ fidē.i. fidelitatē & beneuolentiā erga te.Aūt.i.sed ego intellexi ex tuis literis te uidere & sentire eandē fidē.i.fidelitatē/hominū in tua dignitate.s. seruāda:hoc ē fictā & simulatā: quā ego sū exptus in mea salute cū .s. ī exilio eēt.Nos cū niteremur maxīe de cā regia.i.reductiōe regis:cōsilio studio.labore.gr̄a.i.oīb⁹ uiri/bus:nefaria pmulgatio Catōis.s. ut tibi p/uincia abrogaret:est exorta subito:quæ.s. pmulgatio īpediret studia nr̄a.s.qbus nite/bamur tibi reductionē decerni& traduceret aīos nostros a minore cura.s.reductiōis obtinēdæ.ad sūmū timorem.s.puīciæ tibi amit/tēdæ:sed q̄q̄ oīa sūt metuenda in eiusmōi p turbatiōe reꝝ:tamen nihil timem⁹ magis q̄ pfidiā.s.eoꝝ q se amicos simulāt:&resistemus Catōi quo qūo.i.quocūq̧ res habeat sese. Ego habeo.i. possum tn̄ polliceri de re Alexandria & p.i.cā regia.i.de reductiōe regis Alexandriā: me satisfacturū cumulate ī abeūde tibi absenti & tuis psentib⁹.s. q̄tū tu audies & illi uidebunt.Sed uereor ne aut cā regia eripiat a nobis/aut deserat.scilicet ab senatu &populo Ro.hoc est ne rex aut p aliū aut p nullū reducat quoꝝ.s.duoꝝ:utꝝ ego uelim minus nō possum existīare.i.iudicare facile.Sed si res coget.s.ad hoc deuenire:ē qddā pfugiū tertiū:qd neq̧ displicebat Selicio.s.amico tuo/neq̧ mihi:ut neq̧ pateremur regē iacer.i.neglectū esse:nec nobis repugnantib⁹.i.qa nos repugnaremus:pateremur sup.negociū deferri ad eū.s.Pōpeiū:ad quem existīat iā esse ppe.i.q̄si delatū.Oīa agent diligenter a nobis:ut neq̧ nō cōtendam⁹ siqd poterit obtīeri:nec si qd nō obtiuerim⁹:uideamur esse repulsi.Est.s.offm̄:tuæ sapientiæ & magnitudinis aī.s.tui:existimare.i.iudicare,oēm āplitudinē et dignitatē tuā esse positā,i.cōtineri:in uirtute.s.

tua atq; in rebꝰ tuis gestis: atq; ī grauitate tua: Si nōnulloꝝ.i. quorūdā hoīm ut Catonis & Pōpeii: ꝑfidia/ detraxit tibi qd.i. aliqd ex his rebꝰ: q̄s fortūa ē elargita tibi.i. ex honoribꝰ & dignitatibꝰ externis: id futuꝝ sup. est aut prudentiæ tuæ est existiare: id futurū su. eē maiori fraudi.i. detrimēto illis scilicet ꝑfidis q̄ tibi. Nullū tps & agēdi & cogitādi de tuis tribꝰ: ꝑtermittit a me: & utor ad oīa. Quīto Selicio. neq; enim iudico quē q̄ ex tuis prudentiorē sup. eo. nec maiorē.i. ꝑstantiorem: fide.i. fidelitate: neq; amantiorē tui.i. q te magis amet.

HIc &c. In multis exēplaribꝰ ꝓncipiū ē alteriꝰ eplē: & ita potiꝰ q̄ cū supiore legat. Ego arbitror te cogſcere lr̄is multoꝝ & nūtiis q̄ agant quæq;.i. q̄ & acta sint: hic.i. romæ: aūt.i. sed: ego puto oporteṙ ea scribi a me tibi: q̄ posita sūt ī ꝯiectura: q̄q;.i. & q̄ uident mihi fore.i. futura eē. Posteaq̄ Pōpeiꝰ cū diceret.s. cām: ꝓ Milōe.s. homicida. apud ppl̄m ad octauū idus februarias: iactatus ē.i. fere exagitatꝰ ē clāore & cōuitio.s. populi.s. nō admittētis eiꝰ orōnē: accusatꝰ ē quoq;.i. ēt ī senatu: a Catōe acerbe & silentio nimiū magno: qd̄ signo erat: Catonē accusādo Pōpeio senatui placere: Pōpeiꝰ sup. uisus ē mihi eē ꝑturbatꝰ uehemēter:. Itaq; cā Alexādria. q̄ ē nobis adhuc ītegra: eñ.i. qa: senatus nihil detraxit tibi nisi id qd̄ non pt dari.i. cōcedi alteri ꝑ eādē religionē.s. librorꝝ sybillinoꝝ hoc ē ne cū exercitu reducas: uiṙ eē deposita plāe.i. oīno aut māifeste: ut res tota uiṙ ī plāo sita: Nos spamus nūc id & molimur id: ut cū rex.s. Ptolomeus ītelligat sese non posse asseq id qd̄ cogitabat.s. a Pōpeio reducat: & se fore desertū atq; abiectū nisi sit restitutus ꝑ te: ipē sup. ꝓficiscat.i. ueīat ad te: qd sup. rex faciet sine ulla dubitatiōe si Pōpeiꝰ ostēderit mō.i. solūmō paulū.i. modico īditio aut signo placeṙ sibi.s. ut ad te ꝓficiscat. Sed tu nosti tarditatē hoīs.s. Pōpeii: & taciturnitatē: qa nec dicto nec facto uolūtatē suā īdicare solebat: tamen nos nihil ꝑtermittimus qd̄ ptiet ad eā rē.s. ut inducā ps Pōpeiū ad significādū se uelle regē ꝑ te reduci. Nos resistemus facile: ut spero:

HIc quæ agant quæq; acta sunt ea te: & literis multoꝝ & nūciis cognoscere arbitror: quæ āt posita sūt in cōiectura queq; mihi uident fore. ea puto tibi a me scribi opportere. Posteaq̄ Pōpeius apd ppl̄m ad octauū Idus Februarias cū ꝓ Milōe diceret: clāore: cōuitioq; iactatus ē. ī Sēatu quoq; a Catone aspe: & acerbe nimiū magno silētio ē accusatus: uisus ē mihi uehemēter eē ꝑturbatus. Itaq; Alexādria cā: q̄ nobis adhuc ītegra ē: nihil eñ tibi detraxit. Senatus: nisi id: qd̄ ꝑ eandē religionē dari alteri nō pōt: uideṙ ab illo plāe eē deposita. nūc id spamus: idq; molimur ut cū rex ītelligat sese. id qd̄ cogitabat: ut a Pōpeio. reducat: asseq nō posse: & nisi ꝑ te sit restitutus desertū se atq; abiectū fore: ꝓficiscat ad te. Quod sine ulla dubitatiōe: si Pōpeius paulū mō ostēderit sibi placere: faciet. Sed nostri hoīs traditatē: & taciturnitatē. Nos tñ nihil qd̄ ad rē ptiet. ꝑtermittimus. Cæteris iniuriis: que ꝓposite sūt a catiōe: facile: ut spo: resistemus. Amicū ex cōsularibus neminē tibi eē uideo: ꝑter Hortēsiū & Lucullū. cæteri sūt pti obscurius iniq: ptim nō dissimulāter irati. Tu fac aīo forti: magnoq; sis: speresq; fore. ut fracto īpetu leuissimi hoīs tuā pristinam dignitatem & gloriam consequare.

cæteris iniuriis q̄ ꝓposite sunt a Catōe: q.s. uolebat legē de abrogāda Lentulo ꝓuincia ꝓmulgare. Ego neminem ex cōsularibꝰ.i. ex iis q cōsules fuerūt aut cōsulatū gesserūt: Alibi etiā ii cōsulares dicunt q cōsulatu digni censent: uideo.i. cōsidero: referṙ enī ad iudicium aī: amicum tibi præter Hortensium & Lucullum: Cæteri sunt iniqui.i. offensi in te: partim obscurius.i. occultius. partim sunt irati tibi non dissimulanter.i. aperte Tu fac sup. ut: sed uenuste subauditur particula ut: sis animo forti & magno: & speres fore.i. futurum esse & euenturum: ut consequare.i. nanciscare & obtineas tuam dignitatem: & gloriam pristinā.i. prioris status tui: hoc est quā prius habuisti: Est enim pristinū qd̄ ad aliquo/prius est habitū. Priscū qd̄ in prioribus fuit sæculis in aliis nimirū hoībus: ut prisca frugalitas Romanorū: & hoc impetu hoīs leuissimi.s. Catonis: qui sine legitima cā te oppugnat: fracto.i. repercusso. Mirum aūt est ꝙ Catonē cui grauitas propria erat leuissimū dicat.

Pristinum.

QVe gerantur &c. Quia Pollio in Ciliciam ad Lentulum proficiscebatur: dicit eum oīa ex eo cogniturum: q̄ qa plausibilia & grata nō sūt/hortaṙ Lētulū ad fortitudinem: & operā suam: cum aliud non possit pollicetur illi strenuam Ordo est. Tu accipies.i. ītelliges: ex Pollione. sup. ea que geruntur sup. Romæ: qui.s. Pollio non solum interfuit.i. presens fuit omnibus negociis: sed sup. etiā ꝑfuit.s. tā q̄ ꝑses. Spes cōso

M.T.C. Publio Lentulo. S.P.D.

QVæ geranṙ accipies ex Polliōe: q oībus negociis nō īterfuit solū: sed ꝑfuit. Me ī sūmo dolore: quē ī tuis rebus capio: maxīe scilicet cōsolaṙ spes: ꝙ ualde suspicor fore: ut īfrigaṙ hoīm īprobitas: & cōsiliis tuoꝝ amicoꝝ: & ipā die: que debilitat cogitationes

tatiōes: & īimicoꝝ & ꝑditoꝝ. Facile scd̄o loco me cōsolaṙ recordatio meoꝝ tpm: quoꝝ imaginē uideo in rebus tuis. Nā & si minore in re uiolaṙ tua dignitas: q̄ mea salus afflicta sit: tñ est tāta similitudo: ut sperē te mihi ignoscere: si ea nō timuerim q̄ ne tu qdē unq̄ timēda duxisti. Sed ꝑsta te eū q mihi a teneris (ut græci dicūt) unguil̄es cognitus. Illustrabit (mihi crede) tuā amplitudinē hoīm īiuria. A me oīa sūma ī te studia officiaq; expecta: nō fallam opinionē tuam. Vale.

latur maxime in summo dolore quē capio in rebus tuis.s. tā aduersis q̄.i. qa.i. i suspicor ualde: fore.i. futurū esse: ut īprobitas hoīm infringaṙ. &.i. simul: cōsiliis tuoꝝ amicoꝝ & ipsa die.i. tpe lōgo: q̄.s. dies aut mora: debilitat cogitatiōes & inimicoꝝ & ꝑditorū. Recordatio meoꝝ tēporū.s. tā cōtrariorū: ut ī exiliū abeūdū fuerit: consolaṙ me facile scd̄o loco: quorum.s. temporum meorum: imaginem: idest imitationem & silitudinem ego uideo in rebus tuis. Nā et si.i. q̄q̄ tua dignitas uiolaṙ in minore re: qa repulsa modica: q̄ mea salus sit afflicta: qa ut dixi exilio: tñ tanta silitudo est ut sperē te ignoscere mihi/si ego ea nō timuerim/q̄ ne tu quidē duxisti.i. existimasti unq̄ timēda sup. esse. Sed ꝑsta.i. exhibe te eū.s. forti aīo hoīem: q cognitus es mihi ut græci dicūt.i. ut ī ꝓuerbio græcoꝝ est græcis tñ uerbis: a teneris unguiculis.i. ab ieunte ætate: apta tñ est trāslatio: nā ab uno ungue totus cognoscit leonis aīus futurus. Crede mihi: iniuria hoīm illustrabit.i. clariorem faciet tuā dignitatē: sicut Iuno & Euristheus Herculis auxerunt famā: & tyrāni martyrū xp̄i gl'iam. Expecta a me.i. polliceor tibi oīa sūma studia & officia in te. Ego nō fallā opinionem tuam.s. de me. Vale.

M.T.C. Publio Lentulo. S.P.D.

LEgi tuas literas q̄bus ad me scribis gratum tibi esse: ꝙ crebro certior ꝑ me fias de oībus rebus & meā erga te bñuolētiā facile ꝑspicias: quorū alteꝝ mihi: ut te plurimū diligā: facere necesse ē: si uolo is esse: quē tu me esse uoluisti. Alteꝝ facio libēter ut q̄m interuallo locoꝝ: & tpoꝝ disiūcti sumus ꝑ literas tecū q̄ꝫ sæpissime colloquar. ꝙ si rarius fiet: q̄ꝫ tu expectabis: id erit causæ: ꝙ nō eius generis meæ literæ sūt: ut eas audeā temere cōmittere. Quoties mihi certoꝝ hoīm potestas erit q̄bus recte dē nō ꝑtermittā. ꝙ scire uis qua q̄sq; in te fide sit: & uolūtate: difficile dictu est de singulis. Vnū illud audeo: qd̄ antea tibi significaui nūc quoq; re ꝑspecta & cognita scribere: uehemēter quosdā hoīes: & eos maxime: q & te maxīe debuerūt: & plurimū iuuare potuerūt īuidisse dignitati tue similimāq; ī re dissi̇̄ tui tpis nūc & nostri quōdā fuisse rōnē: ut quos tu reip. causa læseras: palā te oppugnarēt quoꝝ authoritatē: dignitatē: uolūtatēq; defēderas nō tā memores eēnt uirtutis tuæ: q̄ laudis inimici. Quo quidem tempore ut ꝑscripsi ad te antea cognoui Hortensium percupidū tui: studiosum Lucullum: ex magistratibus autem L. Rutiliū & fide & animo singulari. Nam nostra propugnatio ac defensio dignitatis tuæ propter magnitudinem beneficii tui fortasse plerisq; officii maiorē authoritatē hēre uideaṙ q̄ꝫ sniæ

LEgi tuas literas &c. Respōdēs epistolæ Lētuli dicit se merito & lubenter de rebꝰ Lētuli ad eū scribere: polliceturq; se nullū certū nūtiū ꝑtermissurū: nā ī certo credere talis literas nō sit tutum: qui ei ad Lentu. literas det. Reiicit deinde culpam qua Lētuli uota dilata ac impedita sūt in quorūdam perfidiam: tū laudat ꝙ ad Pōpeium humane scripserat. Tum de rege reducendo consilium suum aperit: Tum perfidiā quorundam detestaṙ: & tandē Lentulum ad uirtutē accendit. Est autē lōga: & ita accurate scripta epl'a. Ordo est. Ego o Lentule legi literas tuas/quibus scribis ad me: gratum esse tibiq; certior fias crebro ꝑ me de omnibus rebus: & sup. ꝙ ꝑspicias/idest agnoscas facile: beneuolētiam meam erga te. Quorū alterum: scilicet ut diligam plurimum te: necesse est mihi facere si uolo eē is: idest talis: quē: idest qualē: tu uoluisti me esse: alterū.s. ut te certiorem faciā: facio libenter: ut quoniā nos sumus disiūcti interuallo.i. interstitio & distantia locoꝝ & temporum: nō ꝙ sint diuersis tēporibus: sed ꝙ non uno tēpore eadem audire & uidere possunt/ego colloquar q̄ sepissime tecū per literas. Quod.s. me colloqui tecū per literas si fiet rarius q̄ expectabis: id erit causæ/ꝙ meæ litere nō sunt eius generis: ut audeam cōmittere.i. credere & dare tabellariis: eas temere: idest inconsiderate. Quoties potestas: idest facultas certorum hominū erit mihi q̄bus dem.i. cōmittam recte.i. sine piculo: nō pretermitā sup. ad te dare. Quod tu uis scire qua fide.i. fidelitate: & uolūtate sit q̄sq; in.i. erga & aduersum te: est difficile dictu.i. ut dicaṙ de singulis. Ego audeo scribere ad te illud unū quod significaui antea

[BIB]LIOTECA [UNIV]ERSITA[S]

ſæpe tibi:nũc quoq;.i.etiã nunc:re perſpecta & cognita:quoſdam hoĩes & maxime eos qui & debuerũt ma/xime:& potuerunt plurimũ/iuuare te:inuidiſſe uehementer dignitati tuæ:& ſimillimã rõnem tui tpis nunc i.qđ nũc eſt:& nr̃i tpis quondam fuiſſe in re diſſili:qa in dignitate tua & in ſalute mea:ut ſup. ii quos tu læſe ras cã reip.oppugnarent te palã:& illi quoꝝ defenderas authoritatẽ/dignitatem &uolũtatem:non eẽnt tam i.tantũ memores uirtutis tuæ:q̃.i.quãtum eſſent inimici laudis.ſ.tuæ.Quo qdem tpe/ut perſcripſi:aut ſcri/pſi:antea ad te:ego cognoui Hortenſiũ pcupidum tui.ſ.iuuandi:& Lucullũ ſtudioſum tui.Autem.i. ſed:ego cognoui ex magr̃atibus.i.qui tunc magr̃atu fungebãtur:Lucium Rutilium& fide & aĩo ſingulari ſup.in te. Et ſi qs dicat:quid de tua fide & aĩo in Lentulũ ſentis Cicero?nũquid minus ſingulari fide aut aĩo in eum es aut fuiſti q̃ Rutilius?Reſpondet q̃ſi tacite obiectioni:ac ſi dicat:dixi Rutiliũ ſingulari fide.Nam nr̃a propu/gnatio.i.concertatio pro te/ac defenſio.i.protectio dignitatis tuæ:uideatur fortaſſe plæriſq; habere maiorẽ authoritatem officii.ſ.debiti perſoluti:q̃ ſentẽtie.ſ.uero iudicio de te latæ ꝓpter magnitudinẽ beneficii tui. Hoc eſt qa omnes nouerunt me tibi plurimũ debere:eo ꝙ te referente ab exilio reuocatus ſum : minus creditum eſt mihi de te præclara prædicanti & pollicenti:putatũ eſt enim a plæriſq; me id facere:nõ quia de te ita ſentirem ſed quia tibi plurimum deberem:quam ſententiam etiam ſupra inſeruit.

Preterea qdẽ de cõſularibus nemini poſſum aut ſtudii erga te aut officii aut amici animi eſſe teſtis. Eteni Põpeiũ:q mecũ ſæpiſſime nõ ſolũ a me ꝓuocatus ſed etiã ſua ſpõte de te cõicare ſolet:ſcis tpibus illis non ſæpe in ſenatu fuiſſe. Cui qdẽ literæ tuæ q̃s ꝓxime mi/ſeras quod facile ĩtellexerim:piucũde fuerũt. Mihi q dẽ humanitas tua uel ſumma potius ſapiẽtia nõ iucũda ſolũ:ſed etiã admirabilis uiſa eſt. Viꝝ eñi excellentẽ:& tibi tua p̃ſtãti in eũ liberalitate deuictũ nõ nihil ſuſpicantẽ ꝓpter aliquoꝝ opinionẽ ſuæ cupiditatis te ab ſe alienatũ illa epl̃a retinuiſti. Qui mihi cum ſemper tuæ laudi fauere uiſus eſt:etiã ipſo ſuſpitioſiſſimo tpe caniniano:tum uero lectis tuis literis pſpectus ẽ a me toto aĩo de te:ac de tuis ornamẽtis:&cõmodis cogitare. Quare ea quæ ſcribã ſic hẽto:me cũ illo re ſæ/pe cõicata de illius ad te ſnĩa:atq; authoritate ſcribe/rer qm̃ ſenatuſconſultũ nullũ extat: quo reductio re/gis Alexandrini tibi adẽpta ſit:eaq; quæ de ea ſcripta eſt authoritas:cui ſcis interceſſum eẽ:ut ne qs oĩno regem reduceret:tantã uim habet:ut magis iratorũ hominũ ſtudiũ q̃ cõſtantis ſenatus cõſiliũ eſſe uideat̃ te pſpicere poſſe: q Ciliciã cyprũq; teneas . qd efficere: qd cõſeq poſſis.& ſi res facultatem habere uideat̃:ut Alexandriã atq; Aegyptũ tenere poſſis:eſſe & tuæ:& noſtri ĩpii dignitatis.ptolemaide:aut aliquo ꝓpĩquo loco rege collocato tecũ claſſe : atq; exercitu ꝓficiſci alexãdriã ut eã cũ pace:p̃ſidiiſq; firmatis Ptolemeus redeat ĩ regnũ.ita fore ut p te reſtituat̃ : quẽadmodũ Seuatus initio cẽſuit:& ſine mſ̃titudine reducat̃ : quẽadmodũ hoĩes religioſi Sybillæ placere dixerũt. Sed

Præterea qdẽ.Ordo eſt.qdẽ.i.certe : p̃ter/ea.i.inſup ac p̃ter iã dictos : ego nemini.i. nõ alicui:nõ poſſũ eẽ teſtis alicui/aut ſtudii aut officii/aut aĩ amici erga te.Etenim.i.qa certe tu ſcis Põpeiũ/q ſolet cõicare.i. fal'ia/riter loq mecũ de te:ſæpiſſime:nõ ſolũ ꝓuocatꝰ.i.excitus p̃us ad hoc a me : ſed etiã ſua ſpõte.i.a nullo ꝓuocatus : ſcis ĩquã Põpeiũ nõ ſæpe fuiſſe in ſenatu illis tpibus.ſ. qbus de tua cã agitatũ eſt:&ita tacite Põpeiũ purgat.Cui.ſ.Põpeio:qdẽ.i.certe:lr̃e tuæ q̃s miſeras ꝓxĩe/qđ dicũt ultimate/fuerũt piucũde:qđ.i.quã rẽ/ego ĩtellexerim facile.Quidem.i.certe:ut de Põpeio taceã:humanitas uel potius ſũma ſapientia tua uiſa eſt mihi nõ ſolũ iucũda:ſed etiã admirabilis.i.digna admiratiõe.Eñ.i.qa tu retinuiſti.ſ.in amicitia:illa epl̃a.ſ.quã ꝓxĩe ad eũ dediſti uirũ excellentẽ:& deuinctũ.i.obligatũ tibi/tua p̃/ſtãti liberalitate ĩ eũ:ſuſpicãtẽ nõ nihil im/mo multũ:te alienatũ.i.alienũ factũ & auerſum ab ſe:pp opinionem aliquoꝝ:cupiditatis ſuæ.i.quã qdam habuerũt de cupiditate ſua reducendi regis. Qui.ſ.Põpeiꝰ:cũ.ſ.ita ſit ꝙ uiſus eſt mihi ſemp fauere laudi tuæ/etiã ipſo ſuſpicioſiſſimo tpe Caniniano .i. cũ Caninius &Cato rẽ ad Ppl̃m referri uo/lebãt eo ꝙ p̃res cõſcripti tibi fauere uidebãtur/tũ uero.i.tunc p̃cipue & q̃ſi ad uerũ le/ctis lr̃is tuis .i. poſtq̃ legerat lr̃as tuas/ipſe Põpeius pſpectus eſt a me cogitare toto aĩo de te ac de ornamẽtis ac cõmodis tuis: ideſt q̃uo te aut ornare aut cõmodo aliquo afficere poſſit. Quare habeto.i.teneto ſic ea que ſcribã.q.d.ex ꝯſilio utriuſq;:utpote me ſcribere ad te de ſnĩa illius.ſ.Põpeii atq; authoritate/re ſæpe cõicata cũ illo . Qm̃ nullũ ſenatuſcõſultũ extat/quo reductio regꝭ alexãdrini ſit adẽpta tibi& ea authoritas q̃ ſcripta ẽ de ea.ſ. reductõe:ut ne qs oĩo reduce/ret:cui.ſ.aucĩtati tu ſcis ĩterceſſũ eẽ.i. quoſdã ſe oppoſuiſſe:et ita ñ ẽ p̃ſcp̃ta nec ratifi/cata , hẽt tãtã uĩ.q.d.fere nullã:utpote tm̃/mõ eã:ut uideat̃ magꝭ eẽ ſtudiũ hoĩm irato

hæc ſnĩa

hæc ſnĩa ſic & illi& nobis ꝓbabat̃ ut ex euẽtu hoĩes de tuo cõſilio exiſtimaturos uideremus . Si cecidiſſet:ut uolumus:& optamus oẽs te & ſapiẽter & fortiter:ſin aliqd eſſet offenſum : eoſdẽ illos & cupide & temere feciſſe dicturos:q̃re qd aſſeq poſſis nõ tã facile eſt no/bis:q̃ tibi cui ꝓpe in cõſpectu Aegiptus eſt iudicare. Id quidẽ nos hoc ſentimus:ſi exploratũ tibi ſit poſſe te illius regni potiri:nõ eſſe cũctãdũ:ſin dubiũ:nõ eẽ conandũ : Illud tibi affirmo ſi rẽ iſtã ex ſnĩa geſſeris: fore ut abñs a mſ̃tis cũ redieris:ab oĩbus collaudare.

rũ q recte cõſulere neqũt:qa ĩpedit ira aĩm ne poſſis cernere ueꝝ:q̃ cõſiliũ ſenatꝰ cõſtãtis.i.firmi:& rõne cõſultantis. Et habeto te q teneas Ciliciã & Cyprũ ꝓuincias:poſſe p/ſpicere qd poſſis efficere.ſ. ĩ reducẽdo rege & qd.ſ.emolumẽti poſſis cõſeq ideſt obtinere.Et te pſpicere poſſe ſi res.i.negociũ hoc uideat̃ hr̃e facultatẽ ut poſſis tenere.i.poſ/ſidere tãq̃ ꝓuincias aut ꝓuincie ptes: Alexãdriã/regiã regũ egypti:atq; egyptũ.ſ. reli/quã:id ſup.eẽ dignitatis &.i.ſimul:tuæ:&.i. ſil':impii nr̃i.i.romani:hoc eſt ptinere ad dignitatẽ tuã & totius ĩpii:te ꝓficiſci.i. ut ꝓficiſcaris Alexandriã/cũ claſſe atq; exercitu: & hoc rege collocato Ptolemaide .i. ĩ ea urbe pẽtapoleos inter egyptũ & Aphricã olĩ Barce dicta:aut aliquo.ſ.alio loco ꝓpinquo ut cũ.i.poſtq̃ firmaueris eã.ſ. Alexandriam pace.i.cõcordia cũ rege/& p̃ſidiis.i. militibus tuis ad tutelã urbis & ut in fide ſeruet̃.

Ptolomais

Eſt eñ præſidiũ qđ gallice dicit̃ guarniſon:Ptolemeus redeat in regnũ/ita fore.i.futurũ eſſe:repete te per/ſpicere:ut.ſ.ptolemeus reſtituat̃ per te queãdmodũ ſenatus ex ſnĩa Hortenſii:cenſuit initio : & reducat̃ ſine multitudine.i.ſine exercitu ſaltẽ tunc cũ reſtitueret̃ p̃ſente:unde callida perſpicit̃ religionis ĩterp̃tatio : quẽadmodũ hoĩes religioſi: Arcaiſmos eſt:ideſt amara irriſio:ideſt q ſe fingunt religiõe uictos ita ſentire:dixe/runt placere ſybillæ:ideſt oraculo ſybillino:qđ in p̃notamentis recitauimus.Sed hæc ſnĩa.i.hoc cõſiliũ pro/batur ſic.i.eatenus illi.ſ.Põpeio/& nobis:ideſt mihi:ut uideremus hoĩes exiſtimaturos : ideſt iudicaturos de tuo conſilio ex euentu:ideſt ſcđm qđ euenerit & exitũ habuerit inceptum tuũ.Si.ſ.inceptum tuũ/cecidiſſet ideſt eueniſſet ut uolumus.ſ.euenire & optamus/uideremus omnes dicturos te feciſſe:& fortiter & ſapiẽter ſi aliquid eſſet offenſum:ideſt peccatũ p te in eo conatu:eoſdẽ illos dicturos eſſe te feciſſe & cupide:ideſt ambitioſe & temere:ideſt inſipiẽter ac imprudenter. Quare:ideſt quãobrem nõ tam facile eſt iudicare nobis.i. Pompeio & mihi q̃ tibi in cuius prope:ideſt q̃ſi:conſpectu eſt ægyptus:quid poſſis aſſequi . ſ.an laudẽ an ui/tuperationem populi.Id qdem &c.hoc alii ſic diſtinguũt:ut particula id adhereat ſuperiori/& legatur. Nos quidem alii coniungũt ſic.Nos quidem ſentimus id hoc:ſcilicet modo aut loco/ſi ſit tibi exploratũ:ideſt cõ/pertum & certum:tracta metaphora ab exploratoribus uiarũ tempore belli:te poſſe potiri illius regni ſup.

Potiri re/gni & rerũ

imperio:ſed ſicut nõ addimus ablatiuum cum dicimus potior rerum: ita nec additur nunc genitiuo regni: quod uallæ annotãdum erat/qui de rerum tãtum mẽtionem facit:non eſſe cũctandum ideſt ĩmorandum tibi ſi ſit dubium:ſcilicet utrũ poſſis potiri regni nõ eſſe conãdum:ideſt fruſtra annitẽdum.Nã conamur fere in uanũ ac fruſtra.Ego affirmo tibi illud:ſi geſſeris rem iſtã ex ſententia ; ideſt ut ſentis hoc eſt ex uolũtate tua cum proſpero euentu:fore:ideſt futurum eſſe:ut tu abſens:ideſt tantiſper dum aberis/collaudare:ideſt col/lauderis a multis:cum redieris ſup.collaudare ab omnibus.

Offenſionẽ eſſe piculoſam ꝓpter interpoſitã authoritatẽ:religionẽq; uideo.Sed ego te ut ad certã laudem adhortor:ſic a dimicatione deterreo. Redeoq; ad il/lud qđ initio ſcripſi:totius facti tui iudiciũ:non tã ex cõſilio tuo q̃ ex euẽtu hoĩes eſſe facturos:qđ ſi hæc ratio rei gerendæ periculoſa tibi uidebit̃ placebat illud ut ſi rex amicis tuis qui per ꝓuinciam impii tui pecu/nias ei credidiſſent:fidẽ ſuã p̃ſtitiſſent : & auxiliis eũ tuis:& copiis adiuuares.eã eſſe naturã & rõnem pro/uinciæ tuæ ut illius reditũ:uel adiuuãdo cõfirmares: uel negligẽdo ĩpedires.In hac rõne. qd res: quid cã: quid tẽpus ferat:tu facillime : optĩeq; pſpicies:qd nobis placuiſſet ex me potiſſimũ putaui te ſcire oportere

Offenſionẽ &c.Ordo eſt.Ego uideo offen/ſionẽ.i.errorẽ & pctm̃ in tali cã de q̃ iã locutus eſt eẽ piculoſam/ ꝓpter authoritatẽ .ſ. ſenatus ĩterpoſitã.i.q ĩterceſſit cauẽs neqd temere agat̃ :&pp religionẽ.i.metũ quẽ incuſſerunt libri ſybillini.Sed ut ego adhor/tor te ad certã laudem.ſ.ſi ſine offenſiõe rẽ pegeris:ſic deterreo ſup. te:a dimicatiõe.i. cõcertatione dubia . hoc eſt a dubiæ laudis cõamine.q.d.nõ auſim penitus cõſulere:cũ ſit res piculoſa:ſed tantum indicare qd fructus conſeq̃re ſi rem ꝓſpere geſſeris monere uolui.Et redeo ad id.i.ad narrationẽ illiꝰ qđ ſcripſi initio:hoĩes eſſe facturos iudiciũ totius facti tui.i.de toto facto tuo/non tam ex cõſilio tuo q̃ ex euẽtu. Quale iudicium ægre ferens Sappho Ouidiana dicit . Exi/tus acta ꝓbat:ideſt dicis mihi ꝙ exitus acta ꝓbat.i.ꝙ ex euentu res prudenter aut ĩprudẽter ſuſcepta cẽſebit̃?Careat ſuceſſoribus opto:qſqs ab euentu fctã notãda putat.q.d.

qđ mihi de nostro statu:de Milonis familiaritare.de leuitate:& ībecillitate Clodii gratularis:minime mi/ramur te tuis ut egregiū artificē ꝑclaris operibus læta ri:ꝙꝙ̃ est incredibilis hoīm puersitas (grauiore enim uerbo uti nō libet)q quos fauēdo in cōi causa retine/re potuerūt:inuidēdo abalienauerūt:quoꝝ maleuolē tissimis obtrectatiōibus nos scito de uetere illa nostra diuturnaq; snīa ꝓpe iā esse depulsos:nō nos qdem ut nostræ dignitatis simus obliti:sed ut habeamus rōnē aliqñ ēt salutis.Poterat utrūq; ꝑclare:si esset fides si g̃ uitas in hoībus cōsularibus:sed tāta est in plerisq; leui tas:ut eos nō tā cōstātia in rep.nostra delectet q̃ splē/dor offendat. Quod eo liberius ad te scribo:q nō so/lū tpibus iis q̃ p te sum adeptus:sed etiā olī nascēti ꝓ/pe nostræ laudi:dignitati:uirtutiq; ꝑfuisti: simul ꝙ ui deo:nō ut antehac putabā:nouitati eē inuisum meæ: in te.n.hoīe oīm nobilissimo similia inuidoꝝ uitia p/spexi:quē tñ illi eē in pricipibus facile sunt passi:euo/lare altius certe noluerūt.Gaudeo tuā dissimilē fuisse fortunā:multū enī iterest utrū laus minuat᷑: an salus deserat᷑:me meæ tñ ne nimis pœniteret tua uirtute p/fectū est.Curasti enī ut plus additū ad memoriā noīs nostri q̃ dēptū de fortuna uideret᷑.Te uero moneo tū bñficiis tuis:tū amore īcitatus meo:ut oēm gloriā ad quā a pueritia īflāmatus fuisti:oī cura atq; īdustria cō seq̃re magnitudinēq; animi tui quā ego semp sum ad miratus:sempq; amaui:ne unq̃ īflectas cuiusq̃ iniuria

nunq̃ fælicem habeat exitū rei.q ab euentu prudentē inceptionē iudicat. Nā sæpe p in/fortuniū res prudēter īcepta īfœlicē habet exitū:& cōtra p fortunæ applausum res te/mere cœpta feliciter finit᷑.Sed ut hic Cice/ro īnuit ppl's fere fortunā seqtur:& id pru/denter īcœptū putat:qđ fæliciter euenit.qđ si hæc rō.i.forma rei gerendæ.s. quā modo adduxit uidebit᷑ tibi piculosa.illud placebat s.mihi hæc monenti.ut si rex ꝑstitisset fidē suā.i. exhibuisset ꝓmissionē de restituēdis sibi creditis amicis tuis/q credidissent ei pe cunias:p ꝓuinciā impii tui : & adiuuares eū auxiliis tuis & copiis:placebat autē dico: eā esse naturā & rōnē ꝓuinciæ tuæ:ut uel cōfir mares reditū illius adiuuādo.s.eū:uel īpedi res negligendo:hoc est si senseris ꝙ p pecu niā a ꝓuincialibus tuis mutuo datā restituē dus sit:tuo cōsilio qđ ꝓuinciales nimirū se quant᷑:aut reducet᷑ aut negliget᷑ rex. penes te ergo esset eius reductio. Tu ꝑspicies fa/cillime & optime ī hac rōne/qd res ferat .i. afferat.s.momenti:qd cā ferat:qd tp̄s ferat.

Nota de numero

Ego putaui oportere te scire potissimum ex m̄e:qd placeat nobis . Vbi notet puer in prima ꝑsona licere modo singl'r:modo plu raliter:modo mixtim de uno loq:ut hoc lo co:ex me& nobis.& in sequēti particula.qđ mihi de nostro statu &c.Nos minime.i. ne/quaq̃ miramur ; ꝙ tu gratularis mihi de sta tu nr̄o.s.ꝓspo:utpote de familiaritate Mi/lonis:quē cōtra Clodii amicos Cicero post ea defendit:de leuitate.i.incōstātia & ībecil litate.i . īpotentia:aī:ꝑsertim:Clodii:mini/me inquā miramur:te ut egregiū artificem letari tuis ꝑclaris opibus.q.d.p te em̄ Milo ni cōciliatus sum:& p te cū sim urbi restitu tus:& Miloni charus : Clodio sum inuisus. q̃q̃.i.tāetsi .Peruersitas hoīum.s. quorūdā: ut Clodii & Cæsaris est incredibilis.i. tā magna:ut uix credi possit/dicit puersitas:em̄.i.qa non libet uti uer/bo grauiore.i.molestiore & acerbiore:quale esset si dixisset/ꝑfidia/īmanitas/ꝑnicies &c. nā puersus dicit᷑ q a bono in malū est uersus & inclinatus:etiā si mali adhuc nihil egerit:q .s. hoīes peruersi/abalienauerunt .s. a se īuidendo.i.per inuidiā:sup.eos quos potuerūt retinere.s.in amicitia/fauēdo.s. eis/in cā cōi.i.reipu.utilita te:ut in deꝑssiōe cōiuratoꝝ in patriā.Quoꝝ.s.hoīum obtrectatiōibus.i.prauis utpote a recta uia retractōi/bus & obstaculis:maleuolētissimis.i.ex sūma maleuolētia ortis/scito nos esse ꝓpe .i. q̃si depulsos iā a uetere illa & diuturna snīa nr̄a .s.q̃ decreuimus cōtra oīm maleuolētiā rēp.q̄cūq; rōne possemus sp iuuare. Loqtur aūt de se uno:licet dicat nos.Nos qdē scito nō ab ea snīa depulsos eē:ut .i. ueluti simus obliti nr̄æ dignitatis: sed ut hēamus aliqñ.i.tādē rōnē salutis.i.ut cōsulamus saluti nr̄æ:nā cū ꝑus ob studiū ī rēp.sit in exiliū actus uertet᷑ si ꝑgat capite puniri. Vtrūq;.s.hēre rōnē & dignitatis & salutis:aut utrūq;.i.& nup & nūc rēp. iuuare cōtra maleuolos:poterat:sup.fieri/ꝑclare/si fides/si grauitas.i.cōstātia matura eēt ī hoīb⁹ cōsularib⁹.i.q cō sules fuerūt:sed tāta leuitas.i.īcōstātia & ad ꝑfidiā facilitas est ī plærisq; ut cōstātia nr̄a in rēp. nō đlectet eos tam.i.tātopere:q̃.i.quātum:splēdor.s.noster/offendat.i.lædet & cruciet eos . qđ ego scribo eo liberius ad te q aut ꝙ ꝑfuisti non solū iis tpibus.s.fœlicibus:que sum adeptus per te sed etiā ꝑfuisti olim nr̄æ laudi:dignita ti& uirtuti ꝓpe.i.quasi nascenti:simul.i.similiter eo ꝙ uideo.i.cōsidero nō esse inuisum nouitati.i.ignobili/

Nouus hō.

tati meæ:Est em̄ nouus hō q primus in domo sua magr̄atum gerit:ut Cicero cōsulatum : ut putabā antehac. Enim.i.qa ego perspexi :similia uitia inuidoꝝ in te hoīe nobilissimo omnium.quē tñ.s.te:illi .s. inuidi passi sunt facile esse in principibus.i.in numero principum urbis:noluerunt certe euolare:idest celeriter prouehi altius.Gaudeo fortunam tuam:licet aduersam:fuisse dissimilem.s.meæ.multum enim interest:idest differt: utrum laus

utrum laus minuat᷑ ut nūc tua:an salus deserat᷑/ut olim mea.ne tñ pœniteret nimis meæ.s. fortunæ ꝑfectū est uirtute tua.Enī.i.qa:tu curasti ut plus esset additū.i.adiectū ad memoriā noīs nr̄i / q̃ uideret᷑ demptum.i. ablatum de fortuna:qa q̃si totius Italiæ humeris in urbē reductus est:Lētulo de eius reductione referēte. Ve ro.i.sed:ego incitatus tum.i.pariter bñficiis tuis:tum.i.pariter amore meo:ut cōseq̃re.i.consecteris omni cu ra atq; industria oēm gloriam ad quam fuisti inflāmatus a pueritia:& ne flectas unq̃ iniuria.i.propter iniuriā cuiusq̃/magnitudinem animi tui/quam ego admiratus sum semper:& amaui semper.

Magna est hoīm opinio de te:magna cōmendatio li beralitatis:magna memoria cōsulatus tui.Hec profe cto uidebis quāto exꝑssiora.quātoq; illustriora futu/ra sint:cū aliquātum ex ꝓuincia atq; ex impio laudis accesserit ꝙ̃ꝙ̃ te ita gerere uolo quæ p exercitū:atq; ī/periū gerenda sunt:ut hæc multo ante meditere:huc te pares:hæc cogites:ad hæc te exerceas : sentiasq; id qđ qa semp spasti nō dubito qn adeptus ītelligas te facillime posse obtinere sūmū atq; altissimū gradū ci uitatis.Quæ qdē mea cohortatio ne tibi inanis : aut sine cā suscepta uideret᷑:illa me rō mouet: ut te ex no stris euētis cōibus admonēdū putarē:ut cōsiderares ī oī reliqua uita:qbus crederes:quos caueres . qđ scri/bis te uelle scire qui sit reipu.status.Sūma dissensio ē sed cōtentio dispar.Nāq plus opibus:armis:potētia ualent:ꝑfecisse tñ mihi uident᷑ stultitia:& incōstātia aduersarioꝝ ut etiā authoritate iā plus ualeret . Itaq; ꝑpaucis aduersantibus oīa quæ ne p ppl'm qdē sine se ditione asseq arbitrabant᷑:p senatū cōsecuti sunt. Nā & stipēdiū Cæsari decretū eū:& decē legati.& ne lege Sēpronia succederetur facile ꝑfectū eū.Quod ego ad te breuius scribo:qa me status hic reipu.nō delectat. Scribo tñ ut te admoneā : qđ ipse literis oībus a pue/ritia deditus:experiendo tñ magis q̃ꝙ discēdo cogno ui:ut tuis rebus integris discas:neq; salutis nostræ ra tionem nobis habēdā esse sine dignitate:neq; digni/tatis sine salute.qđ mihi de filia & de Crassipede gra tularis:agnosco humanitatē tuā:speroq; & opto no bis hanc cōiunctionem uoluptati fore . Lentulū no/strum eximia spe sūmæ uirtutis adulescētē cū cæteris artibus:quibus studuisti semp ipse:tū in primis imita tione tui fac erudias.Nulla em̄ erit hoc præstātior di sciplina.Quē nos & qa tuus:& qa te dignus est filius & quia nos diligit:sempq; dilexit in primis amamus charumq; habemus. Vale.

Magna opinio.i.estimatio hoīm est de te: magna cōmendatio.i.collaudatio:liberali/tatis.s.tuæ:& sup.magna memoria consu/latus tui.s.quē tam splendide gessisti:tu ꝓ/fecto uides quāto expressiora .i. euidētiora & quāto illustriora.i.clariora sint hæc futu ra:cū.i.postq̃ aliquātum laudis:accesserit.i. additum sit aut aduenerit:ex ꝓuīcia atq; ex impio.s.qđ in ꝓuīcia geris:q̃q̃ ego uolo te gerere ea quæ gerenda sunt per exercitū at q; imperiū:ita ut mēditere.i.aīo exerceas & geras:hæc multo ante.s.q̃ geras opere ipo: ut pares te huc.i.ad hæc gerenda : ut cogi/tes hæc:ut exerceas te ad hæc : & sentias id qđ quia sperasti semp:non dubito quin in/telligas adeptus.i.cū sis adeptus:utpote/te posse facillime obtinere summū atq; altissi mum gradū ciuitatis.s.Romanæ:Quæ qui dem cohortatio mea ne uideret᷑ tibi inanis aut suscepta.s.a me:sine causa : illa rō mo/uet me:ut putarē te admonendū ex cōibus euentis nr̄is.i.quæ utriq; nostrū euenerunt ut considerares in omni uita reliqua : qbus s.hominibus crederes.i.credere deberes:& quos caueres.i.cauere deberes.Sūma dissē/sio est.s.inter consulares uiros:sed conten tio.i.certamē est dispar .i. dispariū uirium. Nam sup.ii qui plus ualent opibus .i. diui/tiis armis & potētia.s.cliētum & fautorum: uidentur mihi perfecisse tantū/stultitia & incōstantia.i.propter stultitiam & inconstā tiam aduersarioꝝ:ut etiam ualerēt iā plus authoritate.Itaq;.i.& ita paucis aduersanti bus.i.cum pauci obstent:ipsi cōsecuti sunt per senatum.i.senatu approbante : omnia quæ neqdem.i.non iā aut non saltem arbi/trabantur assequi per populū sine seditiōe. Nam & stipendiū decretū est Cæsari .i. pro exercitu eius:& decē legati.s.qui cū eo ꝑfici scant᷑ in Galliā:& ꝑfectū est .i. impetratū p decretū:ne succederet᷑.s.Cæsari anteq̃ bel/lū cōfecerit:lege Sempronia : q̃ erat lata ne ultra certū tēpus qs in ꝓuincia imperiū ha/beret:sed eo finito illi successor mitteretur hæc nūc sibi displicere īnuit Cicero : qa sic Lentulo placere putat:in orōne tñ de ꝓuin ciis consularibus:aliter sentit hæc eadē pro bans cū repu.tūc esse putaret. Quod.i.quā rem ego scribo ad te breuius .s. q̃ facerem. ꝙ hic status reip.nō delectat me . Scribo tñ ut admoneā te.i.qđ ego deditus.i.penit⁹ad dictus a pueritia oīb⁹ lr̄is.i.disciplīs:cognoui tñ magis expiēdo q̃ discēdo.s.e libris rerū gestaꝝ aut disciplīæ.

militaris:ut tu discas rebus tuis integris.i.tantisper dũ integræ sunt & salue:neq; rõnem.i.curã & respectũ salutis nr̃æ habẽdã esse.i.haberi docere;sine dignitate;neq; dignitatis sine salute:. hoc est ne tãtum nitamur dignitatẽ nr̃am tueri ut uitã amittamus:nec uitã ut dignitate careamus : nã melius est mori q̃ cum dedecore amissa dignitate uiuere. Vnde Iuuenalis Sũmum crede nephas aĩam p̃ferre pudori:Et pp uitã uiuẽdi pdere cãs:qd̃ tu gratularis mihi.i.mihi rẽ lætã euenisse:tibi iucundũ eẽ cõtẽdis:de filia.s. Tullia & Crassipede.s. Pisone:eius marito & Ciceronis genero:duobus em̃ nupsit Tullia Ciceronis/pus Pisoni Crassipedi:q cũ parũ uixit;deinde Dolobellæ cũ Cicero quã Lẽtulus nũc regit Ciliciã regeret ꝓuinciã:agnosco.s.in ea gratulatione;humanitatẽ.i.clemẽtiã & beneuolẽtiã tuã:& spero & opto/qd̃ in plus se extẽdit:Speramus enĩ tm̃ q̃ meritis nr̃is/aut certis rõnibus assequ possimus:Optamus q̃cũq; nobis cõmoda forẽt. Vnde ænei.vii. Turne quod optãti diuũ ꝓmittere nemo auderet &c.& ita spare nõ posset licet optaret:unde hoc loco dicẽdũ uidet̃ &opto & spero.Nã plus est spare q̃ optare:licet ples optẽt q̃ sperẽt & plura optemus q̃ speremus:Hãc cõiunctionẽ s.cõiugalẽ fore.i.futurã esse nobis uoluptati.Et qa de filia gratulatus erat Lẽtulus:memor filii eius noĩe pr̃no uocati:dicit:O Lentule fac erudias Lentulũ nr̃m.i.filiũ tuũ etiã mihi q̃si pr̃na charitate dilectũ:adulescentem eximia spe sũme uirtutis.i.in quo est eximia spes de sũma uirtute.s. futura : hæc est uera lectio quã etiã Valla non diffitet̃:sed ordinem nõ intellexit:nã non ꝓbauit diuersos casus ad unũ referri:quapropter multi legũt summa uirtute:qd̃ multis nõ placet:nõ em̃ uero simile sit in adulescẽte sũmã esse uirtutẽ: ideo geniti uus summe uirtutis nõ construit̃ cũ noĩe adulescentẽ:sed cũ noĩe spe:fac inquã erudias eũ cũ.s.ita sit q̃ cæteris ar:ibus q̃bus ipse.i.tu studuisti semp:tum.i.tunc in ꝓmis.i.ꝓcipue imitatiõe tui.i.ut te talẽ pr̃em imitetur.Nulla em̃ disciplina erit ꝓstantior hoc.s.facto:& ita potius legã q̃ ut alii dicũt hac . Non em̃ in imitatiõe pr̃na uidet̃ disciplina:sed factũ ac opus. Præterea si maxime cẽseret disciplinã esse in imitatiõe pr̃is: uideret̃ Cicero dicturus fuisse istac.s.tua disciplina:qua te imitari eũ docebis:potuisset tũ hac dixisse.s. quam tibi significo:cæterum hoc quiddã urgẽtius habet: Quem.s. Lẽtulum filium tuũ:nos amamus in ꝓmis.i. iter primos:& habemus charum:& .i. simul:qa tuus est filius:& idest simul quia filius est dignus te:idest tali ac tam præstãti patre:& idest simul:quia diligit nos:& dilexit nos semper.s.dum per ætatem potuit Pulchre obseruat elegantiam:ut quod minus est:uidelicet diligere puero det:quod maius sibi:unde non congruerit summa uirtute eum dixisse.

Spero
Opto
Nota Vallam.

OE oĩbus &c.dicit Emplatoriũ ad Lentulum,pficiscentẽ ubi aduenerit omnia que ad rẽ Lentulĩ pertinerẽt nũciaturũ. Quapropter Emplatoriũ ipũm ut illi fides habeatur:nõ parũ cõmendat.Ordo est. Tu o Lentule/cognosces optime.i. cõmodissime de oĩbus rebus quæ pertinẽt ad te/quid sit actũ:& qd sit constitutũ:& quid Põpeius susceperit.s.faciendũ : cognosces inquã ex Emplatorio:uiro illo præstãti:qui non solũ interfuit his rebus:sed etiã p̃fuit.s. tanq̃ p̃cipuus actor aut curator: neq; prætermisit erga te ullum officiũ hominis amantissimi prudẽtissimi/diligẽtissimi . Tu cognosces ex eodem de toto statu rerum omniũ.i.rei/pub.quæ quales sint nõ est facile scribere. Sunt quidẽ certe in potestate amicorum nostrorum.s.Marci crassi .C. Cæsaris & Gn. Pompeii. Atq; ita.i.taliter sunt in eorũ potestate:ut res nullã.i.non ullam : nõ uideatur habitura eẽ unq̃ ullam mutationẽ hac ætate;idest durãte hac ætate hominũ . Ego quidem debeo:& ut tute.i.tuipse : In nominatiuo propter tertiã personã uerbi tumeo nõ dicimus tumet:sed tute aut tutemet: p̃cepisti.i.mandasti mihi:& ut dignitas cogit quia indecorũ est habere simultatẽ cũ summis uiris:Et utilitas cogit:qa durum est potentissimis resistere;adiungo me ad ratiões idest consilia & negocia eius;scilicet Pompeii quem tu putasti adiungendum esse tibi.i. ad utilitatem tuam in ratiõibus.i.cõsiliis & factis meis.Sed nõ preterit te.i.tu bene nosti:q̃.i.quãtũ difficile sit deponere sensum.i.sniam & iudiciũ in rep.i.in gubernatiõe

M.T.C. Publio Lentulo.S.P.D.

DE oĩbus rebus quæ ad te ꝑtinent:qd actũ: qd cõstitutũ sit:qd Põpeius suscepit optĩe ex emplatorio cognosces:q nõ solũ ĩterfuit his rebus sed etiã p̃fuit:neq; ullũ offm̃ erga te hoĩs amãtissimi: prudẽtissimi:diligẽtissimi p̃termisit . Ex eodẽ de toto statu rerũ cõium cognosces:que q̃les sint : nõ facile ẽ scribere. Sũt qdẽ certe in amicoꝝ nostroꝝ ꝑtãte : atq; ita ut nullã mutationẽ unq̃ hac hoĩm ætate habitura res esse uideat̃.Ego qdẽ ut debeo : & ut tute mihi p̃cepisti:& ut me dignitas utilitasq; cogit me ad eius rõnes adiũgo:quẽ tu in meis rõnibus tibi esse adiũgẽdũ putasti.Sed te nõ p̃terit q̃ sit difficile sensum in repu. p̃sertim rectũ & confirmatũ deponere. Verũtm̃ meipe conformo ad eius uolũtatẽ:a quo honeste dissentire non possum.Neq; id facio:ut forsitã q̃busdã uidetur: simulatiõe:tm̃ enĩ animi ĩductio:& me hercule amor erga Pompeiũ apud me ualet: ut quæ illi utilia sunt: & quæ ille uult : ea mihi omnia iam & recta & uera uideantur. Neq; : ut ego arbitror : errarent : ne aduersarii quidem eius si quum pares esse non possent

& iuuamine

pugnare desisterẽt. Me quidẽ & illa res cõsolatur q; ego is sũ cui uel maxime cõcedãt oẽs : ut uel ea defendã que põpeius uelit:uel taceã:uel etiã id qd̃ mihi maxime libet ad nostra studia me referã literaꝝ . Quod ꝓfecto faciã si mihi ꝑ eiusdẽ amicitiã licebit. Que enĩ ꝓposita fuerat nobis cũ & honoribus amplissimis:& laboribus maximis ꝑfuncti essemus:dignitas in sentẽtiis dicẽdis:libertas in rep.capessẽda:ea sublata tota:sed nec magis mihi q̃ oĩb̃. Nã & assẽtiẽdũ ẽ nulla cũ g̃uitate paucis:aut frustra dissentiẽdũ.Hæc ego ad te ob eã cãm maxime scribo utiã de tua quoq; ratiõe meditere.Cõmutata est tota rõ senatus:iudicioꝝ: rei totius publice:ociũ nobis exoptãdũ est:qd̃ hi q potiũtur reꝝ p̃stãturi uident̃:si qdam hoĩes patiẽtius eorũ potẽtiã ferre potuerint.Dignitatẽ qdẽ illã cõsularem fortis & cõstãtis senatoris nihil ẽ q; cogitemus.Amissa est culpa eoꝝ q a senatu ordinẽ cõiũctissimũ & hominẽ clarissimũ abalienauerũt.Sed ut ad ea q̃ cõiũcta ora rebus tuis sunt reuertar: Põpeiũ tibi ualde eẽ amicũ cognoui:& eo cõsule q̃tũ ego p̃spicio oĩa quæ uoles tu obtinebis. Quibus ĩ rebus me ille sibi affixũ habebit.Neq; a me ulla res quæ ad te ꝑtineat negliget̃. Neq; enim uerebor ne sim molestus illi cui iucũdum erit : etiam ꝓpter idipsum q; me esse gratum uidebit.

Et pro etiã

Tu uelim ita tibi p̃suadeas:nullã rẽ esse minimã quæ ad te ꝑtineat:quæ mihi nõ charior sit q̃ meæ res oẽs. Id cũ sentiã sedulitate mihimetipsi satisfacere nõ possum re qdẽ ipsa ideo mihi nõ satisfacio:q; nullã partẽ tuoꝝ meritoꝝ nõ modo referẽda:sed ne cogitãda q/dem gratia cõsequi possum. Rẽ te ualde bene gessisse et iuuamine reip.p̃sertim rectũ.i.nõ erroneũ & cõfirmatũ . Sẽtiebat aũt Cicero non utile reip.fore gubernacula ad paucos deuolui:& quẽuis unũ aut paucos contra legẽ in magistratu stabiliri:& ita licet faueret cesari & Põpeio ut summis uiris: Verebat̃ tamẽ eoꝝ potẽtiã reip.offuturã. Verũtamen ipse cõformo.i.accõmodo me: alii legũt cõfirmo.i.stabilio me:ad uolũtatẽ eius.s.pompeii:a quo nõ possumhoneste.i.saluo honore:dissentire.Neq; facio id: ut uidet̃ forsitã q̃busdã:simulatiõe. i. ꝑ simulationẽ aut simulãter:enĩ.i.qa:iductio aĩ.i. p̃suasio q̃ iduxi in aĩm meũ Põpeiũ bene de rep.sentire: &Hercule me.s.ita iudicãte ul uindicãte ut uerũ aut falsum dico:amor Põpeii.i.in Põpeiũ:tãtũ ualet apud me:ut ea oĩa q̃ sũt utilia illi/& q̃ ille uult.uideant̃ mihi iã & recta & uera.i.iusta.Neq;:ut arbitror : errarẽt ne qdẽ.i.nõ etiã aduersarii eius.s.Põpeii : si desisterẽt pugnare.i.repugnare aut cõtẽdere s.cũ Põpeio:cũ nõ possent eẽ pares. Quidẽ i.certe:&.i.etiã illa res consolat̃ me: q; ego sum is.i.talis cui oẽs cõcedãt.i.ꝓmittãt : uel i.etiã maxĩe:ut uel.i.aut defendã ea q̃ Põpeius uelit:uel taceã.i.nihil de eis dicã : ul etiã id qd̃.i.q̃ res libet maxĩe mihi/referã.i.iterũ applicẽ me ad studia nr̃a lĩrarũ.qd̃ ego faciã ꝓfecto.i.reuera:si licebit mihi ꝑ amicitiã eiusdẽ.s.Põpeii.Enĩ pro qa:ea dignitas ĩ sentẽtiis dicẽdis.i.in iudicio ferẽdo:& ea libertas ĩ rep.capessenda.i.gerẽda & administrãda/q̃ fuerat ꝓposita nobis cũ essemus ꝑfuncti.i.ad finẽ usq; functi honoribus.i.magistratibus amplissimis ut sũt cõsulares : et

Potior reꝝ prestaturus

laboribus maximis in detegẽda & uindicãda cõiuratiõe Catilinæ & coniuratoꝝ. est sup.sublata .i. subtracta nobis tota:sed nec magis mihi q̃ oĩbus.s.aliis.Nã aut assentiẽdũ est paucis cũ nulla grauitate: aut dissentiendũ frustra:qa nimis potẽtes sunt. Ego scribo hæc ad te maxĩe ob eã cãm;ut tu meditere.i. cogites quoq; iã de rõne tua. Tota rõ senatus.iudicioꝝ totius reipu.est cõmutata:& ita ociũ est exoptãdũ nobis:qd̃.s.ociũ.i.uacationẽ a repu.ii q potiunt̃ rerũ.s.ipio.i.q dñant̃:ut tres supradicti:uident̃ p̃stãturi:Ergo p̃sto etiã p̃stãtũ facit: si qdã hoĩse potuerint ferre patiẽtius.i.æqore aĩo:potentiã eoꝝ.Nihil est q; cogitemus qdẽ illã dignitatẽ cõsulatorẽ:senatoris fortis & cõstãtis.s.quã nos gessimus & q̃les fuimus:& ideo nõ reprobo qui legũt dignitatem quõdã illã &c.Sup.ea dignitas est amissa culpa eoꝝ q abalienauerũt a senatu ordinẽ cõiũctissimũ.s.senatui:utpote eq̃strẽ:ut uero sile est:& hoĩem clarissimũ.s.Cesarẽ:cũ uellent illi abrogare ꝓuinciã quã eqtes illi prorogatã uolebãt.Sed ut ego reuertar ad ea q̃ sunt cõiũctoria rebus tuis:ego cognoui Põpeiũ eẽ ualde amicum tibi:& tu obtinebis oĩa quæ uoles quãtũ ego p̃spicio:eo cõsule.i.dũ cõsul erit. In q̃bus rebus.s. tuis : ille habebit me affixũ sibi.Neq; ulla res quæ pertineat ad te negliget̃ a me.Neq; enim uerebor ne sim molestus illi:scilicet Põpeio:cui erit iucũdum etiam propter idipsum q; uidebit me esse gratum:scilicet erga te.

Tu uelim &c.Ordo:est uelim.ut sup. tu ꝑsuadeas tibi nullã rẽ minimã esse q̃ ꝑtineat ad te:q̃ mihi non sit charior q̃ meæ res oẽs. Cũ sentiã id.s. qd̃ dictũ est:nõ possũ satisfacere mihi metipsi:sedulitate .i. diligẽti opa & seorsum a dolo facta:quidẽ .i. certe : ego ideo non satisfacio mihi.i.iudicio meo : aut pietati meæ / re ipsa.i.effectu ipso:q; nullã idest non ullam:non possum cõsequi : idest obtinere aut æquiparare;ullam partem me

ritoꝝ tuorum.ſ.in me aut de me nõ modo gr̃a referẽda.i.æq̃li bñficio reddẽdo: ſed ne qdẽ.i.nõ ſaltẽ cogitãda.ſ.gratia.i. in aĩo ha benda.Rumor erat te geſſiſſe rẽ.i.impium tuũ in ꝓuincia ualde bñ.lr̃æ tuæ.ſ.ad ſena/ tũ mittẽde:de qbus eramus loquuti cũ Põ/ peio expectabant̃.ſ.a ſenatu:q̃ ſi erũt alla/ tæ:noſtrũ ſtudiũ.i.diligẽs opa extabit.i.reli

rumor erat . Expectabãtur literæ tuæ de quibus era/ mus iã cũ Põpeio loquuti : quæ ſi erũt allatæ noſtrũ ſtudiũ ſtabit in cõueniẽdis magiſtratibus & ſenatori bus. Cæteraq; que ad te ꝑtinebũt quũ & plus cõtẽde/ rimus q̃ poſſimus : minus tamẽ faciemus q̃ debemus

q̃ erit in magiſtratibꝰ & ſenatoribꝰ cõueniẽdis.i.uiſendis loq̃ndi de te gr̃a.Et cætera q̃ ad te ꝑtinebũt ſup.ex tabũt nobis ꝓcuranda:quũ &.i.etiã cõtenderimus plus q̃ poſſumus tamẽ faciemus minus q̃ debemus. Vrba ne dictum ut pueri adnotabũt:cum illa particula etiã honeſta. Tu uelim ita tibi perſuadeas.&c.

PEriucũde &c. Ep̃la hac ſane lõga ml'/ ta graphice ſcribit. Gratiã captat Lẽ tuli:eiq; gratulat̃.Clodiũ criminatur Se incõſtãtie purgat ꝙ cũ Ceſare Appio pl' cro: Vatinio Craſſoq; in gr̃am redierit: fa/ ctoꝝ rõnes afferẽdo:ac demũ ſe Lẽtulo rur ſus cõmendatũ facit: ut cũ ordine patebit. Ordo aũt eſt. Lr̃æ tuæ fuerũt mihi ꝑiucũde qbus intellexi te ꝑſpicere.i.clare uidere me am pietatẽ.i.obſeruãtiã & uenerationẽ:in.i. erga te.Et qa dixit pietatẽ q̃ ĩ ſuꝑiores ẽ ut ĩ ꝑncipio ſcripſi addit.q.d.dixi pietatẽ:enĩ ꝓ qa.qd .ĩ.ad qd.dicã bñuolentiã quũ illud g̃uiſſimũ & ſãctiſſimũ nomẽ pietatis uidea tur mihi eſſe leuius.i.minoris momẽti: me ritis tuis erga me . ꝙ aũt ſcribis mea ſtudia erga te eſſe grata tibi:tu qdẽ.i.certe.Nõ tñ ſignificat ꝓprie certe : ſed cũ ſit expletiua cõiunctio ad ornatũ ponit̃: uimq; quandã ha bet ꝑ aliã uocẽ nõ explicabilẽ:facis ſup. id: quadã abũdãtia amoris ut etiã ea q̃ ꝓtermit ti nõ poſſunt ſine nefarioſcelere:ſint grata ſ.tibi. Aũt.i. ſed aĩus meꝰ ĩ te eẽt tibi multo notior atq; illuſtrior.i.clarior & ꝑſpectior: ſi fuiſſemus oĩ.i.toto hoc tp̃e:quo fuimꝰ ſe iũcti.i.ſeparati:&.i.ſimul:una.i.ĩ uno loco: & romæ:ubi de rebꝰ tuis actũ eſt.Nã nos flo ruiſſemus ĩ eo tp̃e:qđ.i.quã rẽ &c.alii legũt in eo ipſo qđ tu oñdis factuꝝ te eẽ.ſ.cũ ade ris:& qđ tu potes in ꝑmis:& ſup.qđ ego ex pecto uehemẽter a te.floruiſſemꝰ iqt:ĩ ſñiis ſenatoriis.i.ĩ ſenatu dãdis aut datis:& in oĩ actiõe atq; adminiſtratiõe reip.de q̃.ſ.rep. eq dẽ ego qdẽ oñdã paulopoſt q ſit ſenſus meꝰ .i.qd ſentiã & q ſtatꝰ ſup.eiꝰ aut meꝰ ĩ ea.& reſcribã.ſ.paulopꝰ tibi:ea q̃ q̃ris.Sed certe.i ĩdubitate:& ego ſup.uſus eẽm te authore a miciſſimo ac ſapiẽtiſſimo:&tu uſus eẽs me cõſiliario nõ impitiſſimo fortaſſe:qđ ꝑ mo deſtiã addit:qdẽ.i.qđ dicere licet uſus eſſes cõſiliario fideli:& certe.i. oĩno ĩdubitãter/ bñuolo ſi.ſ.ſi Rome fuiſſes.Quãq̃ ego le/ gor ut debeo tua qdẽ cã .i. pp bonũ tuũ:nõ meũ te eẽ impatorẽ.ſ.in Cilicia: & obtĩere

M.T.C.Len.Proconſuli.S.P.D.

PEriucũde mihi fuerũt literæ tuæ qbus in/ tellexi te ꝑſpicere meã in te pietatẽ:quid enĩ dicã beneuolẽtiã tuã : quũ illud ip̃m grauiſſimũ & ſanctiſſimũ nomẽ pietatis leuius mihi meritis erga me tuis eſſe uideat̃ . ꝙ aũt tibi grata mea erga te ſtudia ſcribis eſſe: facis tu qdẽ abũdãtia q̃dam amoris ut etiã grata ſint ea q̃ ꝓtermitti ſine nephario ſcelere nõ pñt . Tibi autẽ multo notior atq; illuſtrior meus in te aĩus eſſet : ſi hoc tp̃e oĩ quo ſeiũcti fuimus & una & romæ fuiſſemus . Nã in eo ipſo qđ te oñdis eſſe factuꝝ: qđq; & in primis potes . & ego a te uehe/ mẽter expecto in ſentẽtiis ſenatoriis & in oĩ actiõe at q; adminiſtratiõe reip.floruiſſemus: de qua oñdã eq/ dẽ paulopoſt q ſit meus ſenſus & ſtatus: & reſcribã ti bi ea q̃ q̃ris . Sed certe & ego te authore amiciſſimo ac ſapiẽtiſſimo: & tu me cõſiliario fortaſſe nõ ĩpitiſſimo fideli qdẽ & bñuolo certe uſus eſſes . Quãq̃ tua quidẽ cauſa te eſſe ĩperatorẽ ꝓuinciãq; bene geſtis rebus cũ exercitu uictore obtinere: ut debeo lætor . Sed certe q tibi ex me fructus debent̃: eos uberiores & ꝓſtãtiores ꝓſens capere potuiſſes . In eis uero ulciſcẽdis quos ti/ bi partĩ inimicos eſſe intelligis ꝓpter tuã ꝓpugnatio nẽ ſalutis meæ: partĩ inuidere ꝓpter illius actiõis am plitudinẽ & gloriã mirificũ me tibi comitẽ ꝓbuiſſem Quãq̃ ille pennis inimicus amicoꝝ ſuoꝝ q tuis maxi mis bñficiis ornatus in te potiſſimũ factã illã & debi/ litatã uim ſuã cõtulit: noſtrã uicẽ ultus ẽ ipſe ſeſe . Eſt eĩ ea conatus qbus patefactis nullã ſibi in poſteꝝ nõ modo dignitatis ſed ne libertatis quidẽ partẽ reliq̃t .

ꝓuinciã rebꝰ bñ.i.feliciter geſtis:cũ exercitu uictore:ſed.i.attñ:certe tu pñs ſi pñs fuiſſes: potuiſſes cape ex me eos fructus q debent̃ tibi ex me uberiores.i.fœcũdiores ſeu ampliores & ꝓſtãtiores. Vero.i.ſed.ego ꝓ/ buiſſẽ.i.exhibuiſſem me comitẽ:q minor eſt q̃ ſocius:mirificũ.i.mira faciẽtẽ:ĩ ulciſcẽdis eis quos ĩtelligis ti bi eſſe

bi eſſe ꝑtim inimicos:pp tuã ꝓpugnationẽ ſalutis meæ.i.qa pugnaſti ꝓ ſalute mea:& intelligis partim inuide re tibi pp ãplitudinẽ & gloriã illius actiõis.ſ.qua reductionẽ Ciceronis obtinuit nullo.n.mõ de rebus geſtis in ꝓuincia loq̃t̃ cũ antea q̃ in ꝓuĩciã abierit hãc ĩuidiã cõtraxerit:neq; de rebꝰ geſtis in ꝯſulatu:cũ ꝯſulis nõ ſit agere cauſas ſed dicere ſñias Quãq̃.i.Nihilominus ille pennis inimicꝰ amicoꝝ ſuoꝝ.i. a qbꝰ beneficiũ acce/ pit:uidelicet Clodius:q ornatus.i.honorifice adiutus tuis maximis beneficiis ꝯtulit potiſſimũ in te ſuã uim il lam fractã & debilitatã:ita ut nõ poſſet nocere:ipſe ultus eſſe ſeſe:i.in ſeipſo uicem noſtrã : aut ſint actiui ca/ ſus ſeſe:ſic:ultus eẽ uicẽ noſtrã.i.quẽ nos uti debebamꝰ uidelicet ſeſe.docet quõ ultus ſit:enĩ.i.qa:ipſe conatꝰ eſt ea uidelicet ſacrilegiũ adulteriũ & ĩceſtũ cũ poppea uxore Cæſaris noctu in ueſte muliebri dũ agerent̃ ſa cra bonæ deæ nõ adeũdæ uiris.Aquo tamẽ ſcelere ꝑ corruptionẽ iudicũ liberatꝰ ẽ Cæſare potiꝰ diſſimulãte q̃ ꝓſequẽte ultionẽ criminis:Repudiũ tamẽ uxori miſit ꝙ diceret domũ ãplifici uiri nõ in culpa ſed etiã ſuſpicio ne culpæ debere uacare.Ne tamen Cæſarẽ lædat Cicero nõ dicit ſacrilegiũ ꝑpetraſſe: qđ ẽt nõ conſtat:ſed co natũ eẽ:deꝑhẽſus enĩ & agnitꝰ fuerat.Quibꝰ.ſ.ſceleribꝰ eiꝰ patefactis:nam in ius uocatꝰ ẽ ob ea:ſed ut dixi/ abſolutꝰ nullã.i.nõ ullã:nõ reliq̃t ſibi in poſterũ.i.in tp̃s poſt illa futurũ:ullã partem nõ mõ dignitatis: ſed ne quidem.i.non ſaltem aut non etiam libertatis.Non enim liber eſt cenſendus tali ſceleri obnoxius.

Te autẽ & ſi mallẽ ĩ meis rebus expertum : q̃ etiam in tuis : tñ ẽt in moleſtia gaudeo eam fidẽ cognoſcere ho minũ non ita magna mercede: quã ego maxĩo dolo/ re cognorã: de qua ratione tota iam uidet̃ mihi expo/ nẽdi tp̃s dari ut tibi reſcribã ad ea que queris. Certio/ rem te ꝑ literas ſcribis eſſe factũ me cũ Cæſare & cum Appio eſſe in gratia. Teq; id nõ reprehendere ſcribis. Vatiniũ aũt ſcire te uelle oſtẽdis qbus rebus adductus defenderim & laudarim. Quod tibi ut plenius expo/ nã: altius paulo rõnem cõſiliorũ meorũ: repetã neceſ ſe eſt. Ego me lẽtule initio rerũ atq; actionum tuarũ. non ſolum meis ſed etiã reip. reſtitutũ putabã. Et qm̃ tibi incredibilem quẽdã amorẽ & oĩa in teipſum ſum ma ac ſingularia ſtudia deberẽ: reip. que te in me reſti tuendo multum adiuuiſſet: eum certe me animũ meri to ipſius debere arbitrabar: quẽ ãtea tũmõ cõi officio ciuium non aliquo erga me ſingulari beneficio debi/ tum præſtitiſſem. Hac me mẽte fuiſſe & ſenatus ex me te conſule audiuit & tu in noſtris ſermonibus collocu tionibuſq; ipſe uidiſti. Et iam primis temporibus illis multis rebus meus offendebat̃ animus quũ te agente de reliqua noſtra dignitate aut occulta nõnullorum odia: aut obſcura in me ſtudia cernebã. Nam neq; mo nimentis meis ab iis adiutus es a quibus debuiſti: ne/ q; de ui nefaria q̃ cum fratre eram domo expulſus: ne q; hercle in iis ipſis rebus quæ q̃q̃ erant mihi ꝓpter rei familiaris naufragia neceſſariæ: tñ a me minimi puta bant̃ in meis damnis: ex authoritate ſenatus reſarciẽ dis. eam uoluntatem quam expectarem preſtiterunt. Quæ cum uiderem : neq; enim erant obſcura : non

Te aũt&c.Et ſi.i.q̃q̃ ego mallẽ te expertum eẽ in rebꝰ meis q̃ ẽt ĩ tuis.i.licet mallẽ ĩ meo malo quã in tuo te q̃rũdã ꝑfidiã deꝑhẽdiſſe: tamẽ ego gaudeo ẽt ĩ moleſtia.i.ĩ re moleſta te cognoſcere eã fidẽ:q̃ nulla eſt: hoc eſt ꝑfi diã:tp̃m nõ ita magna mercede.qa nõ ĩ ꝑicu lo uitæ ut ego:ſed dũtaxat dignitatis:quã.ſ. fidẽ/hoĩm.i.ꝑfidiã:ego cognorã maxĩo do/ lore.De q̃ rõne.i.ꝯſideratiõe aut re tota:ut̃ tp̃s exponẽdi.i.ut exponat̃:iã dari: ut ego ꝑ ſcribã.i.reſpõdeã tibi ad ea q̃ queris.Tu ſcri bis te factũ eẽ certiorẽ.i.certificatũ eẽ ꝑ lite ras me eẽ cũ Cæſare & Appio.i.in gr̃a recõ ciliatiõe.& ſcribis te nõ reꝑhẽdere id: aũt.i. ſed tu oſtẽdis te uelle ſcire/qbꝰ rebꝰ ego ad ductꝰ.i. ꝓuocatus/defenderim & laudarim Vatiniũ manifeſtũ nuper inimicũ.Quod.i. quã cãm ut ego exponã tibi plenius.i. ſatis plene:neceſſe eſt ſup.ut:repetã paulo altius rõnẽ cõſiliorũ meorũ.Ego o lentule putabã me initio.i.ab initio rerũ & actionũ tuarũ.ſ. ꝓ me:eẽ reſtitutũ non ſolũ meis.ſ.amicis & neceſſariis:ſed etiã reip.ut in ea florerem ſi cut ante exiliũ.Et qm̃ ego deberẽ tibi incre dibilẽ quendã amorẽ:& oĩa ſũma ac ſingula ria ĩ te ip̃m:arbitrabar me debere reip. quæ in me reſtituẽdo.i.in reſtõne mei:adiuuiſſet te multũ:H c eñ noĩe lentulus Ciceronis reſtõnẽ ĩpetrauit:ꝙ oſtẽderet reip.maxime utilem fuiſſe ac fore:debeſ inquã:certe.i.ſal tẽ eũ animũ.i.eũ affectũ:merito.i. pp meri/ tum ipſiꝰ:quẽ ego ꝓſtitiſſẽ debitũ antea tñ mõ.i.dũtaxat cõi offõ ciuiũ.i.qđ oẽs boni ci ues reip.debent.nõ aliquo ſingulari benefi cio erga me.Et.i.ſimul : ſenatus audiuit ex me te cõſule.i.cũ dicerẽ corã te conſule &.i. ſimul ipſe.i. tu uidiſti.i.agnouiſti:eſt enim uidere teſte Auguſtino commune ad omnes ſenſus : in noſtris ſermonibus & collocutio nibꝰ.ſ.ꝓuatis.me fuiſſe hac ideſt huiuſmodi mente.i. hoc animo in remp.Etſi.i.q̃q̃ ani/ mus meus offendebat̃ multis rebus iam pri mis illis temporibus:cum te agente de re/ liqua noſtra dignitate ideſt de reſtitutio/

ne in priſtine locum dignitatis: cernebam aut occulta nõnullorũ odia aut obſcura ſtudia in me.i.fauores dubios:ut ab iis q nõ audierent aut nollẽt adhuc indicarẽt aut nollẽt aut indicare ꝓ mihi ſtuderent. Na neq; adiutus es ab iis a ꝗbus debuiſti.ſ.adiuuari:de monimentis meis.i.de domo mea quã Clodius ut ẽt æternũ rei monimẽtũ Libertati dicauerat/mihi reſtituẽda:neq; adiut⁹es:de uinefaria q̃ erã expulſus domo cũ fratre. Neq; hercule ꝑſtiterũt eã uolũtatẽ quã expectarẽ in iis ipſis reb⁹.i.fortunæ bonis q̃ q̃q̃: erant mihi neceſſaria ꝓp naufragia.i.plenariã ꝓditionẽ nedũ iacturã rei familiaris: quia in naufragio oĩa pereunt:in iactura tm̃ quæ ad deonerandã nauim eiiciunt̃ tamen putabantur.i.eſtimabãt̃ a me minimi.ſ.ualoris:i dãnis meis reſarciẽdis.i. recuperãdis exauthoritate ſenat⁹. Quæ.ſ. eorũ neglecta ſtudia: aut odia in me cũ uiderẽ.i.ꝓſpicerẽ:neq; em̃ erãt obſcura:tũ hec nõ accidebãt: mihi tamen.i.tm̃ acerba:q̃.i.q̃tũ:illa q̃ fecerãt.i.reſtituẽdo me urbi: Vide tamen anne potius legendũ ſit q̃ fecerã:ut ſ.ut licet ĩgrati eſſent in me: gratũ tm̃ erat ꝓ bene de illis meritus erã:erãt grata.ſ.mihi. Itaq; q̃q̃ ego &.i.ſimul debebã plurimũ Pompeio:te quidẽ ipſo predicatore.i.publico aſſertore ac teſte:&.i.ſimul diligebã eũ:nõ ſolũ beneficio.ſ.ſuo ĩ me ſed ẽt amore & quodã iudicio meo ꝓpetuo:tamẽ ego nõ reputãs.i.agitãs aĩo:qd ille uellet:permanebã in oĩbus ſentẽtiis meis priſtinis de rep.i.q̃s ante exiliũ habuerã de rep.ut.ſ.libertas Romana cum legibus uigeret. Ego quũ ſedẽte Cneo Põpeio.ſ.in ſede iudiciali: Sextius introiſſet in urbẽ ut laudaret Põpeiũ:& uatinius teſtis,ſ.eorũ q̃ a Sextio in laudẽ Põpeii dicebant̃/diſſisset me cõmotũ.i.,puocatũ fortũa & fælicitate Cæſaris cœpiſſe eſſe amicũ illi:dixi me ãteferre oib⁹ triũphis uictoriiſq;.ſ.Cæſaris eã fortunã bibuli q fuerat collega Cæſaris ĩ ꝓſulatu:quã.ſ.fortunã Bibuli.ſ.Vatini⁹ putaret afflictã/Dixiq; eodẽ.ſ.põpeio teſte:alio loco: eoſdẽ eẽ q ꝓhibuiſſẽt Bibulũ exire domo:nihil em̃ agere audebat ĩ cõſulatu tãq̃ domũ ꝓ exilio hr̃et:& q coegiſſẽt me.ſ.exire domo.dr̃ &domũ ſed:frequẽti⁹ domo. Vero ꝓ ſed:tota ĩterrogatio mea nihil habuit niſi reꝑhẽſionẽ tribũat⁹ illi⁹ uatinii cũ Clodio:ĩ q̃:dicerẽ ĩ q̃.ſ.ĩterrogatiõe aut reꝑhẽſiõe mea:oĩa dicta ſunt libtate ſup.maxĩa:& aĩo:de ui.i.uiolẽtia ipſoꝝ/de auſpiciis.ſ.ꝓtẽptis:de dõatiõe regnoꝝ.i.de traditõe reꝝ ĩ mãusCraſſi.Põpeii & Cæſaris. de qb⁹ oĩb⁹ extãt teſtimõia ĩ oĩone Cicerõis ĩ uatiniũ.Quæ qa ĩ ẽ:mãib⁹ & ab aliis cõmẽtariis citata:nõ fuit nob̃ afferẽda.

Nec uero ſup.dixi ĩ uatiniũ & eos quos ille reip. dños ĩpoſuit mõ.i.ſolũmõ in hac cauſa.ſ.quã agebã contra uatiniũ:aut q̃ Vatinius teſtis me taxaret:ſed ſup.dixi ſæpe cõſtãter in ſenatu:Quin.ẽt Marcello & Phil.cõſulib⁹ ſenat⁹ eſt aſſenſus mihi nonis aprilibus:ut referret̃ in frequẽti ſenatu:idib⁹ maiis:de agro cãpano:quẽ Cæſar uolebat militibus ſuis diuidi: Cicero ĩterceſſit: obtĩuit q̃ in ſenatu:ut idib⁹ maiis frequẽti ſẽatu de ea re referret̃;atq; ĩta ĩpedita ẽ cupiditas Cæſaris. Ego potui nõ ĩuadere magis in arcẽ.i. expugnationẽ illi⁹ cauſæ: qa q arcẽ cepit urbe fere potit̃:aut obliuiſci magis tẽporum meoꝝ:q̃ ſcilicet ea libertate utẽdo in Cæſarẽ;& meminiſſe;repete magis;actionũ.ſ.priſtinarũ. Hac ſnĩa dicta.i. hoc iudicio lato a me:magn⁹ mot⁹ aĩoꝝ ẽ factus cũ.i.cũ ita ſit q̃ eoꝝ.ſ.mot⁹ animoꝝ ſit fact⁹ quoꝝ oportuit.ſ.eum fieri:hoc eſt quorum interfuit: tum.i.multo magis etiam eorũ/quorũ nunq̃ putaram.ſ.motum fieri propterea. Nam

tamen tam acerba mihi hæc accidebãt q̃ erãt illa grata que fecerãt.Itaq; q̃q̃ & Põpeio plurimũ te qdẽ ipſo ꝑdicatore ac teſte debebã:& eũ nõ ſolũ bñficio:ſed amore ẽt & ꝓpetuo quodã iudicio meo diligã: tm̃ nõ reputãs qd ille uellet:in oĩbus meis ſentẽtiis de rep.priſtinis ꝑmanebã.Ego ſedẽte.Cn.Põpeio: quũ ut laudaret Põpeiũ Sextius introiſſet in urbẽ:dixiſſetq;teſtis uatinius me fortuna & fælicitate Cæſaris cõmotũ illi amicũ eſſe cœpiſſe:dixi me eã Bibuli fortunã quã ille afflictam putaret:oĩum triumphis uictoriiſq; anteferre:Dixiq; eodem teſte alio loco eoſdem eſſe qui Bibulum exire domo prohibuiſſent: & qui me cœgiſſent. Tota uero ĩterrogatio mea nihil habuit niſi reꝑhẽſionẽ illius tribũatus:in qua oĩa dicta ſũt libertate aĩoq; maximo:de ui:de auſpiciis:de donatione regnorum.

Nec uero hac in cã mõ:ſed cõſtãte ſæpe ĩ ſenatu. Quẽt Marcello & Philippo cõſulibus nonis aprilis mihi eſt ſenatus aſſenſus:ut de agro cãpano frequenti ſenatu idibus maiis referret̃. Mõ potui magis in arcẽ illius cauſæ ĩuadere:aut magis obliuiſci tẽporum meorum & meminiſſe actionum. Hac a me ſententia dicta magnus animorum motus eſt factus: tum eorum quorũ oportuit:tũ illorum ẽt quorum nunq̃ putaram. Nam hoc ſenatuſconſulto in meam ſententiã facto Pomp. quũ mihi nihil oñdiſſet ſe eſſe offenſum in Sardiniã & in Aphricã ꝓfectus eſt. Eoq; itinere Lucã ad Cæſarem uenit. Ibi multa de mea ſnĩa queſtus eſt Cæſar qppe q̃ ẽt Rauẽne Craſſũ añ uidiſſet ab eoq; ĩ me eẽt incẽſus. Sane moleſte Põpeiũ id ferre cõſtabat. Quod ego cũ audiſſẽ ex aliis:maxĩe exmeo fratre cognoui. Quẽ quũ

ĩ ſardinia Põpeius paucis poſt diebus q̃ Luca diſceſſerat cõuẽiſſet:te ĩquit iꝑm cupio. Nihil oportunius potuit accidere:niſi cũ.M.fratre diligẽter egeris: dependẽdũ tibi ẽ:qd mihi ꝓ illo ſpopõdiſti. Quid multa:q̃ ſtus ẽ grauiter. Sua merita cõmemorauit. Quid egiſſet ſæpiſſime de actis Cæſaris cũ ipſo meo fratre:qdq; ſibi ĩs de me recepiſſet ĩ memoriã redegit. Siq; q̃ de mea ſalute egiſſet uolũtate Cæſaris egiſſe iꝑm meũ fratrẽ teſtatus eſt. Cuius cãm dignitatẽq; mihi ut cõmendaret rogauit:ut eã nõ oppugnarẽ:ſi nollẽ aut nõ poſſẽ tueri. Hec quũ ad me frater ꝓtuliſſet & quũ tm̃ Põpeius ad me cu mãdatis Bibulũ miſiſſet ut ĩtegrũ mihi de cãpana cã ad ſuũ reditũ reſeruarẽ. Collegi ipſe me:& cũ ipſa q̃ſi rep.collocutus ſũ:ut mihi tã multa ꝓ ſe ꝑpeſſo atq; ꝑfuncto cõcederet:ut officiũ meũ memorẽq; ĩ bene meritos animũ fidẽq; fratris mei ꝑſtarẽ: eũq; quẽ bonũ ciuẽ ſp habuiſſet:bonũ uirũ eſſe patere t̃. In illis ãt meis actiõibus ſentẽtiiſq; oĩbus quæ Põpeiũ uidebant̃ offẽdere:certoꝝ hominũ quos iã debes ſuſpicari ſermones referebant̃ ad me:q cũ illa ſentirẽt ĩ republica quæ ego agebã:ſempq; ſenſiſſent me tm̃ nõ ſatiſfacere Põpeio:Cæſarẽq; inimiciſſimũ mihi futurũ gaudere ſe aiebãt. Erat hoc mihi dolẽdũ. Sed multo magis illud ꝓ inimicũ meũ Clodiũ: meũ aũt: ĩmo uero legũ:iudicioꝝ ocii patriæ.bonoꝝ oĩum ſic ãplexabãtur:ſic in mãibus habebãt:ſic fouebant:ſic me ꝑſente oſculabant̃ nõ illi qdẽ ut mihi ſtomachũ facerẽt:quẽ ego funditus ꝑdidi:ſed certe ut facere ſe arbitrarent̃. Hic ego q̃tũ humão cõſilio efficere potui:circũſpectis rebus oĩbus:rõibuſq; ſubductis ſũmã feci cogitationũ mearum oĩum:quã tibi ſi potero breuiter exponam.

hoc ſenatuſcõſulto facto in meã ſnĩam.i.ut uolebã:Põpeius cũ nihil oſtendiſſet ſe eſſe offenſum:ꝓfectus eſt in Sardiniã & ĩ Aphricam:& uenit eo itinere qd̃ in Sardiniã faciebat: Lucã.i.ad eã urbẽ italiæ:ad Cæſarẽ. Ibi uel ubi Cæſar q̃ſtus eſt multa de mea ſnĩa: quippe q ẽt ante uidiſſet Rauẽnæ Craſſum: & eiiet icenſus ira:ab eo.ſ.Craſſo:ĩ me Cõſtabat Põpeiũ ferre.i.pati:id.ſ. ꝓ Cæſarem offẽdiſſem ſãne.i.multũ moleſte: Quod cũ ego audiſſẽ ex aliis:cognoui ex fratre meo i.Quinto Cicerone. Quẽ.ſ.fratrẽ meũ quũ Põpeius/conueniſſet.i.acceſſiſſet colloquẽdi gratia.in Sardinia paucis dieb⁹ poſtq̃ diſceſſerat Luca:inqt.ſ.cũ primũ uideret fratrẽ:cupio te iꝑm nihil potuit accidere opportunius.ſ.q̃ ut te cõuenirẽ. Niſi tu egeris diligẽter cũ Marco fratre.ſ.Cicerone: nõtamẽ ponit̃ cicerone:qa ratoꝝ eſt breuiter loqui depẽdẽdũ.i.ꝓ ſoluẽdũ eſt tibi qd̃ ſpopondiſti mihi pro illo.q.d. longe aliter facit q̃ tu de illo pollicitus es. Quid multa:ſup.dicã. ipſe cõqueſtus eſt grauiter. Cõmemorauit ſua merita in me:inqt Cicero: Et redegit in memoriã qd egiſſet ſæpiſſie de actis Cæſaris cũ ipſo fratre meo:hoc ẽ quõ acta Cæſaris q̃ ciceroni oberãt ãtiquauit.& ꝓ is.ſ.frater meus recepiſſet.i.pollicit⁹ eẽt de me. Et teſtat⁹ ẽ.i.in teſtẽ ſibi aſſũpſit iꝑm ffem meum:ſe.ſ.Põpeiũ egiſſe de uolũtate Cæſaris ſup.ea q̃ egiſſet de ſalute mea. Cuius.ſ.Cæſaris cãm & dignitatẽ rogauit pompeius fratrẽ ut cõmẽdaret mihi.ut ſi nollẽ aut nõ poſſem tueri.i.,ptegere eã.nõ oppugnarẽ eam. Cũ ff.ſ.Quintus ꝓtuliſſet hæc ad me: & cũ tamẽ.i.nihilominus põpeius miſiſſet ad me Bibulum cũ mandatis.i.mandãs ut reſeruarem mihi ĩtegrũ.i.intactum totũ negocium de cauſa campana.i. de agro campano non diuidendo ſup.uſq; ad reditum ſuum: Ipſe i.ego collegi me.i.uires rationis mee: & collocutus ſum quaſi cum ipſa rep.ut ipſa concederet mihi perpeſſo atq; ꝑfuncto tã multa ꝓ ſe ut ꝑſtarem.i.exhiberem officiũ meũ & animum memorem.i. gratũ in bene meritos.ſ.Pompeium:& Cæſarem:& prœſtarem.i.ſanctam promiſſiõem de me fratris mei:&pateretur eum ſcilicet me aut fratrem meum quem habuiſſet ſemper bonum ciuem: quia reip. ſtudioſum eſſe bonum uirum: quia amicis fidelem:Autem ideſt ſermones certorum hominum:forte Catonis & caninii: quos tu debes iam ſuſpicari:ſcilicet qui fuerint:referebantur ad me:illis actionibus meis & ſententiis omnibus:quæ uidebantur offendere.i.lædere pompeium:qui.ſ.homines/cum ſentirent in rep.illa quæ ego agebam.i.ſentirent me recte agere:& ſenſiſſent ſemper:tamen aiebant ſe gaudere me non ſatiſfacere Pompeio.i.contra Pompeium: pompeium uincendum:& Cæſarem futurum mihi inimiciſſimum. hoc erat dolendum mihi:ſed illud multo magis ꝓ ſic ãplexabant̃ ſic hẽbãt ſei mãibus:tanq̃ rem chariſſimam ſic fouebant:ſic oſculabantur me præſente:Clodium inimicum meum:meum antem.i.dixi meum ĩmo inimicum legum:iudiciorum:ocii.i. tanquillitatis patriæ & bonorum omnium:non quidem ſup.faciebant illi hoc/ut facerent mihi ſtomachum.i. concitarent bilem aut prouocarẽt ad iram:quẽ.ſ.ſtomachũ ego ꝑdidi fundit⁹:ſed certe ut ipſi arbitrarent̃ ſe facere.ſ. mihi ſtomachũ.hic.i.in hac te ego q̃tũ potui efficere cõſilio humano oĩbus rebus circũſpectis: & oĩbus rõnibus ſubductis.i.redactis in ſummã oĩm cogitationũ mearũ quã exponam tibi breuiter ſi potero.

Ego.ut dixi graues oꝝones ſic Cicero auſpicari ſolet.Ordo eſt.Si ego uiderẽ rẽp.teneri ab ĩprobis & ꝑditis ciuibus; ſicut ſcimus accidiſſe & meis tpib⁹.i. in ꝓſulatu meo:et nõnullis aliis: ego nõ mõ nõ cõpulſus ullis ꝑmiis:q̃.ſ.ꝑmia minime.i.nequaq̃ ualẽt apd̃ me alii legũt minimũ:alii minimi; ſed ne q dem ꝑiculis:quibus tamen ẽt fortiſſimi uiri mouentur:adiungerem me ad cãm eorum: ne qdem.i.nõ etiã ſi ſumma merita eorũ in me cõſtarent.i.certa eſſent:aũt.i.ſed cũ Cn. Põpeius eſſet ꝑnceps ln rep.is uir q cõſecutus eſſet.i.obtinuiſſet/hãc potẽtiã et gloriã maximis meritis.ſ.ſuis in remp.et ꝑſtantiſſimis rebus geſtis:et cui⁹ dignitatis ego extitiſſem fautor in aduleſcentia.i. cũ eſſet ad huc aduleſcens:aũt.i.ſed extitiſſem.i. fuiſſem etiam adiutor.ſ.dignitatis eius in prætura et conſulatu:et quũ idem.ſ. Pompeius adiuuiſſet me p ſe.i.ſine ſocio/authoritate et ſnĩa:et tecũ ꝓſiliis et ſtudiis.i. fauorib⁹ et hr̃et inimicum meũ unum.i. unicum i ciuitate.i.quem ſolum habebã inimicum:uidelicet Clodium:nõ putaui famã.i. infamiã inconſtantiæ:pertimeſcendam mihi/ſi ego immutaſſem me paulum in qbuſdã ſententiis.et aggregaſſem meã uoluntatem/ad dignitatem uiri ſummi:et meriti optĩe de me Cæſar;ut uides : cõplectendus erat mihi in hac ſnĩa,ſ. quã de Põpeio habebã : ĩ cã et dignitate coniuncta: quia dixerat Pompeius ſe Cæſare fautore Ciceronem iuuiſſe:et tũc temporis maxime concordes erant Pompeius Cæſar.hic ideſt in hac te & reconciliatione:multum ualuit tum ideſt pariter uetus amicitia quãtum non ignoras/fuiſſe mihi &.Quinto fratri cum Cæſare:tum.i.pariter humanitas & liberalitas eius.ſ.cæſaris perſpecta & cogita nobis breui tpe : & lr̃is officiis ideſt beneficiis eius. Etiam reſp.mouit me uehemẽter/que uidebatur mihi nolle contentionem fieri.ſ.a me:cum illis uiris ſ.tam excellentibus Præſertim maximis rebus geſtis.i.poſtquam maxime res eẽnt geſtæ a cæſare:Et reſp.uidebat recuſare.i.renuere uehemẽter:ne ſcilicet contentio fieret. Aũt.i.ſed;&.i.ſimul;fides.i. ſancta promiſſio Põpeii.quam dederat Cæſari de me &.i.ſimul fides fratris mei quã dederat põpeio de me:impulit grauiſſime.i. potẽtiſſime in hanc mentem.i.hoc propoſitum& in hanc uoluntatem.Præterea.i. inſuper : hec erãt animaduertenda ſup.mihi/in ciuitate/que ſunt ſcripta apud platonẽ noſtrum.i.cuius ſecte nos ſumus diuinit⁹.i.q̃ſi ardeo miſſa.Quales pricipes eẽnt in rep.tales reliq̃s ciues ſolere eſſe.Ego tenebã mẽoria ea fundamẽta ſenat⁹ ꝓfirmãdi:iacta.i. cõſtituta eẽ

Ego ſi ab ĩprobis & ꝑditis ciuib⁹ rẽp.teneri uiderẽ:ſicut & meis tpib⁹ ſcim⁹ & nõnul'aliis accidiſſe:ñ mõ ñ ꝑmiis:q̃ apd̃ me mĩme ualẽt:ſ̃ne ꝑicul'qdẽ cõpl'ſus ull':qb⁹ tñ mouẽt ẽt fortiſſimi uiri:ad eoꝝ cã̃ me ad iũgerẽ:ne ſi ſũma qdẽ eoꝝ ĩ me merita ꝓſtarẽt.Cũ ãt ĩ rep.Cn. põpei⁹ priceps eẽt uiris q hãc potẽtiã & glriã maximis ĩ rẽp.meritꝭ ꝑſtãtiſſimiſq̃ reb⁹ geſtis eẽt cõſecut⁹:cuiuſq̃ ego dignitatis ab adleſcẽtia fautor: ĩ ꝑtura ãt & ĩ ꝓſulatu adiutor ẽt extitiſſẽ: cũq̃ idẽ authoritate & ſnĩa p ſe:ꝓſiliis&ſtudiis tecũ me adiuuiſſet meũq̃ ĩmicũ unũ ĩ ciuitate hẽret ĩmicũ:ñ putaui famã icõſtãtiæ mihi ꝑtimeſcẽdã:ſi qbuſdã ĩ ſnĩis paulũ me ĩmutaſſẽ meãq̃ uolũtatẽ ad ſũmi uiri de meq̃ optĩe meriti dignitatẽ aggregaſſẽ.In hac ſnĩa cõplectẽdus mihi erat Cæſar:ut uides ĩ cõiũcta &cã & dignitate.Hic ml'tũ ualuit tũ uetus amicitia q̃ tu ñ ignoras mihi& Quĩ.fratri cũ Cæſare fuiſſe:tũ hũanitas eius &libalitas breui tpe & literis & officiis ꝑſpecta nob & cognita. Vehemẽrer ẽt res ĩpa publica me mouit:q̃ mihi uidebat cõtentionẽ ꝑſertĩ maximis rebus a Cæſare geſtis cum illis uiris nolle fieri.Et ne fieret uehemẽter recuſare.Graui ſſiẽ ãt me i hãc mẽtẽ ĩpulit:&Põpeii fides quã de me Cæſari dederat & fratris mei quã Põpeio. Erãt ꝑterea hæc aĩaduertẽda ĩ ciuitate:que ſũt apd Platonẽ noſtꝝ ſcripta diuinitus.Quales ĩ rep.pricipes eẽt: tales reliquos ſolere eẽ ciues.Tenebã mẽoria nob conſulibus ea fũdamẽta iacta Calẽdis Iãuariis cõfirmãdi ſẽatus ut nẽinẽ mirari opteret nonis Decẽbribus tm̃ uel animi fuiſſe ĩ illo ordĩe uel authoritatis: idẽq̃ meminerã nob ꝑuatis uſq̃ Cæſarẽ & bibulũ cõſules:quũ ſnĩe noſtræ magnũ ĩ ſẽatu põdus hẽrẽt:unũ fere ſẽſũ fuiſſe bonoꝝ oĩm.Poſtea cũ tu hiſpãiã citeriorẽ cũ ĩpio obtĩeres:neq̃ reſp.cõſules hẽret:ſed mercatores ꝑuiciaꝝ& ſeditionũ ſeruos ac miſtros iecit qdã cãus caput meũ: q̃ſi certamĩs cã ĩ mediã cõtentionẽ diſſẽſionẽq̃ ciuilẽ. Quo ĩ diſcrĩe quũ mirifica ſẽatus ĩcredibil'italiæ totĩ⁹ & ſingl'ris bonoꝝ oĩm cõſẽſio:ĩ me tuẽdo extitiſſet:nõ dicã qd accidẽrit:multoꝝ ẽ enĩ & uaria culpa:tm̃ dicã breui ñ mihi exercitũ: ſed duces defuiſſe.In quo ut iã ſit in his culpa:q me nõ defẽdẽrũt: nõ mĩor ẽ ĩ iis q reliquerũt.Et ſi accuſandi ſunt:ſi q ꝑtimuerũt:magis ẽt reprehendendi ſunt ſiqui ſe timere ſimularunt.

calẽdis

calẽdis Ianuariis nobis ꝓſulib⁹.i.cũ eſſem⁹ ꝓſules.ut neminẽ.i.nõ aliquem: nõ oporteret aliquẽ mirari tm̃.i. tã multũ uel aĩ.i.animõſitatis:uel authoritatis fuiſſe ĩ illo ordĩe.ſ.ſẽatorio.Nonis decẽbrib⁹.Idẽq̃.i.&ego idẽ meminerã nobis ꝑuatis.i.cũ nullo fungeremur magĩatu uſq̃ ad Cæſarẽ &Bibulũ ꝓſules cũ ſnĩe noſtre hr̃ent magnũ põdus.i.magnã authoritatẽ ĩ ſẽatu:unũ fere ſenſũ bonoꝝ oĩm fuiſſe.i.oẽs fere bonos fuiſſe ꝓcordes in adminſtratõe reip.Poſtea.i.deĩde cũ tu o Lẽtule obtĩeres cũ impio.i.exercitu qa impator:hiſpaniã citeriorẽ.i.q̃ uicinior ẽ italie:neq̃ reſp.hr̃et ꝓſules.ſ.ſibi fauẽtes & ita ueros.qa ꝓſules creant ut reip.potiſſimũ ꝓſulãt;ſed hr̃et mercatores ꝑuinciaꝝ.i.q ꝑuincias uẽderẽt:ut mercatores merces ſuas &ſeruos ac miniſtros ſeditionum qdã caſus.i.fortuit⁹ euẽtus nõ dedita opa:iecit.i.ĩmiſit caput meũ q̃ſi cã certaminis/in mediã ꝑtẽtionẽ & diſſẽſionẽ ciuilẽ.In q̃ diſcrĩe.i in q̃ piculo cũ ꝓſenſio ſenat⁹ extitiſſet.i.fuiſſet:aut euaſiſſet/mirifica: & ꝓſenſio totĩ⁹ Italiæ extitiſſet ĩcredibilis:& oĩm bonoꝝ ſingularis in tuẽdo.i.defendẽdo me:nõ dicã qd acciderit:quia nõ tũ ẽ eũ a qb⁹ ꝑtegĩ debuerat & potuerat deſertũ/in exiliũ erectũ:eſt em̃ culpa multoꝝ & uaria:tm̃.i. dũtaxat dicã breui.i.paucis uerbis:exercitũ.i.multitudinẽ ꝑpl'i q̃ me defẽderet/ñ fuiſſe ſup.mihi:ſed duces.i.pricipes uiros q defẽſionẽ ſuſcipent.In q̃.ſ.fcõ:ut iã culpa ſit ĩ iis q nõ defẽdẽrũt me:nõ mĩor.ſ. culpa ẽ ĩ iis q reliq̃rũt me.Et ſi accuſandi ſunt q ꝑtimuerunt.ſ.defẽdere me:reꝑhẽdẽdi ſunt ẽt magis qui ſimularunt ſe timere.

Illud qdẽ certe noſtrũ cõſiliũ iure laudãdũ fuit:q me/os ciues & a me cõſeruatos & me ſeruare cupiẽtis ſpoliatos ducib⁹ ſeruis armatis obiici noluerĩ:declarare q̃ maluerĩ q̃tauis eẽ potuiſſet ĩ cõſẽſu bonoꝝ:ſi ii pro me ſtãte pugna reſtitiſſet : cũ afflictũ excitare potuiſſet.Quoꝝ qdẽ aĩm tu nõ ſpexiſti ſolũ cũ de me age/res.ſed ẽt cõfirmaſti atq̃ tẽuiſti.Qua ĩ cã nõ mõ nõ negabo:ſed ẽt ſp &meminero &ꝑdicabo libẽter.uſus es qbuſdã nobiliſſimis hoĩbus fortioribus ĩ me reſtituẽdo:q̃ fuerãt iidẽ ĩ tenẽdo.Qua ĩ ſnĩa ſi cõſtare uoluiſſent ſuã authoritatẽ ſil'cũ ſalute mea recupaſſent.Recreatis enĩ bõis uiris cõſulatu tuo & cõſtãtiſſimis atq̃ optimis actiõibus tuis excitatis.Gn. Põpeio ꝑſertĩ ad cãm adiũcto:quũ ẽt Cæſar rebus maximis geſtis ſingularibus ornatus & nouis honoribus ac iudiciis ſẽatus ad authoritatẽ eius ordinis adiũgeret : nulli ĩpro/bo ciui locus ad rẽp.uiolãdã eẽ potuiſſet.Sed attende q̃ſo q̃ ſint cõſecuta Primũ illa furta muliebrium rele/gionũ.q nõ Pluris fecerat bonã deã q̃ tris ſorores:impũitatẽ ſceleꝝſẽtẽtiis aſſecutus.Qui quũ tribunus plæbis pœnas a ſeditioſo ciue p bonos uiros iudicio ꝑſequellet:exẽplũ ꝑclariſſimũ ĩ poſteꝝ uĩdicãdæ ſeditionis de republica ſuſtulerũt: Idẽq̃ poſtea nõ meũ mõĩmẽtũ ñ enĩ illæ mãubiæ:meæ ſed opis locatio mea fuerat:Monimẽtũ uero ſenatus:hoſtili noĩe & cruẽtis inuſtũ literis eẽ paſſi ſũt.Qui me hoĩesq̃ ſaluũ eẽ uoluerũt:ẽ mihi gratiſſimũ.Sed uellẽ nõ ſolũ ſalutis meæ. quẽadmodũ medici : ſed ut aliptæ ẽt uiriũ & coloris rõnẽ hẽre uoluiſſẽt.Nũc ut Appelles ueneris caput & ſũma pectoris politiſſia arte ꝑfecit:reliquã ꝑtẽ corpis

Illud quidẽ cõſiliũ noſtrũ qd̃ ductuꝝs eſt fuit laudandũ iure.i.merito:cõſiliũ inquam noſtrũ.i.meũ:qui noluerim ciues meos &cõſeruatos a me.ſ.in cõiuratiõe catilinæ: & cupientes ſeruare.i.ſaluũ facere me:Saluo enĩ uerbũ in antiquoꝝ uſu non erat ſed ſeruo: obiici ſeruis.ſ.Clodianis:armatis.ſ.in me & meos:ſpoliatos ducibus qa Cicero illis dux eſſe nolebat cũ tamẽ lucull⁹ & qdã alii eum ad reſiſtẽdũ ui adhortarent.Præterea dixit iam ſoli duces nõ exercitũ defuiſſe:& q maluerim declarare q̃ta uis potuiſſet eẽ in conſenſu bonoꝝ ſiii:uidelicet boni reſtitiſſent i.mãſiſſent:pugna.i.ĩ ꝓcertatiõe:ꝑ me ſtãte i.nõdũ expulſo:q potuiſſent excitare q̃ſi de morte ad uitã:ſup.me/afflictũ.i.ſũma calamitate affectũ:Eſt fere ſil'is:ſnĩa illi⁹ ſaluatoris nr̃i:an neſcitis q̃ poſſum rogare patrẽ meũ:& mittet mihi&c.Nã uult dicere/cum poſſet maxime ui reſiſtere noluit : cõtentus oſtẽdiſſe ſe poſſe:Quoꝝ.ſ.bonorũ animũ i.uolũtatẽ.tu nõ ſolũ ꝑſpexiſti cũ ageres de me:ſed ẽt cõfirmaſti atq̃ tenuiſti.i. ꝑſeuerare feciſti:in q̃ cã ego nõ mõ.i.nõ ſolũ nõ negabo:ſed ẽt & meminero & ꝑdicabo ſemp libenter:tu uſus es qbuſdam hoĩb⁹ nobiliſſimis fortioribus.i cũ eſſent fortiores in reſtituẽdo me:q̃ iidẽ fuerãt ĩ tenẽdo ſup.me ĩ urbe.Loq̃t de põpeio &Ceſar ĩ q̃ ſnĩa.i.propoſito ſi uoluiſſẽt ꝓſtar:i.ꝑ ſeuerare: ipſi reſtituẽdo ſil'cũ ſalute mea. Em̃ ꝑ qa:bõis uiris recreatis.i.qd̃ dicũt refectis & ad ꝑſtinã anĩoſitatẽ reſtitutis:tuo cõſulatu:& excitatis.ſ.ad audiẽdũ:actõib⁹ tuis optimis & cõſtãtiſſimis:ꝑſertim Gnæo Põpeio adiũcto ad cãm quũ ẽt Cæſar reb⁹ maximis geſtis.i.poſtq̃ res maximas geſſerat: ornat⁹ ſingularib⁹ & nouis honorib⁹ ac iudiciis ſenat⁹ adiũget ad authoritatẽ eius ordinis.ſ.bonoꝝ ſenatoꝝ.nulli i.nõ ulli:loc⁹ non fuiſſet ulli ciui improbo ad uiolandam remp.Sed attende.i: animaduerte diligenter quæſo/quæ ſint conſecuta.Primum ſecuta ſunt illa furta religionum muliebrium

ſup.eiꝰ.ſ.Clodii.q nõ fecerat.i.ñ æſtiauerat pluris bonã deã q̃ tris ſorores. qa ſicut tris ſorores p̃ iceſtum polluerat:ita p̃ ſcrilegiũ ſacra bonæ deæ uiolare parauerat: aſſecutꝰ ſententiis.ſ. corruptoꝝ iudicũ impunitatẽ ſcelerũ:aut potiꝰ ſic aſſecutꝰ ĩpunitatẽ.ſ.ice ſti & ſacrilegii ſui:ſẽtẽtiis ſceleꝝ.i. ſcelera tiſſimoꝝ hoĩm:Sicut in terẽtio: ubi eſt ille ſcelꝰ q me pdiditꝰ Qui.ſ.celeſti hoĩes/cum tribunuſplebis uellet pſeq̃ pœnas a ſeditio ſo ciue:iudicio.ſ. conſtituto p̃ bonos uiros: ſuſtulerũt in poſteꝝ.i.oẽ tp̃s futurũ: p̃clariſ ſimũ exẽplũ ſeditionis de rep.uindicandi.i. puniẽdi.Iidẽ.ſ.corrupti iudices:paſſi ſũt po ſtea:monumẽtũ.i.edificiũ ppetuæ memorie rerũ a me geſtarũ cũ titulo patris pattie: nõ pecũia mea erectũ.nõ eñ ille mãubiæ meæ i.p̃ſtia reꝝ q̃ duci ex Præda cõpetũt ſup.erãt q.d.nulla ſpolia ĩhõeſtiſſia detraxi:ut ex mãubiis arcꝰ triũphales:aut tẽpla aut alia mãumẽta exigeꝝ: ſed loca tio opis fuerat mea.i.ære meo facta:mõimẽtũ uero ſup.fuerat ſẽatꝰ:q publico ĩpẽdio id curauit eſſe inuſtũ.i. cauterio ĩſcriptũ noĩe hoſtili & cruẽtis lr̃is. Qui hoĩesq̃ uoluerũt me eẽ ſaluũ eſt gratiſſimũ mihi:ſed uellẽ ſup.ut uoluiſſẽ hr̃e rõnem.i.reſpectũ:& curã:nõ ſolũ ſalutis meæ.i.uitæ.quẽadmodũ medici.i.curatores ægri tudinũ ſup.faciũt:ſed uoluiſſẽt hr̃e ẽt rõnẽ uiriũ & coloris.i.ſtabiliměti & dignitatis ĩ ſẽatu:ut aliptæ.i.cura tores mẽbroꝝ morbidorũ & uulneꝝ ac ulcerũ.Nũc ut.i.quẽadmodũ: Appelles pictor nobiliſſimus:pfecit ca put ueneris:& ſũma.i.ſũmas ptes:pectoris ſup.eiꝰ arte politiſſia & reliqt reliquã ptẽ corpis.ſ. ueneris ĩchoa tã.i.ut dicũt tm̃.ptractã:ſic qdã hoĩes elaborauerũt ſolũ ĩ capite meo:i.ĩ uita mihi ſeruãda: & reliq̃rũt reliquũ corpꝰ.i.q̃ ptinẽt ad ornatũ & dignitatẽ meã:ĩpfectũ ac rude.i.nõ politũ hoc ẽ de dignitate & ornatu meo nul lam curã habuerũt. In quo.i.ĩ q̃ re: ego fefelli rẽ nõ mõ ĩuidoꝝ q occulti ſũt:ſed ẽt inimicorũ meoꝝ q mãife ſti ſũt. Qui.ſ.ĩuidi & ĩnimici acceperũt quõdã falſã opiniõnẽ de uno uiro acerrimo & fortiſſimo:& meo iudi cio p̃ſtãtiſſimo oĩm magnitudĩe & p̃ſtãtia aĩ:uidelicet Quĩto Metello filio lucii:q de Iugurta triũphauit licet ſũmã uictotiã illi Mariꝰ p̃ripuerit:quã.ſ.hmõi maliuoli dictitãt.i.freq̃nter dicũt fuiſſe pꝰ reditũ.ſ.ab exilio: qa noluit regi male aſſẽtiri:aĩo fracto & dẽiſſo.i.abiecto. Eſt uero p̃bãdũ:ñ ſolũ dictitãdũ:eũ:q & ceſſerit.ſ. fu rori ciuiũ ſũma uolũtate:& abfuerit.i.ĩ exilio fuerit egregia alacritate anĩ.neq̃ ſane curaret rediĩ:fuiſſe obid ipm̃ fractũ.i.uictũ aĩo. In q̃.ſ.fcõ cũ ſupaſſet oẽs hoĩes:tũ Marcũ illũ ſcauꝝ uiꝝ ſingularẽ p̃ſtãtia & grauitate. Sed qd̃.ſ.ĩuidi & inimici accepant aut ẽt ſu ſpicabanꝫ de illo.ſ.Quĩto Metello:idẽ cogi tabant de me.ſ.me futuꝝ aĩo abiectiore.ſ. poſt reditũ:cũ reſp.daret mihi maiorẽ aĩm q̃ unq̃ habuiſſem:q̃.ſ. reſp. declaraſſet ſeſe nõ potuiſſe carere me uno ciue. Quũq̃ ro gatio.ſ.de uolũtate ſenatus populiq̃ Roma ni an placeret Metellũ reuocare ab exilio: unius tribũiplæbis.ſ. Claudii. recuperaſſet Metellũ:uniuerſa reſp. recupaſſet me:ſena tu duce:Italia comitãte:oĩbꝰ.ſ.iudicibꝰ:pro mulgãtibꝰ ſ.legẽ de me reducẽdo: conſule q maior eſt q̃ trib.ple. referẽte.i. rogãte de me:comitiis cẽturiatis.i.p̃ cẽturias cõuoca tis:cũctis ordinibꝰ:oĩbꝰ incũbẽtibus.i.p̃cli uis ad me reducẽdũ:& dẽiq̃ oĩbꝰ uiribꝰ ſuis. Neq̃ uero ego aſſũpſi poſtea:neq̃ aſſumo hodie qcq̃ qd̃ poſſit offenderĩt.i. iuſta rõne quẽq̃ maliuolẽtiſſimũ.i.q̃uis ſit maliuolẽtiſ ſimꝰ. Ego enitor.i.mãifeſte laboro tantum i.tantum modo:ut neq̃ deſim amicis/neq̃ etiam alienioribus.ſ. a me:opera.cõſilio:la bore. Hic curſus uitæ meæ offendit fortaſſe eos q intuẽtur ſplendorẽ & ſpeciẽ.i.decen/

inchoatã reliquit:Sic quidam homĩes in capite meo ſolum elaborarũt:reliquũ corpus: imperfectũ ac ru/ de reliquerunt. In quo ego ſpem fefelli:nonmõ inui/ dorum:ſed etiam iniuriaꝝ meaꝝ:q de uno accerio & fortiſſio uiro:meoq̃ iudicio oĩm magnitudie anĩ & cõ ſtãtia p̃ſtãtiſſio:Qu. Metello Lucii filio quõdã falſã opinionẽ acceperũt. Quẽ poſt reditũ dictitant: fracto aĩo & demiſſo fuiſſe. Eſt uero p̃bãdũ q & ſũma uolũta te ceſſerit: & egregia animi alacritate abfuerit: neq̃ ſa ne redire curaret:eũ ob id ipſum fractũ fuiſſe. In quo cum omnes homines:tum:M.illum Scaurum ſingu/ larem uirum conſtantia & grauitate ſuperaſſet.

Sed quod de illo acceperant: aut etiam ſuſpicaban/ tur:de me idem cogitabant abiectiore animo me futu rum. Quum reſpublica maiorem etiam mihi animum quã unquã habuiſſem daret:quæ declaraſſet ſeſe non potuiſſe me uno ciue carere. Quũq̃ Metellũ unius tri buni plæbis rogatio:me uniuerſa.reſp. duce ſenatu: comitante Italia: promulgantibus omnibus referen te conſule:comitiis centuriatis:cũctis ordinibus:om/ nibus incumbentibus omnibus deniq̃ ſuis uiribus re/ cuperaſſet. Neq̃ ego uero mihi poſtea quicquã aſſum pſi:neq̃ hodie aſſumo:quod quẽquã maleuolentiſſi/ mum iure poſſit offendere:tãtum enitor:ut neq̃ ami/ cis:neq̃ etiã aliẽioribus opa:conſilio:labore deſim. Hic meæ uitæ curſus offendit eos fortaſſe: qui ſplen/ dorem & ſpeciem huius uite intuentur: ſollicitudinẽ aũt &

aũt & laborẽ p̃ſpicere nõ pñt. Illud uero non obſcure querunt ĩ meis ſentẽtiis q̃bus ornẽ Cæſarẽ: q̃ſi deſiſte rem priſtĩa cã. Ego ãt cũ illa ſequor. que paulo añ pro poſui:tũ hoc nõ ĩ poſtremis:de quo cœperã exponere Nõ offendes eũ bonoꝝ ſenſũ Lẽtule quẽ reliqſti, q cõ firmatus:cõſulatu noſtro nũq̃ poſtea iterruptus affli/ ctus añ te cõſulẽ:recreatus abs te totus ẽ:Nũc ab his q bus tuẽdus fuerat derelictus. Idq̃ nõ ſolũ fronte atq̃ uultu q̃bus ſimulatio facillime ſuſtinet hi declarãt q tũ illo noſtro ſtatu optĩates noĩabant:ſed ẽt ſenſu ſæ/ pe iã tabellaq̃ docuerũt. Itaq̃ tota iã ſapiẽtiũ ciuium qualẽ me & eẽ: & numerari uolo: ſnĩa & uolũtas mu/ tata eẽ debet.id.n.iubet idẽ ille Plato.quẽ ego autho rem uehemẽter ſequor. Tãtũ cõtẽdere ĩ republi. quã/ tum p̃bare tuis ciuibus poſſis:uim neq̃ parẽti neq̃ pa triæ afferre oportere. Atq̃ hãc qdẽ ille cãm ſibi ait nõ attingẽde reip. fuiſſe:q̃ cũ oſtẽdiſſet populũ athenien ſem p̃pe iã deſipiẽtẽ ſenectute:cũq̃ eũ nec pſuadẽdo nec cogẽdo regi poſſe uidiſſet: cũ p̃ſuaderi poſſe diffi deret:cogi fas nõ eẽ arbitraretꝫ. Mea rõ fuit alia: q̃ ne q̃ deſipiẽte populo neq̃ ĩtegra te mihi adcõſulẽdũ:ca peſſerẽ ne rẽp.implicatus tenerer. Sed lætus tm̃ ſum q̃ mihi liceret in eadem cauſa & mihi utilia & cuiuis bo no recta defendere. Huc acceſſit cõmemoranda que/ dam & diuina Cæſaris in me fratremq̃ meum libera litas:qui mihi quaſcunq̃ res gereret tuẽdus eſſet. Nũc in tanta fœlicitate tantiſq̃ uictoriis etiam ſi in nos is non eſſet:qui eſt:tamen ornandus uideretur.

tiã huius.i.hmõi uite:aũt.i.ſed: nõ poſſunt p̃ſpicere ſollicitudinẽ & laborẽ. Vero.i.ſed ipſi q̃runt.i.cõquerunt nõ obſcure.i.mani/ feſte:illud in meis ſentẽtiis q̃bus ornẽ Gæſa rem:q̃ſi deſiſterẽ.i.diſcedere a cã priſtina.i. defenſione reip. Ego aũt cũ ſequor illa q̃ p̃ poſui paulo ante: tamẽ ſup. ſequor hoc de quo cœperã exponere nõ in poſtremis.i.nõ ĩter minimũ curãda Olẽtule tu nõ offendes i.nõ ĩuenies cũ redieris:eũdẽ ſenſũ.i.eãdem ſnĩam bonoꝝ.ſ.quẽ reliqſti. cũ ĩ p̃uinciam abiiſti/q.ſ.ſenſus aut cõſenſus bonoꝝ:con firmatꝰ cõſulatu nr̃o nũq̃ ẽ poſtea iterruptꝰ & afflictus ante te cõſulẽ.i.ãteq̃ eſſes cõſul/ ẽ totꝰ recreatꝰ.i.reformatꝰ & refectus a te. Derelictꝰ nũc ab iis a q̃bꝰ fuerat defenden/ dus. Et ii q noĩabant tũ.i. tũc illo noſtro ſta tu.i.cũ eẽt ſtatus nr̃.hoc ẽ cũ nos ſtaremus & placeremus ĩ ſenatu/optimates.i. optimi in ciuitate:declarãt id.ſ.ſenſũ bonoꝝ cẽ de relictum:nõ ſolũ fronte/q̃ p̃ſpiciꝫ animi iu diciũ:& uultu quo agnoſcit uolũtas:q̃bꝰ.ſ. duobꝰ mẽbris fronte & uultu:ſimulatio ſu ſtinet.i.cõſeruat:ſed docuerũt.i. oſtẽderũt ẽt ſæpe:ſenſu.i.ſnĩa:&tabella.i.publico ſcri pto. Itaq̃.i.& ita tota ſnĩa & uolũtas ciuium ſapiẽtiũ:q̃lẽ.ſ.ciuẽ ſapiẽtẽ.ego uolo me&.i. ſimul eſſe:&.i.ſimul: numerari.i. reputari. Ab eo qd̃ ſeq̃tur/id qd̃ p̃cedit:qa quos nu/ meramꝰ cũ ſapiẽtibꝰ aut ĩter ſapiẽtes:reputamꝰ ſapiẽtes:debet iã.i.deĩceps eẽ mutata. Enĩ.i.quia:ille idẽ Plato.ſ.diuinus philoſo phus:quẽ authorẽ ego uehemẽter ſequor: iubet id.ſ.cõtẽdere.i.ut cõtẽdas tãtũ in rep. q̃tũ poſſis p̃bare.i.p̃ſuadere & oſtẽdere be/ nefactũ eẽ:ciuibꝰ tuis. Et iubet neq̃ oporte re afferre uim.i.uiolẽtiã parẽti:neq̃ patriæ Atq̃ ille qdẽ ut hãc cãm nõ attingẽde reip. fuiſſe ſibi:q̃ cũ offendiſſet.i. cõperiſſet po/ pulũ athenieñ. iã p̃pe deſipiẽtẽ ſenectute: cũq̃ uidiſſet eũ nec p̃ſuadendo nec cogẽdo regi poſſe:cũ diffideret poſſe p̃ſuaderi:quia ut ſenex debitꝰ ĩ erro re:p̃ſiſteret:& non arbitretꝫ fas ſup.eũ cogi:Cõmentarii intelligunt deſipientẽ ſenectute eo q̃ in areopago i.martis uico fere ſeniores ſententiã dicebant ac iudices erant:qd̃ mihi minime uidetur:non enim tales præ ficiebantur iudiciis:ut delirare præter cæteros putarentꝫ:ſed de toto populo athenieñ. ſentire uidetꝫ Plato q̃ iam ſenectute deſiperet.i.inueteratus parua cõſuetudine fere incorrigibilis eẽt:dum enim noua inſtituitur reſp.oẽs ſuo fungunt cũ ſedulitate officio:ut de religionũ ſectis uidere licet:at ubi cõſenuerit iſtitutio laba/ ſcunt aĩ. Mea rõ.i.ut uulgo dicũt/cõditio aut cõſideratio gubernanda rep.fuit alia.ſ.a Platonis ratione:q̃ te nerer implicatus.i. pplexus & incertus:ne.i.an:capeſſerem.i.ſuſciperem regẽdã remp.neq̃ populo.ſ.Roma no deſipiente.i.cum populus Romanus nondum deſiperet:amauit enim adhuc libertatem reip.neq̃ re.i.cõ ditione aut ſtatu reip.integra ad conſulendum:quia reſp.a paucis tota occupabatur. Sed tamẽ.i. licet res nõ eſſet penitus integra:lætus ſum q̃ liceret mihi in eadem cauſa.i.in eodẽ ſtatu reip.defendere &.i.ſimul.uti/ lia mihi & recta.i.iuſta &honeſta cuiuis bono.quia licet illi tres prĩcipes ſoli rerum potiri uellent:nõ tamen iniqua iudicia reciperent, huc.i.ad has rationes acceſſit q̃dã cõmemoranda.i.digna cõmemoratione: & diui/ na liberalitas Cæſaris in me & fratrem meũ.ſ. Quintum. Scio grãmaticorũ ordine exigere ut ſic conſtruã. Quædã liberalitas Cæſaris cõmemoranda & diuina acceſſit.i.addita eſt huc: ſed non tã conſtructionẽ illã q̃ cõtinuationẽ ſermonis & explanationẽ modo ſector:qui.ſ.Cæſar quia optime de nobis meritus: eẽt tuẽdus i.defendendus mihi.i.a me:q̃ſcunq̃ res geret.i.ẽt ſi minimũ laudabiles. Nũc ẽt ſi non eſſet is.i. talis in nos: q̃ui.i.qualis eſt:tamen uideretꝫ ornandus.ſ.a nobis oſone & obſeruantia:in tãta fœlicitate & tantis uictoriis.

Sic enim uelim te existimare.i. iudicare de causa mea:cum ego discesserim a uobis.ſ.te & Pompeio authoribus ſalutis meæ.i. cum non reſpexerim ad uos. hoc eſt uobis exceptis:neminem eſſe cuius officiis.i.beneficiis ego non ſolum confitear:ſed & gaudeã me eſſe deuictum.i.obligatum tam.i. tantopere ut cum Cæſaris.Quod.i.cuius rationem qm̃ expoſui.i.declaraui tibi:ea que requiris a me de Vatinio & de Craſſo ſunt facilia.ſ. ad purgãdum aut ſtabiliẽdum rõnibus. Nã ꝙ ſcribis te non reprehendere de Appio.i. ꝙ audiſti me reconciliatum Appio:ſicut nõ reprehendis de Cæſare.i.ꝙ audiſti cũ Cæſare in gratiam rediiſſe:gaudeo meum conſilium probari tibi.Autem.i. ſed de Vatinio i.quantũ eſt de Vatinii reconciliatione:reditus in gratiam.i.reconciliatio eius: interceſſerat primũ per Põpeium:ſtatim ut.i.poſtq̃ ille.ſ.Vatinius eſt factus pretor: quũ quidẽ oppugnaſſem.i.pugnando & reſiſtẽdo moleſtaſſem in ſenatu:petitionẽ.ſ.prætur:eiꝰ ſ.Vatinii:ſententiis grauiſſimis.i maximi ponderis.neqꝫ ſup.oppugnaſſem petitionẽ eius:tam.i.tantũ: cã eius.ſ.uatinii lædẽdi q̃ i.q̃ tum:ſup.cã Catonis defendẽdi atqꝫ ornãdi.Aũt.i.ſed:mira cõtentio.i.inſtantia Cæſaris:ut defenderem illũ.ſ.Vatinium reum factũ eſt cõſecuta poſt.ſ.illã oppugnationẽ meam.Aũt.i.ſed ſup.cur laudarim.i.laudauerim uatinium.q.d.ſi rogas cur etiam laudauerim eum:nedum defenderim.Peto a te ut nõ requiras.i.eius rei cauſam a me neue in hoc reo.ſ.Vatinio:neue in aliis ſup. reis:

Reus. Eſt autem reus omnis cui cauſa dicenda eſt i.qui ſe purgare debet:& qui accuſatur aut poſtulat ẽt ſi inocentiſſimus fuerit: ne ego reponã.i.iterũ accumulatius dicã:cum uenerís.ſ.e Cilicia Romam.Et ita uſ accipi ut in primo uerſu Iuuenalis.nunq̃ ne reponam?

Repono. Eſt aũt reponere iterũ ponere:ponimus aũt cũ aliqd primum ſcribimus:ut in pœtica:qa ponere totũ neſcit:aut cũ aſſerimus:uñ poſitio dialecticis:aut cũ mutuo aut accõmodato damus:quaſi apponẽtes:unde reponere. eſt aut iterũ & ita emendatius ſcribere ut in arte pœtica. Scriptor honoratũ ſi forte reponis Achillẽ.Aut reſtituere q̃ nobis poſita ſũt.i.credita:aut aliqd ꝑ illis unde iuturna Virgiliana ad ioꝗẽ.Hæc rapta ꝑ uerginitate repõis?tãetſi.i.q̃q̃ ego poſſum.ſ.oſtẽdere cur Vatiniũ laudari:uel.i.ẽt abſenti ſ.Lẽtulo Enĩ ꝑ qa:o Lẽtule recordare.i. reduc ad mẽoriã.aut tu recordaris qbꝰ.ſ.hoĩbꝰ tu miſerís laudationẽ.i.oĩonẽ cõmẽdatoriã ex ultimis terris.i.aut ex Hiſpãia aut potiꝰ ex Cilicia.qd̃ potiꝰ dixero.Nã citeriorẽ hiſpaniã tẽuerat Lẽtulꝰ.q.d.nimiꝫ. Cæſari Põpeio.

Sic enim te exiſtimare uelim: quũ a uobis meæ ſaluti authoribus diſceſſerim:neminẽ eſſe cuius officiis me tam eſſe deuinctum nõ ſolũ confitear:ſed & gaudeã. Quod quoniam tibi expoſui:facilia ſunt ea quæ a me de Vatio& Craſſo reqris.Nã de Appio;qd ſcribis ſicut de Cæſare te nõ reprehendere gaudeo tibi cõſiliũ pro bari meũ.De Vatinio aũt primũ reditus interceſſerat in gratiam per Pompeiũ ſtatim ut ille eſt p̃tor factus quũ quidẽ eius petitionem grauiſſimus in ſenatu ſententiis oppugnaſſem.neqꝫ tam illius ledendi cã q̃ defendendi atqꝫ ornãdi Catonis : poſt aũt Cæſaris ut illum defenderem mira contentio eſt conſecuta . Cur aũt laudarim:peto a te:ut id a me neue in hoc reo neue in aliis requiras.ne tibi ego idẽ reponã quũ uenerís: tametſi poſſum uel abſenti.Recordare enim qui/bus laudationem ex ultimis terris miſeris:nec hoc p/timueris:nã a meipſo laudantur & laudabunt iidem ſed tñ defẽdẽdi uatinii : fuit ẽt ille ſtimulus de quo i iudicio quũ illũ defenderẽ dixi me facere qddã:qd in Eunucho paſitus ſuaderet militi. Vbi nomĩabit phedriã tu Pãphilã cõtinuo:ſi qñ illa dicet: Phedriam in tromittamus comeſſatũ: tu cãtatũ Pãphilam ꝓuocemus. Si laudabit hæc illius formã:tu huius cõtra:denicqꝫ par pari referto qd eã mordeat.Sic petiui a iudicibus ut qm̃ qdã nobiles hoĩes & de me optĩe meriti nimis amarẽt inimicũ meũ:meqꝫ inſpectãte ſæpe eũ in ſẽatu mõ ſeuere ſeducerẽt mõ familiariter atqꝫ hilare amplexarent:qm̃qꝫ illi haberent ſuũ Publiũ : darent mihi ipſi aliũ Publiũ:in quo poſſem eoꝝ animos mediocriter laceſſitus leuiter repũgere Meqꝫ ſolum dixi ſed ẽt ſæpe facio diis hoĩbuſqꝫ approbãtibus . Habes de Vatinio:cognoſcere Craſſo.Ego quũ mihi cũ illo magna iam gratia eẽt ꝙ eius oẽs grauiſſimas iniurias cõis cõcordiæ cã uolũtaria quadã obliuiõe cõtriuerã repẽtinã eius defenſionẽ Gabinii:quẽ ꝓximis ſupiorib⁹ diebus accerrĩe opugnaſſet tãetſi ſine ulla mea cõtũelia ſuſcepiſſet:tuliſſẽ.Sed quũ me diſputãtẽ nõ laceſſẽtẽ laceſſiſſet:exarſi nõ ſolũ pñti:credo iracũdia nã ea tã uehemẽter fortaſſe ñ fuiſſe:ſed cũ ĩcluſũ illd odium multaꝝ eius ĩ me ĩiuriaꝝ ꝙ ego effudiſſe me oẽ arbitrabar reſiduũ tñ ĩ ſciẽte me fuiſſet oẽ repẽte appuit.

Craſſo &

Craſſo &ſilibus:necptimueris.i.noli ptimeſcas:hoc.ſ.feciſſe.i.eis laudationẽ miſiſſe:nã iidẽ.ſ.hoĩes laudant & laudabunt a meipſo.Sed tũ etiam ille ſtimulus.i.illa occaſio me urgens & pungens:fuit laudandi uatinii: de quo dixi in iudicio cũ defenderẽ illum.ſ.uatiniũ:dixi inq̃ me facere quoddã;qd paraſitus.ſ.Gnato: ſuaderet militi.ſ.Thraſoni q exeat miles gl̃ioſus : in eunucho.i. comœdia illa Terentiana. Suadet aũt his uerbis. Vbi.ſ. Thais meretricula noĩabit Phedriã.ſ.Riualem Thraſonis:tu cõtinuo:ſup.noĩato : Pãphilã .ſ. puellã egregiã ad quã Thais ſuſpicabat militẽ adieciſſe aĩm.Si illa.ſ.Thais dicet:qñ.i.qñq̃:itromittamus o Thraſo:Phedriã comeſſatũ.i.ut comedat nobiſcũ.tu ſup.dicito:ꝓuocemusPãphilã ad cantãdũ. Si hæc.ſ.meretricula Thais:laudabit formã illius.ſ.amatoris ſui Phedriæ:tu cõtra.i.econtrario:laudato:ſup. formã/huius.ſ. puellæ nr̃æ:Pãphilæ.Deniqꝫ referto par pari.i.ꝑ quouis uerbo tibi moleſto:alterũ eque moleſtũ illi:qd̃ mordeat.i.acriter pungat eã.ſ.meretriculã:quã ut inuiſi noĩs,ꝑpter iniuriã illatã nõ noĩat paraſitus. Eſt autẽ paraſitus cibi captator cuius gr̃a aut adulat aut plauſibilia dicit & facit diuitibus ꝓdigis.Sic.i.eo mõ petiui a iudicibus:ut qm̃ qdam hoĩes nobiles & optime meriti de me:ut Cæſar & Põpeius:amarent nimis inimicũ meũ uidelicet Clodiũ:& ſeducerent.i.ſeorſum ab aliis ducerẽt:tãq̃ arcana cũ illo cõſultaturi aut cõicaturi cũ illo: modo:i.interdũ illũ in ſenatu:me ſpectãte ſæpe eũ & amplexarent modo.i.interdũ eũ familiariter atqꝫ hilare.i.hilariter:& qm̃ illi.ſ.nobiles uolentes mihi facere ꝙ doleret:haberent ſuũ.i.ſibi charũ : ut ſimulabãt ſaltem:Publiũ.ſ.Clodiũ:ipſi darent mihi aliũ Publiũ.ſ.Vatiniũ:in quo.ſ.Publio ego laceſſitus.i.,ꝓuocat ad irã poſſem repungere.i.ecõtrario aut uiciſſim pũgere leuiter.i.modica offenſa:aĩos eoꝝ.ſ. nobiliũ hoĩm. Neqꝫ dixi ſup.illud ſolũ.i.ſine effectu:ſed facio etiã ſæpe.i.repungo aĩos eoꝝ:diis & hoĩbus approbãtibus : aut qa oĩbus iuſtũ uideret/aut qa ꝑſpere ſuccederet.Habes.ſ.rõnem recõciliationis de Vatinio:cognoſce ſup.rõnẽ de Craſſo:ego/quũ magna gr̃a.i.grata cõicatio & beneuolẽtia mutua eſſet mihi iã cum illo.ſ.Craſſo : ꝙ contriuerã oẽs iniurias eius grauiſſimas:hoc modo nõ inepte ponet oĩs cum ſuplatiuo ut oẽs optimates:qd ẽ ac ſi dicas:oẽs optimi uiri:cõtriuerã inquã.i.aboleuerã:q̃dam obliuione uolũtaria:cã cõcordie cõis:tuliſſem.i.tolerauiſſem repẽtinã.i.ſubitã defenſionẽ eius/Gabinii.i.q̃ ipſe defendit Gabiniũ:&ita gtũs eius actiue ſignificat:Gabinii paſſiue:quẽ.ſ. Gabiniũ ipſe Craſſus oppugnaſſet/ſupioribus diebus ꝓximis.i.tũc,ꝓxime trãſactis:tãetſi ſuſcepiſſet.ſ.defenſionẽ Gabinii:ſine ulla contumelia mea.Sed quũ Craſſus laceſſiſſet .i. iniuria ꝓuocaſſet:me nõ diſputantẽ non laceſcentẽ exarſi.i.incẽſus ſum:nõ ſolũ pñti .i.quæ tunc inferebat iniuria: credo.i.ut credo:nã ea.ſ.præſens iniuria non fuiſſet fortaſſe tã uehemẽs: ſed cũ illud odiũ multarũ iniuriarũ eius.ſ.Craſſi in me:ĩcluſum.ſ.adhuc in pectore:qd̃ ego arbitrabar effudiſſe oẽ.i.ſiml totũ:tamẽ:ideſt nihilominus:fuiſſet reſiduum.i.reſidens adhuc in pectore:me inſciente;ſup.ipm apparuit repente oẽ.i.totũ ſimul.

Quo qdẽ tpe ipſo qdã hoĩes:& iidẽ illi quos ſæpe nu/tu ſignificatiõeqꝫ appello:cũ ſe maximũ fructũ cepiſſe dicerẽt ex libertate mea: meqꝫ tũ deniqꝫ ſibi eẽ uiſũ reip.q̃lis fuiſſem reſtitutũ.Cũqꝫ ea cõtẽtio mihi magnũ etiã foris fructũ tuliſſet:gaudere ſe dicebãt:mihi& illũ inimicũ & eos q in eadẽ cã eſſent nũq̃ amicos futuros. Quoꝝ iniqui ſermones cũ ad me ꝑ hoĩes honeſtiſſimos ferrentur. Cũqꝫ Põpeius ita cõtẽdiſſet ut nihil unq̃ magis:ut cũ Craſſo redirẽ in gratiã.Cæſarqꝫ ꝑ literas maxĩa ſe moleſtia ex illa cõtẽtiõe affectũ oñderet:habui nõ tpoꝝ ſolũ rõnẽ eoꝝ ſed naturæ etiam meæ.Craſſuſqꝫ ut quaſi teſtata ppl̃o Ro. eſſet noſtra gratia pene a meis laribus in ꝓuinciã eſt ꝓfectus . nã cũ mihi condixiſſet : cœnauit apud me in mei generi Craſſipedis hortis.Quãobrem eius cãm(qd̃te ſcribis audiſſe)magna illius cõmẽdatione ſuſceptã defendi in ſenatu ſicut mea fides poſtulabat . Accepiſti qbus rebus adductus:quãqꝫ rem:cãmqꝫ defenderim:quiqꝫ meus ĩ rep.ſit pro mea pte capeſſenda:ſtatus : de quo ſic uelim ſtatuas:me hæc eadẽ ſenſurũ fuiſſe ſi mihi in

Quo qdem tpe ipſo.ſ. quo Craſſo aduerſarer:qdam hoĩes:& iidẽ illi/quos appello: ideſt uoco:ſæpe nutu.i.indicio:& ſignificatione.ſ.q̃dã per facta & mores eoꝝ non per ꝓpria noĩa:intelligere aũt uidet Catonẽ & Bibulũ:ſimileſqꝫ reip.amatores cũ dicerent ſe cepiſſe maximũ fructũ ex libertate mea: ſcilicet diſcendi in Craſſum ſũmũ uirum & dicerent me deniqꝫ tũ.i.tunc tãdẽ:uiſum eſt ſibi/reſtitutũ reip.q̃lis eſſem .i. ex integro cũ priſtina libertate dicẽdi & cũ ea contẽtio ſ.cũ Craſſo:tuliſſet.i.attuliſſet mihi etiã foris:ideſt extra ſenatũ:magnũ fructum: ipſi dicebant ſe gaudere:&illũ inimicum.ſ.tam nobilẽ:& eos q eſſent in eadẽ cauſa:ut Pompeium.Cæſarẽ & Gabinium:nunq̃ futuros amicos mihi;Quoꝝ ſermones iniq:qa propterea ꝙ libere pro rep. ſtarem:gaudebant mihi ſummos uiros ꝑpetuo hoſtes fore : cũ perferrentur ad me ꝑ hoĩes honeſtiſſimos: & cũ Pompe.ita contẽdiſſet ut nihil ſup. cõtenderit unq̃ magis:ut reditẽ cum Craſſo ĩ gr̃am:& Cæſar oſtẽderet per lr̃as ſe affectũ maxima moleſtia ex illa contẽtione: habui rõnẽ:ideſt conſiderationẽ & reſpectum:nõ ſolum eoꝝ tempoꝝ/qbus illi uiri oĩa poterant:ſed etiã naturæ meæ:quæ placabilis & exorabilis eſt:hoc eſt redii cũ Craſſo in gratiam:Et Craſſus eſt ꝓfectus in ꝓuinciam.ſ.

perthicā pene.i.quasi a meis laribus.i.ædibus & penatibus ut nostra grā esset q̃si testata:idest testimonio certo cōprobata populo Romano:Nā cum.ſ. Crassus:cōdixisset : idest denūciasset se uelle cœnare domi meæ:ipse cœnauit apud me in hortis Crassipedis.ſ.Pisonis : generi mei : idest mariti Tulliæ filie meæ.Quāobrē ego defendi in senatu sicut fides mea postulabat: cām eius susceptā:scilicet ea me:magna cōmēdatiōe illius.ſ.Crassi:q mihi cām suā maximopere cōmendarat:qd':idest quam rem/tu scribis te audisse.O Lētule tu accepisti.i.intellexisti:qbus rebus ego adductus defēderim quāq.i.unāquāq rem& cām: aut quāq sint duæ particulæ:sic & accepisti quā rē & causam defenderim:& accepisti:q.i. q̃lis sit status meus in rep.capessenda:idest amplexāda & defendenda:pro pte mea.ſ. uirili. De quo.ſ.statu meo in repu. ego uelim sup. ut statuas.i.constituas sic:me fuisse sensurū.i. iudicaturū in aio meo:hec.ſ.q̃ nunc sentio: si oia fuissent mihi integra ac libera. Nā ne q arbitrarer pugnandū sup. esse mihi:contra tātas opes.ſ.Crassi Cæsaris &Pompeii: neq arbitrarer principatū summoꝝ ciuiū: delendū sup.esse.i.deleri oportere:etiam si id possit fieri.Neq permanēdū sup.eē mihi in una snia.i.uno proposito:rebus cōuersis ſ.ad aliū statum:& uolūtatibus bonoꝝ.ſ. ciuium mutatis.Enī.i.qa:permāsio perpetua in una sentētia in gubernāda rep. nunq̃ est laudanda uiris pstantibus:qa debēt sese accōmodare tpibus.Sed ut in nauigando.i.in nauigatione/est artis.i. ptinet ad artē obsequi.i.obtēperare tēpestati:etiā si non queas i.qlibet nauta non q̃at:tenere.i.assequi portū:cū uero possis assequi id.i.tenere portū:uelificatiōe .i. dispositione uelorꝝ mutata:stultū est tenere eū cursum quē cœperis.i.incœperis:cū piculo.ſ.submersionis : potius q̃ p uenire sup.eo quo uelis tū.i.tāetsi eo.ſ.cursu tuo:cōmutato:sic cū,ppositū debeat esse oībus nobis in administranda rep.id qd' sæpe dictū est a me:uidelicet ociū.i.trāquillitas uitæ cū dignitate .i. honestate & splēdore: nos nō debemus dicere semp idē:sed debemus spectare.i.spectādo conari assequ semper idē.Quāobrē ut posui.i.dixi paulo ante:si oia essent mihi soluta.i.libera.tñ non essem alius in rep.atq.i.q̃ sum nūc: Vero.i. sed cū ego:&.i.simul/alliciar.i.blande īducar beneficiis hoīm:& īpellar.ſ. uiolēter:iniuriis hoīm:in hunc sensū: idest in hāc snīam:ego facile patior me sentire ac dicere de rep.ea maxime q̃ putē cōducere.i.utilia esse:multum:cū.ſ.ita sit q mihi:tū.i.multo magis:rōnibus.i.cōmodis reip. Aūt.i.sed:ego ago.i.tracto & dico:hæc aptius ac sæpius:q.i.qa:&.i.simul. Quintus fr̄ meus est legatus Cæsaris.i.missus cū Cæsare in Galliā ; ad uices illius si opus fuerit gerendas.&.i.simul:nullū dictum meū minimū.i.etiā minimū:nō modo.i.non solū factū pro Cæsare.i.qd' fecerim pro Cæsare:intercessit.ſ.ad impetrādū aliqd a Cæsare:qd' ille.ſ.Cæsar : nō accepit sup.cū grā ita illustri.i.pspicua & clara:ut putarē.i.putare possem:eū deuinctū.i.obligatū mihi.Itaq.i. & ita ego fruor sic:&.i.simul omni grā eius quæ summa est:& opibus quas intelligis esse maximas:ut meis.

Nec uideor mihi potuisse aliter frangere cōsilia pditoꝝ hoīm de me:nisi cōiūxissem cū iis psidiis.i.tutaminibus uitæ meæ:uidelicet doctrina:eloqo:fide:cōstātia/integrita te.q̃ ego habui semp:nunc etiā beneuolentiā potētium.ſ.uiroꝝ.Si ego habuissem te psentē his consiliis.i.cū inirem hæc cōsilia: ego essem usus eisdē ut opinio mea fert .i.

tegra oia ac libera fuissent.Nā neq pugnandū arbitrarer cōtra tantas opes:neq delendū (etiā si id fieri posset)summoꝝ ciuiū principatū neq permanēdum in una snia:cōuersis rebus ac bonoꝝ uolūtatibus mutatis:sed tpibus assentiendū . Nūq̃ em̃ pstantibus in rep.gubernāda uiris laudāda est in una snia ppetua permansio . Sed ut in nauigādo obseq tēpestati artis est:etiā si portū tenere non queas:cum uero id possis mutata uelificatione asseq:stultum est eū tenere cum periculo cursum quē cœperis potius q̃ eo cōmutato quo uelis tū peruenire.Sic cū oībus nobis in administranda rep.ppositū esse debeat:id qd'a me sæpissime dictū est:cū dignitate ociū:nō idem semp dicere : sed idē semp spectare debemus. Quāobrē ut paulo ante posui:si essent mihi oia solutissima:tū in rep.nō alius essem atq nunc sum.Quū uero in hūc sensum & alliciar beneficiis hoīm:& cōpellar iniuriis facile patior ea me de rep.sentire ac dicere quæ maxime cum mihi multū tum etiā reipu.rōnibus putē cōducere. Aptius autē hæc ago ac sæpius:q & Qu.frater meus legatus est Cæsaris & nullū meū minimum dictū non modo factum pro Cæsare intercessit:quod ille nō ita illustri gratia exceperit:ut ego eum mihi deuinctū putarem. itaq eius omni & gratia:que summa est:& opibus q̃s intelligis esse maximas sic fruor ut meis.

Nec mihi aliter potuisse uideor hoīm perditoꝝ de me cōsilia frāgere nisi cū psidiis iis quæ semp habui:nūc etiā potentiū beneuolentiā cōiunxissem.His ego cōsiliis si te pntē habuissem:ut opinio mea fert : eēm usus eisdē. Noui em̃ temperantiā & moderationē naturæ

tuæ:noui aīm tuū cū mihi amicissimū:tū nulla in cæteros maleuolentia suffusum : cōtraq cū magnum & excelsum:tum etiā aptum & simplicē. Vidi ego quosdam in te tales:quales tu eosdē in me uidere potuisti Quæ me mouerūt:mouissent eadē te pfecto. Sed quocunq tpe mihi ptās pntis tui fuerit:tu eris oīm moderator consilioꝝ meoꝝ.Tibi erit eidem cui salus mea fuit etiā dignitas curæ.Me qdem certe tuarū actionū snīarum:uoluntatū:rerū deniq oīm : sociū comitēq habebis.Neq mihi oī uita res tam erit ulla ppposita q̃ ut quotidie uehemētius te de me optime meritū eē lætere. Q d' rogas ut mea tibi scripta mittā q̃ post discessum tuū scripserim:sunt orationes q̃dā quas Menocrito dabo:neq ita mltæ ut ptimescas. Scripsi etiā carmina quædā:nā ab oratiōibus disiūgo me:refero/q ad māsuetiores musas:quæ me maxie sicut iā a pria adulescētia delectarunt . Scripsi etiā aristotelico more quēadmodū qdem uolui tres libros in disputatiōe ac dialogo de oratore:quos arbitror Lētulo tuo fore nō inutiles:Abhorrēt em̃ a cōibus pceptis & oēm antiquoꝝ & aristotelicā & isocraticā rōnem oratoriā cōplectuntur.Scripsi etiā uersibus tres libros de tpibus meis quos iāpridē ad te misissem:si esse edēdos putassem.Sunt em̃ testes:&erunt sempiterni meritoꝝ erga me tuoꝝ meæq pietatis:Sed qa uerebar nō eos q se læsos arbitrarētur(etenim id feci parce & molliter) sed eos quos erat infinitū bene de me meritos oēs noīare quos tū īpos libros:si quē cui recte cōmittā inuenero curabo ad te perferēdos. Atq istā quidem partē uitæ consuetudinisq nostræ totā ad te defero.Quantū li/teris quātum studiis ueteribus nostris delectatiōis cōsequi poterimus:id oē ad arbitriū tuum:qui hæc semper amasti:libētissime cōferemus.Quæ ad me de tuis rebus domesticis scribis:quæq mihi cōmēdas: ea tantæ mihi curæ sunt:ut me nolim admoneri:rogari uero sine magno dolore uix possim.quod de Q . fratris negocio scribis te priore æstate : q morbo impeditus in Ciliciam non transieris conficere non potuisse : nunc autem omnia facturum.ut conficias:id scito esse eiusmodi ut frater meus uere existimet adiūcto isto fundo patrimonium fore suum per te constitutum.

ut opinor:qa tu eadē suasisses. Ego em̃ noui tēperantiā & moderationē naturæ tuæ: noui aīum tuū:cū .ſ.ita sit q amicissimū mihi:tum.ſ.multo uerius est q nulla maleuolentia in cæteros suffusum.i.infectū aspsū/ue.Et cōtra.i.ecōtrario:noui eū cū .ſ. ita sit q magnū & excelsum:tū etiā aptum .i. nō dissimulatū:&simplicē.i.nō fraudulentum. Ego uidi quosdā tales in te : q̃les tu potuisti uidere eosdē in me.ea q̃ mouerunt me.ſ.ad ineundū in grām : eadē mouissent profecto te.Sed quocūq tpe/ptās.i.facultas tui præsentis fuerit mihi:tu eris moderator omnium consilioꝝ meorū etiā dignitas mea erit tibi eidē curæ:cui salus mea fuit curæ.Certe tu habebis me sociū tanq̃ parē & comitē: idest ut minorē:actionū:snīarum:uolūtarū deniq.i.& ut semel dicā:oīm rerū tuarum. Neq res.ſ.aliqua:erit mihi tā.i. tātope proposita.i.affectata:in oī.i.tota:uita .ſ. mea:q̃ ut lætere quotidie.i. indies : uehemētius te eē meritū optime de me:hoc est q̃ ut me tibi gratissimū iudices. Ponitur ergo quotidie:etiā cum incremēto:quo indies & in horas non carent. Q d' rogas &c.hic q̃dam exēplaria principiū nouæ habēt epl'æ eo q alterius uident q̃ cōtinētur in hac parte argumenti:sed potuit Lētulus in epl'a sua:p/mum scripsisse de studio Cicerōis in se deinde: de recōciliatiōe cū diuersis:ad quē hactenus respōdit:& demū de studio lr'ario ad qd' nunc respondet:& ita una fuerit epl'a ut pluribus placere uolo : unde non erat interserenda particula . Vale . Ordo igitur est. qd'.i.qa rogas:ut mittam tibi scripta mea q̃ scripserim post discessum tuū:sup. ea/sunt oīones q̃dam quas dabo.ſ.portandas ad te: Menocrito.ſ.tabellario : neq sup. sunt:ita multæ ut ptimescas sup.eas perlegere : & ē iocose aut modeste dictū:quasi uero cruciādus sit multarū lectione.Scripsi etiā carmina q̃dam:nā disiungo.i.separo me ab oīonibus.ſ.habēdis:unde patet nō ita habitas eē oīones ut scriptæ sunt:nā & cultius & accuratius postea scripsit nōnullas:& refero me ad musas māsuetiores:utpote in qbus nulla est contentio:q̃les sunt uersus de astroꝝ rōne:qbus aratū trāstulit:quæ.ſ.musæ mansuetiores:sup.delectant me maxime : sicut delectarūt me iā a pma adulescētia : non tū optimā habuit in eis uenā. Scripsi etiā more Aristotelico qdem.i.certe quēadmodum uolui.i.quātum conatus sum:tres libros de oratore in disputatiōe ac pro.i.dialogo.i.diuersoꝝ disputantiū sermone:non em̃ dicit̄ dialogus duoꝝ sermo:sed disputatio quotcūq iter se loquūtur:a uerbo διαλεγομαι dialegomæ : quod est cōprobo disputo &c.

Quotidie.

Dialogus

quos.ſ.libros ego arbitror fore nõ inutiles Lẽtulo tuo.ſ.filio:eñ.i.qa:abhorrent .i. alieni ſunt a pceptis cõi/bus:& ita qui ſinglaris euadere uult nõ debet in triuialibus uerſari:& cõplectuntur.i.continẽt oẽm rõnẽ oratoriam antiquoꝝ & Ariſtotelicã & Iſocratẽ.Scripſi etiã uerſibus tres libros de tpibus meis: quos emiſiſſem iam pridẽ.i iam a pluſculo tpe:& adhuc mitterẽ/ſi putaſſem edendos eẽ.i.edi & emitti debere: qa autẽ tales non fuerunt opinor deperiiſſe Sunt eñ & erũt teſtes ſempiterni:cui ſniæ fata inuiderũt:meritoꝝ tuoꝝ erga me:& pietatis meæ.ſ.in te aut potius in rẽp.Sed qa uerebar noĩare non eos qui arbitrarent̃ ſe læſos: etenim i.qa certe oro fere.i.læſi aliquos pce.i.ſobrie & molliter.i.leniter:ſed ſup.uerebar noĩare eos quos bñmeritos de me erat infinitũ noĩare oẽs.Quoſipſos.i.licet tales ſint/libros:tñ ſi inuenero quẽ.i.aliquem/cui committam recte:ego curabo pferendos.i.ut perferant̃ ad te.Atq; defero ad te.i. tibi trãſmitto iſtam qdem partem uitæ & cõſuetudinis nr̃æ totam qa oĩa ſcripta in ocio illi cõicanda cenſent:unde addit. Quãtum delectationis poterimus ꝯſequi literis & quãtũ ſtudiis nr̃is ueteribus:id oẽ conferemus ad arbitriũ tuũ: q amaſti ſemper hæc.ſ.ſtudia literaria.Ea q̃ tu ſcribis ad me de rebus tuis domeſticis:& quæ cõmẽdas mihi:ſunt mihi tantæ curæ:ut nolim me admonere:autẽ.i.ſed uix poſſim rogari.ſ.a te:ſine magno dolore: qa qui multũ rogat diffidere uidet̃:qđ ſcribis de negocio Quinti fratris.ſ. mei:te nõ potuiſſe cõficere ſup.ip̃m:æſtate priore:ꝙ ideſt qa:tu impeditus morbo nõ tranſieris.ſ.e Cypro in Ciliciam:aut.i.ſed tu ſcribis nunc te facturum omnia:ut conficias.i.abſoluas & expedias:ſcito id:ſcilicet negocium:eſſe eiuſmodi ut frater meus exiſtimet uere:iſto fundo quem petit:adiuncto.ſ.rebus ſuis: Patrimonium ſuum conſtitutum ſup.eſſe per te.

Tu me &c. Ordo eſt ueli:ſup.ut tu facias me certiorẽ.i.doceas me q̃ familiariſſime& q̃ ſæpiſſime .i. ualde aut ſũme familiariter & frequẽter:de oĩbus rebus tuis & de ſtudiis & exercitatiõibus Lẽtuli tui.ſ.filii natura & nr̄i.ſ.cura: Viſum eſt mihi iõ potius dici facio te certiorẽ q̃ certũ:ꝙ certior fiat q pus aliquãtulũ certus erat:certus etiã q nihil ſcierit:qa ergo amãtius petim⁹ certiores nos fieri:&modeſtius dicimus nos certiores alios facere:iõ ſic loq inſtitutũ eſt:& exiſtimes neminẽ fuiſſe cuiq̃ neq; chariorẽ: neq; iucũdiorẽ unq̃:q̃ te mihi: hic tres negatiões nõ plus efficiunt q̃ duæ:& me eẽ facturũ:ut nõ mõ tu ſentias id:ſed ut oẽs gentes ſup.ſentiãt:& ut oĩs poſteritas intelligat .ſ. p ſcp̃ta aut narrationes hoĩm. Appius dictitabat.i. frequẽter dixit in ſermõibus.i. cõfabulationib⁹ nõ iuridicis:poſtea dixit ẽt palã in ſenatu ſi eẽt licitũ ſeſe ferre legem curiatã.i. ad pplm curiatim hoc eſt p curias ꝯuocatũ:latã:ſup.ſe ſortiturũ eſſe ꝓuiciã cũ collega.i. eo q ſecũ cõſulerat in annũ ſeq̃ntẽ:lex autẽ curiata nõ pmittebat ꝓuinciã obtineri ſine ſortitiõe:& ſi lex curiata nõ eſſet.i.ſi nõ eẽt licitũ eã ferre:dixit ſup.ſeſe paraturũ.i. diuiſurũ cũ collega & ſucceſſurũ tibi.ſ.in Ciliciã qđ etiã cõtigit.& dixit ferre legẽ curiatã eſſe opus.i. utile & opæp̃tiũ cõſuli:qa ſic uterq; ſorte iudicio ꝓuinciã aut urbem regẽdã obtinens ſuſpitõe ĩpioſitatis ac auaritiæ abſoluebat̃:& dixit ferre legem curiatã nõ eſſe neceſſe:qa dixit ſe qm̃ hr̃et ꝓuinciã ex ſenatuſcõſulto:habiturũ ĩpiũ lege cornelia q̃ ip̃m ſine ſortitiõe pmittebat:qad.i.donec introiiſſet in urbẽ.ſ.Romã . Ego neſcio qd qſq; neceſſarioꝝ tuoꝝ ſcribat ad te:ĩtelligo uarias opiniões eſſe:ſunt q putãt te nõ poſſe decedere.ſ.ꝓuincia:ꝙ ſuccedat̃ tibi ſine lege curiata.ſũt etiã q putãt ſi decedas.ſ. de ꝓuĩcia:ſup.uicariũ: poſſe relinq a te/q p̃ſit

Tu me de tuis rebus oĩbus&de Lẽtuli tui:noſtriq; ſtudiis & exercitatiõibus:ueli q̃ꝙ familiariſſime certiorẽ: & ſæpiſſime facias exiſtimeſq; neminẽ cuiq̃ꝙ neq; chariorẽ unq̃ꝙ fuiſſe:q̃ꝙ te mihi:idq; me:nõ mõ ut tu ſẽtias ſed ut oẽs gẽtes:ẽt ut poſteritas oĩs ĩtelligat:eẽ factu/rũ. Appius in ſermõibus antea dictitabat: poſtea dixit etiã in ſenatu palã ſeſe:ſi licitũ eẽt:legẽ curiatã ferre:ſortiturũ eſſe cũ collega ꝓuinciã:ſi curiata lex non eẽt:ſeparaturũ cũ collega:tibiq; ſucceſſurũ:legẽq; curiatã conſuli ferre opus eẽ:neceſſe nõ eſſe:ſe qm̃ ex ſenatuſcõſulto ꝓuinciã hẽret: lege cornelia ĩperiũ habiturũ:qđ in urbẽ ĩtroiiſſet.Ego qd ad te tuoꝝ quiſq; neceſſarioꝝ ſcribat:neſcio:uarias eſſe opiniões ĩtelligo:ſunt q putant te nõ poſſe decedere ꝙ ſine lege curiata tibi ſuccedat̃:ſũt ẽt q:ſi decedas:a te relinq poſſe:q ꝓuinciæ p̃ſit:mihi nõ tã de iure certũ eſt (q̃ꝙq̃ꝙ ne id qdẽ ualde dubiũ eſt)q̃ꝙ illud ad tuã ſũmã amplitudinẽ:dignitatẽ:liberalitatẽ: q̃ te ſcio libẽtiſſime frui ſolere:ptinere:te ſine ulla mora ꝓuinciã ſucceſſori cõcedere:p̃ſertim cũ ſine ſuſpitiõe tuæ cupiditatis non poſſis illius cupiditatẽ refutare.Ego utrũq; puto meũ eſſe:& qd ſentiã oñdere.& qd feceris defẽdere. Scripta iã ep̃la ſupiore accepi tuas literas de publicãis:qbus eqtatẽ tuã nõ potui nõ ꝓbare:facilitate aũt uellẽ cõſeq potuiſſes:ne eius ordinis:quẽ ſp ornaſti:rẽ aut uoluntatẽ offenderes.Eqdẽ nõ deſinã tua decreta defendere:ſed noſti cõſuetudinẽ hoĩm:ſcis q̃ꝙ grauit̃ inimici illi ĩpi.Q .Sceuolæ fuerint.Tibi tñ ſũ author:ut qbus: rebus poſſis:eũ tibi ordinẽ:aut recõcilies ꝭ aut mitiges

Facio certiorem

mitiges:id &ſi difficile eſt:tñ mihi uidet̃ prudẽtiæ tue Vale.

ꝓuinciæ.Nõ tã certũ eſt mihi de iure.i.qd p ius facere oporteat: q̃q̃ ne id qdẽ eſt ualde dubiũ:q̃.i.quãtũ ſup.certũ eſt:illud.ſ.te cõcedere ſucceſſori ꝓuinciã ſine mora:ptinere/ad ſũmã amplitudinẽ tuã/qua tot functus es honoribus.dignitatẽ qua eis pfunctus es:& liberalitatẽ qua ſcio te ſolere frui libẽter:& q̃ de tuo iure uidearis uelle cõcedere:p̃ſertim/qđ dicũt ſpãliter:cũ non poſſis refutare cupiditatẽ illius.ſ.ſucceſſoris tui:ſine ſuſpitiõe cupiditatis tuæ. Ego puto utrũq; eſſe meũ.i.mei officii:raro aut nũq̃ reperit̃ mea cũ uerbo eſt:&.i.ſil̃ oſtẽdere/qd ſentiã ſup. faciendũ:& defendere qđ feceris.Scripta iã ep̃la ſupiore:ergo hoc erat p̃ncipiũ nouæ ep̃læ:accepi lr̃as tuas de publicanis.i.publici uectigalis redẽptoribus.qbus.ſ.lr̃is aut de qbus publicanis ego nõ potui nõ ꝓbare.i. coactus ſum approbare æqtatẽ tuã.ſ.qua eos cõdẽnaſti æqſſime:uellẽ autẽ ſup.ut potuiſſes.ſ.æquitate id pmittẽte:cõſequi.i.obtinere:facilitate.i.per facilitatẽ & exorabilitatẽ tuã ne offenderes .i. læderes rẽ aut uolũtatem eius ordinis.ſ.publicanoꝝ/quẽ ornaſti ſemp.Equidẽ.i.ego qdem quãtũ ad me attinet: non deſinã defendere decreta tua.ſ.q̃ cõtra eos decreuiſti:ſed noſti ꝯſuetudinẽ hoĩm:ſcis q̃.i.q̃tũ grauit̃ illiipſi fuerint inimici Quĩto Scæuolæ. Tñ.i.tãetſi æq̃ cõtra eos iudicaſti:ego ſum author.i.ꝯſiliator & admonitor:ut aut reconcilies aut mitiges tibi eũ ordinẽ.ſ.publicanoꝝ qbus aut ſi qbus.i.aliqbus reb⁹ poſſis:Id & ſi eſt difficile:qa turpe eſt decreta p̃ſertim iuſta reuocare:tñ uidet̃ mihi eẽ prudẽtiæ tuæ.ſ.ut poſſis id honeſte efficere ĩuẽto bono medio.

Meum eſt.

M.T.C.Valerio iuriſcõſulto.S.P.D.

CVr eñ tibi hoc nõ gratificer:neſcio: p̃ſertim cũ his tpibus audacia ꝓ ſapĩa liceat uti: Lẽtulo noſtro egi p literas tuo noĩe gratias diligẽter: ſed tu uelim deſinas iã noſtris uti:& nos aliqñ reuiſas:& ibi malis eẽ:ubi aliquo nũero ſis q̃ꝙ iſtic: ubi ſolus ſapere uideare:q̃ꝙq̃ꝙ q iſtinc nũc ueniunt ptim te ſupbũ eſſe dicunt:ꝙ nihil rñdeas:ptim cõtumelioſum ꝙ male rñdeas.Sed iã cupio tecũ corã iocari. Quare fac ut q̃ꝙprimum uenias.neq; in apuliã tuã accedas:ut poſſimus ſaluum te ueniſſe gaudere.Nã illo ſi ueneris:tã/q̃ꝙ Vlyſſes cognoſces tuoꝝ neminem. Vale.

CVr eñ &c.Ex hac ep̃la potiſſimũ conuincit̃ ſalutationẽ eẽ de ĩtegritate epiſtolæ:ad eã eñ reſpicit p̃ncipiũ eius Nã qa Valeriũ quẽdã arrogantẽ hoĩem p iocũ dixerat iuriſcõſultũ:ſalutando ſic:Valerio iuriſcõſulto:addit.q.d.dixi iuriſconſulto:neſcio eñ cur nõ gratificer .i. in grãm tuã faciã aut dicã hoc.i.te iuriſcõſultũ ſalutẽ:præſertim cũ liceat ut his tpibus.ſ. tã corruptis audacia pro ſapĩa.Ego egi diligẽter Lẽtulo nr̃o.ſ.amico grãs tuo noĩe.i. ꝓ te: per lr̃as: ſed uelim ut ſup.tu deſinas iã uti lr̃is nr̃is: & reuiſas.i.iterũ uiſum uenias nos aliqñ.i. tandẽ:& malis eſſe ibi.ſ. Romæ: ubi ſi aliq numero.i.p̃cio:qa hoĩes nihili/nõ nũerant̃ q̃ iſtic.ſ.in ꝓuincia ubi nunc es:ubi uideare ſolus ſapere.q̃q̃.i.tãetſi: ſup.ii qui ueniunt iſtinc.i.ab eo loco ubi es:dicũt partim te eẽ ſupbũ ꝙ nihil reſpõdeas:ptim cõtumelioſum.inferre multas cõtumelias ꝙ reſpõdeas male.Sed ego cupio iã iocari tecũ corã.i.in p̃ſentia:q̃re fac ut uenias q̃primũ.i.ualde cito:neq; accedas ĩ apuliam tuã.ſ.patriã:ut poſſimus gaudere te ueniſſe ſaluũ.Nã ſi ueneris illo.i.in Apuliã neminem tuoꝝ cognoſces:tanq̃.ſ.eſſes Vlyſſes:qui poſt decẽnale bellũ & pluriũ annoꝝ errorẽ ad ſuos reuerſus/& a nemine agnitus:tandẽ a Thelogono filio eſt interfectus.Dixi pluriũ annoꝝ errorem.Nã ſi Thelogonum a quo interfectus eſt ex Circe ſuſtulerat:neceſſe eſt plus q̃ decem annoꝝ illi demus errorẽ:aut dicamus lõge poſt reditum ab illo intefectum.Licet autem a nemine eſt cognitus:nemineq; cognoſceret:canes tamẽ/teſte Homero/caudarum adulatione aduentum dñi exceperunt:quos longæuos fuiſſe neceſſe eſt ſi dominum agnouerunt.

Thelogonus

M.Tullii Ci.Epiſtolarum Familiarium. Liber.II.

M.T.Cicero.Curiõi.S.P.D

QVãq̃ꝙ me noĩe negligẽtiæ ſuſpectũ tibi eſſe doleo: tñ nõ tã mihi moleſtũ fuit accuſari abs te offm̃ meũ:q̃ꝙiucũdũ reqri: p̃ſertim ꝙ in quo accuſabar:culpa uacarẽ: in quo autẽ te deſiderare ſignifica/

QVãq̃ me noĩe negligentiæ &c. Hæc ep̃la prima ſecũdi huius libri:ut mltæ aliæ ſcribit̃ ad Curionẽ adoleſcentẽ magnæ ſpei nã ad eloq̃ntiã uidebat̃ natus: & p̃ſem atq; auũ oratores p̃claros æq̃turus: quẽ tñ uenali lingua Lucanus cecinit ꝙ cũ ĩ tribunatu quẽ geſſit in p̃ncipio diſſenſiõis Cæſaris & Põpeii a ſenatu:grauis eſſet Cæſaris oppugnator:poſtea in p̃ncipio belli ciuilis qđ contra Põpeiũ ſuſcepit grãdi pecunia corruptus:eiuſdẽ factus eſt defenſor.ſæua quidẽ mercede:nã in Aphrica ad Bragadam cõtra Varũ & Iubã tãq̃ ĩpator pugnãs pro Cæſare/cecidit:eiuſq; caput ad Iubam

allatũ est. Nũc aũt ad eũ scribit Cicero cum adhuc q̃sturã in asia gereret lõge ante bellũ ciuile: respõdens eplæ q̃ tarditatis arguerat significãsq̃ illã accusationẽ sibi nõ molestã eo q̃ ex amore sit pfecta: tãetsi imeritã. Deĩde ad uirtutẽ cohortat: Ordo est. q̃q̃ i. tãetsi o Curio ego doleo me esse suspectũ tibi: noĩe. i. rõne aut ptextu negligentiæ: qa non scripserim ad te: tñ non tã. i. nõ tãtope molestũ fuit mihi/offiñ meũ accusari. i. culpari noĩe negligẽtiæ abs te: q̃. i. q̃tũ aut q̃to piucũdũ fuit sup. offiñ meũ requiri. i. exigi abs te pſertim q̃ uacarẽ. i. uacuus essem/culpa sup. eius aut in eo/ quo accusabar. Aũt. i. sed in quo. i. in eo q̃ significabas te desiderare lr̃as meas p̃ te fers. i. indiciis manifestis ostendis: amorẽ tuũ sup. in me: qdem. i. certe: pspectũ. i. agnitũ mihi: sed tñ. i. nihilominus: dulcẽ & optatũ. Quidẽ. i. certe: aut ego quidẽ. i. certe neminẽ ptermisi: qdẽ. i. ne mẽtiar dico neminẽ: quẽ putarem puenturũ ad te. cui nõ dederim lr̃as. Etenĩ. i. nã certe/ qs est tã ĩpiger. i. diligẽs in scribẽdo: q̃. i. quãtũ ego sup. sum/q. d. nemo aut perq̃rarus. Vero. i. sed ego accepi sup. lr̃as a te: bis uel ter ad sũmũ. i. utplurimũ: & eas pbreueis. i. ualde breues. Quare. i. quãobrẽ si tu es iniquus iudex in me: condẽnãdo. s. me tarditatis: ego cõdẽnabo te eodẽ crimine: sin. i. sed si: tu noles me id facere. i. te cõdẽnare: tu debebis p̃bere mihi te æquũ. s. iudicẽ. Sed hactenus sup. scripserim de lr̃is. q. d. cõfidẽter

Vereor ne & ut:

Nõ em̃ uereor ne nõ. i. ut nõ expleã. i. satiẽte scribẽdo: Notũ est cũ uerbis timẽdi & uetandi idẽ efficere affirmationẽ & negationẽ ut uereor ne facias: & ut facias. caue ne facias: caue facias/caue ut facias: idẽ sunt: & hic: uereor ne nõ & nõ: idẽ sibi uolunt: pſertim si nõ aspernabere studiũ. i. diligẽs obsequiũ meũ in eo genere. s. studendi amico. Ego & i. simul doleo te abfuisse tã diu a nobis: q̃. i. qa: carui fructu. i. uoluptate iucũdissimæ consuetudinis. i. cõuersationis tecũ: &. i. simul: lætor/q̃ tu absens cõsecutus es oĩa. s. expectanda cũ maxima dignitate: q̃q̃. i. & q̃ fortuna respõdit meis optatis. i. uotis: in oĩbus rebus tuis. Breue est qd incredibilis amor meus in te/cogit me pcipere tibi. Tanta expectatio est uel aĩ. i. uoluntatis: uel ingenii tui. i. intellectus & industriæ tuæ: ut ego non dubitem obsecrare. i. per sacra: utpote per amicitiã rogare: & obtestari. i. fidẽ deoꝝ & tuã obtestando/postulare sup. ut reuertare. i. reuertaris ad nos cõfirmatus sic/ut possis sustinere. i. exhibere: & tueri. i. ptegere: hãc expectationẽ tui quã excitasti. i. ut tãtus redeas: quãtum te rediturũ indolcs tua & cœpta studia pollicent. Et qm̃ nulla obliuio delebit unq̃ memoriã tuoꝝ meritoꝝ erga me: rogo te/ut memineris quãtæcũq̃ accessiões. i. q̃tacũq̃ incremẽta & fortunæ & dignitatis fient tibi: te nõ potuisse p̃seq/eas. s. accessiones: nisi tu puer. i. cũ eẽs adhuc puer: paruisses. i. obediuisses olim/cõsilis meis fidelissimis atq̃ amãtissimis. i. ob amorẽ tui datis. Quare tu debebis esse in. i. erga nos: hoc. i. huiusmodi aĩo ut ætas nr̃a iam ingraueſcẽs conqescat in amore atq̃ in adulescentia tua: Nihil em̃ iucũdius est senibus ac uidere adulescẽtes qbus optime uolunt uirtuti incumbere.

GRaui teste &c. significat sibi dolori esse mortẽ pr̃is Curiõis oratoris clarissimi & uiri grauissimi: Ordo est. Ego: inquit Cicero: puatus sum graui teste summi amoris mei. i. de sũmo amore meo erga te: uidelicet/pr̃e tuo uiro clarissimo: q. s. pater tuus p̃scius amoris in te mei & ita optimus testis cũ sup. supauit fortunã oĩm laudibus suis. i. sibi ppriis: tum uero supasset te filio: bas meas literas: præ te fers pspectũ mihi q̃dẽ: sed tamen dulcẽ: & optatũ amorẽ tuũ. Eqdẽ neminẽ p̃termisi: quẽ quidẽ ad te puenturũ putarẽ: cui literas nõ dederim: Etenim qs est tã in scribendo ĩpiger: q̃ ego? A te uero bis: terue ad summũ: & eas pbreueis accepi. Quare si iniquus es in me iudex: cõdẽnabo eodẽ ego te crimine: sin me id facere noles: te mihi æquũ p̃be/re debebis. Sed de literis hactenus: nõ em̃ uereor: ne nõ scribendo te expleã: pſertim si in eo genere studiũ meũ nõ aspernabere. Ego te abfuisse tãdiu a nobis: & doleo q̃ carui fructu iucũdissimæ cõsuetudinis & lætor q̃ absens oĩa cũ maxĩa dignitate es cõsecutus: q̃q̃ in oĩbus tuis rebus meis optatis fortuna rñdit. Breue est: qd me tibi p̃cipere meus ĩcredibilis in te amor cogit: Tãta est expectatio uel aĩ uel ingenii tui: ut ego te obsecrare. obtestariq̃ nõ dubitẽ: sic ad nos confirmatus reuertare ut quã expectationẽ tui cõcitasti: hãc sustinere ac tueri possis. Et qm̃ meã tuoꝝ erga me meritoꝝ memoriã nl̃la unq̃ delebit obliuio te rogo ut memineris. quãtæcũq̃ accessiões tibi fiẽt: & fortunæ & dignitatis: eas te nõ potuisse cõseq: nisi meis puer oli fidelissimis atq̃ amãtissimis consiliis paruisses. Quare hoc aĩo in nos eẽ debebis: ut ætas nostra iã ĩgraueſcẽs in amore: atq̃ in adulescẽtia tua conqescat. Vale.

M.T.C.C.Curioni.S.P.D.

Raui teste priuatus sum amoris sũmi erga te mei patre tuo clarissimo uiro: qui cũ suis laudibus: tũ uero te filio supasset oĩm fortunã si ei contigisset: ut te ante uideret: q̃ e uita discederet. Sed spero nostram amicitiã non egere testibus. Tibi patrimonium

patrimonium dii fortunẽt: me certe habebis. cui charus æque sis: & periucundus ac fuisti patri.

ta: Sed spero amicitiam nostrã non egere testibus. Dii fortunent. i. secũdent & prosperum faciãt tibi patrimonium. i. qd derelictum est a patre: tu certe habebis me: cui sis æque charus/& periucũdus ac. i. sicut fuisti pr̃i.

Ad eundem.

NEmpe studiũ nõ defuit declarãdoꝝ numerũ tuo noĩe: sed nec mihi placuit: nec cuiq̃ tuoꝝ: qcq̃ te absente fieri: qd tibi: cũ uenisses: nõ eẽt ĩtegrũ. Eqdem sniam meã: aut scribã ad te postea pluribus: aut ne ad eã meditere: imparatũ offendã: corã/q̃ cõtra istã rõnẽ meã dicã: ut aut te in meã sniam adducã. aut certe testatũ apud aĩm tuũ relinquã qd senserim: ut siqñ (qd nolim) displicere tibi tuũ consiliũ cœperit: possis meũ recordari. Breui tñ sic habeto. in eũ statũ tẽpoꝝ tuũ reditũ incidere: ut iis bonis. quæ tibi natura: studio fortuna data sunt: facilius oĩa: quæ sunt in repu. amplissima cõseq possis: q̃ muneribus. quoꝝ neq̃ facultatẽ qs̃q̃ admirat (est em̃ copiarũ nõ uirtutis) neq̃ qs̃q̃ est: qn satietate iã defessus sit. Sed aliter atq̃ ostẽderã: facio: qui ingredior ad explicãdã rõnẽ sniæ meæ. Quare oẽm hãc disputationẽ in aduẽtum tuũ differo. Sũma scito in expectatiõe te esse: eaq̃ a te expectari: quæ a sũma uirtute: sũmoq̃ ĩgenio expectãda sunt Ad q̃: si es (ut debes) patus qd ita esse cõfido: plimis maximisq̃ mũeribus & nos amicos & ciues tuos uniuersos: & rẽpu. afficies. Illud pfecto cognosces: mihi te neq̃ chariorẽ neq̃ iucundiorẽ esse quẽq̃.

Vale.

i. eo q̃ habuisset te filiũ: si ptigisset. i. cũ difficultate quadã datũ fuisset ei a diis aut fatis: ut uideret te. s. reuersum e puincia: nam alr̃ sæpe & diu uiderat: anteq̃ discederet e uita: Sed spero amicitiam nostrã non egere testibus. Dii fortunent. i. secũdent & prosperum faciãt tibi patrimonium. i. qd derelictum est a patre: tu certe habebis me: cui sis æque charus/& periucũdus ac. i. sicut fuisti pr̃i.

NEmpe studiũ. Interrogauerat Curio quare Cicero nõ curasset patri ludos funebres: ut gladioꝝ paria pplo in harena exhiberi: credebat em̃ miserrima gẽtilium supstitio fraude dæmõioꝝ seducta. sanguis effusionẽ defunctoꝝ manibus gratã: ad hoc respõdet Cicero. Nẽpe &c. unde rectius nẽpe q̃ nuper legit. Et uerius noua est epla q̃ supioris pars. Ordo aũt est. Nẽpe. i. certe: ut rõnẽ assignẽ ad q̃sita tua: studiũ. i. diligẽs cura: munerũ. i. spectaculoꝝ gladiatorii certa minis pplo quasi pro munere in funere parentis declarandoꝝ. i. exhibẽdoꝝ noĩe tuo i. cũ declaratione nois tui: nõ defuit sup. mihi: sed nec placuit mihi: nec cuiq̃ tuoꝝ qcq̃ fieri te absente: qd nõ esset integrũ. i. ĩtactũ tibi cũ uenisses. i. redisses e puincia. Eqdẽ. i. ego qdem: aut scribã ad te postea pluribus sup. uerbis: sniam meã: aut ne meditere. i. exercendo te cogites ad eã offensã te imparatũ. i. oĩno ĩprouisum: ut nõ admonitũ: & dicã corã. i. tibi pũti. rõnẽ meã contra istam s. tuã. i. tecũ disceptabo: ut aut adducam te ĩ sniam meã: aut certe. i. saltẽ si nõ adduxero relinquã testatũ. i. ptestatũ apud aĩm tuum: qd senserim: ut si qñ. i. aliqñ consiliũ tuum cæpit displicere tibi: qd. i. quã rem nolim. s. accidere: possis recordari meũ: tñ. i. nihilominus licet aut plibus alias aut nihil tecum de ea re agere constituerim: habeto. s. sentẽtiã meã breui. s. narratiõe: utpote hẽto: tuũ reditũ incidere in eũ statũ tẽpoꝝ: ut possis cõsequi oĩa q̃ sunt in rep. amplissima facili iis bonis. i. p hæc bona/q̃ sunt tibi data: natura: studio: fortuna: Miror cur p̃cipuũ oĩm bonoꝝ datorẽ deũ p̃termittat: natura dat facũdia: firmũ latus: bona ualetudo & gr̃ia ex eis: studio prudẽtia: & cæteræ uirtutes morales quas nisi deus charitate imbuat nullæ sunt. fortuna diuitiæ & popularis aura: q̃ muneribus. i. largitiõibus munerũ harenæ: quoꝝ. s. mũerũ neq̃ quisq̃ admirat facultatẽ: est em̃ ea facultas copiarũ. i. opulentiæ nõ uirtutis: neq̃ qs̃q̃ est quin sit iã defessus satietate. s. spectãdi ea. Sed ego facio aliter atq̃ ostẽderã. i. indicauerã me facturũ: qui ingredior ad explicandã rõnem sniæ meæ. Quare ego differo oẽm hanc disputationẽ: in. i. usq̃ ad aduentũ tuũ. Scito te esse in sũma expectatione: & ea expectari a te: q̃ expectãda sunt a sũma uirtute: & sũmo ingenio: ad q̃. s. exhibẽda: si es paratus ut debes. s. esse qd p̃fido eẽ ita: afficies & nos amicos & ciues tuos uniuersos: & rẽp. plurimis & maximis mũeribns. i. re q̃ gratior erit q̃ si dederis plima & maxima munera. Profecto tu cognosces illud: quẽq̃ neq̃ chariorem neq̃ iucũdiorem esse mihi: te. i. q̃ tu es.

M.T.C.C.Curioni.S.P.D.

EPistolaꝝ gn̄a multa esse nõ ignoras: sed unũ illud certissimũ: cuius cã res ipsa inuenta est ut certiores faceremus abn̄tis: si qd esset qd eos scire: aut nostra aut ipsoꝝ interesset. Huius gn̄is li

EPistolarũ. diserte tria enumerat eplarum genera: quoꝝ cũ nullius sibi sit argumentũ: nõ est qd ad curionẽ scribat nec tamẽ nihil scribat ad uirtutẽ adhortat uerbis memoratu dignissimis. Ordo est. O Curio tu nõ ignoras multa: qa tria esse genera eplarum: sed illud unũ certissimũ/cuius cã ipa res. i. epla est inuenta: ut faceremus ab/

ſentes certiores:ſiqd eſſet qdeos ſcire iter/
eſſet.i.in re & utilitate aut dãno eẽt aut nr̃a
ſ.q ſcribimus:aut ipſoꝝ ad quos ſcribimus.
Tu pfecto nõ expectas a me lr̃as huius ge/
neris:habes em̃ & ſcriptores & nũtios rerũ
tuarũ domeſticarũ:aũt .i. ſed nihil eſt ſane:
ideſt multũ noui:in meis rebus.ſ. domeſti/
cis.Reliqua gr̃a epl̃arũ ſunt duo quæ dele
ctant me magnope:unũ familiare & iocoſũ
alterũ ſeuerũ & graue:ſed ſup.nõ intelligo
utro.i.quo hoꝝ duoꝝ:minus deceat me uti
Iocer ne.i.nõ decet ut iocer tecũ per lr̃as &
ita utar iocoſo gr̃e.Reſpondet.Me Hercu/
le.ſ.ita tractante ut uerũ dico:nõ puto eẽ ci
uem.ſ.in tota urbe.qui poſſit ridere his tpi
bus. An ſcribã aliquid grauius? Sed ſup. qd
eſt qd̃ poſſit ſcribi grauiter a Cicerone ad
Curionẽ niſi de rep. Atq; aut potius Atqui:
hæc mea cã eſt in hoc genere:ut neq; uelim
ſcribere hæc quæ ſentio nũc. Quãobrẽ qm̃
nullum argumentũ.i.nulla materia ſcribẽ/
di ẽ relictũ mihi ego utar ea cl̃a qua ſoleo:
&cohortabor te ad ſtudiũ ſũmæ laudis. Em̃
i.qa aduerſaria grauis eſt ꝓſtituta & parata
tibi.ſ.expectatio q̃dã icredibilis:quã tu uin
ces facillime una re ſi ſtatueris.i.ꝓſtitueris ĩ
aĩo tuo hoc.ſ. Quarũ laudũ gl̃iam tu ada/
maris ꝓ adamaueris: ergo adamam̃ etiam
honeſte:& qbus actibus eæ.i.eiuſmõi laudes cõparent̃.i.acqrant̃:eſſe ſup.tibi laborãdũ in iis.ſ. actibus. Ego
ſcribere plura in hãc ſnĩam.i.ad formã huius ſnĩe:niſi cõfidere te eſſe ĩcitatũ ſatis tua ſpõte.i. ſpõtanea uolũ
tate:& quicqd attigi hoc.i.hmõi:non feci cauſa tui inflãmandi:ſed cauſa amoris mei.ſ.in te teſtificandi.

Haec negocia &c. Gratulat̃ curioni q; abſit a tanta reip.pturbatione: cũ ne q; uexatiões eius uideat neq; abñs ſũ/
ma laude priuet̃:deinde monet ut ita iſtru/
ctus redeat:ut poſſit rẽp. pſtinæ dignitati/
reſtituere.Ordo eſt.Ego ne qdẽ.i. nõ ẽt aut
non ſaltẽ audeo narrare tibi epl̃a: qũo hæc
ſ.reip .nr̃æ negocia hẽant ſe:& ſi .i. q̃q̃ ubi/
cunq; es:tu es in eadẽ naui.i.in eodẽ pĩculo:
ut ſunt q in eadem naui piclitant̃:ut ſcripſi
antea ad te:ergo nõ oẽs Ciceroĩs epl̃e colle
ctæ ac ſeruatæ ſũt:tñ gratulor.i.tibi de tuo
bono applaudo:q; abes.ſ.ab urbe:uel qa nõ
uides ea q̃ nos ſup.uidem̃: ul̃ q; laus tua ſit
ſita ſup.in loco excelſo & illuſtri.i. pſpicuo
& claro:utpote in ꝓſpectu pl̃imoꝝ & ſocio
rũ & ciuiũ:q̃.ſ.laus tua pferẽ ad nos nec ob
ſcuro nec uario.i.uacillãte ſermone: ſed uo
ce:&.i.ſil̃ clariſſima:& una oĩm.Ego neſcio
illud unũ an gratuler tibi an timeã.i.timere
debeã tibi.i.ꝓ te:q; expectatio reditus tui ẽ
mirabilis:nõ ſup.ideo timeã:quo .i. ut uere
ar ne pro ut:uirtus tua nõ reſpõdeat.i. ſatiſ
faciat opinioni hoĩm:ſed me Hercule ſup.
ideo timeã ne cũ ueneris nõ habeas iam qd̃
cures:ita oĩa ſũt iã debilitata & ꝓpe.i.quaſi
extincta.Sed neſcio ne.i.an hæc ipſa ſint cõ
teras a me pfecto nõ expectas:tuarũ em̃ rerũ domeſti
carũ habes & ſcriptores & nũcios. In meis autẽ rebus
nihil ẽ ſane noui. Reliq̃ ſũt epl̃aꝝ gr̃a duo:q̃ me ma/
gnope delectãt:unũ familiare:& iocoſum alteꝝ ſeue
rũ & graue:utro me minus deceat uti:nõ intelligo Io
cerne tecũ ꝑ literas? ciuẽ me Hercule nõ puto eſſe: qui
tpibus his ridere poſſit. An grauius aliqd ſcribã. qd
eſt:qd̃ poſſit grauiter a Cicerone ſcribi ad Curionem
niſi de rep. Atq; in hoc gr̃e hæc mea cauſa eſt: ut neq;
ea quæ nunc ſentio uelim ſcribere: Quãobrẽ: qm̃ mi/
hi nulllum ſcribẽdi argumẽtũ relictũ eſt:utar ea clau
ſula qua ſoleo:teq; ad ſtudiũ ſumme laudis cohorta/
bor. Eſt em̃ tibi grauis aduerſaria cõſtituta & parata:
incredibilis quædã expectatio quam tu una re facilli
me uinces:ſi hoc ſtatueris:q̃rũ laudũ gl̃iã adamaris:
qbus artibus eæ laudes cõparent̃: ĩ iis eẽ elaborãdũ.
In hãc ſnĩam ſcribere plura:niſi te tua ſpõte ſatis inci
tatum eſſe cõfiderem:& hoc quicqd attigi:nõ feci in/
flãmandi tui cauſa ſed teſtificãdi amoris mei. Vale.

M.T.C.C. Curioni. S.P.D.

Haec negocia: quo mõ ſe hẽant:nõ epl̃a qdẽ
narrare audeo tibi.etſi ubicũq; es (ut ſcripſi
ad te antea) in eadẽ es naui:tñ q; abes gratulor: ul̃ qa
non uides ea que nos uel q; excelſo & illuſtri loco ſita
laus tua ĩ plurimoꝝ & ſocioꝝ & ciuiũ cõſpicuũ: quæ
ad nos nec obſcuro nec uario ſermone:ſed & clariſſi/
ma. & una oĩm uoce pferẽ. Vnũ illud neſcio:gratuler
ne tibi an timeã: q; mirabilis eſt expectatio reditus tui
nõ quo uerear:ne tua uirtus opiniõi hoĩm nõ rñdeat:
ſed me Hercule ne cũ ueneris:nõ habeas iã:qd̃ cures:
ita ſunt oĩa debilitata iã ꝓpe & extincta: ſed hæc ipſa
neſcio recte ne ſint literis commiſſa. Quare cætera co
gnoſces ex aliis. Tu tñ ſiue habes aliquã ſpem de rep.
ſiue deſperas ea para:meditare:cogita:quæ eſſe in eo
ciue.ac uiro debẽt:qui ſit remp.afflictam: & oppſſam
miſeris tpibus.ad perditis moribus:in ueterem liber/
tatem:ac dignitatem uindicaturus. Vale.

miſſa recte:ideſt decenter literis.Quare.i.quãobrẽ/quia de his dubito:tu cognoſces cætera ex aliis. Tñ.i.ni/
hilominus tu ſiue habes aliquã ſpem de rep.ſ.reſtituenda:ſiue deſperas.ſ.de ea:para.i.meditare:& cogita ea
quæ debẽt eſſe in eo ciue ac uiro:q ſit uindicaturus.i.uindicãdo iniurias reſtituturus in ueterẽ libertatẽ:ac di/
gnitatem:remp.afflictam &:quod plus eſt:oppreſſam temporibus miſeris:ac moribus perditis.

M.T.C.C.Curioni.S.P.D.

Nondũ erat auditũ:te ad Italiã aduẽtare cũ
Sextũ Iuliũ Milonis mei familiarem cũ his
ad te literis miſi.Sed tñ cũ appropinquare tuus aduẽ
tus putarẽt̃:& te iã ex Aſia Romã uerſus ꝓfectũ eẽ cõ
ſtaret:magnitudo rei fecit ut nõ uereremur: ne nimis
cito mitteremus:cũ has ad te q̃ primũ literas perferri
magnope uellemus. Ego ſi mea in te eẽnt officia ſolũ
Curio tãta q̃ta magis a teipſo ꝑdicari:q̃ a me põdera
ri ſolẽt:uerecũdius a te:ſi qua magna res mihi peten/
da eẽt:cõtẽderẽ. Graue eſt em̃ hoĩ pudẽti petere aliqd
magnũ ab eo:de quo ſe bñmeritũ putet:ne id qd̃ pe/
tat exigere magis q̃ rogare & in mercedis potius q̃ ĩ
beneficii loco nũerare uideat̃. Sed qa tua in me ul̃ no
ta oĩbus uel ipſa nouitate meoꝝ tpm clariſſima & ma
xima bñficia extiterunt Eſtq; aĩ ingenui: cui multũ de
beas:eidẽ plurimũ uelle debere:nõ dubitaui id a te ꝑ
literas petere:qd̃ mihi oĩm eſſet maximũ: maxĩeq; ne
ceſſariũ. Neq; em̃ ſum ueritus ne ſuſtinere tua ĩ me uel
inumerabilia bñficia nõ poſſẽ:cũ pſertĩ cõfiderẽ: nul
lã eẽ gratiã:qua nõ uel cape aĩus meus in accipiendo
uel remunerando: cumulandoq; illuſtrare poſſet.

Ego oĩa mea ſtudia:oẽm operã:curam induſtriã:co/
gitationem:mentẽ deniq; oẽm in Milonis cõſilio fixi
& locaui:ſtatuiq; in eo me nõ officii ſolũ fructũ:ſed ẽt
pietatis laudẽ debere q̃rere. Neq; uero cuiq̃ ſalutẽ:ac
fortunas ſuas tãtæ curæ fuiſſe unq̃ puto: q̃ te mihi ſit
honos eius: in quo oĩa mea ſtudia eẽ decreui. Huic te

Nondũ erat &c. Multo artificio & ſũ/
ma accuratiõe cõmẽdat Curioni cãm
Milonis ꝓſulatũ petẽtis: cuius adeptiõe ni/
hil gratius ꝓtingere ſibi poſſe late declarat
ideoq; oſtendit eũ ſe literis admonendũ ha
buiſſe:ne aduerſarii eius & præcipue Clo/
dii cauſa in cõtrariam ſentẽtiam trahatur.
Docetq; rei quã petit facilitatẽ ſi mõ curio
annuerit.Sane nos docemur ex hac epiſto/
la in re graui exornatiõibus uti poſſe. Or/
do eſt.Nõdũ erat auditũ te aduẽtare ad Ita/
liam quũ ego miſi ſextum Iulium familia/
rem Milonis mei.ſ. amici ad te cũ his lr̃is.
Sed tamẽ cum tuus aduẽtus putarẽt̃ appro
pinquare:&cõſtaret te profectũ eſſe iam ex
Aſia Romã uerſus: magnitudo rei fecit ut
ueremur/ne mitteremus nimis cito: cũ uel
lemus mãgnopere.i.magna cura:& diligẽ/
tia:has literas perferri ad te:q̃ primũ.i. ual/
de cito:O Curio ſi mea officia eẽnt in.i. er/
ga te:ſolũ tanta quãta ſolẽt ꝑdicari magis a
te ipſo q̃ põderari a me:cõtenderẽ.i.obnixe
peterẽ uerecũdius a te:ſiq̃.i. aliqua magna
res eſſet petẽda mihi.Em̃.i.qa graue.i. mo/
leſtũ eſt hoĩ pudenti.i.hñti pudorẽ:aut ue/
recũdo petere aliqd magnũ ab eo d̃ q̃ putet
ſe/bene meritũ: ne uideat̃ magis exigere.i.
uiolẽter expoſtulare q̃ rogare qd̃ petat: &
numerare:ſup.illud potius in loco merce/
dis/q̃ in loco beneficii.ſ.gratis facti.Sed qa
tua beneficia in.i.erga me:extiterũt:uel no
ta oĩbus:uel clariſſima.i.euidẽtiſſima & ma
xima/ipſa nouitate.i.ꝓpter ipſam nouitatẽ
i.raritatem tẽporũ meorum.i.eorũ quæ ac/
ciderunt tpibus nr̃is:hoc eſt qbus cõſulatũ gerebamus.Videntur em̃ tpa eſſe cõſulũ quodãmodo eo q; ab eis
denoĩabantur olim anni.Eſtq;.i.& eſt:aĩ ingenui:ſup.offm̃.i.ꝑtinet ad aĩum ingenuũ.i.minime ſeruilẽ: uelle
debere eidem cui debeas plurimũ:ſup.ideo ego non dubitaui.i.non ſum ueritus:petere id a te per lr̃as qd̃ eẽt
mihi maximũ oĩum.ſ.expetendoꝝ:& eſt maxime neceſſariũ.Artificioſiſſime:ut dixi:ad obtinẽda quæ uult ĩ
cedit.Nã quaſi aliud agẽs rei quã petit & honeſtatẽ & neceſſitatẽ oſtendit. Vnde addit. Neq; em̃ ſum ueritus:
ne.i.ut nõ poſſem:dico ne.i.ut Nã ſatis eẽt ne poſſem ſiue nõ:cũ igit̃ apponat nõ:ne qd̃ ualet ꝑ ſe ut nõ ualet
tm̃ ut:qd̃ ideo accidit:q; ut dixi uerba:timoris & uetãdi q̃ tacitã negationẽ importãt idẽ efficiũt cũ &ſine nega
tione:& ita tres negatiões nõ plus efficiũt q̃ duæ:ſuſtinere tua uel.i.etiam:inumerabilia beneficia in me: pſer
tim cũ confiderẽ nullã eſſe gr̃am quã animus meus nõ poſſet uel capere.i.cõprehendere in accipiendo.i.cum
acciperet:uel illuſtrare:ideſt illuſtriorem facere remunerando & cumulando:ideſt augendo eam.

Ego &c. Poſt longam inſinuationem tan
dem aperit quid petat dicens. Ego fixi.i. fir
maui & locaui in conſilio Milonis/omnia
ſtudia mea:omnem operam ſup.meam:om
nem ſup.curam:induſtriam: cogitationem
deniq; omnem mentem:ſtatuiq;:ideſt & cõ
ſtitui me debere quærere in eo/non ſolum
fructum:ideſt utilitatem officii:ſcilicet be/
ne locati:ſed etiã laudẽ pietatis. Neq; uero
puto ſalutem ac fortunas cuiq; ſuas fuiſſe

unũ tanto adiumẽto eſſe:ſi uolueris poſſe intelligo:
ut nihil ſit ꝑterea nobis requirẽdũ. Habemus hæc oĩa
bonoꝝ ſtudiũ conciliatũ ex tribunatu:ꝓpter noſtrã:
(ut te ſpero intelligere)cãm uulgi ac multitudinis ꝓ/
pter magnificentiã munerũ:liberalitatẽq; naturæ:iu
uentutis & gratioſoꝝ in ſuffragiis ꝓpter ipſius excel/
tem in eo genere uel gratiã:uel diligentiã:noſtrã ſuf/
fragationẽ ſi minus potẽtẽ:at ꝓbatã tñ & iuſtã &debi
tã & ꝓpterea fortaſſe etiã gratioſam. Dux nobis & au
thor opus eſt.& eorũ uentorum:quos propoſui:mo/
derator quidam & quaſi gubernator:qui ſi ex omni/
bus unus exoptandus eſſet:quem tecũ conferre poſſe
mus:non haberemus.Quamobrem ſi memorẽ:ſi gra
tum:ſi bonum uirum uel ex hoc ipſo ꝙ tam uehemen
ter de Milone laborem exiſtimare potes:ſi dignũ de/
niq; tuis beneficiis iudicas:hoc a te peto:ut ſubueni/
as huic meæ ſollicitudini:ut huic laudi. uel:ut uerius
dicam:propriæ ſaluti:tuũ ſtudium dices.De ipſo.T.
Annio tantum tibi polliceor:te amoris animi:graui/
tatis:conſtantiæ:beneuolẽtiæ:erga te:ſi cõplecti ho/
minem uolueris:habiturum eſſe neminem.Mihi ue/
ro tantum decoris:tãtum dignitatis adiunxeris:ut eũ
dẽ te facile cognoſcam fuiſſe in laude mea:qui fueris
in ſalute.Ego ni te uidere ſcirẽ:cũ ad te ſcriberẽ:q̃tũ
officii ſuſtinerẽ:q̃tope mihi eſſet in hac petitiõe Milo
nis oĩ non mõ contẽtione ſed etiã dimicatione elabo
randũ:plura ſcriberẽ:nunc tibi oẽm rem atq; cauſam
meq; totũ cõmẽdo atq; trado. Vnũ hoc ſic habeto:ſi
a te hãc rem impetraro:me pene plus tibi q̃ ipſi Milo
ni debiturum.Nõ enim mihi tã mea ſalus chara fuit;
in qua precipue ſum ab illo adiutus:q̃ pietas erit in
referenda gratia iucũda:eam autem unius tui ſtudio
me aſſequi poſſe confido. Vale.

unq̃ tantæ curæ:quãtæ.ſ.cure honos eius.ſ.
Milonis:ſit mihi:in quo.ſ.honore eius:ego
decreui oĩa ſtudia mea eſſe. Ego ĩtelligo te
unũ poſſe eſſe/ſi uolueris huic.i. hmõi ami
co meo:tanto adiumẽto ut nihil ſit reqren
dum nobis ꝑterea.i.ꝑter te unũ.Nos habe/
mus hæc oĩa.ſ.adiumẽta:utpote ſtudiũ.i.fa
uorẽ:bonoꝝ.ſ.ciuiũ:conciliatũ.i. conquiſi/
tum Miloni ex tribunatu.ſ. eius quẽ decen
ter geſſit:cõciliatum dico:ſtudium bonorũ:
propter noſtram cãm : ut ſpero te intellige
re:& ſtudiũ ulgi ac multitudinis ꝓpter ma/
gnificentiã munerũ: & liberalitatẽ naturæ:
ideſt naturalem Milonis:& ſup. ſtudium iu
uentutis.i.multitudinis iuuenũ:& gratioſo
rum.i.eoꝝ qui habẽt multã gr̃am & prero
gatiuã in ſuffragiis ꝓpter excellentem uel
gratiam uel diligẽtiã ipſius in eo genere.ſ.
hominũ conciliando:& ſup. propter nr̃am
ſuffragationẽ ſi.i.licet forte minꝰ potẽtẽ:at
i.certe probatã & iuſtam & debitam:&pro/
pterea fortaſſe etiam gratioſam. Dux & au
Opus thor.ſ.huius petitionis eſt opus .i. neceſſa/
rius nobis:& quidam moderator eorũ uen/
torum.i.aurarum:hoc eſt fauorũ & ſuffra/
giorũ:quæ ſæpe facillime ut uenti leui mo
mento mutãtur:et quaſi gubernator:qui.ſ.
moderator et gubernator ſi unꝰ ſit exoptã
dus nobis ex omnibus nõ haberemus ſup.
quẽpiam quem poſſemus conferre tecum.
Quãobrẽ ſi potes exiſtimare.i.iudicare me
uirum memorem.ſ. beneficii habẽdi in ani
mo:ſi gratum in beneficio referẽdo: ſi uirũ
bonum:uel.i.etiã ex hoc ipſo.ſ. facto meo:
ꝙ laborem tam uehemẽter de Milone.i. de
honore Miloni augendo ; deniq; ſi iudicas
me dignũ tuis beneficiis:ego peto hoc a te:
ut ſebuenias huic ſollicitudini meæ ; ut di/
ces.i.dedicas aut dedas et quaſi cõſecres et
propriũ facias ſtudium tuũ huic laudi ul:ut
dicam uerius:ſaluti propriæ.Ego polliceor
tibi de ipſo Tito Annio.ſ. Milone : tantũ.i.
tam multum aut id ſolũ/te neminem.i. nõ
aliquem:non eſſe habiturum aliquẽ maio/
ris animi.grauitatis:conſtantiæ/beneuolẽ/
tiæ erga te:ſup.q̃ ipſum:ſi uelis complecti:
ideſt in amicitiam tuam acceptare hoĩem.
Vero:ideſt ſed:tu adiunxeris mihi tantum decoris:tãtum dignitatis:ut ego agnoſcam facile te fuiſſe eũdem
in laude mea:qui fueris in ſalute:ſcilicet mea:hoc eſt in recuperando reditu ab exſilio. Ego ni : ideſt niſi:ſcirẽ
te uidere:ideſt perſpicere cum ſcriberem ad te:quantum officii:ſcilicet Milonis in me ſuſtinerem:& quãtope
re eſſet mihi elaborandum in hac petitione:ſcilicet conſulatus:Milionis:ideſt qua Milo conſulatũ petit:non
modo:ideſt non ſolum omni contentione:ſcilicet uerborum:ſed etiam omni dimicatione:ideſt concertatio/
ne qualis eſt armorum:ſcriberem plura:Nunc/quia ita eſt ꝙ rem omnem noſti:cõmendo tibi omnem rẽ atq;
cauſam:& me totum:atq; trado:ideſt tibi dedo:habeto:ideſt firmiter teneto hoc unum ſic:ſi ego impetraue/
ro hanc unam rem a te/me debiturum,ſup.eſſe tibi:plus q̃ ipſi Miloni Non enim mea ſalus fuit mihi tã cha/
ra/in qua ſum adiutus præcipue ab illo:ſcilicet Milone: q̃.i.quantum pietas:ſcilicet mea.in referenda gratia
erit iucũda:ideſt delectabilis ſup.mihi. Autẽ pro ſed ego cõfido me poſſe aſſequi.i.obtinere:eam:ſcilicet pie/
tatem in Milonem:ſtudio:ideſt annixu & fauore tui unius:ideſt ſolius.

M.T.C.Proconſul

M.T.C.Procõſul Curioni Tribuno Plæ.S.P.D.

SEra gratulatio rep̃hẽdi nõ ſolet :.ꝑſertim ſi
nulla negligẽtia ꝑtermiſſa eſt: Lõge em̃ ab
ſum:audio ſero:ſed tibi & gratulor:& ut ſẽ
piternæ laudi tibi ſit iſte tribunatus exopto. Teq; hor
tor:ut oĩa gubernes & moderere prudentia tua: ne re
auferãt alioꝝ cõſilia:nemo eſt:q tibi ſapiẽtius:ſuade
re poſſit teipõ:nũq̃ labere:ſi te audies.Nõ ſcribo hoc
temere:cui ſcribã uideo:noui aĩm:noui conſiliũ tuũ:
nõ uereor neqd timide:neqd ſtulte facias:ſi ea defen
des:q̃ ipſe recta eẽ ſenties:qđ in id reip.tp̃s nõ incide
ris:ſed ueneris.iudicio em̃ tuo non caſu in ip̃m diſcri
men reꝝ cõtuliſti tribunatũ tuũ.Profecto uides : q̃ta
uis in rep.ſit tẽpoꝝ:quãta uarietas rerũ: q̃ incerti exi
tus:q̃ flexibiles hoĩum uolũtates:qd inſidiarũ:qd ua
nitatis in uita ſit:nõ dubito qn cogites:ſed amabo te
cura: & cogita nihil noui:ſed idẽ illud qđ initio ſcri/
pſi:tecũ loqre:te adhibe in cõſiliũ:te audi.tibi obtem
pera:alteri q melius dare conſiliũ poſſit:q̃ tu nõ faci
le inueniri põt:tibi uero ipſi certe nemo melius dabit
Dii ĩmortales:cur ego nõ adſum uel ſpectator laudũ
tuarũ uel particeps:uel ſocius uel miniſter cõſilioꝝ:
tãetſi hoc minime tibi deeſt:ſed tñ efficeret magnitu/
do & uis amoris mei:cõſilio te ut poſſem iuuare. Scri
bã ad te plura alias:paucis.n.diebus erã miſſurus do
meſticos tabellarios:ut qm̃ ſane feliciter:& ex mea ſẽ
tentia rẽpu.geſſimus unis literis totius æſtatis res ge/
ſtas ad ſenatũ pſcriberẽ.De ſacerdotio tuo quãtã cu/
rã adhibuerim:q̃ q̃ difficili in re atq; cã:cognoſces ex
iis literis:q̃s Thraſoni liberto tuo dedi . Te mi Curio
ꝓ tua ĩcredibili in me bñuolẽtia:meaq; itẽ in te ſinglã
ri.rogo atq; oro:ne patiare mihi qcq̃ ad hãc ꝓuincia
lem moleſtiã tpis ꝓrogari.Pñs tecũ egi:cũ te tribunũ
Pl.iſto anno fore non putarẽ : Itaq; petiui ſæpius per
literas:ſed tũ quaſi a ſenatore nobiliſſimo : & adule/
ſcente etiam gratioſiſſimo:nunc a tribuno Pl.& a Cu
rione tribuno:non ut decernatur aliquid noui:quod
ſolet eſſe difficilius:ſed ut nequid noui decernatur:ut
ſenatuſconſultum & leges defendas eaq; mihi condi
tio maneat : q̃ profectus ſum:hoc te uehementer etiã
atq; etiam rogo. Vale.

SEra gratulatio. Quo tp̃e Curio Ro/
mã redierat:& tribunus plæbis creatꝰ
fuerat Cicero Ciliciã ꝓuĩciã regebat:e qua
cũ audiſſet tandẽ Curiõis ſucceſſum:gratu
lat̃ ei/purgãs tarditatem gratulatiõis & ſil'
adhortãs ne quorũuis cõſiliis ab reipu. ſtu/
dio auferat̃:in q̃ re tacite Cæſarẽ notabat.
demũ rogat ut Curio faciat ne ſibi ꝓuincia
ꝓlõget̃.Ordo eſt.Gratulatio de bono alte/
rius:ſera.i.licet tarda:nõ ſolet rep̃hẽdi præ
ſertim.i.hoc ꝑaſſerto:ſi ſup.gratulatio:nul
la.i.nõ ulla:nõ eſt ꝑtermiſſa ulla neglig ẽtia
i.ꝑ ullã negligẽtiã:ſubaudi q̃lis eſt nr̃a. Em̃
i.qa ego abſum.ſ. ab urbe:longe:utpote in
Cilicia:audio.ſ.q̃ illic gerant̃ ſero .i. tarde:
aliqñ ſero eſt nimis tarde. Sed licet ſero : o
Curio ego & gratulor tibi:& exopto ut iſte
tribunatꝰ ſit tibi:ꝑpetuæ laudi.i. ad ꝑpetuã
laudẽ.Et hortor te:ut gubernes oĩa:& ſup.
ut moderere.i.tẽperes oĩa prudẽtia tua:ne
cõſilia alioꝝ:præſertim Cæſaris & Põpeii:
auferant te.ſ.a recto tramite iuſtitiæ&curæ
reip.Nemo eſt q poſſit ſuadere tibi ſapiẽtiꝰ
teipſo.i.q̃ tu ipſe. Tu unq̃ labere.i.cades in
errorẽ aut turpe facinus : ſi audies te.i.ſeq̃/
ris iudiciũ tuũ.Ego non ſcribo hoc temere
i.ĩcõſulte:uideo.i.aĩaduerto cui ſcribã.Ego
noui aĩm:& noui cõſiliũ tuũ:non uereor ne
facias quid.i.aliqd timide.i.ne pecces per ti
morẽ:ut faciunt q ſciũt quid faciẽdũ ſit:ſed
faciunt quod potẽtioribus placet:& ſup. ne
facias quid.i.aliqd ſtulte:nt faciunt impru/
dentes qui cũ benefacere uelint neſciunt:ſi
defendes ea q̃ ipſe.i.tu ſenties eẽ recta. Tu
uides ꝓfecto ꝙ nõ incideris.ſ.caſu fortuito:
in id.ſ.tã turbulentũ tp̃s reipu.cũ.ſ.reſp.eſt
in periculo ne opprimat̃: ſed ueneris.i. ſpõ
te te ĩmiſeris.Em̃ pro qa:tu contuliſti tribu
natũ tuũ:in ipſum diſcrimen.i.periculũ re/
rum:in quo.ſ.diſcernit̃ quis rerũ potiatur:
iudicio tuo.i.dedita opera:nõ caſu : Ego nõ
dubito quin cogites:quanta uis.i. uiolentia
aut poteſtas tempoꝝ.ſ. periculoſoꝝ.cũ reſ
pub.ad paucoꝝ gubernationẽ lapſura ui/
deatur:& quãta ueritas rerũ ſup.ſit:q̃.i. q̃tũ
incerti exitus:q̃.i.q̃tum flexibiles.i.mutabi
les ſup.ſint uolũtates oĩm : qd iſidiarum &
qd uãitatis.i. mẽdaci & falſitatis ſup. ſit ĩ ui
ta.ſ.humana aut eoꝝ quos ipſe nouit . Sed
amabo te: Blãdiẽdi uerbum:qđ cum caſum Amabo
regat licet blande ponatur uerbum manet
& accẽtũ ſuũ retinet:cura & cogita nihil no
ui:ſed illud idem qđ ſcripſi initio.Loquere
tecũ.i.cũ iudicio tuo:adhibe te in cõſilium:
audi te : ideſt obedi tibi : obtempera : ideſt
acquieſce tibi . Sup. aliquis qui poſſit me/
lius q̃ tu : dare conſilium alteri non po/
teſt inueniri facile ; uero : ideſt ſed : certe

nemo dabit tibi melius.ſ.cõſiliũ:repete q̃ tu.Dii.i.o dii īmortales/cur ego nõ adſum uel ſpectator laudũ tua rum:uel particeps:uel ſocius:uel miniſter conſilioꝝ:tametſi.i.q̃q̃:hoc.ſ.habere miniſtrũ conſilioꝝ: minime deeſt tibi:ſed tamen.i.nihilominus magnitudo & uis.i.abũdãtia amoris mei efficeret ut poſſem iuuare te cõ/ ſilio.Ego ſcribã alias.i.alio tempore:plura ad te:enim.i.quia:ſup.cum hec ſcriberem:miſſurus eram/paucis diebus:ſcilicet poſt:hoc eſt poſt paucos dies:tabellarios domeſticos.i.qui perferunt tabellas & literas dome/ ſticas:non publicas:ut quoniã geſſimus rempu.ſane.i.multum fæliciter& ex ſententia mea.i.ex uoto meo:p/ ſcriberem ad ſenatum res geſtas totius ætatis unis literis.Tu cognoſces ex iis literis quas dedi.ſ.ad te Thra ſoni liberto tuo.i.a te manumiſſo & libertate donato:quantam curã ego adhibuerim de ſacerdotio tuo.i. qd̃ me interceſſore cõſequi ſperaſti:& in q̃.i.quãtum difficili re atq; cauſa.O mi Curio ego,rogo atq; oro te:pro tua incredibili beneuolẽtia in me:& pro mea ſingulari beneuolẽtia in te:ne patiare quicq̃ tpis ꝓgari .i. plõ gari & extẽdi mihi/ad hãc moleſtiã prouincialẽ.i.regẽdæ ꝓuinciæ.Ego ꝓſens.i.cũ eſſem tecũ Romæ: cũ non putarẽ te fore.i.futurũ tribunũ plæbis iſto anno:egi tecũ:& petiui ſepius ꝑ lr̃as:ita.ſ.ut nõ patiaris mihi ꝓuin ciam ꝓgari:ſed petiui ſup.tũ.i.tunc q̃ſi ã ſenatore.i.patricio nobiliſſimo:& aduleſcẽte etiã gratioſiſſimo.i. pleno maximæ gratiæ:nunc ſup.peto a tribuno plæbis & a Curione.q.d.potẽtiſſimo & prudẽtiſſimo & ami/ ciſſimo tribuno:nõ ſup.peto ut aliqd noui decernat̃.ſ.per ſenatuſcõſultũ: qd̃.ſ.decernere aliquid noui ſolet eſſe difficilius:ſed ut neqd noui decernatur:qualis eſſet prorogatio imperii quæ ſine nouo decreto non fieret ut defendas ſenatuſcõſultum & leges.ſ.uetantes ultra præſcriptum tempus ꝓuinciam tenere:& ea conditio: qua profectus ſum.ſ.ut expleto tempore legitimo redeã domum:maneat mihi.Ego rogo te hoc uehemẽter etiam atq; etiam.i.frequenter.Vt cõmentarii dicunt ſed nõ declarant:minus eſt in rogando q̃ in orãdo.Roga re enim eſt ꝓprie diſquirere an uelis facere:& ita p̃cari ut facias:ſi ita uideatur. Orare uero eſt quaſi oratorio more precari & implorare.Quia ergo parum eſt per ſe rogare addit uehementer & etiam atq; etiam.

Rogo. Oro.

QVid &c.Scribit̃ ad Cæliũ Ruffũ cui Cicero in Ciliciã,pficiſcens mãdarat: ut ſæpius ad ſe de rep.ſcriberet:Cælius aũt ludicra reſcripſerat.Vñ Cicero.Quid' mo duseſt interrogãdi:Exiſtimas tu me mãdaſ ſe tibi hoc/ut mitteres mihi.ſ.in ſcriptis:cõ poſitiões.i.paria:nã pares fere cõponebant̃ ad certamen:gladiatoꝝ.ſ.in arena:& uadi/ monia.i.fideiuſſiones ſiſtendi ſe aut aliũ in iudicio:dilata.ſ.a p̃tore: & compilationẽ.i. futura & ſpoliationem Creſti.i.eã quã Cre ſtus fur notorius fecerit:&ea quæ cũ ſumus Romæ nemo audeat narrare nobis eo ꝙ ni mis uilia ſunt.Vide quantũ ego tribuã tibi meo iudicio nec me hercule iniuria ſup. tri buo tibi tãtũ;eñ.i.qa:ego neminẽ cognoui adhuc πολιτικοτερον politicoteron.i. ciui liorẽ te:politicos græce ẽ ciuilis aut urban' unde fit cõpatiu' politicoteros.i.ciuilior et urbanior.Ne qdẽ.i.nõ etiã curo ſup. ut ſcri bas mihi illa q̃ gerunt̃ quotidie ĩ maximis rebus reip.niſi qd.i.aliqd ſup.eoꝝ ꝑtinebit ad me:alii ſcribẽt.ſ. ea multi nũciabũt ſup. ea:& ipſe rumor q incertũ habet authorẽ: pferet etiã mlta. Quare.i.quãobrẽ ego nec expecto abs te nec p̃terita nec p̃ñtia: ſed fu tura:ut ab hoĩe ꝓſpiciẽte lõge in futurũ:ut cũ uiderim ex tuis lr̃is formã reipu. poſſim ſcire/q̃le ædificiũ .i. q̃lis ſtructura ac ſtatus eius:ſit futurum.i.futura aut futurus .meta phora ab ædificio:cui' ꝓſpecto fũdamẽto fa cile ſũma pſpicit̃.Neq; tñ hẽo adhuc qd̃ .i. ꝓpter qd̃ego accuſem te.Neq; eñ fuit ſup. aliquid qd̃:aut cauſa ꝙ tu poſſes prouidere plus q̃ quis noſtrũ : & in p̃mis.i.p̃cipue ego i.q̃ ego qui uerſatus ſum cũ Põpeio cõples dies in nullis aliis ſermonibus niſi de repu.

M.T.C.Procõſul.M.Cælio Aedili curuli. S.P.D.

QVid? tu me hoc tibi mandaſſe exiſtimas:ut mihi gladiatoꝝ cõpoſitiões ut uadimonia dilata:& Creſti cõpilationẽ mitteres:& ea quæ nobis:cum Romæ ſumus:narrare nemo audeat Vide q̃tũ tibi meo iudicio tribuã(nec me Hercule in/ iuria πολιτικοτερον .n. re adhuc neminẽ cognoui)ne illa qdẽ curo mihi ſcribas:q̃ maximis in rebus reipu. gerunt̃ quotidie:niſi qd ad me ip̃m ꝑtinebit.ſcribent alii:multi nũciabunt:perferet multa etiã ipſe rumor/ Quare ego nec p̃terita:nec p̃ñtia abs te:ſed ut ab ho/ mine longe in poſterũ proſpiciẽte futura expecto : ut ex tuis literis cũ forma reipu.uiderim:quale ædificiũ futurum ſit:ſcire poſſim . Neq; tamen adhuc habeo: quod te accuſem:neq; enim fuit quod plus tu ꝓuide/ re poſſes q̃ quis noſtrum:in primiſq; ego qui cũ Pom peio cõplures dies nullis in aliis:niſi de repu. ſermõi bus uerſatus ſum:que nec poſſunt ſcribi nec ſcribẽda ſunt:tm̃ habeto ciuem egregium eſſe Põpeium:& ad oĩa quæ prouidenda ſunt in rep.& aĩo & cõſilio para tum.Quare da te hoĩ:complectetur mihi crede . Iam idẽ illi & boni& mali ciues uidẽtur:q nobis uideri ſo lent Ego cũ Athenis decẽ ipſos dies fuiſſem:multũq; me cũ.C.noſter Caninius ꝓficiſcebar ĩde pridie no/ nas quintiles

nas quintiles:cum hoc ad te literarũ dedi . Tibi cum omnia mea cõmendatiſſima eſſe cupio tum nihil ma gis q̃ ne tempus nobis ꝓuinciæ prorogetur. In eo mi/ hi ſunt omnia : qd̃ quando & quomodo & per quos agendum ſit:tu optime conſtitues. Vale.

In ſermonibus inquã eoꝝ q̃ &c.ſic exponit Hubertinus:põt etiã ſic accipi.Quæ.i. quæ res habitæ cũ Põpeio:nec poſſunt ſcribi:qa multa ſunt:& diſceptãdo ſine definitiõe ali qua iter nos dicta:nec ſunt ſcribẽda .i. talia q̃ debent ſcribi.eo ꝙ multa ſæpe cũ amicis fabulãdo dicimus q̃ nolimus ſcriptis mãda re.Tm̃.i.tantũmodo hẽto.i.p certo teneto: Pompeiũ eſſe ciuem egregiũ.i.nõ uulgarem ſed excellenter laudabilem:& paratũ & animo.i.uolũtate : & cõ ſilio.i.prudentia/ad oĩa quæ ſunt prouidenda in rep.Quare.i.quãobrẽ:da.i.accõmoda aut dede te hoĩ.ſ.Põ/ peio.cõplectet̃ ſup.te.i.te ſuſcipiet crede ſup.id:mihi. Illi iidẽ uident̃ iam.nobis & boni & mali ciues qui ſo/ lent uideri hoc eſt illi boni qui ſolẽt uideri boni:& illi mali qui mali:Ego cũ fuiſſem Athenis decem dies ipos ſ.quibus cũ Pompeio in ſermonibus de rep.uerſatus ſum:& Caius Caninius noſter .ſ. amicus aut familiaris fuiſſet multũ.i. pro multa parte tẽporis mecũ proficiſcebar.i.diſcedebã inde prĩdie nonas qntiles.i.quæ nunc ſunt Iuliæ cũ.i.quo tẽpore ego dedi.i.miſi:ad te hoc literarũ.i.has literas.Attẽde non recte ſcriptũ fuiſſe No nas Iulias:qa quo tẽpore hæc ſcripta ſunt nõdum quintilis.i.Iulius qui qntus eſt a martio & Sextilis.i.Augu/ ſtus qui ſextus eſt ab eodẽ:a Iulio &Auguſto denominationẽ ſumpſerant.Cum.ſ.ita ſit qd̃ cupio:omnia mea ſcilicet negocia:eſſe cõmendatiſſima tibi:tum nihil magis:ideſt uehemẽtius ſup.cupio:q̃ ne tempus prouin/ ciæ:ſcilicet gubernãdæ prorogetur.i.prolõgetur & extendatur mihi:In eo .ſ. obtinendo ſunt mihi oĩa mea: ſup.uota aut cõmoda:quod.ſ.curare ne prouincia prorogetur mihi:quando.i.quo tempore:& quomodo & p quos ſit agendum:tu conſtitues.i.iudicabis & diſcernes optime;ideſt cõmodiſſime.

Quintilis & Sextilis.

M.T.C.Cælio Ruffo Aedili Curuli.S.P.D.

PRimũ tibi ut debeo:gratulor lætorq;:tũ præſenti : tũ etiam ſperata tua dignitate: ſerius nõ negligentia mea : ſed ignoratiõe rerũ oĩum.In iis em̃ ſum locis:quo & ꝓpter lõginqta tem &ꝓpter latrocinia tardiſſime oĩa perferunt̃ :&cũ gratulor:tũ uero qbus uerbis tibi gratias agã nõ re pe rio ꝙ ita factus ſis.ut dederis nobis (quẽadmodũ ſcri pſeras ad me)quẽ ſemper ridere poſſemus . Itaq; cum primũ audiui:ego ille ipe factus ſum:ſcis quem dico: egiq; omneis illos aduleſcentes quos ille iactitat. dif ficile eſt loqui.te autẽ contẽplans abſentẽ& quaſi te/ cum corã loquerer nõ ædepol quãtum egeris re: neq; quãtum facinus feceris.qd̃ quia p̃ter opinionẽ : mihi acciderat referebã me ad illud:ĩcredibile hoc factum obiiciet̃:repẽte uero inceſſi oĩbus lætitiis:in quo cũ ob iurgarer:ꝙ nimio gaudio pene deſiperẽ:ita me defen debã.ego uoluptatẽ habui nimiã.Quid queris? dũ il/ lũ rideo:pene ſum factus ille.Sed hæc pl̃ibus:ml̃taq; alia:& de te:& ad te:cũ primũ ero aliqd nactus ocii. Te uero mi Ruffe diligo:quẽ mihi fortuna dedit am/ plificatorẽ dignitatis meæ:ultorẽ nõ modo inimico/ rũ:ſed etiã inuidoꝝ meoꝝ:ut eos partim ſcelerũ:par tim etiam ineptiarum pœniteret. Vale.

PRimũ.Gratulat̃ Cælio ꝙ ædilitatẽ cũ exploſiõe aduerſarii aſſecutus ſit:qd̃ q̃ſi aſſentãter facit ſed ꝓplexe unde obſcuri or eſt epl̃a.Ordo aũt ẽ . Ego gratulor p̃mũ tibi ut debeo.& lætor.i.gaudeo:tũ p̃nti di/ gnitate tua:qa ædilitatẽ aſſecutus es tum ẽt ſperata:qa ſpat reliq̃s magr̃at' eũ ſuo tẽpo re aſſecuturũ.aut ſpata a nobis p̃uſq̃ obue/ niſſet:gratulor inquã ſerius.i.tardi' q̃ dece at:aut aliquãtulũ tarde:nõ negligẽtia mea: ſed ignoratiõe.i.pp ignorationẽ rerũ oĩm ſ.q̃ gerant̃ Romæ.Ego em̃ ſũ in his locis/q̃ i.ad q̃ oĩa pferunt̃ tardiſſime.& i.parit̃ : pp lõgiqtatẽ &.i.parit̃:pp latrocinia.i.ĩpedimẽ ta & picula pp latrões & obſeſſores uiarũ. Et cũ.ſ.ita ſit ꝙ gratulor:tũ uero.i.ml̃to ue rius:nõ repio qb' uerbis agã tibi gr̃as:ꝙ ita fact' ſis.ſ.ædilis:ut dederis nobis:quẽadmo dũ ſcripſeras ad me: ſup.C. Attiliũ hoĩem uanũ &futilẽ:quẽ poſſem' ridere ſp.Itaq;.i. & ita:cũ ego audiui p̃mũ:ego fact' ſũ ille.ſ. p imagĩationẽ.i.finxi me eẽ illũ:tu ſcis quẽ dico.q.d.fact' ſũ.C.Attili':& egi.i.rep̃ita/ ui ẽt p imagĩationẽ:oẽs illos aduleſcẽtes.ſ. gratioſos:q̃s ille iactitat .ſ. ſibi ſuffragatu/ ros fuiſſe.Difficile ẽ loq.ſ.ne ĩtelligar ab oĩ bus:aut poti' qa riſu ĩpedior cũ iſta q̃ ſcp̃ſi ſti recolo.Aũt.i.ſed ego ꝙtẽplãs te abũtẽ & q̃ſi loq̃rer tecũ corã:ædepol.i. p ædẽ pollu/ cis:nõ ſup.ꝙtẽplãs:quãtã rẽ egeris:neq; q̃tũ facin' feceris.ſ.uicẽdo Attiliũ:qd̃.ſ.p imagi nationẽ aſſũpſiſſe pelonã attilii ſine ꝙtẽpla tiõe uictoriæ tuæ.i.adhuc talis q̃lis erat a ñq̃ uict' eẽt:acciderit mihi p̃ter opionẽ.i.nil ta le optãti:nec putãti ꝙ pſonã eius aſſumpſe rim in aĩo meo referebã me ad illud .i.tot' uerſabar in ea cogitatõe ac ſi eſſẽ Attili':&ſup. hoc icredibile.ſ.ꝙ tu eũ ſic uiciſti:obiiciet̃.ſ.cogitatiõi meæ:uero.i.ſed/ĩceſſi:alii ab ĩceſſo ego ab ĩcedo deductũ puto.i.põpoſe ĩ/

greſſus ſũ ſup.cũ oĩb⁹ lætitiis.ſ.q̃ cũ illi⁹ pſonã egiſſẽ repẽte ad me reuerſus per imagiationẽ tñ itellexi te uictorẽ:in q̃.ſ.ſupbo iceſſu pp lætitias cũ obiurgarer.ſ.fantaſtice:q̃ deſiperẽ pene.i.inſaniré q̃ſi nimio gaudio: defendebã.ſ.per imaginationẽ quaſi in ſomno:me ita.ſ.his uerbis.Ego habui nimiã uoluptatẽ:& ita nimium riſi:Facile adducar in eo⁹ ſniam qui cenſent hunc locũ eſſe totũ in aliqua ueteri comœdia: ſicut in primo libro locũ ex Eunucho Terentii nõ multo minorẽ aſſumpſit.Nã lætitiis Cicero nõ diximſſet. Sunt itaq̃ uerba q̃ alicuius gloriantis de ſe:q̃ cũ quadrent hoĩ a Cælio uicto:adducũtur a Cicerone:Quid q̃ris .ſ. finẽ phantaſie aut imaginatiõis mæ? Dũ ego rideo illũ.ſ.a te uictũ Attiliũ:factus ſum pene.i.q̃ſi ille.i.ridiculus ut ille: Sed hæc ſup.ſcribentur a me:pluribus ſup.uerbis:multaq̃ alia:& de te.ſ.dicta:& ad te dicta:ſup. ſcribentur a me pluribus:cũ primum nactus ea aliqd ocii. Vero pro ſed o mi Ruffe ego diligo te:utpote quem fortuna dedit mihi amplificatorem dignitatis meæ:et ſup.ultorẽ non modo inimicorũ ſed etiã inuidorum meorum:ut pœniteret eos:partim ſcelerum ſuorum partim etiam ineptiarum:ut eum quem nunc taxat:in quo ſe ultum dicit Cicero:eo q̃ ſibi quoq̃ aduerſari⁹ eſſet.

M.T.C.Imperator.M.Cælio Ruffo ædili curuli.S.P.D.

TVuide q̃ timide: q̃ ad me literæ nõ perferant. non em̃ adduci poſſum:ut abs te poſteaq̃ ædilis factus es:nullas putem datas:pſertim cum eſſet tãta res:tantæ gratulatiões de te:quia qd̃ ſperabã de:nihilo.Balbus enim ſum:qd̃ non putarã.Atq ſic habeto: nullã me epl'am accepiſſe tuam poſt comitia iſta pclara:quæ me lætitia extulerũt:ex quo uereor ne idẽ eueniat in meas literas.Equidẽ nunq̃ domũ miſi unam epiſtolã:quin eſſet ad te altera:nec mihi eſt iucũdius qcq̃:nec charius:ſed balbi nõ ſum⁹:ad rẽ redeamus: ut optaſti:ita eſt:uelles em̃ ais tm̃ modo ut haberẽ negocii:quod eſſet ad laureolã ſatis.Parthos times: qa diffidis copiis noſtris.ergo ita accidit:nam parthico bello nũciato locorum quibuſdã anguſtiis:& natura montium frætus ad Amanum exercitum adduxi ſatis probe ornatum auxiliis:& quadã authoritate apud eos qui me non norant:nominis noſtri: multum eſt enim in his locis.Hiccine eſt ille qui ubrem? quem ſe natus? noſti cætera. Cum uenimſſem ad Amanũ/qui mons mihi cum Bibulo communis eſt/diuiſus aquarum diuortiis.Caſſius noſter: quod mihi magnæ uoluptati fuit:fæliciter ab Antiochia hoſtem reiecerat. Bibulus prouinciam acceperat:Interea cum meis copiis omnibus uexaui amanenſis hoſtes ſempiternos: multi occiſi:capti.reliqui diſſipati. caſtella munita ĩ/prouiſo aduentu capta & incẽſa:Ita uictoria iuſta ĩpator appellatus apud Iſſum:quo in loco ſæpe: ut ex te audiui:Clitarchus tibi narrauit: Dariũ ab Alexãdro eſſe ſupatũ Abduxi exercitũ ad ĩfeſtiſſimã Ciliciæ ptẽ: Ibi qntũ & uigeſimum iam diẽ aggeribus:uineis:tur/

ribus oppugnabã

ribus oppugnabã oppidũ munitiſſimũ Pindeniſſum tantis opibus:tãtoq̃ negocio:ut mihi ad ſummã gloriã nihil deſit:niſi nomẽ oppidi qd̃ ſi (ut ſpero)cepero:tũ uero literas publice mittã. Hæc ad te in preſenti ſcripſi:ut ſperes te aſſeq̃ id quod optaſſes.Sed ut rediã ad Parthos:hæc æſtas habuit hunc exitũ ſatis fælicem:ea quæ ſeqtur magno eſt in timore: quare mi/Rufe uigila primũ ut mihi ſuccedat:ſin id erit:ut ſcribis:& ut ego arbitror:ſpiſſius illud quod facile eſt:ne quid mihi tẽporis prorogẽt. De repu. ex tuis literis: ut antea tibi ſcripſi:cũ preſentia:tum etiã futura magis expecto:quare ut ad me omnia q̃ diligẽtiſſime perſcribas:te uehementer rogo. Vale.

citũ ad Amanũ.ſ. montẽ: qui cũ antitauro a Tauro mõte ſcindit:& ad Euphratẽ &Melitinã uſq̃ progredit. Creſcit autem multũ in latũ & altũ & multifidus eſt:pars auſtralior eſt Taurus q a caria Lyciaq̃ incipiens. porectus uero ad orientẽ cõualles apud Ciliciã cõplectit:ut author eſt Strabo. lib.xi. Duxi inquã exercitũ ornatũ.i.inſtructũ:pbe.i.decenter:auxiliis & quadã authoritate noſ nſi apud eos q me non norũt.ſ. prius. em̃.i.qa:nomen ſup.nſm.i.fama:eſt multũ i.ampla:in his locis.ſ.in qbus ſum. Dicunt enim qui me primũ uident: hiccine eſt ille: ſcilicet Cicero:qui urbẽ.ſ. preſeruauit a cõiuratis:quẽ ſenatus.ſ.pleno cõſenſu quaſi ĩ humeris totius Italiæ ab exilio reductũ uoluit?noſti cætera .q.d. non opus eſt tibi explanem qd de me dicant:nõ tamen nũc balbus eſt.Sed ut Tacitus dicit:Quinetiam ſapiẽtibus cupido gloriæ nouiſſima exuitur. Amanus

Cum uenimſſem ad Amnũ/qui mons eſt cõis mihi cũ Bibulo:qa Bibulus Antiochiæ pẽrat quæ amno adiacet: diuiſus.ſ.inter nos:diuortiis.i.interſtitiis & in diuerſa uerſis fluctibus aquarũ:tunc ſup.Caſſius noſter.ſ.amicus:aut conciuis:reiecerat fæliciter hoſtem ab Antiochia:quod mihi fuit magnæ uoluptati:& ſup.Bibulus accperat prouinciã:ſcilicet pacatã.Ego uexaui i.exagitaui interea cum omnibus copiis meis:ideſt &ſimul omnes copiæ meæ uexauerunt:aliter nõ diximſſet cum:Amaniẽſes:ut ab Athenæ athenien. alii Amanenſes: ut a Verona ueronenſis legunt:certũ autem eſt in actõ dici amanienſis &ſcribi poſſe amaniẽſeis:hoſtes ſempiternos.ſ.po.Ro.multi ſup.hoſtiũ ſunt ſup.occiſi:multi ſup.capti:reliq̃ diſſipati caſtella munita.ſ. mœnibus aut ſitu locali:capta & incenſa ſunt aduẽtu ĩprouiſo.Ita.i.&ſic ego ſup.ſum appellatus ab exercitu Imperator uictoria iuſta.i. ſatis magna ut impator appeller.apud Iſſum:partẽ illã ſyriæ. in quo loco:ut audiui ex te: Clitarchus author græcus narrauit ſæpe tibi:Dariũ regẽ pſarũ eſſe ſupatũ ab Alexãdro rege macedonũ:De Iſſo aũt Põponius Mela in deſcriptiõe Syriæ ſic inqt: In receſſu ĩtimo locus eſt magni aliq̃ diſcriminis fuſoq̃ ab Alexãdro pſarũ fugiẽtiſq̃ Darii ſpectator ac teſtis:nũc ne mĩma qdẽ:tũc ingẽti urbe celebris Iſſos fuit:&hac re ſinus Iſſicus dĩ.Hæc ille:referẽte Hubertino:q aliũ putat eſſe Clytarchũ q̃ q Alexãdrũ ſecutus illius geſta ſcripſit:qd̃ nullo mõ eſt dubitãdũ ſi accipim⁹ Clitarchũ narraſſe Cælio ore ppo.Nã mlto poſt tpa Alexãdri hæc cõtigerũt: Verũ ego intelligo Ciceronẽ id uelle dicere:Cæliũ diligentẽ eſſe hiſtoriarũ lectorẽ:atq̃ ita eũ cẽſere ſolitũ/q̃ legerit in libris authoq̃ ea ſe ab illis audiuiſſe narrãtibus:ſed ad iudiciũ cuiuſq̃ refero: Abduxi.ſ.ab Iſſo/exercitũ ad ptẽ.ſ.ſyriæ ĩfeſtiſſimã Ciliciæ.i.puinciæ nſræ: Ibi oppugnabã:iã.ſ.cũ iſta ſcribẽrẽ:gntum & uigeſimũ diẽ:Ecce qũo minorẽ numerũ rite ſponit & actõ in tpe cõtinuato utit:aggeribus.ſ.aggeſtis ante oppidũ ne qs exeat.uineis.i.teſtitudibus:hoc eſt cõtexturis ex ſcutis &pluteis ſupra capita militũ ptra ĩmiſſa deſup tela:ut ſolemus ſub uineis in latũ ductis a ſole ptegi:& turribus.i.phalis ligneis ad oppugnationẽ utilibus Pindeniſſũ oppidũ.ſ.Syrie:uñ pus dixi/nõ ad ptẽ Ciliciæ/ſed ad ptẽ ĩfeſtiſſimã Ciliciæ/munitiſſimũ tãtis opibus.i.facultatibus ſuſtinẽdi belli:& tãto negocio.i.ſtudio & labore: ut nihil deſit mihi ad ſũmã gliã niſi nomẽ oppidi:qd̃.ſ.exiguũ putat:ſic qdã.Alii qbus potius accedo:ſic accipiũt:oppugnabã Pindeniſſũ oppidũ munitiſſimũ:aggeribus:uineis:turribus.& ſup.tãtis opibus.i.uiribus &tãto negocio:ut nihil deſit mihi ad ſummã gliã:niſi nomẽ oppidi.i.ut denominer ab eo pindeniſſius:ſicut a numãtia ſcipio numãtinus. qd̃ ſ.oppidũ/ſi cepo ut ſpero.ſ.me capturũ eẽ:tũ uero.i.ad uerũ & ſine diſſimulatiõe:unde ĩnuit has literas miſſas ædili eo aĩo:ut ſenatui legendas det:licet illud aperte nõ dicat:mittã literas publice.i.ad ſenatũ ut publicẽ tur.Ego ſcripſi ad te hæc in pſenti ut ſperes te aſſequi id qd̃ optaſſes.ſ.ut haberẽ tãtũ negocii qd̃ eſſet ad laureolã ſatis.Sed ut rediã ad parthos.i.ad narrationẽ de pthis:quos Cælius ſcripſit ſe timere:hæc æſtas habuit hũcexitũ ſatis fælicẽ:quia nihil agendũ fuit cũ parthis ſup.æſtas quæ ſeqtur eſt in magno timore.i. multum timenda:q̃re o mi Ruffe uigila.i.uigilãter cura primũ/ut ſuccedat mihi.i.ut nõ progetur mihi puincia:ſin.i. ſed ſi:id erit.i.ſuccedet mihi:ut ſcribis & ut ego arbitror:ſerius.i.multũ tarde:Alii/qbus magis accedo legũt ſpiſſius.i.tardius.Nã ut inquit Nonius Marcellus:ſpiſſum duo ſignificat:nã ſpiſſum dicimus dẽſum Vegi.ii. geor.In ſua poſſe negabũt ire loca:& ſcrobibus ſupabit terra repletis Spiſſus ager. Cicero de:oratore lib. ii. Et pncipia tarda ſunt:& exitus tũ ſpiſſi & pducti eſſe debẽt.Spiſũ ſignat tarde Plautus in penulo. Heu q̃ habeo aridos aruſpices:qa qd̃ boni pmittunt pro ſpiſſo euenit:id qd̃ malæ pſentare eſt. Nævius in Gymnaſti. Ateñ tu nimis ſpiſſe atq̃ tarde incedis.Hæc ille in qbus primũ exẽplũ Ciceronis qd̃ pro denſo Marcellus citat:mihi ctiã pro tardo accipiendum uidetur:nam ut id ſe ſignificare indicet addidit & pducti: pductũ enim Spiſſum

est porro .i. in longũ ductũ. id aũt tardũ est. Sane spissum unũ significat per se: uidelicet dẽsum: alterũ ex cõse quenti & ꝑ metaphorã uidelicet tardũ: eo ꝙ res spissa tarde penetrat̃: terra spissa tardũ iter facit: homo spissus fere tardus ingredit̃: & oia spissa lenta sunt: unde contra lẽtum in cõpositione plenũ & quasi spissum uocamus. Sed hæc latius diximus: eo ꝙ quidã hoies non indocti/ forte tamen non accipientes uim uocabuli pro spissius serius supposuerunt. Sed cũ ad hominẽ in primis literatũ scribat Cicero: uidet̃ ex industria usus non uulgatis uocabulis: ut hoc qd̃ proxime subditur: uigila ne quid tẽporis. Non enim uigilia id præstare possit: sed uigilans cura: dicã statim fortasse illa epl'a Quid: tu &c. quia illa: admonuit ne scribat ꝓsentia: sed ad ordinem redeo: uigila. i. uigilanter cura illud qd̃ facile est: neqd tpis proroget̃ mihi. i. ut successor suo tpe mittat̃. Ego expecto. s. ut dicũt noua: de rep. ut scripsi tibi antea: fortasse illa epl'a. Quid: tu &c. ex tuis lr̃is. cũ. s. ita sit ꝙ expecto ꝓsentia: tũ etiam magis futura. Quare ego rogo te uehemẽter ut scribas ad me omnia q̃diligẽtissime: id est ualde diligenter.

M.T.C. Imperator cælio ædili curuli. S.P.D.

PVtaresne &c. dicit sibi præ sollicitudine penæ uerba deesse: nimis se cupe ĩ urbẽ redire: & pãtheras q̃s Cælius ppl'o exhibendas petierat esse captu difficillimas. Ordo est. o Cæli putaresne posse accidere unq̃ ut uerba deessent mihi: nõ solũ ista uestra oratoria. i. qbus uos q̃ in senatu aut ad populũ loquimini/ utimini: sed etiã hæc leuia. i. facilia/ nostratia. i. qbus nostræ sectæ hoies hoc est rei bellicæ intenti utunt̃. Desunt autẽ. s. uerba propter hanc causam/ ꝙ sum sollicitus mirifice/ quidnã decernatur i. senatus consulto & populi rogatione constitui debeat/ de ꝑuinciis. s. abrogãdis aut prorogãdis. Mirũ desiderium urbis: & incredibile desideriũ meorũ. s. familiariũ & amicorum/ tẽnet. i. afficit me: atq̃ ĩ primis. i. precipue: satietas ꝑuinciæ actæ. i. peractæ: uel quia nos uidemur cõsecuti eam famam: ut accessio. i. incremẽtum & additio ad eã: non sup. sit tam. i. tantum: quærenda: q̃. i. q̃tum/ fortuna. s. aduersa sit metuenda. Vel qa totum negociũ. i. hoc bellum cũ barbaris & in doctis hominibus: nõ est dignum uirib̃ nostris: qui possemus etiã doctos regere. quia ego & possim & soleam sustinere in repu. maiora onera. uel qa timor magni belli impendet. i. iminet. qd̃. s. bellũ nos uidemur effugere. i. euitare: si decedemus. s. de ꝑuincia ad diẽ cõstitutã. i. ad tps cõstitutũ. Agit̃ diligẽter mãdato meo de pãtheris. i. de eo ꝙ petisti ut tibi mittã pãtheras. i. aĩalia illa maculosa: & aspectu iucũda: ꝑ eos q̃ solẽt uenari sup. eas: sed mira paucitas sup. ea ꝗ est: & aiũt. s. hoies: eas quæ sunt q̃rẽ. i. conqueri ualde/ ꝙ aut nihil insidiarũ fiat cuiq̃ in ꝑuincia mea nisi sibi: itaq̃ ipse panthere dicunt̃ ꝓstituisse. i. ꝓposuisse decedere ex ꝑuincia nr̃a in Cariã. Sed tñ sup. negociũ aut uenatio fit sedulo. i. diligẽter q̃ si sine dolo: & in ꝓmis. i. ꝓcipue a Paticho ꝓpriũ est uenatoris. Quicqd erit. s. captũ: erit tibi: sed nos nesciebamus. plane qd est. s. captũ: cum hæc scriberemus. Aedilitas tua est mihi me hercule magnæ curæ: ipsa dies. s. q̃ hæc scribebã admonebat me scripsi em̃ hæc ĩpis megalensibus. i. eo tpe quo spectacula exhiberi solẽt cybelli: seu magnæ mr̃i deũ. Ego uelim sup. ut tu pscribas ad me q̃diligentissime de omni statu reipu. Ego em̃ putabo ea certissima quæ cognouero ex te.

SOllicitus &c. Rursus mirat̃ se nihil literarũ a Cælio accepisse cũ tamen quatriis nouæ inciderint cõciões: dicitq̃ urbem cuius desiderio ipe teneret̃ Cælio colendã. Ordo est. Eqdem. i. ego certe: erã sollicitus de rebus urbanis. i. quæ in urbe trãsacte essent: ita. i. usqueadeo tumultuosæ: ita

M.T.C. Imperator. M. cælio ædili curuli. S.P.D.

SOllicitus eqdem eram de rebus urbanis. ita tumultuosæ conciones: ita molestæ qnquatriis afferebãtur: nã citeriora nõdũ audiebamus. Sed

mus. Sed tamen nihil me magis sollicitabat: q̃ in his molestiis non me: si qua ridenda essent: ridere tecum: sunt enĩ multa: sed ea non audeo scribere: illud moleste fero: nihil me adhuc his de rebus hẽre literarum tuarũ: Quare etsi cũ tu hæc leges: ego iam annuũ munus confecero: tñ obuie mihi uelim sint literæ tuæ: q̃ me erudiant de oĩ rep. ne hospes plane ueniã: hoc melius: q̃ tu facere nemo põt. Diogenes tuus hõ modestus a me cum Philone Pessimũte discessit. iter habebant ad Laiũ regẽ: q̃q̃ oia nec benigna: nec copiosa cognorãt. Vrbem mi Rufe cole: & in ista luce uiue: oĩs enĩ pegrinatio: qd̃ ego ab adulescẽtia iudicaui: obscura: & sordida ẽ iis: quoꝝ ĩdustria Romæ potest̃ eẽ illustris. Quod cũ ꝑbe scirẽ: utinã ĩ snia pmãsisse: cũ una me Hercle ãbulatiuncula: atq̃ uno sermõe nostro oĩs fructus ꝑuincie nõ cõfero. Spero me integritatis laudem consecutũ: Non erat minor ex contẽnenda: q̃ ex conseruata prouincia spes triumphi. in qua gloriosæ triũpharem: si non essem tãdiu quidẽ in desyderio rerum mihi charissimarũ: sed ut spero: ꝓpe diẽ te uide/ bo: tu mihi obuiam mitte epistolas te dignas.

i. intantũ molestæ conciones. i. orationes habitæ ad populũ cõuocatum: afferebantur. i. annũciabant̃ mihi qnquatriis. i. ludis & festis Mineruæ habitis ex more qnto die post Idus. dico inqt qnquatriis: nã nõdum audiebamus citeriora. i. q̃ facta essent citra qnquatria aut tẽpore uiciniore nobis/ qa minus ꝓterito: q̃ sint quĩquatria. Sed tamẽ nihil sollicitabat me magis. i. uehemẽtius: q̃ me nõ ridere tecũ in his molestiis. s. quas patior in ꝑuincia: si qua. i. aliqua essent ridenda. Sũt enĩ multa sup. ridẽda. Videt̃ cõtrariũ qd̃ dixit si qua essent: & postea dicit sunt em̃ multa: sed nõ est Nã sensus est: priusquã certior essem factus ꝑ alios: nihil sollicitabat me magis q̃ me nõ posse ridere tecũ si qua eẽnt ridenda: ubi aũt certior factus sum: scio multa fuisse ridẽda. Sed ego nõ audeo scribere ea: ne forte incidant in manus eoꝝ quos rideat. Ego fero moleste illud/ scilicet me nihil hẽre ad huc lr̃arum tuarũ de his rebus. s. q̃ tunc contigerunt. Quare & si. i. q̃q̃ cũ tu leges hæc/ ego ꝓfecero. i. finiero iam munus. i. officiũ annuũ: tamen uelim ut sup. lr̃æ tuæ sint obuiã mihi: quæ. s. lr̃æ erudiãt me de omni. i. tota rep. ne ueniã plane. i. omnino hospes. i. ut hospes & pegrinus ignarus oĩm rerũ urbanarũ. Nemo ꝑt facere melius hoc scilicet ne plane hospes ueniã: q̃ tu: Diogenes tuus s. ꝓcurator regis tuarũ: hõ modestus: discessit a me cũ philone: pessimũte. i. ab eo loco insigni in phrygia ꝙ inde Cybelles Romã transuecta sit: q̃ pessimũtia dici solet declinatur aut Pessimus pessimũtis: ut opus opuntis: amathus amathuntis: hiericus hiericuntis: &c. Ipsi. s. ambo Diogenes & philo habebant iter. i. ire debebãt ad Laiũ regem. s. Asiæ: Alii legunt ad Deiotarum: alii ac Hyacton/ q̃q̃ ipsi cognorant oia. s. quæ essent agenda cũ rege: nec benigna: nec copiosa. i. magni fructus. O mi Rufe cole. i. inhabita: urbẽ s. Romã: q̃ cum urbs per se ponit̃ semp intelligit̃: & uiue in ista luce. s. clarũ uirorũ. Omnis enim peregrinatio est obscura & sordida: quod ego iudicaui ab adulescentia: iis quorũ industria põt eẽ illustris Romæ. Quod quũ ego scirẽ probe. i. decenter & ꝑbabiliter: utinam permansissem in snia: Mehercule. s. ita tractãte ut uerũ dico: ego nõ confero. i. nõ cõparo in ualore & iucũditate/ omnis fructus ꝑuinciæ: cũ una ambulatiuncula sup. nostra: atq̃ uno sermone nostro: quã & quẽ simul habere solemus. Ego spero me cõsecutũ laudẽ integritatis i. ꝙ integram & minime auarã gessisse in ꝑuincia uitã: spes triumphi nõ erat minor ex ꝑuincia cõtemnenda idest quã contemnerẽ amplius tenere: q̃ ex ꝑuincia cõseruata sup. fuisset si eam cõseruare. i. diutius cũ imperio seruare uoluissem: aut minor spes triũphi. i. magnæ gloriæ erat ex ꝑuincia si eam cõtemnere uoluissem: q̃ ex conseruata. s. per curã meã. In qua scilicet ꝑuincia conseruata ego triũpharẽ gloriose qdẽ. i. certe: si non essem tãdiu in desiderio rerũ charissimarũ mihi. i. amicoꝝ & familiariũ. Sed ut spero ego uidebo te. ꝓpediem idest tpe mox futuro: tu mitte obuiã mihi epistolas dignas te. i. quæ censeantur a te missæ & scriptæ.

M.T.C. Cælio ædili curuli. S.P.D.

RAras tuas qdem: fortasse enim non ꝑferunt̃: sed suaues accipio literas: uel quas proxime acceperam: q̃ prudentis: q̃ multi & officii & consilii: Etsi omnia sic cõstitueram mihi agenda: ut tu admonebas: tũ cõfirmantur nostra cõsilia cũ sentimus prudentib̃: fideliterq̃ suadẽtibus idẽ uideri. Ego Appiũ ut sæpe tecũ locutus sum: ualde diligo: meq̃ ab eo di/

RAras &c. Dicit lr̃as Cælii Raras quidem sed iucundas ad se dari & gratas presertim eas quibus hortatus erat Cælius ut ipse Cicero cũ Appio gratiã ineat: ad quã ineundã idẽ Cicero dicit multas sibi causas esse. rursusq̃ desiderio urbis se teneri/ ut cũ amicis rideat scribit. Ordo est. Ego accipio tuas literas qdẽ. i. certe raras: licet multas forte scripseris fortasse enim nõ ꝑferuntur: sed suaues. i. iucundas uel. i. ẽt eas quas acceperam proxime: q̃. i. q̃tum prudẽtis & q̃ o q̃ tũ multi & officii & cõsilii. q. d. plurimi. Etsi

Vrbs

i.q̃q̃ ego ꝓstituerã.ſ. priuſq̃ admoneres oĩa agenda mihi ſic ut tu admonebas; tamẽ no ſtra conſilia cõfirmantur.i.ſtabiliunt:cũ ſentimus idẽ uideri prudentibus & ſuadentib⁹ fideliter;ſup. quod nobis. Ego ualde diligo Appiũ:ut locut⁹ ſum ſæpe tecũ:& ſenſi me cœptũ diligi ab eo ſtatim ut.i. poſtq̃ depoſuimus ſimultatẽ.i.latens odiũ & æmulationem ſimulatã.Nã ipſe fuit &.i. ſimul honorificus.i.honorẽ faciens/cõſul:in.i.erga me & amicus ſuauis:& ſtudioſus ẽt ſtudiorum meorũ:uero ꝑ ſed tu es teſtis mea officia id eſt debita obſequia:non defuiſſe ei Quoniam μαρτυσ martys.i. martyr hoc eſt teſtis κωμικοσ comicus hoc eſt qualis inducit in comædia utriq̃ nota: ex cõmõ.ſ. phãnia libertus:accidit:ut opinor mihi:hoc eſt ſicut in comædia aliquis q rem optime norat:eo q̃ eam fere geſſerat aut uiderat: ita Phãnia libertus eius de quo in pria epiſtola tertii libri q̃ rem optime nouit mihi certiſſim⁹ eſt teſtis.martys dicit attice & cõi græcorũ lingua martyr teſtis. Et/me hercule/ego feci i.æſtimaui ſup. Appiũ ẽt pluris q̃.i.q̃a ego ſenſi te amari ab eo. Tu iam ſcis me eẽ totũ Põpeii:& intelligis Brutũ amari a me: quid igit causæ eſt.cur non ſit mihi in optatis.i. inter cætera optata:cõplecti hominẽ florentem ætate.i.qui eſt in flore ætatis: uidelicet Appiũ:&florentẽ opibus.honoribus. ingenio.liberis.i.legitima prole.ꝑpinquis.ſ.cõſanguinitate:affinitate.i. ꝑpinqui uxoris: amicis.ſ.acqſitis:preſertim collegã meũ.ſ.i collegio augurũ:& ſtudioſũ mei in ipſa laude & ſciẽtia collegii. Ego ſcripſi hæc pluribus.i.cõpluribus ſup.uerbis:aut pluribus q̃ alioqui feciſſem: q̃ literæ tuæ ſignificabãt mihi te ſubdubitare.i.occulte aut aliquãtulum dubitare:qua uolũtate ego eſſem erga illũ uidelicet Appiũ.Credo te audiſſe aliqd ſ.ſimultatis aut odii mei in eum:Crede mihi Ruffe ſi audiſti qd.i aliqd.ſ. tale ſup. id eſſe falſum.Genus.i.rõ & forma inſtitutoꝝ i.morũ:& rõnũ mearũ.ſ. uiuẽdi: habet nonnullam.i.quãdã diſſimilitudinẽ/cũ adminiſtratione ꝑuinciæ illius: Nã Cicero Appio ſucceſſerat in ꝑuinciã: quidã ſuſpicati ſunt fortaſſe ex eo.i.ex ea diſſimilitudine regendi:me diſcrepare ab eo cõtentione.i.pertinaci pugna animoꝝ.i.uolũtatũ:nõ diſſenſione opinionũ Autẽ.i.ſed ego nihil feci aut dixi unq̃ q̃ uellem eſſe cõtra exiſtimationẽ.i.iudiciũ illius. Alii legũt æſtimationẽ.i.reputationem& authoritatẽ illius. Aũt.i.ſed:poſt hoc negociũ.ſ.q̃ in forma gubernandæ ꝑuinciæ ab eo diſſenſerim & poſt temeritatẽ Dolobellæ noſtri.ſ.generi:nã poſt mortẽ Craſſipedis Tulliã duxit Ciceronis filiã:præbeo me deprecatorẽ.i. ítercessorẽ & ſupplicatorẽ ut ignoſcat pro periculo illius.ſ. Appii. In eadem epiſtola.ſ.tua erat Veteranus ciuitatis i.ſcripſiſti de ueterano quodã ciuitatis:qui cũ moleſtiam iferret cõi amico repulſus eſt:unde ait Cicero.Gaudebam ſane.i.multũ:& letabar amicũ noſtrũ congelaſſe.i.torpuiſſe ocio.i.ſic illo Veterano ceſſante ab infeſtatiõe refrixiſſe ut congelari cenſeat. Extrema pagella.i.tabelle in qua ſcripta erant ſuperiora mãu a ſecretis Cælii:pupugit.i.ſtimulauit:me tuo chirographo.i.ſcripto tua manu:nã q dictãt æpiſtolas priuſq̃ claudant & obſignent pars ſolent interdũ quædam aſcribere manu ꝑpria:quæ nolunt ſcribas

ligi ſtatim cœptũ eſſe ut ſimultatem depoſuimus:ſenſi:nã & honorificus in me cõſul fuit: & ſuauis amicus & ſtudioſus ſtudioꝝ etiã meoꝝ:mea uero officia ei nõ defuiſſe:tu es teſtis.qm̃ κωμικοσ μαρτυσ(ut opinor)accidit Phãnia:& me Hercule ẽt pluris eũ feci.q̃ te amari ab eo ſenſi.Iam me Põpeii totũ eſſe ſcis.Brutũ a me amari intelligis:qd eſt cauſæ: cur mihi nõ in optatis ſit complecti hominem florentẽ ætate.opibus:honoribus.ingenio.liberis.propinquis.affinibus. amicis. collegã meũ præſertim:& in ipſa collegii laude& ſciẽtia ſtudioſum mei.Hæc ego pluribus ſcripſi: q̃ mihi ſi gnificabant literæ tuæ ſubdubitare te q̃ eẽm erga illũ uolũtate:credo te audiſſe aliquid: falſum eſt mihi crede:ſi qd audiſti.Genus inſtitutorũ: & rationũ mearũ diſſimilitudinẽ nõnullã habet cũ illius adminiſtratione ꝑuinciæ.Ex eo quidã ſuſpicati fortaſſe ſunt animorum contentione:nõ opiuionũ diſſenſiõe me ab eo diſcrepare Nihili aũt feci unq̃:neq̃ dixi: qd cõtra illius exiſtimationẽ eſſe uellem.Poſt hoc negociũ aũt:& temeritatẽ noſtri Dolobelle:deꝑcatorẽ me ꝑ illius periculo prebeo.Erat in eadẽ epiſtola ueteranus ciuitatis:gaudebã ſane: & cõgelaſſe noſtrũ amicũ lætabar ocio Extrema pagella pupugit me tuo chirographo. Quid ais:Cæſarẽ nõ defendit curio:q̃s hoc putaret p̃ter me:nã ita in uia putaui.Dii ímortales q̃ ego riſum noſtrũ deſydero:Mihi erat in animo: qm̃ iuriſdictionem confeceram:ciuitates locupletare.in publicanis ẽt.Superioribus luſtris reliqua ſine ſociorum ulla q̃rela cõſeruata.in priuatis.infimis:fuerã iucundus: Proficiſci in Ciliciam nonis maiis:& cũ prima æſtiua attigiſſem:militarẽq̃ rẽ collocaſſem decedere ex ſenatuſ conſulto. Cupio te edilem uidere: miroq̃ deſyderio me urbs afficit:&omnes mei:tuq̃ in primis. Vale.

ſuos ſcire:ſcripſerat aũt.Cælius curionẽ non defendiſſe cãm Cæſaris.unde Cicero. Quid ais. Curio non defendit Cæſarem:Quis putaret hæc p reter me?q.d.nemo.Ego tamen debebam putare ut q Curionẽ ad hoc induxerim:ut nullis cõſiliis ꝑterq̃ ſuis acqeſceret:poſtea tamẽ nimiũ Cæſari adheſit. Affert tamẽ Cicero aliã rõnem de induſtria dicens:nam ego putaui ita.ſ.q̃ nõ defenderet Cæſarẽ:in uia. Odii ímortales:q̃.i. q̃tũ ego deſidero riſum noſtrũ:Hactenus ad epiſtolã Cælii. In aĩo erat mihi.ſ.cũ hæc ſcriberẽ:quoniã cõfeceram.i.finiram iuriſdictionẽ.i.tp̃s quo ius ꝑuincialibus dicerẽ:locupletare.i.ditare:ciuitates.ſ.Ciliciæ: etiã in publicanis i.in publicanorũ exactiõe refrenanda.Reliqua:præter publicãorũ negocia cõſeruata ſunt ſuperiorib⁹ luſtris i.luſtratiõibus & cenſuris ſine ulla querela ſociorũ. Iucũdus aut iuſtus fuerã in priuatis.i nõ gerentib⁹ magiſtratũ:in ſũmis & infimis:&repete. In aĩo erat proficiſci in Ciliciã forte ex Cypro:nã utrãq̃ partẽ tenebãt procõſules in Ciliciã miſſi:aut ab ea pte q̃ eſt iuxta Amanũ montẽ.nonis maiis.ſ.tũc ꝓxime futuris: Et in animo erat decedere ex ſenatuſcõſulto.i.ſicut ſenatus decreuerat:cũ attigiſſẽ pria æſtiua.i.tpa apta militiæ & bello gerẽdo:& collocaſſem.i.depoſuiſſẽ rẽ militarẽ. Ego cupio uidere te:&urbs.ſ.Roma afficit me miro deſiderio & oẽs mei ſup.afficiunt & tu in primis ſup.afficis me miro deſiderio.Sũt q̃ ſupiora ſic ordinẽt. Sine q̃rela ſociorum in priuatis ſũmis & infimis:iucundus.i.lætus fuerã ꝑficiſci in Ciliciam &c.ſed ſequar priorẽ ſenſum.

M.T.Cicero Imperator.M.Cælio ædili curuli.S.P.D.

FAbio uiro optío & hoíe doctiſſimo familiariſſime utor:mirifice q̃ eũ diligo cũ ꝑ ſummum ingeniũ eius ſũmãq̃ doctrinã:tum ꝑ pter ſingularẽ modeſtiã.Eius negocium ſic ſuſcipias: ut ſi eẽt res mea.Noui ego uos magnos patronos: hominẽ occidat oportet qui ueſtra opera uti uelit:ſed in hoc hoíe nullam accipio excuſationẽ:omnia reliques ſi me amabis:cũ tua opera Fabi⁹ uti uolet.Ego res romanas uehementer expecto: & deſydero: in primiſq̃ quid agas ſcire cupio.nã iã diu ꝑ hyemis magnitudinem nihil noui ad nos afferebatur. Vale.

M.T.Cicero.imperator.M.Cælio ædili curuli.S.P.D.

NOn potuit accuratius agi:nec prudentius q̃ actũ eſt a te cũ Curione de ſupplicatione & me Hercle cõfecta res ex mea eſt ſnia cum celeritate:tum q̃ is:qui erat iratus:cõpetitor tuus: & idẽ meus:aſſenſus eſt ei.q ornauit res noſtras diuinis laudibus:Quare ſcito me ſperare ea: q̃ ſequũtur: ad q̃ tu te para.Dolobellã a te gaudeo primũ laudari: deinde etiã amari.Nam ea:q̃ ſperas Tulliæ meæ prudẽtia tpari poſſe ſcio:cui ep'le tuæ reſpõdeãt. qd ſi meam legas:quã ego tum ex tuis literis miſi ad Appiũ.ſed qd agas:ſic uiuit.Quod actũ eſt:dii ímortales approbẽt. ſpero fore iucundũ generũ nobis: multum in eo nos tua humanitas adiuuabit.Reſp.me ualde ſollicitat. faueo curioni.Cæſari honeſtiſſime cupio:pro Põpeio emori poſſum.ſed tñ ipſa repu.nihil mihi eſt chãrius:

FAbio &c.Cõmẽdat Cælio Fabium dicens.Ego utor familiariſſime Fabio uiro optío & hoíe doctiſſimo:& diligo eum mirifice:cũ.ſ. ita ſit q̃ ꝑpter ſũmũ ingeniũ eius:& ſummã doctrinã: tum ſup. multomagis ꝑpter ſingularẽ modeſtiã eius. Ego uelim ſup.ut ſuſcipias.ſ.adiuuandũ:negociũ eius ſic:ut ſi eſſet res mea. Ego noui uos:hoc eſt te & tui ſimiles magnos patronos i.defenſores magnorum reorũ: oportet ſup.ut is q uelit uti opera ueſtra occidat hoíem:Iocoſe id dictũ eſt. Sed ego nullam accipio.i.admitto excuſationẽ in hoc homine.tu relinques oĩa:ſi amabis me:cũ.i.quando Fabius uolet uti opa.i.diligẽtia & labore tuo.Ego expecto uehemẽter &deſidero res Romanas.i.ut res Romanæ ſcribãt ad me: &cupio ĩ primis ſcire qd agas.Nã ꝑ magnitudinẽ hyẽis nihil noui afferebat.ſ.cũ hæc ſcriberẽ:iam diu.i.a multis diebus/ad nos.

NOn potuit &c.Re bene geſta a Ciceronе in cilicia procurauerũt Cæli⁹ & Curio ſupplicationẽ ei decernendam ꝑ qua eis gratiã agit:dicitq̃ ſe ſperare triũphũ:demum nõ nihil de dolobella genero ſuo meminit.Ordo eſt.O Cæli: non potuit agi accuratius.i cũ maiori cura: q̃ actũ eſt a te cũ Curione de ſupplicatiõe.ſ.mihi pro re bene geſta decernẽda.Eſt ãt ſupplicatio quã rogationẽ ac ꝓceſſionẽ generale uulgo appellãt:quæ ꝑ ſumma uictoria decerni ſolet unde magna oritur illi gloria q eã peperit. & me hercule res eſt confecta ex ſnia mea: cũ.ſ.ita ſit q̃ cõfecta eſt celeritate:tũ q̃ is cõpetitor tuus.ſ.in ædilitate.i.qui tecũ petiuerat ædilitatẽ:iratus ſ.q̃ repulſam acciperet: & idẽ meus.ſ.cõpetitor in obtinẽda prouincia:aſſenſus eſt ei.ſ.aut Pompeio aut Cæſari aut alteri amico:q ornauit.i.decorauit res noſtras diuinis laudib⁹.Quare ſcito me ſperare ea q̃ ſequunt.i.que ſeq ſolent ſupplicationem:uidelicet triũphũ.ad quæ.ſ.obtinẽda mihi tu para:te.Ego gaudeo primũ dolobellam generũ meũ laudari abs te. deĩde ẽt

amari.Nam ea quæ tu ſperas poſſe tẽpera/
ri.i.moderari prudentia tulliæ meæ.ſ. filiæ:
uxoris dolobellæ:ſcio cui eplæ tuæ reſpon/
deant.i.unde id te ſperare ſignificas. Quid
ſup.ſcriberes aut diceres:ſi legas meam epi
ſtolã:quã ego mihi tũ.i.tũc ex literis tuis.ſ.
excerptã:ad Appiũ'Et cũ ꝑ imaginationem
Cicerõis ad hæc Cælius miraret'.q.d. nõ de
buiſſe ex literis ſuis epiſtolã mitti:reſpon/
det Cicero.Sed qd agas:uiuit'.ſ.nũc fere ab
oĩbus ſic.i.ut talia faciãt. Dii ĩmortales ap/
probent.i.ſecũdent qd' actũ eſt . Ego ſpero
dolobellã ſup.fore.i.futurũ eſſe:generũ iu/
cundum nobis.Tua humanitas iuuabit nos
multũ in eo.Reſpublica.i ſtatus reip.ſollici
tat me ualde.Ego faueo Curioni:q Cæſarẽ
oppugnat.Ego cupio honeſtiſſime.i.ut ho/
neſtiſſima cõtingãt Cæſari:poſſum.i.eo ani
moſum ut poſſim emori:ꝑ Pompeio: ſed ta
men nihil eſt mihi ĉharius erp.in qua tu nõ
iactas.i.nõ oſtentas te ualde. Tu em̃ uideris
mihi eẽ diſtrictus.i.arctatus ne libere agas:
q.i.qa tu es &.i.ſimul b. nus ciuis:& ita ni/
hil uis ꝑtra remp.agere:& bonus amicus.ſ.
eorũ q cũ rep.ꝑtendunt:& ita nihil uis con
tra eos agere. Ego decedens ꝓuincia.ſ. Cili
cia:ꝑpoſ ui.ꝓuincie Cælium.ſ.alterꝫ:quæſto
rem.i.q erat mihi queſtor quẽ receptorem
uulgo dicunt:Tu inqs .i.dicis mihi.ſup.præ
poſuiſti ꝓuiciæ puerũ ſup.ꝑpoſui:fateor:at
i.ſed:q̃ſtorẽ:at.i.ſed nobilẽ aduleſcẽtẽ:at ex
emplũ fere oĩm.Neqꝫ erat ſup.alter in exercitu uſus ſuperiore.i.altiore honore:quẽ ꝑficerẽ.ſ.ꝓuincie. Nam
pontinius diſceſſerat multo ante:& nõ poterat ĩpetrari a Quinto fratre.ſ.meo ut ꝑficeret':quẽ tamẽ ſi reliq̃
ſem:iniqui dicerent/me nõ deceſſiſſe ex ꝓuincia plane poſt ãnũ/ut ſenatus uoluiſſet qm̃ reliquiſſem.ſ.in pro
uincia alterũ:quia frater dr̃ q̃ſi fere alter.Et ſup.iniqui addarent fortaſſe illud:ſenatũ uoluiſſe eos præeſſe ꝓ/
uinciis q nõ ꝑfuiſſent antea:& ſup.fratrẽ meũ ꝑfuiſſe Aſiæ triẽniũ.i.ꝑ ſpatiũ triũ annorũ. Deniqꝫ ego nõ ſum
nũc ſollicitus:& ſi reliquiſſem ꝓ me in ꝓuincia fratrẽ/ego timerẽ oĩa:Poſtremo nõ tam ſponte.i. ꝓpria uolũ
tate & inclinatiõe mea q̃ exẽplo:duoꝫ potentiſſimoꝫ.ſ.Cæſaris & Põpeii.q cõplexi ſunt.i.charos habuerunt
& fouerũt:oẽs Caſſios ut Põpeius:& Antõios ut Cæſar:ego nõ tã uolui allicere.ſ.in amicitiã meã hoĩem adu/
leſcentẽ.ſ.Cæliũ:q̃ nolui ſup.eũ alienare a me.Neceſſe eſt ſup.ut tu laudes hoc cõſiliũ meũ.nõ em̃ põt muta/
ri.i.aliter ſe habere:qa iam factum eſt. Tu ſcripſeras ad me parũ:i.nõ ſatis plane.i.plene:de Ocella.i. de actis
Ocelle:& nõ erat.ſ.factum eius ĩ actis.ſ.publicis ad me miſſis:Res tuæ geſtæ ita ſunt notæ:ut ſit auditũ ẽt de
mr̃imonio.ſ.tuo trans Taurũ mõtem.ſ.maximũ in ꝓfinio Ciliciæ Ego uidebo uos celeriter ut ſpero niſi ethæ
ſiæ ideſt uẽti illi ſubſolani.i. euri.æſtate tũ a boreali parte flantes:morabuntur.i.diſtinebunt in mora me.

Magno dolore &c.qa rediens e prouin
cia intellexerat bella ciuilia inter Cæ
ſarẽ & Põpeiũ orta: noluit in urbẽ re
dire:ſed in Cumanũ agrũ ſe recepit:q̃ſtus p
lr̃as ad Cæliũ miſſas de calamitatibus tẽpo/
rum ſuoꝫ:qbus prohibebat' triũphare:imo
locũ ſe dignũ in rep. recipere .:Intellexerat
aũt Cælius eo ꝓſilio in Cumano mãſiſſe ut
facilius poſſet ad Pompeiũ trãſire cõtra Gæ
ſarem:qd' ne faciat dehortatus erat idẽ Cæ
lius p ſalutẽ filii & generi:Vnde nũc ſe pur
gat Cicero: nihilominus adhæſurus Pom/
peio.Ordo eſt.Literæ tuæ affeciſſẽt me ma/
gno dolore:niſi iam cum allatæ ſunt:&.i.ſi/
in qua tu nõ ualde te iactas diſtrictus em̃ mihi uideris
eſſe:q; & bonus ciuis & bonus amicus es.Ego de pro/
uincia decedens queſtorẽ Cæliũ præpoſui ꝓuiciæ:pue
rum inquis:puerũ at quæſtorẽ:at nobilẽ aduleſcentẽ
at oĩum fere exẽplũ:Neqꝫ erat ſuperiore honore uſus
quẽ ꝑficerẽ.Pontinius multo ante diſceſſerat:aQu.
fratre impetrari nõ poterat:quẽ tã ſi reliquiſſem: dice
rent iniqui non me plane poſt ãnũ:ut ſenatus uoluiſ/
ſet ex prouincia deceſſiſſe: qm̃ alterũ me reliquiſſem.
Fortaſſe & illud adderent ſenatũ eos uoluiſſe ꝓuinciis
ꝑeſſe:q antea nõ ꝑfuiſſent fratrẽ meũ triẽniũ Aſiæ pre
fuiſſe.Deniqꝫ nũc ſollicitus nõ ſum:ſi fratrẽ reliqſſem
oĩa timerẽ:Poſtremo nõ tam mea ſponte q̃ potẽtiſſi/
morũ duorũ exẽplo:q omneis Caſſios Antonioſqꝫ cõ
plexi ſunt hoĩem aduleſcẽtẽ nõ tam allicere uolui : q̃
alienare nolui.hoc tu meũ cõſiliũ laudes neceſſe eſt:
mutari em̃ nõ põt.De Ocella parũ ad me plane ſcri/
pſeras:& in actis nõ erat.Tuæ res geſtæ ita notæ ſũt
ut trans montem Taurum etiam de matrimonio ſit
auditum.Ego niſi quid me etheſiæ morabuntur: cele
riter:ut ſpero:uos uidebo. Vale.

M.T.C.Imperator.M.Cælio.S.P.D.

Magno dolore me affeciſſent tuæ literæ: niſi
iã & rõ ipſa depuliſſet oẽs moleſtias : & diu
turna deſperatiõe rerũ obduruiſſet animus
ad dolorẽ nouũ.Sed quare acciderit ut ex meis ſupio
ribus literis id ſuſpicareris:qd ſcribis neſcio: qd enim
fuit in illis ꝑter q̃relã tpm:q̃ nõ aĩm meũ magis ſolli
citũ hẽret q̃ tuũ Nã nõ eã cognoui aciem ingenii tui:
qd ipſe uideã:te id ut non putem uidere . illud miror
adduci

adduci.potuiſſe te q me penitus noſſe deberes ut exiſti
mares:aut me tam improuidũ:q ab excitata fortuna
ad inclinatã:& prope iacentẽ deſciſcerẽ: aut iã incon
ſtantẽ ut collectã gratiã florẽtiſſimi hoĩs effunderẽ : a
meq; ipſe deficerẽ:& qd initio:ſpq; fugi : ciuili bello
intereſſem.Quod eſt igit' meũ triſte cõſiliũ:ut diſcede
rem fortaſſe in aliquas ſolitudines?Noſti em̃ nõ mo/
do ſtomachi mei:cuius tu ſimilẽ quõdã habebas : ſed
ẽt oculorũ in hominũ iſolẽtium indignitate faſtidiũ.
Accedit ẽt moleſta hæc põpa lictorũ meorũ : nomẽq;
imperii:quo appellor:eo ſi onere carerẽ q̃uis paruis
Italiæ latebris cõtentus eẽm.Sed incurrit hæc noſtra
laurus nõ ſolũ in oculos:ſed iam ẽt in uoculas male/
uolorũ:qd cũ ita eẽt:nihil tã unq̃ de ꝑfectione niſi uo
bis approbãtibus cogitaui.Sed mea ꝑdiola tibi nota
ſunt in his mihi neceſſe ẽ eſſe:ne amicis moleſtus ſim.
Quod aũt ĩ maritimis ſum facile moueo nõnullis ſu/
ſpitionẽ uelle me nauigare:qd tã fortaſſe nõ nollem
ſi poſſem ad ociũ. Nã ad bellũ qdẽ q cõuenit? preſer/
tim cõtra eũ cui ſpero me ſatiſſeciſſe:ab eo:cui tã ſatiſ
faceri nullo mõ põt?Deinde ſnĩam meã tu facillime ꝑ/
ſpicere potuiſti:iam ab illo tpe : cũ in Cumanũ mihi
obuiã uẽiſti:nõ em̃ te cælaui ſermonẽ . Sed nõne tum
prouidiſti q̃ adhorrerẽ ab urbe relinquẽda:qd cũ au/
diſſem nõne tibi affirmaui:qduis me potius ꝓpeſſurũ:
q̃ ex Italia me ad bellũ ciuile exiturũ?Quid ergo acci/
dit cur cõſiliũ mutarẽ?nõne oĩa poti?: ut ĩ ſnĩa ꝑ mãe
rẽ?credas hoc mihi ueli qd puto te exiſtiare me:ex his
miſeriis nihil aliud q̃rere:niſi ut hoĩes aliqñ ĩtelligãt
me nihil maluiſſe: q̃ pacẽ:eq deſpata nihil tã fugiſſe:
q̃ arma ciuilia.Hui? me cõſtãtiæ puto fore ut nũq̃ pe
niteat.Etem̃ memini ĩ hoc gñe gloriari ſolitũ eẽ fami
liarẽ noſtr; hortẽſiũ q̃nũq̃ bello ciuili ĩterfuiſſet.Hæc
noſtra laus erit illuſtrior : qd illi tribuebat' ignauiæ.
de nobis id exiſtiari poſſe nõ arbitror.Nec me iſta ter
rent:q̃ mihi a te ad timorẽ fidiſſime atq; amãtiſſime ꝑ
ponunt':Nulla ẽ em̃ acerbitas q̃ non oĩbus hac orbis
terraꝫ ꝑturbatõe ĩpendere uideat':quãqdẽ ego a rep.
meis priuatis:& domeſticis ĩcõmodis libẽtiſſime : uel
iſtis ipſis:q̃ tu me mones:ut caueã:redemiſſem. Filio
meo:quem tibi charũ eẽ gaudeo:ſi erit ulla reſp. ſatis
mul ratio ipſa depuliſſet oẽs moleſtias:& id
eſt ſimul animus.ſ.meus obduruiſſet . ideſt
obduratus fuiſſet/diuturna deſperatione re
rum:ad.i.cõtra dolorẽ nouũ.Sed tamen ne/
ſcio q̃re acciderit:ut ſuſpicareris ex ſuperio
ribus lr̃is meis id qd' ſcribis.ſ.me in cumão
mãſiſſe ut ad.Põpeiũ cõtra Cæſarẽ trãſirem
Quid enim fuit in illis.ſ. ſupioribus literis
meis:ꝑterq̃ q̃relã tẽporũ.i. de tpib' noſtris:
q̃.ſ.q̃rela/nõ hẽret animũ meũ magis ſolli/
citũ q̃ tuũ.Nã ego nõ cognoui aciem.i.acu/
men ingenii tui:eã.i.talẽ aut tale:ut nõ putẽ
te uidere id qd' ipſe.i.ego uideã. Ego miror
illud:uidelicet te potuiſſe adduci:q deberes
noſſe pẽitus me:ut exiſtimares aut me tam
improuidũ:qui.i.ut deſciſſerẽ.i. tranſirẽ:ab
fortuna.ſ.Cæſaris excitata.i.uigente & ex/
urgente:ad fortunã ſup.ſ. Põpeii inclinatã
ſ.ad caſum:& ꝓpe.i.q̃ſi iacẽtẽ:aut tã incõſtã
tem ut effunderẽ.i.penitus ꝑdcrẽ:gratiã ho
minis florentiſſimi uidelicet Cæſaris:colle/
ctam.ſ.longa manu:& deficerẽ a me.i.a ſa/
lute & bono meo:& intereſſem bello ciuili:
qd' fugi ĩ initio & ſemp Igit' qd' eſt triſte cõ
ſiliũ meũ.ſ.qd' mihi obiicis.fortaſſe ut diſce
derẽ in aliquas ſolitudĩes.i. deſertas terras.
Tu em̃ noſti:nõ ſolũ faſtidiũ.i.aſpernationẽ
ſuperbã:ſtomachi mei:cui'.ſ. ſtomachi mei
ſimilẽ tu quõdã habebas:ſed ẽt faſtidiũ ocu
lorũ in indignitate.i. indignis honorib' ho
minũ inſolẽtiũ.i.ſupboꝫ & petulanter agẽ
tiũ.Etiã hæc põpa moleſta.ſ.mihi lictorum
meorũ:quos ꝓcõſul ac ĩperator nõdũ remi
ſerat:accedit.ſ.ad faſtidiũ: & nomẽ imperii
quo appellor:ſi ego carerẽ eo onere.ſ.ſuſce
pti honoris & noĩs cõtentus eſſem latebris
Italiæ q̃uis.i.q̃tũuis paruis . Sed hæc noſtra
laurus.i.hic triũphus noſter:ĩcurrit.i.obiici
tur:nõ ſolũ in oculos:ſed ẽt in uoculas.i.ob
trectantiũculas maleuoloꝫ.Quod cum eẽt
ita:tamen nihil cogitaui unq̃ de ꝓfectiõe.i.
de diſceſſiõe nõ Italia:aut ab urbe : niſi uo/
bis approbantibus.Sed ꝑdiola mea ſunt no
ta tibi:oportet me eſſe in his.ſ. ꝑdiolis hoc
eſt paruis prediis meis ne ſim moleſtus ami
cis:ſup.meis:qa ſi Rome eſſet alterutri fa/
uere cogeret':uterq; aũt amicus erat.&dum
alteri faueret alterũ ſibi & ſuis inimicũ ha/
beret:Quod aũt ſum ĩ maritimis ſup. locis
i.uicinis mari:mouet facile nõnullis.i. qbuſ
dam ſuſpicionẽ/me uelle enauigare.i. exce
dere Italia nauibus:qd' nõ nollẽ/ qd' minus
eſt q̃ uellẽ:qa coactis q̃dã ſunt' q̃ neq; uolunt
neq; nolũt.qa nolle nõ poſſunt:& uelle non
debẽt:ſi poſſem.ſ.enauigare ad ociũ.ſ.alibi
obtinẽdũ:nã qdẽ.i.certe.q.i. quõ/cõuenit.i.
cõueniens & utile ſit ſup.enauigare ad bel/
lum/ꝑſertim cõtra eũ.ſ. Cæſarẽ/cui ſpero

me ſatiſfeciſſe:&ita nullā illi eſſe occaſionē belli in me:& enauigare ad bellū ab eo.i.diſcedendo ab eo.ſ.Pompeio: cui tamē nullo modo poteſt ſatiſfieri.qa ſalutē ſuā Cicero

āplū patrimōiū reliquāmemoriā nōis mei:ſinaūtnulla erit nihil accidet ei ſeparatim a reliqs ciuibus.

illi debebat.Deinde.i.ſecūdo loco:tu potuiſti pſpicere facillime ſnīam meā iam ab illo tpe quū.i. quo ueniſti obuiā mihi/in cumanū.ſ.agrū.Nō eū cælaui te ſermonē.ſ.de ea re.Sed nōne.q.d.maxime:tu prouidiſti.i.pro uidentia tua cognouiſti:tū.i.tūc:q̄.i.q̄tum ego abhorrerē.i.alienus eſſem & repugnarē ab urbe relinquēda. Quod ſ.te puidiſſe me abhorrere ab urbe relinq̄nda:cū audiſſem.ſ.ex te aut tuis: nōne affirmaui tibi me p peſſurū poti⁹ q̄ duis.i.quodlibet incōmodū:q̄ exiturū ſup.eē ex Italia/ad bellū ciuile.Quid ergo accidit cur mutarē cōſiliū.ſ.meū.q.d.nihil.unde addit.Nōne oīa ſup.acciderūt potius ut pmanerē in ſnīa:q.d. maxime. Ego uelim ſup.ut credas mihi hoc qd̄ puto te exiſtimare.i.iudicare deme:ſup.me nihil q̄rere aliud ex his miſeriis.ſ quas patiebat̃ in agro:niſi ut hoīes intelligant aliquādo me nihil maluiſſe.i.magis uoluiſſe q̄ pacē & ea deſperata.i.cū ea eſſet deſperata a me:me nihil fugiſſe tā.i.tātope:q̄.i.q̄topere:bella ciuilia . Ego puto me fore.i.futurū eē huius cōſtātiæ ut nunq̄ pœniteat ſup.me huius ſnīæ.Etenī ego memini Hortenſiū familiarē noſtrū ſolitū eē gloriari in hoc genere.ſ.uiuēdi:ꝙ nunq̄ īterfuiſſet bello ciuili Hec laus nr̄a ꝙ abſtinebimus a bello ciuili erit illuſtrior.i.clarior & nobilior q̄ Hortēſii:& nō interfuiſſe bello ciuili tribuebat̃ illi.ſ.Hortēſio ignauiæ.i.ad ignauiā & ībecillitatē & arbitror id.ſ.ꝙ pp ignauiā obſtinuerimus nos:nō poſſe exiſtimari.i. iudicari de nobis:qa puinciā īpacatā petierat:unde uix dum reuerſus erat cū merito triūphi Nec & non:& iſta q̄ pponunt̃ mihi fidiſſime atq̧ amantiſſime.i.ut ab amico fidiſſimo & mei amantiſſimo:ut pote a te/ad terrorem.i.ut deterrear a ſuſceptione belli ciuilis:ne uidelicet filio& filie ac genero grauē inimicū paret: nō terrē me.Nulla enim acerbitas eſt quæ nō uideat̃ īpēdere.i.īminere hac perturbatiōe terrarū:oībus.ſ.uiuētibus ſiue bello interſint ſiue nō:quā.ſ.pturbationē ego quidē redemiſſem libentiſſime a rep.meis incōmodis priuatis & domeſticis uel.i.ēt iſtipſis q̄ tu mones me ut caueā.Hoc eſt libenter paſſus eſſem ut liberi me paterentur quæ illis impendere mones incōmoda:& reſp.his malis ſit libera.Qui eñ aliquid redimit unū pro alio dat: & ita Cicero uellet redemiſſe perturbationē reip.pturbatione domus ſuæ.i.effeciſſe p incōmoda domus ſuæ: ut reſp.nulla acciperet.unde addit:ego relinquā filio meo.ſ.Marco Ciceroni ſatis amplū patrimoniū uidelicet memoriā nominis mei:ſi ulla reſp.erit.ſ.futura finito bello:ſinaūt.i.ſed ſinulla erit:nihil accidet ei ſeparatim a cæteris ciuibus.i.qd̄ nō idē acciderit cæteris ciuibus:& ira dilem mate concludit fruſtra timeri p filio.

Nam qd̄ rogas ut reſpiciā.ſ.miſeranter: generum meū uidelicet dolobellā adoleſcentem optimū/& mihi chariſſimū:an dubitas qn ea cura ſollicitet me uehemēter:cū ſcias quāti faciā.i.æſtimē:cū.ſ.ita ſit ꝙ plurimi faciā illū.ſ.generū meū Dolobellā : tum uero multo aptius eſt ꝙ plurimi faciā Tulliā meam.ſ.filiam.& eo magis ſup.ſollicitet me ꝙ ego oblectabar in cōib⁹ malis:tm̄.i.dūtaxat hac ſpecula.i.parua ſpe de filia mihi reliq̄. Notū eſt diminutiua in quinta fieri deponēdo/& addēdo cula:ut dies diecula: ſpes ſpecula:res recula.uerūtamē ego hoc loco non dānem eos:q ſic exponūt. hac ſpecula.i.ſpeculatōe aut loco ad ſpectādū apto. ſup.quā: uidebā Dolobellā meū.ſ.generū uel potius noſtrū.ſ.amicū cōem.fore uacuū.i.imunem alii legūt liberū:ab iis moleſtiis quas cōtraxerat liberalitate.i.largītate ſua: alii tamen prodigū dicūt:&ſunt q hic libertate legēdū cēſerāt ut ſit q̄s cōtraxerat liberius loquēdo in Pōpeiū:eis aūt tunc uacuus fore uidebat̃ ꝙ in caſtris Cæſaris militans ab eo tutādus eſſet:ſi liberalitate legendū eſt ſenſus eſt eū ſuſpectū fuiſſe Cæſari pp liberalitatē forte in Pōpeium aut aliquē amicorū eius.qui difficilis eſt in re hmōi quā ſatis erat& ſcribentem & eū ad quē ſcribebat intelligere : preſertim cū ex induſtria ſæpe mētē ſuā alios ſi forte in eorū manus inciderint literæ celet.

Nam qd̄ rogas:ut reſpiciā generū meū adoleſcentem optimū mihiq̧ chariſſimū:an dubitas cū ſcias quāti cū illū:tum uero Tulliā meā faciā : quin ea me cura uehemētiſſime ſollicitet:& eo magis ꝙ in cōibus miſeriis hac tantū oblectabar ſpecula . Dolobellā meum uel potius noſtrū uidebā fore ab his moleſtiis:quas liberalitate ſua cōtraxerat:uacuū.Velim quæras: quos ille dies ſuſtinuerit:in urbe:dum fuit : q̄ acerbos ſibi: q̄ mihi ipſi ſocero nō honeſtos.Itaq̧ neq̧ ego hūc Hiſpaniēſem caſum expecto : de quo mihi exploratū eſt ita eſſe:ut tu ſcribis:nec quicq̄ aſtute cogito : ſi qñ erit ciuitas:erit profecto nobis locus:ſinautē nō erit ī eaſdem ſolitudines tu ipſe:ut arbitror:uenies:in quibus nos conſediſſe audies.Sed ego fortaſſis uaticinor : & hæc oīa meliores habebūt exitus. Recordor enim deſperationes eorū:q ſenes erant: adoleſcente me : eos ego fortaſſe nunc imitor:&utor ætatis uitio:uelim ita ſit:ſed tñ togam p̄textā texi Apio: puto te audiſſe : nā Curtius noſter Dibaphū cogitat:ſed eū infector moratur:hæc aſpſi:ut ſcires:me tñ in ſtomacho ſolere ridere.De

re.De Dolobella qd̄ ſcripſi:ſuadeo uideas:tanq̄ ſi res tua agat̃.Extremū illud erit:nos nihil turbulēter:nihil temere faciemus:te tñ oramus:qbuſcūq̧ erimus in terris:ut nos: liberoſq̧ noſtros ita tueare:ut amicitia noſtra: & tua fides poſtulabit. Vale.

Velim quæras.i.diſq̄ras: quos.i. qualis dies ille.ſ.Dolobella ſuſtīuerit.i. paſſus ſit dum fuit in urbe:q̄.i.q̄tū acerbi:q̄.i.q̄tū non honeſtos mihi ipſi ſocero.ſ.illius:q.d.acerbiſſimos & minime honeſtos.forte indigna cōtumelia pp Cæſarem a Pōpeianis affectum dicit:nō tamen palā ppter Ciceronē & liberalitatē ſuā læſū:uñ tacite laudat ꝙ ad Cæſarem in caſtra pfectus eſt: id tamē facit qa ita Cælio placere uidet:cū tamen Dolobellā retrahere a Cæſare aliquādo conatus ſit.Itaq̧ neq̧ ego expecto hūc caſum Hiſpaniē.i.q cōtinget in Hiſpania:quo cōtra Petreiū & Afraniū Pōpeianos duces Cæſar exercitū ſuū duxerat:hoc eſt nō ſimulo me alterius amicum donec de caſu Hiſpaniēſi certior fiā.caſum aūt dicit/aut dubium euētū belli:aut potius cladem reip. uteruter uicerit :de quo.ſ.caſu:exploratū.i.pſpectū & clarū eſt mihi ita eſſe ſicut tu ſcribis:hoc eſt ꝙ meliores pro Cæſare militēt nec cogito qcq̄ aſtute:.i.callide et diſſimulāter/ſi ciuitas.i.cōicatio et libertas ciuiū erit quādo.i. aliquādo ſup. Rome:pfecto locus erit nobis ſup.in ea:ſinautē.i.ſed ſi ciuitas nō erit:ſed ſup.dominiū alicuius in urbe:non eñ uř ciuitas n iſi ubi ciuilia mea.i.ex ſnīa ciuiū dominant̃:tu ipſe:ut arbitror:uenies.ſ.tādē.i eaſdē ſolitudines.i.deſolationes et uacuitates ciuiū/in qb⁹audies nos.ſ.ſeniores cōſediſſe.q.d.licet p tpe forſan ſperes tibi aliq̄ rēp.et ita aliquā ciuitatē fore: tamē nos uidebis ſolitudinē ciuiū in urbe:ēt ſi plena ſit hoīm:ut pphetic̄ū illud.Quō ſedet ſola ciuitas plena populo.ad intelligentiā huius loci faciat.Sed ego uaticinor.i.diuino fortaſſis.i.ut diuinātes uana cōiectura futura hæc dico:et hæc oīa habebunt meliores exitus.Recordor enim deſperationes eorū q erāt ſenes me adoleſcente.i cū eſſem adoleſcēs:tpe forte Syllano et Mariano:ego imitor fortaſſe nunc eos : et utor uitio ætatis.ſ.ſenilis:q̄ ꝙ parū habet ſanguinis meticuloſa eſt Velim ita ſit:ut.ſ.uitio ætatis hæc licet nō euētura:metuam.Sed tamen &c.locus hic ſane obſcurus eſt & p metaphoram intellegēdus:intelligit̃ aūt dupliciter:nā alii texi a tego deducūt:alii a texo:& priores Apio legunt:poſteriores Appio: priorū ſenſus eſt.Sed ego texi.i.operui togā pretextā.i.ueſtē triūphalē apio.i.herba illa qua triūphātes olim utebant̃ unde ille Eſt apiū dictū ꝙ apex hoc ferre ſolebat Victoris:ueterū fieret dum more triūphus.q.d.Cicero:ego paro iam mihi apparatum triumphalē.prius enim dixerat ſe ſperarē triumphum . Hubertinus qdē legit apio & texi a tego preteritū:ſed in alio ſenſu/ut ſit apio.i.amaritudine:eſt enim hærba amara: ſed id nō placet:qa ſe ridere cum hæc diceret fatet̃:puto te audiſſe.ſ.ꝙ texerim pretextā apio.Poſteriorū ſenſus ē. Sed puto te audiſſe togam pretextā.i.ueſtē triūphalē texi.i.operi textorio fieri Appio.ſ.pulchro:hoc eſt ſperandum eſt ꝙ ille triumphū optinebit in ea calamitate tporū qd̄ per irriſionē dicit cū ſciat illū id fruſtra ſperare Nam Curtius noſter cogitat.i.ptendit obtinere.i.dibaphum.i.uellē purpuræ bis trincte nam δισ dis dicitur bis:& βαπτω tingo.Hubertinus tamē intelligit ꝙ Curtius utriuſq̧ partis eſſe uelit: & ita ab utraq̧ purpurā expectet:ego mallē de utriuſq̧ uana ſpe in obtinēdo triūpho ītelligere:ſed infector.i.tinctor græce βαπτης moratur.i.tenet in mora eum.ſ.Curtium quominus haberet dibaphū.Ego aſperſi hæc.ſ.de Appio& Curtio ut ſcires me tamen.i.tametſi in ſtomacho.i.cum bili & idignatōe ſūma:ſolere ridere.Quod ſcripſi de Dolobella ſuadeo uideas.i.pſpicias tanq̄ ſi tua res agat̃.Illud erit extremū.ſ.huius ep̄le:uidelicet ꝙ/nos nihil faciemus turbulenter : nihil temere:tamen nos oramus te:in quibuſcūq̧ terris erimus:ut tueare nos.et liberos noſtros ita ut amicitia noſtra & fides tua poſtulabit.Vale.

M.T.C.Caninio.S.P.D.

Literas a te mihi ſtator tuus reddidit Tharſi ad.xvi.Kal̃.ſextileis:His ego ordine: ut uideris uelle:rñdebo . De ſucceſſore meo nihil audiui:neq̧ quēq̄ fore arbitror quin ad diem decedam/nulla cā eſt/p̄ſertim ſublato metu parthico/cōmoraturū me nuſq̄ ſane arbitror. Rhodum ciceronū cā puerorū acceſſurū puto:neq̧ tamē id certū.ad urbē uolo q̄ primū uenire.Sed tñ iter meū reip.&rerū urbanarū rō gubernabit.Succeſſor tuus nō pōt ita matura re ullo modo ut tu me in Aſia poſſis cōuenire.De rationibus referendis non erat incōmodum te nullam

Literas &c.ſcribit̃ hæc epiſtola ad Caninium Salluſtium e Cilicia : unde in epiſtolarū collectione non habit⁹ eſt reſpectus tēporum ſed pſonaꝝ ad quos miſſæ ſint cū loco unde miſſæ.Quia ergo e Cilicia:fere miſſe ſunt huius ſecundi libri epiſtolæ:prius collegit tyro q̄ ad Curionē datæ ſunt:deinde quæ ad Cælium.tum tris ad alios datas:q̄ tamen prius ſcriptæ erant q̄ ſuperior.Nam ſuperiorē e Cumano miſit . Erat aūt Cāini⁹ iſte q̄ſtor Bibuli q p̄erat Anthiochiæ q ad Ciceronē duas miſerat epiſtolas: unā plenā uariarū petitionū ad quas Cicero reſpondet:alteram qua petiit a cicerone Bibulo p̄tori ſuo cōmendari : quod Cicero ſe facturū dicit.ſed ueteri ut literæ ſuæ parum ſint habituræ pōderis apud Bibulum.Ordo eſt.Stator.i.miniſter ſtare ſolitus parat⁹ ire quo cū miſeris:reddidit mihi Tharſi id eſt

cū essem Tharsi ad.xvi.Kal'.Sextilis.i. Au/
gusti:literas sup.datas aut scriptas a te.Ego
respondebo his ordine.i.ad singulas parti/
culas quo ordine scriptæ sunt:ut.i.quemad
modum tu uideris uelle.De successore meo
i.qđ petisti de successore meo an hērem &
qs esset:ego nihil audiui:neq; arbitror quē/
q̃ foro.i.futurū eē:& tamen nulla cā est qn
decedā ad diē scilicet cōstitutā a senatu præ
sertim metu parthico.i.de bello cū parthis
gerendo sublato.i.de medio lato:& amoto:
Ego arbitror sane.i.multū me cōmoraturū
in tacturum morā:nusq̃.i.in nullo loco:Pu/
to sup.me accessurū Rhodum ad: urbē aut ī
sulā illam in mari pamphylio unā ex cycla
dibus:cā Ciceronū puerorū.s.filii & nepo/
tis q illic erāt.neq; tamē certū sup.est id.uo
lo uēire q̃ primū.i.ualde cito:ad' urbē.s.Ro
mam.Sed tū rō.i.q̃litas & stat' reip. & rerū
urbanarū gubernabit iter meum.Successor
tuus.i.q tibi succedet: nō pōt ullo mō matu
rare.i.accelerare sup.iter suū: ita'ut tu pos/
sis cōuenire me in Asia.De rōnibus.i.com/
potis:ut dicūt:referendis.i. reddendis de q̃/
stura:corā deputatis & p̃tore:nō erat incom
modū.s.tibi:nullā.s.rōnē:referre:quā pote/
statē.s.nō referendi rōnem:tu scribis fieri ti
bi a Bibulo.s. p̃tore tuo. Sed tu uix uideris
posse id facere/ꝑ legē iuliā q̃ iubet unūquē
q; legē rōnē magr̃atus a se gesti & p̃cipue q̃
sturæ referr̃ debere:q̃.s.legē Bibul' n̄ seruat
q̃dā rōne certa.s.sibi:ego cēseo seruādā tibi
magnopere.Quod scribis nō oportuisse p̃/
sidiū.i.illud militū qđ erat: īpositū ut urbē
defendat ab hostib' & in fide teneat:deduci
Apamea ab ea urbe Asiæ.ego uidebā: cæte/
ros existimare.i.cēsere:idē:&ferebā moleste
sermones maleuolorū fuisse minus cōmo/
dos de ea re.i.de abductōe præsidii. Ne.i.an
parthi transierint.s.in prouinciam nostram
nec ne.i.an nō:uideo neminē dubitare præ/
ter te:qa oēs sciūt:ꝙ nō.Itaq; ego cōmonit'
nō dubio sermone hoīum dimisi oīa p̃sidia
s.urbiū:q̃ parauerā magna& firma.Nec fuit
uerū me mittere.i.ꝙ mitterē tibi rōnes.i.cō
potos:q̃storis mei nec erūt cōfectæ tū.i.tūc:
cū eas diceret mittere.Nos cogitabamus de
ponere.i.relinq̃re q̃si deposito apud aliquē:
Apameæ. Quisq̃ præter q̃stores urbanos.i.
urbis Romæ.i.populū Romanū:nec attigit
nec tacturus est de p̃da.mea:triunciū.i. ualo
rem triū unciarū æris.Ego arbitror me acce
pturū Laudicæ q̃ urbs Anthiociæ ē: prædes
i.fideiussores oīs pecuniæ publicæ:hoc est q̃
ad ærariū Ro.ptinet:ut cautū.i.caute ꝓspe/
ctum sit & mihi & populo.s.Romano:: sine
piculo uecture.i.qđ est in uehendo ꝑ regio
nes.unde inuēti sunt quos bancarios uocāt.

referre:quā tibi scribis a Bibulo fieri potestatē:sed id
mihi uix uideris ꝑ legē iuliam facere posse. Quā Bibu
lus certa quadā rōne nō seruat:tibi magnopere seruā
dam censeo.Quod scribis Apamea p̃sidiū deduci nō
oportuisse:uidebā idē cæteros existimare:molesteq; fe
rebā de ea re minus cōmodos sermones maleuolorū
fuisse.Pathi transierint necne:p̃ter te:uideo dubitare
neminē.Itaq; oīa præsidia:quæ magna:& firma para
ueram:cōmonitus hominū nō dubio sermone dimi/
si.Rationes mei quæstoris nec uerū fuit me tibi mitte
re:nec tū erāt cōfecta: eas nos Apameæ deponere co/
gitabamus.De præda mea præter quæstores urbanos
idest populū Romanū triunciū nec attigit:nec tactu
rus est quisq̃.Laodicæ me p̃des acceptuꝝ arbitror oīs
pecūiæ publicæ ut & mihi & populo cautū sit sine ue/
cture periculo.Quod scribis ad me de drachmis.D.ni
hil est qđ in isto genere cuiq̃ possim cōmodare:oīs em̄
pecūia tractat̃:ut p̃da a p̃fectis:q̃ aūt mihiattributa ē:
a quæstore curat̃.Quod q̃ris:qd existimem de legio/
nibus.q̃ decretæ sunt in Syriā:antea dubitabā uēturæ
ne essent:nūc mihi nō est dubiū:qn si antea auditum
erit ociū esse in Syria:uēturæ nō sint:Mariū qdem suc
cessorē tarde uideo esse uēturū:ꝓpterea ꝙ senatus ita
decreuit:ut cū legionibus iret.Vni ep'le r̄ndi uenio ad
alterā.Petis a me ut Bibulo te q̃ diligentissime cōmen
dem:in quo mihi uolūtas nō deest:sed locus uidetur
esse tecū expostulandi:solus em̄ tu ex oībus q cum Bi/
bulo sunt:certiorē me nūq̃ fecisti: q̃ ualde Bibuli uo/
luntas a me sine cā abhorreret.ꝑmulti em̄ ad me detu
lerunt cum magnus Anthiociæ metus esset/& magna
spes in me atq; in exercitu meo:solitū dicere q̄duis se
ꝑpeti malle/q̃ uideri eguisse auxilio meo:qđ ego offi/
cio q̃storio te adductū reticere de p̃tore tuo nō mole/
ste ferebā:q̃q̃ quēadmodū tractarere/ audiebā:Ille āt
cū ad Thermū de parthico bello scriberet ad me lite/
ras nunq̃ misit: ad quē intelligebat eius belli piculū
ptinere:tm̄ de auguratu filiisui scripsit ad me. In quo
ego misericordia cōmotus & ꝙ semp amicissimus Bi/
bulo fui/dedi operā/ut ei quā humanissime scribentē.
Ille si oībus est maleuolus : qđ nunq̃ existimaui/mi/
nus offendor in me/sinautem a me alienior:nihil tibi

literæ

literæ meæ ꝓderūt.Nā ad.senatum:q̃s Bibulus literas
misit ī iis/qđ mihi cū illo erat cōe:sibi soli attribuit: se
aīt curasse:ut cū q̃stu populi pecūia ꝑmutaret̃: qđ aūt
meū erat ꝓpriū ut alariis trāspadanis uti negarē:id ēt
populo se remisisse scribit/qđ uero illius erat solius/
id mecū cōicat/eq̄tibus auxiliariis inq̄t cū āplius fru/
menti postularemus.Illud uero pusilli animi & ipsa
maleuolētia ieiunii/atq; inanis ꝙ Ariobarzanē/quia
senatus ꝑ me regē appellauit/mihiq; cōmendauit:iste
in literis non regē sed regis Ariobarzanis filium ap/
pellat.Hoc animo q sunt/deteriores fiunt rogati.Sed
tibi morem gessi:literas ad eum scripsi/quas cum acce
peris/facies quod uoles. Vale.

Quod tu scribis ad me de.D.i.q̄ngentis:alii
tantū.cccliii. habēt: drachmis.i.pōderibus
æris cōstantibus octodecim siliq̄s uel tribus
scrupulis.s.tibi mutuo dandis: nihil est qđ
possum/ cōmodare.i.cōmodū facere aut p̃/
stare cuiq̃ ī isto genere.s.officii; Omnis em̄
pecunia tractat̃ ita a præfectis ut p̃da:aūt.i.
sed ea pecunia q̃ est attributa mihi: curatur
a q̃store.i.est in manu q̃storis.Quod q̃ris qđ
existimē de legiōibus q̃ decræte sunt in Sy/
riā:ego dubitabā antea/ne ꝑ an uēturæ sint
nūc nō est dubiū mihi qn si auditum erit an
tea ociū.i.cessationē a bello eo ꝙ parthi ab/
ierunt:esse in Syria:legiōes sup.uenture nō
sint.Ego uideo qdē Mariū.hoīem illius æta
tis successorē.i.qui debeat succedere aut p̃/
tori aut tibi: esse uēturū tarde propterea ꝙ
senatus decreuit:ita ut iret.s.in ꝓuīciā cum
legionibus.i.certorū numerorū copiis.Ego
respondi uni epistolæ.s.tuæ: uēio ad alterā.

Petis a me ut cōmēdē q̃ diligētissime/Bibulo.s.p̃tori tuo/te:in quo.s.negocio: uoluntas nō deest mihi:sed lo
cus expostulādi.s.agendi de iniuriis aut querulādi tecū:uidet̃ esse sup.mihi. Tu enim solus ex oībus qui sunt
cū Bibulo:nūq̃ fecisti me certiorē q̃.i.q̃tū ualde uolūtas Bibuli/abhorreret.i.aliena esset& auersa a me sine cā
Permulti enī detulerunt.i.occulte nūciauerunt mihi cū magnus metus esset Anthiocie/de aduentu Parthorū
atq; magna spes in me & in exercitu meo:Bibulū sup.solitū dicere/se malle ꝑpeti quiduis.i.quodlibet īcōmo
dum aut malū/q̃ uideri eguisse auxilio meo.Quod.s.dictū Bibuli ferebā non moleste te adductū.i.ad hoc in
ductum:officio quæstorio.i.eo ꝙ esses quæstor Bibuli & ita illi deuinctus:reticere de p̃tore tuo:q̃q̃ audiebam
quēadmodū.i.ad quē modū & formā tu tractarere.i.tractareris a Bibulio.q.d. miseris modis. Autē.i.sed: ille
s.bibulus/cū scriberet ad Thermū:prepetorē Asiæ seu Bithiniæ:de bello parthico:nūq̃ misit literas ad me:ad
quem intelligebat periculum eius belli.s. Parthici:pertinere: eo ꝙ Cilicia Anthiociæ propinquior est q̃ Asia
sup.Bibulus scripsit tantum ad me de auguratu filii sui.i.ut filius suus adoptaretur in collegium augurum:
quod sine Ciceronis assensu facere non poterat.cum Cicero augur esset:in quo.s.facto aut filio eius:ego cō/
motus misericordia:& ꝙ fui semper amicissimus Bibulo/dedi operam ut scriberem ei q̃ humanissime.Si ille
scilicet.Bibulus est maleuolus omnibus:quod nunquā existimaui idest iudicaui de eo/ego minus offendor in
me idest si est maleuolus in me.Sinautē idest sed sup.est alien or a me q̃ a cæteris : literæ meæ scilicet cōmen/
datitiæ:nihil proderūt tibi.Nam in iis literis quas Bibulus misit ad senatum:ipse sup. attribuit sibi soli:quod
erat mihi commune cum illo.Nam ait se curasse ut pecunia populi scilicet. Romani permutaretur idest dare
tur negociatoribus in prouincia:& reciperetur alia Romæ:cum quæstu.i.cum lucro. Autem idest sed:ipse scrī
bit se remisisse idest relaxasse tanquā onus:populo scilicet Romano:id qđ erat meum proprium.i.meo solius
consilio & adiutorio factum:ut.s.negarem uti alariis.s.milibus in alis.i.cornibus aciei locandis. transpadanis
idest sumendis ex populo transpadum incolenti:ut sunt patauini heneti &c. Vero pro sed:ipse cōmunicat me
cum idest mihi etiam attribuit:id quod erat illius solius scilicet consilio aut opera factum:inquit enim in epi/
stola ad senatum:cum postularemus equitibus.i.pro equitibus auxiliariis amplius.i.plusq̃: prius frumēti &c.
id autem Cicero suis non postulauerat. Illud uero quod sequitur sup.fuit: animi pusilli & ieiuni.i.sterilis &
infœcundi quantum ad liberale facinus:ipsa maleuolentia idest propter maleuolētiam ipsam:quod quia sena
tus appellauit Ariobarzanem per me.i.suasu meo : regem scilicet Cappadocum:& commendauit mihi eum
scilicet tutandum:iste scilicet uilis quia maliuolus & turpiter agens:uidelicet Bibulus:appellat in literis suis
non regem.sed filium regis:quia pater eius etiam Ariobarzanes nomine rex fuerat. Ii.sup.qui sunt hoc idest
huiusmodi animo:scilicet tam maleuolo:fiunt deteriores idest adhuc minus boni rogati idest si cogentur sed
ego gessi morem idest obsecutus sum tibi:scripsi literas ad eum:quas cum acceperis: facias quod uoles idest
aut dabis aut retinebis eas.

M.T.C.Impator.Qu.Thermo.Procon.S.P.D.

OFficium meum erga Rhodonem : ceteraq;
mea studia:q̃ tibi:ac tuis p̃stiti:tibi hoī gra/
tissio grata eē uehemēter gaudeo:mihiq; sci

OFficium &c.Thermus propretor seu
proconsul bithiniæ scripserat ad Ci
ceronem sibi eius officiū in Rhodo/
nem gratū fuisse de quo se gaudere nunc di
nit Cicero:monetq; ne legatos quæstori præ
seritm tam nobili& potenti preficiat.Ordo
ē.Ego gaudeo uehemēter officiū meū erga

to indies maiori curæ eē dignitatē tuā: q̄ qdē a teipso ītegritate: & clæmētia tua sic āplificata est: ut nihil addi posse uideat᷑. Sed mihi magis magisq; quotidie de rōnibus tuis cogitāti placet illud meū cōsiliū: qd initio aristoni nostro: ut ad me uenit: ostendi graueis te suscepturū inimicitias: si adulescens potens: & nobilis a te ignominia affectus eēt: & hercle sine dubio erit ignominia/ habes enim neminē honoris gradu superiorē: Ille aūt: ut omittā nobilitatē: hoc ipso uincit uiros optīos/ hoīesq; īnocētissimos legatos tuos ꝙ & q̄stor est: & q̄stor tuus. Nocere tibi neminē iratū posse pspicio: sed tn̄ treis fratres sūmo loco natos: promptos nō īdisertos te nolo hēre inimicos: pserti iure: quos uideo deīceps tribunospl. p triēniū fore: tpa aūt reipu. qualia futura sint: quis scit? mihi qdē turbulēta uidentur fore: cur ego te uelim incidere in terrores tribunitios? psertim cū sine cuiusq̄ reprehēsione legatis q̄storem possis anteferre: Qui si dignum maioribus suis se pbuerit: ut spero & opto: tua laus ex aliqua parte fuerit: sin qd offenderit: sibi totum nihil tibi offenderit. Quæ mihi ueniebāt in mentē: q̄ ad te pertinere arbitrabar: ꝙ in Ciliciam pficiscebar existimaui me ad te oportere scribere: tu quod egeris: id uelim dii approbent. Si me audies: uitabis inimicitias: & posteritatis ocio consules. Vale.

Rhodonē & cætera studia mea: q̄ pstiti tibi ac tuis. s. amicis: eē grata tibi homini gratissimo: & scito dignitatē tuā eē mihi curæ indies maiori: q̄ qdē dignitas tua: āplificata ē a teipso integritate & clementia tua: sic ut nihil uideat᷑ posse addi. s. ad eā. Sed illud meū cōsiliū/ qd̓ ostēdi Aristoni nostro. s. cōi amico initio ut. i. postq̄: uenit ad me: placet mihi quotidie magis magisq;: uidelicet te suscepturū eē graueis. i. molestas tibi inimicitias si adulescēs. s. q̄stor tuus quē nō noīat: potēs & nobilis: affect᷒ eēt a te ignominia. s. in pferēdis illi legatis: & hercule erit ignominia sine dubio. Enim p qa: tu neminē habes superiorem gradu honoris: aūt. i. sed: Ille. s. q̄stor tu᷒: ut omittā. i. taceā nobilitatē eius: uincit hoc ipso/ legatos tuos uiros optīos & hoīes īnocētissimos: ꝙ est. &. i. simul q̄stor &. i. sil̓ q̄stor tu᷒. Quæstor aūt a cōquirēdo & colligēdo dictus ē q publica uectigalia recipiat: & stipēdiū militib᷒ ponit. Ego perspicio: ne forte id dicat aut cogitet hoc addit: neminē iratū. i. licet sit iratus posse nocere tibi: sed tamē nolo te habere inimicos tres frēs natos summo loco. i. clarissimis natalibus: prōptos. i. expeditos ad dicēdū & faciēdū: nō indisertos. i. non impitos artis dicēdi: quos uideo. i. aīaduerto: fore deinceps. i. p ordinem tribunosplebis p triēniū aūt. i. sed licet nemo tibi his reb᷒ stātib᷒ nocere possit: qs scit q̄lia tpa sint reip. futura: q. d. nemo: qdem. i. certe ea uidentur mihi fore turbulēta: sicut maxīe fuerūt ut ex ultīa epistola ad Cæliū ædilē patuit: igit᷑ cur. i. qua de cā. q. d. nulla iusta: ego uelim te incidere in terrores tribunitios: q. d. licet nocere forte nō poterūt: terrere tamē potuerūt: psertim cū possis anteferre legat᷒ q̄storē sine rephēsiōe cuiusq̄: q. s. q̄stor: si pbuerit se dignū maiorib᷒ suis: ut spo & opto sup. eū se pbiturū eē: fuerit sup. id laus tua ex aliq̄ pte: qa tu pm᷒ eū ad dignitatē pmoueris sin. i. sed si: ipe offenderit: i. peccauerit. qd. i. in aliq̄: ipi offenderit. i. peccauerit totum sibi. i. detrimētū & dedecus suū: nihil tibi: qa tu eū quē debes ptuleris. Ego existīaui me oportere scribere ad te ea quæ ueniebāt mihi in mētē: q̄ arbitrabar ptinere ad te ꝙ. s. hæc scribēs pficiscebar in Ciliciā: ego uelim dii approbent id qd̓ tu egeris. Si audies me. i. obedies mihi: tu uitabis inimicitias: & consules. i. prospicies ocio. i. paci posteritatis. i. post te futurorum: quia ex simultate iacta longa surgere solet discordia.

Quæstor

M.T.C. Imperator. C. Cælio. L. Filio. S.D.

CVm optatissimū nunciū accepissem te mihi q̄storē obtigisse: eo iucūdiorē mihi eā sortē sperabā fore: quo diutius ī puīcia mecū fuisses: magni em̄ uidebat᷑ itereē ad eā necessitudinē: quā nobis sors tribuisset: cōsuetudinē quoq; accedere. Postea q̄ mihi nihil neq; a teipo: neq; ab ullo de aduētu tuo scriberet᷑: uerebar ne id ita caderet: qd̓ ēt nūc uereor: ne anteq̄ tu in prouinciā uenisses: ego de puincia decederem. Accipi . . a te missas literas in puincia: cū essem in castris ad duodecimū

CVm optatissimū &c. Gratulatur Cælio Lucii filio nō quidem superiori sed alteri: ꝙ sibi q̄stor sit designatus. Ordo est. Cum ego accepissem nunciū optatissimum utpote te obtigisse. i. sorte quadā euasisse q̄storē mihi. i. in prouincia: mea mecū: sperabam eā sortē. i. sortitionē fore mihi iucūdiorem eo. i. tanto: quo. i. quāto fuisses diutius mecū ī puīcia: nō enī solebāt q̄stores assidue aut statim esse in puincia: sed cū pecunia publica recipiēda & militibus psoluenda esset: em̄. i. qa: uidebat᷑. s. mihi. itereē. i. referre magni ad eam necessitudinem. i. uīculum amoris quā sors tribuisset nobis quoq;. i. ēt ɔsuetudinē. i. familiarē cōuersationē accedere. i.

ad duodecimū Kal̄. q̄ntileis scriptas humanissime: quibus facile & officiū: & ingeniū tuū pspici posset. Sed neq; unde: neq; quo die datæ eēnt: aut quo tpe te expectarē significabāt: nec is: q attulerat: a te acceperat: ut ex eo scirē: quo ex loco: & quo tpe eēnt datæ. Quæ cū eēnt īcerte: existīaui tn̄ esse faciēdum: ut ad te statores meos: & lictores cū literis mitterē: quas si satis oportuno tpe accepisti: gratissimū mihi feceris: si ad me in Ciliciā q̄primū ueneris. Nā ꝙ ad me curius cōsobrin᷒ tuus: ut scis mihi maxime necessarius: ꝙ itē cōsul Vergilius propinquus tuus familiaris noster: de te accuratissime scripsit: ualet id quidem apud me multum: sicuti debet hominum amicissimorum diligens cōmendatio: sed tuæ literæ: de tua presertim dignitate & de nostra coniunctione maximi sunt apud me ponderis. Mihi quæstor optatior obtingere nemo potuit: quamobrem quecunq; a me ornamenta in te proficiscentur: elaborabo ut omnes intelligāt a me habitam esse rationem tuæ: maiorumq; tuorum dignitatis: Sed id iam facilius consequar: si ad me in prouinciam ueneris: quad ego & mea & reipub. & maxime tua interesse arbitror. Vale.

addi. sed sup. Posteaq̄ nihil scriberet᷑ mihi: neq; a teipo/ neq; ab ullo alio: de aduētu tuo uerebar qd̓ ēt nunc uereor ne id caderet. i. eueniret ita: ne p ut priusq̄ uēisses in puinciā/ ego decederē de puincia. Accepi aūt cū essem in castris ad. i. circiter/ duodecimū. s. diē: calēdas. i. ante aut īter calēdas/ quītiles i. iulias: lr̄as missas a te: scriptas hūanissime qbus & offīn & ingeniū tuum posset perspici facile. Sed literæ ille neq; significabant. i. neq; exprimebāt: unde. i. de quo loco: neq; q̄ die eēnt date/ aut quo tpe ego expectarē te. Nec is q attulerat sup. eas/ accepat eas a te: ut scirem ex eo/ ex q̄ loco & q̄ tpe eēnt datæ Quæ. s. quo loco & quo tpe &c. cū eēnt īcerta: tn̄. i. nihilomin᷒ ego existimaui esse faciēdum ut mitterē ad te statores meos. i. satellites & nūcios ad hoc paratos/ q̄les sunt quos postos dicūt galli: & lictores. i. ministros publicos cū insignibus suis cū lr̄is meis: quos si accepisti tpe satis opportuno: ut. s. ea que mādarē exeq posses: tu feceris mihi gratissimū si ueneris q̄ primū. i. ualde cito ad me in Ciliciā. Namq; Curius cōsobrinus tuus. i. sororis patris tui filius: necessarius mihi maxime. i. maxima necessitudine deuinctus mihi ut scis: item ꝙ Vergilius ppinquus. i. cōsanguineus tuus: familiaris noster scripsit accuratissime de te: id quidē ualet multum apud me: Tantum enim ualuit ꝙ eū postea uicarium reliquerit: sicut diligens cōmendatio hominum amicissimorum debet. s. multum ualere: sed litere tuæ præsertim de tua dignitate & de nostra coniunctione. s. per uinculum amicitie/ sunt apud me maximi pōderis. Nemo potuit obtingere. i. sorte euenire mihi quæstor optatior. s. q̄ tu: q̄obrē quæcunq; ornamēta proficiscētur a me in te: hoc est quibuscunq; te ornabo: ego elaborabo ut omnes intelligant/ rōnem. i. respectum & curam: dignitatis tuæ & maiorum tuorum esse habitam a me. s. in te ornando. Sed ego consequar iā facilius id. s. ut te ornem pro dignitate tua: si ueneris ad me in prouinciam quod. s. te uenire in prouinciam priusq̄ discessero: ego arbitror interesse. i. in re & utilitate esse & mea & reip. & maxime idest præcipue tua. Quia decreuerat eum derelinquere uicarium donec successor adueniret: qd̓ etiam ex superioribus fecisse constat. Vale.

Eiusdem liber. III.

M.T.C. Appio pulchro imperatori. S.P.D.

SI ipa respu. tibi narrare posset quō sese hēret: nō facili᷒ ex ea cognoscere posses: q̄ ex liberto tuo Phānia. ita ē hō n̄ mō prudēs uez ēt: ꝙ uidi: uir æquus & curiosus: q̄pp ille tibi oīa explanabit: id eī mihi & ob breuitatē ē apti᷒: & ad reliq̄s res puidētius. De mea āt bn̄uolētia erga te: & si potes ex eodē Phānia cognoscere: tn̄ uidē

SI ipsa resp &c. Hec est prima tertii libri epistola ad Appiū pulchrū ad quē reliquæ fere scribent᷑. Est aūt amicitiæ reconciliatiua & imitatiōe digna. Primū commendat Phanniæ prudentiam: Deinde amorem suum in Appium modeste commemorat: & Appium mirifice laudat: tum Cilicem libertum eius extollit & demum Valerium laudat: Sane quia Cicero Appio in Ciliciam successit unde secundi libri epistole missæ sunt: constat argumēta tertii libri ante secundi argumenta euenisse. Vnde nō cōtexit᷑ hic historia in epistolaꝝ serie. Ordo aūt uerborū hic est Si ipa resp. posset narrare tibi o Appi/ quomō ipsa haberet sese: tu nō posses facilius cognoscere scilicet id: ex ea: q̄ ex Phānia liberto tuo: ita. i. usqueadeo est ipse hō nō modo. i. nō solū prudēs: uerū

etiam:qd.i.quātum uideo:uir equus.i. iust⁹ & curiosus.i.solers scrutator rerum. qua ꝓpter ille explanabit tibi oia.s. negocia reip. id enim est mihi &.i.simul aptius ad breuitatem:&prouidentius idest consultius ad reliquas res. Etsi.i.q̄q̄ tu potes cognoscere ex eodem phannia de beneuolentia mea erga te:tamen etiam alique partes uidentur meæ idest ad me spectare ut insinuem tibi. Enim.i.quia: persuade tibi sic:te esse charissimum mihi.cum.s.ita sit ꝙ propter multas suauitates ingenii:officii:humanitatis tuæ: tum i.multo magis ꝙ intelligo ex literis tuis & ex sermōibus multorum omnia quæ profecta sunt a me in te idē omnia beneficia quæ in te contulerim/accidisse gratissima tibi.

tur ēt aliq̄ meæ ptes:Sic ei tibi ꝑsuade: charissimū te mihi eē:cū pp multas suauitates īgēii: offcii: humanitatis:tū ꝙ ex literis tuis:& ex multoꝝ sermōib⁹ ītelligo:oīa q̄:me ꝓfecta sunt in te: tibi accidisse gratissīa.

Quod.i.q̄ res.s.oia a me ꝓfecta tibi gratissima accidisse cū sit ita:ego ꝑficiam ꝓfecto ut sarciā.i.reficiā:hoc ē reficiā ꝓfecto: usurā.i. usufructū:cōmerciū & mutuū nr̄i usū longi tpis.i.q̊ & q̄ uti potuissem⁹ & nō sum⁹ usi ꝑ longū tp̄s utpote qua caruimus consuetudine.i.familiari cōuersatiōe ītermissa.i.ad tp̄s omissa sarciā inquit:& gratia crebritate.i.fauore meorū & frequentia: & magnitudine officiorū.s.in te collocatoꝝ:& ego puto me facturū id:qm̄ tu uis ita.s.ut id putē:Minerua.i.naturali īdustria mea:ac ui ingenii mei nō īuita.i.astipulāte. Vnde. Flac. Tu nihil īuita facies dicesue minerua:quā.s. minueruā: si ego forte sumpsero de tuis.s. reb⁹ ornandis:ego noīabo nō solū Pallada:ut uulgo dr̄ sed ēt Appiada:hoc est noīe a te ducto.ut sit minerua Appias aut q̄si Appii filia:aut ꝙ ad appiū ptinēs:nā forma ꝑonymici fœminei sæpe ꝓ possessiuo utimur. Cilix.i.hō e Cilicia:nō phānia sed alter:libert⁹ tuus/fuit mihi min⁹ not⁹ ātea. sed ut: reddidit mihi literas a te.s.missas plenas & amoris & officii.i. honorifici obsequii:ipse subsecutus est.i.cōprobauit sermone suo mirifice humanitatē literarū tuarū. Orō ei⁹ fuit iucūda mihi cū narraret mihi q̄tidie:de anīo tuo.s. ī me:de sermōib⁹ quos haberes de me. Quid q̄ris.s. exitū rei.ipse factus ē mihi familiaris biduo i.spatio duorū dierū: ita tamē ut sim ualde desyderatur⁹ Phāniā: ergo nō idē est quod Phileticus tū assertit quē.s. Phanniam cum tu remittes Romam:quod facturus erat scilicet cum hæc scriberemus celeriter ut putabamus:uelim sup.ut des ei mandata idest ut dicunt commissiones de omnibus rebus: quas uelis curari a me. Ego commendo tibi ualde Lucium Valerium iurisconsultum: quo nomine eum irrisit in ultima epistola primi libri:que ideo forte ad finem huius erat ponenda ꝙ nō sub Lentulo sed sub Appio in Cilicia esset:unde nunc addit:sed ita sup.commendo eum:etiam si non est iurisconsultus.ego enim uolo cauere.i.consulere & prouidere melius ei:hoc addendo:posset enim dicere Appius se nullum ualerium iurisconsultum illic nosse:quam ipse solet scilicet cauere aliis scilicet quos defendit. Ego diligo diligo hominem ualde:ipse est ex meis domesticis atq3 intimis familiaribus. Ipse agit omnino tibi gratias scilicet de impēsis beneficiis:sed idem scribit meas literas habituras maximum pondus apud te: rogo te etiā atq3 etiam:ne id quod scribit fallat eum. Vale.

Quod cū ita sit perficiā ꝓfecto:ut longi tpis usuram q̄ caruimus intermissa nostra consuetudine:&gratia:& crebritate:& magnitudine officiorū meorū sarciam: idq3 me:qm̄ tu ita uis:puto nō inuita Minerua esse factur ū:quū quidē ego si forte de tuis sumpsero:non solum Pallada:sed etiā Appiada nominabo. Cilix libertus tuus ātea mihi minus notus fuit:sed ut mihi reddidit a te literas plenas & amoris & officii: mirifice ipse suo sermone subsecutus est humanitatē literarū tuaꝝ. Iucunda mihi eius oratio fuit:cū de animo tuo:de sermonibus:quos de me haberes:quotidie mihi narraret. Quid q̄ris? Biduo factus est mihi familiaris:ita tamen ut Phāniā ualde sim desyderaturus: quē cū Romam remittes:quod:ut putabamus:celeriter eras facturus oībus ei de rebus/q̄s agi/quas curari a me uoles:mandata des uelim. Lucium Valerium iuriscōsultum. ualde tibi cōmendo/sed ita etiam si non est iurisconsultus. melius ei cauere uolo quam ipse aliis solet/ualde hoīem diligo:est ex meis domesticis atq3 intimis familiaribus. oīno tibi agit gratias: sed idē scribit meas literas maximū apud te pōdus habituras/id eum ne fallat te etiam atq3 etiam rogo. Vale.

CVm & ꝯ &c. Argutissīe significat Appiū gaudeř dēre se illi successorē eē designatū:cū sciat Appiū id minīe uelle:uel ꝙ ꝓuīciā sibi progari mallet:uel mīorē successorē dari:ne Cicero sui nois splēdoř &uitæ

M.T.C. Appio pul. imperatori. S.P.D.

CVm & contra uoluntatem meam: & preter opinionem accidisset: ut mihi cum imperio in prouinciam proficisci necesse esset:in multis & uariis molestiis: cogitationibusq3 meis hec uua consolatio occurrebat:ꝙ neq3 tibi amicior: quam ego sum quisquam posset succedere:neq3 ego ab ullo prouinciam accipere:q mallet eam mihi q̄ maxime aptam: explicatāq3 tradere. ꝙ si tu quoq3 eandem de mea uoluntate erga te spem habes:ea te profecto nūq̄ fallat. A te maximopere ꝓ nostra sūma cōiunctiōe tuaq3 singulari humanitate etiam atq3 etiā peto: & quœso: ut quibuscunq3 rebus poteris:poteris autem plurimis:ꝑspicias:& consulas rationibus meis Vides ex senatusconsulto prouinciam esse habendam si eam:quod quidem facere poteris:q̄ expeditissimam mihi tradideris facilior erit mihi quasi decursus mei tempus. Quid in eo genere efficere possis:tui consilii est.ego te: qd tibi ueniet in mentem mea interesse ualde rogo. Pluribus uerbis ad te scriberem:si aut tua humanitas longiorē orationem expectaret:aut id fieri noctra amicitia pateretur:aut res uerba desyderaret: ac non pro se ipsa loqueretur. Hoc uelim tibi ꝑsuadeas:si rationibus meis a te prouisum esse intellexero:magnā te ex eo:& perpetuam uoluptatem esse capturum. Vale.

integritate famam ac gloriam Appii deprimat:dicit ergo contra uolūtatem tuam accedisse:sed quia accit se curaturum ut Appio. gratū sit. Ordo est. Cum accedisset &. idest pariter contra uoluntatem meam:&.i.pariter:preter opinionem:ut necesse esset mihi ꝓficisci ī ꝓuinciā:sup.tuā qd tamē nō dicit: cū īperio.i.tanq̄ īperatori:hæc una ꝯsolatio quā dictur⁹ ē:occurebar mihi ī multis & uariis molestiis & cogitatiōib⁹ meis: uidelicet ꝙ neq3 qsq̄ amicior:Errāt ergo q amicicior dicāt tibi q̄ ego sum:posset succedeř tibi.ne ꝙ ego sup.possem accipe ꝓuinciā ab ullo q mallet.i.uellet magis.s.q̄ tu tradeř mihi eā q̄ maxīe.i.sūme aptā & explicatā.i. uacuā & exdeditā oīb⁹ curis & īpedimētis. Quod si tu q̊q3 hēs eādē spem de uolūtate mea erga te:ꝓfecto ea.s.spes nunq̄ fallet te. Ego peto a te & quæso.i.q̄ro maxīope.i. maxīa diligētia & opa:ēt atq3 ēt.i.iterū atq3 iterū:ꝓ sūma nr̄a ꝯiūctiōe & tua singulari hūanitate.i.pp uel ꝑ sūmā ꝯiūctionē nr̄am & singularē humanitatē tuā:ut ꝑspicias & ꝯsulas rōnib⁹.i. reb⁹ meis in ꝓuīcia obeūdis qbuscūq3 reb⁹ tu poteris:pōteris āt plurimis. Tu uides:qa scit ei scriptū eē:ꝓuinciā eē habēdā.i.oportere haberi a me:ex senatuscōsulto: si tradideris mihi eā expeditissimā.i. minime īplicatā qd qdē poteris facere:facilior erit mihi quasi decursus.i.leuis trāsitus: mei tpis. Est tui cōsilii.i.ptinet ad ꝯsiliū tuū,ꝑspicere:qd possis efficere in eo genere. Ego rogo ualde te s.ut facias:id qd ueniet tibi in mentem.i.qd considerabis interesse.i.in utilitate esse mea. Ego scriberē ad te pluribus uerbis:si aut humanitas tua expectaret orationē longiorē:aut nr̄a amicitia patereř id fieri:aut res desyderaret uerba ac ipsa.s.res non loq̄retur ꝓ se. Ego uelim sup.ut/ꝑsuadeas tibi hoc si intellexero esse prouisum.i.consultū rationibus.i.rebus meis:a te:te captuꝝ ex eo.i.ex ea re:uoluptatē magnā & perpetuā. Vale.

M.T.C. Appio pulchro. S.P.D.

AD.xi.Kal.iunias Brūdusiū cū uenissem Qu. Fabius legatus tuus mihi presto fuit: eaq3 me ex tuis mādatis monuit/q̄ nō mihi:ad quē ꝑtinebāt:sed uniuerso senatui uenerāt ī mētē/ꝑsidio firmiori opus eē ad istā ꝓuīciā. Cēsebāt em̄ oēs fere/ut ī Italia supplemētū meis/&Bibuli legiōibus scribereř. Idq3 cū Sulpiti⁹ cōsul passurū se negaret multa nos q dē q̄sti sumus:sed tātus cōsensus senatus fuit/ut matu re ꝓficisceremur:parēdū ut fuerit/itaq3 fecimus. Nūc qd a te petii literis iis/q̄s Rome tabellariis tuis dedi/ uelī tibi curæ sit/ut q̄ successori cōiūctissimo cōmodare pōt is/q ꝓuīciā tradit/ea ꝓ nostra cōstātissima uoluntate erga te/cura ac diligentia tua complectare/

AD undecimū &c. Significat se sollicitasse sicut Appii legatus monuerat ut supplemētū præsidii firmioris pro tuenda ꝓuincia scribereř. Deīde rogat Appium ea curet quæ sibi cōducibilia norit. Demū tacite īnuit iō supplemēto opus esse ꝙ intellexerat Appiū multos dimisisse. Ordo est. Cum ego uenissem Brundusium.i.in eam urbem maritimam Italiæ:ad undecimū Calendas Iunias. Quītus Fabius legatus tuus fuit mihi præsto.i.ꝑsens:& monuit me ex tuis mādatis/ea q̄ uenerant in mentem nō mihi ad quē ptinebāt:sed uniuerso senatui:uidelicet opus esse ad istam prouinciam.s. quam regis utpote Ciliciam/tutādam:ꝑsidio.i.protectiōe & custodia militum fidelium:firmiori.s.q̄ habeas:Enim.i.quia oēs fere.s.patres conscripti:censebant.i.iudicabāt. ut supplementum scribereř in Italia:legiōibus meis i.mihi decretis:& legionibus Bibuli.i.Bibulo ut anthiociam ducat assignatis. Idq3.i.& id:& cum Sulpitius consul.s.anni illius:ne

garet se passurũ id.i.talẽ descriptionẽ mili/ tum:nos qdẽ.i.certe q̄sti.i.conquesti sumus multa:sed tñ cõsensus senat⁹ fuit ut ꝓficis ceremur.s.in ꝓuinciã:mature.i.celeriter:ut fuerit.paredũ.i.ut necesse fuerit parer̃ sena tui:& nos fecimus ita.i.statim ꝓfecti sumus Nunc uelim id sit tibi curæ:qđ petii a te iis literis/quas dedi Romæ tuis tabellariis:ut cõplectare.i.suscipias ꝓ nostra ꝯstantissima uolũtate erga te:cura & diligentia tua:ea q̄ is q ꝓuinciã tradit:põt cõmodare.i.cõmode facere:successori sup.sibi coniunctissimo.s. necessitudine amicitiæ:ut oẽs intelligãt:nec me potuisse succedere cuiq̄ beneuolentiori: nec te potuisse tradere prouinciam amicio/ ri.i.magis amico hoĩ.Ego intellexerã ex iis literis:quarũ exemplũ.i.qđ dicunt duplum & imperiti copiã:misisti ad me:& sup.quas uoluisti recitari.in senatu.sic:uidelicet per multos milites eẽ dimissos a te.Sed idẽ Fabi us.s.legatus tuus demonstrauit mihi/te co gitasse facere id.sed integrũ numerum mi/

ut oẽs ĩtelligãt:nec me beneuolẽtiori cuiq̄ succedere nec te amiciori potuisse ꝓuinciã tradere. Ex iis literis quaꝝ ad me exẽplũ misisti quas in senatu recitari uo/ luisti sic ĩtellexerã ꝑmultos a te milites esse dimissos. Sed mihi Fabius idẽ demonstrauit id te cogitasse face re:sed cũ ipse a te discederet integrũ militũ numerum fuisse. Id si ita ẽ ꝑgratũ mihi feceris:si istas exiguas co pias:quas habuisti:q̄ꝫ minimũ ĩminueris:qua de re se natuscõsulto q̄ facta sũt:ad te missa esse arbitror. Equi dẽ ꝓ eo quãti te facio:qcqd feceris:approbabo:sed te quoq̧ cõfido ea eẽ facturũ:q̄ mihi ĩtelliges maxĩe esse accõmodata. Ego.C.Põtiniũ legatũ meũ Brundusii expectabã.eũq̧ ante Kal.Iunias Brũdusiũ uenturum arbitror.qui cum uenerit:cũ primum nauigãdi nobis facultas data erit:ea utemur. Vale.

litum fuisse cum ipse discederet a te.Si.i.ita.i.si dimiseris multos:tu feceris mihi pergratum.si imminueis q̄ minimum.i.ualde parum:& q̄ minimum potes:istas scilicet tuas copias scilicet militũ exiguas.de qua re ego arbitror missa esse ad te ea que facta sunt/senatusconsulto.i.per decretum senatus super ea re consulti Equi dem.i.ego quidem approbabo quicquid feceris pro eo.i.tanto/quanti te facio:sed ego confido te quoq̧ factu rum sup.esse ea:quæ tu intelliges esse accõmodata mihi maxime Ego expectabam Brundusii Caiũ Pontiniũ legatũ meũ.i.ad Ciliciã regendã mihi datũ:& arbitror eũ uenturũ Brũdusiũ ante kalẽdas Iunias.q.d.intra de cem dies:q cũ uenerit:cũ.i.ubi primũ:facultas mauigãdi erit data.s.a deo & natura:nobis:nos utemur ea.

PRidie nonas &c. rursus indicat bene/ uolentiã suam in Appium pulchrum cõmemoratq̧ se grauiũ uirorũ testi/ monio comprobatũ habere appii in se amo rem.Qua pp multas causas affert cur Ap/ piũ nõ uulgariter colat.Ordo est.Ego acce pi l̃ras tuas ꝑdie.i.die ĩmediate ꝓcedẽte no/ nas Iunii:q̄ sunt quinto eiusdẽ mẽsis die:cũ essem Brũdusii ergo nõdũ discesserat illic:q bus erat scriptũ te mãdasse Lẽtulo Clodio sup.ea q̄ uelles illũ loqui mecũ.Ego expecta bam sane.i.multũ eũ.s.Clodiũ:ut cognosce rẽ q̄ ꝑmũ.i.ualde celeriter ea q̄ afferret.s.in mãdatis a te Tametsi.ego spero/meũ stu/ diũ erga te & officiũ/esse iam cognitum ti/ bi multis rebus:tamen ego declarabo.s.stu dium & officiũ meũ erga te:maxime in iis rebus quibus potero significare plurimum i.abundantissime:existimationẽ.i.iudiciũ & authoritatem tuam:& dignitatẽ tuam:esse charissimã mihi Quintus Fabius Vergilia nus & Caius Flaccus filius Lucii::sup.demõ strauerunt:& Marcus octauius filius Cnæi scilicet octauii monstrauit diligentissime: me fieri.i.æstimari.plurimi.i.maximo pre/ tio:aut uirum maximi pretii:a te.Quod.i. quam rem egomet:hoc est ego ꝑ meipsum iudicaram pro iudicauerã ante:multis argu mẽtis.i.approbatiõibus:aut mediis appro/

M.T.C.Appio pulchro.S.P.D.

PRidie nonas Iunii:cũ essem Brũdusii:li/ teras tuas accepi:qbus erat scriptũ:te Lẽ tulo Clodio mãdasse:que illum mecum loqu elles:eum sane expectabam:ut ea:q̄ teafferret:q̄ ꝑmũ cognoscerẽ. Meũ studiũ erga te:& officiũ tamet si multis iã reb⁹ spero tibi eẽ cognitũ:tñ ĩ iis maxĩe de clarabo:qb⁹ plurimũ significare potero tuã mihi exi stimationẽ:& dignitatẽ charissimã eẽ. Mihi Qu.Fabi⁹ uergilianus:&.C.Flaccus.L.filius:& diligẽtissĩe.M. Octauius.Cn.filius demõstrauit me a te plurimi fieri Quod egomet multis iã argumẽtis añ iudicarã maxĩe q̧ illo libro augurali:quẽ ad me amãtissime scriptum suauissimũ misisti. Mea in te oĩa sũma necessitudinis officia cõstabũt. Nã cũ teipm ex quo tpe tu me dilige/ re cœpisti:quotidie pluris feci:tũ accesserũt ẽt cõiun/ ctiones necessarioꝝ tuorũ. Duos enim duarum ætatũ plurimi facio. Cn.Põpeium filiæ tuæ socerum:&.M. Brutũ generũ tuũ. Collegii cõiunctio ꝓsertim tam ho norifice a te approbata nõ mediocre uinculum mihi quidem

quidem.attulisse uidetur ad uoluntates nostras copu landas. Sed si Clodiũ conuenero ex illi⁹ sermone ad te scribam plura:& ipse operam dabo:ut te q̄ primũ uideã. Quod scribis tibi manendi cãm eã fuisse:ut me conuenires:id mihi ne mentiar:gratum est. Vale.

bandi:& maxime illo libro augurali.i.de ar te augurãdi quẽ scriptũ amantissime ad me i.ad illustrationem noĩs mei:tu misisti mihi suauissimũ.i.iucũdissimũ. Oĩa mea/officia necessitudinis.i.cõiunctionis necessariæ te/ cũ:cõstabũt.i.euidentia erũt in te summa.i. maxĩa:Vnde licet nõ apte dixeris:oĩa sũma officia:qđ tamẽ nõ penit⁹ absurdũ sit:tamẽ aptissime dicere licet:oĩa officia mea cõstant aut sunt in te sũma:Nã cũ.s.ita sit:q̧ ego feci quotidie pluris te/ ipsũ ex sup.eo tpe.i.post id tp̃s:quo tpe tu cœpisti diligere me:tum.i.multo maĩfectius/accesserũt ẽt cõiũcti o nes.i.deuinctiones necessariorũ tuorũ.Ego enim facio plurimi duos.s.uiros aut ꝓceres duarũ ætatũ.s.Cnæũ Põpeium socerũ filiæ tuæ qa filia tua nupsit filio eius:& ita Põpeius iam senior est:& Marcũ Brutum generũ tuũ.i.cui filia tua nupsit:& ita Iunior est:Vnde eos duarum ætatũ dixit:Coniunctio.i.commercium aut socie/ tas:collegii.s.auguralis:præsertim approbata a te.s.in libro tuo:aut scientia & uita tua:tam honorifice:uide tur mihi quidẽ attulisse nõ mediocre.imo ingens uinculũ/ad copulãdas uolũtates nostras. Sed si ego cõuene ro.i.adiero Clodiũ.s.Lentulũ:nõ Publiũ q summus inimicus Cicerõi erat:ego scribã plura ad te ex sermone illius:& ipse.i.ego dabo operã ut uideã te q̄ primũ.i.ualde cito. Quod scribis eam fuisse tibicausam manendi s.in prouincia:ut conuenires me.i.loquereris mecũ.i.mihi gratum:ne mentiar.s.si aliter dixero.

M T.C.Appio pulchro.S.P.D.

TRallis ueni ad.xiii.Kl.sextileis:ibi mihi ꝑsto fu it.L.Lucilius cũ literis mãdatisq̧ tuis. Quo qdẽ hoĩe neminẽ potuisti nec mihi amiciorem:nec:ut ar/ bitror:ad ea cognoscẽda q̄ scire uolebã aptiorem:pru dẽtiorẽ ue mittere. Ego aũt & tuas literas legi libẽter:& audiui Lucilium diligenter. Nunc quoniam & tu ita sentis:scribis enĩ q̄ de nostris officiis ego ad te scri ꝑserã:& si tibi iucũda fuerunt:tñ qm̃ ex alto repetita sunt:nõ necessaria te putasse:& reuera cõfirmata ami/ citia:& ꝑfecta fide:cõmemoratio officioꝝ supuacãea est:eã ptẽ oratõis ꝑtermittã:Tibi tñ agã:ut debeo gra tias. Aĩaduerti enĩ & didici ex tuis literis te oĩbus ĩ re/ bus habuisse rõnẽ ut mihi cõsuleres:restitueresq̧:& ꝓ/ parares quodãmõ oĩa:quo mea rõ facilior:& solutior esse posset. Hoc tuum officium cum mihi gratissimum eẽ dicã:sequit̃ illud mihi ut te existĩare uelim magnæ curæ fore:atq̧ eẽ iam ꝑmũ:ut tu ipse tui:q̧ omnes:de/ inde ẽt ut reliqui scire possint:me tibi esse amicissimũ. Quod quibus adhuc non satis est perspectum:ii mihi nolle magis nos hoc animo esse:q̄ non intelligere ui dentur:Sed profecto intelligent:neq̧ enĩ obscuris ꝑ/ sonis:nec paruis causis res aget̃:sed hoc fieri melius: q̄ dici:aut scribi uolo. Quod itinerũ meorum ratio te nullam in dubitatiõem uidetur adducere:uisurus ne me sis in prouincia:ea res sic se habet. Brundusii cum loquerer cum Phãnia liberto tuo:ueni in eum sermo nem:ut dicerem me libenter ad eam partem ꝓuinciæ

TRallis ueni &c. Primũ dicit se tralli/ bus cõuentũ ab lucio cũ literis & mã datis Appii. Deinde eũdẽ aptissimum fuisse ad indicãda ea/quæ maximopere scire uole bat. Tum gratias agit Appio de beneficiis eius ac demũ qđ Appius de sceuola scripse rat refellit. Ordo aũt est. Ego ueni Trallis. i.in eã urbẽ Asiæ/ad decimũtertiũ Kalẽdas sextilis.i.Augusti ibi Lucius lucilius fuit ꝓ/ sto.i.ꝑsens & paratus mihi ad expedienda ea q̄ uellet mecũ agere.cũ l̃ris & mãdatis tu is. Quo qdẽ homine:neminẽ.i.nõ aliquem hoĩem:nõ potuisti mitter̃ aliquẽ nec amicio rẽ mihi:nec:ut arbitror:aptiorem ad cogno scẽda.s.ex eo:ea q̄ uolebã scire:ue ꝓ uel pru dentiorẽ:Ego aũt & legi l̃ras tuas libẽter:& audiui lucilium diligẽter. Nũc:qm̃ tu sentis ita:Scribis enĩ ea q̄ ego scripserã ad te de of ficiis nr̃is:& si ea fuerũt iucũda tibi:tamen qm̃ repetita sunt ex alto.i.ex primordiis cã rum:te putasse sup.ea nõ necessaria:& reue ra amicitia ꝯfirmata.i.postq̄ amicitia ẽ ꝯfir/ mata:& fide ꝑfecta aut potius ꝑfecta.i.ꝑfe/ cte cognita:cõmemoratio officioꝝ est sup/ uacanea.i.supflua:ego ꝑtermittã eã ptẽ orõ nis.s.q̄ esset de cõmemoratiõe beneficiorũ Tamẽ.i.nihilomin⁹ ego agã tibi gr̃as.ut de beo. Aĩaduerti enĩ & didici ex l̃ris tuis/te ha buisse in oĩbus rebus rõnem.i.cõsyderatio/ nem & ꝓpositũ ut consuleres.i.quasi cõsulẽ do ꝓdesses:mihi:& ut restitueres.s.ablata:& præparares quodãmõ omnia tam uetera q̄ restituta:quo.i.ideo.ut:mea ratio.i.meum negociũ in ꝓuincia:possit esse facilior & so lutior.i.liberior & expeditior. Cum ego di cam hoc officium tuum esse gratissimũ mi/ hi:illud sequitur ut uelim te existimare.fo/ re.i.futurum esse:atq̧ esse.s.nunc:mihi ma gnæ curæ:iam primũ.i.illud primum:ut tu ipse & omnes tui:deĩde etiã ut reliqui pos/

ſint ſcire:me eē amiciſſimū tibi.qd.ſ. me eē amiciſſimū tibi:ii qbus nō eſt adhuc perſpectū ſatis:uident mihi nolle magis nos eſſe hoc.ſ.tā beniuolo aīo/q̄ nō itelligere: qa licet itelligāt:tamē qa ſuidēt nobis & nolint nos eē ꝓcordes diſſimulāt ſe pſpicere amicitiā noſtrā.Sed pfecto ipſi:itelligēt:neq; em̄ res agent pſonis obſcuris nec cauſis paruis. Sed ego uolo hoc fieri melius q̄ dici aut ſcribi.Quod rō itinerū meorū uī te adducere ī nōnullā dubitationē:ne.i. an ſis uiſurus me in puincia:ea res habet ſe/ſic.Cum ego loquerer Brūduſii cū Phānia liberto tuo:ueni in eū ſermonē/ut dicerem me libenter uenturū eſſe primū ad eā partē prouinciæ quo.i.in quā:ego arbitrarer te uelle maxime.ſ.me uenire:tunc ille.ſ.Phannia dixit mihi:pfore.i.multū fore accōmodatū tibi ſi acceſſiſſem nauib' ad illam partē maritimā puinciæ/quo.i.ad quā uelles decedere claſſe.ego dixi me eſſe facturum ſup.id:& ita feciſſem niſi Lentulus Clodius noſter.ſ. cōs amicus diximſſet Corcyræ.i.in corcyra inſula.i.minime.i.nequaq̄ faciendum:&niſi diximſſet ſup.te fore ad.i.uſq; ad me um aduentum Laodicea.Quæ eſt urbs Syriæ:teſte Pomponio Mella/in ea parte cui Anthiociæ cognomē eſt Id.ſ.iter erat mihi breuius multo & multo cōmodius:præſertim.cum arbitrarer te malle.i.magis uelle ita ſcilicet me facere.Sequentia ſtatim explanabo.Sane Corcyra eſt inſula in mari Ionio:unde mirandum eſt q̄ nomen inſulæ in genitiuo poſuit quaſi aduerbialiter:niſi dixerimus in ea inſula urbem eſſe eiuſdem nominis: quod ſepe contingit ut de rhodo ſupra diximus.

Laodiceæ

Corcyre dixit.

Tua rō.i.,ppoſitū tuū cū rōne:eſt mutata.i. mutatū poſt ea:nūc tu ſtatues.i. conſtitues & ordinabis facillime qd poſſet fieri.ego exponā.i.declarabo tibi meū pſiliū. Ego puto me fore Laodiceæ ppe Kalendas ſextileis.i. ad pmū diē Auguſti:p dies paucos:dū.i.dōnec:pecunia q̄ debet mihi ex pmutatiōe publica:uulgo cābiū dicūt:alii bāca:accipit.ſ.a trapezitis aut negociatorib' q̄ reſtituēdā acceperāt.deīde faciā.i.iterabo ad exercitū: ut putē me fore ad Iconiū:oppidū cappadociæ optīe habitatū olim:circiter: id' ſextilies.i. decimūtertium diē auguſti.Sed ſi qd fallit.i. decipit me nūc in ſcribēdo.i.dū hæc ſcribo: ego em̄ abſum pcul a re ipſa& locis:faciā:q̄ i.q̄tū potero celerrime: & q̄ creberrimis.i. iplurimū crebris lr̄is.ut oīs rō dierū atq; itinerū meorū ſit nota tibi.ſil' ac.i.ſtatim poſtq̄.i.aut poti' eodē tpe quo:cœpero pgredi. Ego nec audeo nec debeo' īponere tibi qcq̄ oneris.ſed qd poſſit fieri ſup.cōmō tuo:iter eſt.i.refert magni: utriuſq; noſtrū.ſ. & tua & mea:ut cōueniā pus te q̄ decedas.ſ.de puincia.Quā facultatē.ſ.cōueniēdi:ſiqs caſus eripuerit:tū.i.nihilomin' oīa officia mea cōſtabūt.i.cōſtāter fient in te/nō ſec'.i. nō aliter ac.i.q̄ ſi uidiſſē te.Ego nihil ſum mādatur' tibi de negociis nr̄is p lr̄as ante p deſperaro p deſperauero:me poſſe agere tecū corā.i.ī pſentia.Quod dicis te petiſſe a Scæuola ut peſſet puiciæ dū.i.donec tu abeſſes ante ad uētū meū:Sup.nō eſt ſperandū:qa.Ego uidi eū Epheſi:q̄ urbs eſt Ioniæ olim pp tēplum Dianæ clariſſima:& fuit mecū familiariter triduū illud/qd ego cōmoratus ſum Epheſi:nec audiui ex eo quic q̄ qd diceret mādatū ſup.eſſe ſibi a te.Aūt.i.ſed:ego uellē ſane.i.multum aut ſano cōſilio:ſup.eū potuiſſe obſequi uoluntati tuæ:nō enim arbitor ſup.eū uoluiſſe obſequi.i.obtemperare uoluntati tuæ.

primū eſſe uenturum: quo te maxime uelle arbitrarer tunc mihi ille dixit:quo claſſe uelles decedere: pfore accommodatum tibi:ſi ad illam maritimam partem prouinciæ nauibus acceſſiſſem.Dixi me eſſe facturum: itaq; feciſſem:niſi Lētulus Clodius noſter Corcyræ diximſſet minime id eē facien dum: te Laudiceæ fore ad meū aduētū.Erat id mihi multo breuius:multoq; cōmodius:cnm preſertim te ita malle arbitrarer.

Tua rō poſtea eſt cōmutata:nūc qd fieri poſſit: ut facille ſtatues:ego tibi meū cōſiliū exponā.ppe Kal'.ſextileis puto me Laodicæ fore ppaucos dies:dū pecūia accipit:q̄ mihi ex publica pmutatiōe debet: cōmorabor:deinde iter faciā ad exercitū:ut circiter idus ſextileis purem me ad Iconiū fore:ſed ſi qd nunc me fallit in ſcribendo:procul enim abſum a re ipſa & locis:ſimul ac progredi cœpero:q̄ celerrime potero:& q̄ creberrimis literis faciā:ut tibi nota ſit oīs ratio dierum: atq; itinerum meorū. Oneris tibi īponere nec audeo quicq̄:nec debeo:ſed qd cōmodo tuo fieri poſſit:utriuſq; noſtrum magni intereſt prius ut te conueniam:q̄ decedas:quā facultatem ſi quis caſus eripuerit: mea tamen in te omnia officia conſtabunt non ſecus: ac ſi te uidiſſem. Tibi de noſtris rebus nihil ſum ante mandaturus per literas q̄ deſpato corā me tecū agere poſſe. Quod te a ſcæuola petiſſe dicis: ut dū tu abeſſes añ aduētū meum puiciæ pēſſet eū ego Epheſi uidi.fuitq; mecum familiariter triduū illud:qd ego Epheſi commoratus ſum:nec ex eo qcq audiui:qd ſibi a te mandatum diceret.Sane aūt uellem potuiſſe obſequi uoluntati tuæ:non enim arbitror uoluiſſe. Vale.

M.T.C.Appio

M.T.C.Appio Pulchro.S.

Qvm meū factum cō tuo cōparo:etſi non magis mihi faueo in noſtra amicitia tuenda: q̄ tibi:tū mlto magis meo facto delector q̄ tuo.Ego em̄ Brūduſii quæſiui ex Phānia(cuius mihi uidebar & fidelitatē erga te perſpexiſſe & noſſe locū: quē apud te is teneret)quā in partem puinciæ maxime putaret te ue uelle:ut in ſuccedendo primū uenirē:cū ille mihi reſpōdiſſet:nihil me tibi gratius facere poſſe:q̄ ſi ad Sidā nauigaſſem: etſi minus dignitatis habebat ille aduentus:& ad multas res mihi minus erat aptus.tū ita me dixi eſſe facturū.Idem ego cū Lentulū Clodiū Corcyræ cōueniſſem hoīem ita tibi cōiunctū:ut mihi cū illo cū loq̄rer:tecū loq uiderer:dixi ei me ita facturum eſſe:ut in eā partē:quā Phānia rogaſſet:primū uenirē:tūc mihi ille cū gratias egiſſet:magnope a me petiuit:ut Laodiceā ptinus irē:te in prima prouincia uelle eſſe:ut q̄ primū decederes:qn niſi ego ſucceſſor eſſem:quē tu cuperes uidere re antea q̄ tibi ſucceſſum eſſet:deceſſurū fuiſſe.Quod qdem erat cōſentaneum cū iis literis:quas ego Romæ acceperā:ex qbus pſpexiſſe mihi uidebar:q̄ feſtinares decedere. Reſpondi Clodio me ita eē factuꝝ:ac mlto qdē libēti':q̄ ſi illd eēt faciēdū:qd pmiſerā Phāniæ.Itaq; & cōſiliū mutaui:&ad te ſtatī mea manu ſcriptas literas miſi:q̄s qdē ex tuis literis ītellexi mature ad te ſatis eſſe perlatas.

Hoc ego meo facto ualde delector:nihil enim potuit fieri amantius.Conſidera nūc uiciſſim tuū.Non modo ibi non fuiſti:ubi me q̄ primū uidere poſſes:ſed eo diſceſſiſti:quo ego te ne pſequi quidē triginta diebus poſſem:qui tibi ad ſuccedendū lege (ut opinor) cornelia cōſtituti eſſent.Hoc tuū factū illis:qui quo animo inter nos ſumus ignorant:alieni hoīs (ut leuiſſime dicā) q̄ fugientis cōgreſſum meū: non cōiūctiſſi/

Qvm meū &c.Conq̄ritur Cicero q̄ Appius uiſus ſit occaſionē quæſiſſe ne cōueniat a ſe:& nolle magiſtratu ire cum illo adhuc fungat in puincia:qd tamen Cicero in æquiorē partem accipit: Accuſat tamen Appiū q̄ tres cohortes dimiſerit & rurſus q̄ Appiū conuenire non pōt:pollicet tamē ſe amicitiæ in illū partibus functurū. Ordo eſt.Cū.i.quādo ego cōparo factū meū cum tuo:etſi.i.q̄q̄ ego nō faueo magis in amicitia nr̄a tuenda.i.ptegēda mihi q̄ tibi: tamē ego delector multo magis meo facto q̄ tuo Ego em̄ q̄ſiui ex Phānia.ſ.liberto tuo: Cuius.ſ.Phāniæ:ego uidebar mihi &.i. ſimul: pſpexiſſe fidelitatem erga te:&.i. ſil' noſſe: ideſt cognoſcere:locū.i. gradū æſtimatiōis quē is teneret erga te:in quā partē puinciæ ipſe putaret te uelle maxime ut ego uenirē primū:in ſuccedendo.ſ.tibi:cū ille.ſ. Phannia/reſpōdiſſet mihi: me nihil gratius poſſe facere tibi:q̄ ſi nauigaſſem ad Sidā.i. urbem illā Lyciæ aut portū eius. habet enim portū urbs ea:etſi.i.q̄q̄ ille aduentus.ſ.ī Sidam:habebat minus dignitatis:& erat minus aptus.ſ.q̄ cæteri:mihi ad multas res.ſ. honeſte gerendas:tamē ego dixi me eſſe facturum ita.ſ.ut ille cōſuluerat. Ego cū conueniſſem Corcyræ.i.in ea inſula aut urbe eius Lentulum Clodiū:hoīem ita cōiunctū tibi ut cū loq̄rer cū illo: uiderer mihi loq te cū:dixi me facturū eſſe idē.i.eandē rem:aut idē dixi:ita ut uenirē primū in eā partē quā phānia rogaſſet tūc ille cū egiſſet grās mihi petiuit a me magnope:ut irē ptinns Laodiceā:& ſup.dixit:te uelle eſſe in pma prouincia.i.in pma parte Romā uerſus:ut decederes q̄ primū.i.ualde cito.qn.i.inſuper dixit: te fuiſſe deceſſurū: niſi ego eē m̄ ſucceſſor: quem tu cuperes uidere antea q̄ ſucceſſum eſſet tibi.Quod.ſ.dictū Lentuli:erat quidē.i. certe/conſentaneū: ideſt conſonū & eiuſdē ſententiæ:cum iis literis.ſ.tuis:quas ego acceperā Romæ.Ex qbus.ſ.literis:ego uidebar mihi perſpexiſſe.i.clare uidiſſe & intellexiſſe:q̄.i.quātum feſtinares:decedere.ſ.e prouincia:unde decedere non eſt per ſe mori:ſed de loco aut officio aut prouincia cedere:ſicut nec defungi eſt mori:ſed a rerum functione abire/qd morientes faciūt. Ego reſpondi Clodio.ſ. Lentulo:me facturū eſſe ita:ac qdē multo libēti':q̄ ſi illud qd pmiſerā Phāniæ eēt faciendū. Itaq;.i.& ita:ego &.i.ſimul mutaui conſiliū:& miſi ſtatim ad te: lr̄as ſcriptas manu mea:quas qdem ego intellexi ex lr̄is tuis:eſſe perlatas ad te ſatis mature.i.tēpeſtiue aut cito.

Hoc &c.Ego delector ualde hoc fctō meo qd pnarratū eſt:em̄ pro qa:nihil potuit fieri amātius.i.magis amāter aut cum maiore amore meo ī te.Cōſydera nūc uiciſſim tuū ſ.factū.Tu nō mō.i.non ſolū nō fuiſti ibi.ſ. Laodiceæ ubi poſſes uidere me q̄ primū:id/eſt ualde cito: ſed diſceſſiſti eo quo ego nequdē.i.nō etiā triginta diebus.i. ſpatio.xxx. dierū:poſſem perſeq.i. ad pſummationē ſe qui:hoc eſt ſequendo attingere te:q.ſ. xxx. dies eſſent cōſtituti tibi:ut opinor: ad ſuccedendū tibi.i.qbus lege cornelia decedendū tibi erat puincia.Hoc:aut ut:factum tuū ui-

mi & amantiſſimi eſſe uideatur. At mihi tamē anteq̄ꝑ in prouincia uenirē: redditæ ſunt a te literæ qbus etſi te Tharſum proficiſci demōſtrabas tamē mihi nō dubiam ſpem mei cōueniendi afferebas: cū interea credo equidē maleuoli hoīes (late em̄ patet hoc uitiū: & eſt in multis) ſed tn̄ probabilē materiā nacti ſermōis: ignari meæ cōſtantiæ conabātur alienare a te uolūtatem meā: qui te forū Tharſi agere. ſtatuere multa decernere & iudicare dicerent: cū poſſes iā ſuſpicari tibi eſſe ſucceſſum: quæ ab iis qdē fieri ſolerent: q̄ breui tēpore ſibi ſuccedi putarēt. Hoꝝ ego ſermone nō mouebar: qnetiā (credas mihi uelim) ſiqd tu ageres: leuari me putabā moleſtia: & ex ānua ꝓuīcia: q̄ mihi lōga uideret̃ ꝓpe iā undecim mēſiū ꝓuinciā factā eſſe gaudebā: ſi abſenti mihi unius mēſis labor detractus eēt. Illud (uere dicā) me mouet: in tāta militū paucitate abeſſe treis cohortes: q̄ ſint pleniſſimæ: nec me ſcire ubi ſint. Moleſtiſſime autē fero: ꝙ te ubi uiſurus ſum: neſcio: eoq; ad te tardius ſcripſi: ꝙ quotidie teipm̄ expectabā. cū interea ne literas qdē ullas accepi: q̄ me docerent: qd ageres / aut ubi te uiſurus eēm. Itaq; uirum fortē: mihiq; in primis ꝓbatū Antoniū p̄fectū euocatoꝝ miſi ad te. cui: ſi tibi uideret̃: cohortes traderes: ut dū tp̄s anni eēt idoneū: aliqd negocii gerere poſſē: in quo tuo cōſilio. ut me ſperarē eſſe uſurū: & amicitia noſtra & literæ tuæ fecerant: qd̛ ne nūc qdē deſpero. Sed plane qn̄ aut ubi te uiſurus ſim: niſi ad me ſcripſeris: ne ſuſpicari qdem poſſum. Ego ut me tibi amiciſſimum eē: & æqui: & iniq intelligāt: curabo. De tuo in me aīo iniqs ſecus exiſtimādi uideris nō nihil loci dediſſe: Id ſi correxeris: mihi ualde gratū erit: Et ut hēre rōnē poſſis: quo loco me ſalua lege cornelia cōuenias: ego in ꝓuinciā ueni pridie Kal̃. ſextiles: iter in Ciliciā facio p Cappadociā. caſtra moui ab Iconio pridie Kal̃. Septēbris. Nūc tu & ex diebus: & ex ratiōe itineris: ſi putabis me eſſe conueniendum: conſtitues quo loco id cōmodiſſime fieri poſſit: & quo die. Vale.

deatur illis q ignorāt quo aīo ſumus inter nos. i. qui ignorant beneuolētiā nr̄am mutuā: eſſe hoīs alieni: ut dicā leuiſſimi. i. cū leuiſſima nota ſimultatis: aut hoīs fugientis cōgreſſum meū non cōiunctiſſimi & amantiſſimi mei. Attamē lr̄æ ſunt redditæ mihi a te. ſ. ſcriptæ: anteq̄ uenirē in prouinciā: quibus. ſ. literis: etſi. i. q̄q̄ demonſtrabas te ꝓficiſci Tharſum. i. ad eā urbē Ciliciæ: tn̄ afferebas mihi non dubiā. i. certā ſpem / conueniendi mei. i. ꝙ cōuenires me: cū interea: credo equidē: hoīes maleuoli: Nā hoc uitiū. ſ. maleuolentiæ & inuidiæ: patet. i. extēdit̃ late: & eſt in multis: ſed tamē. i. nihilominus q̄uis maleuoli ſuſpicari poſſent: nacti materiā probabilē ſermonis. ſ. de nobis faciendi: aut quē de nobis habuerunt: ignari cōſtantiæ meæ: conabātur alienare uolūtatē meā a te: q dicerent: te agere Tharſi forū. ſ. iudiciale: ſtatuere. i. ſtatuta cōdere decernere & iudicare multa: cū poſſis ſuſpicari ſucceſſū eſſe iā tibi. Quæ. ſ. iā dicta officia / forū agere. ſtatuere &c. ſolerēt quidē. i. certe fieri ab iis qui putarēt ſuccedi. i. ſucceſſionē fieri ſibi breui tēpore. i. ut Hubertinus intelligit. poſt breue tp̄s: nam qn̄ decedendū eſt: ſolēt diligentiſſime reliqua munera ꝓuinciæ explere: ſed Appius ſero id tunc feciſſet: cū ſibi ſucceſſum eſſe ſuſpicari debebat Aliis uidetur hoc dicere Appiū eo aīo id facere quo qui putaret ſucceſſionē Ciceronis breui tēpore fore. i. parum duraturā: & ita noluiſſe intermittere munera ꝓuinciæ. Ego nō mouebar. ſ. a cōſtanti amore: ſermone hoꝝ. i. hmōi hominū: qnetiam: uelim credas mihi: ego putabā me leuari. i. deonerari: moleſtia ī. moleſto negocio: ſi tu ageres / qd. i. aliqd ī prouincia. ſ. & gaudebā ꝓuinciā eſſe factam mihi ꝓpe. i. quaſi undecim mēſium ex prouincia annua. i. duodecim mēſium: q̄ uideretur mihi longa: gaudebā inquā ſi labor unius mēſis eſſet detractus mihi abſenti. Illud dicam uere: mouet. i. afficit dolore: me: treis cohortes quæ ſint pleniſſimæ. i. p̄fectiſſime abeſſe. i. dimiſſas a te: in tanta paucitate militū: nec me ſcire ubi ſint: ut uidelicet eas reuocet. Autē. i. ſed: ego fero moleſtiſſime: ꝙ neſcio ubi uiſurus ſū te: & eo. i. idcirco ſcripſi ad te tardius: ꝙ expectabā quotidie teipſum: cū interea ne qdē. i. non ſaltē accepi ullas literas. ſ. a te: quæ. ſ. lr̄æ docerent me / qd ageres: aut ubi uiſurus eſſem te. Itaq;. i. & ita: ego miſi ad te uirū fortē & ꝓbatū mihi ī primis: uidelicet Antoniū præfectū. ſ. militū euocatoꝝ. i. qui per euuocationē militant. Tria em̄ ut Seruius docet. erant militū genera: legitimū unum: eoꝝ qui ſinguli iurabant pro rep. ſe eſſe facturos: & ii nō diſcedebāt niſi completo militiæ tpe: alterū tumultus: eoꝝ uidelicet qui orto tumultu ad unū bellum militabāt: ut in bello gallico & Italico: & tertiū euocationis cū ad diuerſa loca diuerſi ꝓpter cogēdos mittebant̃ exercitus. Cui. ſ. p̄fecto euocatoꝝ: tu traderes cohortes: ſi uideret̃ tibi. ſ. ita faciendū: ut poſſem gerere aliqd negocii dū. i. do-

Militum genera

nec tp̄s

nec tp̄s anni eſſet idoneum. ſ. ad bellum gerendū. In quo. ſ. negocio gerendo: & amicitia noſtra & lr̄æ tuæ fecerant ut ſperarem me eſſe uſurū conſilio tuo. Sed plane. i. oīno: ne quidē. i. non ſaltē ſuſpicari poſſum ubi aut quādo ſim uiſurus te. Ego curabo ut & æqui & iniqui intelligāt me eſſe amiciſſimū tibi. tu uideris dediſſe iniquis nō nihil loci. i. occaſionis & quaſi anſam: exiſtimādi. i. iudicandi: ſecus. i. aliter de aīo tuo in me: ſi tu correxeris id: erit ualde gratū mihi. Et ut poſſis hēre rōnē. i. modū: quo loco cōuenias me / lege cornelia ſalua. i. ītra trigeſimū diem: ego ueni in prouinciā pridie kalen. ſextiles. i. ultimo die Iulii: & facio iter in Ciliciā per Cappadociam. Ego moui caſtra ab Iconio oppido illo Cappadociæ: pridie kalen. Septembris. i. ultimo die Auguſti: nunc tu conſtitues & ex diebus: & ex ratione itineris / ſi putabis me eſſe conueniēdum: quo loco & quo die: id ſcilicet conuentus noſter poſſit fieri commodiſſime. Vale.

M. T. C. Salutē dicit Appio Pulchro.

PLuribus uerbis ad te ſcribā: cū plus ocii nactus ero. Hæc ſcripſi ſubito: cū Bruti pueri Laodiceæ me cōueniſſent: & ſe Romā ꝓperare dixiſſent. Itaq; nullas iis p̄terq̄ꝑ ad te & ad Brutū dedi literas. Legati Apameani mihi uolumen a te plenū querelæ iniqſſimæ reddiderunt: ꝙ eoꝝ ædificationē literis meis īpediſſem. Eadē ep̄la petebas: ut eos q̄ꝑprimū ne in hyemē inciderent: ad facultatē ædificandi liberarem: & ſimul peracute querebare: ꝙ eos tributa exigere uetarē: prius: q̄ꝑ ego re cognita ꝑmiſiſſem: genus aūt quoddā fuiſſe impediendi: cū ego cognoſcere nō poſſem: niſi cū ad hyemem me ex Cilicia recepiſſem. Ad oīa accipe: & cognoſce æqtatē expoſtulatiōis tuæ. Primum cū ad me aditū eſſet ab iis qui dicerent a ſe intolerabilia tributa exigi: qd habuit iniqtatis me ſcribere: ne facerent anteq̄ꝑ ego rē: cāmq; cognoſcerem? Non poterā credo ante hyemē (ſic em̄ ſcribis) Quaſi uero ad cognoſcendū ego ad illos nō illi ad me uenire debuerint. Tā longe inquis? Quid? cū dabas iis literas per quas mecū agebas: ne eos impedirē: quo minus ante hyemē ædificarent: nō eos ad me uēturos arbitrare? Tāetſi id quidē fecerunt ridicule. Quas em̄ literas afferebāt: ut opus æſtate facere poſſent eas mihi poſt brumā rediderunt. Sed ſcito: & multo pluries eē: qui de tributis recuſent: q̄ꝑ q exigi uelint: & me tamē: qd̛ te uelle exiſtimē: eſſe facturū. De Apameanis hactenus. A Pauſania Lētuli Liberto: ac Cæſonio audiui: cū dicerent: te ſecū eſſe q̄ſtum: ꝙ tibi obuiam non prodiſſem: ſcilicet contēpſi te: nec poteſt fieri me qcq̄ ſuperbius. Cū puer tuus ad me ſecūda fere uigilia ueniſſet: iſq; te ante lucē Iconiū mihi uenturū nūciaſſet: incertūq; utra uia: cū eſſent duæ / altera Varronē tuū familiariſſimū alteraq; Leptā præfectū fabrum meū

PLuribus uerbis &c. Diſcedēdo Appi⁹ ex ꝓuincia cū Apameæ eſſet: inde ad Ciceronē legatos miſerat cū literis plenis querelarū: ꝙ Cicero edicto īpediuiſſet ædificationē quā Apameani cœperāt in glorioſam memoriā appii exactis tributis ex prouincia: Ad qd̛ reſpōdet Cicero ſe purgās & Appiū callide accuſans ꝙ ꝓuinciā oppreſſerit. Deinde purgat ꝙ Appio nō ierit obuiā. refellitq; ꝙ Lentuli nobilitatē ſuæ nouitati tātope p̄tulerit Appius. Ordo eſt. Ego ſcribam ad te pl̄ibus uerbis. ſ. q̄ nunc: cū nactus ero plus ocii. Ego ſcripſi hæc ſubito: cū pueri. i. ſerui Bruti cōueniſſent me. i. ueniſſent ad me Laodiceæ. i. in ea urbe Anthiochiæ: & dixiſſent ſe ꝓperare. i. ꝓperanter iter parare: Romā: Itaq;. i. & ita: ego nullas. i. non ullas: nō dedi iis. i. eis ullas literas p̄terq̄ ad te & ad Brutū: Legati Apameani. i. ab Apamea urbe Anthiochiæ: Sūt tamē qui appiani legant: ſed errant ut patebit in ep̄la q̄ incipit Vix tandē: reddiderūt mihi a te. ſ. miſſum: uolumen. i. libellū: plenū q̄relæ iniqſſimæ. i. iniuſtiſſimæ: ꝙ. i. qa ego īpediuiſſem lr̄is meis ædificationē eoꝝ. ſ. legatoꝝ: uidetur potuiſſe dicere ſuā Tu petebas eadē epiſtola: ut liberarē. i. liberos facerē: & poteſtatem eis facerē / ad facultatē ædificandi. i. ut poſſint ædificare q̄primū. i. ualde cito / ſtatī uiſis literis tuis ne inciderēt in hyemē qua magna ædificia fieri nō ſolent: & querebare i. querebaris ſimul: pacute. i. multū ſubtilit̃ ꝙ ego uetarē eos exigere tributa. ſ. ad ædificationē perficiendā: erat aūt in honorē Appii cœpta: p̄us. i. anteq̄ ego ꝑmiſiſſem re cognita: hoc eſt ꝙ nō prius exigerent q̄ ꝑmiſiſſem: & nollē permittere niſi re cognita. Aūt. i. ſed q̄rebare. i. querēdo dicebas: fuiſſe quoddā genus. i. formā aut rōnē impediēdi i. me nō aliud q̄ſiuiſſe q̄ ut impedirē ædificationē: cū ego nō poſſem cognoſcere. ſ. rem niſi cū ad hyemē recepiſſem me ex Cilicia: in hyeme aūt ut dixi ædificatio minus apte fieret. Accipe ſup. reſponſum ad oīa: & cognoſce æqtatem: quā nullā putas: expoſtulationis tuæ. i. manifeſte poſtulationis iniuriarum de me Primū: cū aditū. i. acceſſū eēt ad me: ab iis. ſ. Cilicibus: q dicerent tributa intolerabilia. i. grauiſſima exigi a ſe: qd ini-

quitatis habuit me ſcribere.i.q̃ ſcriberem/ne.i.ut nõ facerent anteq̃ cognoſcerẽ rẽ & cauſam? Credo: ſic em̃ ſcribis: nõ poteram ſup.cognoſcere rẽ & cãm ante hyemẽ: & eſt p ironiã dictũ unde addit: Quaſi uero ego debuerim ire ad illos.ſ.legatos qui pecuniã exigebant: & illi nõ debuerint uenire ad me Inquis.i.ſcio q̃ iã dicis: uenirent illi ad te: tã longe? Quid? modus interrogãdi cũ dabas iis literas/per q̃s agebas mecũ/ne impedirẽ eos: quominus.i. ut nõ aut qa ædificarẽt añ hyemẽ nõ arbitrabare eos uẽturos ad me? Tãetſi.i.nihilominus: tamẽ etiã ſi non arbitratus eſſes ipſi fecerũt quidẽ id.i. uenerũt ad me: ridicule.i.ſtulte: ita ut rideri poſſent. Em̃.i.quia ipſi reddiderunt mihi poſt brumã.i. breuiſſimũ tp̃s lucis: hoc eſt poſt mediũ hyemis: eas lr̃as/quas afferebant/ut poſſent facere opus æſtate.ſ.durante. Sed ſcito: & i.ſimul: plures multo eſſe q̃ recuſent.ſ.exactionẽ de tributis: q̃ qui uelint ſup.ea exigi: & tamẽ.i.nihilominus me eẽ facturum qd̃ exiſtimẽ te uelle. Hactenus ſup.reſpondi aut ſcripſi de Apameanis.ſ.legatis. Ego audiui a Pauſania liberto Lentuli: ac a Cæſonio cũ dicerent.i.audiui eos dicẽtes: te queſtũ.i.conqueſtũ eẽ ſecũ/q̃ nõ prodiſſem obuiã tibi.ſ.redeunti e ꝓuincia. Scilicet.i.ſcire licet quãobrẽ: quia contempſi te: nec quicq̃ põt fieri ſuperbius me. Cũ puer.i.ſeruus tuus ueniſſet ad me ſecũda uigilia noctis: & is nũciaſſet te uenturũ Iconiũ.i.ĩ eã urbẽ Cappadociæ: ante lucẽ: & incertũ ſup.eſſet utra uia.i.qua duarũ uiarũ.ſ.uenturus eẽs: cũ duæ.ſ.uie eſſent: ego miſi altera uia obuiã tibi: Varronẽ familiariſſimũ tuũ: & altera.ſ.uia, Leptam ꝓfectũ meũ fabrũ pro fabrox: & mandaui utriq̃ eox ut excurrerent.i.extra ordinẽ ac põpam p̃correrent ad me: ut poſſem ꝓdire obuiã tibi. Lepta currens uenit & nũciauit mihi/te iã ꝓtergreſſum eẽ caſtra.ſ.Romana. Ego ueni ꝓfeſtim.i. cũ feſtinatione Iconiũ.i.in eam urbẽ Cappadociæ. Cætera ſunt iã nota tibi.q.d.ſcis q̃ per te ſteterit quo minus te conuenerim. An.i.utrũ ueriſimile eſt q̃ ego non prodirẽ obuiam: primũ Appio Clodio.ſ.pulchro? q.d.homini nobiliſſimo: deinde imperatori: deinde more maiorũ.i.ex uetere inſtituto: deinde qd̃ eſt caput.i. p̃cipuum momẽtum rei/amico. Preſertim cũ ſoleam facere in iſto genere.ſ.officiorũ etiam multo ambitioſius.i. copioſius & curioſius: q̃ honor meus & dignitas ſup.mea poſtulat. Sed hæc hactenus ſup.ſint dicta.

Illud.&c. Idẽ Pauſania.ſ.libertus Lentuli dicebat te diximſe illud. Quidni? .i. cur non ita fieret: eſt ironia. Appius ſup.ꝓceſſit obuiã Lentulo redeũti e ꝓuincia cũ ille ſuccederet: & Lentulus ꝓceſſit obuiã Appio.ſ.ex eadẽ redeũte: hoc eſt nobiliſſimus nobiliſſimo: Cicero homo nouus: noluit.ſ. ꝓcedere obuiã Appio. Quæſo.i.quæro ex te: tu ne ſup.effutiuiſti has.i.hmõi ineptias: hõ.i. cũ ſis hõ: mea ſnĩa.i.quãtum ego de te ſentio: ſumma prudẽtia.i.habẽs ſũmã prudentiam etiã multa doctrina.i. habens multã doctrinam: & plurimã uſu rẽrũ: addo urbanitatẽ: i.aſteiſmon: hoc eſt morũ honeſtatẽ quæ in urbibus potius q̃ in agro eſt: quæ.ſ.urbanitas eſt uirtus: ut ſtoici putãt.i.cenſent rectiſſime: exiſtimas.i.iudicas tu: ullã appietatẽ: ideſt nobilitatẽ & gentilitatem appiox: aut Lentulitatẽ.i.nobilitatẽ Lẽtulorũ: ualere plus.i.eſſe maioris æſtimationis apud me q̃ ornamenta uirtutis? .q.d.longe erras.nã cũ nondũ cõſecutus erã/ea q̃ ſunt ampliſſima opinionibus.i.ſcdm opiniões hoĩum: uidelicet conſulatũ & triũphos: tamẽ.i.nihilominus ego nũq̃.ſum admiratus.ſ. tanq̃ rẽ admiratione dignã: iſta.ſ.quæ iactatis noĩa ueſtra: ſed ſup.arbitrabar uiros q reliquiſſent uobis ea.ſ.noĩa præclara: magnos.nam niſi tibi obuiã miſi: mandaui utriq̃ eox: ut ante ad me excurrerent: ut tibi obuiã prodire poſſem. Currens Lepta uenit/mihiq̃ nunciauit te iã caſtra prætergreſſum eſſe. Confeſtim Iconiũ ueni/cætera iã tibi nota ſunt. An ego tibi obuiam non prodirem primũ Appio Clodio? deinde Imperatori? deinde more maiorum? deinde (quod caput eſt) amico? præſertim cum in iſto genere multo etiam ambitioſius facere ſoleam q̃ honor meus: & dignitas poſtulat? Sed hæc hactenus.

Illud idẽ Pauſania dicebat te diximſe: quidni Appius Lentulo? Lentulus Appio ꝓceſſit obuiã: Cicero Appio noluit? Quæſo etiã ne tu has ineptias hõ mea ſnĩa ſumma prudentia: multa etiã doctrina: plurimo rerũ uſu: addo urbanitatẽ: quæ eſt uirtus: ut ſtoici rectiſſime putant: ullã appietatem/aut lentulitatem ualere apud me plus q̃ ornamenta uirtutis exiſtimas? Cũ ea conſecutus nondũ erã/quæ ſunt hoĩum opinionibus ampliſſima: tñ iſta ueſtra noĩa nũq̃ ſum admiratus: uiros eos: qui ea uobis reliquiſſent: magnos arbitrabar. Poſtea uero q̃ ita & cœpi & geſſi maxima impia: ut mihi nihil neq̃ ad honorẽ: neq̃ ad gl̃iam acqrẽdã deeſſe putarẽ: ſuperiorẽ qdemnũq̃ : ſed parẽ me uobis ſperaui eſſe factũ. Nec me hercule aliter uidi exiſtimare uel. Gn. Põpeium: quẽ oĩbus: qui unq̃ fuerunt/uel Publiũ Lẽtulũ: quẽ mihi ipſi antepono. Tu ſi aliter exiſtimas/nihil errabis/ſi paulo diligentius ut qd ſit εξοχη qd ευτενια intelligas. Athenodorus Sãdonis filius: qd de his rebus dicat: attẽderis. Sed ut ad rem

redeam

redeã: me tibi non amicũ modo: uerũ etium amiciſſimum exiſtimes uelim. Profecto oĩbus meis officiis efficiã: ut ita eſſe uere poſſis iudicare. Tu autẽ ſi id agis: ut minus mea cã: dum ego abſum debere uidearis: q̃ ego tua laborarim: libero te iſta cura παρεμοιτεκαι αλλοιοι κε με τιμησουσι μαλιςα δε μηοιεγτα ζευς. Si autẽ natura es φιλαιτιοσ illud non perficies: quo minus tua cauſa uelim hoc aſſeq̃re: ut quã in partẽ accipias: minus laborem. Hæc ad te ſcripſi liberius fretus cõſcientia officii mei. beneuolentiæq̃: quam a me certo iudicio ſuſceptam: quod tu uoles: conſeruabo. Vale.

illi magni fuiſſent: nõ reliqſſent poſteris ſuis noĩa p̃clara. Vero.i.ſed poſtea q̃ ego cœpi.i.adiui & geſſi impia maxima: ita ut putarem nihil deeſſe mihi/neq̃ ad honorẽ ſup. acqrendũ: neq̃ ad gl̃iam acqrendã: ſperaui me eẽ factũ nunq̃ quidẽ ſuperiorẽ/ſed parẽ uobis. Nec me hercule ego uidi uel Gnæum Põpeiũ quem antepono oĩbus qui unq̃ fuerunt: uel Lentulũ quem antepono mihi ipſi: exiſtimare.i.cenſere & iudicare aliter.ſ. q̃ q̃ par uobis factus eẽm. Tu o Appi ſi exiſtimas.i.iudicas aliter: nihil errabis ſi ut intelligas qd ſit εξοχη exoche.i.excexcellentia: quid ſup.ſit ευγενια.i.nobilitas & bona natiuitas: attenderis: ideſt animaduerteris quid Athenodorus filius Sandonis: addit̃ autem id: quia ut Strabo refert fuit etiã alter Cordiſion dictus: hic autem Sandonis filius fuit pretor Cæſaris: dicat de his rebus: quia nobilitatem uirtute metiebat̃: dicebatq̃: qd̃ Iuuenalis. Tota licet ueteres exornẽt undiq̃ cæræ. Atria nobilitas ſola eſt atq̃ unica uirtus. ſed ut redeã ad rem.i.qd̃ ad utilitatem faciat. Ego uelim ſup.ut exiſtimes: me non modo.i.non tantum amicũ tibi: uerũ etiam amiciſſimũ. Profecto: ego efficiã oĩbus officiis meis ut tu poſſis iudicare ita eẽ uere. Tu autẽ ſi agis.i. p̃tẽdis id: ut tu uidearis debere minus ſup.laborare mea cauſa dũ.i.donec ego abſum: q̃ ego laborarim pro laborauerim tua ſup.cã: ego libero te iſta cura.i.ſum contẽtus ut mea cã nõ labores: nam ut inquit Agamnon homericus ad Achilleſm iratũ in primo Iliados: προρεμοιγε .i.apud me. και αλλοι .i. & alii ſup.ſunt οικεμετιμησι οισι qui me honorabunt. μαλιςασ δε maxime autẽ μητιετα conſiliarius ζευς Iuppiter. Quaſi dicat Cicero ſi tu minus honorabis me: honorabũt alii. ſi aũt es natura.i.p naturã φιλαιτιοσ i.querulus: tũc non perficies quominus.i. ut non: uelim.ſ.laborare aut prodeſſe in cauſa tua. aut ſic quo .i. ut uelim minus ſup.ꝓpterea in cã tua: ſed ſup.tu aſſequere: ideſt obtinebis hoc: ut laborem .i. curem: minus in quam partẽ accipias.ſ.hæc a me ſcripta ſiue in bonã/ſiue in malam. Ego ſcripſi has ad te liberius: ideſt multum libere aut liberius q̃ par eſt: frætus conſcientia officii mei & beneuolentiæ ſup.mea: quam ſuſceptam certo iudicio a me: conſeruabo quoad: ideſt q̃diu tu uoles.

Cicero Salutem dicit Appio pulchro.

QT ſi quãtum ex literis tuis intelligere potui uidebã te hanc epl̃am: cũ ad urbẽ ueniſſes: eſſe lecturũ: refrigerato iã leuiſſimo ſermone hoĩum ꝓuincialiũ: tñ cum tu tam multis uerbis ad me de improbox oratione ſcripſiſſes: faciẽdum mihi putaui: ut tuis literis breui reſpõderẽ. Sed prima duo capita epl̃æ tuæ tacita mihi quodãmodo relinquẽda ſunt nihil em̃ habẽt: qd̃ aut definitũ ſit: aut certũ: niſi me uultu & taciturnitate ſignificaſſe tibi nõ eſſe amicum. idq̃ pro tribunali cũ aliqd ageret̃: & nõnullis ĩ cõuiuiis intelligi potuiſſe. Hoc totũ nihil eſſe poſſum intelligere: ſed cũ ſit nihil/nec qd dicatur quidẽ intelligo Illud qdem ſcio: meos multos/& illuſtreis/& ex ſupiore & ex æquo loco ſermones habitos cũ tua ſumma laude: & cũ magna ſollicitudine: & ſignificatiõe noſtræ familiaritatis ad te uere potuiſſe deferri. Nam qd̃ ad legatos attinet: qd a me fieri potuit: aut elegã/

QT ſi. Reſpõdet epl̃æ Appii: qua mlta obiecerat q̃ purgat ut legẽti facile patebit. Ordo aũt eſt. Etſi.i.q̃q̃: ego uidebam quãtũ potui intelligere ex literis tuis: te lecturũ ſup.eſſe hãc epl̃am cũ ueniſſes ad urbem.ſ.rom̃ã: ſermone leuiſſimo.i. incõſtantiſſimo hoĩum ꝓuincialiũ/qui iniq̃ conſſti fuerunt de Cicerone: refrigeratũ.i. tẽperatum & ſedatũ iã: tñ cũ tu ſcripſiſſes ad me tam multis uerbis de ofone.i. locutiõe hominũ improbox: ego putaui faciẽdũ mihi: ideſt me debere facere: ut reſpõderẽ breui: i.breuiter: uel breui ſup.epl̃a uel reſponſione: lr̃is tuis. Sed duo prima capita.i.pncipales ſnĩæ epiſtolæ tuæ: relinquẽda ſunt mihi quodãmodo tacita: em̃.i.qa: nihil habẽt qd̃ ſit aut definitũ.i.determinatũ aut certũ: niſi me ſignificaſſe uultu & taciturnitate.i.eo q̃ uultũ iratũ haberẽ: & nihil dicerem: me ſup.non eẽ amicũ tibi: idq̃.i.& id potuiſſe ĩtelligi: pro tribunali.ante tribunal/cũ aliqd ageret̃: & in nõnullis.i.qbuſdam conuiuiis. Ego inq̃t Cicero: poſſum intelligere hoc totum nihil eſſe.i.ex uana ſuſpitiõe eſſe ortũ ſed cũ ſit nihil.ſ.in re: nec qdem.i. non etiã aut non ſaltẽ/intelligo qd̃ dicat̃. Quidẽ.i. certe: ego ſcio illud multos ſermões meos

habitos & illustreis,i.claros:& ex superiore loco.i.cũ in sede magistrali sederẽ:& in loco/æquo.i.plano: cũ ut priuatus loquerer: cũ summa laude tua:& cũ magna sollicitudine.i.anxietate:& significatione familiaritatis nostræ potuisse deferri.i. delatorie afferri ad te:uere.i.ueraciter.Nam qd'attinet ad legatos:qui cõibus sumptibus uolebant Romã proficisci ut Appiũ publice laudarẽt quid potuit fieri a me/aut elegantius.i.decentius aut iustius/q̃ ut minuerẽ sumptus: idest expensas ciuitatũ egẽtissimarũ:sine ulla ĩminutione dignitatis tuæ: p̃sertim ipsis ciuitatibus/postulãtibus sup.illud'q.d. nihil.Nã totũ genus legationũ.i.legatoꝝ p̃ficiscentiũ .i. abeuntiũ tuo noĩe nõ erat notũ mihi.i.nõ erat approbatũ a me cũ nescirem iustã rõnem earũ.Cũ ego essem Apameæ.i. ĩ ea urbe Anthiochiæ:aut ut alii dicũt phrygiæ:Sed Strabo dicit sic:Anthiocẽsibus ad Austrum Apamea est:in mediterranea sita. Et paulo ante de Anthiocensi ꝓuincia q̃ est pars syriæ loquens dicit Vocat' etiam tetrapolis ex insignibus urbibus q̃ ibi sunt: & si plures sint maxime tñ q̃tuor sunt:Anthiochia apud Daphnẽ:& Sceleucia in Pieria:& Apamea & Laodicea: q̃ ꝓpter concordiã sorores dicebant'.Eas Seleucus cõdidit: Maxima ab eius patre AnthiochoAnthiochia dicta est:Munitissima ab eo Apamea uero ab eius uxore:Laodicea aũt a matre noĩata est Alibi tñ dicit Apameam & Laodiceã Phrygiarũ urbiũ maximas.Sed Phrygia generaliter ea quoq; pars dicit'.Principes multaꝝ ciuitatũ detulerunt ad me .i. clã insinuauerunt mihi:sumptus nimis magnos:decerni i.decreto adiudicari:legatis.s. Romã ituris cũ ciuitates non essent:soluẽdo.i.ut soluãt: Ego cogitaui multa simul:hic .i. in hac re: aut hoc tpe:primũ arbitrabar te hoĩem:nõ solũ sapientẽ:uerũetiã ut nunc loqmur:urbanũ.i.politũ sermone & moribus:nõ delectari/isto genere legationũ.s.q̃ in uanũ exhaurirent egẽtissimas ciuitates:& ego arbitror me disputasse id multis uerbis/pro tribunali.i.in tribunali: synadis.i.in eo oppido cariæ;ubi uis est marmoꝝ q̃ synadica in de dicunt' Alii phrygiæ quoq; eã addicunt: qa uicinia sunt loca:phrygiaq; maior ea cõplectitur:Est autẽ forma ablatiui plalis:Primum sup dixi disputãdo:Appiũ Clodiũ eẽ laudatũ senatui &ppl'o Romano.i.a senatu & ppl'o Romano:aut corã senatu & po.Ro. non testimonio myndensiũ.i.legatoꝝ e Myndo oppido Cariæ: mentio eñ legationis mittendæ facta est ĩ eo oppido :sed sua sponte.i.sine alicuius intercessione:Nã senatus de repu.benemeritos sponte laudare solebat: deinde sup.dixi:me uidisse ista accidere multis;ut legationes uenirent Romã causa coꝝ.s.laudandoꝝ: sed dixi me non meminisse.ullum tps aut locũ laudandi dari his.i.hmõi legationibus:Sicut Agrecius dicit memini exigit p̃sens tps:ut memini uidere non uidisse:& hic dari nõ datũ esse. Idq; Cicero fere obseruat. Valla tamẽ in Raudẽsem

Apamea

Anthiochia
Seleucia
Laodicea

Soluendo

Memini

tius aut iustius:q̃ ut sumptus egẽtissimarũ ciuitatũ minuerem sine ulla ĩminutione dignitatis tuæ: p̃sertim ipsis ciuitatibus postulãtibus? Nã mihi totũ genus legationum tuo noĩe proficiscẽtium notũ nõ erat. Apameæ cũ essem multarum ciuitatũ p̃ricipes ad me detulerunt sumptus decerni legatis nimis magnos:cũ soluendo ciuitates non essent.Hic ego multa simul cogitaui:primũ te hoĩem non solũ sapientẽ:uerũetiam ut nunc loqmur:urbanũ non arbitrabar genere isto legationum delectari:idq; me arbitror Synadis ꝓ tribunali multis uerbis disputauisse.Primũ Appium Clodiũ senatui populoq; Ro.non Myndẽsiũ testimonio (in ea eñ ciuitate mẽtio facta est)sed sua spõte eẽ laudatum:deinde me ista uidisse accidere multis:ut eoꝝ causa legationes Romã uenirent:sed his legatiõibus non meminisse ullum tps laudãdi:aut locũ dari . studia mihi eoꝝ placere:q; in te benemerito grati essent: consiliũ totũ uideri minime necessariũ . si autẽ uellẽt declarare in eo offiñ suũ laudaturũ me:si quis suo sũptu functus esset officio concessurũ si legitimo : nõ p/missurum si infinito. Quid eñ reprehendi põt: nisi q; addis uisum esse qbusdã edictũ meũ:quasi cõsulto ad istas legationes ĩpediendas esse accõmodatũ? Iã uero non tantũ mihi uidẽtur iniuriã facere:ii q hæc disputant:q̃ si cuius aures ad hanc disputationẽ patẽt. Romæ cõposui edictũ:nihil addidi:nisi quod publicani me rogarunt:cũ Samũ ad me uenissent:ut de tuo edicto totidẽ uerbis transferrẽ in meũ diligentissime scriptum.caput est qd' pertinetad minuẽdos sumptus ciuitatũ:quo in capite sunt quedẽ noua salutaria ciuitatibus:qbus ego magnope delector . Hoc uero ex quo suspicio nata est:me exquisiuisse aliquid:in quo te offenderem:translatitium est.Neq; enim eram tam desipiens:ut priuatæ rei causa legari putarem:qui & tibi non priuato:& pro re non priuata sua:sed publica non in priuato : sed in publico orbis terræ consilio: idest in senatu:ut gratias agerent : mittebantur.

in Raudensem improbat.Certũ autẽ est Verg.in geor.dixisse Memini Coritiũ uidisse senẽ:& Persiũ. memini somniasse:sed frequentior est per p̃sens locutio:Dixi sup.studia eoꝝ qui ire aut mittere uolebãt : placere mihi/q; essent grati in te benemerito:sed sup.dixi:consiliũ totum.s.de mittẽdis lægatis uideri minime necessarium.Si autẽ uellent declarare offiñ suũ in eo.s.ꝓsilio aut incœpto:dixi sup.me laudaturũ siquis functus esset officio.s.legationis Romã tui laudandi gr̃a:suo.i.ꝓprio sumptu:non ciuitatũ egentiũ:&dixi concessurũ si sup.functus esset suo sumptu legitimo.i.rõnabili/qualẽ leges permittũt & sup.dixi me:non pmissurũ si infinito.s.sumptu:qa cederet in detrimentũ reipu.cui expedit ut unusq;q; re sua bene utatur.Disputaui aũt publice aut fateor me disputasse publice:quid eñ põt reprehendi.s.in meo facto:nisi q; addas uisum esse qbusdam edictũ meũ esse accõmodatũ.i.applicatũ:quasi consulto.i.ꝓsilio præuio ad istas legationes ĩpediẽdas? Iã uero ii q hæc disputant.i.uariis sermonibus agitant:non uident' mihi facere iniuriã:tantũ.i. intantũ:q̃.i. q̃tũ: sup.is si cuius.i.siqs talis sit q; eius aures patent ad hãc disputationẽ:tacite notat Appiũ:q detractores libẽter audit:modestius tñ dicit:si cuius q̃ si diceret ut multi legunt q̃ ii quoꝝ&c.aut is cuius &c. Ego cõposui edictũ Romæ.i.cũ adhuc Romæ essem:nec qcq̃ de legatiõibus istis suspicarer.& nihil addidi:nisi id qd' publicani.i. qui pub.ut uectigalia cõducunt & tractant:rogarunt me:cũ uenissent ad me Samũ.i.in eã urbẽ insulæ eiusdẽ noĩs:sed urbs etiã same dicit':insula tñ samos:ut transferrẽ.i.trãsmutarẽ:de tuo edicto in meũ.s. edictũ scriptum diligẽtissime:totidẽ uerbis:quot esset scriptũ in tuo edicto: hoc est ut qd' erat in tuo edicto:ponerẽ alit' in meo:& sup.illud qd' uoluerunt transferri:est caput.i.capitulũ:qd' pertinet ad minuẽdos sumptus ciuitatũ: in quo capite sunt q̃dam noua/salutaria ciuitatibus qbus ego delector magnope. Vero ꝓ sed:hoc ex quo suspicio nata est/me exqsiuisse.i.excogitasse aliqd/in quo offenderẽ te:est tralaticiũ.i.seu trãslatitiũ.i.fictitiũ et falso in me trãslatũ ex malicia eoꝝ qui talia cogitãt & faciũt.Neq; eñ erã tã desipiẽs ut putarẽ sup. eos legari cã rei ꝓuate q mittebant' ut gr̃as agerent:& tibi non ꝓuato sed pub.magr̃atu functo & nõ pro re ꝓuata sua.i. sibi ꝓpria sed sup.& nõ.s.gr̃as agerẽt:in ꝓuato.s.loco:sed in pub.ꝓsilio orbis terræ.i.in senatu.s.Romano.

Neq; eñ cum edixi:ne quis iniussu meo ꝓficisceretur: exclusi eos q me in castra:& qui trans Taurũ pseq nõ possent.Nã id est maxime in tuis literis irridendum. Quid eñ erat q; me persequerent' ĩ castra:Taurumue transirent? cũ eo Laodicea usq; ad Iconiũ iter ita fecerim:ut me oĩum illarũ diœcesiũ quæ cis Taurũ sũt oĩumq; earũ ciuitatũ magistratus:legatiõesq; conuenirent:nisi forte postea cœperũt legari q̃ ego Taurũ transgressus sum:qd' certe non ita est.Cũ eñ Laodiceæ cũ Apameæ:cũ Synadis:cũ Philomeli : cũ Iconii essem:qbus in oppidis oĩbus cõmoratus sum : oẽs iã istius generis legationes erant cõstitutæ. Atq; hoc tamẽ te scire uolo:me de isto sumptu legationũ:aut minuẽdo:aut remittẽdo decreuisse nihil : nisi q; p̃ricipes ciuitatũ mane postulassent:ne in uẽditionẽ tributoꝝ & illã acerbissimã exactionẽ:quã tu nõ ignoras capitum:atq; ostioꝝ inducerent' sumptus minime necessarii.Ego autẽ cũ hoc suscepissem:nõ solũ iustitia:sed etiã misericordia adductus : ut leuarẽ miseriis ꝑditas ciuitates:&perditas maxime ꝑ magistratus suos:non potui in illo sumptu nõ necessario negligens esse.Tu cũ istiusmodi sermões ad te delati de me sunt:nõ debuisti credere.Si autẽ hoc genere delectaris:ut q̃ tibi ĩmentem ueniant:aliis attribuas:genus sermonis ĩducis in amicitiã minime liberale: Ego si in ꝓuincia de/

Samos

Persequi

Diœcesis

Philomelũ

Neq; eñ cũ edixi.i.publico mãdato iussi:ne quis ꝓficisceret'.s.Romã iniussu.i. sine iussu meo exclusi eos qui non possent pseq.i. ad finẽ usq; seq . Non eñ semp in malũ accipiẽt:me in castra:&q non possent pseq me trans Taurũ.s.montem:qa qui nequis dicit oẽs includit sub uetatiõe sua.Nã.i.maxime ridẽdũ in literis tuis.Scripserat eñ Appius mordendo Ciceronẽ q; cũ ꝓhibuisset quẽq̃ iniussu suo ꝓficisci Romã non ꝓhibuerit,ꝓficisci secũ in castra & trans Taurũ:imo dicit Cicero generalẽ se fecisse ꝓhibitionem: neq; opus fuisse ut legationes mitterentur secũ aut in castra aut trãs Taurũ. Quid eñ erat q;.i.ꝓpter qd' persequerent' in castra:uel ꝓ uel/trãsirent Taurũ : nomẽ est maximi mõtis armeniã a Cilicia dirimẽtis:cũ ego fecerim iter: Laodicea.i.ab ea urbe anthiochiæ aut Siriæ seu Phrigie maioris. usq; ad Iconium oppidũ Cappadociæ:ita ut magr̃atus & legationes oĩm diœcesiũ.i. iurisdictionũ ac gubernationũ : a uerbo ΔΙΟΙΚΕΩ diœceo qd' est guberno:unde secũda ꝓ œ scribit':& tertia græcis ꝓ η & ita ambe sunt lõge:estq; ΔΙΟΙΚΗΤΙΣΙΣ diœcesis dispositio. gubernatio iurisdictio:quæ sunt cis.i.citra taurũ : & oĩum illarũ ciuitatũ:conuenirent me.s. agẽdi mecũ de rebus suis gr̃a : nisi forte legati sup.cœperunt legari .i. mitti postea q̃ ego trãsgressus sum Taurũ:qd' certe nõ est ita. Cum eñ eẽm Laodiceæ:cum eẽm Apameæ cũ:repete eẽm:synadis:cũ.s.eẽm philomeli cũ essem Iconii:quæ sunt oppida iã nota in ꝓuincia sita:Iconiũ qdem in Cappadocia: Philomelũ in phrigia.s.maiore: qd' situ est in magna planicie a septẽtrione:cætera ꝑus

Synnada dicta ſunt. Synnada qdem urbs eſt aſiatica ad Cariæ fines: & ut Strabo dicit nō magna eſt: ad quā planicies iacet oleis cōſita. lx. fere ſtadiorꝫ. Vlterius eſt dorci uicus & Synnadici lapidis fodina. De declinatiōe autem neqꝫ hæſites: qa Cicero ſynnadis aduerbialiter dicit credā uti ablatiuo pl'ali ut ſit ntūs ſynnada ſynnadorꝫ: Calepin' tū dicit apd' Sydoniū declinari ſynnas ſynnadis: qd' hic dici nō poſſet: nā ab eo ntō diceret' hic ſynnade aut ſynnadi nō ſynnadis: in qbus omnibus oppidis ego cōmoratus ſum. i. morā traxi: oēs legationes iſtius generis. ſ. q̄ mitterent' tui laudandi gr̄a: erant conſtitute. i. tranſactæ: Atqꝫ ego uolo te tamē ſcire hoc me nihil decreuiſſe. i. decreto cōſtituiſſe: de iſto ſumptu legationū aut minuēdo aut remittendo. ſ. illis q eo onerabātur: niſi qd' p̄ncipes ciuitatū poſtulaſſent mane. i. matutino tēpore eius diei quo decreuerā ne ſumptus minime. i. oino nō neceſſarii: inducerētur in uenditionē tributorꝫ: interdū eēm tributa uendūtur & q ea emunt acerbiſſime exigūt & illā acerbiſſimā exactionē capitū atqꝫ oſtiorꝫ. i. de ſingulis capitibus atqꝫ oſtiis domus: quā tu non ignoras: qa eius tēpore uigebat/ aut ab eo aut eius gratia inſtituta erat. Ego aūt cum ſuſcepiſſem. i. faciendū recepiſſem hoc. ſ. ne fierēt ſūptus non neceſſarii: adductus. ſ. ad hoc non ſolū iuſtitia q̄ nimiā exactionē p̄hibet: ſed etiā miſericordia: ut leuarem. i. deonerarē miſeriis: ciuitates perditas. i. pereūtes & pditas maxime per magr̄atus ſuos: non potui negligens eſſe in illo ſumptu nō neceſſario. ſ. uetando: Tu cū ſermones iſtiuſmodi. ſ. detractorii & inimicitiarū generatiui eſſent delati ad te de me nō debuiſti credere. Si autē delectaris hoc genere. ſ. fictionum aut ſermonum: ut attribuas aliis. i. dicas tibi dicta eſſe ab aliis: quæ ueniant tibi in mentem. i. quæ putaris dicta aut facta eſſe potuiſſe: tu inducis in amicitiā genus ſermōis minime. i. nequaq̄ liberale. i. libero hoīe dignū. Si ego cogitaſſem unq̄ detrahere de tua fama in p̄uīcia. i. cū eēm i p̄uīcia nō tuliſſē ad Cn. Lētulū generū tuū. i. ad iudiciū & uolūtatē generi tui Cnæi lētuli: neqꝫ ad libertū tuū. ſ. Phānīā Brūduſii. i. cū adhuc eēm Brūduſii q̄ eſt urbs Italiæ: neqꝫ a d p̄fectū fabrū pro fabrorꝫ Corcyræ. i. cū eēm Corcyræ aut in Corcyra īſula: in quē locū uelles me uenire. ſ. ad conueniendū te: aut ut conueniar a te. Quare tu potes doctiſſimis hoībus authoribus. i. id ap probantibus: quorꝫ. ſ. authorum libri ſunt. i. extant ſcripti p̄clariſſime de amicitia gerēda: tollere hoc totū genus orationis. ſ. quale eſt dicētium. Sup. homines aut inimici diſputabant. ſ. de alicuius perfidia. Ego diſſerebam. i. diuerſa ab eis aſſerebā contra. Ipſi dicebāt. ſ. aliquid mali de te aut de alio: ego negabā. Talia eēm ſolēt dicere qui uolunt uideri amici cū non ſint: qa fingunt ſe refelliſſe ea quæ nunq̄ dicta ſunt: ut nō ipſi ſed alii ea dixiſſe putētur: ſic tamē ut licet dicāt ſe cōtradixiſſe putent inimicos illorꝫ de qbus talia dicta narrāt: uera cēſere non oēs intelligunt hunc locū. An o Appi: putas nihil unq̄ eſſe dictum mihi de te? ne qdem. i. non ſaltem hoc: q̄ cū uoluiſſes me uenire Laodiceā: ipſe tranſiiſſes Taurū: & q̄ meus cōuentus. i. iuriſdictio erat Apameæ: ſynnadis: philomeli: & tuus conuētus erat Tharſi iiſdē diebus: qd' argumentum erat te nolle prouincia decedere: Non dicam plura. ne uidear imitari idipſum in quo ego obiurgem te. Ego dicam illud ut ſentio: ſi ipſe. i. tu: ſentis. i. ex ſententia tua aſſeris iſta quæ dicis alios loqui: eſt tua ſumma culpa: ſinautem. i. ſed ſi: alii loquūtur hæc tecum: tamen tua culpa eſt nōnulla. i. ex aliqua parte/ q̄ audis: ſcilicet tales.

Mea ratio. i. forma faciendi & dicēdi reperiet' conſtans & grauis in tota amicitia nr̄a. qd' ſi qs fingit me aſtutiorē. i. callidiorem: qd' pōt eſſe incallidius. i. magis non callidū: hoc eſt ſtultius & ſimplicius: q̄ cū ego defēderim ſemp te abſentē: p̄ſertim cū ego nō arbitrabar uſuuētūrum. i. euētūrum mihi: ut ego eēm defendēdus a te abſens: ego cōmitterē nunc ut tu poſſis optimo iure. i. æqſſimis rōnibus deſerere me abſentē. i. exiſtēte in p̄uīcia: Ego excipio unū genus ſermōis. i. nihil dico de eo in quo aliqd dicitur perſæpe qd' putē te nolle dici. i. ut dicatur. ſi

trahere de tua fama unq̄ cogitaſſem: nō ad generum tuū Cn. Lentulū: neqꝫ ad libertū tuū Brūduſii: neqꝫ ad p̄fectū fabrū Corcyræ: quē in locū me uenire uelles: retuliſſem. Quare potes doctiſſimis hoībus authoribus: quorꝫ ſunt de amicitia gerenda p̄clariſſime ſcripti libri genus hoc totū oratiōis tollere. Diſputābāt: ego cōtra diſſerebā. dicebāt: ego negabā. An mihi de te nihil eē dictū unq̄ putas? ne hoc qdē: q̄ cū me Laodiceā uēire uoluiſſes: Taurū ipſe trāſiſſes? q̄ iiſdē diebꝰ meus cōuētus erat Apameæ Synadis. Philomeli: tuus Tharſi. Nō dicā pl'a: ne ī quo te obiurgē idipſm uidear imitari. Illud dicā: ut ſentio: ſi iſta: q̄ alios loq dicis: ipſe ſentis: tua ſūma culpa eſt. ſinautē alii tecū hæc loquūtur: tua tamē q̄ audis: culpa nonnulla eſt.

Mea rō in tota amicitia noſtra cōſtans: & grauis reperiet'. qd' ſi qs me aſtutiorē fingit: qd pōt eſſe īcallidus q̄ cū te abſentē ſemper defenderim: cū p̄ſertim mihi uſuuētūrū nō arbitrarer: ut ego quoq̄ abſens a te defendendus eēm: nūc cōmitterē: ut tu iure optimo me abſentē deſerere poſſes? Vnū genus excipio ſermonis in quo ſæpe aliqd dicitur: qd' te putem nolle dici: ſi aut legatorꝫ tuorꝫ qſpiā: aut prefectorꝫ: aut tribunorū militum

militum male dicit: qd' tū ip̄m nō me Hercule adhuc accidit me audiente: ut aut grauius diceret': aut impurius: q̄ mecū Corcyræ Clodius eſt locutus: cū in eo genere maxime q̄rerēt' te aliorꝫ īprobitate minus fælicē fuiſſe. Hos ergo ſermones q̄ & multi ſunt & tuā exiſtimationē: ut ego ſentio: nō offendunt: laceſſiui nunq̄ ſed nō ualde repreſſi. Siqs eſt: q neminē bona fide ingratiā putet redire poſſe: nō noſtrā is perfidiā coarguit: ſed indicat ſuā: ſimulq̄ nō de me iis peius: q̄ de te exiſtimat. Sinautē quē mea inſtituta in p̄uincia nō delectant: & quadā diſſimilitudine inſtitutorꝫ meorum: ac tuorꝫ lædi ſe putat: cū uterq̄ noſtrum recte fecerit: ſed nō idē uterq̄ ſecutus ſit: hūc ego amicū habere nō curo. Liberalitas tua ut hoīs nobiliſſimi: latius in p̄uincia patuit: noſtra ſi anguſtior: & ſi de tua p̄lixa/ beneficiaq̄ natura limitabit aliqd poſterior annus propter quādā triſtitiā tēporꝫ: nō debēt mirari hoīes: cū & natura ſemper ad largiendū ex alieno fuerim reſtrictior & tēporibus quibus alii mouētur iiſdem ego mouear me eſſe acerbū ſibi ut ſim dulcis mihi. De rebus urbanis q̄ me certiorem feciſti: cū per ſe mihi gratum fuit: tum q̄ ſignificaſti tibi omnia mea mandata curæ fore. In quibus unum illud te p̄cipue rogo: ut cures ne quid mihi ad hoc negocii: aut oneris accedat: aut tēporis. Hortenſiumq̄ noſtrum collegā: & familiarem roges: ut ſi unq̄ mea cauſa quicq̄ aut ſenſit: aut fecit: de hac quoq̄ ſententia bima diſcedat: qua mihi nihil poteſt eſſe inimicius. De noſtris rebus quod ſcire uis: Tharſo nonis octobris Amanū uerſus p̄fecti ſumus. Hæc ſcripſi poſtridie eius diei: cū caſtra haberē ī agro Moſeſtiæ. Si quid egero: ſcribā ad te: neqꝫ domū unq̄ ad meos/ literas mittā: quin adiungā eas: q̄s tibi reddi uelim. De parthis quod quæris: fuiſſe nullos puto: Arabes: qui fuerunt admixto parthico ornatu dicunt' omnes reuertiſſe. Hoſtem eſſe in Syria negant ullum. Tu uelim ad me q̄ ſepiſſime: & de tuis rebus ſcribas: & de meis: & de omni reipu. ſtatu de quo ſum ſollicitus eo magis q̄ ex tuis literis cognoui Pompeium noſtrum in Hiſpaniam iturum. Vale.

aut quiſpiā legatorꝫ tuorum. i. qui tui in p̄uincia legati fuerāt: aut tribunorꝫ militum male dicit. ſ. de te: qd' ip̄m. ſ. maledicere de te: me hercule: nō accidit adhuc me audiēte ut ſup. qcq̄ diceret' aut graui'. i. moleſtius: aut īpurius. i. obſcœnius. ſ. de te: q̄ Clodius ſ. Lētulus eſt locutus mecū Corcyræ: cū q̄rerēt'. i. cōquereret' maxīe in eo genere. ſ. ſermonis te fuiſſe minus fælicē. ſ. in gubernāda p̄uincia: īprobitate. i. p̄pter īprobitatem aliorꝫ: hoc aūt dicēdo: ſignificauit nō bene rexiſſe p̄uinciā: nō eēm infælix eſt q bene regit. Ego nūq̄ laceſſiui i. p̄uocaui hos. i. huiuſmodi ſermones de te: q̄ īpi ſunt. & i. ſil: multi: & ita nō erant laceſſendi. i. captandi aut p̄uocādi cū gratias fierēt: & q̄ nō offendūt exiſtimationē. i. authoritatē tuā: neſcio an rectius legatur æſtimatiōem tui: ut ego ſentio: ſed ego non repreſſi ualde. i. permiſi eos fieri. Si quis eſt qui putat neminē poſſe redire in gratiā bona fide: ideſt ſine deceptione: is non coarguit perfidiam noſtram: quia non ſumus tales: aut non ſcit nos tales etiam ſi ſumus: ſed indicat ſuam: ſcilicet p̄fidiam: ſimul: ideſt & ſimul: is: ideſt talis: nō exiſtimat: ideſt iudicat: peius de me q̄ de te. Sinautem: ideſt ſed ſi mea īſtituta: ideſt mores mei: in prouincia: non delectant: quem: ideſt aliquē: ac putat ſe lædi quadā diſſimilitudine inſtitutorꝫ meorꝫ. i. morꝫ meorum aut rerū inſtitutarū a me: cū uterq̄ nr̄m fecerit recte: ſed uterq̄ nr̄m: non ſit ſecutus idē: ego non curo habere hunc. i. hmōi amicum. Liberalitas patuit latius in prouincia: ut hoīs nobiliſſimi: ſi noſtra ſup. liberalitas erit aut patebit anguſtior. i. ſtrictior & minus lata: & ſi ānus poſterior. i. q tuū annū ſecutus eſt. Tacite aūt taxat p̄fuſionē Appii: Quia ſicut agricolis raro ſunt duæ meſſes fertiles cōtinue: eo q̄ p̄oris abundātia fœcūditatē terræ exhaurit: itā cū Appius āno ſuo quem fertilē cēſet/ tm̄ pecuniæ exhauſerit: non eſt mirādū ſi poſterior ſit ſterilis: limitabit. i. arctabit & reſtringet/ aliquid: de tua natura. i. tuo ingenio: p̄lixa. i. larga: Vnde Comicus: Accipit nemo p̄lixus: quod tū ad tp̄s referri pōt: & beneficia. i. inclinata ad benefaciendū: limitabit dicit/ p̄pter quādā triſtitiā. i. infælicitatē & infœcunditatem tēporum: qa ſicut læta dicimus quæ fœcūda ſūt: ita triſtia q̄ ſteriliaſane argute uitia appiana ī tpa trāſfert: hoīes nō debēt mirari: cū ego fuerim ſemp reſtrictior. i. parcior: & i. ſimul natura. i. per naturā & indolē meā: ad lagiēdum ex alieno: qd' Appius fecit: & i. ſimul: mouear. i. cōmouear iiſdē tpibus. ſ. triſtibus

Prolixus

Triſtitia

quibus alii mouētur me eſſe acerbum ſibi. i. eo q̄ ſum acerbus ſibi: ut ſim dulcis mihi. i. ut non ledam conſciētiam meam largiēdo de alieno: Vnde qa non largior qbus Appius largitus es: ſum illis acerbius: aut mihi qa

rectæ ſentētiæ conſcius ſum:dulcis ſum.Sunt qui in emēdatis codicibus ſcriptum aſſerant:nō:eſſe acerbū ubi nos legimus me eſſe acerbū:dicātq; ſenſum aliter ſtare nō poſſe:ſed ego contra ſentio. qd' feciſti me certiorē de rebus urbanis cū.ſ.ita ſit q; fuit gratū mihi per ſe:tū ſup.magis fuit gratū:q;.i.qa ſignificaſti oīa mandata mea fore tibi curæ.In qbus.ſ.mandatis:ego rogo te illud unū p̄cipue/ut cures ne qd aut oneris aut temporis i.prorogationis:accedat.i.addatur mihi:ad hoc negocii.ſ.,puincialis.&:ſup.ut roges Hortenſiū collegam noſtrum:in auguratu:& familiarē:ut ſi unq̄ aut ſenſit/aut fecit quicq̄ mea cā:decedat quoq;.i.etiā de hac ſententia bima.i.biēnii mihi prorogādi:qua.ſ.ſentētia nihil poteſt eſſe mihi inimicius.i.magis contrariū.Quod uis ſcire de rebus noſtris:Nos ſumus ,pfecti Amanū uerſus:ſemper poſtponit' uerſus:& eſt Amanus mons inter Ciliciā & Anthiochiam:Tarſo ex ea urbe Ciliciæ:nonis octobris.Ego ſcripſi hæc poſtridie eius die.i.diei ſequente nonas octobris:cū haberem caſtra in agro Moſeſtiæ que in aſia eſt:Scribam ad te ſi egero quid.i.aliquid:neq; mittam unq̄ literas domū ad meos:quin adiungam ſup.literas quas uelim reddi tibi. Id qd' quæris de parthis:an.ſ.uenerint contra Romanos:ego puto nullos.ſ.parthos fuiſſe:& arabes qui fuerūt parthico ornatu admixto:quia partim ueſtiti erant more parthico:dicuntur omnes reuertiſſe ſup.ſe.in patriam.Negant ſcilicet homines aut exploratores:ullum hoſtem eſſe in Syria:Ego uelim ſup.ut tu ſcribas ad me q̄ ſæpiſſime.i.ualde ſæpe:& de tuis rebus:ſcilicet priuatis & de meis:& de omni ſtatu reipub.de quo ſum ſollicitus:eo magis q; cognoui ex literis tuis Pompeium noſtrum.ſ.cōmunem amicum:iturum in Hiſpaniam.

M.T.C.Appio Pulchro.S.P.D.

QIx tandē legi literas dignas Appio Clodio plenas humanitatis.officii:diligētiæ.Aſpectus uidelicet urbis tibi priſtinā urbanitatē reddidit. Nam quas ex itinere anteq̄ ex Aſia egreſſus es ad me literas miſiſti:unas de legatis a me prohibitis proficiſci:alteras de Apameorum ædificatione impedita:legi perinuitus.Itaq; conſcientia mea conſtantis erga te uoluntatis reſcripſi tibi ſubiratus:his uero literis lectis:quas Philotimo liberto meo dediſti cognoui:intellexiq; in prouincia multos fuiſſe:qui nos quo animo inter nos ſumus eſſe nollent. Ad urbem uero ut receſſeris uel potius:ut primum tuos uideris cognoſſe te ex iis:qua in te abſentē fide:qua in omnibus officiis tuendis erga te obſeruantia:& conſtātia fuiſſem. Itaq; quanti illud me æſtimare putas:quod eſt in tuis literis ſcriptū:ſi quid inciderit:qd' ad meam dignitatem pertineat etſi uix fieri poſſet tñ te parem mihi gratiam relaturū? Tu uero facile facies. nihil eſt em̄:qd' ſtudio & beneuolētia uel amore potius effici nō poſſit. Ego:& ſi ipſe ita iudicabā:& fiebam crebro a meis per literas certior:tñ maximā lætitiā cepi ex tuis literis de ſpe mīme dubia:& plane explorata triūphi tui: Neq; uero ob eā cām:quo ipſe facilius cōſequerer(nā id qdem ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΟΝ eſt)ſed me hercle q; tua dignitas: atq; amplitudo mihi eſt ipſa chara per ſe. Quare qm̄ plureis tu habes q̄ cæteri:quos ſcias in hāc ,puinciam proficiſci: q; te adeunt fere omnes: ſi quid uelis gratiſſimum mihi feceris: ſi ad me: ſimul atq; adeptus

eris:quod

eris:qd' & tu confidis:& ego opto:literas miſeris. Lōgi ſubſellii (ut noſter Pōpeius appellat) iudicatio & mora ſi quē tibi itē unum: alterumue diem abſtulerit (qd em̄ poteſt amplius?) tua tñ dignitas ſuū locū obtinebit. Sed ſi me diligis:ſi a me diligi uis:ad me literas:ut q̄ primū lætitia afficiar mittito. Etiā uelim reliquū:quod eſt ,pmiſſi ac muneris tui:mihi perſoluas: cum ipſam cognitionē iuris augurii conſequi cupio: tum me hercle tuis incredibiliter ſtudiis erga me:muneribuſq; delector. qd' autem a me tale quiddam deſyderas:ſane mihi conſyderādum eſt quonā te remunerer potiſſimum genere. Nam profecto non eſt meū qui in ſcribendo (ut ſoles admirari) tātum induſtriæ ponam:cōmittere:ut negligens in ſcribēdo fuiſſe uidear:p̄ſertim cū id nō modo negligētis:ſed etiam ingrati animi crimen futurum ſit. Verum hoc uidebis.

ximi. Verū.i.ſed:tu facies facile.ſ.id qd' uix fieri poſſe dixeras:em̄.i.qa:nihil eſt qd' non poſſit effici ſtudio &beneuolētia:uel potius amore:Ego & ſi/ipſe.i.ego p me: iudicabā ita: & fiebā crebro.i.freqnt' certior p lr̄as a meis.ſ.datas ad me:tñ ego cepi maximam lætitiam ex lr̄is tuis de ſpe triūphi tui minime dubia& explorata.i.tāq; explorata p̄ſpecta.Neq; uero ſup.cepi maximā lætitiā de ſpe triūphi tui:ob eam cām quo.i.ut ipſe.i. ego/p̄ſequer.i.obtinerē facilius.ſ.triūphū ī p̄ſili negocio:Nā qdē.i.certe id.ſ. lætari de bonis amici q̄tenus ad ſuū cōmodū:faciant: eſt ΕΠΙΚΟΥΡΙΟΝ.i.epicureū &ad epicureos p tinens q oīa ad ſuā uoluptatē & cōmoda ,ppria metiunt' bona:ſed me hercle:ob eam: ſup.cām lætabar:q; dignitas tua atq; amplitudo ipſa eſt.chara mihi p ſe.i.etiā ſine reſpectu cōmodi mei. Dixi prius raro Cicero nē cōponere ,pnomen ipſe & ſe:unde nō dixit p ſeipſam:ſed ip̄a p ſe:Quare qm̄ tu habes plēs q̄ cæteri:q̄s ſcias,pficiſci in hāc ubi ego ſū:,puciā uidelicet in Ciliciā:q;.i.qa fere oēs ueniētes.ſ.in Ciliciā adeūt te.ſ.ſiſcitantes ſiqd uelis:tu feceris mihi gratiſſimū/ſi miſeris ad me lr̄as ſil/atq;.i.ſtatim poſtq̄:aut eodē tēpore: quo adeptus eris id qd' & tu confidis.ſ.te adepturū eſſe:& ego opto:uidelicet triūphū. Iudicatio &mora longi ſubſellii.i.plurimoꝝ qui in ſubſelliis ſunt qui & multi ſunt & diu cōſulant cū ſi perperā iudicent facile reprehēdantur:ut Pompeius noſter.ſ.cōmunis amicus/appellat:ſi abſtulerit tibi quē.i.aliquem diē.ſ.prius q̄ triumphus:item.i.ſimiliter adhuc unū diem ue pro uel alterū.i.tertiū:quid em̄ poteſt amplius.ſ.auferre.q.d.nihil: tamē dignitas tua tenebit ſuū.i.ſibi debitū locū.i.ſtatutū triumphū.Sed ſi tu diligis me:& uis diligi a me:mittito ad me literas ut afficiar lætitia.i.læter q̄primū.i.ualde cito. Etiā uelim perſoluas mihi reliquū qd' eſt promiſſi ac muneris tui:hoc eſt qd' de augurali ſcientia te perfecturū promiſiſti:qd' tamē qa priuſq̄ ,pmitterer nō debebat:addit ac muneris. In ſupībus autē conſtat librum de augurali ſcientia Appiū Ciceroni dicatū miſiſſe Nam ſup.cum ita ſit q; cupio conſeq ipſam cognitionē iuris augurii:tū me hercule:ſup. multo magis eſt: q; delector incredibiliter ſtudiis tuis erga me & muneribus tuis.qd' aūt deſideras a me qddā tale.i.lr̄ariū munus tibi nūcupatū:ſane.i.ualde cōſyderandū eſt mihi quonā gñe potiſſimū.i. e plurimis:ego remunerer.i. referē do munus donē te.Nā,pfecto:nō eſt meū.i.officii mei:q ponā ut ſoles admirari tñ induſtriæ.i.ſtudioſæ opæ: ī ſcribēdo:cōmittere.i. pati ut uidear fuiſſe negligēs in ſcribendo:p̄ſertim cū id futurum ſit crimen non modo i.non ſolum animi negligentis:ſed etiā ingrati:uerū.i.ſed nos uidebimus hoc.i.quid de hoc agemus.

Illud qd' polliceris &c.Sunt q putēt de augurali adhuc libro perficiēdo loq: & ita legunt Enitare autem &c.quaſi duo p̄ceē' alii utrūq; ad ſupplicationē referūt ſic.Ego uelim cures & ſup.enitare:illud qd' polliceris ſ.te curaturū:pro fide & diligentia tua:& ,p noſtra amicitia non inſtituta.i.incæpta ſup. nup:ſed iā inueterata.i. lōga conſuetudine firmata:ut ſupplicatio.i.ut dicūt totius populi ut nunc fit in ,pceſſione generali gr̄aꝝ actio pro re bene geſta:decernat'.ſ. per ſenatuſcōſultum nobis q̄ honorificentiſſime & q̄primum:ego miſi: ſcilicet ad ſenatū de uictoria:omnino ſerius.i. tardius q̄ uellem literas. In quo.ſ.in mittēdis lr̄is:cū.ſ.ita fuerit q; difficultas nauigādi fuit odioſa.i. moleſta nobis:tū ſup.magis odioſū fuit q; credo lr̄as meas incidiſſe in ip̄m diſceſſum ſenatus.i.cū uacatiōes fierēt in ſenatu:nō em̄ ſemp ſenatus cogebat'. alii aliter intelligūt. Sed ego feci id.i. ſerius miſi lr̄as meas adductus.i.p̄ſuaſus & ad hoc inductus authoritate

Illud qd' polliceris:uelim pro tua fide diligentiaq; & pro noſtra nō inſtituta: ſed iam inueterata amicitia: cures:enitare ut ſupplicatio nobis q̄ honorificentiſſime:q̄ primūq; decernat'. Oīno ſerius miſi literas/q̄ uellē/in quo cū difficultas nauigādi fuit odioſa:tū in ipſum diſceſſum ſenatus incidiſſe credo meas literas. Sed id feci adductus authoritate & cōſilio tuo/Idq; a me recte factū puto/q; nō ſtatim ut ī̄pator appellatus ſum aliis rebus additis/æſtiuiſq; cōfectis literas miſerim. Hæc igit' tibi erūt curæ:quē admodū oſtēdis:me/q; totū & mea & meos cōmendatos habebis. Vale.

& consilio tuo:& puto id factũ a me rectũ:q̃ non miserim statim ut sum appellatus.s.ab exercitu pro iusta uictoria:impator:Obtenta em̃ legitima uictoria solebat exercitus ducẽ suum salutare imperatorem/& non aliter:lr̃as.s.ad senatũ aliis rebus additis & æstiuis cõfectis.i.eo q̃ aliæ res etiã honore dignæ sint additæ:& æstiua iam sint ꝓfecta:ut nõ sit timor de nouo bello.Igit' hæc erũt tibi curæ.i.ad curã:quẽadmodũ ostendis:& habebis me totũ & mea.s.negocia aut bona:& meos.s.amicos & necessarios cõmendatos.s. tibi.

QVm est ad nos. Cũ intellexisset Cicero Appiũ ambitus accusari consolatur eũ dicẽs se confidere eã curã& iniuriã aliq̃ ad honorẽ eius facturũ.Et qa triũphũ sibi ĩ uidoꝫobtrectatiõe ereptũ q̃stus erat:hortatur magno id aio ferat:pollicet' se eius nomen in ꝓuincia ꝓtecturũ.Rogat deide Appiũ ut det operã neqd sibi tpis adꝓuinciam ꝓroget'.Dicitq̃ se nõ mirari fauorẽ oĩm ordinũ in Appiũ cum eo dignissimus sit. Postremo accuratissime attestat' se nõ ipediuisse legationẽ ꝓuincialiũ ad laudãdũ Appiũ ĩ senatu mittẽdã ut cũ ordine patebit . Ordo aũt est.Cũ.i.quãdo allatũ ẽ ad nos:Sũt q̃ legant cũ nobis allatũ est:cuius eadẽ est sn̄ia: sed forma dicẽdi minus Ciceroniana:de temeritate eoꝝ q̃ facesserint .i. fecerit tibi negociũ.i.curã & molestiã purgandi te de crimine ambitus:quo accusabant' q̃ largitionibus ꝑcibus:minis ꝓmissis:aliisq̃ corruptiõibus:magr̃atũ petebãt:cuius cõuicti de saxo tarpeio:ut Mallius Capitolin' olim ꝑcipitabant':etsi.i.q̃q̃ cõmotus sũ grauiter primo nũcio:q̃.i.qa nihil potuit accidere:tã.i. tãtũ ꝓtra opinionẽ meã:q̃ sup.illud tn̄:ut.i. post q̃ collegi me.i.uires ai mei ex ea cõmotiõe cætera.i.q̃ restarẽt.s.ut absoluaris:uidebantur mihi facillima q̃ habebã maximã spem in teipso.i.in inocẽtia ac dignitate tua:& magnã spẽ ĩ tuis.s.amicis & necessariis& mlta ueniebãt mihi in mẽtẽ.i. occurrebãt cogitatiõi meæ quãobrẽ.i.ob q̃:putarẽ istũ laborẽ: s.purgãdi:fore.i.futurũ eẽ tibi etiã.i.insup: honori.i.ad honorẽ.Ego tuli.i.passus sum: illd' plane.i.oĩno molestẽ:q̃ uidebã trũphũ certissimũ & instissimũ esse ereptũ tibi:hoc cõsilio inuidoꝫ.qd'.i.quã ereptionẽ triũphi factã eẽ tibi:si tu facies.i.æstimabis tãti:quãti ego iudicaui semp faciẽdũ eẽ:hoc est minimi.Quia cicero nũq̃ in talibus fœlicitatẽ cõstituit:nec triũphũ iter expetẽda locauit: tu facies sapienter:& tu uictor.i.uoti cõpos spernẽdo.sicut Christiani boni uincũt mũdũ:ages triũphũ iustissimũ ex dolore inimicoꝝ.s.tuoꝝ:q̃bus dolebit q̃ tibi nõ doleat:& q̃ tã cõstanter cõtumeliã erepti triũphi feras.Ego em̃ uideo fore opus plane.i.oĩno:neruis.i.uiribus cõstantia:& sapiẽtia tua.uehemẽter:ut pœniteat.inimicos tuos:intẽperantiæ.i.ĩmodestie aut potius petulãtiæ & insolentiæ suæ.Ego obtestãs.i.in testimoniũ uocans oẽs deos ꝓmitto atq̃ cõfirmo tibi de me me suscepturũ pro dignitate tua:malo em̃ dicere sup.sic:q̃ pro salute.s.tua.i.q̃ dicere me suscepturũ pro salute tua:non em̃ putat salutẽ in periculo esse:aut si putat euitãdi mali omnis gratia dicere nõ uult: in hac prouincia cui tu præfuisti:officia atq̃ parteis .i. munera & debita obsequia:deprecatoris.i.precantis ne culpe detur:rogando.s.pro te:officia propinqui.s.consanguinitate:laborando s.pro te:officia hominis chari: ut spero.s.me eẽ apud ciuitates:authoritate.i.per authoritatẽ meã intercedẽdo:& officia ac parteis impatoris: graꝫuitate.i.per grauitatẽ qua utar in te laudando.Ego uolo sup.ut postules & expectes oĩa:scilicet officia a me: ego uincam.i.superabo cogitatiões tuas officiis meis.i.plus faciam pro te q̃ cogitare poteris. Quintus Seruilius reddidit

Cicero Appio Pulchro. S.P.D.

QVm est ad nos allatũ de temeritate eoꝝ q̃ tibi negociũ facesserint: etsi grauiter prio nũcio cõmotus sum q̃ nihil tã ꝑter opinionẽ meam accidere potuit:tn̄ ut me collegi cætera mihi facillima uidebãtur:q̃ & ĩ teipso maximã spem/& ĩ tuis magnam habebã:multaq̃ mihi ueniebãt in mẽtẽ:quãobrẽ istũ laborẽ:tibi etiã honori putarẽ fore.Illud plane mole ste tuli:q̃ certissimũ & iustissimũ triũphũ hoc iuidoꝫ cõsilio eẽ tibi ereptũ uidebã.Quod tu si tãti facies q̃ti ego semp iudicaui faciẽdũ esse:facies sapiẽter & ages uictor ex inimicoꝫ dolore triũphũ iustissimũ.Ego em̃ plane uideo fore neruis opus sapiaq̃ tua uehemẽter inimicos tuos pœniteat intẽperãtiæ suæ . De me tibi sic obtestãs oẽs deos ꝓmitto atq̃ cõfirmo me ꝓ tua dignitate(malo em̃ dicere q̃ꝑ salute)in hac ꝓuicia:cui tu ꝑfuisti:rogãdo deꝑcatoris:laborãdo ꝓpinq̃:authoritate chari hoĩs:ut spo:apud ciuitates grauitate ĩpatoris suscepturũ officia:atq̃ parteis.Oĩa uolo a me & postules & expectes:uincã meis officiis cogitationes tuas.Qu.Seruilius perbreueis a te mihi literas reddidit:quæ mihi tn̄ nimis longæ uisæ sunt : iniuriã enim mihi fieri putabã cũ rogabar.Vellẽ accidisset tẽpus in quo ꝑspicere posses q̃ti ego te : quãti Põpeiũ quẽ unũ ex oĩbus facio ut debeo plĩmi:quãti Brutũ facerẽ:q̃ꝑ q̃ꝑ in cõsuetudĩe quotidiana ꝑspexisses:sicut perspicies: sed quoniã accidit si qd a me ꝑtermissum fuerit commissum facinus & admissum dedecus confitebor.

uiliũs reddidit mihĩ a te.s.datas:perbreueis literas:quæ tamen uisæ sunt mihi nimis longe: ego enim putabã iniuriam fieri mihi cum rogabar.s.a te.Ego uellem sup.ut tempus accidisset in quo posses perspicere.i. clare uidere:quãti ego facerem te:quanti ego facerem Pompeiũ.s.socerum filiæ tuæ:quem unum omnibus:ego facio ut debeo plurimi:quãti facerem Brutũ:q̃q̃ perspexisses in quotidiana cõsuetudine.i.cõuersatione : si.s. in urbe fuissem:& perspicies.s.q̃n adero:sed qm̃ sup.tale tpus accidit:siqd.s.officii:fuerit ꝑtermissum a me : ego confitebor facinus.i.factũ turpe cõmissum & dedecus admissum.s.ad me.i.me incurrisse ipsum.

Pontinius qui a te tractatus est præstanti ac singulari fide : cuius tui beneficii sum ego testis prestat tibi memoriam:beneuolẽtiamq̃ quam debet:qui cum maximis rebus suis coactus a me inuitissimo decessisset:tamen ut uidit interesse tuam conscẽdens iam nauem: Epheso Laodicæã reuertit.Talia te cum studia uideã habiturum esse ĩnumerabilia:plane dubitare nõ possum : qn tibi amplitudini ista sollicitudo futura sit:si uero efficis ut censores creentur:& ita si ita gesseris cẽsuram/ut debes & potes:non tibi solum sed tuis omnibus uideo in perpetuum summo id presidio futurum.Illud pugna & enitere nequid nobis temporis prorogetur:ut cum hic tibi satisfecerimus : istic quoq̃ nostram in te beneuolentiam nauare possimus.Quæ de hominum atq̃ ordinum omnium erga te studiis scribis ad me:minime mihi miranda & maxime iucũda acciderunt:eademq̃ ad me perscripta sunt a familiaribus meis.Itaq̃ capio magnam uoluptatem cum tibi cuius mihi amicitia non solum ampla:sed etiam iucunda est:ea tribui quæ debeantur tum uero remanere etiam nũc in ciuitate nostra studia prope omniũ consensu erga forteis & industrios uiros:quæ mihiip si una semper tributa est merces laborum & uigiliarũ mearum Illud uero mihi permirũ accidit tantam temeritatem fuisse in eo adulescente:cuius ego salutem duobus capitis iudiciis summa contentione defendi: ut tuis inimicitiis suscipiendis obliuisceretur patroni omnium fortunarum ac rationum suarum : preseritim cum tu omnibus uel ornamentis : uel presidiis redundares:illi ut ĩeuissime dicam multa deessent : cuius sermo stultus / & puerilis erat iam antea ad me a M . Cælio familiari nostro perscriptus : de quo item sermone multa scripta sunt abs te . Ego autem citius cum eo qui tuas inimicitias suscepisset : ueterem coniunctionem dirimissem:q̃ꝑ nouã conciliassem . Neq̃ enim de meo erga te studio dubitare debes : neq̃ id

Pontinius.Argumẽto a bn̄uolẽtia Põtinii sumpto argumẽtat' mltoꝫ studiis rẽ Appii adiutũ iri.Fuerat is Põtinius cũ Appio ĩ Cilicia:& cũ discedere pararet:qa ĩtellexit appii ĩteresse ut illic diutius eius nomẽ defẽsurus maneret/ab itinere reuersus est. Ordo est.Põtini':opinor publicanũ eẽ:q̃ tractat' est a te ĩ Cilicia.s.ꝑstãti & singlari fide:cui' bn̄ficii tui.s.in eũ:ego sũ testis:ꝑstat.i. exhibet tibi mẽoriã.i.g̃titudinẽ : sicut memores gratos dicim':& bn̄uolẽtiã quã debet : q̃ cũ coactus maximis reb' suis decessisset a me ĩuitissimo:qa uoluissem eũ retinere:tũ ut.i. postq̃ uidit.i.cognouit ĩteresse tua.i.in re & utilitate tua eẽ reditũ suũ ĩ ꝓuinciã:ꝓscẽdẽs iã nauẽ.s.ut in Italiã trãsfretaret:reuertit.i. rediit Epheso Laodiceã.Cũ ego uideã te habiturũ eẽ innũerabilia talia studia.i.fauores in te:ego nõ possum plane.i.oĩno:dubitare qn ista sollicitudo sit futura tibi ãplitudini ĩ.ad amplitudinẽ & maiorẽ dignitatẽ. Si uero efficis ut cẽsores creent' : & si tu gesseris cẽsurã:q̃ uidet' ꝓseqns eẽ si cẽsores creentur Appiũ cẽsorẽ fore:qd' ex eo forte argumentat' Cicero:q̃ nouit Appiũ id maximope cõtendere:aut qa qui anno ꝑterito ꝓuinciam laudabiliter rexerit:cẽsurã fere adeptus sit ita ut debes ne a maioribus tuis ꝑcipue ab Appio Cæco degeneres:& potes qa uir prudẽs es:ego uideo id/futurũ sũmo ꝑsidio:nõ solũ tibi:sed sup.ẽt:oĩbus tuis.Sũt q̃ legant sũmo te ꝑsidio ut sit uideo te futurũ sũmo ꝑsidio &c.sed decẽtius dicit' q̃sturã laudabiliter gessisse:futurũ Appio ꝑsidio:q̃ ipsum Appiũ sibi.Pugna.i.q̃si pugnãdo cõtẽde & enitere illud:uidelicet neqd tpis ꝓroget' .i. ꝓlonget' nobis.s.in ꝓuincia:ut cũ satisfecerimus tibi hic:ubi nũc sum':possim' nauare.i.gnauiter exercere nr̃am beneuolẽtiã ĩ te:quoq̃.i.ẽt istic.s.Romæ ubi tu es.Ex hoc loco potuit Valla facile agnoscere quod de hic&istic ꝑcipit.Ea q̃ tu scribis ad me de studiis oĩm hoĩum atq̃ ordinũ erga te:acciderũt mihi mĩme mirãda:qa miramur quorũcãm ignoramus:aut q̃ tã magna sunt ut uix agnoscamus:aut tã bona ut imitemur:& acciderũt maxime iucũda:& eadẽ sũt ꝑscripta ad me a familiaribus meis.Itaq̃ capio magnã uoluptatẽ:cũ.s.ita sit q̃capiã uoluptatẽ ea tribui tibi q̃ debeãt' tibi cui' amicitia ẽ mihi nõ solũ ãpla.i.honorifica: sz ẽt iucũda:tũ uero.i.tũc magz uerũ est q̃ uoluptatẽ capiã

Memoria

Hic & istic

Miranda

ſtudia.ſ.hoīm:remanere etiã nũc.q.d.in p/
ditiſſimis tpibus:in ciuitate nſra:erga fortes
& īduſtrios.i.ſolertes uiros:ppe.i.q̃ſi cõſen
ſu oīm:q̃ merces.ſ. q̃ ſtudia hoīm fere ſint
erga fortes & īduſtrios:eſt tributa ſp mihi
īpſi:una.i.ſola/labor & uigiliarũ mearũ.
Vero.i.ſed:illud accidit mihi pmirũ.i. ual/
de mirũ:tantã temeritatẽ fuiſſe in eo adule
ſcẽte/cuius ſalutẽ.i.uitã: ego defendi ſũma
ꝓtẽtiõe in duobus iudiciis capitis.ī. in q̃bus
agebat̃ de piculo capitis eius:uidelicet Va/
tinii:ut ipſe obliuiſceret̃ tuis inimicitiis ſu
ſcipiẽdis.i dũ tuas inimicitias ſuſcipet:pſo/
ni.i.,ptectoris oīm fortunarũ ac rõnũ ſuarũ
uidelicet mei.q.d:Cicero:ſi ad me reſpexiſ
ſet cũ ſciret me tibi ſũmũ eẽ amicũ: nõ ſu/
ſcepiſſet tecũ inimicitias: pſertim cũ tu re/
dũdares oībus uel ornamẽtis uel pſidiis: &
ſup.multa deeſſent illi/ut dicam leuiſſime.i.minime grauiter in eum: q̃a ſi uerũ uellet aperte dicere/diceret
illi omnia deeſſe.Cuius.ſ.aduleſcẽtis:utpote Vatinii:ſermo ſtultus & puerilis erat iã antea perſcriptus ad me
a Marco Cælio familiari nſro:de quo itẽ ſermõe multa ſcripta ſunt abs te.i.a te:ſed abs uenuſte ꝓponitur q &
t.Ego autẽ ſup.ſi Romæ fuiſſem citius diremiſſem.i.ſoluiſſem & dirupiſſem ueterem coniũctionẽ cum eo q
ſuſcepiſſet tuas inimicitias:citius inquã q̃ conciliaſſe nouã.ſ.cũ eo:ſi non fuiſſet cõiunctus.Neq̃ em̃ debes du
bitare de ſtudio meo erga te:neq̃ id.ſ.ſtudium meũ in te:eſt obſcurum cuiq̃ in prouincia:nec fuit.ſ. cum illic
eſſem obſcurũ cuiq̃ Romæ.Sed tamen ſuſpicio quedã ſignificatur in tuis literis:& dubitatio tua:de qua tem/
tempus autẽ purgandi mei:ideſt ut me purgem:eſt neceſſarium.Nam quæ obiecit uera nõ erant. Vnde dicit
Enim:ideſt quia:ubi fui ego impedimẽto cuiq̃ legationi quominus: ideſt ut nõ mitteretur Romam ad tuam
laudem? Aut ſi ego odiſſem te palam:in quo potui minus facere quod obeſſet::ideſt noceret tibi:ſi eſſem iam
magis aperte inimicus? qd̃ ſi eſſem ea perfidia/qua ſunt ii qui conferunt hæc in nos: tamen ego certe nõ fuiſ
ſem ea ſtultitia ut aut oſtẽderem in odio obſcuro:ſi obſcure te odiſſem:inimicitias apertas/aut oſtenderẽ ſũ/
mam uoluntatem nocendi:ſup.in eo in quo nihil nocerem tibi ut in impedienda legatione.

Ad me&c.Memini:hoc uerbũ ut dixi pñte
Memini gaudet.i.mẽoria teneo:q̃ſdã adire.i. q̃ qdã
adirẽt me:q̃ dicerent nimis magnos ſũptus
decerni.i.decreto ꝓtorio attribui legatis.ſ.
Romã mittẽdis:q̃bus ego nõ tam impaui.i.
iuſſi authoritate impatoria:q̃.i. quãtũ cẽſui
i.,pbaui & iudicaui tanq̃ ꝓſilii dator: ſũptus
decernendos q̃maxime.ſ.fieri poſſet:aut p
xime ad legẽ corneliã.i.ſcd̃m legẽ Corne/
liã/q̃ definierat ſũptus legatis decernẽdos:
Atq̃ me nõ perſeueraſſe.i.pmãſiſſe/ī eo ip
ſo.ſ.iudicio aut ꝓſilio meo:teſtes ſunt ratio
nes.i.ſupputationes ciuitatũ:in q̃bus.ſ.rõni
bus quæq̃ ciuitas indixit.i.inſcripſit ſup.tã
tũ:quãtum uoluit gratũ ſup.eſſe legatis:nõ
quãtũ lex cornelia uellet.Autẽ pro ſed: qui
bus.i.o q̃libus mẽdaciis homies leuiſſimi.i.
uaniſſimi onerarũt te:uidelicet ſumptus le
gatorum nõ modo.i.nõ ſolum ſublatos:id/
eſt ſubductos & īminutos:ſed etiam repeti
tos: & ablatos a ,pcuratoribus eoꝝ qui iam
profecti eſſent: ideſt diſceſſiſſent: & eam
cauſam fuiſſe multis omnino non eundi?
Quererer tecum: ideſt de te atq̃ poſtula/
rem tecum.i. agerem de iniuriis:niſi ut ſu/
pra ſcripſi:malẽ purgare me tibi hoc tẽpo/

eſt obſcurum cuiq̃ in prouincia: nec Romæ fuit. Sed
tamen ſignificatur in tuis literis ſuſpicio q̃dã/& dubi
tatio tua:de qua alienũ tẽpus eſt mihi tecũ expoſtulã
di:purgandi autẽ mei neceſſarium. Vbi em̃ cuiq̃ ego
legationi fui impedimẽto quominus Romã ad lau/
dem tuã mitteretur? Aut in quo potui:ſi te palã odiſ/
ſem/minus qd̃ tibi obeſſet facere:ſi iam magis aperte
inimicus eſſem? qd̃ ſi eſſem ea pfidia:qua ſunt ii /q̃ in
nos hæc conferũt:tñ ea ſtultitia certe non fuiſſem: ut
aut in obſcuro odio aptas inimicitias/ aut in quo tibi
nihil nocerẽ:ſummã oſtẽderem uoluntatẽ nocendi.

Ad me adire quoſdã memini:qui dicerent nimis ma
gnos ſumptus legatis decerni:q̃bus ego non tã īpaui
q̃ cẽſui ſũptus legatis q̃maxime ad legẽ corneliã de
cernendos:atq̃ in eoīpo me nõ pſeueraſſe teſtes ſunt
rõnes ciuitatũ in q̃bus q̃tũ quæq̃ uoluit legatis tuis
datum īdixit. Te aũt q̃bus mẽdaciis homies leuiſſimi
onerarũt:nõ mõ ſublatos ſũptus:ſed ẽt a ,pcuratori/
bus eoꝝ:q̃ iã ,pfecti eẽnt repetitos&ablatos.eãq̃ cãm
multis oīno non eũdi fuiſſe? Quererer tecũ atq̃ expo/
ſtularẽ:niſi: ut ſupra ſcripſi: purgare me tibi hoc tuo
tẽpore:q̃ accuſare te malẽ:idq̃ putarẽ eſſe rectius. Ita/
q̃ nihil de te:q̃ credideris de me:quãobrem non de/
bueris credere:Pauca dicã. Nã ſi me uirũ bonum ſi di
gnum iis ſtudiis eaq̃ doctrina:cui me a pueritia dedi:
ſi ſatis magni animi: nõ minimi conſilii in maximis
rebus perſpectum habes:nihil in me nõ modo pfidio
ſum & inſidioſum & fallax in amicitia:ſed ne humile
quidem:aut ieiunum debes agnoſcere. Sinautem me

aſtutum & occultũ libet fingere:q̃d eſt qd̃ minus ca/
dere in eiuſmodi naturã poſſit:q̃ aut florẽtiſſimi hoīs
aſpernari beneuolẽtiam:aut eius exiſtimationẽ oppu
gnare in prouincia:cuius laudẽ domi defenderis aut
in ea re aīum oſtendere inimicum in qua nihil obſis:
aut id eligere ad perfidiã:q̃d ad indicãdũ odiũ aptiſ/
ſimũ ſit ad nocẽdũ leuiſſimũ? Quid erat autẽ cur ego
in te tam īplacabilis eſſem:cũ te ex fratre meo ne tũc
quidẽ:cũ tibi,ppe neceſſe eſſet eas agere pteis inimicũ
mihi fuiſſe cognouiſſem? Cũ uero reditũ noſtrũ ī gra/
tiã uterq̃ expetiſſet q̃d in cõſulatu tuo fruſtra mecum
egiſti:quod me aut facere aut ſentire uoluiſſes? Quid
mihi mandaſti:cũ te puteolis ,pſequerer in quo nõ ex
pectationem tuã diligentia mea uicerim? qd̃ ſi id eſt
maxime aſtuti oīa ad ſuã utilitatẽ referre:q̃d mihi tã/
dem erat utilius:quid cõmodis meis aptius q̃ homi/
nis nobiliſſimi atq̃ honoratiſſimi cõiũctio cuius opes
ingenium/liberi/affines ,ppinqui mihi magno uel or
namẽto uel præſidio eſſe poſſent? Quæ tamẽ ego oīa
in expetenda amicitia tua non aſtutia quadã:ſed ali/
qua potius ſapientia ſecutus ſum. Quid illa uincula
quibus quidẽ libentiſſime aſtringor:quãta ſunt? ſtu/
diorum ſimilitudo/ſuauitas/cõſuetudinis/delectatio
uitæ atq̃ uictus/ſermonis ſocietas/litere interiores at
q̃ hæc domeſtica? Quid illa tandẽ popularia? reditus
illuſtris in gratiam:in quo ne per imprudentiã q̃dem
errari põt ſine ſuſpitione pfidiæ. ampliſſimi ſacerdo/
tii collegiũ:in quo non modo amicitiã uiolari apud
maiores noſtros fas non erat:ſed ne optari q̃dem ſa/
cerdotem licebat.q̃ cuiq̃ ex collegio eſſet inimicus.

re tuo.ſ.aduerſo & piculoſo:cũ potius:iuuã
dus ab amico q̃ accuſatus ſis:q̃ accuſare te:
& niſi putarẽ id.ſ.ut me purgem eſſe recti?
q̃ ut te accuſem. Itaq̃ nihil ſup.dicam de te
q̃ credideris.ſ.nõ credẽda de me& ſup.dicã
pauca:quãobrẽ nõ debueris credere.ſ. talia
de me. Nã ſi tu habes pſpectũ.i.eui dẽter co
gnitum & exploratũ in maximis rebus:me
ſup.uirũ bonum:& dignũ iis ſtudiis &ea do
ctrina:cui dedi aut dedidi.i.addixi me a pue
ritia:ſi ſup.pſpectũ habes me eſſe uirũ ſa/
tis magni aī:& non minimi conſilii in maxi
mis rebus:q̃d ſupiori quadrat uidelicet par
ticulæ pſpectum:tu nihil debes agnoſcere
in me:nõ modo.i.nõ ſolũ:pfidioſum.i.ple/
num pfidiæ:& inſidioſum & fallax in ami/
citia:ſed ne q̃dẽ.i.non ſaltẽ humile.i.uile &
abiectũ: Nũq̃ em̃ humile laudat̃ a ueterib?: Humile
aut ieiunũ.i.timide & diſſimulãter dictum
aut factũ:ut uiri minus integri ſolẽt. Sinau
tẽ.i.ſed ſi:libet.ſ.tibi fingere:nõ em̃ id ue/
re dicere poſſet me ſup.uirũ eẽ:aſtutũ.i.uer
ſipellẽ & pnicioſe callidũ:& occultũ.i.tectũ
& fraudulentũ:q̃d eſt q̃d̃ minus poſſit cade
re in naturã hmõi.ſ.tã aſtutam & duplicẽ:q̃
aut aſpernari beneuolẽtiã hoīs florẽtiſſimi
qualis erat Appius:aut oppugnare in ,puin
cia exiſtimationẽ.i.authoritatẽ aut æſtima/
tionẽ.i.famã eius cuius laudẽ defenderis do
mi:aut oſtendere aīum inimicũ in ea re in q̃
nihil.i.i nullo:obſis.i.noceas? Id Cicero cal
lide non ſemel aſſerit: ut ſaltẽ id credidiſſe
putet̃:nã Appius credidit plurimũ offuiſſe:
ſi em̃ legati īpm laudaturi Romã ueniſſent
forte ambitus accuſatus nõ fuiſſet. Aut eli/
gere id ad pfidiã.ſ.exercẽdã:q̃d ſit apertiſſi
mũ aut potius aptiſſimũ ad indicãdũ.i. ,pdẽ
dũ odiũ:latens.ſ.,pus in aīo:&ſup.leuiſſimũ
i.minimi momẽti & ualoris ad nocẽdũ? Aũt
i.ſed:q̃d erat:cur.i.quãobrẽ ego eẽm tã īpla
cabilis in te? cũ cognouiſſem ex fratre meo:
ſ.Quin. Cicerone:te ne q̃dem.i. nõ ſaltem
tunc fuiſſe inimicũ mihi:cũ eſſet tibi ,ppe.i.
quaſi neceſſe agere eas partes.ſ.inimici:hoc eſt cum agerẽ reum Publium Clodium propinquũ tuum:nã hic
Appius dictus eſt Clodius:cognomento pulcher:cum uero uterq̃ noſtrum expetiſſet reditum in gratiam.i.
reconciliationem:quid egiſti mecũ modeſtius dicit q̃ quid petiſti a me in cõſulatu tuo.i.cum conſul eſſes:fru/
ſtra.i.ſine obtentione eius quod uoluiſſes me aut facere aut ſentire.q.d.nihil. Quid mandaſti mihi cum pro/
ſequerer:ideſt honorifice ſequerer te:puteolis:ideſt cũ eſſemus puteolis urbe Italiæ:in quo ego non uicerim
.i. ſuperauerim diligẽtia mea expectationẽ tuã? q.d.nihil q̃d ſi ideſt ſup.hominis aſtuti maxime referre om
nia ad utilitatem ſuã:quid tandem erat mihi utilius:quid aptius cõmodis meis:q̃ coniũctio hominis nobiliſſi
mi atq̃ honoratiſſimi:cuius opes/ingeniũ/liberi/affines/,ppinqui: poſſent eſſe mihi magno uel ornamento
uel præſidio? q.d.nihil. Quæ tñ oīa ego ſecutus ſum in expetẽda amicitia tua:non aſtutia quadã.i. malitioſa
calliditate:ſed potius ſapientia. Quid illa uincula.ſ.neceſſitudinis quibus ego aſtringor libentiſſime:quanta
ſunt? q.d.maxima nimirum/uidelicet:ſimilitudo ſtudiorum/ſuauitas conſuetudinis/delectatio uitæ atq̃ ui/
ctus.i.conuictus/ſocietas ſermonis/literæ interiores.i.ſecretiores:ut de re augurali aut alia quauis arcana:at
q̃ hæc domeſtica.ſ.negocia? Quid tandẽ ſup.ſunt dicenda aut cenſenda:illa popularia.i.populo nota & plau
ſibilia:uidelicet reditus in gratiam.i.reconciliatio noſtra:illuſtris.i.clara & perſpicua omnibus:in quo.ſ.redi
tu:ne quidem: ideſt non etiam aut ſaltem:poteſt errari.ſ.ab aliquo:ideſt error aliquis committi per impru/

dentiam.i.licet esset per imprudentiã & nõ per malitiã:sine suspicione perfidiæ:qa si qd peccet᷑ post recõciliationem licet per ignorãtiã factũ fuerit:putabit᷑ per pfidiã factũ.itẽ collegiũ.i.cõpar munus & societas sacer/dotii amplissimi.s.augurialis in quo.s.collegio non mõ.i.non solũ.fas nõ erat apud maiores nostros amicitiã uiolari.i.ut uiolet᷑:sed neqd.i.non saltẽ aut nõ etiã licebat:optari.i.eligi/sacerdotẽ qui esset inimicus cuiq̃ ex collegio.Notũ est elegãter inter ne & qdẽ id poni cui qd conuenire maxime uidet᷑:&tñ nõ cõuenit:ut ne deus qdẽ facta infecta facere põt:ne optare quidẽ licebat &c.hac autẽ Cicero frequenter & eleganter utitur.

Quæ.s.pp̄laria aut necessitudinũ uincula ut omittã tã multa atq̃ tanta.i.tã magna.s.alia:quis unq̃ fecit aut facere potuit aut de/buit unq̃ tãti queq̃:q̃ti sup. feci Cn. Pũpeiũ socerũ.i.pr̃em mariti filiæ tuæ. Etem̃ si merita ualẽt.s.ad aliquẽ magni faciẽdũ:ut certe ualere debẽt:ego puto pr̃iã:q̃ donat᷒ erat liberos:salutẽ:dignitatẽ:memetip̄m restitutum mihi per illũ.Si iucunditas cõsuetudi/nis sup.ualet ad hoc:quæ amicitia ꝯsulariũ sup.uiroꝝ.i.eoꝝ q aliqñ cõsulatũ gesserũt fuit unq̃ in nr̃a.i.Romana ciuitate ꝯiũctior q̃.s.nr̃a.i.mea & Põpeii:q.d.nulla.Si ulla signa amoris atq̃ officii:repete ualẽt ad hoc: Quid ille.s.Põpeius:nõ cõmisit .i. credidit ac mãdauit mihi.q.d.nihil:&ita oĩa cõmisit qd nõ cõicauit mecũ.q.d.etiã nihil & ita oĩa cõicauit mecũ.Quid maluit agi p queq̃ aliũ s.q̃ p me:de se in senatu cũ ip̄e abesset.q.d. nihil p quecũq̃.In qbus rebus:ille.s.Põpe/ius nõ uoluit:me ornatũ amplissime:q.d. in nullis nõ uoluit & ita in oĩbus uoluit : Legi põt sine negatiõe in eadẽ tñ s̄nia sic. In quibus reb᷒ ille uoluit me ornatũ amplissime. q.d.in oĩbus.Et sic quadrat cũ seq̄nti p̄ticula:p̄ore mõ quẽ magis sequor cũ p̄cedẽtib᷒ Deniq̃.i.ut simul m̄lta dicã:ac tãdẽ ꝯcludã: qua facilitate q.d.maxĩa:q̃ hũanitate.i.mã/suetudĩe:ille tulit.i.passus est ꝯtẽtionẽ meã pro Milone:aduersantẽ interdũ actionibus suis.q.d.etiã maxima.Põpeius aũt propter affinitatem cũ Clodiis interdũ pro Clodio egerat.Quo studio.i.qua diligẽtia:sup.Põpeius ꝓuidit.i.ꝓspexit & cauit:nequa .i. aliqua:inuidia.i.molestia:illius tpis:attigeret mecũ texit.i.ꝓtexit me:consilio.s. suo cum texit me authoritate.s.sua : deniq̃ cũ texit me armis sup. suis:nõ est igit᷑ ordo texit cũ armis suis: sed cũ.i.qñ ꝓquo etiã quũ scribitur:texit armis suis &c. q.d. maxĩo nimirũ studio.Quibus qdẽ tpibus.s.propter factiones m̄ltoꝝ p̄iculosis: hæc.i. huiusmodi grauitas:& hæc altitudo animi fuit in eo : non mõ ut nõ crederet de me alicui Phrygi aut Lycaoni .i. nato in Phrygia aut Lycaonia: quid tu fecisti in legatis.s.quos illis credidisti a me ꝓhibitos:sane Phrygia & Lycaonia regiones sunt Asiæ:& plurimæ urbes in quibus se Cicero egisse in superioribus cõmemorauit sunt Phrygiæ:sed nec qdem qd᷑ tamẽ magis debuisset/credidit maleuolis ser/monibus hoĩum summoꝝ de me. Priusq̃ cætera prosequar aperiendus est mihi locus de usu negatiõum : nã cum Laurentius Valla argutissime doceat has particulas nõ modo:non solũ non tantũ affirmatiuã constituere orõnẽ nisi altera subdit᷑ negatio:dũ eñ dico nõ mõ te diligo sed etiã amo:nõ nego me diligere te ; sed tãtũ diligere ; & ita negatio non cadit in uerbum sed in particulam restrictiuam : Guillielmus tamen Budeus uir

Negatiõis usus.

Quæ ut omittã tã multa:atq̃ tãta qs unq̃ tãti queq̃ fecit aut facere potuit aut debuit:q̃ti ego CnæũPõpeiũ socerũ filiæ tuæ?Etenĩ si merita ualẽt:patriã: liberos: salutẽ:dignitatẽ:memetip̄m mihi per illũ restitutum puto.Si cõsuetudinis iucũditas:Quæ fuit unq̃ amicitia consularium in nostra ciuitate cõiunctior?Si ulla amoris atq̃ officii signa : Quid mihi ille nõ cõmisit? Quid non mecũ cõicauit?Quid de se in senatu cũ ip̄e abesset p queq̃ agi maluit?Quibus ille me ĩ rebus nõ ornatũ uoluit amplissime?Qua deniq̃ ille facilitate: qua humanitate tulit cõtẽtionẽ meã ꝓ Milone aduersantẽ interdũ actiõibus suis?Quo studio ꝓuidit ne q̃ me illius tpis inuidia attingeret:cũ me cõsilio:cũ au/thoritate/cũ armis deniq̃ rexit suis?Quibus quidem tpibus hæc ĩ eo grauitas:hæc animi altitudo fuit : nõ modo ut Phrygi alicui:aut Lycaoni:qd᷑ tu in legatis fecisti:sed ne summoꝝ qdẽ hoĩum maleuolis de me sermõibus crederet.Huius igit᷑ filius cũ sit gener tuus cũq̃ p̄ter hãc cõiũctionẽ affinitatis q̃ sis.Cn.Põpeio charus:q̃q̃ iucũdus intelligã:quo tãdẽ aĩo in te esse debeo:cũ p̄sertim eas ad me literas miserit:qbus etiã si tibi:cui sum amicissimus:hostis eẽm placarer tñ:totũq̃ me ad eius uiri ita de me meriti uolũtatẽ: nutũq̃ cõuerterẽ.Sed hæc hacten᷒:p̄l̄ibus eñ fortasse uerbis q̃ necesse fuit:scripta sũt.Nũc ea q̃ a me pfecta:q̃q̃ instituta sint cognosce.Atq̃ hæc agim᷒:&agem᷒ magis ꝓ dignitate:q̃ ꝓ piculo tuo.Te eñ:ut spero ꝓpediẽ cẽsorẽ audiemus:cuius magistratus officia q̃ sunt maxi mi aĩ:summiq̃ cõsilii:tibi diligentius & accuratius:q̃ hæc:q̃ nos de te agimus cogitanda esse censeo. Vale.

accutissimo

acutissimo ingenio & multa exercitatione preditus q̃plurimis exemplis probat summos uiros dictis particulis tanq̃ negatiuis usos:ut uidere est in annotatiõibus pandectarũ:id aũt mirum est aut Vallam non aĩaduertisse aut illos cõmisisse:nisi dicamus Vallã putasse errore ĩperitorũ librariorũ negationũ sublatã:q tñ repetẽda non est:ubi principali uerbo negatio preponit᷑ ut hoc loco:sed ne summorũ qdẽ:tunc eñ negatio ꝓ utraq̃ clausula agere censebit᷑:quapropter eũ repetii:& putem sic loq potuisse si uoluisset non mõ ut nõ Phrygi alicui aut Lycaoni &c.Phryges aũt & Lycaones ut cretes &cæteri fere græci mẽdaces sunt:unde græca fide mercari apud comicos est p̄ũti pecunia:græcis eñ pp mẽdacia & pfidiã nõ credit᷑.Igit᷑.i.ut ad rẽ redeã:filius hui᷒ s.Pompeii cui tantũ tribuo:cũ sit gener tuus.i.maritus filiæ tuæ:cũq̃ intelligã q̃.i.q̃tũ charus q̃q̃.i.& q̃tũ iu/cundus sis Cnæo Pompeio p̄ter hãc coniunctionẽ affinitatis:qa filius eius tibi gener est quo tãdem animo debeo esse in te:p̄sertim cũ is.s.Pompeius miserit ad me eas.i.eiusmodi literas:quibus.i. cuiusmodi etiã si eẽm hostis tibi cui sum amicissimus:tamen.i.nihilominus placarer.i.fierẽ amicus & tranquillo in eũ aĩo:& con/uerterẽ me totũ ad uolũtatẽ & nutũ.i.signũ uoluntatis eius.i.talis uiri meriti:ita.i.taliter de me.Sed hæc sup. scripta sunt:hactenus.i.in hanc usq̃ partem:& in hunc locũ aut hoc tp̄s.Sunt enim scripta fortasse pluribus uerbis q̃ fuit necesse.Nũc.i.deinceps cognosce ea que sint perfecta.i.cõsumata a me:queq̃.i.& ea que sint in/stituta.i.incœpta.Atq̃ nos agimus & agemus hæc magis pro dignitate.s.tua.i.ut nihil detrahatur de dignitate tua:q̃ pro periculo tuo.i.ut euites periculũ salutis tuæ qd᷑ nullũ putamus tibi impẽdere:enim ꝓ qa:nos au/diemus propediem.i.statim quia ꝓpe est dies:ut spero:te censorem: cuius.s.censuræ.magistratus.i. magistralis honoris &potestatis:officia q̃ sunt maximi animi:ne scilicet formidet potẽtes notare: & summi consilii:ne ĩmeritos notet:ego censeo esse cogitanda tibi.i.a te diligentius.i.maiore opera:& accuratius.i.maiore cura:q̃ hæc que nos agimus de te.i.ut accusationem ambitus expugnes:aut q̃ hæc que nos in prouincia agimus.i.di/sputamus de te.de quibus supra conquestus erat ꝙ non amice agerentur a Cicerone. Censor dicitur arbiter moꝝ & rerum:qa eius officii erat:mores taxare:& ab ordine pristino si meruerint amouere/& ornamenta ut equos & phaleras adimere:præterea q̃tum aliqs licite possideret æstimare & pro eo censum imponere

Grecafide.

Censor

M.T.Cicero Appio Pulchro:ut spero:cẽsori.S.P.D.

CVm essem in castris ad fluuium pyramũ red/ditæ mihi sũt uno tpe a te epistolæ due: quas ad me:Qu.Seruilius tharso miserat: earũ in altera dies erat adscripta nonarũ apriliũ: ĩ altera que mihi recẽtior uidebat᷑:dies non erat.Respondebo igitur superiori in qua scribis ad me de absolutione ma/iestatis.De qua &si permultũ ante certior factus eram literis.nũciis.fama deniq̃ ipsa: Nihil enim fuit clari/us:non ꝙ quisq̃ aliter putasset:sed ꝙ nihil de insigni/bus ad laudẽ uiris obscure nunciari solet:tñ eadem illa lætiora fecerũt mihi tuæ literæ:nõ solũ:qa planius loquebant᷑:& uberius q̃ uulgi sermo: sed ẽt qa magis tibi uidebar gratulari:cũ de te ex teipso audiebã . Cõ/plexus igitur sum cogitatiõe te absentẽ : epistolã uero osculatus:& ipse mihi gratulatus sum.Quæ eñ a cuncto populo:a senatu.a iudicibus.ingenio. industriæ: uirtuti tribuũtur:quia mihi ipse assentior fortasse cum ea esse in me fingo:mihi quoq̃ ipsi tribui puto.Nec tã gloriosum exitum tui iudicii extitisse:sed tam prauam inimicorum tuorũ mentẽ fuisse mirabar . De ambitu uero qd ĩterest inquies ac de maiestate? Ad rem nihil alterum enim nõ attigisti:alteram auxisti. Verũtñ est maiestas:ut Sylla uoluit ne in quẽuis impune decla/

CVm essem &c.Gratulatur primũ ꝙ absolut᷒ sit maiestatis uniuersæ pene reipu.suffragio.Deinde alteris eius literis re/spondens gratias agit formã reip.ab Appio sibi expressam.Et qa ĩ magno negocio fuit Appi᷒ nõ petit ab eo libros augurates quos supra perficiendos monebat sed orationes eius.Purgans demũ ꝙ uisus est scripsisse ad Appiũ literas stomachosas.Ordo est. Cum ego essem in castris apud fluuiũ Pyramũ/q est in Cilicia.duæ ep̄læ tuæ sunt reditæ mi/hi uno tpe:quas Quintus Seruilius miserat Tharso.i.ex ea urbe asiæ.Dies.s.q̃ data erat erat ascripta ĩ altera earũ uidelicet/nonarũ apriliũ : in alteta q̃ uidebat᷑ mihi recentior dies nõ erat.s.ascripta.Respondeo igit᷑ pri᷒ supiori.s.ĩ qua dies ascripta erat.In qua scribis ad me de absolutiõe maiestatis.s.affectatæ.De qua.s.absolutiõe:&si.i. q̃q̃ certior factus erã p multũ.s.tẽporis ante.literis.i.per literas:nunciis.i.per nuncios:deniq̃.i.tandẽ fama ipsa.i.per famã ipsam:Nihil enim fuit clarius.i.euidentius aut illustrius nunciatũ: nõ sup:ita fuit clare nunciatum: ꝙ quisq̃ putasset aliter.s.futurũ:sed ꝙ nihil solet nun/ciari obscure de uiris ĩsignibus.i. insignitis laude aut non segnibus ad laudẽ:qa sunt ẽt ĩsignes ad uitia:tamẽ literæ tuæ fecerũt mi/hi eadẽ illa.s.a tot nunciata:lætiora.i. iucundiora:non solum quia.s. lr̃æ tuæ loquebant᷑ planius.i.manifestus:eo ꝙ in plano sita melius uidentur q̃ inter colles:& uberius.i.abũdantius q̃ sermo uulgi: sed etiam qa ego uĩdebar magis gratulari tibi:cũ.i. quãdo ego audiebam.s.tam læta:de te ex teipso. Igitur

ego complexus ſum cogitatione.i.per imaginationē:te abſentē:uero pro ſed ego oſculatus ſum epl'am:& ipſe.i.egomet gratulatus ſum mihi.i.fælicitati q̃ mihi in tua fælicitate ſperanda erat.Quæ enī tribuuntur ingenio.i.bonæ indoli &ui:nobis ingenitæ:industriæ.i.ſolertiæ exercitatione acq̃ſitæ aut auctæ:& uirtuti iam rōne ſtabilitæ:a cuncto populo a ſenatu:a iudicibus:qa oīum ſuffragiis abſolutus fuerat:ego puto tribui: quoq̃.i.ēt mihi ipſi:qa ipſe.i.ego aſſentior.i.blādior fortaſſe mihi:cū ego fingo.i.imaginor ea.ſ.iam dicta:ingeniū:induſtriā & uirtutē: eſſe in me.Nec mirabar tam glorioſum exitum iudicii tui.ideſt de te habiti: fuiſſe : ſed ſup.mirabar mentē tuorū inimicorū : fuiſſe tam prauā iniquā & puerſam. Tu uero quia ego prius dixi q̃ in epl'a ad me ſcribis de abſolutione maieſtatis:inquies qd intereſt de ambitu.ſ.ſim accuſatus & abſolutus ac.i.q̃ aut an de maieſtate.q.d.nihil unde & Cicero reſpondet. Nihil ſup. intereſt ad rē.i.ad litem & negocium tuū:qa cū utriuſq̃ ſis innocens enim.i.qa tu nō attigiſti:alterū.ſ.ambitū:& auxiſti alterā.ſ.maieſtatē quā tā glorioſe geſſiſti:alii exponunt ad rem.i.molem criminis:qa conuictus maieſtatis:nō minus punit' q̃ ambitus : ſed facilius eſt cōuincere ambitus q̃ maieſtatis.Maieſtatis enim reus eſt q arguit' ambitione quadā affectaſſe maieſtatem aut decerni ſibi aut prorogari indecenter: Ambitus uero:q largitionib' p̄cibus.minis.pollicitatiōibus & aliis corruptionibus:ad magiſtratū uiā affectat. Vnde ambitio & crimen maieſtatis in aīo eſt:ambitus in opere ipſo & reb' exterioribus & ideo quia de occultis non eſt agēdū ſine teſtibus Sylla noluit declamationes fieri in reum maieſtatis:reum aūt ambitus licebat unicuiq̃ agere:dum in ꝓbatiōibus non deficeret. unde addit. Vetūtamen maieſtas eſt ſup.talis ut Sylla uoluit.i.lege cauit &ſanciuit:ne.i.ut non liceret declamari.i.declamationē fieri de crimine maieſtatis inquēuis.i.quēlibet.īpune.i.paſſim ſine punitione: Declamatio aūt eſt ad utrāq̃ partē de crimine & abſolutiōe alicuius:& de faciendo aut nō faciēdo aliquo negocio diſputatio:quā exercitationis grā rhetorum diſcipuli facere ſolebant:nō ſine clamore:ut induerent aīos & formā in ueris cauſis agēdi: uero.i. ſed:ambitus habet uim ita apertā ideſt manifeſtam:ut aut cenſet' improbe:utpote qui accuſat' innocēs:aut defendatur īprobe.ſ. a patrono māifeſti criminis.Em̄.i.qa:q.i.quō pōt largitio facta & nō facta ideſt an facta an non facta ſit ignorari'q.d.nullo mō:cū fiat publice nec paucis. Imperiū em̄ aut dominatio nō pōt a paucis dari.Sed dubiū eſt dum largitiōes fiunt quo aīo fiant:qd' cōiectura quadā ex uerbis & cæteris factis largientis ꝓſpicitur. Aūt pro ſed:curſus.i.continuatio/honorū.ſ.magiſtratū tuorum:cui fuit unq̃ ſuſpect'. q.d.nulli.Me miſerum:Modeſte ne excādeſcere uideat' ſubticet ꝓticulā o:q nō affuerim.ſ. in abſolutiōe tui:quos riſus ego excitaſſem.i.in accuſatores tam temerarios'q.d.maximos.Sed de iudicio maieſtatis/quo.ſ.abſolutus erat:illa duo fuerunt mihi iucūdiſſima ex literis tuis. Vnum q̃ ſcribis te defenſum ab ipſa rep.q̃.ſ. reſp. hoc eſt oēs eius gubernatores: deberet tueri.i.protegere tales uiros.ſ.qualis tu es:qdem.i.certe ēt in ſumma copia ciuiū bonorū:& fortiū nunc uero ſup.debet eo magis/q̃ tanta pœnuria.i. paucitas & difficultas inueniendi tales uiros:eſt in oī gradu uel honoris.i.tam magiſtratuū q̃ priuatorū:uel ætatis.i.tam ſenū q̃ iuuenū: ut ciuitas tam orba.i.p̄uata patronis:debeat complecti.i.fouere tales tutores. Alterum.ſ.mihi iucundum fuit:q̃ laudas mirifice fidem & beneuolētiam pompeii & Bruti.lætor uirtute & officio.i.propter uirtutem & officium cum .ſ.ita ſit q̃ tuorū neceſſariorum.ſ.Pompeii & Bruti qui ſunt tibi affines &ita neceſſarii:& amiciſſimorum meorum: tum maxime.ſ.lætor uirtute & officio:alterius.ſ.Pompeii:principis oīm ſeculorum & gentium.i. omniū hominū q ſunt aut fuerunt in q̃uis natione:& ſup.uirtute & officio alterius.ſ.Bruti iāpridē.i.iam a pluſculo tpe: principis ſup.iuuentutis.ſ.romanæ:& ſup.futuri celeriter ut ſpero:principis ciuitatis.ſ.totius:excepto tamen Pompeio : hoc eſt lætor primum tm̄ uirtutis & officii eſſe in uiris tibi maxime neceſſariis &mihi amiciſſimis: deinde & multo magis:in uiris ſummis & principibus:altero totius mundi &omnium temporum:altero nunc iuuentutis & mox totius ciuitatis futuro.

Ambitus

Declamatio

De teſtib'.i.qd' ſcribis: de teſtibus mercenariis.i. mercede:cōductis ad dādū ōte falſum teſtimonium:notandis.ſ.nota infamiæ a ciuitatibus ſuis niſi aliqd factum eſt iam p mari liceret.Ambitus uero ita apertam uim habet:ut aut accuſet' improbe:aut defendat'. Qui enim facta: & non facta largitio ignorari pōt. Tuorū aūt bonorū curſus cui ſuſpectus unq̃ fuit:Me miſerum : q nō affuerim:quos ego riſus excitaſſem.Sed de maieſtatis iudicio duo mihi illa ex tuis literis iucundiſſima fuerunt: unū q̃ te ab ipſa rep. defenſum ſcribis:q̃ qdē etiam in in ſumma bonorum:& fortiumciuiū copia taleis uiros deberet:nunc uero eo magis q̃ tanta pœnuria eſt in omni uel honoris:uel ætatis gradu:ut tam orba ciuitas taleis tutores complecti debeat. Alterū:q̃ Pompeii.Brutiq̃ fidem beneuolentiamq̃ mirifice laudas. Lætor uirtute:& officio cum tuorum neceſſariorum: meorum amiciſſimorum:tum maxime alterius omnium ſæculorum:& gentium principis: alterius iāpridē iuuentutis:celeriter:ut ſpero:ciuitatis.

De mercenariis teſtibus a ſuis ciuitatibus notādis:niſi iā aliqd factū eſt p Flaccū:fiet a me:cum per Aſiam decedam.

decedā.Nunc ad alteram epiſtolam uenio. Quod ad me quaſi formā cōium tēporū:& totius reip.miſiſti expreſſam:prudentia literarum tuarum ualde eſt mihi grata.Video enim & pericula leuiora:q̃ timebā:&maiora p̄ſidia:ſi qdem:ut ſcribis oēs uires ciuitatis ſe ad Pompeii ductum applicauerūt:tuūq̃ ſimul promptū animū & alacrem ꝓſpexi ad defendendā remp.mirificāq̃ cepi uoluptatē ex hac tua diligētia:q̃in ſummis tuis occupatiōibus:mihi tn̄ reip.ſtatum p te notum eē uoluiſti.Nā auguraleis libros ad cōe utriuſq̃ noſtrū ocium ſerua.Ego enim a te cū tua promiſſa per literas flagitabam ad urbem te ocioſiſſimum eſſe arbitrabar. Nunc tamen ut ipſe polliceris:pro auguralibus libris oratiōes tuas cōfectas oēs expectabo . Tullius cui mādata ad me dediſti nō cōuenerat me:nec erat iā quiſq̃ mecū tuorū p̄ter oēs meos:qui ſunt omnes tui . Stomachoſiores meas literas q̃s dicas eſſe:'non intelligo.Bis ad te ſcripſi me purgans diligenter : te leuiter accuſans in eo q̃ de me cito credidiſſes,. Quod genus q̃relæ mihi qdem uidebat' eſſe amici:ſin tibi diſplicet: non utar eo poſthac. Sed ſi:ut ſcribis hæ literæ nō fuerunt diſerte:ſcito meas nō fuiſſe. Vt enim Ariſtarchus Homeri uerſū negat:quē nō ꝓbat.ſic tu:libet em̄ mihi iocari:qd' diſertū nō erit:ne putaris meū. Vale. &in cēſura ſi iā es cēſor:ut ſpo:de ꝓauo multū cogitato tuo.

Hæc tua

Elaccum.ſ.præſidē illis a me conſtitutū:fict a me cū decedā.ſ.de ꝓuincia' per Aſiā. Venio nunc ad alterā epl'am:Quod miſiſti.ſ.i altera illa epl'a:ad me quaſi formā.i.deſignationē & ſpeciē tēporū cōium & totius reip. expreſſam.i.expreſſe deſcriptam : prudētia literarū:tuarū eſt mihi ualde grata : Video em̄ & picula leuiora q̃ timebā & maiora preſidia.ſ.reip.ſup.q̃ ſperabāSiqdem.i.qm̄:aut ſi duæ ſunt ꝓticule:qdem.i.certe: ſi ut ſcribis:oēs uires ciuitatis applicauerāt ſe ad ductum.i.auſpiciū fælicitatē & prudentiā ducēdi:Pompeii:& proſpexi ſimul tuū animum prōptum & alacrem.i.acrē & ſtrenuū ut ſumus in rebus,quas alacres facimus:ad defendendā rēp.& cepi mirificā uoluptatē ex hac diligentia tua.Si dicas ergo hic ad ſecūdam quoq̃ perſonā reſpicit:Dicā unā rem a duobus poſſideri poſſe : & ita ad diuerſos fieri reſpectū:Vnde cicero de diligentia Appii/qa ab eo ꝓfecta eſt:dicit hac.q.d. quæ in his literis quas teneo ſcripta eſt:q̃ in ſummis occupationibus tuis:uoluiſti tamē.i. nihilo minus:ſtatū reipu.eſſe notum mihi p te.Nā ſerua.i.concedo ut ſerues libros augurales quos ſupra perfici petiit:ad ocium comune utriuſq̃.i.donec & tibi ſcribēdi& mihi legēdi eos dabitur ocium Ego enim cum flagitabam.i.exigebam per literas a te tua promiſſa.ſ.de perficiendis libris auguralibus: arbitrabar te eſſe ocioſiſſimū ad urbē.i.in urbe. Raro tamen ad ꝓ in poniť ſæpius pro apud quo circa poſſet dici ad urbem.i.circa res urbanas.Nūc tamē expectabo ut ipſe.i. tu polliceris:orationes tuas oēs cōfectas i.abſolutas libris auguralibus.i.loco librorū auguralium.Tullius cui dediſti mandata ad me.i.quæ mihi diceret.nō conuenerat me.i.non uenerat ab me locutus mecū:nec quiſq̃ tuorum.ſ.familiarium erat iam mecū:præter omnes meos q ſunt oēs tui.Ego non intelligo quas lr̄as: meas dicas eſſe ſtomachoſiores.i.ex nimis magno ſtomacho.i.indignatione ſcriptas:Ego ſcripſi ad te bis/purgans diligenter.ſ. de crīe perfidiæ ac leſæ amicitiæ:accuſans leuiter te in eo q̃ credidiſſes cito de me.Quod genus querelæ uidebat' quidē.i.certe mihi eſſe amici.i.pertinere ad amicū hoīem:qa reconciliatoria eſt amicitiæ potius q̃ offenſiua talis querela Sin.i.ſed ſit:id genus querele/diſplicet tibi:nō utar eo amplius poſt hac.i.poſt hoc tp̄s.Sed ſi ut ſcribis:hæ lr̄e ſcilicet ſtomachoſiores non fuerunt diſertæ: ſcito nō fuiſſe meas.hoc iocoſe & confidenter dicit. Vt enim Ariſtarchus negat uerſum ſup.eſſe homeri:quē non probat i.non approbat:ſic tu:libet enim mihi iocari:qd' nō erit diſertū/ne putaris:pro putaueris.i.nolim ut putes meum ſup.eſſe. Vale et cogitato multum de proauo tuo.ſ.Appio Cæco:qui clariſſimam geſſit cenſuram:in cenſura.i.in gerenda cenſura:ſi es iam cenſor ut ſpero ſcilicet te eſſe.

Cicero Appio pulchro.S.P.D.

Gratulabor tibi pus:ita enim rerū ordo poſtulat:deinde ad me cōuertar.Ego uero uehementer gratulor de iudicio ambitus:neq̃ id:quod nemini dubium fuit:abſolutum eſſe te:ſed illud q̃ quo melior ciuis;quo uir clarior ; quo fortior amicus es:quoq̃ plura uirtutis & induſtriæ ornamēta

Gratulabor &c.Gratulatur Appio de abſolutione ambitus:purgatq̃. Tullia ſe abſente data ſit nuptū dolobellæ homini Appio inimiciſſimo;&pollicetur ꝓp affinitatē illam ſe nihil de amicitia appiana detractura.Ordo eſt.Ego gratulor : aut gratulabor tibi prius.i.priore per te epiſtole:deinde conuertar ad me.i. ad rem meam purgandā.ordo enim rerum poſtulat ita.ſic fieri ut prius de amicis:deinde de nobis agamus.Ego uero gratulor ſup.tibi uehemen/

ter/te absolutum esse de iudicio ambitus.i. in quo causam dicebas de ambitu.i. maiesta state malis artibus attẽtata:neq; id qd nemi ni dubium fuit.s.futurũ:uidelicet te absolu tum esse:mirandum est sed illud q̃ quo.i.q̃ to melior ciuis es:quo.i.quanto uir clarior: quo.i.quanto:amicus fortior.i.cõstantiores eo est mirãdum magis:nullam idest nõ ullã ullam maleuolentiã q̃ auderet.s.tam impudenter oppugnare te non fuisse absconditã nequidẽ.i.non saltẽ in latebra.i.ãgulo aliquo:tabellæ.i.libelli accusatorii:hoc est q̃ ipsa pre uerecundia siquã habuisset.se nõ absco derit in aliquo loco abdito tabellæ accusatoriæ & diffamatoriæ:sed palam te accusare ausa sit Nõ enim nego cium qd factũ est tibi;fuit horũ tẽporũ:in qbus uirtuti adhuc locus & honos est & boni florent:nõ horum ho minum:qui boni fere sunt & tibi fere necessarii:atq; morũ sup.horum:hominũ & temporum:& ita ego nihil sum admiratus magis iampridem.i.iam a plusculo tẽpore scilicet q̃ q̃ inuenti sint tam impudentes ut aude rent non modo p occultã delationem:sed ẽt per manifestã accusationẽ in publico iudicio te ambitus postula re qd Cicero satis assentanter dicit:pcipue cum antea ei de eadem re gratulatus sit:sed uidetur appius assen tationis appetens:& potuerunt superiores literæ non esse perlatæ: idq; Ciceronem uereri.

De me aũt.Aggreditur sedam partem epi stolæ dicens.Aũt.i.sed deme.i.q̃tum ad nu ptias filiæ meæ attinet/ suscipe paulisper.i. per paulum tpis:partes meas.s.purgatiuas: finge te esse eũ qui ego sum:si tu inueneris facile/qd dicas.i. rndeas ad purgandũ factũ ipsum aut dãnandũ:noli ignoscere.i.parce re aut uẽiã dare hæsitatiõi.i.pplexitari &tar ditati meæ in loquẽdo.Ego uero.i.certe:ue lim ea q̃ facta sunt a meis me insciente eue nire pspere mihi & Tulliæ meæ.s.filiæ:hoc est nuptias eius cũ Dolobella:sicut tu optas amicissime & suauissime:moris enim est dũ de nouis nuptiis aut loqmur aut scribimus dicere fæliciter:unde Iuuenalis.dictũ est fæ liciter:aut dii bene uertant:aut quas dii se cundent: qd & Appius uidet scripsisse ma gis ex more aut per Ironiã q̃ ex aĩo: Cicero tamen callide interpretat ex aĩo scriptum : sed cecidisse.i.casu euenisse: ita ut agerẽtur eo tpe.s.quo abessem:aut quo dissensiones orirent inter principes:Dolobella em Cæsa ri adhæsurus uidebat Appius & Brutus Põ peio:spero oĩno & opto:sup.cecidisse cũ ali qua sed incerta mihi fælicitate:uerũtñ sapiẽ tia & humanitas tua cõsolat me plus in hac spe.s.de fælicitate nuptiarũ q̃ oportunitas tẽporis:qa difficile est in dissensione princi pum ciuitatis fæliciter uiuere. Itaq; non re perio quẽadmodũ expediã.i. expedite faciã exitũ.i finem huius oĩonis institutæ.i.incœ ptæ de nuptiis filiæ.Neq; enim debeo dice re quicq̃ tristius in eã rem.i. in nuptiis filiæ quã tu ipse prosequeris ominibus.i.pcatio nibus auspiciis/optationib⁹/uotis/ optimis nam dum boni & prudentes uiri bona pre cantur & optant aliquibus cœptis. omen est i.indicium boni euentus.neq; non.i.attamẽ aliqd mordet.i.tristitia afficit me: in quo nõ uereor.i.non dubito : unũ : uidelicet ne.i.ut aut quin:Notũ est cũ uerbis uetãdi timẽdiq;

De me aũt suscipe paulisp meas parteis:& eum te esse finge:q ego sum:si facile inueneris : quid dicas : noli ignoscere hæsitationi meæ.Ego uero uelim mihi Tul liæq; meæ sicut tu amicissime & suauissime optas: pro spere euenire ea que me insciẽte facta sunt a meis: sed ita cecidisse/ut agerent eo tpe/spero oĩno est aliq̃ fæ licitate/& opto:uerũtñ plus me in hac spe/tua sapien tia & humanitas consolat : q̃ oportunitas tpis . Itaq; quẽadmodũ expediã exitũ huius institutæ orationis/ nõ repio.Neq; em tristius dicere qcq̃ debeo in eã rem: quã tu ipse ominibus optimis pseqris:neq; non me tñ mordet aliqd:in quo unũ nõ uereor:ne tu parũ pspi cias ea que gesta sunt: ab illis esse gesta : qbus ego ita mandaram:ut cũ tam longe abfuturus essem : ad me ne referrent/agerent/qd probassent. In hoc aũt mihi illud occurrit/qd tu igit si affuisses? Rem probassem: de tpe nihil te inuito:nihil sine cõsilio egissem tuo. Vi des sudare me iãdudũ laborantem quõ ea tuear/q̃ mi hi tuenda sunt/& te nõ offendam . Leua me igit hoc onere.nunq̃ enim mihi uideor tractasse cãm difficilio rem.Sic habeto tñ:nisi iã tũc oĩa negocia cũ sũma tua dignitate diligentissime cõfecissem:tametsi nihil uide bat ad meũ erga te pristinũ studiũ addi posse : tamen hac mihi affinitate nũciata/non maiore eqdẽ studio: sed acrius/aptius/significãtius dignitatẽ tuã defendis sem.Decedẽti mihi:& iam impio annuo terminato/ ante nonas sextiles:cũ ad Sydam naui accederem/& mecum.Qu.Seruilius esset:literæ a meis sunt redditæ

dixi statim

dixi statim Seruilio : etenim uidebatur esse cõmotus: ut omnia a me maiora expectaret Quid multa? bene/ uolentior tibi: q̃ fui nihilo sum factus: diligentior ad declarandam beneuolẽtiam multo.Nam ut uetus no stra simultas antea stimulabat me:ut cauerẽ:ne cui su spitionem ficte recõciliatæ gratæ darẽ:sic affinitas no uam curam mihi affert cauendi ne quid de sũmo meo erga te amore detractum esse uideatur. Vale.

idẽ facere negationẽ & affirmationẽ:ut ue reor nefacias & ut facias:pspicias.i. cogno scas parũ: ea q̃ gesta sunt de ꝯctu matrimo niali:eẽ gesta ab illis.s. amicis & necessariis meis:qbus ego.s.discedens mãdaram ita:ut cũ essem abfuturus tã longe.s.ab eis: ne re ferrent ad me.i.ne cõsulerent me super illo agerẽt qd pbassẽt.i.utile censuissent. In hoc aũt.s.dicto ad ostendendũ meo/cõsilio non eẽ factũ:occurrit.i.obiicit:hoc est obiici põt mihi illud. Igit o Cicero qd tu sup. fecisses si affuisses:Respondet.Ego probassem.i.ap probassem rẽ.i.cõtractũ matrimonialẽ : sed sup.qa dicis hoc tempore tã piculoso nõ:debuisse fieri:ego nihil egissem te inuito & nihil egissem sine consi lio tuo de tpe.i. nuptiarũ celebrãdarũ.Vides me sudare.i.angore quodã opprimi:iãdudũ.i.ab eo tpe quo in cæpta est mẽtio de nuptiis filiæ:laborantẽ quõ tuear.i.defendã ea:quæ mihi sunt tuẽda.i. defendenda:& non offendã.i.lædã te.Igit leua.i.libera me hoc onere.q.d.qd purgare uix possum purgatum fer.Ego em nunq̃.i. nõ unq̃:nõ uideor mihi tractasse unq̃ cãm difficiliorẽ. Tamen habeto sic.i. p certo teneto:nisi ego cõfecissem i.perfecissem iam tũc.s.cũ talia mihi nũciata sunt diligẽtissime oĩa negocia cum summa dignitate tua:tamet si nihil uidebat posse addi:ad pristinũ studiũ meũ erga te:tamen hac affinitate.s.cũ dolobella inimico tuo nũ ciata mihi.i.si fuisset prius nũciata:eqdẽ.i.ego qdẽ defendissem dignitatẽ tuã.s.in puincia/nõ maiore studio: qa id fieri nõ potuisset:sed acrius.aptius significantius.i.cũ maiore euidẽtia/eo q̃ suspectus fuissem. Sed sup. literæ sunt redditæ a meis:mihi decedenti.s.de prouincia:& annuo iperio iã terminato ante nonas sextiles.i. augusti mẽsis qa uenerat in puinciã pridie Kalendas sextiles:ut supra dixit:cũ accederẽ naui.i.in naui.ad Sy dam urbẽ lyciæ aũt portũ eius:unde hic & prius spositionẽ apposuit: & Quintus Seruilius esset mecũ.Dixi statim Seruilio:ideo statim etem.i.qa ipse uidebat esse cõmotus q̃ talẽ nunciũ accepissem:ut expectaret a me oĩa.s.officia maiora.s.q̃ prius.Quid multa:sup.dicã ego nihilo.i.in illo sum factus beneuolẽtior tibi q̃ fui qa putat id fieri nõ potuisse:sed sup.sact⁹ sum multo diligẽtior ad beneuolentiam declarandam.Nam ut.i.quem admodũ: uetus simultas nostra.i.latens odium&æmulatio:stimulabat.i.uigebat me/antea ut cauerem ne da rem cui.i.alicui/suspicionẽ gratiæ recõciliatæ.i.iterũ initæ& renouate ficte.i.simulanter & non uere:sic affi nita s.s.cũ dolobella:affert mihi nouã cũrã cauẽdi ne qd uideat eẽ detractũ de sũmo amore meo erga te. Vale.

M.Cicero Appio Pulchro.S.P.D.

QVasi diuinarẽ tali in officio fore mihi aliqñ expetendũ studiũ tuum:sic cũ de tuis rebus gestis agebatur inseruiebã honori tuo.Di cam tamen uere: plus q̃ accepas reddidisti . Quis enĩ ad me non perscripsit:te non solũ authoritate oratio nis & snĩa tua qbus ego a tali uiro contentus erã: sed etiam opera:consilio:domum ueniendo:conuenien dis meis:nullum onus officii cuiq̃ reliquum fecisse? Hæc mihi ampliora multo sunt q̃ illa ipsa pp q̃ hæc la borant.Insignia enim uirtutis multi ẽt sine uirtute as secuti sunt:talium uirorũ tanta studia assequi sola uir tus põt.Itaq; mihi propono fructũ amicitiæ nostræ ip sam amicitiam:qua nihil est uberius psertim in iis stu diis qbus uterq; nostrũ deuinctus est.Nam tibi me p fiteor & in rep.sociũ de qua idem sentimus:& in quo tidiana uita coniunctum cũ iis artib⁹ studiisq; quæ co limus. Velim ita fortuna tulisset : ut quanti ego oẽis

QVasi diuinarẽ.Gratias quodãmõ agit Appio q̃ se absente plurima in fami liam suam beneficia contulerat:quo circa p fitetur se cũ Appio in oĩbus cõuenturũ: an nixurũq;ut dolobellam ĩ cõis partes trahat. Et demũ dicit se sperare Appium Censorẽ esse:unde epistola tota beneuolentiæ signi ficatiua est.Ordo aũt est . Ego inseruiebam honori tuo:cũ agebat .i.disceptabat de re bus tuis gestis.s.in prouincia.sic quasi diui narem studiũ tuum fore aliquãdo expeten dum mihi in tali.i.consimili officio:ubi fore cum futuro uidet adherere: sentio tu reddi disti plus q̃ acceperas.s.bñficii . Quis enim non perscripsit q.d.nemo:hoc est unusquis q̃ perscripsit ad me . te nullum onus officii fecisse cuiq̃ reliquũ.i.reliquisse cuiq̃ facien dũ cũ tu uniuersũ solus obires:nõ solum au thoritate oratiõis & snĩa:qbus erã.i.fuissem ut in ser.decies centena dedisses: Nil erat.i. fuisset in loculis. Virg. ingeor. laurus erat p esset:cõtentus a tali.i.tam excellenti uiro sed ẽt opa:cõsilio:ueniendo domũ.s.meã:& sup.cõueniendis.i.uisitandis colloquẽdi gr̃a meis.s.familiarib⁹.Hæc s.officia tua sunt.i. reputant aut æstimant mihi ampliora mul to/q̃ illa ipsa.s.supplicationes aut triũphus

propter q̃ hæc laborant̃.i.cum labore fiunt. Enim pro qa multi assecuti sunt ĩsignia uirtutis ut honores seu magſatus & triũphos. sine uirtute qa alii ui alii malis artibus: alii fortuna:sed ſup.ſola uirtus potest asseq tanta ſtudia taliũ uirorũ:accurate loquiẽ:qa magni uiri interdũ indignis leuia ſtudia impendent: & tanta ſtudia inter dum conferuntur ſed non a talibus uiris.Itaq; ego propono.i. cõſtituo mihi fructũ.i.ultimũ finẽ expetẽde amicitiæ:ipſam amicitiã.i.nihil amplius peto in amicitia q̃ ipſam amicitiam:qua.ſ.amicitia nihil est uberius.i.abũdantius preſertim in iis ſtudiis.ſ.auguralis & legalis ſcientiæ:qb⁹ uterq; noſtrum deuinctus.i.obligatus est.Nam ego profiteor me tibi &.i.ſimul ſociũ in rep.de qua ſentimus idem:& coniunctum ſup.fore/in uita quotidiana; cũ iis arctius & ſtudiis q̃ colimus.Ego uelim fortuna tuliſſet ita:ut tu poſſis facere oẽs meos tanti/quãti ego facio oẽs tuos.hoc dicit pp dolobellã generũ ſuũ Appio inimicũ:qd̃ ipm ſ.te poſſe oẽs meos tanti facere:tũ.i.nihilominus nõ deſpero.ſ.aliquãdo fore:neſcio:quia diuinatõe.i.quo p̃ſagio animi. Sed hoc nihil ad te ſup.pertinet:onus hoc est noſtrũ.i nobis id curãdũ est ut.ita fiat. Velim ſup.ut habeas.i.certũ teneas illud.ſ.qd̃ iam dicã.uidelicet q; ĩtelliges:hac re nouata.i.per hanc rem nouatam:potius aliquid additum q̃ detractum eſſe ad meum ſtudium erga te:cui.ſ.ſtudio nihil uidebat̃ poſſe addi.Ego ſperabam cum ſcribebam hæc:te iam eſſe cenſorem:eo.i.& propterea hæc epiſtola est breuior:& modeſtior.i.temperatior in uerbis:ut.ſ.eſſe debet:aduerſus.i.erga magiſtrum morum:hoc est cenſorem.

QVm Trebatius &c.Reuerſus e Cilicia offendit Cicero mot⁹ belli ciuilis iter Cæſarẽ& Pompeiũ attñ utriuſq; amicos ad cõcordiã ſollicitans Põpeiũ mitigare ſatagebat:ut compoſitis rebus triumpharet.Qua ſpe depoſita in cãpanum agrũ ſeceſſit:raroq; in urbẽ rediit:cũ icertus eſſet utrius pteſeqret̃.Nã Põpeii opes iniuſtiori cã fractas uidebat:Cæſaris ĩ min⁹ iuſta florẽtes. Quo circa tãdẽ ꝓ rep.cũ Põpeio cõtra Cæſarẽ ſtetit:ei mãifeſte ſignificãs nihil ſibi rep.charius. Itaq; cũ abeẽt ab urbe ſcripſit ad eũ Trebatius Seruiũ Sulpitiũ deſyderare dũ ut de reip.cõmodis inter ſe agerẽt:cui; reſpondẽs ĩnuit id ſero futurũ:ſe facturum: tamen ubi ſeruio conueniens uideat̃. Ordo est. Caius Trebatius familiaris meus: q ſub Auguſto poſtea pp legalẽ ſcientiam in honore fuit: ſcripſit ad me/te quæſiſſe ex ſe in quibus locis eſſem:& ſup.te ferre moleſte q; nõ uidiſſes me cũ acceſſiſſem pp ualetudinẽ tuam.ſ. malã & ſcripſit te uelle hoc tpe cõmunicare mecũ de officio utriuſq; noſtrũ.ſ.circa reip. curam ſi acceſſiſſem ꝓpri⁹.ſ.ad urbẽ:aut ad te.o Serui.utinam potuiſſemus colloq inter nos:reb⁹.ſ.publicis & noſtris ſaluꝑis:Sic enĩ est dicendũ/hoc est dixi rebus ſaluis:qa mihi ſaluæ nõ uident̃:profecto nos tuliſſemus i.attuliſſemus aliqd opis.i.auxilii.reip.occidenti.i. tendenti ad iteritũ. Ego em̃ abſens cognoram pro cognoueram/te ꝓuidentem hæc mala/multo ante.ſ.q̃ eueniẽrent: fuiſſe defenſorẽ.i.protectorẽ pacis:&.i. tum in cõſulatu tuo:&.i.tum poſt cõſulatũ.ſ.tuũ.Ego aũt cũ ꝓbarem cõſilium tuum.& ipſe.i.ego met aut ꝓper me ſentirẽ idẽ:nihil proficiebã tuos facio tanti tu meos facere poſſes:qd̃ tñ ipſum neſcio q̃ ꝓmotus animi diuinatiõe nõ deſpero. Sed hoc nihil ad te:noſtrum est onus. Illud uelim ſic habeas q; intelliges hac re nouata additũ potius aliqd ad meum erga te ſtudiũ cui nihil uidebatur addi poſſe:quã quicq̃ eſſe detractum. Cum hæc ſcribebam cenſorem iam te eſſe ſperabam:eo breuior est hæc epiſtola:&:ut aduerſus magiſtrum morum modeſtior. Vale.

Sequitur lib.IIII.

M.T.C.Seruio Sulpitio.S.P.D.

Caius Trebatius familiaris meus ad me ſcripſit te ex ſe queſiſſe q; bus ĩ locis eſſem:moleſteq; ferre.q; me pp ualetudinẽ tuã: cũ ad urbẽ acceſſiſſẽ nõ uidiſſes & hoc tpe uelle te mecũ ſi ꝓpius acceſſiſſẽ de offõ utriuſq; noſtrũ cõicare. Vtinã Serui ſaluis reb⁹:ſic em̃ ẽ dicẽdũ: & colloq potuiſſem⁹ iter nos ꝓfecto aliqd opis occidẽti reipu.tuliſſem⁹. Cognorã em̃ iã abſens te hæc mala multo ante prouidẽtẽ:defenſorẽ pacis:& in cõſulatu tuo: & poſt cõſulatũ fuiſſe. Ego aũt cũ cõſiliũ tuũ probarẽ & idẽ ipſe ſentirẽ:nihil proficiebã. Sero enim uenerã: ſolus eram:rudis eſſe uidebar in cã:inciderã in hominum pugnãdi cupidorũ inſanias. Nũc.qm̃ nihil iã uidemur poſſe opitulari reipu.ſi quid est in quo nobiſmetipſis conſulere poſſumus:non ut aliquid ex priſtino ſtatu noſtro retineamus: ſed ut q̃ honeſtiſſime lugeamus:nemo est omnium quicum potius mihi q̃ tecum cõmunicandum putem. Nec enim clariſſimorũ uirorum:quorum ſimiles eſſe debemus exempla:neq; doctiſſimoꝝ:quos ſemper coluiſti:p̃cepta te fugiunt:

Atq; ipſe

i.utilitatis faciebã.Enim ꝓ q a.ueneram.ſ.e prouincia:ſero.i.nimis tarde:ego eram ſolus.ſ.in ea ſententia: uidebar eſſe rudis.i.minus expertus in cã.incideram.ſ.improuiſus in inſanias hominum.ſ.Cæſaris & Pompeii cupidorum pugnandi:alii legunt.rudis & ſi:uidebar:inciderã tñ in hominum &c.Sed id minus placet: non enim illud tamen congruit cũ priore particula:nõ em̃ ideo minus uidebat̃ incidere poſſe in inſanias illas q; rudis eſſet:unde potius legã:inciderãq; uel rudis ut eſſe uidebar inciderã &c.Nũc qm̃ nihil.i. nõ aliqd:nos nõ uidemur poſſe iam opitulari reip.i.auxiliari aliquid.i.in aliquo ſiqd est in quo poſſimus aut poſſumus conſulere.i.conſulto prodeſſe & opitulari nobiſmetipſis:non ſup.id dico/ut retineamus.i.quaſi ſperem nos poſſe retinere aliquid ex priſtino.i.priore & prius a nobis habito ſtatu noſtro:ſed ut: lugeamus.ſ. ſtatum noſtrum ac reip.q̃ honeſtiſſime.i.ualde honeſte:nemo est omnium.ſ.mortaliũ q cũ.i.cum quo ego putẽ potius/cõicandũ ſup.eẽ mihi:ſup cõſilium meũ:q̃ tecũ.Nec enim exempla uirorũ chariſſimorũ.i. nobiliſſimorũ/quorũ ſimiles eẽ debemus:ſ.in moribus unde in genitiuo dixit:neq; p̃cepta doctiſſimorum.ſ.uirorum quos coluiſti ſemper:fugiunt te.i.ſcientiam tuam:hoc est te non latent:illis autem duobus maxime prudentes euadimus.

Atq; ipſe antea ad te ſcripſiſſem:te fruſtra in ſenatum ſiue potius in cõuentũ ſenatorũ eſſe uenturum: ni uideritus eſſem:ne eius animũ offenderẽ:qui a me:ut te in uitarem petebat:cui qdem ego:cũ me rogaret: ut adeſſem in ſenatu eadẽ oĩa:quæ a te pace & de hiſpaniis dicta ſunt:oſtẽdi me eſſe dicturũ. Rem uides: quõ ſe habeat:orbe terrarũ imperiis diſtributis ardere bello urbẽ ſine legibus/ſine iudiciis:ſine iure/ſine fide religtam direptioni & incendiis. Itaq; mihi uenire in mentem:nihil põt:non mõ quid ſperem:ſed uix iam quid audeã optare. Sinaũt tibi homini prudentiſſimo uidetur utile eſſe nos colloqui q̃q̃ longius ẽt cogitabã ab urbe diſcedere:cuius iam ẽt nomen inuitus audio: tamen ꝓprius accedã. Trebatioq; mã daui:ſi qd tu eum uelles ad me mittere/ne recuſaret:idq; ut facias uelim aut ſi quẽ tuorũ fideliũ uoles:ad me mittas/ne aut tibi exire ex urbe neceſſe ſit:aut mihi accedere. Ego tibi tantũ tribuo:q̃tũ mihi fortaſſe arrogo:ut exploratum habeã:quicquid nos cõi ſnĩa ſtatuerimus: id omneis homines probaturos. Vale.

Trebatio ſi tu uelles eũ mittere qd.i.aliqd/ ad me:ne recuſaret.ſ.mittere illud:&uelim ut facias id.i.mittas ad me aliqd ꝓ Trebatiũ:aut ſi uoles mittas ad me quẽ.i.aliquẽ:tuorũ fideliũ:ne neceſſe ſit aut tibi exire ex urbe: aut mihi accedere.ſ. urbẽ. Ego tribuo tibi tñ.ſ.prudẽtiæ& authoritatis quãtũ arrogo.i.arroganter ſumo:fortaſſe mihi:ut habeã exploratũ.i.certiſſimũ:qcqd nos ſtatuerimus ſnĩa cõi oẽs hoĩes probaturos id. Vale.

M.T.C.Seruio Sulpitio.S.D.

AD tertiũ kal̃.Maias cũ eſſem in Cumano accepi tuas literas:qbus lectis cognoui non ſatis prudẽter feciſſe Philotimum: qui cum abs te mandatum haberet:ut ſcribis de oĩbus rebus. ipſe ad me nõ ueniſſet:literas tuas miſiſſet quas intellexi breuiores fuiſſe:q; eũ paturũ putaſſes. Sed tñ poſtq̃ literas

AD tertiũ Kalen.&c. Accuſat Philotimum q; ad ſe nõ uenerat cũ mandatis Sulpitianis:deinde dicit uxorẽ & filiũ Seruii cõſulere ut in cumanũ ad ſe uẽiat. Tum de reip.auxilio q̃ difficile ſit diſputat: & demum quo cõſilio ad ſe in cumanum uenire poſſit explanat. Ordo est. Ego accepi literas tuas ad tertiũ chalendas Maias.i.biduo ante primũ diem Maii:cũ eẽm in Cumão.ſ.agro: quibus lectis cognoui Philotimũ feciſſe nõ ſatis prudenter: qui cũ habere ꝓ mandatum

abs te ſup.loquēdi mecum:de oĩbus reb⁹ ut ſcribis:ipſe.i.qd̄ dicunt in ꝑſona: non ueniſſet ad me:& ſup.miſiſſet ĩras tuas/quas intellexi:fuiſſe breuiores:q̃ putaiſes eũ perlaturũ & ita reliqua dicturũ.Sed tamen poſtq̃ legi literas tuas:Poſthumia tua.ſ. uxor conuenit me.i.uenit ad me & Seruius noſter gatuus filius & mihi charus:ſup.conuenit me: placuit iis.ſ.uxori & filio:ut tu uenires ĩ Cumanũ.ſ.agrũ:q̃ ēt egerũt mecũ.i.induxerũt me:ut ſcribere ad te.Quod tu exqris.ſ. per literas tuas:cõſiliũ meũ:id.ſ.cõſiliũ meũ eſt tale:ut ipſe.i.ego poſſim facilius capere.ſ. cõſiliũ q̃ dare alteri.Quid eñ eſt qd̄ audeã ſuadere homini ſumma authoritate & ſumma prudẽtia.q.d. nihil.Si querimus.i.diſquirimus qd ſit rectiſſimũ.ſ.factu.id ſup.eſt ꝑſpicuũ.i.euidens:quia rectiſſimũ eſt a repu. ēt uſq̃ ad mortẽ ſtare. Si ſup. querimus:qd expediat.i.utile ſit:maxime:obſcurũ ſup.ē. Sin.i.ſed ſi:nos ſumus qui debemus profecto eſſe:utpote ii.i.tales ut arbitremur nihil expedire.i.utile eſſe:niſi qd̄ ſit rectum& honeſtum:non pōt eſſe dubiũ qd̄ ſit: faciẽdum nobis.i.quid facere debeamus.q.d. certũ eſt q̃ debeamus pro rep.certare uſq̃ ad mortẽ. Quod tu exiſtimas meam cãm eſſe coniunctam cũ tua:certe ſimilis error fuit ĩ utroq̃ noſtrũ:cum ſentiremus idem.Nam oĩa conſilia utriuſq̃ ſpectauerunt.i. retẽderunt/ad concordiã.ſ.Cæſaris & Pompeii Quodq̃ nihil eſſet utilius ipſi Cæſari: bello:i. q̃ bellũ: tamen ſup.nos arbitrabamur nos inire quo q̃.i.ēt gratiam ab eo.ſ.Cæſare:defendenda pace.i.defendendo pacẽ: Vbi notabit grammaticus Ciceronem malle loqui per ablatiuos gerũdiuales in deſignatiõe ſequelæ poſitos q̃ per gerundiuũ cũ caſu ab eo recto: ſed frequẽtius per ablatiuos plurales ut in præfatione officiorum:legendis noſtris pro legendo noſtra &c. Tu uides q̃tum.ſ.opinio aut ſpes fefellerit nos:& in quẽ locũ.i. ſtatũ res deducta ſit.Neq̃ perſpicis ſolum quæ gerunt̃ quoq̃.i.& quæ nõ geſta ſunt:ſed ēt qui curſus & quis exitus rerum ſit futurus.Ergo oportet.ſ.te q es in urbe:& quẽlibet aliũ:aut probare.i.approbare & conſenſu confirmare:ea quæ fiunt:ſ.in urbe:& precipue in ſenatu:aut intereſſe.i.præſentẽ eſſe:etiamſi non probes.i.non approbes ea.quarum.ſ.rationum ac conditionum:altera ratio.ſ.probantis ea quæ fiunt : cum non ſint probanda:uidetur mihi eſſe turpis:altera ratio:ſcilicet eius qui intereſt iis quæ non probat:uidetur etiam periculoſa quia iram prouocat eorum qui probari cupiunt.Reſtat.i.reliquum eſt ut putem diſcedẽdum.ſ.a Roma.ubi ſine turpitudine aut piculo uitæ eſſe nõ liceat:in quo.ſ.qd̄ reſtat: hoc eſt in diſcedẽdo:uidetur deliberatio eẽ reliqua i.relicta:quod conſilium & que loca ſequamur in diſceſſu.i.diſcedendo:cum.ſ.ita ſit:q̃ res miſerior.i.q̃ patriam fugere & neſcire quo te recipias:nunquam accidit nobis:tum.ſ.multo uerius eſt q̃ ne quidem.i.nõ ēt deliberatio accidit ſup.unquã difficilior.Nihil enim pōt conſtitui.i.deliberate ſtatui:qd̄ non incurrat.i.celeriter incidat/in aliquam magnam difficultatem.Si uidebitur.ſ.conſultum &utile:ego cenſeo/ſup.ut facias ita ut ſi habes iam ſtatutum.i.decretum:quid putes agendum tibi.in quo.ſ.agendo:conſilium meum: non ſit cõiunctum cum tuo:ſuperſedeas.i.non utare hoc labore itineris.ſ.ueniendi ad me:ſinautem.i.ſed ſi eſt ſup.aliquid:quod uelis cõmunicare mecum:ego expectabo te.ſ.in Cumano.Ego uelim tu uenias quãprimum.i. ual de cito:quod fiat tuo commodo;ſicut intellexi placere &;ideſt ſimul;Seruio ; ſcilicet filio tuo : &.ideſt ſimul. Poſthumiæ.ſ.uxori tuæ. Vale.

Defendẽdo pacem.

tuas legi.Poſthumia tua me cõuẽit:& Seruius noſter: iis placuit:ut tu in Cumanũ uenires:q etiã mecum:ut ad te ſcribere egerũt.Quod meũ cõſiliũ exqris id ē tale:ut cape facilius ipſe poſſim:q̃ alteri dare.Quid eñ eſt:qd̄ audeã ſuadere homini ſũma authoritate/ſummaq̃ prudẽtia? Si qd rectiſſimũ ſit q̃rimus:ꝑſpicuũ eſt Si qd maxie expediat:obſcurũ/ſin ii ſumus q profecto eſſe debemus:ut nihil arbitremur expedire:niſi qd̄ rectũ honeſtũq̃ ſit nõ pōt eſſe dubiũ qd faciendũ nobis ſit.Quod exiſtimas meã cãm cõiunctã eẽ cũ tua: certe ſimilis in utroq̃ noſtrũ:cũ idẽ ſentiremus : error fuit. Nã oĩa utriuſq̃ cõſilia ad cõcordiã ſpectauerũt:q̃q̃ ipi Cæſari bello nihil eſſet utilius.Gratiã quoq̃ nos inire ab eo defendenda pace arbitrabamur . Quãtũ nos fefellerit.& quẽ in locũ res deducta ſit:uides.Neq̃ ſolũ ea perſpicis q̃ gerunt̃:queq̃ iam geſta ſunt: ſed ēt qui curſus rerũ:q exitus futurus ſit.Ergo aut ꝓbare oportet ea q̃ fiũt/aut intereſſe/ēt ſi non ꝓbes:quarũ altera mihi turpis.altera ēt periculoſa rõ uideť.Reſtat.ut diſcedendum putem:in quo reliq̃ uideť eſſe deliberatio qd cõſilium in diſceſſu:q̃ loca ſequamur:oĩno cũ miſerior res nunq̃ accidit:tum ne deliberatio quidẽ difficilior.Nihil enim cõſtitui pōt qd̄ non incurrat in magnam aliquã difficultatẽ.Si uidebit̃:ita cenſeo facias ut ſi habes iam ſtatutum:qd tibi agẽdũ putes: in quo non ſit coniunctũ conſiliũ meũ cum tuo ſuperſedeas hoc labore itineris : ſinaũt eſt qd̄ mecũ cõicare uelis: ego te expectabo. Tu qd tuo cõmõ fiat : q̃ primũ uelĩ uẽias:ſicut itellexi & ſeruio &Poſthũiæ placere. Vale.

Vehementer

M.C.S.D.Seruio Sulpitio.

Vehementer te eſſe ſollicitum & in commũnibus miſeriis præcipuo quodã dolore angi:multi ad nos quotidie deferunt . Quod q̃q̃ minime miror:&meum quodãmodo agnoſco/doleo tamen te ſapientia preditum prope ſingulari : nõ tuis bonis delectari potius q̃ alienis malis laborare. Ne quidem etſi nemini concedo: qui maiorem ex pernicie & peſte reip.moleſtiã traxerit:tamen multa iam conſolantur maximeq̃ conſcientia conſiliorum meorum.Multo enim ante tanquã ex aliqua ſpecula proſpexi tempeſtatem futuram.Neq̃ id ſolum mea ſponte:ſed multo etiam magis monente:& denũciante te. Etſi enim abfui magnam partẽ conſulatus tui:tamen & abſens cognoſcebam que eſſet tua in hoc peſtifero bello cauendo : & predicendo ſententia/& ipſe affui primis temporibus tui conſulatus/cum accuratiſſime monuiſti ſenatum collectis omnibus bellis ciuilibus: ut & illa timerent:que meminiſſent/& ſcirent.cum ſuperiores nullo tali exemplo ãtea in rep. cognito: tam crudeles fuiſſent:quicunq̃ poſtea rẽp. oppreſſiſſet armis:multo intolerabiliorem futurum.Nam quod exemplo fit:id etiã iure fieri putant/ſed aliquid atq̃ ad eo multa addunt:& afferunt de ſuo.Quare meminiſſe debes eos:qui authoritatem &conſilium tuum non ſunt ſecuti:ſua ſtultitia occidiſſe:cum tua prudẽtia ſalui eſſe potuiſſent.Dices:quid me iſta res cõſolatur in tantis tenebris:& quaſi perpetuis reipublicæ? Eſt omnino uix conſolabilis dolor:tanta eſt omnium rerum amiſſio/& deſperatio recuperandi: ſed tamen & Cæſar ipſe ita de te iudicat:& omnes ciues ſic exiſtimant quaſi lumen aliquod extinctis cæteris elucere ſanctitatem/& prudẽtiam/& dignitatem tuam. Hæc tibi ad leuandas moleſtias magna eſſe debent.

VEhementer &c.Cum præeſſet Seruius Sulpitius Achaiæ poſt bellũ pharſalicum:grauiter angebatur multa. per Cæſarem imperioſe geri in urbe:qd̄ cum Cicero ex multis intellexiſſet : eum hac epiſtola conſolatur/adducens multas cauſas conſolatorias:iter quas precipue adducit rectam ſcientiam & ſtudia literarum : quibus oſtendit acquieſcẽdum eſſe.Poſtremo ſcribit Seruium Sulpitii filium ſtudioſum liberalium artium:ipſumq̃ a ſe & ſe ab eo uehementer diligi.Ordo eſt.Multi deferunt ad nos quotidie.i. denũciant nobis te eſſe ſollicitum uehementer:&angi.i.anguſtiari & premi.quodam dolore præcipuo.i.ſingulari & præter cæterorũ dolores magno:in miſeriis cõmunibus.Quod q̃q̃ miror minime: et agnoſco ſ.in dolore tuo:quodãmodo meum ſcilicet dolorem:quia æqualis et de conſimili cauſa eſt:doleo tamen te preditum ſapientia/propę.i.quaſi.ſingulari.i.tã magna tibi ſoli cõtingat:non delectari potius tuis bonis.ſ.animi:hoc eſt uirtutibus et ſcientiis:q̃ laborare i.angi:malis.i.uitiis/alienis:ut Cæſaris tyrãnide.Quidẽ.i.certe etſi.i. q̃q̃ nemini ꝓcedo q.i.ut is traxerit:maiorẽ moleſtiã.i.cruciatũ aĩ:ex pnicie.i.erũna et peſte.i.calamitate rei pu.tũ multa cõſolant̃ iã me:et maxie ꝓſcia ꝓſilio& meo&:hoc ē qa mihi ꝓſcius ſũ nihil me ꝓſuluiſſe Pompeio aut alteri ob qd̄ hec mala ſubſecuta ſint.eñ ꝓ qa:ego,ꝑſpexi tã/q̃ ex aliq̃ ſpecula.i.loco alto ad ſpeculãdum apto:multo añ.ſ.q̃ ueniret:tẽpeſtatẽ futurã. Neq̃ ſup:feci:id.i. ꝑſpexi tẽpeſtatẽ futurã: ſolũ.i.ſolũmõ:mea ſpõte.i. ꝓpria natura et inſtigatiõe ſeu:ut dicũt:meo ſolius inſtictu: ſed ēt multo magis:te monẽte et denũciãte i.ſignificãte futurũ q̃ſi ex certo augurio:ut pullarii denũciare ſolebãt.Eñ.i.qa:etſi.i.q̃q̃ abfui.ſ.urbe:magnã ptẽ.i.durãte magna ꝑte:uũ mãifeſte patet Ciceronẽ tps cõtinuũ.i actõ libẽter ponere: cõſolat̃ tui.i. tpis quo cõſul eras tñ et.i.ꝓtim:abſens.i.cũ abeſſem cognoſcebã/que.i.qualis ſnia tua eẽt in cauẽdo.i.fugiẽdo:et ꝓdicẽdo.i.denũciãdo: hoc bello/peſtifero.ſ.Cæſaris et Põpeii quo reſpu . periit:&.i.ꝓtim: affui primis tꝑib⁹ cõſulatus tui:cũ.i.q̃ũ monuiſti accuratiſſime.i.cũ ſumma cura & diligẽtia ſenatũ.i.patreſconſcriptos:oĩbus bellis ciuilib⁹ collectis.i.ſil' cõmemoratis in oĩone & admonitiõe tua:monuiſti dicit:ut.ſ.pręſcõſcripti:&.i.ſil'timerẽt illa.i.ſil'ia eo&:q̃ meminiſſent.i.memoria tenerẽt iam trãſacta:& ſcirẽt/qcũq̃ poſtea i.tꝑib⁹ futuris oppſiſſet armis rẽp.futurũ itolerabiliorẽ multo.ſ.q̃ ſupiores.cũ ſupiores.ſ.oppſſores reipu.ut Sylla & Mari⁹;fuiſſent:tã crudeles:nullo tali exẽplo:cognito ĩ rep.i.licet nullũ hr̃ent cui⁹ crudelitatẽ imitarẽtur eo q̃ primi libertatis oppreſſores erãt:& ita magis debebãt uereri:uiolare tã atrociter rẽp.q̃ q aliorũ exẽpla ſectarent̃.Nã ſup.fere oẽs hoĩes:putãt id qd̄ fit exẽplo.i.ad exẽplũ:fieri ēt iure ſed ipſi addũt;afferũt aliqd atq̃ adeo.i.ad hoc uſq̃ q̃/multa addũt de ſuo.i.ꝓprio ingenio atq̃ more.Quare tu debes meminiſſe:eos qui nõ ſunt ſecuti authoritatẽ &cõſiliũ tuũ:occidiſſe.i.periiſſe ſtultitia ſua:cũ potuiſſent eẽ ſalui/prudẽtia tua.i.ꝓ prudẽtiã tuã.Dices.i.reſpõdebis.Quid.i.in quo:iſta res/cõſolat̃ me in tãtis & quaſi ꝓpetuis tenebris.i.obſcu

f

rationibus & oppressionibus reipublice? Respondet Cicero. Dolor de amissione reip. est oīno uix/cōsolabilis i consolatione mitigabilis: tanta est amissio oīm rerū/& desperatio recuperandi sup. earum aut eas: sed tamē i. nihilominus: &. i. tum Cæsar ipse. s. caput omnium malorum: iudicat ita de te: & omnes ciues existimant sic sanctitatem. i. incorruptionem uite: & prudentiam/& dignitatem tuam: elucere. i. manifeste lucere: tanq̄ aliquod lumen. s. magnum: cæteris. s. luminibus aut talibus uiris extinctis. Hec. s. q̄ de te credunt: debent esse tibi magna. i. magni momenti: ad molestias. s. animi tui: leuandas. i. mitigandas & minuendas.

Quod autem abes a tuis: erat enim ī achaia sup. id ferendum. i. patiendum & tolerandū est leuius. i. facilius: ideo ꝙ abes eodē tempore: a multis & magnis molestiis: quas. s. molestias: ego perscriberem ad te omnes: nisi uererer ne. i. ut tu absens cognosceres ea. s. mala urbis: que quia non uides: uideris mihi esse meliore conditione. i. statu uitæ: q̄ nos q uidemus sup ea. Ego existimo nostram consolationem esse adhibitam. s. tibi: recte. i. decenter: hactenus. i. hunc finem: quoad. i qua tenus aut quatinus fieres certior. i. scientior ab hoīe amicissimo: de iis rebus/quibus molestiæ tuæ possent leuari. i. miui. Reliqua solatia sunt in te ipso nec minima: nec ignota mihi: & quidem. i. certe: ut ego sentio: multo i. longe maxima que. s. solatia: ipse. i. ego experiēs quotidie probo. i. comprobo sic: ut ea i. consimilia uideantur afferre mihi salutē. Aūt. i. sed. ut rem de qua loquor apiam: ego teneo memoria: te fuisse ab initio ætatis: hoc est ab ineunte ætate studiosum summe. idest sūmopere: omnium doctrinarum scilicet liberalium: & didicisse summo studio & cura scilicet summa: omnia quæ essent tradita a sapientissimis ad uiuendum bene: quæ. s. tradita a sapientissimis: quidem: i. certe: possent esse uel. i. etiam optimis. i. in lætissimis rebꝰ & i. simul: usui. i. utilitati: &. i. simul/delectationi. i. uoluptati: uero pro sed. nos nihil habemus aliud in quo acquiescamus. i. contenti simus his temporibus. s. malis. Ego nihil faciam insolenter. i. supra modum & supbe: neq̄ hortabor te preditum tali uel scientia s. acquisita: uel natura. i. naturali prudentia: ut referas te ad eas artes: quibus dedisti. i. ad dixisti: studium tuum a primis temporibus ætatis. s. tuæ. Ego dicam tantum. i. tantūmō: sup. id qd̄ spero te approbaturum: uidelicet me cōtulisse oēm curam meam atq̄ operam ad philosophiam: postq̄ uiderem nihil loci esse: neq̄ in curia. i. senatu: neq̄ in foro. s. iudiciali: illi arti. s. oratoriæ aut benedicēdi cui studueram: Solebant autem orationes in tribus locis fieri: in senatu ad patres ꝓscriptos in iudicio ad iudices: & in concione ad quirites: unde orantes sup. compellant aut patres cōscriptos/aut iudices/aut quirites. i. populū Romanū. Nō multo plus loci. i. expetitionis & usus: relictū est sciētiæ tuæ. s. legali: excellenti ac singulari: q̄ nostræ. s. oratoriæ & causidicæ. Quare equidē. i. ego quidem: non moneo te: sed persuasi ita mihi. i. indico ita mihi uisum esse: te quoq̄ uersari. i. utile esse si etiā tu uerseris in iisdē rebus. s. philosophicis: que

Orandi loca.

Quod aūt a tuis abes: ideo leuius ferendum est: ꝙ eodem tpe a multis: & magnis molestiis abes: quas ad te omneis perscriberem: nisi uererer ne ea cognoscere absens: que quia non uides: mihi uideris meliore esse cōditione: q̄ nos: qui uidemus. Hactenus existimo nostram consolationem recte adhibitam esse quoad certior ab homine amicissimo fieres iis de rebus qbus leuari possent molestiæ tuæ. Reliqua sunt ī teipso: ne q̄ mihi ignota: nec minima solatia: & ut quidem ego sentio: multo maxima: que ego ipse experiēs quotidie sic probo. ut ea mihi salutem afferre uideātur. Te aūt ab initio ætatis memoria teneo sūme omnium doctrinarum studiosum fuisse: omniaq̄ que a sapientissimis ad bene uiuendum tradita essent: summo studio: cura q̄ didicisse: que quidem uel optimis rebus: & usui & delectationi esse possent his uero temporibus habemus aliud nihil: in quo acquiescamus. Nihil faciam insolēter neq̄ te tali uel scientia uel natura preditum hortabor: ut ad eas te referas arteis quibus a primis temporibus ætatis studium tuum dedisti. Tantumdicam: qd̄ te spero approbaturū me: postea q̄ illi arti: cui studueram nihil esse loci: neq̄ in curia: neq̄ in foro uiderem omnem meam curam atq̄ operam ad philosophiam contulisse. Tuæ scientiæ excellenti: ac singulari non multo plus: q̄ nostræ relictū est loci. Quare nō equidē te moneo: sed mihi ita persuasi te quoq̄ in iisdem uersari rebus: quæ etiam si minus prodessent animum tū a sollicitudine abducerent. Seruius quidem tuus in oībus ingēuis artibus: in primisq̄ hac: in q̄ ego me scripsi acqescere: ita uersatur ut excellat. A me uero sic diligitur: ut tibi uni concedam preterea nemini mihiq̄ ab eo gratia refertur: in quo ille existimat: quod facile apparet: quod me colat: & obseruet: tibi quoq̄ in eo se facere gratissimum. Vale.

phicis: q̄. s. res: etiāsi ꝓdessent minus. i. nō satis: tamen abducerent animū a sollicitudine. Quidem. i. certe. q. d. qcqd tu facturus sis: Seruius tuus. s. filius: uersatur in oībus artibus ingenuis. i. ingenuo dignis hoc est liberalibus: & in primis in hac sup. arte: hoc est in philosophia/in qua scripsi. i. s. paulo ante: me acquiescere. i. contentum esse & quietem animi inuenire. Vero ꝙ sed: ipse diligit̄ sic a me: ut concedā. i. locū dem. tibi uni. i. soli preterea. i. pter te: nemini hoc est ut plus tamen diligat̄ a te: sed a nemie altero/& gratia refert̄ mihi ab eo. i. q̄tum amoris a me accipit tantum refert, & ita non minus me diligit q̄ diligat̄ a me. In quo s. facto: hoc est in gratia referenda & in mutuo amore mihi præstando: ille existimat sup. id qd̄ facile apparet. i. euidens satis est se in eo ꝙ colat & obseruet me: facere quoq̄. i. etiam tibi gratissimum. Vale.

M.C.S.D. Seruio Sulpitio.

ACcipio excusationē tuā: q̄ usus es: cur sæpius ad me literas uno exēplo. dedisses. Sed accipio ex ea pte: quatenus aut negligētia/aut improbitate eoꝝ qui epistolas accipiāt fieri scribis ne ad nos p̄ferant̄: illā ptē excusatiōis: qua te scribis orationis pauptate: sic eēm appellas: iisdē uerbis epl̄as sæpiꝰ mittere nec nosco/nec ꝓbo/& ego ipse quē tu ꝓ iocū: sic eēm accipio: diuitias oīōnis hēre dicis: me nō eē uerborū admodū inopē agnosco. ειρωνευεσθαι eēm nō necesse ē: sed tñ idē nec hoc ειρωνευομενοσ facile cedo tuorū scriptoꝝ subtilitati/& elegātiæ. Cōsiliū tuū: quo te usum scribis: hoc achaicū negociū non recusauisse: cū semp approbauissē: tñ multo magis ꝓbaui lectis tuis ꝓximis literis: oēs eēm causæ quas cōmemoras: iustissimæ sunt: tuaq̄ authoritate/& prudentia dignissimæ.

ACcipio excusationem. Purgauerat se Seruius ꝙ multas eiusdē exempli lr̄as misisset qa dubitaret an priores essent perlatæ: & ꝙ inopia sermonis alterius exempli scriberet neqret quarū excusationū priorē. Cicero accipit nō posteriorē: laudat deinde cōsiliū Seruii quo achaicū negociū nō recusauerat: hortaturq̄ eū tacite Cæsaris clemētiæ cōsidere: & filiū rursus laudat. Ordo est. Accipio. i. approbo excusationē tuā q̄ usus es/cur dedisses ad me sæpius lr̄as eodē exēplo/eadem forma uerboꝝ: sed accipio. i. approbo eā ex ea pte/quatēus scribis fieri aut negligētia aut ī probitate eoꝝ q epl̄as accipiāt. s. pferēdas: ne pferant̄ ad nos. Ego nec nosco. i. deprehēdo in scriptis tuis/nec ꝓbo illā ptem excusatiōis/q̄ tu scribis te mittere sæpius epl̄as iisdē uerbis: pauptate. i. inopia sic eēm appellas: oīōnis. i. rōnis dicēdi. Et ego ipse quē tu dicis ꝓ iocū: ego eēm accipio. i. intelligo sic. s. te id dicere: hr̄e diuitias oīōnis: agnosco me nō eē admodū. i. ualde: inopem uerboꝝ: enī. i. qa nō ē necesse. ειρωνευεσθαι ironeuesthæ. i. ironice ac dissimulāter loqui: ſz tñ idē. s. ego: nec ειρωνευομενοσ ironeyonenos. i. ironice loquēs: sed uere: & ex aīo hoc. s. qd̄ dicā cedo facile. i. fateor me succūbere: subtilitati & elegātiæ tuoꝝ scriptorū. q. d. syncere loquēs: nec te inopē sermonis nec ditiorē q̄ ego sim æstimo. Cum ego semp approbassem: hoc cōsilium tuū quo usum. i. cū sis eo usus: scribis te non recusauisse hoc negocium achaicum i. quod publice geris in achaia tum ꝓbaui multo magis: proximis literis tuis lectis. Omnes enim causæ quas cōmemoras sunt iustissime & dignissimæ tua authoritate & prudentia. i. quæ a te tali uiro approbarentur: aut quæ te tam prudentem & magnum uirum ad hoc adducerent.

Quod aliter cecidisse rē existīas: atq̄ opinatus sis: id tibi nullo mō assentior: sed qa tāta pturbatio/& cōfusio est rerū: ita ꝓculsa/& ꝓstrata fœdissimo bello iacent oīa: ut is cuiq̄ locus: ubi ipse sit: miserrimus eē uideat̄: ꝓpterea & tui consilii pœnitet te: & nos q domi sumus tibi beati uidemur. At cōtra nobis non qdē uacuus molestiis/sed ꝑ nobis beatus: Atq̄ hoc ipso melior est tua q̄ nostra conditio: ꝙ tu: qd doleas scribere audes: nos ne id qdē tuto possumus: nec id uictoris uitio: quo nihil moderatius: sed ipsius uictoriæ q̄ ciuilibus bellis semper est insolens. Vno te uicimus: ꝙ de Marcelli collegæ tui salute paulo antequā tu: cognouimus: etiam me hercle quod quemadmodum ea res

Quod existīas rē cecidisse aliter atq̄. i. q̄ sis opinatꝰ: ego nullo mō assētior. i. astipulor & ꝓcedo tibi id: sed qa tāta pturbatio & ꝓfusio rerū ē: oīa iacēt ita ꝓculsa & ꝓstrata fœdissimo qa ciuili & iter affines/bello ut is locus uideret̄ cuiq̄ miserrimus ubi ipse sit: ꝓpterea. i. & iō: &. i. sil: pœnitet te ꝓsilii tui: &. i. sil: nos q sumus domi uidemur tibi beati. At. i. sed sup. tu uideris nob ꝑ. i. ecōtrario: nō qdē uacuus molestiis. .oīo sine molestiis: sed beatꝰ ꝑ nob. i. respectu nr̄i. Atq̄ tua ꝓditio. i. fortuna aut forma uiuēdi: ē melior q̄ nr̄a: hoc ipso i. ꝓp hoc ipm: ꝙ tu audes scribere qd doleas nos ne qdē. i. nō saltē possumus. id. s. scribere qd doleamꝰ: tuto. i. sine periculo: nec id sup. accidit uitio uictoris. s. Cæsaris/q̄ nihil sup. ē moderatiꝰ. i. temperantiꝰ utēs uictoria: sed sup. uitio ipsiꝰ uictoriæ: q̄ ē semp insolens. i. īmoderata & superba sup. ī bellis ciuilibꝰ:

agebať uidim⁹.Nã sic fac existimes post has miserias i.postq̃ armis disceptari cœptũ est:de iure publico nihil esse actũ aliud cũ dignitate. Nã & ipse Cæsar accusata acerbitate Marcelli:sic eñ appellabat: laudata/q; honorificẽtissime & æqtate tua:& prudentia:repente pter spem dixit se Sẽatui rogãti de Marcello ne hominis quidẽ cã negaturũ. Fecerat aũt hoc senatus : ut cum a. L.Pisone mẽtio esset facta de Marcello:&cum Marcellus se ad Cæsaris pedes abiecisset:cunctus consurgeret & ad Cæsarẽ supplex accederet. Noli q̃rere: ita mihi pulcher hic dies uisus est:ut speciẽ aliquam uiderer uidere quasi reuiuiscentis reip.Itaq; cum omnes ante me rogati gratias Cæsari egissent.pter uolcatiũ. is eñ:si eo loco esset:negauit se facturũ fuisse.Ego ro/gatus mutaui meũ cõsiliũ.Nam statuerã non me hercle inertia sed desyderio pristinæ dignitatis in ppetuũ tacere.Fregit hoc meũ consiliũ & Cæsaris magnitudo animi:& senatus officiũ.Itaq; pluribus uerbis egi Cæ/sari gratias:neq; metuo:etiã in cæteris rebus me honesto ocio priuari:qđ erat unũ solatium in malis.Sed tñ qm̃ effugi eius offensionẽ:q fortasse arbitraretur: me hãc rẽp.nõ putare:si ppetuo tacerem:modice hoc fa/ciã/ aut etiã intra modũ:ut & illius uoluntati: & meis studiis seruiã.Nam etsi a prima ætate me omnis ars & doctrina liberalis:& maxime philosophia delectauit tamẽ hoc studiũ quotidie ingrauescit: credo & ætatis maturitare ad prudentiam:& his temporum uitiis:ut nulla res alia leuare animum molestiis possit.

eo ꝙ domi semp habet q uictor est ocultos hostes reliquos. Nã uicim⁹ te.i. beatitudinẽ tuã supauimus:uno.i.una re:ꝙ cognouim⁹ de salute Marcelli collegæ tui.s.in cõsulatu cui Cæsar ignouit:paulo.i.modico ãte q̃ tu. ẽt me hercle ꝙ uidim⁹ quẽadmodũ ea res.i. recõciliatio Marcelli agebať. Nã existimes i.censeas sic:nihil aliud actũ esse cũ dignitate:post has miserias.i.postq̃ cœptũ est disceptari armis de iure publico.i.iperii Romani unde Lucanus.Iusq; datũ sceleri. Nam & ipse Cæsar: acerbitate.i. pertinaci constantia Marcelli:ipse eñ Cæsar:appellabat sup.cõ/stantiã Marcelli:sic.i.acerbitatẽ: castigata.i. rephensa:& æqtate & prudẽtia tua: laudata honorificentissime:dixit repente pter spem se ne qdẽ.i.nõ saltẽ cã hoĩs.i.licet Marcellus nimis acerbus eẽt:se negaturũ senatui rogãti de Marcello.i.reductiõe Marcelli in urbẽ cũ bona uenia Cæsaris. Aũt.i.sed senatus fecerat hoc.s.qđ dicet:ut cũ mentio facta esset de Marcello a Lucio Pisone: & cũ Marcell⁹ s.Luci⁹ fr Marci Marcelli abiecisset se ad pedes Cæsaris.s.Iulii:ipse.s.senatus:cõsurge/ret cũctus.i.sil totus:&accederet supplex ad Cæsarem.Noli querere sup.quomodo Cæ/sar senatum ad se accedẽtem accepit:qa hic dies quo hæc ꝯtigerũt:uisus est mihi ita pulcher:ut uiderer.s.mihi:uidere: aliquã speciẽ i.repsentationẽ & effigiẽ: quasi reuiuiscẽtis i.iterũ uitã capiẽtis & renascentis reip. Itaq; cũ oẽs rogati.s.sniam.ante me.i.anteq̃ ego: egissent gras Cæsari/de reuocatiõe.M.Marcelli:pter Volcatiũ. Is eñ negauit se eẽ fa/cturũ.i.rediturũ ad Cæsarẽ/aut eius gratiã: si esset eo loco.s.quo Marcellus.i. in eo sta/tu: Sũt q intelligãt in eum locũ.i. in senatu: & negauit se facturũ.ut ageret gratias: sed turpiter errãt:qũo eñ rogari poterat sniam si nõ erat in senatu.Rogatũ aũt fuisse indi/cat pticula pter:Ego rogatus s. sniam de reditu Marcelli:mutaui cõsiliũ meũ:nã statuerã tacere in ppetuũ.s.in senatu.i.nullã sniam dicere.nõ:me hercle s.ita iudicãte ac tractãte ut uerũ dico sup.id statuerã:inertia.i.pp inertiã.i.carẽtiã artis & idustriæ:sed desyde/rio dignitatis pstine.i.prius habitæ.Et.i.sil magnitudo animi Cæsaris:&.i.sil/offm senat⁹q ita p Marcello intercessit:fregit:hoc cõsiliũ meũ:de ppetuo silẽtio in senatu habẽdo.Itaq; egi Cæsari gras plurib⁹ uerbis.s.q̃ cõstituerã/aut plurib⁹.i.multis.Neq; ppterea ꝙ semel:sniam dixi:metuo me priuari/ocio honesto.i.uacatõe negocio reip.decẽti:ẽt in cæteris rebus.qđ.s.ociũ/erat unũ.i.solũ:solatiũ in malis. Sed tñ qm̃ effugi offensionem eius.s.Cæsaris/q arbitraret fortasse me nõ putare.i.cẽsere:hãc q̃ nũc est sup.esse remp.si tacerẽ ppetuo: ego faciã hoc modice.i.parce loquar ĩ senatu/aut ẽt ĩtra:alii legũt ĩfra aut citra.i.nõ usq; ad:modũ.i.iustã mẽ/surã:sed sicut dicimus extra modũ p supra modũ/ita ĩtra modũ p ĩfra modũ:ut seruiã.i.ĩseruiã & ꝯsequar/& i.sil:uolũtati ei⁹.&.i.sil:studiis meis.Nã etsi.i.q̃q̃/oĩs ars & doctria libalis & maxĩe philosophia.s.moralis.delectauit me a pria ætate/tñ hoc studiũ.s.philosophie/ĩgrauescit.i.fit grauius & maioris authoritatis quotidie credo:&.i.sil maturitate ætatis ad prudẽtiã:qa iuuenes authore:philisopho sũt philosopiæ moralis ĩutiles auditores eo ꝙ mores pbati eis aĩo sapiũt/& his uitiis.i.pp hec uitia tpm:q̃ tãta sũt ut nulla alia res:pter philosophiã possit leuare aĩm a molestiis:Cõsulto ĩ mltis locis ab expositõe Hubertini discedo. Is eñ ita expõit hoc studiũ eloqntiæ & agẽdi gras.Sed errat.Nã iõ ĩtra modũ dicit se dicturũ sniam iã ut studiis suis ĩseruiat:nõ qdẽ eloqntiæ sed philosophiæ moralis.Quæ studia licet illi ĩ pria ætate iucũda fuerũt/tamen eorũ authoritas & amor cũ ætate crescit psertim ea malitia temporũ qua nõ licebat in senatu & iudiciis eloquẽtiam exercere.

A quo studio

A quo studio te abduci negociis ĩtelligo ex tuis literis sed tñ aliqd iã noctes te adiuuabũt. Seruius tuus : uel potius noster sũma me obseruãtia colit : cuius ego cũ oĩ probitate/sũmaq; uirtute/tũ studiis & doctrĩa dele/ctor.Is mecũ sæpe de tua mãsiõe/aut decessiõe cõicat. Adhuc in hac sum snĩa:nihil ut faciamus: nisi qđ maxime Cæsar uelle uideať. Res sunt eiusmõi/ ut si Rõæ sis/te nihil pter tuos delectare possit:de reliquis nihil melius ipso est Cæsare. Cæteri & cætera eiusmodi/ut si alterutrũ necesse sit:audire ea malis/q̃ uidere.Hoc nostrum consiliũ nobis minime iucundum est qui te uidere cupimus sed consulimus tibi. Vale.

A quo studio.s.philosophiæ:ego ĩtelligo ex tuis lr̃is:te abduci negociis.i.p negocia:sed tñ noctes q̃ lõgiores tũc fiebãt:adiuuabũt te iã.i. deinceps/aliqd.i.ĩ aliq̃ Nõ ergo de eloq̃ntiæ:sed philosophiæ studio locut⁹ ẽ: non eñ eloquẽtia noctu exerceť.Serui⁹ tuus.s.filius:uel poti⁹ noster.s.cõis fili⁹: tuus p naturã:meus p amorẽ pñũ: colit.i.uenerať me: sũma obseruãtia.Cuius.s.seruii tui:ego de/lector cũ.s.ita sit ꝙ delector:oĩ pbitate & sũma uirtute:tũ sup.multo ueri⁹ ẽ ꝙ delector studiis &doctrina.is.s.Seruius tuus cõicat.i. familiarite loqtur mecũ sæpe de mãsiõe aut decessiõe tua scilicet ĩ aut de puĩcia. Ego sũ adhuc in hac snĩa:ut nihil faciamus/nisi:qđ Cæsar uideať uelle maxime.Res sunt eius/modi.i.ita se habẽt:ut si sis Romæ:nihil possit declectare te preter tuos de reliqs.i.inter reliquos qui non sunt tui:nihil ẽ melius ipo Cæsare.Cæteri.s.hoĩes:& cætera.s.negocia sup.sunt:eiusmodi.i. talia:ut si sit necesse alterutrũ.i.unũ duorũ aut uidere aut audire ea tu malis.i.magis uelis audire ea q̃ uidere. Hoc consiliũ nostrum.s.quo deterrimus & a uidẽdis quæ Romæ fiant:est minime.i. omnino nõ/iucũdum nobis:qui cupimus uidere te:sed nos consulimus.i.prospicimus & utile consilium damus tibi. Vale.

Seruius.Sulpitius.M.C.S.P.D.

POsteaq̃ mihi renunciatũ est de obitu Tul/liæ filiæ tuæ sane q̃ p eo:ac debui grauiter: molesteq; tuli:cõemq; eã calamitatẽ existi/maui.Qui si istic affuissem neq; tibi defuissem : corãq; meũ dolorẽ tibi declarassem. Etsi gen⁹ hoc cõsolationis minimũ:atq; acerbũ ẽ ; ppterea qa p quos ea fieri debẽt ppĩquos:ac familiareis: ipsi pari molestia affi/ciũť:neq; sine lachrymis mltis id conariqueũt:magis ipi uideanť alioꝝ cõsolatiõe ĩdigere:q̃ aliis posse suũ offm pstare:tñ q in pñtia in mẽtẽ uenerũt: decreui breui ad te pscribere:nõ ꝙ ea te fugere existimẽ: sed ꝙ forsitã dolore ĩpeditus minus ea pspicias.Quid est ꝙ tantopere cõmoueat tuus dolor ĩtestinus. Cogita quẽadmodũ adhuc fortũa nobiscũ egerit:ea nobis erepta eẽ q̃ hoib⁹ nõ minus:q̃ liberi chara eẽ debẽt:patriã honestatẽ.dignitatẽ:honores oẽis:hoc uno ĩcõmõ addito: qd ad dolorẽ adiũgi potuit:aut nõ ĩ illis rebus exerci/tatus animus callere iã debet:atq; oĩa mĩoris æstiare. An illius uicẽ credo:dolẽs? Quoties in eã cogitationẽ necesse est & tu ueneris:& nos sæpe ĩcidimus:hisce tpibus non pessime cum iis esse actum qbus sine dolore licitum est mortẽ cũ uita cõmutare? Quid aũt fuit qđ illã hoc tpe ad uiuẽdũ magnope inuitare posset? que res? quæ spes:quod animi solatium? ut cũ aliquo adu/

POsteaq̃ &c. Audita morte Tulliæ filiæ Ciceronis cõsolať eũ Seruius Sulpiti⁹ cuius est hæc cõsolatoria epl'a usq; adeo Ci/ceronianis in stilo silis ut:qđ Valla ait : sublato noĩe uix internoscas. Ordo ẽ. Postea q̃ renũciatũ ẽ mihi de obitu. Tulliæ filiæ tuæ: ego tuli sup.eũ:sane q̃.i.p q̃ grauiter &mo/leste:p eo ac.i.ꝙ debui:& existĩaui.i. iudica/ui eã.s.aĩssionẽ liberoꝝ sup.eẽ cõem calamitatẽ oĩum parẽtũ.Qui.s.ego:si affuissẽ istic i.Romæ aut ubi tu es:neq; defuissẽ tibi.i.ti/bi affuissẽ auxilio & cõsolatiõi:& declarassẽ tibi corã.i.pñtia/meũ dolorẽ Etsi.i.q̃q̃ gen⁹ hoc cõsolatiõis ẽ minimũ/atq; acerbũ:qa de grauissima iactura:propterea qa ipsi p quos ea.s.genera aut officia ꝯsolatõis debẽt fieri ut pote:p ppinquos ac familiares:Respõdet elegãter pcedẽti:nã in cõi loq̃la diceret:propinq ac faliares:afficiunť pari.i. æq̃li mole/stia:neq; possunt conari id.i.cõsolari ppin/quũ in morte libertorũ sine multis lachry/mis:ut ipsi uideanť magis ĩdigere cõsolatione aliorũ q̃ pstare aliis officiũ suũ.s.cõsolandi sibi charos:tñ ego decreui pscribere ad te breui.s.epl'a aut orone ea q̃ uenerũt sup. mihi in mẽte:in pñtia.i.mõ:nota :ꝙ alii legunt quo:sed min⁹ placet.i.qa existimẽ sup. ea q̃ uenerũt mihi ĩ mẽtẽ : fugere.i.latere te: sed ꝙ ĩpeditus dolore pspicias ea forte minus.i. nõ satis:aut minus.i.nõ pspicias ea: aut mi/nus sup.q̃ ego. Quid est qđ.i.pp qđ:dolor ĩtestinus.i.intra uiscera tua inhærẽs:cõmoueat.i.ꝯturbet & afficiat tãtope.i.tã uehemente.Cogita quẽadmodũ fortũa egerit adhuc nobiscũ:uidelicet:ea erepta eẽ nob :q̃ debẽt esse chara hoĩbus nõ minus q̃ liberi:utpote:

patriã.honestatẽ.s.uitæ dignitatẽ.s. psonæ: honores oẽis ab aliis ĩpẽdi solitos: hoc uno incõmõ.s.de morte filiæ qđ respectu supe/riorũ puum cẽset:addito qd potuit adiungi i.addi ad dolorẽ.q.d.parũ aut nihil: qa tãtus eẽ debuit ut nõ admittat accessionẽ: aut qui i.qs animus exercitatus in illis rebus.s. ma/lis et multis ac diuturnis:non debet iam cal lere.i.obdurescere et callum cõtrahere.q.d. nullus nõ debet:et ita omnis debet:atq3 de/bet æstiare.i.appretiari:omnia minoris sup. q̃ illa. An:credo:qđ per ironiã inserit: doles i.dolenter fers: u uicem.i.sortem: illius.s.fi

lescente primario cõiũcta ætatẽ ageret? Licitũ eũ tibi: credo: p tua dignitate ex hac iuuẽtute gene℞ deligere cuius fidei liberos tuos & te tuto cõmittere putares An ut ea liberos ex sese pareret:quos cũ floréteis,uideret: lætaretur: qui rem a parente traditam per se tenere possent:honores ordinati in repub. petituri essent: in amicorum negociis libertate sua uterentur? Quid ho/rum fuit:quod non prius:q̃ datum:ademptum sit?

liæ tuæ defunctæ? Quoties necesse est.q.d.frequẽtissime:sup.ut tu ueneris.s.ordinate pp obiecta tibi presen/tia:& nos incidimus.s.casu quãdo aduersa urbis afferunť aut occurrũt nobis:sepe.in eam cogitationẽ.i.ut co gitemus:nõ pessime:ĩmo bene actũ eẽ hisce.i.hmõi tam malis tpib⁹:cũ iis qbus licitũ est cõmutare mortẽ cũ uita.i.accipiẽdo mortẽ/dare uitã sine dolore scilicet alio:ut pote amissæ patriæ.honoris.dignitatis.&c.Quid aũt fuit qđ posset inuitare.i.illicere:magnope illã.s.filiã tuã ad uiuẽdũ? quæ res? q̃ spes? qđ solatiũ animi? q.d. nulla & nullũ. An sup.ut ipsa cõiũcta.s.matrimonio:duo eñ uiri ei⁹ mortui fuerãt? Credo/ingt serui⁹/licitũ est tibi p dignitate tua.i.q̃ est dignitas tua:deligere.i.de multis legere:generũ.i. maritũ filiæ si adhuc uiueret cui⁹ fidei tu putares cõmittere tuto liberos tuos & te. An sup.ideo ut ea pareret ex sese.s.ipsa liberos:quos cũ uideret florẽtes.s.ĩ ciuitate libera:lætareť? q possent tenere p se.i.sine psidio alteri⁹:rẽ traditã a pre.i.primo/niũ auitũ.& q eẽnt petituri ordiatim.i.ex ordie:honores.i.magistrat⁹:& sup.q uterenť ĩ negociis amicorũ/li bertate sua.i.libere suos defenderent.q.d.frustra hæc speres.unde addit.Quid horum fuit:scilicet sperandũ filiæ qđ non sit prius ademptum idest ablatum:quia impeditum ne daretur:q̃ datum? q.d.nihil.

At uero &c.Obiicit alia dolẽda q̃ mox pur gat dicẽs.At.i.sed:uero.i.pcerto:malum est amitteř liberos.i.legitimã ple:uñ hic et ĩ te rẽtio de unica filia liberi dicunť.Malũ su.sit nisi hoc sit peius: uidelicet sufferre & ppeti hec.s.dicta ĩcõmoda de amissiõe libertat3& honoris.Ego uolo cõmemorař tibi/q̃ res at tulit mihi/nõ mediocrẽ.i.excellẽtẽ ɔsolatio nẽ:si forte eadẽ res posset mĩueř tibi dolorẽ

Aegina — Ego rediẽs ex Asia/cũ nauigarẽ ab ægia ur be æaci ĩ ægeo maři circa peloponessum epi daurio littori pxia:ĩ q̃ habitasse dicũť mir/midões ex formicis scđm fabulas hoĩes fcti dictaq3 pus erat Oenopia.uñ ouidi⁹.Oeno/piã ueteres appellauere:sed ipe Aeac⁹ Aegi

Megara — nã mřis de noĩe dixit:Megarã uersus.i.ad eã urbẽ olim ĩ attica clarã:cœpi circũspiceř re giões circũcirca.i.q̃ iacebãt ĩ circuitu.Aegia

Piræus — s.urbs erat post me:megara erat añ me:Pi/ræus urbe et portic⁹ ĩ attica olim nõ lõge ab

Corinthus — athẽis:erat sup.dextera sup.pte:Corinthus urbs ĩ achaia olim florẽtissia:pus cecyra: ac demũ a Corĩtho Orestis filio a q̃ erat ĩstau/rata Corĩth⁹ dicta.sup.erat sinistra.s.pte flo rẽtissia:nũc iacẽt añ oculos.s.hoĩm:pstrata. Egomet cœpi cogitař mecũ:sic.Hẽ ĩdignan tis pticula nos homũculi/ĩdignamur.i.ægre patimur.siqs nostrũ interiit.s.ppria morte: aut occisus est:q̃ mors est uiolenta: quorum uita debet esse breuior:cum cadauera.i.reli/quia et ruine/tot oppidorum/iacent proie cta uno loco? hoc est spatio parum distan/te.o.Serui: alloquitur seipsum: uis ne tu

At uero malũ est liberos amittere:malũ:nisi hoc pei⁹ sit:hæc sufferre & ppeti.Quæ res mihi nõ mediocrem cõsolationẽ attulit:uolo tibi cõmemorare:si forte ea/dem res tibi dolorẽ minuere posset. Ex Asia rediẽs cũ ab ægina Megarã uersus nauigarẽ:cœpi regiões circũ circa pspicere:post me erat ægina:ante Megara:dex/tera Piræus sinistra Corinthus:q̃ oppida quodã tem pore florẽtissima fuerũt:nũc pstrata.& diruta añ ocu los iacẽt.Cœpi egomet me cum sic cogitare:hem nos homũculi indignamur.siqs nostrũ interiit: aut occi/sus ẽ:quorũ uita breuior eẽ debet:cũ uno loco tot op/pidorũ cadauera piecta iacẽt. uis ne tute Serui cohibe re:& meminisse hoĩem te eẽ natũ? Crede mihi cogita tiõe ea nõ mediocriter sum cõfirmatus.Hoc idẽ: si tibi uideť fac añ oculos tibi pponas. Nõ uno ipse tot uiri clarissimi ĩterierũt:de ĩpio pterea tãta dimĩutio facta ẽ oẽs puinciæ cõquassatæ sunt:in unius mulierculæ ani mula si iactura facta est:tantope cõmoueris? q̃ si hoc tpe nõ suũ diẽ obiisset:paucis post ãnis tñ ei moriẽdũ fuit:qm̃ homo nata fuerat.Etiã tu ab hisce rebus aĩum ad cogitationem tuam auoca:atq3 ea potius reminis/cere:que digna tua persona sunt:illam:q̃diu ei opus fuerat uixisse: una cum repub. fuisse: te patrem suum

ptorem

ptorẽ:cõsulẽ:augurẽ uidisse: adulescẽtibus primariis nuptã fuisse:oĩbus bonis ppe perfunctã esse:cũ respu. occideret:uita excessisse.Quid est qđ tu.aut illa cũ for tuna hoc nomine queri possis? Deniq3 noli te obliuisci Ciceronem esse:& eum:qui aliis consueueris præcipe re:& dare cõsiliũ:neq3 imitare malos medicos: qui in alienis morbis pfitenť se tenere medicinæ scientiã ipi se curare nõ pñt:sed potius:q̃ aliis tute pcipere soles: ea tute tibi subiice atq3 apud animũ propone. Nullus dolor est:quẽ nõ lõginqtas tpis minuat:atq3 molliat. Hoc te expectare tempus tibi turpe est: ac non ei rei sa piẽtia tua te occurrere.Quod si quis etiam inferis sen sus est:q illius amor in te fuit:pietasq3 in omneis suos hoc certe illa te facere non uult.Da hoc illi mortuæ. da cæteris amicis ac familiaribus:qui tuo dolore mœ rent: da patriæ ut si qua in re opus sit: opera & con/silio tuo uti possit.Deniq3: quoniam in eam fortunã deuenimus:ut etiam huic rei nobis seruiẽdum sit: no lim committere:ut quisquã te putet:non tam filiam: q̃ reipublice tempora/& aliorum uictoriam lugere.

cohibere.i.cõtinere intra terminos mortali tatis tuæ:te:& meminisse te eẽ natũ hoĩem i.anĩal mortale? Crede mihi/o Cicero sup. ego sum cõfirmatus.i.firmior fact⁹ ad mor/tem meã aut meo℞ æquo aĩo ferendã:nõ me diocriter ĩmo sũme aut excellẽter ea.i.eius/dem cogitatiõe de interitu oppidorũ præstã tiũ.Fac si uř tibi.s.utile:aut faciẽdũ. sup.ut: pponas tibi ante oculos.s.mẽtis: hoc idẽ:sci licet urbiũ desolationẽ sup.& q & c. aut hoc s.qđ dicã itẽ.i.cõsiliter:aut hoc idẽ.i. cõsimi le:uidelicet. Tot uiri clarissimi interierunt mõ.i.paulo ante:uno tpe.s. conflictus phar salici:& ex illo ẽt alii:ut Pompeius & Cato q postea pierunt. Præterea tãta dimĩutio fa cta est de impio.s.Romano: Oẽs prouinciæ sunt conquassatæ.i.frequẽter cõcusse:cõmo ueris.i.cõturbaris tu tantopere si iactura.i. pditio facta est:in animula.i. uita: unius mu lierculæ.s.filiæ tuæ:oĩa diminuit ad leuãdũ dolorẽ iacturæ. Quæ.s.muliercula/hoc est filia tua:si non obiicisset.i.cõsummasset:diẽ suũ.i.tps uitæ suæ:tñ.i. nihilominus/moriẽ dum fuit.i.necesse fuit ei/mori post.i.post/modũ paucis annis.i.intra paucos ãnos: qm̃ fuerat nata homo.Vbi hõ de muliere dicit. — Homo. Etiã tu auoca.i.abduc/cogitationẽ tuam ab hisce.i.hmõi reb⁹ q̃ te cruciant:atq3 remini/scere poti⁹ ea:q̃ sunt digna/psona tua.i.uiri

cõsuliars et oratoris clarissimi philosophiq3 pstantis:reminiscere itaq3:illã uixisse/q̃diu fuerat opus.i.utile ei: fuisse.s.in uita.una.i.simul cũ rep.s.Romana.uidisse te patrẽ suũ:consulẽ sup.& augurẽ.i.sacerdotẽ in colle/gio augurũ:fuisse nuptam adulescentibus primariis.s.in urbe:utpote Crassipedi & dolobellæ esse prope.i.q̃ si/pfunctã oĩbus bonis:quia bonis naturæ cũ esset elegãs & fecũda:bonis fortunæ:ut honoribus:diuitiisq3:bo nis animi ut uirtute & scientia:præterea bonis matrimonii liberis & fide mřimoniali:excessisse uita: cũ resp. occideret.Quid est qđ tu possis aut illa.i.filia tua possit:queri cũ fortuna hoc nomine.i. cã talis mortis.q.d. nihil.Deniq3 noli obliuisci te esse Ciceronem:& eum qui consueueris præcipere aliis. & dare consilium:neq3 imitare medicos malos:qui profitẽtur se tenere scientiã medicinæ:in mo rbis alienis: & nõ ipsi possunt cura/re.Sed potius tute.i.tuipse:subiice tibi ea quæ tute.i.tuipse:soles pcipere aliis:atq3 propone sup.ea/apud ani/mum.s.tuum.Nullus dolor est.s.tam magnus/quẽ longinquitas tpis nõ minuat/atq3 molliat.i.mitiget.Tur/pe est tibi.s.uiro prudenti/expectare hoc tempus.s.longum:ac te nõ occurrere ei rei.i. mitigationi doloris p longinquitatem temporis:hoc est:præuenire illam rationem mitigandi doloris:sapientia tua.i. per sapientiã tuam.Quod siquis sensus.i.perceptio rerum quæ hic fiant est etiam inferis:qui amor.i. is enim fuit amor il/lius.s.filiæ tuæ in te:& sup.quæ pietas:hoc est ea pietas fuit illius in omnes suos: illa certe non uult te facere hoc.i.expectare mitigationem doloris ex longinquitate temporis.Da.i.concede:hoc.s.ut nunc dolorem mi tiges:illi scilicet:tam charæ filiæ tuæ mortuæ:& ceteris amicis & familiaribus qui mœrent tuo dolore.:da pa triæ.ut si opus sit in qua.i.aliqua re:ipsa possit uti opere & consilio tuo. Deniq3/quoniam deuenimns in eam fortunam scilicet miserrimam:ut etiam seruiendum.i.prospiciendum sit etiam huic rei/noli cõmittere ut qs quam putet te lugere non tam filiam/q̃ tempora reipu.s. calamitosa & uictoriam aliorum precipue cæsaris.

Plura me ad te de hãc re scribere pudet:ne uidear pru dẽtiæ tuæ diffidere.Quare si hoc unũ pposuero: finẽ faciã scribẽdi.Vidimus aliquoties secundã pulcherrĩe te ferre fortunam: magnãq3 ex ea re te laudẽ adipisci fac aliquãdo ĩtelligamus aduersam quoq3 te æque fer re posse:neq3 id maius/q̃ debeat/tibi onus uideri/ne ex omnibus uirtutibus hæc una tibi uideatur deesse.

Plura.&c.Pudet me scribere ad te plura de hac re.i.de ɔsolatõe tui ob mortẽ filiæ:ne ui dear diffidere prudẽtiæ tuæ.Quare ego fa/ciã finem scribẽdi:si.i. postq̃ pposuero hoc unũ.Nos uidim⁹ aliq̃ties te ferre pulcherrĩe fortunã scđam.i.psperã:ut in cõsulatu & re ditu ab exilio:& te adipisci.i.acquirere ma/gnã laudẽ ex ea re:fac sup:ut ĩtelligamus ali qñ.i.tandem:te posse ferre æque.i.æquo ani mo:aut æqualiter ut secũdã:aduersam sup.

Quod ad me attinet:cū te tranquillore animo esse co
gnouero:de iis rebus;quæ hic gerunt̄: quēadmodūq;
se prouincia habet certiorem faciam. Vale.

M.C.Salutem dicit Seruio Sulpitio.

EGo uero Serui uellem:ut scribis:in meo gra
uissimo casu affuisses.Quātū em̄ pn̄s me ad
iuuare potueris:& cōsolādo &,ppe æq̄ dolē
do:facile ex eo ītelligo:ꝙ literis tuis lectis aliq̄tū acqe
ui.Nā& ea scripsisti:q̄ leuare luctū possent/& ī me cō/
solādo nō mediocrē ipse animi dolorē adhibuisti.Ser
uius tn̄ tu⁹ oīb⁹ officiis:q̄ illi tpi tribui potuerūt:decla
rauit:& quāti ipse me faceret.& q̄ suū talē erga me ani
mum tibi gratū putaret fore/ cuius officia iucundiora
scilicet sæpe mihi fuerūt:nūq̄ tn̄ gratiora.Me aūt non
oratio tua solū/& societas pene ægritudinis: sed ēt au
thoritas cōsolat̄.Turpe em̄ eē existimo: me nō ita fer
re casum meū ut tu tali sapiētia p̄ditus ferēdū putas.
Sed opprimor īterdū/& uix resisto dolori : ꝙ ea me so
latia deficiūt:q̄ cæteris quorū mihi exēpla ,ppono:sīli
in fortuna nō defuerūt.Nā & Qu.Maximus: q filium
consularē clarū uirū:& magnis rebus gestis amisit:&
L.Paulus:q duos septē diebus : & noster Gallus.&.
M.Cato.q sūmo ingenio:sūma uirtute filiū pdidit:iis
tpibus fuerūt.ut eos tum ipsorū dignitas cōsolaret̄ ea
quā ex rep.cōseq̄bant̄: mihi aūt amissis ornamētis iis
q̄ ip̄e cōmemoras q̄q; erā maximis laboribus adeptus
unū manebat illud solatiū:qđ ereptū est.Nō amicoꝝ
negociis:nō reip.,pcuratione impediebant̄ cogitatio
nes meæ:nihil in foro agere libebat: aspicere curiam
nō poterā:existimabā id:qđ erat:oēis me & industriæ
meæ fructus:& fortūæ perdidisse.Sed cū cogitarē hæc
mihi tecum:& quibusdam esse cōmunia:& cum fran/
gerem iam ipse me:cogerēq; illa ferre tolerāter: habe
bam quo confugerem:ubi cōquiescerem: cuius in ser/
mone:& suauitate omneis curas : doloresq; depone/
rem.Nunc autem accepto hoc tam graui uulnere etiā
illa: que consensisse uidebantur:recrudescunt.

fortunā.neq;.i.& nō:& fac ut intelligamus:
id nō uideri tibi onus mai⁹ q̄ debeat.ne hæc
una uirtus.s.magnanimæ patiētiæ:uideatur
deesse tibi ex oībus uirtutibus : hoc est cum
alias oēs habeas.Quod.i.q̄,res aut quātum
seu quatenus attinet ad me : ego faciā te cer
tiorem de iis rebus que gerūtur hic:hoc est
in prouincia:& quemadmodum prouincia:
scilicet.Achaia se habet : tunc sup.certiorē
te faciā;cum cognouero te esse animo tran/
quilliore.i.habere animū tranqlliorē.Vale.
EGo uero &c.Respondet superiori epi
stolæ Seruii Sulpitii: eūq; p̄sentem si/
bi fieri mire exposcit:ut de ratione uitæ in/
ter se cōsultent ut cū ordine latius patebit.
Ordo aūt est.O serui ego uero.i.,p certo &
citra simulationē uellem sup.ut affuisses:ut
scribis:ī meo dolore grauissīo.s.de morte fi
liæ.Em̄,p qa:ego facile ītelligo q̄tū potueris
i.potuisses me adiuuare p̄sens.i.si p̄sens fuis
ses:Alii legūt p̄sentia sup. tua. qđ q̄drat cū
pticula lr̄is:& cōsolādo & dolēdo ,ppe.i.q̄si
æque.i.æq̄liter atq; ego. ītelligo īquā ex eo
ꝙ acqeui aliq̄tulū literis tuis.Nam tu &.i.sil'
scripsisti/ea q̄ possent leuare.i. diminuere
luctū & ipse.i.tute adhibuisti/nō mediocrē
sed ingentē dolorē animi: in me ꝯsolando.
Tamē.i.licet pn̄s nō fuisti & absens satis fe/
cisti.Serui⁹ tuus.s.filius:declarauit oīb⁹ offi
ciis.i.q̄ potuerūt tribui illi tpi:&.i.simul:q̄ti
ipse faceret me:& q̄.i.q̄tū putaret talē aīum
suū erga me:fore.i.futurū gratū tibi.Cuius
s.filii tui:officia fuerūt scilicet.i. qđ scire li/
cet cū sit euidēs:sepæ iucūdiora mihi:qa ī re
læta:in q̄ est iucūditas:tn̄ nūq̄ fuerūt gratio/
ra.i.acceptiora & utiliora mihi . Aūt.i. sed:
non solū oratio tua et pene.i.q̄si/societas.i.
æqualitas ægritudinis.scilicet animi ex do/
lore:sed ēt authoritas tua cōsolat̄ me. Ego
enim existimo turpe me nō ferre ita casum
meum:ut tu præditus.i. pre cæteris a deo et
natura ac studio tuo donatus tali sapientia:
putas ferendū sup.eē.Sed ego opprimor sci
licet dolore interdū:et uix.i.cum difficulta/
te resisto dolori:ꝙ ea solatia.i.eæ res cōsola
toriæ:deficiūt.i.deserūt me:q̄ nō. defuerunt
in sīl' fortuna cæteris:quorū propono mihi
exempla.Nam et Quintus.s.Fabius Maxi/
mus qui amisit filium consularem.i. qui cō
sulatum gesserat:uirū clarum.i.illustrē ma/
gnis rebus gestis.i.postq̄ magnas res gesse/
rat:& Lucius Paulus.s.macedonius: q Per/
sam regem iu triūphum duxit:q septem die
bus.i.spatio septem dierū/amisit duos.s.filios.precatus deos ut si quid detrimenti reip.pararent ; in domum
suam deflecterent.& Gallus noster.scilicet.familiaris;&.M.Cato qui perdidit filium summo ingenio& sum
ma uirtute.idest.habentem summum ingenium & summam uirtutē:fuerunt.s.oēs dicti:iis.i. talibus tempori
bus ut dignitas ipsorum/quā consequebantur ex rep.consolarctur tum.i.tunc eos:aūt.i.sed:: unum illud sola
tium quod ereptum est uidelicet filia indulgentissima;manebat.i.reliquum aut reliqua erat mihi;iis ornamē/
tis:quæ

tis/quæ ipse.i.tu cōmemoras hoc est consulari & augurali dignitate:&quæ eram adeptus maximis laboribus
amissis.s.per occupationē repu.a Cæsare. Cogitationes meæ nō impediebātur negociis amicorū : non īpedie
bantur procuratione reipu.quia nihil libebat sup.mihi agere in foro.s.iudiciali pro amicis : & nō poterā præ
indignatione/aspicere curā.i.senatum ubi pro repu.stare solebā.ego existimabam.i.iudicabam:id quod erat
s.me perdidisse omnes fructus:&.i.simul:industriæ.i.naturalis artis & fortunæ meæ.i.p fortunā acq̄sitos.Sed
cum ego cogitarē:hæc.s.incōmoda & dāna:esse mihi cōia tecum & cū quibusdā.s.aliis bonis:& cū ipse.i.ego/
met/frangerē iam me.i.,ppositū meum dolendi de amissione honoꝝ & bonoꝝ non filiæ : & cogerē me ferre
tolerāter.s.patiēter:illa.i.tā īsignia aduersa:uidelicet amissionē fructuū īdustriæ & fortunæ:ego hēbā .s. ante
mortē filiæ:quo.i.ad quā:confugerē.s.solatiū habiturus:& ubi.i.in qua/cōquiescerē.i. tranqllitatē aī īuenirē:
& in cuius sermōe & suauitate.s.sermonis & moꝝ:ego deponerē.i.exuerē & reiicerē/oēs curas &dolores:aūt
i.sed nunc.s.post mortē filiæ:etiā illa quæ uidebant̄ consensisse.i. antiquata & e memoria per longitudinem
tpis delata:recrudescūt.i.recētia rursus fiūt&in p̄ore ægritudīe hoc ulnere tā graui.s.de morte filiæ accepto.

Non em̄:ut cū me a repu.mœstum domus excipiebat
quæ leuaret/sic nūc domo mœrens ad rēpu.confuge
re possum:ut in eius bonis acqescā.Itaq; & domo ab/
sum & foro:ꝙ nec eū dolorē quē a rep. capio domus
iam cōsolari potest:nec domesticū resp. Quo magis
te expecto:teq; uidere quāprimū cupio . Maior mihi
ratio affore nulla pōt/q̄ꝙ coniūctio cōsuetudinis:ser/
monūq; nostroꝝ:q̄ꝙ q̄ꝙ sperabā tuū aduentū (sic enim
audiebā) appropinquare.Ego autē cū multis de cau/
sis te exopto q̄ꝙprimū uidere:tū etiā/ut ante cōmente
mur inter nos:qua rōne nobis traducēdū sit hoc tp̄s:
qđ est totū ad unius uolūtatē accōmodādū & prudē
tis:& liberalis:&(ut p̄spexisse uideor)nec a me alieni
& tibi amicissimi.Quod cū ita sit:magnæ tn̄ est deli/
beratiōis/quæ rō sit ineūda nobis nō agēdi aliqd:sed
illius concessu:& beneficio quiescendi. Vale.

Nō em̄.&c.ordo est.Em̄.i.qa ut .i. quēad/
modū/domus.i.familia/& p̄cipue filia exci
piebat metū.i.tunc ante mortē filiæ & stāte
rep.mœstū.i.reuersum mœstū e rep.i.si qd
aduersi in rep.uidissem:excipiebat īquit q̄:
i. talis quæ:aut quæ.i.ut leuaret me.s. ab ea
ægritudine:sic ego mœrens nūc domo ,p/
pter mortē filiæ nō possum cōfugere ad rē/
pu.ut acqescam.i. tranqllitatem animi acci
piā:in bonis eius.Itaq; & ita ego absū & do
mo & foro:ꝙ.i.quia:nec domus pōt iā con/
solari.i.consolādo leuare/eū dolorē quē ca
pio a rep.nec respublica pōt cōsolari dolo/
rem domesticū.i.quē capio domi ob mortē
filiæ.quo.i.quocirca: ego expecto te magis
s.q̄ expectarē/si aliunde consolationē inue
nirē:&cupio uidere te q̄primū.i.ualde cito.
Maior rō.s.ad consolationē nulla pōt affer
ri mihi/q̄ cōiunctio consuetudinis.i.frequē
tis cōuersationis sup.tuæ : & sermonū tuo/
rum:q̄q̄.i.tāetsi sperabā aduētū tuū appro/
pinquare:audiebā em̄ sic.Ego autē cū .s. ita
sit ꝙ/exopto te uidere q̄primum de multis
causis.i.ob multas causas:tū.i.mlto magis/
etiā ut cōmentemur.i. cōminiscēdo disgra/
mus inter nos:ante.s.q̄ tp̄s aut opportunitas elabat̄:qua rōne.i.uia & modo:hoc tp̄s sit traducendū.i.trāsigē/
dum nobis:qđ tēpus est accōmodandū.i.conformandū totū ad uoluntatē unius.s.hoīs:utpote Cæsaris/&pru
dentis:qa modeste & sagaciter usus est uictoria & liberalis:qa clemēter multis etiā gratis ignouit:&ut uideor
,pspexisse nec.i.non etiā alieni a me:qa Cæsar Ciceronem monuerat ut a bellis ciuilibus abstineret:& post ui
ctoriam eū sæpe amice ad curiā inuitarat:& amicissimi tibi:qa sæpe absentē laudarat. Quod cū sit ita tamen
est magnæ deliberatiōis/quæ ratio sit ineunda.i.inceptanda nobis:nō agendi aliquid:sed quiescendi cōcessu:
idest per concessum & beneficio.i.per beneficium illius:scilicet Cæsaris. Vale.

M.Cicero salutem dicit. M.Marcello.

ETsi eo te adhuc consilio usum intelligo
ut id reprehēdere nō audeā / nō quin ab
eo ipse dissentiā:sed ꝙ ea te sapiā esse iudicē ut meum
cōsiliū nō anteponā tuo:tn̄ amicitiæ nostræ uetustas:
& tua sūma erga me beneuolentia q̄ mihi iam a pueri
tia tua cognita est me hortata est:ut ea scriberē ad te/
quæ & saluti tue cōducere arbitrarer/& nō aliena esse
ducerē a dignitate.Ego eū te esse/qui hoꝝ maloꝝ ini/

ETsi &c.Marcellus collega Seruii Sul
pitii in ꝯsulatu:Pōpeianas partes se/
cutus:post pharsalicā cladē se Athenas con
tulit ut ibi reliquū uitæ ageret:uerū cū Ci/
cero & alii multi pro eo intercessissent:an/
nuit Cæsar modo ille redire uellet:qđ ut ue
lit nunc agit Cicero hac epistola dicēs. Etsi
o Marcelle/ego intelligo te usum adhuc.i.
in hoc usq; tp̄s eo.i.tali cōsilio:ut nō audeā
reprehēdere id:nō quin.i.ꝙ non ipse.i. ego
dissentiā/ab eo.s.consilio tuo ; sed ꝙ iudicē
te esse ea sapiētia/ut nō anteponā tuo consi
lio:meū.s.consiliū ; tn̄ uetustas amicitiæ no
stræ:& sūma beneuolētia tua erga me: quæ

cognita est mihi iã a pueritia tua: non dicit mea quia minor erat Marcellus: hortata est me/ut scriberẽ ea ad te: q̃ arbitrarer condu cere. i. utilia eẽ. saluti tue: & q̃ ducerẽ. i. existi marẽ esse non aliena a dignitate tua. i. nihil factura cõtra dignitatẽ tuã. Ego memini p̃/clare. i. egregie te esse cũ. i. talẽ qui uideris initia hoꝝ malorꝝ multo ante. s. q̃ euenerũt & qui gesseris consulatũ magnificẽtissime/atq; optime/Sed sup. ego idẽ uidi. i. aiaduer ti etiã illa: uidelicet: te neq; ꝓbare. i. appro/bare & laudare/consiliũ belli ciuilis gerẽdi ita/ut gestũ est: neq; copias. i. potẽtias exer/citus nec genus exercitus Cnæi Pompeii: & diffidere semp/summe. i. sũmopere: in qua snia ego arbitror te tenere memoria: me q̃q; i. etiã me fuisse. Itaq;. i. & ita: neq; tu iter/fuisti multũ rebus ger dis: & ego egi sp̃ id: ne interessem. s. rebus bellicis gerẽdis. Em̃ i. qa: nos nõ pugnabamus. i. certabamus/iis rebus: qbus poteramus ualere: uidelicet: ꝓsi lio/authoritate: causa: q̃. s. tria dicta: erãt su periora. i. meliora & ꝑora: in nobis: sed sup. pugnabam⁹. i. pugnabatur: lacertis. i. robu stis brachiis & uiribus: qbus non eramus pa res. Igitur qa pares nõ eramus/uicti sumus aut si dignitas nõ potest uinci: nos certe su/mus fracti. i. debilitati: et abiecti: In quo ne mo põt non laudare. i. qsq; cogitur: laudare maxime consiliũ tuũ/q; abiecisti cũ spe uin cendi etiã cupiditatẽ certandi: et ostẽdisti. s. per factũ tuum: ciuem sapientẽ et bonũ/suscipere inuitũ initia belli ciuilis: et nõ perseq; libenter extrema: in quibus est multorꝝ innocentũ trucidatio/ut uictor securior uiuat. Ego uideo eos qui nõ sunt secuti idẽ consi/lium qd̃ tu. s. secutus es: esse distractos. i. diuisos in duo genera. Aut em̃ conati sunt renouare bellũ. s. ꝓtra Cæ sarem: ut Cato uticensis: iiq;. i. et. ii: cõtulerunt se in Aphricã ad Iubã regẽ: aut crediderunt se esse uictos quẽ/admodũ nos sup. credidimus: hoc est ego credidi. Non em̃ licet ad Marcellũ loquatur: marcellũ demonstrat: qd̃ nouũ uideretur ignorantibus in p̃ma persona licere pluraliter de uno loq; in secũda non licere: qd̃ autem marcellum nõ demõstret: patet ex eo qd̃ subdit. Consiliũ tuũ fuit quoddã mediũ: qa neq; se plane uictũ fateba tur neq; renouare bellũ, pbabat: ut pote: q̃ duceres. i. existimares fortasse hoc. i. posterius dictũ. s. se uictũ fate/ri: sup. esse animi humilis. i. abiecti: illud. s. renouare bellum pertinacis. s. animi esse.

Nos

Fateor tuũ consiliũ iudicatũ sup. eẽ a plæ/risq; uel dicã ab oĩbus sapiens. i. sapiẽtis ho minis: & a multis etiã. i. in sup sup. iudicatũ esse/aĩ magni ac fortis: qd̃ ad eã rẽ plus fa/cit: nã sapiens inquãtũ sapiens: sapit quid fa ciendũ: magnanimus & fortis qd̃ sapit/au/det. Sed ista rõ. i. cõsideratio consilii tui: ha bet: ut qdẽ uideť mihi: quẽdã modũ. i. quan dam mẽsuram aut formã faciendi: p̃sertim cũ arbitrer nihil deesse tibi p̃ter uoluntatẽ ad obtinẽdas oẽs fortunas. i. opes tuas. Ego em̃ intellexi sic: uidelicet: nihil aliud eẽ qd̃ afferret dubitationẽ ei. s. Cæsari penes quẽ est potestas: nisi q̃ uereť ne. i. ut tu: nõ puta res. i. æstimares oĩno: illud. s. recipere fortu nas tuas: beneficiũ sup. esse. De quo. s. consi lio tuo qd sentiã/nihil attinet dicere: cũ ap pareat qd ipse. i. ego fecerim. q. d. nõ uidear tia multo ante uideris: consulatũ magnificentissime atq; optime gesseris: p̃clare memini. Sed idẽ etiã illa uidi/neq; te consiliũ ciuilis belli ita gerẽdi/neq; copi as Cnæi Põpei nec genus exercitus ꝓbare: sempq; sũ/me diffidere/q̃ in snia me quoq; fuisse memoria tene re te arbitror. Itaq; neq; tu multũ interfuisti rebus ge/rendis & ego id semp egi ne interessem. Nõ enim iis rebus pugnabamus/qbus ualere poteramus/cõsilio/authoritate/causa: quæ erant in nobis supiora/sed la certis: & uiribus/qbus pares nõ eramus. Victi sumus igitur: aut si uinci dignitas nõ potest: fracti certe & ab iecti/in quo tuũ consiliũ nemo põt non maxime lau/dare: q̃ cũ spe uincendi simul abiecisti certãdi etiã cu piditatem: ostendisti sapientẽ/& bonũ ciuẽ initia bel li ciuilis inuitum suscipere/extrema nõ libenter perse qui. Qui nõ idem cõsilium: quod tu secuti sunt: eos ui deo in duo genera eẽ distractos. Aut enim renouare bellum conati sunt: iiq; se in Aphricã contulerunt: aut quemadmodum nos se uictos esse crediderunt. Medium quoddam tuum consilium fuit: qui hoc for/tasse humilis animi duceres: illud pertinacis.

Fateor a plærisq; uel dicã ab oĩbus: sapiens tuũ consi/lium. a multis etiã magni: ac fortis animi iudicatum. Sed habet ista rõ: ut mihi quidẽ uideť: quẽdã modũ: p̃sertim cũ tibi nihil deesse arbitrer ad tuas fortunas omneis obtinẽdas preter uoluntatẽ. Sic em̃ intellexi nihil aliud esse qd̃ dubitationẽ afferret ei: penes quẽ est potestas: nisi q̃ uereť ne tu illud beneficiũ omni/no nõ putares. De quo quid sentiã nihil attinet dice/re: cũ appareat ipse qd fecerim. Sed tm̃ si iã ita consti/tuisses: ut abesse perpetuo malles q̃ ea q̃ nolles uide/re: tm̃ id cogitare debes: ubicũq; esses te fore in eiusip/sius quẽ fugeres potestate. Qui si facile passurus esset:

te carentem

te carentem patria: & fortunis tuis qete & libere uiue/re: cogitandũ tibi tm̃ esset: Romæ ne: & domi tuæ: cu/iusmodi res esset: an mitylenis: aut Rhodi malles ui/uere: sed cũ ita late pateat eius potestas quẽ ueremur: ut terrarũ orbẽ cõplexa sit: nõne mauis sine periculo domi tuæ esse: q̃ cũ periculo alienæ? Eqdẽ etiã si oppe tenda mors esset: domi/atq; in patria mallẽ: q̃ in ex/ternis: atq; alienis locis. Hoc idẽ oẽs qui te diligũt sen tiunt: quoꝝ est magna pro tuis maximis clarissimisq; uirtutibus multitudo. Habemus etiã rõnem rei fami/liaris tuæ: quã dissipari nolumus. Nã & si nullam põt accipe iniuriã: quæ iniuria ꝓpetua sit: ꝓpterea q̃ neq; is: q tenet rẽpu. patieť: neq; ipsa resp. tm̃ ĩpetũ p̃donũ in tuas fortunas fieri nolo: ii autẽ q essent: auderẽ scri bere/nisi: te intelligere cõfiderẽ. Hoc te unius sollici/tudines: unius etiam multæ & assiduæ lachrymæ. C. Marcelli fratris optimi deꝑcantur. Nos cura & dolo re proximi sumus: p̃cibus tardiores q̃ ius adeundi cũ ipsi deꝑcatore eguerimus: nõ habemus. Gratia tantũ possumus: quantum uicti. Sed tamen consilio: studio Marcello non desumus: a tuis reliquis non adhibe/mur: ad omnia parati sumus. Vale.

aliud consulturus q̃ ipse fecerim: recepi au/tem fortunas meas a Cæsare. Sed tamẽ si tu cõstituisses. i. ꝓposuisses iã ita/ut malles ab esse. s. ab urbe: perpetuo: q̃ uidere ea q̃ nol/les: tamẽ tu debes cogitare id: ubicũq; es: qa tunc fere mũdi monarcha erat Cæsar: te fo re in ptãte eius quẽ fugeres. i. fugere uelles Qui. s. Cæsar: si. i. tãetsi/passurus esset faci le te carẽtẽ patria & fortunis tuis: uiuere. s. extorrem: qete & libere. i. sine p̃secutiõe: tm̃ cogitandũ esset tibi: ne pro an: malles uiue re: Romæ & domi tuæ: cuiusmodi. i. q̃lis res i. utilitas tua esset: uideť tamen scribẽdũ cu iusmodi. i. cuiuscũq; modi hoc est q̃liscunq; res eẽt siue pdita siue salua: an mitylenis. i. in ea urbe in mitylene insula in mari ægeo quæ & lesbos dicitur clarissima: aut Rhodi In ea urbe Rhodi insulæ: nũc quoq; p̃clara. Sed cũ potestas eius. s. Cæsaris quem uere/mur/pateat ita late: ut sit cõplexa orbẽ ter rarũ: nõne mauis. i. magis uis esse domi tuæ sine periculo q̃ sup. domi alienæ cũ piculo. Ex hoc loco reor Vallã sumpsisse genitiuũ domi admittere tãtũ adiectiua quæ loco cõ gruãt: ut meæ. tuæ. suæ. nr̃æ. uestræ. alienæ. ꝓpriæ. ubi est maius legendũ credã ĩmalis. i. magis uelis. Eqdẽ. i. ego quidẽ etiã si mors esset oppetenda. i. fortiter obeũda: mallem sup. oppetere mortẽ aut uiuere domi atq; ĩ patria/q̃ in locis externis atq; alienis. Oẽs qui diligunt te: sentiũt hoc idẽ. s. faciẽdũ ti/bi. quoꝝ. s. te diligentiũ: est magna multitu do, p tuis maximis & clarissimis uirtutibus. Nos etiã habemus rõnem. i. bonũ respectũ: rei tuæ familiaris/quã nolumus dissipari. Nãetsi sup. res tua fami liaris: nullã potest accipere. i. pati iniuriã quæ sit perpetua ꝓpterea q̃ neq; is. s. Cæsar: quẽ tm̃ ut inuisum Me/tello non noĩat: qui tenet rẽpu. patieť. s. iniuriã tibi perpetuã fieri: neq; ipsa resp. patieť: tamẽ nolo ĩpetũ p̃do/num ut erant satellites Cæsariani/fieri in fortunas tuas autẽ. i. sed: ego auderẽ scribere qui essent ii. s. p̃dones nisi confiderẽ te intelligere. s. q̃ sint. sollicitudines unius. i. solius etiã si non eẽnt pluriũ: etiã multi & assiduæ lachrymæ unius: uidelicet Cai Marcelli: fratris. s. tui: optimi deꝑcantur te hoc. i. ne patiaris fortunas tuas diri pi. Nos sumus ꝓximi. i. simillimi fratris tui/aut facto eius: cura & dolore. s. pro te susceptis. sed sup. sum⁹ tar/diores. s. q̃ frater tuus: p̃cibus. s. faciendis pro te Cæsari: q̃ cũ ipsi. i. nosmet eguerimus. s. ante ueniã obtentã: deprecatore. i. q pro nobis intercedat: aut: ut alii legũt: deꝑcatione. i. intercessiõe alicuius pro nobis: nõ hẽmus ius adeũdi. s. Cæsaris aut Cæsarẽ. Nos possumus. s. erga Cæsarẽ tantũ gr̃a. i. per gr̃am nr̃am: quãtũ sup. pñt ui cti Sed tm̃ non desumus Marcello. s. fratri tuo. consilio & sup. studio: nos adhibemur. s. ad cõsilium a reliquis tuis. s. amicis. sed sup. parati sumus ad omnia. i. etiam ad aliis consilia danda si exposcerent. Vale.

M.C. Salutem dicit. M. Marcello.

Neq; monere te audeo præstanti prudẽtia uirum nec cõfirmare maximi aĩ hoĩem uirũq; fortissimũ: consolari uero nullo mõ. Nã si ea quæ ac/ciderunt ita fers/ut audio. gratulari magis uirtuti de/beo: q̃ consolari dolorẽ tuũ. Sin te tanta mala reip. frangunt: nõ ita abundo ingenio: ut te cõsoler: cum ipse me nõ possim? Reliquum est igitur: ut tibi me in omni re eum p̃beam: præstemq; ut ad omnia quæ tui

Nota

Neq; monere &c. Argumẽtũ quadrat cũ superiore ut cũ ordine patebit qui talis est. Neq; audeo monere te uirũ prudẽ/tia p̃stanti: nec sup. audeo cõfirmare hoĩem maximi animi & uirũ fortissimũ: indifferen ter ergo dicimus uirũ p̃stanti prudentia & prestãtis prudẽtiæ. Nã postq̃ dixit uirũ præ stanti prudentia adiecit/hoĩem maximi aĩ: uero pro sed: nullo mõ sup. audeo consola/ri. s. talẽ uirũ. Nam cõsolamur desolatos & aĩ egentes. Nam si fers ea q̃ acciderunt ita: ut audio. i. accipio & ĩtelligo te ea ferre: ego debeo magis gratulari uirtuti singulari. s.

tuæ:q̃ conſolari dolorẽ tuũ.Sin.i. ſed ſi:tan
ta mala.i.incommoda reip.frangũt te : ego
nõ abundo ingenio:ita.i uſq; adeo : ut cõſo
ler.i.poſſim conſolari te : cũ ipſe.i.egomet

uelint:adſim preſto:ut me non ſolum omnia debere
tua cauſa:ſed ea quoq; etiam que nõ poſſum/putem.

non poſſim.ſ.conſolari me.Igitur cũ neq; audeam te cõſolari ſi conſolationis nõ indiges:neq; poſſim ſi indi
ges:reliquũ.i.id ſolum relictũ eſt ut præbeã & præſtem tibi me in omni re eũ.i.talem ut ita ſim præſto ad oĩa
quæ tui uelint ut putent:ſunt qui putẽ legant: me debere cauſa tua.i.ꝑpter te:non ſolũ oĩa ſup.quæ poſſum:
ſed etiam ea quoq; quæ non poſſum.

Illud tamẽ &c.Tamẽ puta.i.exiſtima/ me
monuiſſe uel:ſi monere te non debuiſſem:
cenſuiſſe.i.iudicaſſe pro opinione multũ.i.
abũdanter:uel:ſi etiã cenſere non debui:nõ
potuiſſe tacere ꝑpter beneuolẽtiã:ut quod
ego facio/qui tẽpori cedo:tu quoq; inducas
aĩum ut facias ſup. idẽ monuiſſe inquã uel
cenſuiſſe/uel nõ potuiſſe tacere illud ſi ali
qua.i.qualiſcũq; reſp.ſit:te oportere eſſe in
ea:iudicio.i.ſecũdũ iudiciũ hoĩum:teq;.i. &
te/oportere eſſe in ea/principẽ.i. ꝓcipuum
& qđ dicunt principalẽ:cedentẽ tp̃i neceſſi/
tate.i.qa aliter non poſſet eẽ.Sinautẽ .i. ſed
ſi:nulla ſit.ſ.fortuna reſp.tñ.i.nihilominꝰ:
hunc locũ.ſ.in quo ego ſum:hoc eſt Romã
eſſe locũ aptiſſimũ etiã ad exulandũ:ut ĩ eo
ſis tanq̃ in exilio:eo ꝙ ꝓcul a rep.Probat aſ
ſumptũ ſuum:dicens.Eñ.i.qa ſi nos ſequi/
mur.i.ſectamur.i.q̃rimus libertatẽ : quis lo

Illud tñ multũ me monuiſſe:uel cenſuiſſe puta:uel ꝓ/
pter beneuolentiã tacere nõ potuiſſe:ut qđ ego facio
tu quoq; aĩm ĩducas:ſi ſit aliqua reſp.in ea te eẽ opor/
tere iudicio hoĩum/teq; principẽ neceſſitate cedẽtem
tẽpori:ſinautẽ nulla ſit:hunc tñ aptiſſimũ eſſe etiã ad
exulandum locũ.Si eñ libertatẽ ſeqmur quis locus
hoc dominatu uacat? ſin qualẽcũq; locũ:quis eſt do/
meſtica ſede iucundior? Sed mihi crede etiã is/qui oĩa
tenet/fauet ingeniis/nobilitatẽ uero:& dignitatẽ ho
minũ:quãtũ ei res & ipſius cã cõcedit/amplectit᷑.Sed
plura ꝗ̃ ſtatuerã.Redeo ergo ad unũ illud:me tuum
fore cũ tuis ſi mõ erũt tui:ſi minus : me certe in oĩbus
rebus ſatis noſtræ cõiunctiõi/amoriq; facturũ. Vale.

cus uacat hoc dominatu.ſ.Cæſaris?q.d.nullus.Sin.i.ſed ſi:ſequimur ſup.qualẽcũq; locũ:quis.ſ.locus:eſt iucũ
dior:ſe de domeſtica.i.ꝓpriæ domus?q.d.nullus.Multi textus habẽt qui locus & q eſt ſed apertior locutio eſt
quis:Scio tamẽ ſequẽte dictione incœpta ꝑ ſ lr̃am:uenuſte dici qui pro qs:ut nec qui ſim q̃ris alexi. Et Atta/
men iſta deus qui ſit da Tityre nobis.Sed o Marcelle:crede mihi:etiã is.ſ.Cæſar:qui tenet oĩa .ſ. in poteſtate
ſua:fauet ingeniis:uero pro ſed:amplectit᷑ nobilitatẽ & dignitatem hoĩum:quãtum res.i.utilitas aut oportu/
nitas:& cã ipſius rei/concedit.i.permittit.Sed plura ſup.ſcripſi:q̃ ſtatueram ſup.ſcribere . Ergo qa non ſunt
plura dicẽda aut ſcribenda:ego redeo ad illud unũ/me fore tuũ cum tuis.ſ.amicis & neceſſariis:ſi modo .i. dũ
modo ſup.aliqui erũt tui:ſi minus.i.ſi nõ ſup.aliqui erunt tui.i.ſi nũq̃ recuperabis res tuas:&ita nulli erũt tui
redeo ſup.ad illud:me ſatiſfacturũ certe in oĩbus rebus/coniunctioni noſtræ:& amori ſup.noſtro. Vale.

ETſi perpaucis. Hortatur rurſus. Mar
cellũ ad p̃riam reuerti:nec tã moleſte
ferre ꝙ Cæſari oĩa ceſſerint cũ Pompeii ui/
ctoria moleſtior fuiſſet:monetq; uitãda pi/
cula:quæ ubicũq; eſſet:niſi in Cæſaris gra/
tia ſit magna ſint.Ordo eſt.Etſi .i. q̃q̃ dede
ram ꝑpaucis diebus ante.ſ. harũ dationem
Quin.Mutio ad lr̃as te ſcriptas:pluribus.i.
multis uerbis:q̃bus ſup.literis. ego declara
ueram:quo aĩo ego cẽſerem oportere te eẽ
& quid arbitrarer faciendũ tibi:tamen cum
Theophilus:libertus tuus ꝓficiſceret᷑.ſ.hic
ad te:cuius.ſ.Theophili ego ꝑſpexerã fidẽ
i.fidelitatẽ & beneuolentiam erga te:nolui
eum uenire ad te:ſine lr̃is meis. Igitur ego
hortor te etiam atq; etiã.i.accuratiſſime:de
iiſdẽ rebus:q̃bus.i.de quibus:ego hortatus
ſum te lr̃is ſuperioribus: ut uelis eſſe q̃pri/
mum.i.ualde cito:in ea rep.ſ. quã Cæſar te
net:q̃cunq; eſt.i.ſiue aliqua/ſiue nulla . Tu
uidebis fortaſſe multa q̃ nolis.i.uelis nõ ui/
dere:tñ nõ uidebis plura : q̃ audis quotidie.

M.Cicero.S.D.M.Marcello.

ETſi perpaucis ante diebus dederã . Qu.
Mutio literas ad te pluribus uerbis ſcri/
ptas:quibus declarauerã quo te aĩo cẽſerem eſſe opor
tere:& qd tibi faciẽdũ arbitrarer:tñ cum Theophilus
libertus tuus ꝓficiſceret᷑:cuius ego fidem erga te bene
uolentiamq; perſpexerã:ſine meis literis eũ ad te ue/
nire nolui.Iiſdem igitur de rebus etiã atq; etiã hortor
quibus ſupioribus literis hortatus ſum:ut in ea repu.
quecũq; eſt ꝗ̃primũ uelis eſſe . Multa uidebis fortaſſe
quæ nolis:nõ plura tñ ꝗ̃ audis quotidie.Non eſt por
ro tuũ uno ſenſu ſolũ oculorũ moueri : cum illud idẽ
auribus percipias qđ etiam maius uideri ſolet/minus
laborare.At tibi ipſi dicendũ erit aliqd:qđ non ſen/
tias:aut faciendũ qđ non probes:primũ tẽpori cede/
re id eſt

re:id eſt neceſſitati parere:ſemp ſapientis eſt habitũ:
deinde nõ habet (ut nunc qdem eſt) id uitii res. Dice
re fortaſſe:q̃ ſentias nõ licet:tacere plane licet . Om/
nia eñ delata ad unũ ſunt:is utitur conſilio ne ſuorũ
quidem:ſed ſuo/qđ non multo ſecus fieret:ſi is rẽpu.
teneret:quẽ ſecuti ſumus.An qui in bello:cum oĩum
noſtrum cõiunctũ eſſet piculum ſuo : cæteroꝝ hoĩum
minime prudentiũ conſilio uteret᷑:eũ magis cõem cẽ
ſemus in uictoria futurũ fuiſſe:ꝗ̃ cæteris in rebus fuiſ
ſet/& qui nec te cõſule tuũ ſapientiſſimũ cõſiliũ ſecu
tus eſſet:nec fratre tuo cõſulatũ ex authoritate tua ge
rente nobis authoribus uti uoluerit:nũc omnia tenẽ
tem noſtras ſententias deſyderaturum cenſes fuiſſe?

Porro.i.ſed nõ eſt tuũ.i.tuæ naturæ:aut di/
gnitatis:moueri.i.turbari : ſolũ.i. dũtaxat/
uno ſenſu oculoꝝ.i.in iis qui uides: cũ pci/
pias illud idẽ auribus.i.audiendo:ſup. illud
qđ uideri ſolet etiã maius.i.euidẽtius : labo
rare.i.in periculo eſſe minus.At.i.ſed aliqd
dicendũ erit tibi ipſi.ſ.in curia:qđ non ſen/
tias.ſ.dicendũ aut aliqd erit faciendũ qđ nõ
probes.i.approbes faciendũ. Primũ cedere
tp̃i.i.parere neceſſitati.eſt habitum.i.exiſti
matum:ſemp:ſapientis.ſ.uiri factũ. Deide
quidem.i.certe ut nũc eſt : res non habet id
uitii.i.mali qđ obiici ſolet. nã fortaſſe ſup.
dices mihi.Nõ licet Romæ dicere quæ ſen/
tias.Reſpõſio.licet plane.i.oĩo tacere. Oĩa
eñ ſunt delata.i.redacta ad unã .i. ad pote/
ſtatẽ unius.ſ.Cæſaris.Is utit᷑ cõſilio ne qui
dem.i.nõ ſaltẽ ſuoꝝ:ſed ſuo.ſ.unius qđ fie
ret nõ multo ſecus.i.aliter:ſi is.ſ. Põpeius/
quẽ ſumus ſecuti/ teneret rẽp. ut tenuiſſet
ſi in Pharſalico cõflictu.Et qa dicere poteſt Marcellus id male de Põpeio ſuſpicari:ꝓbat illud ex euidẽti cõie
ctura dicens. An cẽſemus eũ.ſ.Põpeium qui cũ in bello periculũ oĩum noſtrũ:eſſet coniunctũ ſuo.ſ.periculo:
uteret᷑ minime cõſilio cæteroꝝ hoĩum prudentiũ:cenſemus dico eũ fuiſſe futurũ magis cõem.i.cõicantẽ cõſi
lia ſua:in uictoria.i.ſi uſus fuiſſet uictoria q̃ fuiſſet in cæteris rebus ſuis?q.d.id nõ eſſe cenſendũ. Et cenſes eũ
ſup.qui nec te cõſule.i.cũ eẽs ꝯſul & ita p̃mario dignitatis in urbe.ſecutus eẽt cõſuliũ tuũ ſapiẽtiſſimũ .i. licet
ſapientiſſimũ:nec uoluerit uti fratre tuo.ſ.Cn.ſeu. L.Marcello:gerẽte cõſulatũ ex authoritate .i. approbatio
ne tua:nobis authoribus.i.id factũ eius approbãtibus:cẽſes inquã eũ tenentem oĩa.i.habentẽ oĩa:ſi modo ha
buiſſet ut Cæſar tunc habebat:in poteſtate ſua:fuiſſe deſyderaturũ.i.expectaturum/ſententias noſtras .i. qd
nos ſentiremus in ſenatu de iis quæ ipſe ex ſententia ſua facere conſtituiſſet?q.d.id non eſſe cenſendum.

Oĩa ſunt miſera in bellis ciuilibus : quæ maiores no/
ſtri:ne ſemel qdẽ/noſtra ætas ſæpe iã ſenſit:ſed miſe/
rius nihil ꝗ̃ ipſa uictoria : q etiã ſi ad meliores uenit
tñ eos ipos ferociores/ĩpotentioreſq; reddit:ut etiã ſi
natura tales nõ ſint:neceſſitate eẽ cogant᷑ . Multa eñ
uictori eoꝝ arbitrio:per quos uicit:etiã iuuito facien/
da ſunt.An tu nõ uidebas mecũ ſimul ꝗ̃ illa crudelis
eſſet futura uictoria? Igit᷑ tunc quoq; patria careres:ne
quæ nolles:uideres? Non inquies.Ego eñ ipſe tenerẽ
opes:& dignitatẽ meã.At erat tuæ uirtutis ĩ minimis
tuas res ponere:de repu.uehemẽtius laborare.Deĩde
qui finis iſtius cõſilii eſt.Nã adhuc & factũ tuũ proba
tur/& in tali re etiã fortuna laudat᷑ : Factũ/ꝙ initium
belli neceſſario ſecutus ſis:& extrema ſapiẽter perſeq
nolueris:Fortuna:ꝙ honeſto ocio tenueris & ſtatum
& famã dignitatis tuæ.Nũc uero nec locus tibi ullus
dulcior eſſe debet patria:nec eã diligere minus debes
ꝙ deformior eſt:ſed miſereri potius/nec eã m̃ltis cla/
ris uiris orbatã/priuare etiã aſpectu tuo.Deniq; ſi fuit
magni aĩ nõ eẽ ſupplicẽ uictori : uide ne ſupbi ſit aſp/

Oĩa ſunt miſera.i.miſerãda:non tã quantũ
ad eos q inferũt/q̃ qui ea patiunt᷑:ſed tamẽ
etiã quodãmodo quãtũ ad inferentes qa cũ
multos habeant inimicos in ciuitate ſua co
guntur tyrannũ agere.in bellis ciuilibus:q̃
ſ.bella ciuilia aut potius miſera q̃ cõtingũt
ĩ bellis ciuilibus:maiores nr̃i ne quidẽ.i. nõ
ſaltẽ ſemel ſup.ſenſerũt:ætas nr̃a ſenſit iã
ſæpe.Sub Sylla & Mario.Sub Sertorio Car
bone & perpẽna:ac Cĩna ſub Cæſare & Põ
peio:ſed nihil ſup.eſt in bellis ciuilibus mi
ſerius:q̃ ipſa uictoria:quæ uictoria etiãſi ue
nit ad meliores.ſ.ꝓ repu.tñ reddit.i. efficit
eoſipſos ferociores & impotẽtiores.i. minꝰ
ſibi impantes & ſe ab illicitis minus cohibẽ
tes poſt uictoriã:ut etiãſi non ſint tales.ſ.fe
roces & impotẽtes:natura.i.ꝑ naturã cogã/
tur eſſe tales neceſſitate.Eñ.i. qa multa fa/
cienda ſunt uictori etiã inuito:arbitrio.i.ad
arbitriũ eoꝝ per quos uicit.An tu nõ uide/
bas ſimul mecũ:q̃.i.quãtum crudelis illa ui
ctoria eſſet futura?q.d.maxime. Igit᷑ care/
res.i.carere deberes/quoq;.i.etiã tunc:p̃ria
ne uideres q̃ tu nolles.ſ.uideres? Inq̃es .i. re/
ſpondebis mihi : Nõ ſup. carerẽ tunc p̃ria.
Ego eñ tenerẽ opes ſup. meas & dignitatẽ
meã.Obiectio.At.i.ſed:erat uirtutis tuæ.i.
pertinebat ad uirtutẽ tuã:ponere tuas in mi
nimis.i.inter mi nimi reputanda:& ſup. la/

nari eiusdem liberalitatē. Etsi sapientis est carere patria/duri est non desyderare: & si rep. non possis frui stultum est nolle priuata. Caput illud est/ut si ista uita tibi cōmodior esse uideatur: cogitandum tamen sit ne tutior non sit. Magna gladiorum est licētia: sed in externis locis minor etiā ad facinus uerecūdia. Mihi salus tua tātæ curæ est ut Marcello fratri tuo/aut par/aut certe ꝓximus sim/tuū est consulere temporibus: & incolumitati/& uitæ/& fortunis tuis. Vale.

borare uehemētius de rep. Deniq; aut potius deinde.i.ut scđo loco obiiciā: qui.i. qs finis istius.s.tui consilii est? Nā & factū tuum ꝓbat̃ adhuc: & fortuna tua laudatur etiā adhuc: ut in tali re.s.in q̄ nihil plene laudabile contingit. Factū īquā tuū probat̃: ꝙ secutus sis necessarie initiū belli.s. ꝯtra Cæsarē & nolueris sapiēter.i.in quo fecisti sapiēter ꝑseq extrema.s.belli ciuilis: ut illi q ī aphrica perierunt. Fortuna: sup.tua laudat̃: ꝙ tenueris sup.in ocio honesto: qa literario: ut/pote Athenis & statū sup.tuū/& famam dignitatis tuæ. Nunc uero nec ullus locus debet esse tibi dulcior pr̃ia.i. q̄ pr̃ia: nec debes diligere eā minus sup.ꝓpterea ꝙ est deformior.s.q̄ prius: sed misereri potius sup.eius: nec ꝓuare eā orbatā.i. spoliatā m̄ltis claris uiris: etiā aspectu tuo.s.quo eā aspicias: aut aspectu tui: quo aspiciaris: aut potissimū aspectu tuo.i.facie & ꝑsentia tua. Deniq; si fuit magni aī non esse supplicē uictori: uide.i.aīaduerte: ne.i.an sit: aut uide.i.caue: ne.i.ut non sit supbi: sup.animi: aspernari.i.contēnere liberalitatē eiusdē.s.uictoris. Et si est sapiētis carere.s.patienter pr̃ia: est duri.i.ptinet ad durū & īmitē: non desyderare sup.pr̃iam. Et si nō possis frui repub. stultū est nolle sup.frui priuata sup.re. Illud.s.qđ modo dicet̃: est caput.i.principale momētū: ut si ista.s. in ocio & terra peregrina: uita/uideatur tibi esse iucūdior: tamē cogitandū sit sup.tibi: ne sit non tutior.s. q̄ esset in urbe. Magna est licētia gladioꝝ: nā facile possit aliqs Athenas mitti unde occidaris: & reuera paulopost a Magio Chilone familiari suo pugione interēptus est: sed minor etiā uerecūdia ad facinus.s. tale ꝑpetrandū est in locis externis. Salus tua est mihi tātæ curæ ut sim Marcello.s.C.aut Lucio fr̃i tuo: aut par.i. æq̄lis ī cura tali: aut certe ꝓximus. Tuū est.i.ad te ptinet: Raro aut nūq̄ legitur tua cū uerbo est: cōsulere.i.cōsilio ꝓspicere: tpibus.i.ne tpa ista periculosa tibi noceāt: & incolumitati: & uitæ/& fortunis tuis: ne.s.eis noceatur. Vale. Tuum est

Cicero Marcello. S.D.

ETsi nihil noui: qđ ad te scriberē: habebam/magisq; literas tuas expectare incipiebam: uel te potius ipsum: tñ cum Theophilus proficisceret̃ non potui nihil ei literarū dare. Cura igitur ut q̄ꝓprimum uenias: uenies em̃ (mihi crede) expectatus: neq; solū nobis: idest tuis: sed ꝓrsus oībus. Venit em̃ mihi in mētem subuereri interdū ne te delectet tarda decessio. qđ si nullū haberes sensum nisi oculoꝝ: ꝓrsus tibi ignoscerē: si quosdā nolles uidere. Sed cū leuiora nō multo essent quæ audirent̃: q̄ꝓ quæ uiderent̃: suspicarer aūt īteresse rei familiaris tuæ te q̄ꝓprimū uenire: atq; in omneis parteis ualere: putaui ea de re te eē admonēdū. Sed qm̄ quod mihi placeret: ostēdi: reliqua tu pro tua prudētia considerabis: me tamē uelim: qđ ad tempus te expectemus: certiorem facias. Vale.

ETsi. Eiusdē fere argumēti est cū superiore: hortat̃ eñ Marcellū q̄primum domū redire. Ordo est. Etsi.i. q̄q̄ nihil noui habeā: qđ scriberē ad te: & incipiebā magis expectare lr̃as tuas: uel potius teipm: tñ cū Theophilus.s.familiaris tuus ꝓficisceretur.s.Roma ad te: nō potui nihil lr̃arū dare i.qn aliqd lr̃arū darem ei. Igit̃: qa te tātope expectamus: cura ut uenias q̄primū: em̃.i. qa: crede mihi: tu uenies expectatus.i. desyderatus & optatus: neq; solū nobis.i.tuis: qa nos tui sumus: sed ꝓrsus.i. oīno: oībus. Venit eñ mihi in mentē.i.cogitando cōpellor subuereri.i.aliquātulū uereri interdū/ne discessio.s.ab athenis: tarda.i.sera delectet te hoc est: ne tedio afficiaris Romam reuerti: qđ si nullū haberes sensū nisi oculoꝝ ego ignoscerē ꝓrsus.i.oīno tibi: si.s.tunc nolles uidere quosdā: ut reipu. oppressores. Sed cū ea q̄ audirent̃.s.a te: essent non multo leuiora q̄ q̄ uiderent̃.s.si Romæ esses: autē.i. sed suspicarer īteresse.i.ad utilitatē ptinere: rei familiaris tuæ: te uenire.s. domū q̄primū/atq; ualere.i.utile esse in.i.ad oēs ptes: putaui te eē admonēdū de ea re. Sed qñ aut qm̄ ostendi sup.id: qđ placeret mihi/tu cōsiderabis reliqua.i.an recte sentiā: pro tua prudentia.i. secundū prudētiam tuā. Velim tamen facias me certiorē ad quod tempus: expectemus.i.expectare debeamus te. Vale.

Marcellus Ciceroni. S.

PLurimū ualuisse apud me tuā semp authoritatem: cū in oī re: tū in hoc maxime negocio potes existimare. Cum mihi. C. Marcellus frater amantissimus mei non solū cōsiliū daret: sed ꝑcibus quoq; me obsecraret: nō prius mihi ꝑsuadere potuit: q̄ꝓ tuis est effectū literis: ut uterer uestro potissimū cōsilio. Res quēadmodū sit acta. uestræ literæ mihi declarant. Gratulatio tua etsi est mihi ꝓbatissima: ꝙ ab optimo fit aīo: tñ hoc mihi multo iucūdius est: & gratius: ꝙ in summa paucitate amicoꝝ ꝓpinquoꝝ ac necessarioꝝ qui uere meæ saluti fauerēt: te cupidissimū mei: singularēq; mihi beneuolētiā ꝑstitisse cognoui. Reliq̄ sunt eiusmodi: qbus ego: qm̄ hæc erant tpa/facile: & equo aīo carebā: hoc uero eiusmodi eē statuo ut sine taliū uiroꝝ: & amicoꝝ beneuolētia: neq; in aduersa: neq; in secūda fortuna qsq̄ꝓ uiuere possit. Itaq; ī hoc ego mihi gratulor. Tu uero ut intelligas hoī amicissimo te tribuisse officiū: re tibi præstabo. Vale.

PLurimum. &c. Quid Ciceronis ep̄læ apud Marcellū ualuerint Marcellus ipē hac ep̄la significat dicens se ab eo ꝑsuasum. Romā uenturū & q̄ pro se acta essent cū Cæsare grata habere. Ordo ē. O Cicero tu potes existimarē.i. iudicare: tuā authoritatē ualuisse semp plurimū apud me: cū.s.ita sit ꝙ potes existimare illud in oī re s.alia: tū maxime in hoc negocio.s.domum redeūdi. Cum Caius Marcellus frater sup. meus: amātissimus mei: nō solū daret mihi consiliū/sed quoq;.i.etiā obsecraret.i.ob sacra oraret me ꝑcibus nō potuit prius ꝑsuadere mihi: q̄ effectū est literis tuis: ut uterer potissimū consilio uestro.s.amboꝝ. Lr̃æ uestræ.i.tuæ & fratris: declarant mihi/quēadmodū res.i.reconciliatio mea: aut ueniæ datio sit acta.s.in senatu cū Cæsare. Gratulatio tua/etsi.i.q̄q̄ est mihi ꝓbatissima.i.maxime approbata: ꝙ.i. qa fit ab optimo aīo: tñ hoc est mihi iucūdius & gratius multū/ꝙ cognoui in sūma paucitate amicoꝝ/propinquoꝝ ac necessarioꝝ/q fauerent uere.i. non ficte/saluti meæ: te cupidissimū mei: & ꝑstitisse mihi beneuolentiā singularē. Reliqua.s.bona q̄ ante habebā: sunt eiusmodi: qbus.i.ꝙ eis ego carebā facile & æquo aīo/qm̄ hæc.i.huiusmodi erāt tpa.s.tā mala. uero.i.sed ego statuo hoc.s.qđ mihi ꝑstitistis: esse eiusmodi ut quisq̄ neq; possit uiuere in fortuna aduersa neq; in fortuna secūda.i.prospera/sine beneuolentia/talium uiroꝝ & amicorum: itaq; ego gratulor mihi in hoc. Vero pro sed/ego præstabo.s. effectu ipso ut tu intelligas te tribuisse homini amicissimo uidelicet mihi/officium.i.oportunum beneficium. Vale.

Seruius Sulpitius Ciceroni. S.P.D.

ETsi scio nō iucūdissimū nūciū me uobis allaturū: tñ qm̄ casus: & natura in bonis dominat̃: uisum est faciendū quoquo mō res se haberet uos certiores facere. Ad.x.kal̃. Iunii. cū ab Epidauro Piræū naui aduectus essem: ibi Marcellū Collegā nostrū conueni: eūq; diē ibi consumpsi: ut cū eo eēm. Postero die: cū ab eo digressus essem: eo cōsilio: ut ab Athenis in Bœotiā irē reliquāq; iurisdictionē absoluerem: ille uti aiebat supra maias Italiam uersus nauigaturus erat. Postridie eius diei cū ab Athenis proficisci in aīo haberē: circiter horā decimā noctis Posthumius familiaris eius ad me uenit: & mihi nūciauit. M. Marcellū collegā nostrū post cœnæ tp̄us a. P. Magio Chilōe familiari eius pugione ꝑcussum eē & duo uulnera accepisse: unū in stomacho: alterū in capite secūdum aurē: sperare tñ eū uiuere posse: Magiū seipm interfecisse: postea se a Marcello ad me missum eē: qui hæc nūciaret/& rogaret: uti cogerē medicos: coegi: & e uestigio eo sum ꝓfectus pr̃ia luce: cū non lōge a Piræo abessem puer Acydini obuiā mihi uēit cū codicil

ETsi scio &c. Deflet. M. Marcelli necē a. P. Magio Chilone familiari eius acceptā: recitatq; studiū suum in cōis amici sepulturā dicens. Etsi.i.q̄q̄ scio me allaturum uobis.s.q Romæ estis: nūciū non iucūdissimum: mō tristissimū: tñ qm̄ casus & natura dn̄atur ī bonis: qa etiā boni aut casu aut natura cogente sæpe pereūt: uisum est.s.mihi faciendū: facere.i.ut facerem: uos certiores quoquo.i.quocūq; mō res haberet se. Cum ego aduectus essem naui ab Epidauro urbe Achaiæ Aesculapii sacello insigni. Piræū.i. ad portū illum Athenieñ. ad.i. circiter decimum Kalen. Iunii: ego cōueni.i.adiui colloquendi & uisendi gr̃a: ibi.s.in Pyræo: Marcellū collegam nr̃m.s.quondā in ꝯsulatu: & consumpsi eū diem ibi ut eēm cū eo.s. Marcello. Cū digressus essem ab eo die postero i.sequēti eū quo conuenerā: eo cōsilio ut irē ab Athenis in Bœotiā q̄ attice uicinia est regio: & absoluerē reliquā iurisdictionē.s. ꝓuinciæ susceptæ: ille.s.Marcellus/nauigaturus erat ut aiebat Italiā uersus supra Maias Maiæ. i.maio mense pacto: cuius adhuc sex aut septē restabant dies: Huber. qa dies in pl̄i masculinū est censet de diebus intelligendum non eē: & licet apud nullū idoneū erit: ꝓbet locū maiarū noīe significari. Ego cōtra sentio: nā licet usitatius in masculino utamur: tamen non futilis author dixit Venit post m̄ltas una serena dies. Propterea sicut per

Kalẽdas/nonas &idus dies ſignificamus:ſic &ꝑ Maias:oẽs maii mẽſis dies ſignificatos intelligo:nõ tamen dixero dies maias:ſicut nec Kalẽdas:ſed maiarũ ut kalendarũ. Qui dam textus bis habẽt ſupra maias ſic ut ab Athenis ſupra Maias in Bœotiã irẽ &c. qđ ſi eſt:nõ poteſt accipi ꝓ loco ſed ꝓ tpe: ſed

lis/in qbus erat ſcriptũ pauloante lucẽ Marcellũ diẽ ſuũ obiiſſe. Ita uir clariſſimus ab hoĩe deterrimo acer/biſſima morte eſt affectus: & cui inimici pp dignitatẽ pepcerant inuẽtus eſt amicus qui ei mortem afferret.

non purẽ bis legendũ:eo ꝙ Seruius iam digreſſum ſe dicit ut.ſ.ſtatim nõ ſupra Maias in Bœotiã iret. nam ad dit:Poſtridie eius diei.i.die ſequente eũ diem/cũ haberem in aĩo ꝓficiſci ab Athenis: Poſthumius familiaris eius.ſ.Marcelli:aut familiaris meus:uenit ad me:circiter horã decimã noctis.ſ.poſt meridiẽ cõputando horas & nũciauit mihi Marcũ Marcellum collegã noſtrum percuſſum eẽ poſt tp̃s cœnæ:a Publio Magio Chilõe fa miliari eius:pugione.i.gladio acuto quo pũctim uulnera fiunt:& accepiſſe duo uulnera:unũ in ſtomacho:al/terũ in capite ſecũdũ.i.pone & poſt aurẽ:tamẽ ſperare eũ poſſe uiuere.Magiũ interfeciſſe ſeip̃m:aut deſpera tione uitæ:aut dolore ꝙ ebrius amicũ ſic uulneraſſet repete & mihi nunciauit/ſe poſtea miſſum a Marcello ad me:ergo familiaris Marcelli erat:q.i.ut nũciaret.ſ.mihi hæc:& rogaret ſup.me:uti.i.ut:cogerẽ.i. congre/garẽ & in unũ locũ cõpellerem medicos.ſ.manuales.i.chirurgicos:coegi ſup.eos:& ſum ꝓfectus eo.i. Athe/nas ad Marcellũ:e ueſtigio.i.continuo:q̃ſi nõ mutato ueſtigio:p̃ma luce.i.p̃ma parte diei:aut diluculo ip̃o: cũ non abeſſem lõge a Pyræo.ſ.portu puer.i.ſeruus Acydini/uiri utriq; noti:uenit obuiã mihi cũ codicillis.i.ta bellis:in qbus erat ſcriptũ Marcellũ obiiſſe diẽ ſuũ pauloante lucẽ. Ita uir clariſſimus affectus eſt morte acer biſſima ab hoĩe deterrimo.i.pditiſſimo:& inuẽtus eſt amicus:ſaltẽ ſimulatus aut ebrius:q afferret ei mortem cui inimici ut Cæſar/pepercerant propter dignitatem:ſcilicet eius.

Ego tñ.i.licet obiiſſe intellexerã:prexi ad tabernaculũ.i.diuerſoriũ & hoſpitiũ ei⁹ extra urbẽ:inueni ſup.illic duos libertos ſup. eius & pauculos ſeruos:aiebant.ſ.q aderãt: reliquos.ſ.ſeruos pfugiſſe.i.ꝓcul fugiſſe ꝑterritos metu:qa dominus eoꝝ interfectus eſſet ante tabernaculũ.ſ.ſuũ. Nã ſerui tenebãtur corpora ſua ꝓ domino obiicere: Coactus ſum.ſ.officio:eũ.ſ. Marcellũ referre ĩ urbẽ.ſ.Athenas:in illa eadẽ lectica/qua ip̃e i.ego eram delatus.ſ.a Pyræo:& lecticariis meis.i.q me portare in lectica i.iſtro ad modum cathedræ ad portãdũ hoĩem in humeris ſuis apto:portabant̃ eñ tunc a ſeruis potentiores ut nũc a iumetis: aut corpora ſanctoꝝ in ſupplicatioĩbus circũferũtur:&ego curaui ibi.i.ĩ urbe:funus.i. pompã funebrẽ: faciendũ ei/ſatis amplũ pro ea copia.ſ. hominũ q̃ erat Athenis.Ego nõ potui ĩpetrare ab Atheniẽ. ut darent:ſup.ei locũ ſepulturæ intra urbẽ:ꝙ dicerẽt ſe impeditos religione:qa ꝓhibitum erat queq̃ q non eẽt ciuis natus in urbe ſepeliri: neq; tamen/hoc eſt licet ſupſtitioſum uideret̃ aut q̃ſitæ occaſionis:tamẽ non cõceſſerãt id cuiq̃ antea. Permiſerunt nobis ſup.id qđ fuit ꝓximũ.ſ. ad honorẽ ſepeliendi.ĩtra urbem:uti.i.ut ſe

Lectica

Ego tamẽ ad tabernaculũ eius perrexi: inueni duos libertos:& pauculos ſeruos: reliquos aiebant profugiſſe metu perterritos:ꝙ dominus eorũ aute taberna/culum interfectus eſſet. Coactus ſum in eadẽ illa lectica. qua ipſe delatus erã:meiſq; lecticariis in urbẽ eum referre:ibiq; pro ea copia quæ Athenis erat: funus ei ſatis amplũ faciẽdum curaui. Ab Athenienſibus lo/cum ſepulturæ intra urbem:ut darẽt: impetrare non potui:ꝙ religiõe ſe impediri dicerẽt: neq; tñ id antea cuiq̃ cõceſſerant.qđ proximum fuit:uti in quo uelle/mus Gymnaſio eũ ſepeliremus: nobis permiſerunt/nos in nobiliſſimo orbis terrarum Gymnaſio Academiæ locũ delegimus:ibiq; eum cõbuſſimus: poſteaq; curauimus/ut iidẽ Atheniẽſes in eodẽ loco monumẽtum ei marmoreũ faciẽdũ locarẽt. Ita:quæ noſtra officia fuerũt:pro collegio & ꝓpinqtate: & uiuo & mor/tuo oĩa ei p̃ſtitimus. Vale.D.Pri.Kal̃.Iun.Athenis.

peliremus eum in quo uellemus gymnaſio:ideſt exercitatorio literario:quæ fere extra urbem erãt:&nos de/legimus locum in nobiliſſimo gymnaſio orbis terrarũ:ſcilicet in gymnaſio Academiæ:in quo Plato docue/rat:cum diſtaret ab urbe mille paſſus:& ſpinis horreret:unde Horatius in epiſtolis. Atq; inter ſyluas academi quærere uerum:dictã autem uolunt academiam ab academo heroe & eius loci quem Platoni conceſſit domino:& combuſſimus eum:ſcilicet Marcellum ibi.& curauimus poſtea:ut iidem athenieñ.locarent.i. mercede ſtatuta opificibus darent monumentum marmoreum faciendum ei.ſ.Marcello in eodem loco. Itaq; nos præſtitimus ei:ſcilicet Marcello & uiuo & mortuo ſup.ea quæ fuerunt officia noſtra:pro collegio:quia in conſu/latu collega illius fuerat:collegæ autem ut concorditer rem geſſiſſe uiderentur:ſemp deinceps inter ſe ama/bant:& propinquitate:ſcilicet ſanguinis. Vale. Aſcriptum in quibus eſt.D.i.datum aut data eſt epiſtola pri/die Kalendis Iuniis Athenis.

Academia

M.Cicero

M.Cicero.S.D.P.Figulo.

QVærẽti mihi iãdiu qd ad te potiſſimũ ſcri/berẽ:nõmõ certa res nulla:ſed ne genus q̃dẽ literaꝝ uſitatũ ueniebat in mẽtẽ/unã eñ ptẽ:& cõſuetudinẽ earũ ep̃larũ qbus ſecũdis rebus uti ſoleba/mus:tp̃s eripuerat:pfeceratq; fortuua/ne qd tale ſcri bere poſſem:aut oĩo cogitare Relinqbat̃ triſte quod/dam:& miſerũ:& his tpibus cõſentaneũ genus litera rũ:id quoq; deficiebat me/in quo debebat eẽ:aut pro miſſio auxilii alicui⁹/aut cõſolatio doloris tui. Quid pollicerer:nõ erat:ipſe eñ pari fortuna abiectus alio rũ opibus caſus meos ſuſtẽtabã:ſæpiuſq; mihi uenie/bat in mẽtẽ:q̃ri ꝙ ita uiuerẽ:q̃ꝑ gaudere:ꝙ uiuerẽ. q̃ꝑ eñ nulla meip̃m priuatim pepulit ĩſignis iniuria:nec mihi qcq̃ꝑ tali tpe in mẽtẽ uenit optare:qđ non ultro mihi Cæſar detulerit:tñ nihilominus eis conficior cu ris:ut ip̃um:ꝙ maneã in uita peccare me exiſtimẽ. Careo eñ cũ familiariſſimis mltis quos aut mors eripuit nobis:aut diſtraxit fuga:tũ oĩbus amicis quoꝝ bñuo/lẽtiã nob̃ cõciliarat ꝑ me quõdã te ſocio defẽſa reſp. uerſorq; in eoꝝ naufragiis:& bonoꝝ direptionibus: nec audio ſolum:qđ ip̃m eſſet miſerũ:ſed etiã uideo/quo nihil eſt acerbius:eoꝝ fortunas diſſipari:quibus nõ ſolũ adiutoribus illud incẽdiũ extinximus. Et in q̃ urbe mõ gratia:authoritate:gl̃ia floruimus:in ea nũc his quidem oĩbus caremus. Obtinemus ipſius Cæſa/ris ſummam erga nos humanitatem: ſed ea plus nõ poteſt:q̃ꝑ uis & mutatio omniũ rerum atq; temporũ.

QVærenti.P.Figulus Nigidius uir doctrina ſingulari Põpeio cuius partes ſecutus erat uicto exulabat agebaturq; cũ ſua tũ reip. calamitate:quocirca cõſolat̃ eũ Cicero polliceturq; operã ſuã ĩ ip̃o reſtituẽdo. Ordo eſt. Nõ mõ nulla res certa: ſed ne quidẽ.i.non etiã aut non ſaltẽ uſitatum genus literarũ ueniebat in mẽtem.i. occurre/bat mihi/quærenti.i.diſquirẽti iãdiu: quid potiſſimũ ſcriberẽ ad te:Etenĩ.i. quia tẽpus eripuerat unã partem & ꝯſuetudinẽ earum literarũ quibus ſolebamus uti rebus ſecun/dis.i.cũ eſſent ſecũdæ:& fortuna.ſ. aduerſa perfecerat:ne poſſem ſcribere quid.i. aliqd tale.ſ.lætũ & iucundum:aut oĩno cogitare. Quoddã genus lr̃arũ triſte & miſerũ & cõ/ſentaneũ his tpib⁹ relinqbat̃.ſ. mihi:ſed id quoq; deficiebat.i.relinqbat me ĩ quo debebat eſſe aut ꝓmiſſio auxilii alicuius/aut cõſolatio doloris tui:nã nõ erat qd pollicerer eñ.i.qa:ipſe.i.ego abiectus pari fortuna/q̃tu:ſuſtentabã caſus meos.idẽ me inter multos caſus opibus.i.potẽtiis & auxiliis alioꝝ & ueniebat mihi in mentem ſæpius q̃ri.i.ut q̃rar ꝙ uiuerẽ ita.i.tã miſere: q̃ gaudere:ꝙ uiuerem.q̃q̃ eñ nulla inſignis iniuria pepulit.i.percuſſit meip̃m priuatim.i. peculiari/ter:nec quicq̃ uenit mihi tali tpe in mẽtem optare.i.ut optẽ qđ Cæſar non detulerit.i. præſentauerit mihi ultro.i.etiã prius q̃ ro/garem:tamen ego nihilominus cõficior.i. conſumor eis.i.eiuſmodi curis/ut exiſtimẽ me peccare ipſum.i.propter idip̃um aut in eoipſo ꝙ maneã in uita. Etenim.i.quia: Careo cũ.ſ.ita ſit ꝙ mltis familiariſſimis:quos aut mors eripuit nobis:aut fuga diſtraxit.i. in diuerſa loca traxit:tum ſup.multo euidẽtius eſt ꝙ careo omnibus amicis/quorum reſpub.defenſa quondam per me: te ſocio conciliarat nobis beneuolentiam:& uerſor ideſt aſſiduus ſum:in naufragiis eorum & direptionibus bonorum:nec ſolum audio:qđ ipſum.ſ. audire:eſſet miſerum/ſed etiã uideo:quo nihil eſt acerbius:fortuuas eorũ diſſipari/quibus non ſolum adiutoribus nos extinximus illud incendium.ſ.quod a coniuratis paratum erat. Et in qua urbe nos floruimus modo.i.pauloante gratia:authoritate:gloria:in ea nunc quidem caremus omnibus his.ſ.gratia:authoritate:gloria. Nos obtinemus ſummam humanitatem ipſius Cæſaris:qui.ſ.caput totius rei eſt:erga.i.aduerſum nos:ſed ea.ſ. humanitas Cæſaris non poteſt plus q̃ uis.i.uiolentia & mutatio omnium rerum atq; temporum. Quibus uerbis in/nuit perplexitatem in qua quilibet tyrannus eſt:qui tametſi clemens per naturam ſit:tamen quia occupando rempu.omnes offendit:cogitur ſi uiuere uult ſuos in ſubiectione tenere:quod ſine auſteritate nõ poſſit:cum neſciat quales ſint ſuorum in ſe animi. Ideo autem Cæſarem laudat ut Nigidio ſpem reditus faciat.

Itaq; orbus ii rebus:qbus & natura me:& uolũtas: & cõſuetudo aſſuefecerat:cũ cæteris(ut qdẽ uideor)tum ip̃i mihi diſpliceo. Nat⁹ eñ ad agẽdũ ſp aliqd dignũ uiro:nũc nõ mõ agẽdi rõnẽ nullã hẽo:ſed ne cogitã/di qdẽ:& q antea aut obſcuris hoĩbus:aut ẽt ſontibus opitulari poterã:nunc.P. Nigidio uni oĩum doctiſſi/

Itaq; ego ſup.orbus.i.ꝓuatus oĩbus iis re/bus:qb⁹ & natura & uolũtas & ꝯſuetudo aſſuefecerat me cũ.ſ.ita ſit ꝙ: ut qdẽ uideor: diſpliceo cæteris: tũ mltomagis ẽ ꝙ diſpli/ceo mihiipſi. Etei.i.qa:ego nat⁹.i. ꝑ naturã aptus ad agendũ ſemp aliqd dignũ uiro:habeo nunc non mõ nullã rõnẽ agendi:ſed ne quidẽ.i.nõ ſaltẽ/cogitandi.& qui poteram antea opitulari.i. opem ferre/aut hoĩbus

obſcuris.i.ignobilibus aut quoꝝ inocētia ī obſcuro erat:aut ēt ſontibus.i.māifeſte no/cētibꝰ:ut Milōi & uatinio.nūc nec qdē.i. nō ſaltē poſſū polliceri.ſ.aliqd opis Publio Nigidio:uni doctiſſimo & ſanctiſſimo oīm:& quondā maxīa gr̄a.i.q quōdā maximā gra/tiā habuerat:& certe.i.qđ īdubitatū:eſt amiciſſimo mihi: Ergo hoc lr̄arū genus.ſ.quo opē polliceamur:eſt ereptū.Reliquū ē.i. id ſolū reſtat:ut ꝯſoler.ſ.te.et afferā rōnes/q/bus coner abducere te a moleſtiis.At.i.ſed: ea qdē facultas cōſolādi uel te uel alteriꝰ eſt ſūma.i.maxima: in te ſi fuit unq̄ in ullo .ſ. hoīe.Itaqꝫ ego nō attingā eā partē.ſ. cōſolatoriā:q̄ ꝓficiſcit̄.i.orit̄ ab rōne quadā exqſita.i.excogitata at ſinglari:et a doctrina:qa ea in te ſūma eſt:et ideo:relinquā tibi : ſup. eā totā.Tu uidebis.i.ꝯſiderabis ꝑ teiꝑm qd ſit dignū hoīe forti et ſapiēte.i.qd faciendū ſit decēter hoī forti et ſapiēti in re aduerſa: et qd grauitas:qd altitudo aī : quid uita tua acta:qd ſtudia.ſ.tua:qd artes.ſ.tuæ: quibus floruiſti a pueritia:flagitent.i.acriter depo/ſcāt a te.Ego qđ poſſum ītelligere et ſenti/re.i.percipe ſenſu:qa ſū Romæ: et qa curo et attēdo.ſ.aīm ad eā rem:affirmo tibi id:te nō futurū diutius:in iſtis moleſtiis.ſ.exilii:ī qbus es hoc tpe:et ſup.fore.i.futurū eē fortaſſe ſemp in iis.ſ.moleſtis : in qbus etiam nos ſumus:uidentis.ſ.rēpu.ad unum reuo/lutum.Ego uideor mihi pſpicere.i.clare uidere:primū aīum ipſius.ſ. Cæſaris/qui pōt plurimū ꝓpenſum.i.inclinatū ad ſalutē tuā Ego nō ſcribo hoc temere.i.incōſiderate & ſine rōne:qa quo.i.quanto:ego ſum minus familiaris.ſ.Cæſari hoc idēſt tāto ſū curioſior ad inueſtigandū.i.ſcrutandū aīm eius. Quo.i.ut:poſſit reſpōdere triſtius ſup. iis quibus eſt iratior.i.dare reſpōſum triſtius: hoc.i.ideo:eſt adhuc tardior ad liberādū te moleſtia.q.d.cōtētus fuerit te petētē ueniā triſti reſpōſo afflixiſſe daturus mox ueniā: uero.i.ſed:familiares eius:&qdē.i.certe ii:q ſūt iucūdiſſimi illi:&.i.ſimul loquunt̄ : &.i. ſimul ſentiūt mirabilr̄ de te. Volūtas uulgi uel potius cōſenſus oīm accedit.i. addit̄ eodē.i.ad cōfirmationē eiuſdē rei. Etiā illa .ſ. reſp.quæ nūc qdē pōt minimū. ſed neceſſe eſt ſup.ut poſſit.ſ.plurimū : q̄ſcūqꝫ uires habebit/ab iiſipſis qbus tenet̄ .ſ. Cæſarianis: īpetrabit:crede mihi ꝓpediē.i.ſtatim aut intra paucos dies:de te.ſ.reſtituēdo p̄riæ. Igi/tur ego redeo ad id:ut pollicear etiā tibi aliquid qđ omiſerā primo:qa dixerat ſe nihil polliceri poſſe.Nā &.i. ſimul:cōplectar fa/miliariſſimos eius.ſ.Cæſaris:qui.ſ. familiariſſimi eius/diligunt me admodū .i. ualde: & ſunt multum mecum:& idēſt ſimul inſi/

mo:& ſctiſſimo:& maxīa quōdā gratia : & mihi certe amiciſſimo:nec benigne qdē polliceri poſſum . Ergo hoc ereptū eſt literarū genus.Reliquū eſt/ut cōſoler: & afferam rōnes:qbus te a moleſtiis coner abducere. At ea quidē facultas uel tui/uel alterius cōſolandi in te ſūma eſt:ſi unq̄ in ullo fuit.Itaqꝫ eā partē : quæ ab exqſita quadā rōne:& doctrina ꝓficiſcit̄ :non attingā tibi totā relinquā.Quid ſit forti:& ſapiente hoīe di/gnum:qd grauitas/qd altitudo animi/ qd acta tua uita:quid ſtudia/qd artes/qbus a pueritia floruiſti : a te flagitent/tu uidebis.Ego qđ intelligere/& ſentire:qa ſum Romæ & qa curo:attēdoqꝫ poſſum:id tibi affir/mo:te in iſtis moleſtiis:in qbus es hoc tpe:nō diutius futurū:in iis aūt/in qbus etiā nos ſumus fortaſſe ſem/per fore. Videor mihi pſpicere primū ipius aīm/q plurimū pōt/ꝓpēſum ad ſalutē tuā.Nō ſcribo hoc teme/re: quominus familiaris ſum hoc:ſum ad īueſtigādū curioſior. Quo facilius quibus eſt iratior rn̄dere triſtius poſſit:hoc eſt adhuc tardior ad te moleſtia liberā/dū.Familiares uero eius/& ii qdē qui illi iucūdiſſimi ſunt mirabilr̄ de te & loquunt̄ ꝙ ſentiūt. Accedit eo/dē uulgi uolūtas:uel potius cōſenſus oīm. Etiā illa:q̄ minimum nunc qdē pōt (ſed poſſit neceſſe eſt) reſp. q̄ſcūqꝫ uires hēbit:ab iis ipſis qbus tenet̄ de re ꝓpediē (mihi crede)īpetrabit.Redeo igit̄ ad id ut iā tibi etiā pollicear aliqd:qđ prīo omiſerā.Nā& cōplectar eius familiariſſimos:q me admodū diligūt / mltūqꝫ mecū ſunt/& ī ipſius conſuetudinē/quā adhuc meus pudor mihi clauſit īſinuabo:& certe oēis uias pſeq̄r qbus putabo ad id qđ uolumus pueire poſſe.In hoc toto gn̄e pſa faciā:q̄ ſcribere audeo.Cætera q̄ tibi a mltis prō/pta eē certo ſcio:a me ſunt patiſſima/nihil in re fami/liari mea ē/qđ ego meū malim eē q̄ tuū Hac de re : & de hoc gn̄e toto hoc ſcribo pcius.ꝙ te(id:qđ ipē cōſi/do)ſpare:malo te eē uſuꝝ tuis.Extremū illđ eſt: ut te hort̄ /&obſecrē aīo:ut maxīo ſis nec ea ſolū memieris q̄ ab aliis magnis uiris accepiſti ſed illa ēt:q̄ ipē igēio ſtudioqꝫ pepiſti q̄ ſi colliges:&ſpabis oīa optīe:&q̄ accidēt:q̄liacūqꝫ erūt:ſapiēter feres:Sed hec tu meliꝰ uł optīe oīm.Ego Quæ ptinere ad te ītelligā ſtudioſiſſi/me omnia/diligētiſſimeqꝫ curabo:tuorūqꝫ triſtiſſimo meo tpe meritoꝝ erga me memoriā cōſeruabo.Vale.

nuabo.i.īgerā/me in conſuetudinē ipſius.ſ. Cæſaris:quā.ſ.ꝯſuetudinē eius/pudor meus clauſit mihi adhuc: & certe pſequar oēs uias.i.oīa media qbus putabo poſſe puenire ad id qđuolumus.Ego faciā plura ī hoc toto gn̄e.ſ.ambiēdi pro te:q̄ audeo ſcribere.Cætera.ſ.auxilia:q̄ ego ſcio certo eē ꝓmpta.i.parata tibi a mltis:ſunt paratiſſima a me.Nihil eſt in re mea familiari qđ ego malim eſſe meū q̄ tuū. Ego ſcribo parcius .i. magis ſo/brie:& de hac re & de toto hoc genere.ſ.ſubueniēdi ꝑ rē ſuā amico:ꝙ malo.i.magis uolo te ſpare te uſurū eē tuis.ſ. rebꝰ.id qđ.i.quā rē:ipſe.i.ego ꝯfido.Illud.ſ.qđ nūc dicā:eſt extremū.ut horꝛ & obſecrē te:ut ſis aīo maximo:nec memieris ſolū ea q̄ accepiſti.i.didiciſti ab aliis magnis uiris:ſed ēt illa q̄ ipſe.i.tu:pepiſti .i. excogitaſti & īueniſti īgenio & ſtudio.ſ.ꝓprio:q̄.ſ.a te ꝑta:ſi colliges.i.ad aīm reduces.tu:&.i.ſil ſpabis oīa optīe:& feres.i.patieris aut portabis ſapiēter/q̄ accidēt q̄liacūqꝫ erūt.Sed tu ſup.diceres hæc melius.ſ.q̄ ego:uel optime oīum.Ego curabo ſtudioſiſſime & diligentiſſime oīa quæ intelligā pertinere ad te:et conſeruabo.ſ.apud me: memoriam tuorum meritorum erga me:tempore meo triſtiſſimo.i.quo exulabam. Vale.

M.Cicero.S.D.Cn.Planco.

BInas accepi literas Corcyræ datas:quaꝝ alteris mihi gratulabare:ꝙ audiſſes me meā pri/ſtinā dignitatē obtinere/alteris dicebas:te uelle quæ egiſſem bene: & fæliciter euēire.Ego aūt ſi dignitas ē bn̄ de rep. ſentire:& bonis uiris ꝓbare:qđ ſentias:obtineo dignitatē meā:ſin aūt in eo dignitas eſt:qđ ſentias aut re efficere poſſe aut deniqꝫ libera oratiōe defēdere:ne ueſtigiū qdem ullū eſt reliquū nobis dignitatis:agiturqꝫ p̄clare:ſi noſmetipſos regere poſſumus: ut ea q̄ partim iā adſunt ptim īpendēt moderate fera/mus:qđ eſt difficile in eiuſmodi bello:cui exitus ex altera parte cædē oſtētat:ex altera ſeruitutē. Quo in pi/culo nō nihil me conſolat̄ :cū recordor hec me tū ui/diſſe:cū ſecūdas etiā res noſtras nō mō aduerſas pti/meſcebā:uidebāqꝫ quāto piculo de iure publico diſceptaret̄ armis qbus ſi ii uiciſſent:ad quos ego pacis ſpe non belli cupiditate adductus acceſſerā : intelligebā tn̄ & iratoꝝ hoīum & cupidoꝝ:& inſolentiū q̄ crudelis eſſet futura uictoria:ſin autē uicti eſſent:quātus in/teritus eſſet futurus ciuium partim ampliſſimoꝝ:partim etiā optimoꝝ:qui me hec p̄dicentē:atqꝫ optīe cō/ſulentē ſaluti ſuæ malebāt nimiū timidū q̄ ſatis pru/dentē exiſtimari.qđ autē mihi de eo qđ egerim gratularis:te ita uelle certo ſcio:ſed ego tā miſero tempore nihil noui conſilii cepiſſem:niſi in reditu meo nihilo meliores res domeſticas:q̄ rēpu.offendiſſem:quibus eñ pro meis īmortalibus beneficiis chariſſima mea ſalus:& meæ fortunæ eſſe debebāt:cū ꝓpter eorū ſce/lus nihil mihi intra meos parietes tutū:nihil inſidiis uacuum uiderem:nouarum me neceſſitudinum fide/litate contra ueterum perfidiam muniendum putaui Sed de noſtris rebus ſatis uel etiam nimium multa.

BInas &c.Scribit̄ ad Cn. Plancum ad quē lib.x.cōpl'es ſcribētur poſt cædē Cæſaris.hec aūt ſcripta eſt feruentibus bellis ciuilibus.Reſpōdet aūt Plāco q gratulatus fuerat Cicerōi/ꝙ dignitatē ſuā retiēret apđ Cæſarē:qđ Cicero oſtēdit alr̄ eē. Et qa optauerat fælicit̄ euenire qđ Cicero egerat dicit ſe id q̊qꝫ ꝯfidere:pollicēs demū Plāco ſe & operā ſuā oēm.Ordo ē.Ego accepi.ſ.a te:binas lr̄as.i.duas epl'as datas Corcyræ.i. ī ea īſula q̄ eſt uicina adriatico mari : qa tn̄ ī genitiuo poſuit putē eē nomē urbis in ea ī/ſula:quaꝝ.ſ.lr̄arum alteris:tu gratulabare mihi ꝙ audiſſes me obtinere p̄ſtinā dignitatem meā.ſ.apud Cæſarē : alteris dicebas te uelle ea q̄ egiſſem euenire bene &fæliciter. Ego aūt ſi dignitas ē bene ſentire de rep.& ꝓbare qđ ſentias bonis uiris.i.ſn̄ia bonorū uiroꝝ:obtinebo dignitatē meā:ſin aūt.i.ſed ſi:dignitas eſt in eo:uidelicet aut poſſe efficere re qđ ſentias:aut deniqꝫ defendere qđ ſentias/uoce libera:neqdē.i.nō ſaltē ullum ueſtigiū dignitatis eſt reliquū nobis:agitur ſ.nobiſcum p̄clare ſi poſſumus regere noſmetipſos:ut feramus moderate ea q̄ partim adſunt:& ptim īpēdēt.i.imīnēt:qđ eſt difficile ī eiuſmodi bello:cuius exitus oſtētat ex altera pte.ſ.pōpeiana:cædē.i.occiſionē oīm eoꝝq ꝯtra rēp.a Cæſare ſteterit:&ſup.oſtētat ſeruitutē ex altera ſup.pte:uidelꝫ Cæſaris:q.ſ.uictor eēt ī ſeruitutē redacturꝰ uide/bat̄.Ergo:dices:Cicero ſētit Pōpeiū crudeliorē fore ipo Cæſare:certū ē ꝙ ſupbior fuerit:qa noluit parē pati ī rep.& Cæſar parē qdē ſed nō ſupiorē ferre poſat:& forte beni/gnior ēt erat Cæſar ꝑ naturā:ſed cauſæ di/uerſitas hāc opīonē de exitu belli.Si eñ Pōpeius uiciſſet:ſenatuſdecreto oēs Cæſaria/ni hoſtes iudicati fuiſſēt : ſi Cæſar:cū ſolus regnaret facile qbus imparet pepciſſet : In quo piculo nō nihil.i.in aliq̄ cōſolat̄ me:cū recordor me uidiſſe:&cognouiſſe hec.ſ.mala:tū.i.tūc:cū .i. qn̄ ego ptimeſcebā etiā res noſtras ſecūdas.i.pſperas:nō modo.i.nedū aduerſas:& uidebā quāto periculo diſceptaretur armis de iure publico.i.ad rēpu.ptinēte:qbus:ſ.armis ſi ii.i. Pompeiani uiciſſent

ad quos ego accesserã: adductus spe pacis. i. ut traherem Pōpeiũ ad concordiã: nō cupiditate belli: tñ. i. nihilominus / intelligebã: q̃. i. quãtũ crudelis esset futura uictoria: hominũ iratoꝝ. s. ob illa tñ iniuriã & cupidorum. s. rerũ. honoꝝ aut uindictæ: & insolentiũ. i. superbe agentiũ: sinautẽ. i. sed si uicti essent. s. Pōpeiani: intelligebã quãtus iteritus esset futurus partim ciuiũ amplissimorum partim etiã optimoꝝ / qui malebãt me ꝑdicentẽ hec: atq; consulentẽ optime saluti suæ: ut uidelicet potẽtiæ Cesaris cedant: existimari. i. iudicari aut existimare. i. iudicare: nimiũ timidũ: q̃ satis prudentẽ. qd autẽ gratularis mihi de eo qd egerim. s. de nuptiis cum noua uxore scio certo. i. pro certo te uelle ita: sed ego nihil noui consilii cepissem tã misero tpe. s. bellorum ciuiliũ: nisi offendissem in redditu meo. s. e Cilicia ꝓuincia: res domesticas / quas uxor dissipauerat: nihilo. i. nullo meliores: q̃ rẽp. em̃. i. qa sup. ii: uidelicet Quintus frater q in Ciceronẽ oꝝonem scripserat quã Cæsari recitaret: & Quinti fratris filius q de nece Ciceronis patrui sui cogitarat: & Terẽtia quæ ꝓpudice uixerat: & pr̃imoniũ diliꝑarat: unde eã repudiauit. quã Sallustius Ciceroni inimicus factus: ut ex ea eius secreta sciret quæ criminaretur duxit: qbus mea salus & meæ fortunæ debebant esse charissima pro ĩmortalibus beneficiis meis: cũ uiderẽ nihil mihi tuũ intra parietes meos. i. in propria domo: & nihil uacuũ insidiis ꝓpter scelus eoꝝ qa Cato nullã censuit adulterã q̃ non eadẽ si posset: uenefica esset: Putaui me muniendũ fidelitate nouarũ necessitudinũ. i. affinitatũ cũ noua uxore cõtra pfidiã ueterũ. s. necessitudinũ. Sed satis sup. scripsimus: de rebus nr̃is: uel etiã nimiũ multa: ut de tuis. i. scribã de tuis: ego uelim sis eo aĩo quo debes esse: idest ut neqd. i. aliqd nõ putes aliquid timẽdũ tibi ꝑcipue. i. singulariter aut p̃ cæteris: si em̃ aliqs status ciuitatis. s. Romanæ erit siue sub Pompeio siue sub cæsare: ego uideo te fore. i. futurũ expertẽ. i. ĩmunẽ omniũ periculoꝝ. Nam intelligo alteros. s. Cæsarianos esse iã placatos tibi. i. remisisse irã in te sua: & alteros. s. Pompeianos nũq̃ fuisse iratos. s. tibi. Aũt. i. sed: ego uelim iudices sic de mea uoluntate in te: me: q̃q̃ uideã qui. i. q̃lis sim: alii legũt qs sim: sed honestius ad euitandũ sibilũ deponit̃ s ut in buco. Attamẽ iste deus q sit da tityre nobis: & Despectus tibi sum / nec qui sim quæris alexi: hoc tpe. s. tam piculoso & mihi aduerso: & qd possim: q. d. uideo q minimũ: tamen quibuscũq; rebus intelligã opus esse sup. tibi: opera & consilio certe quidem studio. i. indubitanter studio si parum opera aut consilio posset futurum p̃sto. i. paratũ & auxiliarem rei famæ sup. & saluti tue. Tu uelim sup. ut facias me certiorem q̃ diligentissime: & qd agas. s. modo: & qd putes te acturũ. s. deinceps. Admonui supra ex Laurentio Valleñ. in oratione soluta raro aut nũq̃ dici facio te certum: sed certiorem.

ACcepi &c. Argumẽtũ pspicuũ est. Ordo aũt est. Ego accepi lr̃as tuas perbreues. i. ualde breues: qbus non potui cognoscere id qd cupiebam scire: cognoui aũt id qd non fuit mihi dubiũ. Nã non intellexi q̃ i. quãtum fortiter ferres miserias cões: pspexi facile: q̃. i. q̃tũ amares me: sed sciera hoc s. posterius dictũ: si scissem illud. i. prius dictũ / uidelicet / q̃ fortiter ferres cõis miserias accõmodassem lr̃as meas ad id. Sed tametsi i. nihilominus: & si. i. q̃q̃ / scripsi antea / quæ existimaui oportere scribi: tñ putaui te cõmonendũ breuiter hoc tẽpore: ne existimares te esse in quo. i. aliquo periculo ꝓprio: nos sumus omnes in magno. s. periculo: sed tñ cõi. Quare nõ debes postulare aut fortunam propriam aut præcipuã: idest præeminentem: aut recusare: idest renuere cõmunem: scilicet fortunam. Quapropter simus inter nos eo animo: hoc est beneuolo / quo fuimus semper: quod: scilicet ita fore: ego possum sperare de te: & prestare: idest exhibere & efficere de me. Vale.

M.Cicero.S.D.Cn.planco.

ACcepi perbreueis tuas literas quibus id quod scire cupiebam cognoscere non potui: cognoui autem id quod mihi dubium non fuit. Nam q̃ fortiter ferres communeis miserias: non intellexi: q̃ me amares: facile perspexi: sed hoc scieram illud si scissem: ad id meas literas accommodauissem Sed tametsi antea scripsi quæ existimaui scribi oportere: tamen hoc tempore breuiter commonendum putaui: ne quo in periculo te proprio existimares esse: in magno omnes: sed tamen in cõmuni sumus. Quare non debes aut propriam fortunam aut præcipuam postulare: aut communem recusare. Quapropter eo animo simus inter nos quo semper fuimus. Quod de te sperare: de me præstare possum. Vale.

M.T.C.Eplarũ

M.T.C.Epistolarum familiarium.Lib.V.

Qu.Metellus.Qu.F.Celer Procõsul.S.D.M.T.Ci.

SIuales bene est. Existimarã pro mutuo iter nos aio & pro reconciliata gratia nec absentẽ ludibrio læsum iri: nec Metellũ fratrem ob dictum: capite ac fortunis per te oppugnatũ iri. quem si parũ pudor ipius defendebat debebat uel familiæ nostræ dignitatis. uel meũ studiũ erga uos: rẽq; pu. satis subleuare. Nũc uideo illũ circũuẽtũ: me desertũ: a qbus minime cõueniebat. Itaq; in luctu & squlore sum: q ꝓuiciæ: q exercitui ꝑsum q bellũ gero. Quæ qm̃ nec rõne / nec maioꝝ nostroꝝ cloemẽtia administratis / nõ erit mirãdũ: si uos pœnitebit. Etiã mobili ĩ me: meosq; eẽ aio nõ spabã. Me iterea nec domestic⁹ dolor: nec cuiusq̃ iiuria a rep. adducet. Vale.

SIuales &c. Hec qnti libri epla acerbe qdem est in Ciceronem scripta / sed iõ ꝓposita ut sequẽtiũ qbus se purgabit Cicero / agumẽta aperiat: Scribitur a Quin. Metello impatore in hispaniis agẽte q intellexerat frem suũ a Cicerone ob dictũ ac uerbũ unũ grauiter oppugnari. Ordo est. Si uales bene est. i. recte se res habet. Ego existimauerã pro mutuo aio iter nos: & pro gra recõciliata. i. ꝓpter beneuolẽtiã & recõciliationẽ: nec sup. me absentẽ læsum iri. i. offendendũ esse: ludibrio. s. tuo ꝑcipue in fratrẽ. Nec Metellũ fratrẽ. s. meũ oppugnatũ iri: p te: capite ac fortunis. i. eiusmodi accusatiõe ubi agereť de periculo uitæ ac rerum eius. Quẽ. s. fratrem meũ: si pudor ipsius defendebat parum. s. a te: uel dignitas familiæ nostræ: uel studiũ meum erga uos. s. te & frem tuũ: aut oẽs qui Romæ estis. & erga remp. pro qua in Hispania bellũ gerebat: debebat subleuare. s. ab onere talis oppugnationis. satis. Nũc uideo illũ. s. fratrẽ meũ: circũuẽtũ i. insidiis captũ & seductum: & me desertũ s. auxilio & ope aut honore: sup. ab illis a q bus conueniebat. i. condecẽs erat minime. i. nequaq̃: quasi dicat: a te / a quo optime meriti sumus. Itaq; idest & ita: ego sum in luctu & squalore: quasi dicat: talis sum / qualis frater qui capite oppugnabatur: tales enim rei ut iudicũ aut populi misericordiam promereantur squalida & demissa barba: & uestibus situ & pedore uictis e carcere prodibant: ego inq̃t / qui præsum prouinciæ: qui præsum exercitui: & qui gero bellum pro repub. in Hispania ut dixi. Tales autem debebant apparere læti & maiestatis ac dignitatis pleni. Quæ scilicet prouinciam: exercitum & bellum: quoniam nec administratis: idest tractatis ratione: nec cloementia maiorum: idest qualis erat priscis Romanis maioribus nostris in absentes: non erit mirandum si pœnitebit uos Pluraliter loquitur inuidiose / quasi a multis laedatur / non tamen honoris gratia ad unum Ciceronem pluraliter loquitur quod galli linguam suam sequẽtes facile dicerent: sed licet precipue Ciceronem taxet: tamen etiam ad iudices omnes loquitur. Etiam non sperabam supple uos esse in me & meos præsertim in fratrem: animo mobili: idest tam uariabili. Interea scilicet dum tales eritis: nec dolor domesticus nec iniuria cuiusq̃ / abducet me a republi. idest procuratione salutis eius. Facile apparet a perturbato & iracundo homine epistolam scriptam præsertim cum uera non sint quæ scribat.

M.T.M.F.Cicero. Qu.Metello. Qu.F.Celeri Proconsuli. S.D.

SI tu exerci tusq; ualetis bene est. Scribis ad me te existimasse ꝑ mutuo iter nos aio & ꝑ recõciliata gratia nũq̃ te a me ludibrio læsum iri: qd cuiusmodi sit. satis ĩtelligere nõ possũ: sed tñ suspicor ad te eẽ allatũ me ĩ senatu cũ disputarẽ: ꝓ multos eẽ: q̃ rẽp. a me cõseruatã dolerẽt: dixisse: a te, ꝓ ꝓiquos tuos: qbus negare nõ potuisses ĩpetrasse: ut ea q̃ statuisses tibi ĩ senatu de mea laude eẽ dicẽda: reticeres. qd cũ dicerẽ: illd adiũxi: mihi tecũ dispartitũ offiñ fuisse in reip. salute retinenda: ut ego urbẽ a domesticis insidiis: & ab intestino scelere: tu / Italiam: & ab armatis hostibus: & ab occulta cõiuratione defenderes: atq; hãc nostram

SI tu &c. Respõdet particulatim epla superiori: refellitq; singla fere eius dicta: probans nec animũ ac amorem Metelli fuisse mutuũ: nec se habuisse ipm ludibrio: nec gratiã reconciliatã: nec se fratrem eius ob dictum capite oppugnasse: sed se aduersus eum defendisse cũ dictaret ea pœna Ciceronem affici debere: qua ipse ciues romanos affecisset: uidelicet Catilinã: Lentulum Cethegum & cæteros coniuratos: At cõtra significat se usum erga fratrẽ Metelli omni humanitate & clemẽtia. seq; Metelli amicitiam cõseruaturum: rogans ut sili in se sit animo. Ordo est. Si tu & exercitus ualetis bene est. i. recte se res habet. Scribis ad me te existimasse: ꝑ mutuo inter nos aio & ꝑ reconciliata gra: te nũq̃ læsum iri. i. lædẽdum fuisse: a me ludibrio. i. cõtumeliosa irrisiõe præsertim in facto: cũ iocus sit in uerbis: qd. s. scriptũ aut dictum tuũ: cuiusmodi sit: nõ

possum itelligere satis: sed tñ suspicor esse allatũ ad te. i. tibi denũciatũ/me dixisse ĩ senatu: cũ disputarem. i. disputando assererẽ: ꝓ multos esse q dolerẽt rẽp. seruatã sup. esse a me: ꝓpinquos tuos q̃bus nõ posses. s. decẽter negare: hoc est frem tuũ/ĩpetrasse a te ut taceres ea: q̃ statuisses dicẽda sup. eẽ: tibi i. a te: ĩ senatu de laude mea. hoc est eos ipe diuisse ne a te laudarer. Quod cũ dicerẽ ad iunxi illud offiũ fuisse mihi in retinenda salute reip. disptitũ. i. diuisũ tecũ: ut ego sup. defenderẽ urbẽ. s. Romã ab ĩsidiis & ab scelere ĩtestino. i. qd̃ a ciuibus oriri possit utpote ab ĩcẽdio ædiũ/ac cæde bonorũ tu defẽderes Italiã & ab hostibus armatis. s. authore Catilina/sub Mallio q̃dã. Nã Quin. Metellus Celer ad quẽ hec scribunt tpe belli Catilinarii ꝓtor erat ĩ agro piceno/cui pmissũ erat exercitũ cõparare/ut scribit Sallustius & ab occulta ꝓiuratiõe. i. ne alie ciuitates cõspirarẽt: atq; sup. adiũxi: Hãc societatem nostrã tãti. i. tã magni/& tã ꝑclari muneris: ut pote cõseruatiõis reip. Romanæ: labefactã/tã. i. debilitatã & dissolutã a ꝓpinqs tuis: fratrẽ ubiq; tãgit: q: cũ tu ornatus esses a me rebus amplissimis atq; honorificẽtissimis: gã ꝑtura & authoritate exercitus deligendi: timuissent ne q̃ pars uolũtatis. i. beneuolẽtiæ mutuæ: tribuereť mihi abs. i. a/te. Cũ ĩ hoc sermone exponereť a me: q̃. i. q̃lis aut quãta expectatio mea oñonis tuæ eẽt. i. q̃tope expectassem oñonẽ tuã de laude mea. Et ĩ quãto mœrore uersatus essem/oño sup. mea: uisa est. s. audiẽtibus: nõ iniucũda/& risus qdã nõ mediocris cõsecutus est/nõ in te: sed magis in mœrorẽ meũ: & q̃ confitebar aperte atq; ingenue. i. simplr & sine dissimulatiõe ut ingenuũ decet: me cupisse laudari abs te ꝓ quẽ risum forte Marcellus se ludibrio habitum scripserat: in quo errauit: unde addit Iã hoc nõ põt eẽ dictũ ĩ te nõ honorifice me uoluisse habere aliquod testimoniũ uocis. i. oratiõis tuæ: tamẽ tãetsi in clarissimis atq; amplissimis rebus meis. q. d. quæ laudis nõ egerent. qd̃ autẽ ita scribis/ꝓ mutuo inter nos aio nescio qd tu existimas mutuũ eẽ in amicitia: eqdẽ. i. ego quidẽ: arbitror hoc s. mutuũ esse in amicitia: cũ par. i. similis & æqualis uoluntas accipitur & reddit. Ego si dicã hoc uidelicet me ꝑtermisisse ꝓuinciã: scilicet Hispaniã: tua cã ut. s. tu eã obtineres ipse. i. ego uidear tibi esse leuior. i. nimis leuis & incõstans in amicitia/ut iactantior in dicto. Rõnes em meæ. i. dispositiões & cõditiões status mei: tulerũt. i. exegerũt: ita. s. ut tibi ꝓuinciã pmitterẽ: atq; capio in dies singulos maiorẽ fructum & uoluptatẽ: eius ꝓsilii mei. Ego dico. i. affirmo illud: me ut pri/

Mediocris

tanti: & tam ꝑclari muneris societatẽ a tuis ꝓpinquis labefactatã: qui cũ tu a me rebus amplissimis atq; honorificentissimis ornatus eẽs: timuissent: nequa mihi pars abs te uolũtatis mutuæ tribuereť. Hoc in sermone cum a me exponeretur: quæ mea expectatio fuisset orationis tuæ: quãtoq; in mœrore uersatus essem: uisa est oratio iniucũda: & mediocris quidã est risus cõsecutus: non in te: sed magis in mœrorẽm meũ: & q̃ me abs te cupisse laudari: aperte atq; ingenue confitebar. Iam hoc nõ potest in te nõ honorifice esse dictũ me in clarissimis meis/atq; amplissimis rebus/tamen aliquod testimoniũ tuæ uocis habere uoluisse. qd̃ aũt ita scribis pro mutuo inter nos aio: quid tu existimes esse in amicia mutuũ nescio: equidem hoc arbitror cũ par uoluntas accipitur & redditur. Ego si hoc dicam me tua causa ꝑtermisisse prouinciam: tibi ipse leuior uidear esse: meæ em rationes ita tulerũt: atq; eius mei consilii maiorẽ in dies singulos fructũ uoluntatemq; capio. Illud dico me ut primũ in cõcione ꝓuinciã deposuerim: statim quẽadmodũ eam tibi traderẽ: cogitare cœpisse. Nihil dico de sortitione uestra: tantũ te suspicari uolo: nihil in ea re ꝓ collegã meũ me insciẽte esse factũ. Recordare cætera: q̃ cito senatũ illo die facta sortitiõe coegerim: q̃ multa de te uerba fecerim cum tu ipse mihi dixisti orationẽ meam nõ solum in te honorificã: sed etiam in collegas tuos cõtumeliosam fuisse. Iam senatusc̃ũsultum: qd̃ eo die factũ est: ea prescriptione est: ut dũ id extabit: officium meum in te obscurũ esse non possit. Postea uero q̃ profectus es: uelim recordare: quæ ego de te in senatu egerim: quæ in cõciõibus dixerim: quas ad te literas miserim. Quæ cum omnia collegeris: tu ipse uelim iudices: satis ne uideatur his omnibus rebus tuus aduẽtus: cum proxime Romã uenisti: mutuo respõdisse. Quod scribis de reconciliata nostra gratia: nõ intelligo: cur reconciliatã esse dicas: quæ nũq̃ ĩminuta est. Quod scribis nõ oportuisse Metellũ fratrem tuũ ob dictũ a me oppugnari: primũ hoc uelim existimes: aĩm mihi istũ tuũ uehemẽter ꝓbari. & fraternã plenã humanitatis: ac pietatis uoluntatem: deinde si qua ego in re fratri tuo reip. causa restiterim: ut mihi ignoscas: tã em sum amicus reip. q̃ qui maxime: Si uero meã salutem cõ/

tra illius ĩpetũ in me crudelissimũ defenderim: satis habeas: nihil me etiã tecũ de tui fratris ĩiuria cõqueri quem ego cũ comperissem omnẽ sui tribunatus conatum in meam perniciem parare atq; meditari: egi cũ Claudia uxore tua: & cũ uestra sorore Mutia: cuius erga me studiũ pro Cn. Pompeii necessitudine multis ĩ rebus perspexeram: ut eum ab illa iniuria deterrerẽt.

facta: q̃ multa uerba fecerim de te: cũ tu ipse dixisti mihi oñonẽ meã fuisse nõ solũ honorificã in te: sed ẽt cõtumeliosã in collegas tuos. i. cõpetitores. Iã ꝓtinuatiua est ꝑticula/illud senatusc̃ũsultũ qd̃ factũ est eo die est ea ꝑscriptiõe. i. hẽt eã ꝑscriptionẽ. i. titulũ ut dũ. i. donec: id. s. senatusc̃ũsultũ: extabit. s. scriptũ ĩ publicis actis: officiũ meũ nõ possit eẽ obscurũ ĩ te. Vero. i. sed: uelim recordare/q̃ ego egerã ĩ senatu de te: postea q̃ ꝓfect⁹ es: q̃ ego dixerim de te ĩ cõciõibus: q̃s. i. q̃tũ amicabiles ego miserim lr̃as ad te. Quæ cũ collegeris. i. ad mẽoriã reduxeris oĩa: uelim su. ut tu ipse iudices: ne. i. an tuus aduẽtus cũ aduenisti ꝓxime. i. breuissime post Romã: uideat' respõdisse mutuo: satis oĩbus his rebus. i. officiis meis ĩ te. q. d. scio q̃ neq̃q̃: Nõ ĩtelligo sup. id qd̃ scribis de gr̃a nr̃a recõciliata: cur dicas sup. gr̃am nr̃am recõciliatã/q̃ nũq̃ ĩminuta est. qd̃ scribis nõ oportuisse Metellũ fr̃em tuũ oppugnari a me ob dictũ: ego uelim existimes pmũ hoc: istũ aĩm tuũ. s. in fr̃em tã piũ: & uolũtatẽ fr̃nã plenã humanitatis ac pietatis: pbari. i. cõprobari & placere mihi uehemẽter. Deide sup. uelim q̃ a supio re repetiť: alii addiderũt peto. si ego restiterim fr̃i tuo: in qua. i. aliq̃ re cã reip. ut ignoscas mihi: ego em sũ tã i. tãtope amicus reip. q̃. i. q̃tope sup. is est: q maxĩe est amicus ei⁹. Si uero defenderim salutẽ meã ꝓtra ĩpetũ ei⁹ crudelissimũ in me: hẽas satis. s. eẽ: me nihil cõqueri tecũ etiã de fratris tui iniuria: quẽ. s. fratrẽ tuũ cũ ego cõperissem parare atq; meditari. i. nõ exercere: oẽm conatũ tribunatus sui ĩ ꝓniciẽ meã: egi cũ Claudia seu Clodia uxore tua/& cũ Mutia sorore uĩa: cuius studiũ. i. fauorẽ erga me: ego ꝑspexerã. i. coguouerã in multis rebus ꝓ necessitudine Cnæi Põpeii. i. q̃ erat nobis cũ Põpeio: ut deterrerent eũ ab illa iniuria. s. mihi iferenda.

Atq; ille (qd̃ te audisse credo) pridie Kal. Ianuarias: qua iniuria nemo unq̃ in aliquo magistratu ĩprobissimus ciuis affectus est: ea me cõsulẽ affecit: cũ rẽp. conseruassem atq; abeũtẽ magistratu cõciõis hñdæ ptãte priuauit. cuius iniuria tñ honori summo fuit. Nã cũ ille mihi nihil: nisi ut iurarẽ pmitteret: magna uoce iuraui uerissimũ/pulcherrimũq; iusiurandũ: qd̃ ppl'us idem magna uoce me uere iurasse iurauit. Hic accepta tã insigni iniuria: tñ illo ipso die misi ad Metellũ cõmuneis amicos qui agerẽt cũ eo: ut ab illa mente desisteret: q̃bus ille respõdit sibi nõ esse integrũ: etem pauloante in concione dixerat ei: q in alios aĩaduertisset in dicta cã ad dicendũ ipsi ptãtem fieri non oportere Hoĩem grauẽ: & ciuẽ egregiũ: q qua pœna senatus cõsensu bonorũ oĩum eos affecerat: q urbẽ incẽdere/magistratus/ac senatũ trucidare: bellũ maximũ conflare uoluissent: eadẽ dignũ iudicaret eũ: q curiã cæde: urbem ĩcẽdiis: Italiã bello liberasset. Itaq; ego Metello fratri tuo pñti restiti. Nã in senatu kal. Ianuariis sic cũ eo de rep. disputaui: ut sẽtiret sibi cũ uiro sorti & cõstãti eẽ pugnãdũ. ad tertias nonas ianuarias cũ agere cœpisset: tertio quoq; uerbo oratiõis suæ me appellabat:

mũ deposuerim in cõciõe. i. recusauerim/ꝓuinciã: cœpisse statĩ cogitare: quẽadmodũ ego traderẽ eã tibi. Ego nihil dico de sortitiõe uĩa. i. tua & collegæ: ego tãtũ. i. dũtaxat uolo te suspicari nihil eẽ factũ ĩ ea re: ꝓ collegã meũ. s. Caiũ Antoniũ q mecũ ꝓsul fuit me isciẽte: & ita nõ minus ꝑ me q̃ ꝑ collegã ꝓuiciã sortit⁹ es. Recordare. i. reduc ad memoriã cætera q̃cito coegerim. i. ꝓgregari fecerim: senatũ illo die: sortitiõe. s. ꝓuinciam: facta: q̃ multa uerba fecerim de te: cũ tu ipse dixisti mihi oñonẽ meã fuisse nõ solũ honorificã in te: sed ẽt cõtumeliosã in collegas tuos. i. cõpetitores. Iã ꝓtinuatiua est ꝑticula/illud senatusc̃ũsultũ qd̃ factũ est eo die est ea ꝑscriptiõe. i. hẽt eã ꝑscriptionẽ. i. titulũ ut dũ. i. donec: id. s. senatusc̃ũsultũ: extabit. s. scriptũ ĩ publicis actis: officiũ meũ nõ possit eẽ obscurũ ĩ te. Vero. i. sed: uelim recordare/q̃ ego egerã ĩ senatu de te: postea q̃ ꝓfect⁹ es: q̃ ego dixerim de te ĩ cõciõibus: q̃s. i. q̃tũ amicabiles ego miserim lr̃as ad te. Quæ cũ collegeris. i. ad mẽoriã reduxeris oĩa: uelim su. ut tu ipse iudices: ne. i. an tuus aduẽtus cũ aduenisti ꝓxime. i. breuissime post Romã: uideat' respõdisse mutuo: satis oĩbus his rebus. i. officiis meis ĩ te. q. d. scio q̃ neq̃q̃: Nõ ĩtelligo sup. id qd̃ scribis de gr̃a nr̃a recõciliata: cur dicas sup. gr̃am nr̃am recõciliatã/q̃ nũq̃ ĩminuta est. qd̃ scribis nõ oportuisse Metellũ fr̃em tuũ oppugnari a me ob dictũ: ego uelim existimes pmũ hoc: istũ aĩm tuũ. s. in fr̃em tã piũ: & uolũtatẽ fr̃nã plenã humanitatis ac pietatis: pbari. i. cõprobari & placere mihi uehemẽter. Deide sup. uelim q̃ a supio re repetiť: alii addiderũt peto. si ego restiterim fr̃i tuo: in qua. i. aliq̃ re cã reip. ut ignoscas mihi: ego em sũ tã i. tãtope amicus reip. q̃. i. q̃tope sup. is est: q maxĩe est amicus ei⁹. Si uero defenderim salutẽ meã ꝓtra ĩpetũ ei⁹ crudelissimũ in me: hẽas satis. s. eẽ: me nihil cõqueri tecũ etiã de fratris tui iniuria: quẽ. s. fratrẽ tuũ cũ ego cõperissem parare atq; meditari. i. nõ exercere: oẽm conatũ tribunatus sui ĩ ꝓniciẽ meã: egi cũ Claudia seu Clodia uxore tua/& cũ Mutia sorore uĩa: cuius studiũ. i. fauorẽ erga me: ego ꝑspexerã. i. coguouerã in multis rebus ꝓ necessitudine Cnæi Põpeii. i. q̃ erat nobis cũ Põpeio: ut deterrerent eũ ab illa iniuria. s. mihi iferenda.

Atq; ille. s. frater tuus: qd̃ credo te audisse affecit ꝑdie. i. die ꝑcedente Kalẽ. Ianuarias: hoc est ultio decẽb. me cõsulẽ ea iniuria/q̃ nẽo ciuis ĩprobissimus. i. lz eẽt ĩproibissim⁹ affectus est unq̃ in aliq̃ magr̃atu. i. dũ gereret aliquẽ magr̃atũ licet infimũ affecit ĩquã me iniuria: cũ ꝓseruassẽ rẽp. atq; ꝓuauit me abeuntẽ magistratu. s. consulari: potestate concionis. i. orationis ad populũ conuocatũ habẽdæ: cuius iniuria fuit tamẽ. i. nihilominus: sup. mihi sũmo honori. Nã cum ille. s. frater tuus nihil permitteret mihi. s. agere aut dicere: nisi ut iurarem. s. iuste contra cõiuratos processisse/ego iuraui magna uoce ut oẽs audirent iusiurãdũ. i. iuramẽtum uerissimũ atq; pulcherrimũ. i. honestissimum qd̃ populus idem. s. cui coactus sum iurare: aut qd̃ idem/populus iurauit magna uoce me iurasse uere. Hic. i. hoc tpe & loco: ego tã insigni iniuria accepta. i. postq̃ tam insignem iniuriã acceperã/tñ. i. nihilominus mi si illo ipso die ad Metellũ. s. fr̃em tuũ: amicos cõis. s. nobis: q agerẽt cũ illo. i. rogarent & monerẽt illũ: ut desisteret ab illa mẽte. i. uolũtate tã iniq̃ in me: q̃bus ille r ñdit nõ eẽ integrũ sibi. i. se nõ hẽre amplius ĩtegrã potestatẽ. s. desistendi. Etem. i. qa/ipse dixerat pauloante in ꝓciõe. i. oñone ad ppl'm habita non oportere potestatẽ ad dicendum: fieri eiipsi/qui animaduertisset ĩ alios: idest acriter puniuisset alios. s. coniuratos: cã ĩdicta: idest non purgata. hoc est non dato reis ad

ſe purgãdũ loco/Hominẽ:ironia eſt quæ ut non uideat' ex ira naſci:nõ adiecit particulã o.i.o hominẽ grauẽ & ciuem egregiũ;uide licet Metellũ fratrem:Eſt ut dixi ironia:qui iudicaret dignũ eadẽ pœna qua ſenatus af/fecerat conſenſu omniũ bonorum eos q uo luiſſent incẽdere urbẽ/trucidare.i.truculẽter occidere magiſtratus.ſ.annuos:& ſenatum.i.patreſcõſcriptos:&uoluiſſent conflare.i.conſtruere bellũ maximũ:eum qui liberaſſet/curã.ſ patrũ conſcriptorũ cæde:& liberaſſet urbẽ incendiis:& Italiã bello.Itaq; ego reſtiti Metello ffi tuo pñti. Nã ego diſputaui in ſenatu Kalẽdis Ianuariis:de rep. ſic ut ſentiret pugnãdũ eſſe ſibi cũ uiro forti & cõſtanti:qd idẽ eſt ac ſi dicat Cicero mecum:Cũ.ſ.metellus frater tuus:agere.i. diſceptare cœpiſſet ad tertiũ nonas Ianuarias appellabat me tertio quoq; uerbo.i. de tribus uerbis oratiõis ſuæ:ſemp uno:& minabatur mihi.Neq; quicq̃ fuit deliberatius ei: ideſt magis deliberate cõſtitutũ ab eo.ſ.fratre tuo:q̃ euertere me quacũq; ratione poſſet:non iudicio/neq; diſceptatiõe:ſed ui atq; impreſſione.i.uiolento ĩpetu.Si ego non reſtitiſſem uirtute atq;animo temeritati huius i. huiuſmodi inimici quis eſſet qui non exiſtimaret.i.iudicaret me fuiſſe fortem in conſulatu.ſ.meo:potius caſu q̃ cõſilio.i.p/poſito deliberato.q.d.nullus.Si tu neſciſti: Metellũ.ſ.fratrem tuũ:cogitare hæc de me tu debes exiſtimare te eſſe celatũ .i. occultationem tibi factã a fratre.ſ. tuo:de rebus.ſ. maximis:ſinautẽ.i.ſed ſi ſup.frater : impartiuit tibi.i.cõmunicauit:tecum aliqd cõſilii ſui ego debeo exiſtimari a te leuis & facilis.i.inconſtans & minime ſtrenuus:qui nõ expoſtulẽ tecum.i. agã te cum iniuriarũ de ipſis rebus.i.ppter ipſas res.Et ſi intelligis me nõ eſſe cõmotum dicto.i.ſolo uerbo Metelli ſ.fratris tui:ut ſcribis:ſed cõſilio eius & aĩo inimiciſſimo in me:cognoſce nũc humanitatẽ meã:ſi remiſſio ac diſſolutio.i.fractio animi:in iniuria acerbiſſima eſt appellanda humanitas. q.d. potius appellabitur ignauia aut inertia ſeu puſillanimitas:nulla ſententia eſt dicta unq̃ a me:in.i.contra fratrem tuũ . quotieſcunq; aliqd eſt actum.ſ.in fratrem tuum:ego ſedens:& ita parũ intentus:aſſenſi iis/qui uiſi ſunt mihi/ſentire leuiſſime: ideſt facillime & minimũ grauiter in fratrem tuũ.Ego addam etiam illud:quod ego nõdebui iam .ſ. aĩo eius cognito/curare:ſed tamen tuli fieri.i.ut fieret non moleſte.i.nõ grauate : atq; etiam adiuui pro mea parte ut fieret:uidelicet/ut inimicus meus quia erat frater tuus:ſubleuaretur.i.ab accuſatione liberaret':ſenatuſcõſulto.i.decreto totius ſenatus.Quare ego non oppugnaui fratrem tuũ:ſed repugnaui fratri tuo.Oppugnat eñ qui prior iuadit:Repugnat qui oppugnanti reſiſtit:Expugnat autem qui quos oppugnat uincit & capit. Nec fui in te:ut ſcribis:animo mobili.i.uariabili:hoc eſt non habui animũ mobilẽ:ſed fui animo ita ſtabili/ut ego deſertus ab officiis tuis/permanerẽ in mea uoluntate.i.beneuolentia erga te:atq; reſcribo atq; reſpõdeo hoc ipſo tempore tibi pene minitanti nobis per literas. Reſcribo inquam quæ ſequuntur.

Oppugno
Repugno.
Expugno.

Ego nõ ſolum ignoſco dolori tuo:quẽ de fris aduerſitate cepiſti ſed tribuo ſup.ei : ẽt ſũmã laudẽ:eñ.i.qa ſenſus meus.i.pprium ingeniũ&ppria natura:admonet me:quãta i.q̃ magna ſit uis.i. poteſtas amoris fraterni.Expertus eñ erat in Quintum fratrem ſuũ:peto : ideſt quod dicunt requiro: quoq; a te:ut ꝓbeas/te iudicem æquũ dolori meo ſi ego ſum oppugnatus a tuis:acerbe:ſi crudeliter:ſi ſine cã ſũ a tuis oppugnatus:ut ſtatuas mihi nõ mõ nõ cedẽdũ:ſed ẽt tuo:atq; exercitus tui auxilio in eiuſmodi cã tuendum fuiſſe.Ego

mihi minabat'.Neq; illi quicq̃ deliberatius fuit:q̃ me quacũq; rõne poſſet:non iudicio/neq; diſceptatione: ſed ui atq; impreſſiõe euertere.Huius ego temeritati ſi uirtute atq; aĩo non reſtitiſſem:qs eſſet qui me in cõſulatu nõ caſu potius exiſtimaret:q̃ cõſilio fortẽ fuiſſe? Hec ſi tu Metellũ cogitare de me neſciſti: debes exiſtimare te maximis de rebus a fratre eſſe celatũ. ſinautẽ aliquid impartiuit tibi ſui conſilii leuis a te:& facilis exiſtimari debeo:qui nihil tecũ de ipis rebus expoſtulẽ.Et ſi ĩtelligis nihil non me dicto Metelli ut ſcribis: ſed cõſilio eius/aĩoq; in me inimiciſſimo eſſe cõmotũ cognoſce nunc humanitatẽ meã:ſi humanitas appellanda eſt in acerbiſſima iniuria remiſſio animi ac diſſolutio.Nulla eſt a me unq̃ ſnĩa dicta in fratrem tuũ: quotieſcũq; aliqd eſt actum ſedẽs iis aſſenſi:q mihi leuiſſime ſentire uiſi ſunt.Addã illud etiã:qd iã ego curare nõ debui:ſed tamẽ fieri nõ moleſte tuli : atq; etiã ut ita fieret pro mea parte adiuui:ut ſenatuſconſulto meus inimicus qa tuus frater erat ſubleuaret'. Quare non ego oppugnaui fratrẽ tuum: ſed fratri tuo repugnaui.Nec in te:ut ſcribis:aĩo fui mobili:ſed ita ſtabili:ut in mea erga te uolũtate:deſertus ab officiis tuis permanerem.Atq; hoc ipſo tempore tibi pene minitanti nobis per literas hoc reſcribo / atq; reſpondeo.

fuiſſe.Ego te mihi ſemper amicũ eſſe uolui : me ut tibi amiciſſimum eſſe intelligeres:laboraui: maneo in uoluntate:& quoad uoles tu permanebo:citiuſq; amore tui fratrem tuum odiſſe deſinam q̃ illius odio quicq̃ de noſtra beneuolentia detrahatur. Vale.

deliter:ſi ſine cauſa:ut ſtatuas.i. in anĩo tuo iudices:nõ mõ non cedẽdũ ſup.fuiſſe: mihi: ſed ẽt ſup.me fuiſſe tuendum.i. ptegẽdum in eiuſmodi cauſa.ſ.p repu.auxilio tuo atq; exercitus tui.Ego uolui te eſſe ſemper amicum mihi:& laboraui ut intelligeres me eẽ amiciſſimũ tibi:maneo/in uoluntate: & permanebo:quoad.i.donec uoles:& ego deſinã citius amore tui.i.propter amorem meum in te:odiſſe fratrem tuum q̃ quicq̃ detrahatur de beneuolentia noſtra:odio illius.Notum eſt odiſſe licet præteritæ ſit uocis:etiam præſentis eſſe ſignificatiõis : a uerbo odi nam odio in uſu peritorum non eſt:niſi forte odias ſemel apud Ciceronem pro oderis ſcriptum uelis.

Qu.Metellus nepos.S.D.M.Ciceroni.

Hominis importũiſſimi cõtumeliæ: quibus crebris cõcionibus me onerat:tuis erga me officiis leniunt':& ut ſunt leues eiuſmodi hoies : a me deſpiciunt':libenterq; cõmutata pſona te mihi fratris loco eſſe duco:de illo ne meminiſſe qdẽ uolo tametſi bis eũ iuitũ ſeruaui.De me:meiſq; reb':ne uobis multitudine literarum moleſtior eſſem ad Læliũ pſcripſi de rõnibus puinciæ qd uellẽ fieri:ut is uos doceret:& cõmonefaceret.Si poteris uelim priſtinam tuam erga me uoluntatem conſerues. Vale.

Hominis &c. Hoc epiſtolio Metellus recõciliata grã forſitan epiſtola ſuperiore:ẽt contempto fratre:cõmendat Ciceroni rem ſuã quã ad Læliũ pſcripſerat. dicens Cõtumeliæ.i.cõtumelioſæ de te que relæ:hoĩs importuniſſimi : uidelicet fratris mei:q cũ te cũ in grã eſſe mihi & gratum & iucũdũ ſit/diſcordiã interſerere nitit': qbus onerat.i.uſq; ad faſtidiũ me fatigat: crebris concionibus.i.literis tam plixis & accurate ſcriptis quaſi ad populũ cõtra te oraret: leniuntur.i.mitigant'/tuis officiis.i.officioſis dictis & factis erga me:& eiuſmodi homies tam frater q̃ alii ut ſunt leues i.faciles & inconſtãtes:deſpiciunt' a me: & libenter duco i.reputo:te eẽ mihi loco fratris : perſona.ſ. fratris cõmutata.ſ.in tuã:ut tu ſis mihi fratris loco:& ille qa leuis & iniurius in te:ſit mihi p hoſte habẽdus:ut te ĩmeritũ habuerã. Ego nequidẽ.i.nõ ſaltem uolo meminiſſe.i.mentionẽ amplius facere de illo:tametſi ſeruaui eum bis inuitũ.i. nolẽtem ſeruari ſed ſeſe periculo cõmittere geſtientẽ:ſiue in foro ſiue in bello ignotum eſt.Ego perſcripſi ad Læliũ de me et rebus meis ne eſſem moleſtior.i.plus q̃ decet moleſtus:uobis:hoc eſt tibi et cæteris amicis:multitudine literarũ ut is doceret uos et cõmonefaceret quid uelim fieri de rationibus prouinciæ Velim ſi poteris ſup. id facere: ut ſup.conſerues priſtinam uoluntatem tuam erga me.

Vale.

M.Cicero.S.D.Qu.Metello proconſuli.

Literæ.Qu.fratris.&.T.Põponii neceſſarii mei tantũ ſpei dederant: ut in te nõ minus auxilii:q̃ in tuo collega mihi cõſtitutũ fuerit.Itaq; ad te literas ſtatim miſi:p quas ut fortuna poſtulabat:& gratias tibi egi:& de reliquo tpe auxilium petii.Poſtea mihi non tam meorũ literæ':q̃ ſermones eorũ:qui hac ĩterfaciebãt:animũ tuũ ĩmutatũ ſignificabant:q̃ res fecit:ut tibi literis obſtrepere nõ auderẽ. Nunc mihi.Qu.frater meus mitiſſimã tuã orationem quã in ſenatu habuiſſes pſcripſit:q̃ inductus ad te ſcribere ſum coactus.& abs te q̃tũ tua fert uolũtas: peto/q̃ſoq;:ut tuos mecũ ſerues potius: q̃ pp arrogãtẽ crudelitatẽ tuorũ me oppugnes . Tu tuas inimicitias : ut reip.donares te uiciſti alienas ut cõtra rẽp.confirmes adduceris.Quod ſi mihi tua clæmẽtia opẽ tuleris:oĩ/

Literæ &c. Verũ eſt qd Comicus dicit: rerũ eẽ uiciſſitudinẽ : in ſupiori epla: cum Cicero adhuc in ſenatu ſtaret:& Metellus in Hiſpaniis ageret eguit Metellus opera Ciceronis quã illi/q̃ erat humanitatẽ & prudẽtia ꝓditus nõ grauate ĩpenſam nũc quũ factiõe Clodii ob cædẽ ciuiũ exularet dyrachii:repetit dicens ſe maximã ſpem de reſtitutiõe ſui in Metello poſuiſſe ob literas quas acceperat : ſe intellexiſſe illum mutaſſe animũ & ſe uelle deſerere, qd' ne faciat rogat:& ut accuret interea dũ põt. Ordo eſt. Literæ Quinti fratris.ſ.mei:& Titi Põponii neceſſarii mei:dederunt mihi tantum ſpei:ut nõ minus auxilii fuerit cõſtitutum.i. anĩo cõceptum/mihi in te: q̃ in collega tuo ſ.Lentulo:de quo in prima primi libri epla dictũ eſt.Itaq;.i.&ita:ego miſi ſtatim literas ad te:per quas/ut fortuna poſtulabat: qa ut dicit' in hecvra Terentiana. Profecto ut puto hoc ſic eſt oib' nobis:ut res dant ſeſe ita magni atq; humiles ſumus: &.i. ſimul : egi tibi gratias:&.i.ſil'petii auxiliũ.ſ.tuũ : de.i. p reliquo tpe.Poſtea nõ tam lĩræ meorum q̃

ſermones eorũ qui faciebant iter hac.i. per hunc locũ ubi ſum. hoc eſt ut plures uolunt per dyrachiũ:ſignificabant mihi animũ tuũ ĩmutatũ:q̃ res fecit/ut nõ auderẽ obſtrepere.i.ſuite audituro ſtrepitũ facere:lr̃is meis. Nũc Quĩtus frater meus/ſcripſit mihi oratione tuã mitiſſimã.i.placatiſſimi aĩ indicẽ: quã habuiſſes in ſenatu:q̃ or̃one.i.cuius orationis fiducia ego inductus/coactus.i.cõpulſus ſum/ne ꝓter officiũ facerẽ:ſcribere ad te peto abs te:q̃tum uoluntas tua fert.i.patiť.ſ.rogari & q̃ſo.i.oro:ut ſerues potius tuos.ſ.neceſſarios ut fratrẽ & Clodiũ mecũ:q̃ oppugnes me ꝑ arrogantẽ.i.ſuꝑbam crudelitatẽ tuorum. Tu uiciſti teipſum.i.iram tuã:ut donares reipu.i.ob amorẽ & utilitatẽ reip.inimicitias tuas.ſ.quas concepiſti in me:& adduceris.i.ſinis aut ſines te adduci: ut confirmes/alienas.ſ.inimicitias nt Clodianas:contra remp. Quod ſi tuleris mihi opẽ:clemẽtia tua ꝑ clemẽtiam tuã:ego cõfirmo.i.firmiter ꝓmitto:me fore in ptãte tua in oĩbus rebus. Si neq̃ licuerit.ſ licitum fuerit magiſtratum.i.eos q̃ publicũ gerunt honorẽ:neq̃ ſenatũ.i.ordinẽ patrũconſcriptorũ auxiliari mihi ꝑ eam uim.i. uiolentiã q̃ uicit me cum rep.hoc eſt tribunitiã uim quã Clodius exercuit:uide ne cum uelis renouare tempus oĩum reſeruandorum.i.iterum ſeruandorum.quod uulgo dr̃ ſaluandorum:nõ poſſis ſup. reuocare cum is q̃ ſeruetur non erit.q.d.cum Clodius effecerit quod Catilĩna conatus fuerat.

ET ſi ſtatuerã. Diximus ſupra epl'as Ciceronis nõ eẽ collectas ꝓ ratiõe tpis. ſed perſonarũ:nã huius epl'e argumẽtũ contigit longe ante ſuperiores a Metello & ad Metellũ epl'as:qa quo tpe Cicero adhuc cõſulatum geſſit. Vnde:Caius Antonius Ciceronis in cõſulatu collega cũ Ciceronis ꝓſuaſione rem extra urbẽ in agro piſtorieñ: gereret:eo cõſilio ut minus ꝑiculi ab eo cũ foris eſſet reip.ĩmineret:& ut melius coniuratos opprimeret:primũ id æquo aĩo tulit:arbitrans & huberiorẽ & nõ minus honorificam eã eẽ cõditionẽ:ſed ubi cõſiliũ Ciceronis reſciuit ægerrime tulit ſcripſitq̃ Ciceronem in ſe multa iniqua diximſſe atq̃ feciſſe:q̃ Cicero ꝓtim purgat ꝓtim negat. Ordo eſt. Et ſi.i.q̃q̃ ſtatuerã nullas.i.nõ ullas:nõ mittere ad te ullas literas:niſi cõmẽdatitias.i.q̃ bus tibi aliquẽ cõmẽdarẽ:nõ q̃ intelligerem eas ualere ſatis apud te:ſed re oſtẽderẽ.ſ.renuẽdo/iis q̃ rogarẽt me.ſ.ut ſe cõmẽdarem tibi:aliqd eẽ ĩminutũ de cõiunctione nr̃a.i. uinculo amicitiæ noſtræ:tamẽ cũ Titus Põponius homo maxĩe cõſcius oĩum ſtudiorũ & officiorũ meorũ in te:& cupidus tui & amãtiſſimus nr̃i ꝓficiſceret' ad me:putaui aliqd ſcribẽdũ mihi:ꝑſertim cũ nõ potuiſſem ſatiſfacere aliter ipſi Pomponio. Si ego deſiderem abs.i.a te:ſumma officia: ſup. id nemini debeat uideri mirũ:oĩa enim q̃ ꝓtinerent ad cõmodum tuũ q̃ ad honorẽ tuũ/q̃ ad dignitatẽ tuã:ꝑfecta ſunt a me in te:& ſup. tu es optimus teſtis nullam gr̃am eẽ relatã mihi abs te. Audiui ẽt ex multis aliqd eẽ ꝓfectũ abs te:contra.i.i cõtrariũ. Nam nõ audeo dicere me cõperiſſe ne forte ponam id/ĩpſum uerbum/qd̃ aiunt ſolere conferri falſo abs te ĩ me/dicẽtes.ſ.q̃ dicere ſoles te cõperiſſe multa mala a me in te profecta qd̃ uere dicere non potes. Sed malo.i. magis bus rebus me fore in tua ptãte tibi confirmo. Si mihi neq̃ magiſtratum neq̃ ſenatum/neq̃ populum auxiliari propter eam uim q̃ me cũ rep.uicit:licuerit: uide ne:cum uelis reuocare tempus oĩum reſeruandorum. cum qui ſeruetur non erit:non poſſis. Vale.

M.Cicero.S.D.C.Antonio.M.filio.Imperatori.

ETſi ſtatuerã nullas ad te literas mittere niſi cõmẽdatitias:nõ q̃ eas intelligerem ſatis apud te ualere:ſed ne iis:q̃ me rogarent aliqd de noſtra cõiunctione ĩminutũ eſſe oſtenderem:tñ cũ. T. Põponius homo oĩum meorũ in te ſtudiorũ & officiorũ maxime cõſcius: tui cupidus noſtri amantiſſimus ad te proficiſceret':aliqd mihi ſcribendum putaui:ꝑſertim cũ aliter ipſi Pomponio fatiſſacere nõ potuiſſem. Ego ſi abs te ſumma officia deſiderẽ: mirũ nemini uideri debear:oĩa enim a me in te profecta ſunt:q̃ ad tuũ:cõmodũ/q̃ ad honorẽ/q̃ ad dignitatem ꝓtinerent:ꝓ iis rebus nullã mihi abs te relatã eſſe gratiã:tu es optimus teſtis. Contra ẽt eſſe aliqd abs te ꝓfectũ ex multis audiui:nã cõperiſſe me nõ audeo dicere:ne forte id ipſum uerbũ ponã qd̃ abs te aiunt falſo in me ſolere cõferri. Sed ea que ad me delata ſunt: malo te ex Pomponio:cui nõ minus moleſta fuerunt: q̃ ex meis literis cognoſcere. Meus in te animus:q̃ ſingulari officio fuerit & ſenatus: & populus Romanus teſtis eſt. Tu q̃ gratus erga me fueris ipſe exiſtiare potes:q̃tum mihi debeas:cæteri exiſtimẽt:ego q̃ tua cauſa antea feci uolũtate ſum adductus:poſteaq̃ cõſtãtia Sed reliqua:mihi crede:multo maius meũ ſtudiũ maiorẽq̃ grauitatẽ & laborẽ deſiderãt:q̃ ego ſi non ꝓfundere:ac ꝑdere uidebor:oĩbus meis uiribus ſuſtinebo. Sin aũt ingrata eſſe ſentiã:nõ cõmittã ut tibi ipſe inſanire uidear. Ea que ſint:& cuiuſmodi poteris ex Pomponio:

ponio cognoſcere:atq̃ ipſum tibi Pomponium cõmẽdo ut q̃q̃ ipſius cã confido te facturũ eſſe oĩa:tñ abs te hoc petã:ut ſi quid reſidet in te amoris erga me id omne in Pomponii negocio oſtendas. Hoc mihi gratius facere nihil potes. Vale.

uolo te cognoſcere ex Põponio cui fuerunt non minus moleſta.ſ.q̃ mihi:q̃ ex lr̃is meis ea q̃ delata ſunt ad me. Et.i.ſimul:ſenatus & populus Romanus teſtis eſt q̃.i.q̃tũ ſingulari officio animus me' fuerit in te. Tu potes exiſtimare.i.iudicare.ipſe.i.per teip̃m:q̃.i.q̃tum gratus fueris erga me:cæteri exiſtimẽt i.iudicẽt:q̃tum debeas mihi. Ego ſum adductus ſup.ad ea facienda:que feci antea.ſ.q̃ te ingratũ offenderem:cã.i.in cã tua:uoluntate.i.beneuolentia mea in te:& poſtea.i.que poſtea feci ſup.ſum adductus:conſtantia.ſ.mea ne arguar inconſtãtiæ. Sed crede mihi:reliqua.i.ea q̃ reſtant tibi peragenda: deſyderãt.i.expetũt:ſtudiũ meũ multo maĩ'.ſ.q̃ qd̃ hactenus ĩpẽdi:& grauitatẽ & laborẽ ſup.multo maiorẽ:q̃.ſ.ſtudiũ.grauitatẽ.laborẽ:ſi nõ uidebor ꝓfundere ac ꝑdere.ego ſuſtinebo.i.faciam ut perſiſtant erga te:oĩbus uiribʼ meis. Sinaũt.i.ſed ſi:ego ſentiã eſſe ingrata.ſ. tibi:ego non cõmittã.i.nõ efficiã id:ut ipſe.i.egomet/uidear tibi inſanire:ut faciũt qui in inuitos ingrata conferunt beneficia:ſiqdẽ ipſorũ gratia & nõ dei potius id ꝓcipiẽtis aut cõſulẽtis faciũt. Tu poteris cognoſcere ex Põponio.ſ. Tito:q̃ & cuiuſmodi ſint ea.ſ.quæ reſtant Atq̃ ego cõmendo tibi ipſum Pomponiũ ita ut q̃q̃ ego confido te eſſe facturum omnia cauſa ipſius:tamen ego petam abs te hoc ut ſiquid amoris erga me reſidet.i. reliquum manet in te:oſtendas id oẽ in negocio Pomponii. Tu nihil potes facere mihi gratius hoc.i.q̃ ſit hoc. Vale.

M.C.S.P.Sextio.L.filio proconſuli.

QVm ad me Decius librarius ueniſſet: egiſſet/q̃ mecũ ut operã darem:ne tibi hoc tpe ſuccederet':q̃q̃ illũ hoĩem frugi:& tibi amicũ exiſtimabã:tñ q̃ mẽoria tenebã cuiuſmodi ad me literas ãtea miſiſſes:nõ ſatis credidi hoĩ prudẽti tã ualde eſſe mutatã uolũtatẽ. Sed poſtea q̃ & Cornelia tua Terentiã cõuenit:& ego cũ Qu. Cornelio locutus ſum:adhibui diligẽtiã quotieſcũq̃ ſenatus fuit:ut adeſſem plurimũq̃ in eo negocii habui:utq̃. Qu. Fuſium tri.plæ. &cæteros:ad quos tu ſcripſeras:cogerem mihi potius credere q̃ literis tuis. Omnino res tota in menſem Ianuarium reiecta erat:ſed facile obtinebatur.

QVm ad me.&c. Hæc epiſtola ſecdm Hubertinũ & uetuſta q̃dã exẽplaria ad Lẽtulũ ꝓcõſulẽ ſcripta eſt habens in ſupſcriptiõe. P. lentulo:ubi aldinũ exẽplar habet. P. Sextio:qd̃ cur potius ſequamur in fine huius ꝑticulæ dicã: Docet aũt qd̃ egerit ꝓ Sextio in ſenatu:dicitq̃ ſe emiſſe domũ Craſſi ob quã ſe ære alieno oppreſſum ioco dicit. Ordo eſt. Cũ Decius librarius.ſ.tuus.i.ſcriptor librorũ tuorũ ueniſſet ad me:& egiſſet mecũ.i.rogaſſet aut mõuiſſet me ut darem operã.i.diligẽter curarẽ:ne ſuccederet' tibi ſ.in prouinciã/hoc tpe:q̃q̃ exiſtimabã illum ſ.Deciũ hominẽ frugi.i.non uanũ ſed ſedulum:& amicũ tibi:tamẽ q̃.i.qa: tenebã memoria/cuiuſmodi lr̃as miſiſſes antea ad me qa petẽtes ut illi ſuccidat':ego nõ ſatis credidi/uoluntatẽ eſſe mutatã tam ualde homini prudenti:uidelicet tibi:cui nõ eſt cõmittẽdum ut dicat nõ putabam &c. Sed poſtea q̃ & Cornelia tua.ſ.uxor:cõuenit Terentiam ſ uxorẽ meam:& ego locutus ſum cũ Quinto Cornelio adhibui diligentiã:ut adeſſem quotieſcunq̃ ſenatus fuit:& habui in eo plurimũ negocii.i.difficultatis:& ut cogerẽ Quĩtũ Fuſiũ tribunũ plæbis &cæteros ad quos tu ſcripſeras credere potiʼ mihi q̃ lr̃is tuis. Res tua reiecta eſt.i.dilata oĩno nõ in mẽſem Ianuariũ:ſed obtinebat' facile.ſ.ut tibi nõ ſuccederet'. Quia uero Lentulo ſucceſſit Appius/& Appio Cicero:nõ putẽ Lẽtulo:ſed Sextio ſcriptã. Hubertinʼ tamẽ neſcio qũo exponit obtinebat' ut tibi dareť ſucceſſor:q̃ tamẽ legit prius ne ſuccederet'.i ne dareť inquit tibi ſucceſſor:cũ legẽdũ eſſet ut ſuccideretur ſcdm illiʼ ſniam. Sed uide ſequentia.

Ego tua gratulatiõe cõmotus:q̃ ad me pridẽ ſcripſeras uelle te bñ uenire:q̃ de Craſſo domũ emiſſem:emi eã ipſam domũ millibus nũmũ.xxxy. aliquanto poſt tuã gratulationẽ. Itaq̃ nũc me ſcito tantũ habere æris alieni:ut cupiã cõiurare:ſi qſq̃ recipiat:ſed ꝓtim odio inducti me excludũt:& apte uindicẽ cõiuratiõis oderunt:partim nõ credũt:& a me inſidias metuunt:nec putant ei nũmos deeſſe poſſe q̃ ex obſidione fœnera/

Ego tua gratulatiõe. &c. Hoc manifeſte arguit ad Lentulũ nõ ſcriptã eſſe hanc: epiſtolam. Nã enim emit'domũ Craſſi/cũ Lẽtulus eſſet in ꝓuincia. ſed anteq̃ in exiliũ abiiſſet: Lẽtulo aũt ſcripſit ab exilio reuocatus: ſcribitur ergo ad Sextiũ. Ordo eſt. Ego cõmotʼ gratulatiõe tua:q̃ ſcripſeras pridẽ ad me te uelle bene uenire.i.ꝓſpere:ſuccedeť q̃ emiſſem domũ de Craſſo/ditiſſimo illo ciue qui in parthis poſtea periit: emi eã ipam domũ aliquãto poſt tuã gratulationẽ:trigintaquinq̃ milibus nũmũ.ꝓ nũmoꝝ: Hubertinus legit ſeſtertiis:ſunt q̃ nũmorũ ſcribant. ſed cũ

noīe nūerali apta ē ſyncope. Itaq; ſcito me habere nūc tantū æris alieni.i.tm̄ debiti contraxiſſe:ut cupiā cōiurare.i.facere cōiurationem cū aliis debitorib⁹ multi æris in oēs diuites ut fecerat Catilina cū Lentulo & Cæthego aliiſq; ꝑcipue ut ſaluſtius aſſerit ob æs alienū ſubleuādū. Loquit̄ aūt Cicero ironicos:imo ſatis dicaciter:& inſolenter qbuſdam uidet̄ q̄ſiſſe occaſionē taxādæ ꝯiuratio nis a ſe oppreſſæ ſi quiſq̄.ſ.ꝑditoꝝ hoim:recipiat me.ſ.in ſocietatē cōiuratorū:ſed ſup. tales hoies excludunt me.ſ.a cōiuratione facienda aut a ſocietate ſua:partim.i. ꝓ parte:

tores exemerit:Hoī ſemiſſi hui⁹:magna copia eſt: ego aūt meis rebus geſtis hoc ſum aſſecutus:ut bonum nomen adeptus exiſtimer. Domū tuā: atq; ædificationē oēm pſpexi:& uehemēter ꝓbaui. Antoniū & ſi eius in me officia oēs deſyderāt:tñ in ſenatu grauiſſime ac diligentiſſime defendi: ſenatūq; uehementer oratione mea:atq; authoritate cōmoui. Tu ad me uelim literas crebrius mittas. Vale.

adducti odio.ſ.in me ſumpto eo ꝙ coniuratos pſecutus ſum:& oderunt apte ſup.me uindicem.i.ultorem coniurationis:partim.i.ꝓ parte non credūt.ſ.me cupere cōiurare:& metuūt inſidias a me:q̄ſi uelim eos indicare. nec putant nūmos poſſe deeſſe ei/q exemerit hoc eſt mihi q exemerim.i.ex obſidione.i.cōiuratorū q iam animo diuitū domos obſidebāt:fœneratores.i.ad fœnus,& uſurā dare ſolitos:& q dederāt catilinæ ac ſociis eius. Magna copia.i.poteſtas huius.ſ.cōiurationis feciēdæ aut hmōi.ſ.recipientiū cupientē cōiurare eſt hoi ſemiſſi i.qui nihil emit aut molit̄ qđ pluris ſit ſemiſſi.i.dimidio aſſis ego aūt aſſecutus ſum meis rebus geſtis ut exiſtimer adeptus bonū nomē.ſ.hoīs iuſti & potentis Ego perſpexi domū tuā atq; oēm ædificationē/qa locauerat eam ædificandā:& ꝓbaui.i.cōmendaui eā uehementer. Ego defendi Antoniū.ſ.Caiū collegā meū:in ſenatu grauiſſime & diligētiſſime:& ſi.i.q̄q̄/ oēs deſyderāt.i.oēs dicūt nō extare:officia eius in me. Deſyderamus enī q abſunt & nō extāt: Vnde in bello legimus tot aut tot deſyderata militū milia.i.occiſa eſſe & periiſſe:& cōmoui.ſ.ad faciendum quod orabam:ſenatū uehementer oratione mea. Ego uelim ſup.ut tu mittas ad me literas crebrius:quod etiam Lentulo non conuenit qui ſatis cte bro ſcripſerat. Vale.

Deſyderā/da

SI tu &c. Quo tpe cōiurationē repreſſit Romæ Cicero Cnæus Pōpei⁹ Mithridatem ponti regē deuicit uñ lr̄as ad ſenatū dederat:e qbus nunc Cicero dicir ſe ſperare ociū a bellis externis. Deinde quia in literis ad ſe datis Pōpeius parū honorifice meminit de re bene geſta ab ipſo Cicerone/ſignificat ſe in ea re deſyderare gratulationē ei⁹: iucūdas tamen fuiſſe lr̄as/pſertim cū putet gratulationē omiſſam ne offendat maleuolos. Ordo eſt. Si tu & exercitus tuus ualetis: bene eſt. Ego cepi una cū oībus.ſ.aliis/incredibilē uoluptatē ex literis tuis/quas miſiſti publice.i.ad ſenatū publice legēdas. Tu enī oſtendiſti tantā ſpem ocii.ſ.ab externis belli futuri:q̄tam ego pollicebar ſemp oībus:fræ tus.i.cōfiſus & adiutus/te uno.i.ſolo. Sed ſcito hoc:hoſtes tuos ueteres:amicos nouos.i. q fortunā ſequētes ſe iādudū amicos ſimulant:pculſos.i.attonitos & ſtupefactos uehementer literis.ſ.tuis:atq; iacere deturbatos i.cū turbatōe deiectos ex magna ſpe quā cōceperant de interitu tuo. Aūt.i.ſed ſcito has literas quas miſiſti ad me:q̄q̄ habebant exiguā.i.exilē & modicā ſignificationē.i.notificationē:uolūtatis tuæ.ſ.bonæ erga me:tamē fuiſſe mihi iucūdas. Enī.i.qa ego nulla.i.nō ulla:nō ſoleo lætari ulla re tam.i.tātope/q̄ i.q̄tope/cōſciētia meorū officiorū.i. decēter factorū:qbus.ſ.officiis meis ſi quando.i.aliqñ nō reſpōdet̄ mutuo.i.nō ſatiſfit ab iis qbus ea impendi:patior facillime.i. æqſſimo animo:plus officii reſidere.i.quaſi ocioſum

M.T.Cicero.S.D.Cn.Pompeio Imperatori.

SI tu exercituſq; ualetis: bñ eſt. Ex literis tuis q̄s publice miſiſti:cepi una cū oībus incredibilē uoluptatē. Tāta enī ſpem ocii oñdiſti q̄ꝓ tam ego ſemp oīb⁹ te uno frætus pollicebar. Sed hoc ſcito tuos ueteres hoſteis:nouos amicos uehementer literis pculſos/atq; ex magna ſpe deturbatos. iacere. ad me aūt literas q̄s miſiſti q̄ꝓ q̄ꝓ:exiguā ſignificationē tuæ erga me uolūtatis habebāt: tñ mihi ſcito iucūdas fuiſſe. Nulla enī te tam lætari ſoleo q̄ꝓ meoꝝ officiorū conſcía:qbus ſiqñ nō mutuo rñdet̄:apud me plus officii reſidere facillime patior. Illud non dubito:qn ſi te mea ſūma erga te ſtudia parū mihi adiunxerunt:reſp. nos inter nos cōciliatura/cōiuncturaq; ſit. Ac ne ignores:qd ego in tuis literis deſyderarim ſcribā aperte:ſicut & mea natura:& noſtra amicitia poſtulat. Res eas geſſi:quarū aliquā in tuis literis & noſtræ neceſſitudinis:& reip. cā gratulationē expectaui:quā abs te ego ꝑtermiſſam eē arbitror:ꝙ uerebare ne cuius animum offenderes. Sed ſcito ea:q̄ nos ꝓ ſalute patriæ geſſim⁹ orbis terræ iudicio ac teſtimōio cōprobari. Quæ cū ueneris tu cognoſces:ut tibi multo maiori q̄ꝓ Aphrican⁹

fuit:me

fuit:me non multo minorem q̄ Lælius:facile & in repub.& in amicitia adiunctum eſſe patiare. Vale.

eſſe apud me. Ego nō dubito illud: qn ſi ſūma ſtudia mea erga te:adiunxerunt parum mihi te reſpublica ſit nos ꝯciliatura & ꝯiuntura iter nos. Ac ne ignores qd ego deſyderarim.i.nō iuenerim/inuēiſſe tñ uoluerim:in lr̄is tuis:ſcribā apte:ſicut & natura mea q̄ nihil ſimulare nouit: & amicitia noſtra q̄ oīa manifeſta eſſe uult/poſtulat. Ego geſſi eas.i.tam inſignes res.ſ.in oppſſiōe cōiuratoꝝ quarū ego expectaui in tuis literis aliquā gratulationē:cā &.i.ſil' neceſſitudinis noſtre:&.i.ſil' reip.quā.ſ.gratulationē ego arbitror eſſe pretermiſſam a te/ꝙ uerebare.i.timebas ne offenderes.i.læderes cuius.i. alicuius animum. ſed ſcito ea quæ nos geſſimus pro ſalute patriæ cōprobari iudicio & teſtimonio orbis terrarū. Quæ ſ.geſta mea:cum ueneris.ſ.Romā:tu cognoſces eſſe geſta a me/tanto cōſilio & tanta magnitudine animi:ut patiare facile/me nō multo minorē.i.inferioris uirtutis q̄ lælius:nobiliſſimus amicus Scipionis ſup.fuit adiūctum eſſe tibi multo maiori q̄ Aphricanus.ſ.Scipio ab aphrica deuicta ſic dictus/fuit: & in repu.& in amicitia. Modeſte ſe lælio non multo minorem dicit:ſed tamen ſatis iactanter geſta ſua commemorat. Vale.

M.C.S.D.Licinio.P.filio Craſſo.

QVātū meū ſtudiū extiteritdignitatis tuæ uel tuēdæ:uel ēt augēdæ:nō dubito quin ad te oēs tui perſcripſerint. Non enī fuit aut mediocre aut obſcurū:aut eiuſmodi:qđ ſilētio poſſet ꝑteriri. Nā & cū cōſulibus & cū multis cōſularibus tanta cōtētione decertaui:q̄ta nunq̄ antea ulla in cā: ſuſcepiq; mihi ꝑpetuā propugnationē pro oibus ornamentis tuis:ueteriq; noſtræ neceſſitudini iamdiu debitum: ſed multa uarietate tēporū interruptū offīm cumulate reddidi. Neq; me hercule unq̄ mihi tui: aut colendi: aut ornādi uoluntas defuit:ſed q̄dā peſtes hoium laude aliēa dolētiū:& te nōnūq̄ a me alienarūt.& me aliqñ imutarūt tibi. Sed extitit tp̄s optatū mihi magis:q̄ ſperatū:ut florentiſſimis tuis rebus mea pſpici poſſet: & memoria uoluntatis/& amicitiæ fides. Sum enī cōſecutus nō mō ut domus tua tota/ſed ut cūcta ciuitas me tibi amiciſſimū eē cognoſceret. Itaq; & ꝑſtātiſſima oīum fœminarum uxor tua:& eximi a pietate:uirtute: gratia tui Craſſi meis cōſiliis monitis:ſtudiis:actionibuſq; nitunt̄.& ſenatus: populuſq; Ro. intelligit tibi abſenti nihil eſſe tam promptū:aut tam paratū: q̄ i oibus rebus:q̄ ad te ꝑtineant:opam:curā: diligentiam: authoritatē meā. Quæ ſunt acta:queq; agam domeſticorum tibi literis declarari puto. De me ſic exiſtimes: ac tibi perſuadeas uehementer uelim:non me repentina aliqua uoluntate:aut fortituito ad tuam amplitudinem meis officiis amplectendā incidiſſe:ſed ut primum forum attigerim ſpectaſſe ſemper ut tibi poſſem q̄ꝓ maxime eſſe coniunctus. Quo quidē ex tpe memoria teneo:neq; meam tibi obſeruātiā/neq; mihi tuam

QVantū. Inter Ciceronem & Craſſum poſt amicitiā magnā inciderat ſimultas magna pſertim ob defenſionē Gabinii tandē ꝑ interceſſionē Cæſaris & Pompeii ſic facti ſunt amici:ut Craſſus in Parthicū bellum fere ex hortis caſſipedis generi Ciceronis ſit progreſſus:ad quē nūc Cicero ſcribit ſe ita ꝓ eo in ſenatu contēdiſſe:ut oēs intellexerint ſuū erga Craſſum ſtudiū:oſtenditq; q̄ Craſſus audierat nō eſſe uera: pollicens ſe illi conſtantē ſeruaturū uolūtatē. roganſq; ut talem erga ſe ſeruet:ſcribatq; de rebus ſuis oibus. Ordo eſt. Ego nō dubito qn omnes tui ſcripſerint ad te q̄tū ſtudiū meū extiterit.i. eminuerit aut fuerit dignitatis tuæ uel tuēdæ.i.ꝓtegendæ: uel ēt augēde:enī.i. qa:ſup.ſtudiū meū nō fuit aut mediocre ſed ingens:aut obſcurū.i.occultū:aut eiuſmodi i.tale:qđ poſſit ꝑteriri.i.aboleri ſilentio. Nā ego decertaui.ſ.pro te:&.i.ſil' cū conſulibus & cū multis conſularibus:i.q prius conſulatum geſſerāt tanta contentione: quāta nunq̄.ſ. decertaui antea in ulla cā:& ſuſcepi mihi.i.ad placitū meū:ꝑpetuā propugnationē i.decertationem ꝓ oibus ornamentis tuis:& reddidi cumulate.i. abundanter offīm debitum ueteri neceſſitudini noſtræ.i. cōiunctioni quaſi neceſſariæ animorū:& interruptum multa uarietate tēporum.q.d.non culpa noſtra ſed tēporum. Neq; me hercule/uoluntas tui aut colendi/aut ornandi.i. honorādi defuit mihi unq̄:ſed quædā peſtes hoium.i. quidā hoies peſtiferi q nō merent̄ hoies dici:dolentiū laude aliena &.i.ſimul alienarūt i.alienū fecerunt/nō nunq̄.i.interdū te a me & imutarūt me/aliquādo tibi.i. ut alius tibi uiderer. Sed tp̄s optatū mihi magis q̄ ſperatum:nō enī ſperare poterat cū nō haberet ꝑſentia ad hoc merita: nec euidentes uideret cauſas:optabat tamen qa bonum quodlibet optabile eſt:extitit.i.emerſit & exortū eſt:ut rebus tuis florētiſſimis.i.in ſumma fælicitate tua.&.i.ſimul:memoria mea noſtræ uolūtatis.i.beneuolentiæ priſtinæ:& fides amicitiæ.i.in amicitia conſeruanda:poſſet percipi

ſummã beneuolentiam: ac liberalitatem defuiſſe. Si q̃ interciderunt nõ tam te: q̃ ſuſpicione uiolenta: ea cum fuerint & falſa & inania: ſint euulſa ex omni memoria uitaq; noſtra. Is enim tu uir es. & eum me eſſe cupio: ut quoniã in eadem reip. tpa incidimus: coniunctionem amicitiamq; noſtrã utriq; noſtrum laudi ſperem fore. Quamobrẽ tu q̃tum tuo iudicio tribuendũ nobis eſſe putes: ſtatues ipſe: & ut ſpero: ſtatues ex noſtra dignitate. Ego uero tibi profiteor/ atq; polliceor eximium/ & ſingulare meũ ſtudiũ in omni genere officii: qđ ad honeſtatẽ: & gloriã tuã ſpectet: in quo ẽt ſi multi mecũ contẽdent: tñ cũ reliqs oĩbus: tum Craſſis tuis iudicibus oẽis facile ſupabo: quos quidẽ ego ambos unice diligo. Sed in Marco beneuolentia impari. Hoc magis ſum Publio dedit⁹: q͏̃ me q̃q̃ a pueritia ſua ſemp tñ hoc tpe maxĩe: ſicut alterũ pentẽ & obſeruat & diligit.

i. clare uideri & agnoſci. Sum enim conſecutus. i. obtinui ut non mõ. i. nõ ſolum domus tua tota: ſed ſup. ẽt: ut cuncta. i. uniuerſa ciuitas. ſ. Romana. cognoſceret me eſſe amiciſſimũ tibi. Itaq; &. i. ſimul uxor tua pſtantiſſima. i. q̃ eſt preſtantiſſima oĩum fœminarum: & Craſſi. ſ. filii tui: eximia pietate. uirtute gratia. i. q habent eximiã pietatem. ſ. in te eximiã uirtutẽ & gratiã in oculis oĩum: nitũtur. i. ſuffulciunt conſiliis. monitis. ſtudiis & actiõib⁹ meis: &. i. ſil' ſenatus & populus Romanus intelligit: nihil eſſe tam prõptũ aut tam paratũ tibi abſenti/ q̃ operã/ curã/ diligentiã/ authoritatẽ meã/ in oĩbus rebus q̃ ptineant ad te. Ego puto declarari tibi literis domeſticis q̃ ſint acta & q̃ agã. ſ. p te. Ego uelim uehementer ſup. ut exiſtimes. i. iudices de me: ac perſuadeas tibi: me non incidiſſe/ aliqua uoluntate repentina. i. ſubitanea/ aut fortuito. ſ. caſu: ad amplectendã. i. proſequẽdam amplitudinẽ tuam: officiis meis: ſed ut primum attigerim forũ. ſ. iudiciale: ſpectaſſe. i. tetẽdiſſe ad hoc ſemp: ut poſſem eſſe q̃ maxime cõiunctus tibi. Quo qdẽ tpe teneo memoria/ neq; obſeruantiã meã. i. meã uenerationẽ & cautionẽ ne te lædã: defuiſſe tibi: neq; ſummã beneuolẽtiam ac liberalitatẽ tuã defuiſſe mihi Siqua. i. aliq̃. ſ. diſcordiæ ſemina interciderunt nõ tam re: q̃ ſuſpiciõe uiolenta: ea cum fuerint & falſa & inania ſint euulſa ex omni ideſt tota memoria & uita noſtra. Tu enim es is ideſt talis: uir: & ego cupio meum eſſe ideſt talem: ut q̃m incidimus in eadẽ tpa reipu. ut ſimul remp. tractemus: ego ſperẽ coniunctionẽ & amicitiã noſtrã: fore. i. futurã eſſe utriq; noſtrũ laudi. i. ad laudẽ. qa honeſtũ eſt bonos inter ſe amare: & iuuare. Quãobrẽ tu ipſe ſtatues. i. cõſtitues in anĩo tuo: q̃tũ putes. i. putare debeas: tribuẽdum nobis: iudicio tuo. i. ſcđm iudiciũ tuũ: & ut ſpero: tu ſtatues ſup. illud: ex dignitate nr̃a. i. ſcđm dignitatẽ noſtrã. Ego uero pfiteor tibi atq; polliceor eximiũ & ſingulare ſtudiũ meũ in oĩ genere officii/ qđ ſpectet ad honeſtatẽ & gloriam tuã. In quo ẽt ſi multi contendent mecũ: tñ ſupabo facile oẽis. ſ. cõtendentes mecũ: cum. ſ. ſit q͏̃ ſuperabo reliqs oĩbus iudicib⁹. i. ita iudicãtibus: tum. i. multo euidẽtius: Craſſis tuis. ſ. filiis: iudicibus: quos ãbos. ſ. liberos tuos/ ego diligo unice. i. ut unicos filios diligerẽ: ſed beneuolẽtia ĩpari. i. mĩore in Marco. ſ. filio tuo: ego ſum deditus. i. addictus magis Publio. ſ. filio tuo: q̃ Marco: hoc. i. pp hoc. q͏̃ q̃q̃ ſup. obſeruauit: & dilexit me ſemp a pueritia. ſ. ſua: tñ obſeruat & diligit me maxĩe hoc tpe ſicut alterũ parentem. i. patrem.

Has literas uelim exiſtĩes fœderis habituras eſſe uim: non epiſtolæ: meq; ea: q̃ tibi pmitto/ ac recipio ſanctiſſime eſſe obſeruaturũ diligentiſſimeq; facturũ. Que a me ſuſcepta defenſio eſt te abſente dignitatis tuæ: in ea iam ego non ſolũ amicitiæ noſtræ: ſed ẽt cõſtantiæ meæ cã permanebo. Quãobrem ſatis eſſe hoc tpe arbitratus ſum hæc ad te ſcribere: me ſi qd ipſe intelligerem: aut ad uoluntatẽ/ aut ad cõmodũ/ aut ad amplitudinem tuam pertinere mea ſponte id eſſe facturum ſinaũt quippiã aut a te eſſem admõitus/ aut a tuis effecturũ ut intelligeres: nihil neq; te ſcripſiſſe neq; quẽq̃ tuorũ ad me fruſtra detuliſſe. Quãobrem uelim ita & ipſe ad me ſcribas de oĩbus minimis maximis/ mediocribuſq; rebus: ut ad hoĩem amiciſſimũ: & tuis p̃cipias in oĩbus

Recipere.

Has. &c. Velim ſup. ut exiſtĩes has literas habituras eſſe uim. i. poteſtatẽ fœderis. ſ. tecum icti: non epiſtolæ. ſ. dũtaxat: & me obſeruaturũ eſſe ſanctiſſime & diligentiſſime/ ea q̃ promitto ac p. i. recipio tibi. Recipere enĩ interdũ eſt pmittere interdũ reſeruare: interdum ſeruare: unde canere receptui. interdũ accipere debita. Ego permanebo nõ ſolũ cã amicitiæ noſtræ: ſed ẽt cã conſtantiæ meæ. i. ut cõſtans ſim & uidear: in ea ſup. defenſiõe dignitatis tuæ: quæ defenſio dignitatis tuæ: ſuſcepta ſup. eſt a me: te abſente. Quambrẽ ego arbitratus ſum: ſatis eſſe hoc tpe: ſcribere ad te: hoc. ſ. ſequentia: ſi ipſe. i. ego intelligerem quid. i. aliqd pertinere aut ad uoluntatẽ ſup tuã: aut ad cõmodũ ſup. tuũ: aut ad amplitudinẽ tuã: me facturũ eſſe id ſponte mea. i. qđ dicunt proprio inſtinctu: ſinaũt. i. ſed ſi: eſſem admonitus: aut a te/ aut a tuis/ ſup. me effecturũ/ ut intelligeres: nihil neq; te ſcripſiſſe: neq; quẽq̃ tuorũ detuliſſe. i.

ut opera: conſilio/ authoritate/ gratia mea: ſic utant̃ in oĩbus publicis priuatis forẽſibus/ domeſticis tuis: amicorũ hoſpitũ/ clientũ tuorũ negociis: ut quoad eius fieri poſſit pñtiæ tuæ deſyderium meo labore minuatur.

Vale.

denũciaſſe ad me fruſtra. Quamobrẽ uelim ſup. ut: &. i. ſimul: ipſe. i. tute/ ſcribas ad me de oĩbus rebus minimis. maximis. mediocribus: ut. i. tanq̃ ad hominẽ amiciſſimum: &. i. ſimul: præcipias tuis. ſ. neceſſariis & amicis ut utantur ſic opera. cõſilio: authoritate. gratia mea: in oĩbus negociis tuis. publicis quæ magiſtratũ cõcernunt & rẽp. priuatis: q̃ ad rẽ priuatã ſpectant: forẽſibus: q̃ in foro iudiciali agũtur: domeſticis, i. familiaribus tuis: & ſup. amicorum/ hoſpitum clientũ tuorũ: ut deſyderium pſentiæ tuæ/ minuatur quoad eius. i. quatenus id poſſit: fieri/ labore meo. i. per laborem meum: cum faciam feræ quæ tu ſi adſis. Vale.

Quoad ei⁹

Vatinius Imperator Ciceroni ſuo. S.

SI uales bene ẽſt. ego uoleo. Si tuã conſuetudinem in patrociniis tuendis ſeruas. P. Vatinius cliens ad te uenit: qui pro ſe cauſam dicier uult: non puto repudiabis in honore: quẽ in periculo recepiſti. Ego aũt quẽ potius adoptẽ: aut inuocem: q̃ illum: quo defendente uincere didici? An uerear ne q potentiſſimorũ hoĩm cõſpirationẽ neglexerit p mea ſalute: is p honore meo puſillorũ ac maleuolorum obtrectatiões: & inuidias nõ pſternat: atq; obterat? Quare ſi me: ſicut ſoles: amas: ſuſcipe me totũ/ atq; hoc/ qcqd eſt oneris ac muneris: p mea dignitate tibi tuẽdum/ ac ſuſtinendũ puta. Scis meam fortunam neſcio quo mõ facile obtrectatores inuenire: nõ meo quidem me hercule merito: ſed q̃ti id refert: ſi tñ fato neſcio quo accidit? Si qs forte fuerit: qui noſtræ dignitati obeſſe uelit: peto a te ut tuã cõſuetudinem: & liberalitatem in me abſente defendẽdo mihi præſtes. Literas ad ſenatũ de rebus noſtris geſtis: quo exẽplo miſerã infra tibi pſcripſi. Dicit̃ mihi tuus ſeruus anagnoſtes fugitiuus Vardaci eſſe: de quo tu mihi mandaſti: ego tamen terra: mariq; ut conquereretur: premandaui: & profecto tibi illũ repiã: niſi in dalmatiã aufugerit: & inde tamen aliquãdo eruam. Tu nos fac ames. Vale. Ad. iii. Idus quintileis ex caſtris Narona.

SI uales. &c. Vatinius Ciceronẽ rogat ut pro reb⁹ bene in illyria geſtis ſupplicationẽ ſibi decernendã procuret: pollicetur q; ſe curaturũ ut fugitiuus Ciceronis cõpræhendatur dicens. Si uales o Cicero: bene ẽ: ego ualeo. ſ. bene. Si tu ſeruas cõſuetudinem tuam in tuendis. i. protegendis patrociniis. i. clientib⁹ patrocinio tuo commiſſis: Publius uatinius cliens. ſ. tuus. i. te aduocatũ et pronum ſuum colens: uenit ad te. honeſtius dicit q̃ ſi dicat: ego. P. &c. uenio: q uult cãm dicier: p dici: p ſe. i. p ſupplicatione ſibi ĩpetrãda. ego non puto ſup. q͏̃/ repudiabis in honore. ſ. obtinẽdo aut in re honeſta: quẽ recepiſti. ſ. defendẽdũ: in periculo. ſ. capitis. Aũt. i. ſed: quẽ ego adoptẽ aut inuocem potius q̃ illũ/ quo defendente didici uincere? q. d. nullũ. An uerear ne. ſ. Cicero: q neglexerit. i. puifecerit/ conſpirationẽ hoĩum potẽtiſſimorũ ſcilicet mihi aduerſantiũ: p ſalute mea i. ut me ſaluũ faciat: is nõ pſternat atq; obterat obtrectatiões et inuidias puſillorũ ac maleuolorũ: p honore meo. ſ. augendo? q. d. neq̃q̃. Quare ſi amas me ſiue ſicut ſoles ſuſcipe me totũ/ atq; puta. i. exiſtima: hoc quicqd eſt oneris ac muneris. i. officii/ tuendũ ac ſuſtinendũ ſup. eſſe tibi: p dignitate mea Scis fortunam meã inuenire facile/ neſcio quõ: obtrectatores. i. maledicos: quidẽ. i. certe: me hercle. ſ. ita iudicante: non merito. i. peccato meo: ſed quãti refert. i. intereſt: id. ſ. an merito an ĩmerito fiat: ſi tamẽ i. nihilomin⁹ accidit neſcio quo fato. i. infortũnio mihi ex aſtrorum aut deorũ diſpoſitiõe impendente: pmittit eñ deus etiã bonis aduerſa contingere ut inde meliores euadant: ſed malũ culpæ a fato non dependet: ſed arbitrio noſtro. Si forte quis. i. aliqs fuerit q uelit obeſſe. i. nocere & obſiſtere dignitati noſtræ: peto a te. ut pſtes mihi tuã conſuetudinem & liberalitatẽ in me abſente defendendo. Ego perſcripſi tibi infra. i. in inferiore pte tabellæ: literas ſup. meas eo: exemplo: quo exemplo. i. qua forma: miſeram ad ſenatũ: aut perſcripſi tibi quo exemplo &c. ſeu prior expoſitio plus placet. priore enim de modo dyploma. i. qđ duplum dicunt & exemplũ literraũ ſuarum ſcripſerit: poſteriore tantũ formã qua ſcriptæ eẽnt. Seruus tuus fugitiuus. ſ. dionyſius noĩe anagnoſtes. i. lector tuus: aut in mẽſa aut in lectica: nõ eſt ergo pprĩũ ſed officii nomen: a uerbo ἀναγιγνώσκω qđ eſt lego: unñ ἀνάγνωσις anagnoſis lectio: dicit̃ eſſe Vardaci. i. in eo oppido in illyriis: de quo tu mandaſti mihi. ſ. ut curem comprehendendũ/ ego tamen premandaui. i. anteq̃ eo perfugeret: ut conquireret̃ terra mariq;: & profecto ego reperiã tibi. i. ad utilitatem tuam: illum/ niſi aufugerit in dalmatiam ſeu delmatiã quæ eſt pars illyriæ: & tamen. i. licet eo fugerit: ego eruã. i. auellam eũ aliquãdo. i. tandẽ inde. i. ab eo loco. Tu fac ſup. ut. ames nos. Vale. Ex caſtris Narona. i. in eo loco ad tertium idus quintileis. i. Iulias.

SI uales. Idem uatinius ex eadem puincia hanc ad Ciceronẽ dedit epistolam: in qua primũ scribit se nihil certi adhuc habere de dionysio seruo fugitiuo: sperare tãtũ posse eũ aliquãdo eruere e dalmatia. Deinde qa Cicero & Seruilius deꝓcati fuerant ꝓ quodã Pirata Catilio noĩe: quẽ Vatinius bello cœperat: adducit multas causas q̃re ei nõ debeat parcere: rogatq; Ciceronẽ ut cãm suã defendat Romæ: qa potuissent supplicationes sibi decerni ꝓ rebus in dalmatia bene gestis: Sed Cæsar q debebat referre de ea re nihil adhuc retulerat: qd iniquũ censet: cõmemorans quædã ꝑclare gesta. Deinde se totũ Ciceroni ab eo defendendũ tradit. Ordo est. Si uales bene est: ego quidem ualeo. Ego nihil adhuc extrico. i. expedio & extricis & inuolucris eruo de dionysio tuo. s. seruo fugitiuo. i. nihil adhuc certi afferre possum: & eo. i. tanto minus sup. extrico aliquid q; frigus dalmaticum/ quod eiecit sup. me: illic. i. e dalmatica: refrigerauit. i. iterũ frig generauit ẽt hic. s. ubi nunc sum. i. in hac ꝑte illyriæ. q. d. ꝓp frigus nihil hactenus potui agere: unde ẽt pigrũ a Vergilio dr̃: qa pigros facit: sed non desistam quin eruã. i. extraham quasi ferã e latebris: illũ. s. seruũ tuũ aliquãdo. i. tandẽ. Sed tamẽ tu imperas mihi oĩa dura. i. difficilia factu. Scripsisti nescio qd deꝓcationis diligentissimæ. i. qua diligentissime precatus es ne aĩaduertã in Catilium: de Catilio. s. pirata a me capto. Apagete: comicus & plauto familiaris sermo. quo more supradixit dicier ꝓ dici. Videtur autẽ græcum uerbum ab apo & ago compositũ: Nam & ago græce dicitur: ut sit apegete. i. amouete: ꝓcul agite: ut sup. cũ Sexto Seruilio nostro: nam me hercule ego amo quoq; illum. s. Seruilium: quare dixerat nostro Seruilio: sed recipitis uos. s. tam sancti & prudẽtes uiri: causas hmõi clientis. i. rei. s. piratæ q. d. id non decere. Suscipitis inq̃ defendendũ: hoĩem unũ. i. solũ crudelissimũ oĩum/ q stuprauit tot igẽuas. i. nlla seruitute sua aut maiorũ suoꝝ notatas mr̃essfamilias: & sup. q occidit tot ciues Romanos: q arripuit: disperdidit. s. tot ciues romanos: & sup. q uastauit regiones. Simul uero: homo semissis. i. uix asse & dimidio eius æstimandus: unde prius homini semissi legendũ dixi: tulit arma contra me: & cepi eum bello. s. iusto. Sed tamen mi Cicero quid possum facere. s. in hac re: qdem. i. certe ego cupio sup. facere oĩa: me hercle: qua tu imperas mihi. Ego remitto tibi. i. ad placitũ tuũ: cõdono meã aĩaduersionẽ. i. iustã punitionẽ Catilii: & suppliciũ/ quo ea usurus in eum/ quẽ cepissem/ qd possum respondere illis qui actores. i. cum sint actores & accusatores: expostulant. i. iuste & manifeste postulant: bona sua direpta. s. a Catilio: naues expugnatas aptas & uictas ab eo: ffes. liberos pentes occisos. s. ab eodẽ? q. d. nihil possum honeste respondere si eum absoluo. Me hercle/ si haberem Appium. s. pulchrum/ hoĩem cauillosum & cautum sup. adiutorem aut defensorem: in cuius locum ego sum suffectus. i. substitutus: tamen non possem sustinere hoc. i. hanc iniquissimam absolutionem: aut expostulationem tam iustam in Catilium agentium. Ergo sup. inquies quid est. s. reliquum: Ego faciam sedulo. i. seorsum a dolo diligenter omnia que sciam te uelle. Sup. Catilius defendit cõtra actores: a Quinto Volusio discipulo tuo: si forte ea res. i. fama patroni: poterit fugare

Semissis.

Vatinius Ciceroni suo Salutem dicit.

SI uales bene est: ego quidẽ ualeo. De Dionysio tuo adhuc nihil extrico: & eo minꝰ q; me frigus dalmaticum: quod illinc eiecit: etiam hic refrigerauit. sed non desistam: quin aliqñ eruam. Sed tamen omnia mihi dura imperas. De Catilio nescio quid ad me scripsisti deꝓcationis diligentissime Apagete cũ nostro Sexto Seruilio: nã me hercle ego quoq; illum amo. Sed huiusmodi uos clientis: huiusmodi causas recipitis? hominem unum omnium crudelissimum: qui tot ingenuas matresfamilias stuprauit: tot ciueis ro. occidit: arripuit: disperdidit regiones uastauit: Simul uero semissis homo cõtra me arma tulit: & eum bello cepi. Sed tamen mi Cicero quid facere possum? Omnia me hercle quidem cupio: quæ mihi imperas. Meam aĩaduersiõem: & supplicium quo usurus eram in eum quem cepissem: remitto tibi: & cõdono: qd illis respondere possum: qui sua bona direpta: naueis expugnatas fratres. liberos. parentes occisos. actores expostulant: si me hercule Appium haberem: in cuius locum suffectus sum: tamen hoc sustinere nõ possem. Quid ergo est: faciã omnia sedulo: q̃ te sciam uelle. Defenditur a Qu. Volusio tuo discipulo: si forte ea res poterit aduersarios fugare: ĩ eo maxime spes est. Nos si quid erit istic opus defendes. Cæsar adhuc mihi iniuriam facit de meis supplicationibus: & rebꝰ gestis dalmaticis adhuc non refert: quasi uero non iustissimi triumphi in Dalmatia res gesserim. Nã si hoc expectandum sit: dum totum bellum conficiam uiginti oppida sunt Dalmatiæ antiquæ: quæ ipsi sibi asciuerent amplius sexaginta. hæc nisi omnia expugno mihi supplicationes non decernuntur. Longe alia conditione ego sum ac cæteri imperatores. Vale.

poterit fugare aduersarios. s. eius: spes est maxime ĩ eo. Tu defendes nos istic. i. ubi tu es: hoc ẽ Romæ: si quid erit opus. Cæsar facit mihi adhuc iniuriã de supplicatiõibus meis: & non refertur adhuc. i. non affert in consultationẽ senatus: de rebus gestis. s. a me: dalmaticis. i. in dalmatia: quasi uero. non gesserim in dalmatia res iustissimi triũphi. i. triumpho dignissimas: Nam si hoc. s. referre de rebꝰ meis sit expectandum: dum. i. donec cõficiam. i. finiam totum bellum: uiginti oppida sunt dalmatiæ antiquæ: quæ asciuerunt idest attraxerũt sibi amplius sexaginta sup. oppidis: que dicuntur dalmatia noua: nisi ego expugno. i. capio hæc omnia supplicationes non decernuntur mihi? q. d. id iniquum esse. Ego sum: si hoc: fit longe alia quia deterior ꝓ ditione/ ac. i. q̃: cæteri imperatores. Vale.

P. Vatinius. M. T. Ciceroni. S. D.

EGo post supplicatões mihi decretas in Dalmatiam profectus sum: sex oppida ui oppugnando cepi. unum hoc qd erat maximum quater a me iam captum quattuor. n. turreis: & quattuor muros cœpi: & arcẽ eorum totã ex qua me niues: frigora: imbres detruserũt: indigneq; mi, Cicero oppidum captum: & iam confectum relinq̃re sum coactus quare te rogo si opus erit: ad cæsarem meã cãm agas: meq; tibi in omneis partes defendendum putes: hoc existimans neminem te tui amantiorem habere. Vale. Nonis decembribus Narona.

M. Cic. P. Vatinio Imperatori. S.

GRata tibi esse officia mea non miror cognoui enim te gratissimũ oĩum: idq; nũq̃ destiti ꝑdicere. nec. n. tu mihi gratiam mõ habuisti: uerũetiam cumulatissime retulisti: quam obrẽ reliqs tuis rebus oĩbus pari me studio erga te & eadem uolũtate cognosces. Quod mihi fœminã primariã põpeiã uxorẽ tuã cõmẽdas: cũ Sura nostro statim tuis literis lectis locutus sum ut ei meis uerbis diceret: ut qcqd opus esset: mihi denũciaret: & me oĩa q̃ ea uellet: summo studio: curaq; facturũ: itaq; faciam: eãq; si opus esse uidebatur: ipse conueniã. Tu tñ ei uelim scribas: ut nullã rẽ: tã magnã: neq; tã paruã putet: q̃ mihi aut difficilis/ aut parũ me digna uideat. Omnia q̃ in tuis rebus agã: & nõ laboriosa mihi & honesta uidebũtur. De Dionysio: si me amas: cõfice quãcũq; ei fidem dederis: ꝑstabo. Si uero improbus fuerit: ut est: duces eum captiuum in triumpho. Dalmatis dii male faciant: qui tibi molesti sunt: sed ut scribis: breui capientur: & illustrabunt res tuas gestas. semper enim habiti sunt bellicosi. Vale.

GGo. Principiũ est nouæ epl̃e. Ego sum ꝓfectus in dalmatiã post supplicationes decretas mihi. s. a sẽatu. ego cepi sex oppida oppugnãdo sup. ea: ui. Vnum sup. oppidum qd erat maximũ: captũ sup. est a me iã quater: cepi enĩ quattuor turres & quattuor muros: & totam arcẽ. i. qd dicunt fortelitiũ eorũ: ex qua. s. arce. niues/ frigora: imbres: detruserũt me: & o mi Cicero coactus sum ĩ digne. i. qd indigne ferendũ est relinquere oppidũ captũ: & iam confectũ. Quare rogote/ agas cãm meã ad. i. apud Cæsarem: si sit opus & putes me defendendũ tibi in oẽs partes: existimãs hoc: te neminem habere amãtiorem tui Vale. &c.

GRata &c. Nõ r̃ndet supiori epl̃e: sed alteri q̃ Vatiniꝰ egerat Ciceroĩ gr̃as ꝓ ipẽsis bn̄ficiis: pollicet igit se ĩ offõ & uolũtate pmãsurũ: monetq; ut uxori scribat eã sibi cõmẽdatissimã eẽ: & demũ mõet ut fugitiuũ ꝑseq̃t Dionysiũ uidelicet. Ordo ẽ. Ego nõ miror officia mea eẽ grata. i. accepta tibi cognoui em̃ te gratissimũ sup. eẽ oĩm. s. hominũ. & ego nũq̃ destiti ꝑdicare id: aliter tñ Appio scripsit: enĩ. i. qa: tu nec mõ. i. nõ solũ habuisti. s. ĩ aĩo: gr̃am mihi: uerũ ẽt retulisti i. reddidisti re ipa. sup. gr̃am: cumulatissie: q̃ obrẽ tu cognosces pari studio & eadẽ uolũtate erga te: sup. ĩ reliqs rebꝰ tuis oĩbꝰ. Quod i. qa tu cõmẽdas mihi fœminã ꝑmariã. Põpeiã. s. noĩe uxorẽ tuã: ego locutꝰ sũ statĩ lectis lr̃is tuis. i. postq̃ legerã lr̃as tuas: cũ Sura nr̃o s. familiari: ut diceret ei. i. uxori tuæ: uerbis meis. i. noĩe aut ex mãdato meo: ut sup. ipsa denũciaret mihi qcqd opꝰ eẽt sup. illi: & me facturũ sup. eẽ: oĩa q̃ ea: uellet: summo studio q; cura sup. sũma: & si uidebit opꝰ. i. opæpretiũ eẽ: ego ipse. i. egomet: ꝓueniã eã. i. ibo ad eã. Tñ ego uelĩ sup. ut: tu scribas ei: ut nullã rẽ putet neq; tã magnã neq; tã puã: q̃ uideat mihi aut difficilis: si sit sane magna/ aut parũ digna me. i. opa mea si sit nimiũ ꝑua & facilis. Omnia q̃ agã in tuis rebꝰ: uidebunt mihi: & nõ laboriosa. i. non difficilia nec multi laboris/ & honesta. Cõfice. i. cõsumma & finẽ fac de Dionysio. s. seruo fugitiuo ut redeat: si amas me: quãcũq; fidẽ dederis. i. qcqd ei ꝓmiseris de me: utpote q; eũ nõ cædeat: nec minus amet: aut ꝓpterea uituperet & similia. Ego ꝑstabo. i. exhibebo & seruabo sup. eã. Si uero fuerit improbꝰ. i. ꝓprobãdus & incorrigibilis: ut est: duces eum captiuũ in triumpho. Dii male faciant Dalmatis qui sunt molesti tibi: sed ut scribis/ ipsi capiantur breui. Ridicula est & assen-

tatoria imprecatio in hostes propterea q̃ non sinunt se capi ad uoluntatem hostilis imperatoris cupientis de eis triumphare:& illustrabunt.i.illustriores & clariores facient res tuas gestas:quia quanto uictoria fuerit difficilior:& quanto hosti s fortior & animosior: tanto corona ac triũphus cõtinget gloriosior:unde addit:enim i.quia ipsi.s.Dalmatæ habiti.i.existimati & reputati aut inuenti sunt semper bellicosi. Et eam ob rem dicunt Alexandrium regem noluisse cum Amazonibus cõfligere:cum uictoria parum honoris: utpote de muliercularis:haberet:& fuga æternũ dedecus.Blãditur ergo Cicero Vatinio. Imitanda tamẽ est alioq̃ epla.

QOram &c. Lucius Luceius uir dicendi peritissimus, Italici ciuilisq̃ belli historiã scribebat in q̃ se facturũ mentionẽ gestorũ a Cicerone significauerat:uerum cũ Cicero audissimus esset gloriæ:uideretq̃ Luceiũ rem differre stimulat eũ :monetq̃ quæ & q̃ forma de se scribi uelit:q̃ si Luceius recusauerit ipse perscripturus sit/magnorũ uirorum exẽplo.Ordo est.Pudor quidã :pene.i. quasi:subrusticus.i.aliquãtũ rusticus & agrestis:rustici aũt uerentẽ sæpe ubi uereri nõ debeant/eo q̃ nesciũt quãdo bene faciant:deterruit me conãtẽ sæpe hæc eadẽ agere.i.tractare tecũ:corã.i.in ꝓsentia.q̃ ego absens exponã.i.declarabo nõ audacius. Enim.i.quia: epistola non erubescit:&ita longe audemus plura scripto q̃ uerbo petere. Ego ardeo.i. uror/cupiditate incredibili/neq̃ reꝑhẽdenda:ut ego arbitror/qa dere hõesta:uidelicet ut nomẽ nostrũ illustretur.i.nobilitetur &clariꝰ fiat & celebretur.i.celebre fiat:scriptis tuis. Quod.i.quã rem:etsi.i.q̃q̃:ostendis mihi sæpe te esse facturũ:tamen uelim:sup.ut:ignoscas huic festinationi meæ. Enim.i. qa genus:scriptorũ tuorũ:&.i.q̃q̃ erat sp spectatũ &.i.optatũ a me/uehemẽter:tñ uicit.i. supauit:opinionẽ meã.i.elegãtiꝰ &meliꝰ ẽ q̃opiabar& uel cœpit.i.affecit quasi captiuũ/uel ĩcẽdit.i.inflãmauit:me ita:ut cuperẽ rũores nostros.i.sermones incertorũ authorũ q̃ habentẽ de rebus a me gestis:cõmẽdari.i.laudari/aut cõmitti/monumẽtis tuis.i.testimoniis scriptorũ tuoꝝ:q̃ legentẽ moneãt rerũ a me gestarũ:q̃/ꝑ per q̃ celeriter:Rerũ genus locutiõis: ꝑsertim apud Ciceronẽ:in quo q̃ pro ualde ponat cũ positiuo:nã sẽdm Vallã dicendũ esset q̃ celerrime:nisi fortassis dicas: q̃.i.o q̃tũ celeriter:sicut in andria Terentii:Reiecit se in eã flens: q̃familiariter.i.o q̃tum familiariter ut exponit Valla:cum possit dici q̃ ꝑ perq̃ positũ ut hoc loco.Nõ enim solũ cõmemoratio posteritatis.i.eoꝝ qui post nostrã ætatẽ futuri sunt:rapit me ad quandã spem ĩmortalitatis.s.famæ & nominis:sed ẽt illa cupiditas ut uiui perfruamur authoritate testimonii tui:uel iudicio beneuolentiæ.s.tuæ in me:uel suauitate ingenii.s. tui:in cõtexẽdis historiis:uiui inquã.i.tãtisper dũ uiuamus.Nam non dubitat quin cessante inuidia:ut post obitũ inuisorum fieri solet:uirtus defuncto in honore sit.Neq̃ tñ cũ scribebam hæc.i.has lras:eram nescius.i.nõ ignorabam/quantis oneribus rerum susceptarũ.s.a te:ut eas perscribas: & in debitam formam historiæ digeras:& institutarum.i.inceptarum iam/unde instituere est quasi a primordiis rerum erudire quẽq̃:& inde institutum dicitur quasi propositum & inceptum.instituta uero mores a principio alicuius ciuitatis instituti. Institutiones aut em sunt formæ & rationes instituendi ac preceptiones ut Valla obseruauit/tu premerere idest quasi obruereris:hoc est quantæ molis sit rem talem perficere.

Sed qa uidebã historiã belli Italici.i. socialis:qd cũ Italis a Romãis gestũ est : & ciuilis qd iter ciues Romãos gestũ ẽ:de quo Appianus scripsit:eẽ iã pene.i.q̃si pfectã a te:dixeras aũt mihi te uelle ordiri.i.ex ordĩe aggredi:aut incipere:reliquas res nolui deesse mihi.i.honori meo:quin admonerem te ut cogitares:ne idest an malles idest magis uelles contexere idest sub uno filo & ductu oõnis per modum rapsodiæ ꝓscribere:nostra.i.res

Quã cum positiuo.

Institutões Instituta.

Sed qa uidebã Italici belli & ciuilis historiã iã pene a te esse ꝑfectã:dixeras aũt mihi te reliq̃s res ordiri:deeẽ mihi nolui.qn te admonerẽ: ut cogitares cõiuncte ne malles cum cæteris rebus nostra cõtexere:an ut multi græci fecerunt:Calisthenes troicum bellum:Timæus Pyrrhi:Polybius Mumãtinũ : qui oẽs a perpetuis suis

historiis ea

historiis ea:q̃ dixi bella:separauerũt:tu quoq̃ item ciuilẽ coniurationẽ ab hostibus externisq̃ bellis seiungeres:eqdẽ ad nostrã laudẽ nõ multũ uideo interesse: sed ad ꝓperationẽ meã qddã interest:nõ expectare donec ad locũ uenias:ac statim cãm illã totã & tps arripere.Et simul si uno argumẽto: unaq̃ in psona mens tua tota uersabit:cerno iã aõ quãto oõa uberiora:atq̃ ornatiora futura sint.Neq̃ tñ ignoro q̃ impudẽter faciam:q primũ tibi tãtũ oneris imponã:põt enim mihi denegare occupatio tua:deinde etiam ut ornes me postulem:Quid si illa tibi non tantopere uidentur ornãda? Sed tamen qui semel uerecũdiæ fines transierit: eum bene & nauiter oportet esse impudentem.Itaq̃ te plane etiam atq̃ etiam rogo:ut & ornes ea uehemẽtiꝰ:q̃ fortasse sentis:&ĩ eo leges historiæ negligas:gratiamq̃ de qua suauissime quodam in procemio scripsisti:& a qua te affici non magis potuisse demonstras q̃ Herculem Xenophõtium illum a uoluptate : ea si me tibi uehementius commendabit:ne aspernere: amoriq̃ nostro plusculum etiam q̃ concedit ueritas largiare Quod si te adducemus:ut hoc suscipias:erit ut mihi persuadeo materies digna facultate & copia tua. A principio enim coniurationis usq̃ ad reditum nostrum uidetur mihi modicum quoddam corpus confici posse: in quo & illa poteris uti ciuilium coniurationum sententia:uel in explicãdis causis rerum nouarum:uel in remediis incommodorum:cum & reprehẽdes ea quæ uituperanda duces &q̃ placebunt exponẽdis rationibus comprobabis.Et si liberius:ut consueuisti : agendum putabis:multorum in nos perfidiam:insidias:ꝑditionem notabis.Multam etiam casus nostri tibi uarietatem in scribendo suppeditabunt plenam cuiusdam uoluptatis:quæ uehementer animos hominum in legendo scripto retinere possit. Nihil enim est aptius ad delectationem lectoris q̃ temporum uarietates:fortunæq̃ uicissitudinis : que etsi nobis optabiles in experiendo non fuerunt in legendo tamen erunt iucundæ.Habet enim preteriti doloris secura recordatio delectationem:cæteris uero nulla perfunctis propria molestia casus alienos sine ullo dolore intuentibus etiam ipsa misericordia est iucunda.

a nobis gestas:cũ cæteris rebus:an ut multi græci fecerũt: ut pote Calisthenes sup. fecit seorsum bellũ troicũ. Timæꝰ sup.bellũ Pyrrhi epirotarũ regis cũ Tarẽtinis ꝓtra Romanos bellũ gerẽtis. Polybius numãtinũ sup. bellũ:q̃ oẽs sepauerũt ea q̃ dixi bella:a ppetuis.i.cõtinuatis historiis suis:hoc ẽ ea bella seorsũ scripserũt:& in Rapsodia alioꝝ non posuerũt:ut nostris tpibus Ant.Sabellicꝰ põter Rapsodiã ab ordĩe mũdi scripsit seorsũ res uenetoꝝ:tu quoq̃.i.ẽt tu.itẽ.i.siliter seiungeres.i.segregares:cõiurationẽ ciuilẽ.s. Catilinæ & socioꝝ:ab hostibꝰ & a bellis externis:eqdẽ.i.ego qdẽ:uideo itereſſe.i.referre nõ multũ/ad laudẽ nostrã.i. quãtũ sit ad laudẽ nostrã:sed qddã.i.q̃dã certa res:interest ad ꝓperationẽ meã/non expectare donec.s. scribẽdo cætera:uẽias ad locũ ubi ciuilia bella essent scribenda:& arripe statim/cãm illã totã.s.suscepti ac opꝑsti belli ciuilis:& tps.i. qbꝰ ꝓsulibꝰ oppssum sit.Et sil.i. ꝑter ꝓperationẽ meã:cui sic facilius satisfiat:ego cerno iam aõ:Cernere ẽm ꝓprie ad exteriora pertinet:unde adiecit aõ: quãto oõa futura sint ulteriora atq̃ ornatiora:si mens tua uersabitur tota in uno argumẽto.i.in una materia: & in una psona:significat psonã suã:q̃si uero collega nihil egerit Neq̃ tamẽ ignoro q̃ i.q̃tũ ipudenter faciã:q primũ imponã tibi tãtũ oneris:occupatio enim tua põt mihi denegare.s.qd peto:deinde q postulẽ etiam ut ornes me.i.honorifice de me scribas. Quid sup.dicẽdũ sit:si illa.s.q̃ peto:nõ uideant tibi ornãda.i.laudibus decorãda:tantope.s.ut ego postulẽ.q.d.obmutescendũ sit:sed tamẽ oportet eũ q transierit semel fines uerecundiæ.i.qui semel in uerecũde egerit aut petierit:esse impudentẽ bene.i.multũ : & nauiter i.strẽnue:alioqui rubore suffunderetur.Itaq̃.q.d.qa semel uerecũdiæ fines trãsiui: ego rogo te plane.i.manifeste:etiam atq̃ etiã: ut &.i.simul ornes ea.s.q̃ a me gesta sunt:uehementius q̃ sentis fortasse.s.ornãda esse:&negligas in eo leges historiæ:quarum pria est: oõa uere & nihil ad gratiam alicuius dicere: & ne aspernere.i.ne contemnans:gratiam illam:de qua scripsisti suauissime in quodam procemio : scilicet q̃ multos subuertat & a uero deflectat:a qua demonstras te : non potuisse affici idest mouerí a uero magis quã Herculem illum scilicet nobilissimum:Xenophõtium idest de quo scribit Xenophon: Quomodo scilicet ut narratur ĩ primo officioꝝ.Hercules ĩ desertũ abductꝰ:uidit duas uias:alterã uoluptatis:q̃ amœnissia erat: seduoluptatẽ mortẽ habebat ĩ exitu:alterã uirtutis q̃ aspauerba, et ardua ĩ ꝓncipio ĩmortalitatẽ ꝓmittebat in exitu:grauibꝰ uerbis uoluptatẽ ĩcrepitãs uir

Cerno

Herculis ad

tutẽ ẽ cõplexus:potuisse.s.affici a uoluptate.q nullomõ affici potuit:si ea.s.gr̃a:cõmẽdabit me uehemẽtius.s.q̃ deceat:& largiare.i.indulgeas amori nr̃o plusculũ.i.aliq̃to plus:ẽt q̃ ueritas cõcedit. Quod si adducemus te.i. ꝑsuadebim⁹ tibi:ut suscipias hoc.s.bellũ catilinariũ ꝑscribẽdũ:erit ut ꝑsuadeo mihi materies digna faculta/te.i.facili ꝑtãte & copia.i.abũdãtia tua.s.in scribẽdo.Eñ.i.qa:quoddã corpus modicũ.i. quoddã uolumẽ aut q/dã tractat⁹ p se:uĩ mini posse cõfici:cõpleri a prĩcipio cõiuratiõis usq; ad redditũ nostrũ.s.ab exilio : in quo.s. corpore poteris uti/&.i.etiam illa sñia ciuilium coniurationum.i.que lata est in coniurationes ciuiles:sunt q legant scientia.i.cognitione:uel in explicandis causis rerum nouarum.i.cur res innouatæ sint a coniuratis.s. ob æs alienum:uel in remediis incõmodorum que.s.secuta fuissent:repete:explicandis:cum &.i.simul repre/hendas ea q̃ duces.i.existimabis uituperanda:& sup. dum comprobabis explicandis rationibus.i.explicando rationes:sup.eorum:que placebunt.Et si putabis agendum liberius ut consueuisti sup.agere in descriptione rerum:tu notabis perfidiam/insidias/proditionem multorũ in nos .Casus ẽt nostri.i.uaria euenta:aut erũnæ: suppeditabunt.i.subministrabunt tibi in scribendo uarietatem plenã cuiusdam uoluptatis:q̃.s.uoluptas pos/sit retinere uehemẽter aĩos hoĩm in legẽdo scripto.i.eo qđ scriptum est. Nihil eñ est aptius ad delectationẽ lectoris:q̃ uarietates tꝑorũ:& uicissitudines fortunæ.q̃.s.uicissitudĩes/etsi.i. q̃q̃ nõ fuerũt optabiles nobis ex periendo.i dum eas experiremur:erunt tamen iucũdæ in legendo.i.dũ a nobis legenť.Enĩ.i.qa recordatio se/cura.i.sine timore & cura/doloris ꝑteriti/habet delectationẽ:uero ꝓ sed:ẽt ipsa misericordia est iucunda cæ/teris nulla.i.nõ ulla/nõ ꝑfunctis ulla propria molestia:intuẽtibus.i.dũ uident casus alienos sine ullo dolore.

Quẽ eñ&c.Probat iucũdã esse lectionẽ alienæ cladis q misericordia ꝓseq̃mur exemplo Epaminũdæ thebãi ĩpatoris fortissimi &philosophi acutissimi q ꝯ lacedæmonios uiriliter pugnãs letale uuln⁹ accipit relatusq; ĩ castra q̃siuit nũ scutũ ademisset hostis:qđ ut saluũ audiuit osculat⁹ ẽ ipm tanq̃ sociũ laboris deĩde sciscitãdo audiẽs suos uicisse lubẽs expirauit.Ordo ẽ.Eñ.i.qa Epaminũdas ille.s. nobilissimus ĩperator thebanorum moriẽs apud Mãtiniã aut ut strabo scribit: Mãtineã: Est aũt locus ubi ꝑliũ cũ lacedæmoniis cõmisit:quẽ nostrũ nõ delectat cũ q̃dã miseratiõe q.d.nullũ nõ:& ita unũquẽq; delectat ? Qui iubet.s.ut narratť in historiis q̃ rẽ q̃si ꝑsentẽ oculis legẽtiũ exhibẽt:unde presenti utitur tꝑe:tũ deniq;.i.tũc primũ:spiculũ.i. telũ acutũ:auelli.s.e corpore suo:postea q̃ dictũ ẽ ei percõtanti.i.disq̃renti nũ clypeus ablat⁹ sit: clypeũ eẽ saluũ ita sup.auelli spiculũ:ut etiã morereť in dolore uulneris æquo aĩo cũ laude.Cuius studiũ nõ teneť erectũ.i. uigilãs & attentũ in legendo.i.dũ legit historiã Themistoclis ducis athenieñ.fortissimi cui⁹ adulescẽntiæ prima gloria & futuræ imperatoriæ uirtutis prĩa indoles apparuit eo ꝑlio q̃ duce Melciade Persæ sub Dario rege uicti fusiq; sunt.Deinde dux belli aduersus Xerxem fact⁹:nõ solũ patriã sed uniuersam græciã a barbaroꝝ seruitute liberauit:ut scribit Iustin⁹ lib.ii.Is postea p inuidiã suis ciuibus in exiliũ actus: deĩde cũ magna oĩm lætitia reuocatus est.Cuius ĩquã studiũ nõ tenetur erectum in legendo fuga.i. per fugã: & reditu.i.p reditũ honorificũ thẽistoclis.q.d.nullius nõ retineť & ita uniuscuiusq; retieť:& ẽ aptũ exẽplũ ꝓ fuga redituq; Ciceronis. Etiã ordo ipse.s.series/annaliũ.i. libroꝝ qb⁹ singulorũ annos magistratus & gesta p seriem scribunť.Hoc enĩ exigit ordo historiæ ut ꝑ/mũ gesta prĩa scribanť ; Poeseos sæpe ꝯ unũ

Epaminundas.

Themistocles.

Quẽ eñ nostrũ ille moriẽs apud Mãtinã Epaminundas nõ cũ quadã miseratione delectat:q tũ deniq; sibi auelli iubet spiculũ/posteaq̃ ei pcõtanti dictũ est/clypeum esse saluũ:ut ẽt in uulneris dolore æquo anĩo cũ laude moreretť.Cuius studiũ in legẽdo nõ erectũ Themistoclis fuga redituq; retineť.Etiã ordo ipse ãnaliũ mediocriter nos retinet quasi enumeratione fastorũ. At uiri sæpe excellentis ancipites uariiq; casus habent admirationem/lætitiam/molestiam/spem/timorem. Si uero exitu notabili concluduntur:expletur animus iucundissimæ lectionis uoluptate.Quod mihi acciderit optatius:si in hac sententia fueris:ut a continentibus tuis scriptis in quibus perpetuam rerum gestarum historiam complecteris secernas hanc quasi fabulam rerum euentorumq; nostrum.Habet eñ uarios actus: multasq; actiões & consiliorum & temporum . Ac nõ uereor ne assentatiuncula quadam aucupari tuã gratiã uidear:cũ hoc demonstrem me a te potissimũ ornari:celebrariq; uelle.Neq; eñ tu is es:q sis nescius/& q eos magis qui te non admirentur inuidos:q̃ eos:q laudent:assentatores arbitrere.Neq; aũt ego sum ita demens:ut me sempiternæ gloriæ per eũ cõmendari uelim:qui non ipse quoq; in me commendãdo propriã ingenii gloriam consequatur . Neq; enim Alexander ille gratiæ causa ab Appelle potissimũ pingi: & a Lysippo fingi uolebat:sed q illorum artem cũ ipsis tum etiam sibi gloriæ fore putabat.Atq; illi artificis corporis simulachra ignotis nota faciebãt : que si uel nulla

sint nihilo

sint nihilo sint tñ obscuriores clari uiri. Nec min⁹ enĩ est Spartiates Agesilaus ille phibẽdus:q neq; pictam: neq; fictã imaginẽ suã passus est esse : q̃ q in eo genere laborarũt.Vnus eñ Xenophontis libellus in rege laudãdo facile oẽis imagines hoĩes:statuasq; supauit.Atq; hoc ꝑstãtius mihi fuerit:& ad lætitiam animi: & ad memoriæ dignitatẽ:si in tua scripta puenero:q̃ si i cæteroꝝ:q nõ ĩgeniũ mihi solũ suppeditatũ fuerit tuũ:sicut Timoleontia Timæo:aut ab Herodoro Themistocli:sed etiam authoritas clarissimi & spectatissimi : & in repu.maximis/grauissimisq; causis cogniti : atq; in primis probati uiri : ut mihi non solum preconium: quod cum in Sigæum uenisset Alexander ab Homero Achilli tributum esse dixit : sed etiam graue testimonium impartitum clare hominis : magniq; uideatur. Placet enim Hector ille mihi Neuianus: qui non tantum laudari se lætatur: sed addit etiã a laudato uiro.

Flaccus Ordinis hæc uirtus est & uenus: aut ego fallor:Vt iam nũc dicat iã nũc debentia dici:Plæraq; differat &ꝑsens in tꝑs omittat: i.ut aliqua quo ordĩe gẽsta sunt dicat poeta: aliqua lõge postea.i. inuento loco breuiter narrandi:retinet nos in legẽdo mediocriter q̃si enumeratiõe fastorũ.i.libroꝝ in qbus totius anni p ordinẽ festa cũ causis eorũ scribunť.Talia eñ ꝓ cuiusq; affectiõe & ut dicunt deuotiõe libẽter leguntť.At casus ancipites.i.dubii:&uarii/uiri excellẽtis hñt sæpe admirationẽ:lætitiã molestiã:qa affecti illis dolemus aduersis legẽdis.spem.timorẽ.Vero.i.sed:si sup.tales casus concluduntť exitu notabili.i.insigni:ut de suo exitu ꝑtẽdit Cicero:sed finalẽ exitũ nõ uidebat hæc scribẽs animus explet⁹ uoluptate lectionis iucũdissimæ.Quod acciderit mihi.i. ĩ historia mea optatius:si:fueris ĩ hac sñia: si decernas.i. separes a scriptis tuis cõtinẽtibus.i. cõtinuatis & ꝑpetuo filo currentib⁹.in qbus cõplecteris ꝑpetuã.i. nõ interruptã historiã rerũ gestarũ:hanc q̃si fabulã.i.ut fabulosam narrationẽ/q̃ a poetis solet interseri ad uoluptatẽ legentium:rerũ &euentorũ.i.eorũ que eue/

idem ap: i. folio 207 col. i.

[redacted]

nerũt nobis.Vt Valla notat in singulari dr̃ hic euẽtus.tus.tui.in plurali hæ euenta torũ : sed ẽt euentus legi/ Euenta.
mur:& euẽta sunt sæpe q̃ euenerũt:euẽtus ẽ modus eueniẽdi. Eñ.i.qa:sup.hæc historia nr̃a:habet uarios act⁹. sicut in comediis qnq; solẽt eẽ actus/q tũc finiunť dũ ꝓscœniũ derelinquiť uacuũ : & multas actiões.s.in foro habitas:cõsilioꝝ &tẽporũ.i.ꝓ uarietare tẽporũ:& qa uarios actus habet:bñ q̃si fabulã dixit Ac nõ uereor ne uidear aucupari.i.captare/quo aucupes captãt & inescãt aues suaui aliquo bolo ꝓposito:q̃dã assentatiũcula.i.leui assentatiõe:gratiã tuã:cũ demõstrẽ hoc:uidelicet me uelle ornari & celebrari potissimũ a te. Neq; tu es is.i. talis:q i.ut/sis nescius:&q nõ arbitrere magis inuidos eos q nõ admirenť te:q̃ assentatores eos q laudẽt te.Ne Neq; aũt.
q; aũt::Valla diceret neq; uero:ego sum ita demẽs/ut uelim me cõmẽdari sẽpiternæ gloriæ p eũ q nõ cõsequatur quoq;.i.ẽt:ꝓpriã gloriã ingenii in me cõmẽdãdo.i.laudãdo:aut cõmẽdãdo gloriæ sempiternæ.Neq; enim Alexander
Alexãder ille.s.nobilissim⁹ Macedonũ rex:uolebat pingi.s.colorib⁹ in tabella aut peplo seu muro:potissimũ ĩ ꝑcipue ĩmo scđm quosdã solũ:ab Apelle nobilissimo & artificiosissimo pictore:cã gratiæ.i.beneuolẽtiæ qua Appelles
ꝓseq̃bať Appellẽ:& fingi.i.sculpi aut fundi seu cõflari & ad uiuũ in imagine exprimi a Lysippo optĩo plaste Lysippus.
& statuario:repete cã gratiæ:sed q putabat artẽ illorũ fore gloriæ.i.ad gloriã:cũ.s.ita fuerit q ipsis:tũ ẽt sibi. unde Flaccus in epl̃is.Edictũ fecit ne qs se ꝑter Apellẽ Pingeret/aut ali⁹ Lysippo duceret ære.Atq; illi artifi/ Ignotus
ces faciebãt simulacra.i.effigies corporis nota ignotis.i.externis &ignorãtibus:q̃.s.simulacra si uel.i.ẽt nulla sint/tñ clari uiri nihilo.i.in nullo sint obscuriores.Nec eñ Agesilaus ille.i.notissim⁹:spartiates.i.Lacedæmo Agesilaus.
niorũ rex Sparte genitus:nã Lacedæmon & Sparta seu sparte una est ciuitas:phibẽdus.i.cõmemorãdus ẽ minus q neq; passus est imaginẽ suã eẽ pictã neq; fictã:q̃ sup.ii q laborarũt multũ in eo genere.i. q se fingi & pingi auxie curauerũt.Eñ.i.qa unus libellus Xenophontis supauit in eo rege laudãdo facile oẽs imagines & statuas hoĩm qđ poematis tribuit Horati⁹ dicẽs.Neq; eñ p ahenea signa.Quod p uatis opus mores animiq; uirorũ claroꝝ apparẽt.Atq; hoc fuerit mihi ꝑstãtius.i.efficacius/& ad lætitiã animi:& ad dignitatẽ memoriæ/si puenero in tua scripta.i.si a te script⁹ fuero:q̃ si sup.puenero:in cæterorũ sup.scripta:q nõ solũ ingeniũ tuũ Timoleon.
fuerit suppeditatũ.i.admĩstratũ & ĩpẽsum mihi:sicut ĩgẽiũ suppeditatũ ẽ Timoleõti a Timeo:q Timoleõtem Corĩthiũ uirũ lõge clarissimũ ut q patriã tyrãnide & Siciliã seruitute liberauerit:descripsit:Aut Themistocli ab Herodoto:q Themistoclẽ descripsit:uult dicere q nõ solũ historia sua clarior & nobilior erit q a tali ĩgẽio ꝑscripta sit:ut historiæ Thẽistoclis &Timoleõtis clariores sũt pp ĩgẽia describẽtiũ:sed ẽt authoritas uiri clarissimi & spectatissimi & cogniti ĩ rep.causis maximis & grauissimis/atq; in primis ꝓbati sup.erit mihi suppeditata:ut nõ solũ ꝑconiũ i.buccinatio:qđ.i.q̃le Alexãder.s.magn⁹ cũ uẽisset in Sigæũ.i.Sigæi maris ꝓmontoriũ Alexan. ad
ubi erat sepulchrũ Achillis:dixit eẽ tributũ Achilli ab Homero:dixit eñ o fælix Achilles cui magni Homeri sepulchruz
diuĩo ĩgẽio & ore cani ꝯtigit:sed ẽt graue testimõiũ clari &magni hoĩs:uideať ĩptitũ.i.ĩpẽsũ mihi.qđ pulchrũ Achillis.
eẽ docet dicẽs.Placet eñ mihi Hector ille Næuian⁹.i.q a Neuio ĩ fabula ĩduciť:q nõ tñ lætať se laudari:sed addit ẽt a laudato uiro:Valla tñ in epl̃a nũcupatoria elegãtiarũ dicit ut ille apud Acciũ inq̃t.Gaudeo abs te lau/ Hector
dari pr̃ laudato uiro.uñ oportet aut idẽ ab Accio dictũ eẽ:aut memoriã Vallæ lapsam:cũ Acciũ ꝓ Næuio citet Næuianus.

Quod si a te hoc ĩpetro: nõ est si qua te res impedierit: Neq; eñ fas esse arbitror qcq̃ me rogãtẽ abs te nõ ĩpetrare: cogar fortasse facere qđ nõnulli sæpe rep̃hẽdũt: scribã ipse de me multorũ tñ exẽplo: & clarorũ uirorꝝ. Sed qđ te nõ fugit: hæc sunt in genere uitia: & uerecũdius ipsi de se scribãt: necesse est: si qd est laudãdũ & p̃tereãt: si qd rep̃hẽdẽdũ est. Accidit ẽt: ut mĩor sit fides minor authoritas: multi deniq; rep̃hẽdãt: & dicãt uerecũdiores esse p̃cones ludorũ gymnicorũ q cũ cæteris coronas ĩposuerũt uictoribus eorũq; noĩa magna uoce ꝓnũciauerũt cũ ipsi añ ludorũ missionẽ corona donent aliũ p̃conẽ adhibebãt ne sua uoce ipsi se uictores esse predicent. Hæc nos uitare cupimus: & si recipis causam nostram: uitabimus: idq; ut facias rogamus Ac ne forte mirere: cur eum mihi sæpe ostenderis te accuratissime nostrorum temporum cõsilia: atq; euentus literis mandaturum: a te id nunc tãtopere: & tam multis uerbis petamus. Illa nos cupiditas incẽdit: de qua initio scripsi: festinationis: q alacres animo sumus: ut & cæteri uiuentibus nobis ex libris tuis nos cognoscãt: & nosmetipsi uiui gloria nostra perfruamur. His de rebus quid acturus sis: si tibi non est molestum rescribas mihi uelim. Si enim suscipis causam: conficiam commentarios rerum omnium: sin autem differs me: in tempus aliud: coram tecum loquar: tu interea non cessabis: & ea quæ habes instituta perpolies nosq; diliges. Vale.

Quod. s. abs te laudari: si nõ impetro: hoc ẽ si q̃. i. aliq̃ res ĩpedierit te. Neq; eñ arbitror fas esse me rogãtẽ nõ ĩpetrare qcq̃ abs. i. a te cogar fortasse facere ist qđ nõnulli rep̃hendũt sæpe: hoc ẽ ipse scribã de me: tamẽ sup. id faciã exẽplo multorꝝ & clarorũ uirorum. Sed: qđ te nõ fugit. i. qđ bene scis: hæc uitia sunt ĩ eo genere. s. se scribẽtiũ: q. s. necesse ẽ sup. ut ipsi scribãt uerecũdius de se, si qd est laudãdũ: & p̃tereãt siqdẽ reprehẽdẽdũ. Accidit ẽt ut minor sit fides: & sup. minor authoritas: & sup. deniq; ut multi rep̃hẽdãt & dicãt p̃cones. i. cõmẽdatores & tubicines publicos ludorꝝ gymnicorꝝ. i. palæstritarũ q nudi sese exercẽt: eẽ uerecũdiores. s. q̃ rerũ suarũ descriptores: q. s. p̃cones gymnici cum. i. postq̃ ĩposuerũt: cæteris uictoribꝰ coronas. & ꝓnũciauerũt noĩa eorꝝ magna uoce: cũ ipsi. s. p̃cones donent. s. si bene functi: fuerit offõ: corona ãte missionẽ. i. dimissionẽ & ꝯsũmationẽ ludorũ: adhibeãt aliũ p̃conem ne ipsi p̃dicẽt sua uoce: se eẽ uictores. s. si offõ p̃conũ. Nos cupimꝰ uitare hæc. s. uitia seipsos describendũ: & uitabimꝰ si recipis cãm nostrã. i. aggrederis onꝰ describẽdi res nr̃as: et rogamꝰ ut facias id. Ac ne mirere forte, cur petamus a te id nũc tãtope et tã multis uerbis: cũ ostẽderis mihi sæpe te mãdaturũ lr̃is. i. descriptusꝝ

Euentus. accuratissĩe ꝯsilia tp̃orꝝ nr̃orꝝ: atq; euẽtus. i. exitꝰ fortuitos: unde patet apud Ciceronem q̃q; euẽtꝰ dici: Respõsio. Illa cupiditas ĩcendit nos: de q̃ scripsi initio. s. ep̃le: uidelicet festinatõis q sumꝰ alacres. i. arrecti et læti aĩo et ut et. i. sil': cæteri cognoscant nos ex libris tuis: nobis uiuentibꝰ. i. dũ adhuc uiuemꝰ: et nosmetipsi uiui. i. adhuc uiuẽtes: p̃fruamur gl'ia nr̃a. i. fructũ ultimũ et uoluptatẽ capiamus ex gl'ia nr̃a. Velim sup. ut rescribas mihi: qd acturus sis is de his rebꝰ: si nõ ẽ molestum tibi. s. rescribere. Si eñ suscipis cãm. i. negociũ hoc p̃scribendũ: ego ꝯficiã cõmentarios. i. breuiaria et sũmaria, oĩum rerꝝ. s. a me gestarꝝ. Sinautem. i. sed si: differs me. i. uoluntatẽ meã aut res meas ĩ aliud tp̃s: ego loquar tecũ corã. i. facie ad faciem qđ nunc se dixit erubuisse. tu nõ cessabis. i. non eris ocio us ĩterea: et perpolies. i. ad summam politionem perduces: ea que habes instituta. i. incepta: et diliges nos. Vale.

Quãq̃ &c. Bell' ciuilibꝰ et Cæsaris tyrãnide rep. afflicta cũ Cicero mœstissimus se ĩ agrũ ne talia uideret abstulisset: scripsit ad eũ Luceiꝰ cõsolatorias lr̃as: qbus nũc Cicero respõdẽs ait se magnũ fructũ ex illis cepisse: et uelle acqescere: et se ad lr̃arũ studia trãsferre sicut Luceiꝰ mõuerat. Ordo ẽ. Quãq̃ ip̃a cõsolatio lr̃arꝝ tuarꝝ est gratissĩa mihi, declarat eñ sũmã beneuolẽtiã ꝯiũctã pari prudẽtia: ubi gr̃a p̃põnis abltũs regit: tñ ego cepi ex lr̃is tuis illũ fructũ uel. i. ẽt maximũ, q cognouite cõtẽnẽtẽ p̃clare res humanas et paratũ atq; armatũ optĩe cõtra fortunã. Quã laudẽ sapientiæ qdem statuo maximã. s. nõ pẽdere. i. nõ eẽ suspẽsũ ad salutẽ

M. C. S. Dicit. L. Luceio. Qu. filio.

Quãq̃ ipsa consolatio literarum tuarum mihi gratissima est: declarat enim summã beneuolentiam coniunctam pari prudentia: tñ illũ fructũ ex tuis literis uel maximũ cepi: q te p̃clare res humanas cõtẽnentẽ: & optĩe cõtra fortunam paratum: armatumq; cognoui. Quam equidem laudem sapientiæ statuo esse maximam: non aliũde pendere: nec extrinsecus aut bene: aut male uiuendi suspensas habere rationes. Quæ cogitatio cũ mihi nõ oĩno excidisset etenim

dissset: etenim penitus insederat: ui tamen tempestatũ & concursu calamitatum erat aliquantum labefacta: ta atq; conuulsa: cui te opitulari: & uideo & id fecisse etiam proximis literis: multumq; profecisse sentio.

habẽdã aliũde. s. q̃ a se: nec nr̃e rõnes uiuẽdi bene aũt male suspẽsas extrĩsecꝰ: unde illđ p̃sianũ, nec te q̃siueris extra. Que cogitatio cũ nõ excidisset mihi oĩno. i. cũ adhuc ĩ memoria aliquatenꝰ eẽt: etẽñ. i. qa certe: ista insederat. i. sedẽ occupauerat, penitus. i. penes ĩteriora. s. cordis tamẽ erat laberacta atq; cõnulsa aliquãtulũ ui. i. uiolẽtia tempestatũ. i. malorũ tp̃orũ & cõcursu. i. subita accumulatiõe calamitatum. Cui s. cogitationi ego uideo te opitulari & sentio te fecisse etiam proximis literis profecisse multum.

Itaq; q hoc sæpius dicendũ ubiq; nõ significãdũ solũ: sed ẽt declarãdũ arbitror: nihil mihi esse potuisse tuis literis gratius Ad cõsulãdũ aũt cũ illa ualẽt: q̃ eleganter copioseq; collegisti: tũ nihil plus: q̃ q firmitudinẽ: grauitatẽq; animi tui p̃spexi: q̃ non imitari turpissimũ existimo. itaq; ẽt hoc fortiorẽ me puto q̃ teipsum p̃ceptorẽ fortitudinis: q tu mihi uidere spem nõnullã hẽre hæc aliqñ futura meliora. Casus eñ gladiatorũ similitudinesq; hæ: tum rõnes in ea disputatõe a te collectæ uetabãt me reip. penitus diffidere. Itaq; alterũ minus mirũ fortiorẽ te eẽ: cũ aliqd speres alterũ magis mirũ spe ulla teneri. Quid est eñ nõ ita affectũ: ut id nõ deletũ: extinctũq; oẽ esse fateare? Circũspice oĩa membra reip. q̃ notissima sunt tibi: nullũ reperies profecto: qđ nõ factũ debilitatũq; sit. Quæ ꝑsequerer: si aut melius ea uiderẽ: q̃ tu uides: aut cõmemorare possem sine dolore q̃q̃ tuis monitis p̃cæptisq; oĩs est abiiciẽdus dolor Ergo & domestica feremus: ut censes: & publica paulo ẽt fortius fortasse q̃ tu ipse: q p̃cipis. Te eñ spes aliqua cõsolat: ut scribis nos erimus ẽt in oĩ desperatiõe fortes: ut tu tñ idẽ & hortaris & p̃cipis. Das enim mihi iucũdas recordatiões cõsciẽtiæ nostræ rerũq; earũ: quas te in primis authore gessimus. Prestitimus eñ patriæ nõ minus certe q̃ debuimus plus ꝑfecto q̃ est aĩo cuiusq̃ aut cõsilio hoĩs postulatũ. Ignosces mihi de meipso aliqd p̃dicanti. Quarũ eñ tu rerũ cogitatiõe nos leuare ægritudine uoluisti. earum etiam cõmemoratiõe lenimur Itaq; ut mones q̃tũ potero me ab omnibus molestiis: & angoribus abducam: trãsferãq; animũ ad ea quibus secundæ res ornantur: aduersæ adiuuantur: tecunq; & ero tantum: quãtum patiatur utriusq; ætas: & ualetudo: etsi esse una minus poterimus q̃ uolumus: animorum tamen coniunctionæ iisdem studiis ita fruemur: ut nunq̃ non una esse uideamur. Vale.

Itaq;. i. & ita ego arbitror: hoc. s. qđ sequit dicẽdũ sup. eẽ sæpiꝰ ubiq;: nõ solũ significãdũ. i. signis indicãdũ: sed ẽt declarãdũ. i. manifeste exprimẽdũ: nihil potuisse eẽ gratius mihi tuis lr̃is. Aũt. i. sed cũ. s. ita sit, q illa q̃ collegisti. i. citasti & adduxisti. seu allegasti elegãter & copiose: ualẽt ad cõsolãdũ. s. me & quẽlibet aliũ: tũ sup. ueriꝰ ẽ: q nihil plus sup. ualet: ad ꝯsolãdũ me: q̃ q p̃spexi firmitudinẽ & grauitatem animi tui. quã. s. firmitudinẽ animi tui: nõ imitari: ego existĩo sup. eẽ turpissimũ. Itaq;. i. & ita, ego puto me fortiorẽ q̃ teip̃m p̃ceptorẽ fortitudinis: hoc. i. in hoc: aut pp hoc, q tu uidere. i. uideris mihi hẽre nõnullã. i. aliquã spem: hæc futura. i. ut sint futura: aliqñ. i. aliquo tp̃e futuro: meliora. s. q̃ nunc sint. Eñ. i. qa casus gladiatorũ. i. qđ adduxisti mihi de casibꝰ gladiatorũ quorũ nũc hi nũc illi supiores fiunt: et hæ silitudines: tũ. i. multo magis rões collectæ i. allegatæ: a te in ea disputatione. s. de mutatione statuũ ẽt reip. uetabant me diffidere penitꝰ reip. i. restitutioni eius. Itaq; alterũ. s. duorũ q̃ dicet: ẽ sup. minus mirũ te fortiorẽ eẽ sup. tũc: cum aliquid speres. alterum sup. est magis mirũ: uidelicet te teneri ulla spe. dico te fortiorẽ tũc nõ fortiorẽ me: qa priꝰ ꝯriũ dixit Cicero uidelicet se fortiorẽ eẽ q̃ lu eiũ p̃ceptorẽ fortitudinis eo q ip̃e nihil: ille aliqd speret: q̃circa possit hic subaudiri me: ut sit: alterũ minꝰ mirũ ẽ uidelicet me fortiorẽ eẽ cũ. s. ita sit q tu aliqd sp̃as: ego nihil: et hanc expositionẽ credã eẽ de mẽte cicerõis ut ĩfra dicã. Rõ tñ supioris dicti subobscura ẽ. Nõ fortior ẽ q aliqd audet sine spe: sed potiꝰ temerariꝰ: sed ĩtelligemus ꝓpterea Ciceronẽ cẽser se fortiorẽ sine spe: nõ q aliqd tẽptet aut moliat: sed q decreuit infractũ aĩm tenere: et in philosophiã eo attẽtiꝰ ĩcũbere, q a foro sine spe reuertẽdi exclusus sibi uideat. Probbat mirũ eẽ Luceiũ aliqd adhuc spare dicẽs qd eñ est nõ ita affectũ. i. ꝯcussũ et sauciũ: ut nõ fateare id oẽ deletũ et extinctũ q. d. nihil. Circũspice omnia mẽbra reip. quæ notissima sũt tibi. i. oẽs fauẽtes reip. et libertati cõi ciuiũ: tu ꝑfecto nullũ. s. mẽbrũ ĩuenies qđ nõ sit fractũ et debilitatũ. Vr̃ nõ debito ordĩe id qđ alterꝝ ĩcludit p̃poner: nã dices si fractũ ergo debilitatũ: sed norimus fractũ

dici qđ est cōcussum & debilitatū ēt si non sit ruptum:ut æneī.secūdo.fracti anīo fatisq; repulsi ductores da/naū.fractū ergo.i.cōcussum & ꝑ.i.debilitatū.Quæ.s.mēbra:aut q̃ detrimēta reip.ego ꝓsequerer/si aut uide/rem ea melius q̃ tu uides ea:aut si possem cōmemorare ea sup.sine dolore:q̄q̄ oīs dolor ē obiiciēdus tuis pre ceptis & monitis.i.scđm ꝓcepta & monita tua.Ergo nos feremus.i.tolerabimus & patiemur &.i. simul dome stica.s.incōmoda/ut censes.i.iudicas ea ferenda:&.i:sil' feremus publica.s.incōmoda aut mala: fortasse ēt for tius q̃ tuipse q ꝓcipis.s.ea ferenda.Enim.i.qa/aliqua spes cōsolatur te:ut scribis:nos erimus fortes ēt in omni desperatione:tamen sic erimus fortes:ut tu hortatis & precipis:Hinc patet exponendū illud fortiorē te esse: sic.me esse fortiorem te.i.q̃ tu sis &c.Tu enim das mihi iucūdas recordationes conscientiæ nostræ& earū reꝝ quas gessimus te authore in primis.i.præcipuo.Nos em̄ ꝓstitimus patriæ.s.cōseruandæ in libertate:certe.i.in dubitate:nō minus q̃ debuimus:& sup.profecto plus q̃ est postulatū aīo aut consilio cuiusq̃ hoīs.Tu o Lucei/ignosces mihi ꝓdicāti aliqd de meipso.Em̄.i.qa nos lenimur.i.demulcemur & consolamur cōmemoratione.i. narratione & recitatione ēt earū rerum quarum rerū cogitatione tu uoluisti leuare.i. liberare aut deonerare nos ægritudine.s.animi hoc est ideo dabis ueniam predicanti de me aliqd:qa sicut mōuisti ut recordarer a me preclare gesta pro rēp.ad leuandā ægritudinē animi:sic eorū ꝓdicatio & cōmemoratio leuit dolorem aut ani mum meū.Itaq;:ut mones:abducā me q̄tū potero ab oīb⁹ molestiis & angoribus:&transferā.i.traducā aīm.s. meū/ad ea qbus secundæ.i.ꝓsperæ res ornant':& aduersæ sup.res:adiuuant':non ut maiores fiant: sed ut tole rētur aut minuant':hoc est ad philosophiā moralē:& ero tecū quātū ætas utriusq;.s.nostrū & ualetudo patiet' qa& senes & ualetudinarii ambo esse cœperant.Dicit' autē ualetudo qa secūda ꝓducitur q̄si a ualēdo:nā a uali dus fieret ualiditudo:&.i.q̄q̄ poterimus minus esse una.i.simul: q̃ uolumus tū tuemur iisdē studiis cōiūctione aīorū ita/ut nunq̃.nō.i.semp uideamur esse una.

Vale.

Valetudo

SI uales &c.Hac ep̄la dicit Lucei⁹ se approbare cōsiliū Ciceronis si eo se anīo in rus abduxerit ut legēdo & scribēdo alios in re literaria iuuet:sin ut se lachrymis de/dat dānare ꝙ ita lugeat casum reip. q̄si non ꝓuiderit futurū.Præterea docet īutile eē/cū res īmutari nequeāt.Ordo est.Si uales bene est.Ego ualeo sicut soleo:& ēt paulo.i.modico:deterius.i.minus bene q̃ soleo.Ego reqsiui sæpius ut uiderē te.Ego miratus sum qđ itē.i.siliter miror nūc:te nō fuisse Romæ posteaq̃ discesseras a me.Nō habeo certū.i.exploratū aut ꝓspectū:q̃ res.i. q̃ occasio retra/hat te maxīe.i.ꝓcipue hic.i. ab urbe.Si delectare.i.delectaris solitudīe:cū scribas&agas aliquid eorū q̃ consueuisti.s.agere: plurimi tñ textus hñt quorū ꝯsueuisti sup. aliqd agere:sed Huber.legit q̃:gaudeo: neq; reꝑhēdo cōsiliū tuū:nā nihil pōt esse iucūdius isto.s. genere uitæ cū lr̄is:&musis:nō mō his tpib⁹ miseris & luctuosis:sed etiā tranqllis &optatis:ꝓserti uel aīo tuo deluger' & ī mœrore eē fatigato: q q̄rit nūc magnis occupatōib⁹ reqē uel erudito/q sp ꝓmat aliqd ex se: qđ dele/ctet alios:& sup.illustret te ipsum laudibus. Sinaūt.i.sed si: tradidisti te & lachrymis & tristitiæ:sicut dū eras hic.i. Romæ:doleo qa tu doles & angere.i.angeris hoc est afficeris angore animi.Si tu cōcedis.i.ꝑmittis ut dicā liberius qđ sentimus.s. ego & reliqui amici tui:alioqui numerum mutaret: Sed dicunt grāmatici licitum esse in prima persona de uno modo singulari modo plurali: mō utroq; numero loqui:uerūtamen aptior est ser/mo dū nūerus obseruat' idē: quocirca multi legunt dicamus:sed pōt:ut dixi:de se dicere dicā:& de se ac aliis sentim⁹: ꝓsertim cū scribat' ēt ab illis q dicamus legūt possū nō pos/

L.Luceius.Qu.filius.S.D.M.T.Cicerōi.M.filio.

SI uales bñ est:ego ualeo sicut soleo : paulo ēt deterius:q̃ soleo.Te reqsiui sæpius ut uiderē.Ro/mæ:qa postea nō fuisti:q̃ a me discesseras:miratus sū: qđ itē nūc miror.Nō habeo certū/q̃ te res hinc maxīe retrahat.Si solitudine delectare cū scribas: & aliquid agas eorū/quorū cōsueuisti/gaudeo. neq; reprehēdo tuū cōsiliū:nā nihil isto pōt esse iucūdius:nō mō miseris his tpibus & luctuosis:sed ēt trāqllis & optatis preserti uel aīo defatigato tuo. q nūc reqem q̄rit magnis occupatiōibus:uel erudito : q semp aliqd ex se ꝓmat: qđ alios delectet:te ipm laudib⁹ illustret:sinaūt sicut hic dum eras & lachrymis:ac tristitiæ te tradidisti: doleo:qa doles & angere:nō possū te:si cōcedis qđ sentimus ut liberius dicam:nō accusare.Quid em̄ tu solus apta nō uidebas/q pp acumē occultissima ꝓspicis:Tu nō intelliges te q̄relis quotidianis nihil ꝓficere.Non ītelliges duplicari sollitudīes quas eleuare tua te pru/dētia postulat:Quod si nō possumus aliqd ꝓficere suadēdo:gratia cōtēdimus & rogādo:siqd nostra cā uis: ut istis te molestiis laxes: & ad cōuictū nostrū redeas: & ad cōsuetudinē: uel nostrā cōem/uel tuā solius/ac propriam.Cupio nō obtūdere te.Si nō delectare nostro studio/cupio deterrere ne ꝑmaneas in incœpto. cum duæ res istæ contrariæ me conturbent: ex quibus aut in altera mihi uelim:si potes obtēperes: aut in al/tera non offendaris.

Vale.

sumus:non

sumus:nō possum nō accusare te.i.qn accusem te.Quid em̄/principiū accusandi sumptū a particula indignatiua:tu solus nō uidebas apta.i.manifestaria & euidēter futura:q ꝓspicis occultissima.i. abditissima pp acumē s.oculoꝝ tuoꝝ mentaliū:nō em̄ de exteriore loquit' ꝓspectiōe.Et sup.tu tā prudēs hō:nō ītelliges .i. ꝑmittet' ꝙ nō ītelliges te nihil.i.in nullo ꝓficere cōmodū facere aut remediū mali īuenire:q̄relis quotidianis:q.d.id nō esse uero simile.Tu nō intelliges sollicitudines duplicari.i.geminari:q̄s tua prudētia postulat te eleuare.i.imminere:tracta metaphora a bilance in qua res minoris pōderis eleuat':unde qa minoris quoq; æstimat' : solet eleuare pro diminuere de laude ac ꝓcio alicuius usurpari.qđ si nos nō possumus ꝓficere suadēdo.s.tibi:ut a lugendo desistas:nos contēdimus.i.instamus grā.s.qua apud te ualemus:& rogādo:si uis sup.facere:qd.i. aliqd causa nr̄a ut laxes te istis molestiis:& redeas ad cōuictū nr̄m.i.ad cōmunionē uitæ seu ad conuersationē nr̄am & ad consuetudinē.i.consuetā rōnem uiuēdi:uel nr̄am cōem.i.qua simul uti solemus:uel sup.ad cōsuetudinē tuā solius.i.unius ac ꝓpriā.i.peculiarē tibi.Notū est qa in significatione actiua & possessiua genitiui mei.tui. sui.nr̄i.& uestri:q tm̄ passiue significant cōstrui nō possunt:pro illis possessiua ꝓnoīa poni:cū qbus uel ꝯtinue uel cōiunctionis interuētu cætera q̃ recte in gtō regi possunt cōstruūtur:ut mea unius opa tua solius cura &c. Ego cupio nō obtūdere.i.non hebetare te.i.auditum tuū mentalē.i.te non onerare multis uerbis.Si tu nō de/lectare.i.delectaris studio nostro.i.quo nos delectamur:ego cupio deterrere te/ne permaneas in incœpto.i. proposito lugendi procul ab urbe:Cum iste due res cōtrariæ.s.nolle obtundere & uelle eū deterrere ab īcœpto:conturbent me:ex quibus.s.duabus rebus:ego uelim sup.ut aut obtēperes mihi si potes in altera.i. non manendo in proposito:aut non offendaris in altera.s.dum a nobis obtunderis.

M.Cicero.L.Luceio.S.

OMnis amor tuus ex oībus ptibus se ostēdit ī iis literis:q̃s a te ꝓxīe accepi:nō ille qdē mihi ignotus/sed tñ gratus&optatus:dicerē iucūdus:nisi id uerbū in omne tp̄s ꝑdidissem . Meq; ob eā unam cām/quā tu suspicaris/& in qua leuissimis me:& amātissimis uerbis utēs/re grauiter accusas: sed ꝙ illius tāti uulneris:q̃ remedia eē debebāt:ea nulla sūt . Quid enim?ad amicos ne cōfugiā?q̄ꝓ multi sunt?habuimus enim fere cōmunes:quoꝝ alii ociderunt:alii nescio quo pacto obduruerunt.Tecū uiuere possem eqdem: & maxime uellē:uetustus est amor:cōsuetudo: studia paria:qđ uinculū:q̃ res deest nostræ cōiūctioni?Possumus ne igit' esse una.Nec me hercle intelligo:qd īpe/diat:sed certe adhuc non fuimus/cū essemus uicini in Tusculano:in Puteolano . Nam quid dicā in urbe in qua cum forum cōmune sit uicinitas non requiritur.

OMnis amor &c. Quia multis uerbis ꝯsolatoriis dānarat Luceius mœrorē Ciceronis dicit Cicero se agnoscere amorē Lucei in se:sed eū non cape causam mœroris q̃ erat ꝙ nullū uiderat remedium Ordo est . Oīs.i.totus amor tuus ostēdit se ex oībus partibus in iis lr̄is/quas accepi ꝓxime a te:nō quidē ille .s.amor tuus ignotus mihi/sed tamē gratus & optatus:dicerē iu/cūdus:nisi perdidissem id uerbū.s. iucūdus: qđ non nisi rei latæ:cōpetit:Ex hoc autē loco accepit Valla differentiā quā ponit inter iucūdus & gratus/allegans hæc Ciceronis uerba ut Gratū sit utile & acceptū licet non habeat delectationē annexā: Iucūdū tm̄ uoluptuosum Præterea signādū ꝙ oīs ps ora/tionis uerbū dicat':nā iucundus qđ nomen est hic uerbū dicitur:in omne tp̄s.s. futurū. Neq; sup.perdidi illud uerbū ob eā unā causam quam tu suspicaris.s.ꝙ resp.amissa sit: Hubertinus exponit ꝙ filia mortua sit:sed de filia nihil meminit in superiori ep̄la Luceius:& in qua.s.cā:tu utens uerbis leuissi/mis & amātissimis/accusas me grauiter re: idest in snīa ipsa.Nā turpe est uiro forti lu/gere q̃ neq; uitare potuit priusq̃ euenirent: neq; emēdare ubi euenerint:qualia erāt in/cōmoda reip.sed ꝙ ea q̃ debebant eē reme/

Gratus
Iucundus
Verbum

dia illius tanti uulneris.i.alti doloris sunt nulla.i.nō extant.Quid em̄.i.nā quid faciā?Confugiā ne ad amicos q̃.i.quātum multi sunt sup.amici?q.d.nimirū paucissimi:Et si q̄rat Luceius cur id a se petat Cicero:addit : iō peto:em̄.i.qa/nos habuimus fere.s.oēs sup.amicos cōes:& ita si scis q̃ pauci sint tibi amici reliq:facile ēt scias q̃ pauci sunt mihi. Quorū.s.amicoꝝ cōium:alii.i.aliq occiderūt.i.mortui sunt:ab occido pe.breui. alii nescio quo pacto.i.mō:obduruerūt.i.durissimi facti sunt ut nō misereant' mei:& ita me dereliq̄runt.Eqdē.i.ego qdē possem uiuere tecū:Respicit id qđ Luceius rogauerat:ut ad cōuictū suū redeat:&uellē maxime.s.uiuere tecū Nā sup.amor nr̄ est uetustus:ꝯsuetudo sup.est uetusta:studia sup.nr̄a sūt pia.i.ꝯsilia:&ita qđ uinculū:q̃ res de est cōiūctioni nr̄æ?q.d.certe nullū & nulla.Ergo possumusne eē una.i.ī uno loco?Nec me hercule sup.ita uindicāte ut uerū dico:ītelligo:i.nō ꝓspicio qd īpediat.s.nos una eē:sz certe.i.qđ euidēter scio:nos ñ fuim⁹ adhuc s.una cū eēm⁹ uicini ī tusculano.s.agro:ubi cicero erat:& tusculanas scripsit q̄ōnes:&sup.ī puteolāo sup.agro ubi Lucei⁹ erat.Nā qd dicam⁹ ī urbe.i.cū ambo eēm⁹ ī urbe.s.roma:ī q̃ cū forū sit cōe:ī qđ oēs cōueniāt ꝓser/tim causidici:nā de foro iudiciali ītelligit:uicinitas nō reqrit':&nō erāt sil' qa nl'lus erat bonis uiris ī foro loc⁹.

Sed nostra ætas incidit nescio quo casu in ea tpa/ut cũ oporteret.i.deceret & iustũ eẽt nos florere maxime.s.in curia & foro: cum oĩbus pfuncti essent honoribus:puderet tũ i.tunc etiã uiuere:cũ sine dignitate uiuant. Quod eñ pfugiũ:qđ dicunt refugiũ: poterat esse mihi spoliato.i.uiolẽter exato & p̃uato:&.i.simul:ornamẽtis domesticis.i.quibus ornabar domi meæ:& forẽsibus.i.qbus ornabar prius in foro:& solatiis .s. domesticis & forensibus.q.d.nullũ:qđ per locum a maiore declarat.Credo sup.q̧ literæ.s. poterant mihi esse profugiũ?quibus.s.literis: ego utor assidue:qd eñ possum facere aliđ s.q̃ literis icũbere?q.d.nihil:sed nescio qũo illæipsæ.s.lr̃æ:uidẽtur excludere me a portu & pfugio.i.a reqe & securitate:& q̃si exprobrare.i.pbro dare q̧ maneã in ea uita: ĩ qua nihil insit:nisi ppagatio.i.extensio: tẽporis miserrimi.Tu miraris hic.i.in hac cõditione uitæ & tẽpoꝝ:me abesse ea urbe:in qua domus.s.ppria nihil possit delectare: & in qua sup.sit summũ odiũ:tẽpoꝝ:hominum:fori.s.iudicialis:curiæ.s.senatus?Itaq; qa in urbe esse nõ licet:ego utor lr̃is sic: ut quibus cõsumo oẽ tp̃s:non ut petã ab iis.s.

Sed casu nescio quo in ea tpa nostra ætas icidit: ut cũ maxime florere nos oporteret:tũ uiuere etiã puderet. Quod eñ poterat mihi esse pfugiũ spoliato & domesticis & forensibus ornamẽtis atq; solatiis? literæ credo:qbus assidue utor: quid eñ aliud facere possum? sed nescio quomodo ipse ille excludere me a portu & profugio uidẽtur:&quasi exprobrare:q̧ in ea uita maneam:in qua nihil insit:nisi ppagatio miserrimi tẽporis. Hic tu ea me abesse urbe miraris:in q̃ domus nihil delectare possit:summũ sit odiũ:tempoꝝ:hoĩum:fori:curiæ?Itaq; sic literis utor:ut qbus consumo omne tp̃s non ut ab his medicinã perpetuã:sed ut exiguam doloris obliuionẽ petam. Quod si egissemus ego atq; tu:qđ ne in mẽtẽ quidẽ nobis ueniebat: pp̃ter quotidianos metus:omne tp̃s una fuissemus: neq; me ualetudo tua offenderet:neq; te mœror meus:qđ quantum fieri poterit consequamur: quid enim utriq; nostrũ aptius?propediem te igitur uidebo. Vale.

literis medicinã perpetuã:sed ut sup.petam exiguam.i.modicam obliuionẽ doloris.Quod.s.ita uti literis: si ego atq; tu egissemus:qđ.s.agere ne qdem.i.non saltẽ ueniebat nobis in mentẽ pp̃ter quotidianos metus qui ul'um rationis impediebant:nos fuissemus oẽ tp̃s una.i.simul.Dixi signãdũ Ciceronẽ libenter uti accusatiuo tpis cõtinui:tam cũ nota cõtinuatiõis ut hic oẽ:q̃ sine ea ut alibi sæpe:Neq; ualetudo tua.s.uaria & nõ bona:offenderet.i.læderet me:neq; mœror meus sup.offenderet te Quod conseq̃mur.i. obtineamus: quãtũ poterit fieri:quid eñ aptius sup.est utriq; nostrũ?q.d.nihil.Igitur ego uidebo te ppediẽ.i.mox ita ut prope sit dies.

Accusatiu⁹ temporis

ETsi unus.Consolat' Titium ciuẽ Romanũ dolẽtem super morte liberorũ suorũ:quos sub dominatu Cæsaris amiserat:docens id perperã ab eo fieri. Ordo est. Etsi.i.q̃q̃ ego sum unus ex oĩbus: minime accõmodatus.i.aptus ad consolandũ te:q̧.i. qa: ego cœpi tm̃ doloris ex mœstitiis tuis: ut ipse.i.egomet/egerẽ cõsolatiõe:tamẽ cũ dolor meus abesset lõgius ab acerbitate sũmi.i.maximi luctus/q̃ tuus:statui .i. putaui esse necessitudinis nr̃æ & beneuolẽtiæ meæ in te.i.pertinere ad necessitudinẽ nostrã & beneuolentiã meã in te:non tacere tãdiu in tanto.i.tã uehementi dolore tuo:sed adhibere aliquã consolationẽ meam/q̃ posset leuare.i.iminuere/dolorẽ tuũ/si minus.i. nõ satis potuisset sanare.i.penitus abolere dolorem tuũ: dũ eñ ægritudo sanatur perit: dum hõ conualet.Est autẽ consolatio puulgata:maxime quidẽ illa/quã debemus hẽre semper in ore atq; in aĩo:ut meminerimus nos esse hoĩes natos ea lege/ut uita nr̃a sit pposita oĩbus telis fortunæ.Neq; id esse recusandum/quominus.i.ut non:uiuamus ea conditione qua sumus nati:ue.i.uel:ne feramus tã grauiter eos casus/quos nullo cõsi/

M.T.Cicero. S.D. Titio.

ETsi unus ex oĩbus minime sum ad te consolãdũ accõmodatus:q̧ tm̃ ex tuis molestiis cœpi doloris:ut cõsolatõe ipse egerẽ:tñ cũ lõgius a summi luctus acerbitate meus abesset dolor q̃ tuus:statui nostræ necessitudinis eẽ:meæq; in te beneuolentiæ:nõ tacere tãto in tuo mœrore tãdiu: sed adhibere aliquã meam consolationẽ:quæ leuare dolorem tuũ posset:si minus sanare potuisset.Est autem consolatio puulgata qdem illa maxime:quã semp in ore atq; in aĩo habere debemus:hoĩes nos ut esse meminerimus ea lege natos:ut oĩbus telis fortunæ pposita sit uita nostra.Neq; id esse recusandũ/quominus ea q̃ nati sumus conditione uiuamus: ne ue tã grauiter eos casus feramus/quos nullo consilio uitare possumus/euẽtisq; alioꝝ memoria repetendis:nihil accidisse nobis noui cogitemus.Neq; hæ neq; cæteræ cõsolationes/quæ sunt sapiẽtibus uiris usurpatæ memo

rieq;:&

riæq;:& literis pditæ:tantũ uidẽtur proficere debere quãtũ status ipse nostræ ciuitatis/:& hec pturbatio tẽporũ perditoꝝ/cũ beatissimi sint: q liberos non susceperunt/minus autẽ miseri/q his tpibus amiserũt/q̃ si eosdẽ bona/aut deniq; aliq̃ repu.pdidissent.qđ si tuũ te desyderiũ mouet/aut si tuarũ rerũ cogitatiõe mœres:nõ facile exauriri tibi istũ dolorẽ posse uniuersum puto:sin illa te res cruciat/q̃ magis amoris est:ut eoꝝ q occiderũt/miserias lugeas/ut ea nõ dicã q̃ sæpisime & legi:& audiui nihil mali eẽ in morte in q̃ si resideat sensus:ĩmortalitas illa potius/q̃ mors dicẽda sit: sin sit amissus nulla uideri miseria debeat: q̃ nõ sentiat'.

lio possumus uitare:& cogitemus repetendis memoria euẽtis.i.dũ repetimus memoria euenta alioꝝ:nihil noui accidisse nobis. Neq; hæ.i.hmõi:neq; cæteræ.s. tales consolatiões quæ sunt usurpatæ.i.in usum adductæ:& pditæ.i.mandatæ memoriæ & lr̃is .i. scriptis:a uiris sapientibus: uident' debere pficere.i.pfectũ facere:tantũ quãtũ/status ipse ciuitatis nr̃æ:& hec perturbatio tẽpoꝝ perditorũ:cum illi q liberos nõ susceperũt: idest sustulerunt aut genuerunt/sint btĩssimi:autẽ.i.sed:illi sup. qui amiserũt liberos suos his tpibus:sint minus miseri q̃ si pdidissent eosdẽ rep.supplẽte bona:aut deniq; i.saltẽ aliqua:cũ iã sit nulla.qđ si desyderiũ tuũ.s.in filios tuos:mouet.i.afficit te:aut si mœres.i.in mœrore es:cogitatione rerum tuarũ:ego puto istum dolorẽ non posse exhauriri tibi facile uniuersum.i.simul oẽm:sin.i.sed si:illa cruciat te/que est magis amoris:ut lugeas miserias eorum qui occiderunt.i.liberorũ tuorum:ut non dicam ea quæ legi & audiui sæpe/nihil mali esse in morte.i. in eo qđ est esse mortuũ:in qua.s.morte:si sensus.i.perceptio & sensio resideat.i.permaneat:illa.s.res quæ dicitur mors:dicẽda sit potius ĩmortalitas q̃ mors sin.i.sed si sup.sensus sit amissus nulla miseria debeat uideri quæ non sentiatur.Recte concludit animos aut animas nõ mori aut nõ pati si moriantur: sed non conuincit quin noxiorum animæ crucientur:non enim sequitur ĩmortalitatem habet ergo beatitudinem.

Hoc tñ non dubitãs cõfirmare possum ea misceri/parari/impẽdere reipu.quæ q reliquerit:nullo mõ mihi quidẽ deceptus esse uideatur.Quid est eñ iam nõmodo pudori:pbitati/uirtuti/rectis studiis bonis artibus sed oĩo libertati: ac saluti loci? Nõ me hercule queq̃ audiui:hoc grauissimo/& pestilẽtissimo anno adulescentulũ:aut puerũ mortuũ:qui mihi nõ a diis ĩmortalibus ereptus ex his miseriis:atq; ex iniq̃ssima conditione uitæ uideret'.Quare si tibi unũ hoc detrahi põt: ne quid iis quos amasti mali putes cõtigisse: pmultũ erit ex mœrore tuo diminutũ.Relinq̃tur eñ simplex illa iã cura doloris tui:quæ nõ cũ illis cõicabitur: sed ad teip̃m proprie referet':in qua nõ est iam grauitatis ac sapiẽtiæ tuæ: quã tu a puero p̃stitisti ferre ĩmoderatius casum incõmodoꝝ tuoꝝ:qui sit ab eoꝝ:quos dilexeris miseria maloq; seiũctus.Eteñ eum semp te & priuatis in rebus & publicis p̃stitisti:tuenda tibi ut sit grauitas & cõstantiæ seruiendũ.Nam qđ allatura est ipsa diuturnitas quæ maximos luctus uetustate tollit id nos p̃ripere consilio prudẽtiaq; debemus. Eteñ si nulla unq̃ fuit liberis amissis tã ĩbecillo mulier aĩo q̃ non aliq̃n lugendi modũ fecerit:certe nos qđ est dies allatura:id cõsilio anteferre debemus:neq; expectare temporis medicinã:quã repræsentare rõne possimus

Hoc tamẽ. Tamẽ ego nõ dubitãs possum confirmare hoc.s.ea:sup.mala aut incõmoda misceri.i.conflari parari:ĩpendere pe. lõga.i.iminere reip.quæ .s. mala is qui reliq̃rit.s.moriendo:uideatur mihi quidẽ nullo mõ esse deceptus.i.defraudatus cõditiõe uitæ:cũ meliorẽ adierit q̃ hec esse possit: aut saltẽ malã euaserit.Eñ.i. qa:quid loci est iã non mõ.i.non solũ pudori/pbitati: uirtuti rectis studiis:bonis artibus:sedoĩno libertati ac saluti?q.d.nihil.Me hercule ego nõ audiui queq̃ adulescentulũ aut puerũ mortuũ hoc anno grauissimo& pestilentissimo/qui non uideret' mihi ereptus a diis ĩmortalib⁹ ex his miseriis atq; iniq̃ssima conditione uitæ:in qua unus dominat' oĩbus:nec locũ pbitati relinq̃t.Quare si hoc unũ põt detrahi tibi:neqđ.i. ut nihil mali putes cõtigisse iis quos amasti.s.liberis tuis:per multũ erit diminutũ.i.detractũ ex mœrore tuo. Eñ.i. qa:iam.i.tũc cura doloris tui relinq̃tur simplex.i.sine respectu liberoꝝ:utpote q̃ non cõicabitur cũ illis.s.defũctis: sed referetur pprie.i.peculiariter &unice ad te.In qua.s. cura iã non est grauitatis ac sapiæ tuæ quã p̃stitisti.i.exhibuisti a puerili ætate ferre immoderatius casum incõmodoꝝ tuoꝝ/q sit seiũctus.i.sepatus a miseria & malo eorũ q̊s dilexeras. Eteñ tu p̃stitisti .i. exhibuisti semp te eũ.i.talẽ in priuatis& in publicis rebus ut grauitas sit tuenda tibi:& seruiendũ sit tibi constãtiæ ut eã teneas.Nã nos debemus p̃ripere consilio & prudẽtia id qđ ipsa diuturnitas quæ maximos luctus tollit ue/

tuſtate eſt allatura. Etiã ſi nulla mulier ſit tã ibecillo.i. debili aĩo amiſſis liberis q̃ non fecerit aliqũ.i.tandẽ modum.i.finẽ lugẽdi: certe nos debemus anteferre id cõſilio qd̃ dies.i.diuturnitas eſt allatura:neq; expectare medicinã temporis quã poſſimus repſentare.i.in ꝓſens exhibere rõne.i.per rõnẽ.Si ego ꝓfeciſſem quid.i.in aliquo:his literis ego hæ literæ ualuiſſent minus.i.non ſatis:tamẽ atq; amiciſſimi:quem uelim ut exiſtimes me

His ego literis ſi qd̃ ꝓfeciſſem exiſtimabã optandum qddã me eſſe aſſecutũ:ſin minus forte ualuiſſent offõ tũ eſſe functũ beneuolentiſſimi:quem me tibi & fuiſſe ſemper exiſtimes uelim & futurũ eſſe confidas. Vale.

exiſtimabã me eſſe aſſecutũ/quiddã optandũ:ſin.i.ſed ſi: forte exiſtimabã me eſſe functum officio .ſ. hominis beneuolẽtiſſimi & fuiſſe ſemper:& confidas eſſe futurum. Vale.

M.C.S.dicit.P.Sextilio.P. filio.

NOn obliuiõe.Quo tpe Clodius Ciceronẽ accerrime perſequebat̃ eiicien/dumq; urbe ſatagebat:Publius Sextius Ciceroni una cũ Milone aduerſus Clodium& Clodianos aſtitit:non uerbis mõ ſed armis ita ut grauiter uulneratus in æde caſtoris ꝓ occiſo derelictus ſit. Deinde accuſatus fa/ctionis/eleganti oõne quæ adhuc extat a Cicerone defenſus eſt:poſtmodo tamen in exſiliũ miſſus quo ad eũ nunc ſcribit cicero conſolãs eũ:&primo ſe purgat q̃ nõ ſæpius ſcripſerit:deinde filii ipſius ſextii pietatem laudat:& operã ſuã Sextio pollicet̃/horta/turq; demũ forti ac cõſtanti ſit aĩo.Ordo ẽ. Ego nullas .i. nõ ullas:non dedi ad te ullas lr̃as tpibus ſupioribus:nõ obliuione.i. non ꝓpter obliuionẽ amicitiæ nr̃æ:neq; ĩtermiſſione.i.per tp̃s interruptiõe/conſuetudinis meæ:quã cõſueui ad amicos ſcribere:ſed q̃ pora tpa.ſ.poſtq̃ ꝓtermiſi ſcribere ad te iacuerunt in ruinis reip.&nr̃is:poſteriora aũt ſ.tpa retardarũt me aſcribẽdo iniuſtiſſimis atq; acerbiſſimis incommodis. Cum uero & .i.ſil̃ interuallũ iam ſatis longũ fuiſſet:& recordatus eẽm mecũ diligentius uirtutem tuã & magnitudinẽ aĩ:non putaui eſſe alienum iſtitutis.i.a moribus meis: ſcribere ad te hec.ſ.q̃ ſequunt̃. Ego o publi Sexti defẽdi te:&.i.ſil̃/primis illis tẽporibus q̃bus ab

His ego literis ſi qd̃ ꝓfeciſſem exiſtimabã optandum qddã me eſſe aſſecutũ:ſin.i.ſed ſi: forte hæ literæ ualuiſſent minus.i.non ſatis:tamẽ exiſtimabã me eſſe functum officio .ſ. hominis beneuolẽtiſſimi atq; amiciſſimi:quem uelim ut exiſtimes me & fuiſſe ſemper:& confidas eſſe futurum. Vale.

M.C.S.dicit.P.Sextilio.P. filio.

NOn obliuione amicitiæ noſtræ:neq; ĩtermiſſione cnoſuetudinis meæ ſupioribus tpibus ad te nullas literas miſi: ſed q̃ priora tpa in ruinis reip. noſtriſq; iacuerũt poſteriora aũt me aſcribẽdo iniuſtiſſimis atq; acerbiſſimis ĩcõmodis retardarũt. Cũ uero& ĩteruallũ iã ſatis lõgũ fuiſſet:& tuã uirtutẽ aĩq; magnitudinẽ diligẽtius eẽm mecũ recordatus:nõ putaui eẽ alienũ iſtitutis meis hec ad te ſcribere. Ego te.P.Sexti & primis tpibus illis:q̃bus in iuidiã abſens:& ĩ crimẽ uocabare:defendi:& cũ ĩ tui familiariſſimi iudicio ac piculo tuũ crimẽ cõiũgeret̃:ut potui accuratiſſime te: tuãq; cãm tutatus ſum:&pxĩe recẽti aduẽtu meo cũ rẽ aliter iſtitutã offendiſſem:ac mihi placuiſſet:ſi affuiſſem:tñ nulla re ſaluti tuæ defui. Cũq; eo tpe inuidia annonæ inimici non ſolũ tui:uerũetiã amicoꝝ tuorũ iniqtas totius iudicii:multaq; alia reip.uitia pluſq̃ cã ipſa:ueritaſq; ualuiſſent:Publio tuo neq; opera/neq; cõſilio/neq; labore:neq; gratia/neq; teſtimõio defui.

ab inimicis tuis/in inuidiã.i.odiũ & in crimen.i.criminationẽ & accuſationẽ de crimine:&.i.ſimul/cũ tuũ crimen coniungeret̃ in iudicio ac periculo familiariſſimi tui.ſ.Milonis:qui in ſil̃i cã ſi fuiſſet conuictus etiã ſextius conuictus fuiſſet:qa de ſil̃ibus debet idẽ eſſe iudicium:tutatus ſum te & cauſam tuam:ut.i.quãtum potui accuratiſſime:& proxime recẽti aduentu meo.ſ.cũ offendiſſem.i.ꝓter ſpem inueniſſem:rẽ.i.litẽ tuã:inſtitutã aliter:ac.i.q̃:placuiſſet ſi affuiſſem:tñ nulla re.i.in nullo auxilio defui ſaluti tuæ.i. ĩ oĩ re affui & auxilio fui:Cũq;.i. & cũ.ſ.ita fuerit q̃ ĩuidia annonæ.i.quã cõtraxiſti ex liberali largitiõe annonæ nõ ſolũ inimici tui.ſ.Clodii:uerũetiã amicoꝝ tuoꝝ:& ſup.iniqtas iudicii:quo ꝓdẽnatus es: & multa alia uitia reip.i.eoꝝ q̃ rẽp.tractabant:ualuiſſẽt plus q̃ cã ipſa &ueritas:nũq̃ defui:publio tuo.ſ.filio:neq; opera.i.diligẽtia neq; cõſilio/neq; labore:neq; gratia qua apud alios ualebã:neq; teſtimonio qd̃ de illo perhibebam.

Quãobrem oĩbus officiis amicitiæ ſeruatis diligenter & ſancte .i. inuiolabil̃r a me: ne quidẽ.i.non ſaltẽ aut non etiã duxi.i.æſtimaui hoc.ſ.qd̃ modo faciã.eſſe ꝓtermittendum:ut hortarer & rogarẽ te:ut meminiſſes te eſſe hoĩem & uirũ.i.ut ferres ſapiẽter caſum cõem & incertũ/quem q̃ſq̃ noſtrum neq; poteſt uitare: neq; p̃ſtare ullo pacto.i. modo:hoc eſt uim fortunæ in quã nõ habemus pt̃ĩtem:& reſiſteres fortiter dolori ac

Quãobrẽ oĩbus officiis amicitiæ diligenter a me ſanctecq; ſeruatis:ne hoc q̃dem p̃termittendũ eſſe duxi:te ut hortarer rogarẽq; ut hoĩem te & uirũ eſſe meminiſſes:id eſt ut cõem/incertũq; caſum: quem neq; uitare quiſq̃ noſtrũ/neq; p̃ſtare ullo pacto põt:ſapiẽter ferres:& dolori fortiter ac fortunæ reſiſteres cogitareſq; & in

& in noſtra ciuitate: & in cæteris:q̃ rerũ potitæ ſunt: multis fortiſſimis atq; optimis uiris iniuſtis iudiciis taleis caſus incidiſſe. Illud autẽ utinam ne uere ſcribẽrẽ ea te rep.carere: in qua neminẽ prudẽtẽ hoĩem res ulla delectare poſſit. De tuo autẽ filio uereor ne ſi nihil ad te ſcripſerim:debitũ eius uirtuti uidear teſtimoniũ non cœpiſſe:ſinautẽ oĩa quæ ſentio p̃ſcripſerim:ne refricem meis literis deſyderiũ ac dolorẽ tuũ. Sed tamẽ prudentiſſime facies:ſi illius pietatẽ:uirtutẽ: ĩduſtriã ubicũq; eris tuã eſſe tecũ duces. Nec eẽm minus noſtra ſunt:q̃ aĩo cõplectimur:q̃ꝝ quæ oculis intuemur. Quãobrem & illius eximia uirtus: ſũmuſq; in te amor magnæ tibi conſolatiõi debent eſſe:& nos cæteriq; qui te nõ ex fortuna:ſed ex uirtute tua pendimus ſempq; pẽdemus:& maxime amici tuæ cõſcientiæ: cũ tibi nihil merito accidiſſe reputabis:&illud adiũges:homines ſapiẽtes turpitudine:non caſu:& delicto ſuo:nõ aliorum iniuria cõmoueri. Ego memoria noſtræ ueteris amicitiæ & uirtute: atq; obſeruantia filii tui monitus nullo loco deero:neq; ad cõſolandũ:neq; ad leuandum fortunam tuam:tu ſi quid ad me forte ſcripſeris perficiam ne te fruſtra ſcripſiſſe arbitrere. Vale.

fortunæ:&cogitares tales caſus ut exſilia: ĩcidiſſe iniuſtis iudiciis.i. per iniuſta iudicia: multis fortiſſimis atq; optimis uiris:& ĩ noſtra ciuitate:ut Furio Camillo. utriq; aphricano Ciceroni &c.&in cæteris.ſ.ciuitatibus quæ potitæ ſunt rerũ.ſ.impio:ut Themiſtocli. Ariſtidi: Theſeo & Alcibiadi apud Athenien.apd̃ Lacedemõios Licurgo:apud Carthagi.Hãnibali. Illud aũt utinã ne ſcribẽrẽ uere:te carere ea rep.in qua ulla res nemi/nem prudentẽ hoĩem poſſit delectare. Aũt .i.ſed: ego uereor ne ſi nihil ſcripſerim ad te de filio tuo:ego uidear non cœpiſſe teſtimoniũ debitũ.i.non exhibuiſſe cõueniẽs teſtimonium uirtuti eius. Sinaũt.i. ſed ſi:ego p̃ſcripſerim oĩa q̃ ſentio uereor ſup. ut refricem.i.renouẽ meis literis deſyderium ac dolorẽ tuũ:quia graue eſſet tã excellentis filii p̃ſentia carere. Sed tamẽ facies prudẽtiſſime:ſi ubicũq; eris:duces.i.reputabis pietatem:uirtutẽ:induſtriã illius eſſe tuã tecum. Nec eẽm minus nr̃a ſunt q̃ cõplectimur animo.i.q̃ contẽplamur: q̃ q̃ ĩtuemur oculis.ſ. exterioribus Ergo intueor dicit̃ inſpicere: Quãobrem &.i.ſil̃ eximia uirtus illius .ſ. filii tui:& ſũmus amor in te:debẽt eẽ tibi magnæ cõſolatiõi.i.ad magnã ꝓſolationem:& nos cæteriq; q̃ pẽdimus.i. æſtimauim⁹ & pẽdem⁹.i.æſtimabim⁹ ſp te nõ ex fortuna tua ſed ex uirtute tua:& maxĩe amici ꝓſciæ tuæ ſup.debemus eẽ tibi ꝓſolatiõi cũ reputabis nihil accidiſſe tibi merito.i.iuſte & ob peccatum tuũ:adiũges&.i.etiã illud:hoĩes ſapientes cõmoueri turpitudine.i.ſi aliqd turpe admiſerint:nõ caſu:&cõmoueri delicto ſuo/nõ iniuria aliorꝝ. Ego mõitus memoria ueteris amicitiæ nr̃æ:& uirtute atq; obſeruantia: ideſt reuerentia erga me:filii tui nullo loco deero:neq; ad conſolandũ:neq; ad leuandũ fortunam tuã .i. infortunium tuum. Tu ſi forte ſcripſeris quid.i.aliquid ad me:perficiam ne arbitrere te ſcripſiſſe fruſtra. Vale.

M.Cicero Salutem dicit.T.Fabio.

ETſi egomet qui te cõſolari cupio: conſolãdus ipſe ſum:ꝓpterea q̃ nullã rem grauius iãdiu tuli:q̃ꝝ incõmodũ tuum:tñ te magnope nõ hortor ſolũ:ſed etiam pro amore noſtro rogo/atq; oro te colligas:uirũq; p̃beas:& qua cõditione oẽs hoĩes: & quibus tpibus nati ſumus cogites. Plus tibi uirtus tua dedit:q̃ꝝ fortuna abſtulit. ꝓpterea q̃ adeptus es quod non multi hoĩes noui:amiſiſti qd̃ multi hoĩes nobiliſſimi. Ea deniq; uidet̃ conditio impendere legũ:iudicioꝝ/tẽpoꝝ/ut optime actũ cũ eo uideatur eſſe q̃ q̃ leuiſſima pœna ab hac rep.diſceſſerit. Tu uero qui & fortunas & libos hẽas & nos cæteroſq; næceſſitudine & bñuolẽtia tecũ cõiunctiſſimos:qq; magnã faculta/tẽ ſis hiturus:nobiſcũ & cum oĩbus tuis uiuendi:& cũ

ETſi egomet. Conſolat̃ Titiũ Fabiũ: hoĩem q̃dem nouũ:ſed qui p̃ſtãti uirtute & ĩduſtria ad ſũmos honores ante Cæſaris tyrãnidẽ euectus fuerat:ſed Cæſare regnante in exilio degebat in mœrore. Hortatur ergo ut forti aĩo ferat cõia dãna cum ſint q̃ grauiora patiant̃. Nã fortunas & libe ros atq; amicos adhuc ĩcolumes habebat:& ꝓpter Cæſaris potentiã non ob peccatũ aliquod exſulabat. Ordo eſt. Etſi egomet q̃ cupio conſolari te:ipſe: uidet̃ uacare aut met aut ipſe:ſed ad emphaſim utrũq; ponit:cõſolandus ſum.ſ.ab aliis:ꝓpterea q̃ nullã rẽ tuli.i.paſſus ſum iã diu grauius.i.moleſtius q̃ incõmodũ tuum:tñ ego non ſolũ hortor te magnope:ſz ẽt rogo.ꝓ amore nr̃o atq; oro ſup.ut colligas te.i.uires aĩ tui metaphora tracta:a merce facta ſic ut fragmẽta nullius ſint mõmẽti & ita ꝓſtrata iacẽt ut nullus colligere uelit:& p̃beas.i.exhibeas ſup. te uirũ:& cogites qua cõditione:qa ea ut aliqñ moriamur:&multa ſi diu uiuimus patia

mur:& qbus tpibus nati ſumus:qa peſſimis in qbus oĩbus nobis neceſſe eſt pati plĩma: uirtus tua dedit tibi plus.ſ.ueri boni & honoris q̃ fortuna abſtulit;ꝓpterea q̃ adeptus es ſup.id qd̃ non multi hoĩes noui.i.qui primi in familia ſua ad eũ honorẽ peruenerũt: ſup.adepti ſunt:hoc eſt ſũmos quoſq; magiſtratus:amiſiſti ſup.id qd̃ multi nobiliſſimi:uidelicet adminiſtrationẽ reip.Deniq;.i.ut qd̃ ſummũ eſt dicã:ea.i.talis:qa peſſima conditio legũ:iudiciorum:tẽpor̃ uideť impendere.i.iminere:ut uideať actum eſſe optime cũ eo.i.optime cõtigiſſe ei q diſceſſerit ab hac.ſ.tã miſera rep. pœna leuiſſima/quale eſt exſiliũ. Tu uero qui habes & fortunas.i.diuitias:& liberos/& nos & cæteros coniũctiſſimos tecũ neceſſitudine & beneuolentia/& qui ſis habiturus magnã facultatem i. cõmoditatẽ uiuendi nobiſcũ & cũ oĩbus tuis:& cũ unũ ſit iudiciũ ex tã multis qd̃ reꝓhendatur.ſ.de exſilio tuo cũ de oĩbu seiectis ĩ exſiliũ tu unus iniuſte eiectus iudiceris:id potius dicã q̃ q̃ unius Cæſaris iudicio exſulet: ſed tamen ꝓpter Cæſarem id pronũciatũ ĩuuit dicens:& id.ſ.iudiciũ exiſtimetur cõdonatũ.i.indulgenter datum:una ſnĩa.ſ.Cæſaris cui cõtradicere non audebãt:& ea.ſ.ſnĩa:dubia.i.non ſatis euidẽte:potẽtia.i. propter potẽtiã alicuius:uidelicet Cæſaris: Valla dixiſſet cuiuſdã/tu debes de his oĩbus cauſis.i.ob has oẽs cauſas ferre.i.tolerare:q̃ leuiſſime.i.facillime:iſtã iniuriã.ſ.exſilii tibi illatã. Animus meus erit in.i.erga te &liberos tuos ſemp ſup.talis:quem.i.qualem tu uis ſup.eũ eſſe:& qui.i.qualis debet eſſe.q.d.beneuolentiſſimus. Vale.

Alicuius.

Q Tſi mihi &c. Titum Ruffum q Ciceroni q̃ſtor.i.publici æris q̃ſitor & receptor fuerat:ante.C.Cæliũ quem diſcedens q̃ſtorẽ reliq̃rat:cohortatur ut Pompeianis partibus adhereat:Reuerſus eñ e ꝓuincia Cicero:offendit ciuiles diſcordias inter Cæſarem& Põpeiũ:Simulq; docet uiri fortis& ciuis boni partiũ eſſe fouere pias cãs & reipu.fauentes dicitq; ſi eo ſit aĩo ad ſe ueniat Ordo eſt. Etſi.i.q̃q̃/nunq̃ fuit dubiũ mihi/quin eſſem chariſſimus tibi:tñ ego pſpicio id quotidie magis:& id qd̃ oſtẽderas mihi q buſdã literis:uidelicet te fore hic .i. in urbe mecũ:ſtudioſiorẽ.i.diligentiorẽ in me colẽdo:q̃ fuiſſes in ꝓuincia:extat.i.appet & emi net:ut res q̃ extant.i.extra ſunt:& nõ intus latent:& ſi meo iudicio nihil põt addi ad officiũ tuũ ꝓuiciale.i.qd̃ in ꝓuincia mihi ĩpẽdiſti:quo.i.per qd̃:aut ꝓpter qd̃:iudiciũ tuũ ſ.de me colẽdo poſſit eſſe liberius .i. aptius & largius.Itaq; &.i.ſimul lr̃æ tuæ ſupiores i.quas p̃us miſiſti/& qbus ſignificaſti te hic ſtudioſiorẽ mei fore:delectarũt admodũ.i. ualde me:qbus.&.i.tũ uidebã aduentũ meũ expectatũ amãter.i.ut ſit ab amãte / abs te: & cũ res cecidiſſet.i.accidiſſet aliť:ac.i. q̃ putaſſes : uidebã te lætatum magnope cõſilio meo:et.i.ſil̃ cœpi magnũ fructũ.i.uoluptatem et iudicii et officii tui:his lr̃is ꝓximis.i. ultimo miſſis.Iudicii inquã fructũ capio:q̃ i.qa ego ĩtelligo te ſup.facere id qd̃ oẽs fortes et boni ciues facere debẽt:uidelicet putare nihil eſſe utile:niſi qd̃ ſit rectũ.i. iuſtũ et honeſtum. Officii ſup.fructũ capio:q̃ tu polliceris te fore mecũ/quodcũq;.i. qcquid cõſilii cœpiſſem:Quia qcqd reſoluiť ĩ qd̃/cũq;:et nõ ĩn quidcũq;: id eñ nõ diciť : ideo quodcũq; dũ poniť pro qcqd genitiuũ regit tãq̃ ſubſtãtiuũ ut hoc loco:dũ pro quodqd̃/

xtat.

Quodcũq;

M.Cicero.T.Ruffo.S.Dicit.

ETſi mihi nũq̃ dubiũ fuit:qn tibi eẽm chariſſimus tñ quotidie magis id pſpicio : ex/tatq; id:qd̃ mihi oſtenderas qbuſdã literis:hic te ſtudioſiorẽ in me colendo fore: q̃ in ꝓuicia fuiſſes:etſi meo iudicio nihil ad tuũ ꝓuinciale officiũ addi põt:quo liberius iudiciũ eſſe poſſet tuũ.Itaq; me & ſuperiores literæ tuæ admodũ delectarũt:(qbus & expectatũ meũ aduentũ abs te amanter uidebã : & cũ aliter res cecidiſſet:ac putaſſes:te meo cõſilio magno pere eſſe lætatũ) & his maxime literis magnum cœpi fructũ & iudicii & officii tui.Iudicii q̃ ĩtelligo te id qd̃ oẽs fortes:ac boni uiri facere debent:nihil putare utile eſſe:niſi qd̃ rectũ honeſtũq; ſit.Officii/q̃ te mecum quodcũq; cœpiſſem cõſilii: polliceris fore : quo neq; mihi gratius:neq;(ut ego arbitror) tibi honeſtius eſſe quicq̃ poteſt.Mihi conſiliũ captũ iãdudũ eſt:de quo ad te nõ quo cælãdus eſſes:nihil ſcripſi antea : ſed qa cõicatio conſilii tali tpe/quaſi q̃dã admonitio uideť eſſe officii:uel potius efflagitatio ad coeundã ſocietatem:uel piculi/uel laboris.Cũ uero ea tua ſit uolũtas humanitas/beneuolẽtia:erga me : libẽter amplector talẽ aĩum:ſed ita(nõ eñ dimittã pudorẽ in rogando meũ)ſi feceris id qd̃ oſtẽdis magnã habebo gratiã : ſi non feceris:ignoſcã:&alterũ timori:alterum mihi te negare non potuiſſe arbitrabor.Eſt eñ res ꝓfecto maxima.Quid rectũ ſit:apparet : qd expediat obſcurum

eſt ita

eſt:ita tamẽ:ut ſi nos ii ſumus:qui eſſe debemus:id eſt ſtudio digni:& literis noſtris : dubitare nõ poſſimus qn ea maxime cõducant q̃ ſunt rectiſſima . Quod tibi ſi ſimĩ placebit:ſtatim ad me uenies:ſin idẽ placebit: atq; eodẽ modo nec cõtinuo poteris : oĩa tibi ut nota ſint:faciã.Quicquid ſtatueris:te mihi amicum:ſin id quod opto:etiam amiciſſimum iudicabo. Vale.

adiectiue cõſtruitur ut ſi dicať quodcũq; cõſilium&c.Quo.ſ.officio aut facto qcq̃ neq; põt eſſe gratius mihi:neq; ut ego arbitror: honeſtius tibi.Conſiliũ eſt captũ .i. initum mihi iãdudum.i.a pluſculo tpe:decreui eñ ꝓtes Põpeianas ſequi:de quo.ſ.ꝓ filio meo: nihil ſcripſi ad te antea:nõ qd̃.i.de quo:aut lege nõ q̃ cælandus.i.occultãdus eẽs. Noue id dictũ uideť:nã potius dicendũ fuit.nõ qd̃ cælandũ te aut tibi eſſet:ſed qa cõicatio conſilii tali tẽpore:uideť eſſe q̃dã admonitio officii/uel potius efflagitatio.i.aſpera expoſtulatio ad coeũdã.i.conciliandã ſocietatẽ uel periculi uel laboris. Vero.i.ſed cũ uoluntas/humanitas/beneuolẽtia tua ſit ea.i.talis erga me:ego amplector.i.accipio libẽter talem aĩum.ſ.ſe ultro offerentẽ:ſed ita:non eñ dimittã pudorẽ meũ.i. uerecũdiã meã in rogando:hoc eſt non rogabo te imprudẽter:ſi feceris id qd̃ oſtẽdis.ſ.te facturũ habeo ſup. tibi magnã grãm:ſi nõ feceris ignoſcã.i.ueniam dabo:& arbitrabor te nõ potuiſſe negare alterũ .ſ. nõ facere qd̃ oſtendis:hoc eſt non ſeq partes Põpeianas mecũ:timori.ſ.quẽ de Cæſaris potentia cõceperis:&alterũ.ſ.ſi feceris arbitrabor te nõ potuiſſe negare mihi.Eñ.i.qa:res eſt ꝓfecto.i.reuera:maxima.i.maximi momẽti. Apparet.i.euidẽs eſt qd ſit rectũ.i.decens & honeſtũ:qd expediat.i.utile ſit:& tutũ eſt obſcurũ:qa licet Cæſar uideretur potẽtior:qa tamen iniqorẽ habebat cãm:incertũ erat an uictor euaſurus eſſet:tñ ita eſt.ſ. obſcurũ ; ut ſi nos ſumus ii q̃ debemus eſſe.i.digni ſtudio.ſ.philoſophico:& literis nr̃is:nõ poſſimus dubitare/qn ea cõducant.i.utilia fiant maxime q̃ ſunt rectiſſima.i.æqſſima& decentiſſima.Quod ſi placebit ſil̃.i.pariter tibi:Alii legũt Quare tu &c.uenias ſtatim ad me:ſin.i.ſed ſi:idẽ placebit:atq; eodẽ mõ.ſ.quo mihi:nec poteris ſup.facere aut ſeq cõtinuo.i.ſtatim/faciã ut oĩa ſint nota tibi.Quicqd ſtatueris.ſ.facere/ſiue timori ſiue amori cedere:ego iudicabo te amicũ mihi:ſin.i.ſed ſi:ſup.ſtatueris id qd̃ opto.i.ſeq ꝓtes Põpeianas:iudicabo te ẽt amiciſſimũ mihi. Accurate ĩuitat hoĩem ad ꝓtes ſuas:ut ſi eas ſectať nõ ſit amicus tñ mãeat & ſe deterre erubeſcat.

Cælandus

M.Cicero.S.D.Ruffo.

QVomodo potuiſſem:te cõueniſſem : ſi eo quo conſtitueras uenire uoluiſſes . Quare & ſi mei cõmodi cãm cõmouere noluiſti:tñ ita exiſtimes uelim:me antelaturũ fuiſſe:ſi ad me ueniſſes : uoluntatẽ tuã cõmodo meo.Ad ea quæ ſcripſiſti:cõmodius eqdem poſſem de ſingulis ad te rebus ſcribere:ſi mihi Tullius ſcriba meus adeſſet/a quo mihi explora tum eſt in rõnibus dũtaxat referẽdis.de cæteris rebus affirmare nõ poſſum nihil eũ feciſſe ſcientẽ:qd̃ eẽt cõtra aut rẽ:aut exiſtimationẽ tuã.Deinde ſi rõnũ referendarũ ius uetus:& mos antiquus maneret:me relaturũ rõnes:niſi tecũ pro cõiunctiõe noſtræ neceſſitudinis cõtuliſſem:feciſſemq;:nõ fuiſſe.Quod igiť feciſſem ad urbẽ:ſi conſuetudo priſtina maneret: id qñ lege Iulia ſcilicet relinq̃re/rõnes in ꝓuincia neceſſe erat easdẽq; totidẽ uerbis referre ad ærariũ feci in ꝓuincia Neq; ita feci:ut te ad meũ arbitriũ adducerem:ſed tribui tibi tantũ quãtũ me tribuiſſe nũq̃ pœnitebit.Totum eñ ſcribã meũ:quẽ tibi uideo nũc eſſe ſuſpectum tibi tradidi tu ei.M.Mindiũ fratrẽ tuũ adiũxiſti:rationes cõfectæ me abſente ſunt tecũ:ad q̃s ego nihil adhibui ꝓter lectionẽ/ita accepi librum a meo ſeruo ſcri

QVomodo potuiſſem.&c.Cũ facienda eſſet rõ pecuniarũ ꝓuincialiũ ĩter q̃ſtorẽ Ruffum & impatorem Ciceronẽ:Cicero id mũeris relinq̃rat ſeruo ſcribæ & Cãcellario:ut aiũt:ſuo & ipſi Ruffo aut potius ut hic dicet fratri eius obeundũ.qd̃ cũ obiiſſent ſcripſit Ruffus ſe in in ea rõne læſum. Cicero ergo hac epla purgat ſe& ſeruũ dicens neutrius culpa .læſum'. Deinde rñdet ad quædã alia a Ruffo in eadẽ epla obiecta. præſertim de centũ ſeſtertiis ꝓtermiſſis.Eſt autẽ epla ſubobſcura q̃ res nota erat Ruffo:nec ſcriptã pluribus opus erat fuiſſe:nec operæ ꝓtiũ erat ut aliis ĩnoteſcat:qnetiã Cicero ſcindẽdã & annihilandã cenſet / unde ſunt q ab eius lectiõe ſuꝓſedeãt:aliis negata placẽt.Ordo eſt.Ego cõueniſſem te.i. ueniſſem ad te quomõ potuiſſem:ſi uoluiſſes uenire eo quo cõſtitueras.ſ. uenire. Quare & ſi.i.q̃q̃ noluiſti me cõmouere.i.diſturbare cãm cõmodi mei:alii legunt:cã ; ut ſit noluiſti cõmouere.i.ĩpedire me:cauſa cõmodi mei.i.ꝓpter cõmodũ meum:tñ uelim exiſtimes.i.iudices de ea re ſic:me antelaturũ .i. ꝓlaturũ fuiſſe:cõmodo meo uolũtatẽ tuã ſi ueniſſes ad me. Ad ea.i.quantũ ad ea q̃ ſcripſiſti:eqdem.i.ego qdẽ poſſem ſcribere cõmodius ad te de ſingulis rebus : ſi Tullius ſcriba.i.cancellarius & rõnũ ſcriptor meus adeſſet.i.ꝓſens eẽt mihi:aquo.ſ.Tullio ſcriba meo exploratũ eſt mihi.i.certũ & euidẽs dũtaxat.i.ſolũmodo in rõnibus referẽdis.i. in reddendis & recognoſcendis ſupputatio

ba:ut eundē accepim a fra tre tuo.Si honos is fuit ma
iorē tibi habere nō potui:ſi fides maiorē tibi habui/q̄
pene ipſi mihi.Si ꝓuidēdū fuit/neqd aliter/ac tibi ho
neſtum & utile eſſet referret/non habui/cui potius id
negocii darem q̄ tullio ſcribæ.Illud quidē certe factū
eſt:qđ lex iubebat.ut apud duas ciuitates Laodicen/
ſem & Apamēſem : quæ maximæ uidebātur : quoniā
ita neceſſe erat:rōnes confectas:& cōſolidatas depo/
neremus.Itaq; huic loco primū reſpōdeo:me (q̄q̄ iu
ſtis de cauſis rōnes deferre ꝓperarim)tamen te expe/
ctaturum fuiſſe:niſi in prouincia relictas ratiōes ꝑ la/
tis haberem.Quāobrem de Voluſio quod ſcribis/ nō
eſt id rationum:docuerunt em̄ me periti hoīes : in iis
cum oīum peritiſſimus:tum mihi amiciſſimus .C. Ca
millus ad Voluſiū tranſferri nomen a ualerio nō po
tuiſſe:prædes ualerianos teneri:neq; id erat ſeſtertiis
xxx.ut ſcribis:ſed.xix.Erat em̄ curata nobis pecunia.
Valerii mancipis noīe:ex qua reliquū qđ erat in rōni
bus retuli.Sed ſic me & liberalitatis fructu priuas / &
diligentiæ &(qđminime tñ laboro)mediocris etiam
prudentiæ Liberalitatis:ꝗ mauis ſcribæ mei bñficio:
q̄ meo:legatū meū ꝑfectūq;.Qu.Leptā maxima ca/
lamitate leuatos:cū ꝑſertim nō deberēt eſſe obligati.
Diligentiæ:ꝗ exiſtimas de tāto officio meo : tāto etiā
periculo:nec ſciſſe me quicq̄ nec cogitaſſe:ſcribā:qc/
qd uoluiſſet cū id mihi ne recitauiſſet qdem:retuliſſe.
Prudētiæ : cū rē a me nō īſpiēter actā ne cogitatā qdē
putes.Nam & uoluſii liberādi meum fuit conſiliū.&
ut multa tam grauis Valerianis ꝑdibus ipſiq;.T.Ma/
rio depelleretur a me inita ratio eſt:quā quidem om/
nes nō ſolū ꝓbant:ſed etiā laudāt:& ſi uerū ſcire uis:
hoc uni ſcribæ meo intellexi non nimium placere.

nibus:nō poſſum affirmare de cæteris reb⁹
qa in aliis nō erat ſcrutatus curā eius:explo
ratū inquā eſt mihi:eū nihil feciſſe ſcientē:
ideſt qđ ſcierit:qđ eſſet cōtra aut rē.i.utili/
tatē:aut exiſtimationem.i.authoritatē tuā.
Deide.i.inſup:ſi uetus ius rōnū referēdarū
i.diſcutiēdarū &mos antiquus maneret:me
non fuiſſe relaturū rōnes.i. qđ dicunt datu
rum cōpotū:niſi contuliſſem.i.cōicaſſem &
feciſſem tecū pro cōiunctiōe næceſſitudinis
nr̃æ.Igitur feci id qđ ego feciſſem ad urbē
i.in urbe:cū q̄ſtore urbano:ſi cōſuetudo pri
ſtina.i priſca & antiq̄ maneret:feci inquā in
ꝓuincia:quādo.i.quandoqdē neceſſe erat.ſ.
lege Iulia:relinq̄re rōnes in ꝓuincia & refer
re eaſdē.ſ.rōnes ad ærariū.i.fiſcū Romanū
totidē uerbis.i.ut nihil additū nihilq; detra
ctū ſit.Neq; feci ita ut adducerē te ad arbi/
trium meū .i. corā te redderē tales ratiōnes
quales uellē:ſed tribui tibi tantū.ſ.obſeruā
tiæ:quātū nūq̄ pœnitebit me tribuiſſe. Tra
didi em̄ tibi.ſ. diſcutiendū totū ſcribā meū
ſ.Tulliū quē uideo eiſe ſuſpectū nunc tibi:
tu adiunxiſti ei.ſ.ſcribæ meo : Marcū Min/
dium frēm tuū:& rōnes ſunt cōfectæ.i. con
ſūmatæ tecū me abſente:ad quas ego nihil
adhibui ꝑter lectionē : ita em̄ accepi librū a
ſeruo meo ſcriba:ut acceperim eundē a frē
tuo:nullo.ſ.īmutato. Si is fuit honos/ego
non potui hēre tibi maiorē.ſ.honorē : ſi fi/
des.i.credulitas & bōa æſtimatio de te ſup.
fuit:ego habui tibi maiorē.ſ.fidē.i. plus ti/
bi credidi:pene.i.q̄ſi q̄ mihiipſi.Si fuit ꝓui
dendū neqd referret.i.recenſeret cōputare
tur:aliter ac .i. q̄ honeſtū & utile eſſet tibi/
nō habui ſup.aliquē cui darem potius id ne
gocii:q̄ Tullio ſcribæ.ſ.meo.Quidem.i.ut
cætera omittā:certe illud factū eſt qđ lex.ſ.
Iulia iubebat:ut depōeremus.i. cuſtodiæ de
reliqueremus qm̄ ita erat næceſſe:apđ duas
ciuitates.ſ.Laodicēſem & Apamenſem pro
Apameēſem:quæ uidebant maximæ ꝓuin/
ciæ illius:rationes cōfectas & cōſolidatas.i.
confirmatas.Itaq; reſpōdeo primū huic lo
co me:q̄q̄ properarim.i. feſtinauerim iuſtis
de cauſis.i.ob iuſtas cauſas deferre.ſ. romā
rōnes:tamē fuiſſe expectaturū te niſi haberem.i.exiſtimarem rōnes relictas in ꝓuincia pro latis.i.tanq̄ latas.
Quāobrem qđ ſcribis de Voluſio:non eſt rōnum.i.non pertinet ad rōnes em̄.i.quia hoīes periti & in his Ca
ius Camillus cū.ſ.ita ſit ꝗ eſt peritiſſimus oīum:tū.ſ.multo magis eſt:amiciſſimus mihi:docuerunt nomē .i.
debitū:non potuiſſe trāſferri a Valerio ad Voluſium:& ita prædes.i.fideiuſſores Valerianos teneri.i.obliga
tos adhuc eſſe:neq; id erat.i.nō tenebātur ut ſcribis:ſeſtertiis triginta.i.lxxv.libris:ſed nouēdecim ſup. ſeſter
tiis.i.xlviii.lib.cum ſemis nā ſeſtertius aut ſeſtertium dicit quaſi ſemitertiū.i.duo cū dimidio tertii:ut duo ſe
ſtertia ſint quinq; libre.Em̄.i.quia pecunia erat curata.i.cum cura aceruata:nomine Valerii mācipis .i. qui eā
rem a populo manū leuatam tenente redemerat ex qua pecunia qđ erat reliquū.i.non debitum Valerio:retu
li in rationibus.i.ut dicunt cōpotis.Sed tu priuas me ſic.ſ.ſentiendo aut cenſendo de me : fructu liberalitatis
& diligentiæ/&:qđ licet ſup.dico tamen minime laboro.i.nequaq̄ curo:etiā mediocris prudētiæ. Liberalita/
tis inquā fructu me priuas:ꝗ mauis.ſ.dicere legatū meum:& Quintum Leptā ꝑfectum meū leuatos.i. libera
tos maxima calamitate:beneficio ſcribæ mei.ſ.Tullii q̄ meo:præſertim cū ipſi non deberēt eſſe obligati.Di/
ligentiæ ꝗ

Seſtertium

ligentiæ/ꝗ exiſtimas me nec ſciſſe nec cogitaſſe quicq̄ de tanto officio meo & etiam de tanto periculo. Pru/
dentiæ:repete fructu me priuas:cum putes rem ne cogitatam quidem a me non inſipiēter:aut lege actam:ſic
cum putes rem actam a me non inſipienter / ne cogitatam quidem Nam & conſilium liberandi uoluſii fuit
meum:& ut mulcta:ideſt pœna tam grauis depelleretur prædibus ideſt fideiuſſoribus Valerianis & ipſi Ti/
to mario:ratio.i.uia eſt inita.i.inuēta a me:quam quidem.ſ.rationem omnes non ſolum probant:ſed etiā lau
dant quod plus eſt.Et ſi uis ſcire uerum:ego intellexi hoc non placere nimium:uni.i. ſoli ſcribæ meo:cui ta/
men Ruffus iam accepta tulerat:dicens ab eo non a Cicerone acta.

Sed ego putaui eſſe boni uiri:cū pp̄l̄m ſuū ſeruaret:cō
ſulere fortunis tot amicoꝝ uel ciuiū.Nam de Luceio
eſt ita actū:ut authore Cn.Pōpeio iſta pecunia in fa/
no poneret:id ego agnoui meo iuſſu eſſe factū:q̄ pe/
cunia Pōpeius eſt uſus:ut tua quā tñ depoſuerat Sex/
tius:ſed hec ad te nihil intelligo ꝑtinere.Illud me nō
aīaduertiſſe moleſte ferrem:ut aſcriberē te in fano pe
cuniā iuſſu meo depoſuiſſe:niſi iſta pecunia grauiſſi/
mis eēt/certiſſimiſq; monimētis teſtata:cui data:quo
ſenatuſconſulto:qbus tuis:qbus meis literis .P. Sex/
tio tradita eſſet.Quæ cū uiderē tot ueſtigiis impreſſa:
ut in his errari nō poſſet:non aſcripſi id:qđ tua nihil
referebat.Ego tñ adſcripſiſſe mallē:qm̄ te uideo id de
ſyderare.Sicut ſcribis tibi id eē referendū idē ipſe ſen
tio/neq; in eo quicq̄ a meis rōnibus diſcrepabūt tuæ.
Addes em̄ tu meo iuſſu:quod ego nunq̄ addidi/nec
cauſa eſt:cur negē:nec ſi cauſa eſſet:& tu nolles nega
rem.Nā de ſeſter. nongentis millibus certe ita relatū
eſt:ut tu:ſiue frater tuus referri uoluit. Sed ſi quid eſt
(quādo de Logeo parū gratioſum eſt)qđ ego in rō/
nibus referēdis etiā nunc corrigere poſſum: de eo mi
hi ſenatuſcōſulto nō ſum uſus.qd per leges liceat cō
ſyderandū eſt:te certe in pecunia exacta ita efferre ex
meis ratiōibus relatis non oportuit:niſi qd me fallit:
ſunt em̄ alii peritiores.Illud caue dubites:qn ego om
nia faciā:quæ intereſſe tua / aut etiā uelle te exiſtimē:
ſi uolo mō facere poſſim.Quod ſcribis de bñficiis:ſci
to a me &tribunos militaris/& ꝑfectos & cōtubnales
dūtaxat meos delatos eſſe in quo qdem me rō fefellit
liberum em̄ mihi tp̄s ad eos deferēdos exiſtimabā da
ri.poſtea certior ſum factus triginta diebus deferri ne
ceſſe eē qbus rōnes retuliſſem.Sane moleſte tuli nō il
la bñficia tuæ potius ābitiōi reſeruata eē q̄ meæ:q am
bitiōe nihil uterer.De cēturiōibus tñ:& de tribunorū
militariū cōtubernalibus res eſt īītegro.genus em̄ ho

Sed ego putaui eē uiri boni.i.ꝑtinere ad ui
rū bonū:cū ſeruaret pplm ſuū:cōſulere.i.ꝓ
ſpicere debito cōſilio & ꝓuidentia:fortunis
& facultatib⁹ tot amicoꝝ uel ciuiū.Nā actū
eſt de Luceio ita ut authore Cnæo Pōpeio
iſta pecunia.ſ.quā mihi obiicis:poneret ī fa
no.i.æde ſancta in q̄ publica aſſeruabat pe
cunia.Ego agnoui id oē factū iuſſu meo : q̄
pecunia Pompeius eſt uſus ut tua.i. tāq̄ a te
depoſita:quam tñ Sextius depoſuerat.Sed
ego ītelligo hec nihil ꝑtinere ad te.Ego fer
rē illud moleſte:uidelicet me nō aīaduertiſ
ſe:ut aſcriberē.ſ.ad rōnes cōſolidatas:te de
poſuiſſe iuſſu meo pecuniā in fano:niſi iſta
pecunia eēt teſtata.i.corroborata & munita
grauiſſimis & certiſſimis monimētis.i. teſti
moniis cui data eēt:quo ſenatuſcōſulto:qui
bus lr̄is tuis & quibus lr̄is meis:eſſet tradita
Publio Sextio.Quæ.ſ.oīa cū uiderē īpreſſa
tot ueſtigiis.i.tot ſigillis ſignata:q̄ imꝑmē/
do ſignant:ut nō poſſit errari.i.error fieri ī
his:nō aſcripſi id.ſ.te iuſſu meo depoſuiſſe
eam pecuniā:qđ nihil referebat.i. intererat
tua:ego tñ mallē aſcripſiſſe:quādo.i. qm̄ ui
deo te deſyderare id.Sicut ſcribis id eſſe re
ferendū.i.reddendū & cōputandū cōtra de/
putatis ut dicūt:tibi.i.a te:ipſe.i.ego ſentio
idē:neq; rōnes ſup.tuæ : diſcrepabūt quicq̄
i.in aliquo a rōnibus meis. Tu em̄ addes .ſ.
ad ſcripta de rōnibus nr̄is:meo iuſſu.ſ.te de
poſuiſſe aut feciſſe:qđ ego nūq̄ addidi : nec
cauſa eſt cur negē.ſ.addi poſſe:nec ſi cā eēt:
& tu nolles.ſ.eam cām eſſe negarē Nam de
nongentis.i.noueis cētum millibus:ſeſter/
tium:ſunt qui ſeſtertiis ſcribāt:ſed puto Ci ceronem ſeſter. dūtaxat ſcripſiſſe/aut aliis Nota
ſignis eā ſummā expreſſiſſe . Verūtamē qa
numeralia petūt gtm̄ ſyncopatū : & neutra
habētia ſingularē in um nolunt ſyncopari:
ideo fere legimus expēſum q̄dragies ſeſter
tiū:ut ſit ſingularis numeri:legi tamen pōt
ſeſtertiū per ſyncopā hoc loco:qa & ſeſter/
tius dicitur:certe relatū eſt.i.ſcriptum in li/
bro rationum ita ut tu ſup.uoluiſti : ſiue ut
frater tuus referri uoluit.Sed ſi qd eſt:quā/
do:ideſt quoniam parum gratioſum : ideſt
plauſibile eſt de logeo:ideſt quod ſcribis de
logeo:ideſt rationatorio:λογειον enim ra/ Logeon.
tionatorium ſeu locus referendarum ratio
num dicitur : λογοσ ratio : quod ego poſ/
ſum corrigere etiam nunc : in rationibus

referẽdis:de eo nõ ſum uſus mihi.i. ad placitũ aut cõmodũ meũ ſenatuſconſulto.i. decreto ſenatus:ſunt q legãt uiſurus: ſed oĩa ſunt ſubobſcura.ꝓſiderandũ eſt qd liceat ꝑ leges.certe qcqd leges aut ſenatuſconſulta ꝓmittãt:nõ oportuit efferre.i. extollere te: ita.i.tantope:in pecunia exacta ex meis rõnibus.relatis.i.iam redditis:niſi qd.i.aliquid iuris fallit me:ſunt em̃ peritiores in legali ſcientia ſup.q̃ ego.Caue dubites illud.ſ.qd̃ ſeqtur quin ego faciã oĩa.ſ.q̃ reſtant adhuc.q̃ exiſtimẽ.ſ.iudicẽ intereſſe.i.in re & utilitate eſſe tua:aut etiã te uelle:ſi poſſim facere ullo mõ.Quod ſcribis.i.quantũ ad id qd̃ ſcribis de beneficiis .ſ. delatis nõ per te.Solebãt em̃ ĩperatores pacta,puincia denũciare q ſe ꝓclare geſſiſſent in bellis:ut a ſenatu populoq; Romano ꝓmiis donarentur: quod cum faciebat Imperator dicebatur beneficiũ facere:ne ad hoc obligatus putet:id autem uoluiſſet Ruffus per ſe factũ fuiſſe:unde dicit Cicero:ſcito tribunoſ militares & præfectos/& contubernales:dũtaxat meos eſſe delatos:ideſt denũciatos a me:in quo quidem ratio:ideſt ſupputatio fefellit me:quia debuiſſem etiã Ruffum & alios denunciaſſe/aut ratio:ideſt opinio:exiſtimabam enim liberũ tempus ad deferendos:ideſt denunciãdos eos:dari mihi:poſtea ſum factus certior:neceſſe eſſe deferri triginta diebus:ideſt intra triginta dies:quibus.i.poſt quos retuliſſem rationes. Tuli ſane.i.ualde moleſte: illa beneficia.ſ.denũciandi:nõ eſſe reſeruata potius ambitioni.i.cupiditati honoris:tuæ q̃ meæ:qui.ſ.ego nihil uterer ambitione. Tamẽ res eſt in integro.i.adhuc ſui iuris ſine ꝑſcriptione tẽporis:de centuriõibus & cõtubernalibus.i. cohabitatoribus tribunoꝝ militarium.Genus em̃ horum beneficioꝝ nõ erat definitũ .i. limitatũ lege. Reliquũ.ſ.q̃relæ tuæ:eſt de centũ millibus ſextertiũ/aut de ſextertiis cẽties mille:legũt tamen qdã de ſextertiis centũ millibus:forte ſignis deluſi:cũ ſcriptũ fuerit.C.M.Vallæ em̃ nõ uideret̃ conſtare ratio cõgruitatis ut dicatur millibus ſeſtertiis:cũ mille declinatum ſit ſubſtantiuum genitiuũ exigens. Viſi tamẽ ſunt Liuius & quidam alii nõ multũ differẽter loq ab eo qd̃ eſt in euãgelio duodecim millia ſignati: de qbus memini lite ras eẽ allatas mihi a te Smyrna.i.ex eo oppido in quo tũc eras:lr̃as dico errati non mei ſed tui:in quo uidebat̃ eſſe peccatum ſi modo erat.ſ.peccatum fratris tui & Tullii:qui inter ſe rationes ſupputauerat:ſed quomodo erit erratum Rufti.ſ. fratris & Tullii:nempe ꝙ Ruffus cui non debebat Ciceroni imputabat. Alii legũt erat: ut ſit non erat mei ſed tui:in quo &c.ſed Cicero diceret meum & tuum &c.

Nota

Sed cũ id.ſ.erratũ non poſſet corrigi ꝙ.i. qa:deceſſimus ex puincia rõnibus depoſitis iã.ſ.apud Laodiceã & Apameã:credo quidem reſcripſiſſe tibi q̃.i. quãtum potui humaniſſime pro uolũtate.i. beneuolẽtia animi mei:& pro ea ſpe facultatũ,i,diuitiarum quã hẽbamus tũ,i.tũc in ꝓpriis diuitiis quas Terentia paulopoſt diſſipauit:Scripſiſſe autem uidet̃ ſi qd erratũ fuerit in publicis rõnibus:id ſe de ꝓprio repoſiturũ.Sed puta.i. exiſtima te obligatũ,i.deuinctũ non fuiſſe: tũ.i.tunc humanitate lr̃arũ mearũ:neq; me accepiſſe hodie epl̃am.ſ.tuã:de centũ ſeſtertiis non relatis: ſicut ii qbus epl̃æ ſunt moleſtæ per hec tpa.ſ.periculoſa: accipiunt.ſ. epl̃as hoc eſt in deteriorẽ partem ſimul debes cogitare illd̃ me depoſuiſſe Epheſi apd̃ publicanos.i.publicorũ uecti galium redẽptores:oẽm pecuniam quæ pueniſſet ad me i.ad poſſeſſionẽ meam ſaluis legibus:& debes cogitare id.ſ.pecuniæ fuiſſe uigintiduo millia ſeſtertiũ:aut bis & uicies mille ſeſtertia:Sunt qui legãt ſolũmodo uigintiduo ſeſtertia: ſed quomodo diceret eam omnem pecuniam;& Ruffum debere de centum ſeſtertiis æquo animo ferre: quaſi de longe minori ſumma: aut quomodo ad Imperatorem non niſi uigintiduo ſeſtertia pertinerent: & Pompeium abſtuliſſe omnẽ eam pecuniam/quod ſiue ego fero æquo animo ſiue iniquo:tu debes ferre æquo animo de ſeſtertiis centum per errorem non adductis:& exiſtimare eo minus:quia ablata erat tota pecunia:pueniſſe ad te uel de cibariis tuis: ideſt tibi ab Imperatore debitis: uel de liberalitate mea:quã tibi ĩpẽdiſſem.qd̃ ſi tuliſſes expẽſa mihi iſta centũ ſeſtertia.i.ſi cõputaſſes ea tanq̃ expenſa & a me recepta:hoc eſt ſi ea pro mea expoſuiſſes:& in rõnẽ retuliſſes:tamẽ q̃.i.ea eſt ſuauitas tua:quiq;.i. & qui:hoc eſt & is eſt amor.ſ.tuus in me:tu nolles accipere æſtimationẽ.i.ualorem centũ ſextertiũ/a me hoc tpe ſ.tam calamitoſum mihi:nã ſi cuperẽ numeratũ ſup.reddere:nõ erat.Sed putato me iocatũ.i.ꝑ iocũ ſcripſiſſe hec ut ego exiſtimo te.ſ.iocatũ.Ego tamẽ cũ Tullius.ſ.ſcriba redierit rure:mittã eum ad te: ſiqd putabis pertinere ad rem,i,cõmodũ tuum.Nulla cauſa eſt cur non uelim hanc epiſtolam ſcindi.i.lacerari. Vale.

M.C.S.dicit.L. Meſſino.

Ratæ mihi tuæ literæ fuerunt: ex qbus ĩtellexi quod etiã ſine literis arbitrabar te ſumma cupiditate affectũ eſſe uidendi mei quod ego ita libẽter accipio:ut tamen tibi non concedam:nã tecum eſſe ita mihi cõmunia omnia/q̃ opto contingãt ut uehemẽter uelim. Vtenim cũ eſſet maior & uirorũ & ciuium bonorũ:& iucũdorum hominum & amãtium mei copia:tamen erat nemo/qui cum eſſem libẽtius:q̃ tecũ/& pauci:quibuſcum eſſem æque libenter:hoc uero tpe:cũ alii interierint:alii abſint/alii mutati uolũtate ſint/unũ mediuſſidius tecũ diẽ libẽtius poſuerim: q̃ hoc omne tẽpus cũ plæriſq; eoꝝ:qbuſcũ uiuo neceſſario.Nolim em̃ exiſtimare te: mihi non ſolitudinẽ iucũdiorẽ eſſe:qua tũ ipſa uti nõ licet:q̃ ſermones eoꝝ:qui frequẽtant domũ meã:excepto/uno:aut ad ſummũ altero.Itaq; utor eodẽ profugio/quo tibi utẽdum cenſeo/literulis noſtris præterea etiã conſcientia cõſiliorum meorum. Ego em̃ is ſum quẽadmodum tu facillime potes exiſtimare:qui nihil unq̃ mea potius q̃ meorũ ciuium cauſa fecerim cui niſi inuidiſſet is: quem tu nunq̃ amaſti(me enim amabas) & ipſe beatus eſſet: & omnes boni.

Ratæ &c.In tumultu belloꝝ ciuiliũ cũ exercitus eſſet in aphrica; rebus ĩptãtẽ Cæſaris Romæ redactis Lucius Meſſinus mœrore oꝑſſæ libertatis ſeceſſerat rus ut iterea moleſtiis urbanis leuaret̃;ſcripſerat aũt ſe Ciceronẽ uidere uelle:ad qd̃ Cicero amice reſcribit dicẽs. Lr̃æ tuæ fuerũt mihi gratæ:ex qbus ĩtellexi/qd̃ etiam arbitrabar ſine lr̃is te affectũ eẽ ſũma cupiditate uidẽdi mei:qd̃ ego accipio libẽter:ita tũ ut nõ cõcedã tibi.i.nõ uincar a te in ꝓſili cupiditate:utpote tui uidẽdi.Nã ita cõtingant mihi oĩa cõia q̃ opto.i.q̃ ad remp.ſpectãt;qbus nihil gratius Ciceroni eẽt:uel oĩa q̃ opto:euenant mihi ita cõia.i.mediocria:niſi cõmoda legẽdũ putemus:aut priorẽ rõnẽ ample ctendã:ut uelim uehemẽter/eẽ tecũ. Vt em̃ i.nã uidet̃ em̃ una ꝑticula nã ut aliter uacare uideret̃:cũ.i.q̃uis eẽt maior copia & uirorũ & ciuiũ bonoꝝ:& hoĩum iucũdoꝝ:& amantiũ mei.i.q me amabãt:tũ nemo erat:qcũ.i.cũ quo ego eẽm libẽtius q̃ tecũ:& pauci ſup.erãt:qbuſcũ.i.cũ qbus eſſem æque libẽter ſup.ac tecũ.uero.i.ſed:hoc tpe:cũ alii ſ.ex amicis ĩterierint:alii abſint mutati uoluntate:qa fortunam ſecuti:mediuſſidius.i. ita me hercules Iouis filius iudicet aut mediante fide mea:ego poſuerim libẽtiũs:id/eſt cũ uoluptate maiore tecũ unum diem q̃ hoc omne tẽpus cum plæriſq; eorũ quibuſcum.i.cum quibus uiuo næceſſario:quia tẽpori inſeruiendum erat:aut qa alios nõ habebat.Ego em̃ nolim te exiſtimare ſolitudinem nõ eſſe iucũdiorẽ mihi: qua tamẽ ipſa non licet uti: q̃ ſermones eorũ qui frequentant domũ meam:excepto uno aut ad ſummũ altero.i.ſecundo.Itaq;.i.& ita/quia nõ lubet uerſari cum iis hominibus qui Romæ ſunt:ego utor eodẽ profugio.i.lenimine curarũ ad quod ꝓfugio:quo cẽſeo.i.iudico utẽdum tibi:uidelicet literulis noſtris.i.ſtudiis philoſophiæ potiſſimũ;que literulas uocat/aut modeſtiæ gratia: aut ꝙ illis tẽporibus modica eſſe permittebãtur:aut ꝙ plus literarũ cenſeat in cauſis forẽſibus expediendum ſi liceat.Præterea.i.præter literulas noſtras utor etiã.ſ.ad ſedandã animi moleſtiã:conſcientia conſiliorũ meorum.i.eo ꝙ mihi conſcius ſum/nihil cuiq̃ conſuluiſſe unde reſpu.iacturam fecerit.Et econuerſo multa multis quæ ſi ſeq uoluiſſent reſpu.adhuc ſtaret.Ego em̃ ſum is/quẽadmodum tu potes exiſtimare .i. iudicare facillime:qui nihil fecerim unq̃ potius cauſa mea.i.proprii cõmodi gratia:q̃ cauſa ciuium meorum: qd̃. dicit qa conſul & Imperator iam tum fuerat:aut quia uſitatum eſt:ciuium meorũ pro cõciuium dici.Cui:ſcilicet mihi niſi is:ſcilicet Clodius:ut opinor potius:q̃ Cæſar:quẽ tu nũq̃ amaſti:amabas enim me:inuidiſſet:& procuraſſet:ſcilicet mittẽdum in exſilium:& .i.ſimul ipſe eſſet beatus:& omnes boni. Alii legunt beatus eſſes eo ꝙ de Cæſare intelligunt:qui tunc beatus uidebatur:& ita non diceret beatus eſſet ſed eſſes: uerum de Cæſare non intelligi manifeſtum eſt:nunq̃ enim Cicero apertas inimicitias cum Cæſare habuit: quocirca potuit quis: ut etiam plures ſupra uidimus: utroſq; amaſſe: cum iam dictum ſit ideo Meſſinum nunq̃ amaſſe illum ꝙ Ciceronem amabat.

Ego sum qui nullius uim plus ualere uolui: q̄ hone/
stum ocium:idemq; cum illa ipsa arma: quæ semper ti/
mueram plus posse sensi: q̄ illum cōsensum bonorū
quē ego idē effecerā:quāuis tota conditione pacē acci
pere malui q̄ uiribus cum ualētiore pugnare. Sed &
hec & multa alia corā breui tēpore licebit. Neq; me ta
men ulla res alia Romæ tenet:nisi expectatio rerum
Aphricanarū:uidet enim mihi res in ꝓpinquū addu
cta discrimen/puto autē mea non nihil interesse:q̄q̄
idipsum:quid intersit nō sane intelligo: uerūtamen
quicquid illinc nūciatum sit:non longe abesse uelim
a consiliis amicorum. Est enim res iam in eum locum
adducta:ut q̄q̄ multum intersit inter eorum causas q
dimicant:tamen inter uictorias non multum intersu
turum putē. Sed plane animus:qui dubiis rebus forsi
tan fuerit infirmior:desperatis confirmatus est mul/
tum quem etiam tuæ superiores literæ confirmarunt:
quibus intellexi:q̄ fortiter iniuriam ferres:iuuitq; me
tibi cum summam humanitatem: tum etiam literas
tuas profuisse. Verum enim scribā:teneriore mihi ani
mo uidebare:sicut omnes fere:qui uita ingenua ī bea
ta & libera ciuitate uiximus. Sed ut illa secūda mode/
rate tulimus:sic hāc non solum aduersam sed etiam
funditus euersam fortunā fortiter ferre debemus: ut
hoc saltem in maximis malis boni consequamur: ut
mortem/quam etiam beati contēnere debebamus ꝓ/
pterea q̄ nullum sensum esset habitura:nunc sic affe/
cti non modo contēnere debeamus: sed etiā optare.
Tu(si me diligis)fruere isto ocio:tibiq; persuade:præ
ter culpam ac peccatum/qua semper caruisti:& care/
bis:homini accidere nihil posse:qđ sit horribile: aut
pertimescendū. Ego si uidebitur recte fieri posse ad te
ueniam breui/si quid acciderit ut mutandū cōsilium
sit: te certiorem faciā statim. Tu ita fac cupidus mei
uidendi sis:ut istinc te ne moueas tam īfirma ualetu/
dine:nisi me prius:quesieris per literas:quid te uelim
facere. Me uelim:ut facis:diligas:ualetudiniq; tuæ:&
tranquillitati animi seruias. Vale.

Ego sum sup. is q nullius.i.nō ullius:non
uolui uim.i.potētiā aut uiolētiā ullius uale
lere plus q̄ ociū honestū:ut est literarū:idē/
q;.i.ego idē:cū sensi illa ipsa arma.s. Cæsa/
ris q̄ timueram semp:posse plus q̄ illū con/
sensum bonoꝝ.s.ciuiū. quem .s. cōsensum
ego idē effecerā: ꝯuocatis eñ sennatoribus
Cicero ea fundamēta pacis iecerat q̄ nūq̄ in
terrūpi posse uidebant: malui accipe pacē
conditionē q̄uis.i.quātūuis torta.i.uiolenta
& iniqua:q̄ pugnare uiribus cū ualētiore .i.
potentiore uiribus. Sūt qui legāt tota:ut sit
quāuis tota cōditiōe pacis.i.nihilo detracto
de cōditionibus pacis quas Cæsar ꝓposue/
rit:Sunt etiā qui tū legunt ibi:idēq; tum illa
&c. sed plures cū legunt:Sed licebit sup. no
bis dicere aut disputare coram.i. in p̄sentia
mutua breui tpe.i.intra breue tēpus hec .s.
iā dicta & multa alia. Neq; tamē ulla alia res
tenet me Romæ:nisi expectatio rerū aphri
carū.i.qd Cato & cæteri Pōpeiani in Aphri
ca contra Cæsarē fecerint:eñ.i.quia res ui/
det mihi adducta in discrimen.i.periculum
ꝓpinquū ita ut paucis diebus de sūma rerū
in Aphrica concertandū sit. Autē.i.sed:ego
puto nōnihil.i.aliquātulū interesse.i.refer/
re mea.s.utra pars uictoriā habitura sit: q̄q̄
non ītelligo sane.i.multū qd idip̄m .s. utra
pars uicerit: intersit .i. discriminis habeat.
Verūtñ qcqd nūciatū sit illinc.i.ex aphrica
ego uelim nō abesse ꝯsiliis amicoꝝ. Res ei
est adducta in eū locū:ut q̄q̄ multū ītersit.i.
differētie sit:īter cās eoꝝ q dimicant:qa me
lior est Pōpeianoꝝ cā:tñ putē nō multū in/
tersuturū.i.differētie futurū īter uictorias.
Nā ut sæpe alibi testatus est putauit paulo
mitiorē Pōpeianoꝝ fuisse uictoriā. Sed pla
ne.i.oīno/aīus.s.meus q fuerit.i.pmittam⁹
ut fuerit:forsitan infirmior:rebus dubiis.i.
cū res eēnt dubiæ:ꝯfirmatus est mltū:rebus
desp̄atis:quē sup aīm lr̄æ tuæ supiores ꝯfir
marunt etiā:qbus.s.lr̄is ītellexi q̄ .i. q̄tū for
titer ferres iniuriā:& iuuit.i. delectauit me:
cū.s.ita sit q̄iuuit me sūmā humanitatē tuā
ꝓfuisse.i.utilē fuisse tibi:tum etiā sup.iuuit
me:literas tuas ꝓfuisse tibi. Scribā eñ uerū.
Tū uidebare mihi fuisse aīo teneriore idest
multū tenero:aut teneriore q̄ decuit: sicut
fere nos oēs sup. uidebamur fuisse qui uixi
mus uita ingenua.i.nulla seruitute notata/
in ciuitate btā .i. opulēta ac fœlici & libera.
Sed ut tulimus.i.portauimus moderate.i.tē
perāter:illa secūda.i.ꝓspera & læta:sic debe
mus ferre fortir hāc fortunā nō solū aduer/
sam:sed etiā euersam funditus.i.a primis fundamentis:quātū ad libertatē:ut cōsequamur in maximis malis:
saltē hoc boni:ut debeamus nūc affecti sic.s.desp̄tione salutis aut libertatis:non mō.i. non solū cōtēnere sed
etiā optare mortē:quā.s.mortē nos debebamus cōtēnere etiā beati.i.cū essemus beati:ꝓpterea q̄ ipsa nullum
sensum esset habitura: quod dicit secundum Epicureos: quos tamen alibi reprehendit: nisi forte putemus
ꝓpterea

dicere q̄ beatis tanta fuerit lætitia ut tormenta mortis non sentiāt: Vnde non dicit se in morte aut
post mortē nullū sensum habituros fuisse: sed mortē ipsam. Tu: si diligis me: fruere isto ocio.i.cape fructū &
uoluptatē ex isto ocio qđ nactus es:& p̄suade tibi/nihil posse accidere aut accedere.i.addi hoī qđ sit horribile
aut pertimescendū:præter culpā ac peccatū:q̄.s.culpa tu caruisti.i.uacuus fuisti & carebis sp̄. Ego ueniam bre
ui.s.tempore:ad te:si uidebitur posse fieri recte:si quid acciderit:ut.i.ita ut consiliū sit mutandū:ego faciā sta
tim te certiorem. Tu fac sup.ut sis cupidus mei uidendi ita ut ne.i.non moueas te istinc.i. ab isto loco:ualetu/
dine sup.tua ente tam īfirma:nisi q̄sieris prius ex me per literas:quid uelim te facere.i.ut tu facias. Velim:ut
facis:sup.ut diligas me & seruias.i.inseruias ualetudini tuæ & tranquillitati animi.s.tui. Vale.

M.T.C. Epistolarum Familiarium. Lib. VI.
M. Cicero. S. Dicit Aulo Torquato.

Etsi ea ꝑturbatio est oīm rerū ut
suæ queq; fortunæ maxīe pœni/
teat:nemoq; sit qn ubi uis:q̄ ubi
est esse malit/tñ mihi dubiū nō
est qn hoc tpe bono uiro Romæ
esse miserrimū sit. Nā etsi quocū
q; in loco q̄sq̄s est idē ē ei sensus
& eadē acerbitas ex īteritu rerū:& publicarū:& suarū
tñ oculi augēt dolorem:q ea quæ cæteri audiunt: in/
tueri cogūt nec auertere a miseriis cogitationē sinūt.
Quare & si multarum rerum desyderio te angi ne/
cesse est:tamen illo dolore:quo maxime te confici au
dio:q̄ Romæ non sis:animum tuum libera. Etsi eñ
cum magna molestia tuos/tuaq; desyderas:tamē illa
quidem/& quæ requiris suum statum tenent:nec me/
lius si tu adesses:tenerent:nec sunt ullo in proprio pi
culo. Nec debes tu:cum de tuis cogitas: aut p̄cipuam
aliquam fortunam postulare:aut cōmunem recusare
De te autem ipso Torquate est tuū sic agitare animo:
ut non adhibeas in consilium cogitationum tuarum
desperationem aut timorē. Nec enim is: qui in te ad/
huc iniustior:q̄ tua dignitas postulabat fuit:non ma
gna signa dedit animi erga te mitigati. Nec tamen is
ipse:a quo salus petitur:habet explicatam aut explo/
ratam rationem salutis suæ. Cumq; omnium belloꝝ
exitus īcerti sint:ab altera uictoria tibi periculum nul
lum esse perspicio:quod quidem seiunctum sit ab om
niū īteritu:ab altera teipsum nūq̄ timuisse certo scio.
Reliquum est:ut teipsum(quod ego quasi cōsolatio/
nis loco pono)maxime excruciet:cōmune piculū rei
pu. Cuius tanti mali:q̄uis docti uiri multas dicant:ta
men uereor: ne consolatio ulla possit uera reperiri:
præter illam quæ tanta est: quantum in cuiusq; ani/

Etsi.&c. Aulus torquatus post pharsa
licā cladem se athenas contulit ut ple
riq; alii:interea dū bella adhuc sæuirent in
ter Cæsarē & Pōpeianos. Eū ergo a mœro/
re auocat hac epistola Cicero dicēs. Et si ea
perturbatio est omniū rerum ut quēq; pœ/
niteat maxime fortunæ suæ:ut nemo sit qn
malit eē ubiuis.i.ubilibet q̄ ibi ubi est:tamē
non est dubiū mihi quin miserrimū sit bo/
no uiro:esse hoc tpe romæ: Nā & si quocūq;
in loco q̄sq̄s est:idem sensus est ei:& eadem
acerbitas ex interitu rerum & publicarum
& suarum.s.priuatim/tamen oculi:idest ui
sus augent dolorē:quia cogunt:scilicet nos
intueri:idest inspicere:ea quæ cæteri audiūt
nec.s.oculi sinunt.i.pmittunt sup.nos auer
tere cogitationem a miseriis.
Quare.i.quāobrē:etsi.i.q̄q̄.necesse est: te
angi.i.premi & affici uehemēter: desyderio
multarū reꝝ:tamē libera.i.solue/anim tuū
illo dolore:quo audio te cōfici maxime.s.q̄
non sis Romæ. Eñ.i.qa:etsi desyderas cum
magna molestia.i.magna molestia aī cōco/
mitante:tuos.s.amicos & necessarios:& tua
s.bona:tñ illa quidē & tuæ reqris.i.exigis te
nent statū suū.i.sibi debitū:nec tenerēt me/
lius si tu adesses:nec sunt in ullo piculo pro
prio. Nec tu debes cū cogitas de tuis.s.ami/
cis & rebus:aut postulare.s.a deo:fortunam
aliquā p̄cipuā.i.excellentē/aut recusare cō/
munē.s.fortunā. Aūt.i.sed:o Torq̄te tuum
est.i.officii tui:agitare aīo sic de teipso/ut
non adhibeas in consiliū cogitationū tuarū
desperationē.s.melioris fortunæ aliqñ ha/
bēdæ/aut timorē.s.de peiore. Nec eñ is ui/
delicet Cæsar:q fuit adhuc iniustior in te:q̄
dignitas tua postulabat:nō dedit:hoc est de
dit:nā necnō affirmatiua uox est:magna si/
gna.i.īdicia/aī.s.sui/mitigati erga te. Nec
tamē is ipse uidel; Cæsar/a quo salus petit̄
habet rōnem.i.uiā & modū salutis suæ ex/
plicatam.i.promptā/aut exploratam .i. eui
dentē:qđ paulopost patuit in senatu tribus
& uiginti uulneribus interemptus est. Cūq;
idest & cum:exitus omnium bellorum sint
incerti: quia nondum finitum erat bellum
ciuile:hoc dicit: ego perspicio: idest intel/
ligo clare: nullum periculum esse tibi ab
altera uictoria: scilicet Cæsaris/qui tibi

placato est aio:quidem.i.certe qđ periculũ sit seiunctũ.i.separatum ab interitu.s.liber tatis oium:& certo scio te nũq̃ timuisse/ab altera.s.uictoria:utpote Pompeianoꝝ.Re/liquum est.i.restat ut cõmune periculũ rei/pu.excruciet maxime teipsum:qđ.s.solum a cõmuni periculo cruciari:ego pono quasi loco cõsolationis.Cuius tãti mali:quãuis .i. licet docti uiri:uidelicet philosophi:aut do cti ciues:dicant multa.s.remedia:aut lega/mus multas : ut sit q̃uis dicant multas sup. cõsolationes ab eo qđ seqtur : tñ uereor ut ulla consolatio uera possit repiri:hoc est ue reor nullã ueram posse repiri:Idem eñ effi cit uerbũ uereor cũ negatione & sine ea:ꝓ/ter illã.s.consolationẽ quæ est tanta : quãtũ roboris.i.fortitudinis atq̧ neruoꝝ.i. uiriũ firmarũ est in aio cuiusq̧. Si eñ sentire be/ne & facere recte est satis ad uiuendũ bene & beate secũdum stoicos q in uirtute btitu/dinẽ ponũt:nõ uereor ne nefas sit dicere eũ esse miserũ/qui possit sustentare sese ꝯsciẽ tia.i.eo q̧ sibi conscius est optimoꝝ consi/liorum.Nec eñ arbitror nos ductos.i. indu ctos/p̃miis uictoriæ.i.quæ uictoria talis af/ferre solet reliquisse olim.s.dum Põpeium secuti sumus:p̃riam &liberos & fortunas.i. diuitias:sed uidebatur nobis quoddã offici um iustũ & piũ & debitum reip. & dignita ti nr̃æ:qui nec cũ faciebamus id.i.cum dere linquebamus nostros & nr̃a:eramus tã amẽ tes.i.insani:ut uictoria esset.i.reputaret̃ no bis explorata.i.certa. Quare si id qđ propo situm fuit posse accidere nobis ingredienti bus cãm.i.qđ uidebamus ante oculos : hoc est Cæsarem uictorem fore:euenit nos non debemus cadere animis ita:quasi aliqd eue nerit/quod putaremus nũq̃ posse fieri. Igi tur simus ea mente.i.habeamus eam men/

animo roboris est/atq̧ neruorum.Sic enim bene sen/tire/recteq̧ facere satis est ad bene beateq̧ uiuendum non uereor:ne eum:qui se optimorum consiliorũ cõ scientia sustentare possit:miserum esse nefas sit dicere Nec enim nos arbitror uictoriæ p̃miis ductos patriã olim/& liberos/& fortunas reliquisse: sed quoddam nobis officium iustũ & piũ:& debitum reip. nostræq̧ dignitati uidebatur:qui nec cum id faciebamus: tam eramus amẽtes:ut explorata nobis eẽt uictoria.Qua/re si id euenit:quod ingredientibus nobis in causam propositum fuit accidere posse : non debemus ita ca/dere animis : quasi aliquid euenerit quod fieri posse nunq̃ putaremus.Simus igitur ea mente quam ratio & ueritas præscribit:ut nihil in uita a nobis p̃stãdum præter culpam putemus : eaq̧ cum careamus omnia humana placate & moderate feramus Atq̧ hec eo p/tinet oratio:ut perditis rebus omnibus tamen ip̃a uir tus se sustentare posse uideatur.Sed si est spes aliq̃ re/bus cõmunibus:ea tu quicunq̧ status est futurus:care re non debes:Atq̧ hec mihi scribenti ueniebat in mẽ/tem:me eum esse/cuius desperationem accusare soli/tus esses:quem q̧ authoritate tua cunctantem:& diffi dentem excitare . Quoqdem tẽpore non ego causam nostrã sed cõsiliũ iprobabã:Sero eñ nos iis armis ad uersari uidebã:quæ multo ante confirmata per nos/metipsos erant:dolebãq̧ pilis:& gladiis:nõ cõsiliis: neq̧ authoritatibus nostris de iure publico deceptari.

tem quã rõ & ueritas p̃scribit.i.statuit nobis:ut putemus.i.existimemus:nihil p̃standũ.i.emẽdandũ a nobis in uita.s.ista.i.eoꝝ quæ contingũt uita nr̃a durante:p̃ter culpam.s.nr̃am:& cum careamus ea.s.culpa.Ergo care mus etiã iis quæ habere nolimus:feramus oĩa humana.i.quæ oĩ homini accidere possunt icõmoda:placate & moderate.Atq̧ hec oratio.s.mea pertinet eo.i.ad id:ut perditis oĩbus rebus.i.licet oẽs res sint perditæ : tamẽ ipsa uirtus uideatur posse sustẽtare sese. Sed si aliqua spes est rebus.i.de rebus cõmunibus:tu nõ debes carere ea.s.spe:quicũq̧ status est futurus. Atq̧ ueniebat mihi scribenti hec:in mentẽ.i.cogitationẽ : me esse eũ cuius desperationẽ tu solitus esses accusare quẽ q̧.i.& quẽ.Sunt eñ duæ partes:tu solitus esses excitare tua authori tate/cũctantem.i.hæsitantẽ & diffidentẽ.i.quasi desperantẽ de rep.Quoqdẽ tpe.s.quo tu me accusabas sic& excitabas:ego nõ improbarẽ cãm nr̃am quæ semp iusta uisa est:sed cõsiliũ sup.nr̃m:qa dixi nos male cõsultos esse q tantæ Cæsaris potẽtiæ obuersaremur:cũ tñ iustissima esset rõ belli cõtra eũ:unde addit dicti sui rõnem dicẽs eñ.i.qa:ego uidebã.i.intelligebã nos aduersari sero.i.minus tarde:iis armis q̃ erãt cõfirmata p nosmet ipsos multo ante: qa tũc cũ Cæsari decretũ est iperiũ in gallia:& dolebã deceptari de iure publico.i.de princi/patu Romano:pilis.i.telis longis romanoꝝ propriis:& gladiis:non consiliis neq̧ authoritatibus nostris.

Careo

Neq̧ ego cum dicebã ea fore.i.futura esse &dimittere:quæ facta sunt:uidelicet nũc di uinabã.i.quasi diuino inflatus spũ p̃dicebã futura:sed timebã ne id accideret:qđ uide/bam &.i.simul:posse fieri:&fore exitiosum i.pernitiosum:si euenisset : præsertim cum

Neq̧ ego ea q̃ facta sunt fore cũ dicebã/diuinabã futu ra:sed qđ & fieri posse & exitiosum fore : si euenisset: uidebã:id ne accideret timebã:p̃sertim cũ si mihi al/

terutrũ

terutrũ de euẽtu/atq̧ exitu rerũ ꝓmittendũ eẽt:id fu/turũ qđ euenit exploratius possem ꝓmittere. His eñ rebus p̃stabamus/q̃ nõ ꝓdeũt i aciẽ/usu aũt armoꝝ & militũ robore iferiores eramus: Sed tu illũ aĩm nunc adhibe q̃so quo me tũc esse oportere cẽsebas.Hec ego scripsi q̧ mihi Philargyrus tuus oĩa de te requirenti fi delissimo animo/ut mihi quidẽ uisus est/narrauit/te interdum sollicitũ solere esse uehemẽtius:quod face/re non deberes:nec dubitare/quin aut aliqua rep. sis futurus/qui esse debes/aut pdita non afflictiore cõdi/tione q̃ cæteri.Hoc uero tẽpus quo exanimati omnes & suspẽsi sumus:hoc moderatiore animo ferre debes q̧ & in ea urbe es:ubi nata/&alita est ratio ac modera tio uitæ:& habes Seruium Sulpitium:quem semp uni ce dilexisti/qui te profecto & beneuolẽtia/& sapiẽtia consolatur:cuius si essemus & authoritatem/& consi lium secuti/togati potius potentiam q̃ armati uicto/riam subissemus.Sed hec longiora fortasse fuerunt q̃ necesse fuit/illa quæ maiora sunt : breuius exponam. Ego habeo cui plus:q̃ tibi debeam neminem:quibus tantũ debeam quãtũ tu intelligis:eos mihi huius bel/li casus eripuit/qui sim autem hoc tempore intelligo sed quia nemo est tam afflictus:qui si nihil aliud stu/deat:nisi id quod agit:non possit nauare aliquid/& efficere:omne meum cõsilium/operam/ studium cer/te uelim existimes tibi:tuisq̧ liberis esse debitũ.Vale.

si promittendum esset mihi alterutrum .i. alterum duorum de euentu atq̧ exitu rerũ possem ꝓmittere exploratius : idest certius id quod euenit: uidelicet Cæsarem uicturũ in conflictu pharsalico aut simili si conti/gisset confligere cum Pompeianis . Nos eñ q Põpeiũ secuti sumus:p̃stabamus.i.me liores eramus his.i.hmõi rebus q̃ nõ ꝓdeũt in aciẽ.i.ꝯtra armatã manũ hostiũ:aũt.i.sed nos eramus inferiores usu armoꝝ : & robo re militũ.Sed q̃so tu adhibe nũc illũ aĩum/quo cẽsebas me oportere esse tũc.Ego scri/psi hec eo.i.ꝓpterea:q̧ Philargyrus:nomẽ est liberti ipsius Torq̃ti:qñ aũt appellatiuũ est dicit̃ amator argenti:hoc est auarus:tu' s.libertus : narraut mihi requirẽti oĩa de te narrauit dico aĩo fidelissimo:ut qdẽ uisus ẽ mihi.s.narrare:qa fraus interdũ occulit̃ : te solere esse interdũ sollicitũ uehemẽtius .i. uehementer aut uehementius q̃ deceat qđ nõ deberes facere:nec dubitare qn sis futu/rus sup.is qui debes esse:aliq̃ rep.s. futura: aut rep.sup.perdita.i.si sit pdita:futurus sis cõditione.i.statu uitæ:nõ afflictiore q̃ cæte/ri. Vero.i.sed tu debes ferre hoc tẽpus quo nos oẽs sumus exanimati.i. p̃uati aĩo & su/spensi.i.stupefacti:aĩo moderatiore.s.q̃ re/liqui:hoc.i.ꝓpter hoc:q̧.i.qa tu es.i.siml' in ea urbe.s.atheniẽsi:ubi rõ & moderatio ui/tæ:est nata & alita.i.nutrita:&.i.siml' habes Seruiũ Sulpitiũ/quem dilexisti semper uni ce:qui ꝓfecto consolat̃ te & beneuolẽtia & sapientia:cuius si nos essemus secuti autho ritatem &consilium:nos subissemus potius togati:idest in pace potentiam:q̃ armati ui ctoriam:Sed hec:scilicet consolatoria uer/ba:fuerunt fortasse longiora q̃ fuit necesse.

ego exponam breuius illa quæ sunt maiora:Ego neminẽ habeo cui debeam plus q̃ tibi : & casus belli eripuit mihi eos qbus debeam.s.si uiuant:tantũ quãtũ tu intelligis.autẽ.i.sed ego intelligo qui:idest qualis& q̃ miser sim hoc tpe:sed qa nemo est tã afflictus/q si nihil studeat aliud q̃ id qđ agit:ubi studeo cũ actõ construit̃:non possit & ita qlibet possit nauare & efficere aliqd.s.aduersus Cæsarẽ:ego uelim sup.ut existimes: omne cõsiliũ meum:operã.s.meam oẽm/certe.i.haud dubie:studiũ sup.meũ omne:esse debitũ tibi & liberis tuis. Vale.

Studeo

M.C.A. Torquato .S. dicit.

PEto a te:ne me putes obliuione tui rarius ad te scribere : q̃ soleã : sed aut grauitate ualetudinis:qua tñ iã paululũ uideor le/uari:aut q̧ absim ab urbe:ut qui ad te ꝓficiscãtur scire nõ possim.Quare uelim ita statutũ habeas me tui me moriã sũma cũ bñuolẽtia tenere:tuaq̧ oẽis res nõ mi nori mihi curæ q̃ meas eẽ . qđ i maiore uarietate uer sata est adhuc tua cã q̃ hoĩes aut uolebant:aut opina bant̃:mihi crede:nõ est pro malis tẽpoꝝ:qđ moleste feras.Necesse est eñ aut armis urgeri remp.sempiter/

PEto. Argumentũ est q̃le supioris eplæ Adducit eñ Cicero multas rõnes:qui bus ꝓbat nihil eẽ qđ Torq̃tus merito mo/leste ferat q̧ nõ sit adhuc cõsecutus id quod uolebat:&q̧ cã eius sit obseruata in maiore uarietate q̃ quiuis opinatus eẽt.Purgat au/tem in principio q̧ raro ad eũ scripserat di/cẽs.Peto a te:ne putes me scribere ad te ra/rius q̃ soleã:obliuione.i.propter obliuionẽ tui:sed aut grauitate ualetudinis.i. ægritu/dinis:q̃ tñ ego uideor leuari.i. liberari/iam paululũ.i.modicũ:aut modicule/aut sup.iõ q̧ absum ab urbe:ut nõ possim scire q ꝓfi/ciscant̃ ad te.s.Athenas.Quare ego uelim ut sup.hẽas statutũ.i.constitutũ & firmatũ me tenere memoriã tui cũ bñuolẽtia sum/

ma.i.maxima & oēs res tuas esse mihi non minori curæ:q̄ meas.s.res.qd'.s. ut scribis: cā tua uersata est adhuc in maiore uarieta/ te q̄ hoīes aut uolebāt aut opinabant':crede mihi nō est sup.aliqd tibi ꝑ malis.i. secūdū mala tēpoꝝ:qd' feras.i.ferre debeas mole/ ste.Næcesse est em̄ aut rēp.urgeri armis sē piternis:aut rēp.recreari aliqn̄: his.s.armis positis.i.depositis/aut sup.eā interire fun/ ditus.i.a fundo uel ad fūdū usq;.Si arma ua lebunt/nec debes uereri eos.s.Cæsarē & cæ sarianos:a qbus recesseris:nec eos quos ad/ iuuisti:uidelicet Pōpeianos:si aut armis po sitis.i.depositis:cōditiōe.i.pactione:aut ab/ iectis defatigatiōe:aut detractis uictoria.s.

nis:aut iis positis recreari aliqn̄/aut funditus interire Si arma ualebunt nec eos:a qbus recesseris uereri de/ bes:nec eos quos adiuuisti.Si armis aut cōditione po sitis/aut defatigatione abiectis:aut uictoria detractis ciuitas respirauerit: & dignitate tua frui tibi & fortu/ nis licebit.Si oīno īterierint oīa/fueritq; is exitus quē uir prudētissimus.M.Antonius iā tū timebat:cū tātū instare maloꝝ suspicabat':misera est illa qdē cōsola/ tio:tali:ꝑsertim ciui & uiro sed tn̄ necessaria: nihil eē præcipue cuiq̄ dolendū in eo quod accidat uniuersis.

alterius partis:ciuitas.s.Romana:respirauerit:licebit tibi frui & dignitate tua &fortunis tuis.Si omnia.s.rei/ pu.iura:interierint omnino.i.ex omni parte:& is exitus.s.bellorum fuerit:quem Marcus Antonius orator in signis qui fuit auus illius Marci Antonii qui triūuir Ciceronem postea proscribendum curauit:& proscriptū compræhendendum ac trucidandum:præcipue ob philippicas orationes in eum scriptas:uir prudentissimus timebat iam tum idest tunc cum suspicabatur tātum malorum instare:Cōsolatio illa est quidem misera:præ/ sertim tali ciui & uiro:sed tamen necessaria:uidelicet nihil esse dolendum cuiq̄ præcipue: idest singulariter/ aut peculiariter ī eo quod accidit uniuersis.

Quæ uis &c.Si tu attendes qd' facis: q̄ uis sit ī his paucis.s.ꝓximo loco iā habitis:pau ca autē iō scripsit.em̄.i.qa: plura nō erāt cō mittenda epl'æ:q̄ breuitate gaudet:tu profe cto intelliges ēt sine lr̄is meis:te habere ali qd qd' speres.i.spare possis.& nihil sup. ha/ bere:quod timeas.i. timere debeas:aut hoc aut aliquo statu reip.sup.extāte. Si oīa īte/ rierint:cū ne uelis quidē si liceat te esse sup stitē.i.superuicturū reip.intelliges sup. for tunā eē ferendā/ꝑsertim quæ absit a culpa. Sed hec sup.scripta sint hactenus. Velim sup.ut tu scribas ad me qd agas:&ubi sis fu turus: ut possim scire aut quo scribam aut quo ueniam. Vale.

SVpioribus lr̄is &c.Hec epl'a inqt Hu/ bertinus:uidet' ꝓponēda superiori: qa scripta uidet' post primā in q̄ Cicero multa adduxit ad consolandū Torquatū: ꝓpter q̄ dicit se nūc breuiorē debere esse. Consolat' tamen eū etiā hac epl'a:quantū pōt:licet di/ cat Torquatū esse in ea urbe:utpote Athe/ nie n̄.ubi uel ipsi parietes ornatius q̄ Cice/ ro ipe loq possint. Ordo est.Ego fui lōgior s. q̄ decuit:aut aliquātulū lōgus supioribus lr̄is quarū initiū est.Et si ea perturbatio&c. adductus.s.ad hoc:magis beneuolētia: q̄ ꝙ res.i.næcessitas postularet ita Neq; em̄ uir/ tus tua egebat cōfirmatione nostra:neq; ea i.talis erat causa mea atq; fortuna ut/cuiipī omnia deessent/confirmarē alterū.Debeo: itē.i.sil'iter esse breuior hoc tempore/em̄.i. qa siue nihil opus fuit tum̄.i. tunc tā multis uerbis:nihilo.i.in nullo est nūc magis opus s.tam multis uerbis:tum.i.tunc:illud:scili/ cet quod tunc scripsit satis est: præsertim

Quæ uis insit in his paucis uerbis:(plura enim cōmit tenda epistolæ nō erāt)si attendes quod facis:profe/ cto etiam sine meis literis intelliges:te aliquid habe/ re:quod speres:nihil quod aut hoc/aut aliquo reipu. statu timeas:omnia si interierint:cū supstitē te esse rei pu.ne si liceat quidē uelis:ferendā esse fortunam:præ sertim quæ absit a culpa.Sed hec hactenus. Tu uelim scribas ad me quid agas/& ubi futurus sis: ut aut quo scribam:aut quo ueniam scire possim. Vale.

M.Cicero.S.D.Aulo Torquato.

SVperioribus literis beneuolētia magis ad/ ductus q̄ ꝙ res ita postularet:fui lōgior.Ne q; enim confirmatione nostra egebat uirtus tua:neq; erat ea mea cā:atq; fortuna ut cui ipī oīa de/ essent:alterū cōfirmarē. Hoc itē tpe breuior eē debeo siue enim tū nihil opus fuit tam multis uerbis:nihilo magis nunc opus est:siue tū opus fuit: illud satis est: præsertim cum accesserit nihil noui.Nam & si quoti/ die aliquid audimus earum rerum:quas ad te perfer/ ri existimo: summa tamen eadem est & idem exitus: quem ego tā uideo animo q̄ ꝙ ea quæ oculis cernimus. Nec uero quicq̄ uideo quod nō idem te uidere certo scio.Nam & si quē exitum acies habitura sit:diuinare nemo potest:tamē & belli exitū uideo:& si id minus: hoc quidem certe:cum sit necesse alterutrum uincere qualis futura sit uel hec: uel illa uictoria. Idq; cum

optime

optime perspexi tale uideo:nihil ut mali uideat' eē fu/ turū:si id uel ante ceciderit:qd uel maxime ad timorē proponitur.Ita em̄ uiuere ut tum sit uiuēdum: miserri mum est mori autē nemo sapiēs miserum dixit:ne bea to quidē.Sed in ea es urbe:in qua hæc uel plura & or/ natiora parietes ipsi loqui posse uideant'.Ego tibi hoc confirmo:& si leuis est cōsolatio ex miseriis aliorum: nihilo te nunc maiore in discrimine esse:q̄ quēuis:aut eorum qui discesserunt:aut eorū q remanserunt:alte/ ri dimicant:alteri uictorē timent.Sed hæc cōsolatio le uis est:illa grauior:qua te uti spero:ego certe utor:nec enī dū ero angar ulla re:cū oī uacē culpa. & si nō ero: sensu omnino carebo: sed rursus γλαυκασ εισ αθηνασ q ad te hæc.Mihi tu:tui:tua omnia maxime curæ sunt & dum uiuam erunt. Vale.

cum nihil noui acciderit.Nam etsi.i.q̄q̄ nos audimus quotidie.i.singulis diebus:aliqd ea rum rerū/quas ego existimo ꝑferri.i.cōple/ te nūciari ad te:tamen sūma.i. finalis snīa & cōclusio de statu reip.est eadem:& exitus est idē.i.ad eūdē finē oīa tendunt:quē.s.exitum ego uideo anīo:tā.i.tā ꝑfecte &euidēter hoc est ꝑspicio futurū:q̄.i.q̄tum perfecte sup.ui deo aut uidemus ea q̄ cernimus oculis.s.ex/ terioribus. Ex hoc loco traxerunt qdam dif ferentiā inter cerno:& uideo:dicentes cerne re ad oculos exteriores:uidere ēt ad interio res pertinere.Nec uero uideo quicq̄ qd' non scio certo.i.ꝓ certo te uidere idē. Nam etsi nemo pōt diuinare quē exitū acies.i.confli/ ctus duarū acierū sit habitura.s.in philippis campo pharsaliæ:tn̄ uideo &.i.sil' exitū belli i.id qd' bellū sequet' utpote oppssionē reip. & si sup.uideo minus.i.non satis clare: id.s. qd' dictū ē:hoc ē exitum belli:certe uideo q/ dem.i.saltē hos.s.q; cum sit næcesse alteru/ trum.i.unū duorū aut Cæsarē aut Pompeia

Cerno Video.

nos:uincere:uideo sup.qualis uictoria uel hæc.s.Pompeianorū:uel illa.s.Cæsaris sit futura.q.d.cum amissiōe libertatis cū utriq; uelint opprimere aduersarios suos.Et cū.i.postq̄ perspexi id.s.q̄lis futura sit uictoria:opti me.i.perfectissime.ego uideo sup.ipsum tale:ut nihil.i.nō aliquid:ut aliqd mali non uideat' futurū:si uel.i.ēt id qd'ꝓponitur.s.nobis ab inimicis uel.i.ēt maxime:ad timorem.i.ad incutiēdū nobis timorē:hoc est mori aut occidi:ceciderit ante.s.perfectā alterutrius uictoriā:Enim.i.qa:uiuere ita.i.ī seruitute quadā publica: ut.i.qua liter:uiuendū sit tūc.s.post alterutrius uictoriā:est miserrimū:autē.i.sed:nemo sapiens dixit aut duxit mori/ miserum. Vnde maro: Vsqueadeo ne mori miserū est:ne quidē.i.non saltē beato:hoc est cū: ut Flaccus ducit mors ultima linea rerū sit:&ita finis malorū saltem huius mundi:ita uidet' mors miseris optanda beatis fugiē da:unde Boetius mortē censet fælicē:q̄ se nec dulcibus ānis inserit:& mœstis sæpe uocat a uenit:tamē sapiētes ne beato quidē miserū putant mortē interuenire:cū sit ineuitabilis:& citra culpā nostrā.ob culpā tamē primi parentis accidere possit:uerū Christianis placet qd' dicit':preciosa in cōspectu domini mors sanctorū eius. Et beati qui in domino moriunt':& cōtra.Mors peccatorū pessima:sed reuertamur ad ordinē.Sed tu es in ea ur be:s.Atheniensi.in q̄ ipsi parietes uideantur posse:ꝑꝑ frequentem lectionē philosophiæ:unde Iuuenalis sili hyperbole utit' satyra prima:Frontonis platani conuulsaq; marmora clamant:Semper & assiduo raptæ lecto re columnæ:loqui hæc uel plura & ornatiora.Ego cōfirmo tibi hoc etsi.i.q̄q̄ cōsolatio ex miseriis aliorū ē le uis.i.modici ponderis momēti:qa licet solatiū est miseris sociū hr̄e in pœnis:tamē nō minus cruciant': qui cū multis cruciant' q̄ si soli essent:te nihilo.i.nullo mō:esse nūc in discrimine.i.periculo/maiore:q̄ quēuis aut eo rum q discesserūt.s.ab urbe:aut eorū qui remanserūt.Alteri.s.q recesserūt ab urbe secuti alterutrū ducem:di micant.i.certāt ꝓ uictoria & ita in periculo uitæ sunt:alteri.s.q remanserūt tanq̄ neutrius factionē approban tes:timent uictorē.s.tam Cæsarem q̄ Pompeiū.Sed:ut iam dictū est:hec.i.hmōi consolatio est leuis.i. modici momenti:illa.s.quā dicet:est sup.grauior.i.maioris ponderis:q̄.s.cōsolatione ego spero te uti:ego certe utor sup.ea.Nec enim angar ulla re dū.i.donec aut q̄diu ero scilicet in hac uita:cū uacem.i.uacuus & purus sim:oī culpa:etsi non ero.s.in hoc mundo:carebo oīno sensu.i.ꝑceptione earū rerū quæ hic gerent'. Est ergo magni momenti consolatio:qua dilēmate quodā conuincit uirū bonū et sapientē nō deberi angi pro rebus q̄ hic acci dant.Nam aut īterierit malis huius uitæ:aut non:si interierit non anget' eis q̄ citra culpā suam contigerūt:ut mala belli ciuilis:cuius Cicero neutri fuerat author:aut nō interierit:et ita non sentiet:saltē cū dolore cū sine culpa sua cōtigerint:uī' tamē Epicurice innuere:nullū manere post mortē in hoīe sensum: cuius cōtrariū ali bi docet.Sed rursus sup.mitto.γλαυκασ.i.noctuas:εισ.i.ad.αθηνασ.i.athenas:ubi maxima uis noctuarum est:hoc ē prudētiorē me doceo:q̄si sus mineruā:qui.s. scribo hæc ad te.s.hoiem tā doctū.tu:tui:et tua oīa sunt mihi curæ:et erunt dum.i.q̄diu uiuam.Est aūt zeugma ab īferiore:nam per cōceptionē diceret estis et eritis.

M.T.Cicero.A.Torquato.S.D.

NOui quod ad te scriberē nihil erat:&tn̄ si qd esset:sciebā te a tuis certiorē fieri solere. De futuris aūt rebus & si semp difficile est dice

NOui quod ad te scriberem &c. Consi mili fere argumēto cum superiorib' ostēdit Cicero magnū impendere pe riculum ex bellis ciuilibus siue Pompeiani siue Cæsar uictor futurus sit.Deinde cōso/ latur Torquatū fere iisdē rōnibus qbus in:

ſuperioribus & precipue in prima epl'a.Or/
do eſt.Nihil noui erat ſup.mihi qđ ſcriberē
ad te:&tamē ſiqd ſup.noui eſſet:ſciebā te ſo
lerē fieri certiorē.i.te edoceri a tuis.ſ.familia
ribus & neceſſariis:Aūt.i.ſed:etſi i. q̄q̄ dice
re de rebus futuris eſt ſemp difficile: preſer
tim de cōtingentibus:qualis eſt exitus belli
ad quē fortuna multū pōt:tamē tu poſſis.i.q
libet poſſit:accedere.ſ.ad uerā cognitionem
ꝓpius.i.aliquātū aut multū ꝓpe cōiectura.i.
ꝑ coniecturā:tūc ſup.cū.i.qn̄ res eſt eiuſmo/
di:cuius.i.ut eius exitus poſſit ꝓuideri.Nos
uidemur nūc intelligere tantū: bellū nō diu
Etſi. turnū ſup.futurū:etſi.i.licet:idipſum.ſ.bel/
lum nō futurū diuturnū:uideat nō nullis.i.
aliqbus aut qbuſdam:ſecus.i.aliter:hoc ē et
ſi uideat qbuſdā diuturnū fore ubi etſi con/
ſtruit cū ſubiunctiuo uerbo:Equidē.i.ego q
dem/cū.i.quādo/ſcribebā hæc putabā iā ali
qd.ſ.de bello finiēdo/actū nō ſup.id ſcribo:
quo:ꝙ:legā aut quo.i.perqđ:ſciā certo : ſed
ꝙ.i.qa ꝯiectura erat haud.i.nō difficilis:hoc
eſt qa facile poterā ꝑ cōiecturā conſequi:qđ
ſequētibus ꝓbat:unde non ſubſcribā tollen
tibus negationē:nā cū oīs mars.i. author ui
ctoriæ:belli ſup.ſit cōis.i.neutri parti adiu/
ratus:& cū exitus præliorū ſint ſemper īcer
ti:tamē magnæ copiæ dicunt eſſe hoc tem/
pore paratæ utrinq;.i.ab utraq; parte:ad pu
gnandū ita ut utercunq;.ſ.exercitus uicerit.
nō ſit futurū mirū.i.mirandū:utercūq;.i.qui
cūq; duorū/uicerit:qa uterq; exercitus opti
me īſtructus erat:illa opinio optimū: quā di
cturus eſt:cōfirmat.i.auget & roborat ī ſin
gulos dies magis & magis opinio aūt eſt : ēt
ſi.i.q̄uis interſit.i.differentiæ ſit aliquātum
inter cās armorū:quia Pōpeiani iuſtiorē cau
ſam eo ꝙ a rep.ſtabant/habebant:tamē non
multū interfuturū.i.differentiæ futurū : in/
ter uictorias eo ꝙ utraq; pars uictoria inſolē
ter uſura uidebat . No ſſumus experti ꝓpe
modū.i.quaſi alteros.ſ.Pompeianos.Nemo

re:tn̄ interdū cōiectura poſſis propius accedere:cū res
eſt eiuſmodi cuius exitus prouideri poſſit.Nunc tantū
uidemus intelligere nō diuturnū bellū : & ſi idipſum
nōnullis uideat ſecus:Equidē cum hæc ſcribebam ali
qd iam actū putabā nō quo ego certo ſciā:ſed ꝙ haud
difficilis erat coniectura.Nam cū oīs belli Mars cōis:
&cū ſemper incerti exitus præliorū ſint:tn̄ hoc tpe ma
gnæ utrinq; copiæ ita paratæ ad pugnandū eſſe dicun
tur.ut utercunq; uicerit:non ſit mirū futurū:illa ī dies
ſingulos magis:magiſq; opinio hominū cōfirmatur:
ēt ſi inter cauſas armorū aliquantū interſit:tn̄ inter ui
ctorias non multū interfuturū alteros propemodum
iam ſumus experti:de altero nemo eſt: quin cogitet cū
ſit metuēdus iratus uictor armatus.Hoc loco ſi uideor
augere dolorē tuū:quē cōſolādo leuare debebā:fate/
or me cōium malorū cōſolationē nullā inuenire ꝑter
illā:q̄ tn̄:ſi poſſis eam ſuſcipere maxima eſt/quaq; ego
quotidie magis utor:cōſcientiā rectæ uoluntatis maxi
mam cōſolationem eſſe rerū icōmodarū:nec eſſe ullū
magnum malū ꝑter culpā: a qua qn̄ tantū abſumus:
ut ēt optime ſenſerimus.euentuſq;magis noſtri cōſilii
q̄ cōſiliū reprehendat :&qn̄ preſtitimus:qđ debuimus
moderate qđ euenit:feramus.Sed hoc mihi tn̄ nō ſu/
mo:ut te cōſoler de cōibus miſeriis:q̄ ad cōſolādū ma
ioris ingenii:& ad ferendū ſingularis uirtutis indigēt
Illud cuius facile eſt docere:cur precipue tu dolere nī
hil debeas.Eius em̄:qui tardior ī te leuādo fuit:q̄ fore
putaremus:non eſt:mihi dubia de tua ſalute ſnīa : de
illis autem non arbitror te expectare quid ſentiam.

eſt quin cogitet de altero.ſ. Cæſare.ſ. quin inſolēter ſit uſurus uictoria:cū ſit metuēdus iratus eo ꝙ eſt iratus
ob negatū triūphū/& imperii ꝓrogationē:uictor.i.ſi fuerit uictor eo ꝙ uictoria inſolētiores facere ſolet:ar/
matus.i.cum ſit uicturus ui armorū preditus.Si ego uideor augere dolorem tuū hoc loco.i. dicto huius loci:
quē.ſ.dolorē debebā aut debeā leuare.i.minuere.fateor me nullā.i non ullā:non inuenire ullam conſolatio/
nem maloꝝ cōium.i.reip.preter illā:quā dicet:q̄ tamē eſt maxima:ſi poſſis ſuſcipere.i.in uſum tuū cōuertere
eā:& q̄ ego utor quotidie magis:uidelicet:cōſcientiā uolūtatis rectæ:eſſe maximā cōſolationē rerū incōmoda
rum.i.nociuarū:hoc eſt:ſiqs ſibi cōſcius ſit ꝙ ad mala q̄ euenerunt nō prebuerit cōſenſum:nec ullū malū eſſe
magnū preter culpā.i.ſi nō adſit culpa:de qua.ſ.culpa:qn̄.i.qm̄:nos abſumus tantū/ut ēt ſenſerimus optime/
qa pacē qualēcūq; potius q̄ bellum ſuſcipiendū/& euentus conſilii noſtri:quo: duximus Cæſari reſiſtendum.
reprehendat magis q̄ cōſiliū.ſ.noſtrū:qa licet male euenit/bene tn̄ cōſuluimus unde Sappho Ouidiana ægre
ferens conſiliū ſuū damnari ab illis qui dicunt:Exitus acta probat:addit:careat ſucceſſibus opto.Quiſquis ab
euētu facta notanda putat.Et qn̄.i.quoniā preſtitimus.i.exhibuimus & effecimus qđ debuimus feramus.i.pa
Sumere ſi/bi. tiamur/moderate.i.tēperato animo id ſup.qđ euenit:licet malū ſit.Sed tamen ego nō ſumo.i.non attribuo&
arrogo mihi:unde rectius dicatur uir ſibi multa ſumēs q̄ uir ꝓſumptuoſus:ut uulgo dicūt hoc ut cōſoler te de
miſeriis cōibus:q.ſ.miſeriæ cōes indigent maioris ingenii ſup.q̄ meū ſit:ad conſolandū.i.ut cōſolent paſſiue
hoc eſt ut de eis cōſolemur:& indigent ſingularis uirtutis ad ferendum.i.ut ferantur . Facile eſt cuiuis.i.cuili
bet:docere

bet:docere illud cur tu nihil debeas dolere precipue.i. præter cæteros. Enim.i.quia ſentētia de tua ſalute:eius
ſ.Cæſaris qui fuit tardior in leuādo te.ſ.ab exſilio aut timore:q̄ putaremus fore.i.futurum eſſe:non eſt dubia
mihi:hoc eſt:eſt mihi perſpecta:ſcio enim ꝙ te ſaluū eſſe cupit: aūt.i.ſed : nō arbitror te expectare quid ſentiā
de illis.ſcilicet Pompeianis:ſi forte uicerint:quia omnes ſciunt te Pompeio ſemper fauiſſe.

Reliquū eſt ut te angat:ꝙ abſis a tuis tandiu: res mo/
leſta ab iis preſertim pueris qbus nihil pōt eſſe feſtiuiꝰ
Sed ut antea ad te ſcripſi tp̄s eſt hmōi:ut ſuā qſq; cōdi
tionē miſerrimā putet & ubi qſq; ſit:ibi eſſe minime ue
lit.Eqdē nos:ꝙ Romæ ſumus:miſerrimum eſſe duco:
nō ſolum ꝙ in oībus malis acerbius eſt uidere/q̄ audi
re/ſed ēt ꝙ ad oēis caſus ſubitorum periculorum ma:
gis obiecti ſumus:q̄ ſi abeſſemus.Et ſi meipſum cōſo/
latorē tuū:nō tantū literæ qbus ſemp ſtudui: quātum
lōginqtas tpis mitigauit:quāto fuerim dolore memi
niſti.In quo pría illa conſolatio eſt:uidiſſe me prius q̄
cæteri:cum cupiebam q̄uis iniqua conditiōe pacē . qđ
etſi caſu non diuinatiōe mea factū eſt tn̄ hac inani pru
dentiæ laude delector:Deinde qđ mihi ad cōſolatio/
nem cōe tecū eſt:ſi iam uocer ad exitū uitæ non ab eā
repub.auellar:q̄ carendū eſſe doleam/præſertim cum
id ſine ullo ſenſu futurum ſit.Adiuuat me ætas & acta
iam uita:q̄ cum curſu ſuo bene confecto delectatur:tū
uetat in eo uim timere:quo nos iam natura ipſa pene
perduxerit: Poſtremo is uel etiam:ii uiri hoc bello oc/
ciderunt:ut impudentia uideatur eandem fortunam
ſic: res cogat:recuſare.Equidem mihi omnia propo/
no uel ullum eſt tantum malum.quod non putem im
pendere:ſed cum plus in mutuendo mali ſit:q̄ in illo
ipſo:quod timetur:deſino:præſertim cum id impen/
deat in quo nō mō dolor nullus uerū finis ēt doloris
futurus ſit: Sed hæc ſatis multa:uel plura potius q̄ næ
ceſſe fuit:facit aūt nō loq̄citas mea:ſed bn̄uolētia lon
giores epl'as. Seruiū diſceſſiſſe Athēis moleſte tuli:nō
em̄ dubito:qn magnæ tibi leuatiōi ſit ſolitus eē quoti
dianus cōgreſſus & ſermo tū familiariſſimi hoīs tū op
timi:& prudētiſſimi uiri/Tu uelim te:ut debes & ſoles
tua uirtute ſuſtētes.Ego q̄ te uelle q̄q; ad te&ad tuos ꝑ
tinere arbitrabor:oīa ſtudioſe diligēterq; curabo:que
cum faciam beneuolentiam tuam erga me imitabor:
merita non aſſequar. Vale.

Reliquū eſt.i.id ſolum reſtat ut ꝙ abſis tā/
diu a tuis:angat.i.cruciet & torqueat te:ap/
poſitorie res moleſta.i.qđ eſt res moleſta:ꝓ
ſertim ſup.abeſſe:ab iis pueris.i.filiis/qbus
nihil poteſt eſſe feſtiuius.i.lætius & læpidiꝰ:
Sed:ut ſcripſi antea ad te:tp̄s eſt hmōi.i. ta/
le:ut quiſq; putet cōditionē ſuam.i.ſtatū ui/
tæ ſuæ/miſerrimā:& ut qſq; minime.i.neq̄/
q̄ uelit eſſe ibi:ubi ſit.Equidem.i./ego quidē
hoc eſt certe:duco.i.exiſtimo : miſerrimū.i.
rem miſerrimā eſſe ꝙ ſumus Romæ:nō ſo/
lum ꝙ.i.qa in oībus malis acerbius eſt uide/
re ſup.ea q̄ audire:ſed ēt ꝙ nos q Romæ ſu/
mus ſumus magis obiecti ad oēs caſus peri
culorum ſubitorū q̄ ſi abeſſemus.Etſi literæ
i.ſciētiæ philoſophicæ literis cōmendatæ:q
bus ſtudui.i operā diligentē dedi ſemp.non
ſup.mitigauerunt:tantū.i. intantū aut tāto
pere:me ipſum cōſolatorē tuū Valla diceret
tui niſi quodāmō poſſeſſio importetur: quā
tum longinquitas.i.ꝓlixitas tpis mitigauit
meipm &c.tu meminiſti.i. memoria tenes :
ſup.in quāto dolore:fuerim in quo ſcilicet
dolore illa eſt prima conſolatio : me uidiſſe Me q̄ cæte/
prius q̄ cæteri ſup.uiderint: Aliter diceret q̄ ri.
cæteros:cū cupiebā pacē cōditione q̄uis.i.q̄
tumuis iniqua.ſup.id qđ etſi.i. q̄q̄ factum ē
caſu.i.alea belli:nō diuinatiōe mea : hoc eſt
Cæſarē uictorē fore:tamē ego delector hac
inani.i.friuola laude prudentiæ i. ꝓuidētiæ
ꝙ ita fore ꝓuidebā.Deīde ſup.cōſolatur me:
aut mihi conſolationi eſt:id qđ eſt mihi cōe
tecū ad cōſolationē:uidelicet ꝙ ſi ego uocer
iam ad exitum uitæ.i.ad mortē:ego nō auel
lar.i.abſtrahar inuitus ab ea ideſt eiuſmodi
rep.qua.i.cuiuſmodi doleā carendū eſſe.i.ꝙ
carere debeam:præſertim cum id ſit futurū
ſine ullo ſenſu:Videt iterū Epicurice loqui Epicurei
forte ꝙ Torquatus eius ſectæ erat.Epicurei paradoxa.
enim dictitabant oēm ſenſum hoīs in mor/
te perire.Nam Epicurus impie iactitabat ſe
genus humanum liberaſſe duobus maximis
malis:timore.ſ.deorū in uita:cū doceret de
os nō curare mortalia:& cruciatū poſt hanc
uitā:cū doceret aīos cū corporibꝰ īterituros
more pecuino:Aetas.ſ. ſenilis adiuuat me:
&uita iam acta.i.ꝯſummata fere:q.ſ.uita cū
ſ.ita ſit/ꝙ delectatur.curſu ſuo cōfecto.i.cō
ſummato:bene.i.decenter:tam.i. multoma
gis/uetat timere uim in eo.i. in morte : quo
i.ad quā ipſa natura perduxerit iā pene nos.
Poſtremo.i.ultio loco me cōſolet ꝙ/is ſup.

ſ.Pompeius occidit.i.occubuit:uel ēt ii.i.tales uiri occiderūt.i.cæſi & mortui ſunt hoc bello.ſ.ciuili ut impru/
dentia uideatur:uel ut uideat imprudentiæ recuſare eandē fortunā quā illi paſſi ſunt:ſi res cogat.Equidem.i.

ego quidẽ ꝓpono mihi oĩa.s.mala obeũda/nec ullũ malũ est/qđ non putẽ ĩpedere.i.in perniciẽ meã ĩminere sed cũ plus mali sit in metuendo.s.in metu mortis:q̃ in illo ipso qđ timet/hoc est q̃ in morte ipsa:desino sup. metuere/presertim.i.precipue/cũ id impendeat.i.imineat:uidelicet interitus:in quo nõ mõ.i.non solũ nullus dolor sit futurus:uerũ ẽt.i.insuper finis doloris sit futurus.Sed hæc sup.sunt satis multa/uel fortasse plura q̃ fuit:necesse:autẽ.i.sed non loquacitas mea.i.auiditas loquendi:sed beneuolẽtia mea facit epistolas longiores s.q̃ alioqui essent.Ego tuli moleste/Seruium.s.Sulpitium/discessisse Athenis:nõ enim dubito quin solitus sit esse tibi magnæ leuationi.s.de miseriis animi:congressus & sermo quotidianus tum.i.simul:hominis familiarissimi.s.tibi:tum.i.simul.uiri optimi & prudentissimi.Velim sup.ut tu sustentes te tua uirtute:ut debes& ut soles.Ego curabo studioseq̃;ꝑ.i.& diligẽter:oĩa q̃ arbitrabor te uelle:quæq̃.i.& q̃ arbitrabor/pertinere ad te & ad tuos:que.s.oĩa cum faciam imitabor beneuolentiam tuam erga me:non assequar.i.nõ equiparabo:merita.s.tua:erga me:conferendo.s.paria in te:quia id non potero. Vale.

Quotiescunq̃.Aulus Cæcinna Põpeianæ factionis uir insignis scribẽdo tẽporis sui gesta laudauerat Pompeianos & carpserat Cæsarem: quamobrem Cæsar ei urbe interdixerat: cuius cũ desiderio angeret̃ cõsolat̃ eũ Cicero dicẽs.Quotiescũq̃;uideo filiũ tuũ:uideo aũt fere.i.quasi q̃tidie:sup.toties polliceor ei quidẽ.i.certe studium meũ & operam/sine ulla exceptõe aut laboris/aut occupationis aut tpis:autẽ.i.sed ego polliceor ei gratiam atq̃; authoritatem sup.meã apud Cæsarẽ.s.eũ hac exceptiõe.i.cum hac clausula exceptiua aut restrictiua: quãtum ualeã quantũq̃;.i.& quãtum possim.Liber tuus.s.de gestis tui temporis: & idest simul: lectus est:& legitur a me diligenter: & custodit̃ diligentissime.Res.i.negocia.& fortũæ.i.diuitiæ tuæ:sunt mihi maximæ curæ:quæ.s.res & fortunæ qdem.i.certe:uidentur mihi quotidie faciliores &meliores : faciliores quidem res.i.negocia : meliores autẽ fortũæ:& ego uideo.i.animaduerto sup.res & fortũas tuas esse multis magnæ curæ. De quorũ studio:scio certo filiũ.s.tuũ:perscripsisse.i.cõplete scripsisse ad te:&de spe sua.s.quã habet de restõne tui.Autẽ.i.sed:ego nõ sumo.i.attribuo aut arrogo mihi ut ipse.i.ego pspiciã plus de his reb⁹:quas possumus cõsequi.i.intelligere futuras.coniectura.i.p cõiecturam:plus inquã:q̃ persuaserim mihi te uidere atq̃; intelligere.Sed ramẽ/quia fieri põt/ut tu cogites ea/aĩo pturbatiore.s.q̃ ego:puto esse meũ.i.mei officii:exponere.i.declarare tibi quid sentiã.Ea natura rerũ & is cursus temporũ est:ut ista.s.aduersa fortuna:non possit esse diuturna/aut tibi aut cæteris:neq̃; tam acerba iniuria ut ẽ exsulare a patria:sup.possit/herere.i.firmiter inesse in tam bona cã:& in tam bonis ciuibus.Quare tua sup.ornamẽta pcipua.i.peculiaria:ppter eximiũ ingeniũ summãq̃; uirtutẽ sup.tuam: cui me hercule.s.ita iudicante: ut ex aĩo loquor:hic.s.Cæsar in cuius ptãte nos sumus tribuit multũ:accedũt.i.addunt̃: ad eã spem quã habemus de te ipso extra ordinẽ.i.singulariter:non solũ.i.nedũ propter dignitatem & uirtutẽ tuã:hæc eñi ornamenta.s.di/

M.Cicero.A.Cæcinnæ.S.D.

Quotiescũq̃; filiũ tuũ uideo: uideo autẽ fere quotidie : polliceor ei studiũ quidẽ meum & operã sine ulla exceptiõe aut laboris/aut occupationis/aut tpis:gratiã autẽ:atq̃; authoritatẽ cũ hac exceptiõe quãtũ ualeã quãtũq̃; possim. Liber tuus & lectus est:& legit̃ a me diligenter & custodit̃ diligẽtissime.Res & fortunæ tuæ mihi maxime curæ sunt:q̃ qdem quotidie faciliores mihi & meliores uidentur: multisq̃; uideo magnæ esse curæ:quorum de studio & de sua spe filiũ ad te perscripsisse certo scio.His aũt de rebus quas coniectura cõsequi possumus : nõ mihi sumo:ut plus ipse pspiciam q̃ te uidere : atq̃; intelligere mihi persuaserim.Sed tñ quia fieri põt:ut tu ea perturbatiore aĩo cogites:puto esse meũ:quid sentiam exponere.Ea natura rerũ est:& is cursus tẽporum ut nõ possit ista aut tibi:aut cæteris fortuna esse diuturna : neq̃; hærere in tam bona cã/& in tam bonis ciuibus tã acerba iniuria.Quare ad eã spem:quã extra ordinem de te ipso habemus nõ solũ pp dignitatẽ:& uirtutẽ tuã:hæc enim ornamẽta sunt tibi ẽt cũ aliis cõia: accedunt tua pcipua pp eximiũ ingeniũ:summãq̃; uirtutem:cui me hercule hic:cuius in ptãte sumus: multũ tribuit . Itaq̃; ne punctũ qdẽ tpis in ista fortuna fuisses : nisi eoipso bono tuo quo delectatur:se uiolatũ putasset qđ ipsum lenitur quotidie:significaturq̃; nobis ab iis q̃ simul cũ eo uiuunt tibi hanc ipsam opinionẽ ingenii apud ipm plurimũ ꝓfuturã.Quapropter primũ fac aĩo forti:atq̃; magno sis:ita enim natus: ita educat⁹ ita doctus es ita ẽt cognitus.ut tibi id faciẽdũ sit:deinde spem quoq̃; habeas firmissimã pp eas cãs:q̃s scripsi:a me uero tibi oĩa liberisq̃; tuis paratissima eẽ cõfidas uelim:id eñi

& uetustas nostri amoris:& mea consuetudo in meos: & tua multa erga me officia postulant. Vale.

gnitas & uirtus:sunt tibi cõia ẽt cum multis: Itaq̃;.i.& ita:quia Cæsar tibi tantum tribuit fuisses nequidẽ.i.non saltem punctũ.i.minimam partem tẽporis in ista.s.aduersa fortuna.nisi.s.Cæsar putasset se uiolatũ eo ipso bono tuo.s.eximio ingenio in scribenda historia: quo delectat̃:qđ s.se uiolatum putare ingẽio tuo: lenitur.i.minuitur quotidie:& significat̃ nobis ab iis qui uiuũt sil̃ cum eo.s.Cæsare hanc ipsam opinionem ingenii profuturã:sup.tibi plurimũ apud ipsum.s.Cæsarẽ. Quapropter fac primũ sup.ut sis animo forti atq̃; magno.Enim.i.quia:tu es:natus ita:educatus ita: doctus ita : & cognitus etiã ita:ut id sit faciendum tibi.i.ut te deceat ita facere:hoc est forti & magno animo esse.Deinde sup.fac ut:habeas quoq̃;.i.ẽt spem firmissimã ꝑpter eas causas quas scripsi.Vero.i.sed:aut ꝑ uero:uelim sup.ut: confidas omnia paratissima esse tibi & liberis tuis a me.Enim.i.qa:&.i.sil̃:uetustas amoris nostri:&consuetudo mea in.i.erga meos:& multa officia tua erga me:postulant id.s.ut mea oĩa sint tibi tuisq̃; liberis paratissima. Vale.

M.Cicero.A.Cæcinne.S.

Uereor ne desyderes officiũ meũ:quod tibi ꝑ nostra & meritorũ multorum: & studiorũ: & ptium cõiunctiõe deesse nõ debet : sed tñ uereor:ne literarũ a me officiũ requiras quas tibi etiã pridẽ Esedi misissem: nisi quotidie melius expectans gratulationẽ/q̃ cõfirmationẽ animi tui cõplecti literis maluissem:nũc:ut spero:breui gratulabimur : itaq̃; in aliud tps argumẽtum epl̃e differret̃.His aũt literis animum tuũ:quẽ minime imbecillẽ esse & audio : & spero:& si non sapientissimi:aut amicissimi hoĩs authoritate cõfirmandũ ẽt atq̃; ẽt puto.Nec iis qdem uerbis:q̃bus te consoler ut afflictũ:& iam oĩ spe salutis orbatũ sed ut eũ de cuius in columitate non plus dubitẽ : q̃ te memini dubitare de mea.Nam cũ me ex rep. expulissent ii q illã cadere posse stante me nõ putarũt : meminime ex multis hospitibus:qui ad me ex Asia ĩ qua tu eras uenerãt audire te glorioso & celeri reditu meo cõfirmare.Si te rõ quedã uetustæ disciplinæ:quã a patre nobilissimo atq̃; optimo uiro acceperas non fefellit: nec nos quidẽ nostra diuinatio fallet:quãtũ sapientissimorum uirorũ monimentis:atq̃; præceptis:plurimo q̃:ut tu scis:doctrinæ studio.tum magno ẽt usu tractãdæ reip.magnaq̃; nostrorum tẽporũ uarietate consecuti sumus.Cui quidẽ diuinatiõi hoc plus cõfidimus: ꝙ ea nos nihil in his tam obscuris rebus: tanq̃; pturbatis oĩno unq̃ fefellit.Dicerem q̃ antea futura dixissem ni uererer ne ex euẽtis fingere uiderer . Sed tñ plurimi sunt testes me & initio ne cõiungeret se cũ Cæsare monuisse Põpeium:& postea ne seiungeret coniunctione fungi senatus opes : disiũctiõe ciuile bellũ excitari uidebã.At q utebat familiarissime Cæsare Põpeiũ facie/

Uereor&c.Purgat primo loco ꝙ ad Aulum Cæcinnã diu nõ scripserat/ꝙ sperarat ob reditum Cæcinnæ ei gratulatorias potius q̃ cõsolatorias ꝑpediem scripturum Deinde ꝑmisso ex augurali sciẽtia cito rediturum cur reconciliatio eius tantũ dilata: fit docet/uidelicet ꝙ Cæsar nollet una cũ Cæcinna reliqs Põpeiãis a qb⁹ magis offẽsus erat tam cito ignoscere:qđ tñ fieri decuisse:utpote in pari fere cã.Tum consolatur Cæcinnã a cõsciẽtia rectorũ ꝯsiliorũ:pollicet̃q̃; demũ Cæcinne & eius filio oẽm quã possit operã. Ordo est.Uereor ne:idẽ eẽt si diceret ut:desyderes officiũ meũ:hoc est ne ducas me nõ functũ esse officio meo in te aut confirmãdo aut iuuãdo:desyderamus enim q̃ nõ adsunt: qđ.s.officiũ/nõ debet deesse tibi:pro cõiunctione nostra.i.pp cõiunctionem nostram/& studiorũ.s.literariorũ pcertim auguralis sciẽtiæ:& partiũ.s.bellicarũ:qa uterq̃; Põpeium secutus fuerat:sed tamen uereor ne requiras.i.exigas a me:officiũ literarũ.i.epistolarum ad te missionẽ:quas.s.literas:ego misissem tibi pridẽ ẽt Esedi:Sic que uidi exemplaria habent oĩa/sed cõmẽtarii nihil exponũt uidet̃ aũt loci nomen:cuius tñ Strabo & plerique alii nõ miminerũt:neq̃; si maxime locus eẽt recte dici uideret̃:nã si quo mittant̃ literæ significaret:diceret Esedum:si unde Esedo:nisi sit Esio legendum:qđ oppidũ Italiæ esse:unde sunt q essedis.i.uehiculis legẽdũ: putẽt:aut e sede sicut e uestigio.i.stati ut sedens scripserim literas:locus certe obscur⁹ est:si certius qd inuenero in tabula dicam in uocabulo Esedum:nisi ego expectans quotidie melius.s.quiddam de te.maluissem complecti literis.i.scribere/gratulationem.s.de reditu tibi cõcesso:q̃ confirmationem.i.corroborationem/animi tui cõtra dolorem de exsilio ꝯtractum:nunc:ut spero: gratulabimur.s.tibi breui.i.inter paucos dies: itaq̃;.i.& ita argumentũ.i.materia epistolæ.s.gratulatoriæ:differret̃ in aliud tps.Aũt.i.sed ego puto animũ tuũ quem & audio & spero esse minime.i.nequaq̃ imbecillẽ.i.fragilẽ aut infirmum:confirmandũ esse his literis/ẽt atq̃;

etiam authoritate hoīs &ſi.i.q̃q̃ nō ſapien/
tiſſimi:at.i.tamē aut certe amiciſſimi.q.d.au
thoritate mea:ſed modeſti⁹ de ſe tāq̃ de alio
loquit:Nec quidē.ſ.puto aīm tuū confirmā
dum:iis.i.eiuſmodi uerbis q̃bus conſoler te
ut afflictū & orbatū iam oī ſpe ſalutis: talis
n.nō erat:ſed ut eū:de cuius incolumitate.i.
Memini. ſalute:non dubitē.i.nō debeā dubitare/pl⁹
q̃ memini te dubitare.i.cū dubitares de mea
Valla diceret dubitaſſe.Nā cū ii expuliſſent
me ex rep.i.adminiſtratiōe eius/q̃ putarant
i.putauerant illā.ſ.remp. non poſſe cadere/
me ſtante.i.tanti ſper dum ego ſtarem in ea
Memini. memini me audire:iterū cū p̃ſenti ponit me
mini iuxta regulam Agretianam:ex multis
hoſpitibus q̃ uenerant ad me ex Aſia in qua
tu eras:te confirmare.i.q̃ tu confirmares &
aſſereres firmiter/de reditu meo.ſ. in urbē
ab exſilio glorioſo&celeri.Si rō quædā diſci
plinæ uetuſtæ.i.diu obſeruātiæ uidelicet au
guralis: apud etruſcos repertæ: Vnde Lu/
canus.Heq̃ ppter placuit tuſcos de more ue/
tuſto Acciri uates.Et Ouidius. Augur erat:
nomen lōgis intercidit ānis: Nup ab ethru
ſca uenerat exſul humo &c. quā acceperas a
patre ſup.tuo uiro nobiliſſimo atq̃ optimo:
nō fefellit:cū diceres me cito rediturū: nec q̃
dem noſtra diuinatio fallet nos.ſ. de reditu
tuo:quā.ſ.diuinationem hoc eſt diuinādi pe
ritiam nos conſecuti ſumus i. obtinuim⁹ tū
i.partim:monimentis atq̃ pro.i. preceptis/
uirorum ſapientiſſimorū:& plurimo ſtudio
doctrine.ſ.auguralis:ut tu ſcis:tum.i. ptim:
magna uarietate tēporū noſtrorū:in q̃ mul/
ta expiri licuit:Cui qdē diuinationi nos con/
fidim⁹ plus:hoc.i. pp hoc q̃ ea nihil fefellit
omnino nos unq̃ in his rebus tam obſcuris
tanq̃.i.& tam perturbatis.Dicerem.i.recita
rem tibi q̃ dixiſſem ātea futura/ne.i. niſi:ue
rerer ne uiderer fingere ſup.ea. ex euētis.i.
iis que euenerunt:ſed tamē plurimi ſunt te/
ſtes: ne &.i.ſimul:cōmonuiſſe initio.i.ab initio belli.Pōpeium:ne cōiungeret ſe.ſ.per affinitatē cū Cæſare:&
poſtea me ſeiungeret.i.ſepararet ſe a Cæſare:qa ſup.uidebā opes ſenatus frangi cōiunctiōe.ſ. duorū principū
uirorū:& bellū ciuile excitari diſiunctione.i.diſſenſione eorum. Atqui.i.ſed qūo:ego utebar Cæſare familiariſ
ſime:& faciebam Pōpeiū plurimi:Sed meū cōſilium erat tū.i.ſil' fideli Pompeio:tum.i.ſil' ſalutare utriq̃:.ſ.tam
Pompeio q̃ Cæſari.ego prætereo q̃ uiderim.i.p̃nouerim præterea.i.præter iam dicta.Enim.i. quia: ego nolo:
hunc.ſ.Cæſarem meritum optime de me:exiſtimare me ſuaſiſſe Pompeio ea/qbus ſi ille.ſ. Pōpeius paruiſſet
i.obediuiſſet:hic.i.Cæſar:eſſet quidē clarus in toga.i.ſenatu pacifico:ſed non haberet tantas opes quātas nūc
habet.Ego cenſui:dicit q̃ negauit ſe dicturū Pompeio/eundū ſup.fuiſſe in Hiſpaniam/qd' ſi feciſſet.i.ſi iuiſſet
in Hiſpaniam bellū ciuile nullum fuiſſet.Ego non iam.i.tantopere:pugnaui.i. quaſi pugnando aſſerui:ut lice
ret rationem.i.reſpectum beneuolū in cōſulatu conferendo abſentis.ſ.Cæſaris quia Cæſar abſens petiit cōſu
latum ſibi deferri:qd' illi lege negatū eſt:q̃ ſup.pugnaui.ut haberet'.ſ.rō abſentis poſtq̃ licuit: quando ipſe po
pulus iuſſerat:ipſo conſule.ſ.Paulo Aemylio:pugnante.i.acriter decertante pro eo:qa Cæſar eum pecunia in
ſniam ſuam traxerat:Cauſa belli orta eſt:eo q̃ conſulatus & prorogatio imperii Cæſari negata/qd aut moni/
torum aut querelarū ego prætermiſi,q.d.nihil:cū anteferrem bello iuſtiſſimo: pacē uel.i.ēt iniquiſſimam.Au
thoritas mea eſt uicta.i.oppreſſa:nō tam a Pōpeio:nā is mouebat'.ſ.authoritate mea: q̃ ab iis q̃ fræti duce Pō/
peio ut Cato.Marcellus.Seruius &c.putabant uictoriā belli fore preoportunam.i.ualde accōmodatam:&.i.ſil'
rebus domeſticis ſuis:&.i.ſil'cupiditatibus ſuis.Bellū eſt ſuſceptum.ſ.cōtra Cæſarem/me quieſcente/bellum
ſup.eſt

bam plurimi.Sed erat meū cōſilium tum fidele Pom/
peio:tū ſalutare utriq̃. Quæ præterea ꝓuiderim:pre/
tereo.Nolo enim hūc de me optime meritū exiſtima/
re ea me ſuaſiſſe Pōpeio:q̃bus ille ſi paruiſſet: eſſet hic
quidē clarus in toga & princeps ſed tantas opes/quā/
tas nūc habet:non hēret.Eūdū in Hiſpaniā cenſui.qd
ſi feciſſet ciuile bellū nullū oīno fuiſſet. Rationē habe
ri abſentis nō tam pugnaui ut liceret:q̃ ut qñ ipſo con
ſule pugnante populus iuſſerat haberet'.Cā belli orta
eſt.qd ego pretermiſi aut monitorū:aut q̃relarū/cum
uel iniquiſſimā pacē iuſtiſſimo bello ātеferrem. Victa
eſt authoritas mea:non tam a Pōpeio:nam is moue/
batur:q̃ ab iis qui duce Pompeio fræti p oportunā : &
rebus domeſticis & cupiditatibus ſuis belli uictoriā fo
re putabant.Suſceptū bellū eſt qeſcēte me : depulſum
ex Italia manēte me quoad potui ſed ualuit apud me
plus pudor meus q̃ timor:ueritus ſum deeſſe Pompeii
ſaluti:cū ille aliqñ non defuiſſet meæ. Itaq̃ uel officio
uel fama bonorū:uel pudore uictus:ut in fabulis Am
phiareus:ſic ego prudens:& ſciens ad peſtē añ oculos
poſitā ſum,pfectus quo ī bello nihil aduerſi accidit nō
prædicēte me.Quare qñ ut augures/&aſtrologi ſolēt:
ego quoq̃ augur publicus ex meis ſuperioribus predi/
ctis conſtitui apud te authoritatē augurii: & diuinatio
nis meæ debet habere fidē noſtra p̃dictio.Non igit' ex
alitis uolatu : nec ex cātu ſiniſtro oſcinis : ut in noſtra
diſciplina eſt: nec ex tripudiis ſoliſtimis aut ſomniis ti
bi auguror:ſed habeo alia ſigna que obſeruem.

ſup.eſt depulſum ex Italia:qa in Epirum & deinde Pharſaliā trāſlatū:me manente.ſ.in Italia:quoad i.q̃diu po
tui:ſed pudor meus ualuit apud me plus q̃ timor:hoc eſt plus feci ꝓpter pudorē qui ne deeſſem Pōpeio me tra
xit ad bellū q̃ timor quē de infælici:exitu cōceperam:retraxit:nam ſup.ueritus ſum deeſſe ſaluti Pompeii:cum
ille.ſ.Pōpeius:nō defuiſſet aliquādo meæ.ſ.ſaluti:qa eo rogante reductus ſum. Itaq̃ ego uictus:alii legunt in/
uit⁹ uel officio.ſ.Pōpeio debito:uel fama bonorū.ſ.uirorū q̃ Pōpeiū ſequebant':uel pudore ego ut Amphiara⁹
aut Amphiareus ſup. ꝓfect⁹ ē ad bellū thebanū cū argiuis ī:fabul',i.ſicut hī ī fabulis q̃ coact⁹ ē ire ad id bellū
unde ꝓuiderat ſe nō rediturū:Cū.n.amphiaraus Declei filius eēt diuinandi peritiſſimus:& uidiſſet ſi ad id bel/
lum qd' Argiui thebanis inferebant ſe nō rediturū:occuluit ſe:ſola uxore Eryphile nomīe conſcia:q̃ corrupta
a Polinice monili aureo Argiæ uxoris eius:indicauit maritū atq̃ ita cōpulſus ad bellū profectus eſt ī q̃ ꝓuiderat
ſe periturum:periitq̃:nam ut Ouidius tangit.& ad longum in Thebbaide Statius narrat:hiatu terræ ibi abſor
ptus eſt/profectus ſum ſic prudens/&/ſciens ad peſtem.i.ꝓniciē ante oculos.ſ.mentales poſitam:in quo bello
nihil aduerſi accidit me nō prædicente.i.qd' non fuerit a me p̃dictum.Quare quando.i.qñ qdē: aut cum.i.quo
niam ut augures & aſtrologi ſolent:ego quoq̃.i.ēt augur publicus.qa in augurum collegio ſacerdos : cōſtitui
apud te ex predictis meis ſuperioribus:q̃.ſ.uera comperta ſunt:authoritatē augurii.i.ſcientiæ auguralis & di/
uinationis meæ:prædictio ideſt prophetia noſtra debet habere fidem.i.credulitatem paſſiue.Igitur ego nō au
guror tibi ex uolatu alitis.ideſt auis : nec ex cantu ſiniſtro ideſt a ſiniſtra parte aut aduerſo:oſcinis.i.ore canen
tis auis.Vt eſt in diſciplina noſtra ſcilicet augurali:nec ex tripudiis ſoliſſimis ideſt ſolotenus aut ſuper ſolum
factis:aut ex ſomniis ſed habeo alia ſigna quæ obſeruem.

Quæ &ſi nō ſunt certiora illis.minus tñ habēt uel ob
ſcuritatis uel erroris.Notantur aūt mihi ad diuinan/
dum ſigna duplici quadā uia: quarum alteram duco
a Cæſare ipſo :alterā a tēporum ciuilium natura atq̃
ratione.In cæſare hæc ſunt:mitis:clemenſq̃ natura:q̃
lis exprimit' præclare illo libro querelarum tuarum:
accedit q̃ mirifice ingeniis excellētibus quale eſt tuū:
delectat':præterea cedit multorū iuſtis&officio in cen
ſis nō inanibus:aut ambitioſis uolūtatibus.In quo ue
hementer eū cōſentiēs Ethuria mouebit.Cur hæc igi/
tur adhuc parum profecerunt:Quia non putat ſe ſuſti
nere cās poſſe multorum:ſi tibi cui iuſtius uidet' iraſci
poſſe:cōceſſerit.Quæ eſt igitur inqes ſpes ab irato.Eo
dem fonte ſe hauſturum intelligit laudes ſuas : e quo
ſit leuiter aſperſus.Poſtremo homo eſt ualde acutus:
& multū ꝓuidēs intelligit te hoīem in parte Italiæ mi
nime contēnenda facile oīum nobiliſſimū:& in com
muni rep.cuiuis ſummorum tuæ ætatis uel ingēio:uel
gratia uel fama populi romani parem:non poſſe ꝓhi
bere a repu:diutius.Nolet hoc tpis potius eſſe aliquā
do bñficium:q̃ ſuū.Dixi de Cæſare:nunc dicam de tē/
porū rerūq̃ natura.Nemo eſt tā inimicus ei cauſæ quā
Pō.animat⁹:melius q̃ paratus ſuſcæperat:qui nos ma
los ciueis dicere:aut hoīes probos audeat:in quo ad/
mirari ſoleo grauitatē & iuſtitiam &ſapientiā Cæſaris
nunq̃ niſi honorificētiſſime Pōpeium appellat. At in
eius perſonā multa fecit aſperius:Armorum iſta & ui
ctoriæ ſunt facta nō cæſaris.At nos quēadmodum eſt

Quæ.ſ.ſigna etſi.i.q̃q̃ nō ſunt certiora il/
lis.ſ.auguralib⁹ qd' dicit qa illi ſciētiæ iurat⁹
erat.habent tamē min⁹ uel obſcuritatis uel
erroris:hoc quoq̃ aſtrologi p̃tendere ſolēt:
ſcientiā uidelicet eſſe certiſſimā: ſed multos
p errorē pp obſcuritatē labi : & cū uix quiſq̃
ſit q̃ nō erret:deum excuſant q̃ aſtris īperet.
Aūt.i.ſed:ſigna notant' mihi ad diuinādū q̃/
dam uia duplici:quarū.ſ.uiarū ego duco al/
terā a Cæſare ipſo.ſ.capite rei/alterā a natu
ra & rōne tēporū ciuiliū.Hæc.ſ.ſigna recon
ciliationis tuæ ſunt in Cæſare: natura mitis
& clæmens:qualis exprimitur p̃clare illo li/
bro querelarū tuarū:accedit.i. addit': q̃ Cæ/
ſar delectat' mirifice/ingeniis excellentibus
q̃le eſt tuum.Præterea Cæſar cedit uolūtati
bus multorū iuſtis &incenſis officio:nō ina/
nibus aut ābitioſis.In quo.ſ.ꝓpoſito ethru/
ria.ſ.patria tua:conſentiens.ſ.reductioni tui
mouebit ſup.eū:uehemēter. Igitur:ſup.di/
ces:cur hæc.ſ.ſigna q̃ in Cæſare ſunt: ꝓfece
runt adhuc parum.ſ.ad te reſtituēdum:Re/
ſponſio.Quia Cæſar putat ſe nō poſſe ſuſti
nere cauſas multorū:ſi cōceſſerit tibi cui ui/
det' poſſe iraſci iuſtius.ſ.q̃ illis: cū tamen mi
nus iraſcatur.Igitur:inquies:q̃ ſpes ē ab ira
to.ſ.Cæſare:Reſponſio.Cæſar intelligit ſe
hauſturū laudes ſuas eodem fonte.ſ.ingenii
tui e quo ſit aſperſus.i.ſparſim notatus:leui
ter.i.modice.Poſtremo hō.ſ.Cæſar eſt acu/
tus ualde:&prouidens multū:intelligit ſup.
ſe:nō poſſe prohibere diutius a repu.te ho/
minem facile nobiliſſimū oīm.in ꝑte Italiæ
cōtēnēda minime:uidelicet in ethruria:& in
telligit te in rep.cōi.ſ.Romanis & ethruſcis
municipibus:hoc eſt Romana: Alii legūt in
cōi rep.te parē cuiuis.i.cuilibet ſummorū.ſ.
uirorū ætatis tuæ uel ingenio uel gratia: uel
fama populi Romani: & nolet hoc.ſ.reſtitu
tum eſſe reip.eſſe aliqñ.i.tandē poti⁹ bene/

ficium temporis:qa phibere diutius nõ poſ/
ſet:q̃ ſuũ:ſi cũ poſſet phibere noluerit. Dixi
de Cæſare:dicã nũc de natura tẽporũ & rerũ
duas enim has diuinãdi uias præſcripſit: Ne
mo eſt tam inimicus ei cauſæ quã Pompeius
ſuſceperat, ſ. tutandã: ens ſup. aiatus melius
q̃ paratus, i. inſtructus: qaudeat dicere nos. ſ.
Põpeiãos: ciues malos aut hoĩes improbos:
in quo. ſ. uerecũdiæ genere: ego ſoleo admi
rari grauitatem: & iuſtitiam & ſapientiã Cæ
ſaris q ſup. nunq̃ appellat. i. noĩat Põpeium
niſi honorentiſſime/At. i. ſed Dices ſup. q̃
Cæſar: fecit in. i. aduerſus perſonã eius. ſ. Põ
peii: multa aſperius. i. ualde aut nimis aſpe/
re. Reſpõſio. Iſta. ſ. q̃ duriora ſunt/ſunt fctã
armorũ & uictoriæ/nõ Cæſaris. At. idest ſed
e contrario: quẽadmodũ eſt cõplexus nos. ſ.
Pompeianos. q. d. humãiſſime: qa legauit. i.
legatũ ꝓſtituit ſibi Caſſium: præfecit galliæ
Brutũ: a qbus duobus potiſſimũ poſtea occi
ſus eſt: præfecit ſup. græciæ Sulpitiũ. ſ. Serui
um: reſtituit Marcellũ cui maxime ſuccenſe
bat. i. iraſcebat: cũ ſumma dignitate illius. ſ.
Marcelli q tamẽ patriã uidere nõ potuit a fa
miliari ſuo athenis ĩterfectus. Igit̃ quo. i. ad
qd: ſpectant hæc? Natura rerũ & tẽporũ ciui
lium. ſ. bellorũ: q̃ tandẽ ſedari debent: nõ patiet̃: nec rõ manens. ſ. in pectoribus hominum: nec muta. i. q̃ nõ eſt
ſcripta ſed in animo locata: feret. i. patietur: primum. i. id primum non patietur nec feret: ut non ſit eadem &cõ
ditio & fortuna oĩum in cã pari, deinde ut uiri boni & nulla ignominia notati/non reuertantur in eam ciuitatẽ
in quã reuerterunt: Ergo utrunq̃ dicit̃ & reuertor & reuerto: ſed reuertit quis quaſi ſe hoc ſponte ſua reuerti
tur quodãmodo ab alio: ſed ut ex hoc loco patet confundunt̃: tot. ſ. ciues cõdemnati ſup. crĩe ſcælerum ñepha
riorũ: hoc eſt in ciuitatẽ Romanã. Tu habes. i. intelligis auguriũ meũ quo. ſ. augurio: non uterer potius ſi ad/
dubitarem qd. i. aliqd: q̃ illa cõſolatione qua ſuſtentarẽ/ne labat̃ animo/facile uirũ fortẽ. Conſolatio aũt eſt: te
non eſſe nimis laudandũ/ſi ſumpſiſſes arma/uictoria pta pro rep. tu enim putabas tunc. ſ. cum arma ſumeres
ĩta. ſ. pro rep. arma te ſumere: & a rep. uictoriã ſtaturam: ſin. i. ſed ſi. putaſſes poſſe accidere ut uinceremur: pro
pter incertos exitus & euentus bellorũ: te non debere fuiſſe paratũ bene idest decenter aut multum: ad fortunã
ſecundã. i. proſperã: & ſup. nullo. i. non ullo: non poſſe ferre ullo mõ aduerſam. ſcilicet fortunam. Etiã ſiqd ad/
dubitarẽ de augurio meo: diſputarem. i. diſputando adducerẽ cõtra te quãto ſolatio ꝓſcĩa. ſ. recta: facti tui: ſup.
deberet eſſe tibi: ue pro uel: quãtæ delectationi literæ. i. ſciẽtiæ & doctrinæ tuæ deberẽt eſſe tibi in rebus aduer
ſis: qa maximæ Turpe enĩ eſt hoĩ docto id nõ poſſe facere qd̃ faciẽdũ ex philoſophiæ ꝓceptis didicerit: ac aliis
faciendum eſſe ſubinde præceperit: præſertim in moralibus q̃ nõ diſcimus ut ſciamus: ſed ut boni efficiamur.

Reuertor & reuerto.

Cõmemorarem ſup. etiam: grauiſſimos ca
ſus nõ ſolũ ueterũ. ſ. ducũ: ſed ẽt horũ recen
tium uel ducum uel comitum tuorũ: etiã no
minarẽ multos claros uiros externos: ut La
cedæmonios, Thebanos: Athenienſes: enĩ. i.
qa recordatio quaſi cõis legis & conditionis
humanæ leuat. i. minuit aut mitigat dolorẽ.
Etiã exponerẽ. i. declararẽ tibi quẽadmodũ
uiueremus hic. ſ. romæ: & in quãta turba &
in quãta ꝓfuſiõe rerũ omnium. Enim. i. quia
neceſſe eſt: carere ſup. cum minore deſyde/
rio: rep. perdita q̃ bona. i. ſalua & locuplete:
ſed nihil opus eſt ſup. tibi: hoc genere. ſ. cõ/
ſolationis: nos uidebimus ut ſpero: uel poti⁹
ut proſpicio: te cito. i. propediẽ incolumen.
Interea ego iampridẽ. i. iam a pluſculis die/
bus: & pollicitus ſum & detuli. i. exhibui: ti/

Cõmemorarẽ nõ ſolũ ueterũ: ſed horũ ẽt recentiũ uel
ducũ uel comitũ tuorũ grauiſſimos caſus. Etiam exter
nos multos claros uiros nominarẽ: Leuat eñ dolo/
rem cõis quaſi legis & humanæ cõditionis recordatio
Exponerẽ ẽt quẽadmodũ hic & quãta in turba: quãta/
q̃ in cõfuſione rerũ oĩum uiueremus: neceſſe eſt enim
minore deſyderio perdita rep. carere q̃ bona. Sed hoc
genere nihil opus eſt: incolumem te cito: ut ſpero: uel
potius: ut proſpicio uidebimus. Interea tibi abſenti &
huic qui adeſt imagini animi: & corporis tui conſtan/
tiſſimo atq̃ optimo filio tuo: ſtudium/officium/operã

laborem

laborem meũ/iampridem & pollicitus ſum: & detuli.
Nunc hoc amplius: q̃ me amiciſſime quotidie magis.
Cæſar amplectitur familiares quidem eius ſicuti nemi
nem: apud quem quicquid ualebo uel autho ritate uel
gratia ualebo tibi. Tu cura/ut cum fortitudine animi
tui te: tum etiam ſpe optima te ſuſtentes. Vale.

bi abſenti: & huic imagini animi tui & cor/
poris tui. ſ. filio tuo cõſtãtiſſimo. ſ. in pater/
na pietate aut uirtute: & optimo: q adeſt. i. p̃
ſens eſt nobis: ſtudium/officium operam/la
borem meum. Nunc ſup. deferã: uel eſt hoc
amplius: q̃ Cæſar amplectit̃ me amiciſſime
quotidie magis: qdem. i. certe familiares eius
ſ. Cæſaris ſup. amplectuntur me: ſicuti ne/
minem. i. ita ut neminem tantopere: apud
quem ſcilicet Cæſarem quicquid ualebo uel
authoritate uel gratia: ego ualebo tibi. i. ad utilitatem tuam. Tu cura ut ſuſtentes te: cum. ſ. ita ſit q̃ ſuſtẽtes te
fortitudine animi tui: tum. i. tunc magis decet q̃ ſuſtentes te ſpe optima: ſcilicet de reditu habenda. Vale.

A. Cæcinna. M. Ciceroni. S.

QVod tibi non tam celeriter liber eſt reddi/
tus ignoſce timori noſtro: & miſerere tem/
poris. Filius ut audio: pertimuit: neq̃ iniu/
ria: ſi liber exiſſet: quando non tam intereſt: quo ani/
mo ſcribatur: q̃ quo accipitur ne ea res inepte mihi no
ceret cum preſertim adhuc ſtili pœnas dem: q̃ quidẽ
in re ſingulari ſum fato. Nam cum mendum ſcriptu/
ræ litura tollatur: ſtultitia fama mulctetur: meus error
exſilio corrigitur cuius ſumma criminis eſt q̃ armatus
aduerſario male dixi. Nemo noſtrorum eſt: ut opinor
quin uota uictoriæ ſuæ fecerit: nemo quin etiam cum
de alia re. immolaret: tamen eo quidem ipſo tempore
ut q̃ primum Cæſar ſuperaretur: optaret. hoc non co/
gitat omnibus in rebus fœlix eſt: ſi ſcit: & perſuaſus eſt
quid iraſcitur ei: qui aliquid ſcripſit contra ſuam uo/
luntatem: cum ignorit omnibus qui multa deos uene
rati ſunt contra eius ſalutem. Sed ut eodem reuertar:
cauſa hæc fuit timoris: ſcripſi de te perce mediuſſidius
& timide non reuocans me ipſe: ſed pene refugiens.
Genus autem hoc ſcripturæ nõ modo liberum ſed in
citatum: atq̃ latum eſſe debere quis ignorat. Solutum
exiſtimatur eſſe alteri maledicere: tamen cauendum
eſt: ne in petulãtiam incidas: impeditum ſeipſum lau
dare: ne uitium arrogantiæ ſubſequatur: ſolum uero li
berum alterum laudare: de quo quicquid detrahas ne
ceſſe eſt: aut infirmitati: aut inuidiæ aſſignetur. At ne/
ſcio an tibi gratius oportũiuſq̃ acciderit: Nam quod
preclare non poterat primum/erat non attingere: ſe/
cũdũ: bñficũ q̃ pitiſſime facere: ſed tñ ego me qdẽ ſuſti
nui: multa minui: multa ſuſtuli cõplura ne poſui qdẽ.

QVod tibi. &c. Excuſat q̃ libros a Cice
rone expetitos ei nõdum exhibuerat:
eo q̃ filius eos edere non auſus fuerat
oſtẽditq̃ q̃ difficile genus ſcribendi aggreſ/
ſus ſit: ac demũ Ciceronis patrociniũ implo
rat. Ordo eſt. Ignoſce timori noſtro: q̃ liber
ſcilicet de hiſtoriis belli ciuilis: non eſt reddi
tus tibi tam cito: ſcilicet ut uolueras: & miſe
rere tẽporis: ſcilicet calamitoſi: et ſuſpecti:
ut audio fili⁹ ꝓtimuit: idest multũ timuit. ſi
liber exiſſet: ſcilicet in manũ Cæſaris: neq̃ in
iuria. quando idest quandoquidẽ nõ intereſt.
idest refert: tam. i. tantopere: quo aĩo ſcriba/
tur. i. deſcriptio rerũ fiat: q̃. i. quãtope itereſt
quo. ſ. aĩo accipiat̃. ſi ab iis de qb⁹ ſcriptũ eſt:
ꝓtimuit inquã: ne ea res. i. editio libri. noce/
ret mihi inepte: qa potuiſſem cauere: preſer
tim cũ dẽ adhuc pœnas ſtili. i. patiar adhuc
ĩcõmoda & addam male: ob ſtili ĩmaturitatẽ
in q̃ qdẽ re. ego ſum fato. i. infortunio ſingu
lari: nã cõmendũ. i. uitiũ aut erratũ ſcripturæ
tollat̃ litura. i. delectiõe eius qd̃ male ſcriptũ
eſt: & cũ ſtultitia. ſ. ſcribẽtis: mulctet̃. i. puniа
tur: fama. i. p infamiã: error meus quo dicor
nõ bene ſcripſiſſe: corrigit̃ exſilio: cuius cri/
minis ſũma. i. principalis rõ eſt/q̃ armat⁹. i.
cũ eẽm armat⁹ p rep. cõtra Cæſarẽ male di/
xi aduerſario. ſ. Cæſari: quẽ iure belli tũc in
terficere licuiſſet ſi potuiſſet: nedũ uerbis la
ceſſere: Nemo noſtrorũ. i. de noſtris: dĩ ẽt ne
noſtrũ. i. de nobis: ẽ ut opinor/qn fecerit uo
ta uictoriæ ſuæ: qn ẽt cũ ĩmolaret de alia re
i. ob aliã rẽ: tñ optaret qdẽ. i. certe eo ipſo tpe
ut Cæſar ſuparet̃ q̃ primũ. Si ſup. Cæſar nõ
cogitat hoc. i. oẽs cõtra ſe uota feciſſe: ipſe ẽ
felix in oĩb⁹ rebus: qa in bello ubi ſupauit: &
poſt bellũ: ubi nulla cura ãgit̃: ſi ſcit ſup. oẽs
ꝑ ſe uota feciſſe: & pſuaſus ẽ. i. firmit̃ credit:
i. ad qd/naſcit̃ ei: q ſcripſit aliqd ꝑ uolũtatẽ
ſuã: cũ ignorit. i. uẽiã dederit: oĩb⁹ q uenerati
ſũt. i. uenerãdo ꝓcati deos: mlta ꝑ ſalutẽ ei⁹.
Sed ut reuertar eodem. ſ. quo cœperam hoc
eſt ad purgandum q̃ non celerius eſt tibi li/
ber redditus hæc cauſa fuit timoris. Scripſi
mediuſſidius. idest ita me iouis filius iuuet

hercules: aut deus fidei ita me iudicet: ut uerum dicam: ſcripſi de te idest de geſtis tuis parce idest modice & timi

k

de/qa nõ audebat Cæsarẽ taxare:ipse nõ reuocans.i.excitãs me ad pristinos aĩos:sed pene refugiẽs. Aũt.i. sed: qs ignorat:hoc genus scripturæ:quo publice gesta scribunt;debere esse nõ mõ.i.nõ solũ liberũ.s.ab oĩ formi/dine & fauore:sed sup.ẽt incitatũ.i.stimulatũ & uehemens atq; latum.i.diffusum.q.d.nemo. Maledicere alteri putatur esse solutum.i.liberũ legibus tñ cauendũ est ne incidas in petulantiã. Laudare seipsum: putatur eẽ im peditũ:ne uitiũ arrogãtiæ subsequat;uerũ.i.sed:solũ laudare alterũ putat liberũ:de quo,s.genere laudandi:qc quid detrahas:necesse est sup.ut allignet aut infirmitati aut inuidiæ.At nescio an acciderit tibi o Cicero/gra/tius.i.utilius & opportunius.s.q̃ parce q̃ si prolixe te laudarim. Nam primum.i.prima lex : aut primũ decorũ erat/non attingere quod non poteram.s.perficere:præclare:quales putat laudes Ciceronis: sed'm sup.erat fa/cere beneficium q̃ peritissime.idest callidissime:hoc autem fit dissimulanter laudando:nam qui in laudem pro pensior est minus proficit q̃ deuinctus putatur:sed tamẽ ego quidem sustinui me.i.personam historiographi iusti:minui multa:sustuli multa:& me quidem.idest non saltem posui.idest attigi compluria.

Quẽadmodũ &c.Probat se in ea perturba tione nõ potuisse seruare decorũ scribẽdi di cẽs.Igit quẽadmodũ si grad' scalarũ tollas i.auferas alios.i.quosdã:& incidas alios:& re linquas nõnullos male hærẽtes.i.infixos: tu struas piculũ ruinæ &nõ pares ascensum:sic studiũ scribẽdi tũ.i.ptim uictũ tũ.i. ptim fra ctum tot malis.i.aduersis rebus:qd põt affer re dignũ auribꝰ aut ꝓbabile,q.d nimirũ ni hil. Vero,i.sed cũ ueni ad nomẽ ipsiꝰ Cæsa/ris:ego cõtremisco:plus estq̃ si dicat ego cõ/tremui.q.d.adhuc timorem pseuerare: toto corpore:nõ metu pœnæ.s.inferendæ a Cæ/sare:sed iudicio aut metu iudicii ipsius.idest ꝓpter iudiciũ faciendũ de ipso Cæsare : non em̃ noui totũ Cæsarẽ.i,aĩm eius aut,ꝓpter iu dicium qd de scriptis meis facturus sit Cæ/sar.Nam quẽ aĩm putas eẽ sup.scriptori:ubi loquet secum:dicẽs sup. Cæsar:,ꝓbabit hoc uerbũ:hoc uerbũ ẽ suspiciosũ.i.qd in malã p tẽ iterpretari possit:qd sup.erit:si ego muto hoc.s.uerbũ:at uereor ne sit pei'.s.qd in il/lius locũ iferet.Age uero/ẽ in deliberando adhortãtis & disputãtis cõtra remorsum cõ scientiæ:si ego laudo aliquẽ:nũ.i. nũquid of fendo.q.d.nõ alii textus habẽt nõ:& in idem redit. Vero.i.sed:cũ.i.q̃uis offendã:qd sup.fi et:si nõ uult.i.nõ admittit genus scibẽdi.Ip/se psequit stilũ armati,s.adhuc contra se:& ita publici hostis:qd faciet sup.de stilo uicti & nõdũ restituti:quasi dicat:multo magis p sequetur.Tu etiam o Cicero/Auges mihi ti morem qui caues.i.prospicis tibi in oratore tuo.i.in libro de oratore per Brutum:&quæ ris sociũ ad excusationẽ.s. scripti tui : ubi tu pronus.i.defensor hoĩm.s.reoꝝ:facis hoc.i. quæris socium ad excusationem:qd oportet me ueterem clientẽ tuũ/nũc cliẽtẽ oĩm:quia omnium egentẽ patrocinio:sentiret Igit cũ plurima scribant/in hac calũnia timoris & in tormẽto suspiciõis cæcæ.i.occultæ ad cõ/iecturã sensus alieni:nõ ad iudiciũ suũ.i.pro prium:q̃.i.q̃tũ difficile sit euadere.s.culpam si ei minus.i.non satis expertus.q.d,difficil/limum.sed nos sentimꝰ q̃ ingeniũ summũ excellẽs armauit.i.muniuit te ad oĩa.s.q̃ ue/lis scribẽda &obeũda,Sed tñ ego dixerã filio

Quẽadmodum igitur scalarũ gradus : si alios tollas: alios incidas:nõnullos male hærẽtes relíquas : ruinæ piculũ struas:nõ ascẽsum pares:sic tot malis: tum uin ctum:tum fractũ studiũ scribendi quid dignũ auribus aut ꝓbabile põt afferre.Cũ uero ad ipsius Cæsaris no/men ueni toto corpore contremisco: nõ pœnæ metu: sed illiꝰ iudicio.Totũ enĩ Cæsarẽ nõ noni.Quẽ putas aĩm eẽ ubi secũ loqtur hoc ꝓbabit:hoc uerbũ suspicio sum est:qd si hoc muto?at uereor:ne peius sit.Age ue/ro laudo aliquẽ?nũ offendo?cum porro offendam:qd si nõ uult?Armati stilũ psequit:uicti & nõdũ restituti qd faciet?Auges ẽt tu mihi timorẽ:q̃ in oratore tuo ca/ues tibi p Brutũ:& ad excusationẽ sociũ q̃ris : ubi hoc oĩm patronus facis:qd me ueterẽ tuũ nũc oĩm clientẽ sentire opportet.In hac igit calumnia timoris & cæcæ suspiciõis tormento:cũ plurima ad alieni sensus con/iecturã:nõ ad suũ iudiciũ scribant:q̃ difficile sit euade re:si minus exptus es.Quod te ad oĩa summũ atq; ex/cellẽs armauit ingeniũ:nos sentimus.Sed tñ ego filio dixeram librum tibi legeret & auferret:aut ea cõditiõe daret si recipes te correcturum:hoc est si totũ aliũ face res.De Asiatico itinere q̃q̃ summa necessitas p̃mebat: ut imperasti feci.Te ꝓ me qd horter:uides tempus ue/nisse:quo necesse sit de nobis constitui.Nihil est mi Ci cero q̃ filium meum expectes : adulescens est :omnia excogitare uel studio/uel ætate:uel metu non potest. Totũ negociũ tu sustineas oportet: in te mihi oĩs spes est.tu ꝓ tua prudẽtia/qbus rebus gaudeat:q̃bus capia/tur Cæsar tenes a te oĩa proficiscantur & per te ad exi/tum perducant/necesse est/apud ipsum multũ : apud eiꝰ amicos plurimũ potes:unũ tibi si psuaseris nõ hoc esse tui muneris:si quid rogatus fueris/ut facias/q̃q̃id

magnum/&

magnũ/& amplũ est/sed totũ tuũ esse oẽ onus perfici/es:nisi forte aut in miseria nimis stulte: aut in inimici tia nimis imprudẽter tibi onus impono.Sed utriq; rei excusationem tuæ uitæ consuetudo dat: nam q̃ ita cõ sueuisti pro amicis laborare : non iam sic sperant abs te:sed etiam sic imperant tibi familiares. Quod ad li/brum attinet:quem tibi filius dabit:peto a te:ne exeat aut ita corrigas ne mihi noceat. Valẽ.

sup.ut:legeret tibi librum:& auferret.s.le/ctum:aut daret.s.tibi ea cõditione si recipe res.i.,pmitteres te correcturũ:hoc est si face res totũ aliũ:hoc per modestiã dicit.Ego fe/ci de itinere Asiatico.i.qd in asiam mihi assi gnasti:ut.i.quẽadmodũ ĩperasti:q̃q̃.i.tamet/si:summa necessitas.i. pœnuria rerũ preme bat me.Quid horter te sup.facere ꝓ me.tu uides tps uenisse quo sit necesse constitui de nobis aut reducẽdo aut ꝓpetuo exsilio dãnã do.O Cicero nihil est qd.i. ꝓpter qd expe/ctes filiũ meũ.i.officiũ filii mei:ipse est adu/lescens:non oĩa põt excogitare uel studio:aut qa aliis rebꝰ adhuc studet:aut qa nondũ satis studuit : uel ætate: qa ꝓ ætatẽ nõ licuit.Senibꝰ enĩ maior est rerũ experientia:uel metu.i. qa metuit Cæsarẽ ut quẽ pri iratum scit: oportet sup.ut tu sustineas totũ negociũ sup.meũ:aut de me restituẽdo:Oĩs spes ẽ mihi ĩ te:tu tenes.i.itelligis ꝓ tua prudẽtia.i.ꝓ prudẽtiã tuã:qbꝰ rebꝰ Cæsar gaudeat:& qbꝰ capiat.i.afficiat obiectet uehemẽter:ita ut ca ptus uideat:necesse ẽ sup.ut oĩa.s.q̃ ꝓ me fiant;pficiscant.i.originẽ capiãt & ueniãt & ꝓducant ad exitũ.i.op/tatũ finẽ ꝓ te.Tu potes multũ apud ipm.s.Cæsarẽ/& potes plurimũ apud amicos eius:qd Cicero ipse scripse/rat epistola superiore his uerbis:Nunc hoc amplius q̃ me amicissime quotidie magis Cæsar amplectit, fami/liares qdẽ eius sic uti neminẽ.Si psuaseris tibi unũ.s.hoc qd sequt:hoc nõ eẽ muneris tui.i.nõ ptinere ad muni ficẽtiã tuã:ut facias si fueris rogat qd.i.aliqd:& sup.aliter nõ:q̃q̃ id.i. facere qd rogatꝰ fueris/est magnum & amplũ:sed psuaseris tibi:oẽ onus esse tuũ tu pficies.s.uotũ meũ de reditu:nisi forte ego ĩpono tibi onus nimis stulte in miseria.i.eo q̃ sum miser & miseris uicina est stultitia.i.nimia affectio fælicioris status:aut nimis.i.in/uerecũde in amicitia.i.eo q̃ sum tibi cõuinctus uetere amicitia:licet aũt amicoꝝ deberẽt oĩa esse cõĩa:impuden tis tamen esset oĩa expostulare.Sed cõsuetudo tuæ uitæ:qui facilis & bñficus in oẽs esse soles : dat utriq; rei.s.& stultitiæ & impudẽtiæ:excusationẽ.Nam q̃.i.qa:tu consueuisti laborare ꝓ amicis ita.i.tã attente & accurate ut oĩa ꝓ ipsis audeas:ut patuit de Milone: & aliis multis quos in causa difficillima defendit & absolutos reddidit: familiares.s.tui non sperant iam sic.s.te pro se facturum:qd tñ magnum esset:nam non speramus nisi de qbꝰ spes sit:sed impant ẽt tibi sic.i.et stulte et ĩpudẽter:et tñ fæliciter:qa q̃ imperãt ĩpetrãt.Est ergo epla imitatiõe digna:et iõ a Ciceroẽ Ciceroĩs libero cũ Ciceroĩanis collecta & ꝓpetuitate donata:Nã nõ ẽ dubiũ lõge plures aut rñsiuas aut a Ciceroẽ scriptas fuisse:sed eas dũtaxat cõseruatas in rebꝰ aut dicẽdi maior ẽ uenustas:aut ad eas q̃ cõseruatæ sunt ĩtelligẽdas maior oportũitas.Quod attiet ad librũ.s.historiarũ bellorũ ciuiliũ: quẽ filius dabit tibi:peto ne exeat a te:aut ut corrigas ita ne noceat mihi.Prius aũt dictũ est.Sed tñ ego filio dixerã librũ tibi legeret & auferret:aut ea cõditiõe daret si recipes te correcturũ:hoc ẽ si totũ aliud faceres . Modestiꝰ ergo in sua psona de libro statuit in filii:nã non auferendũ:sed sic dũtaxat corrigendũ ut non noceat monet.

M.Cicero.A.Cæcinnæ.S.D.

Qvm esset mecũ Largus homo tui studiosus lo cutus Kal.Ianuarias p̃finitas esse : q̃ oĩbus in rebus pspexerã: q̃ Balbus & Oppius absente Cæsare egissent:ea solere illi rata esse:egi uehementer cũ his:ut hoc mihi darent tibi in Sicilia quoad uelle/mus esse uti liceret.qui mihi cõsuessent:aut libẽter pol liceri:si qd eẽt eiusmõi.qd eoꝝ aĩos nõ offenderet:aut ẽt negare:& afferre rõnẽ:cur negarẽt/huic meæ roga/tioni potius nõ cõtinuo rñderũt:eodẽ die tñ ad me re/uerterũt:mihi hoc dederũt ut esses ĩ Gallia.quoad uel les:se præstaturos:nihil ex eo te offensionis habiturũ. Quãdo qd tibi pmittatur cognouisti:qd mihi placeat puto te scire oportere: actis his rebus literæ a te mihi: sunt redditæ : quibus a me consilium petis : q̃ sim ti/bi author in Sicilia ne subsidas ; an ut ad reliquias

Qvm esset mecũ &c.Cecinna urbe pro hibitus:& in Sicilia ad kalendas usq; maias manere permissus consuluerat Ciceronẽ an cõtra prohibitionẽ Cæsaris in Sicilia amplius maneret:an in Asiam profi/ciscatur.Cicero itaq; cum amicis Cæsaris se egisse significat/ut illic manere possit licet non bene impetrarit:cõsulit tamẽ ut potius immoretur:polliceturq; se cõmendaturum Cæcinnam familiaribus Cæsaris/& pro eo ad ipsos scripturum.Ordo est.Cum Largus homo studiosus tui idest studens multum sa luti & utilitãti tuæ:esset locutus: mecum:Ka lendas Ianuarias esse præfinitas.i. limitatas &præfixas tibi ne amplius esses in Sicilia:q̃ i.quia:ego pspexam.i. cognoueram ea quæ Balbus & Oppius egissent Cæsare absente: solere esse rata.i.firma & approbata illi:scili cet Cæsari:ego egi: uehementer cum iis : ut darent.i.concederent tibi hoc:uti liceret ti/bi esse in Sicilia quoad.i.q̃diu uellemꝰ.Qui s.Balbus & Oppius cũ cõsueuissent aut pol liceri mihi libẽter siqd esset eiusmodi qd nõ

Aſiaticæ negociatiōis ꝓficiſcare. Hæc tua deliberatio
nō mihi cōuenire uiſa ē cū oratōe Largi. Ille eñ mecū
q̃ſi tibi nō liceret in Sicilia diutius cōmorari ita locut⁹
erat: tu aūt q̃ſi cōceſſum ſit ita deliberas. Sed ego ſiue
hoc ſiue illud ē: i Sicilia cēſeo cōmorādū. Propinqtas
locorū: uel ad īpetrādū adiuuat crebris literis/ & nun
ciis/ uel ad redit⁹ celeritatē: re aut īpetrata/ aut: qđ ſpo
aliqua ratione cōfecta. Quāobrē cēſeo magnope com
morandū. T. Furfano poſthūio familiari meo: legatiſ
q; eius itē meis familiarib⁹ diligētiſſime te cōmēdabo
cū uenerit: erāt eñ oēs. Mutinæ: uiri ſunt optimi: & tui
ſimiliū ſtudioſi: & mei neceſſarii. Quæ mihi ueniēt in
mētem: q̃ ad te ꝑtiere arbitrabor: ea mea ſponte faciā.
Si qđ ignorabo de eo admonitus oīm ſtudia uincam.
Ego etſi corā de te cū Furfano ita loquar: ut tibi literis
meis ad eū nihil opus ſit: tñ qm̃ tuis placuit te habere
meas literas: quas ei redderes: morem his geſſi earum
literarum exemplum infra ſcriptum eſt. Vale.

ꝙ tenderet aīos eorū: aut ēt negare: & afferre
rōnē cur negarent: ꝑ.. tius. i. libentius nō reſ
ponderūt huic rogatiōi meæ: Ipſi tamen re/
uerterāt eodē die ad me: & ſup. dederūt. i. ꝑ/
miſerūt aut conceſſerūt mihi hoc: ut eſſes in
Gallia quoad uelles: & ſup. ſe ꝓſtaturos: dr̄ er
Præſtitur⁹ go utrūq; ꝓſtaturus & ꝓſtitur⁹: te nihil offen
ſionis habiturū ſup. eſſe ex ea re. Quādo. i.
quoniā tu cognouiſti qđ permittatur tibi: pu
to oportere te ſcire quid placeat mihi. his re
bus actis. i. poſtq̃ hæ res eēnt actæ: literæ ſūt
redditæ mihi a te. i. q̃ miſſæ erant a te: quib⁹
petis cōſiliū a me: ꝙ ſim tibi authnor. i. appro
bator & conſultor: ne. i. an ſubſidas: ideſt lo/
cū manēdi capias in Sicilia ꝓuincia: an ut ꝓfi
ciſcar̄ ad reliqas negociatōis Aſiaticæ. i. quā
in Aſia obeundā ſuſcepas. Hæc deliberatio
tua nō eſt uiſa mihi cōuenire cū orōne. i. ſer/
mone Largi. Ille n. locutus erat mecū ita: q̃
ſi nō liceret tibi. cōmorari diuti⁹ in Sicilia: tu
āt deliberas ita q̃ſi ꝯceſſum ſit tibi. Sed ſiue
hoc. ſ. qđ tu inuiſti: ſiue illud qđ Larg⁹ dixit
eſt/ ego cēſeo cōmorādū tibi in Sicilia. Nam
ſup. propinqtas locorū adiuuat uel ad īpetrā
dum. ſ. reditū: crebris lr̄is/ & nūciis: uel ad ce
leritatē reditus/ re aut īpetrata aut ꝯfecta. i.
tranſacta/ qđ ſpero/ aliqua rōne. Quāobrem cēſeo magnope cōmorādū ſup. eē in Sicilia. Ego cōmēdabo te di
ligētiſſime Tito Furfano Poſthūio familiari meo: et legatis eius itē. i. ſimiliter familiaribus meis: cum uenerint
ſ. in urbem. Erant enim. ſ. cum hæc ſcriberem: omnes Mutinæ. i. in ea urbe Italiæ nō longe a Bononia: uiri ſunt
optimi: et ſtudioſi ſimilium tibi. ingenioſorū: & neceſſarii mei. i. mihi neceſſitate coniuncti. Ego faciam mea
ſponte. i. etiam non rogatus a te: ea quæ arbitrabor pertinere ad te. Si ego ignorabo quid. i. aliquid. ſ. pertinens
ad te: ego admonitus. i. quū fuero admonitus: uincam. i. ſuperabo: ſtudia omnium. Ego etſi loquar cum Furfa/
no. ſ. Poſthumio de te/ coram ideſt in preſentia eius: ita ut nihil opus ſit tibi literis meis ad eum: tamen quoniā
placuit tuis. ſ. neceſſariis & amicis habere literas meas quas redderes ei: ego geſſi iis. ſ. tuis morem. i. illis obſe/
cutus ſum: exemplum earum literarum eſt ſcriptū infra. i. id quod ſequitur.

M.Cicero.T.S.D.

CVm. A. Cæcinna tāta mihi familiaritas cōſue
tudoq; ſemp fuit: ut nulla maior eē poſſit. Nā
& patre eius claro hoīe: & forti uiro plurimū
uſi ſumus: & hūc a puero ꝙ & ſpem mihi magnā affere
bat ſūmæ ꝓbitatis: ſūmæq; eloquētiæ: & uiuebat mecū
cōiūctiſſime nō ſolū officiis amicitiæ: ſed ēt ſtudiis cōi
bus: ſic ſemp dilexi: ut nullo cū hoīe cōiūctius uiuerē.
Nihil attinet me plura ſcribere: ꝙ mihi neceſſe ē eius ſa
lutē: & fortunas qbuſcūq; rebus poſſim tueri: ut uides.
Reliquū ē: ut cū cognorim pluribus rebus: qđ tu: & de
bonorū fortūa & de reip. calamitatibus ſentires: nihil
a te petā niſi ut ad eā uolūtatē quā tua ſponte erga Cæ
cinnā habiturus eſſes tantus cumulus accedat cōmen
datione mea: quanti in ea te fieri intelligo. Hoc mihi
gratius facere nihil potes. Vale.

CVm. A. &c. Cōmēdatio ē quā in fine ſu
perioris ep̄læ ꝓmiſit. Ordo ē. Tāta fami
liaritas & cōſuetudo fuit mihi ſemp cū Au/
lo Cæcinna: ut nulla poſſit eſſe maior. Nam
nos uſi ſum⁹ plurimū p̄re ei⁹ hoīe claro: &
uiro forti: et ſemp dilexi a puero: hūc. ſ. Au/
lū: ꝙ. i. qa et. i. ſil': afferebat mihi ſpem ſūmæ
ꝓbitatis: et ſūmæ eloq̄ntiæ: et. i. ſil': uiuebat
mecū ꝯiūctiſſīe/ nō ſolū officiis amicitiæ: ſed
ēt ſtudiis cōib⁹. ſ. eloq̄ntiæ: et poſtea augural'
ſciētiæ: ſic īquā dilexi: ut cū nullo hoīe uiue
rē cōiūcti⁹. Nihil attinet. ſ. ad rē: me ſcribere
plura. ꝙ neceſſe ē mihi tueri. i. ꝓtegere ſalu
tē et fortūas ei⁹ qbuſcūq; reb⁹ poſſem: ut ui
des. Reliquū eſt ut cū. i. poſtq̃ cognorim. i. co
gnouerim plurib⁹ reb⁹ qđ tu ſētires de for/
tūa bonoꝝ. ſ. uiroꝝ et de calāitatib⁹ reip. ni
hil petā a te niſi ut tātus cumul⁹ accedat cō/
mēdatōe mea ad eā uolūtatē quā habitur⁹ es
tua ſpōte erga Cæcinā: q̃ti ego ītelligo me
fieri. i. æſtīari a te. q. d. qcqđ ꝑ me factur⁹ ſis ꝑ
illo facias. Nihil grati⁹ potes facer̄ mihi hoc
i. q̃ hoc. i. hr̄e Cæcinnā tibi q̃ ꝯmēdatiſſimū.

M.Cicero.Trebatio.S.D.

EGo quāti te faciam. ſempq; fecerim: quanti
me a te fieri intellexerim: ſum mihi ipſe te/
ſtis. Nā & cōſiliū tuū: uel caſus potius diu/
tius in armis ciuilibus cōmorandi ſemp mihi magno
dolori fuit & hic euētus: ꝙ tardius q̃ eſt æquū. & q̃ ego
uellē: receperis fortunā & dignitatē tuā: mihi non mi
nori curæ eſt: q̃ tibi ſemp fuerint caſus mei. Itaq; Poſt/
humuleno & Sextio & ſæpiſſime Attico noſtro ꝓxime
Teudæ liberto tuo totū me patefeci. & hæc his ſingu/
lis ſæpe dixi quacunq; re poſſem me tibi. & liberis tuis
ſatiſfacere cupere: idq; tu ad tuos uelim ſcribas. Hæc q
dem certe q̃ in poteſtate mea ſunt ut operā/ ſtudiū/ cō
ſiliū/ rem/ fidē meā/ ſibi ad oēs res parata putēt. Si au
thoritate & gratia tantū poſſem q̃tū in ea repu. de qua
ita meritus ſum poſſe deberē. ita quoq; is eſſes: q fuiſti
cū oī gradu ampliſſimo digniſſimus: tū certe ordinis
tui facile princeps. Sed qm̃ eodē tpe eadēq; de cā no/
ſtrū uterq; cecidit tibi & illa polliceor: q̃ ſupra ſcripſi:
q̃ ſunt adhuc mea: & ea q̃ ꝓter ea uideor mihi ex aliq̃ p
te retinere tanq̃ ex reliquiis priſtīæ dignitatis: neq; eñ
ipſe Cæſar: ut multis rebus intelligere potui: ē alienus
a nobis & omnes fere familiariſſimi eius quaſi deuin/
cti meis magnis ueteribus officiis me diligenter obſer
uant: & colunt. Itaq; ſiquis mihi erit aditus de tuis for
tunis. idē de tua incolumitate: in qua ſunt omnia agē
da: quod quidem quotidie magis ex eorum ſermoni/
bus adducor: ut ſperē: agam per me ipſe & moliar: ſin/
gula/ perſequi non eſt neceſſe: uniuerſum ſtudium me
um: & beneuolentiam ad te defero: ſed magni mea in
tereſt hoc tuos omnes ſcire: quod tuis literis fieri pōt
ut intelligant omnia Ciceronis patere Trebatio. Hoc
eo partinet: ut nihil exiſtiment eſſe tam difficile: quod
non pro te mihi ſuſceptum iucundū ſit futurū. Antea
miſiſſem ad te literas ſ: i genus ſcribendi iuenirem. Ta/
li enim tempore: aut conſolari amicorum eſt: aut pol
liceri: conſolatione non utebar: ꝙ ex multis audiebā
q̃ fortiter ſapienterq; ferres iniuriam tēporū: q̃q; te ue
hementer conſolaretur cōſcientia factorū & cōſiliorū
tuorū: quod qdē ſi facis: magnum fructum ſtudiorum
optimorū capis: in quibus te ſcio ſemper eſſe uerſatūr
idq;: ut facias: ēt atq; ēt hortor. Simul & illud tibi hoi

EGo quāti &c. Trebatius ciuis Roma/
nus egregius/ ob eandem cām ob quā
Marcellus Sulpitius. Figulus. Cæcina & plæ
riq; alii patria et fortunis ſuis carebant urbe
exſulabat a qua ꝓhibebatur eo magis ꝙ ui/
cto Pompeio eius cām non deſeruerat. Hūc
Cicero docet q̃tū cupidus ſit et ſatiſfaciēdi:
et eius liberis ſubueniendi: polliceturq; ſe ꝓ
eo interceſſurum purgans ꝙ non prius ſcri/
pſerit. Ordo eſt. Ego ipſe ſum mihi teſtis/ q̃
ti faciam te et ſemper fecerim: et quāti intel
lexerim me fieri a te. Nam et conſilium tuū
uel potius caſus manendi ſemper. ſ. poſt ui/
ctum Pōpeiū i armis: fuit mihi magno dolo
ri: et hic euentus. i. inopinatus exitus ꝙ rece
peris fortunam et dignitatē tuam tardius q̃
æquū. i. iuſtū eſt: et q̃ ego uellē: eſt mihi non
minori curæ: q̃ caſus mei. i. ærūnæ meæ fue/
rint tibi ſemp. Itaq;. i. et ita: ego patefeci me
totum. i. aperui penitus animū meū. Poſthu
muleno et Sextio et ſæpiſſime Attico nr̄o. ſ.
intimo amico. et ꝓxime. i. dieb⁹ ꝓxime pre/
teritis Teudæ liberto tuo. i. a te libertate do
nato: et dixi ſæpe his ſingulis hæc: me cupe
ſatiſfacere tibi et liberis tuis/ q̃cūq; re poſſē
et uelim ſup. ut: tu ſcribas id ad tuos: ut pu/
tent qdē. i. ſaltē hæc certe. i. īdubitāter q̃ ſunt
in ptāte mea: utpote: operā ſtudiū/ cōſiliū/ rē
i. diuitias: fidē meā: eē ſup. parata ſibi ad oēs
res: Si ego poſſem authoritate et gratia tātū
quātum deberē poſſe in ea rep. ſ. Romana:
de qua ſum meritus: ita. i. tā egregie: tu quo
q; eſſes is q. i. talis/ qualis fuiſti: cū. ſ. ita eſſet
ꝙ eſſes aut ꝙ es: digniſſim⁹ omni gradu am
pliſſimo: tum certe ſup. eſſes aut digniſſim⁹
es q eſſes facile princeps tui ordinis. ſ. ſena/
torii/ aut potius iuriſperitorum. Sed quoniā
aut quando. i. qm̃ uterq; noſtrū cecidit eodē
tpe et eadē de cauſa: ego polliceor tibi et illa
q̃ ſcripſi ſupra: operā. ſtudiū cōſiliū/ rē/ fidē/
q̃ ſunt adhuc mea. i. mihi non erepta: et ea q̃
uideor ꝓter ea/ retinere ex aliq̃ pte: tanq̃ ex
reliquiis dignitatis ꝓſtinæ. Neq; eñ ipſe Cæ
ſar: ut potui ītelligere multis reb⁹: ē alienus
a nobis: et oīs fere familiariſſimi ei⁹: ubi rur
ſus oīs cū ſuplatiuo: quaſi deuicti. i. obligati
magnis meis officiis ueterib⁹: ubi duo adie/ Omnis.
ctiua ſine cōiunctione media: obſeruāt. ſ. ne
offendāt et colūt diligēter me. Itaq; ſiqs adi Nota.
tus erit mihi. ſ. ad Cæſarē ipſe agā et moliar
i. cū difficultate nitar ꝑ me. i. ſine īterceſſore
et ꝓcatore: de fortūis tuis. i. de in columitate
i. ſalute tua: in qua. ſ. incolumitate tua/ om/
nia ſunt agēda. Non eſt neceſſe perſequi ſin
gula: ego defero ad te. i. ī poteſtatem aut uti
litatem tuam: uniuerſum ſtudium meum: et
beneuolentiā. ſ. meā. Sed magni ītereſt mea
i. in te mea eſt: oēs tuos. ſ. familiares et ami/

peritissimo rerum & exẽplorũ:& omnis uetustatis/ne
ipse qdẽ rudis: sed in studio minus fortasse q̃ uellem:
& in rebus atq; usu plus ẽt q̃ uellem uersatus spondeo
tibi acerbitatẽ istã:& iniuriã nõ diuturnã fore. Nam&
ipse qui plurimũ potest quotidie mihi delabi ad æqui/
tatem/& ad rerum naturã uidetur:& ipsa causa ea est:
ut iam simul cũ repub. quæ in perpetuũ iacere non po
test necessario reuiuiscat:atq; recreetur/quotidieq; ali
quid fit leuius & liberalius q̃ timebamus.

eos.s.hoc.s.ꝙ omnia defero ad te.qđ.i.q̃ res
potest fieri tuis literis ut itelligant oĩa.i.om
nes facultates Ciceroĩs pateſ Trebatio.Hoc
s.dictũ/ptiet eo.i.ad id:ut sup. tui/nihil exi
stimẽt esse tam difficile:qđ nõ sit futurũ iu/
cũdũ mihi:susceptũ.i.si fuerit ꝑ te. Ego mi/
sissem antea lr̃as ad te:si iuenirẽ genus scri/
bẽdi. Eñ.i.qa aut cõsolari est amicorũ.i.pti/
net ad amicos:tali tpe.s.tam calamitoso:aut
polliceri.s.opẽ aut operã & gratiã. Ego non
utebar cõsolatiõe.s.tui:hoc est nõ sum te cõ
solatꝰ:ꝙ audiebã ex multis: q̃.i. q̃tũ fortiter
& sapiẽter ferres.i.portares & patereris/in/
iuriã tẽporũ:q̃q;.i.& q̃ uehemẽter cõscia fa/
ctorũ & cõsiliorũ tuorũ.s.rectorũ cõsolareſ te.Quod qdẽ si facis.i.cõsolationẽ rectoꝝ cõsilioꝝ & factoꝝ reci
pis.tu capis magnũ fructũ.i.utilitatẽ studioꝝ optimoꝝ:qbus ita faciũdũ didicisti:in qbus.s.optimis studiis:ego
scio te eẽ uersatũ semp:idq;.i.& id:et hortor te ẽt atq; ẽt ut facias id.i.magnũ fructũ sic capias.Simul ipe neqdẽ
i.nõ ẽt rudis.i.minus exercitus:sed eruditꝰ & satis tritus:sed minus.i.rarius in studio:fortasse q̃ uellem:& uer/
satus in rebus atq; usu:fortasse ẽt plus q̃ uellem:spondeo tibi homini peritissimo rerum & exemplorum:&om
nis uetustatis:istam acerbitatem & iniuriam non fore diuturnam:nam & ipse.s. Cæsar/qui potest plurimum:
uidetur mihi delabi quotidie ad æquitatem & ad naturam rerum quæ bonis bene esse uult: & ipsa causa.s.exsi
lii est ea.i.talis:ut reuiuiscat atq; recreetur necessario iam cum rep.quæ non potest iacere in perpetuũ ; & aliqd
fit quotidie leuius & liberalius q̃ timebamus.s.a Cæsare faciendum esse.

Quæ qm̃ in tẽporũ inclinationibus sæpe paruis posita
sunt omnia momẽta obseruabimus:neq; ullũ ꝑtermit
temus tui iuuandi:& leuandi locũ. Itaq; illud alterum
qđ dixi literarũ genus quotidie mihi:ut spero: fiet ꝓ/
cliuius:ut ẽt polliceri possim.id re:q̃ uerbis faciam li/
bentius. Tu uelim existimes:& plures te amicos habe/
re:q̃ qui in isto casu sint ac fuerit:quãtum quidem ego
intelligere potuerim:& me concedere eorum nemini
Fortem fac animum habeas &magnũ: quod est i uno
te:quæ sunt in fortuna temporibus regentur & consi/
liis nostris prouidebuntur. Vale.

Quæ.s.leuia & liberalia:qm̃ posita sunt sæ
pe in paruis inclinatiõibus.i.ut dicũt :in in/
fluentiis tẽporũ/ Vnde Iuuenalis Plus eteni
fati ualet hora benigni. Quã si te ueneris
cõmendet epl'a marti. Ad hoc aũt tẽpestiuos
cæsaris aditꝰ putaſ allusisse Verg.in quarto
ænei.cũ ad annã dicit dido de ænea:Sola uiri
molles aditꝰ & tpa noras: nos obseruabimꝰ
oĩa momẽta neq; ꝑtermittemus ullũ locũ.i.
oportunitatẽ/iuuandi &leuãdi te. Itaq; illud
alterũ genus lr̃arũ/qđ dixi.s. quo pollicea/
mur auxiliũ:duo enim proposuit alterũ quo
cõsolamur/alterũ quo pollicemur opẽ : fiet
mihi ut spero quotidie procliuius.i.facilius:
ut possim ẽt polliceri.Sed sup.ego faciam id
qđ.s.quæriſ in eo genere:hoc est auxiliabor
libentius re q̃ uerbis. Velim sup.ut:tu existi
mes &.i.simul te habere plures amicos q̃ q sint ac fuerint in isto casu.s.in quo tu es: hoc est in exsilio aut metu
propter fauorem Pompeio præstitum:quidem.i.certe: quãtũ ego potuerim intelligere/& existimes me conce
dere.i.locum dare tanq̃ uictum hoc est succũbere/nemini eorũ.Fac sup.ut habeam animũ fortem &magnum
quod.s.habere animum fortem & magnum est in te uno.i in potestate tua solius:ea quæ sunt in fortuna.i.po/
testate fortunæ regentur temporibus:& prouidebuntur consiliis nostris. Vale.

M.Cicero Trebatio.S.D.

DOlobellã antea tãtũmõ diligebã obligatus
ei nihil erã:nec enim acciderat mihi opus eẽ
& ille mihi debebat ꝙ non defuerã eius picu
lis. Nũc tãto sũ deuictus eius bñficio:ꝙ & ãtea in re.&
hoc tpe in salute tua cumulatissĩe mihi satisfecit: ut ne
mini plus debeã. Qua in re gratulor tibi ita uehemen
ter: ut te quoq; mihi gratulari q̃ gratias agere malim
alterum non oĩno desydero : alterum uere facere po/
teris. Quod

DOlobellã &c. Cũ per intercessionẽ do
lobellæ qui inuito Cicerone ptes Cæ
sarianas secutus fuerat: Trebatius re
ditũ in urbẽ obtinuisset : dicit Cicero id sibi
gratum esse:gratulaturq; Trebatio monens
eum ut amissorũ obliuiscaſ:ac demũ dicit se
gaudere ꝙ grata essent Trebatio q̃ ꝓ eo fe/
cerat. Ordo est. Ego diligebam tãtũmõ.i.dũ
taxat:qđ minus est q̃ amasse: dolobellam.s.
generum Ciceronis:ꝙ.i.quia:nihil erã obli
gatus ei:nec enim acciderat mihi esse opus
scilicet auxilio illius & ille scilicet dolobella
debebat mihi ꝙ.i.quia:nõ defuerã imo auxi

teris. Quod reliquũ est qñ tibi uirtus:&dignitas tua re
ditum ad tuos apuit: est tuæ sapiẽtiæ magnitudinisq;
animi:qd amiseris obliuisci:qd recuperaueris cogita/
re. uiues cũ tuis:uiues nobiscũ:plus acqsiuisti dignita
tis q̃ amisisti rei familiaris: q̃ tñ ipsa esset iucundior si
ulla esset resp. Nestorius noster familiaris ad me scrip
sit te mihi maximas gratias agere. Hec ꝑdicatio tua mi
hi ualde grata est:eaq; te uti facile patior cũ apud ali/
os:tum me hercule apud Syronẽ nostrũ amicũ. Quæ
n. facimus:prudentissimo cuiq; maxime probata esse
uolumus. Te cupio uidere q̃ primum. Vale.

lio aderã piculis eius. Nũc ego sum deuictꝰ
i.obligatus tanto beneficio eius ꝙ.i.qa: ipse
satisfecit mihi cumulatissime:&.i.simul: an
tea in re.s.tua seruãda:& hoc tempore in sa
lute tua sup.ita ut nemini debeat plꝰ.s.q̃ ipi
debeo:licet aliis ẽt debeã. In qua re.s.in salu
tis tuæ receptione:ego gratulor tibi ita ue/
hemẽter:ut malim te quoq; gratulari mihi
ob rem lætam q̃ mihi in salute tua contigit/
q̃ agere gr̃as/ꝙ ꝑ generũ meũ cõtigit.qa nõ
desydero oĩno alterũ.s.te agere gr̃as mihi:
& tu possis facere uere alterũ.s.gratulari mi
hi ob uerũ gaudiũ qđ cõtigit. Quod reliquũ
est.i.quãtũ ad hoc qđ adhuc restat:qñ.i.quã
doqdem: uirtus & dignitas tua: apuit tibi re
ditũ ad tuos:ẽ sapiẽtiæ tuæ & magnitudinis
animi.i.ptinet ad sapiẽtiã tuã & magnitudinẽ aĩ:obliuisci qd amiseris:& cogitare qd recupaueris. Tu uiues cũ
tuis:uiues nobiscũ:tu acqsiuisti plus dignitatis q̃ amisisti rei familiaris:q̃ ipsa.s.res familiaris eẽt tñ iucũdior si
ulla resp.eẽt. Nestorius familiaris noster scripsit ad me:te agere mihi maximas gr̃as Hæc ꝑdicatio tua.s.de me
ritis meis in te:est mihi ualde grata:& patior facile.i.libenter fero:uti ea.i.eiusmodi re:cũ.s.ita sit ꝙ apud alios
tum me hercule:apud Syronẽ amicũ nostrũ. Eñ.i.qa:nos uolumus ea q̃ facimus esse probata.i.approbata ma/
xime:cuiq; prudentissimo.i. omni ualde prudenti. Ego cupio uidere te q̃ primum.

M.C.Appio Balbo.S.D.

GRatulator tibi mi Balde : uereq; gratulor
nec sum tam stultus ut te usura falsi gaudii
frui uelim:deinde frangi repente atq; ita ca
dere:ut nulla res te ad æqtatẽ aĩ postea possit extolle/
re. Egi tuã cãm aptius q̃ tpa ferebãt. Vincebaſ eni for
tuna ipa debilitate gratiæ nostræ:tui charitate:&meo
ꝑpetuo erga te amore culto a te diligẽtissĩe oĩa ꝓmissa
cõfirmata:certa & rata sunt q̃ ad reditũ & salutẽ tuã p
tineãt. Vidi cognoui iterfui. Etem̃ oẽis Cæsaris fami
liares satis oportũe habeo iplicitos cõsuetudĩe : & bñ
uolẽtia sic:ut cũ ab illo discesserit:me ꝓximũ habeãt.
Hoc Pansa Hircius Balbus:Oppius : Marius:Posthu/
mius plane ita faciunt:ut me unice diligant.

GRatulator. &c. Scribit ad Balbũ non
qdem eũ de quo ultima ĩ epistola ad
Cæcinnã meminit utpote q Cæsaris ptes se
cutꝰ fuerat:sed ad alterũ a Cæsare exsulãtẽ
prius:nunc aũt restitutũ patriæ q̃q̃ lr̃as resti
tutiõis nõdũ haberet:Gratulaturq; ei de re/
stõne docẽs/qũo ꝯ tpis q̃litatẽ ꝓ eo orauerit
& cur lr̃æ restitutõis dilatæ sint. Ordo est. O
mi Balbe:ego gratulor tibi et gratulor uere
i.obuerã cãm:nec sũ tã stultus ut uelĩ te frui
usura.i.fructu ĩmodico:falsi gaudii : deinde
i.postq̃ pcepis te deceptã te frãgi repente/at
q; cadere ita:ut nulla res possit extollere te
postea ad æqtatẽ aĩ. Ego egi cãm tuã aptiꝰ q̃
tpa.s.piculosa:ferebãt.i.exposcebãt aut pa/
tiebãt. Eni.i.qa ipa fortũa uicebanſ debilita
tæ gr̃æ nr̃æ.i. ut supba cõtẽnebat ꝯtẽdere cũ
debilitate gr̃æ nr̃æ. Alii legũt debilitatæ : ut
sit pticipiũ geniti casus sic:fortuna gr̃æ nr̃æ
debilitatæ:uincebaſ charitate tui.i.q̃q̃ debi/
lis erat mihi gr̃a:tñ pp charitatẽ tui ipsa re/
sumpsit uires:& amore meo perpetuo erga
te:culto diligẽtissime a te. Omnia que pertineant ad reditum & salutem tuam sunt promissa confirmata/certa
& rata. Ego uidi:cognoui/interfui.s.dum tibi reditus concederetur. Etenim ego habeo satis oportune/om/
nes familiares Cæsaris implicitos consuetudine.i.familiaritate & beneuolentia sic: ut cum discesserint ab illo
scilicet Cæsare:habeant me proximum.i.cõiunctissimum sibi:Pansa.Hircius.Balbus. Oppius.Marius.Posthu
mius:qui omnes sunt Cæsaris amici:faciunt hoc ita:ut diligant me unice.i.singulariter.

Quod si mihi p me efficiẽdũ fuisset : nõ me pœniteret
ꝓ rõne temporũ ita esse molitum. Sed nihil est a me in
seruitũ tpis causa:ueteres mihi necessitudines cum his
omnibus intercedũt qbuscũ ego agere de te non desti
ti. Principẽ tamẽ habuimus Pansam tui studiosissimũ
mei cupidũ:q ualet apud illum nõ minus authoritate

Quod.s.factum Pansæ:Hircii:Balbi & cæ
terorũ ꝓ te:si efficiendũ fuisset mihi per me
i.qđ dicũt in ꝓpria persona : Hubertinus ex
ponit ꝓ me.i.ꝓ salute mea:sed ueri textꝰ ha
bent p me:nõ pœniteret me.i.nõ uidereſ mi
hi parum esse molitũ.i.ꝙ essem molitꝰ ita ꝓ
ratione temporum:qa illis temporibus non
erat opportunitas instandi etiã si qs uelit ur
gentiꝰ anniti:sensus aũt ẽ:ita amicos illos ꝓ

Appio Balbo intercessisse: ut si ipse Cicero ita fecisset cõtentus esse potuisset. Sed nihil est inseruitũ a me: ubi impsonale ablatiuum habet loco suppositũ. i. nihil iseruiui nec cui q̃ supplex fui cã tpis: nã ꝓsuetudines ueteres uidelicet ante ciuile bellũ ꝓtractæ: ĩtercedũt i. sunt cõciliatæ mihi cũ his oĩbus/ qbuscũ. i. cũ qbus ego nõ destiti agere de te: tamẽ nos habuimus Pansam prĩcipẽ. i. ꝑcipuũ: utpote studiosissimũ tui: cupidũ mei: q. s. Pãsa ualet apud illũ uidelicet Cæsarẽ: nõ minus autho ritate q̃ gratia: autẽ. i. sed Ciber- uir ille Tullius cognomẽto: satisfecit mihi plane. i. oĩno. Tamen. i. nihilomin⁹ q̃uis urgẽter illi interceſſerint: rogatiões ambitiosæ. i. ambitiosæ factæ: nõ uolẽt tã. i. tãtũ apud Cæsarẽ: q̃. i. q̃tũ ualẽt rogatões necessariæ: q̃s. s. rogatiões qa Cimber habebat: ipse ualuit. s. ꝓ te: plus q̃ potuisset ualere, ꝓ ullo alio. Diploma i. duplũ actorũ nõ ẽ datũ statim. s. post q̃ redit⁹ tibi cõcessus ẽ: ꝙ. i. qa: mira ĩprobitas est ĩ quibusdã: q tulissent acerbius. i. nimis acerbe ueniam dari tibi: quẽ illi appellabãt tubã. i. bucĩnatorẽ & prouocatorẽ summũ belli ciuilis & dicũt multa ita. i. in detestationẽ belli ciuilis quasi nõ gaudeant id: bellũ incidisse: cũ tamen ĩ tãto honore nõ essent. Quare uisum est sup. nobis tibi fauẽtib⁹: agẽdũ sup. eẽ occultius: neq̃ diuulgãdũ esse ullo mõ: sup. negociũ de te. i. de reditu tuo: eẽ iam ꝑfectum: sed id. s. ꝙ non diuulgabiẽ aut ꝙ diuulgabiẽ utrũq̃ enĩ in idẽ recidit: erit ꝑbreui sup. tpe: nec dubito qn te legẽte. i. cũ legebas has literas: res sit futura iam cõfecta. i. penitus trãsacta. Quidẽ. i. certe: Pansa hõ gratus mihi & certus nõ solũ cõfirmauit: uerũ ẽt recepit ĩ promisit & ad se onus accepit: se ablaturũ s. e manibus ĩuidulorũ: diploma: i. ut dixi duplum instrumenti quo continetur ueniam tibi datam esse: perceleriter. i. ualde cito: tamẽ placuit mihi hæc: ꝑscribi ad te: enĩ. i. qa: sermo Epuleiæ: alii legũt Epuliæ: tue. s. uxoris: & lachryme Appiæ. s. filiæ tuæ: declarabãt te sup. eẽ minus. i. nõ tam firmũ. i. forti animo ad ferẽdũ longũ exsilium: q̃. i. q̃tũ firmũ literæ tuæ significabãt te esse: atq̃ illæ. s. uxor & filia arbitrantur cum ipse abessent a te: te futurum in cura multo grauiore. Quare ego putaui magnopere oportere ea quæ essent certa perscribi ad te pro certis idest tanquã certa: causa angoris idest augustiæ animi: & doloris tui leuandi idest minuendi. Tu scis me solitum esse scribere antea ad te sic/ ut magis consolarer uirum fortem atq̃ sapientem/ q̃ ut ostenderẽ spem salutis scilicet tuæ exploratã. i. certã & cõpertã mihi eã: s. spem. q̃ censerẽ oportere sperari ab ipsa rep. cum hic ardor. s. belli ciuilis & irarũ inde ꝓctarũ q̃ gratia. Cimber autem Tullius mihi plane satisfecit. Valent tñ apud Cæsarẽ non tam ambitiosæ rogatiões q̃ necessariæ: quas qa Cimber habebat: plus ualuit: q̃ pro ullo alio ualere potuisset. Diploma statim non est datũ q̃ mirifica est improbitas in qbusdã: qui tulissent acerbius ueniã tibi dari quẽ illi appellabant tubã bellicuilis: multaq̃ ita dicũt: q̃si nõ gaudeãt id bellũ incidisse. Quare uisum est occultius agẽdũ: neq̃ ullo mõ diuulgãdũ: de te iam esse ꝑfectũ: sed id erit ꝑbreui: nec dubito qn legente te has literas cõfecta iam res futura sit. Pansa qdem mihi gratus hõ & certus nõ solũ cõfirmauit: uerũẽt recæpit ꝑceleriter se ablaturũ Diploma. Mihi tñ placuit hæc ad te ꝑscribi: minus enĩ te firmum sermo Epuleiæ tuæ: lachrymæq̃ Appiæ declarabãt: q̃ significãt literæ tuæ: atq̃ ille arbitrãt: cũ a te abessent ipsæ: multo in grauiore cura te futurũ. Quare magno pere putaui angoris & doloris tui leuandi cã pro certis ad te ea: q̃ essent certa: ꝑscribi oportere. Scis me antea sic solitũ esse scribere ad te: magis ut cõsolarer fortem uirum: atq̃ sapiẽtem: q̃ ut exploratã spem salutis oñderẽ: nisi eã quã ab ipsa rep. cũ hic ardor extinctus esset: sperari oportere censerẽ. Recordare tuas literas qbus & magnũ animũ mihi semp ostẽdisti: & ad omnes casus ferendos cõstantẽ: atq̃ paratum: qd̃ ego nõ mirabar: cũ recordarer te & a primis tpibus ætatis in rep. esse uersatum: & tuos magistratus in ipsa discrimina incidisse salutis: fortunarũq̃ cõiũ: & in hoc ipm bellum esse ingressum nõ solũ uti uictor beatus: sed etiam ut si ita accidisset uictus & sapiens esses. deinde cũ studium tuũ consumas in uirorũ fortiũ factis memoriæ ꝓdendis: consyderare debes nihil tibi esse cõmittendũ: quãobrem eorum: quos laudas non te similem prebeas. Sed hæc oratio magis esset apta ad illa tẽpora quæ iam effugisti. Nunc uero te tantum para ad hæc nobiscum ferenda: quibus ego si quã medicinam inuenirẽ: tibi quoq̃ eandem traderem: sed est unum profugium doctrina ac literæ: qbus semper usi fuimus: quæ secundis rebus delectationem modo habere uidebantur: nunc uero etiam salutem. Sed ut ad initium reuertar: caue dubites: quin omnia de salute ac reditu tuo perfecta sint. Vale.

Nota

Pro.

esset extinctus. Recordare. i. reduc ad memoriã literas tuas/ quibus ostẽdisti mihi semper: &. i. simul magnum animũ: &. i. simul constantẽ atq̃ paratũ ad oẽs casus ferendos: qd̃ ego non mirabar cũ recordarer te: &. i. simul esse: uersatũ a primis tpibus: ætatis. s. tuæ. in rep. &. i. simul: magistratus tuos incidisse in ipsa discrimina: idest particula: salutis & fortunarũ cõmuniũ: & esse ĩgressum in hoc ipsum bellũ non solũ uti. i. ut esses uictor beatus: sed etiã ut: si accidisset ita: esses uictus: &. i. etiam. sapiens. i. sapiẽter laturus aduersitatẽ: Deinde cũ consumas studiũ tuum in factis uirorũ fortiũ propendis memoriæ. i. in scribẽdis gestis uirorũ fortium: tu debes consyderare nihil esse cõmittendũ tibi/ quãobrem. i. ob qd̃ nõ ꝑbeas te sil̃em eorũ quos laudas. Hoc est fortiũ uirorum. Sed hec oratio eẽt magis apta ad illa tpa. s. ante reconciliationẽ quæ effugisti. i. euasisti & trãsegisti sine incõmodo. Vero. i. sed: para te nunc tñ ad ferẽda. i. toleranda nobiscũ hec. s. incõmoda reip. oppressæ: qbus si ego inuenirẽ. i. inuenire possem: quã. i. aliquã medicinã. i. aliquod remediũ ego traderẽ quoq̃. i. etiã tibi eandem: sed unũ est profugiũ. s. a ꝑsentibus miseriis: doctrina ac literæ quibus fuimus semp usi: quæ uidebantur habere modo. i. solũmodo delectationẽ: rebus secundis. i. cum res essent prosperæ: uero. i. sed: uidẽtur nũc habere etiam salutẽ. Sed ut ego reuertar ad initiũ. i. ad id quod in initio dixi aut dicere institui: caue dubites qn omnia sint perfecta. i. plene transacta: & compromissa de salute ac reditu tuo. s. in urbem. Vale.

M. Cicero Qu. Ligario. S. D.

Etsi tali tuo tpe me aut consolãdi: aut iuuandi tui cã scribere ad te aliqd pro nostra amicitia oportebat: tñ adhuc id non feci: qa neq̃ lenire uidebar oratione: neq̃ leuare posse dolorem tuũ: postea uero q̃ magnã spem hẽre cœpi fore: ut te breui tpe ĩcolumẽ haberemus: facere nõ potui: quin tibi & snĩam: & uoluntatẽ declararẽ meã. Primũ igitur scribã: qd̃ intelligo: & ꝑspicio non fore ĩ te: Cæsarẽ duriorẽ: nam & res eũ quotidie: & dies: & opinio hoĩum: & ut mihi uideẽ: etiam sua natura mitiorẽ facit: idq̃ cũ de reliquis sentio: tũ de te etiam audio ex familiarissimis eius: qbus ego ex eo tẽpore quo primũ ex Aphrica nũcius uenit supplicare una cũ fratribus tuis non destiti: quoq̃ quidẽ & uirtute & pietate & amor in te singularis: & assidua & ꝑpetua salutis tuæ cura tantũ profecit ut nihil sit: qd̃ non ipm Cæsarem tributurũ existimem: etsi tardius fit q̃ uolumus: magnis occupatiõibus eius a quo oĩa petunt: aditus ad eũ difficiliores fuerunt: & simul Aphricanæ causæ iratior: diutius uelle uidetur eos habere solicitos: a q̃bus se putat diuturnioribus esse molestiis cõflictatũ. Sed hoc ipsum intelligimus eum quotidie remissius: & placatius ferre: quare mihi crede/ & memoriæ mãda me tibi id affirmasse te in istis molestiis diutius nõ futurũ. Quando qd sentirẽ exposui quid uellẽ tua cã re potius declarabo q̃ oratiõe. Etsi tantũ possem quãtum in ea rep. de qua ita meritus sum: ut tu existimas/ posse debeã ne tu qdẽ in istis incõmodis esses. Eadẽ enĩ cã opes meas fregit: quæ tuã salutẽ in discrimen

Etsi tali &c. Scribit ad Quintũ Ligarium q̃ ante bella ciuilia cũ Cõsidio cõsule in Aphrica legatus eius ꝑfectus fuerat & post consulis abitũ ꝓuinciæ ꝑfectus fuerat: post bella exsilio dãnatus: frãtribus eius in urbe manẽtibus. Eũ itaq̃ docet cur tardius scripserit: pollicetur q̃ Cæsarẽ placatiorem futurũ: & se intercessurũ eidẽ monẽs ut forti sit aĩo. Extat autẽ Ciceronis pro hoc ligario oĩo. Ordo est. Et si. i. q̃q̃ oportebat ꝓ nostra amicitia. i. ꝓpter nr̃am amicitiã me scribere aliqd ad te: tali tpe tuo. s. tam calamitoso: cã tui aut consolãdi aut iuuandi: tñ ego non feci id adhuc: qa neq̃ uidebar posse lenire neq̃ leuare dolorẽ tuũ oratiõe. s. mea: uero. i. sed: postea q̃ cœpi habere magnam spẽ/ fore. i. futurũ esse/ ut hẽremus te incolumẽ breui tẽpore: nõ potui facere qn declararem tibi & snĩam & uoluntatẽ meã. Igitẽ ego scribã primũ qd̃ ĩtelligo & ꝑspicio. i. deprehendo: Cæsarem nõ fore. i. nõ futurum duriorẽ. s. q̃ est: aut multũ durũ in te: nam & res. i. utilitas: & status rerũ: & dies. i. tpis ꝓlixitas: & opinio hoĩum q̃ censent irã remittẽdam: & ut uideẽ mihi: etiã natura sua facit eũ. s. Cæsarẽ mitiorem quotidie: & cũ. s. ita sit/ ꝙ sentio id: de reliquis. s. exsulibus: tũ. i. multomagis est: ꝙ etiã audio ex familiarissimis eius. s. Cæsaris de te qbus. s. familiarissimis eius ego nõ destiti supplicare una cũ fratribus tuis: ex eo tpe. i. statim post illd̃ tẽpus: quo nũcius. s. tuus uenit ꝑmũ ex Aphrica: quoq̃. s. familiarissimoq̃ eius qdẽ. i. certe: & uirtute & pietate: & amor singularis in te: & assidua & perpetua. i. nõ intermissa cura salutis tuæ: profecit tantũ/ ut nihil sit qd̃ non existimẽ ipm Cæsarem tributurũ sup. esse tibi: & si. i. q̃q̃ sit tardius q̃ uolumus: qa sup. magnis occupationibus. i. ꝓpter magnas occupatiões eius. s. Cæsaris a quo omnia petunt: aditus ad eũ fuerũt difficiliores & sil̃ sup. fuit iratior. s. q̃ cæteris: cãæ aphricanæ. i. iis q deuicto Põpeio bellũ in aphrica repauerunt: uideẽ uelle habere sollicitos

adduxit. Sed tamē quicqd imago ueteris meæ dignitatis: quicqd reliq̄ gratiæ ualebunt: ſtudiū/conſiliū/opera/gratia/fides mea: nullo loco deerit: tuis optimis fratribus. Tu fac habeas fortem animū: quē ſemper habuiſti: primū ob eas cās quas ſcripſi/deindeq; ea de rep. ſemper uoluiſti: atq; ſenſiſti/ut nō modo ſecunda ſpare debeas: ſed etiā ſi oīa aduerſa eſſent: tamen cōſcientia & factoꝝ & conſilioꝝ tuorum q̄cunq; acciderēt fortiſſimo & maxīo aīo ferre deberes. Vale.

diutius eos a qbus putat ſe eſſe cōflictatum moleſtiis diuturnoribus. Sed nos intelligimus ipm ferre hoc quotidie remiſſius & placatius: quare: crede mihi & māda memoriæ me affirmaſſe tibi id. ſ. te nō futurū diutius: ideſt multū diu in iſtis moleſtiis. ſ. in quibꝰ nunc es. Quando. i. quādoqdē ego expoſui quid ſentirē: declarabo potius rē q̄ orōne. i. q̄ uerbis qd uellē cā tua. i. pro utilitate tua. Et ſi ego poſſem tantū quatū debeam poſſe ut tu exiſtimas: in ea rep. de qua ſum meritus ita. i. tā bene: ut parēs pr̄iæ pmus meruerit appellari: ne quidē. i. non ſaltē aut nō ēt tu eſſes in iſtis incōmodis. Etm. i. qa eadē cauſa. ſ. fauor in rēpu. fregit opes meas: quæ adduxit ſalutē tuā in diſcrimen. i. in periculū. Sed tamē quicqd imago. q. d. aliud non reſtare. ueteris. i. priſtinæ dignitatis meæ: & qcqd gr̄æ reliq̄. i. q̄ reſtant adhuc ualebūt: ſtudiū conſiliū: opera: gr̄a: fides mea: nullo loco deerit fratribus tuis optimis. ſ. in cā tua. Tu fac/ſup. ut habeas fortē aīum/quē habuiſti ſemp: primū ob eas cauſas/q̄s ſcripſi: deinde ꝙ. i. qa tu uoluiſti & ſenſiſti ſemp de repu. ea i. eiuſmodi res: ut debeas non mō. i. nō ſolū ſperare ſcd'a. i. pſpera: ſed etiā ſi oīa eſſent aduerſa: tñ deberes ferre aīo fortiſſimo & maxīo q̄cūq; acciderent: ꝯſcīa. i. pp ꝯſciam: &. i. pariter factoꝝ & ꝯſilioꝝ tuorum. Vale.

M. Cicero Qu. Ligario. S.D.

ME ſcito oēm meum laborē/oēm operā/curam: ſtudiū: in tua ſalute cōſumere. Nā cū te ſempꝰ maxime dilexi: tum fratrum tuoꝝ: quos æque atq; te ſumma beneuolētia ſum cōplexus: ſingularis pietas/amorq; fraternus nullū me patitur officii erga te: ſtudiiq; munus aut tempus p̄termittere Sed quæ faciā: fecerimq; pro te ex illoꝝ te literis: q̄ ex meis malo cognoſcere. Quid aūt ſperē: aut confidā: & exploratū habeā de ſalute tua: id tibi a me declarari uolo. Nam ſi quiſq̄ eſt timidus in magnis: piculoſiſq; rebus: ſempq; magis aduerſos rerū exitus metuēs q̄ ſperās ſecūdos: is ego ſum: etſi hoc uitiū eſt: eo me non carere confiteor. Ego idē tamen cū ad. ii. Kal'. intercalares priores: rogatu fratrū tuoꝝ ueniſſem mane ad Cæſarē: atq; oēm adeundi: & conueniēdi illius idignitatem: & moleſtiā pertuliſſem cū fratres & ppinqui tui iacerent ad pedes: & ego eſſem locutus: quæ cā: q̄ tēpus tū poſtulabat: nō ſolum ex oratiōe Cæſaris: q̄ ſane mollis & liberalis fuit. ſed etiā ex oculis & uultu & mutis p̄terea ſignis: q̄ facilius pſpicere potui q̄ ſcribere: hanc in opinionē diſceſſi: ut mihi tua ſalus: dubia nō eſſet. Quāobrem fac animo magno fortiq; ſis & ſi turbidiſſima ſapienter ferebas: trāquilliora læte feras. Ego tamen tuis rebus ſic adero: ut difficillimis: neq; Cæſari ſolum: ſed etiam amicis eius oībus quos mihi

ME ſcito &c. Rurſus oſtendit ſe totis uiribus contēdere p ſalute Ligarii. deinde ſpei ſuæ cauſas apit/ac demū ut fortior ſit monet. Ordo eſt. Scito me ꝯſumere oēm laborem meū: oēm operā: curā: ſtudiū: ſup. omne: in ſalute tua. ſ. procurāda. Nā cū ſ. ita ſit ꝙ te dilexi ſemper maxime te: tū. ſ. magis uerū eſt/ꝙ ſingularis pietas & amor fraternus. ſ. in te: fratrū tuoꝝ quos ſum cōplexus ſūma beneuolētia: æque. i. æqualiter atq;. i. ac te: nullū. i. non ullū: nō patitur me prætermittere ullū munus officii & ſtudii erga te aut ullū tēpus: Sed malo te cognoſcere ex lr̄is illoꝝ. ſ. fratrum tuoꝝ q̄ ex meis: qd faciam. ſ. modo/& qd fecerim pro te: aūt i. ſed: qd ſperem aut cōfidā/& habeā exploratū. i. cōpertū de ſalute tua: uolo id declarari tibi a me. Nā ſi qſq̄ eſt timidus in rebꝰ magnis & periculoſis: & ſemp metuens magis exitus rerū aduerſos q̄ ſperans ſecūdos. i. pſperos: ego ſum is. i. talis: eſt ſi hoc eſt uitiū ſ. meticuloſitatis aut puſillanimitatis: ego confiteor me nō carere eo. Ergo ut alibi notaui caremus etiā iis q̄ habere nolimꝰ. Ego tamē idē. ſ. qui ppenſior ad timorē ſum: cū ueniſſem ad ſecūdū kalēdas intercalares. i. biſſextiles/priores. i. in Februario Locus uidet' non ſatis integer: nā ſecūdo kalēdas negant dicendū eo ꝙ pro illo dicimus pdie: uerum illud facile purgat': nā licet aptius dixeris pdie kalendas q̄ ſecūdo: nō ꝙ ut dicūt kalende pcedunt & ſecūdus a ſequēdo dicitur nā licet ſcd'us dies kalēdas: Kalēdas pcedat: ſequit' tamē tertiū: ſed ꝙ magis ppriū ē uocabulū: tñ pro eo qd' eſt ad ſcd'm kalēdas nō recte dixeris pridie kalendas: tunc em̄ ad ſecundū dicit': cum iuxta ſcd'm ſit: ſiue ipo ſecundo ſiue tertio: pridie aūt dūtaxat de die

mihi amiciſſimos cognoui pro te: ſicut adhuc feci: libentiſſime ſupplicabo. Vale.

immediate pcedente. Præterea cū intercalatio. i. unius diei qui biſſextus dicit' interpoſiti: dūtaxat in Februario fiat uidet' non recte addi priores: pſertim cū kalendæ februarii ſint p̄ter primū diem in Ianuario: unde uidetur ideo additū priores ut kalendas pcedentes intercallationē intelligamus: & ita de penultimo Ianuarii ſit intelligendū aut de penultimo Martii: cuius ſunt priores intercalares: Kalēdæ: licet in feb. ſint p̄ter primū diem: & poſteriores ſint Aprilis ſed in Martio: ad Cæſarē mane/rogatu. i. ex rogatione & reqſitione fratrū tuoꝝ: atq; pertuliſſem oēm indignitatē. i. humiliationē contra dignitatem meā: & moleſtia illius. ſ. Cæſaris adeundi & conueniēdi. i. colloquendi & cū eo agendi gr̄a: uiſitandi: cū fratres & ppinqui tui iacerent ad pedes: & ego eēm locutus: ſup. ea quæ cā & tēpus poſtulabat tū. i. tūc ego diſceſſi/non ſolū ex oratione Cæſaris: quæ fuit ſane. i. ualde mollis & liberalis: ſed etiā ex oculis & uultu & p̄terea ex ſignis mutis. i. tacitis: q̄ potui. ſ. tunc perſpicere. i. agnoſcere facilius: q̄ ſcribere. ſ. nunc: diſceſſi: inquit: in hanc opinionem: ut ſalus tua nō eſſet mihi dubia. Quāobrem fac ſup. ut ſis aīo magno & forti: & ſi tu ferebas ſapienter turbidiſſima: feras læte tranquilliora. Ego tamē adero. i. auxilio. ero rebus tuis ſic ut difficillimis. q. d. uigilantiſſime/neq;: ideſt & non: & ſupplicabo pro te: nō ſolum Cæſari: ſed etiam amicis eius/quos ego cognoui amiciſſimos mihi: ſicut feci adhuc libentiſſime. Vale.

M. Cicero Baſilio Salutem.

TIbi gratulor: mihi gaudeo: te amo: tua tueor: a te amari: & quid agas: quidq; agatur certior fieri uolo. Vale.

TIbi. &c. Breuis eſt gratulatio & admonitio de re ſcribēti et lecturo dūtaxat nota. Ordo autē eſt. Gratulor tibi. ſ. p re fœliciter geſta aut q̄ fœliciter euenit: gaudeo mihi. i. p cōmodo meo: eo ꝙ tua bona mea ſunt: ego amo te: tueor. i. protego tua: uolo amari a te: et fieri certior/quid agas: et qd agatur. ſ. ab aliis qui iſtic ſunt. Vale. Ex hoc loco trahi poteſt nota differētia inter gratulor et gaudeo: quia gratulamur alienis cōmodis: gaudemus noſtris.

Bithynius Ciceroni Salutem.

SI mihi nō tecū & multæ & iuſtæ cāæ amicitiæ priuatim eēnt repeterē initia amicitiæ ex parētibus noſtris: qd' faciēdū iis exiſtimo q paternā amicitiā nullis ipi officiis pſecuti ſūt. Itaq; cōtētus ero noſtra ipoꝝ amicitia cuius fiducia peto a te ut abn̄tē me qbuſcūq; in rebus opus fuerit: tueare: ſi nullū officiū tuum apud me intermoriturum exiſtimas. Vale.

SI mihi &c. Cōmendat ſe & ſua Bithynius Ciceroni lepide qdem ac docte dicēs. Si cauſæ amicitiæ et multæ et iuſtæ: nō eſſent mihi tecū: repeterē initia amicitiæ ex parentibus. i. progenitoribus noſtris: qd'. ſ. petere initia amicitiæ ex parētibus: ego exiſtimo faciendū iis q ipſi. i. in ppriis perſonis aut per ſe: nullis officiis pſecuti ſunt. i. continuauerunt amicitiam pr̄nam. Itaq;. i. & ita quia aliter inter nos eſt: ego contentus ero amicitia nr̄a ipſoꝝ. i. quæ nobis eſt propria: Sic dicimus noſtra oīum: mea unius &c. cuius. ſ. amicitiæ noſtræ ipſoꝝ: fiducia: ideſt p cuius fiduciam: ego peto a te ut tueare ideſt protegas me abſentē: in quibuſcunq; rebus opus fuerit: ſi exiſtimas nullum officium tuum intermoriturum: ideſt periturum et obliuioni perpetuæ dandum apud me. Vale.

Nr̄a ipſoꝝ

M. Cicero Bithynio Salutem.

CVm cæterarū rerū cū cupio eſſe aliquādo rēpublicā conſtitutā: tū uelim mihi credas accedere id etiā: quo magis expetā promiſſum tuū: quo in literis tuis uteris. Scribis em̄ ſi ita ſit: te me cū eſſe uicturū. Gratiſſima mihi tua uolūtas eſt faciſq; nihil alienū a neceſſitudine noſtra: iudiciiſq; patris tui de me ſummi uiri. Nam ſic habeto beneficioꝝ magnitudine eos qui tēporibus ualuerunt aut ualeāt cōiunctiores tecum eſſe: q̄ me: neceſſitudine neminem. Quāobrem grata mihi eſt: & memoria tua noſtræ cōiunctionis: & eius etiam augendæ uoluntas. Vale.

CVm cæterarū &c. Reſponderet epiſtolæ Bithynii: nō qdem ſuperiori: ſed alteri quæ non extet: ſignificans gratā ſibi cū eo cōſuetudinē/ſi reſp. uigeret. fore. Ordo eſt. Cū. ſ. ita ſit/ꝙ cupio cā cæterarum rerū rēpu. conſtitutā ſup. eſſe: aliquādo. i. tādē: tū i. multomagis uelim: credas mihi: id etiā accedere. i. addi: aut accidere: ideſt ꝯtingere ut reſp. ſit ꝯſtituta. i. ſtabilita: quo. i. ideo ut expetam. i. exigā a te magis pmiſſum tuū: quo ſ. pmiſſo uteris in lr̄is tuis: non tñ: ut dixi: ī ſupioribus. Scribis em̄ ſi ſit ita: te eſſe uicturum mecū. Volūtas tua eſt gratiſſima mihi & facis nihil alienū. i. diuerſum a neceſſitudine nr̄a: & iudiciis patris tui uiri ſummi. de me. i. q̄ habuit de me. Nā habeto ſic. i. teneto id rariſſimū. eos qui ualuerunt tpibus. i. qbus tpa fuerunt ſecūda: aut qui ualeant. ſ.

modo tēporibus:eſſe cōiunctiores tecū magnitudine beneficioꝝ q̄ me:qa cum illis tempora eſſent ꝓſpera potuerunt facile in te cōferre beneficia q̄ ego:ſed ſup.neminē ſup.eſſe coniunctiorē tecū q̄ me neceſſitudine .i. uinculo neceſſariæ coniūctionis ex parētibus cōtractæ. Quāobrem.i.ſimul:memoria tua.ſ. actiua:cōiunctionis noſtræ paſſiuæ.i.quā habes de coniūctione noſtra:eſt grata mihi:& uoluntas eius.ſ. coniūctionis nr̄æ etiā augendæ eſt mihi.i.habeo eam.Sæpe Cicero uni ſubſtantiuo potiſſimū uerbali adiungit aut duos genitiuos:& loco alterius pronomen poſſeſſiuū:quorum alter paſſiue:alter ſiue alterum actiue aut paſſiue ſignificat:ut ſtudium Seruii iuris ciuilis ꝑor genitiuus actiue poſterior paſſiue accipitur.

SImul ut &c. Interrogauerat Lepta Ciceronē utrū ꝑcones poſſent per leges fieri decuriones municipioꝝ.De quo dicit ſe conſuluiſſe Balbū iurecōſultū:exponitq; eius ſnīam:deinde ſcribit qd audierit de rebus Cæſaris & Pompeii in Hiſpania:& hortatur ut filius Leptæ ediſcat librū de oratore:& carmina illa heſiodica q̄ ponit. Ordo autē eſt.Simul ut accepi literas tuas a Seleuco:ſtatim q̄ſiui e Balbo.ſ.iuriſconſulto:per codicillos.i.per literulas:qd eſſet in lege.ſ. quid iuris eſſet:de eo qđ quæſiuiſti. Reſcripſit eos q facerent ꝑconium.i.ꝑcones publicos adhuc officiū exercentes:uetari eē in decuriōibus.i.in numero decurionū: eos ſup. qui feciſſent.ſ.ꝑconium & non amplius facerent/non uetari. Quare & tui &mei familiares ſint bono aīo.Neq; em̄ erat ferēdum i.tolerandū eo ꝙ eſſet iniquū:cum ſup. ii q facerent hodie haruſpicinam.i.qui eēnt haruſpices.i.inſpectores oblatoꝝ:legerentur Romæ in ſenatu:i.ut ſint in numero ſenatorum:& nō licere eos q feciſſent aliquādo ꝑconium eſſe decuriones in municipiis.i.urbibus Italiæ quoꝝ ciues eſſent munerū romanoꝝ capaces.Nihil noui ſup.eſt:de Hiſpaniis:cōſtat tamē Pōpeiū habere magnū exercitū.Nam Cæſar ipſe miſit ad nos exēplū.i.diploma aut duplū literaꝝ Patiatii.i. quas Patiatius ex Hiſpaniis miſerat.in quo ſ.exemplo erat:illas legiones.ſ. quas Pōpeius in Hiſpania habebat eſſe undecim:em̄.i. qa:Meſſala ſcripſerat Quinto Salaſſo Publium Curtiū fratrem eius interfectū iuſſu Pompeii exercitu:inſpectāte:ꝙ.i.qa:ipſe interfectus conſenſiſſet cū quibuſdam Hiſpanis:ſi Pōpeius ueniſſet cā rei frumētariæ.i. ad obtinendū frumētum in neſcio qđ oppidum.i.in oppidū cuius nomen ignoro:compræhendere eū.ſ.Pompeiū:& deducere ad Cæſarē:q inimicus eius erat qđ.i.qa ſpōſor es pro Pōpeio: ſi Galba componſor tuus.i. qui tecū ſponſor pro eodē eſt:hō non parū: i.multū diligens in re familiari: nō deſinā cōmunicare cū illo de negocio tuo:ſiqd poſſit expediri.i.tranſigi & abſolui:qđ ille. ſcilicet Galba uidebat̃ mihi/cōfidere.ſ. ꝙ aliquid poſſit expediri.Ego gaudeo uehementer:oratorē meū.i.opus de oratore ſiue qđ ad Brutū ſcripſit:ſiue potius alterū probari.i.approbari tantoꝑe a te:qdē.i. certe:ego

M.Cicero Leptæ Salutem dicit.

SImul ut accepi a Seleuco tuo literas:ſtatī q̄ſiui e Balbo per codicillos:qd eſſet in lege reſcripſit eos:q facerent ꝑconiū:uetari eē ī decurionibus q feciſſent non uetari.Quare bono aīo ſint & tui/& mei familiares. Neq; em̄ erat ferendum cū qui hodie haruſpicinā facerēt in ſenatu Romæ legerentur:eos qui aliqñ ꝑconium feciſſent: in municipiis decuriōes eſſe nō licere. De Hiſpaniis noui nihil magnum tñ exercitū Pompeiū habere cōſtat.Nā Cæſar ipſe ad nos miſit exēplum Patiatii literarū:in quo erat:illas.xi.eſſe legiones:ſcripſerat em̄ Meſſala Qu. Salaſſo.P.Curtiū fratrē eius iuſſu Pōpeii inſpectante exercitu interfectū:ꝙ conſenſiſſet cū Hiſpanis qbuſdam ſi in oppidū neſcio qđ Pompeius rei frumētariæ cauſa ueniſſet:eū cōpræhendere:ad Cæſarēq; deducere.De negocio tuo ꝙ ſponſor es pro Pōpeio ſi Galba componſor tuus redierit hō in re familiari non parū diligens:nō deſinā cū illo cōmunicare ſi qd expediri poſſit:qđ uidebatur mihi ille cōfidere.Oratorē meū tantopere a te ꝓbari uehemēter gaudeo:mihi qdē ſic perſuadeo:me qcqd habuerim iudicii de dicēdo:in illum librū contuliſſe:q ſi eſt talis qualē tibi uideri ſcribis:ego quoq; aliqd ſum:ſiuautem aliud:non recuſo quin quātū de illo libro:tantūdem de mei iudicii fama detrahatur. Leptā noſtrū cupio delectari iam talibus ſcriptis:& ſi abeſt maturitas ætatis:iā tñ perſonare aures eius huiuſmodi uocibus nō eſt inutile.Me Romæ tenuit oīno Tulliæ meæ ꝑtus.Sed cū ea (quēadmodū ſpero)ſatis firma ſit:teneor tamē dū a Dolobellæ ꝓcuratoribus exigā primā pēſionē:& me hercule non tam ſum pegrinator iam:ꝙ ſolebā:ædificia mea me delectant:& ociū domus eſt:quæ nulli uillarum mearum cedat:ocium omni deſertiſſima regione maius.Itaq; ne literæ quidem meæ impediūtur:in quibus

quibus ſine ullo īterpellatore uerſor.Quare(ut arbitror)prius hic te nos:q̄ iſtic tu nos uidebis. Lepta ſuauiſſimus ediſcat Heſiodum & habeat in ore.

Τησ Δε αρετησ ιΔρωτα θεοι προπαροιθεν εθηκαν.
Αθανατοι:μακροσ Δε και ορθιοσ οιμοσ επαυτην:
Και τρηχυσ το φροτον:επην Δε εισ ακρονικηται:
Ρηι Διη Δεηπει τα πελεικα λεπτη περεουσα. Vale.

Virtutis ſudorem dei immortales ante poſuerunt.
Longa autem & ardua uia ad ipſam.
Et aſpera primum:ubi autem ad cacumen uentum eſt
Facilis eſt quæ dura & aſpera extiterat.

perſuadeo mihi ſic:me cōtuliſſe in illum librum/qcqd habuerim iudicii de dicendo.i. de arte loquendi:qui.ſ.liber:ſi eſt talis/q̄lē tu ſcribis ſup.eū uideri tibi:ego quoq; ſum aliqd:Sinautē.i.ſed ſi:aliud ſup.eſt.i. ſi non eſt talis:ego nō recuſo quin quātū detrahatur de illo libro.i.de laude illius libri:tantūdem detrahat̃ de fama iudicii mei. Ego cupio Leptā noſtrā.ſ.filiū:tibi per naturā mihi per curā & amorem: delectari iā talibus ſcriptis:etſi.i.q̄q̄ maturitas ætatis abeſt.ſ. ab illo:tamē nō eſt inutile aures eius perſonare huiuſmodi uocibus. Vnde errāt q barbaris & ineptis uocibus utentes rhetoricē aut poeticē aut etiam grammaticē doceant. Partus Tulliæ meæ.ſ.filiæ:tenuit me oīno Romæ:Sed cum ea ſit ſatis firma:quēadmodum ſpero:tamē ego teneor.ſ. Romæ:dum.i. donec/ego exigā a ꝓcuratoribus Dolobellæ mariti eius:primā penſionē.i.ꝑcium pro uſu rerū eius:qđ a pendendo dū reponitur penſio dicitur.Et me hercule:ego iam nō ſum tam.i.tātopere peregrinator:q̄.i.quātoꝑe aut quātum ſolebā:ædificia mea delectant me:& ociū domus:quæ nulli uillarū mearum cedat:q̄ nulla īferior ſit:eum ocium maius omni regione deſertiſſima.Itaq;.i.&ita:ne qdem.i.non ſaltē literæ meæ impediantur.ſ. ſtrepitu/aut uulgo:in qbus.ſ.literis ego uerſor ſine oī interpellatore.i. obturbatore. Interpellator enim eſt qui in medio opere aliquē compellit ac turbat.Quare ut arbitror nos ſup.uidebimus te hic.i.Romæ ubi nos ſumus ꝑus:q̄ tu uidebis nos iſtic.ſ.ubi tu es:Vbi īnuit̃ differentia quā ponit Valla inter hic & iſtic &c. Lepta ſuauiſſimus.ſ.filius tuus:ediſcat.i.memoriter diſcat Heſiodū.ſ.poetam græcū qui opera & dies& deoꝝ generationem ſcripſit:& habeat in ore:ſup.illud carmen Heſiodicū:qđ uerbo ad uerbū trāſlatum ſubieci: cōferat qui uelit latina græcis ſed græcoꝝ penitus ignarus ſciat τησ eſſe articulū quo latini carēt:στε ſignificare autem:ſed ſequēte uocali colliditur:& dicietur pro daretes Δε αρετησ:uertitur ergo Tis daretis aut daretes:uirtutis autem:idiota ſudorem:thei.i.dei:& ita conſequenter.Carmine autem ſic uertit Huber.

Virtutem poſuere dei ſudore parandam.
Arduus eſt ad eam/longuſq; per ardua callis.
Aſper & eſt primum:ſed ubi alta cacumina tanges.
Fit facilis:quæ dura prius fuit inclyta uirtus.

Cicero Leptæ.S.

MAculā officio functum eſſe gaudeo:eius falernū mihi ſemper idoneū uiſum eſt diuerſorio ſi mō tecti ſatis eſt ad comitatū noſtrū recipiendum.Ceterū is quidē locus non diſplicet nec ea re Petrinū tuū deſeram: Nā & uilla & amœnitas illa commorationis eſt:nō diuerſorii.De curatiōe aliqua munerum regioꝝ cum Oppio locutus ſum: nam Balbū poſtea q̄ꝙ tu es ꝓfectus:nō uidi tātis pedū doloribus afficit̃:ut ſe cōueniri nolit:oīno de tota re:ut mihi uidet̃ ſapiētius faceres:ſi nō curares.Quod em̄ eo labore aſſequis nullo mō aſſeq̃re:tāta eſt em̄ ītimoꝝ mľtitudo ꝙ ex iis potius aliqs effluat:q̄ nouo ſit aditus:ꝑſertim q nihil afferat ꝑter operā ī q̄ ille ſe dediſſe bn̄ficiū putabit:ſi mō ipm̄ ſciet nō accepiſſe. Sed tñ aliqd uidebimus ī quo ſit ſpes:alr̄ qdē nō mō appetēdū:ſed etiam fugiēdū puto.Ego me Aſturæ diutius arbitror cōmoraturum: quoad ille quandoq; ueniat. Vale.

MAculā &c.Macula ciuis Romanus ī uitauerat Leptā &Ciceronē in uillā ſuā.Itaq; Cicero eū laudat. Dehortatur aūt Leptā ne ſe inſinuet in amicitiā Cæſaris & Cæſarianoꝝ p munera.Ordo eſt. Ego gaudeo Maculā propriū eſt ciuis Romani: eſſe functū officio.i.feciſſe ut dicunt debitū ſuū phalernū eius.i.hoſpitiū qđ habet in falerno agro uicino cāpaniæ optimi uini feraciſſimo:uiſum eſt ſemp mihi/idoneū diuerſorio.i.ut ſit nobis diuerſoriū:modo.i. dūmō ſatis tecti.i.ædificii eſt ſup.in eo:ad recipiendum comitatū nr̄m.Cæterū.i.ſed:qdē.i. certis locus nō diſplicet mihi: nec deſeram ea re.i. ꝓpter eā rem Petrinū tuū.ſ.hoſpitium Petrinum apud Sinneſſam:unde Horatius in eplis Sinneſſanūq; petrinū.Nam & uilla.i.domus in agro &amœnitas illa.ſ.q̄ eſt ꝑcipua in falerno Maculæ:eſt cōmorationis.i ad cōmorandum apta:non diuerſorii.i.ad tp̄s illic agēdi ut in diuerſorio ſolemus:& ita petrinum non deſeret pro uocabulo illa legit Hubertinus Iulia:ſed non recipit̃. Ego locutus:ſū cum Oppio amico Cæſaris:de curatiōe munerum regioꝝ:quæ Cæſari paraſti tāq̄ regi donanda.Nā non uidi Balbū poſteaq̄ tu es ꝓfectus.i.diſceſſiſti hinc:& ita nō potuit cū

eo loqui:ſup.Balbus afficitur tãtis doloribus pedũ ut nolit ſe cõueniri.i.uiſitari.Tu faceres oĩno de tota re ſapientius:ut uideť mihi:ſi nõ curares:& ita nihil faceres.Tu eñ nullo mõ aſſeq̃re.i.obtinebis id ſup.qd̃uis aſſequi eo labore.i.ut ſis de familiaribus Cæſaris.Eñ.i.qa multitudo intimoꝝ.ſ.amicoꝝ Cæſaris:eſt tãta:q̃ aliquis effluat.i.demať ut liquor e uaſe nimis pleno:potius ex iis.ſ.q ſunt:q̃ aditus.i.acceſſus ſit nouo:p̃ſertim q nihil afferat p̃ter operã.i.laborẽ & induſtriã ſuã:in qua ille.ſ.Cæſar:putabit ſe dediſſe beneficiũ:ſi mõ ſciet ſe nõ accepiſſe impiũ.ſ.beneficiũ opæ tuæ.Sed tñ nos uidebimus.i.experiemur aliqd in quo ſit ſpes:aliter qdem puto:non modo nõ appetendũ:ſed etiam fugiẽdũ.Ego arbitror me cõmoraturum diutius Aſturæ.i.in eo oppido non longe a t Terracina:quoad.i.donec ille.ſ.Cæſar ueniat quandoq̃.i.aliquando. Vale.

M.Cicero Torano Salutem.

DEderã triduo ante pueris Cn.Plantii lite/ras ad te/eo nũc ero breuior/teq̃ ut antea cõſolabar:hoc tẽpore monebo. Nihil puto tibi eſſe utilius q̃ ibidẽ opperiri:quoad ſcire poſſis: quid tibi agendũ ſit:nã p̃ter nauigatiõis lõgæ:& hyemalis:& minime portuoſæ periculũ qd̃ uitaris:ne illud qdem negligendũ:q̃uis ſubito cũ certi aliqd audieris:te iſtinc poſſe p̃ficiſci.Nihil eſt p̃terea cur adue nientibus te offerre geſtias.Multa p̃terea mutuo:quæ cũ Milone noſtro cõmunicaui:qd multa ꝯ loco oportuniore in his malis nullo eſſe potuiſti:ex eo te quocũq̃ opus erit facillime:& expeditiſſime cõferas: quo ſi recipiet ille ſe:ad tẽpus aderis:ſin qm̃ multa accidere poſſunt aliqua res eũ uel impediet uel morabiť:tu ibi eris:ubi oĩa ſcire poſſis.Hoc mihi p̃rſus ualde placet. De reliquo ut te ſæpe per literas hortatus ſum:ita uelim tibi p̃ſuadeas:te in hac cauſa nihil habere/qd̃ timendũ ſit p̃ter cõmunẽ caſum ciuitatis:q etſi eſt grauiſſimus:tamẽ ita uiximus:& id ætatis iam ſumus: ut oĩa quæ nõ noſtra culpa nobis accident:fortiter ferre debeamus.Hic tui oẽs ualent:ſummaq̃ pietate te deſyderant:& diligunt:& colunt.Tu & cura ut ualeas: & te iſtinc ne temere cõmoueas. Vale.

Cicero Torano Salutem Dicit.

ETſi cũ hec ad te ſcribebã:aut appropinq̃re exitus huius calamitoſiſſimi belli aut iã aliquid actũ & cõfectũ uidebať:tñ quotidie cõmemorabã te unũ in tanto exercitu mihi fuiſſe aſſenſorẽ:& me tibi:ſoloſq̃ nos uidiſſe quãtum eẽt in eo bello ma

li:in quo

li:in quo ſpe pacis excluſa iĩpa uictoria futura eẽt acerbiſſima:quæ aut interitũ allatura eẽt ſi uictus eẽs: aut ſi uiciſſes:ſeruitutẽ.Itaq̃ ego quẽ tu fortes illi uiri:& ſapientes Domitii & Lentuli timidũ eſſe dicebant: erã plane:timebã eñ ne euenirent:ea q̃ acciderunt:idem nunc nihil timeo:& ad oẽm euentũ paratus ſum:Cũ aliqd uidebatur caueri poſſe:tũ id negligi dolebã nũc uero euerſis oĩbus rebus cũ cõſilio profici nihil poſſit una ratio uideť qcqd euenerit:ferre moderate:præſertim cũ oĩum reꝝ mors ſit extremũ & mihi ſim cõſcius me:qd̃ licuerit.reip.conſuluiſſe:& hac amiſſa: ſalutẽ retinere uoluiſſe.Hec ſcripſi:nõ ut de me ipſe dicerem ſed ut tu:qui cõiunctiſſima fuiſti mecũ:& ſnĩa & uolũtate:eadẽ cogitares. Magna eñ cõſolatio eſt cũ recordare etiã ſi ſecus acciderit:te tñ recte:uereq̃ ſenſiſſe:atq̃ utinã liceat aliqñ aliquo reip.ſtatu nos frui:interq̃ nos cõferre ſollicitidines noſtras quas pertulimus tũ cũ timidi putabamur:qa dicebamus ea futura:q̃ facta ſunt.De tuis rebus nihil eſſe:quod timeas:præter uniuerſæ reip.interitũ tibi confirmo:de me aũt ſic uelim iudices:q̃ tum ego poſſum:me tibi:ſaluti tuæ liberiſq̃ tuis ſummo cũ ſtudio p̃ſto ſemper futurum. Vale.

ſe in tanto exercitu aſſenſorẽ mihi & me tibi:qa ambo ſentiebant potius pacis iniq̃ cõditiones ſuſcipiendas:q̃ bellũ obeũdum: & nos ſolos uidiſſe.i.cõſideraſſe:quantũ mali eẽt in eo bello:in quo ſpe pacis excluſa:ipſa uictoria utriuſq̃.ſ. partis:eſſet futura acerbiſſima:q̃ aut eẽt allatura tibi interitũ ſi eſſes uictus:aut ſeruitutẽ ſub dominatiõe Põpeianoꝝ ſi uiciſſes:aut accipiatur generalĩr ſecunda p̃ſona pro quacũq̃:nã utriuſq̃ ptis uicti interitũ paſſuri erant:& uictores ſeruitutẽ:cũ alteruter uictor uidebať rẽp.oppreſſurus.Itaq̃ ego:quẽ illi uiri.ſ.nobiliſſimi:Domitii& Lentuli:fortes & ſapientes tum.i.ut tunc uidebãtur:dicebãt eſſe timidũ:erã plane.ſ.timidus:Timebã eñ ne ea quæ acciderunt euenirẽt:Loqtur ergo de bello Aphricano aut alio poſt Pharſalicũ cõflictũ geſto idẽ nunc nihil timeo:& ſum paratus ad omnem euentũ.Cãm affert cur tũc timuerit & nunc nõ timeat.Cũ.i. q̃diu:aliquid uidebať poſſe caueri:tum.i.tunc dolebã.i. ægre ferebã illud negligi:nũc uero oĩbus rebus euerſis: cum nihil poſſit profici.i. nullus poſſit fieri p̃fectus:conſilio:una.i.ſola ratio uidetur.ſ.amplectenda:utpote ferre moderate/quicquid euenerit:p̃ſertim cum mors ſit extremũ oĩum rerũ:unde Flaccus in epiſtolis. Mors ultima linea rerũ eſt:& ſup.cũ ſim cõſcius mihi me conſuluiſſe reip. qd̃ licuerit: &uoluiſſe retinere ſalutẽ hac.ſ.rep.amiſſa. Ego ſcripſi hec:nõ ut ipſe dicerẽ de me:ſed ut tu:q fuiſti & ſnĩa & uolũtate p̃iũctiſſima mecũ:cogitares eadẽ.Magna eñ p̃ſolatio eſt:cũ recordare.i.recordaris:etiã ſi acciderit ſecus.i.aliter:te tamẽ ſenſiſſe recte & uere.i.iuſte.atq̃ utinã liceat aliquãdo nos frui aliquo ſtatu reip.& cõferre inter nos ſollicitudines noſtras quas p̃tulimus:Id eñ iucũdũ eſſe inuit Aeneas apud Maronem ſic Forſan &hec olim meminiſſe iuuabit:tunc cũ putabamur timidi:ſup.ideo:qa dicebamus futura ea quæ facta ſunt.Ego confirmo.i.firmiter aſſero tibi:nihil eſſe qd̃ timeas.i.timere debeas:de rebus tuis præter interitum uniuerſe reip.q.d.nõ eſſe ſpecialiter notatũ aut inuiſum cuiq̃.Aũt.i.ſed:ego uelim ſup.ut iudices de me ſic:me futurũ ſemper p̃ſto.i.paratum auxilio tibi ſaluti tuæ:& liberis tuis:cum ſummo ſtudio.i. ſũmo ſtudio cõcomitante:ſi enim pro inſtrumento acciperet non adderet præpoſitionem. Vale.

Cicero Domitio.S.D.

NOn ea res me deterruit:quominus poſtea q̃ in Italiã ueniſti:literas ad te mitterem q̃ tu ad me nullas miſeras. Sed qa nec quid tibi pollicerer iĩpe egens rebus oĩbus:nec qd ſuaderem cũ mihimetipſi conſiliũ deeſſet:nec qd conſolatiõis afferrem in tãtis malis reperiebã.Hec q̃q̃ nihilo melio ra ſunt:nunc etiã:atq̃ etiã multo deſperatiora: tamẽ inaneis eſſe meas literas:q̃ nullas malui.Ego ſi te intelligerem plus conatũ eſſe ſuſcipere reip.cã muneris:q̃ quãtum p̃ſtare potuiſſes:tamẽ quibuſcũq̃ rebus poſſem:ad eam cõditionẽ te uiuẽdi:quæ dareť quæq̃ eẽs

NOn ea res.&c.Cũ Domitius poſt cladem Pharſalicã in Italiã ſe recepiſſet neq̃ Cicero quicq̃ ad eum ſcripſiſſet:hac ſe epl̃a excuſat & operã ſuã illi pollicet dicẽs. Ea res q̃ tu nullas lĩas miſeras ad me poſteaq̃ ueniſti in Italiã:nõ deterruit me quominus mittere lĩas ad te: hoc eſt nõ ideo miſi ad te poſtea lĩas.Sed qa nec repiebã qd pollicerer tibi:ipſe egens rebus oĩbus: nec qd ſuaderẽ tibi:cũ conſiliũ deeſſet mihimetipſi nec quid cõſolationis afferrẽ in tantis malis Hec.ſ.oĩa iã dicta:q̃q̃ nihilo.i.in nullo ſunt meliora nũc:& ſup.ſunt etiã atq̃ etiam.i.cumulate deſperatiora multo:tamẽ malui me as lĩas eſſe inanes.i.friuolas/& iefficaces:q̃ nullas.Ego ſi intelligerẽ te conatũ eẽ ſuſcipere cã reip.plus muneris.i. obſequii & laboris q̃ q̃tũ potuiſſes.ſ.ueriſilĩr:p̃ſtare: ideſt

exhibere: tamẽ.i. nihilominus ego horta/
rer te qbuscũq; rebus possem ad eã cõditio/
nem uiuẽdi quæ daret.i.cõcederet tibi/& q̃
esset:sed cũ tu statueris tib eũ finẽ ꝓsilii tui
suscepti bene.i.decẽter & fortiter: quẽ ipsa
fortuna uoluisset esse terminũ.i.exitũ con/
tentionũ nostrarũ:ego oro & obtestor te ꝑ
nr̃a uetere cõiunctione ac næcessitudine/&
ꝑ sũma beneuolẽtia mea in te: & pariẽ tua
s.beneuolẽtia in me:ut cõserues te saluũ no
bis:parenti coniugi:& oĩbus tuis:qbus es &
fuisti semp charissimus:& sup.ut cõsulas.i.
consilio tuo auxilio sis & ꝓspicias icolumi
tati tuæ & tuoꝝ q pendẽt.i.quoꝝ salus pen
det ex te:& sup.ut utare hoc tpe iis q̃ didici
sti & cõprahẽdisti memoria & scia pulcher
rime ab adulescẽtia.s.tua:tradita.s.tibi:a ui
ris sapientissimis:hoc est:feras desyderiũ.i.
mortẽ & absentiã eoꝝ.quos cõiũctos.s. tibi
summa beneuolẽtia & plimis officiis:ama/
sti:feras inquã:si nõ æquo aĩo:at.i. saltẽ for
te.s.aĩo.Ego nescio qd possim:uel potius sẽ
tio me posse parũ:t ñ ego polliceor tibi illd̃
me esse facturũ/q̃cũq; arbitrabor cõducere
i.utilia fore saluti & dignitati tuæ:tanto stu
dio:q̃to studio & officio tu fuisti semp in re
bus meis.Ego detuli.i.denũciaui:hãc uolũ/
tatẽ meã/ad mrem tuã fœminã optimam &
amantissimã tui.Si scripseris qd .i. aliqd ad
me:ego faciã ita:ut intellexero te uelle. Sin
autẽ.i.sed si:tu minime.i.nequaq̃ scripseris
ego tñ.i.nihilomin⁹:curabo sũmo studio et
diligenẽ oĩa q̃ arbitrabor eẽ utilia tibi.Vale

SI dolor.&c.M.Marius ciuis amplissi/
m⁹ podagra laborãs ruri agebat: quo
circa cũ audisset Romæ celebratos esse lu/
dos magnificẽtissimos:absentiã suam ægre
ferens scripserat ad Ciceronẽ: ut de eis ad
se scriberet.Cui nũc respondens Cicero ex
tenuat illoꝝ magnificentiã laudatq; ocium
Marii:describitq; fere totũ apparatũ ludoꝝ
supuacaneũ. Et postremo dicit se uelle ex/
peditis negociis cũ eo in uilla ocio uacare.
Ordo est.Si aliqs dolor corporis:aut ĩfirmi
tas.i.debilitas:ualetudinis.i.sanitatis tuæ te
nuit te quominus.i.ut nõ uenires ad ludos.
s.Romæ exhibitos:ego tribuo magis fortu
næ tuæ q̃ noluit te frustra acciri Romam: q̃
sapientiæ tuæ:qa per ipãm nõ steterit ꝓ nõ
uenisti:sin.i.sz si:tu duxisti:idest existimasti
hec.s.ludicra:quæ cæteri utpote plebeii/mi
rant̃:esse contẽnenda/ego lætor utrũq;.s.&
simul te fuisse sine dolore corporis:&.i. sil:
te ualuisse aĩo:cũ neglexeris ea quæ alii mi
rant̃ sine cã:eo ꝓ nõ sunt admiratiõe digna
mõ ut.i.dũmodo ita sit:ut fructus.i. utilitas
ocii tui:cõstiterit.i.notus fuerit tibi: qa non
oẽs q bti esse pnt̃ cõtinuo bti sunt:eo ꝓ ne/
hortarer:sed cũ consilii tui bene fortiterq; suscepti:cũ
tibi finẽ statueris:quẽ ipsa fortuna terminũ nostrarũ
contentionũ esse uoluisset:oro obtestorq; te ꝑ nostra
uetere coniunctiõe ac næcessitudine: proq; sũma mea
in te beneuolẽtia: & tua in me pariter:te ut nobis pa/
renti:coniugi:tuisq; oĩbus:qbus es:fuistiq; semp cha/
rissimus saluũ conserues:incolumitati tuæ:tuorumq;
qui ex te pendẽt consulas:q̃ didicisti:quæq; ab ea adu
lescentia pulcherrime a sapiẽtissimis uiris tradita me/
moria & scientia cõpræhendisti:iis hoc tẽpore utare:
quos coniũctos summa beneuolentia plurimisq; offi
ciis amasti:eorum desyderiũ si nõ æquo animo at for
ti feras.Ego quid possim:nescio uel potius me parum
posse sentio.Illud tñ tibi polliceor:me q̃cunq; saluti:
dignitatiq; tuæ cõducere arbitrabor:tãto studio eẽ fa
cturũ:quãto semp tu & studio & officio in meis rebus
fuisti.Hanc meã uoluntatẽ ad matrem tuã optimam
fœminã:tuiq; amãtissimã detuli.Si qd ad me scripse/
ris:ita faciã ut te uelle intellexero.Si nautẽ tu minime
scripseris:ego tamẽ omnia:quæ tibi utilia esse arbitra
bor summo studio diligenterq; curabo. Vale.

M.T.C.Epistolarum Familiariũ. Liber Septimus.

M.Cicero .M. Mario Salutem Dicit.

SI te dolor aliquis corporis: aut
infirmitas ualetudinis tuæ tenu
it:quominus ad ludos uenires:
fortunæ magis tribuo q̃ꝑ sapien
tiæ tuæ.Sin hec q̃ cæteri mirant̃
contẽnenda esse duxisti: & cum
per ualetudinẽ posses uenire:ta
men noluisti:utrũq; lætor: & sine dolore corporis te
fuisse:& animo ualuisse:cum ea quæ sine cã mirantur
alii/neglexeris:modo ut tibi cõstiterit fructus ocii tui
quo qdem tibi perfrui mirifice licuit:cum esses in ista
amœnitate pene solus relictus. Neq; tamen dubito:
quin tu ex illo cubiculo tuo:ex quo mihi Stabianum
perforasti/&patefecisti Scianũ:per eos dies matutina
tempora lectiunculis cõsumpseris cum illi interea/q
te istic reliq̃runt:spectarẽt cõmunes mimos semisom
ni.Reliquas uero parteis diei tu cõsumebas his dele/
ctatiõibus:quas tibi ipse ad arbitrium tuũ comparas:
nobis

nobis autẽ erant ea ꝑpetiẽda:quæ scilicet Spurius Me
tius ꝑbauisset.Oĩno si q̃ris ludi apparatissimi sed non
tui stomachi:cõiectura eã facio de meo. Nã primum
honoris cã in scænã redierant ii:quos ego honoris cã
de scæna decessisse arbitrabar:delitiæ uero tuæ noster
æsopus eiusmõi fuit:ut ei desinere ꝑ oẽis hoĩes liceret
is iurare cũ cœpisset:uox eũ defecit ĩ illo loco.Si sciẽs
fallo. Quid tibi ego alia narrem? nosti eã reliquos lu
dos:qd? ne id qdẽ leporis habuerũt:qd? solent medio
cres ludi.Apparatus eã spectatio tollebat oẽm hila/
ritatẽ.Quo qdẽ appatu nõ dubito qn aĩo æqssimo ca
rueris:qd eã delectatiõis hñt sexcẽti muli in Clytem/
næstra:aut in equo troiano craterarũ tria millia:& ar
matura uaria peditatus: & eqtatus in aliqua pugna?
compararas.i.conquisiueras:ad arbitriũ tuũ:Ea aũt q̃.s.Spurius Metius:prætor urbanus:Prætoriũ ludos cele
brandos cõducebat Iuuenal.Nullius fibula ducat uocẽ uendentis prætoribus:interdũ tamẽ ædiles curules lu
dos curabãt:ut patet de comœdiis Terentianis.Sunt q pro Spurio Publiũ legant Scilicet aũt ꝑ indignationẽ/
ponitur.q.d.si diis placet:ꝑbauisset:erant nobis ꝑpetienda:cum quæ indoctis placent sint doctis cruciatui.Si
quæris omnino.s.scire quales fuerint ludi:ludi sup.fuerunt apparatissimi.i.maximo sumptu & apparatu in/
structi:sed non sup.fuerunt stomachi tui.i.qui tibi saperent ac placerent:facio enim cõiectura de meo.s.sto/
macho cui nõ sapuerũt.Nam primũ ii/quos ego arbitrabar decessisse de scæna.i.de ꝓscænio: hoc est loco in
quo agebantur ludi:causa honoris:ne.s.ꝓsentia sua ludos dehonestent cũ essent ĩhonesti:redierũt in scænam
causa honoris.i.ut ludos honorificẽt.uero.i.sed Aesopus noster.s.Histrio nobilissimus/appositorie/delitiæ
tuæ.i.in quo tantopere obiectaris:fuit eiusmodi.i.talis in agendo:ut liceret ei per oẽs homines.i.nullo recla/
mante:cũ oẽs satiati essent ante finẽ ludorũ:desinere.s.ab agẽdo:is cum cœpisset iurare:ut fit in fabulis:uox
defecit.i.deseruit eum in illo loco.i.cũ diceret illa uerba:Si sciens fallo.Quid.i.ad quid:ego narrem tibi alia.
Tu enim nosti reliquos ludos:in qbus.s.parũ decoris esse solet.Quid? sup.dico reliquos:hi sup.ne quidem.i.
non saltem habuerunt id decoris qd̃ ludi mediocres solent.s.h abere.Eã.i.qa spectatio.i.frequens in spectio
apparatus:tollebat omnẽ hilaritatẽ.Quo quidem apparatu nõ dubito quin carueris æquissimo aĩo.Enim.i.
quia quid delectatiõis habent:sexcenti muli in Clytemnæstra.s.per pompã deducenda in fabula:aut tria mil
lia craterarum.i.id genus poculorum:Dicitur hic crater:in accusatiuo hũc cratera unde fit nominatiuus hæc
cratera.Huiusmodi autem crateræ ostentabantur pro inclusis in equo ad usum potandi:nisi sit legendũ cra/
tium:quibus equus intrinsecus intexebatur:Certum est ꝓ Clytemnæstra est nomen fabulæ:sicut equus tro/
ianus: quæ denominãtur a re præcipua in eis acta.Clymnæstra autem erat uxor Agamẽnonis principis exer/
citus græcorum:quæ cum Aegistho adulterium cõmisit absente marito: & reuersum eius consilio interfecit:
unde ab Oreste filio interfecta est.Cum ergo ageret imperatricem sexcentis mulis in fabula usa fingebatur.
In equo autem troiano q̃plurimi græcorum fuerãt inclusi unde ad pompam illis tria millia craterarum in fa
bula assignabãtur:& armatura uaria peditatus & eqtatus in aliqua pugna:qd delectationis habet.q.d.nihil.

Quæ popularem admirationẽ habuerunt:delectatio
nem tibi nullã attulissent.qd̃ si tu per eos dies operã
dedisti Protogeni tuo:dũmodo is tibi qduis potius q̃
orationes meas legerit:næ tu haud paulo plus:q̃ qs q̃ꝑ
nostrum delectationis habuisti.Nõ enim te puto græ
cos:aut oscos ludos desyderasse præsertim cum oscos
ludos uel in senatu nostro spectare possis:Grecos ue/
ro ita ames:ut ne ad uillam qdem tuã uia græca ire so
sciunt:unde Maro. O fortunatos nimiũ bo
na si sua norint Agricolas:quo.s.ocio licuit
tibi ꝑfrui.i.ad plenũ frui:mirifice cũ eẽs re/
lictus pene.i.q̃si solus in ista amœnitate.s.
rurali.Neq; tamen dubito quin cõsumpse/
ris per eos dies tẽpora matutina lectiuncu/
lis.i.legendo subinde libros aliquos:ex illo
cubiculo tuo:ex quo ꝑforasti mihi.i.ad uo/
tum meũ:alii tamen habẽt tibi Stabianum
partem uillæ sic nominatam: & patefecisti
Scianũ:alterum loco uillæ:forte a σκια scia
i.umbra dictum:unde patefecit eũ faciendo
fenestras:cũ ante esset umbrosus:cũ illi qui
reliquerũt te istic.i.ruri:aut in uilla tua:spe/
ctarent interea cões.i. uulgares/mimos.i.
histriones & actores ludorũ gesta corporũ:
entei sup.semisomni.i.qui nõ nisi ad dimi/
dium satis dormierant:aut propter lentam
actionẽ somno oppressi:uero.i.sed:tu cõsu
mebas reliquas partes diei.i.præter matuti
na tpa his delectationibus quas ipse.i.tute/
Quæ.s.supradicta ĩ apparatu supfluo cõ/
sistentia:aut ea quæ habuerunt admiratio/
nem popularẽ:nullã delectationem attulis
sent tibi.quod si tu dedisti ꝑ eos dies.s.qui/
bus ludi tales exhibebãtur ꝓtogeni.s. liber
to & anagonestæ.i. lectori tuo:sonat autem
Protogenes id quod primus generis:dum/
modo is.s.Protogenes anagnostes tuus:le/
gerit tibi potius quiduis: idest quãcũq; aliã
rem:q̃ orationes meas:næ:idest certe tu ha
buisti haud id:idest non:paulo plus: immo
multo plus:delectationis q̃ quisq̃ nostrum.
Modeste autem dicit q̃ oratiões meas: qua/

ſi uero in illis aut operam perdidiſſet aut
minus delectatiōis habuiſſet. Non enim pu
to te deſyderaſſe ludos græcos aut oſcos .i.
aut apđ græcos inuētos:ut ſunt fere comœ
diæ & tragœdiæ:aut apđ oſcos:ut ſūt athe/
lanæ fabulæ: ſed ꝑ iocū rōnes affert cur ta/
les nō debeat deſyderare:ꝓſertim cū poſſis
ſpectare ludos oſcos.i.ab obſcœnitate oris
denoīandos:uel.i.etiā in ſenatu nr̄o .i. Ro/
mano:in quo uterq; erat.q.d. illic eē obſcœ
nitate loq̄ndi oſcos reꝑſentent: uero i. ſup.
cū tu ames græcos ita.i.tāto odio ꝓſequaris
ut nequidē.i.nō ſaltē ſoleas ire ad uillā tuā
uia græca.Nā qđ.i.ad qđ ego putē te deſy/
derare athletas.i.pugiles & luctatores:q cō
tempſeris gladiatores quoꝝ tamē ſpectacu
lum uideť delectabilius/cū ſit periculoſius
& artificioſius:in q̄bus ſ.gladiatoribus: ipſe
Pōpeius q eis plurimū oblectari ſolebat:cō
fitetur ſe ꝑdidiſſe & operā & oleū.i.īpēſam
& laborē.Reliq̄ ſunt.i.ꝑter dictos apparatꝰ
ſunt uenatiōes per dies q̄nq; binæ.i. ſinglis
e q̄nq; diebus duæ:& ita decē:magnificæ.q.
d.dices forte ex alioꝝ relatu ꝙ fuerint ma/
gnificæ:nēo negat.ſ.magnificas fuiſſe. Sed
quæ delectatio pōt eſſe hoī politico.i. ciuili
cum autē homo ībecillius laniať a beſtia ua
lentiſſima: aut beſtia ꝑclara tranſuerberať
uenabulo.i.cuſpide uenatoria.q.d.nulla. ta
lia aūt fiebāt in uenatiōibus in harena exhi
bitis:nā ad beſtias dānati obiiciebanť beſtiis
aut ad hoc exercitati ſeſe locarunt ad trāſfi
gēdas feras.Quæ.ſ.ſpectacula:tn̄.i.nihilo/
minꝰ ſi ſint uidēda:tu uidiſti ſæpe.Neq; nos
q ſpectauimus hec uidimꝰ q̄cq̄ noui.Extre/
mus.i.ultimꝰ dies ludoꝝ:fuit elephātoꝝ .ſ.
exhibitoꝝ ſpectaclo:ī quo.ſ. die magna ad
miratio uulgi atq; turbæ extitit:nulla dele/
ctatio extitit.i.emerſit:q̄nēt q̄dā miſericor/
dia eſt ꝯſecuta: atq; opinio eiuſmōi: uidel;
quādā ſocietatē eē illi beluæ.i.elephāto: cū
gn̄e hūano qa cū potuiſſent ſæuire in hoīes
uictos noluerūt.unde Solinus Elephāti iu/
Elephanti xta ſenſū humanū ītellectus habēt:memo
ria pollēt:ſyderū ſeruāt diſciplinā:īeſt illis
clæmētiæ bonū q̄ppe ſi ꝑ deſerta uagabūdū
hoīem forte uiderit ductus ad notas uſq; ui
as ꝓbēt.uel ſi cōſertis pecoribus occurſitēt:
itinera ſibi blāda&placida manufaciūt:neq;
aīal īterimūt ꝯflictu fortuito.Si q̄n pugnať
nō mediocrē hn̄t curā ſaucioꝝ:nā feſſosuul
neratoſq; ī mediū receptāt.&c.Tn̄ ne uide/
ar tibi fuiſſe his diebꝰ:nō mō.i.nō ſolū btūs
ludis ſcænicis.i.pp ludos ſcænicos:ſed oīno
lib.ſ.ab oī cura:ego dirupi pene me:in iudi
cio Gelli Caninii familiaris tui: quē defen/
dit ne cōtra eum iudiciū fieret: qđ ſi habe/
rem pplm tam facilē q̄.i.q̄tum facilē habuit

leas.Nā quid ego te Athletas putem deſyderare q gla
diatores contēpſeris:in quibus ipſe Pōpeius confite/
tur ſe & operā &oleum perdidiſſe.Reliquæ ſunt uena
tiones:binæ per dies quinq; magnificæ nemo negat.
Sed quæ poteſt eſſe homini politico delectatio:cū aut
homo ībecillis a ualentiſſima beſtia laniatur:aut præ
clara beſtia uenabulo trāſuerberatur. Quæ tamē ſi ui
dēda ſint:ſæpe uidiſti:neq; nos: qui hec ſpectauimus
quicq̄ uidimus noui. Extremus elephantoꝝ dies fuit
in quo admiratio magna uulgi:atq; turbæ:delectatio
nulla extitit.qn etiam miſericordiā quædā conſecuta
eſt:atq; opinio eiuſmodi eſſe quandā illi belluæ cū ge
nere humano ſocietatē.His ego tn̄ diebus ludis ſcæni
cis:ne forte uidear tibi nō mō btūs:ſed liber oīno fuiſ
ſe:dirupui pene me in iudicio Gelli Caninii familia/
ris tui:ꝙ ſi tā facilem populum haberē: q̄ æſopus ha/
buit:libenter me hercule artē deſinerem: tecūq; & cū
ſimilibus noſtri uiuerē. Nā me cū antea tædebat quū
& ætas &ambitio me hortabanť:&licebat deniq; quē
nolebā:non defendere.tū uero hoc tēpore uita nulla
eſt.Neq; eñ fructum ullū laboris ex his peto:&cogor
nonnūq̄ hoīes non optime de me meritos rogatu eo
rum:qui benemeriti ſunt defendere.Itaq; quæro cau/
ſas omneis aliquando uiuendi arbitratu meo:teq; &
iſtā rationē ocii tui:& laudo uehemēter & probo:ꝙq;
nos minus interuiſis:hoc fero animo æqore:ꝙ ſi Ro/
mæ eſſes:tamē neq; nos lepore tuo neq; te: ſiqs eſt in
me:meo frui liceret:ꝑpter moleſtiſſimas occupatiōes
meas:quibus ſi me relaxaro (nā ut plane exoluā non
poſtulo:& iꝑm quidem multos annos nihil aliud cō
mentor:)docebo ꝓfecto qđ ſit humaniter uiuere. Tu
modo iſtā imbecillitatē ualetudinis tuæ ſuſtēta & tue
re:ut facis:ut noſtras uillas obire:& mecū ſimul lecti
cula concurſare poſſis. Hec ad te pluribus uerbis ſcri/
pſi q̄ ſoleo:non ocii abundantia:ſed amoris erga te:
quo me quadam epiſtola ſubinuitaras ſi memoria te/
nes:ut aliquid ad te huiuſmodi ſcriberem:quominus
te prætermiſiſſe ludos pœniteret. Quod ſi aſſecutus
ſum gaudeo:ſin minus hoc me tamen conſolabor:ꝙ
poſthac ad ludos uenies noſq; uiſes:neq; in epiſtolis
relinques meis ſpem aliquam delectatiōis tuæ. Vale.

Aeſopus

Aeſopus:qui ob malā actionē ſtatim dimiſſus eſt:me hercule:ego libēter deſererē artē.ſ.cauſidicoꝝ:&uiuerē
tecū & cū ſilibus nr̄i.i.uiris ſtudioſis.Nā cū.ſ.ita ſit ꝙ debebat me antea.ſ.ſollicitudinis in cauſis dicēdis: cū.i.
q̄n & ætas.ſ.ualida & iuuenilis & ambitio.i.cupiditas perueniēdi ad magnos honores:hortabanť me.ſ. tali of
ficio per qđ emergere poſſem incūbere:& licebat deniq; nō defendere quē nolebā .ſ. defendere: qa nulli erat
obnoxius:tum uero.i.tunc ita eſt pro uero:ꝙ uita eſt mihi nulla hoc tpe:hoc eſt ꝙ ſic crucier agendo tot cau/
ſas inuite/ut uidear mihi nō uiuere. Neq; eñ peto ex his ullū fructū laboris:&cogor nōnūq̄.i.interdū defen/
dere hoīes non optime:īmo nequaq̄ meritos de me:rogatio.i.ꝓpter ꝑces eoꝝ/qui benemeriti ſunt.ſ. de me.
Itaq;.i.& ita q̄ro aut quæſo.ſ.a diis:oēs cauſas.i.uias:uiuēdi aliquādo.i.tandē arbitratu meo:& laudo uehemē
ter:& ꝓbo.i.approbo te & iſtā rōnem ocii tui/ꝙq;.i.& ꝙ minus.i.non interuiſis.i.iterdū uiſitas nos:fero hoc/
aīo æquiore/ꝙ.i.qa/ſi tu eſſes Romæ:tamē nō liceret nos frui lepore.i.uenuſto ſermōe tuo:neq; te meo: ſiqs
ſ.lepor eſt in me:ꝑpter occupationes meas moleſtiſſimas/q̄bus.ſ.occupatiōibus ſi relaxaro.i.leuauero me:nā
non poſtulo ut exſoluā.i.liberē me plane.i.oīno:& q̄dem.i.certe cōmentor.i.aīo agito multos annos ipſum.ſ.
ut abſolui poſſim:nihil aliud:Alii legunt ſic:& iꝑm q̄dem ꝙ multos annos nihil aliud cōmētor docebo te ꝓfe
cto &c.ſed nō placet ut dicat ſe talē uirū docere uelle:ꝓſertim id qđ non ipſe faciat:docebo.ꝓfecto.i.reuera:qđ
ſit uiuere humaniter.i.benigne:& ut hoīe dignū eſt. Tu mō.i.ſolūmodo:aut nūc ſuſtenta & tuere.i. ꝓtege ne
qđ deterius patiať:iſtā.i.tuā ībecillitatē.i.infirmitatē ualetudinis:ut facis/ut poſſis obire.i.circūire nr̄as uillas
i.domos in agro poſitas:& ꝯcurſare mecū ſimul lecticula in qua ſenes & potētes portabanť a ſeruis.Ego ſcri
pſi hec ad te pluribus uerbis q̄ ſoleo nō abundantia ocii ſed amoris erga te:quo.i.per quē amorē:tu ſubinuita
ras.i.occulte inuitaueras me quadā epiſtola:ſi tenes memoria.i.ſi nō es oblitus:ut ſcriberem ad te aliq̄d hmōi
quo.i.per quod minus.i.non/aut nō tantopere pœniteret te ꝓtermiſiſſe ludos.ſ.Romæ celebratos. Quod.ſ.
ſcripſiſſe quo te minus pœniteret:ſi ſum aſſecutus.i.ſi obtinui & effeci:gaudeo ſin minus.i.ſi non ſum/aſſe/
cutus:tamen ego conſolabor me hoc.i.hac re/ꝙ uenies poſthac ad ludos:&uiſſes nos:neq; relinques aliquam
ſpem delectationis tuæ in epiſtolis.i.quam capies ex eis:cum hæ non delectent. Vale.

M.T.Cicero.M.Mario Salutem.D.

MAndatū tuū curabo diligenter:ſed hō acu/
tus ei mādaſti potiſſimū cui expediret illud
uænire q̄plurimo:ſed eo uidiſti multū:ꝙ ꝓ/
finiſti:ne pluris emerē:qđ ſi mihi ꝑmiſiſſes/qui meus
amor in te eſt:cōfeciſſem cū cohæredibus:nūc q̄m tuū
ꝓtiū noui/in licitationē potius ponā q̄ illud minoris
uæneat:ſed de ioco ſatis eſt. Tuū negocium agā ſicuti
debeo:diligēter.De Burſa te gaudere certe ſcio ſed ni
mis uerecūde mihi gratularis:putas eñ ut ſcribis:pro
pter hoīs ſordes minus me magnā illā lætitiā putare.
Credas mihi uelim:magis me iudicio hoc: q̄ morte
inimici lætatū.Primū eñ iudicio malo q̄ gladio:deī/
de gl̄ia potius amici: q̄ calamitate. In primiſq; me de
lectauit tantū ſtudiū bonoꝝ in me extitiſſe cōtra incre
dibilē contētionē clariſſimi/& potētiſſimi uiri/poſtre
mo(quod uix ueriſimile uideť fortaſſe) oderam mul/
to peius hunc: q̄ illū ipſum Clodium. Illum enim op
pugnaram:hūc defenderam.Et ille cū omnis reſp.in
meo capite diſcrimē eſſet habitura: magnū quiddam
ſpectauit:nec ſua quidem ſponte:ſed eorum auxilio:
q me ſtante ſtare nō poterāt.Hic Simiolus animi cau/
ſa me:in quem inueheretur:delegerat: perſuaſeratq;
nōnullis inuidis meis:ſe in me emiſſariū ſemper fore.

MAndatū tuū.&c. Cicero accepat ex
teſtamēto ꝑdiū de q̄ Marius ſcripſe
rat ut ſibi emať a Cicerone q̄ minimo q̄at:
unde iocās Cicero dicit ſua īntereſſe ut q̄ ma
ximo uēdať:dicit tamē ſe curaturū ciꝰ nego
ciū: ac demū dicit ſe uiciſſe aduerſariū ſuū
noīe Burſā de quo ſpat Mariū gauiſurum.
Ordo eſt.Ego curabo diligēter mādatū tuū
ſ.ut ꝑdiū tibi emať:ſed tu hō acutus:qđ io/
coſe dicit:tu mādaſti.ſ.ꝑdiū tibi emi q̄ mini
mo potiſſimū.i.maxime ei:cui expediret.i.
utile eēt:illud.ſ.ꝑdiū:uænire.i. uēdi: q̄pluri
mo.i.maxīo ꝓtio:hoc eſt mihi eius ex teſtō
poſſeſſori:ſed tui uidiſti.i. ꝓſpexiſti multū
eo ꝙ ꝓfiniſti ne emerē pluris.ſ.q̄ ſcripſerat
qđ ſi ſcripſiſſet:eme q̄ minimo poteris:ſine
q̄bus paulo/at quāti q̄bus:potuiſſet Cicero
maximo uēdidiſſe ꝓtio: ipſe tamē ꝑ iocū di
cit ſeſe cōtra fuiſſe facturū addens ꝙ ſi ꝑmi
ſiſſes mihi.i.arbitrio meo: & nō ꝓfiniuiſſes
mihi ꝓtiū:q̄ meus amor eſt ī te.i.ſcđm amo
rem quo te ꝓſequor ego feciſſem.ſ.emptio
nē cū cohæredibus:qa ipſe nō erat ſolus hæ
res:nūc q̄m ego qui ſum in pte hæres:noui
ꝓtiū tuū.i.quāti tibi ſit:ego ponā potius ī li
citationē.i.uēditionē qua cedat plus cæteris
offerēti:q̄ illud.ſ.ꝑdiū:uæneat.i. uēdanť mi
noris.ſ.q̄ ꝓfiniuiſti:ſed ſatis ē de ioco . Ego
agam negociū tuum diligenter ſicut debeo
q.d.ꝓpter ptē meā nō curabo ut pluris uæ/
neat q̄ par ſit.Ego certo ſcio te gaudere de
Burſa.i. ꝙ Burſam uicerim: ſed tu gratu/
laris mihi nimis uerecūde.Putas eñ:ut ſcri
bis:me putare illā lætitiā minus magnā pro
pter ſordes hoīs.ſ.uicti. Veli ſup.ut credas

mihi:ne magis lætatũ hoc iudicio qd cõtra bursam latũ est/q̃ morte inimici:em.i. qa p̃ mũ malo.ſ.uictũ esse:iudicio q̃ gladio:dein de glia.i.cũ gloria amici,p quo Cicero ꝓtra eũ egit:q̃ calamitate: q̃ secuta fuisset/si gladio uindictam sumpsisset.Et in primis delectauit me tantũ studiũ bonorũ extitisse ĩ me contra incredibilẽ cõtẽtionẽ uiri clarissimi & potẽtissimi:Crassi qui pro Bursa steterat Postremo:qd uidet fortasse icredibile:ego oderã multo peius .i. grauius/& cũ maiore execratione & mali in illũ optiõe hunc.ſ.inimicũ/q̃ illũ ipm Clodiũ.ſ.singularẽ inimicũ/& huius amicũ. Em i.qa:ego oppugnaram.ſ. prius/illũ.ſ.Clodiũ:& ita merito inimicus fuit:& defenderã hũc.ſ.Bursam: q postea factus est inimicus.Et ille.ſ.Clodius/cũ oĩs resp.eẽt habitura discrimẽ.i.piculũ in meo capite.i.si ego in piculo eẽm:spectauit.i. ptẽdit qddã magnũ.i.quoddã emolumẽtũ singulare:nec qdẽ sua spõte.i. pprio ĩgenio aut naturali idustria:sed auxilio eorũ q nõ poterãt stare me stãte.i.si ego mãsissem in statu meo.Hic.ſ.Bursa:Simiolus.i.turpis imitator Clodii delegerat cã aĩ i.ut satisfaceret malitiæ aĩ sui:me in quẽ inuehereẽ:& psuaserat nõnullis ĩuidis meis se fore semp emissariũ in me.i.q iuehereẽ in me:& semp ppus eẽt ut emittãt ĩ me. Quã obrẽ ego iubeo.i.uolo:sed tñ aliq̃tulũ ipiose qd ex gaudio dicit:Seruius aũt ad illud Aenei. Infandũ regĩa iubes:dicit.i.uis/sed tñ Aeneas modeste potuit dicere Reginã iubere:te gaudere ualde/qa sup.magna res est gesta:nũq̃ fuerũt ulli ciues fortiores q̃ q ausi sunt condẽnare eũ.ſ.Bursam:contra tantas opes eius.ſ. Crassi/a quo ipsi erãt lecti:iudices/qd ipsi nunq̃ fecissent:nisi dolor meus fuisset iis dolori.Nos detinemur hic multitudine & celebritate iudicio/& nouis legibus/ita ut faciamus quotidie uota:ne intercaletur:ne fiat ĩtermissio & suspensio iudiciorum/ut possimus uidere te q̃primũ/qd nõ liceret nisi iudiciis absolutis. Vale.

Quãobrẽ ualde iubeo gaudere te.magna res est:nũq̃ ulli fortiores ciues fuerũt q̃ qausi sunt eũ cõtra tantas opes eius a quo ipsi lecti iudices erãt cõdẽnare:qd fecissent nũq̃ nisi iis dolori meus fuisset dolor.Nos hic multitudine & celebritate iudicio/: & nouis legibus ita detinemur:ut quotidie uota faciamus:ne intercaletur:ut q̃primum te uidere possimus. Vale.

Persæpe.&c. Cõmemorat quo cõsilio aduersus Cesarẽ in bellũ Pharsalicũ abiuerat:& se post uictoriã Cæsaris in urbẽ receperat docẽs miserũ esse illic uersari:sed alibi lõge miserius/maximã tñ se consolationẽ capere ex pscia rectorũ/consiliorũ/habereq̃ qbus se cõfirmet sciam bonarũ artiũ & gliam rerum gestarũ:qbus argumẽtis in oĩbus fere eplis semp psili re consolatoriis utit.Ordo est. Solet uenire mihi cogitãti p sæpe de miseriis cõibus in qbus uersamur tot annos:& uersabimur ut uideo.i.q̃tũ perspicio:in mẽtẽ.i.mẽtionẽ & memoriã illius tpis quo fuimus pxime .i. pxie elapsis diebus una.i.sil & in uno loco: qnetiã teneo.i. cõplector memoria ipm diẽ. Nã ad id.i.circit tertiũ,ſ.diẽ Idus.i. q est inter idus aut ante idus maias:&ita est.xi.dies maii.Lentulo & Marcello cõsulibus:cũ uenissem uesperi: in Põpeianũ.ſ. agrũ:tu fuisti mihi psto.i. affuisti mihi:aio sollicito.i.habẽs aĩum sollicitum:dicerẽ habẽti aĩum sollicitũ:nisi seqretur.Aũt.i.sed:cogitatio tũ officii tũ etiã piculi mei habebat te sollicitũ.Nã sup.tu uerebare ne deessem.i. nõ satisfacerẽ officio: si manerẽ in Italia & periculũ meũ cõmouebat.i.anxietãte afficiebat te si proficiscerer ad bellum.ſ.Pharsalicũ cum Põpeio. Quo tempore tu uidisti pfecto:idest reuera: me quoq̃:idest etiã conturbatũ:ut non explicarem.i.diiudicarem/quid esset optimum factu:uidetur optimũ de duobus dicere:Nam duo erant:aut eundum in bellum: aut manendũ in urbe:malui tamen cedere.i. succũbere pudori & famæ.i.facere qd pudor& fama exigebant q̃ ducere rõnẽ.i.hẽre respectũ salutis meæ:cui' facti mei pœnituit me non tã pp piculũ meũ q̃ pp multa uitia quo offendi.i.pter spem reperi:ibi quo uenerã. Primũ sup.offendi:copias neq̃ magnas/neq̃ bellicosas:deinde reliq extra.i.pter ducẽ: & pterea.i.pter eũ paucos:Loquor de principibus.i.ut dicũt nũc:de capitaneis:sup.fuerunt primũ rapaces in ipso bello:deinde ita crudeles in oĩone:ut horrerẽ ipam uictoriã qa si uictores euasissent multo crudeliores futuri uidebãtur: aũt.i.sed:sup.offendi aut ibi fuit maximũ æs alienũ.i. debitũ: uirorũ amplissimorũ.ſ.ante bellũ.Quid q̃ris.ſ.plura? Nihil boni sup.fuit illic:pter cãm q̃ contra Cæsarẽ iusta erat. Quæ cum uidissem/ego desperãs uictoriã: cœpi primũ suadere pacẽ:cuius fuerã semp auctor.i.approbator Deinde cũ Põpeius abhorreret.i. alien' eẽt & dissentiret ualde ab ea snia.ſ.pacis cõponendæ institui.i.cœpi suadere ut duceret.i. pduceret & extẽderet bellũ donec meliorẽ haberet exercitũ.Põpeius probabat ĩterdũ hoc.ſ.bellũ,pducendũ:& uidebat fore in ea sentẽtia & fuisset fortasse nisi cœpisset confidere suis militibus ex quadã pugna.ſ. pro spere contra Cæsarianos gesta.Ex eo tpe.i. post illud tps:uir ille summus.ſ.Põpeius fuit nullus loris.i.nullius ualoris Impator cõtulit signa.ſ.militaria .i. uexilla ad cõmittẽdũ plium:exercitu tyrone.i.nouitio & collectitio.i.ex uariis collecto:cũ legiõibus robustissimis/qa ueteranorũ & ex gallica gente bellicosissima:& ipse uictus turpissime: etiã castris amissis: fugit solus: ut Lucanus cecinit ad Regem ægypti:cuius assensu obtruncatus est. Tunc ego feci mihi finẽ belli

M.Cicero.M.Mario.S.D.

Persæpe mihi cogitãti de cõibus miseriis: in qbus tot annos uersamur: & ut uideo uersabimur:solet in mẽtẽ uenire illius tẽporis quo pxime fuimus una:qn etiam ipsum diẽ memoria teneo.Nam ad tertium idus maias Lentulo & Marcello cõsulibus:cũ in Põpeianũ uesperi uenissem tu mihi sollicito aio psto fuisti.Sollicitũ autẽ te habebat cogitatio:tum officii:tum etiã periculi mei. Si manerem in Italia:uerebare ne officio deessem. Si proficiscerer ad bellũ:periculũ te meũ cõmouebat.Quo tẽpore uidisti pfecto me quoq̃ ita conturbatũ:ut nõ explicarẽ:qd esset optimũ factu:pudori tñ malui: famæ q̃ cedere:q̃ salutis meæ rõnẽ ducere.Cuius me mei facti pœnituit nõ tã pp̃ter piculum meũ:q̃ pp̃ter uitia multa:q̃ ibi offendi quo uenerã.Primũ neq̃ magnas copias:neq̃ bellicosas: deĩde extra ducẽ:paucosq̃ p̃terea(de pricipibusloquor)reliq:primũ ĩ ipo bello rapaces:deĩde ĩ oratiõe ita crudeles:ut ipsã uictoriã horrerẽ:maximũ aũt æs alienũ ãplissimorũ uirorũ:qd q̃ris Nihil boni p̃ter cãm.Quæ cũ uidissẽ despans uictoriã primũ cœpi suadere pacẽ cuius fuerã sp author:deĩde cũ ab ea snia Põpeius ualde abhorreret.suadere instituit:ut bellũ duceret.Hoc interdũ pbabat:& in ea sentẽtia uidebat fore:& fuisset fortasse nisi quadã ex pugna cœpisset suis militibus cõfidere. Ex eo tẽpore uir ille summus nl'lus Impator fuit.Signa Tirone:& collectitio exercitu cũ legiõibus robustissimis cõtulit/uictus turpissime amissis etiam castris:solus fugit. Tunc ego belli mihi finẽ feci:nec putaui cum integri pares non fuissemus:fractos superiores fore: Discessi ab eo bello/in quo aut in acie cadendũ fuit: aut in aliquas insidias incidendũ:aut deueniẽdũ in uictoris manus aut ad Iubã confugiendũ aut capiẽdus tãq̃ exsilio locus:aut cõficienda mors uolũtaria Certe mihi fuit p̃terea:si te uictori nolles:aut nõ auderes cõmittere.Ex omnibus autẽ iis quæ dixi incõmodis:nihil tolerabilius exsilio:p̃sertim innocenti:ubi nulla adiuncta est turpitudo:addo etiã cum ea urbe careas in qua nihil sit:quod uidere possis sine dolore.Ego cũ meis si qcq̃ nunc cuiusq̃ est:etiam in meis esse malui.Quæ accideruntoĩa dixi esse futura.Veni domũ:non q optima uiuendi conditio esset/sed tamẽ si esset aliqua forma rei pu.tãq̃ in patria ut eẽm si nulla:tanq̃ in exsilio.Mortem mihi cur conscisserem causa nõ uisa est:cur optarem multæ causæ.Vetus est em ubi non sis: qui fueris non esse:cur uelis uiuere.Sed tamẽ uacare culpa magnum est solatium:præsertim cum habeam duas res: quibus me sustentem/optimarum artium sciẽtiam:& maximarum rerum gloriam:quarum altera mihi uiuo nunq̃ eripietur:altera ne mortuo quidem.

nec putaui sup.nos fractos fore.i.futuros supiores:cũ non fuissemus pares ĩtegri.Ego discessi ab eo bello in quo aut fuit cadendũ.i.moriẽdũ cadendo in aciæ aut incidendũ in aliq̃s insidias:aut deueniẽdũ in manus uictoris:aut confugiendũ ad Iubã.ſ.Regẽ in Aphricã:aut locus.ſ.aliquis erat capiẽdus.i.eligendus tãq̃ exsilio: aut mors uoluntaria.i.ppria manu/aut iussu illata:cõficienda.i.pagenda sup.erat certe nihil fuit p̃terea.i.præter dictas cõditiones belli:si nolles aut nõ auderes cõmittere uictori.ſ.Cæsari te.Aũt.i.sed:nihil est tolerabilius: ex oĩbus his incõmodis quæ dixi exsilio.i.q̃ exsiliũ:præsertim ĩnocẽti:ubi nulla turpitudo.ſ. pprii peccati est adiuncta:addo etiã cum careas ea urbe.ſ. Roma:in qua nihil sit qd possis uidere sine dolore. Ego malui esse cum meis.ſ.næcessariis & si quicq̃ nunc est cuiusq̃ malui esse etiã in meis.ſ.rebus.Ego dixi oĩa futura quæ acciderunt. Veni domũ non q optima cõditio uiuendi esset.ſ.domi:sed tamẽ si esset aliqua forma reip.ut essem tanq̃ in pria:si nulla.ſ.forma reip.esset:essem tãq̃ in exsilio.Cã.i.iusta nõ est uisa.ſ.mihi cur cõscisserẽ.i.accelerarem & cõcitarẽ:mihi mortẽ:multæ causæ sup.uisæ sunt cur optarẽ.ſ.mortẽ honestam.Est em uetus .ſ. dictũ:ubi.i.postq̃ nõ sis qui fueris.i.in ea dignitate in qua fueris:nõ esse.ſ.cãm/cur uelis uiuere: aut ibi/aut simpliciter.Sed tñ licet triste est amisisse dignitatẽ:tñ magnũ solatiũ est:uacare.i.uacuũ& purũ eẽ culpa:p̃sertim cũ habeã duas res qbus sustẽtẽ me.ſ.ne in despationẽ aut sũmã miseriã cadã:uidelicet sciaꝝ optimarũ artiũ:ut legalis auguralis oratoriæ:philosophiæ.Et gloriam maximarũ rerum:scilicet gestarũ in consulatu:in quo in toga nõ minus gloriæ nactus est:q̃ quiuis Imperatorũ in armis:p̃terea Ciciliã,puinciã gloriose rexerat.Quarũ.ſ.duarũ rerũ:altera.ſ.optimarũ artiũ scia nũq̃ eripiet mihi uiuo: qnetiã bonæ sciæ qbus hic deũ ueneramur ne mortuis qdẽ eripiunt:unde Hiero.nõ. Discamus sciam in terris q̃ nobiscũ manebit & in cœlis.Casu tamen ut uulnere capitis aut morbo potest labi memoria & perire scia in terris:altera.ſ.maximarũ rerum glia: nũq̃ eripietur mihi ne quidẽ:idest non saltem mortuo:ĩmo mortuis augetur gloria quam uiuis detraxerat liuor.

Hec &c. Ego scripsi hec. s. supradicta uerbosus. i. nimis uerbose ad te: & fui molestus tibi. s. multitudine uerborꝝ: sed scripsi ideo ꝙ cognoui te amatissimũ. i. maximũ amatorem tũ, i. pariter reip. Ego uolui oẽ consiliũ meũ esse notũ tibi: ut scires primũ me nũq̃ uoluisse quẽq̃ neq̃ Põpeiũ neq̃ alterũ posse plus q̃ uniuersam rẽp. licet in rep. uoluerit unũ plus posse q̃ aliũ: autẽ, i. sed posteaq̃ unus. s. Cæsar ualeret culpa. i. ꝓpter culpã alicuius. q. d. unius quisqs ille fuerit: certũ tamẽ est ꝙ de Põpeio loq̃tur: cuius primum fauore in Cæsarẽ Cæsari cõfirmata erat ꝓuincia in alterũ quinquennium: deinde eius culpa ut uidimus: male pugnatũ fuerat: maluit tamẽ alicuius q̃ cuiusdam dicere: ne de certo uideat loqui: ut nõ posset obsisti. s. illi scires ne uoluisse pacẽ exercitu amisso: & eo duce. s. Pompeio amisso: in quo uno spes s. uictoriæ fuerat: scires etiã me uoluisse fecisse ciuem belli: mihiipsi: postq̃ non potuerim. s. fecisse pacẽ reliqs omnibus. Nũc autẽ si hec ciuitas est repete scires: me esse ciuẽ: si nõ sup. est ciuitas: scires me esse exsulẽ loco non incõmodiore. i. nõ magis incõmodo sed æque cõmodo q̃ si cõtulissem me Rhodũ aut mythilenas: Mytilenæ in lesbo sunt insula: Rhodus autẽ & urbis & insule nomẽ notũ. Ego maluerã. i. magis uolueram sup.

Hec ac te scripsi uerbosius: & tibi molestus fui: ꝙ te tũ mei: tũ reip. cognoui amantissimũ: notũ tibi oẽ consiliũ meũ esse uolui: ut primum scires me nũq̃ uoluisse plus quẽq̃ posse: q̃ uniuersam rẽpu. postea aũt q̃ alicuius culpa tãtũ ualeret unus ut obsisti nõ posset: me uoluisse pacẽ amisso exercitu: & eo duce: in quo spes fuerat uno: me uoluisse etiã reliqs oĩbus postq̃ nõ potuerim mihiipsi finẽ fecisse belli. Nunc aũt: si hec ciuitas est: ciuẽ esse me: si non: exsulẽ esse nõ incõmodiore loco: q̃ si Rhodũ: aut Mitylenas cõtulissem. Hec tecũ corã maluerã: sed qa longius fiebat: uolui ꝑ literas eadem: ut haberes: qd diceres si quãdo in uituperatores meos incidisses. Sunt em̃ qui cũ meus interitus nihil fuerit reip. ꝓfuturus: criminis loco putant esse: q uiuã Quibus ego certo scio non uideri satis multos pisse. Qui si me audissent: q̃uis iniqua pace honeste tũ uiuerent: armis em̃ inferiores: nõ causa fuissent. Habes epistolam uerbosiorẽ fortasse q̃ uelles: quod tibi ita uideri putabo: nisi mihi lõgiorem remiseris Ego si quæ uolo expediero: breui tẽpore te: ut spero: uidebo. Vale.

agere aut narrare tecũ hec coram. s. te: hoc est in præsentia tua: sed quia. s. coram agere fiebat longius. i. differebatur nimis: uolui. s. agere aut cõminisci eadem per literas: ut haberes quid aut quod diceres siquando incidisses in uituperatores meos: Valla diceret mei. i. qui me propterea uituperant ꝙ post pharsalicum cõflictum me Romam contulerim. Sunt enim qui cũ. i. quãuis interitus meus nihil fuerit profuturus reipu. putant esse loco criminis. i. pro crimine habendum ꝙ uiuam. Quibus ego certo scio uideri non satis multos periisse: qui s. extincti aut interempti: si audissent me. i. obediuissent mihi: Non enim semper audio pro obedio datiuo iungitur: sed audiens participium frequẽtius: q̃uis uiuerent pace iniqua. i. iniquis conditionibus comparata: uiuerent tamen. i. nihilominus honeste: fuissent em̃ inferiores armis nõ causa. Si dicas non modo fuissent / sed & nunc fuerunt tres: quia pro iusta causa perierunt: dicam ut fuerunt / ita fuisse si audissent Ciceronem: sed honeste uixissent. ꝙ cum uincere nequirent pacem accepissent. Habes epistolam fortasse uerbosiorem q̃ uelles: quod ego putabo uideri tibi ita. i. ꝙ uerbosior sit hec epistola: nisi miseris mihi lõgiorem. Ego uidebo te breui tempore ut spero si expediero sup. ea quæ uolo. s. prius expedire. i. transigere & consummare. Vale.

Mos

Audio me

AD nonũ. &c. Scribit ex agro ad Mariũ ad quẽ se ꝓfecturũ pollicet: monẽs ut cũ podagra paciscat ne ab ea dũ aderit uexetur. Sane qa nondũ erant kalendæ Iuliæ sed sextiles aut certe etiã Cæsare uiuente Iuliæ cœperant appellari: sunt qui Iunias legant Ordo est. Ego ueni cũ Libõe tuo uel potius nostro. i. cõmuni amico: in cumanũ. s. agrũ ubi Cicero uillã habebat ad nonũ kalendas Iulias aut Iunias: cogito sup. ire aut ꝓficisci statim in Põpeianũ: ubi Mario erat uilla: sz faciã te certiorẽ ante. s. q̃ uenero. Cum. s. ita

M. Tul. Cicero. M. Mario. S. D.

AD. ix. kal. Iulias in Cumanũ ueni cũ Libone tuo uel nostro potius: in Põpeianũ statim cogito Sed faciã te ante certiorẽ. Tecum semp ualere cupio: tũ certe dũ hic sumus. Vides em̃ quanto post una futuri sumus. Quare si quid constitutũ cum podagra habes: fac in aliũ diem differas. Cura igitur ut ualeas: & me hoc biduo aut triduo expecta. Vale.

sit ꝙ cupio / te ualere semper: tum: idest tunc maxime ita est ꝙ / dum: idest q̃ diu nos sumus hic. i. agro. Tu em̃ uides quanto. s. tempore post. s. hoc tempus: nos sumus futuri una: idest pariter in unis ædibus. Quare si habes quid constitutum cum podagra. i. si habes aliquod cõmercium transigendum cum ea: hoc est cum dolore pedum tuorum: & ita cõstitueris ei diem: fac differas in alium diem. Igitur hoc est ut aperte dicam: cura ut ualeas: & expecta me hoc biduo aut triduo. i. intra biduum aut triduum proximum. Vale.

M. T. Cicero

M. T. Cicero. C. Cæsari Impatori. S. D.

Ide q̃ mihi ꝑsuaserim te me esse alterũ non mõ in iis rebus q̃ ad meiꝑm sed etiã in iis q̃ ad meos ꝑtinent. C. Trebatiũ cogitarã quocũq̃ exire mecũ ducere: ut eũ meis oĩbus studiis: beneficiisq̃ ornatissimũ domũ reducerẽ. Sed postea q̃ & Põpeii cõmoratio diuturnior erat: q̃ putarã: & mea q̃dã tibi nõ ignota dubitatio: aut ĩpedire ꝓfectionem meã uidebatur. aut certe tardere: uide qd mihi sumpserim: cœpi uelle ea Trebatiũ expectare a te: quæ expectasset a me neq̃ me hercule minus ei ꝓlixe de tua uoluntate promisi: q̃ eram solitus de mea polliceri.

Vide &c. Cæsar ut Ciceroni gratificaret ante bellum ciuile scripserat sibi Marcũ Martiũ aut potius. M. Ruffum a Cicerõe missum gratũ esse: monuerat q̃ si aliũ amicũ haberet quẽ ad se mitteret se eũdem ornaturũ: q̃ beneuolẽtia erectus. Cicero cõmẽdat eidẽ. C. Trebatiũ iuriscõsultum: utiturq̃ exquisito cõmendatiõis genere ꝓpter ea ꝙ doctus ad doctũ & de hoie docto scribit. Ordo est. Vide. i. ꝓsidera: agnosce o Cæsar q̃. i. quãtum persuaserim mihi / te esse alterũ me. i. ut uerum amicũ unũ uelle & nolle mecum: nõ modo. i. non solũ in iis rebus quæ pertinẽt ad meiꝑm sed etiã in iis q̃ pertinent ad meos. s. amicos & necessarios. Cogitaram ducere mecum quocũq̃ item: tanq̃ fidelissimum & iucũdissimũ hominẽ: unde

ut dixi: callide eum cõmendatus Caium Trebatiũ: ut reducerem eũ mecũ. s. suum ornatissimũ oĩbus studiis & beneficiis meis. Sed posteaq̃: &. i. simul: cõmoratio. i. tardatio Põpeii qui tunc adhuc amicus cõmunis erat: erat diuturnior q̃ putaram. s. futuram & quædã dubitatio forte de uoluntate Pompeii: nõ ignota tibi. i. quam bene nosti: uidebat aut impedire profectionẽ meam: aut certe. i. saltem: tardare. i. differre: uide qd. i. quãtũ sumpserim. i. arrogauerim mihi: cœpi uelle Trebatiũ expectare. s. beneficia & ornamenta a te: quæ expectasset a me: si. s. mecum profectus fuisset. Neq̃ me hercule promisi ei minus prolixe. i. ampliter de uolũtate tua. s. erga eũ q̃ eram solitus pollceri de mea. s. uoluntate. Videtur cum res sit eadem pro eodẽ accipere promittere & pollicerí. Nisi forte rogatus a Trebatio promiserit quæ sponte de se pollicitus fuerat.

Casus uero mirificus quidã interuenit quasi uel testis opiniõis meæ: uel sponsor humanitatis tuæ. Nam cũ de hoc ipso Trebatio cũ Balbo nostro loquerer accuratius: domi meæ literæ mihi dant a te: ꝗbus in extremis scriptum erat. M. Ruffum: quẽ mihi cõmẽdas uel regem Galliæ faciã: uel Leptæ legatum. Si uis tu: ad me aliũ mitte: quem ornẽ. Sustulimus manus & ego & Balbus: tanta fuit oportunitas: ut illud nescio quid non fortuitũ: sed diuinum uideret. Mitto igitur ad te Trebatiũ: atq̃ ita mitto: ut initio mea sponte: post autem inuitatu tuo mittẽdum duxerim. Hunc mi Cæsar sic uelim oĩ tua comitate cõplectare: ut oĩa quæ ꝑ me possis adduci: ut in meos cõferre uelis: in unũ hũc cõferas. De quo tibi hoĩe hec spõdeo: nõ illo uetere uerbo meo: qd cum ad te de Milone scripsissem iure lusisti: sed more Romano q̃uo hoĩes non inepti loquuntur: probiorem hominẽ: meliorem uirum: prudentiorem esse neminem. Accedit etiam quod familiaritatẽ inducit in iure ciuili singularis memoria: summa sciẽtia. Huic ego tribunatum neq̃ præfecturam: neq̃ ullius officii certum nomen peto: beneuolentiam tuam: & liberalitatem peto. Neq̃ impedio: quominus (si tibi ita placuerit) etiam hisce eum ornes gloriæ

Casus uero qdã mirificus interuenit. s. inẽ supradictas cogitatiões quasi uel testis opiniõis meæ: q̃ opinabar te esse alterũ me & facturũ ꝓ me Trebatio q̃tũ facturus fuissem: uel sponsor. i. quodãmõ obses hũanitatis tuæ. Nã cũ loqrer accuratius. i. diligẽtius cũ Balbo nõo. s. cõi amico: de hoc ipo Trebatio. s. de quo nũc mẽtio est: lr̃æ dant mihi domi. i. cũ eẽm domi: a te. s. missæ: qb⁹. s. lr̃is scriptũ erat in extremis. s. ꝑtibus. M. Ruffũ &c. uerba sunt Cæsaris usq̃ ad eũ locũ Sustulimus manus &c. Ordo est. Ego faciã inq̃t. Cæsar Marcũ Ruffũ quẽ cõmendas mihi: uel regẽ Galliæ q̃ gallos regat noĩe Impatoris Romani: ut reges eos suo noĩe regere solebãt: uel legatũ Leptæ: quẽ ĩ Galliã ĩpatorẽ mittere cõstituerat. Si tu uis: mitte alium ad me: quẽ ornẽ. s. honoribus & magr̃atibus. Nos hoc est & ego & Balbus q̃ tunc aderat: sustulimus. i. sursum: hoc ad cœlos extulim⁹ manus: ut faciũt q̃ deo gr̃as agũt: tãta oportunitas fuit. s. munificẽtiæ oblatæ: ut illud nescio qd. i. ĩcertũ oblatũ tuũ: qa de quocunq̃ uellẽ: uideret nõ fortuitũ. i. a fortuna cecidisse: sed diuinũ. i. diuina ꝓuidẽtia datũ. Nam dei ꝓpriũ est ꝓuidere unde interdũ ꝓuidentia pro deo ponit: & deus græce θεός theos a theoro qd est inspicio: qa omnia uidet: dicitur. Igitur quia ita polliceris: mitto ad te Trebatium: atq̃ mitto ita: ut dixerim: idest iudicauerim: uitio mittendum sponte mea: idest proprio ut dicunt instinctu: autẽ: idest sed: post: idest postq̃ legi literas tuas: tuo

Prouidentia Deus

inuitatu: idest quia ad hoc me inuitasti. O mi Cæsar/ego uelim sup. ut complectare hũc oĩ comitate.i. benigna affabilitate tua: hũc.i. Trebatiũ sic:ut cõferes in hũc unum oĩa q̃ ut uelis cõferre ĩ meos possis adduci.i. psuaderi per me. De quo hoĩe.s. Trebatio ego spondeo hec:nõ illo uetere.i. consueto uerbo meo:qd̃ cũ scripsissem ad te de Milone tu lusisti.i.ludẽdo risisti iure.i.merito:sed more Romano:qũo hoĩes non inepti loquũtur:uidelicet neminẽ esse:hominẽ probiorẽ:uirũ meliorẽ:prudẽtiorẽ.s.q̃ Trebatium. Accedit.i.additur etiã ad eius cõmendationẽ singularis memoria in iure ciuili & summa scĩa:qd̃.i. quæ res in ducit familiaritatẽ:qa ex tali hoĩe quasi ex promptuario quodam possis q̃libet haurire. Ego neq̃ peto huic tribunatũ:neq̃ pfecturã:neq̃ certum nomen.i.insigne ullius officii:peto beneuolentiã & liberalitatẽ tuã. Neq̃ impedio.i.obsto:quominus.i.ut non:ornes eũ etiã hisce.i.huiuscemodi insignibus glĩæ ut sunt tribunatus & pfectura:si placuerit tibi ita. Deniq̃.i.ut uno uerbo cõcludã:ego trudo tibi totũ hoĩem/de manu:aut ut aiũt ĩ manũ tuã istam pstantẽ.i.q̃ manus tua pstat:& uictoria & fide/Sumus em̃ pudẽtiusculi.i.aliquãto plus pudentes & uerecũdi:q̃ uix licet per te:uerũ licebit ut uideo.i.cõsidero:Locus uideẽ mihi obscurus. Nã ppter illud uerum licebit putẽ legendũ:impudẽtiusculi.i.aliquãto plus impudẽtes q̃ uix licet per te uerũ licebit aliquãdo prioris tamen clausulæ bonus est sensus legẽdo pudẽtiusculi:ut sit quia oĩa obtulisti ut licet nobis esse pudẽtibus:sed quomodo licebit:nisi ad aliud referas. Cura ut ualeas:& me ama ut amas. Vale.

IN oĩbus. Pœnituerat Trebatium pfectiõis in galliã:qd̃ Cicero dãnat: docẽs honestius esse rẽ bene curare foris q̃ domi male. Ordo est. Accessio.i. augmẽtatio q̃dã legitima.i.iusta:cõmendatiõis tuæ est in oĩbus eplis meis/quas mitto ad Cæsarem aut ad Balbũ:nec ea.s.accessio est uulgaris: sed cũ aliquo insigni.i.singulari ĩdicio.i.significatione beneuolẽtiæ meæ erga te. Tu mõ i.solũmodo/depone istas.s.tuas ineptias & desyderia urbis.s. Romæ: & urbanitatis.i. urbanæ ciuilitatis Romanæ:& cõsequere assiduitate & uirtute id quo.i.qd̃ profectus es cõsilio.s.tuo. Nos amici.s. tui:ignoscem⁹ tibi hoc.s.q̃ rẽ bene geras foris:tã.i.tantũ: q̃ i.quãtum:matronæ opulẽtæ.i. diuites optimates.i.iter optimas habitæ:q̃ habebant.i. habitabant corinthũ urbẽ Achaiæ in isthmo:altã: Vnde Acrochorinthus ea pars dicit:ignouerũt medeæ.s.q̃ extra pĩiam aget:pdito em̃ thesauro pĩno seu aureo uellere & interfecto fratre Iasonẽ secuta est q Creusam Corinthi regis supduxit filiã:quibus.s.mõnis illa.s.Creusa:manibus gypsatissimis.i.maxime indicãtibus eã esse q̃si seruam uenalẽ/eo q̃ tali amatori ĩseruiret: nã serui dũ uenũdabant̃ habebãt pedes gypsatos:unde tibullus:Nota loquor:regnũ ipse tenet quẽ sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Ingænii aũt ligulã nigræ alutæ intexebant:ancillæ uero uidẽtur ne inhonestũ sit pedes ostentare manus habuisse gypsatas:aut gypsatas intelligemus ex ope assiduo:persuasit.i.ad hoc induxit:ne illæ.s.matronæ uerterent sibi uitio q̃ abesset a patria:docuit enim qui mores hominũ multoq̃ uiderint & urbes:meliores euadere. Nam multa bene gessere rem suã.i. ppriã & publicam:procul a patria:multi qui agerent ætatẽ domi sunt improbati propterea. In quo numero:scilicet ĩprobatorum tu certe fuisses:nisi extrusissemus te.i.ui quadam exire cogissemus. Sed nos scribemus alias plura. Tu qui didicisti cauere cæteris eo q̃ sit iurisperitus:in Britãnia/ubi tunc Cæsar agebat:nunc dicitur Anglia: caueto ne decipiaris ab essedariis.i.carrucariis:hoc est qui esseda.i.uehicula quibus homines in Anglia uehũtur de oppido in oppidum:quod genus hominum ubiq̃ cauillosum esse solet:nedum in Anglia. Et quãdo.i. quoniam cœpi agere Medæam.i. citare quæ in fabula Medeæ habẽtur:memento semper illud:Qui sapiẽs nequit ipse prodesse sibi:sapit nequicq̃.i.nullo modo sapiens. Cura ut ualeas.

ĩsignibus. Totũ deniq̃ hoĩem tibi trado de manu: ut aiũt:in manũ tuam istã & uictoria:& fide pstantẽ. Sumus em̃ pudẽtiusculi q̃p p te uix licet. Verum ut uideo licebit. Cura ut ualeas:& me ut amas ama. Vale.

M.Cicero Trebatio Salutem Dicit.

TNomnibus meis epistolis: quas ad Cæsarẽ aut ad Balbũ mitto:legitima quædam est accessio cõmendatiõis tuæ:nec ea uulgaris:sed cũ aliquo ĩsigni indicio meæ erga te beneuolẽtiæ. Tu modo ineptias istas:& desyderia urbis:& urbanitatis depone:& quo cõsilio pfectus es:id assiduitate & uirtute conseqre. Hoc tibi tam ignoscemus nos amici: q̃ ignouerũt Medeæ:q̃ corinthũ arcẽ altã habebant matronæ opulẽtæ:optimates:qbus illa manibus gypsatissimis psuasit: ne sibi illæ uitio uerterent q̃ abesset a patria. Nã multi suã rẽ bene gessere & publicã a patria pcul:multi q domi ætatẽ agerẽt:ppterea sunt ĩprobati. Quo in nũero tu certe fuisses:nisi te extrusissemus. Sed plura scribemus alias. Tu q cæteris cauere didicisti in britãnia:ne ab essedariis decipiaris:caueto:& qñ cœpi agere Medeã illud semper memento:q ipse sibi sapiens prodesse neqt:nequicq̃ sapit. Cura ut ualeas.

M.Cicero Trebatio.S.D.

EGo te cõmendare non desisto:sed quid p ficiam ex te scire cupio:Spem maximã sæpissime scribo. Illud soleo mirari non me toties accipere tuas literas:quoties a Qu. fratre mihi afferuntur. In britãnia nihil esse audio: neq̃ auri neq̃ argenti. Id si ita est essedum aliqd̃ suadeo capias:& ad nos q̃primũ recurras. Sinaũt sine britãnia tñ assequi id qd̃ uolumus:possumus pfice:ut sis in familiaribus Cæsaris multũ em̃ te in eo frater adiuuabit meus:multum Balbus sed mihi crede tuus pudor:& labor plurimum. Imperatorẽ liberalissimũ:ætatẽ oportunissimã: cõmendationem certe singularem habes: ut tibi unũ timendum sit:ne ipse tibi defuisse uideare. Vale.

GGo te com. Declarat diligẽtiã suã in cõmendando Trebatio iocaturq̃ eum eo:ut legendo patere poterit. Ordo est. Ego non desisto cõmendare te.s.Cæsari: sed cupio scire ex te quid pficiam.i.quãtum commendatus sum Cæsari. ego scribo sæpissime spem maximã.s.de te conceptã Soleo mirari illud uidelicet:me nõ accipere toties literas tuas/quoties afferunt̃ mihi sup. lĩæ nõ tuæ sed illius/a quinto fratre. Ego audio nihil eẽ in Britãnia neq̃ auri neq̃ argẽti.q.d. per iocum te illic nihil lucrari:id si est ita.i.si nihil est auri ac argenti:suadeo sup.ut capias aliquod essedũ.i.pilentũ aut uehiculum: & recurras ad nos q̃primum.i.ualde cito. Sinaũt i.sed si tñ.i.nihilominus nos possumus assequi quod uolumus.i.te per Cæsarem ad gloriam & honorem pmoueri pficere ut sis in familiaribus.i.in numero familiarium Cæsaris:enim.i.quia:frater meus.s. Quint⁹ adiuuabit te multum in eo.s.ut sis in familiaribus Cæsaris:Balbus adiuuabit te multum:sed crede mihi pudor.i.uerecũdi mores:& labor tuus:sup.iuuabunt te plurimum in eo. Tu habes imperatorẽ.s.Cæsarẽ liberalissimũ ætatẽ.s.tuã iuuenilẽ oportunissimam.s.ad laborem:habes certe.i.haud dubitanter:cõmendationem singularem.s.a me:ut unum sit timendum:tibi: uideliceet ne ipse.i.tute uideare pro uidearis defuisse tibi.i.utilitati tuæ. Vale.

Cicero Trebatio Salutem dicit.

SCripsit ad me Cæsar perhumaniter nõdum se tibi satis esse familiarẽ pp occupationes suas:sed certe fore:cui quidẽ ego rescripsi:q̃ mihi gratũ esset futurũ:si q̃ plurimũ in te studii:officii: liberalitatis suæ contulisset. Sed ex tuis literis cognoui preproperã quãdã festinationẽ tuã & simul sum admiratus:cur tribũatus cõmoda dempto presertim labore militiæ contempseris. Querar cũ Vacerra & Manilio. Nam Cornelio nihil audeo dicere:cuius cum pericolo stultus es:qñ te ab eo sapere didicisse pfiteris. Quin tu urges istã occasionem:& facultatẽ:qua melior nũq̃ reperiet̃. Quod scribis de illo Prætiano iurecõsulto ego te ei nõ desino cõmẽdare. Scribit ẽt ipse mihi te sibi gratias agere debere:de eo quid sit cura:ut sciã: ego uestras Britãnicas literas expecto. Vale.

SCcripsit &c. Argumentum patet. Ordo est. Cæsar scripsit ad me phumaniter:se nondũ esse satis familiarem tibi ppter occupationes suas:sed fore.i.futurũ certe.i.i fallibiliter. Cui.qdem ego rescripsi: q̃.i. q̃tũ gratũ esset futurũ mihi/si cõtulisset in te.i. si tibi benefice tribuisset: q̃plurimũ.i. ualde multũ studii officii sup. & liberalitatis suæ. Sed ego cognoui ex litteris tuis quãdam festinationẽ tuã pproperã.i.nimis pperantem & admiratus sum simul cur cõtẽpseris cõmoda tribunatus/psertim labore militiæ dempto. Hoc p iocũ dicit:qui uero Trebatius tribunatũ affectauerat priusq̃ meruerit aliis serio dictũ placet. Querar cũ Vacerra & Manilio.s. cõibus amicis qbus te cõmendaui.s. q̃ te pmittũt ita desipere. Nã nihil audeo dicere Cornelio cuius cũ piculo tu stult⁹ es qñ i.qñqdẽ tu pfiteris te didicisse sape ab eo:& ita si tu erras ẽt ille errat. unde cũ piculo ei⁹ stultus es:siue eo cõsultore tribunatum oblatũ spreueris: siue ĩmeritum affectaueris: Quin.i.cur nõ:cur tu nõ urges.i.instanter p sequeris istã occasionẽ & facultatẽ.s.obtinẽdi tribunat⁹:qua nunq̃ repiet̃ melior. Quod scribis de illo Prætiano aut propriũ est nomẽ:aut a loco aut a pretio deductũ:notũ Trebatio q petiit se ei cõmẽdari iurecõsulto:ego nõ desino cõmẽdare ei te. Ipse ẽt scribit mihi te debere agere gratias sibi/eo q̃ de te bene meritus sit. Cura ut sciam de eo quid sit. Ego expecto literas:uestras Britannicas.i.e britãnia & de rebus britãnicis a te & a fratre scriptas. Vale.

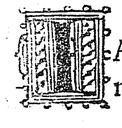

Cicero Trebatio Salutem dicit.

IAm diu ignoro:qd agas:nihil enim scribis: neq̃ ego ad te his duobus mensibus scripse

IAmdiu ignoro qd agas. Nihil eni scribis:neq̃ ego scripseram ad te his duobus mensibus:qa non eras cũ Quinto fratre meo:nesciebã quo.i.ad quẽ locũ mitterem aut cui darem. Cupio scire:quid agas &

ubi ſcis hyematurus.i.hyberna tpa trãſactu rus Eqdẽ.i.ego quidẽ uelim ſup.ut ſis hye/ maturus cũ Cæſare ſed nihil auſus ſum ſcri bere ad eũ pp occupatiões eiꝰ ſcripſi tamen ad Balbũ.Noli tu deeſſe tibi.i..utilitati tuæ. Redi ſup.ad nos:potiꝰ ſerius.i.tardiꝰ q̃ ſup. citius:dũ.i.dũmõ ſup.redeas plenior.ſ. rebꝰ & honoribus.Nihil eſt qd̃.i.pp qd̃:aut quid i.cur:pperes.i.feſtines huc.i.Romã: preſer tim Baltera/q tibi prodeſſe poterat mortuo Sed cõſilium nõ deeſt tibi. Cupio ſcire quid cõſtitueris ſup. facere.Cnæus Octauius aut Cnæus Cornelius ſup.i certũ eſt:quidẽ.i.cer te familiaris tuus natus ſũmo genere: qa fi/ lius terræ.i. hõ minime generoſus q neſcit an ſe octauiorũ an Corneliorũ familiæ men tiatur cũ pximiorẽ neſciat citare ppinquita tem q̃ ꝓ ſit filius terræ:filii aũt terræ habebunt q originem ſuã neſciuerunt ignobiliſſimi: ut gigantes q cũ ua ſto eſſent corpore filii terræ dicebantur ad qd̃ alludens Iuuenalis dicit. Vnde ſit ut malim frater cuius eſſe gi/ gantũ.i.ignobiliſſimus q̃ ob nobilitatẽ perriclitari.Is.ſ.hõ uanus; quia ſcit me eſſe familiarem tuũ:inuitat me crebo ad cœnam:ſed ſup.non potuit adhuc perducere.ſ.me ad cœnam ſuam: ſed tamẽ gratum eſt mihi ꝓ eo ſ.animo ſit.Multa autem ad Trebatium ſic ſcribit Cicero:ut neſcias ioco ne an ſerio loquatur.

PEgi literas&c.Scripſerat Trebatiꝰ ma gnam eſſe de ſe apud Cæſarẽ opinio/ nem de peritia iuris ciuilis:in quo Ci/ cero iocat nunc cũ Trebatio:& eũ familiari/ ter ridet:multis de rebus:deinde dicit ſe uel le ſcire quantũ profecerint cõmendationes ſuæ:ac demũ ꝓſulit ut utilitati ſuæ conſulat aut manẽdo diutius cũ Cæſare/ aut redeũdo q̃ primũ.Ordo eſt. Legi literas tuas/ex qui/ bus intellexi te uideri Cæſari noſtro,ſ.com/ muni amico & patrono:ualde iureconſultũ i.cõſultũ in iure dicũdo:aut conſultũ.i.peri/ tum iuris.Eſt qd̃.i.pptẽr qd̃ gaudeas.i.gau/ dere poſſis:te ueniſſe in iſta loca ubi uideare ſapere aliqd.q.d.p iocũ:cũ ſi Romæ eſſes ni hil ſapere uidereris.Quod ſi pfectus eẽs q̃/ q̃.i.ẽt in Britanniã pfecto nemo fuiſſet peri tior te in illa tãta inſula:q̃ reuera maxima & potẽtiſſima eſt.Verũtñ licet.i.licitũ eſt ſup. ut rideamus.i.ioco loq̃mur:ſum emẽ inuitatꝰ ſ.ad ridẽdũ.a te.ſ. p lras tuas ridiculas.Sub/ inuideo.i.latenter aut aliquãtulũ inuideo ti/ bi:te eſſe accerſitũ.i.aduocatũ & aſſumptum in familiaritatẽ ab eo.ſ.Cæſare: ad quẽ cæte ri nõ poſſunt aſpirare.i.ſpem pueniendi ha bere:nõ pp ſupbiã eius: ſed pp occupationẽ eius.Sed tu nihil ſcripſiſti mihi de tuis rebꝰ in iſta epla.ſ.tua.q̃.ſ. res tuæ ſunt mihi: me hercule non minori curæ q̃ meæ.ſ. res.Ego metuo ualde ne frigeas.i.torpeas potiꝰ ocio q̃ frigore/in hybernis.i.locis ubi hyemabis quãobrẽ cenſeo utendũ.ſ.tibi:camino.i.igni luculẽto.i claro: allogoricos/ut reor:aut ad hortatorem ad uirtutem intelligit/aut igni culum gloriæ.Eſt autem ea minus ignis ipſe in foco nõ fumariũ: qd̃ uulgus caminum uo ram:qa cum Qu.fratre meo nõ eras:quo mitterẽ: aut cui darẽ:neſciebã.Cupio ſcire quid agas &ubi ſis hye/ maturus.Equidẽ uelim cũ Cæſare ſed ad eũ pp eius oc cupationes nihil ſum auſus ſcribere:ad Balbũ tñ ſcrip ſi:tu tibi deeſſe noli.ſerius potius ad nos dum plenior Quod huc pperes:nihil eſt:pſertim Baltera mortuo. Sed tibi cõſiliũ non deeſt.Quid cõſtitueris: cupio ſci/ re.Cn.Octauius an.Cn. Cornelius quidem tuus fa/ miliaris ſummo genere natꝰ:terræ filius is me:qa ſcit tuũ familiarem eſſe crebro ad cœnã inuitat adhuc nõ potuit perducere:ſed mihi tamen gratum eſt. Vale.

Cicero Trebatio Salutem dicit.

Egi tuas literas ex quibus intellexi te Cæſa ri noſtro ualde iureconſultũ uideri. Eſt qd̃ gaudeas:te in iſta loca ueniſſe:ubi aliqd ſa/ pere uideare. Quod ſi in Britãniam quoq; pfectus eẽs pfecto nemo in illa tãta inſula peritior te fuiſſet:uerũ/ tñ rideamus licet:ſum enim a te inuitatus. Subiuideo tibi:ultro te ẽt accerſitũ ab eo:ad quẽ cæteri nõ pp eius ſuperbiã:ſed pp occupationẽ aſpirare nõ poſſint. Sed tu in iſta epla nihil mihi ſcripſiſti de tuis rebus: q̃ me hercule mihi non minori curæ ſunt q̃ meæ:ualde me/ tuo ne frigeas in hybernis:quãobrem camino luculen to utendnm cenſeo idem & Mutio: & Manilio place/ bat:pſertim qui ſagis non abundares:q̃q̃ uos nũc iſtic ſatis calere audio:quo quidem nuncio ualde me her/ cule de te timueram:ſed ĩ re militari multo es cautior q̃ in aduocationibus:q neq; in Oceano natare uolue/ ris ſtudioſiſſimus homo natandi:neq; ſpectare Eſſeda rios:quẽ antea ne andabatã quidem defraudare pote ramus.Sed iam ſatis iocati ſumus.Ego de te ad Cæſa/ rem q̃diligẽter ſcripſerim tute ſcis: q̃ ſæpe.Sed me her cule iam intermiſeram:ne uiderer liberaliſſimi homi/ nis:meiq; amantiſſimi uolũtati erga me diffidere.Sed tñ his literis quas pxime dedi putaui eẽ hoiem cõmo/ nendum:id feci:qd profecerim facias me uelim certio

rem & ſimul de toto ſtatu tuo:conſiliiſq; oibus. Scire enim cupio qd agas/qd expectes:q̃ longum iſtum tuũ diſceſſum a nobis futurũ putes: Sic enĩ tibi pſuadeas uelim:unum mihi eſſe ſolatiũ:q̃re facilius poſſem pa/ ti te eſſe ſine nobis:ſi tibi id eſſe emolumento ſciã:ſin/ aũt id non eſt:nihil duobus nobis eſt ſtultius: me q te non Romã attraham:te qui nõ huc aduoles. Vna me hercule noſtra uel ſeuera/uel iocoſa congreſſio plus erit q̃ non mõ hoſtes ſed etiam fratres noſtri Hedui. Quare omnibus de rebus fac q̃ primum ſciam:aut cõ/ ſolando/aut conſilio/aut re:iuuero. Vale.

cat.Idẽ.ſ.ut camino utaris placebat Mutio & Manilio cõibꝰ amicis meis:pſertim ſup.tibi: q nõ abũdares ſagis.i. tegminibꝰ militaribꝰ que uilloſa ſunt:q̃q̃ ego audio uos ſatis cale re iſtic.ſcilicet ubi eſtis: calore qdẽ auaritiæ: aut potius metu nauigatiõis & belli: quo li/ cet pcordia frigeant:facies tamẽ ſudare ſolẽt Quo nuncio.ſ.de metu belli ineũdi ego me hercule timuerã ualde de te.Sed tu es multo cautior in re militari:q̃ ĩ aduocatõibꝰ. Quia in re militari nõ cõmiſit ſe piculo aut labori in aduocatiõibus pſtandis ſæpe operã pdide rat:qa melius aliis q̃ ſibi proſpexit.unde ad/ dit Cicero:q neq; uolueris natare in oceano: hõ i.cũ ſis hõ ſtudioſiſſimus natandi: ſed in tyberi:oceano aũt natare nõ ſolẽt niſi q nau fragiũ fecerit:unde ſenſus mihi uidet: Tre/ batiũ nõ eẽ ĩgreſſum oceanũ:neq; in Britãniã pfectũ timore naufragii:unde priꝰ dixerat.ꝓ ſi in Britãniã quo q; pfectus eẽs &c.Neq; uolueris expectare Eſſedarios.i.gubernatores curruũ:q cõtumelioſi & iniurii fere ſũt: quem nos antea neqdem.i.non ſaltẽ andabatã.i.more andabatarũ:qui authore diuo Hieronymo in prima epi ſtola ad Iouinianũ oculis clauſis pugnãt:clauſos oculos hñtẽ:poteramus defraudare/cũ eſſes callidiſſimus:un de nunc cautior factus uidet eo ꝓ ne uidens qdẽ auſus ſit expectare Eſſedarios Britãnicus:ridet ergo ꝓ nõ pro fectus in Angliam aut pptẽr periculũ maris aut pptẽr petulantiã Eſſedariorũ q ſunt in Britãnia. Sed nos ſu/ mus iam ſatis iocati.i.p iocũ locuti. Tute.i.tuipſe ſcis q̃.i.q̃tum diligenter ego ſcripſerim de te ad Cæſarem q.d.tu ſcis q̃tũ id tibi profuit:qd̃ ſi multum profuit/ẽt me multũ diligẽter ſcripſiſſe ſcis:aut iudicas/ego ſcio q̃ i.q̃tum ſæpe:ſup.ſcripſerim.q.d.ſæpiſſime.Sed me hercule ego iam intermiſerã.i.ad tps omiſerã ad Cæſarem de te ſcribere:ne uiderer diffidere uoluntati erga me:hoĩs liberaliſſimi & amãtiſſimi mei.ſ.Cæſaris. Sed tamẽ putaui hoiem eſſe cõmonendũ his literis quas dedi.ſ.ad eũ pxime.i.nuprime:& feci.i.cõmonui eũ: uelim ſup. ut facias me certiorem qd profecerim.i.utilitatis tibi fecerim mittẽdo ad eũ literas cõmonitorias:& ſil ſup.fa/ cias me certiorem de toto ſtatu tuo:& conſiliis oibus.Cupio enim ſcire qd agas:qd expectes.i. qd boni ſperes tibi futurũ/q̃ longũ putes futurũ iſtũ diſceſſum tuũ a nobis.Velim.eñ ſup. ut pſuadeas tibi.i. firmiter credas ſic:unũ ſolatiũ eſſe mihi.i.me habere unũ ſolatiũ de abſentia tua:quare.i.ob qd̃ poſſum pati facilius.i. minus moleſte:te eſſe ſine nobis;ſi uidelicet ſciã id:uidelicet te ſine nobis eſſe:eſſe tibi emolumento.i.lucro & cõmo/ do:ſinautẽ.i.ſed ſi:id nõ eſt.i.nullum eſt tibi emolumentũ ex abſentia:nihil eſt ſtultius nobis duobus:me.ſ.ni hil eſt ſtultius;qui nõ attraham te Romã:& te qui non aduoles.i.q̃ celerrime uenias Romam.Me hercule una congreſſio noſtra uel ſeuera uel iocoſa:erit pluris.i.maioris ptii ac ualoris ſeu æſtimationis pp uoluptatẽ quã ex ea caperemus:q̃ ſup.ſint non mõ.i.nõ ſolum hoſtes.ſ.Britanni:quorũ congreſſio ſi uicti fuerint plurimi eẽt facienda:ſed ridet Trebatium:qui uiſus eſt eorũ congreſſum uitauiſſe:ſed ẽt Hedui populi in Burgundia fra/ tres noſtri.i.populi Romani antiquo iure:unde grata deberet eſſe Trebatio cõgreſſio hoſpitalis cum illis:aut ſenſus eſt/pluris faciendum Ciceronis & Trebatii congreſſum:q̃ illius & hoſtium aut ſociorum populi Roma ni:cum hoſtis timeat:ſociis parum charus aut clarus ſit. Sane ut cor.Tacitus.lib.xi.ſcribit Hedui primi ſena/ torum ius in urbe adepti ſunt:datum id fœderi antiquo & quia ſoli Gallorum fraternitatis nomen cũ populo Ro.uſurpant:qd̃ etiam Plutarchus in uita Cæſaris atteſtatur.Quare fac ut ſciam q̃primum.i.ualde cito:de re bus tuis:nam ſup.iuuero te aut conſolando aut conſilio aut re.i.auxilio & ope.Vale. Hedui.

Cicero Trebatio.S.D.

NIſi ante Roma profectus eſſes:nunc eã certe relinqueres:qs emẽ tot interregnis iuriſcon ſultũ deſyderat? Ego oibus unde petiꝰ: hoc conſilii dederim:ut a ſingulis interregibus binas ad/ uocationes poſtulent.ſatis ne tibi uideor abs te ius ci/ uile didiciſſe:Sed heus tu qd agis? ecquid fit? uideo emẽ te iam uocari per literas:Hæc ſigna meliora ſunt q̃ in meo Tuſculano.Sed quid ſit ſcire cupio. Conſuli qdẽ

NIſi.Hortatur Trebatiũ ut libenter ab ſit ab urbe:qa ſi adeſſet cuperet abeẽ pp ſeditiões ciuiles:monetq; ut res ſu as diligenter curet.Ordo eſt.Niſi profectus eſſes.i.deſceſſiſſes:Roma:tu certe relinq̃res nũc eã.Quis emẽ deſyderat iuriſcõſultũ tot interregnis.i.uacatiõibus regnorũ:cũ oẽs in ſenatu regnare uelint:& nulli ab aliis admit tantur:aut uacatiõibus in cõſulatu:cũ qui cõ ſules dicerẽt iterreges iter ſe cõcordari non poſſint.Ego dederim.i. uelim dediſſe oibus unde.i.a qbus petiꝰ ſup.cõſiliũ:ſup.hoc con ſilii:ut poſtulent binas aduocatiões.i.patro/ cinia aduocatorum/aut iura aduocandi:a ſin

gulis interregibus.i.magiſtratibus ad quos
conſulatu & olim regno uacante ius conſu/
lis ac regis pertinebat : ideo aũt binas: qa cũ
toties mutarentur p ſeditionẽ ſingulæ non
ſuffeciſſẽt:& tñ dicit ut dicit Huber.uix una
ꝑ qnq; dieb⁹aduocatio peti poſſet unde iocã
do addit.Videor me tibi didiciſſe ſatis ius ci
uile abs te:hoc eſt dederim ne tale cõſilium
ſatis ex ſnĩa iuriſconſultorũ.Sed heu tu. qd
agis?ecquid fit.ſ.a te.Video enim te iam io/
cari p literas.Hæc ſigna.i.indicia animi tui:
ſunt meliora q̃ ſup.erant in Tuſculano meo
ſ.agro cum uilla:ubi triſtis Trebatius longe
aberat a iocis. Sed cupio ſcire qd ſit.i. ꝙ ita
animũ mutaſti.Scribis qdẽ te cõſuli.i.conſi/
liũ peti a Cæſare:ſed ego mallẽ:conſuli.i.ꝓ
ſpici & prouideri ac rem utilẽ fieri tibi a Cæ
ſare.Quod Cæſarẽ tibi cõſuli:ſi aut fit :aut
putas futurũ:ꝑfer.i.ad finẽ uſq; fer iſtam mi
litiam & permane.ſ.apud Cæſarẽ uſq; ad fi/
nem belli:ego enim conſolabor.i.quaſi p cõ
ſolationẽ medicabo & ſuſtinebo : deſyderiũ
tui.i.qd habeo ex abſentia tua:ſpe tuorũ cõ
modum.i.quã habuere de cõmodis tuis. Sin

te a Cæſare ſcribis:ſed ego tibi ab illo cõſuli mallem.
Quod ſi aut fit/aut futurũ putas perfer iſtã militiã &
pmane:ego enim deſyderiũ tui ſpe tuorũ cõmodorũ
conſolabor.Sinautem iſta ſunt inaniora:recipe te ad
nos Nã aut erit hic aliqd aliqñ aut ſi mĩus:una me her
cule collocatio noſtra pluris erit:q̃ oẽs Samarobrinæ
Dẽiq; ſi te cito retuleris ſermo nullis erit:ſi fruſtra diu
tius abfueris non mõ Laberium : ſed ẽt ſodalem no/
ſtrum Valeriũ pertimeſco:mira.n.pſona ĩduci poteſt
Britãnici iuriſconſulti.Hæc ego nõ rideo:q̃uis tu ride
as:ſed de re ſeueriſſima tecũ ut ſoleo:iocor. Remoto
ioco tibi hæc amiciſſimo aĩo ꝑcipio:ut ſi iſtic mea com
mendatiõe tuã dignitatẽ obtinebis perferas noſtri de
ſyderium/honeſtatẽ/& facultates tuas augeas:ſin aũt
iſta frigebũt recipias te ad nos.Oĩa tñ:q̃ uis&tua uirtu
te ꝑfecto:&noſtro:ſũmo erga te ſtudio cõſeqre.Vale.

aũt.i.ſed ſi:iſta.ſ.q̃ ſperem ſint inaniora.i.nimis inania:recipe.i.reduc quaſi in locũ tutiorẽ te ad nos: nã aut ali
quid.ſ.cõmodi erit hic.ſ.Romæ aliqñ:aut ſi minus.i.ſi nõ ſup.erit hic aliqd.me hercule una collocutio noſtra
erit.pluris.i.maioris emolumenti & uoluptatis q̃ oẽs Samarobrinæ.i.ciues eius urbis in Britãnia: ſi fuerint a te
capti.aut cæſi.Deniq; ſi retuleris.ſ.e Britãnia te cito ſermo.ſ.de te ac cõſtantia tua:erit nullis:quia oẽs putabũt
te remiſſum a Cæſare:aut noluiſſe ſuſcipere conditiones ab illo oblatas:ſi abfueris.diutius fruſtra.i.nihil con/
Laberius. ſequendo a Cæſare:ego pertimeſco non mõ Laberiũ equitẽ.Romanũ in loquendo & mordendo liberrimũ:q
ne Cæſari quidẽ perpercit acerrimis uerbis in eum inuectus:cum iam admodũ ſenex iuſſus eſſet a Cæſare mi/
mos agere:ut author eſt Macrobi.in ſaturnalibus/ſed etiã Valeriũ ſodalem.i.conuictorem noſtrum.qa: mira
i.multũ ridicula perſona iuriſconſulti Britannici:hoc eſt tui:poteſt induci.ſ. in fabulam de te factã.Ego nõ ri/
deo.i.non ridendo puto aut nõ dico ioco:q̃uis tu rideas:ſed iocor tecũ ut ſoleo de re ſeueriſſima.q.d.illud Ho/
ratianum.Quãq̃ ridentẽ dicere uerũ.Quid uetat.Ego precipio tibi hæc animo amiciſſimo:ioco.ſ. eũ remitto:
ut ſi obtinebis qui.ſ.apud Cæſarem ubi nunc es:tuam dignitatem.i.locum honoris te digni:cõmendatiõe mea
i.per cõmendationem meam perferas.i.ad finem uſq; feras deſyderium noſtri:& ſup.augeas/honeſtatem & fa
cultates ſinaũt.i.ſed ſi:iſta.ſ.dignitas & facultates:frigebũt.i.frigide obuiẽt ibi:recipias te ad nos. Tu eñ conſe
quere.i.obtinebis.ſ.Romæ:oĩa q̃ uis:ꝑfecto/&.i.ſil:uirtute tua:& ſtudio nr̃o ſũmo.i.maxĩo:erga te. Vale.

MIrabar.&c.Intellexerat Cicero Tre/
batium effectũ Epicureũ: qd deteſtat
dicens.Mirabar quid eſſet/ꝙ tu inter
miſiſſes mittere literas mihi.Panſa meus.ſ.
amicus uetus:inducauit mihi te factũ eẽ Epi
cureũ.i.uoluptati ſtudentẽ & oĩa ad cõmoda
ꝓpria referentẽ.O caſtra preclara:Ironia eſt
q.d.o preclare tecum in caſtris actũ : cũ ad tã
tam dementiã deueneris:qd feciſſes/ſi miſiſ
ſem te tarẽtum.i.in eam ciuitatem Calabriæ
ubi uoluptuoſe uiuitur.unde Iuuenalis.At/
q; coronatum & petulans madidũq; tarentũ
nõ Samarobrinã.i.in eã urbẽ Britãniæ regio
nis frigidæ & bellicoſæ. Tu nõ placebas mi
hi tantũ.i.ab eo ſtatim tpe:cum intuebare.i.
inſpectabas ĩhiãdo:qd et.i. Titius/alii legũt
Et hitius familiaris meus.i.ad lucrũ aut uolu
ptatem ut ille.Sed quonãmõ defendes ius ci
uile.ſ.qd profiteris:cum facias omnia cauſa

M.C.Trebatio.S.D.

MIrabar quid eẽt:ꝙ tu mihi literas mittere in
termiſiſſes.Indicauit mihi Panſa meus Epi/
cureum te eſſe factum.O caſtra preclara:qd
tu feciſſes:ſi te Tarentũ & nõ Samarobrinã miſiſſem?
Iam tum mihi non placebas:cũ idem intuebare:quod
& Titius familiaris meus. Sed quonam mõ ius ciuile
defendes cũ omnia tua cã facias:nõ ciuiũ?ubi porro il
la erit formula fiduciæ:inter bonos bñ agier oportet?
qs.n.eſt:q facit nihil:niſi ſua cã.Quod ius ſtatues cõi
diuidundo:cũ cõe nihil poſſit eſſe apud eos : qui om/
nia uoluptate ſua metiũtur? Quomõ aũt tibi placebit
Iouẽ lapidem

Iouẽ lapidem iurare: cum ſcias Iouẽ iratũ eſſe nemini
poſſe:Quid fiet porro populo ulubrão :ſi tu ſtatueris
πολιτευεσθαι non oportere.Quare ſi plane a nobis de/
ficis:moleſte fero:ſin Panſæ aſſentari cõmodũ ẽ:igno
ſco mõ ſcribas aliqñ ad nos quid agas:& a nobis quid
agi:quid fieri aut curari uelis. Vale.

tua.i.proprii cõmodi:non ciuiũ:cum ius ciui
le dictũ ſit eo ꝙ ciuiũ utilitati cõſulat. Por/
ro.i.ſed profecto:ubi erat illa formula fidu/
ciæ.i.illa lex & regula iuris e qua fiduciã ha/
beamus:uidelicet inter bonos &c. Quidam
textus habent ut inter:&c.ſed uidet particu
la ut redundare:niſi ſit oportet agier.i. agi
bene:ut.i.ueluti inter bonos.i.perinde ac de
cet inter bonos agi:formula aũt ẽ ut dixi lex
aut regula:ut lib.iii.offi. Nõdum enim am/
plius protulerat de dolo malo formulas.Quis enim eſt ſup.bonus/q nihil facit niſi cã ſua.q.d.nullus:&ita for
mulæ illi non eſſet locus aut quis.i.qualis eſt.q.d.inhumanus & auarus eſt &c.Quod ius ſtatues ſup.de cõi di/
uidundo:cum nihil poſſit eſſe cõe apud eos:qui metiuntur oĩa.ſ.bona ſua uoluptate.i.qui nihil ducunt bonum
niſi unde ſingulariter captent uoluptatem.q.d. nullum. Aũt.i.ſed:qũo placebit tibi.ſ.ex iure Romano:iura/
re iouem lapidem.i.repreſentatum per lapidem quem iurans in manu tenebat:Sicut.n.nũc quidam iurant Bra Iouẽ lapidẽ iurare
chium ſancti Antonii aut ignem ſacrũ:ita olim iouem lapidẽ:tenentes.ſ.lapidem ac dicentes ut Feſtus Pompe/
ius dicit.Si ſciens fallam me dieſpiter ſalua urbe arceq; bonis eiiciat ut ego hunc lapidem. quo dicto.lapidem
eiiciebant:cum ſcias.ſcilicet ex paradoxo Epicuri:qui dicebat deum non curare mortalia:&ꝙ deus ut dicit Luc.
Nec bene pro meritis capit:nec tangitur ira:iouem nemini poſſe eſſe iratũ?Porro qd fiet populo ulubrano.i.
colenti ulubras oppidũ italiæ ſatis deſertum:de quo Hora.Eſt ulubris animus ſi te non deficit æquus. ſi tu ſta/
tueris nõ oportere πολιτευεσθαι politeueſthæ.i. adminiſtrare rẽp.q.d.ab oĩ politia deferent.Quare fero mo
leſte ſi deficis.i.diſciſcis plane a nobis.ſ.ſtoicis:ſin.ſ.ſed cõmodũ eſt.ſ.tibi:aſſentari Panſæ.ſ.epicureo ignoſco
modo.i.dũmõ ſcibas aliqñ/quid agas:& qd uelis agi:qd fieri aut curari a nobis. Vale.

M.C.Trebatio.Salutem dicit.

ADeo ne me iniuſtũ eſſe exiſtimaſti : ut tibi ira/
ſcerer:ꝙ parum mihi cõſtãs & nimiũ cupidus
decedẽdi uiderere:ob eãq; cãm me arbitrare/
re literas ad te iãdiu non miſiſſe?Mihi perturbatio ani
mi tui:quã primis literis pſpiciebã moleſtiã attulit:ne
q; alia fuit ulla cã intermiſſionis literarũ:niſi ꝙ ubi eẽs
plane neſciebã.Hic tu me ẽt inſimulas:nec ſatiſfactio/
nem meã accipis Audi mi Teſta utrũ ſuperbiorẽ te pe/
cunia facit an ꝙ te impator conſulit: moriar ni : q̃ tua
gloria eſt:puto te malle a Cæſare conſuli: q̃ inaurari.
Si uero utrũq; eſt : qs te feret præter me:q oĩa ferre poſ
ſum.Sed ut ad rem redeam.te iſtic inuitũ nõ eſſe uehe
menter gaudeo:& ut illud erat moleſtũ:ſic hoc iucun
dum. Tantũ metuo ne artificiũ tuũ tibi parum proſit.
Nam:ut audio:iſtic non ex iure manu conſertum : ſed
magis ferro rem repetũt:&tu ſoles ad uim facundiam
adhibere.Neq; eſt ꝙ illam exceptionem in interdicto
pertimeſcas : ꝙ tu prior in omnibus armatis non ue/
neris.Scio enim te nõ eſſe ꝓcacem in laceſſendo. Sed
ut ego quoq; te aliquid de noſtris cautionibus admo/
neam:treuiros uites cenſeo: audio capitales eſſe mal/
lem auro argento ære eſſent: ſed alias iocabimur. Tu
ad me de iſtis rebus omnibus ſcribas uelim q̃diligen/
tiſſime.Ad.iii.nonas Martias. Vale.

ADeo ne.Dicit ſe intermiſiſſe dare lite/
ras ad Trebatium nõ qa iraſcebatur il
li/ſed ꝙ neſciebat ubi nam ille eſſet: iocãſq;
uocat eũ ſuperbum monetq; ut treuiros pre
ſertim prouocare timeat.Ordo eſt.Ne.i. an
exiſtimaſti.i.iudicaſti me eſſe adeo iniuſtum
ut iraſcerer tibi ꝙ uiderere.i.uidereris mihi
parum cõſtans & nimiũ cupidus diſcedendi
& arbitrarere me non miſiſſe iamdiu lr̃as ad
te ob eam cãm.ſ.ꝙ tibi iraſcerer. Perturba/
tio animi tui quã perſpiciebã primis lr̃is tuis
attulit mihi moleſtiã.neq; ulla alia cã inter/
miſſionis literarũ fuit/niſi ꝙ neſciebã plane
i.oĩno ubi eſſes. Tu inſimulas.i. occulte ar/
guis & accuſas ẽt hic.i.in hac purgatiõe mea
nec accipis ſatiſfactionẽ meã.i.purgationem
q̃ tibi conor ſatiſfacere.O mi:Blandiẽdi uox
Teſta.i. tu Trebati q & Teſta appellaris:Ap
pellat enim Trebatius Teſta:ſed affectanter
Teſtam nũc uocat:quaſi durũ & fragilem &
ita inaniter de uiribus ſupbiẽtẽ:audi:ſup.qd
quero:& dic utrũ.i.qd duorũ facit te ſupbio
rem/pecunia an ꝙ Cæſar conſulit te.i. petit
cõſiliũ a te Moriarni.i.tuſi puto te malle cõ
ſuli.i.conſilium peti:a Cæſare q̃ inaurari.i.
totus aureus fieri:hoc ẽ locupletari: ita ut au
ro tegaris:aut inaurari.i.honore portãdi au
rei ornamenti decorari: quæ.i. qa ita magna
ẽ gloria.i.cupiditas gl'iæ tuæ.Si uero:utrũq;
eſt.ſ.ꝙ & pecunia & ꝙ Cæſar te conſulit/te
ſuperbum facit quis ferret.i.tolerabit te pre
ter me qui poſſum ferre omnia.i.ẽt ſuperbiſ
ſimos mores tuos.q.d.nemo. Sed ut redeam
ad rem:ego gaudeo uehementer te non eſſe
iſtic inuitũ:& ut.i.quẽadmodũ illud.ſ.te ſup

bum factũ esse erat molestum: sic hoc sup.est iucundum. Ego tm̃.i.dũtaxat metuo: ne artificiũ tuũ.i.peritia iuris prosit tibi parũ. Nã ut audio/nõ manu cõsertũ ex iure sup.est istic.i.in Anglia: hoc est nõ uindicat̃ res legitime ex iniectione manus per legitimas actiões: more ciuili: sed repetunt rem.s.ablatã aut debitum alioq: magis.i.frequẽtius ferro.i.ui armorũ: & tu soles adhibere facundiam.i.naturalẽ eloquẽtiã tuã: ad uim.i. uiolentiã: hoc est tu soles uim aliorũ reprimere eloquentia tua. Neq; est sup.cã aut legitima ratio: hoc est non oportet: q; tu pertimescas.s.agendo in Britãnia/illã exceptionem.i.prohibitionem q̃ nota est in actiõibus Romanis: q; tu non ueneris prior in oĩbus armatis.i.ut non occupes rem ui armata: sed ex iure ꝓcedas: qa ui illic oĩa aguntur. Scio enim te non esse ꝓcacem in lacessendo.i.ꝓuocando: hoc est petulantẽ & nimis molestũ ꝓuocatorẽ ad irã. Sed ut ego quoq; moneã te: aliqd de cautionibus.i.ut dicunt: cautelis nostris: cẽseo sup.ut uites: Treuiros.i.populos illos. Germaniæ trans rhenum: qa audio sup.eos eẽ capitales.s.hostes: hoc est caput potius q̃ rem hostiũ petẽtes. Mallem sup.eos esse capitales.i.perniciosos in auferẽdo.nõ capite: ed auro/argento/ære. aut mallem eos esse ex auro.argento.ære.i.materia unde fierent quas amas pecuniæ: tunc enim facilius & libentius eos inuaderes. Sed nos iocabimur alias.i.alio tpe. Velim sup.ut: tu scribas ad me: de omnibus rebus istis q̃ diligẽtissime. Scriptum sup. Rome: ad tertium Nonas Martias. Vale.

Cicero Trebatio.S.D.

CHrysippus Vectius Cyri Architecti libertus fecit: ut te nõ ĩmemorẽ putarẽ mei: salutẽ enim mihi uerbis tuis nunciauit. Valde iam lautus es q; grauare literas ad me dare homini p̃sertim prope domestico. Quod si scribere oblitus es: minus multi iã te aduocato cã cadent. Si nostri oblitus es: dabo operam: ut istuc ueniã: anteq̃ plane ex aĩo tuo effluo. Sin æstiuorũ timor te debilitat aliqd excogita: ut fecisti de Britãnia. Illud quidẽ plibẽter audiui ex eodẽ Chrysippo te esse Cæsaris familiarẽ: sed me hercule mallẽ id: qd̃ erat equs de tuis rebus ex tuis literis q̃sepissime cognoscere: quodcerte ita fieret: si tu maluisses bñuolentiæ q̃ litium iura ꝓdiscere. Sed hæc iocati sumus & tuo more: & non nihil ẽt nostro. Te ualde amamus: nosq; a te amari tum uolumus/tũ ẽt confidimus. Vale.

QVam sint &c. Iocando dicit se moleste ferre id qd̃ prius placuit.: Galliam uidelicet placere Trebatio. deinde laudat & cõmẽdat familiaritatẽ eius cũ Caio Mario: quẽ ut ex supiorib̃ epistolis patet Cicero ipe magnope obseruabat. Morosus amoribus pria longa dr̃ q difficilis est: & uarius in moribus: ut cuius mores alii ferre non pñt: utpote cui nunc hoc nũc illud placet: & utrunq; sine comitate. Sed ordo est. Potest intelligi: ntrunq; impsonaliter capitur: q̃.i.q̃tũ morosi.i.anxii & uariorum & difficillium morum sint: sup.ii q amãt: uel.i.ẽt ex hoc.i. ex hac re quã dicturus ẽ. Ego ferebã.s. ante amoleste te eẽ istic.i.in Gallia aut apud Cæsarem inuitum: pũgit.i.dolore afficit me rursus.i.e cõtrario

Morosus.

Cicero Trebatio.S.dicit.

QVam sint morosi: q amant: uel ex hoc intelligi põt: moleste ferebã antea te inuitũ istic esse: pungit me rursus: q; scribis te esse istic libenter. Neq; enim mea cõmẽdatione te non delectari facile patiebar: & nunc angor: quicq̃ tibi sine me eẽ iucundum: sed tñ hoc malo nos ferre desyderiũ: q̃ te nõ ea q̃ spero: consequi. Quod uero in. C. Marii suauissimi/doctissimiq; hoĩes familiaritatẽ uenisti: nõ dici põt q̃ ualde gaudeam: qui fac ut te q̃ maxime diligat: mihi crede

hi crede nihil ex ista prouincia potes: quod iucundius sit: deportare: Cura ut ualeas.

q; scribis te esse istic libenter. Probat utrunq;: addens. Neq; enim patiebar facile te non delectari cõmẽdatione mea.s.qua te cõmẽdabam Cæsari: hoc aũt ideo fiebat qa inuitus apud illũ erat qd̃ Cicero tunc moleste ferebat: & ego angor nunc/qcq̃ esse iucũdũ tibi sine me. Sed tñ ego malo.i.magis uolo: nos ferre.i.pati: hoc desyderium.s.tui absentis: q̃ te nõ conseq.i. obtinere a Cæsare ea q̃ spero s.te consecuturum. Vero pro sed: nõ põt dici q̃.i.q̃tum ualde gaudeã/qa uenisti in familiaritatẽ Cai Marii hominis suauissimi & doctissimi: qui scilicet Marius fac ut diligat te q̃ maxime. Satis consueto more ponitur qui sed non constituitur cum uerbo fac: sed cum diligat. Consuetius diceretur: sed non elegantius: fac igitur ut is te q̃ maxime diligat &c. Crede mihi/tu nihil potes portare ex ista prouincia scilicet in qua apud Cæsarẽ militas qd̃ sit iucundius scilicet q̃ diligi a tali uiro. Cura ut ualeas.

Cicero Trebatio.S.dicit.

IN equo troiano scis esse in extremo: sero sapiunt: tu tñ mi uetule nõ sero: primũ illas rabiosulas sat fatuas dedisti: deinde q; in Britannia nõ minus q̃ Philoctetẽ te p̃buisti plane non reprehendo: nũc uero in hybernis iniectus mihi uideris. Itaq; te cõmouere non curas: usq; q̃que sapere oportet: id erit telũ acerrimũ. Ego si foris cœnitarẽ Cn. Octauio familiari tuo nõ defuissem: cui tñ dixi cum me aliquoties inuitaret: oro te qs tu es. Sed me hercule extra iocum hõ bellus est: uellem eũ tecũ adduxisses. Quid agatis & ecqd in italiam uẽturi sitis hac hyeme fac plane sciã. Balbus mihi cõfirmauit te diuitem futurum: id utrum Romão more locutus sit bene nũmatum te futurum an qũo Stoici dicunt: omneis eẽ diuites: q cœlo/& terra frui pñt: postea uidero. Qui istic ueniũt sup biam tuam accusant: q; negent te pcũctãtibus rñdere: sed tñ est qd̃ gaudeas: cõstat enim inter omneis nemi/nem te uno Samarobrinæ iuris peritiorem esse. Vale.

IN equo troião &c. Questus fuerat Trebatius q; nõdũ magistratũ assecut̃ erat cui rñdet Cicero hac epla: iocando: disputat q; quõ ĩtelligat Trebatiũ futurũ diuitẽ. Sane cõtrouersia est inter doctos de lectiõe huius epla. Angelus enim Pulitianus: homo anxie doctus nõ Philoctetẽ sed Philotheorũ legẽdũ esse cõtendit: qd̃ eius imitatori Petro Crinito nõ placet: q lib.iii.cap.xii. disciplinæ honestæ ita scribit. M. Ciceronis locus exponẽdus est in epla ad Trebatiũ iure consultum quo loco de Philoctete agit̃: cui similẽ dicit Trebatiũ in locis uariis paragendis: deinde q; in Britannia inquit non minus q̃ Philoctetem te p̃buisti plane non reprehendo. Quibus uerbis Cicero significat Trebatium ipsum parum certo loco consistere: sed peregre uagari/& spectacula cõplura queritare ad exemplũ Philoctetis: ut ex græcis quoq; fabulis colligimus: in qbus Philoctetes inducitur post acceptã iniuriã per uarias urbes ac regiones deferri. Sed eiusdẽ Ciceronis uerba repetenda sunt ex epla ad Quintũ fratrẽ ut apertius ĩtelligamus q̃ sit absurda hoc loco mentio de Philotheoro. De repu. inqt nimium te laborare doleo: & meliorem ciuem esse q̃ Philoctetẽ/q accepta iniuria illa spectacula q̃rebat: q̃ tibi accerba esse uideo. Ex his aũt uerbis nemo est qui non uideat Philoctetem esse legendũ non Philotheorũ: qñ & ueteres quoq; codices huic sentẽtiæ astipulant̃. Quod ego cum Pulitianuo retulissem/ingenue quidẽ & amice ꝓfessus est nõ fines mõ se hac in re/sed ipsam quoq; possessionem cõcedere. Hæc ille. qb̃ astipulãdũ cẽseo. Ordo aũt est. Tu o Trebati scis esse in equo troiano.i.in ea fabula q̃ ab equo troiano nomen sumpsit: in extremo.i.in extrema pte fabulæ. Sero sapiũt sup. Phryges. qd̃ in prouerbium abiit. de iis q post rem prudentes fiunt cũ serũ est: Vnde nascit̃ in similem sniam alterũ adagium. passus stultus cognouit. hoc est accepto uulnere/aut incõmodo cognouit primũ se male agere: prudentis aũt est/ut Cicero alibi docet: nõ cõmittere ut dicendũ sit nõ putarã: Sed ordinẽ ꝓsequamur: tamen tu mi uetule.i.aliquãtulum ueterane & experte: nõ sero sup. sapuisti: primũ sup. q; dedisti illas &c. aut non sero.i. non minus tarde dedisti: illas primas.s.literas tuas rabiosulas.i.mordaces & litigiosas: unde tales hoĩes more canino mordaces Rabulas uocant: sat.i.satis fatuas.i.insulsas & sine rõne mordentes. Deinde nõ reprehendo plane: q; prebuisti te in britãnia non minus q̃ Philoctetẽ.i.solertẽ comitẽ Cæsaris ut Philoctetes erat Herculis: & indagatorem locorũ minorũ: & uariorũ spectaculorũ ut ex uerbis a Crinito/citatis iam clare patuit. Vero.i.sed: tu uideris mihi nunc hybernis.i.cũ sis in hybernis.i.locis tutis ubi milites hyemare solent dũ p tẽpestatẽ rem gerere nõ licet: iniectus.i.torpens & ĩmobilis ut iniectus aut in saccũ/aut glis in atrũ suũ tpe hyemali qd̃ dormitendo absumit: itaq; i.& ita cũ sis quasi iniectus securus & torpens: tu nõ curas te cõmouere: qd̃ laudabile non est: qa/oportet sapere usqueq̃q;.i.oĩ loco & tpe. id telũ.i.id uerbũ reprehensoriũ erit acerrimũ.s.cui resistere neq̃/as: cũ nõ possis inficias ire quin uerũ sit: & si uerum est. nullus erit locus: nullumq; tps inertiæ & ignauiæ. Nũc redit ad aliam partẽ eplæ Trebatianæ: scripserat enim Trebatĩ gratũ sibi fore: si Cicero familiaritatem cum

Philoctetes.

Rabulæ.

Cnæo Octauio contraheret.ad qd Cicero more suo iocans dicit.Si ego cœnitarẽ.i.essem eius consuetudinis:ut cœnarẽ frequẽter:foris.i.extra domũ meã:non defuissem.s.incœna:Cnæo.Octauio familiari tuo:cui tamen dixi.s.satis superbe & cõtumeliose:cũ inuitaret me.s.ad cœnã:aliquoties.i.aliquãtulum frequẽter:oro te.i.quæso dic mihi:qs es tu?scilicet ut apud te cœnẽ.Sed me hercule extra iocũ sup.loquor:aut dẽpto ioco quo uti nescit ipse est homo bellus.i.aliq̃tulũ bon' & lepidus:uellẽ adduxisses eũ tecũ.s.in expeditionẽ:ut te oblectet.q.d.mihi eũ uol uptatẽ afferre neqt.Fac sciam plane.i.oĩno quid agatis.s.uos oẽs:Cælar:tu & reliquus exercitus & ecqd.i.anne:uenturi sitis hac hyeme in Italiam Balbus confirmauit mihi.i.firmiter asseruit:te futurũ diuitẽ ego uidero.i.disq̃siuero:hoc est disquirã:aut permitte ut disquirã postea:utrũ.s.Balbus locutus sit te diuitẽ futurũ more Romano.i.quo Romani aliquẽ diuitẽ cẽsent:utpote te futurũ bene.i.multũ nũmatũ.i.nũmis abundantẽ:an quo mõ Stoici dicũt oẽis eẽ diuites/q possunt frui cælo & terra.i.hac uita in q̃ uescimur & aura æthea/& terra crescẽtibus.aut q̃cũq̃ cõtingunt & in hac uita q̃ p terrã significat:& futura q̃ per cælũ:si mõ dixero.Stroicos cognouisse uitã hominũ in cælo futurã.Sup.hoies aut nuncii:qui ueniũt istinc.i.e Gallia ubi tu es: accusant.i.arguũt & reprehendũt superbiã tuã:q negent te respondere.i.qa dicunt te nõ respondere percũctãtibus.i.te sciendi cã aliqd interrogantibus.Sed tamen est qd.i.propter qd gaudeas:enim.i.quia constat.i.sine cõtrouersia tenetur inter omneis:neminem esse peritionem iuris te uno.i.solo.Samarobrinæ.i.in ea urbe ri tanniæ:per q uam totam insulam intelligit.

Scũdũ stoicos diues.

Vale.

QX tuis literis &c.Laudat Cicero q trebatius ex psilio Quinti fratris sui gallis placeat:monetq ut utilitati suæ consulat & utatur cõmoditati tpis:&Cæsaris:cui eum diligenter cõmendat.Ordo aũt est.Ego &.i.simul egi ex literis tuis.i.postq̃ legi lras tuas ex iis quæ in lris tuis erãt:gratias. Quito fratri.s.meo/est enim Cicerois frater:& possum collaudare te aliqñ.i.tãdẽ:q uideris iã cõstitisse in sentẽtia certa.i.pposito firmo. Nam ego cõmouebar uehemẽter.lris primorum mensium.i. quas primis mẽsibus postq̃ hinc pfectus eras ad nos dedisti: q uidebare mihi interdũ:dixerim.i.liceat mihi id dixisse:pace tua.s.salua:leuis.i. mobilis &inconstans:in desyderio urbis.s.Romæ: & urbanitatis.i.urbanæ uitæ & politiæ Romanæ:& uidebare interdũ ĩpiger.i.acer & strenuus:iterdum timidus in labore militari:& ita inconstans ac leuis fuit:aũt.i.sed uidebare ẽt sæpe subimpudens.i.aliquãtulũ licet nõ plane impudens:quia ea que non debebat petebat:ut supra patuit tribunatus cõmoda sine labore militiæ:quod.s.esse impudentem est alienissimum a te.i.a consuetis moribus tuis.Probat impudentẽ fuisse.enim i.qa:tu properabas pecunia.s.ex stipendio assignata ablata: pperare domũ sic tanq̃ attulisses ad imperatorem.s.Cæsarem:syngrapham.i.cedulã ex pactiõe cõscriptã:in qua obligatus esset Cæsari eam afferenti statim pecuniã numerare et non sup.attulisses epistolam.s.cõmendatiuam:qua te illi cõmendauerã:ut in militia te humaniter tractaret:non ut nõ recepta pecunia statim abires.Nec ueniebat tibi in mentem eosipsos qui uenissent Alexandrinam.i. in eam urbẽ ubi scripti fuerant milites: cum syngraphis.i.scriptis obligatoriis nullũ potuisse adhuc auferre nummũ. Ego si ducerẽ rõnem.i. haberem respectũ:cõmodi mei:uellem maxime te esse mecũ non em̃ afficiebar mediocri uel uoluptate ex cõsuetudine.i.cõ

Cicero Trebatio.S.D.

EX tuis literis &Qu.fratri gratias egi: & te aliqñ collaudare possum: q iã uideris certa in snia cõstitisse.Nã primorũ mensiũ literis uehemẽter cõmouebar:q mihi iterdum pace tua dixeri leuis ĩ urbis:urbãitatisq desyderio:iterdũ ĩpiger timidus in laborare militari sæpe aũt ẽt:qd a te alienissimũ est:subimpudẽs uidebare.tanq̃ enim syngraphã ad imperatorẽ:nõ epl'am attulisses:sic pecunia ablata domũ redire pperabas.Nec tibi in mentẽ uẽiebat eos ipsos: q cũ syngraphis uenissent Alexandriã: nullum adhuc nũmũ auferre potuisse.Ego si mei cõmodi rõnẽ ducerem:te mecũ esse maxime uellẽ. Non em̃ mediocri afficiebar uel uoluptate ex cõsuetudine nostra: uel utilitate ex consilio:atq opera tua.Sed cũ te ex adulescentia tua in amicitiã:& fidẽ meam cõtulisses:sempet te nõ mõ tuendũ mihi: sed ẽt augendum atq ornãdũ putaui.Itaq quoad opinatus sum me in prouinciã exiturum q̃ ad te ultro attulerim:meminisse te credo. Postea q̃ mea mutata ratio est cũ uidere me a Cæsare honorificentissime tractari:& unice diligi: hominisq liberalitatẽ incredibilẽ & singularẽ fidem nossem: sic ei te cõmendaui:& tradidi:ut grauissime diligentissime/q potui:qd ille ita & accepit:& mihi sæpe literis significauit:& tibi uerbis & re ostendit:mea cõmendatione sese ualde esse cõmotũ.Hunc tibi uirũ nactus si me/aut sapere aliqd aut uelle tua cã putas:ne dimiseris:& si q̃ te forte res aliqñ offenderit:cũ illę aut occupatiõe:aut difficultate tardior tibi erit uisus pferto & ultima expe

ctato:q̃ ego tibi & iucunda:& honesta pstabo.Pluribꝰ te hortari nõ debeo:tantũ moneo:neq amicitiæ cõfirmãdæ clarissimi:ac liberalissimi uiri:neq uberioris puinciæ:neq ætatis idoneũ tps hoc si amiseris:te eẽ nullum unq̃ reperturũ.Hoc quẽadmodũ uos scribere soletis in uestris libris:idẽ.Qu.Cornelio uidebatur:In britanniam te nõ esse profectum:uehementer gaudeo: q & labore caruisti:& ego te de rebus illis non audiebã. Vbi sis hyematurus:&qua spe:aut conditione perscribas ad me uelim. Vale.

conuersatione & cõione nostra uel utilitate ex consilio.s.tuo:& opera tua.i.labore & industria.Sed cũ cõtulisses te ex.i.ab adulescẽtia tua:in amicitiã &fide meã:ego putaui te: semp non mõ tuendũ.i.ptegendum mihi.i. ame:sed ẽt augẽdum atq ornandũ.s.honoribus & diuitiis.Itaq.i.&ita quoad.i.q̃diu/opinatus sum me exiturum in prouinciã: credo te meminisse quæ attulerim ultro.i.non rogatus/ad te.q.d.promisi te mihi legatũ aut quæstorem fore. Posteaq̃ mea ratio i.ꝓditio est ĩmutata:qa prouincia nõ erat mihi commissa:cũ uidere me tractari honorificentissime a Cæsare:&diligi unice.i.singulariter:ut parentes unicum diligunt filium: & nossem i.cognoscerem:liberalitatem hoĩs.s.Cæsaris:& incredibilem & singularem fidem.i.fidelitatem: in amicitia cõseruanda aut pollicitis exequendis:ego cõmendaui & tradidi.i.fidei cõmisi:ei.s.Cæsari te sic:ut potui grauissime & diligentissime:quod.i.quã cõmendationem meã ille.s.Cæsar/&.i.simul:accœpit ita.s. grauissime & diligentissime a me factam:& significauit.i.indicauit mihi sæpe literis.s.suis:& ostendit tibi uerbis & re:sese esse ualde cõmotum.i.affectũ erga te:cõmendatione mea.Tu nactus.i adeptus:hũc.i.talẽ uirum ne dimiseris.i.caue dimittas:si tu putas me aut sapere aliqd/aut uelle aliquid cã tua.i.pro utilitate tua:: Videt hoc loco aut copulatiue debere accipi:nam alterum non sufficeret.Si enim maxime saperet Cicero:& non bene uellet Trebatio:stultus esset si illi acquiesceret: & contra/si optime uellet nec quicq̃ saperet:non esset illius consilio stãdũ Et siqua.i.aliqua res:offenderit.i.læserit/& displicentia affecerit forte aliquãdo te.s.apud Cæsarem: cum ille s.Cæsar erit uisus tibi tardior.s.ad uota tua pficiẽda:aut occupatione.s.sua aut difficultate.s.rei quã petieris:pferto.i.ad finem usq ferto:& expectato ultimo.i.exitum rei:quæ.s.ultimi: ego præstabo.i. efficiam aut exhibebo:tibi iucunda & honesta.Ego non debeo hortari te:pluribus.s.uerbis:tm̃.i.dumtaxat moneo.s.te:tempus sup.nullum esse aut fore magis idoneum.i.aptum:neq amicitiæ uiri clarissimi ac liberalissimi: uidelicet Cæsaris:confirmandæ.i.stabiliendæ:neq puinciæ uberioris.i.pinguioris in qua tibi posset consulere:neq ætatis:cũ sis in ea ætate in qua & labores obire et gratiam pmereri facillime possis.Si tu amiseris hoc.s. tempus.i.hanc oportunitatem et occasionem:quia Fronte capillata posthac occasio calua est sup.moneo te:te nullum reperturum esse unq̃.s.aliud tempus tantæ cõmoditatis.Hoc idem.s.quod te moneo: uidebatur Quinto Cornelio: uiro prudenti et tibi amico:quod sup.per eius authoritatem confirmo:quẽadmodum:uos.s. iurisconsulti:soletis scribere in libris.i.instrumentis uestris:dum opiniones uestras confirmatis opinionibus aliorum iurisconsultorum subscribentium uobis.Ego gaudeo uehementer:et tamen prius risit: te non esse profectum in Britãniam:superius tamen iocando dixit eum Philoctetem/ob talẽ deambulationem:q:et idest simul:caruisti labore.Et ego si illic esses:non audiam te de rebus illis.quas illic agas.Velim sup.ut: perscribas.i. ad perfectum et plene scribas ad me ubi sis hyematurus.i. hyemem in hibernis transacturus:et qua spe aut cõditione idest quã conditionem tibi Cæsar obtulerit:de qua speres. Vale.

M.Cicero Trebatio.S.D.

ACcœpi a te aliquot epl'as uno tẽpore: quas tu diuersis tpibus dederas:in qbus me cætera delectarunt.Significabãt em̃ te istã militiã iã firmo aĩo ferre:& esse fortẽ uirũ:& cõstantẽ:q̃ ego paulisper a te ita desyderaui:nõ ut ibecillitate animi tui: sed magis ut desyderio nostri te æstuare putarẽ. Quare pge ut cœpisti:forti aĩo istã tolera militiã.Multa mihi assequere:ego enim renouabo cõmẽdationẽ: sed tpe. Sic habeto nõ tibi maiori esse curæ ut iste tuus a me discessus fructuosissimus tibi sit q̃ mihi. Itaq qñ uestræ cautiones infirmæ sunt græculã tibi misi cautionẽ chirographi mei.Tu me uelim de rõne Gallici belli cer/

ACcœpi a te &c.Aegre tulerat Cicero q Trebatius significarat se inuitum esse in puincia/qd cum accœpisset: scripsit multas epistolas Ciceroni significans se fortiter militiã ferre:&libenter cũ Cæsare eẽ.Quod Cicero nunc sibi placere dicit:iocose: tũ more suo cũ eo agens Ordo est.Ego accœpi a te uno tpe aliquot epl'as:q̃s tu dederas.i. miseras ad me:aut dederas tabellariis diuersis tpibus:in qbus cætera.i. præter q̃ q non essent suo tpe platæ:placebant mihi. Significabãt enĩ te ferre iam aĩo firmo istã militiã.s.sub Cæsare:& eẽ uirũ fortẽ & pstantẽ quæ.s.duo iam dicta:ego desyderaui paulisper.i. p parũ tẽporis:ita:ut nõ putarẽ te æstuare imbecillitate animi tui.i.pusillanimitate: sed magis putarem te æstuare idest ardere desyderio nostri.Quare perge.i.procede &perage icœptũ ut cœpisti:et sup.tolera istã militiã

aio fortitu: crede mihi: assequere multa. s. cõmoda per eã: ego eñ renouabo cõmẽdationẽ. s. tui apud Cæsarem sed tpe. i. tẽpestiue. Habeto sic. i. firmiter tibi pſuade nõ esse tibi maiori curæ q̃ mihi: ut iste discessus tuus a me: sit tibi fructuosissimus. i. utilissimus. Ita q̃ quãdo. i. quãdo qdẽ: cautiones uestræ. i. q̃s uos milites facitis impatori uestro de militia pferẽda: sunt ifirmæ. i. parũ creditæ apud ĩperatorẽ: mihi tibi: quã Cæsari dares: cautionẽ græculã. i. moræ græco/nõ lfis: ut Hubertinus ĩterp̃tat̃ scriptam: hoc est q̃ p te me et mea obligo. Nã græci nulli solẽt adhibere fidem: nec qcq̃ uẽdere nisi pſenti pecũia: qua q qd emunt dicũt se apud Comicos græca fide mercari: chirographi mei. i. obligatorii manu mea scripti. Ego ueli sup. ut: tu facias me certiorẽ/de rõne. i. forma et conditione belli gallici. Ego eñ habeo fidẽ maximã. i. maxime credo. cuiq̃ ignauissimo. i. nihil ualẽti ad rem bellicã. Sed ut redeam ad epistolas tuas: cætera sup. scripsisti aut scripta sunt: belle i. bene et decẽter: illud miror. s. q̃ plures uno exẽplo scriptas ad me dedisti literas. Quis eñ q scribit sua manu et non dictat q̃ alii excipiant et scribant: solet dare plures. s. epistolas aut literas: eodem exemplo. i. eiisdem uerbis & forma scriptas. q. d. nemo: accidit tamen aliquando dum tabellarii incerti sunt. Nam sup. q̃ scripsisti: in palimpsesto. i. in iterum raso: sine tabella siue chartula aut mẽbranula: equidem. t. ego certe: laudo parsimoniam tuam: qui noluisti tabellas nouas perdere dando eas ad me: & ita tacite notat Trebatium auaritie. Sane ψαω psao rado significat: inde ψεστος: res ut tabella aut alia rasa. & παλιν iterũ significat: Vnde palimsestes res iterum rasa. Sed miror quid fuit in illa chartula scilicet rasa: quod malueris delere q̃ scribere huc idest ad nos. nisi forte malueris delere: formulas tuas idest regulas iuris aut formas instrumentorum conficiendorum. Non enim puto te delere epistolas meas radendo scilicet membranas in quibus scribo: ut reponas idest iterum in eiisdem scribas tuas scilicet epistolas. An significas hoc: nihil fieri scilicet lucrosum tibi in exercitu: te frigere idest ociosum esse: nec quidem idest & nõ saltem suppeditare idest subministrare tibi chartam: aut si est suppeditari lege: ne quidem idest non saltem chartam suppeditari idest subministrari tibi ad scribẽdum. Iam ista culpa scilicet qua te tam pudenter taxo/est tua: qui extuleris idest extra urbem tuleris tecum & non reliqueris hic nobiscum uerecundiam. Ego cõmendabo te Balbo more Romano idest ingenue & fideliter ut Romanum decet: cum idest quando sup. Balbus proficiscetur. i. istinc discedet ad nos. Tu si interuallum idest intercapedo & intermissio literarum mearum erit longius. i. diuturnior: ne sis admiratus: eram eñ abfuturus scilicet domo mense aprili. Ego scripsi has literas in Pontino. idest agro illo in sinu cumano: cum diuertissem idest causa hospitii a uia me uertissem ad uillam idest domum in agro sitam. Metrilii Philomenis: uiri sic dicti & utriq̃ noti: ex qua scilicet uilla: ego audieram iam strepitum clientum meorum idest hominum liberorum me colentium ut illis patrocinium præstarem: quos quidem clientes tu conciliasti idest comparasti mihi: eo q̃ pro eis Cicero Trebatium consulere solebat. Nam constabat idest manifestum & in confesso erat: maximam uim idest multitudinem: ranũcularum. i. paruulorum hominum rustice simul loquẽtium: in morem ranarum: cõmosse. i. commouisse se Vlubris. i. in eo oppidulo inculto: causa honoris mei. i. ut me honorifice acciperent. Cura ut ualeas. Scriptum sup. de pontino. i. de eo loco. Sexto Idus Aprilis.

Epistolam &c. Mandarat. Trebatius epistolam quãdam quã ad Ciceronẽ scripserat ab eo lacerari/qd̃ se Cicero fecisse dicit: cum nullam agnosceret causam cur rescidi deberet: suspicãs Forte aliam misisse quæ ad se non sit perlata. Ordo est. Ego conscidi i. dilaceraui ĩnocẽter. i. sine culpa mea ac æpistolæ: nisi sit legẽdũ ĩnocẽtẽ. i. rem sic meritã. Ipsa enim nihil habebat. i. scriptũ cõtinebat tiorẽ facias. Ego enim ignauissimo cuiq̃ maximã fidẽ habeo. Sed ut ad epl̃as tuas redeã: cætera belle: illud miror: quis solet eodẽ exẽplo plureis dare: q̃ sua manu scribit. Nã in Palipsesto laudo eqdẽ pſimoniã: sed miror: qd ĩ illa chartula fuerit: qd̃ delere malueris: q̃ huc scribere: nisi forte tuas formulas: nõ eñ puto te meas epl̃as delere: ut reponas tuas: An hoc significas nihil fieri: frigere te: ne chartã qdẽ tibi suppeditari? Iam ista culpa est: q̃ uerecũdiã tecũ extuleris: & nõ hic nobiscũ reliq̃ris. Ego te Balbo cũ ad nos pficiscet̃: more Romão cõmẽbado. Tu si ĩteruallũ longius erit mearũ literarũ: ne sis admiratus: erã eñ abfuturus mẽse Aprili Has literas scripsi in Pontino cũ ad uillã Metrilii Philomenis diuertissem: ex q̃ iam audierã fremitum clientum meorum: quos quidem tu mihi conciliasti. Nam ulubris honoris mei causa uim maximam ranunculorum se commosse constabat. Cura ut ualeas. vi. Idus. Apriles de Pontino. Vale.

M. Cicero Trebatio. S. D.

Epistolã tuam quã accepi ab L. Aruntio: cõscidi ĩnocẽter: nihil eñ habebat: qd̃ nõ uel in cõciõe recte legi posset: sed & arũtius ita te mãdasse aiebat: & tu ad scripseras. Verũ illud esto: nihil te ad me postea scripsisse dẽiror: pſertĩ tã nouis rebus. Vale.

qd̃ non posset legi recte. i. decenter & impune: uel. i. etiã in cõcione. i. concilio & cœtu totius populi: Sed &. i. et Arũtius qui eam attulit: aiebat te mandasse ita. i. ut ita facerẽ: & tu ascripseras. i. ad cætera mandata tua in fine epistolæ scripseras sup. ita: Verum esto illud. s. q̃ mandaras illam a me rescindi sine causa: & non potius aliam quã non uiderim: demiror. i. multum miror: Nam de nunc auget nunc diminuit nunc contrarium indicat te, nihil scripsisse postea ad me: præsertim: rebus tam nouis idest cum res tam nouæ contigerint.

Cicero Trebatio. S. D.

Ide q̃ti apud me sis & si iure id qdẽ nõ enim amore te uinco: uerũtñ qd̃ pñti tibi ꝓpe sub negarẽ: nõ tribuerẽ: certe id absenti nõ potui. Itaq̃ ut primũ Velia nauigare cœpi: istitui topica aristotelica cõscribere ab ipa urbe cõmonitus amantissima tui. Eũ librũ tibi misi Rhegii scriptũ q̃ plẽissime res illa scribi potuit. Sin tibi q̃dã uidebunt̃ obscuriora: cogitare debebis: nullã artẽ literis sine interp̃te & sine aliq̃ exercitatiõe pcipi posse. Nõ lõge abieris: nũ ius ciuile uestrũ ex libris cognosci põt: q̃ q̃q̃ plurimi sunt: doctorem tamen: lumẽq̃ desyderãt: q̃ q̃ tu si attentate leges: si sæpius per te oia cõseq̃re: ut certe ĩtelligas: ut uero ẽt ipsi tibi loci ꝓposita questione occurrant: exercitatiõe consequere: in qua quidem nos te continebimus: & si salui redierimus: & salua ista offenderimus. Vale. y. Kalen. Sextiles Rhegio.

Vide &c. Dicit Cicero q̃ id qd̃ fere negaret: uel certe nõ tribueret. Trebatio si pſens esset: tribuit absenti. Nã cũ uelia in quo oppido Trebati⁹ uehemẽter diligebat̃ discederet Cicero: recordatus Trebatii propter illud oppidũ: trãstulit topica Aristotelis in latinũ: qd̃ opus ad Trebatiũ missum uehementer cõmẽdat: dicitq̃ eũ nõ debere mirari si aliq̃ uidebunt̃ obscuriora: cũ in qualibet arte opus sit ĩterp̃te & doctore: ostẽdit tñ Trebatiũ posse multa cõseq̃ p se: si mõ uoluerit se exercere. Ordo est. Vide. i. cõsydera: quãti i. q̃ magnæ æstimatiõis tu sis apud me: et si. i. q̃q̃ id qdẽ sup. fit iure. i. merito tuo: nõ enim uinco te amore. i. nõ plus te amo q̃ amer a te uerũtamẽ qd̃ ꝓpe. i. quasi subnegarẽ. i. aliq̃tulũ negarẽ tibi pſenti: certe. i. saltem aut qd̃ certũ est: nõ tribuerẽ. i. nõ sponte offerrẽ: tibi pſenti: nõ potui sup. negare: aut: ut aliqui habẽt nõ dẽdere: Alii tamẽ habẽt nõ debere: sed nõ placet: tibi absenti id. Itaq̃ ut primũ i, cũ primũ aut ubi primũ. i. statim postq̃/cœpi nauigare. i. discedere nauigãdo: uelia. i. ab eo oppido in quo Trebati⁹: ut dictũ est: multum diligebat̃: istitui cõscribere. s. latino sermone/topica aristotelica. i. libros Aristotelis philosophi nobilissimi de topis locis argumentationũ: ꝑm onitus ab ipsa urbe amantissima tui. Ego misi tibi eum librum. s. topicorum a me tralatorum/scriptum. Rhegii. i. in eo oppido q̃. i. q̃tum potuit illa res scribi plenissime. Sin. i. sed si/quædam uidebuntur sup. in eo obscuriora scilicet ad intelligendum prima lectione: tu debebis cogitare: nullam artem posse percipi literis. i. ex scripto sine interprete & sine aliqua exercitatione. Non abieris longe. s. a professione tua: ad confirmandum qd̃ dixi exemplo. Nũ. i. nunquid ius ciuile uestrum. i. qd̃ uos iurisconsulti profitemini: potest cognosci. i. perfecte disci ex libris. q. d. scio q̃ nequaq̃: unde addit: qui. s. libri/q̃q̃ sunt plurimi: tamen desyderant doctorem & lumen. i. eluci/dationem. Quãq̃. i. tametsi tu: si leges. s. librum topicorum attente. i. cum accuratione & diligentia: & sup. si leges sæpius: quia qd̃ prima lectione capere non possumus. iterata lectione: non raro consequimur: tu consequere. i. obtinebis per te. i. sine interprete aut doctore/certe/ut intelligas omnia/quia perspicacissimo erat ingenio & ex legali scientia ad topica uiam muniuerat: uero. i. sed: ut etiam quæstione proposita. s. postq̃ quæstio ac materia aliqua fuerit tibi proposita: ipsi loci occurrant tibi/sic ut eis statim uti possis: consequere sup. id exercitatione scilicet sola in qua quidem scilicet exercitatione/nos continebimus te: quia quãdo aderis: quotidie te exercebimus/& quæstiones tibi proponemus ad quos locos congruos applices: si & idest simul redierimus. s. Romam/salui/& offenderimus. i. quasi præter spem inuenerimus/ista. s. quæ sunt ubi nunc es. i. res urbanas/salua. i. nõ corrupta nec occupata bello ciuili/qd̃ iam tũc instare formidabat. Iam enim Trebatius a Gallia redierat: & Romæ agebat/ut sequentes etiam epistolæ indicabunt. Vale Rhegio. i. ex eo oppido: Scribit autẽ Cicero fere locum e quo non in quo: & ita in ablatiuo: quinto calen. Sextiles.

Cicero Trebatio Salutem dicit.

Mabilior mihi Velia fuit: q̃ te ab ea sensi amari. Sed qd ego dicã te: quẽq̃s nõ amat̃? Busius mediussidius tuus ita desyderabat̃: ut si eẽt unus e nobis. Sed ego te non rep̃hendo qui illum ad ædificationem tuam traduxeris: q̃ q̃ enim Velia nõ est uilior: q̃ Lupcal: tamẽ istuc malo q̃ hæc omnia. Tu si me audi

Hmabilior: &c. Laudat uelia urbem lucaniæ in qua. Trebati⁹ domũ amœnam habebat: eo ut uidetur animo: ne Trebati⁹ eam uendat. Ordo est. Velia scilicet urbs & portus. Vnde ænei. vi. portusq̃ require uelinos: fuit mihi amabilior idest magis amabilis q̃ sensi te amari ab ea idest ab eius ĩcolis. Sed quid ego dicam te scilicet amari ab ea: quem quis non amat̃? q. d. nemo & ita non esse mirum si ab ea amatur. Eu-

es/quē soles:has paternas possessiones tenebis:nescio qd eñ Velieses uerebant̄:neq; Alecē nobilē amnē re/ linqs:nec Papirianā domū deseres q̄q̄ illa qdē habet locū:a quo ēt aduenæ teneri solēt:quē tñ si excideris: multū ꝓspexeris. Sed ī primis oportunum uidet̄ his ꝑ/ sertim tpibus habere ꝓfugiū primū eorū urbē:qb⁹ charus sis:deide ēt tuā domū: tuosq; agros: eaq; remoto/ salubri/amœnoq; loco/idq; ēt mea interesse mi Treba ti arbitror. Sed ualebis: meaq; negocia uidebis: meq; Diis iuuantibus ante brumam expectabis. Ego a Sex. Fabio Niconis discipulo librum abstuli Νικωνοσ περι πολυφαγιασ O medicum suauem meq; docilē ad hanc disciplinā. Sed Bassus noster me de hoc libro celauit: te qdem non uidetur. Ventus increbrescit: cura ut ua/ leas. xiii. Kalē. Sextiles Velia.

sius aut:ut alii legūt:Ruffius tuus mediusfi/ dius.i.ita me hercules iouis fili⁹ amet:aut de us fidei:ut uere dico:desyderabat̄ ita ut si eēt un⁹ e nobis.s.q illic possessiões habem⁹. Sed ego nō repheñdo te:q traduxeris illū.s. Bu siū aut Ruffiū ad ædificationē tuā:eñ.i.qa:q̄ q̄ uelia nō ē uilior q̄ lupcal.i. locus ille Ro mæ sub palatino monte:tñ ego malo istuc.s. istud ipm lupcal:q̄ hæc oia.s.q̄ ueliæ sunt: & ita nō rephēdit q ad illius ædificationē tradu xerit Busiū. Tu si audies me.i. si obedies mi hi:quē soles.s.audire:tenebis.i.nō uēdes has possessiões p̄rnas.i.a p̄re obtētas:qd sup. scri bo:eī.i.qa: Velieses uerebāt nescio qd.s.qd audierit te uelle alienare:neq; relinques ale cē ab alex alecis ut Strabo legit.aut alecē ab ales ut Theocritus amnē nobilē iuxta domū tuā:nec deseres domū Papirianā.i.q olim Pa pyrii fuit:q̄q̄ illa.s.domus qdē.i.certe: habet locum:a quo aduenæ solent teneri.i.imora/ ri delectatione capti:aut insidiis:quē.s. locū: aut piculosum aut delectabilē:si excideris.i. dirueris:prospexeris.i.porro inspexeris e do mo tua multum:aut consuleris utilitati tuæ:si periculum dempseris Sed uidetur oportunum in primis.i.preci pue/presertim his temporibus:periculosis aut propter seditiones aut propter pestes: habere profugium.i.lo/ cum ad quem confugias:primum urbem eorum quibus sis charus:deinde etiam domum tuam: & agros tuos: habere ea:loco remoto.s.a strepitu populari aut ab urbe:salubri &amœno:&arbitror o mi Trebati id.s.te te/ nere eas possessiones:interesse.i.in re & utilitate esse:etiam mea:ut scilicet tecum habeā confugium. Sed tu ua lebis:& uidebis mea negocia:& expectabis me ante Brumā.i.solstitium hyemale quo dies sunt breuissimi diis iuuantibus.s.me sine quo adiecto quicq; de se polliceri turpe sit Christiano homini: cum ethnicus id adiiciat. Ego abstuli a Sexto Fabio discipulo Niconis librum niconos.i.Niconis:peri.i.de polyphagras.i. multa come/ stione. O modicam.s.Niconem suauē:& me docilem ad hanc disciplinam.s.multæ comestionis:quo dicto po/ tius Trebatium taxat q̄ se. Sed Bassus noster.s.amicus celauit me de hoc libro.i.nullam mihi mentionem fecit quidem.i.certe non uidetur sup.celasse te:de hoc libro.q.d.tu eius disciplinam ægregie calles. Ventus.s.auster aut alius uē tri cibis onusto perniciosus:increbescit.i.fit crebrior:cura ut Valeas. Velia.i. ex ea urbe. XIII. Ca/ lendas Sextilis.i.quæ nunc augusti sunt.

M. Cicero Trebatio. S.D.

Silii causam te docui:id postea fuit apud me cū ei dicerē tibi uideri sponsionē illā nos si/ ne periculo facere posse:si bonorum Turpil liæ possessionē Cæpio ꝓtor ex edicto suo mihi dedit ne gare aiebat Seruiū:tabulas testi eē eas q̄s īstituisset is:q factionē testi nō habuerit:hoc idē Offiliū diceret tecū se locutū negabat:meq; rogauit:ut se & cām suam tibi cōmendarem. Nec uir melior mi Testa:nec mihi ami/ cior. P. Silio quisq; est:te tamen excepto. Gratissimum igitur mihi feceris si ad eum ultro ueneris:eiq; pollici/ tus fueris:sed si me amas:q̄primum. Hoc te uehemen/ ter etiam atq; etiam rogo. Vale.

Silii cām &c. Cōmēdat Silii amici cōmu nis cām Trebatio dicens. Ego docui te cām Silii.i.qd iuris habēret. Is.s.Sili⁹ fuit po stea apud me:cū dicerem ei:uideri tibi.i.q ui deretur tibi nos posse facere illā sponsionē. s.quā uolebat facere:sine periculo: si Cæpio ꝓtor dedit mihi ex edicto suo bonorū posses sionē:q iuris est:cū possessio bonorum sit fa cti:unde ꝓposui genitiuū bonorū: Turpiliæ s.mulieris testantis.aiebat.s.Silius Seruium s.Sulpitiū iuris peritissimū negare/eas tabu las esse testamēti.i.habere uim legitimæ le/ gatiōis:quas is ⁹instituisset q nō habuerit fa ctionem.i.ius faciendi testamēti: & aiebat.s. Offilium.i. iurisperitū: dicere hoc negabat se locutum sup.esse tecum:& rogauit me: ut cōmendarem tibi se & causam suam: Nec o mi testa.s. Trebati:quisq; est melior uir nec amicior mihi Silio:te tamen excepto. Fece/ ris igit̄ mihi gratissimū: si ueneris ultro.i. non requisitus ab eo ad eum: & pollicitus fueris ei:sup.operam aut consiliū tuum:sed q̄primum idest statim si amas me: ego rogo uehementer etiam atq; etiam hoc. Vale.

Cicero Trebatio. S.D.

Illuseras heri inter scyphos:q dixerā cōtro uersiā esse posset ne hæres qd̄ furtū antea fa ctū eēt:recte furti agere. Itaq; etsi domū bñ potus:seroq; redierā:tñ id caput ubi hæc cōtrouersia ē: notaui:& descriptū tibi misi:ut scires id:qd̄ tu neminē sensisse dicebas. Sex. Heliū. M. Manilium. M. Brutum sensisse. Ego tñ Scæuolæ:& Testæ assentior. Vale.

Illuseras &c. Cū cœnasset Cicero apud Trebatiū ꝓposuerat ei hoc dubiū:utrū q eēt istitut⁹ hæres ab aliquo haberet actionē furti qd̄ fuisset factū anteq̄ ipse eēt i stitut⁹ hæres:ad qd̄ Trebati⁹ negatiue rñdit addiditq; neminē iurisc̄ōsultorū id sentire: ꝯtra cuius opinionē affert nūc cicero snīas q̄ rūdā iurisc̄ōsultorū. Ordo est. Illuseras.i.irri seras heri iter scyphos.i.pocula:hoc est iter potādū:q dixerā eē ꝯtrouersiā.i. rē dubiā & ad utrāq; ꝑtē: ꝓbabilē:ne.i. an hæres posset agere recte furti.i.aliquē furti accusare in iu dicio:qd̄ furtū eēt factū antea.s.q̄ hæres institutus esset. Itaq; etsi redierā domū bene.i. multū potus.i.potu op/ pletus:& sero.i.tarde:quando notaui id caput ubi hæc controuersia.i. disputatio:& misi tibi descriptum:ut sci/ res Sextum Helium. Marcum Manilium: Marcum Brutum sensisse id qd̄ tu dicebas neminem sensisse. Ego ta me assentior Scæuolæ & Testæ.i. Trebatio:quia contra sentiunt. Vale.

M.C.M Fabio Gallo. S.D.

Tantū ex Arpinati:uenerā:cū mihi a te literæ red ditæ sunt:ab eodēq; accœpi Auiani literas in q/ bus hoc erat liberalissimū: nomina se facturum cū ue nisset:q̄ ego uellē die. Fac quæso:q ego sum:esse te:est ne aut tui pudoris aut nostri primum rogare de die: deide plus ānua postulare. Sed eēnt mi Galle oīa faci lia:si & ea mercatus esses:q̄ ego desyderabā:& ad eam sūmā:quā uolueram. Attñ ista ipsa:q̄ te emisse scribis: nō solū rata mihi erūt:sed ēt grata. Plāe.n. itelligo te nō mō studio:sed ēt amore usum:q̄ te delectāt hoiem: ut ego semp iudicaui in oī iudicio elegātissimū:q̄q̄ me digna putaris coemisse. Sed uelī mā eas Damasippus ī snīa:ꝓrsus enī ex istis ēptiōibus nullā desydero:tu aūt ignarus īstituti mei q̄ti ego genus oīno signorū oīm nō æstimo:tanti ista quattuor. aut quinq; sumpsisti. Bac/ chas istas cum musis Metelli comparas: quid simile?

Tantū &c. Cū īstituisset Cicero ornare bibliothecam suā imaginib⁹ mādarat Fabio Gallo amico suo ut eas sibi emeret. il le uero emit Bacchas hoc est baccharū bac/ chi sacerdotularū imagines/q̄s Cicero osten dit ꝓfessiōi suæ nō cōuenire: qa poti⁹ cōue/ niāt iis:q uino & ebrietate oblectant̄. Dein/ de dicit se uelle exornare porticum picturis. Postremo quia Gallus erat empturus domū iuxta Ciceronis ædes:ostēdit q̄tū operā dede rit ut id fieret:deinde q̄ gratū si futurū sit q; eā domū gallus habeat. Ordo est. Ego tñ.i. solūmō uenerā ex arpinati.s.agro:cū lr̄æ red ditæ sūt mihi a te.s missæ:& accœpi ab eodē s.tabellario lr̄as Auianas:in qb⁹ hoc erat li/ beralissimū se facturū nomia.i. debitores in scriptis nominibus eorum in libro debitorū aut debita:hoc est se crediturum mihi pecu/ niā:cū.i.postq̄ uenisset:q̄ die ego uellē. Quæ so fac.i.finge te esse sup.eū q ego sum:est ne pudoris tui aut nosci primū rogare de die.i. ut credat̄ nobis usq; ad certū diē: Deide po/ stulare sup.diē.i.dilationē.plus.i.longiorem ānua.s.die.i.q̄ post ānū ueneris. Sed o mi Gal le oīa eēnt facilia:si &.i.si l mercatus esses ea s.signa:q̄ ego desyderabā:& ad eā sūmā quā uoluerā.q.d.se eā posse ꝓsenti pecūia soluere. Attñ.i.licet alia q̄ desyderabā emeris:tamen ista ipsa:q̄ scribis te emisse/erūt mihi nō solū rata.i.approbata.q.d.nolim rescindere qd̄ per te factū est:sed ēt grata.i.utilia & acce pta. Intelligo enī plane te usum nō mō.i.nō solū studio.i.diligēti mihi obsequēti conatu:sed ēt amore: emisse q̄ delectant te/hoiem:ut ego iudicaui semp:elegantissimū.i.curiosissimū &politissimū in oī iudicio:quæq;.i:& q̄/putaris pro putaueris:digna me.i.statu meo & dignitate mea. Sed uelim sup.ut: Damasippus qui eadem si/ gna redimere aut recipere si Ciceroni non placerent/promisit:maneat in sententia.i.proposito. Ego enim nul lam prorsus.i.omnino desydero ex omnibus istis emptionibus.i.ex omnibus que emisti mihi:tum autem igna rus instituti.i.moris & propositi mei:quia tu sumpsisti.i.accœpisti mihi persoluenda certa die:ista quatuor aut quinq; sup.signa:tanti idest tam caro pretio:q̄ti.i:q̄ magno pretio ego non æstimo.i.appretior omnino: genus omnium signorum. Tu comparas istas.s.quas emisisti. Bacchas.i.imagines bacchi sacerdotum & cōparas sup. eas musis metelli.i.imagines aut signa musarum quæ metellus comparauerat sibi. Quid simile sup.est inter ipsas.q.d.nihil:quod & sequētibus probat.

Primum ipsas ego musas nunq̄ tanti putassem atq; id fecissem musis omnibus approbantibus:sed tamē erat

Primum ergo nunq̄ putassem ipsas musas i.musarum imagines.s.quāti emisti Bacchas longe uiliores:atq; fecissem:id omnibus mu sis approbātibus cum scilicet uerum sit. sed

tamen ſup.habere muſas:erat aptum biblio
thecæ:&cõgruẽs ſtudiis noſtris.Vero ꝓ ſed:
ubi eſt locus Bacchis.i. ſacerdotibus Bacchi
apud me.q.d.nuſq̃.At.i.ſed ſup.Bacchæ ſũt
pulchellæ.i.aliquãtulum pulchræ.Ego noui
optie/& uidi ſup.eas ſæpe:ſi ꝓbaſſem.ſ.em/
ptionẽ/mãdaſſem tibi noſatim.i.ꝓ ꝓpria no
mina ſigna nota mihi.Ego em̃ ſoleo emere
ea ſigna:q̃ exornẽt mihi locũ i palæſtra.i.ex
ercitorio meo:hoc eſt in bibliotheca mea:ad
ſi.litudinẽ gymnaſiorũ.i.locorũ exercitatio/
nis publicæ ſiue literariæ ſiuæ alterius.Ve/
ro.i.ſed:quo.i.ad qd aut ad quẽ uſum/ſignũ
Martis ſup.eſt aut ſit mihi authori pacis.i.
cum Mars ſit deus belli:ego aũt ſemp ama/
tor pacis.Gaudeo nullũ ſignũ Saturni ſup.
fuiſſe ĩter ea q̃ æmiſti.Ego em̃ putarem hæc
duo ſigna.ſ.Martꝭ&Saturni:attuliſſe æs alie
nũ.ſ.debitũ:aut qa Martis & Saturni plane/
tarũ ea uis eſt:aut ꝓ ꝓ bellũ cui Mars ꝑeſt pe
cũiæ ſæpe exhauriunt/& Saturn⁹ tãq̃ ſenex
& auarus æratiũ publicũ in æde ſua cõſeruet
Mallẽ aliqd̃ ſup.ſignũ Mercurii.ſ. dei mer/
cationũ recõciliationũ: facũdiæ/factorũ &c.
puto ſup.ꝓ ꝓꝓ Mercuriũ poſſemus/tranſi/
gere.i.paciſci cũ Auiano fælicius.i. cũ mino
re damno.Tu habebis Trapezephoron.i.ſi
gnũ cuiuſdã ſacerdotis q cum alio ſacerdote
noſe Coſmo oĩa ſacra Mineruæ adminiſtra/
bat:authore Suida dr̃ aũt q̃ſi menſifer.i.mẽ/
a tm nũmulariorũ ferens:qd̃.ſ.ſignũ tibi de
ſtinaras.i. anĩo adiudicaueras tibi. Sinaũt.i.
ſed ſi mutaſti ſnĩam.i.ſi nõ ãplius petis: ego
habebo ſup.iꝑm. Scilicet.i.ut ſcire licet:iſta
qdẽ ſumma ſup.eſt.i.ꝑcipua ſnĩa:ne.i. certe
ego emerim libẽtius multo diuerſoriũ.i.ho
ſpitiũ aut ædes ad q̃s ab itinere me diuertam
Terracinæ.i.apud Terracinã urbẽ iuxta Cir
ceiũ:ne ſim ſemp moleſtus hoſpiti.ſ. meo:
ad quẽ freq̃nter accedere ſolebat iure hoſpi
talitatis nõ mercede apud eũ uiĉturus.Nam
tũc paucæ erãt.cauponæ murenariæ aut di/
uerſoria oĩb⁹ ꝑtio patẽtia. Ego uideo culpã
ſup.aliquã eẽ oĩno libti mei:cui mãdarã plãe
i.apte res certas:hoc ẽ ut haud cũctanter do
mũ emeret:aut res certas q̃s tu mihi emeres
itẽq̃.i.& cõſiliter uideo culpã eẽ Iunii:quem
familiarẽ Auiani.i. cũ ſit familiaris Auiani:
ego puto eẽ notũ tibi.Quædã noua ſunt iſti
tuta.i.ĩcœpta mihi exhedra.i. ĩ ſedili:aut lo
co ad ſedendum: in porticula.i.pua porticu.
Tuſculani ideſt uillæ Tuſculane dici poſſet
quædam exhedra: niſi exhedra fæmininum
ſit:ego uolebam ornare tabellis ſcilicet depictis:ea:uidelicet noua.Etenim ſiquid iſtiuſmodi generis:qd̃ ad or
natum pertinet:delectat ſup.me:pictura delectat. Sed tñ ſi iſta.ſ.ſigna q̃ emiſti/ſunt habenda mihi ideſt ſi de
bebo ea:hr̃e:uelim ſup.facias me certiorẽ ubi ſint:qũ accerſantur.i.afferantur:& quo genere uecturæ.Si enim
Damaſippus non manebit in ſnĩa:qa dicebat ſe ea uelle retinere:nos reperiemus aliquem pſeudo ideſt falſum
Damaſippum ideſt qui ea ſigna recipiet:uel.i.etiam cum iactura.i.damno rei noſtræ: quia minoris illi uende/
mus q̃

aptũ bibliothecæ ſtudiiſq̃ noſtris cõgruẽs:bacchis ue/
ro ubi ẽ apud me locus.At pulchellæ ſunt: noui optie
& ſæpe uidi noſatim tibi ſigna mihi nota mãdaſſe ſi ꝓ/
baſſẽ.Ea em̃ ſigna ego emere ſoleo q̃ ad ſimilitudinẽ
gymnaſiorũ exornẽt mihi in palæſtra locũ. Martis ue
ro ſignũ quo mihi pacis authori:gaudeo nullũ Satur/
ni ſignũ fuiſſe.Hæc em̃ duo ſigna putarẽ mihi æs alie/
nũ attuliſſe.Mercurii mallẽ aliqd̃ fuiſſet:fælicius: pu/
to:cũ Auiano trãſigere poſſemus.Quod tibi deſtiaras
Trapezephoron ſi te delectat habebis:ſinaũt ſentẽtiã
mutaſti:ego habebo.ſ.iſta qdẽ ſumma:næ ego libẽti⁹
emerim diuerſoriũ Tarracinæ ne ſemp hoſpiti mole/
ſtus:ſim oĩno liberti mei uideo eẽ culpã: cui plane res
certas mãdarã:itẽq̃ Iunii quẽ puto tibi notũ eẽ Auiani
familiarẽ.Exhedra q̃dã mihi noua ſunt iſtituta ĩ porti
cula Tuſculãi:ea uolebã tabellis ornare: etem̃ ſiqd ge
neris iſtiuſmõi me delectat.Sed tñ ſi iſta mihi ſunt ha/
benda:cerriorẽ ueli me facias:ubi ſint qñ accerſantur
quo gñe uecturæ:Si.n.Damaſippus ĩ ſnĩa manebit ali
quẽ pſeudo Damaſippũ uel cum iactura reperiemus.
Quod ad me de domo ſcribis iterũ:iã id ego ꝓficiens
mãdabã meæ Tulliæ.Ea.n.ipſa hora acceperã tuas li
teras:egerã ẽt cũ tuo Nicia ꝓ is utĩ ut ſcis familiariter
Caſſio.Vt redii aũt:prius:q̃ tuas legi has ꝓximas lite/
ras q̃ſiui de mea Tullia:qd egiſſet per licinium ſe egiſ
ſe dicebat.Sed opinor Caſſiũ uti nõ ita multũ ſorore:
eã porro negare ſe audere: cũ uir abeſſet : eſt em̃ profe
ctus in Hiſpaniam Decius:ꝓ illo & abſente & inſciẽte
migrare.Eſt mihi gratiſſimũ a tãti te æſtimatũ cõſuetu
dine uitæ uictuſq̃ noſtri:primũ ut eam domũ ſumeres
ut nõ mõ ꝓpe me:ſed plane mecũ habitare poſſes: de/
inde ut migrare tãtope feſtines:ſed ne uiuã:ſi tibi cõce
do:ut eius rei tu cupidior ſis q̃ ego ſum.Itaq̃ omnia ex
periar uideo enim quid mea interſit:quid utriuſq̃ no/
ſtrum.ſi quid egero:faciam ut ſcias.Tu& ad omnia re
ſcribes:& quando te expectem facies me: ſi tibi uidebi
tur:certiorem. Vale.

mus q̃ nobis cõſtẽt.Quod ſcribis iterũ ad me de domo.ſ.tibi emẽda aut potius cõducẽda: ego iã ꝓficiſcẽs:man
dabã id Tulliæ meæ.ſ.filiæ.Ego.n.accœperã lr̃as tuas ea ipſa hora.ſ.q̃ ꝓficiſcebar.Egerã ẽt cũ Nicia tuo.ſ.liber
to aut amico:ꝓ.i.qa is.ſ.Nicia utĩ familiariter Caſſio:ut ſcis:Aũt.i.ſed:ut.i.poſtq̃ redii:prius q̃ legi has literas
tuas ꝓximas:q̃ſiui de Tullia mea.ſ.filia:qd egiſſet.ſ.de negocio tuo:dicebat ſe egiſſe ꝑ Licinium. Sed opinor
Caſſiũ.ſ.familiarẽ Niciæ nõ uti ita multũ ſorore.ſ.ſua aut tua:Res inter eos nota nobis propterea obſcuriorẽ:
Porro.i.ſed:ea.ſ.ſoror negare.i.negabat:audere ſe:cum uir abeſſet:Decius em̃ uir.i.maritus eius profectus eſt
in Hiſpaniã:migrare.i.mutare habitationẽ:illo.ſ.uiro:& abſente & inſciente.Gratiſſimũ eſt mihi cõſuetudinẽ
uitæ uictuſq̃ noſtri:æſtimatã ſup eſſe:a te tanti.Primũ ut ſumeres eã domũ.i.tam uicinam domui meæ:ut non
modo poſſem habitare prope me:ſed plane.i.oĩno mecũ:qa frequẽter una ſint futuri:deinde ut feſtines tanto
pere migrare.i.mutare habitationẽ & ĩmigrare in eam domũ:ſed ne uiuam.i.nolim ut uiuã:ſi concedo tibi:ut
tu ſis cupidior eius rei.ſ.ut mecũ aut prope me habites:q̃ ego ſum.Itaq̃ ego expiar.i.tẽtabo oĩa.i.q̃ ad hoc con
ducere poterũt.Em̃.i.qa:ego uideo.i.cognoſco qd iterſit mea.i.q̃tũ ſit mihi utile:& qd interſit utriuſq̃ noſtrũ
i.qd utilitatis utriq̃ afferat.Ego ſiqd egero.ſ.de ea re faciã ut ſcias.Tu et.i.pariter:reſcribes ad omnia:& facies
me certiorem:ſi uidebitur.ſ.utile futurum:quando expectem.i.expectare debeam te. Vale.

M.Cicero.M.Fabio Gallo.S.D.

Moris qdẽ tui quoquo me uerti ueſtigia:uel ꝓ
xime de Tigellio pſpexi.Sẽſi em̃ ex literis tuis
ualde te laboraſſe.Amo igit̃ uolũtatẽ.Sed pauca de re
citius opinor:oli nõ oĩbus dormio.Sic ego nõ oĩb⁹ mi
Galle ſeruio.Etſi:q̃ ẽ hæc ſeruitus:oli cũ regnare exiſti
mabamur nõ tã ab ullis q̃ hoc tpe obſeruor a familia/
riſſimis Cæſaris oĩbus ꝑter iſtũ:Id ego ĩ lucris pono nõ
ferre hoĩem peſtilentiorẽ patria ſua:eũq̃ ad dictũ iã tũ
puto eẽ Calui Licinii Hippõacteo ꝑconio.At uide qd
ſuccẽſeat.Phameæ cãm ſuſceperã:iꝑius qdẽ cã erat.n.
mihi ſane familiaris:is ad me uẽit:dixitq̃ iudicem ſibi
operã dare:cõſtituiſſe eo iꝑo die:quo de.P. Seutio ĩ cõ
ſiliũ ire næceſſe erat.rñdi nullo mõ me facere poſſe quẽ
uellet aliũ diẽ ſi ſũpſiſſet:me ei nõ defuturum. Ille au/
tem q ſciret ſe nepotẽ bellum tibicinẽ habere & ſat bo/
num unctorẽ:diſceſſit a me:ut mihi uidebatur:iratior.
Habes Sardos uenaleis alium alio nequiorem.Cogno
ſti meam cauſam:& iſtius Salaconis iniquitatem.Ca/
tonem tuum mihi mitte:cupio enim legere me adhuc
non legiſſe turpe utriq̃ noſtrum eſt. Vale.

Moris&c.Conq̃rit̃ de leuitate Tigellii
Sardi cãtoris & muſici:de quo Horati⁹
lib.prĩo ſermonũ.Oĩb⁹ hoc uitiũ cãtoribus:
ĩter amicos ut nunq̃ inducant aĩos cãtare ro
gati.Iniuſſi nũq̃ deſiſtãt.Sardus habebat ille
Tigellius hoc &c.petit deĩde librũ:quẽ Gal/
lus de Catone ſcripſerat.Ordo eſt.Ego per/
ſpexi quoquo.i.quocũq̃ uerti me:qdẽ.i. cer/
te:ueſtigia amoris tui:uel.i.ẽt ꝓxime de Ti/
gellio.i.in eo qd egiſti,ꝓ me de Tigellio Sen
ſi em̃ ex literis tuis te laboraſſe uelle:Igitur
amo uolũtatẽ.ſ.tuã:licet parum effeciſti:ſed
ſup loquar pauca de re.i.de negocio qd̃ mi/
hi cũ illo ẽ:opinor citi⁹ ſup.q̃ credat cogẽdũ
qd̃ iuſtũ eſt facere. Olim nõ oĩbus dormio:
aliis placet eẽ uerbũ Ciceroĩs ut ſubaudiat̃ ꝑ
ticula ut:ſic.ut mi Galle ego olim.i. iã a mul
to tpe:nõ dormio oĩbus.i.nõ nego oĩb⁹ ope
ram meã:ſic nõ ſeruio oĩbus: qa Tigellio ſi
opera mea eguerit nõ ſeruiero.aliis uidẽtur
ut ẽt mihi uerba ſupba Tigellii: dicẽtis cũ il
li exprobatũ eẽt a Ciceroẽ: ꝓ ad cœnã inuita
tus loco cãtus dormiebat:oli nõ oĩb⁹ dormio
ut ſit:ſicut dixit ſup.Tigelli⁹:ego uelim nõ
oĩb⁹ dormio:ſic ego o mi Galle nõ oĩb⁹ ſer/
uio.Etſi.i.tãetſi:q̃.i.q̃lis eſt hæc ſeruit⁹ ſcili/
cet mea in patrocinio ꝑſtãdo.q.d nulla:quia
ego nõ obſeruabar olim quũ exiſtimabar re
gnare:eo ꝓ ex ſnĩa mea oĩa fiebãt: tã.i.tã ue
hemẽter ab ullis.ſ.cliẽtib⁹ aut ciuib⁹:q̃.i.q̃tũ
ego obſeruor.i.color &honoror nũc ab oĩbus familiariſſimis Cæſaris:ꝑter iſtũ.ſ.Tigelliũ.Ego pono id in lu/
cris aut lucrũ:nõ ferre.i.ꝓ nõ fero:aut nõ cogor ferre.i.tolerare/cũ nulla ſit mihi familiaritas cũ eo: hoĩem pe
ſtilentiorẽ patria ſua.i.q ſit peſtilentior q̃ Sardinia patria ſua:q̃ tñ peſtilẽs eſt ꝑcipue duabus reb⁹:ſolifuga ſer/
pẽte pexiguo:& hærba Sardonia q̃ ſi edulio admiſceat̃ neruos ueſcẽtib⁹ cõtrahit:& diducit ora rictu ſic ut mo
riẽtes ridere uideant̃:unde ẽ riſus Sardonicus ĩ agadio.Præterea ĩ ea ẽ uis taxi:unde mel inficit̃.Etputo eũ addi
ctũ.i.deſtinatũ iã tũ.i.iam ab eo tpe:quo mihi inimicari cœpit:ꝑconio Hypponacteo.i. carmini iãbico graui &
mordaci quali hipponax uſus eſt.Calui Licinii.i.quo calu⁹ Licini⁹ hipponactis imitator eũ ꝓſcindet. At.i.ſed:
uide.i.aĩaduerte aut ignoſce:qd.i.pp qd ſuccẽſeat.i.iraſcat̃ mihi.Ego receperã/aut ſuſceperã.ſ. ꝓtegẽdã cau/
ſam Phameæ:qdẽ.i.certe:cã ipſius ſcilicet Phameæ:erat enim mihi familiaris:ſane.i.ualde.Is.ſ. phamea uenit
ad me:dixitq̃ iudicem conſtituiſſe dare operam ſibi:eo ipſo die: quo ſcilicet die næceſſe erat ire in conſilium
de Publio Seutio ideſt propter negocium Publii Seutii:reſpondi me nullo modo poſſe facere ideſt agere cau/
ſam ipſius/& reſpondi ſi ſumpſiſſet alium diem quem uellet me non defuturum ei. Ille autem qui ideſt utpo/
te qui:ſciret te habere tibicinem ideſt canentem in tibiis:bellum.i.aliquantulum bonum:& unctorem ſcilicet
palæſtritarũ:hoc eſt aliptẽ/qd̃ uile & ſordidũ erat officium:ſat.i.ſatis bonũ.i.pitũ:utpote Tigelliũ: nepotẽ.i.q

ſibi nepos eſſet.diſceſſit a me iratior.i.aliquantulũ iratus.quaſi q minitaretur ſe expoſtulaturũ eã iniuriã eorum nepote ſuo:ut uidebat mihi.ſ.ex uultu eius.Habes Sardos.ſ.duos Phameã & Tigelliũ:uænaleis.i.facili pretio corruptibiles & quaſi ſeruilis cõditionis/alium neqorẽ alio:Valla diceret alterũ altero:niſi plures ſint q̃ duo. Tu o Galle cognouiſti cãm meã:& iniquitatẽ iſtius Salaconis.i.arrogãtis & inaniter ſupbientis: utpote de pro
Salacones. pinquitate Tigellii.Salacon em̃ uir fuit q cũ paup eẽt ſe diuitẽ ſimulabat:unde Salacones inaniter ſuperbi:& Salaconia ſuperbia dicitur authore Suida.Mitte mihi Catonẽ tuũ.i.librũ quẽ de Catone ſcripſiſti: cupio enim legere ſup.eum/quem ſup.me non legiſſe adhuc eſt turpe utriq; noſtrum. Vale.

QVod epiſtolã &c.Mandarat Gallus Ciceroni quãdã epl'am lacerare: deide petierat id eum nõ facere:unde ſcribit ſe eã integrã habere.Deinde q̃dam obſcura q̃ erant in illa epl'a ſic tãgit: ut præter eos uix quiſq̃ intelligere poſſit:nec mirum cũ ſecretum id
Catonium. haberi uelint. Verũtamen illud qd̃ Huber. penitus incognitũ cenſet:ne in Catoniũ &c. Beroaldus explicare uidet/dicit enim Catoniũ Laberianũ eſſe uocabulũ/hoc eſt quo Laberius uſus eſt ꝓ inferno:in illo uerſu. Tollet bona fide uos orcus nudas in Catoniũ.i.infernũ.Et legit nõ Catonios:ſed Cato nos:ut ſit uereor ne Cato nos ſup.deducat in Catoniũ i.q̃ſi ad orcum aut mortẽ.Si qs tamẽ Catonios malit legere nõ abſurdus fuerit ſenſus ut cum ordine aperiã.Ordo aũt eſt. Quod doles epl'am.ſ.quã iuſſeras cõſcindendã/cõciſſam ſup.eſſe/noli laborare.i. propterea dolore affici/ipſa ſup.eſt domi.ſ. meæ/ſalua.i. adhuc integra/petes ſup.eã a me:cum.i.quãdo lubebit. Valde gratũ eſt ſup.mihi q̃ mones me.ſ.cauere aut ꝓſpicere mihi/& rogo ut facias id ſemp.Tu em̃ uideris mihi uereri:niſi habuerimus iſtũ.ſ.defenſorẽ/aut alium quẽ ipune ridere poſſemus/rideamus.i.q̃ rideamus τον γελωτα.i.riſum:σαρδονιον.i.pernicioſum: qualẽ rident q hærbã Sardoniã comederunt/& facie ridẽtibus ſiſi moriunt'/apto ore.Sed heus tu' reuocantis eſt uox: & adhortãtis/ſup.retrahe manũ de tabula.ſ.luſoria/ut quidã opinant'.i.noli iocari:cum lupus ſit in fabula aut de tabula in qua quicq̃ in Cæſarẽ ſcribas/magiſter.i.quẽ ut magiſtrum timere debeamus Cæſar/adeſt citius q̃ putaueramus.ſ.affuturũ/uereor ne Cato.ſ.cuius nos imitatores ſumus/trahat aut ducat aut præcipitet in Catoniũ.i.orcum aut baratrũ inferni/hoc eſt ne eius imitatio ſit nobis cã mortis.Si legat' Catonios pro Catonia/nos ſenſus eſt/uereor ne ſup.Cæſar mittat Catonios.i. Catonis ptes ſequentes aut facta ꝓbantes/ut Gallus q in Catonis laudẽ librum cõpoſuerat/ut in fine ſuperioris epl'e/& Cicero ob quẽ anticatones ſcripſerat Cæſar Alludit ergo ad uocabulũ Catoniũ uocans Catonios Catonis amicos/id autẽ potius dixero:q̃ Cato nos/iã em̃ mortuus fuerat/ſed tamen Cato.i.laus q̃ de eo ſcribebatur & ſtudium eius poterat mittere in Catoniũ:qd̃ uocabulum non eſt a Catone deductum quando infernum ſignificat.O mi Galle caue putes quicq̃ melius q̃ partem epiſtolæ tuæ ab eo loco. Cætera labuntur. Audi hoc ſecreto:&habeto tecum:neqdem.i.nõ ſaltem dixeris Apellæ liberto tuo.Nemo loquitur iſto modo præter nos duo.ideſt duos/antiquus eſt actũs/authore Priſciano quo et Virgilius utitur in æneide.Si duo ꝓterea tales Idæa tuliſſet Terra uiros: Et Horati' in ſer.duo ſi diſcor
Duo i actõ. dia uexet inertes &c. Videro.i.permitte ut uideam:ne.i.an ſup.nos ſic loquamur:bene an male. Sed quicquid eſt.i.ſiue rectum ſiue prauum genus loquendi:ſup.ipſum eſt noſtrum.i.nobis peculiare. Vrgeo igitur ne ſup. quidem:unguem tranſuerſum a ſtilo.i.non exorbito a ſtilo in tranſuerſum ad latitudinem unguis:qd̃ eſt in ꝓuerbio:hoc eſt ego ſino ſtilum libere fluere:& non cogo cũ ullius metu. Is enim.ſ.ſtilus:eſt opifex.ſcilicet optimus:quod etiã Fabius ait dicendi.atq; equidẽ aſſumo iam ẽt aliq̃tũ noctis ideſt aut noctu ſcribo/aut obſcure.

Cicero.M.Fabio Gallo.S.D.

QVod epl'am cõſciſſã doles:noli laborare ſaluã domi:petes cũ libebit.Quod me mones uade gratũ eſt:idq; ut ſp facias:rogo.Videris em̃ mihi uereri:niſi iſtũ habuerim' rideam' γελοτα σαρδωνιον.Sed heus tu manũ de tabula magiſter adeſt citius q̃ putaramus:uereor ne ĩ Catoniũ Cato nos.Mi Galle caue putes qcq̃ melius:q̃ epl'æ tuæ:ptẽ:ab eo loco. Cætera labunt'.Secreto hoc audi:tecũ habeto.ne Apellæ qdẽ liberto tuo dixeris ꝑter duo nos:loqtur iſto mõ nẽo bñ:male ne uidero:ſed qcqd ẽ noſtrũ ẽ. Vrgeo igitur ne trãſuerſum unguẽ:qd̃ aiũt:a ſtilo:is em̃ ẽ dicẽdi opifex:atq; equidẽ aliq̃tũ.iam ẽt noctis aſſumo. Vale.

Cicero Gallo Salutem dicit.

QVm decimũ iã diẽ grauiter ex iteſtinis laborarẽ:neq; iis:q mea opa uti uolebant:ꝓbarẽ me nõ ualere:qa febrĩ nõ haberẽ:fugi ĩ Tuſculanũ cũ qdẽ biduũ ita ieiun' fuiſſem ut ne aquã qdẽ guſtarẽ. Itaq; cõfectus lãguore:& fame magis tuũ officiũ deſydera/ui q̃ abs te reqri putaui meũ Ego aũt cum omneis mor

bos reformido:tũ q̃ Epicurum tuum Stoici male accipiunt:qa dicant διουρικα:και δυσεντερικα παθη mole/ſta eſſe quoꝝ alterum morbũ edacitatis eſſe putant:alterũ etiã turpioris intẽperantiæ.Sane δυσεντεριαν per/timuerã.Sed uiſa eſt mihi uel loci mutatio:uel animi etiã relaxatio:uel etiam fortaſſis iã ſeneſcentis morbi remiſſio profuiſſe.Attamen ne mirere:unde hoc accidit qũo ue cõmiſerim lex ſumptuaria: quæ uidetur λιτοτητα attuliſſe:ea mihi fraudi fuit:Nã dũ uolũt iſti lauti terra nata:quæ lege excepta ſunt:in honorẽ ad/ducere fungos heluellas:hærbas oẽis:ita condiunt ut nihil poſſit eſſe ſuauius.In eas cũ incidiſſem in cœna augurali apud Lentulũ tanta me διαρροια arripuit:ut hodie primũ uideas cœpiſſe conſiſtere.Itaq; ego q me oſtreis & muneris facile abſtinebã:a beta etiã & malua deceptus ſum.Poſthac igitur erimus cautiores: tu tñ cum audiſſes ab Anitio(uidit enim me nauſeãtem) non modo mittẽdi cauſam iuſtam habuiſti:ſed etiam uiſendi.Ego hic cogito cõmorari:quoad me reficiam nam & uires & corpus amiſi.Sed ſi morbum depulero:facile:ut ſpero illa reuocabo. Vale.

enim putabant morbũ alui ſine febre ſatis grauem ut cauſis dicẽdis abſtineat:fugi.ſ.a freq̃ntia populi in Tuſculanũ.ſ.agrũ& uillam:cũ quidẽ fuiſſemus iã ita ieiunus:ut ne quidẽ guſtarẽ aquã.Itaq; i.& ita: ego confectus.i.fere ꝓſumptus languore.& fame:de ſyderaui magis offĩ tuũ:ut.ſ.me ſuſtentes q̃ putaui officiũ meũ requiri abs te. Ego autem cũ.ſ.ita ſit q̃ reformido oẽs morbos tũ q̃.i.qa ſtoici male accipiũt.i.tractant: hoc ẽ carpunt & arguũt Epicurũ tuũ.i.cuius ſectã ſeq̃tis:qa dicant.ſ.ſtoici:παθη pathe.i.paſſiones & morbos:διουρικα.i. male urinãdi aut mingendi cũ grauitate & excoriatiõe ueſicæ:και.i. &:δυσεντερικα.i.iteſtinorum male ſe habẽtiũ:eſſe moleſta:ꝓ uitia:unde procedant.Sane particula δυσ dys græcis ĩ cõpoſitione malũ notat:ſicut interdũ ꝑ nobis ut puerſus ꝑfidus &c. Vnde δυσουρια dyſuria.i.mala aut difficilis urinatino & mictio cũ ueſicæ excoriatiõe:adiectiue aũt dicitur dyſuricus. Vnde quia pathos neutri eſt generis & in plurali dicit' pathe dixit dyſurica pathe moleſta:ſil'r entera dicũtur inteſtina:unde dyſenteria inteſtinoꝝ morbus: & adiectiue dyſenterica pathe:aut ut græci ꝑnũciant pathi quoꝝ.ſ.dictoꝝ:ipſi putant alterũ.ſ.dyſentericũ pathos: eſſe morbum ædacitatis.i.auidæ ac nimiæ comeſtionis: alterũ.ſ.dyſuricũ pathos:intẽperantiæ etiam turpioris:utpote ueneriæ quæ nimiã potationẽ ſeqtur.Sane ego ꝑtimuerã dyſenteriã.i. malã iteſtinoꝝ diſpoſitionem & alui profluuiũ:ſed uiſa eſt mihi profuiſſe uel mutatio loci:uel relaxatio etiã animi:uel etiã fortaſſis remiſſio morbi iã ſeneſcẽtis.i.debilitati per diuturnitatem. Attamẽ ne mirere.i.mireris:unde hoc.ſ.genus morbi aut pathos acciderit:ue pro uel:qũo cõmiſerim:lex ſumptuaria.i.lata de ſumptib' in cõuiuiis iminuẽdis:quæ.ſ.lex uidet' attuliſſe λιτοτητα litoteta:proferẽ tamẽ græcis litotyta.i.frugalitatẽ:nã λιτοτης litotes litotetos &c.frugalitas eſt:ea fuit mihi fraudi.i.detrimento ſoſpitatis.i.impoſuit mihi.Nã dum iſti lauti.i. elegantes & exquiſiti cõuiuioꝝ inſtructores:uolũt adducere in honorẽ nata terra.i.fruges hærbas & ſil'ia:q̃ ſunt excepta lege:qa de eoꝝ ſumptu lex non loqtur:ipſi cõdiunt fungos/heluellas.i.minuta holera:authore Feſto:& hærbas oẽs:ita ut nihil poſſit eſſe ſuauius.Cũ incidiſſem in eas.ſ.hærbas dictas:aut ĩ ea.ſ.terra nata:in cœna augurali.i.quæ augurũ collegio erat appoſita.apud Lentulũ:tanta diarroia.i.effuſio aut ꝓfuſio alui:arripuit me:ut uidear cœpiſſe primũ hodie conſiſtere.i.fluxũ reꝑſiſſe & ſtare feciſſe.Itaq; i.& ita:ego qui abſtinebam me oſtreis.i.delicatis illis & lubricis cũchiliis:& murenis.i.delicatis piſcibus quas Lãpredas qdam alii flutas græci plotas uocant:deceptus ſũ etiã a beta & malua:herbis notis & uulgaribus.Igit' nos erimus poſthac.i.deinceps cautiores. Tu tñ cũ audiſti.ſ.morbũ meũ ab Anitio:em̃.i.qa Anitius uidit me nauſeãtẽ.ſ.e languore:habuiſti cãm iuſtã:nõ mõ mittẽdi.ſ.aliquẽ ad me:ſed etiã uiſendi.i.ueniẽdi uiſũ.q.d.quoꝝ neutrũ feciſti.Ego cogito cõmorari hic.i.in Tuſculano:quoad.i.donec reficiã me.Nã amiſi & uires & corpus.i. corpulentiã:ſed reuocabo.i.recupabo facile illa .ſ. uires & corpus:ut ſpo:ſi depulero morbũ:uidelicet fluxũ alui. Vale.

M.Cicero.M.Fabio Gallo.S.D.

DIror cur me accuſes:cũ tibi id facere non liceat qd̃ ſi liceret tñ nõ debebas. Ego em̃ te in conſulatu obſeruarã:&ais fore:ut te Cæſar reſtituat:multa tu q̃dem dicis ſed tibi nemo credit Tribunatũ plæbis dicis te mea cã petiſſe utinã ſemper eſſes tribunus:interceſſorẽ nõ quæreres.Negas me au

MIror &c. Reiicit culpam acerbitatis epl'æ ſcriptæ in Gallũ ſic meritũ dicens.Miror cur accuſes me:cũ non liceat tibi facere id.i.accuſare me:quia in me culpa nõ eſt qd̃ ſi liceret tñ non debebas.ſ.accuſare me. Ego em̃ obſeruauerã.i. honorauerã te in cõſulatu & ais fore.i.futurũ: ut Cæſar reſtituat te.ſ.pr̃iæ aut p̃ſtinæ dignitati. Tu qdem dicis multa:ſed nemo credit tibi. Tu dicis te petiſſe mea cã tribunatũ:utinã tu eſſes ſemp tribunus: qa ſup.nõ q̃reres inter/

dere: qđ sentiã: dicere: quasi tibi cũ parũ pudenter ne rogares: parũ fortiter responderim. Hec tibi scripsi: ut isto ipso in genere. in quo aliqd posse uis: te nihil esse cognosceres. qđ si humaniter mecũ qstus esses: libenter tibi me & facile purgassem: non eñ mihi ingrata sunt: quæ fecisti: sed quæ scripsisti molesta. Me autem propter quem cæteri liberi sunt: tibi liberum non uisum demiror. Nam si falsa fuerunt: quæ tu ad me: ut ais: detulisti: quid ego tibi debeo? sin uera tu es optimus testis: qd mihi populus Romanus debeat. Vale.

cessorẽ. Negas me audere dicere qđ sentiã: quasi respõderim tibi parũ fortiter: cũ rogares me parũ prudenter: Ego scripsi tibi hec i. has acerbas literas: ut cognosceres te nihil esse. i. nihil posse aut ualere: in isto ipso genere. s. accusandi & maledicẽdi aut minitandi: in quo uis posse aliqd: qđ si qstus eẽs: mecũ. i. de me sed mecũ. i. scribendo ad me: humaniter. i. mansuete & benigne: ego purgassem me tibi libẽter & facile. Non eñ ea ꝗ fecisti sunt ingrata mihi: sed ea molesta sunt quæ scripsisti. Aũt. i. sed: ego demiror, me nõ uisum tibi liberum: sed more seruili sub Cæsare degere: pp quẽ. i. cuius i ꝯsulatu uigilantiã cæteri libi sunt. Nã si falsa fuerũt ea. s. præconia quæ tu detulisti ad me: ut ais: qd debeo ego tibi? q. d nihil boni: sin uera sup. fuerunt: tu es optimus testis: quid populus Romanus debeat mihi: quia dixisti ꝙ plurimum cum per me saluus sit.

M. Ciccro. M. Curio Salutem Dicit.

MEmini ꝙ mihi desipere uidebare: ꝙ istic potius uiueres: ꝙ̃ nobiscũ. Erat eñ multo domiciliũ huius urbis: cũ qdem hec urbs aptius humanitati & suauitati tuæ: ꝙ̃ tota Peloponnesus: nedũ Patræ: nunc cõtra & uidisse mihi multũ uideris: cũ ꝑpe desperatis his rebus: te in Græciã contulisti: & hoc tẽpore nõ solũ sapiẽs: qui hinc absis: sed etiã beatus: ꝙ̃ꝙ̃ qs: qui aliqd sapiat: nũc btũs esse potest? Sed qđ tu: cui licebat: pedibus es cõsecutus ut ibi esses: ubi nec Pelopi datũ: nosti cætera: nos idẽ ꝑpemodũ consequimur alia rõne. Cũ eñ salutationi nos dedimus amicoꝝ: quæ sit hoc etiã frequẽtius ꝙ̃ solebat: ꝙ quasi auẽ albã uident̃ bene sentientẽ ciuẽ uidere: abdo me ĩ bibliothecã. Itaq; opera efficio tãta quãta fortasse tu sentis. Intellexi eñ ex tuo sermone quodã cũ mœstitiam meã: & desperationẽ accusares: domi tuæ dicere te ex meis libris aĩum meũ desyderare. Sed me hercule & tũ rẽp. lugebã: quæ nõ solũ suis erga me: sed etiã meis erga se beneficiis erat mihi charior: & hoc tẽpore ꝙ̃ꝙ̃ me nõ rõ solũ consolat̃: quæ plurimũ debet ualere: sed etiã dies: quæ stultis quoq; mederi solet: tñ doleo ita cõmunẽ rem esse dilapsam: ut ne spes qdẽ melius aliquãdo fore relinquat̃. Nec uero nunc qdẽ culpa ĩ eo est: in cuius potestate omnia sunt: nisi forte id ipsum esse non debuit sed alia casu: alia etiam nostra culpa sic acciderunt: ut de præteritis non sit querendũ. Reliquã spem nullã uideo: quare ad prima redeo sapiẽter hec reliqsti: si cõsilio: fœliciter si casu. Vale.

MEmini. &c. Dicit se laudare absentiam Curii ꝑpter acerba ꝙ̃ Romæ cõtingebãt: licet prius eã cõdẽnauerat: dicitq; se ad literas contulisse. Ordo est. Memini. i. memoria teneo ꝙ uidebare. i. uidebaris mihi desipere. i. male sapere, ꝙ uiueres potius istic. s. in græcia ubi nunc es: ꝙ̃ nobiscũ hoc est romæ. Eñ. i. qa: domicilium. i. habitatio huius urbis. s. Romæ: qdẽ. i. certe cũ. i. quando: hec sup. erat, urbs: & nõ spelunca latronum, ut regnũ dominoꝝ: aut qd sil'e intelligit: aptius humanitati & suauitati tuæ: ꝙ̃ tota Pelopõnesus. i. insula a Pelope dicta: nedum. i. non solũ sup. ꝙ̃ patræ: quæ sunt in ea urbs una. Nũc cõtra. i. ecõtrario, tu uideris mihi &. i. sil': uidisse. i. ꝓspexisse multũ cum contulisti te in græciã his rebus. s. urbanis, ꝑpe. i. quasi desꝑatis: &. i. sil': uideris hoc tẽpore non solũ sapiẽs, q. i. ꝙ absis: hinc. i. ab his malis: sed etiã beatus: ꝙ̃ꝙ̃ qs: q sapiat aliquid: põt nunc esse btũs. q. d. nemo insipientes aũt qui nesciũt ꝙ̃tum amiserint rep. oppressa: sibi bti frustra uident̃. Sed qđ tu cui licebat. s. abire: cõsecutus es pedibus. i. abeũdo: hoc est ociũ securum ut esses ibi: ubi nec Pelopi, q insulã a se denoĩauit: datũ est. s. secure uitã agere aut quid sil'e: nosti cætera. s. quæ ad historiã Pelopis ꝑtinent: nos ꝯsequimur idẽ ꝑpemodũ. i. quasi, alia rõne. s. ꝙ̃ pedibus. Eñ. i. qa: cũ. i. postꝙ̃ dedimus. i. adhibuimus: nos salutati amicorũ ꝙ̃ prima diei hora fiebat: ꝙ̃ salutationi amicoꝝ fit etiam freqñtius ꝙ̃ solebat: hoc. i. ꝑpter hoc: ꝙ. s. diuites amici quos saluto: uident̃ uidere ciuẽ bene sentientẽ. s. de rep. ꝙ̃si auẽ albã. i. auspicatissimã ut est Cignus nautis ꝙ nũꝙ̃ mergitur: aut rarissimam ut est Coruus albus: abdo. i. abscõdo & includo me in bibliothecam: quã librariã dicunt. Itaq; efficio tanta opera: quãta tu senties. i. ꝑcipies fortasse: qa missurus erat ea ad Curium. Intellexi enim

quodã sermone tuo, cũ accusares mœstitiã meam & desperationẽ. s. de salute reip. te dicere. i. ꝙ tu diceres domi tuæ. i. inter familiares tuos: te desyderare aĩum meũ ex libris meis. i. ut talẽ aĩum haberẽ qualem scribẽdo ostenderẽ aut potius ut aĩum meũ scribendo indicarẽ. Sed me hercule ego lugebã: &. i. simul: tũ. i tunc rẽpu. ꝙ̃ erat mihi charior. s. ꝙ̃ reliquis: nõ solũ beneficiis suis erga me: qa per eam consulatũ obtinuerat: sed etiã meis erga se: qui in cõsulatu eã ab iniuria coniuratoꝝ defenderat: res aũt qbus multa impẽdimus nobis chariores sunt: &. i. simul sup. lugeo: hoc tpe: ꝙ̃ꝙ̃ non solũ ratio. i. prudentia: ꝙ̃ debet ualere plurimũ: sed etiã dies. i. diuturnitas: ꝙ̃ solet mederi quoq;. i. etiã stultis, cõsolat̃ me: tamẽ doleo rẽ cõem. i. publicã, ita dilapsam: ut ne spes quidem relinquat̃: fore. i. futurum esse: sup. aliquid melius. Nec uero culpa est nũc in eo in cuius potestate sũt omnia: hoc est in Cæsare: nisi forte idipsum. s. ut omnia in eius potestate sint: non debuit esse: sed alia acciderunt casu, alia etiam culpa nostra: sic ut nõ sit ꝗrendum de ꝑteritis. Ego nullam spem uideo reliquã. i. relictã: ꝗre ego redeo ad prima. i quæ in ꝑncipio epistolæ tibi cõmendaui & in te laudaui. Tu reliquisti hec. s. urbana: sapienter si reliquisti ea consilio: & fœliciter si casu. Vale.

M. Curius. M. Ciceroni. S. D.

SI uales bene est. Sum enim χρησει μεν tuus κτησει δε. Attici nostri. Ergo fructus est tuus: mancipiũ illius. qđ quidẽ qui ĩter uos senes cõcionales uænale ꝓscripserit: egerit non multũ. At illa nostra ꝑdicatio quãti est? nos ꝙ simus: ꝙ hẽamus ꝙ hoĩes existimemur. id oẽ abs te habere. Quare Cicero mi ꝑseuera cõstanter nos cõseruare: & Sulpitio successori nos de meliore nota commenda: quo facilius tuis ꝑceptis obtempare possimus: teq; ad uer lubẽter uidere & nostra defigere: deportareq; tuto possimus. Sed amice magne noli hãc epistolam Attico ostendere: sine eum errare: & putare me uirum bonũ esse: nec solere duos parietes de eadem fidelia dealbare. Ergo patrone mi bene uale. Tironẽq; meum saluta nostris uerbis. Dat: ad. iiii. Kalẽ. No.

SI uales. &c. M. Curius Cicerõi blãdiẽs dicit se totũ esse ipsius & Attici: petitq; literas cõmendatiuas: iocãs in fine Pricipiũ autem epl'e exponit uir doctissimus Guilielmus Budeus in annotatiõibus in pandectas legales argute dicens. Mãcipiũ & κτημα significat. i. ανδροποδον & αιχμαλωτον: hoc est hoĩem in bello captũ & seruituti mãcipatũ: & κτησιν. i. dominii cõparationẽ possidendiq; ius, atq; etiã δεσποτειαν. i. dominium: & χειρωσιν. i. mancipationẽ. Mãcipiũ latine dici debet id qđ Sæsinã lingua uernacula dicimus: & mãcipare Sæsine: cum. s. aliquẽ rei sibi titulo iusto ꝗsitæ possessorẽ efficere uolumus &c. Ordo est. Si uales bene ẽ q. d. oẽs ualem⁹. Sum eñ: μεν. i. qdẽ χρησει Chresi. i. usufructu: tuus: qa tu uteris me ꝗñ uales δε de. i. aũt κτησει. i. mãcipio: hoc est dñio & iure possessiõis, Attici nr̃i. s. cõis amici. Ergo fructus. i. usufructus est tuus: mãcipium. i. ius possidẽdi & dñium mei illius. s. Attici est. Quod. s. dñiũ & ius possidẽdi: qdem. i. certe: is qui ꝓscripserat uænale inter uos cõcionals. i. qui freqñtatis cõiões & ꝑconia: scitisq; ꝙ̃ uænalia sunt: egerit non multũ: qa neuter uestrũ uelit me emisisse. At quãti est. i. æstimat̃ a te illa ꝑdicatio. i. confessio nostra? q. d. meriro plurimi: ꝑdicatio aũt est: nos ꝙ simus in rerũ natura: ꝙ habeamus. s. aliqd ꝙ existimemur hoĩes: hẽre id oẽ abs te. Quare o mi Cicero perseuera cõstanter nos cõseruare: & cõmenda nos de meliore nota. i. quã uinũ optimũ signari solet. i. uerbo ex aĩo ꝓlato: Sulpitio successori. s. tuo: quo. i. ut possimus facilius obtẽperare ꝑceptis tuis: & uidere te lubẽter ad. i. ꝑpe uer: alii urbẽ legũt: & defigere. i. trãsmutare & deportare tuto nr̃a. i. res nr̃as. i. ad aliũ dñium trãsire. Sed o magne amice: noli ostẽdere Attico hãc epl'am: sine. i. ꝑmitte eũ errare & putare me esse uirũ bonũ: nec solere dealbare de eadẽ fidelia. i. testa: ꝙ̃ colores ꝯtinent̃, duos parietes. i. duobus ĩseruire. Ergo o pr̃one mi bñ uale: & saluta tyronẽ libtũ tuũ uerbis nr̃is &c.

Mãcipium

Cicero Curio. S. Dicit.

EGo uero iã te nec hortor: nec rogo: ut demum redeas: qn hinc ipse euolare cupio: & aliquo ꝑuenire: ubi nec Pelopidarũ nomen: nec facta audiã. Incredibile est: ꝙ̃ turpiter mihi facere uidear qui his rebus intersim: Næ tu uideris multo ante ꝓuidisse: quid impẽderet: tum cũ hinc ꝓfugisti: ꝙ̃ꝙ̃ hec etiam auditu acerba sunt tñ audire intolerabilius est: ꝙ̃ uidere. In cãpo certe nõ fuisti: cũ hora secũda comi

EGo uero &c. Laudat iterũ ꝙ Curi⁹ tãta mala quãta Romæ contingebãt nõ uideat: recitatq; ridiculũ facinus in cõmitiis euenisse: & se ad philosophiæ portũ collatũ Ordo est. Ego uero. i. pro uero & certo nec cohortor iã te, nec rogo: ut redeas domũ. i. in urbẽ: quin. i. qnimo ipse. i. egomet, cupio euolare. i. celeriter discedere hinc. i. ab urbe ubi sum, & ꝑuenire aliquo: ubi nec audiam nomen pelopidarũ. i. nepotum pelopis thiestis & atrei: de qbus frequẽs in pelopõneso fit mẽtio: nec facta: eo ꝙ turpissimo inter se odio inter se certarũt cũ essent fratres: nam Thiestes Aeropẽ atrei coniugẽ incesto pol

luit:& atreus thiesti ꝓprios filios epuládos appoſuit.Simile autē quiddā inter Cæſarē ſocerū & Pōpeiū generū eius cōtigit:&quotidie tūc inter Cæſarianos & Pōpeianos cōtingebat.Incredibile eſt/ꝗ.i.quātū turpiter uidear mihi facere:q iterſim his rebus.ſ.pene tragicis:Ne.i.certe:tu uideris prouidiſſe multo ante:qd.ſ.mali:īpēderet.i.īmineret/ab īpendo unde media eſt lōga:tracta metaphora a gladio in caput familiaris dyoniſii Tirāni ſiracuſani īpēdēte:tū i.tūc:cū.i. quādo ꝓfugiſti hinc:ꝗꝗ hec.ſ.quæ romæ fiūt licet ea non uideas:ſunt etiā acerba auditu.i.dū audiunt uel ad audiendū:tñ tolerabilius eſt audire ſup.ea:ꝗ uidere:Certe licet forte audiuiſti quid actū ſit:tu nō fuiſti in cāpo.ſ.martio tēpore comitioꝝ:cū.i.qñ:comitiis:ꝗſtoriis.i.couocatiōibus populi ad eligendos ꝗſtores:ſella Quinti Maximi:quē illi.ſ.fautores eius dicebant eſſe cōſulē : eſſet poſita hora ſecūda:quo.ſ.Quī.Maximo : nūciato mortuo:ſella.i.ſedes illi poſita : eſt ſublata i.clā ablata. Aūt.i.ſed:ille qui eſſet auſpicatus.i.p auſpicia initiatus & habilis factus: comitiis tribunitiis .i. ad comitia tribunitia habēda:habuit centuriata.ſ.comitia.i.p cēturias plæbe uocata ad conſules legēdos renūciauit.i:ex ſuffragiis declarauit cōſulē .ſ. Caniniū hora ſeptima.ſ.diei. Renūciare dicit qui qd ab aliis accœpit/aliis nūciat:q.ſ. cōſul:eſſet futurus uſq ad kalen. Ianuarias i.primū Ianuarii diē:que.ſ. kalēdæ erant futuræ poſtridie.i.die ſeqnte diem electionis:mane.i.prima luce : & ita paulo una nocte plus cōſul futurus erat Itaq ſcito neminē prandiſſe.i.prandiū feciſſe Caninio cōſule:qa poſt prandiū erat creatus:& ante prādium ſequens obrogatus. Prima eñ hora in ortu ſolis erat : & ita ad quintā ea tēpeſtate meridies erat : tñ nihil mali factū eſt eo ꝯſule:qd difficile eſſet ꝓbare:eñ.i.qa mirifica uigilantia fuit.ſ.Caninii q curis diſtētus:nō uiderit i.pceperit ſomnū toto conſulatu ſuo.Hec uident tibi ridicula.i.digna riſu:non eñ ades:ꝗ ſi uideres/non teneres.i.cōtineres lachrymas. Quid ſup.faceres ſi ſcribā cætera? Sūt eñ īnumerabilia eiuſdem generis ꝗ ego qdem non ferrē.i.tolerarē:niſi contuliſſem me in portū philoſophiæ.i.ſtudiū eius:& niſi haberē Atticū nrm ſociū ſtudioꝝ meoꝝ:cuius quādo.i.qñ tu ſcribis te eſſe ꝓpriū mancipio.i.dominio:& nexu.i.deuinctiōe:meū autē uſu & fructu:contētus ſum iſto.ſ.uſu & fructu:id eñ eſt cuiuſq ꝓpriū:quo qſq fruit atq utit. Sed ſup. ſcribā hec alias pl'ibus.ſ.uerbis:Attilius qui miſſus eſt in græciā cū legionibus:affectus eſt maximo beneficio meo:eñ.i.quia:defenſus eſt bis a me iudicio capitis.i.in uitæ piculo:rebus ſaluis:& eſt hō nō ingratus &obſeruat.i.ueneratur me.Scripſi ad eū diligētiſſime de te:& cōiūxi eā epľam cum hac:quā uelim ſcribas ad me:quomodo ille accœperit&quid ſit pollicitus tibi.aut quando accœpit ecqd.i.quid ſit pollicitus tibi&c.

tiis quæſtoriis inſtitutis ſella Qu.Maximi quē illi cōſulem eſſe dicebāt poſita eēt:quo mortuo nūciato ſella ſublata eſt.Ille autē qui comitiis tribunitiis eſſet auſpicatus cēturiata habuit:conſulē hora ſeptima renūciauit:qui uſq ad kaľ.Ianuarias eſſet:quæ erāt futuræ mane poſtridie.Ita Caninio cōſule ſcito neminē prādiſſe:nihil tñ eo cōſule mali factū eſt:fuit eñ mirifica uigilantia:qui ſuo toto cōſulatu ſomnū non uiderit. Hec tibi ridicula uidētur:non eñ ades quæ ſi uideres lachrymas nō teneres.Quid ſi cætera ſcribā? ſunt eñ īnumerabilia generis eiuſdē quæ qdem ego nō ferrē: niſi me in philoſophiæ portū cōtuliſſem : & niſi haberem ſociū ſtudioꝝ meoꝝ Atticū noſtrū: cuius qñ proprium te eſſe ſcribis mancipio & nexu : meū autē uſu: & fructu:contētus iſto ſum:id eñ cuiuſq eſt ꝓprium: quo quiſq fruitur:atq utitur.Sed hec alias pl'ibus.Attilius qui in græciā cū legiōibus miſſus eſt maxīo meo beneficio affectus eſt:bis eñ eſt a me iudicio capitis rebus ſaluis defenſus:&eſt hō non ingratus:meq uehemēter obſeruat.Ad eū de te diligētiſſime ſcripſi : eāq epiſtolam cum hac coniunxi:quam ille quādo accœpit:ecqd tibi pollicitus ſit:uelim ad me ſcribas.Vale.

FAcile peſpexi:ex lr̄is tuis ſup.id : qd ſtudui.ſ.aſſeq ſemp:uidelicet &.i. ſil me fieri pl'imi a te:& te ītelligere ꝗ.i. ꝗtum charus eēs mihi.Quod qñ.i.qm̄ uterq noſtrū eſt aſſecutus:reliquum eſt.i.id reſtat ut certemus officiis īter nos.i.mutuis quibus ego uel uincā te uel uincar a te aīo æquo .i. īoffenſo.Facile patior nō fuiſſe næceſſe dare literas meas ad attilū.Intelligo ex lr̄is tuis:nō fuiſſe tibi opus multū opa.i. labore & induſtria Sulpitii:ꝓpter res tuas contractas ita.i.attractas:ut nec haberēt caput nec pedes.i.nec principiū nec finē : quēadmodū.ſ.

Cicero Curio. Salutem dicit.

FAcile pſpexi ex tuis literis:qd ſemp ſtudui & me a te plurimi fieri:& te intelligere : ꝗ mihi charus eſſes.Quod qñ uterq noſtrū conſecutus eſt:reliquū eſt ut certemus officiis īter nos qbus æquo aīo uel uincā te:uel uincar abs te.Ad attiliū non fuiſſe neceſſe meas daris literas facile patior.Sulpitii tibi opera intelligo ex tuis literis nō multū opus fuiſſe ꝓpter res tuas ita cōtractas:ut quēadmodū ſcribit : nec

caput:

caput:nec pedes eqdem uellē uti pedes haberēt:ut aliqñ redires.Vides eñ exaruiſſe iā ueterē urbanitatē.Vt Pōponius noſter ſuo iure poſſit dicere:niſi nos pauci retineamus glīā antiquā atticā.ergo is tibi:nos ei ſuccedimus. Veni igitur quæſo ne tantū ſemen:urbanitatis una cum repu.intereat. Vale.

Sulpitius ſcribit.Eqdem.i.ego quidē uellē: uti.i.ut haberent pedes:ut redires aliquando.i.tandē.Tu uides eñ ueterem urbanitatem.i.leporē & ſales urbis exaruiſſe iam:ut Pōponius noſter.ſ.Atticus : poſſit dicere iure ſuo.i.authoritate ſibi debita:qd aliquando dixiſſe uidet:Niſi nos pauci retineamus gloriam antiquam atticā.i.athenīē. ergo is ſ.atticus ſuccedit tibi .ſ. in urbanitate : nos ſuccedemus ei.ſ.attico.Veni igitur quæſo ne tantum ſemen urbanitatis intererat una cum repu. Vale.

M.Cicero Volūnio Salutem dicit.

QVod ſine p̄noīe familiariter (ut debebas) ad me epľam miſiſti:primū at dubitaui nū a Volumnio ſenatore eſſet:quo cū mihi eſt magnus uſus:deinde ευτραπελια literarū fecit:ut intelligerē tuas eſſe.Quibus in literis oīa mihi periucunda fuerūt p̄ter illud ꝙ parū diligenter poſſeſſio ſiluarum mearū a te ꝓcuratore defendit. Ais eñ ut ego diſceſſerim omnia oīum dicta in his etiā ſextiana in me cōferri.Quid?tu id pateris?nōne defendis?nonne reſiſtis? Eqdem ſperabā ita notata me reliquiſſe genera dictorum meoꝝ:ut cognoſci ſua ſponte poſſent:ſed qñ tanta fex eſt in urbe ut nihil ſit tā ακυρον ꝙ nō alicui uenuſtū eē uideat:pugna ſi me amas : niſi acuta αμφιβολια niſi elegans υπερβολη:niſi παραγραμμα:niſi bellū: niſi ridiculū παραπροσδοκιαν:niſi cætera:quæ ſunt a me in ſecūdo libro de oratore per Antonii pſonā:diſputata de ridiculis εντεχνα:& arguta apparebūt:ut ſacramento cōtendas mea nō eſſe.Nā de iudiciis qd quereris multo laboro minus:trahant per me pedibus oēs rei uel Selius tā eloquēs:ut poſſit ꝓbare ſe liberū:non laboro.Vrbanitatis poſſeſſionē amabo:qbuſuis interdictis defendamus:in qua te unū metuo:contēno cæteros.Derideri te putas?Nunc demū intelligo te ſapere:ſed me hercule extra locū ualde mihi tuæ literæ facetæ:elegāteſq uiſæ ſunt.Illa ꝗuis ridicula eēnt ſicut erant:mihi tamē riſum non mouerunt.Cupio eñ illū noſtrū amicū in tribunatu ꝗplurimū habere grauitatis:id cū ipſius cauſa(eſt eñ mihi ut ſcis: ī maioribus) tum me hercule etiā reipu.quā quidē:ꝗuis in me īgrata ſit:tamē amare non deſinā.Tu mi uolumni quādo & inſtruiſti:& mihi uides eſſe gratū:ſcribe ad me ꝗſæpiſſime de rebus urbanis:de repu. Iucūdus eſt mihi ſermo literarum tuarū.Præterea Dolobellam : quæ ego

QVod &c.Laudat Volūnium ob facetiarū p̄ſtantiā:cum eñ duo eſſent uolumnii dicit ſe cognouiſſe utrius eſſet epľa ex ſolis facetiis:quas cōmēdans īnuit libros ſuos de oratore uelle defendi a Volumnio: monetq ut ad ſe ſcribat.Ordo eſt.qd miſiſti ad me eplam familiariter ut debebas ſine p̄noie:quo eiuſdē noīs hoīes diſcerni ſolebant:primū addubitaui nū.i.nūquid ſup. epľa eſſet a Volumnio ſenatore:cū quo eſt mihi magnus uſus.i.magna conſuetudo uiuendi.Deinde ευτραπελια.i.faceta urbanitas & comitas:literarū/ fecit ut intelligerē eſſe tuas.In qbus literis oīa fuerūt mihi piucunda:p̄ter id qd poſſeſſio.i.ius poſſidendi: ſyluarū mearum aut ſalinarū.i.locoꝝ in qbus ſal fiebat:ſed malim ſyluarū legere & ꝓ uariarū rerū cōgerie in unū codicē poti⁹ ꝗ pro ſyluis arboreis defendit parū diligēter a te ꝓcuratore. Ais eñ:oīa dicta.i. apothegmata & ſcōmata oīum:conferri in me: ut.i.poſtꝗ ego diſceſſerim : & ais in his.ſ.dictis:etiā Sextiana.ſ.dicta cōferri.i.iaculari:ī i.contra me. Quid? modus interrogādi ex indignatione:tu pateris id?.q.d.nō deberes pati:nōne defendis?nōne reſiſtis?Eqdem .i. ego qdem:ſperabā:me reliquiſſe genera dictoꝝ.ſ.urbanorum:ita notata.i. ſignata:ut poſſent cognoſci ſua ſpōte.i.per ſe ſine defenſore/cuius eſſent poſſeſſoris ; hoc eſt ut poſſēt agnoſci mea : unde de ſyluis dictorū prius locutus eſt.Sed quādo.i.qm̄:tanta fex ideſt corruptio & infectio linguæ Romanæ eſt ī urbe.ſ.Roma.ut nihil ſit ακυρον akyron.i.abrogatum aut ακτιστον aktiſton.i.fabricatū:aut ακρητον akreton.i. īperfectum qd non uideat alicui eſſe uenuſtū:pugna.i. acriter inſta ſi amas me:niſi ſup. ī dictis meis ſit amphibolia .i. dubia locutio aut ambiguitas ſentētiæ acuta.i.ſubtilis:&niſi ſit hyperbole.i.ſuplatio ſnīæ ſeu locutio per hyperbolem:elegans.i.apta & culta ; niſi paragrāma.i.inſcriptio uenuſta : niſi bellū : niſi ridiculū.i.riſum excitans:parproſdokian.i. præter expectationē : niſi cætera quæ ſūt diſputata a me in ſecūdo libro de oratore per perſonā Antonii.ſ.Oratoris clariſſimi : de ridiculis.ſ.dictis:apparebūt entechna.i.arti

ficiosa: & arguta.i.subtilia & callida: ut contendas sacramẽto.i.affirmes iuramẽto non esse mea. Nã qđ qreris de iudiciis .i. ꝙ in eis dicar dormitasse: laboro multo minus: non laboro trahãtur.i.etiãsi trahantur oẽs rei.i. accusati per me.i.quãtum est de iudiciis per me traditis: pedibus.s. anterioribus iniecto

perspicio: & uideo cupidissimum esse: atq; amatissimũ mei cohortare & confirma: & redde plane meum: nõ me hercule quo quicꝙ̃ desit: sed quia ualde cupio : nõ uideor nimium laborare. Vale.

unco: uel.i.etiã Selius tã eloquẽs ut possit probare sicut iactat se liberũ sup.esse. Amabo: blãdientis uox o Volumni defendamus possessionẽ urbanitatis.i.ut nostra dicatur ꝓpria: quibusuis interdictis: in qua.s. possessione metuo te unũ.s.ne eripias eã mihi: contẽno cæteros. Putas te derideri: q.d.etiã. Vnde addit. Ego intelligõ nunc demũ te sapere: sed me hercule sup.loquor extra iocũ: tuæ literæ uisæ sunt mihi ualde facetæ & elegantes. Illa.s.alia in epl'a tua scripta: quãuis essent ridicula: sicut erant: tamẽ non mouerunt mihi risum: cupio eñ illum amicũ nẽm habere ꝙ̃plurimũ grauitatis in tribunatu: cũ.s.ita sit ꝙ uelim id: causa.ipsius: est eñ mihi ut scis in maioribus.s.amicis: tũ me hercule: etiã reip.s.cã: quã.s.rempu.ꝙuis sit ingrata in me : tamẽ non desinã amare. Tu o Volũni: quando.i.quoniã: &.i.simul instituisti.i.incœpisti & uides esse gratũ mihi: scribe ad me ꝙ̃ sæpissime de rebus urbanis: de repu. Sermo literarũ tuarum est iucũdus mihi. Præterea cohortare & cõfirma & redde plane meũ Dolobellã.s.generũ meũ: quẽ ego uideo esse cupidissimũ atq; amãtissimũ mei. Me hercule: nõ sup.id peto: quo legã ꝙ qcq̃.s.amoris eius i me desit: s3 qa cupio ualde: nõ uideor laborare nimiũ. Vale.

M.Cicero Volumnio Salutem dicit.

QVod declamatiõibus nostris cares : damni nihil facis. qđ Hircio inuideres: nisi eũ amares: non erat causa inuidẽdi: nisi forte ipsius eloqntiæ magis ꝙ̃ ꝙ me audiret inuideres. Nos enim plane mi suauissime Volũni aut nihil sumus: aut nobis qdẽ ipsis displicemus. Gregalibus illis: quibus te plaudẽte uigebamus amissis: ut etiã si quãdo aliqd dignũ nostro noĩe emisimus: ingemiscamus: ꝙ hec pẽnigero: nõ armigero in corpore tela exerceantur: ut ait Philoctetes apud Acciũ abiecta gloria. Sed tñ oĩa mihi erunt si tu ueneris/hilariora: ꝙ̃ ꝙ̃ uenies/ut ipse intelligis in maximarum quasi cõcursum occupationũ: quas si ut uolumus: exceperimus : ego uero multã salutem & foro dicã/& curiæ/uiuãq; tecũ multũ: & cum oĩbus nostris amatoribus. Nã & Cassius tuus / & Dolobella noster uel potius uterq; noster/studiis hisdẽ tenentur : & me æquissimis utũtur auribus. Opus est huic limatulo & polito tuo iudicio: & illi interioribus literis meis quibus sæpe uerecũdiorẽ me in loquendo facis. Mihi eñ iudicatũ est (si mõ hoc Cæsar aut patietur/aut uolet) deponere illam iã psonã: in qua me sæpe illi ipsi probaui: ac me totũ in literis abdere : tecũq; & cũ cæteris earum studiosis honestissimo ocio pfrui. Tu uellem ne ueritus esses: ne pluribus legerem tuas literas/si mihi quẽadmodum scribis: lõgiores forte misisses / ac uelim posthac sic statuas tuas mihi literas longissimas quasq; gratissimas fore. Vale.

QVod decla.&c. Scripserat Volumni' se cupidũ esse declamationũ Ciceronis: & ꝙ nisi esset amicus hircii ei inuideret ꝙ esset auditor Ciceronis: Respõdet igitur Cicero se & sua nõ esse tãti. Ordo est. qđ cares declamatiõibus nr̃is: nihil facis dãni. qđ inuideres Hircio nisi amares eũ : nõ erat cã inuidendi: nisi forte inuideres magis eloqntiæ ipsius: ꝙ audiret me. Sunt aũt declamationes orationes in scholis rhetoꝝ habitæ: quibus oratoriæ studẽtes ad utrãq; partẽ argumẽtantes se exercẽt in fictis causis ut ad ueras habiles fiant. Se autẽ extenuat dicẽs. Enim.i.quia O mi suauissime Volũni/nos aut nihil sumus.i.nulli' artificii: aut displicemus nobisipsis: & hoc Gregalibus.i.sodalibus illis gregatim nos frequẽtare solitis: qbus uigebamus te plaudẽte .i. applaudente amissis.i.postꝙ̃ eos amisimus: ut ingemiscamus etiã siquãdo.i. aliqñ emisimus aliquid dignũ noĩe nostro: quod tũc celebre erat & nunc celeberrimũ est. ingemiscamus inquã ꝙ hec tela Allegoricos loqt̃ alludẽs ad uerba Acciani in Philoctetis unde dupl'r exponam: primo ut scđm historiã accipiẽda sũt: deinde ut scđm allegoriam. Scđm historiã igitur. sic.s.fatalia ad euersionẽ troiæ destinata execrantur: ut ait Philoctetes apđ Accium poetã tragicũ: in corpore pẽnigero.i.i auibus sagitta petẽdis: nõ in corpore armigero.i.uiri belligeri: gloria abiecta : qa auẽ deiecisse parũ est gloriæ: uirum bellicosum multũ. Alii in corpore pẽnigero legunt: qa in suo corpore ærũnoso exercuit. Scđm allegoriã autẽ sic: ꝙ hec tela.i. uerba acuta & oratoria: exerceãtur in corpore pẽnigero.i. in auditorio molli & indocto: & nõ in corpe belligero.i.auditorio acri : & ad oratoriam apto: gloria amissa: ut ait licet in alio sensu Philoctetes comes Herculis apud Acciũ in

fabula: Sed tamen oĩa erunt mihi hilariora.i.lætiora ꝙ̃ nunc sint: si tu ueneris: ꝙ̃ꝙ̃ uenies: ut.i. quẽadmodũ ipse i tutẽ intelligis/quasi in cõcursum maximarũ occupationũ: quas.s.occupationes si exceperimus.i. supauerimus: ut apud Verg. Excipit icautũ/aut expleuerimus ut uolumus: ego dicã uero.i.ex aĩo: &pro uero: multam salutẽ & foro.s.iudiciali: & curiæ.i.senatui: corã illis eñ orandum est: & in concione/& uiuã tecũ & cum oĩbus amatoribus.i quos possidemus: aut nostri.i.qui nos amant. Nã & Cassius tuus.s.amicus : & Dolobella noster uel potius uterq; noster tenẽtur hisdẽ.i.hisipsis studiis & utunt̃ me auribus æquissimis .i. libẽtissime audiunt me. Opus est huic: uidelicet Dolobellæ: iudicio tuo limatulo.i.belle limato & terso: & pro.i.polito: qa non est tanto iudicio ut tu: & illi.s.Cassio opus est: literis meis interioribus.i.secretis & arcanis quas non oĩbus cõico aut quas nõ omnes imitari possunt: qbus.s.lr̃is: facis me sæpe uerecũdiorem in loquẽdo/ut ꝙ ea sic imiteris ut me supes/aut ꝙ me incõmode ob eas extollas. Eñ.i.quia: iudicatũ.i.penitus decretũ est mihi: si modo.i.dummodo Cæsar aut patietur/aut uolet hoc: deponere iã.i.deinceps illã personam.s.oratoriã & causidicã in qua s. persona: ego ꝓbaui.i.cõmẽdatũ feci me sæpe illi ipsi.s. Cæsari: ac iudicatũ est mihi: abdere .i. abscõdere me totũ in lr̃is.i.ocio lr̃ario.& pfrui honestissimo ocio tecũ & cũ cæteris studiosis earũ.s.lr̃arum: ꝑcipue ethicarũ. Vellẽ ne.i.ut nõ: eẽs ueritus ne.i.ꝙ nõ legerẽ lr̃as tuas pl'ibus sup.uerbis scriptas: si forte misisses mihi lõgiores/quẽadmodũ scribis.aut pl'ibus sup uicibus: & nõ semel: ac uelim statuas.i.ꝯstituas&psuadeas tibi posthac sic: lr̃as tuas lõgissimas ꝙ̃sq;.i.ut ꝙ̃q; erũt lõgissimæ: fore mihi gratissimas.i.ita futuras mihi ğtissimas. Vale.

M.T.Ciceronis Epl'arũ Familiarium. Liber.VIII.

M.Cælius.M.Ciceroni.S.D.

QVod tibi decedens pollicitus sũ me oẽs res urbanas diligentissime tibi perscripturũ data opera paraui: qui sic oĩa psequeret̃: ut uerear ne tibi arguta nimiũ hec sedulitas uideat̃. Tãetsi tu scio ꝙ̃ sis curiosus: & ꝙ̃ oĩbus pegrinantibus gratũ sit minimarũ quoq; rerum: quæ domi gerant̃ fieri certiores: tñ in hoc te deprecor ne meum hoc officiũ arrogantiæ condẽnes: ꝙ hunc laborẽ alteri delegaui. Nõ quin mihi suauissimũ sit : & ad literas scribendas: ut tu nosti : pigerrimo : tuæ memoriæ dare operam. Sed ipm uolumẽ quod tibi misi: facile (ut ego arbitror) me excusat. Nescio cuius ocii esset non modo pscribere hec: sed omnino animaduerte. Omnia enim sunt ibi .S. C. dictæ fabulæ rumores.

QVod tibi decedens&c. Totus hic octauus liber est Marci Cælii. Eius uidelicet ad quẽ libro secũdo: a Cicerone scriptæ sunt cõplures epl'æ: uerũ qa ad Ciceronem scriptæ sunt: & ad Ciceronianũ stilum accedunt: inter Ciceronianas cõputãtur . Huius autẽ argumentũ est huiuscemodi. Cũ Cicero manẽs in prouincia mãdasset Cælio ꝓficiscenti Romã ut ad se diligenter scriberet ꝙ̃cũq; in urbe fierẽt: scribit se parasse q omnia etiã minima quæq; scriberet: quã diligẽtiã si Cicero nõ ꝓbaret monet ut rescribat. Deinde quæ ab illo ꝑtermissa putat/scribit ꝙ rumores sint in urbe de Põpeio & Cæsare: & postremo ubi sit Plãcus quem Cicero plurimũ diligebat. Ordo est. quod.i.qa: ego decedens.s.a te in urbẽ : pollicitus sum me perscripturũ tibi diligẽtissime oẽs res urbanas.i.quæ in urbe fierent: paraui.i.cõparaui & disposui: opa data.i.ex cõposito & deliberato ꝓposito: sup.scribã: qui perseqretur.i. plene perscriberet hec oĩa: sic ut uerear : ne hec sedulitas.i diligentia mea &fidelitas in seruãdis ꝓmissis: dicitur eñ quasi seorsum a dolo: uideat̃ tibi nimiũ arguta.i.callide interꝑtata mandatũ tuũ. Tãetsi scio ꝙ̃.i. quantum: gratũ tu sis curiosus.s. rerũ nouarũ: & ꝙ̃.i.quãtum: gratum sit oĩbus peregrinãtibus.i.in externis regiõibus agentibus: sup.eos fieri certiores/quoq; i.etiã minimarũ rerũ quæ gerant̃ domi in sua cuiusq; patria. Tamen ego deꝑcor te in hoc: ne condẽnes hoc officium meũ arrogantiæ.s.uitio: ꝙ delegaui.i.cõmisi alteri hunc laborẽ.s.ad te scribendi ꝙ̃ hic gerant̃. Nõ sup. delegaui alteri hoc officiũ: quin.i.ꝙ non sit suauissimũ mihi: &.i.simul aut licet occupato: & pigerrimo ad literas scribendas: ut nosti.s.per experiẽtiam: dare operã tuæ memoriæ.s.excitandæ. Sed ipsum uolumẽ.s. rerũ urbanarũ: qđ misi tibi: excusat me facile ut ego arbitror. q.d. talia scripta in eo esse: ut Cicero nõ censeat ea a Cælio fuisse scribẽda. Nã nescio cuius ocii esset.i.quis tãto ocio redũdaret ut uacet: nõ mõ.i.nõ solũ pscribere hec.i.hmõi nugas & res nullius momẽti: sed oĩno aĩaduertere.i.aĩo cõplecti & consyderare. Oĩa eñ sunt tibi i. in eo uolumine: utpote Senatuscõsulta.i.decreta fabulæ dictæ: s.in senatu rumores .s.icerto authore plati.

Quod exẽplum si forte minus te delectarit: ne molestiam tibi cũ impensa mea exhibeã: fac me certiorem. Si qd in rep. maius actũ erit: qđ isti operari minus cõ/

Quod exẽplũ.i.quæ forma scribẽdi res urbanas etiam minimas: si nõ delectant te: fac me certiorẽ: ne exhibeam tibi molestiã.i.tædium: cũ impẽsa mea.i.pecunia quam his rebus scribẽdis impendi & impẽdam . Siqd .i. aliqd maius.i.maioris momenti erit actũ in

rep.qd̃ isti operarii.i.scriptores rerũ leuiũ: possint perseq minus.i.nõ satis cõmodi: & i.sil: quẽadmodũ sit actũ: & q̃ existimatio .i. opinio sit cõsecuta.i.actionẽ talẽ: & q̃ spes ẽ de eo.s.qd̃ incœptũ est nos pscribemus tibi: sup.hec oĩa diligenter. Vt nũc est.i. secũdum q̃ res nũc se habẽt: nulla expectatio.s. magnæ rei est magnope. Nã & illi rumores i.sermões ab incerto authore orti: de comitiis transpadanoꝝ.i.eoꝝ qui transpadũ ĩcolunt habẽdis.s.an deberent in ciuitatẽ recipi aut ad bellũ mitti/aut qd sile: caluerũt .i. increpuerũt: cumarũ tenus.i.usq̃ ad cumas q̃ urbs est in littore maris tyrrheni. Cũ ego uenissem romã/ne qdẽ.i.nõ saltẽ accœpi auditionẽ tenuẽ.i.q̃t ũuis exsilẽ de ea re. Præterea Marcellus qdẽ nihil retulit.s.ad senatũ.i.nihil egit adhuc in senatu de successione ꝓuinciarũ galliarũ: & distulit eã relationẽ ut ipse dixit mihi: in.i.usq̃ ad kalen. Iunii.s.mẽsis: qui.s.Marcellus exp̃sit.i.explicauit/sane.i.oĩno: sermones meos: q fuerãt de eo tum.i.tũc cũ.i.q̃n nos eẽmus Romæ. Tu si offendisti.i.cõuenisti obuiã habitum Põpeiũ: ut uolebas: fac perscribas mihi: q .i. qualis sit tibi uisus: & quã oĩonẽ.i.qualẽ sermonẽ habuerit tecũ: & quã .i. qualẽ/uolũtatem.s.suã ostẽderit.s.uultu & aliis ĩdiciis inter loq̃ndũ. Solet em̃ aliud sentire & loq̃ neq̃ ualere ingenio tãtũ.i tã multũ.i.non esse tã callidus & cautus: ut nõ appareat qd capiat.qd̃.s.attinet aut spectat ad cæsarẽ: crebri & nõ belli.i.nõ boni sermones sed dũtaxat susurrationes.i.q̃ in aures dicũtur: ueniũt.i. afferunt̃ ad nos de eo: alius sup.dicit Cesarem ꝓdidisse equitẽ.i.eqtatẽ/qd̃ opinor certe factũ eẽ: alius sup.dicit aut sustinet septimam legionẽ uapulasse.i.cæsam aut ꝓcussã esse: & sup.ipm circũsederi.s.a gallis ĩterclusum ab reliquo exercitu apud beluacos populos galliæ olim iã bellicosos: quoꝝ fama & nomen adhuc durat: neq̃ qcq̃ certi est ad huc: neq̃ tamẽ hec incerta iactant̃ uulgo: sup.narrant̃ secreto inter paucos quos.tu nosti plane.q.d.Cæsaris inimicos. At.i.sed: Domitius sup.talia narrat fingens se nolle aut nõ audere talia dicere: cũ apposuit manũ ad os.i.cũ digito cõpescuit labellũ/ne quicq̃ perperã dicat Subrostrarii.i.qui sub rostris sedẽt nouarũ rerum captatores: nã e rostris omnia Romæ edicabãtur: dissiparunt.i.in uulgũ disseminauerant te periisse ad nonũ kalendas Iunii: qd̃.s.periisse sit.i.eueniat capiti.i.in caput eorũ: ut Aenei.ii. Quod dii prius omen in ipsum Cõuertãt: ita sup.dissiparãt: ut maximus rumor fuerit in urbe ac foro totũ: atq̃ sup.dissiparunt: Põpeium.s.Quintũ non Cnæum: occisum in itinere. Ego quiscirem Quintum Põpeium facere Bauli.i.in eo loco apud Baias ubi Hercules Bouũ stabulum fecit: unde Bauli quasi Boauli.i.boũ aula.i.caula dicti sunt facere schœnobaticam.i.artẽ funambulorum.i. ambulãtriũ ac gradiẽtium super funẽ extẽtam σχοινοσ schoenos enim dicit̃ funis βοαων bæno gradior ambulo: qui talia facit græce schœnobates: latine funãbulus dicitur: & scirem eũ facere schœnobaticã usq̃ eo .i. intãtum artificii qd̃ nullum illi erat/ut ego misererer esuriei.i.famis eius: nõ sum cõmotus.s.ex tali rumore: & optaui sup.ut nos defungeremur hoc mẽdacio.i.liberaremur & absolueremur ut apud Maronem. O tandem magnis pelagi defuncte periclis.i.illis transactis liberate: Credebãt autem miseri gẽtiles malũ quod dii pararẽt alio malo posse deuitari: ut mendacio premo: quod impenderet malum: sup.periculis: siqua pericula impẽderent tibi. Plancus tuus quidẽ.i.certe.q.d.quod sine mẽdacio dicitur: est Rauẽnæ: in ea urbe Italie a thesalis cõdita: & donatus a Cæsare

Bauli Schœnobatica. Schœnobates.

mode perseq possint: & quẽadmodũ actũ sit: & q̃ existimatio consecuta: quæq̃ de eo spes est: diligẽter tibi perscribemus. Vt nũc est: nulla magnope expectatio est. Nã & illi rumores de comitiis transpadanoꝝ Cumarũ tenus caluerũt. Romã cum uenissem: ne tenuẽ quidẽ auditiõem de ea re accœpi. Præterea Marcellus qdem adhuc nihil retulit de successione ꝓuintiarum Galliarũ: & in kalẽ. Iun. ut mihi ipse dixit: eã distulit relationẽ: qui sane meos sermones exp̃sit de eo tũ fuerant cũ Romæ nos essemus. Tu si Põpeiũ: ut uolebas offendisti: qui tibi uisus sit: & quã oratiõem habuerit tecũ: quãq̃ ostenderit uoluntatẽ. (Solet em̃ aliud sentire: & loq̃. Neq̃ tantũ ualere ingenio ut nõ appareat quid cupiat) fac mihi perscribas. Quod ad Cæsarẽ crebri: & nõ belli de eo rumores: sed susurrationes dũtaxat ueniũt: alius eqtem ꝓdidisse: quod opinor certe factum esse: alius septimã legionẽ uapulasse: ipm apud Beluaços circũsederi intercluſum ab reliquo exercitu neq̃ adhuc certi quicq̃ est: neq̃ hec incerta: tamẽ uulgo iactant̃. Sed iter paucos: quos tu nosti plane secreto narrant̃. At Domitius: cũ manus ad os apposuit. Te ad .ix. kal̃. Iun. subrostrarii: qd̃ illoꝝ capiti sit dissiparant piisse: ita ut in urbe: ac foro toto maximus rumor fuerit: atq̃ Põpeium in itinere occisum: ego q̃ scirem Qu. Pompeiũ Bauli scœnobaticã facere: & usq̃ eo: ut ego misererer eius esuriei: non sum cõmotus: & hoc mendacio: si qua pericula tibi impẽderent: ut defungeremur optaui. Plãcus quidem tuus Rauẽnæ est magno congiario donatus a Cæsare: nec beatus: nec bene instructus est: tui politici libri oĩbus uigẽt. Vale.

a Cæsare magno congiario: idest munere ut a principe & Imperatore in eum collato: nec beatus est nec benẽ instructus Libri tui politici: idest quos de rep. & politia scripsisti uigent omnibus: idest omnibus eos legẽtibus sunt in uigore: hoc est placent & tractantur. Vale.

Cælius Ciceroni Salutem dicit.

Erte inquã absolutus est. me repsentante ꝓnunciatum est: & quidẽ omnibus ordinibus sed & singulis in uno quoq̃ genere sentẽtiis. Vide modo inqs. Nõ me hercule nihil em̃ tã ꝑter opinionem: tam qd̃ uideret̃ oĩbus indignũ accidit. Quin ego cũ pro amicitia ualidissime fauerẽ ei: & me ad dolendum ꝑparassem: postq̃ factũ est: obstupui: & mihi uisus sum captus esse. Quid alios putas? clamoribus maximis iudices corripuerũt: & ostẽderunt plane eẽ: quod ferri nõ posset. Itaq̃ relictus lege Licinia maiore esse periculo uidet̃. Accessit huc q̃ postridie eius absolutionis in theatrum Curionis Hortensius introiit: puto ut suũ gaudium gauderemus. Hic tibi strepitus/fremitus/clamor/tonitruum: & rudẽtum sibilus: hoc magis animaduersum est: q̃ intactus a sibilo peruenerat Hortensius ad senectutem. Sed tot bene: ut in totam uitam quãuis satis esset: & pœniteret eum iam uicisse. De rep. qd̃ tibi scribã nihil habeo. Marcelli impetus resederũt: non inertia: sed (ut mihi uidebat̃) consilio. De comitiis: cõsularibus incertissima est existimatio. Ego incidi in cõpetitorẽ nobilẽ: & ignobilem egẽtem. Nã. M. Octauius Cn. filius/&. C. Hirrus mecũ petit. Hoc ideo scripsi q̃ scio te acriter ꝓpter Hirrum nuncium nostrorum comitiorũ expectaturum. Tu tamen simul ac me designatũ audieris: ut tibi curæ sit: qd̃ ad Pantheras attinet Syngraphã Sictianã tibi cõmẽdo. Cõmentarium rerũ urbanarum primũ dedi. L. Castrinio Præto: secundũ ei: qui has literas tibi reddet. Vale.

Certe inquã. Scripserat Cicero se mirari quẽdam utriq̃ notũ absolutũ: unde confirmãs id dicit Cælius. Certe inquã absolutus est: Pronunciatũ est .s. iudicium de eius absolutione me præsentãte.i.exhibẽte reum: aut supplicationẽ: & quidem sup.absolutus est: omnibus ordinibus.i. ab iudicibus oĩs ordinis: sed &.i.etiã singulis sententiis in unoquoq̃ genere.s. iudicũ. Vide modo inquis.s.an ne quid utrũ uerũ addas: aut quid simile. Responsio: nõ me hercule sup. quicq̃ addo aut mẽtior: nihil em̃ accidit unq̃ tam præter opinionẽ & quod uideret̃ oĩbus tã indignũ. Hec est uera lectio quã non intelligentes: credebant deesse uerba: q̃ alii suppoſuerũt sic: uide mõ inqs mihi lr̃is ostẽdens me isto missurũ alios: alii sic uide modo inqs &c habẽtq̃ ante hanc epl̃as octo: q̃s alii postponũt. Quin.i.qnetiã ego cũ fauerem ei ualidissime ꝓ amicitia.s. nr̃a: & ꝓparassem me ad dolendũ.s.de cõdẽnatiõe eius obstupui.s.de eius absolutiõe: & uisus sũ mihi esse captus.i.priuatus sensu aut ĩtellectu ꝑ stupore. Quid putas alios sup.fecisse? Responsio: alii sup.corripuerũt.i. repḣẽderũt iudices maximis clamoribus: & ostẽderunt plane eẽ.s.iudicatũ aut iudiciũ: aut facinus: qd̃ nõ posset ferri.i.tolerari æquis aĩs. Itaq̃ sup.absolutus illo iudicio: relictus.s.a iudicibus uidet̃ esse maiore piculo: lege Licinia ꝓ qua cõtra sniam ppli absoluti iterũ in iudiciũ uocabant̃. Accessit huc.i.ad hanc rẽ: q̃ Hortẽsius.s.orator insignis q̃ absolutũ defenderat: ĩtroiit postridie eius absolutiõis.i. die q̃ ꝓxime absolutionẽ eius secutus est: in theatrũ Curionis: puto sup. ĩtroiisse ut gauderemus gaudiũ suũ .i. ut sibi gr̃ularemur Sic & comicus in andria locutus est. Nullũ est em̃ uerbũ q̃ non regat actũ ꝓportiõabilis significatiõis: ut gaudeo gaudiũ: eo iter, curro cursum: uiuo uitã miserã &c. Hic sup, factus & factũ est: tibi: uacat tibi: qd̃ tamẽ ex more loquẽdi apte additũ est: quo modo dicimus: hic mihi semper dormit &c. strepitus.s.pedũ: fremitus.s.oris/clamor/tonitruũ.i.tantus sonus ex reflexione uocũ in theatro ut tonitruũ putetur: & sibilus rudentũ.i.more asinoꝝ obstrepentium. Hoc animaduersum.i.annotatũ est a populo magis q̃ hortensius peruenerat ad senectutẽ: idest senex factus erat: intactus a sibilo: idest nunq̃ adhuc explosus exibilatus aut irrisus ob turpem aut iniquam actionem. Sed sup. egerat tot bene.i.decenter: ut satis esset.s.ei laudis: in totam uitã q̃uis.i.quãtũuis sup.longã: & pœniteret eũ uicisse iam s.in causa illius rei inique absoluti: qa nisi uicisset sibilum passus nõ esset. Nihil habeo de repu. quod scribam tibi. Aut si est quid legi sit. Quid scribã tibi de rep? nihil habeo Impetus Marcelli resederũt.i.sedati sunt: nõ inertia.s.Marcelli: sed consilio/ut uidebat̃ mihi. Existimatio.i.diiudicatio de comitiis cõsularibus.s.habendis est incertissima. Ego incidi in cõpetitorem.s.ædilitatis mecũ: nobilẽ: qa egentẽ. alii legũt & nobilem agentẽ.i.præ se ferentẽ. Nã Marcus Octauius filius Cnæi: & Caius Hirrus/petit mecum.s.ædilitatẽ. Ego scripsi hoc ideo q̃ scio te expectaturũ acriter ꝓpter Hirrum: nũcium comitiorum nostroꝝ.s.ædilitiorum. Tu tamen simul ac.i.eodẽ tempore quo: aut statim postq̃ audieris me designatũ.s.ædilẽ: fac sup.alii hũt rogo: sed

ſic diceretur te:niſi græco more quē comici ſequũtur proximo dederit qđ ſequẽtis eſt:dicũt eñ:me ſcis quid uelim:pro eo qđ eſt:ſcio quid ego uelim. Hoc autem loco:qa Cælius multa ſubaudire ſolet:credã uerbũ omiſſum:ut curæ ſit tibi ſup.id qđ attinet ad Pãtheras.ſ.in Cilicia capiẽdas & ad ædilitatis Põpã Cælio mittẽdas:de qbus lib.ii.ſæpe meminit Cicero. Ego cõmẽdo tibi:ut.ſ.abſoluas ſyngraphã Sictianã.i.quã Sictius ad te afferet:petiturus pecuniã:uulgus bulletã aut cædulã obligatoriã uocat:ut lib.vii.ĩ epl'is ad Trebatiũ patuit. Ego dedi primũ cõmẽtariũ rerũ urbanarũ Lucio Caſtrinio Pæto:Scđm ſup.dedi ei qui reddet tibi has lr̃as. Vale.

Cælius Ciceroni Salutem.D.

Est ne?uici:& tibi ſæpe:qđ negaras diſcedẽs curaturũ:literas mitto:eſt ſiqdẽ pferunẗ q̃s do. Atq; hoc eo diligẽtius facio ꝙ cũ ocioſus ſum:plane ubi delectẽ ociũ meũ nõ habeo. Tu cũ Romæ eras hoc mihi certũ ac iucũdiſſimum uacanti negociũ erat tecum id ocii tẽpus cõſumere/idq; nõ mediocriter deſydero:ut nõ modo mihi ſolus eſſe:ſed Romæ te pfecto ſolitudo uideaẗ facta:&qui(q̃ mea negligẽtia eſt) multo ſæpe dies ad te:cũ hic eras non accedebã : nũc quotidie non eſſe te:ad quem curſitẽ:diſcrutior. Maxime uero : ut te dies noctesq; q̃ram : cõpetitor Hirrus curat. Quõ illum putas auguratus tuum competitorem dolere:& diſſimulare me certiorem ꝙ̃ ſe Candidatum ẽ de quo:ut quem optas ꝙ̃primum : nuncium accipias tua mediusfidius magis ꝙ̃ mea cauſa cupio.

Est ne?Cæliꝰ geſtit& pene exſultat ex uoto ſuo ut cõſtituerat eueniſſe & ſe uiciſſe. Cicero eñ abiẽs dixerat &q̃ſi ſpõſionẽ fecerat & depoſuerat nõ nihil : Cæliũ ad ſe abſentẽ non daturũ lr̃as:qđ cũ Cælius curaſſet faciẽdũ:ſe uiciſſe geſtit : & cãm affert cur diligẽtius ſcribat uidelicet ꝙ aliud non hẽat quo ociũ ſuũ oblectet. Nã cum Cicero romæ eẽt iterdũ negligebat uti eius ꝯſuetudine:q̃ nũc uti uelit:demũ nõnihil de cõpetitore Hirri locutus/monet ciceronẽ ut ad ſe ſcribat. Ordo ẽ. Eſt ne?i.euenit ne ut dixerã hoc ẽ ſcribo ne ad te.q.d.planiſſime : uñ addit:uici:& p.i.mitto lr̃as tibi:qđ tu diſcedẽs ſup.me curaturũ.rñdet aũt ipẽ ad iterrogatũ illud:eſt ne?dicẽs. Eſt.i.euenit ut dixerã: qdẽ.i.certe:ſi ſup.lr̃æ q̃s do.i. mitto ad te:pferunẗ. Atq; facio hoc.i.curo ad te lr̃as dandas:eo.i.ppea libẽtius:ꝙ cũ.i.qñ ſum ocioſus nõ hẽo plane.i.oĩno ubi delectẽ.i. cũ delectatiõe trãſigã ociũ meũ. Cũ.i.qñ : tu eras romæ:hoc negociũ erat mihi uacãti.ſ. a cæteris negociis:certũ ac iucundiſſimũ:uidel; ꝯſumere tecũ id tp̃s ocii.i.uacatiõis a publico pſertim negocio:& deſydero nõ mediocriter:imo uehemẽter:id:uidelicet ꝯſumere ociũ tecũ:ita ſup.ut nõ mõ.i.nõ ſolũ:ſup.uidear mi hi eſſe ſolus:ſed ſolitudo uideaẗ eſſe facta Romæ te pfecto.i. poſtq̃ tu es pfectus & diſceſſiſti Romæ.q.d.qa tecũ nõ ſum:ſolus mihi eẽ uideor:& eſt adamãter dictũ. Et q:q̃ negligẽtia mea eſt: nõ accedebã ad te:ſæpe mltos dies.i.p ſpatiũ multoꝝ dierũ:cũ eras hic.i.ubi nũc ſum:hoc ẽ Romæ:diſcrucior i.uariis tormẽtis aĩ & q̃ſi crucibus qbuſdã torq̃or:nũc q̃tidie/te nõ eſſe.ſ.romæ.i.non adeſſe/ad quẽ curſitẽ.i. freq̃nter currã. Id autẽ frequẽter uſu uenit:ut dũ copiã rerũ habemus eas contẽnemus:q̃s eis carẽtes deſyderamus poſtea. Vero.i.ſed:Hirrus cõpetitor.ſ.ædilitatis mecũ:curat.i.efficit etiã ſi nõ curet:maxime.i.pcipue:ut q̃ram te dies & noctes. Quomodo putas illũ.ſ.temerariũ & inſanũ competitorẽ tuũ auguratus.i.qui auſus eſt tecũ petere auguratũ:uidelicet Hirrum:dolere/& diſſimulare.q.d.ægerrime licet plurimũ conetur : me candidatum.i.deſignatum futurum ædilitatis cõpetitorem:accepto candido habitu : quem accipiebat præcipue duabus de cauſis:altera ut candido animo & e repub.petere indicarẽt:altera ut non ex meritis ſuis:que in ueſtibus inſignibus conſpici poterant:ſed ex mero populi dono ſperare profiterẽtur. De quo:ſcilicet Hirro:ut accipias nuncium ſup.eum:ideſt talẽ:quem.i.qualem optas:hoc eſt eum eſſe a me uictum:ego cupio mediusfidius magis tua cauſa q̃ mea.q.d.ſcio te magis gauiſurum q̃ meipſum.

Nã mea ſi fio forſitan cũ locupletiore re ferã. Sed hoc uſq;eo ſuaue eſt:quod ſi acciderit tota uita riſus nobis deeſſe nõ poterit:ſed tanti. Sed me hercule nõ multũ M. Octauius eorum odia:qui Hirrum pmunt quæ per multa ſunt:ſubleuat. Quod ad philotimi liberti officium & bona Milonis attinet:dedimus operam:ut & Philotimus ꝙ̃ honeſtiſſime Miloni abſenti : eiuſq; næceſſariis ſatiſfaceret:& ſecũdũ eius fidem/&ſedulitatẽ exiſtimatio tua cõſeruareẗ. Illud nũc a te peto ſi eris ut ſpero

Nã:affert cãm dicti ſupioris q̃ ſane obſcura eſt dicẽs:ſi forſitã fio.ſ.ædilis:mea.ſ.cã.i. quãtũ ex ea re utilitatis capiã:ego ferã.ſ.utilitatem cum re locupletiore.i. abũdantiore utilitate/aut ſi referã una eſt dictio ſic. referã.i.recẽſebo & cõmemorabo forſitã cũ locupletiore i.tecũ q plus cõmodi ex ea re capies q̃ ego:eo ꝙ ultꝰ fueris etiã inimicũ tuũ in petitiõe auguratus. Sed hoc.ſ.uiciſſe Hirrũ ẽ ſuaue.i.delectabile:uſq;eo.i.ualde : qđ ſi acciderit:riſus.i.occaſio ridẽdi:nõ poterit deeſſe nobis:tota uita.i.p totã uitã. Alii legũt poſſe:& ꝙ:ſic uſq;eo.i. in tãtũ : ꝙ ſi acciderit.ſ.Hirrum uinci:riſus non poſſit de-

ut ſpero:ocioſus aliquod ad nos : ut itelligamus nos tibi curæ eſſe : ſyntagma ſcribas. Qui tibi iſtuc inquis in mentem uenit homini non inepto : aliquid ex tam multis tuis monumentis extare : quod noſtræ amicitiæ memoriam poſteris quoq; prodat. Cuiuſmodi uelim puto quæris. Tu aptius:qui omnem noſti diſciplinam qđ maxime cõuenit excogitabis. Genere tamen quod & ad nos pertineat : & διδασκαλιαν quandam: ut uerſetur inter manus habeat. Vale.

eſſe nobis tota uita:ſed tãti ſup. fuerit riſus i.tãti momẽti ut ſemp ridere uelimus. Sed me hercule Marcus Octauius qui ẽt cõpetitor erat:& ita odio habẽdus : tñ non multũ ſubleuat.i.iminuit odia eoꝝ qui pmũt.i.opprimunt Hirrũ:q.ſ.odia ſunt pmulta:& tamen minus ſolet eſſe odiũ in aliquẽ ſi ſociũ habuerit culpæ:q̃ ſi ſolus peccauerit : parcitur eñ ſæpe multitudini. Quod attinet ad officiũ.i.debitũ obſequiũ Philotimi liberti ſ.tui:& ad bona Milonis.ſ.amici tui:qđ cõtra Clodiũ defenderat Cicero/nos dedimꝰ operã.i.curauimus:ut &.i.ſimul:Philotimꝰ ſatiſfaceret q̃honeſtiſſime.i. decentiſſime: Miloni abſenti& næceſſariis eius:&.i.ſimul/exiſtimatio tua.i.authoritas & reputatio.conſeruaretur ſecundũ fidem.i.fidelitatem & ſedulitatem/eius.ſ.Philotimi:hoc eſt ut fides quidẽ eius & ſedulitas agnoſceretur:ſed tamen totum officium tibi acceptum ferretur. Ego peto nunc illud a te:ſi eris:ut ſpero:ocioſus:ut ſcribas ad nos aliquod ſyntagma.i.aliquam ordinationem rerum & aliquod opus pceptorium:ut intelligamus nos eſſe tibi curæ. Inquis.i.ſcio ꝙ modo dicis:qui:i.quomodo iſtuc.i.iſta res:ut iſtud petas: uenit in mẽtem tibi homini non inepto. Reſpondet Cælius:uenit ſup.in mentem:aliquid ex tã multis monumẽtis tuis.ſ.literariis : hoc eſt ſcriptis tuis extare.i.ut aliquid extet:quod prodat.i.manifeſtet:quoq;.i.etiam poſteris.i. poſt nos uenturis hominibus:memoriã amicitiæ noſtræ. Puto ſup.ꝙ tu nunc/q̃ris:cuiuſmodi uelim ſup.ſcriptũ aut ſyntagma. Reſponſio:tu qui noſti omnem diſciplinam/excogitabis aptius ſup.id quod conuenit maxime ſup.nobis:tamen ſup.id habeat genere.i.in generali aut ſit in eo genere ſcribendi ut habeat ſup.illud aũt aliquid quod et i.ſimul pertineat ad nos/&.i.ſimul habeat quãdam didaſcalian.i.doctrinam:ut uerſetur inter manus i. ſit nobis tãq̃ enchiridion : nã libri ĩ qbus bonæ doctrinæ ꝯtinenẗ debẽt nobis aſſidui eẽ in manibus. Sane διδασκω didaſco diciẗ doceo:διδασκαλοσ magr̃ doctor:hypodidaſcalus ſubmagr̃:hoc eſt ſub alio docẽs. Didaſcalia doctrina. διδασκαλικοσ didaſcalicus pceptoris doctrinalis.didaſcalice liber doctrinã tradens &c. Vale. Didaſcalia διδασκαλικοσ.

Cælius Ciceroni.S.D.

Inuideo tibi ꝙ multa quotidie:q̃ mireris iſtoc pferunẗ:primũ illđ abſolutũ Meſſalã deide eũdẽ cõdẽnatũ. C. Marcellũ cõſulẽ factũ. M. Claudiũ a repulſa poſtulatũ a Gallis duobus. P. Dolobellam q̃ndecimuirũ factũ. Hoc tibi nõ iuideo:caruiſſe te pulcherrimo ſpectaculo:& Lẽtuli Suræ repulſi uultũ nõ uidiſſe. At q̃ ſpe.ꝙ̃ certa opiniõe deſcẽderat:ꝙ̃ ipõ diffidẽte Dolobella:& hercule niſi noſtri q̃ acutiꝰ uidiſſent.pene cõcedẽte aduerſario ſupaſſet. Illud te nõ arbitror miratũ. Seruiũ tribunũplæb.deſignatũ cõdẽnatũ cuius locũ. C. Curio petiit. Sane ꝙ̃ mltis icutit q eũ facilitatẽq; eius nõ norũt:magnũ metũ. Sed ut ſpo:& uolo:& ut et ſe fert ipẽ bono:& ſenatus mallet totus: ut nũc ẽ:hoc ſcaturit. Huius aũt uolũtatis initiũ&cã ẽ: ꝙ eũ nõ mediocriẗ Cæſar q ſolet iſirmoꝝ hoĩm amicitias ſibi qualibet ipenſa adiungere ualde contempſit.

Inuideo &c. Scripſerat Cicero mlta ad ſe afferri q̃ facta erant in urbe: quapropter nũc ſcribit Cælius ſe inuidere Ciceroni ꝙ tanta ad eũ deferrenẗ/narratq; multa quæ Romæ aut agebanẗ aut iam acta erant & non nihil de rebus Cæſaris & Põpeii. Et poſtremo petit a Cicerõe ut Pãtheras e puincia ſibi mittat:& ſe certiorẽ faciat qđ Aegyptii poſt mortẽ Ptolemæi regis agãt. Ordo eſt. Inuideo tibi:hoc ẽ puto te nimis fortunatũ:ꝙ multa quæ mireris:ſunt q legunt mirer:perferunẗ quotidie iſtoc pro iſtuc.i. in Ciliciã ubi tu es. Primũ illud ſup.perfertur aut perlatũ eſt:Meſſalã abſolutum.ſ. in iudicio:deinde eundem cõdẽnatum Caium Marcellũ factum ſup.eẽ : conſulẽ. Marcum Claudium ſeu Clodiũ:poſtulatum.i. in ius uocatum.a duobus Gallis.ſ. cognomento: a repulſa.i.poſt repulſam. Dolobellam factum quindeciñuirũ.i. unum in magiſtratu quindecimuirorum : ut erãt quibus libri ſybillini curæ erant. Ego non inuideo tibi hoc:ideſt in ea re fuiſti minus fœlix:qa fœlicibus inuidemus &non miſeris:te caruiſſe ſpectaculo pulcherrimo & nõ uidiſſe uultũ Lentuli Suræ repulſi.ſ.a q̃ndecimuiratu. At.i attñ q̃.i.o q̃li ſpe:q̃.i.o q̃tũ certa opiniõe:deſcẽderat ſup. ipſe in cãpũ Martiũ:locũ comitioꝝ & diſceptatiõis cũ Dolobella:q.d.cũ euidẽtiſſima ſpe:& certiſſima opiniõe uictoriæ:& q̃.i.q̃tum ipſo dolobella diffidente:q.d.plurimũ. Et hercule niſi noſtri.ſ.amici:uidiſſent qua.i.aliqua.ſ. parte:acutius:Lentulus ſup.ſuperaſſet:pene:ideſt quaſi aduerſario ſ.Dolobella:concedente.i. locum dante Ego arbitror te non miratum illud : Ergo in principio legendum eſt mireris non mirer : uidelicet Seruium

designatum.i.declaratum a populo tribunum/condẽnatum,ſ.a Cæſare:ut uero ſimile eſt.Cuius.ſ.Seruii con
demnati locum Caius Curio petiit.Et ſup.Curio qui orator fuit:& Cæſari primũ aduerſarius:deinde ſic ami
q̃ cus p̃ſertim pecunia corruptus ut pro eo occiſus ſit incutit ſane q̃multis.i.ualde multis: q̃ ſuperlatiuo ꝓſtrui
uult:ſed p̃cedentibus.oppido.ſane.per.poſitiuo:qui nõ norunt.i.nouerũt eum & facilitatẽ .ſ. ad ueniã dãdam
i.benignitatẽ eius:magnum metum.Sed ut ſpero & uolo:& ut et.i.ſimul:ipſe.ſ.Curio fert.ideſt.gerit ſe:bo/
no.i.in bono aut ad bonũ:& ſup.ſenatus totus mallet:hoc ſcaturit.i.pupullat in aures oĩum & diligat: ut nũc
eſt.Hubertinus legit bonos:quo modo nõ eſt legendum ſe:ſed ut ipſe fert bonos:ut cũq; legat obſcura eſt lo/
cutio:ſenſus autẽ uidetur.Licet multi metuerint tribunatum curionis:tamen ſicut p̃fert & ſenatus mallet eũ
eſſe ita fama diuulgatur ipſum fore.Autem.i.ſed:initium & cauſa uolũtatis huius.ſ nouæ a Curione acceptæ
eſt q; Cæſar qui ſolet adiungere ualde ſibi qualibet.i.quantalibẽt impenſa: amicitias hominum infirmorum
i.minus potentium:contempſit eum.ſ.Curionem non mediocriter.i.uehementer.

Qua in re .i. in qua re iã dicta illud uidet
mihi cecidiſſe.i.accidiſſe perq̃.i.ualde uenu
ſte.i.pulchre:qd aiaduerſum.i.ꝓſideratũ eſt
quoq;.i.ẽt eo uſq;.i.cõſũmate a reliqs.ſ.ciui
bus ut Curio q nihil facit cõſilio.ſ.alioꝝ ui
deret uſus rõne.i.cõſideratiõe ꝓpria:& in/
ſidiis.ſ.alioꝝ:hoc eſt ꝓuertiſſe inſidias alio
rũ in utilitatẽ ſuã; nã cũ ſenſerit ſibi iſidias
tendi attẽtior factus eſt: in euitãdis cõſiliis
eoꝝq intẽderant ſe.i.acriter exhibuerãt ad
uerſarios in tribunatũ eius.ſ.Curiõis; dico
Lælios & Antonios & Valẽtes.ſ.uiros id ge
nus.i.eius generis:hoc eſt nobiles & egregi
os.Ego miſi tibi has lr̃as maiore ĩteruallo
i.dilatiõe poſt rẽ geſtã:eo.i.ꝓpterea:q; dila/
tiones comitioꝝ.i.tpm q̃bus noui eligeren
tur magr̃atus q.d.electionũ/habebant me
occupatiorẽ.ſ.in ſollicitãdis rebus meis; q̃s
galli brigas uocant:& cogebãt me expecta
re exitũ.ſ.comitioꝝ.i.declarationẽ eoꝝ qui
electi eẽnt ut oĩbus cõſectis.i.plene factis &
electis:ego facerẽ te certiorem.ſ.de electis.
Ego expectaui.ſ.exitũ rerũ:uſq; ad kal.Se/
xtilis.i.primũ diẽ Auguſti:q̃dã moræ.i. dila
lationes:inciderunt ꝓtoriis,ſ.comitiis.i.ha/
bẽdis de p̃tore eligendo.Porro.i.ſed neſcio
quẽ.i.qualẽ:euentũ.i.exitũ fortuitũ cum ſit
in uolũtate plæbis:comitia mea: ideſt ædi/
litia:in q̃bus competitor ero:ſint habitura.
Quidẽ.i.certe ſup.comitia mea:nacta ſunt
comitiis ad plæbem.ſ.habitis:anteq; electio
fieret:opinionẽ incredibilẽ.i.difficilẽ credi/
tu:qd.i.quãtum attinet ad Hirrũ:qa omnes
opinãtur eũ cum deriſione exibitandũ & ex
plodendũ.Nã illa fatua mentio.i.cõmemo/
ratio rei quã tacuiſſe melius fuiſſet:quã nos
deriſeramus olim:& ꝓmulgatio de dictato
re.ſ.creãdo:deiecit.ſ.ab ſpe & petitiõe Mar
cum Cælium Vicinianũ:qui alioqui compe
titor fuiſſet/& ĩſecuta.i.p̃ſecuta eſt:magno
clamore.ſ.populi explodentis/deiectum.ſ.
M.Cælium.Inde.i.deinde hoc uiſo/aut ide
i. ex ea re: cuncti flagitare ſup. cœperunt:
aut flagitare .i.flagitabant Hirrum ad non
faciendum:ideſt ut non faceret:ideſt nõ pe/
teret mecum ædilitatem. Spero ſuo.itaq; in
te auditurum celeriter:&ideſt ſimul:de no/

Qua in re mihi uidet illud perq̃ uenuſte cecidiſſe:qd
a reliquis quoq; eo uſq; eſt animaduerſum: ut Curio q
nihil conſilio facit:rõne:& iſidiis uſus uideret in eui/
tandis eoꝝ conſiliis:qui ſe intẽderant:aduerſarios in
eius tribunatũ: Lelios & Antonios:& id genus Valẽ/
teis dico.Has ego tibi literas eo maiore miſi interual/
lo:q; comitioꝝ dilationes occupatiorẽ me habebant:
& expectare in dies exitũ cogebant: ut cõfectis omni/
bus te facerẽ certiorẽ.Ad kal.Sextil. uſq; expectaui p̃/
toriis moræ q̃dam inciderũt. Mea porro comitia quẽ
euẽtum ſint habitura neſcio: opinionem quidem:qd
ad Hirrum attinet: ĩcredibilẽ ad plæb. comitiis nacta
ſunt.Nam.M.Cælium uicinianum mentio illa fatua
quam deriſeramus olim:& promulgatio de dictatore
ſubito deiecit & deiectum magno clamore iſecuta eſt.
Inde Hirrum cuncti ad non faciendum:flagitare.Spe
ro te celeriter & de nobis:quod ſperaſti: & de illo qd
uix ſperare auſus es:auditurum.De rep. iam noui q;/
q̃ expectare deſieramus.Sed cum ſenatus habitus eſ/
ſet ad Appollinis ad.xi.kalen.ſex.& referretur de ſti/
pendio Cn.Pompeii: mentio facta eſt de legione ea:
quã expenſam tulit.C.Cæſari Pompeius:quo nume/
ro eſſet:quo appeteretur:cum ex Gallia coactus eſſet
dicere Pompeius:ſe legionem abducturũ:ſed non ſta
tim ſubmẽtionẽ: & cõuicium obtrectatorum.Inde in/
terrogatus de ſucceſſiõe.C.Cæſaris. de qua hoc eſt de
p̃uinciis:placitũ eſt:ut cũ primũ ad urbẽ reuerteretur
Cn.Põpeius corã eo de ſucceſſione p̃uinciarũ ageret.
Nã ariminũ ad exercitũ Pompeius erat iturus &.S.C.
puto Idi.Sex.de ea re factũ iri. Profecto aut tranſige/
tur aliquid:aut turpiter intercedetur.Nam diſputan/
do coniecit illam uocẽ Cn. Pompeius oẽs oportere ſe
natus dicto audiẽtes eſſe.Ego tñ ſic nihil expecto:quo

modo

modo Paulum conſulẽ deſignatũ primum ſniam di/
centẽ.Sæpius te admoneo de Syngrapha Sictiana:cu
pio enim te intelligere ea rem ad me ualde pertinere.
Itẽ de Pantheris:ut Cybiratas accerſas:cureſq; ut mi/
hi uehantur. Prætera nunciatum eſt nobis & pro cer/
to iam hebetur regem Alexãdrinum mortuum: quid
mihi ſuadeas:quo modo regnũ illud ſe habeat: quis
p̃curet:diligẽter mihi p̃ſcribas kal.Sextiles. Vale.

bis qd ſperaſti.i.nõ ædiles deſignatos:& de
illo.ſ.Hirro qd uix auſus es ſperare:uideli
cet aut exploratum cũ ignominia/aut etiã dã
natum.Nos deſyderamus/aut potius deſie
ramus iã expectare quicq̃ noui de repu.Sed
cũ ſenatus habitus eſſet:ad Apollinis.ſ.ædẽ
ad.i.iuxta undecimũ kalendas Sextilis.i. au
guſti:& referret.i.conſuleretur de ſtipen/
dio Cnæi Pompeii:mentio facta eſt de ea le
giõe.ſ.militum: quam Pompeius:tulit ex/
penſam.i.tanq̃ eſſet expenſa. Caio Cæſari:
quo numero eſſet.ſ.legio illa:quo.ſ.nume/
ro appeteretur.i.exigeretur eſſe/aut quo.i.ad quid appeteretur/cum Põpeius coactus eſt dicere:ſe abductu/
rum legionem ex Gallia:ſed non ſtatim ſup.coactus eſt dicere aut dixit id:ſub.i.poſt mentionem & cõuitium
obtrectatorum.ſ.Cæſaris.Inde.i.deinde Pompeius interrogatus ſup.eſt:de ſucceſſione Cæſaris.i. an Cæſari
ſuccederetur/de q̃.ſ.ſucceſſione:hoc eſt de prouinciis omnibus placitum eſt.ſ.ſenatui.ut cum primũ Cnæus
Pompeius reuerteretur ad urbem ageretur coram eo:de ſucceſſione prouinciarum:Nam Pompeius erat itu
rus Ariminum ad exercitum.ſ.Romanum utputo illic locatum ne Cæſar Rubiconem armatus trãſiret:& pu
to.S.C.ideſt ſenatuſconſultum factum iri.i.faciendum eſſe de ea re: Idibus ſextilis.i.Auguſti. Profecto: ideſt
reuera ſup.tunc/aut aliquid tranſigetur/aut intercedetur.i.opponetur ab aliquibus turpiter: ideſt i honeſte.
Nam Cnæus Pompeius:coniecit:ideſt cum aliis uerbis in medium iecit diſputando .i. conſultando de repub.
illam uocem:oportere omnes ergo etiam Cæſarem:eſſe audientes.i.obedientes:dicto .i. decreto & mandato
ſenatus:ſcilicet Romani.Ego tamen nihil expecto ſic:ideſt eo modo:quo modo.ſ.expecto Paulum.ſ. Aemi/
lium:deſignatum.i.declaratum conſulem/dicentem primum.i.ut dicunt prima uice/ſentẽtiam.ſ.ſuam de re
ſuper qua conſultabitur:Deinde ad priuata negocia rediens dicit.Ego admoneo te ſæpius de ſyngrapha.i.ce
dula obligatoria conſcripta a duobus:Sictiana.i.per quam Sictius a te pecuniam poſtulauit:cupio enim te in
telligere:eam rem.ſ.ut Sictius pecuniam recipiat:pertinere ualde ad me.Item admoneo te ſæpius de panthe
ris.ſ.pro ædilitatis pompa mittendis:ut accerſas:ideſt ad te uenire facias Cybiratas.i.ex Cybra urbe Aſiæ au
ſtralis authore Strabone lib.iiii,& cures:ut ſcilicet pantheræ uehantur mihi.Prætera nunciatum eſt nobis:
& habetur:ideſt tenetur iam pro certo:Regem Alexandrinum:ideſt Ptolemæum regem Aegypti cui regia
erat Alexandriæ mortuum ſup.eſſe:perſcribas ſup.igitur mihi diligenter/quid ſuadeas mihi: ſcilicet tentan
dum propter mortem eius/quo modo regnum illud habeat ſe:ſcilicet poſt mortem regis. Quis procuret .ſ.
regnum illud:& ita quæſiuit quid ſibi ſuaderet Cicero an uidelicet eius procurationem ſibi depoſcat.Quar/
to kalen.Sextiles:ideſt Auguſti. Vale.

Cælius Ciceroni Salutem.D.

Qua tu cura ſis:qd ad pacẽ p̃uinciæ tuæ fini
timarũq; regionũ attinet neſcio: ego qdẽ
uehemẽter aĩ pendeo.Nã ſi hoc more moderari poſſe
mus & pro uiribus copiarũ tuarũ belli quoq; exiſteret
magnitudo/& quãtũ glr̃iæ:triũphoq; opus eẽt:aſſeq̃re
mur piculoſã & grauẽ illã dimicationẽ euitaremus ni
hil tã eẽt optãdũ.Nũc ſi parthus mouet aliqd ſcio nõ
mediocrẽ fore cõtẽtionẽ:tuus porro exercitus uix unũ
ſaltũ tueri põt.Hãc aũt nẽo ducit rõnẽ:ſed oĩa deſyde
rant ab eo tãq̃ nihil denegatũ ſit ei:quominus q̃ p̃atiſ
ſimus eẽt:q publico negocio p̃poſit eẽt. Accedit huc
q; ſucceſſionẽ futurã pp Galliaꝝ cõtrouerſiã nõ uideo
tãetſi hac d re puto a te cõſtitutũ qd facturus eẽs:hẽre
tñ quo maturius cõſtitueres:cũ hũc euẽtũ p̃uidebam:
uiſum eſt ut te farerẽ certiorẽ. Noſti em̃ hec tranſlati/
tia:de Galliis cõſtituet: erit q ĩtercedat.deinde alius

Pendeo aĩ.

Qua tu &c.Cũ dubitaret de bello Par
thico ſcribit Cælius ſe uehemẽter de
eo ſollicitum:monetq; Ciceronem ut dimi
care tam paruis copiis frãtus caueat. Ordo
eſt.Neſcio qua cura tu ſcis.i.quam curã ha
beas:quod.i.quãtum attinet ad pacem pro/
uinciæ tuæ.ſ.Ciliciæ:& regionum finitima
rum:ut Anthiochiæ Aegypti&c.ego qdem
pendeo animi: ſup.cura/ſicut diſcrucior aĩ
apud comicũ uehemẽter.Nam ſi poſſemus
moderari hoc more.i.hoc modo:aut hoc.i.
hãc rẽ:mora.i.dilatione:&magnitudo belli
exiſteret pro uiribus .i. ſcdm uires copiarũ
tuarum/& ſup.non amplior:& aſſeq̃remur
ſup.tantũ quãtũ opus eſſet gloriæ & trium
pho.i.ad impetrationẽ gloriæ & triumphi:
nihil eẽt optãdum tã.i.tãtopere. Nũc.ſ.ubi
tibi tã paruæ ſunt copiæ:ſi Parthus.i. popu
lus Parthicus mouet aliqd.ſ. belli:ſcio con
tentionẽ.i.concertationẽ:fore.i.futurã non
mediocrem.i.uehementẽ:porro.i. ſed:tuus
exercitus uix põt tueri.i.defendere a tranſi
tu Parthoꝝ:unũ ſaltũ.i.locũ ſiluoſũ & ſpa/
tioſum:ubi feræ & pecora ſaliãt.Aũt.i. ſed:

nemo.ſ.ſenatoꝝ aut po.Ro.ducit hanc rõ-
nem.i.habet hãc cõſyderationẽ de paucita-
te exercitus tui:ſed oĩa deſyderantẽ.i.expe-
tunt ab eo q ꝓpoſitus eſſet negocio publi-
co:hoc eſt ab Impatore in prouincia agẽte:
q.d.a te:tãq̃ nihil ſit denegatũ ei quominus
i.ut nõ eſſet q̃paratiſſimus .i. ualde paratus
ad omnẽ caſum:& ad oẽm uim hoſtilem re
pellendã Accedit.i.additur huc.i.ad hãc dif
ficultatẽ prouinciæ quã obiuiſti:q̃ nõ uideo
ſucceſſionem futurã.ſ.tibi : ꝓpter cõtrouer
ſiam.i.diſſenſionẽ Galliarum quas Cæſar
amplius regere uolebat:uetante id Põpeio
cum bona parte ſenatus : tametſi ego puto
conſtitutum.i.decretum a te de hac re quid
facturus eſſes .i. an tibi ſuccedi uelis necne:
tamen uiſum eſt.ſ.operæpretium:ut facerẽ
te certiorem:quo:ideſt ideo ut:conſtitueres
maturius:ideſt citius:ſed cum maturitate:cum prouidebam.i.proſpiciebam futurum:hũc euentum.i. exitum
rerum gallicarum.Tu enim noſti hec tranſlatitia.i.de una re ad aliam accõmodatitia : Huber. dicit fictitia qd
mihi non placet:Conſtituet'.ſ.in ſenatu de Galliis:ut.ſ.ſucceſſio illic fiat:erit ſup.aliqs noĩe Cæſaris : qui in-
tercedat.i.obſiſtat:deinde alius exiſtet.i.emerget & exorietur:qui impediat reliquas.i. reliquarũ ꝓuinciarum
ſucceſſiones/niſi liceat ſenatui decernere libere de oĩbus prouinciis.Sic.i.hoc modo:ludetur.i. fruſtra certa-
bitur multũ ac diu/atq̃ ita diu/ut moretur.i.mora fiat in his tricis i.difficultatibus & nexibus prouinciarum
inextricabilibus plus biẽnio.i.q̃ biẽnium Si haberem quid.i.aliquid noui de repu.quod ſcriberem ,i. ſcribere
poſſem tibi:uſus eſſem conſuetudine mea:ut perſcriberem diligẽter & quid actum eſſet: & quid ſperarem fu
turum ex eo:ſcilicet quod actum eſſet.Sane omnia adhæſerunt in Cilicia:ideſt firma manſerunt & immutata
tanq̃ ui quadam.Marcellus urget:ideſt urgenter procurat illud idem.ſ.quod antea urgebat de prouinciis: ſci
licet ſucceſſoribus decernendis:ſed neq̃ potuit efficere adhuc ſenatum frequentem:ut.ſ.de ea re ſenatuſcon
ſultum fiat.Hoc:ſcilicet factum fuiſſet:ſi Curio ſup.fuiſſet tribunus anno præterito: & ſup.nõ iſto/& eadem
actio de prouinciis introiit:ſcilicet in curiam:ut non fallat.i.lateat te:q̃:ideſt q̃tum facile ſit nũc impedire:om
nia:ideſt omnium prouinciarum ſucceſſionem:& q̃:ideſt q̃tum hoc ſuperet:ideſt ſuppeditet Cæſari: qui non
curet rempu.ſua cauſa:ideſt propter proprium commodum. Vale.

NOn dubito.Viſum eſt lib.iii. Accuſa
tus fuerat Appius pulcher ambitus a
Dolobella & fautoribus eius:quare trium-
phum amiſit:quod nunc Cælius ſcribit:mo
nens Ciceronem ut depoſita ſimultate Ap
pio reconciliet'.Ordo eſt.Non dubito quin
perlatum ſit ad te:Appiũ.ſ.pulchrum q̃ an
te Ciceronem Ciliciam cœperat : factũ reũ
ſ.ambitus & maieſtatis a Dolobella q̃ poſt
ea gener Ciceroni fiet:ſane non ea .i. tanta
inuidia quam.i.quãtam exiſtimauerã.ſ.Ap
pio futuram.Neq̃ enim Appius ſtulte ſup.
egit:qui ſimul atq̃.i.ſtatim poſtq̃ Dolobel
la acceſſit ad tribunal.ſ.accuſaturus appiũ:
introierat in urbem & abiecerat poſtulatio
nem triumphi:quem qui ſperabat foris ma
nebant donec decretum ſenatus fieret:quo
facto Appius rettulit ſermones .i. reſpõdit
& uiſus eſt paratior.ſ.ad ſe purgandũ:q̃ ac-
cuſator.ſ.Dolobella ſpauerat. Is.ſ. Appius
habet nunc maximã ſpem in te:Scio eum.ſ.Appium nõ eſſe tibi odio:eſt in manu.i.poteſtate tua:obligare eũ
ſ.tibi:q̃.i.q̃tum uelis:cum quo.ſ.Appio:ſi ſimultates non fuiſſent tibi.ſ.prius:eſſet tibi liberius.ſ. agere de to
ta re:quia poſſes eum iuuare & deſerere ut uelles.Nũc ſi exegeris legitimum ius.i.rigorẽ iuris:ad illã ſummã
ueritatem.i.iuſtitiam:ſicut uerum pro iuſto ſæpe ponitur cauendum erit tibi ne uidearis poſuiſſe.i.depoſuiſ-
ſe inimicitias parum ſimpliciter.i.ſine dolo & parum candide.i.ſine liuore.

exiſtet:q niſi libere liceat de oĩbus ꝓuinciis decernere
Senatui:reliquas ĩpediat:ſic multũ ac diu ludet' : atq̃
ita diu:ut plus biẽnio in his tricis moret'. Si qd noui
de repu.qd' tibi ſcriberem:haberẽ:uſus eſſem mea cõ-
ſuetudine:ut diligenter & quid actũ eſſet:&quid ex eo
futurum ſperarẽ:perſcriberem.Sane tanq̃ ui quadam
in Cilicia omnia adhæſerũt.Marcellus idem illud de
prouinciis urget: ſed neq̃ adhuc frequẽtem ſenatum
efficere potuit:hoc ſi præterito anno Curio tribunus:
& eadem actio de prouinciis introiit: ut q̃ facile nunc
ſit omnia impedire:& q̃ hoc Cæſari:qui ſua cauſa rẽ-
publi:non curet:ſuperet:non te fallat. Vale.

Cælius Ciceroni Salutem dicit.

NOn dubito:qn perlatũ ad te ſit Appiũ a Do
lobella reum factũ:ſane nõ ea:quam exiſti
mauerã:inuidia.Neq̃ em̃ ſtulte Appius:
qui ſimul atq̃ Dolobella acceſſit ad tribunal:introie-
rat in urbem:triumphiq̃ poſtulationẽ abiecerat: quo
facto rettulit ſermones paratiorq̃ uiſus eſt:q̃ ſperaue
rat accuſator. Is nunc in te maximã ſpem habet. Scio
tibi eũ non eſſe odio:q̃ uelis eũ obligare in tua manu
eſt:cum quo ſimultates ſi tibi nõ fuiſſent liberius tibi
de tota re eſſet.Nunc ſi ad illã ſummã ueritatẽ:legiti-
mum ius exegeris:cauẽdum tibi erit:ne parum ſimpli
citer:& parum candide poſuiſſe inimicitias uidearis.

In hanc

In hanc partẽ porro tutũ ribi erit:ſiquid uolueris gra-
tificari.Nemo em̃ næceſſitudine:& amicitia te deterri
tum ab officio dicet.Illud mihi occurrit:q̃ ĩter poſtu-
lationẽ & noĩs delationẽ uxor a Dolobella diſceſſit.
Quid mihi diſcedẽs mãdaris:memini:qd ego tibi ſcri
pſerim:te nõ arbitror oblitũ:non eſt iã tp̃s plura nar
rãdi.Vnũ illud monere te poſſum:ſi res tibi nõ diſpli
cebit:tm̃ hoc tẽpore nihil de tua uolũtate oſtendas:&
expectes quẽadmodũ exeat ex hac cauſa. Deniq̃ inui
dioſum tibi ſit:ſi emanarit.Porro ſignificatio ulla ſi ĩ
terceſſerit:clarius q̃ deceat:aut expediat fiat.Neq̃ ille
tacere eam rẽ poterit:q̃ ſuæ ſpei tã oportuna acciderit
quæq̃ in negocio cõficiendo tanto illuſtrior erit:cum
p̃ſertim is ſit:q ſi pniciosum ſciret eẽ loq de hac re:uix
tm̃ ſe cõtineret.Pompeius dicit' ualde pro Appio labo
rare:ut etiã putẽt alterutrũ de filiis ad te miſſurũ . Hoc
nos oẽs abſoluimus: & hercule cõcepta omnia:fœda
& inhoneſta ſunt.Cõſules autẽ habemus ſumma dili
gentia:adhuc Senatuſcõſultum niſi de feriis latinis:
nullũ facere potuerunt.Curiõi noſtro tribunatus con
glaciat.Sed dici non põt quo mõ hic oĩa iaceant.Niſi
ego cũ tabernariis:& aquariis pugnarẽ:ueternusciui-
tatẽ occupaſſet.Si Parthi:nos nihil afficiũt:nos nihil
frigore frigeſcimus:tm̃ quoquomõ hic oĩa iaceant : po
tuit ſine Parthis Bibulus ĩ Amano neſcio qd cohorti-
cularũ amiſit:hoc ſic nũciatũ eſt.Quod tibi ſupra ſcri
pſi Curionẽ frigere:iã calet nã feruentiſſi me cõcerpit'
leuiſſime em̃ quia intercalando nõ obtinuerat: trãſſu-
git ad ꝓp̃lm:& pro Cæſare loqui cœpit : legẽq̃ uiariã
non diſſiſem agrariæ Rulli:& alimẽtariã : quas iubet
ædiles metiri:iactauit:hoc nondũ fecerat cũ priorem
ep̃læ partem ſcripſi .Amabo te:ſi quid:qd' opus fuerit
Appio facies:ponito me in gratiã.De Dolobella inte
grũ tibi ſerues:ſuadeo.& huic rei:de qua loquor:& di
gnitati tuæ æqtatis:quod opinio eſt:hoc ita facere ex-
pedit.Turpe tibi erit pãtheras græcas me nõ habere.

In hanc&c.Ordo eſt.Porro.i.ſed tutũ erit
tibi ſi qd uolueris gratificari.i.gratum face
re Appio in hãc partẽ.ſ.mitiorẽ. Nemo em̃
dicet te deterritũ ab officio næceſſitidine &
amicitia:quæ.ſ.tibi eſt cũ Dolobella : uidet'
tamẽ nondũ cũ hec ſcriberent' Ciceroni ge
ner factus:qa id poſt Appii liberationẽ pur
gauit lib.iii.qd' etiã ſequens clauſula cõpro
bat unde ĩtelligã ideo id neminẽ dicturũ:eo.
q̃ tunc nulla fuerat Ciceroni cũ Dolobella
næceſſitudo aut amicitia.Illud.ſ. qd' ſequit'
occurrit mihi:q̃ uxor.ſ. dolobellæ:diſceſſiſ
ſit.ſ.per diuortiũ:a dolobella:inter poſtula
tionẽ.i.uocationẽ in ius:& delationẽ nomi-
nis.ſ.rei.Memini.i.memoria teneo:qd tu di
ſcedens.ſ.in prouinciã:mãdaris/pro mãda-
ueris mihi.q.d.q̃ Tulliã tuã idoneo marito
locarem:etiã te incõſulto.Et arbitror te nõ
oblitũ qd ego ſcripſerim tibi.ſ.de dolobel-
la:q̃ eẽt idoneus gener.futurus.Tẽpus nar-
randi plura nõ eſt iam. Ego poſſum mone-
re te illud unũ ſi res nõ diſplicebit tibi:ſup.
cum dolobella poſſe matrimoniũ cõtrahi:
tm̃ nihil oſtẽdas de uolũtate tua hoc tpe.ſ.li
te pendẽte:& expectes quẽadmodũ.ſ.dolo-
bella accuſator:exeat ex hac cã.i.accuſatiõe
Appii.Deniq̃ ſi emanarit.i. diuulgatũ fue-
rit filiã tuã nubere dolobellæ Appi accuſa-
tori:id ſup.ſit tibi inuidioſum.Porro.i.ſed:
ſi ulla ſignificatio.ſ.uolũtatis tuæ/interceſ
ſerit.i.interuenerit:id ſup.fiat clarius.i.ma
nifeſtius q̃ deceat aut expediat.i.utile ſit: &
ita monet ut occultiſſimũ habeat. Neq̃ ille
ſ.dolobella:poterit tacere eã rem̃.i. tua uo-
lũtate filiam tuã ſibi deſponſatã : que.ſ.res
acciderit tã oportuna ſpei ſuæ.ſ. de condẽ-
natiõe Appi:quæq̃.i.& quæ.ſ.res:erit tanto
illuſtrior.i.clarior & magis p̃ſpicua: i nego
cio cõficiundo.i.perficiẽdo:p̃ſertim cũ.ſ.do
lobella ſit is.i.talis qui ſi.i.etſi ſciret perni-
ciosum eſſe loq de hac re.ſ.quã ĩter nos agi
mus:hoc eſt de mr̃imonio filiæ tuæ:tamẽ.i.
nihilominus uix.i. cũ ſũma difficultate/cõti
neret ſe.i.abſtineret a loq̃ndo. Põpeius dici
tur ualde laborare ꝓ Appio.i.ut Appius ab
ſoluat'/qd' etiã cõtigit:ut etiã putẽt.ſ.hoĩes
Põpeiũ ſup.miſſurũ ad te alterutrũ de filiis
ſ.ſuis:uel Sextũ uel Cnæũ:ideo aũt miſſur'
putabat':ut Cicero q tũc erat in ꝓuincia ubi
Appius crimen cõmiſiſſe accuſabatur facta
q̃ſtione &:ut dicũt:informatione:beneuole
rem interp̃tetur & ad ſenatũ reſcribit.Nos oẽs abſoluimus.ſ.quodã p̃iudicio hic.i.Romæ:ſup. Appiũ:hoc eſt
opinamur eũ abſoluendũ:& hercule.i.per herculẽ:omnia cõcepta.ſ.crimina de appio.i.quæ in eius accuſatio
nem libello continẽtur:ſup.ſunt fœda & inhoneſta. Autẽ.i.ſed:nos habemus cõſules ſum̃ma diligẽtia.ſ.p̃di
tos:qd' ut Huber.placet per ironiã dicit:nam addit:ipſi ſup.nullũ.i.non ullum nõ potuerunt facere adhuc ul-
lum ſenatuſcõſultum.i.decretum ex ſenatus ſententia factum:niſi de feriis latinis.ſ.celebrãdis . Tribunatus
conglaciat.i.friget plurimum:hoc eſt aboletur:Curioni noſtro:ſed non poteſt dici quõ omnia iaceãt.i.negle-
cta ſint & torpeãt hic.i.Romæ:niſi ego pugnarẽ cũ tabernariis & aquariis.i.uendentibus aquam:aut portan-

tibus aquã pretio: Iuuenalis: Veniat conductus aãrius: ueternus. i. torpor ex morbo intercute & hydropisi: occupasset ciuitatem. s. Romanã: hoc est iuuẽtutem militarem: aut ex nimio potu: quocirca dicit se pugnare cũ tabernariis. i. cauponibus & aquariis ne. s. tantam uim potus uẽditẽt: aut ex torpore. Vude Philippus Beroaldus ex hoc loco argumẽtat lib. ii. in epistola cuius principiũ est Raras tuas quidẽ &c. ubi uulgo legit. Erat in eadem epistola ueteranu; ciuitatis: legendum esse ueternus ciuitatis: Hic enim: inquit Pompeiũ appellat. quo legionum Romanarũ præfecto nullum exercitamentum populo Romano dabatur. Hec ex illo. Verũtamen non uidetur dicta epistola huic respõdere: propterea q̃ dicit in eadẽ epistola scriptum esse manu Cælii: Ciceronem non defendi a Curio. sed potuit illa pars seorsum scripta deleta esse. Verũtamen minus placet q̃ dicat Pompeiũ ueternũ dici: cũ dicat se gaudere q̃ amicus in ocio sit: intelligã ergo de ocio totius ciuitatis: aut de intercute: ut dixi ut nimia potatiõe: melius tũ de torpore eo q̃ p̃misit: quomodo hic oía iaceãt. q. d. nullã litẽ agitari cũ nisi tabernariis & aquariis pugnarẽ. s. in foro iudiciali: accusando hos pluris iusto p̃tio operã suam aut aquã uendere: illos res corruptas. Si parthi nihil afficiũt nos aut uos. i. si nullũ incutiũt timorem: nos nihil frigescimus. i. frigidi fimus aut sumus: frigore. i. metu: eo q̃ metus frigus ĩducit usqueadeo ut frigus p̃ metu ponatur ænei. i. Extẽplo æneæ soluũtur frigore mẽbra: tamẽ quoquomõ. i. q̃ũcunq; oía iaceãt hic: potuit. s. ueternus esse: sine parthis. i. nisi parthi nos sollicitos facerẽt. Bibulus q̃ Anthiochiã curabat: amisit nescio qd̃ co horticularũ in Ammano. s. monte in cõfinio Ciliciæ: hoc est nũciatũ. s. senatui nũc sic. qd̃. i. q̃q̃ scripsi tibi supra: Curionẽ frigere. i. in ocio esse: ipse calet iã. s. rubore: nã cõcerpitur. i. a multis carpitur feruẽtissime. Enim. i. quia ipse non obtinuerat intercalando. i. remittendo: ipse transfugit leuissime. i. inconstantissime: ad populũ & cœpit loqui pro Cæsare: & iactauit legẽ uiariam. i. de uiis faciẽdis: nõ dissimilem agrariæ. s. legi Rulli: idest quam Rullus tulit & iactauit legem alimẽtariam: idest de alimẽtis faciendis: quas. s. leges ipse iubet ædiles meriri: idest metiendo exercere & in usum adducere: Huberti. legit mentiri: qd̃ non placet: Cũ ego scripsi prior rem partem epistolæ. s. huius. Nam prius unam partem scripserat: deinde post aliquot dies eam absoluit non deletis prius scriptis: sup. Curio nondũ fecerat hoc. i. nõdũ iactauerat. Amabo te blãdiẽter dictũ si facies qd. i. aliqd qd̃ fuerat opus. i. utile Appio: ponito me in grãm. s. Appii: suadeo sup. ut serues tibi sup. negociũ de dolobella itegrũ: ita ut eũ & suscipe generũ & refutare libere possis. Expedit em̃ & huic rei de q̃ loquor. i. mãimonio filiæ tuæ: aut grãæ Appii p̃seruãdæ: & dignitatis æqtatis tuæ: facere hoc ita: qd̃ opinio est. Me non hẽre. i. si non habuero cũ munera ædilitia dabo: pãtheras græcas: erit turpe tibi: qa culpaberis defuisse amico. Vale.

Veternus.

Frigus.

QVã cito. &c. Dicit se cupere ut Cicero ex puincia discedat affertq; iocosa quædã: utpote Ocellam deph̃ẽsum in adulterio: nec tamẽ dicit eũ qua: uolens Cicero nem id ex alio inquirere. Ordo est. Nescio q̃. i. q̃tum cito tu cupies discedere istinc. i. ex prouicia ubi nũc es: ego quidẽ cruciabor de periculo. i. ꝓpter periculũ belli parthici: dũ i. donec eris istic. i. in Cilicia: eo. i. tanto magis: quo. i. quãto fœlicius gessisti adhuc res: qa fortuna solet mutari: nec cuiq̃ eẽ perpetuo bona. Vnde Philippus macedo cũ tres lætos nũcios uno die accepisset deos p̃catus est ut modicũ supplicii pro tãtis bonis reponant: ne aliq̃s metus pturbet hũc. i. quẽ hic habeo risum meũ. Ego dedi tabellario. i. ad tabellariũ: hoc est literarũ pferẽdarũ ministro publicanorũ. i. qui publica cõduxerũt ꝓperãti. i. festinanti subito: has literas breuiores: dederam pridie. i. die p̃cedenti hanc tuo liberto literas sup. scriptas pluribus uerbis. Aũt. i. sed: res sane: idest multum nouæ nullæ acciderunt: nisi uis hec. i. huiusmodi res scribi tibi: quæ certe uis: quia ridicula putat Cornificius adulescens despondit sibi filiã Oristillæ. Paula Valeria soror Triarii: fecit diuortium: idest dissolutionem matrimonii & separationem a uiro sine causa: sup. eo die: quo die uir. i. maritus uenturus erat e prouincia unde Cicero reuersus etiam repudiũ facturus erat ea sup. nuptura est Decio Bruto. ipsa nondũ retulerat. i. ad senatum tulerat an senatui placeret. Multa incredibilia in hoc genere. s. matrimonialiʒ acciderunt te absente. Seruius Ocella nemini persuasisset se esse mœchum: nisi deprahẽsus esset. s. in adulterio: bis triduo: idest intra tris dies. Quæres ubi. s. deprahensus sit: idest in cuius domo & cum cuius uxore

Cælius Ciceroni Salutem dicit.

QVam cito tu istinc decedere cupies nescio ego quidem eo magis: quo adhuc fœlicius res gessisti: dum istic eris: de belli parthici piculo cruciabor ne hunc risum meum metus aliquis perturbet. Breuiores has literas ꝓperanti publicanorum tabellario subito dedi. tuo liberto pluribus uerbis scriptas pridie dederam. Res autem nouæ nullæ sane acciderunt: nisi hec uis tibi scribi. quæ certe uis Cornificius adulescens Orestillæ filiã sibi despondit Paula Valeria soror Triatii diuortiũ sine causa: quo die uire pro uincia uenturus erat: fecit: nuptura est. D. Bruto: non dum retulerat. Multa in hoc genere icredibilia te absente acciderũt. Seruius Ocella nemini persuasisset se mœchũ esse: nisi triduo bis deph̃ensus esset. Quæres ubi: ubi hercule ego minime uellẽ. Relinquo tibi: qd̃ ab aliis q̃ras: neq; enim displicet mihi impatorem singulos percunctari: cum qua sit aliquis deprahensus.

ius uxore: hercle sup. illic: ubi ego minime uellem. Relinquo tibi quod quæras ab aliis: Nihil enĩ displicet mihi imperatorem scilicet te percunctari. idest interrogare singulos: cum qua aliquis sit deprahensus. q. d. sic Ciceronem quoq; uxoris suæ culpam nosciturum.

Cælius Ciceroni. S. D.

ETsi de rep. q̃ tibi scribam habeo: tamẽ nihil quo magis gauisurus te putem habeo q̃ hoc Scito. C. Sempronium Ruffum: mel ac delicias tuas calumniã maximo plausu tulisse. Quæris: quacã. M. Tutiũ accusatorem suũ post ludos romanos reum lege plotia de ui fecit: hoc cõsilio q̃ uidebat: si extra ordinarius nemo reus accessisset sibi hoc anno causam esse dicendã: dubiũ porro illi nõ erat nemini hoc deferre munusculũ maluit: q̃ suo accusatori. Itaq; sine ullo subscriptore descendit: & Tutium reum fecit. Atq; ego simul atq; audiui: inuocatus ad subsellia rei accurro: surgo: neq; uerbum de re facio. Totũ Semproniũ usq; eo perago ut Nestorium quoq; interponam & illam fabulam narrem: quemadmodum tibi pro beneficio dederit: si quid iniuriis suis esset: quo Nestorius teneretur: hæc quoq; magna nunc contentio forum tenet. M. Seruilius postq̃ icœperat omnib⁹ in rebus turbarat: neq; qd̃ non uenderet quicq̃ reliquerat.

ETsi. &c. Dicit Semproniũ Calũnias cũ plausu tulisse: affertq; multa de rep. de senatusconsulto: & qui scribæ fuerint in eo: q̃ cum sit ipsis dũtaxat nota: obscuriora uisa sunt Huberti. q̃ ut a se explanent. Nobis tn breuiter explicanda uidentur: si nõ plane at q̃liter poterimus. Ordo itaq; est. Etsi. i. q̃q̃ habeo q̃ scribam. i. scribere possim tibi de rep. tamen nihil habeo q̃ putẽ te gauisurum magis q̃ hoc. s. qd̃ sequit. Scito: Caium. Sempronium Ruffum: mel. i. dulcedinem ac delitias: tuas tulisse. i. accœpisse calumniã. i. contumeliam: maximo plausu nõ suo sed populi eã libenter uidentis. Quæris qua causa. s. affectus sit calumnia. Ea sup. est q̃ fecit Marcũ Tutium accusatorẽ suũ. i. unde prius accusatus fuerat reum post ludos Romanos lege plotia de ui. s. illata: hoc cõsilio q̃ uidebat si nemo accessisset reus extra ordinarius: cãm esse dicẽdã sibi. i. se esse defendendũ hoc anno. Nã cãm dicit q̃ se purgat & defendit: sententiã dicit q̃ iudicat Porro. i. autẽ sup. id nõ erat dubium illi. Nemini. i. non alicui: nõ maluit. i. non magis uoluit deferre. i. presentare hoc munusculũ. s. ut reus extraordiarius fieret: ulli aut alicui q̃ accusatori suo. s. Marco Tutio: peramarã aũt irrisionẽ uocat talẽ delationem & accusationem munusculum. Itaq;. i. & ita: Sempronius descendit. s. in forum causarum ad litẽ fouendã. sine ullo subscriptore. i. assensore aut astipulatore: qui secum sentiret. Solent enim idem sentientes nomina sua subscribere: unde tractũ ut subscriptores sint superioris scripti approbatores: & subscribere superius scripta probare: & fecit Tutium reum. Atq; ego simulatq;. i. eodem tempore quo: aut statim postq̃ audiui. s. Tutium a Sempronio reum factũ accurro iuocatus. i. licet nõ essem uocatus: ad subsellia rei. i. ubi reus sedebat causam dicturus: surgo: ut more aduocati cãm dicturus: neq; uerbum facio de re. i. cã Tutii: aut lege de reo. s. Tutio. ego perago. i. conuinco Peragere enim est ad finem usq; agere: tunc aũt peractum est quando quis uictus & cõdemnatus est. Semproniũ totũ. i. ex oi parte: usque eo. i. intrñ: ut interponam quoq;. i. ẽt Nestoriũ. i. calũniam Sempronii in Nestoriũ: & narrem. i. recitem illã fabulã: quẽadmodũ dederit tibi p̃ bñficio i. loco beneficii: siqd eẽt iniuriis suis q̃ Nestorius teneret. i. afficeret. Hæc quoq; magna p̃tẽtio tenet. i. occupat nũc forũ. s. iudiciale. Marcus Seruilius postq̃. s. Sẽpronius icœperat. s. agere: turbarat sup. eũ in oibus rebus: neq; reliq̃rat quicq̃ qd̃ nõ uenderet. ut dixi obscure loquitur neq; operæpretium esset mentem eius indagasse.

Subscriptor.

Maximeq; nobis traditus erat inuidiæ: neq; Laterẽsis pretorẽ postulante pausania nobis patrõis: quo ea pecũia puenisset: recipe uoluit. Quod Pilius necessarius Attici nostri de repetũdis eũ postulauit: magna illico fama surrexit: & de dãnatione feruenter loq̃ est cœptũ Quo uento proiicit Appius minor ut implicet de pecunia ex bonis patris puenisse ad Seruiliũ: preuaricationisq; causam diceret: depositũ. II. s. lxxxi. admiraris amentiã: ĩmo actiones stultissimas: qd si nefarias patris cõfessiones audisses. Mittit in conciliũ eosdem il/

Maximeq;. i. & sup. Seruilius aut potiꝰ. Sempronius erat traditus maxime. i. p̃cipue nobis inuidiæ. i. ad inuidiam. i. molestiã illi excitandã: neq; Laterẽsis: ꝓprium est nomẽ: pausania postulante. i. cũ Pausanias postularet p̃torem: nobis patronis sup. entibus. alii legũt Laterense prætore: Pausania postulante nobis patronis: uoluit recipere. i. approbare: q̃ ea pecunia peruenisset. q̃ Pilius necessarius Attici nostri. s. cõis amici postulauit eum reũ de repetundis. i. pecuniis mala arte a prouincialibus ablatis & ita iure repetẽdis. Magna fama surrexit illico: & cœptũ est loqui feruẽter de damnatione. s. Sempronii. Quo uẽto i. qua obiectiõe. Appius minor: proiicitur. i.

obruitur:ut implicet.i.innuat de pecunia ex bonis patris peruenisse ad Seruilium/& diceret causam præuaricatiōis.i. quare fecerit ꝓuaricatiōem: Sestertium semel & octogies esse depositum. Dixi alibi qa sestertiū etiam neutri est generis:& genitiui nominum neutri generis habentiū singularem non solent syncopari ne cum singularibus casibus coincidant:cum tamen uenusta sit cum numeralibus syncope:decentius dici semel & octogies sestertium q̄ octogintaunum sestertia/aut sestertiorū Scribit aūt sestertium.II,s.i. duæ lib.cū semis. Tu admiraris dementiam/ īmo actiones stultissimas. Quid sup.faceres aut diceres/si audisses nefarias confessiones patris.s.Appii. Ipse mittit in consilium illos eosdem iudices qui æstimarant litis pro litequum sententiæ fuissent æquo.i. æquali numero.i. tot absoluentium quot condemnantium & econuerso. Laterēsis ignorans leges pronūciauit quid singuli ordines iudicassent & ad postremū non redigant.s. iudices sentētias uarias ad ūnā certā:& ut solent.s. redigere:postq̄.s.Laterēsis discessit:& Seruilius cœptus est haberi pro absoluto:&legit unū aut primum & centesimū caput legis: in quo.s. capite erat ita.s.scriptū:Id qd maior ꝑs eorꝫ iudicū iudicarit:esto ius & ratū.i.certū & approbatum. Laterēsis sup.nō rettulit absolutum in tabulas.i.instrā publicorū actorū:per scripsit iudicia ordinū: & Appio postulante i.in ius uocante rursus:transegit cum Lucio Lolio& dixit sup.se relaturū.s.ad senatū aut ad iudices. Sic Seruilius nunc neq; absolutus neq; damnatus de repetundis tradetur Seruio pylio.s.discutiendus:sunt qui legant tradetur saucius.i.læsus in fama sed:ut dixi:oia obscura sunt. Nam cum Appius iurasset de calumnia.i.calumniam factam:de diuinatione non est ausus contēdere.s.ultra:& cessit.i.traditus est aut locum dedit Pylio:& ipse postulatus est a Seruiliis de pecuniis repetundis.& præterea reus factus est de iure usuū:de quodam emissario suo scilicet equo:cuius usum alter sibi uendicarat:hoc par.s.contendentium habet se recte:quia uterq; cautelosus & litium amans est. Quod.i. q̄tum pertinet ad remp.nihil actum est omnino multis diebus expectatione.i.ꝑ expectationē/galliarum.i. sniæ dādæ de galliis aut successori cōmittēdis aut Cæsari prorogādis:tamen ne dilata sæpe & acta grauiter et uolūtate Cnæi pompeii perspecta aliqn̄.i.tandem in eam partem ut placeret eum decedere.s.in galliā ad succedendū Cæsari post Calendas Martias. Senatusconsultum quod missi tibi est factum et authoritates perscriptæ sup.sunt.i. qui eius rei authores fuerunt. Authoritas.S.C.i.senatusconsulti sup.scripta est pridie Kalēdas Octob.in æde Apollinis.Scribæ.i.ut dicunt notarii aut subscriptores affuere sequentes Lucius domitius.&c.

QVod Marcus. Hæc quoq; epistola propter rerum de quibus loquitur ignorationem intacta derelinqui solet a commentariis: quocirca cum uix multo labore sensum ex ea colligere possimus: parumq; utilitatis assequamur etiam si collegerimus præter augmentum nihil dicere constituimus. Exponitur itaq; in ea obscure iis qui negocia de quibus agitur ignorant:quid in senatu & comitiis actum sit qui interfuerunt senatusconsulto.& quid de prouinciis decrę/los qui litis æstimarant iudices:quū æquo numero sententiæ fuissent Laterēsis leges ignorās,pnūciauit quid singuli ordines iudicassent:& ad extremū:ut solēt:nō redigāt postq̄ discessit:&pro absoluto. Seruilius haberi cœptus legisq; unum & centesimū caput legit: i quo ita erat:qd eorū iudicū maior pars iudicarit id ius:ratūq; esto:in tabulas absolutum nō retulit ordinū iudicia perscripsit postulāte rursus:Appio:cum Lucio Lolio transegit:& relaturū dixit. Sic nūc neq; absolutus: neq; dāmatus Seruilius de repetūdis Seruio Pylio tradetur. Nam de diuinatione Appius:quū calumniā iurasset:cōtēdere ausus nō est Pylioq; cessit/& ipse de pecuniis repetūdis a Seruiliis est postulatus: & ꝑterea de iure usuū quodā suo emissario reus fact⁹ recte hoc parhabet. Quod ad rēp. ꝑtinet:oīno multis diebus expectatione Galliarū actū nihil est. Aliqn̄ tn̄ sæpe re dilata & grauiter acta:& plane perspecta Cn. Pōpeii uolūtate in eā partē ut eū decedere post. Kal. Martias placeret. Senatuscōsultū:quod tibi misi factū est: authoritesq; pscriptæ.S.C. authoritas pridie kal. Octobris in æde Apollinis:Scribæ affuere Lucius Domitius Cnæi filius Aenobarbus. Qu. Cælius:Quīti frater Metellus Pius.Scipio. Lu.Iulius. Lu.filius Publius Annalius. Caius Septimius Titi filius.Quirin⁹ Caius Luci⁹ Caii filius. Puphire⁹:Caius Scribōius Caii filius.Publius. Curio: Luci⁹ Atteius Lucii filius An.capito. Vale.

obscura sunt. Nam cum Appius iurasset de calumnia.i.calumniam factam:de diuinatione non est ausus contēdere.s.ultra:& cessit.i.traditus est aut locum dedit Pylio:& ipse postulatus est a Seruiliis de pecuniis repetundis.& præterea reus factus est de iure usuū:de quodam emissario suo scilicet equo:cuius usum alter sibi uendicarat:hoc par.s.contendentium habet se recte:quia uterq; cautelosus & litium amans est. Quod.i. q̄tum pertinet ad remp.nihil actum est omnino multis diebus expectatione.i.ꝑ expectationē/galliarum.i. sniæ dādæ de galliis aut successori cōmittēdis aut Cæsari prorogādis:tamen ne dilata sæpe & acta grauiter et uolūtate Cnæi pompeii perspecta aliqn̄.i.tandem in eam partem ut placeret eum decedere.s.in galliā ad succedendū Cæsari post Calendas Martias. Senatusconsultum quod misi tibi est factum et authoritates perscriptæ sup.sunt.i. qui eius rei authores fuerunt. Authoritas.S.C.i.senatusconsulti sup.scripta est pridie Kalēdas Octob.in æde Apollinis.Scribæ.i.ut dicunt notarii aut subscriptores affuere sequentes Lucius domitius.&c.

M.Cælius.M.T.C.S.Dicit.

QVod Marcus marcellus cōsul. Nonis.F. de ꝑuiciis cōsularibus cernit uti.C.Paulus.C.Marcellus cōsules cū magistratū inissent ad.x.kal. Mar.q̄ in suo magistratu futura essent de cōsularib⁹ ꝑuinciis ad senatū referrēt:neq;qd prius ex Kal.Martiis ad senatum referrent:neq; quid cōiunctim de ea re referretur a

ferretur a Cons.utiq; eius rei causa per dies comitiales senatum haberent. Senatum uterq; consul faceret: & cū de ea re ad senatū referret a Cons. eorū q in.ccc.iudicibus essent:sex adducere liceret:si quid ea re ad populum uel ad plæbem opus esset ut Seruius Sulpitius: Marcus Marcellus. Consul.ꝑtores Tri.q; plæb.Quibus eorū uideret ad populū plæbem ue referrent:qd ii non tulissent:utiq; quicunq; deinceps essent.ad Po.plæbue ne ferrent.S.A. D.P.R.Kalen.Octob.in æde Apollinis:scripti affuerunt. L.D.Cn.F.Aenobarbus.Quītus Mar.Quinti Filius. Pius Scipio. L. Iulius. L. filius. Pob. Annalis.C. Septimius.T. filius. Quirina.C.scribo.C.filius Po.Curio. L.Atteius.L.filius.An.capito.M.Oppius.M. filius Tetia.Quod.M.Marcel.cons.ut de prouinciis D.E.R.I.C.senatū existimare neminem eorum qui potestatē habent intercidendi:impediendi moram afferre oportere. Quo minus de repu.Qu.P.ad senatū referre:senatusq; cōsulto fieri posse:q impedierit:eū senatū existimare cōtra rempu.fecisse. Si quis huic senatusconsulto intercesserit:Senatui placere authoritatē perscribi:& ea re ad senatū:populūq; referre:huic senatuscōsulto intercessit.C.Cælius.L.P. Cornelius C.Iulius Pansa. Item Senatui placere authoritatē perscribi de militibus:q in exercitu.C. Cæsaris sunt:q eorū stipendia:merita:causas:qbus de causis missi fieri debeant: habeant ad hūc ordinē referre:ut eorū ratio habeat:causæq; cognoscant. Si qs huic senatuscōsulto intercessisset:senatui placere authoritatē perscribi: & de ea re adhunc ordinem referri. Huic senatuscōsulto intercessit cælius.C.Pansa Tri.plæ. Itemq; senatui placere in Ciliciam prouinciā: & in.viii.reliquas ꝑuincias:quas ꝑtorii pro ꝑtore obtinerent:eos:qui ꝑtores fuerunt:neq; in prouincia cū imperio fuerūt:quos eorū ex senatuscōsulto: cū imperio in prouincias pro ꝑtore mitti oporteret eos sortito in ꝑuincias mitti placere: si ex numero quos. S.C. in prouincias ire oporteret ad numerum non essent:q in eas ꝑuincias proficiscerent:tum uti quodq; collegiū primū.P.R.fuisset:neq; in prouincias profecti essent: ita forte in prouīcias ꝑficiscerentur. Sed ad numerū nō essent tunc deinceps ꝓximi cuiusq; collegii:qui ꝑtores fuissent:neq; in prouincias profecti eēnt:in sortē cōiicerent:quoad is numerus effectus eēt: quē ad numerū in prouincias mitti oporteret. Si quis huic senatusconsulto intercessisset: authoritas pscriberet. Huic senatuscōsulto intercessit. C.Cælius . C. Pansa tribunus plæ. Illa ꝑterea Cnæi Pompei.sunt animaduersa:que maxīe cōfidentiā attulerunt hoībus:ut diceret se ante Kal.Mar.nō posse sine iniuria de ꝑuinciis Cæsaris statuere. Post Kal.Mar.se nō dubitaturū. Cū īterrogaret si q tū ītercederēt:dixit nō ītereē:utrū cæsar senatus dicto audiēs futurus non eēt an peret:q seatū decernere nō pateret. Quid si inqt alius &cōsul eē:&exercitū hēre uolēt At ille q̄ clemēter:qd si filius meus fustē mihi īpingere uolet? His uocibus: ut existiarēt hoīes Pōpeio cū Cæsare eē negociū:effecit. Itaq; iā ut uideo alterutrā ad cōditionē descendere uult Cæsar:ut aut māeat:neq; hoc āno sui rō habeat:aut si designari poterat. Curio se cōtra eum totū parat:qd asseq possit nescio. Illud uideo bn̄ sentientē:& si nihil effecerit:cadere nō posse Me tractat liberaliter Curio:& mihi suo mūere negociū īposuit. Nā si mihi nō dedisset eas:q̄ ad ludos ei aduectæ erāt Aphricanæ:potuit supsedere. Nūc eū dare necesse ē.uelī tibi curæ sit qd a te semp petii:ut aliqd istīc bestiarū habeamus. Sictianāq; syngraphā tibi cōmēdo. Liberū Philonē istuc misi:& Diogenē græcū qbus mādata:& literas ad te dedi:eos tibi & rē de q̄ misi uelī curæ hēas:nā q̄ uehemēter ad me ptīeat:ī iis q̄s tibi illi reddēt literis descripsi. Vale.

tum sit: & quid Pompeius in Cæsarem. Senatui non parentem dixerit:ex quibus dictis in Cæsarem populus intellexit Pompeio negocium cum Cæsare futurum demū de Curione & rebus familiaribus loquitur: ut legēti constare poterit.

Quia e postrema parte huius epl'æ facile est excerpere snĩam:& non illepida est locutio possimus ordinem sic contexere.Cum.s.Pompeius interrogaret siqui intercederet:scilicet ꝑ Cæsare tum.i.tunc:dixit non iter/esse.i.nullum esse discrimen aut nihil referre:utrum Cæsar nõ esset futurus audiens.i. obediens dicto.i.mandato & decreto senatus:an pararet sup.aliquẽ q̃ non pateret.s.per intercessionẽ suam.Senatũ decernere.s.qd̃ uellet.Quid sup.dices:inquit alius.Si sup.Cæsar uolet simul & consul esse & habere exercitum. At ille q̃.i.q̃tum clæmẽter sup.oñdit.Quid sup.dicendũ,aut faciẽdũ esset:si filius meus uolet impingere.i. incutere mihi fustem.i.colaphũ. Põpeius sup.effecit his.i.hmõi uocibus:ut hoies existimarent negocium.i.dissiduũ & certamen:esse.s.futurum Pompeio cum Cæsare Itaq;.i.& ita ut uideo Cæsar uult descendere iam ad alterutrã i.unam aut alteram conditionem:ut aut maneat.s.in prouincia Cætera notiora sunt.

Sic tu iquis &c.Hac epl'a ẽt subobscura docet Cælius qd Romæ agebat;instat de pantheris captandis:& cõmendat Ciceroni.M.feudiũ.Ordo est.Tu inquis.s.in epistola q̃ non extat.Tu o Cæli tractasti Hirrũ sic.i.superasti eũ cũ explosione.Immo sup.id dicas aut mireris:si scias q̃.i. q̃tum facile sup.tractauerim sic Hirrũ;q̃q;.i. & q̃tũ fuerit nequidẽ.i.non saltẽ minimæ cõtentionis i.laboris ac difficultatis pudeat te illum.s. Hirrum ausum esse unq̃ incedere.s.pompose:tanq̃ cõpetitorẽ tuũ:hoc est q; eum nõ sic uicisti ut non ausus sit se amplius tecũ conferre.Vero.i.sed:Hirrus sup.facit nobis:risus.i.prebet materiã risus:post repulsam:ludit.i.ad ludũ nobis faciendũ agit bonũ ciuẽ i.reip.fauentẽ;& dicit sentẽtias contra Cæsarẽ;&corripit expectationẽ.i.dilationẽ executionis sentẽtiarũ cõtra Cæsarẽ latarũ obiurgatus:deponentaliter ponit cũ ẽt actiue dicat obiurgo:prorsus.i,in omnẽ partẽ Curionẽ nõ mediocriter,i.uehemẽter : q;.s.lentius in Cæsarem agat.Nã in superiore epistola dictum est Curio se cõtra eum: uideliicet Cæsarem totum parat:sed tñ idẽ postea corruptus pecunia Cæsaris totus a Cæsare: stetit:unde Lucanus Venalis Curio linguæ Hirrus sup.mutauit se.i.mores suos: hac repulsa.s.in ædilitatis petitione accæpta. Præterea ipse qui nunq̃ apparuerit in foro:non uersatus multũ in iudiciis:agit cãm liberaliter.q.d.sine exactione magnæ pecuniæ : qa si eam exigeret/nullam cãm agendã haberet:sed raro agit post meridiẽ/aut qa uẽtris cã agit:& ita pransus nihil facit/aut qa potagere nihil põt/aut qa hora nona claudebatur forũ:unde meretrix tũc prostare pmissa nouaria dicta est. Quod scripserã tibi actũ iri.i.q; agat de ꝓuinciis. Idibus Sextilis aut sextilibus.i.Augusti mensis:iudicium Marcelli Consulis designati reiectum in Kalen. s.eiusdẽ mensis:interpellat.i.impedit:ne qdem.i.ut nõ saltẽ potuerit efficere frequentiam.s.senatus.Ego dedi.i.misi tibi has literas ad quartũ nonas Septẽbris:cum ne qdẽ i.nõ saltẽ qcq̃ esset profligatũ.i. confectum ad eam diẽ.i.usq; ad quartum nonas Septẽbris.Vt.i.quãtum uideo:hæc cã transferret integra.i.intacta in proximum annum : ut

Cælius Ciceroni.S.D.

Sic tu inquit Hirrum tractasti:imo si scias q̃ facile: q̃q; ne cõtentionis qdem minimæ fuerit:pudeat te ausum unq̃ esse incedere tanq̃ tuũ competitorẽ .Post repulsam uero risus facit: ciuẽ bonũ ludit.& cõtra Cæsarẽ snias dicit : expectationẽ corripit.Curionẽ ꝓrsus non mediocriter obiurgatus: hac repulsa se mutauit:ꝑterea q nunq̃ in foro apparuerit nõ multũ in iudiciis uersatus sit agit causam liberaliter sed raro post meridiem. De prouinciis quod tibi scripserã Idibus Sextil: actũ iri : interpellat/iudiciũ Marcelli cons.designati in Kal. reiectũ ne frequentiã quidẽ efficere potuerit.Has literas ad.iiii.No. Septẽ. dedi:cũ ad eam diem ne profligatum quidẽ quicq̃ eẽt Vt uideo cã hæc integra in proximũ annũ transferet: & q̃tum diuino:relinquẽdus tibi erit:qui prouinciam obtineat:nam nõ expedit successio:quãdo Galliæ: q̃ habẽt intercessorem in eandẽ conditionẽ:quã cæteræ ꝓuinciæ uocant .hoc mihi non est dubiũ:quo tibi magis scripsi:ut ad hunc euentũ te parares.Fere literis oibus tibi de Pantheris scripsi: turpe tibi erit Patiscũ Curioni decẽ pantheras misisse te nõ multis ptibus plureis:quas ipsas Curio mihi: & alias Aphricanas decẽ donauit:ne putes illũ tantum predia rustica dare scire:tu si mõ memoria tenueris:& Cybiratas acersieris: itẽq; in Pamphiliã literas miseris: nam ibi plures capi aiunt qd uoles efficies.Hoc uehemẽtius laboro nũc q; seorsum a collega puto mihi oia parãda : amabo te impera tibi hoc cura:soles libenter:ut ego maiorẽ partem:nihil curare.In hoc negocio nulla tua nisi loquẽdi cura est:hoc est imperandi & mandandi.Nã simul atq; erũt captæ q alãt eas: &deportẽt habes eos quos ad Sictianam syngraghã misi. Puto ẽt si nullã spem: ut in tecto uitii:cætera mihi probabunt Marcũ fitidiũ

equitem

eqtem Romanum amici mei filium bonũ & strenuũ adulescentẽ:qui ad suũ negociũ istuc uenit:tibi cõmẽdo:& te rogo:ut eum in tuorũ numero habeas:agros quos fructuarios habent ciuitates:uult tuo beneficio qd tibi facile & honestũ factu est: ĩmunes esse : gratos & bonos uiros tibi obligaris.Nolo te putare fauoniũ a calũnariis ꝑteritũ esse:optimus quisq; eũ non fecit. Pompeius tuus aperte Cæsarem:& prouiciã tenere cũ exercitu:& cõsulatũ:ipse tñ hanc snĩam dixit:nullum hoc tpe senatuscõsultũ faciendũ.Scipio hanc:ut kal. Martiis de prouinciis Gallicis neu quid cõiunctim referretur.Contristauit hæc sententia Balbum Cornelium:& scio eum conquestum esse cum Scipione . Callidius in defensione sua fuit disertissimus:in accusatione satis frigidus. Vale.

q̃tũ diuino.i.futurũ autumo:sup.aliquis Iocum tuũ tenturus:erit relinquendus tibi : q obtineat ꝓuinciã.i.regat eam donec successor mittat:nã successio nõ expeditur.i. non fit mature:qñ.i.qñ:Galliæ quæ habẽt intercessorem.i.oppositorem & ĩpeditorẽ successionis:uidelicet Cæsarem:uocantur in eandem cõditionem in quã cæteræ ꝓuinciæ : & ita si Galliis nõ det successor/nec aliis dabitur.Hoc nõ est mihi dubiũ : quo.i. quocirca aut quãto magis scripsi tibi:ut parares te ad hunc euentũ.Ego scripsi tibi fere oibus literis de pãtheris.s.capiẽdis & mittẽdis ad ædilitatis pompã exhibendam.Turpe erit tibi Patiscũ.s.minus potentẽ amicũ misisse Curioni decẽ pantheras:te non sup.misisse aut mittere plures.s.q̃ decẽ : multis partibus.i. e multis locis prouinciæ tuæ.Quas ipsas.s. decẽ Pãtheras Curio donauit mihi: & alias decẽ Aphricanas:ne putes illũ.s.Curionem scire dare tantum ꝑdia rustica: q̃ uidet Curio in detrimentũ suũ dedisse:unde tacite ridet eum. Tu:si modo tenueris memoria:accersieris.i.aduocaris &.i.ẽt Cybiratas.s.uenatores ex Cybira urbe Asiæ:aut ut Huber.uult accersieris.i.adduci feceris:&.i.Cybiratas.s.pãtheras:iuxta Cybiram captas:itẽq; mi seris literas in Pamphiliam q̃ nõ procul a Cicilia est.Nam aiunt.s.qui illinc ueniunt:plures capi ibi:tu efficies qd uoles.Ego laboro.i.curo hoc nunc uehemẽtius/q; puto oia parãda mihi seorsum a collega.i.coædili.Amabo te/blandiẽtis uox impera tibi curare.i ut cures hoc:tu soles libenter nihil curare:ut ego maiorem partem sup.curare soleo & non totũ negociũ:aut ut ego nihil curare soleo maiorẽ partẽ.Nulla cura tua est in hoc negocio.s.mittendi pantheras:nisi loquendi.i.mandandi.Nam simulatq;.i.statim postq̃ ceptæ erant : habes eos qui alant & deportent:eas:quos misi ad Syngrapham Sictianam.i.ex pecunia ex illius obligatiõe recipienda impensas faciant.Puto etiamsi nullã spem.s.in syngrapha haberẽ:sup.te pecuniã expẽsurũ aut qd simile more suo inuoluit:deinde obscurius addit:ut in tecto uitii sup.nihil est:cætera probabunt mihi.i.mihi placebũt. Marcũ &c. Aggreditur secũdã partẽ epl'æ dicens.Cõmendo tibi Marcum Fitidiũ aut feridiũ equitẽ Romanum filiũ amici mei/adulescentẽ bonũ & strenuũ/q uenit istuc.i.ad te:ad negociũ suũ.s.curandũ. Et rogo te ut habeas eum in numero tuorũ.uult agros.s.suos:quos ciuitates.s.Caliciæ habẽt fructuarios.i.fructũ pendere obligatos:esse ĩmunes.i.liberos ab ea pensione:tuo beneficio.i.per beneficiũ tuũ:qd est tibi facile & honestũ factu.i.ut fiat:uidet tamẽ hic accipi/ut facias.Tu sup.si id feceris:obligaris pro obligaueris tibi uiros.s. patrem & filiũ gratos & bonos.Nolo te putare Fauoniũ aut:ut alii legunt Fauolum esse ꝑteritũ.i . neglectũ a calumnariis.i.aut ad calumnias scribentibus aut opus calũnarũ curantibus:optimus:quisq; nõ fecit eum.s. obnoxiũ aut tanti.Pompeius tuus:aperte sup.ꝓnunciauit Cæsarẽ &.i.sil tenere prouinciã cũ exercitu: & consulatum: ipse tñ dixit hanc snĩam:uidelicet nullũ senatusconsultũ faciendũ hoc tpe.Scipio sup.tulit:hanc.s. sententiã: tu referret .i.consultaret Kalendis Martiis:de prouinciis Gallicis:neu.i.neue qd referret cõiunctim.s.de aliis prouinciis: hoc est q̃uis in Galliã non mitteret successor:non iõ in alias ꝓuincias non esse mittendũ.Hæc sententia.s.Scipionis contristauit Balbum Corneliũ:& scio eũ conquestum esse cũ Scipione.s. eius snĩæ authore. Callidius fuit disertissimus.i.facundissimus in defensione sua.i.in se defendendo:& fuit satis frigidus.i.negligens in accusatione.s.aduersarii sui.Omnia autem obscure dicit. quia de rebus Ciceroi facile notis loquitur.

M.Cælius.M.C.Salutem dicit.

Sane q̃ literis.C.Cassii:&Deiotari sumus cõmoti.Nã Cassius cis Euphratẽ copias Parthorum esse scripsit:Deiotarus profectas ꝑ Comagenẽ in prouinciã nostrã . Ego quidem ꝑcipuũ metum:quod ad te attinebat habui:q scirem q̃ ꝑ paratus ab exercitu esses:ne qd hic tu multus dignitati tuæ piculum afferret.Nam de uita si paratior ab exercitu

Sane q̃ &c.Scribit Cælius se cõmotũ esse uehemẽter ob nunciũ quẽ accœperat de parthis qui ferebant transisse Euphratem:idq; cã Ciceronis quẽ scribat nõ habere exercitũ idoneũ ad tantũ hostem repellendũ.Deinde exponit q sermões eẽnt in urbe sup hmõi terrore.Rogatq; Ciceronem ut ad se scribat diligenter quõ sese res habeat:polliceturq; se curaturũ ut ipsi succedatur.Ordo est.Nos sumus sane q̃.i. ualde commoti literis Caii Cassii & Deiotarii s.regis Armeniæ.Nam Cassius scripsit eo/

pias.i.exercitus copiosos Parthorũ esse cis Euphratẽ.i.transisse Euphratẽ Romanã ꝓuinciã uersus:Deiotarus sup.scripsit profectas.s.copias Parthorũ: in ꝓuinciã nostrã.i. Romanã:per comagenẽ.s.partẽ illã Syriæ. Ego quidẽ habui ꝓcipuũ metũ qd.i.q̃tũ attinebat ad te.i.spectaret ad piculũ tuũ:q scirẽ q̃.i.q̃tũ:hoc est q̃tũ parũ paratus esses ab exercitu.i.quãtũ ab exercitu auxilii sperares: ne hic tumultus afferret dignitati tuæ qd.i. aliqd periculum.s.aut uitæ aut famæ. Nam si esses paratior ab exercitu.i. si haberes exercitum satis instructũ & copiosum: timuissem de uita scilicet tua:quia sciebã te pugnã nõ detrectaturũ:nũc exiguitas copiarũ presagiebat.i.quodam presagio futurũ denunciabat:recessum.s.tuũ non dimicationẽ tuã. Vereor ẽt nũc qũo hoĩes acciperent.i. interpretarentur hæc.s. te ob paucitatẽ copiarũ recessisse si forte recesseris:& q̃.i. q̃tum probabilis næcessitas.s.recedendi:futura eẽt:neq; desinã formidare prius q̃ audiero te tetigisse Italiã.Sed nuncii excitarunt sermones uanos & ita minus cõstantes: de trãsitu Parthorũ.Enim ꝓ qa:alius sup.censet aut dicit: Põpeium mittendũ.s.contra Parthos. alius sup.censet Põpeiũ non remouendũ ab urbe alius sup.censet Cæsarẽ sup.mittendũ:cum suo exercitu.s.quẽ habet in prouincia:alius sup cẽset cõsules mittendos: nemo tñ ex senatusconsulto censet sup.priuatos.i.nõ fungentes magistratu sup.mittendos. Cõsules aũt nolunt oĩno senatũ haberi.i.cõsultationem de ea re fieri.quia uerent ne illud senatuscõsultũ.i.decretũ senatus fiat.s.ut consules exeãt in bellũ paludati.i.ueste imperiali ut ad publicos hostes proficiscentes insigniti:& uel aut uerent ne res transferat ad aliũ s.imperatorẽ ꝑter eos: cõtumeliose.i. qd in cõtumeliã eorũ cederet:si senatus plus spei in alio reponeret : usq; eo.i. intantum sup. nolunt senatũ haberi:ut uideantur parũ diligentes in rep.Sed siue negligentia est/siue inertia siue ille metus quẽ ꝓposui.i.modo dixi:sup.ea aut is latet.i. occultat honeste:sub hac existimatione.i.opinione tẽperãtiæ:nolle.i.q; ipsi nollent obire aut eripere tibi/ꝓuinciã. Literæ non uenerũt.i. nõ sunt missæ ad sẽatũ a te:& nisi literæ sup.Deiotari.s.regis eẽnt subsecutæ.s. lr̃as Cassii/Cassius uenerat.i.uenisset in eam opinionem: finxisse.i.q; finxisset bellum:ut ea q̃ ipse rapuisset uiderentur uastata ab hoste : & immisisse Arabas in prouinciam:cicero autem confirmanit Arabas fuisse in habitu Parthico & renunciasse idest significasse senatui eos esse Parthos. Quare ego suadeo tibi:quicunq; iste status rerum est:sup.ut:perscribas diligenter & caute: ne uidearis alicui aut uelificatus.i.uelo tectus delituisse:sicut apud Maronem. Velificatus athos:per uelum aũ tentorium itelligo: Huber.nauigasse exponit:aut reticuisse aliqd qd.referret.i.expediret scire.Exitus anni.s. tui in ꝓuincia:est.i.

esses timuissem. Nunc exiguitas copiarũ recessum nõ dimicationẽ mihi tuã presagiebat.Hæc qũo acciperẽt hoĩes:q̃ ꝓbabilis næcessitas futura esset.uereor ẽt nũc neq; prius desinã formidare:q̃ tetigisse te Italiã audiero.Sed de Parthorũ trãsitu nuncii uarios sermões excitarũt.Alius enim Põpeiũ mittẽdũ:alius ab urbe nõ remouendũ:alius Cæsarem cũ suo exercitu:alius consules:nemo tñ ex senatuscõsulto priuatos . Consules aũt qa uerent ne illud senatusconsultum fiat:ut paludati exeant:& contumeliose: ꝑter eos ad aliũ res trãsferatur:oĩno senatũ haberi nolunt.Vsq; eo:ut parum diligẽtes in rep.uideant/Sed honeste siue negligẽtia siue inertia est:siue ille quẽ proposui:metus: latet sub hac temperantiæ existimatiõe nolle ꝓuinciã. A te literæ nõ uenerũt. & nisi Deiotari subsecutæ essent in eã opinionem Cassius uenerat:que diripuisset ipse:ut uiderent ab hoste uastata:finxisse bellũ & Arabas in ꝓuinciam ĩmisisse:eosq; Parthos esse senatui renũciasse. Quare tibi suadeo quicũq; est istic status rerũ:diligenter & caute perscribas: ne aut uelificatus alicui dicaris:aut aliqd quod referret scire reticuisse . Nũc exitus est anni:nã ego has literas ad.xiiii.Kal. Decẽbris scripsi:plane nihil uideo ante Kalẽ. Ianuarias agi posse. Nosti Marcellũ q̃ tardus:& parũ efficax sit. itẽq; Seruius q̃ cuntator.Cuiusmodi putas hos esse:aut qui id quod nolint conficere posse:qui quæ cupiunt: ita frigide agunt:ut nolle existimentur. Nouis magistratibus autem : si Parthicum bellum erit : hæc causa primos menses occupabit:sinautem aut nõ erit istic bellum/aut tum erit:ut uos aut successores paruis additis copiis sustinere possint.Curionem uideo se dupliciter iactaturũ:primum ut aliquid Cæsari adimat: inde ut aliquod Põpeio tribuat/quoduis : q̃libet tenue munusculũ.Paulus porro nõ humãe de prouĩcia loqtur:huius cupiditati occursurus ẽ Furniusnoster:plures suspicari nõ possum.Hæc noui:alia q̃possunt accidere nõ cerno. Multa tps afferre & ꝑparata multa eẽ scio.Sed intra fines hos quæcũq; acciderint uertent.

appropinquat nunc.Nam ego scripsi has literas ad decimũquartũ Calendas Decẽbris:&plane.i.oĩno nihil uideo posse agi ante kalẽ.Ianuarias/in qb' est noui ãni principiũ.Tu nosti Marcellũ q̃.i.q̃tum tardus sit & q̃ parum efficax.s.ad ꝓcurandũ tibi successorẽ:itẽq;.i.& siliter nosti.q̃.i.q̃tũ Seruius.s.Sulpitius sit cuntator.i.imorator.Cuiusmodi putas hos esse/aut qui.i.qũo putas eos sup.posse conficere.i.pficere id qd uelint.s. confici: q; agunt ita frigide ea q̃ cupiunt:ut existiment nolle.Aũt.i.sed:si bellum Parthicũ erit hæc cã occupabit nouis magistratibus primos menses.Sinaũt.i.sed si.aut non erit istic bellũ:aut tũ.i.tunc post nouos magistratus erit ut successores.s.uestri:possint sustinere.i.defendere cõtra Parthos uos paruis copiis additis.Ego. uideo.i.considero Curionẽ iactaturũ.i.periculo obiecturũ se dupliciter:primũ ut adimat.i.auferat aliqd Cæsari:cui tunc aduersabat inde.i.deide.ut tribuat Põpeio aliqd munusculũ/quoduis.i.quodlibet:& q̃libet.i.q̃tũlibet/tenue i.exile & modicũ.Porro.i.sed:Paulus.s.Aemylius:loquit de prouincia nõ humane.Furnius noster.s. cõis amicus:occursurus est.i.obstabit cupiditati huius.s.Pauli:ego nõ possum suspicari plures.s.occursuros.Ego noui hæc:& non cerno.s.animo:alia q̃ possunt accidere.Scio tempus.s.noui anni:afferre multa.s.noua : & multa eẽ præparata.s.ut fiant:sed quæcunq; acciderint uertentur intra hos fines.s.præsentis anni.

Illud addo ad actiões.C.Curionis de agro Campano de quo negãt Cæsarẽ laborare:sed Pompeium ualde nolle:ne uacuus aduenienti Cæsari pateat. Quod ad tuũ decessum attinet:illud tibi non possum polliceri me curaturũ ut tibi succedatur : Illud certe ꝑstabo:ne ãplius ꝓrogetur. Tui cõsilii est si tps si senatus coget:si honeste a nobis recusari non poterit:uelis ne perseuerare:mei officii est meminisse q̃ obtestatione decedẽs mihi ne paterer fieri mandaris. Vale.

Illud addo ad actiões .C.Curionis de agro Campano.s.ad uoluntatem Cæsaris diuidendo:de quo.s.agro:negãt.s.plæriq; Cæsarem laborare.i.sollicitum esse:sed Pompeium ualde nolle.s.ut diuidatur:ne pateat Cæsari uenienti.s.ex Galliis:uacuus.s.Romano milite.Quod.i.q̃tum attiet ad decessum tuũ.s.ex prouincia:ego nõ possum polliceri me curaturum illud ut succedatur tibi:certe.i.haud dubie prestabo.i. exhibebo illud.ne.s.prouincia prorogetur.i. extendatur tibi amplius.Est tui consilii.i. ptinet ad consilium tuũ si tempus coget:& si senatus coget:& si non poterit recusari a nobis.s.q pro te precamur:honeste: ne.i.an uelis perseuerare.s.in prouincia:Mei officii est meminisse q̃ obtestatione tu decedens mandaris pro mandaueris mihi:ne paterer fieri.s.prorogationem imperii. Vale.

M.Cælius.M.Ciceroni.S.D.

Non diu sed acriter nos tuæ supplicationes torserunt:incideramus em̃ in difficilem nodum.Nam curio tui cupidissimus:cui oĩbus rõnibus comitiales eripiebant : negabat se ullo modo pati posse decerni supplicatiões : ne siquid fauore Pauli adeptus eẽt boni:sua culpa uideret amisisse : & ꝑuaricator causæ publicæ existimaretur . Itaq; ad pactionem descẽdimus: & cõfirmarũt cõsules se his supplicatiõibus in hũc annũ nõ usuros. Plane qd utrisq; cõsulibus gratias agas ẽ.Paulo magis certe. Nã Marcellus sic rndit ei:spem in istis supplicatiõibus nõ habere. Paulus se oĩno in hũc annũ nõ dicturũ. Renunciatũ nobis erat Hirrũ diutius dicturũ prehendimus eum nõ mõ nõ fecit:sed cũ de hostibus ageret : & posset rem ĩpedire:si ut numerarent: postularet:tacuit:tãtum Catoni assensus est:q &locutus honorifice nõ decreuerat supplicatões.Tertius ad hos Fauonius accessit.Quare pro cuiusq; natura : & instituto gratiæ sunt agendæ.His q; tantũ uoluntatẽ oñderunt:pro snia cũ

Non diu.Rebus bene gestis in Cilicia ut uisum est libro.ii.Rogauerat Cicero Cælium ut sibi curaret sibi supplicationes decerni:idq; alios itidẽ rogauerat nõ ignorãte Cælio q nunc scribit qd quisq; aut dixerit aut fecerit pro Cicerone. Exponitq; cõtentiones q̃ in senatu factæ erãt & qd pro Cæsare Curio fecerat Ordo ẽ.Supplicationes tuæ.i.quas petisti tibi decerni:torserunt s.ãgore:nos nõ diu sed acriter:ení.i. qa:nos incideramus in nodum difficilẽ.i. in rem cuius difficilis erat exitus.Nam Curio cupidissimus tui:cui comitiales.s.dies eripiebantur qa differebant aut absumebant oĩbus rõnibus:negabat se posse pati ullo mõ supplicationes decerni.Ne si adeptus esset quid.i.aliqd boni:fauore.i.per fauorẽ Pauli.s.Aemylii:uideretur amisisse sup.illud sua culpa:& existimaretur i.iudicaret preuaricator.i.desertor causæ publicæ.i.ad remp.spectantis. Itaq;.i.& ita:nos descendimus.i.deuenimus ad pactionem.i. ut dicunt compositionẽ: & cõsules cõfirmarunt ꝓ cõfirmauerũt:sup.se non usuros in hunc annum de his supplicationibus.Plane.i.oĩno est qd.i. pp qd agas gratias utrisq; cõsulibus:certe magis Paulo Nam Marcellus rndit ei sic:sup.se non habere spem in istis supplicationibus. Paulus sup.respõdit se:nõ dicturũ:s.snïam de sup-

plicationibus oīno in hunc ānum. Renūcia
tum erat nobis Hirrum dicturū diutius.i.ꝙ
uellet diutius dicere q̄ in hūc ānū.Nos præ/
hēdimus eū.i.obuiā factum cōplexi ſumus
deprecantes ne id faceret:& ipſe non mō.i.
nō ſolū:non fecit.ſ.qđ renunciatū erat eum
facturū:ſed cū ageret de hoſtibus.ſ.a te de/
uictis:& poſſet impedire rē.ſ.quā petis:hoc
eſt ſupplicationē ſi poſtularet ut ſup.hoſtes
numerarentur:tacuit.i.noluit hoc poſtulan
do impedire:tātū.i.ſolūmō aſſenſus eſt Ca/
toni:q etiā locutus honorifice.ſ. de te:nō de
creuerat ſup.tñ ſupplicatiões.Fauonius ac/
ceſſit ad hos.ſ.duos Hirrū & Catonem:ter/
tius.i.eiuſdē cū eis ſentētiæ. Quare gratiæ
ſunt agendæ:ſup.a te:pro natura & inſtitu/
to.i.morib⁹ uniuſcuiuſq;:his.ſ.poſterius no
minatis:ſunt agendæ gratiæ ꝙ tantū.i.dūta
xat oſtenderūt uolūtatē.ſ.ſuā:& ſup.nō pu/
gnarunt.i.nō acriter cōtenderunt:ꝑ ſnia.ſ.
ſua ſtabiliēda:cū poſſent impedire.ſ. ſuppli
cationē.Curioni uero.ſup.agendæ ſunt gra
tiæ:& deflexit ſup.ſe:cā tua.i.pp te:de curſu
ſuarū actionū:q differebant eo ꝙ de rebus
tuis referebatur.Nam Furnius & Lentulus
circūierunt & laborarunt pro laborauerunt

impedire poſſent:non pugnarunt.Curioni uero ꝙ de
ſuarū actionum curſu tua cā deflexit.Nam Furnius &
Lentulus ut debuerunt:quaſi eorū res eſſet: una no/
biſcum circūierunt:& laborarunt.Balbi quoq; Corne
lii operam/& ſedulitatē laudare poſſum Nā cū Curio
ne uehemēter locutus eſt.Et eū ſi aliter feciſſet:iniuriā
Cæſari facturū dixit:tum eius fidē in ſuſpitionē addū
xit.Non deerant qdē:q inique trāſigi uolebāt Domi/
tii.Scipiones:qbus hanc rem ad īterceſſionē euocādā
interpellātibus uenuſtiſſime Curio reſpōdit: ſe eo li/
bentius nō intercedere:ꝙ quoſdā qui decernerent:ui/
deret confici nolle.Quod ad rēp.attinet:in unā cau/
ſam omnis contentio: coniecta eſt: de prouinciis in
quā adhuc incubuiſſe cum ſenatu Pompeius:uidetur:
ut Cæſar ante Idus Nouembres decedat. Curio om/
nia potius ſubire conſtituit: q̄ id pati: cæteras ſuas
adiecit actiones. Noſtri porro: quos tu bene noſti
ad extremum certamen rem deducere non audent.

una.i.pariter nobiſcū:ut debuerūt qa tibi obnoxii erant:qſi eſſet ius.i.negociū eorum.Ego poſſum quoq; lau
dare operam & ſedulitatē Balbi Cornelii:nā ipſe locutus eſt uehementer cū Curione.ſ.pro te:& dixit eum fa
cturum iniuriam Cæſari:ſi feciſſet aliter.ſ.q̄ dictū eſt:tum.i.inſuper/adduxit fidem.eius.ſ.Curionis in ſuſpi/
tionē:ut ſi nocere uoluiſſet nō potuiſſet.Quidē.i.certe:non deerant q uolebant rē tranſigi iniquā utpote.Dō
mitii & Scipiones:qbus interpellantibus.i.inter agendū aſſerentibus hanc rē euocandā ſup.eſſe ad interceſſio
nem.i.īpeditionē:Curio reſpondit uenuſtiſſime:ſe nō intercedere.i.impedimentū facere eo libentius ꝙ uide/
ret quoſdā qui decernerent.i.adiudicarent tibi ſupplicationē:nolle ſup.eā confici.i.executioni mādari.Quod
i.quātū attinet ad rēp.oīs cōtētio.ſ.Cæſaris & Pōpeii/cōiecta eſt.i.redacta:ī unā cām.i.actionē:de ꝓuīciis.ſ.nō
ꝓrogādis:ī quā.ſ.cām.Pōpei⁹ uŕ adhuc īcubuiſſe.i.īcliuat⁹ ē cū ſenatu.i.ut ſentit ſenat⁹.ſ.ut Cæſar decedat.ſ.
de ꝓuīcia:āñ Idus Nouēbres.Curio ꝯſtituit poti⁹ ſubire oīa q̄ pati id:& adiecit cæteras actōes ſuas:qs ſupra di
xit dilatas.Porro.i.ſed:nŕi.ſ.amici:qs tu noſti bñ:nō audēt deducere rē ad extremū certū.ſ.cū Cæſare futurū.

Sūma.i.finalis ſnīa toti⁹ rei ſup. eſt hæc Pō
peius tanq̄ nō īpugnet Cæſarē:ſed cōſtituat
qđ putet æquū illi:ait Curionē q̄rere diſcor
dias.ſ.negādo Cæſarē debere decedere.Aūt
i.ſed:Pōpeius nō uult ualde: & timet plane
i.manifeſte:Cæſarē deſignatū ſup.iri/cōſu
lem priuſq̄ tradiderit exercitū & prouinciā.
Sup.Pompeius:accipiť.ideſt.tractatur ſatis
male a Curione:& totus ſecnudus conſula/
tus eius.ſ.Pōpeii:exagitať.i. ab eo turpiter
depelliť.Ego dico.i.denūcio tanq̄ certū:tibi
hoc:ſi.ſ.Pōpeius & ſenatus:premēt Curio/
nem oībus rebus:Cæſar defendeť.ſ. a ꝓuin
ciæ cōtinuatiōe:ſi reformidarint interceſſo
rem.ſ.Curionē:qđ uidenť.ſ.facturi: Cæſar
manebit.ſ.in prouincia quoad.i.q̄diu uolet.
Eſt.i.habeť in cōmētario rerū urbanarū ad
Ciceronē tunc miſſo:quā ſnīam quiſq; dixe
rit:e quo.ſ.cōmentario:tu ſelige.i.ſeorſum
ab aliis elige:q̄ ſunt digna.ſ.lectione: tranſi
multa:in primis exploſiones.i. contumelio

Summa rei totius hæc.Pompeius: tanq̄ Cæſarem nō
impugnet:ſed quod illi æquū putet conſtituat ait. Cu
rionem quærere diſcordias.Valde autem non uult &
plane timet Cæſarem conſulem deſignatum prius:q̄
exercitum & prouiciam tradiderit.Accipitur ſatis ma
le a Curione:& totus eius ſecundus conſulatus exagi
tatur.Hoc tibi dico ſi omnibus rebus prement curio/
nem.Cæſar defendetur interceſſorem:ſi quod uiden/
tur:reformidarint.Cæſar quoad uolet manebit.Quā
quiſq; ſententiam dixerit:in commentario eſt rerum
urbanarum:e quo tu que digna ſunt ſelige: multa trā
ſi:in primis ludorum exploſiones & funerum:& cæte
rarum ineptiarum:plura habet utilia. Dēiq; malo in
hanc partē errare:ut q non deſyderes audias: q̄ quic/
q̄ quod

q̄ quod opus ſit prætermittatur.Tibi curæ fuiſſe de Si/
ctiāo negocio/gaudeo:ſed qñ ſuſpicaris minus certa
fide eos tibi uiſos:tā q̄ ꝓcurator ſi agas:rogo. Vale.

ſas exagitationis:ludorum aut ludiorum.i.
actorum fabulatum:et ſup.narrationes: fu
nerum et cæterarū ineptiarum:ſup. cōmēta
rium aut cōmentariis:habet plura.i. multa
utilia.Deniq; ego malo ideſt magis uolo er
rare in hanc partem ſcilicet nimis multa ſcribendo:ut audias ea que non deſyderes:q̄ ſup.ut:quicq̄ qđ ſit op⁹
ſcilicet ſcito:pretermittatur.Gaudeo fuiſſe tibi curæ de negocio Sictiāo:ut Syngrapha Sictiana perſoluatur
Sed quando.i.quoniam ſuſpicaris eos.ſ.qui attulerunt uiſos tibi fide minus.i.nō ſatis certa:rogo agas ſic tan
q̄ procurator.ſ.eorum:non iudex. Vale.

Cælius Ciceroni.S.D.

PVdet me tibi cōfiteri & q̄ri de Appii hoīs
ingratiſſimi iniuriis:qui me odiſſe(qa ma
gna mihi debebat bñficia)cœpit. Et cum
hō auarus:ut ea ſolueret:ſibi īperare nō poſſet:occul/
tum bellū mihi indixit:ita occulū tñ ut multi mihi re
nūciarēt:& ipſe facile aīaduertere male eum de me co
gitare.Poſteaq̄ uero cōperi eū collegiū tēptaſſe:deīde
apte cū qbuſdā locutū:cum. L. Domitio:ut nunc eſt:
mihi inimiciſſimo hoīe deliberare uelle hoc eſt munu
ſculū deferre.Cn.Pōpeio cū ipm rephēderē: ut ab eo
depcarer iniuriā(quē uitā mihi đbere putarā)īpetrare
nō potui.Quid ergo ē?tū qdē aliquot amicis: q teſtes
erāt meorū in illū meritoꝝ:locutus ſum poſtea q̄ illū
ne cui ſatiſfaceret qdē: me dignū habere ſenſi: malui
collegæ eius hoī alīēiſſimo mihi & pp amicitiā tuā nō
æqſſimo me obligare:q̄ illius ſimiæ uultum ſubire. Id
poſtq̄ reſciit excāduit:& me cām inimicitiaꝝ q̄rere cla
mitauit:ut ſi mihi ī pecūia mīus ſatiſfeciſſet: p hāc ſpe
ciē ſiſtatis eum cōſectarer.Poſteanō deſtitit accerſere
palā Seruiū accuſatorē:inire cū Dōitio cōſilia.Quib⁹
cū parū ꝓcederet:ut ulla lege mihi pōeret accuſatorē
cōpellari ea lege me uoluerūt:qua dicere nō poterāt.

PVdet me.&c.Cælius prīo loco huius
epłe exponit magnā Appii cognomē
to pulchri erga ſe ingratitudinem: q
cum plurimū deberet gratiæ:cœperat odiſ/
ſe.Deīde narrat quēadmodū idē Appi⁹ ſub/
ornauerat quēdā q ipſum Cælium accuſa/
ret:cōtra quē dicit ſe defenſum eſſe/retor/
quēdo accuſationē eādē actiōis in eū q accu/
ſarat cū inſigni eius infamia.Erat aūt Appi
us:ut ex ſuperioribus patet: hō ſuperbo &
mobili ingenio:Ciceroni magis pp nobili/
tatē & potētiā q̄ ob uirtutē obſeruatus.Or/
do eſt.Pudet me cōfiteri tibi.ſ. rei ueritatē:
& q̄ri.i.cōqueri:de iniuriis Appii.ſ.pulchri:
hoīs ingratiſſimi:q cœpit odiſſe me:qa de/
bebat mihi beneficia maxīa.ſ.a me recœpta
q eñ accœpit beneficiū ēt gratis collatū/ob
ligať ſi pōt ſaltē paria referre.Et cū homo
auarus.ſ. ipſe Appius: nō poſſet imperare
ſibi.i.adducere animū ſuū auaritia captū ad
hoc ut ſolueret ea.ſ. debita beneficia īdixit
mihi bellū occultū.i.ſimultates latētes:tñ.i.
nihilominus ita occultū:ut multi renūciarēt
mihi:& ipſe.i.egomet aīaduerterē facile eū
cogitare male de me.i. ut faciat mihi malū.
Vero.i.ſed:poſtea q̄ cōperi eū tēptaſſe.i. ſol
licitaſſe cōtra me collegiū:ut opīor augurū:
nā ipſe augur fuit/ut prius uiſum eſt: deīde
locutum aperte cū qbuſdā.i.ēt mihi notis:&
aīaduerterē deliberare cum Lucio Domitio
hoīe inimiciſſimo mihi ut nūc ē:qa nō ſemp
ita fuit:uelle deferre:Cnæo Pompeio ēt ini
mico:qa Cæſari fauebat Cælius hoc munu
ſculum.i.facere hanc gratiolam:libēter enī
uidiſſet Cælium accuſari:eū ego reprehen/
derem ipſum.ſ.Appium non potui impetrare ut deprecarer.i.precando amouerem ab eo iniuriam.ſ.mihi in
ferendam:quem putaram debere mihi uitam.Quid ergo eſt:ſup.inquies.i. quid contigit poſtea.Reſponſio.
Tum.i.tunc quidem locutus ſum aliquot amicis qui teſtes erant meorum meritorum in.i.erga illum poſteaq̄
ſenſi illum ſcilicet Appium ne quidem ideſt non ſaltem habere.i.æſtimare me dignum cui ſatiſfaceret.i.repo
neret debitū:malui me obligare ideſt deuincire collegæ.i.concēſori eius/homini alieniſſimo mihi & nō æquiſ
ſimo:ideſt non plurimum fauenti:nec rectiſſimo in me animo:propter amicitiam tuam ideſt quia nouit me ti
bi eſſe amicum:q̄ ſubire uultum.i.me offerre tanq̄ ſupplicem:cōſpectui illius ſimiæ ideſt turpiſſimi hominis:
nihil præter figuram hominis habentis:uidetur autem inuidioſe Simiam dicere:cum illi cognomentum pul
chri fuerit.Poſtq̄ ſup.Appius reſciit.i.poſt rem cognouit id.ſcilicet me obligatum collegæ ſuo:.Reſcire pro/ Reſcire.
prie eſt percipere rem aliquam poſtq̄ facta eſt.Depræhendere autem in ipſo facto. ut in adulterio aut furto. Dephēdeř:
Et ideo quia nautæ in mari ſunt quaſi in alieno elemento:dicuntur a tempeſtate deprehendi.unde Maro De/
præhenſis olim ſtatio tutiſſima nautis: excanduit. ideſt inflammatus eſt & multa ira incenſus: & clamita/
uit. ideſt frequenter clamauit me quærere cauſam inimiciciarum: ut ſi ipſe Appius minus.ideſt non/ſa/
tiſfeciſſet mihi in pecunia: quam uidetur mutuo accœpiſſe a Cælio: eo conſectarer. ideſt perſequerer eum

per hanc ſpeciem ſimultatis. ideſt latentis odii. Poſtea ſcilicet q̃ in apertas inimicitias res deuenit: ipſe Appius non deſtitit accerſere. ideſt incitare aut in auxilium ſuum aduocare: palam ideſt manifeſte, Seruium accuſatorem: & inire conſilia cum Domitio. ſcilicet homine inimiciſſimo: quibus ſcilicet conſiliis cum pcederet parum ut poneret mihi accuſatorem ulla lege. ideſt per ullam legem: uoluerunt me compellari. ideſt in ius locari ea lege: qua. ideſt per quam ipſi non poterant dicere ideſt agere contra me.

Inſolentiſſimi &c. Probat qd̃ dixerat eos iuſta lege ſe accuſare nõ poſſe: ſed iuiuſte agere: qa ipſi hoies inſolẽtiſſimi. i. pteruiſſimi & ſuperbiſſimi: curãt me poſtulandũ. i. in ius uocandũ & accuſandũ. ſũmis circenſibus ludis meis ideſt quo tpe ſummo ædilitatis meæ honore fungar: qa circẽſes ludos populo exhibebo: lege ſcantinea: q̃ lata eſt in pædicones & maſculorũ cõcubitores oium facile turpiſſimos. ſed Romæ ſaltẽ illis temporibus freqntiſſimos. ũ Iuuenalis. Quod ſi uexant leges & iura citari Ante omnes debet ſcantinia &c. Sup. Appius uix erat p̃locutus hoc. i. ut me lege ſcantinia poſtularent: cũ ego poſtulaui eadẽ lege. ſ. ſcantinia Appiũ Cenſorem. Nihil uidi qd̃ caderet melius: qa ea lege in alium agere curabat: q̃ ipſe reus faciendus erat: nã ſup. id factum meũ eſt approbatum ſic a populo & a quoq; non infimo. i. a ſummo quoq; hoie: ut fama. i. diffamatio attulerit Appio maiorẽ dolorẽ q̃ poſtulatio. i. uocatio in ius aut accuſatio. Præterea. i. inſup cœpi petere ab eo ſacellum. i. locũ ſacris addictum: uulgus Capellã uocat: qd̃ eſt in domo. ſ. Appii: aut qa eius ornamẽta Cælii erãt: aut qa in eo turpiter uixerat & pueros ad ſacra inuitatos corruperat: ut ſit cœpi petere ab eo qd̃. i. quale ſacellũ eſt in domo. ſ. eius. q. d. bacchanaliũ aut ſpudicorũ Hactenus aũt de Appio & eius ſuidia locutus: cõuertit ſermonẽ ad alia negocia dicẽs. Mora ſerui huius. i. mei q attulit tibi lras cõturbat. i. multũ turbat me. Nã priorib⁹ lr̃is accœptis. i. poſtq̃ accœpat pores lras. mãſit amplius quadraginta diebus. Neſcio qd ſcribã tibi. ſ. de exitu litis noſtræ. Tu ſcis diẽ. ſ. iudicii futuri: eſſe timori i. ad timorẽ: Domitio. Expecto ualde te: & cupio uidere g̃primũ. i. ualde cito: qa iam expleta fuerat Ciceroni p̃uincia. Peto a te ut doleas. i. dolenter & cũ dolore feras: iniurias meas. i. mihi illatas ab Appio: ut exiſtimas. i. iudicas & cenſes ac opinaris me ſolere & dolere & ulciſci tuas. ſ. iniurias. i. tibi illatas. Notũ eſt doleo cum datiuo & cum accuſatiuo conſtrui poſſe: ſed cum datiuo quaſi abſolute poſitũ: unde dicimus: dolet mihi aduerſus caſus tuus. i. dolori eſt: & ita uerbum ipſum adiungitur rei dolorem inferenti: interdum etiam parti dolorem patiẽti: ut dolet mihi caput: dolent tibi ilia &c. qd̃ non dicemus poetice doleo caput: doles ilia &c. Cum accuſatiuo autem additur rei accipienti dolorem. ut doleo iniurias tuas &c.

Sacellum.

Doleo.

Inſolẽtiſſimi hoies ſummis circenſibus ludis meis poſtulandũ me lege ſcantinia curant. Vix hoc erat prælocutus: cũ ego Appiũ Cenſorẽ eadẽ lege poſtulaui. Quod melius caderet: nihil uidi: nã ſic eſt a populo & nõ infimo quoq; approbatũ: ut maiorẽ Appio dolorem fama q̃ poſtulatio attulerit. Præterea cœpi ſacellum in domo qd̃ eſt ab eo petere. Conturbat me mora ſerui huius q tibi literas attulit: nã accœptis priori bus literis amplius quadraginta diebus mãſit. Quid tibi ſcribã: neſcio: ſcis Domitio diẽ timori eſſe. Expecto te ualde: & q̃ primũ uidere cupio. A te peto: ut meas iniurias perinde doleas: ut me exiſtimas & dolere: & ulciſci ſolere tuas. Vale.

GRatulator &c. Cũ Cicero peſſet Ciliciæ Tullia filia eius poſt mortẽ Craſſipedis nupſit Dolobellæ opa amicorũ, qb⁹ id oneris abiens dederat: ut ẽt ſe incõſulto filiã locarẽt, ſi uirũ illa dignũ inuenerint: ut Cicero ipſe ſupra ad Appiũ ſcripſit: purgãs q̃ Dolobellæ Appii inimico nupſerit. Itaq; Cælius Appii inimicus ut proxima epiſtola uiſum ẽ: gratulatur id ei: laudatq; Dolobellam: & oſtendit ſe ab eo amari: deinde ſcribit quid egerit de curione de prouinciis: & addit nonnulla de Cnæo Pompeio. Ordo eſt. Gratulor tibi ideſt fælicitatem tuam mihi gratam prædico: affinitate ideſt propter affinitatem: aut de affinitate: uiri: mediuſſidius ideſt ita me deus fidei aut iouis filius Hercules iuuet ut uerum dico: optimi ſcilicet dolobellæ. Nam ego exiſtimo ideſt iudico hoc de illo ſcilicet q̃ ſit uir optimus. Porro. i. ſed: cætera ſcilicet inſtituta eius q̃ ad rẽ

M. Cælius. M. Ciceroni. S. D.

GRatulator tibi affinitate uiri mediſſidius optimi. Nã ego hoc de illo exiſtimo: cætera porro: qbus adhuc ille ſibi parũ utilis fuit & ætate iã ſunt decurſa: & cõſuetudine: atq; authoritate tua: pudore Tulliæ: ſiqua reſtabũt cõfido celeriter ſublatũ iri. Nõ eſt em̃ pugnax uitiis: neq; hebes ad id: qd̃ melius ſit itelligẽdũ: deinde qd̃ maximũ eſt ego illũ ualde amo. Velles Cicero Curionẽ noſtrũ lautũ itercessiõis de p̃uiciis exitũ habuiſſe. Nã cũ de intercessiõe referret: q̃ relatio fiebat ex ſenatuſconſulto priaq; M. Marcelli ſnia p̃nũciata eẽt: q agẽdũ cũ tribunis plæbis cẽſebat frequens ſenatus in alia omnia iit. Stomacho eſt. ſ. Pompeius magnus nunc ita languenti: ut uix id: qd̃ ſibi placeat: repiat. Trãſierat illuc ut ne rõ eſſet eius habẽda q̃ neq; exercitũ: neq; prouincias traderet: quẽadmodũ hoc Põpeius laturũ ſit: cũ cognoſcat: quid nam reip. futurũ ſit: ſi aut non poſſit: aut nõ curet: uos ſenes diuites uideritis. Qu. Hortenſius cum has literas ſcripſi: animam agebat. Vale.

Cælius Ciceroni. S. D.

TAnti nõ fuit arſacem capere: & Seleuciam expugnare: ut earum rerũ: quæ hic geſtæ ſunt: ſpectaculo careres: nũq̃ tibi oculi doluiſſent ſi i repulſa Domitii uultũ uidiſſes/ magna illa comitia fuerũt/ & plane ſtudia ex partiũ ſenſu apparuerũt: perpauci neceſſitudinẽ ſecuti offiũ præſtiterunt. Itaq; mihi eſt Domitius inimiciſſimus: ut ne familiarẽ quidẽ ſuũ quenq̃ tãdem oderit: q̃ me. Atq; eo magis: q̃ per iniuriam ſibi putat ereptũ: cuius ego author fuerim. Nunc furit tã gauiſos hoies ſuum dolorem: unumq; me ut ſtudioſiorem Antonii. Nam. Cn. Saturninũ adoleſcẽtem ipſe Cn. Domitius reum fecit: Sane q̃ ſuperior rei uita inuidioſa: qd̃ iudicium nunc in expectatione. Ineſt etiã in bona ſpe poſt. S. Peducei abſolutionẽ. De ſũma reip. ſæpe tibi ſcripſi: me annũ pacẽ nõ uidere. Et quo ppius ea contẽtio q̃ fieri nãceſſe eo clarius id periculum apparet Propoſitum hoc eſt de quo: qui rerum potiũtur ſunt dimicaturi: q̃ Cn. Põ. conſtituit non pati. C. Cæſarem cõſulem aliter fieri: niſi exercitum & prouicias tradiderit: Cæſari aũt perſuaſum eſt: ſe ſaluum eſſe nõ poſſe: ſi ab exercitu receſſerit. Fert illam tñ conditionẽ ut ambo exercitus tradant. Si illi amores: & inuidioſa cõiunctio non ad occultã recedit obtrectationẽ: ſed ad bellum ſe erũpit. Neq; mearũ rerũ qd̃ cõſilii capiã reperio quod ne dubito: qn te quoq; hæc deliberatio ſic pturbarit. Nam mihi cũ hominibus his & gratia & domeſticã pertinent aut ad bona fortũæ augenda, qbus ille fuit adhuc parum utilis ſibi: ſunt decurſa. i. tranſacta & abolitia, iam &. i. ſimul ætate qa nõ eſt amplius adoleſcẽs adoleſcentibus aũt raro eſt animꝰ ad rẽ audior & cõſuetudine. i. cõuerſatiõe cũ maturis uiris: atq; ſiqua. i. aliq̃ reſtabunt ego confido: ſup. ea ſublatũ iri. i. abolenda celeriter. authoritate tua: quia uerebit̃ ſub tali ſocero luxurioſe aut pdigaliter uiuere: & pudore Tulliæ. ſ. filiæ tuæ prudẽtiſſimæ in cuius p̃ſentia nõ audebit poſt hac peccare. Enim. i. quia ipſe non eſt pugnax. i. partinaciter addictus uitiis: aut pugnax. i. cõtumax in uitiis: neq; eſt hebes. i. tardus & obtuſus ad intelligẽdũ id qd̃ ſit melius: deinde qd̃ maximũ eſt: qa quos amamus nõ ſiminus faciliter corrũpi: & optimos iudicamus: ego amo illũ ualde. O cicero tu uelles Curionẽ noſtrum ironice dicit: qa contra ſentiebat: habuiſſe exitũ intercelſionis. i. obſtaculi de p̃uinciis lautũ. i. pulchrũ. Nam cũ referretur. i. conſolaret de intercelſione: q̃ relatio fiebat ex ſenatuſconſulto: & ſententia. M. Marcelli. eſſet pronũciata prima, qui cenſebat agendum cũ tribunis plæbis: ſenatus iit frequens in alia oia. i. aliter cẽſuit. Scilicet. i. ſcire licet q id uenerit: Põpeius magnus. ſ. prius habitus: eſt nũc ſtomacho. i. anio: ita laguẽti ut uix repiat qd̃ placeat ſibi. Trãſierat. i. cõfugerat illuc: ut ne rõ eẽt habẽda illius. ſ. Cæſaris q neq; traderet exercitũ neq; p̃uicias. Vos ſenes diuites uideritis: quẽadmodũ. i. quõ Põpeius laturus ſit hoc: cũ cognoſcat qdnã futurum ſit reip. ſi aut nõ poſſit aut nõ curet. ſ. iuuare eã. Qui tus hortẽſius agebat aiam. i. expirabat: cũ ſcripſi has. ſ. lr̃as. Vale.

GAnti &c. Narrat riſum quẽ domitius repulſa accepta p̃buerat: denunciatq; bellũ futurũ inter Cæſarẽ & Põpeiũ Ordo ẽ Capere Arſacem regẽ p̃ſarum & expugnare. i. pugnando ſupare Seleuciã: nõ fuit tanti. i. eſt tanto prætio æſtimandũ: ut careres. i. deberes uelle carere ſpectaculo earũ rerum que geſtæ ſunt hic. i. Romæ. Oculi nunq̃ doluiſſent tibi: ſed ſemp excitaſſet te ad riſum ſi uidiſſes uultũ domitii in repulſa. ſ. magiſtratu petito. Illa comitia qb⁹ populus conuerat ad creandos magiſtratus fuerũt magna: qa multi cõuenerant: & ſtudia. i. fauores apparuerunt plane. i. oino aut euidẽter ex ſenſu. i. ſnia partiũ. ſ. cõpetitoriũ: perpauci ſecuti nãceſſitudinẽ. i. eo q̃ eſſent nãceſſarii p̃ſtiterũt officiũ Triplex eſt ſenſus aut q̃ pauci preſtiterũt officiũ alicui: qa plurimi ſecuti erãt nãceſſitudinem: aut q̃ pauci preſtitẽrũt officium domitio: utpote ſoli ſecuti nãceſſitudinẽ: aut q̃ p pauci ſecuti nãceſſitudinem. i. ẽt de nãceſſariis domitii: preſtiterunt officiũ domitio: q ſenſus cõgruit ei qd̃ ſequitur. Itaq; domitius ẽ inimiciſſimus mihi: ut neqdẽ. i. non ſaltẽ oderit quẽq̃ familiarẽ ſuũ tam. i. tñ q̃. i. q̃tũ me. Ideo aũt odit familiares: q̃ licet eẽnt nãceſſarii: nõ tamẽ p̃ſtiterũt offiũ domitio. Atq; domitius odit eo magis me: q̃ putat. ſ. magiſtrũ: ereptum ſibi p iniuriã: cuius. ſ. iniuriæ ego fuerim author. Nũc domitius furit hoies tã. i. tñ gauiſos dolorẽ ſuũ. i. ppter dolorẽ ſuũ qa ſicut dicimꝰ gaudeo gaudiũ tuũ: ita & dolorẽ tuũ. i. cũ gaudio uideo: ſup. fuerit me unum ſcilicet gauiſum dolorem ſuum: ut ſtudioſiorem Antonii ideſt magis fauentem Antõio Nam ipſe Cn. Domitius fecit Cnæ. Saturuinum adoleſcẽtẽ rerũ. i. accuſauit eũ. Vita ſup. erit & in

uidiosa:sane q̃.i.multo magis q̃ supior: qd̃ iudiciũ.s.de Saturnino: est nũc ĩ expectatione.sup.Saturninus inest ẽt in bona spe.s.absoluendi:post absolutionem Sexti pedocei. Scripsi tibi sæpe de summa reip.me nõ uidere pacẽ ãnũ.i.q̃ duret ãnũ aut intra hũc annum.Et quo.i.quãto ea cõtentio.s. Cæsaris & Põpeii:accedit ꝓpius q̃ præcesse ẽ fieri.eo.i.tãto id periculũ apparet clarius.i.euidẽtiꝰ Propositũ de quo sunt dimicaturi.q.potiuntur rerũ est hoc.i.hmõi q̃ Gnæus Põpeiꝰ cõstituit nõ pati Caiũ Cæsarẽ consulẽ fieri aliter nisi tradiderit exercitũ & ꝓuincias:Cæsari aũt ꝑsuasum est:se non posse esse saluũ si recesserit ab exercitu tamen ipse fert.i.offert illã cõditionẽ:ut ambo tam ipse q̃ Põpeius tradãt exercitus.s.senatui.Sic.i. in tantũ illi amores.s.Soceri & generi:& coniunctio s.affinitatis inuidiosa.i.cui plurimi inuidẽrunt:non recedit ad obtrectationẽ occultã: sed erumpit.i.extendit se ad bellũ.Neq̃ reperio qd consilii mearum rerũ capiam:qd̃.i. pp quod:ne sup.quidem:dubito: qn hæc deliberatio perturbarit quoq̃ te sic.s. ut me. Nam & gr̃a & præcessitudo est mihi cum his oĩbus.s.q bellum acceptant:tum. idest insuper ego odi causam illam.s. certaminis non homines.scilicet ipsos.Ego non arbitror illud fugere te.idest non dubito te scire:quin homines debeant:sequi partem honestiorẽ in dissensiõe domestica.i.ciuili: q̃diu certẽt ciuiliter sine armis.ubi.i.postq̃ uẽtum sit ad bellum & castra:sup.sequi partem/firmiorem.i.fortiorem:& statuere.idest æstimare id melius quod sit tutius.Ego uideo Cnæum Pompeium habiturũ secum in hac discordia:senatum.i.omnes senatores:& qui iudicant res.idest iudices:& omnes qui uiuant.in timore aut mala.i.dubia spe.accessuros ad Cæsarem.Exercitũ sup.eorũ non esse conferendum.i. comparãdum omnino:cum longe melior sit Cæsarianus aut conferẽdum ad dimicãdũ: mõ.i.dũmodo sat.i.satis spatii sit ad consyderandas copias utriusq̃ & ad partem eligẽdam.Ego prope.i.quasi oblitus sum quod erat maxime scribendum Scis Appium Censorem facere hic ostenta.i.monstra in censendo & agere acerrime de signis.i.effigiebus rerum:de tabulis.scilicet pictis:de agris modo.i.iterdum:de ære alieno.idest debito. Persuasum est ei censuram esse loramentum.idest extendi posse ut loramẽta: aut uitrum.idest frangi posse ut uitrum.Nam scilicet Appius:sordescit.idest fit sordidus uere uultu/& aperit sibi uenas omnes & uiscera. idest intima animi sui manifestat Curre.scilicet admonitus per deos atq̃ homines.& ueni uisum hæc q̃plurimum. Iudicium legis scantiniæ idest de turpi libidine:fieri apud Drusum scilicet turpissimum.Appium scilicet censorem agere de signis & tabulis.scilicet non possidendis.Crede mihi properandum.scilicet est tibi. Curio noster existimatur fecisse sapienter id quod remisit idest detraxit de stipẽdio Pompeii. Ad summam.idest finaliter quæris qd putem futurum:si alteruter scilicet aut Cæsar aut Pompeius non eat ad bellum parthicum:uideo impendere idest imminere magnas discordias/quas ferrum & uis.i.uiolentia/uindicabit.idest ulciscetur: Vterq̃ est paratus & animo & copiis:si possit fieri sine periculo.scilicet reip.fortuna parabit tibi spectaculum magnum & iucundum:qui enim in arena dimicantes spectant extra periculum sunt.

Cqñ.Laudãdo Cæsarẽ uitupat Põpeium q excitauerit populũ romanũ ad arma:dicit se optare aduẽtũ Ciceroĩs &q̃retẽ sibi trans alpes ꝓficiscendũ eẽ.Ordo est.Ecquãdo.i.nũqd aliqñ uidisti hoiem ineptiorẽ q̃ Cnæũ Põpeiũ tuũ:q cõmorit/ꝑ cõmouerit tãtas turbas.i. turbatiões rerũ: qui eẽt tã nugax.i.uanꝰ & futilis.q.d.nõ. Ecquẽ

Cælius Ciceroni.S.D.

Cqñ tu hoiem ieptiorẽ:q̃ tuũ Cn.Põpeiũ uidisti:q tãtas turbas:q tã nugax eẽt:cõmorit Ecquẽ aũt Cæsare nostro acriorẽ ĩ rebꝰ gerẽdis eodẽ ĩ uictoria tẽperãtiorẽ aut legisti:aut audiuisti

Quid est:nũc tibi nostri milites:qui durissimis:& frigidissimis locis teterrima hyeme bellum ambulando confecerunt malis orbiculatis:eẽ pasti uidentẽ. Quid iam inquis:gloriose oĩa si scias q̃ sollicitus sum: quũ hanc meã gloriam:quæ ad me nihil pertiet:derideas Quæ tibi exponere nisi corã nõ possum:idq̃ celeriter fore spero.Nam me cũ expulisset ex Italia Põpeius:cõstituit ad urbẽ uocare:idq̃ iã existimo cõfectũ:nisi maluit põpeiũ Brũdusii circũsedere: peam si minima cã est:ꝓperandũ isto mihi:q̃ te uidere: & omnia intima conferre discupio. Habeo aũt q̃ multa:hui uereor:qd̃ solet fieri:ne cũ te uidero:oĩa obliuiscar.Sed tñ qd̃dã ob scelus iter mihi præcessariũ retro ad alpeis uersus incidit.adeo q̃ Intemellii in armis sunt:neq̃ de magna cã.Bællienus uerna Demetrii q ibi cũ ꝓsidio erat: Domitiũ quẽdã nobilẽ illic cæsaris hospitẽ a cõtraria factiõe nũmis accæptis cõprehẽdit:& strãgulauit.Ciuitas ad arma iit.eo cũ.iiii.cohortibus mihi ꝑ niues eũdum est. Vsq̃q̃q̃ inqs.sed Domitii mali dãt. Vellem quidem uerna propugnaturus tantum animi habuisset in nostro Domitio:quantũ ipse cathenatus in hoc habuit Cicerone.F.F. Vale.

cãm.Bællienus Verna.i.seruus demetrii q erat ibi cũ ꝓsidio:cõꝑhẽdit & strãgulauit illic domitiũ quẽdã nobilẽ hospitẽ cæsaris nũmis accæptis.i.eo q̃ nũmos accæpat:a factiõe cõtraria:Ciuitas iit.i.ꝓfluxit ad arma:eũdũ est mihi.i.debeo ire eo:i.ad eũ locũ cũ q̃tuor cohortibus ꝑ niues :qa hymali.Inqs.i.tu forte mõ dicis: Vsq̃q̃q̃.i. an sp tibi laborãdũ erit.q.d.uellẽ qdẽ aliter esse:sed domitii mali.i.pniciosi dãt.s.id mali aut negocii. Vellem qdẽ sup.ut Verna.s.Bællienus ꝓpugnaturus:habuisset tãtũ animi in domitio nostro.s. Romão aut hospite & amico:q̃tũ ipse cathenatus alii legunt cathenandus/habuit in hoc Cicerone fratris filio.

nũquid aliquẽ aut legisti aut audiuisti acriorem Cæsare nostro:in rebꝰ gerẽdis.s. fortiter:& tẽperantiorẽ eodẽ in uictoria:q.d.scio q̃ nullũ.Quid est hoc est q̃ris cur sic gestiã. Milites.nostri.i.Cæsariani:q.ambulando locis durissimis & frigidissimis: hyeme teterrima.i.asperrima:cõfecerũt.i.finiuerũt nũc tibi/ad nullã psonã spectat: illud tibi bellũ: uidentẽ esse pasti malis orbiculatis.i. pomis rotundis:sunt q allegorice mũdum intelligere dicãt.q.d.mundi imperium obtinuisse alii e pomorũ pastu macilẽtes factos. Quid inquis iam sumpsit.Respõdet oĩa gloriose: si scias q̃.i.q̃tũ sollicitus sum:cum derideas hanc gloriã meã q̃ nihil ptinet ad me.Quæ.i.quales res:ego nõ possum exponere tibi: nisi corã.i.ĩ psentia:& spero:id.s. q̃ possim corã expõere fore celeriter. Nã cum Cæsar expulisset ex Italia Pompeium/cõstituit uocare me ad urbẽ.s.Romã:& existimo id esse cõfectũ.i.peractum mõ:nisi maluit sup.me circũsedere.i.obsidere Põpeiũ Brũdusii. Peream si est cã minima.Properandũ est.mihi isto.i.ad istum locũ ubi tu es:q̃.i.qa: discupio.i.anxie cupio:uidere te:& conferre.s. tecum oĩa intima.Habeo autem q̃.i.o q̃tũ multa hui:uereor ne obliuiscar omnia cũ uidero te:qd̃ solet fieri sed tũ.i. insuper iter præcessariũ incidit mihi ob quoddam scelus retro.i.retrorsum ad alios uersus: adeo.s.præcessarii q̃ intemellii populi transalpini sunt in armis.Neq̃ de magna cã.i. nõ ob magnã

Cælius Ciceroni.S.dicit.

Exanimatus sum tuis literis quibus te nihil nisi triste cogitare ostẽdisti:neq̃ id: qd̃ esset ꝑscripsisti:non enĩ quale esset qd̃ cogitares aperuisti.Has ad te illico literas scripsi ꝑ fortũas tuas Cicero ꝑ liberos oro:obsecro ne quid grauius de salute &incolumitate tua consulas.Nam deos hominesq̃ amicitiamq̃ nostram testificor:me neq̃ temere prædixisse:neq̃ temere monuisse.Sed postq̃ Cæsarẽ cõuenerim:sniamq̃ eius:q̃lis futura eẽt: ꝑta uictoria cognouerim:te certiorẽ fecisse. Si existias eãdẽ rõnẽ fore cæsari in dimittendis aduersariis:& cõditionibus ferendis:erras.Nihil nisi atrox:& sæuũ cogitat atq̃ ẽt loqt̃ iratus:senatui exsilit: his itercessiõibus plane icitatus

Exaiatus &c.Cum uersaretꝰ resp.ĩ magnis piculis,ꝑpter discordias Cæsaris & Pompeii:idq̃ q̃stus esset Cicero:suspicatus Cælius ipsum a Cæsare ad Põpeiũ defecturũ:monet ne id faciat. Huic autẽ epistolæ respõdet illa lib.ii.Magno dolore &c. Ordo est.Ego sum exaiatus.i.factus expers animi tuis literis.i.ꝑ literas tuas: qbus oñdisti te nihil cogitare nisi triste: neq̃ scripsisti qd id esset:non enĩ aperuisti quale eẽt qd̃ cogitares.Scripsi illico has literas ad te: qbus sup.o Cicero oro te & obsecro ꝑ fortunas.i. facultates tuas:& ꝑ liberos tuos: ne cõsulas idest per deliberationem incipias ac facias quid idest aliquid:grauius de salute & incolumitate tua:hoc est ne aut tibi per desperationem manum inferas aut ea incipias unde saluti tuæ timendum esset.:Nam ego testificor idest testes facio:deos & homines &amicitiam nostram:me neq̃ temere ꝑdixisse.s.

qcq̃/neqꝫ monuisse. Sed postq̃ cõuenerim. i. allocut⁹ fuerim Cæsarẽ: & cognouerim sententiã eius q̃lis eẽt futura: parta uictoria. i. si obtinuerit uictoriã; testificor sup. me fecisse te certiorẽ. i. tibi eã significasse. Si existimas eãdẽ rõnẽ fore Cæsari in dimittẽdis aduersariis. i. iis q eũ pſecuti fuerint: & sup. in ferendis. i. offerẽdis cõditionib⁹. ſ. concordiæ; erras: qa si uictor fuit in eos: nihil cogitat nisi atrox & seuũ: atqꝫ ẽt nihil loquit: ipse iratus senatui exsilit. i. se proripit e senatu ipse est plane. i. oĩno incitatus ſ. ad iram: his intercessionibus. i. obstaculis a senatu factis. Locus nõ erit deprecationi. i. purgationi culpæ: aut petitioni ueniæ/si uicerit, Quare si tu sup. es: curæ tibi: si filius unicus. ſ. Marcus Cicero: si domus. i. familia: & si reliq̃ spes tuæ sunt tibi curæ: si nos sup. ualemus & si gener tuus. ſ. dolobella amicus Cæsaris: uir optius: nõ talis tñ omnibus uisus: ualet aliqd apud. i. habemus aliqd authoritatis: tu non debes uelle conturbare fortunas eorũ. ſ. tibi charissimorũ & maxie næcessariorũ ne cogamur aut odisse aut relinq̃re eã cãm. Cæsaris in cuius uictoria sal⁹ nr̃a ẽ: aut ne hẽam⁹ ipiã cupiditatẽ ꝗ̃ salutẽ tuã. ſ. adhærẽdo Cæsari & inimicis ei⁹ oĩb⁹ exitũ optãdo.

Deniq̃ cogita illud. Videlicet qd offensæ i. læsiõis Cæsaris fuerit in ista. ſ. tua: cunctatione. i. mora te subiisse. i. puisse pus: & sup. facere nũc cõtra uictorẽ: quẽ noluisti lædere rebus dubiis. i. cũ adhuc dubius eẽt belli exitus: & accedere ad eos. ſ. Põpeianos: fugatos ſ. a Cæsare: quos nolueris sequi resistẽtes. i. quũ adhuc resisterẽt: est sũmæ stultitiæ: Vide. i. attende & pspice ne dum pudet te esse parũ. i. nõ satis optimatẽ. i. haberi in numero optimatũ & primorũ ciuitatis: eligas parũ diligenter sup. id qd sit optimũ. quia melius esset in media dignitate secure uiuere q̃ ad sũmã pperantẽ interfici. Quod si nõ possum pſuadere tibi totũ. i. ut oĩno Cæsari reconcilieris: expecta ſaltẽ dũ. i. donec sciẽ qd agatus de hispaniis: q̃s. ſ. hispanias ego nũcio. i. indico tibi fore nostras. i. nostrarũ partiũ aduẽtu Cæsaris. ſ. in eas: qd ẽt euenit. Ne scio quã spem isti. ſ. temerarii Põpeiũ sequẽtes/habeãt. i. habere. possint hispaniis amissis. Porro. i. sed: mediusfidi⁹ nõ repio. i. non possũ cogitare: qd. i. q̃le ꝓsiliũ tuũ sit: accedere ad desp̃atos. ſ. de salute tuẽda: Cæsar audierat hoc qd tu significasti mihi nõ dicẽdo i. uehemẽtẽ dolorẽ tuũ pp Põpeii aduersitatem aut debilitatẽ quã nõ es ausus mihi scribere: sed solũmõ signis ostendere: ac simul atqꝫ dixit mihi hæc: exposuit statim qd audisset de te: negaui me scire: sed tñ petii ab eo: ut mitteret lr̃as ad te: qbus. ſ. lr̃is posses cõmoueri maxie ad remanendũ. ſ. in puicia donec res cũ Pompeio trãsigat. Cæsar ducit me in hispaniã secum: nã nisi faceret ita: ego percurrissem ad te: prius q̃ accederẽ ad urbem: ubicũqꝫ esses: & ego pñs. i. corã/contendissem. i. diligẽter impetrare studuissem hoc a te: atqꝫ retinuissem te oĩ ui. O Cicero cogita ẽt atqꝫ ẽt. i. sæpe & diligenter/ne euertas funditus te & tuos omnes: ne tu sciens & prudens. i. prouidens periculum demittas te eo. i. ad id periculi: unde uides nullum exitum esse. Quod si aut uoces optimatum te ad Pompeiũ inuitantium: cõmouent te: aut non potes ferre. idest tolerare insolentiam. idest superbiam & iactationem nonnullorum. idest quorundam hominum Cæsari adulantium. censeo sup. ut eligas aliqd oppidũ uacuũ. i. ĩmune a bello: dum. i. donec & q̃diu hæc. ſ. negocia bellica

ẽ: nõ erit depcatiõi locus. Quare si tibi tui: si filius unicus: si domus: si spes tuæ reliq̃ tibi curæ sunt: si aliqd apud te nos: si uir optius gener tuus ualet: eorũ fortunas nõ debes uelle cõturbare: ne eã cãm i cuius uictoria salus nostra ẽ: aut odisse: aut relinquere cogamur: aut impiã cupiditatẽ contra salutem tuã habeamus:

Deniq̃ illud cogita: qd offensæ fuerit in ista cũctatiõe te prius subiisse nũc te cõtra uictorẽ facere: quẽ dubiis reb⁹ lædere noluisti: & ad eos fugatos accedere: quos resistenteis sequi nolueris: summæ stultitiæ est. Vide ne dum pudet te parum optimatem esse parum diligenter quod optimum sit: eligas. Quod si totum tibi persuadere nõ possum saltẽ dum qd de hispaniis agamus: scitur: expecta q̃s tibi nuncio aduentu cæsaris fore nostras. Quã isti spem habeãt: amissis hispaniis ne scio. Quod porro tuum cõsilium sit ad desperatos accedere non mediusfidius reperio. Hoc quod tu nõ dicendo mihi significasti: Cæsar audierat: ac simulatqꝫ hæc: mihi dixit: statim quid de te audisset: exposuit: negaui me scire: sed tñ ab eo petii: ut ad te literas mitteret: quibus maxime ad remanẽdũ cõmoueri posses. Me secũ in hispani ãducit: nã si ita faceret: ego prius q̃ ad urbẽ accederẽ: ubicunqꝫ esses: ad te peurrissem: & hoc a te presens cõtendissem: atqꝫ omni ui te retinuissem. Etiam atqꝫ etiam Cicero cogita: ne te: tuosq̃ oẽis funditus euertas: ne te sciens: prudẽsq̃ eo demittas uñ exitũ uides nullũ esse. Quod si te aut uoces optimatũ cõmouẽt: aut nõnullorũ hoĩm ĩsolẽtiã & iactationem ferre nõ potes: eligas cẽseo aliqd oppidũ uacuũ a bello dũ hæc decernunt⁹: q̃ cũ erũt cõfecta: & ego te sapiẽter fecisse iudicabo: & cæsarem non offendes. Vale.

decernuntur. ſ. utri cedant: quæ cum. i. postq̃ aut quando erunt confecta. i. expleta: &. i. pariter ego iudicabo te fecisse sapienter: & non offendes. i. non lædes Cæsarem/qui permittet te neutrius partes sequi. Vale.

Cælius Ciceroni. S. dicit.

ORgo ne potius pficisci in Hispaniã fuisset: q̃ Formiis eẽ: anteq̃ tu pfectus es ad Põpeium. qd utinã aut Appius Claudius in ista pte prohibuisset: aut. C. Curio: cuius amicitia me paulatim in hãc ptem causæ imposuit: nã mihi sentio bonã mentẽ iracũdiæ tumore ablatã. Tum tu porro: cũ ad te pficiscens noctu Ariminũ uenissem dũ mihi pacis mãdata das ad Cæsarẽ: & mirificũ ciuẽ agis: amici offiñ neglexisti: neqꝫ mihi cõsuluisti. Neqꝫ hoc dico q̃ diffidã huic causæ. Sed crede mihi perire satius est: q̃ꝫ hos uidere. Quod si timor uestræ crudelitatis nõ esset: eiecti iãpridem hinc essemus: Nã hic nunc pter fœneratores paucos: nec hõ: nec ordo qsq̃ est: nisi Põpeianus. Eqdẽ iã effeci: ut maxiæ ptes & q antea noster fuit ppls: uester esset. Cur hoc inqs? ĩmo reliq̃ expectãt. Vos ĩuitos uincere coegero: irritaui in me Catonem. Vos dormitis: nec hæc adhuc mihi uidemini intelligere q̃ nos pateamus: & q̃ꝫ sumus ĩbecilli. Atqꝫ hoc nullius pmii spe faciã: sed q̃ꝫ apud me plurimũ solet ualere doloris atqꝫ ĩdignitatis cã. Quid istic facitis? prælio expectatis: qd firmissimũ est? Vestras copias non noui. nostri ualde depugnare & facile algere: & esurire cõsueuerũt. Vale.

ORgo ne. &c. Scripserat Cælius se cum Cæsare abducẽdũ in hispaniã quo tamen abductus nõ erat: sed Formiis manserat: qd Cicero improbarat unde Cælius nũc dure ad eum scribit incusans eum neglectæ amicitiæ: se tamẽ Põpeianũ effectũ dicit sed ut risisse putari possit. Ordo ẽ. Ergo ne fuisset potius proficisci in hispaniam q̃ esse formiis. q. d. sic licet Cicero aliter consuluerat: anteq̃ tu pfectus es ad Pompeiũ: tamẽ non erat pfectus ad eũ qd utinã aut Appi⁹ Claudius prohibuisset in ista pte: aut Caius Curio: cuius amicitia imposuit me paulatim in hãc partẽ causæ. ſ. Pompeianæ. Nam sentio mentẽ bonã ablatã mihi tumore. i. inflatiõe iracundiæ. Nã impedit ira aĩm. Tum. i. insuper tu porro cum pficiscens ad te uenissem noctu Ariminũ: dũ das mihi mandata pacis i. ut te pacificũ nũciarem ad Cæsarẽ: & agis ciuem mirificũ: ironia est. neglexisti officiũ amici: neqꝫ. i. qa nõ consuluisti. i. consilio pspexisti mihi. Neqꝫ dico hoc q̃ diffidã huic causæ. ſ. Cæsarianæ. Sed crede mihi sati⁹. i. meli⁹ ẽ pire q̃ uidere hos. i. nr̃os milites & fautores tã isolẽtes: Quod si timor crudelitatis nr̃e. i. quã exerceret ĩ uictos: ut Cicero ipse nõ semel futurũ fuisse testat⁹ est: nõ eẽt: nos essemus iãpridẽ. i. a plurib⁹ diebus eiecti hinc. i. ex urbe aut p superbiã Cæsarianorũ aut sponte. sed inuidiose eiectos fuisse dicit Nam nec homo nec ordo quisq̃ est nũc hic pter paucos fœneratores nisi Pompeianus. Equidẽ. i. ego quidẽ effeci iam maxime partes sup. sint uestræ: & ut populus qui fuit antea noster esset uester. Cur inquis: immo reliqui expectant sup. scire: cur hoc. ſ. effecerim. Ego coegero uos inuitos uincere. ſ. nos: uos inquã Corrũcanum & M. Catonem. Aut irritaui Catonem in me ut expergiscatur. Vos dormitis: nec uidemini mihi ĩtelligere ad huc q̃. i. q̃tũ nos pareamus. ſ. iniuriæ: & q̃. i. q̃tũ sumus imbecilli. i. debiles: Atqꝫ faciã hoc. i. cogã uos inuitos uincere. nullius. i. non alicuius: non spe alicuius premii: sed q̃ꝫ. i. quia: aut qd. i. q̃ res solẽt ualere plurimũ apud me causa doloris atqꝫ indignitatis. i. indignationis. Quid facitis istic. Expectatis prelium qd est firmissimũ. i. certissimũ futurũ. Ego nõ noui copias uestras: nostri scilicet milites uidelicet Cæsariani cõsueuerunt ualde depugnare. i. detractare pugnã: aut finire pugnã fugiendo ut ĩnuit. sed sic tamẽ ut nescias utri parti faueat: pterea q̃ꝫ alea belli incerta erat: & cõsueuerũt algere & esurire. i. pati frigus & inediam: qd etiam duplicem habet sensum: aut per inertiam aut per fortitudinem: qa assueti sint malo: & ita ad militiam aptiores. Vale.

M. T. C. Epistolarum familiariũ Liber Nonus.

M. T. C. M. Terentio Varroni. S. D.

EX his literis: q̃s atticus a te missas mihi legit: quid ageres & ubi esses: cognoui qñ autem te uisuri essemus nihil sane ex iisdem literis potui suspicari: in spem tamẽ

EX his. &c. Marcus Terẽtius Varro uir doctissimus qui de ligua latina libros ad Ciceronem scripserat: cum esset studiosissimus reip. secutus erat ptes Põpeianas: ut plurimi alii. Cũ igit abesset ab urbe scripsit Cicero se ex eius literis ab Attico accœptis intellexisse ubi esset: sed nõ q̃ñ uentur⁹ eẽt. Optat aũt eius sibi aduentũ solatio fore in tãtis reip. malis. Deĩde se cõtulisse ad literarũ studia: docetqꝫ quo eũ uẽire uelit. Ordo est. Ego cognoui ex his literis q̃s missas a te Attic⁹ legit mihi/qd ageres & ubi esses:

aŭt.i.ſed:nihil ſane.i.nullo mō potui ſuſpicari ex iiſdē literis quādo eſſemus uiſuri te: tamē uenio in ſpem.i.icipio ſperare aduētū tuū appropiquare:q.ſ.aduētus tuus utinam ſit ſolatio.i.ad ſolatiū.i.tibi tā ꝓſper ut mihi ſolatiū afferat.Etſi.i. q̄q̄:urgemur.i. premimur:tot & tātis rebus.ſ.aduerſis: ut quiſq̄ nō.i.q nō ſit/ſtultiſſimus: nullā.i. nō ullā: non debeat ſperare:poſſit tamē optare: ullā alleuationē.i.diminutionē mali:& recreationem animi:ſed tamē aut tu potes iuuare me aut ego fortaſſe ſup.poſſum: iuuare te aliq̄re.Scito enī me poſtq̄ uenerim ī urbē:rediiſſe cū ueteribꝰ amicis.i.cum libris noſtris in gratiā.i.cū eis ꝓ ſuetudinē innouaſſe: etſi.i. q̄q̄ nō dimiſerā uſum eorū iccirco ꝓ ſuccenſerem.i.ſubiratus eſſem iis.ſ. libris noſtris. ſed ꝓ ſuppudebat.i.aliquātulū pudebat me eorū.i.ꝓ ex eis pudorem contraxerim ſicut ſolemus ab iis quos offendimus: nō q nobis dedecori ſint:qd̄ probat dicēs. Videbar enī mihi/cū demiſiſſem me in res trubulentiſſimas.i.in bellū cōtra Cæſarē:ſociis infideliſſimis aut q temere remp.periculo obiecerūt aut qui eam defendere non potuerunt. non paruiſſe.i.non obediuiſſe ſatis præceptis illorum.ſ.librorū noſtrorū: uetantium nil temere agere.Libri ſup.ignoſcunt mihi & reuocant ſup.me in cōſuetudinem priſtinā:hoc eſt libēter mecū conuerſantur:hoc eſt ego cum illis libenter uerſor:& dicunt te fuiſſe ſapientiorē q̄ me:ꝓ permāſeris in ea.ſ.conſuetudine cum libris.Quāobrem quando.i.quoniam ago utor iis.ſ.libris:placatis.i.pacificaris: ego uideor debere ſperare ſi uiderim te:me facile tranſiturum & ea.ſ.mala:quæ ꝑmant.i.præſentia nos urgeant:& ea q̄ impendeant.i.immineant.Quāobrē ſiue placebit te adire ſup.me:ſiue in Cumāo ſup.agro ubi uillam habebat Cicero:ſiue in Tuſculano:ubi alteram habuit & Tuſculanas quæſtiōes ſcripſit:ſiue:quod minime uelim:Romæ:dūmō.i.ſi mō ſimus ſimul:perficiam profecto ut id uideat cōmodiſſimū eſſe utriq̄ noſtrum. Vale.

Caninius tuus &c.Excuſat ſe de epiſtola tardius ad Varronem miſſa:deinde cōſulit Varroni ut oppreſſa rep. cōferat ſe in aliquem locum ubi non uideatur a ſuis inimicis.Quod ſe facturū dicit.Reddit ad hoc rōnes quare adhuc non diſceſſerat Roma. & demum monet ut perſiſtat in ꝓpoſito uiuendi ſecum in literarum ſtudiis quæ commēdat.Ordo eſt.Caninius tuus ſcilicet amicus & idem noſter cum ueniſſet nuper ideſt paulo antehac ad me:ueſperi ideſt tempore ueſpertino:&dixiſſet ſe eſſe iterum ad te poſtridie ideſt die proxime ſequente: mane dixi me daturum ei aliquid literarum:&rogaui ut peteret.ſcilicet eas a me.Conſcripſi epiſtolā noctu:nec ille ſcilicet Caninius rediit ad me:ego credidi oblitum ſcilicet promiſſi:aut ad me redire:attamen miſiſſem eā ipſam ideſt eandem epiſtolam per meos: niſi audiſſem ex eodem te exiturum poſtridie ideſt die proxime ſubſequente/e Tuſculano ſcilicet agro cum uilla. At ideſt ſed: tibi/uacat illud tibi:cum ad nullum referatur:ſed tantum ex modo loquendi additum ſit: nos omnes tamen textus ipſum habent:Caninius uenit ad me repente ideſt celeriter paucis diebus poſt:cum expectarem minie

uenio appropinquare tuū aduentū: qui mihi utinā ſolatio ſit. Etſi tot tantiſq̄ rebus urgemur:ut nullā alleuationē quiſq̄ non ſtultiſſimus ſperare debeat: ſed tū aut tu potes me aut ego te fortaſſe aliq̄ re iuuare.Scito enim me:poſteaq̄ in urbem uenerim:rediiſſe cū uetericibus amicis:ideſt cū libris noſtris in gratiā.& ſi nō id circo eorū uſum dimiſerā:ꝓ iis ſuccenſerē: ſed ꝓ eorū me ſuppudebat.Videbar enim mihi:cū me in res turbulentiſſimas infideliſſimis ſociis demiſiſſem:ꝑceptis illorū non ſatis paruiſſe.Ignoſcunt mihi: & reuocant in cōſuetudinē priſtinam teq̄ ꝓ in ea permanſeris: ſapientiorem q̄ me dicūt fuiſſe. Quāobrem qñ placatis his utor:uideor ſperare debere:ſi te uiderim:&ea quæ premant:& ea quæ impendeāt:me facile tranſiturum Quāobrem ſiue in Tuſculano:ſiue in Cumano adire te placebit:ſiue quod minie uelim Romæ: dūmodo ſimul ſimus:perficiam profecto ut id utriq̄ noſtrū cōmodiſſimum eſſe uideatur. Vale.

Cicero Varroni.S.D.

CAninius tuus: & idē noſter:cū ad me nup ueſperi ueniſſet:& ſe poſtridie mane ad te iturū eē dixiſſet:dixi ei me daturū aliqd literarum mane:& peteret rogaui.Cōſcripſi epſam noctu:nec ille ad me rediit:oblitū credidi attñ eā ipſam epſam miſiſſem p meos:niſi audiſſem ex eodē:poſtridie te mane e Tuſculano exiturū.At tibi repēte paucis poſt diebus:cū minie expectarē uenit ad me Caninius mane: proficiſci ad te ſtatim dixit:&ſi erat εωλοσ illa epiſtola preſertim tantis poſtea nouis rebus allatis: tamen perire meam lucubrationem nolui:& eam Caninio dedi.Sed cum eo & homine docto & amantiſſimo: cui locutus ea ſum que pertuliſſe illum ad te exiſtimo.

dixit ſe proficiſci ſtatim ad te:&ſi illa epiſtola.ſ.quam noctu ſcripſeram:erat εωλοσ eolos.i.antiqua nō recēs & marcida & ita uana:ꝑſertim tātis rebus nouis allatis poſtea.i.cū eſſent tātæ res nouæ allatæ poſtea:tamē nolui meā lucubrationē.i.operationē quaſi ad lucernā:pire.i.perditū ire ſi nulla uſui eſſet illa epla:& dedi Caninio eam.Eam tamen his inſertā non puto forte ꝓ fuit raptim ſcripta:&de rebus aut ſcitu dignis.Sed locutus ſum cum eo.ſ.Caninio:&.i.ſimul homine docto:&.i.ſimul amātiſſimo tui.i.qui te maxime amat:ea quæ exiſtimo illum pertuliſſe ad te.i.denunciaſſe tibi.Quaſi dicat ſe ideo nunc breuiorem eſſe ꝓ illius uerbis multa Varroni nunciata putet.Affert tamen conſilii ſui rationem ſubiungens.

Tibi autē me hercule idem conſilii do:qd̄ mihimetipſi:ut uitemus oculos hoīum:ſi linguas minus facile poſſumus.Qui eñ uictoria ſe efferūt: quaſi uictos nos intuentur qui autē uictos eſſe noſtros moleſte ferunt: nos dolēt uiuere.Quæres fortaſſe: cur cū hec in urbe ſint nō abſim quēadmodum tu? Tu eñ ipſe:qui & me & alios prudentia uincis:oīa credo uidiſti: nihil oīno te fefellit.Quis eſt tā lynceus: q in tātis tenebris nihil offendat? nuſq̄ incurrat? Ac mihi qdē iampridē uenit in mentē:bellum eſſe aliquo exire:ut ea quæ agebātur hic:queq̄ dicebātur:nec uiderem nec audirē.Sed calūniabar ipſe:putabam qui obuiā mihi ueniſſet:ut cuiq̄ cōmodum eſſet ſuſpicaturum aut dicturū etiam ſi nō ſuſpicaretur:hic aut metuit & ea re fugit aut aliqd cogitat:& habet nauē paratam.Deniq̄ leuiſſime qui ſuſpicaretur:& qui fortaſſe me mouiſſet optime:putaret me iccirco diſcedere:ꝓ quoſdam homines oculi mei ferre non poſſent.Hec ego ſuſpicās adhuc Romæ maneo:& tamen λελθοτωσ cōſuetudo diuturna callum iam obduxit ſtomacho meo.Habes rationē mei conſilii.Tibi igitur hec.cenſeo latendū tātiſper ibidē:dum efferueſcit:hec gratulatio & ſimul dū audiamus:quē/admodum negociū confectū ſit cōfectū eñ eſſe exiſtimo.Magni autē intererit: qui fuerit uictoris animus: qui exitus rerum: ꝓꝓ quo me cōiectura ducat:habeo ſed expecto tamē.Te uero nolo:niſi ipſe rumor iā rauca erit factus:ad Baias uenire.Erit eñ nobis honeſtius etiā:cū hinc deceſſerimus:uideri ueniſſe in illa loca ploratum potius ꝓ natatū.Sed hec tu melius:modo nobis iſta penſanda ſunt.ſtet illud: una uiuere in ſtudiis noſtris.a qbus antea delectationē modo ſolatium capiebamus:nūc uero etiā ſalutē deeſſe nō arbitramur.Si quis adhibere uolet nō modo ut architectos:uerū etiam ut fabros ad ædificandā rempu.poterimus & nos libēter accurrere.Sin nemo utetur operatamen & ſcribere & legere πολιτειασ.& ſi minus in cu

Tibi &c.Autē.i.ſed:ego do me hercule.ſ. ita conſeruante ut uerū dico: tibi cōſilii qd̄ mihimetipſi:uidelicet ut uitemus.i. fugiamus oculos hoīm:ſi minus.i. non ſatis facile poſſumus.ſ.uitare linguas hoīum. Eñ.i. quia:ſup.hii:qui efferunt.i. extollunt ſe:uictoria.i.ꝑpter uictoriā Cæſaris:intuētur.i. inſpiciunt nos quaſi uictos:&ita deſpiciunt nos:aut.i.ſed:ii qui moleſte ferūt noſtros.i. Pompeianos eſſe uictos:dolēt.i. ægre ferūt nos uiuere:aut quia nos in culpa putāt: aut quia indignos uita cēſent ꝓ cū aliis nō perimus. Tu forte q̄res cū hec.ſ.mala ſint in urbe.ſ.Roma:cur nō abſim.ſ.ab urbe quēadmodū tu ſup.abes. Tu eñ ipſe/qui uicis & me & alios prudētia uiciſti crede oīa: nihil oīno fefellit te.i.fugit prudentiā tuā.Quis eſt tā Lynceus.i.tam acute uidēs:tracta metaphora aut a lince animali acutiſſimi uiſus aut a Lynceo uiro q in portu Carthaginēſi ſtans naues e Sicilia ꝑficiſcentes cernebat: unde Oratius in epſis. Non poteris oculis quātum contēdere Lynceus &c. q nihil offendat.i.peccet aut erret in tātis tenebris.i. ignoratione rerū futurarū:& qui nuſq̄ ĩcurrat.ſ.dānum? q.d.nullus. Ac qdem.i.certe: ĩ mentē uenit iāpridē mihi.i.cogitaui: eē bellum.i.aliquātulū bonū:exire.ſ.urbe:aliquo i.in aliquē locū/ut nec uiderem ea q̄ agebātur hic:nec audirē quæ dicebātur hic. Ipe.i. ego me:calūniabar.i. per modū cauillantis licet me ſcirē recte ſentire arguebam tamē meipſum:qa putabā eum qui ueniſſet obuiā mihi.ſ.egredīēti urbem:ſuſpicaturū aut dicturū etiāſi non ſuſpicaret:ut cuiq̄ eſſet cōmodū.i.oportunum uiſum.hic ſ.Cicero ex urbe fugiens:aut metuit:& fugit ea re.i. ob eam cām:aut cogitat aliqd.ſ.mali in Cæſarem:&habet nauem paratā.ſ.qua ad hoſtes trāſfugiat.Deniq̄ is qui ſuſpicaret læuiſſime.i.de læuiſſima culpa:& qui fortaſſe noluiſſet me optime:putaret me diſcedere iccirco ꝓ oculi mei nō poſſent ferre.i. pati q̄ſdam hoīs.ſ.inſolentes ꝑpter uictoriā. Ego ſuſpicans hec.ſ.de me ſuſpicāda:maneo adhuc Romæ & tamē cōſuetudo diuturna obduxit.i.opprimendo impoſuit:λελθοτωσ i.latenter iam ſtomacho meo callū.i. partē induratā ex frequētia malorꝝ. Tu habes rōnem cōſilii mei.Igitur ſup.ſcribo aut cōſulo tibi hec:alii dicunt.cenſeo tibi hoc:cēſeo

ria atq; in foro at in literis:& libris.ut doctissimi ueteres fecerūt:nauare reip.& de moribus ac legibus q̄rere. Mihi hec uidētur:tu quid sis acturus/& quid tibi placeat:pergratum erit:si ad me scripseris. Vale.

i.iudico latendū sup.esse tibi tantisper ibidem.s.ubi es:tātisp.i.tādiu:dū.i.donec:hæc gratulatio.s. quæ fit Cæsari & Cæsarianis de uictoria:efferuescit.i.feruēter fit: aut donec feruorē amittit:& refrigeratᷣ:& dum .i. donec:audiamus queādmodū.i. qualiter negocium sit confectū.i absolutum:existimo enim esse cōfectū.autē.i.sed intererit magni.i.multū referet:q.i.qualis fuerit aīus uictoris.s.Cæsaris:q.i. qualis exitus rerū.s.bellicarū:q̄q̄ habeo quo cōiectura ducat me.i.qđ per coniecturā de exitu iudicē:sed tamen .i. attamen expecto.s.exitū rerū. Vero pro sed:nolo te uenire ad Baias.i.locū illū amœnissimum:unde Satyricus Ianua Baiarū est & gratū littus/amœni Secessus&c.nisi ipse rumor.s.de uictoria:erit iā factus raucus.i.defessus multo clamore:ita ut nō amplius diuulgetᷣ.Enim.i.quia.honestius erit nobis cū decesserimus hic .i. ab urbe uideri uenisse in illa loca.s.amœna:potius ploratū.s.calamitatē reipu.q̄ natatū.i.balneatū.Sed tu meliꝰ sup.cōsyderabis aut iudicabis hec.Ista sunt pēsanda nobis modo.i.in hoc rerū statu.Illud.i.firmum sit propositum & stet placeat ac cōstitutū sit: nos uiuere una.i.pariter in studiis nostris.a qbus.s.studiis nos petebamus aut ut plures habent capiebamus antea.s.dū respublica floreret Et nos in ea delectationē:& modo.i. pauloante solatiū.s.maloꝝ/Vero pro sed:a quibus nos arbitramur etiā nunc salutē nō deesse.Si qs uolet adhibere .s. literatos:nō modo.i.non solū ut architectos.i.magros ædificioꝝ & principes in ædificando:uerū etiam ut fabros.i.operarios/ad rēp.ædificandā:poterimus:&.i.etiā nos accurrere libenter.Sin.i.sed si:nemo utetur opa s.nostra:tamen sup.poterimus & legere & scribere politias.i.gubernationes ciuitatum:& si minus.i.non poterimus id facere in curia.i.coram senatu:atq; in foro.i.coram iudicibus:at.i.saltem poterimus in literis & libris:ut ueteres doctissimi.s.Plato/Aristoteles:& alii philosophi fecerunt:nauare.i.operam reipu.& quærere idest disquirere & disputare de moribus ac legibus.Hec uidentur mihi.s.uerisimilia:aut facienda.Pergratum erit si tu perscripseris ad me quid sis acturus & quid placeat tibi. Vale.

Cicero Varroni Salutem dicit.

ETsi qd scriberem:non habebā tū amico ad te eunti:nō potui nihil dare.Quid ergo potissimū scribā? Quod uelle te puto cito me ad te esse uenturū.Etsi uide q̄so satis ne rectum sit nos huc tanto incendio ciuitatis in istis locis eē.Dabimus sermonē iis:qui nesciūt nobis quocūq; in loco sumus eundē cultum eūdem uictū esse:qd refert?tñ in sermonem incidemus.Valde id(credo)laborādū est: ne cū oēs in omni genere & scelerū & flagitioꝝ uolutentur nostra nobiscū aut inter nos cessatio uitupetᷣ.Ego uero neglecta barbaroꝝ inscitia te ꝑsequar.q̄uis em̄ hæc sint misera quæ sunt miserrima:tamē artes nostræ nescio qūo nūc uberiores fructus ferre uidentᷣ:q̄ olim ferebant:siue qa nulla nūc in re alia adqescimus:siue q̄ grauitas morbi facit:ut medicinæ egeamus: eaq; nūc appareat:cuius uim non sentiebamus: cum ualebamus. Sed quid ego hec ad te cuius domi nascuntur γλαυκα εισ αθηνασ.Nihil scilicet nisi ut rescribens aliquid me expectares:sic igitur facies. Vale.

ETsi.Pollicetᷣ se celeriler uēturum ad Varronem:significat tamen locū ubi tunc erat Varro sibi displicere:& demū dicit se magnū fructū ex literis capere. Ordo est.Etsi.i.q̄q̄ nō hēbam quid scriberē: tamē potui nihil.s.literarū dare amico eūti ad te. Quid ergo scribā potissimū?Scribam sup. id:qđ puto te uelle:uidelicet me uenturum esse cito ad te.Etsi.i.tāetsi q̄so:uide.i.consydera ne.i.an sit rectū.i.non erroneū:nos eē in istis locis.s.tā notis aut delitiosis tāto incendio.i.ardore irarū & persecutionū ciuitatis.s.Romanæ.Nos dabimus sermonē.i. occasionē de nobis loquēdi:iis qui nesciūt eūdem cultū & eundē uictū esse nobis in quocunq; loco sumus:hoc est philosophiæ uacare:& putabūt nos contra se cōsilia agere. Quid refert sup.inqes:qd de te loquantᷣ homines:dūmodo tu bonus sis:tamē .i. nihilominus incidemus in sermonē:quē bonū eēt deiurare:qa cura habenda est de noīe bono & ideo:liceat etiā nostra afferre diuus pater Augustinus dicit bonā uitam nr̄am nobis esse næcessariā: bonā famā nr̄am proximo: Est tamē etiā aliena expositio sic.Quid refert.s.an una simus necne:tamē.i. nihilominus īcidemus in sermonē.s.hoīm de nobis. Ego credo:inqt Cicero:id laborandū.i. annitendū est nobis ualde:ne cū oēs.s.alii uolutentur.i.frequēter īuoluātur: in oī genere & scelerū & flagitioꝝ:cessatio nostra uitupetᷣ nobis aut inter nos. Vero pro sed:ego ꝑsequar.i.donec te cōuenero sequar te:inscitia barbaroꝝ.i.ineptoꝝ hoīum:neglecta.i.contēpta.Em̄.i.qa q̄uis hec quæ sunt miserrima:qa remp.pessum dederunt sunt misera.i.nobis.tū artes nostræ.s.liberales & philosophicæ uidentᷣ nunc nescio qūo ferre fructus.i. utilitates uberiores q̄ ferebāt olim: siue qa nunc in nulla alia re acqescimus:siue q̄ grauitas

morbi facit ut egeamus medicinæ:& ea.s.medicina appareat nūc:cuius uim.i.potētiam non sentiebamus cū ualebamus.i.sani eramus.Sed qd.i.ad qd:ego sup.scribo hec ad te:cuius domi.i. in cuius domo nascūtur.Glauca is athenas.i.an ut ferā:γλαυκα glauca.i.noctuā eis.i.in athenas:ubi plīmæ sūt noctuæ.q.d.frustra laborem:sicut qui noctuā inferat athenas:aut aquā in mare.Nihil.s.ad nullum cōmodū id facio: nisi ut tu rescribens aliquid expectares me. Facies igitur sic.i.me expectans aliquid rescribes. Vale.

M.T.C.Varroni Salutem dicit.

PEρι δυνατων me scito κατα διοδωρον κρινειν Quapropter si uenturus es. scito næcesse esse uenire.Sin autē nō. των δυνατων est te uenire:nūc uide utra te κρισισ magis delectet Chrysippias hec:an quā noster Diodorus nō cōquoq̄bat. Sed de his ēt rebus ociosi cū erimus:loq̄mur:hoc ēt ē κατα κρυσιππον αδυνατον. De costio mihi gratū est:nā id etiā Attico mandaram. Tu si minus ad nos: nos accurremus ad te:si hortū in bibliotheca habes:nihil deerit.

PEpi &c. Iocose ad Varronē scribit de eius aduētu inducēs duas sentētias de futuris contingētibus: ut cū ordine aperiā. Ordo autē est.Scito me κρινειν crinin.i.iudicare:περι peri.i.de:δυνατων.i. possibilibꝰ aut contingētibus:κατα:cata.i.secūdū διοδωρον diodorū:qui dicit quicqd uenturum est næcesse eē euenire.Quapropter si es uēturus scito necesse esse te uenire. Sinautē.i. sed si:nō.s.es uenturus:est των δυνατων.i. contingentiū te uenire.Nūc uide.i.cōsydera utra crisis.i.iudicatio & sentētia delectet magis te:an hec.s.posterior qua etiā si non sis uēturus cōtra gētiū esset te uenire Chrysippias.i. a Chrysippo edita:Est autē Chrysippias forma p̄onymici fœminini pro nomine possessiuo positi:quasi sit Chrysippea aut Chrysippica:an.s.prior quā Diodorus noster.i.ꝓceptor i philosophia:nō cōquoq̄bat.i.non satis digerebat:& ad uerū enucleabat.Sed nos loquemur etiā de his rebus cum erimus ociosi.Hoc.s.nos locuturos esse de his rebus:est etiā κατα.i.scđm Chrysippū αδυνατων.i.cōtingēs ut dicunt ad utrūlibet: sup.quod scripsisti te fecisse de Costio:ut opinor:unguento ex costio:est mihi gratū: nam ego mādaram etiam id Attico.s.ut emat aut transigat si de negocio cum Costio transigendo loquitᷣ. Si tu minus.i.non sup.accurres ad nos:nos accurremus ad te.Si habēs hortum.i.locum amœnum aut deābulatorium:in bibliotheca.i.loco bibliothecæ uicino.nihil deerit.s.ad uoluptatem. Vale.

M.T.C.Varroni Salutem dicit.

MIhi uero ad No.bene maturū uidetᷣ fore neq; solū ꝑpter reip.sed etiā ꝑpter anni tēpus quare diē istū probo.Itaq; eūdē ipse sequar. Consilii nostri:nisi eos qdē qui id secuti nō sunt nō pœniteret nobis pœnitendū putarē.Secuti em̄ sumus nō spē sed officiū.Reliquimus autē non offm̄ sed desperationē. Itaq; uerecūdiores fuimus.q̄ꝑ qui se domo non cōmouerunt:saniores.q̄ꝑ qui amisis opibus domū nō reuerterūt.Sed nihil minus fero:q̄ꝑ seueritatē ociosorum& quoquomō res se haberēt:magis illos uereor q in bello occiderūt q̄ꝑ hos curo:qbus nō satisfacimus qa uiuimus.Mihi si spatiū fuerit in Tusculanū ante No.ueniendi:istic te uidebo.Si minus ꝑsequar in Cumanū & ante te certiorem faciā:ut lauatio parata sit. Vale.

MIhi uero &c.Cōstituerat Varro Ciceronem conuenire ad Nonas cuiusdam mēsis quē nō nominat: unde respōdet se diem illū probare. Deinde purgat factū utriusq; ꝑ secuti essent Pōpeianas partes:& q̄ꝑ eo occiso arma deseruissent/in qbus non erat salus.Ordo est. Vero.i.pro certo:qcqd tibi uidetᷣ:uidetᷣ mihi bene.i.multū maturꝝ i.tēpestiuū neq; citius neq; serius:sup. te uenire ad nonas.s.mēsis per Varronem significati:neq; solum sup uidetᷣ id propter tempus.i.oportunitatē reip. sed etiā propter tēpus anni:quare.i.quāobrem:ego ꝑbo.i.approbo istū diem.itaq;.i.& ita ego sequar eūdem.s.diē Nonarum.Ego putarē pœnitendum esse.i.pœnitudinē habendam esse nobis:consilii nostri:nisi non pœniteret eos q non sunt secuti id: quia etiam illi qui sequi noluerunt uel ausi non sunt:dicunt sequendū fuisse.Nos enim secuti sumus nō spem: quia maior spes erat de uictoria Cæsaris: sed officium:scilicet debitum reipu. autē.i. sed:nos reliquimus non officium: quia nemo ultra q̄ potest tenetᷣ: sed desperationem:qua alii ultima audebant.Itaq; nos fuimus uerecundiores.s. erga rempu.q̄ qui nō cōmouerunt se domo.i.ab urbe:& fuimus saniores.i.prudētiores q̄ qui nō reuerterunt domū opibus.i.facultatibus belli amissis.Sed nihil fero minus.s.patienter q̄ seueritatē ociosorū.i.qui nihil egerunt & tamen alios taxant:& quoquo.i.quocūq; modo/res haberent se:ego magis uereor tanq̄ iustiores censores: illos qui occiderunt in bello:q̄ curo hos quibus non satisfacimus:quia uiuimus.Si spatium fuerit mihi ueniēdi:in Tusculanum ante Nonas:uidebo te istic:si minus.i.si non:persequar te in Cumanum & faciā certiorem antea ut lauatio sit parata.Et ita de Costio unguento locutus uidetur.

C Aninius. Admonitus per Caniniū Cicero Varronē qui ī Tusculano erat desyderare siquid noui accœperit uelle certiorem fieri: scribit aduētū Cæsaris ex belli reliquiis expectari: docetq; cur Cæsariāis utatur: & q in re turbata cōsolationē capiat ex eo q se ad oēm statum pparauerat: laudatq; Varronē q ociose dediderit. Ordo est. Caninius noster admonuit me uerbis .i. ex mādatis tuis/ut scriberē ad te/siquid esset qd putarem oportere te scire. Igitur: hoc est ut aliqd eiusmodi scribā: aduentus Cæsaris est in expectatione. s. multorum. neq; tu ignoras id. Sed tamē cum ille. s. Cæsar: scripsisset: ut opinor: se uenturū in Alsiēse. s. solū: aut in Alsiensem agrū Italiæ: sui. s. amici & næcessarii: scripserunt ad eū: ne. i. ut nō faceret id hoc est ne diuerteret se ad Alsiēsem agrum scripserunt em̄ aut dixerunt: aduentū eius esse in expectatione: & multos fore molestos ei: & ipm fore molestū sup. mltis: & scripserūt eū posse exire cōmodius in pontinū s. agrum: unde nō placet qd Huber. dicit ex Gallia expectari Cæsarē. Ego nō intelligebam qd interesset. s. in Alsiēsem agrū an in pontinū exiret. s. e naui. Sed tamen Hircius dixit mihi: & dixit se scripsisse ad eū hoc est ad Cæsarē: & Balbū & Oppiū qui cum Cæsare erant: ut faceret ita: Balbū inquā: & Oppium hoīes: ut cognoui: amātes tui. i. qui te amant. Ego uolui te nosse: hoc iccirco ut scires ubi parares tibi hospitiū. s. procul a Cæsaris itinere: uel poti⁹ sup. ut parares hospitium utriq;. s. nr̄m: Incertum em̄ est qd ille sit facturus. & simul ostētaui me eē familiarem istis. s. Cæsarianis: & interesse consiliis eorum. Quod. s. eē illis familiarē nihil uideo cur nolim. Nō em̄ idē est ferre. i. tolerare & pati: siqd est ferendum. i. næcesse ut feret: & ꝓbare. i. approbaret siqd. i. aliquid nō est ꝓbandū. Etsi. i. tāetsi quid non ꝓbē. i. quid est qd dicere possim me non ꝓbare. q. d. nescio Em̄. i. qa: qd scio iam p̄ter initia rerū. q. d. nihil. & de initiis nihil est qd recte dānare possit in Cæsare. Nā hec. s. initia fuerunt in uoluntate. i. libera electiōe. Vidi em̄: nā tu aberas q. d. dixissem nos uidisse: sed nō dico te uidisse qa aberas: amicos nr̄os. s. Pōpeianos cupere bellū: autē. i. sed: hunc. s. Cæsarē nō tam. i. intātum cupere. s. bellū: q̄ non timere si næcesse eēt gerere. Ergo hec. s. initia/fuerunt cōsilii. i. deliberationis liberæ: reliq̄. s. quæ secuta sunt: sup. fuerūt næcessaria: autē i. sed ubi duo pugnant næcesse est aut hos: aut illos uincere: aut applicemus notis: aut s. Pōpeianos/aut illos. s. cæsarianos. Scio te semper fuisse mecū in luctu: cū uideremus: q̄. i. q̄tum ingens sup. foret illud malū exer

Cicero Varroni Salutem dicit.

C Aninius noster me tuis uerbis admonuit: ut scriberē ad te siqd eēt: qd putarē te scire oportere. Est igit aduētus Cæsaris in expectatiōe: neq; tu id ignoras: sed tum cū ille scripsisset (ut opinor) se in Alsiense uēturū: scripserūt ad eū sui ne id faceret. in expectatiōe esse aduētū: mltos ei molestos fore ipmq; multis: in pōtinū uideri cōmodius eum exire posse. Id ego nō itelligebā qd interesset. Sed tn̄ Hircius mihi dixit & se ad eū & Balbū & Oppiū scripsisse ut ita faceret: homines (ut cognoui) amātes tui. Hoc ego iccirco nosse te uolui: ut scires hospitiū tibi ubi pares: uł potius utrīq;. Quid em̄ ille facturus sit: incertū est: & siī ostentaui me istis esse familiarē: & cōsiliis eorum interesse. qd ego cur nolim: nihil uideo. Nō em̄ est idē ferre: si qd ferendū est & ꝓbare: si qd ꝓbādū nō est: & si qd nō ꝓbē? qd em̄ iā scio p̄ter initia rerū? nā hec in uolūtate fuerunt. Vidi eī (nā tu aberas) nostros amicos cupe bellū: hūc aūt nō tā cupe: q̄ nō timere. Ergo hec cōsilii fuerūt: reliqua næcessaria. Vincere aūt hos aūt illos næcesse est. Scio te semp mecū in luctu fuisse cū uideremus q̄ illd igēs malū alterutrius exercitus ex ducū iteritu. Tū uero extremū malorum oīum esse ciuilis belli uictoriā: quā qdē ego etiā illorum timebā ad quos ueneramus. Crudeliter em̄ ociosis minabant: eratq; iis & tua īuisa uoluntas & mea oratio. Nūc uero si eēnt nostri potiti: ualde intēperātes fuissent. erant em̄ nobis pirati: q̄si qcq̄ de nostra salute decreuissemus: quod nō idē illis cēsuissemus: ut q̄si utilius reip. fuerit: eos etiā ad bestiarum auxiliū cōfugere: q̄ uel mori: uel cū spe: si nō optima: at aliqua tn̄ uiuere. At in pturbata repu. uiuimus: qs negat? sed hec uiderint ii q nulla subsidia ad oēs uitæ status parauerunt. huc em̄ ut uenirē superior lōgius q̄ uolui fluxit oratio. Cū em̄ te semp solus magnū hoīem duxi tū his tēpestatibus q es prope solus in portu: fructusq; doctrinæ pcipis eos: q maximi sunt: ut ea consyderes: eaq; tractes: quorum & usus & delectatio est oībus istorū & actis & uoluptatibus anteponenda. Eqdē hos tuos Tusculanēses dies instar eē uitæ puto: libēterq; oībus oēs opes cōcesserim. ut mihi liceat: ui nulla iterpellāte istō mō uiuere. Quod nos quoq; imitamur: ut possumus & in nostris studiis libentissime conquiescimus.

citus alterius ex interitu ducū: uero. i. sed: nos uidimus tum. i. pcipue: sup. uidimus: extremum. i. maximū oīm malorum esse: uictoriā belli ciuilis: quā. s. uictoriā: ego qdem timebā etiam illorum. i. si contigisset illis ad quos ueneramus. s. Pompeianis. Ipsi em̄ minabantur crudeliter ociosis. i. non gerētibus secum bella aduersus Cæsarem: & tua uolūtas & oratio mea. s. cōhortantis ad pacē: erat inuisa iis. s. cupientibus bellū. Nunc uero si nostri. i. Pompeiani essent potiti. s. uictoria aut imperio: ipsi fuissent ualde intēperantes. s. in ultione faciēda. Ipsi enim erant perirati nobis: quasi decreuissemus quicq̄ de salute nostra: qd non idem censuissemus. i. adiudicassemus illis. s. bella gerentibus: ut quasi fuerit utilius reipu. eos cōfugere etiam ad auxiliū bestiarum. s. elephātorum regis Iubæ qui rex erat in Aphrica: aut etiā serpentum Aphricæ per quos Cato transiuit bellum cum Cæsarianis gesturus: q̄ uel mori uel uiuere cū spe si non optima attamen aliq̄. At. i. sed nos uiuimus. s. nūc: ut illi dicunt: in repu. perturbata: qs negat sup. illud. q. d. nemo. Sed ii uiderint hec. s. mala reip. qui nulla. i. nō ulla: nō parauerunt sup. sibi: ulla subsidia. i subterfugia aut substentacula: ad oēs casus uitæ: hoc est qui in solo foro uitā tutari poterant. Oratio superior fluxit. i. deducta est longius q̄ uolui: ut uenirē huc. i. ad hoc dicendū Cum em̄ ita sit q duxi. i. æstimaui semper te hoīem magnum: tum sup. uerum est q te duco magnum hoīem his tempestatibus: q es prope. i. quasi solus in portu: & percipis eos fructus doctrinæ q maximi sunt: ut consyderes ea & tractes ea: quorum & usus & delectatio est anteponēda oībus & actis q uoluptatibus istorum. s. contēnēdorum cū se beatos putant. Equidē. i. ego quidem puto hos dies tuos Tusculanenses. i. quos in Tusculano cū literis ducis: esse instar. i. ad statū & æqualentiā uitæ: & ego cōcesserim libēter oībus. q. d. etiā inimicis: oēs opes i. facultates meas: ut liceat mihi uiuere isto modo. i. in ocio literario: nulla ui. i. uiolantia interpellante. i. impediente quod/idest quam rem: nos quoq; imitamur ut possumus & cōquiescimus libenter in studiis nostris.

Quis em̄ hoc non dederit nobis: ut cum opera nostra patria siue non possit uti: siue nolit: ad eam uitā reuertamur: quā multi docti homines fortasse nō recte: sed tamen multi docti homines fortasse non recte: sed tamen multi etiam reip. præponēdam putauerūt? Quæ igitur studia magnorum hominum sententia uacationē habent: eadē publici muneris: iis concedēte repu. cur non abutamur? Sed plus facio: q̄ Caninius mādauit. Is enim si quid ego scirem: rogarat: quod tu nescires: ego ea tibi narro: quæ tu melius scis q̄ ipse qui narro. Faciam ergo illud: qd rogatus sum: ut eorum quæ tēporis huius sint q̄ tua eē audiero ne qd ignores. Vale.

Quis em̄ non dederit. i. permiserit & concesserit nobis hoc ut cū patria siue nō possit: siue nolit uti opa nostra. s. in reip. administratiōe. nos reuertamur ad eā uitā. s. philosophicā: quā multi hoīes docti ut Plato & alii fortasse nō recte. i. non decēter: ut disputat in libris offi. sed tamē multi putauerunt p̄ponēdam etiā reip. i. administrationi eius: q. d. nullus iustus iudex nō dederit: sed omnes dederint. Igitur q̄ studia habēt uacationem. i. cessationē & intermissionē sententia i. scd'm sniam magnorum hoīum. s. Platonis & aliorum: cur nō abutamur eadē. s. uocatione muneris publici: repub. cōcedente iis. s. studiis. s. uacationē. hoc est cū philosophi plurimi dicāt ab rep. cessandū interdū p̄pter ueri inqsitionē: quare nō possimus cessare ab eadē: eadē concedente: cū nolit aut nō possit uti opera nr̄a? Sed ego facio plus q̄ Caninius mandauit. Is enim rogarat sup. ut scriberē ad te: si ego scirem qd. i. aliquid qd tu nescires. Ego autē narro tibi ea quæ tu scis melius q̄ ipse. i. egomet qui narro. s. ea. Faciā ergo illud qd rogatus sum: ut neqd. i. nō aliquid nō ignores aliquid eorum quæ sint huius tēporis. i. tempestatis: quæ audiero tua. s. interesse. Vale.

Marcus Cicero Varroni. S.D.

C Oenabā apud Seium: cū utriq; nostrum redditæ sunt a te literæ. Mihi uero iā maturū uidetur: nā quod antea te calūniatus sum indicabo maliciā meam: uolebā prope alicubi esse: siqd bonæ salutis συντεδυερχομενω: nunc qn̄ confecta sunt oīa: dubitandū non est: quin æqs uiris. Nā ut audiui de Lucii Cæsaris filio mecum ipse: Quid hic mihi faciet patri? Itaq; nō desino apud istos: qui nūc dominant: cœnitare. Quid faciā? tempori seruiēdum est. Sed ridicula missa faciamus: p̄sertim cum sit nihil: quod rideamus

C Oenabā &c. Dicit se nō ꝓbasse ꝓperationē Varronis in urbē ꝓpter speratā necem Cæsaris: quē dicit uenturū: sed nescire qn̄. Ordo est. Ego cœnabā apud Seiū cū literæ redditæ sunt a te. s. missæ: utriq; nr̄m hoc est & Seio & mihi. Vero pro sed: aut certe: sup. te uenire in urbē uidet mihi jam maturū. i. tempestiuū: nā q calūniatus sum. i. iniuste arguerim te antea: indicabo maliciam meā. Ego/uolebā esse alicubi ꝓpe. s. te: siqd bonæ salutis sup ꝯtingere possit: syntedyercomeno. i. duobus simul euntibus aut dū duo simul eunt: ut apud Homerū inqt Vlysses: nunc qn̄ oīa sunt cōfecta. i. sopita bella non est dubitādū quin. s. aliqd bonæ salutis sit uiris æquis. i. iustis & integris. q. d. tibi & mihi aut nō est dubitandū qn oīa sint confe

cta uiris bonis & integris .i. per bonos &c. Nã ut .i. postq̃ ego audiui de filio Lucii Cæsaris .s. quõ benigne tractauerit aliquem ex hostibus: ipse .i. egomet sup: aiebã mecũ: qd̃ Simo terentianus in andria ait de Pamphilo filio suo qui nimis familiariter cõplexus fuerat Glyceriũ quã Simo non putauit illi notã nisi ꝓpter familiaritatẽ eoꝝ qui Christidem amabãt. Quid hic .s. tã pius in hostes faciet mihi pri .i. priis loco post recõciliationem habẽdo? Itaq; nõ desino cœnitare apd̃ istos qui dominant nũc. Fingit aũt per imaginationẽ id Varronẽ reprehendere: unde addit Quid faciã? Seruiendũ .i. iseruiẽdũ est tẽpori. Sed faciamus missa .i. omittamus ridicula: pstertim cum nihil sit qd̃ rideamus .i. recte redire possimus: ergo superiora per risum dixit: nam ut Cecinit Ennius prius de bello qd̃ scipio in Aphrica gessit. Aphrica terra horrida tremit terribili tumultu. Itaq; .i. & ita nullum est: apoproegmenon .i. non ꝓpositũ sed reiectũ: qd̃ non uerear. Sed q̃ quæris qñ. qua: quo .s. Cæsar ueniet: nihil scimus adhuc. Istud ipsum .s. qd̃ dicis te audiuisse de Baiis: nõnulli dubitant an ueniat per Sardiniam: Ipse eñ non inspexit adhuc illud ꝑdium suũ .s. qd̃ in Sardinia per uictoriã acquisiuit: nec habet ullũ deterius: quia terra ueneni ferax est: sed tamen non contẽnit. Ego arbitror oĩno .s. magis uẽturũ per Siciliam uel .i. etiã iã sciemus eñ .i. quia Dolobella .s. gener meus: aduẽtat .i. appropinquat: ego puto eũ fore magr̃m .s. itineris: polli .i. multi mathetæ .i. discipuli: creissões .i. meliores didascalon .i. magr̃is: sup. sunt. Apud græcos cõparatiua gtõs regũt: apud nos ablatiuũ comparatiue posita: itaq; gtñ in ablatiuũ cõuerti. Sed tamẽ si sciam quid tu constiueris ego accõmodabo consiliũ meũ potissimũ ad tuũ: quare expecto literas tuas. Vale.

ETsi &c. Quia Marcus Varro ꝓmiserat se scripturũ aliquid qd̃. ad Ciceronẽ mitteret: idq; distulerat: Cicero nũc exigit ꝓmissum: qd̃ ideo magis dicit esse debitum q̃ ad eũ miserat libros q̃tuor academicorũ quos dicit esse tãq̃ admonitores obligationis uarronianæ. Ostẽdit autem opus academicoꝝ factũ esse qui dialogũ: qa itroductæ sunt personæ loquentes polliceturq; se scripturũ plura alias. Ordo est Etsi .i. q̃q̃ ne ppls quidẽ tamen inuerecũdior esse uidetur q̃ uiri graues: solet flagitare .i. instanter & urgenter exigere munus .s. publicũ ut ludorum scænicoꝝ & gladiatoꝝ: aut circẽsiũ q̃uis quis ostẽderit .s. ludos paratos: aut munus paratũ: nisi sup. sit cõcitatus .s. ad flagitandũ: aut a tribunis: aut ab rei spectabilitate: tñ ego moneor expectatiõe ꝓmissi tui .s. de libris ad me scribẽdis: ut admoneã te nõ flagitem. Misi aũt ad te q̃tuor admonitores: uidelicet q̃tuor libros academicarũ disputationũ: non nimis uerecundos .q.d. satis audaces exactores ꝓmissi: qa q munus accipit se ad referendũ obligat. Tu eñ ꝓfecto nosti os .i. ipudentiã academiæ adulescẽtioris .i. recẽtioris. Igit̃ ego misi .s. q̃tuor admõitores excitatos ex ea media .s. recẽtiore academia: q metuo ne forte flagitent te: ego aũt mãdaui ut rogarẽt te: quod modestius est.

Expectabã oĩno iãdiu .s. ut per te ꝓmissum exhibereres: & sustinebã me .i. repssi auiditatẽ meam. ne ipse scriberem quid .i. aliqd prius ad te q̃ accœpissẽ aliqd .s. a te: ut possem remunerari .i. redonare te: munere q̃sisimo .i. perq̃sili: qa etiã lr̃ario & philosophico: sed cũ tu faceres tardius .s. ꝓmissum .i. ut ego interptor cum faceres diligẽtius nõ potui tereri .i. contineri qn declararẽ coniunctionẽ studioꝝ & amoris nostri: sup. eo genere lr̃arum quo possem. Feci igit̃ sermonẽ habitũ inter nos: i cumano .i. uilla nr̃a cumani agri cũ Põponius .s. atticus esset una .s. nobiscũ:

Aphrica terribili tremit horrida terra tumultu: Itaq; nullũ est αποπροηλμενον qd̃ non uerear. Sed qd̃ quæris qñ: qua quo nihil adhuc scimus. Istuc ipm de Baiis nõnulli dubitant: an per Sardiniã ueniat. Illuc eñ ad huc ꝑdium suũ nõ inspexit: nec ullũ habet deterius. Sed tñ non cõtẽnit. Ego oĩno magis arbitror per Siciliã: uel iã sciemus: aduentat eñ Dolobella: eum puto magistrũ fore. πολλοι μαθηται κρειττονες διδασκαλων. Sed tñ si sciã qd tu constitueris: meũ cõsiliũ potissimũ accõmodabo ad tuũ. quare expecto tuas literas. Vale.

Cicero Varroni Salutem. D.

ETsi munus flagitare: q̃uis qs ostenderit ne ppls quidẽ solet: nisi cõcitatus: tñ ego expectatione ꝓmissi tui moneor: ut admoneã te: non flagitem. Misi autẽ ad te quatuor admonitores non nimis uerecũdos. Nosti eñ profecto os adulescẽtioris Academiæ. Ex ea igitur media excitatos misi: qui metuo: ne te forte flagitent: ego autem mãdaui ut rogarent.

legeris mirere id nos: locutos esse inter nos: qd̃ nunq̃ locuti sumus. Sed nosti morẽ dialogoꝝ. Posthec autẽ mi Varro q̃ plurima si uidebit̃: & de nobis inter nos sero fortasse: sed supioꝝ tpm fortuna reip. cãm sustieat hec ipsi ꝑstare debemus: atq; utinã quietis tpibus: atq; aliquo si non bono: at saltẽ certo statu ciuitatis hec iter nos studia exercere possemus. q̃q̃ tũ qdẽ uel alias q̃ppiã rõnes honestas nobis & curas: & actiões darẽt: nunc aũt qd est sine his cur uiuere uelimus? Mihi uero cũ his ipsis uix: his autẽ detractis: nec uix qdẽ. Sed hec corã & sæpius migrationẽ: & emptionẽ fœliciter euenire uolo: tuũq; in ea re cõsilium ꝓbo: cura ut ualeas.

ego dedi .i. assignaui ut tibi .s. in disputãdo: partes anthiocianas .i. munus defendẽdi ea que ab Anthioco dicta afferrent̃: q̃s .s. partes ego uidebar intellexisse ꝓbari a te: quia uisus est tibi bene locutus ego. sumpsi mihi sup. partes Philonis .s. defendẽdas. Puto fore .i. futurũ esse ut mirere cũ legeris nos locutos esse .i. introductos esse tãq̃ loquentes id qd̃ nunq̃ locuti sumus. Sed tu nosti morẽ dialogoꝝ .i. uarioꝝ sermonũ & disputationum fictarũ. Aũt .i. sed õ mi Varro sup. ego scribã ad te aut nos colloq̃mur: qd̃ uerbum quidã adiecerũt: ali maluerunt itelligere: eoq; uerba ad loq̃llã spectantia sæpe subaudiãtur: posthec q̃plurima .s. alia: si uidebit̃ .s. cõgruũ aut oportunum: & colloq̃mur sup. aut cõmentabimur inter nos de nobis .i. de rebus nr̃is & calamitatibus tẽporũ nostrorũ: fortasse sero .i. nimis tarde: sed fortuna superioꝝ temporũ .s. tristissimoꝝ: sustineat cãm reip. .i. faciat ut reipu. satisfiat de iactura accœptata: ipsi .i. nos debemus ꝑstare: hec .s. nostra: hoc est ut scribẽdo sustineamus cõmoda nostra. Atq; utinã nos possemus exercere inter nos hec studia .s. literaria tpibus quietis: atq; aliquo statũ ciuitatis .s. Romanæ: si nõ bono: at .i. sed: saltẽ certo: ut possit quis licet misere securus tñ uiuere: q̃q̃ .i. tãetsi: uel .i. etiã aliæ quæppiã rationes: darent nobis: tũ .i. tunc cũ certus esset reip. status: honestas curas & actiones: autẽ .i. sed: quid est nunc cur uelimus uiuere: sine his .s. curis & actionibus literaris .q.d. nihil. Vero .i. pro certo uix est mihi cur uelim uiuere: cum his ipsis .s. literis: aũt .i. sed his detractis nec quidem uix: sed nullo modo: quod enim uix fit; fit quidem licet cum difficultate: quod quasi fit non fit. Sed sup. dicam hec coram .s. te: & sæpius. Ego uolo .i. opto migrationem .i. mutationem habitationis: & emptiõem .s. nouæ domus: euenire fœliciter tibi & probo consilium tuum in ea re. Cura ut ualeas.

Dolobella Ciceroni Salutem dicit.

SIuales gaudeo: eqdem ualeo: & Tullia nostra recte ualet: & Cicero. Terẽtia minus belle habuit: sed certũ scio iam cõualuisse eã: ꝑterea rectissime sunt apud te oĩa. Etsi nullo tẽpore in suspicionẽ tibi debui uenire partiũ cã potius q̃ tua tibi suadere ut te aut cũ Cæsare nobiscũ coniungeres: aut certe i ociũ referres: ꝑcipue nunc iã inclinata uictoria: ne possum qdẽ in ullã aliã incidere opinionẽ: nisi in eã: in quam scilicet tibi suadere uidear: qd̃ pie tacere non possum. Tu autẽ mi Cicero sic hec accipies: ut siue ꝓbabunt̃ tibi: siue nõ ꝓbabunt̃: ab optimo certe aĩo: ac deditissimo tibi & cogitata & scripta esse iudices. Aĩa duertis. Cn. Pompeiũ nec nois sui: nec rerũ gestarũ glr̃ia: nec etiã regũ ac nationũ clientelis: quas ostentare crebro solebat eẽ tutũ: & hoc ẽt qd̃ ĩfimo cuiq; cõtigit: illi nõ posse cõtigere: ut hõneste effugere possit. Pulso Italia: amissis hispaniis: capto exercitu: ueterão circũuallato nũc denique qd̃ nescio an ulli unq̃ nrõ acciderit ĩpatori.

SIuales &c. Vbi res Cæsaris crescere & Pompeii decrescere cœperunt: Dolobella Ciceroĩs qui in castris Põpeianis erat, gener: cohortatur hac epla eũ ut discedat illinc ubi nullã spem salutis uideat: trãsferat q̃ se Athenas: uel in aliquẽ aliũ locũ bello uacuũ: polliceturq; se impetraturũ oĩa a cæsare q̃ ad Ciceronis dignitatẽ pertineãt: petitq; ut Cicero respõdeat. Videt̃ aũt epistola scripta ante pugnã pharsalicã: sed Põpeio iam obsesso. Ordo est. O Cicero gaudeo si uales .s. bene: eqdem .i. ego quidẽ ualeo: & Tullia nr̃a: qa filia tua & cõiunx mea: & Cicero .s. filius tuus ualet. Terentia .s. uxor tua & socrus mea: habuit sup. se minus bene .i. bñ: qa ualetudinaria fuit aut finxit: tu piter eñ uixit: sed scio certũ sup. esse: eã cõualuisse iam: ꝑterea .i. ꝑter ualetudinẽ Terẽtiæ: oĩa sunt rectissime apd̃ te .i. i domo tua. Etsi .i. q̃q̃ ego nullo tpe debui uenire tibi in suspicionem .i. ut suspiceris me suadere tibi potius cã partiũ .i. ut parti Cæsarianæ ꝓsim q̃ causa tua .i. ut tibi cõsulã: ut ꝓiungeres te aut cũ Cæsare nobiscũ: aut certe referres .s. te in ocium .s. lr̃arum & uacationẽ a bello: ego ne qdem .i. non saltem possum ꝑcipue nunc iã uictoria inclinata .s. ad Cæsarẽ incidere in ullam aliã opinionẽ: nisi in eam in quã ego uidear .s. suadere tibi: sup. id qd̃ non possum tacere pie .i. salua pietate in te socerum meũ. Tu autem o mi Cicero: accipies hec sic .i. in eam partem ut siue ꝓbabunt̃ .i. placebunt tibi: siue non probabũtur: iudices

certe.i.nihilominus eſſe & cogitata & ſcripta ab aīo optimo & deditiſſimo tibi: Tu aīaduertis .i. bene conſy/ deras: Cneum Pōpeium non eſſe tutū nec gloria noīs ſui: quæ tanta eſt ut magnus ab oībus noīetur: nec glo/ ria rerum geſtarū: quæ etiā incōparabilis erat: nec etiā clientelis.i.obſeruāliis & cultibus tanq̄ patrono debitis regum ac nationum quas ſolebat oſtētare.i.iactanter oſtendere crebro.i. freq̄nter dū Romæ floreret: & aīad/ uertis hoc etiam qd' contigit infimo cuiq̃/ non poſſe contingere illi: uidelicet ut poſſit honeſte effugere: illi inquā pulſo.i.expulſo Italia.ſ.patria ſua ad quā non auderet ſe recipere: Hiſpaniis quas prius tenuerat/ amiſ ſis qa Cæſar Pōpeianos ante bellum pharſalicū illinc expulerat & Hiſpaniam totā in deditionē recœperat: & illi capto: qa ueterano exercitu circūuallato.i.obſeſſo nunc deniq̃.i.tandem: ut Huberti.ſentit circa Brundu/ ſium: quod.ſ.capi cum exercitu ueterano.i. eum obſideri & circūuallari/ neſcio an acciderit unq̄ ulli impera/ tori: quia ueterani milites ea erant animi præſtantia ut mori maluerint q̄ obſideri.

Quāobrem aduerte aīum .i. conſydera p tua prudentia .i. ſcd'm prudētiam tuam/ qd aut ille.ſ.Pompei⁹ poſſit ſperare aut tu: tu eñ capies facillime ſic ſup.id conſilii: quod erit utiliſſimū tibi. Autē.i.ſed: ego peto a te illud: ut ſi ille.ſ.Pōpeius euitauerit hoc pi/ culum.i.ab obſidione liberatus fuerit: & ab diderit ſe in claſſem.i.p mare aufugerit me ticuloſus tu cōſulas.i.pſpicias tuis rebus: & ſis aliq̄n.i.tādem potius amicus tibi .i. plus facias pro ſalute tua: q̄ cuiuis.ſ alteri.i. q̄ fa cias pro amicitia alterius. Satiſfactū eſt iam a te: uel officio: ſi fuiſti obnoxius Pōpeio: ul' familiaritati: ſi nihil debes ꝑter cōſuetudi/ nis uicē: ſatiſfactū etiā eſt.ſ.a te partibus: & ei reip. quā tu probabas.i.pro quia Pōpeius ſe dicit militare: reliquum eſt.i.id reſtat: ut nos ſimus ibi.i.in illius partibus: ubi.i.in cu ius poteſtate reſp.eſt nunc: hoc eſt ſimus cū Cæſare potius: q̄ dū ſequamur illam ueterē ſ.rempu.i.collegium illoꝝ qui iā diu rēpu. tenuerūt: ſimus in nulla .ſ. repu.quia uetus ꝑiit & nouæ expertes ſimus. Quare uelim o mi Cicero iucūdiſſime: ſi forte Pompeius pulſus his quoq̃.i.etiā locis: qa aliis multis: ut Hiſpaniis totis & Italia iam pulſus fuerat cogatur rurſus petere alias regiones: ut tu recipias te uel Athenas uel in quāuis. i. quā libet aliā ſup: ciuitatē quietā.ſ. ab hoc bello Quod ſi eris facturus uelim ſcribas mihi:

Quāobrem quid aut ille ſperare poſſit aut tu aīum ad uerte pro tua prudentia: ſic eñ facillime qd' tibi utiliſ ſimū erit: conſilii capies. Illud autē a te peto: ut ſi iam ille euitauerit hoc periculū: & ſe abdiderit in claſſem: tu tuis rebus conſulas: & aliq̄n tibi potius: q̄ cuiuis ſis amicus. Satiſfactū eſt iam a te uel officio: uel familia/ ritati: ſatiſfactū etiā partibus: & ei reip. quā tu probas reliquū eſt: ubi nūc eſt reſpu. ibi ſimus potius q̄ dū il/ lam ueterem ſequamur: ſimus in nulla. Quare uelim mi iucūdiſſime Cicero ſi forte Pōpeius pulſus his quo q̃ locis rurſus alias regiones petere cogat': ut tu te uel Athenas: uel in quāuis qetā recipias ciuitatē. Quod ſi eris facturus uelim mihi ſcribas: ut ego ſi ullo mō po/ tero ad te aduolem. Quæcūq; de tua dignitate ab īpe/ ratore erunt impetrāda: qua eſt humanitate Cæſar fa/ cillimum erit ab eo tibiipſi impetrare: & meas tamen præces apud eum nō minimum authoritatis habitu/ ras puto. Erit tuæ quoq̃ fidei: & humanitatis curare: ut is tabellarius: quem ad te miſi reuerti poſſit ad me: & a te mihi literas referat. Vale.

ut ego aduolem ad te ſi potero ullo modo. Facillimū erit impetrare tibiipſi: quæcūq̃ erunt impetrāda ab īpe/ ratore de tua dignitate: qua humanitate Cæſar eſt.i.tā magna eſt Cæſar humanitate: ab eo.ſ. Imperatore: cæ ſare: qd' relatiuum poſtpoſui: ut habeat quo referatur. Et tamē.i.licet facillimum fuerit impetrare tibiipſi.i.p teipſum omnia a Cæſare: quia tibi bene uelit/ ſi Pōpeium deſerueris: tamen ego puto præces meas habituris apud eum non minimū: īmo plurimum authoritatis. Erit quoq̃.i.etiam fidei & humanitatis tuæ.i. pertinebat ad fidem & ad humanitatem tuam: ut is tabellarius.i.nuncius: qui tabellas: hoc eſt literas: quia olim in tabel/ lis ſcriptitabant perferendas ſuſcœpit: quem ego miſi ad te poſſit reuerti ad me qa periculū erat ne detineret' captus/ eo q̄ ab aduerſæ partis homine miſſus uenerat. Et referat mihi literas a te. Vale.

Non ſum auſus &c. Cū nihil ſcribere non audeat rē ridiculā ſcribit: ſed iō breuit' q̄ neſciat quo aīo ſit Dolobella. Or do eſt. Nō ſum auſus nihil lr̄arum dare Sal uio.ſ.uenienti ad te. Nec me hercule habe/ bā qd ſcriberē niſi te amari mirabil'r a me/ de q̄ ſcio certo/ te nō dubitare etiā me nihil ſcribētē. Literæ ſunt oīno mihi magis expe ctandæ a te: q̄ tibi a me. Nihil eñ gerit' Ro mæ: qd' putē te curare ſcire.i.ut ſcias niſi for

M. Cicero Dolobellæ .S. dicit.

Non ſum auſus Saluio noſtro nihil literarū dare: Nec me hercule habebā quid ſcriberē niſi te a me mirabiliter amari: de quo etiam nihil ſcribente me. te nō dubitare certo ſcio. Oīno mi hi literæ magis ſunt expectandæ a te: q̄ a me tibi: nihil eñ Romæ gerit': qd' te putē ſcire curare: niſi forte ſcire

uis me

uis me inter Niciā noſtrū & Vidiū iudicē eſſe: ꝓfert al/ ter opinor duobus uerſiculis expēſum Niciæ alter Ari ſtarchus hos ὀβελίζει. Ego tanq̄ criticus antiquus iudi/ caturus ſum: utrū ſint τοῦ ποιητοῦ an παρεμβεβλημένοι Puto nūc dicere oblitus ne es igit' fungoꝝ illoꝝ quos apud Niciā: & ingentiū coclearū cū Sophia Septimæ? Quid ergo? tu adeo mihi excuſſam ſeueritatē ueterem putas: ut ne in foro reliqæ priſtinæ frōtis appareant. Sed tñ ſuauiſſimum συμβιωτὴν noſtrū ꝑſtabo integel/ lum: nec cōmittā: ut ſi ego eū cōdēno: tu reſtituas: ne habeat Burſa Plācus apud quē literas diſcat. Sed qd ego (cum mihi ſit incertū tranquillo ne ſis animo: an ut in bello in aliqua maiuſcula cura: negocioue uerſe re) labor longius? Cū igitur mihi erit exploratū: te li/ benter eſſe riſurum: ſcribam ad te pluribus. Te tamen hoc ſcire uolo: uehemēter ppl'm ſollicitū fuiſſe: de. P. Syllæ morte: anteq̄ certū ſcierit: nūc quærere deſierūt quō perierit: ſatis putāt ſe ſcire: qd' ſciūt Ego cætera: q aīo æquo fero: unū uereor: ne haſta Cæſaris refrixerit.

te ſcire uis me eē iudicē inter Niciā nr̄m & Vidiū: Opinor alter.ſ.Vidius ꝓfert.i.in li/ bello poſtulatorio: expēſum Niciæ.i. pecu/ niā in rē eius expoſitā & ita ſibi debitā: alter ſ.Nicias. Ariſtarchus.i.tāq̄ eēt Ariſtarchus: ſicut Horatius dicit de eo q carmina nō pla cētia ueniāt ſtellis: hoc eſt obeliſco aut aſte riſcis notaret: fiet ariſtarchus.i. ariſtarchi ſi milis: obelixi.i.ueru trāſfigit hos.ſ. uerſicu los: hoc eſt negat debitū & dicit delēdū: obe lus dicit' ueru uel haſta: obelizo iugulo: hoc eſt ueru trāſfigo: Ego iudicaturus ſum tāq̄ criticus.i.iudex lr̄arū antiquus: utrū.ſ.uerſi culi illi: qbus Vidius ſibi Niciā obligatū di xit: ſint τοῦ ποιητοῦ.i.poetæ.hoc ē Homeri Nā Ariſtrarchus accœperat uerſus Homeri recognoſcēdos: erant eñ plurimi Homero aſcripti q eius nō erāt: ea lege ut addititios. trāſfigat & deleat: hoc eſt an ſit Niciæ ſe ue re obligātis: an parē beblimeni.i.interpoſi/ ti & ab alio iſerti.i.nō ſcripti a Nicea: ſed a Vidio aut altero eius noīe. Puto ſup. te nūc dicere o Cicero: es ne igit': qa te ſeuere dicis iudicaturū: oblitus fungoꝝ illoꝝ.ſ.tā deli/ catoꝝ: ſunt aūt fungi boleti: quos.ſ. cœna/ ſti aut comediſti apud Niciā: & ingentiū Co clearū.i.limacū ſup. comeſtaꝝ cū Sophia.ſ. mr̄e: Septimæ q̄ erat uxor Niciæ: Sunt q le/ gant culinarū.i.coqnarū: ſed aptius laudant' īgētes cocleæ q̄ culinæ. Quid ergo o Dolobella: tu putas ueterē ſeueritatē.i.obſeruationē & ſeqlā ueri & æqui eſſe excuſſam mihi adeo.i.intātū: ut ne.i.nō ſaltē in foro.ſ. iudi ciali appareāt reliqæ frōtis.i.ſeueritatis ꝑſtinæ? Sed tñ.i.licet nolim ob cœnas ꝑperā iudicare: ego ꝑſtabo.i. ex hibebo iudicando. Symbioten.i.cōuiuā nr̄m.ſ. Niciā ſuauiſſimū.i.iucūdiſſimū: integellū.i.in modica illa re in dēnem.q.d.iudicabo ſcriptū illud eſſe adulterinū: nec cōmittā ut ſi ego cōdēnaro eū: tu reſtituas.i. facias eū in dēnem: ne Plācus Burſa aut Burſæ.ſ.filius: habeat.ſ.Niciā: apud quē diſcat lr̄as.q.d.per riſum inuidere Plāco talē ꝑceptorē: & tamē nō dubito qn ſi litē amiſerit ad te cōfugiturus ſit: & ita ad Plācū ut ab illo iterū audiat' acceſſurus: unde uidet' Plācus uir multo dictior: aliq̄n Niciā ꝑceptorē habuiſſe aut cōſtituiſſe hēre qd' Cicero nūc ridet. Sed qd ego: alii habēt ago: ſed opinor legendū ego ut p parēthesim multa ſint īcerta & ordo ſit: la/ bor.i.dicēdo ꝓgredior longius: cū incertū ſit mihi ne.i.an ſis aīo tranquillo an uerſeris ut in bello in aliq̄ cu/ ra maiuſcula.i.aliquātulum magna: ue pro uel: in negocio. Igit' cum erit exploratū mihi te riſurū eſſe libēter ſcribā ad te pluribus. Tamē uolo te ſcire hoc ppl'm fuiſſe ſollicitū uehemēter de morte Publii Sillæ: qui erat de genere Lucii Syllæ anteq̄ ſciuerit certū nunc.ſ.poſtq̄ ſciūt mortuū eē: deſierūt q̄rere quō pierit: ſatis putāt ſe ſcire qd' ſciunt.i.mortuū eſſe: unde uident' ſolliciti fuiſſe/ qa timerēt q̄ nō eſſet mortuus. Ego q fero cætera æquo aīo/ uereor unū ne.i.ut nō: ut haſta Cæſaris.ſub q̄ īpe ꝓſcriptoꝝ bona uēdebat: nō refrixerit: ſed adhuc ferueat.i.feruēter exerceat. Sane qa idē dicimus cū uerbo uereor cū negatione & ſine negatione dubi⁹ eſt ſen ſus. Nam ſi dicit ſe uereri q̄ refrixerit ironia eſt: certū enim eſt q̄ malit refrixiſſe: & ideo expoſui ſic ut nega/ tio in particula ne: referatur ad uerbum refrixerit: ut ſic uereor q̄ non refrixerit. Mutauit aūt ſupra numerū dicens ſcierit & ſtatim poſt deſierunt: eo q̄ duplex eſt numerus in uocabulo ppl's & ſimilibus collectiuis: ſin/ gularis in uoce: unde dixit ſcierit: & pluralis in re unde pe ſyntheſin addidit deſierunt.

M. Cicero Dolobellæ .S. dicit.

Cel meo ipius īteritu mallē literas meas deſy derares: q̄ eo caſu: quo ſū g̃uiſſime afflictus quē ferrē certe moderatius: ſi te hērē. Nā & oratio tua prudēs: & amor erga me ſingl'aris multū leuaret. Sed q̄m breui tpe: ut opinio noſtra eſt: te ſum uiſurus: ita

Cel meo. &c. Oſtēdit mortē Tulliæ fi/ liæ ſue ſibi maximo eſſe dolori: uſq̃/ adeo ut ad ſcribēdū iutilis ſit. Gratū ꝑterea ſibi eſſe q̄ a Dolobella contra detractores defendit'. nō tā q̄ maleuoli refutētur: q̄ q̄ p hoc ſe a Dolobella amari intelligat. Ordo eſt acſi dicat Cicero ſcio o Dolobella q̄ de ſyderas literas meas: quia multis diebus ad te non ſcripſi: uerum: Mallem ſup. ut deſy/ derares literas meas: uel ideſt etiam interi/

me affectũ offendes: ut multũ a te possim iuuari: nõ ꝙ ita sim fractus: ut aut hoiem me eẽ oblitus sim: aut fortunæ succũbendum putem. Sed tamen hilaritas illa nostra & suauitas. quæ te præter cæteros delecta bat: erepta mihi oĩs est: firmitatem tamen: & constã tiam si mõ fuit aliqñ in nobis: eandẽ cognosces quã reliqsti. qđ scribis ꝑlia te mea cã sustinere: non tã id laboro: ut si qui mihi obtrectent: a te refutẽtur ꝙ itel ligi cupio qđ certe itelligit: me a te amari. Quod ut facias te etiam atq; etiam rogo: ignoscasq; breuitati mearũ literarũ: nã & celeriter una futuros nos arbi tror: & nõdũ satis cõfirmatus sum ad scribẽdũ. Vale.

tu meo ipsius. i. ꝑpter interitum ꝑpriũ: qa si interiisset amplius scribere non posset: ꝙ eo casu. i. ꝑpt eũ casum. s. mortis filiæ quo sum afflict⁹ grauissime. q. d. ꝙ ad te nõ scri ꝑsi plusculis diebus est ꝑpter mortem filiæ meæ: Velim aũt sit potius propter mortem meã. Quẽ. s. casum de morte filiæ meæ: fer rem certe moderatius. i. tẽperatius: si habe rem te. i. si mecũ esses. Nam & oĩo tua pru dens & amor. s. tuus singularis erga me: le uaret multũ sup. dolorẽ meũ. Sed qñ ego sum uisurus te breui tpe: ut opinio nřa est: tu offendes. i. inuenies me affectũ. s. dolore: ita ut possim iuuari multũ a te: nõ ꝙ sim fra ctus ita ut aut sim oblitus me esse hominẽ: aut ut putẽ succũbendum sup. esse. i. næces se esse succũbere: fortunæ. Sed tamẽ illa hi laritas nostra & suauitas. i. comitas & affabi litas morum: quæ delectabat te præter cæteros est mihi omnis. i. tota erepta: tamen tu cognosces in nobis ean dem firmitatem & constantiam: quam reliquisti: si modo. i. modo demus ꝙ ita sit ꝙ firmitas & constantia fuit aliquando in nobis. qđ scribis te sustinere ꝑlia. i. certamina mea causa. i. pro me ab obtrectatoribus defenden do: ego non tam laboro id: ut siqui obtrectent mihi. i. de laude mea ob inuidiam detractent: refutent a te: qua si dicat non sum appetens uindictæ: aut non tanti eos facio ut magni faciam eorum refutationem: ꝙ: idest quã tum cupio intelligi: scilicet ab omnibus: quasi dicat: ego enim certo scio: sup. id: qđ certe intelligitur: me ama ri a te. Quod ut facias: idest ut me ames ego rogo etiam atq; etiam. & sup. ut ignoscas breuitati literarum. Nã &. idest simul arbitror nos futuros celeriter: idest breuiter una: idest pariter: & nondum sum satis confirma tus ad scribendum: propter dolorem de morte filiæ.

M. C. Dolobellæ. S. D.

Gratulor Baiis nostris: si quidem ut scri bis salubres repẽte factæ sunt: nisi forte te amãt: & tibi assentant: & tãdiu: dũ tu ades sũt obli tæ sui: qđ qdẽ si ita est: minime miror. cælũ etiã: & ter ras uim suã: si tibi ita cõueniat: dimittere. Oratiũculã ꝓ Deiotaro: quã reqrebas hẽbã mecũ: qđ ñ putarã. Ita ꝙ eã tibi misi: quã ueli sic legas: ut cãm tenuẽ & iopẽ: nec scriptõe magnope dignã sed ego hospiti ueteri & amico munusculũ mittere uolui leuidensæ crasso filo cuiusmodi ipius solẽt eẽ mũera. Tu ueli aĩo sapiẽti for tiq; sis: ut tua moderatio & ꝗuitas alioꝝ ifamet iniuriã.

Gratulor. &c. Gratulatur Cicero Do lobellæ ꝙ apud Baias ꝓstinã recœpe rit sospitatẽ: deinde dicit orõnem pro Deio taro rege a se habitã/ quã secum habere nõ putarat se ad eũ mittere: sed nõ plurimi fa ciendã. Vnde modeste sua extenuat. Ordo aũt est. Gratulor baiis nostris. i. nobis aut fa miliaribus: qdem. i. certe: si ut scribis/ factæ sunt sup. tibi: repente. i. statim ubi i balnea earum te imiseris: salubres. i. salutẽ & sospi tatem afferẽtes: nisi forte sup. baiæ aut bal neæ apud Baias: amant te. i. captæ sunt amo re tui: & sunt oblitæ sui. i. naturæ suæ tãtis/ per. i. tandiu dum. i. donec tu ades. Latenter autem/ quantum perspicere possum: hoc di cit: Baias quidem corporibus solere sospita tem afferre: sed cum delitias imodicas affe rant: animos eneruare: Grauior autem est animorũ ꝙ corporum morbus: Vnde si ple nam sospitatem attulerunt Dolobellæ dicit eas mutasse naturã suam. Aut potius: nam sic Dolobellã nisi ma nifeste carperet: Dolobellã eo genere morbi laborasse qui apud baias potius augeri ꝙ leuari soleret: Vnde si leuatus est baiæ naturam suã mutauerant Quodqdem. s. eas oblitas sui: si est ita: ego miror minime cælũ etiã & terras dimittere uim suam: si conueniat ita tibi. i. si tibi utile sit. Ego habebã mecum oratiũculam. i. paruã orõnem pro Deiotaro: pe. breui: rege armeniæ habitã: quam reqrebas. i. exigebas a me: qđ non putarã. Itaq; i. & ita misi tibi eã/ quã. s. oratiunculã uelim sup. ut legas sic/ ut cãm tenuem. i. exilẽ: & inopem. i. non argumẽ tosam/ de qua difficile sit copiose dicere: nec dignã magnopere scriptione. i. ut scribat. Sed ego uolui mitte re hospiti ueteri & amico. s. Deiotaro: munusculũ leuidẽsæ. i. habens formam leuidensem. i. uestis leuiter den satæ crasso filo: hoc est orationem leuiter contextam & ratiõibus parum acutis: cuiusmodi munera ipsius: sci licet deiotari solent esse: hoc est modici ualoris & parum elegãtia. Leuidensa genus est uestis authore Seruio ita dictæ ꝙ leuiter densata & texta sit: Ego uelim sup. ut tu sis aĩo sapiẽti & forti: ut moderatio & grauitas tua infamet. i. infamia afficiat iniuriam aliorum. s. qui de te male loquuntur.

Cicero

Cicero Dolobellæ Salutem. D.

Caius Suberinus Calenus & meus est familia ris: & Leptæ nostri familiarissimi pernæcessa rius. Is cũ uitandi belli causa ꝓfectus esset in Hispaniã cum Marco Varrone ante bellũ ut in ea prouincia eẽt in qua nemo nostrũ post Afraniũ superatũ bellũ ullũ fore putarat: incidit in ea ipsa mala: quæ summo stu dio uitauerat: Oppssus est enĩ bello repentino: qđ bel lum cõmotum a Scapula: ita postea cõfirmatum est a Pompeio: ut nulla ratione se ab illa miseria eripe pos set Eadem causa fere est. M. Planii hæredis: qui est itẽ Calenus Leptæ nostri familiarissimus: Hosce igit am bos sic tibi cõmendo: ut maiore cura: studio: sollicitu dine animi cõmẽdare non possim. Volo ipsorũ causa meq; i eo uehemẽter: & amicitia mouet & humanitas. Lepta uero cũ ita laboret: ut eius fortunæ uideant in discrimen uenire: nõ possum ego non aut ꝓxime atq; ille aut etiã æque laborare. Quapropter & si sæpe exp tus sum quãtum me amares: tamẽ sic uelim tibi ꝑsua deas. id me in hac re maxime iudicaturũ. Peto igitur a te uel si pateris oro: ut hoĩes miseros & fortuna: quã uitare nemo potest: magis ꝙ culpa calamitosos cõser ues incolumes: uelisq; per te me hoc muneris cũ ipsis amicis hoĩbus: cũ municipio Caleno: qui cũ mihi ma gna næcessitudo est: tũ Leptæ: quem oĩbus antepono dare. Quod dicturus sum puto eqdẽ nã ualde ad rẽ ꝑ tinere: sed tñ nihil obest dicere. Res familiaris alteri eoꝝ ualde exigua ẽ: alteri uix eqstris. Quapropter qñ his Cæsar uitã suam liberalitate cõcessit: nec est qđ iis præterea magnopere possit adimi: reditũ: si me tantũ amas quãtum certe amas: hoĩbus cõfice. In quo nihil est præter uiã lõgã: quã iccirco non fugiũt: ut & uiuãt cum suis & moriãtur domi. Quod ut enitare conten dasq;: uel potius: ut perficias (posse enim te mihi per suasi) uehementer te etiam atq; etiam rogo: Vale.

Caius Suberinus. &c. Cũ apud Cæsarẽ plurimũ posset Dolobella: cõmendat ei Cicero. C. Suberinũ & Marcũ Planiũ tam suos ꝙ Leptæ familiares: rogatq; ut Hispa nia cõmendatos habeat: & apud Cæsarẽ pro eis restituendis pñæ diligenter agat. Ordo est. Caius Suberinus Calenus. i. ex Caleno urbe Cãpaniæ Italiæ est: & i. simul familia ris meus: & pernæcessarius. i. ualde næcessa rius Leptæ familiarissimi nři. Is. s. Suberin⁹ cum ꝓfectus esset in Hispaniã cum Marco Varrone cã uitandi belli: ante bellũ ut esset in ea: ꝓuincia: in qua nemo post Afraniũ no strum. i. Romanũ Imperatorẽ superatũ: pu tarat ullũ bellũ fore. i. futurũ esse: incidit in ea ipsa mala. s. belli quæ uitauerat sũmo stu dio. Ipse enĩ oppressus est bello repentino: qđ bellũ cõmotum. i. excitatũ a Scapula. s. duce a Põpeio misso: confirmatũ est postea: a Pompeio. s. Sexto Cnæi filio: ita ut nulla rõne posset eripere se ab illa miseria. Eadẽ cã est fere Marci Planii hæredis. s. cognomi nati: Nisi sit legendũ: Planci hæredis. i. qui est hæres ꝑlãci/ sed si id esset Cicero eũ po tius ꝑpter Planiũ ꝙ Læptã cõmendasset: qui est itẽ. i. similiter Calenus familiarissimus Leptæ nostri. Igitur ego cõmendo tibi hos aut hosce ambos sic: ut nõ possim cõmenda re sup. eos maiore cura: studio: sollicitudine animi. Volo. s. eos tibi cõmendatos esse: cã ipsoꝝ: quia ita de me meriti sunt: & amici tia & humanitas mouet me uehementer. s. ut uelim causa ipsorũ etiam si nõ essent fa miliares Leptæ. Læpta uero cũ laboret. s. ꝓ eis ita: ut fortunæ. i. diuitiæ eius uideant ue nire in discrimen. i. periculũ: ego nõ possũ non laborare aut ꝓxime sup. tantũ: atq;. i. si cut ille: aut etiã æque. i. æqualiter. Quapro pter etsi. i. ꝗ͂ꝗ expertus sum sæpe quãtum amares me: tñ ego uelim ꝑsuadeas tibi sic: me iudicaturũ id. s. quãtũ me ames: maxime in hac re. i. in susceptiõe huius cõmẽdatiõis Igit peto a te: uł oro si pateris: s. te a me ora ri: ut cõserues incolumes. i. saluos & illæsos hoĩes miseros & calamitosos. i. ærũnosos: magis fortuna. s. aduersa: quã nemo põt ui tare: ꝙ culpa. s. sua. Et uelis me dař. i. ut ego dem. i. per intercessionẽ tuam: hoc muneris idest beneficii: cum: scilicet ita sit ꝙ ipsis ho minibus amicis: scilicet Suberino & Planio: tum: idest multo magis Caleno municipio: quicum: idest cum quo: hoc est cum cuius ciuibus est mihi magna næcessitudo: idest obligatio mutui officii. tum: idest adhuc magis uelis me dare hoc muneris Leptæ quem an tepono omnibus equidem. i. ego certe puto sup. id quod sum dicturus non pertinere ualde ad rem: sed tamẽ nihil obest. i. nocet dicere. Res familiaris est alteri eorum ualde exigua: idest modica: & est alteri. i. reliquo uix equestris. i. quæ satis sit ad censum eqstrem: hoc est quadringentoꝝ millium sestertiũ. Quapropter quando i. qñ Cæsar concessit his uitã liberalitate sua: nec est qđ possit ꝑterea. i. ꝑter uitã: adimi. i. auferri iis magnope re. i. magni æstimandũ: confice. i. plene impetra hominibus reditũ. s. in ꝑriam suã: uidelicet Calenũ: si tu amas me tantum/ quãtum certe amas. In quo. s. reditu nihil est: scilicet difficile: aut potius ipsis optinẽdum: quia in

patria parum aut nihil habent: ꝑter uiam longam. ſ. ex Hiſpaniis Calenum uſq; quã. ſ. uiam longã / ipſi nõ re fugiunt iccirco / ut uiuant cum ſuis: & moriantur domi: qd ut enitare & contẽdas / uel potius perficias: ꝓſunt enim mihi te poſſe. ſ. perficere: rogo te ut uehementer etiam atq; etiam. i. iterum atq; iterum. Vale.

ETſi contẽtus. Cæſare in ſenatu interfecto cũ quidã eidẽ aras & diuinos honores decernerent / Dolobella cõſul ſingulari animi magnitudine eis reſtitit: & puniẽdos curauit: qd factũ ſumma æquitate populus cẽſuit: unde nũc eidem Cicero uehemẽter gratulatur: docetq; eius laudẽ quodãmodo in ſe conuerti: atq; ita ſe multũ adieciſſe ad amorẽ ſuum in eũ. Ordo eſt. Etſi. i. q̃q̃ o mi Dolobella: ego contẽtus erã: gloria tua: & capiebã ex ea ſatis magnã uoluptatẽ & lætitiam: tũ ego nõ poſſum nõ confiteri. i. qn confitear: me cumulari. i. augeri maxĩo gaudio: q; opinio hominum aſcribat me uulgo idẽſt paſſim quaſi per totum uulgus: ſociũ tuis laudibus. i. participem eſſe debere in laudibus tuis tanq̃ ſocium & adiutorem ꝓclari facti. Ego neminẽ cõueni. i. colloquendi gratia adii: Conuenio autem quotidie plurimos. Sunt enim permulti uiri optimi / qui cauſa ualetudinis. ſ. malæ. i. ægritudinis: conueniant in hæc loca. ſ. ubi ſum: uidet autem Baiis tũc fuiſſe: aut in Cumano ſeu Tuſculano ꝓterea næceſſarii mei conueniũt frequẽtes ex municipiis. ſ. ꝓximis: quin omnes cum. i. poſtq̃ extulerunt te ſummis laudibus ad cælum: agant mihi continuo maximas gratias.

Negant eñ. ſ. oẽs: ſe dubitare qn tu obtẽperans ꝓceptis & cõſiliis meis ꝓbeas. i. exhibeas te ciuem ꝑſtantiſſimũ & conſularẽ ſingularẽ. i. egregie excellẽtẽ. Quibus ego q̃q̃ poſſum reſpondere ueriſſime te facere ea q̃ facias iudicio tuo & ſponte tua: qd dicũt ꝓprio inſtinctu: nec agere conſilio cuiuſq̃ tũ neq; plane. i. oĩno & aperte aſſentior: ne ĩminuam laudẽ tuã: q̃a ut docuit Heſidorus primus uirtutis gradus eſt per ſe bene agere. Secũdus cõſilio alterius: ſi oĩs. ſ. laus tua uideatur ꝓfecta. i. orta a cõſiliis meis: neq; nego ualde. Sum eñ auidior gloriæ etiã q̃ ſatis eſt. Eſt tñ non alienũ a dignitate tua: qd ipſi Agamennoni regi regũ fuit honeſtũ: habere aliquẽ in conſiliis capiundis Neſtorẽ. Mihi uero gl̃ioſum te iuuenẽ conſulẽ florere laudibus quaſi alũnũ diſciplinæ meæ L. qdem Cæſ. cum ad eũ ægrotũ Neapolim ueniſſem: q̃q̃ erat opp̃ſſus totius corporis doloribus: tñ anteq̃ me plane ſalutauerit: o mi Cicero: inqt gratulor tibi: cũ tantũ uales apud Dolobellã: q̃tum ſi ego apud ſororis filiũ ualerẽ: ſalui eſſe poſſemus Dolobellæ uero tuo & gratulor / & gratias ago quẽ qdẽ poſt te conſulẽ ſolũ poſſumus uere cõſulẽ dicere. Deinde multa de facto: ac de re geſta: tũ nihil magnificẽtius / nihil ꝑclarius actũ nihil reip. ſalutaris. Atq; hec una uox oĩm eſt. A te aũt peto: ut me hanc quaſi falſam hæreditatẽ alienæ gloriæ ſinas cernere: meq; aliq̃ ex pte in ſocietatẽ tuarũ laudũ uenire patiare. q̃q̃ mi Dolobella (hec eñ ioçatus ſum) libẽtius oẽs meas ſi mõ ſunt aliquæ meæ

laudes: ad

M.C. Dolobellæ Salutem. D.

ETſi contẽtus erã mi Dolobella tua gloria: ſatiſq; ex ea magnam lætitiã uoluptatẽq; capiebam: tñ non poſſum nõ cõfiteri cumulari me maximo gaudio: q; uulgo hoĩum opinio ſociũ me aſcribat tuis laudibus. Neminẽ cõueni (cõuenio autẽ quotidie pl̃imos: ſunt eñ pmulti optimi uiri: q ualetudinis cã in hec loca conueniant ꝑterea ex municipiis frequẽtes næceſſarii mei) quin omnes cũ te ſummis laudibus ad cælũ extulerint mihi cõtinuo maximas gratias agũt.

Negant eñ ſe dubitare: quin tu meis ꝑceptis & conſiliis obtẽperans ꝑſtantiſſimũ te ciuẽ & ſingularẽ conſulem ꝑbeas. Quibus ego q̃q̃ q̃q̃ ueriſſime poſſum reſpõdere te: quæ facias: tuo iudicio: & tua ſpõte facere: nec cuiuſq̃ egere conſilio: tñ neq; plane aſſentior: ne ĩminuam laudẽ tuã: ſi oĩs a meis conſiliis profecta uideatur: neq; ualde nego. Sum eñ auidior etiam q̃ ſatis eſt gloriæ. Eſt tñ non alienũ a dignitate tua: qd ipſi Agamennoni regi regũ fuit honeſtũ: habere aliquẽ in conſiliis capiundis Neſtorẽ. Mihi uero gl̃ioſum te iuuenẽ conſulẽ florere laudibus quaſi alũnũ diſciplinæ meæ. L. qdem Cæſ. cum ad eũ ægrotũ Neapolim ueniſſem: q̃q̃ erat opp̃ſſus totius corporis doloribus: tñ anteq̃ me plane ſalutauerit: o mi Cicero: inqt gratulor tibi: cũ tantũ uales apud Dolobellã: q̃tum ſi ego apud ſororis filiũ ualerẽ: ſalui eſſe poſſemus Dolobellæ uero tuo & gratulor / & gratias ago quẽ qdẽ poſt te conſulẽ ſolũ poſſumus uere cõſulẽ dicere. Deinde multa de facto: ac de re geſta: tũ nihil magnificẽtius / nihil ꝑclarius actũ nihil reip. ſalutaris. Atq; hec una uox oĩm eſt. A te aũt peto: ut me hanc quaſi falſam hæreditatẽ alienæ gloriæ ſinas cernere: meq; aliq̃ ex pte in ſocietatẽ tuarũ laudũ uenire patiare. q̃q̃ mi Dolobella (hec eñ ioçatus ſum) libẽtius oẽs meas ſi mõ ſunt aliquæ meæ

laudes: ad te tranſſuderim: quã aliquã partem exhauſerim ex tuis. Nã cum te ſemp tantũ dilexerim quantũ tu intelligere potuiſti: tũ his tuis factis ſic incẽſus ſum ut nihil unq̃ in amore mihi fuerit ardentius. Nihil eſt eñ (mihi crede) uirtute formoſius: nihil pulchrius: nihil amabilius. Semper amaui: ut tu ſcis Mar. Brutum propter eius ſummum ingenium: ſuauiſſimos mores: ſingularem probitatem: atq; conſtantiam: tamen idibus Martiis tantum acceſſit ad amorem ut mirarer locum fuiſſe augendi in eo: quod mihi iam pridẽ cumulatum etiam uidebatur. Quis erat qui putaret ad eum amorem: quem erga te habebã: poſſe aliquid accedere? tantum tamen acceſſit ut mihi nunc deniq; amare te uidear: antea dilexiſſe. Quare quid eſt: quod ego te horter: ut dignitati & gloriæ ſeruias: proponas tibi claros uiros: quod facere ſolent: qui hortantur. Nemi nem habeo clariorem q̃ teipſum: te imitere oportet: te cum ipſe certes non licet quidem tibi iam tantis rebus geſtis non tui ſimilem eſſe. Quod cum ita ſit: hortatio non eſt næceſſaria: gratulatione magis utendum eſt.

Contigit eñ tibi: quod haud ſcio an nemini: ut ſũma ſeueritas animaduerſionis nõ modo non inuidioſa: ſed etiã popularis eſſet: & cũ bonis oĩbus: tum infimo cuiq; gratiſſima. Hoc ſi tibi fortuna q̃dã cõtigiſſet: gratularer fœlicitati tuæ: ſed cõtigit magnitudie tũ aĩ: tũ etiã ingenii atq; cõſilii. Legi eñ cõcionẽ tuã: nihil illa ſapiẽtius: ita pedetẽtim & g̃datim tũ acceſſus ad te ad

bellã: nos poſſumus dicere. i. appellare uerẽ conſulẽ ſolũ poſt te ꝓſulẽ: q̃ſi oẽs intermedii nõ fuerint ueri cõſules: qa nõ cõſuluerint reipu. ſed nocuerit. Deide ſup. adiecit aut locutus eſt multa: de facto. ſ. tuo ac de re geſta: tũ ſup. adiecit: nihil actũ ſup. eẽ magnificẽtius: nihil ꝑclarius: nihil ſalutarius reip. At q; hec una uox oĩum. i. qd Lucius Cæſar de te ꝑiudicauit oẽs ꝑdicant. Aũt. i. ſed: ego peto a te ut ſinas. i. permittas me cernere hãc quaſi falſam hæreditatẽ gloriæ alienæ: hoc eſt gloriæ a te partæ me ſuccedere tanq̃ hæredem cũ nõ ſim uerus hæres: non eñ e me nata eſt: & ita nõ debeat ad me reuerti: & ꝓ. i. patiare me ex aliqua pte: ĩ ſocietatẽ tuarũ laudũ. q̃q̃ o mi Dolobella: Sũ eñ iocatus. i. per iocũ locutus: hec. ſ. ſuperiora: ego trãſfuderim. i. quaſi de uaſe in uas fundẽdo addixerim libentius ad te: oẽs laudes meas ſi modo aliq̃ ſunt laudes meæ: q̃ exhauſerim aliquã partẽ ex tuis. ſ. laudibus. Nã cũ ego dilexerim te ſemper tãtum / quãtum tu poſtuiſti intelligere: Valla dicit Cum & tũ ſic poſita ſolo indicatiuo congruere: unde hic legendũ putaret dilexi: tum. i. multomagis incenſus ſum his factis tuis: Si q̃ras a Valla quomodo his dicat & tuis: dicet his de q̃bus loquor: & tuis quæ feciſti: ſic ut nihil fuerit mihi unq̃ ardentius in amore. Enim. i. quia: crede mihi: nihil eſt formoſius uirtute: quæ ut ex ſententia Platonis inquit inofficioſi oculis cerni poſſet admirabiles excitaret amores ſui: Nihil eſt pulchrius: nihil amabilius uirtute. i. animi fortitudine quæ a uiribus proprie uirtus diciẽ. Ego amaui ſemper: ut tu ſcis Marcũ Brutũ interfectorem Cæſaris: ꝓpter ſummum ingenium eius ſuauiſſimos mores: ſingularem probitatem: atq; conſtãtiam eius: tamen tãtũ acceſſit ad amorem. ſ. eius: Idibus Martiis quibus cum Caſſio & aliis coniuratis Cæſarem interemit: ut mirarer locum augendi. i. ut augeatur fuiſſe in eo. i. in ea re: hoc eſt in uehentiſſimo amore: quod uidebatur mihi iam pridem. i. a pluribus diebus etiam cumulatum. i. ſic refertum & plenum ut nihil poſſet ſuperaddi: metaphora eſt a menſura referta & cumulo deſuper aucta. Quis erat qui putarat aliquid poſſe accedere: idẽſt addi: ad eum amorem quem habebam erga te? q. d. nullus: tamen. i. attamen / tantum acceſſit: ut uidear mihi nunc deniq; i. tandem amare. ſ. te: quod longe plus eſt q̃ diligere: nã diligere. i. ſeorſum quẽuis legere ut eum ſit dignus ſi dignum ſit amemus: & ſup. uidear dilexiſſe ſup. te: antea. i. ante hoc tp̃s. Quare qd eſt. ſ. cauſæ aut rõnis: qd. i. pp qd: ego horter te ut ſeruias. i. inſeruias dignitati & gloriæ: & ſup. proponas tibi tanq̃ exemplar: claros uiros: quod ſolẽt facere ſup. ii qui hortãtur. q. d. nihil eſt cauſæ: quia. Neminem habeo clariorem q̃ teipſum oportet ſup. ut imitere te. ſ. ipſum: & ſup. ut ipſe certes tecum: quidem: idẽſt certe / licet tibi / tantis rebus geſtis. i. poſtq̃ tãtas res geſſiſti: non eſſe ſimilem tui. i. degenerare deinceps a præclaris incœptis tuis. Sæpe admonui cum de moribus loquimur nomen ſimile aptius genitiuo iungi: unde hic ſimilem tui dixit: cum de corporis ſimilitudine datiuo: Quod. i. quæ res: cum ſit ita. ſ. ut dictum eſt: hortatio ſcilicet tui non eſt næceſſaria: ſed ſup. utendum eſt magis gratulationi: ſcilicet ob præclara incœpta a quibus degenerare non liceat.

Cõtigit eñ tibi / qd haud ſcio. i. neſcio an nemini. ſ. alteri ꝓtigerit: uidet dicẽdũ an alicui. ſ. alteri: ſed utrũq; neſciſſe & dubitaſſe pot Cicero: an. ſ. alicui alteri cõtigerit & an nemini: ſup. alteri: q̃a duarũ cõtradictoriarũ ueritas eſt æque ĩcerta: nota eñ ueritate unius ſtatim ſciẽ falſitas alterius: Et ita q̃cunq; neſcit an alicui: etiã neſcit an nemini: nã altero ſcito alterũ ignorari non pot. Conſuetior tñ modus loq̃ndi eẽt: an alicui: ſed iterdũ duæ negationes non plus efficiũt q̃ unas;

Nota.

Nota.

Amare

Diligere.

causam facti: tũ recessus: ut res ipsa maturitatẽ tibi animaduertendi oĩum cõcessu daret. Liberasti igit & urbem periculo & ciuitatẽ metu: neq; solũ ad tẽpus maximã utilitatem attulisti: sed etiã ad exẽplum facti: intelligere debes in te repositã esse rempu. tibiq; nõ modo tuẽdos: sed etiã ornãdos esse illos uiros: a quibus initiũ libertatis profectũ est. Sed his de rebus corã plura propediẽ: ut spero. Tu qñ rẽp. noſq; cõseruas: fac ut diligentissime teipm mi Dolobella custodias. Vale.

Contigit autem ut sũma seueritas. i. sũmus rigor: aiaduersionis. i. iustæ punitionis ĩ eos q Cæsari diuinos honores decreuerãt: non mõ. i. non solũ nõ esset iuidiosa: sed eẽt etiã ppl'aris. i. plausibilis & placens ppl'o: & cum ita sit q eẽt gratissima oĩbus bonis: tum. i. multo magis fuit gratissima infimo cuiq. i. maxime plebeio. Si contigisset hoc tibi q̃dã fortuna. i. fœlici euẽtu: ego gratularer fœlicitati tuæ: sed cõtigit magnitudinæ. i. ppter magnitudinẽ tũ animi. s. tui: tũ etiam ĩgenii atq; consilii. Ego em legi contionem tuã. i. oĩonem quã habuisti ad populũ: nihil sup. fuit aut legi sapientius illa. s. contione tua: Ergo uerba etiã sapientia dici possunt: ita. i. usq; adeo pedetẽtim. i. q̃si tenendo ingressum pede: hoc est ita gradatim sup. factus est: tum accessus a te ad causam facti: tum recessus. s. facti ad te: ut ipsa res. i. casus qui euenerat: daret tibi maturitatem. i. celeritatem animaduertendi. i. puniendi: cõcessu. i. permissione seu: ut alii legunt consensu oĩum. Notum est ex pceptis rhetoricis: quãdo causa turpis est a causa ad personam trãseundũ esse: & rursus quãdo persona inuidiosa ad necessitatẽ facti: itaq; Dolobellæ nõ accessus a cã ad se fuit: nũc recessus a se ad causam facti: ut persuaderet maturandũ fuisse. Igit hoc faciendo: tu liberasti & urbẽ periculis. s. peundi & ciuitatem. i. totum populum metu: neq. i. & non: & attulisti non solũ ad tempus. i. pro tẽporis parte maximam utilitatem: sed etiam debes intelligere rempublicam. i. salutem reipu. esse repositam. i. collocatam in te ad exemplum facti. s. tui: quia facto tuo ostendisti aliis quid facere debeant: & debes etiã intelligere illos uiros s. Brutum Cassium & reliquos coniuratos: a quibus initium libertatis s. a tyrãnide Cæsaris est pfectum. i. ortum: non solum tuendos. i. protegendos esse tibi: sed etiam ornãdos. s. dignitatibus & honoribus publicis. Sed sup. nos loquemur propediem de his rebus plura ut spero. Tu o mi Dolobella: quando. i. quandoquidem conseruas rempu. & nos: fac ut custodias. s. ab insidiis Antonii & Augusti diligenter teipsum. Vale.

M. Cicero Papirio Pæto. S. D.

OVabus tuis epl'is respõdebo: uni quã triduo ante accœperã a Zeto: alteri: quã attulerat Phileros tabellarius. Ex prioribus tuis literis intellexi pgratã tibi esse snĩam meã: & aĩum meũ pspectũ circa curã ualetudinis tuæ: quam tibi esse gaudeo. Sed mihi crede non perinde ut est re: abñs literis pspicere potuisti. Nã cũ a satis multis (nõ em possum aliter dicere) & coli me uideã: & diligi: nemo est illoꝝ oĩum mihi te iucundior. Nã q me amas: q id etiã pridẽ: & cõstãter facis: est id qdẽ magnũ atq haud scio: an maximũ: sed tibi cõe cũ multis. qd tuipse tã amandus es: tanq; dulcis: tãq; in oĩ gñe iucũdus: id est pprie tuũ. Accedũt nõ attici: sed salsiores: q̃ illi atticoꝝ Romãi ueteres atq urbani sales. Ego aũt (existimes licet qdlibet) mirifice capior facetiis maxie nostratibus: pserti cũ eas uideã primũ oblitas latio: tũ cũ ĩ urbẽ nostrã est ĩfusa pegrinitas: nũc uero etiã Braccatis: & Transalpinis nationibus: ut nullum ueteris leporis uestigium appareat.

bene conditi lepore & acrimonia: non attici. i. Athenien. sed ueteres Romani atq urbani. i. in urbe Roma nati: salsiores. i. aptius conditi q̃ illi. s. nobilissimi sales attici. Ego autem: licet existimes. i. ut iudices/ quidlibet. i. quicquid lubet: capior. i. afficior delectatiõe mirifice facetiis maxime nostratibus. i. Romanis: præsertim cum uideam eas oblitas. i. obliuioni traditas latio. i. in latio: Huber. autẽ exponit oblitas latio. i. latiis moribus refertas ab obliuor participio. i: cum uideas eas esse uetustissimas & sapere latium. i. tales: inquit: quales erant tunc cum primum peregrini ĩmissi sunt in Italiam &c. Quæ expositio mihi non placet primum q nõ diceret oblitas media breui de facetiis quibus nihil tam alienũ q̃ esse oblitum: deinde q manifeste dicat paulatim abolitas & demum q aptior est sentẽtia si obliuioni traditas q̃ si illitas latiis moribus dicas: Nam pœnuria rerum solet earum excitare charitatẽ: neq possent esse urbanæ: si non essent latinis moribus cõgruæ. Accipietur ergo ab obliuiscor passiue: sicut in buco. Verg. Nunc oblita mihi tot carmina: tum. i. tunc primũ cum pegrinitas. i. ratio loquẽdi externa pserti græcanica: est infusa in nostram urbẽ. s. Romã: nunc uero uideã eas oblitas nationibus etiã braccatis: i. braccis/ hoc est lõgioribus tunicis utẽtibus a qbus dicta est Gallia braccata: & p. i. nationibus trãsalpinis: unde uidentẽ sicut nunc clerusita tũc totus ppl's Romanus Gallicanus Romanã linguam accœpisse: quæ in eã que nũc est degeneraueritita ut nullũ uestigiũ ueteris leporis appareat. s. alibi.

Oblitus

Itaq; te cum uideo: omneis mihi Gracchos: omneis: Lucilios: uere ut dicã: Crassos quoq; & Lælios uidere uideor. Moriar: si pter te quẽq̃ reliquũ habeo/ in quo possim imaginẽ antiq & uernaculæ festiuitatis agnoscere. Ad hos lepores cũ amor erga me tãtus accedat: miraris me tanta pturbatione ualetudinis tuæ tã graiuiter exanimatũ fuisse? qd autem altera epl'a purgas te non dissuasorem mihi emptionis Neapolitanæ fuisse sed authorẽ moderatiõis urbanæ: neq; ego alr accœpi. Intellexi tñ idem: qd his intelligo literis nõ existimasse te mihi licere id: qd ego arbitrabar: res has non oĩno qdẽ: sed magnã partẽ relinq̃re. Catulũ mihi narras & illa tpa: quid sile? ne mihi qdẽ ipsi tũc placebat diutius abesse ab reip. custodia. Sedebamus em ĩ puppi: clauũq; tenebamus: nunc aũt uix est sentina locus. An minus multa senatusconsulta futura putas: si ego sim Neapoli? Romæ cũ sum/ & urgeo forũ: senatusco sulta scribunt apud amatorem tui familiarem meũ. Eqdem cũ in mentẽ uenit/ ponor ad scribẽdũ: & ante audio senatusco sultũ in Armeniã & Syriã esse perlatũ qd in meam snĩam factũ esse dicat. q̃ oĩno mentionẽ ullã de ea re esse factam. Atq hoc nolim me iocari putes: nã mihi scito iã a regibus ultimis allatas esse literas: quibus mihi gratias agãt/ q se mea sentẽtia reges appellauerim/ quos ego nõ modo reges appellatos: sed oĩno natos nesciebam. Quid ergo est? tñ q̃diu hic erit noster hic præfectus moribus/ parebo authoritati tuæ: cum uero aberit/ ad fungos me tuos cõferã. Domũ si habebo: in denos dies singulos sumptuariæ legis dies conferam: si nautem minus inuenero/ qd placeat decreui habitare apd te. Scio em me nihil gratius

Itaq; i. & ita: cũ. i. q̃n: ego uideo te: ego uideor mihi uidere oẽs Gracchos: oẽs Lucilios: & ut dicã uere. i. syncere & nõ ficte: ego uideor mihi uidere: oẽs Crassos quoq; & Lælios. i. oẽs priscos Romanos facũdia & lepore dicẽdi nobilitatos: q̃les fuerũt Gracchi Lucilii Crassi & Lælii. Moriar. i. pmitto ut moriar: si habeo quẽq̃ reliquũ pter te: in q̃ ego possim agnoscere imaginẽ. i. imitatricẽ speciẽ festiuitatis. i. ut dicũt solẽnitatis loquẽdi antiq̃. i. priscæ: & uernaculæ. i. natiuæ & domesticæ: nõ pegrinæ: sed q̃si inter uernas. i. natos domi nr̃æ ex ancillis nr̃is. Cũ tantus amor. s. tuus/ erga me/ accedat. i. addat ad hos lepores. i. sales & festiuitates dicẽdi miraris me fuisse exaiatum. i. aĩo priuatũ tam grauiter: tanta pturbatiõe. i. ob tantã pturbationẽ ualetudinis tuæ? q. d. nõ debeas mirari: deinde trãsiens ad alteram epl'am dicit quod aũt purgas. i. excusas te: altera epl'a: te nõ fuisse mihi dissuasorẽ. i. dehortatorẽ emptiõis. Neapolitanæ. i. nouæ domus Neapoli habẽdæ: sed authorẽ. i. approbatorem moderationis urbanæ. i. q̃ esset in urbe Roma: q̃q; ego accœpi. i. interptatus sum aliter. s. q̃ tu dicis intelligendũ: intellexi tñ idem qd intelligo his lr̃is s. ultimo datis: te nõ existimasse. i. iudicasse licere mihi id qd ego arbitrabar: uidelicet non licere relinq̃re has res s. urbanas oĩno. i. penitus: sed magnã ptem s. earũ. Tu narras. i. adducis mihi in exẽplũ Catulũ: qui nũq̃ uoluit penitus rẽ suam urbanã distrahere & alienare. Quid sile sup. ẽ de Catulo & de me. q. d. nihil: qa: ne qdem. i. non etiã aut nõ saltẽ placebat mihi ipsi tũc cum essem iniusto exsilio damnatus: abesse diutius ab custodia reip. Nos em sedebam s. tũc in puppi: & tenebamus clauũ. i. gubernaculũ nauis. i. regebamus ad nutum rẽpu. ut Nauclerus seu patronus nauẽ: nunc autem uix locus est. s. nobis: in sentina. i. infimo & uilissimo loco nauis: quo oẽs sordes defluũt. An putas minus mlta senatusco sulta futura. s. Romæ: si ego sim Neapoli. q. d.

non esse putãdũ:cũ nulla sint per eũ futura
siue Romæ siue alibi futurus sit.Cum ego
sum Romæ:& urgeo.i.cogo forũ.i. iudices
senatusconsulta scribunt apud amatorẽ tui
familiarẽ meũ.q.d.quẽ bene nosti & sunt q
ironicos locutũ uelint.Eqdẽ.i.ego qdem cũ
uenit in mẽtẽ.i.cũ cogito.ponor .i. adhibe/
or ad scribendũ.s.sniam:& audio ante senatusconsultũ esse platũ in Armeniã & Syriã:qd .s. senatusconsultũ
dicat esse factũ in.i.scdm sniam meã:q̃ oino ullã mentionẽ esse factã de ea re. Atq; nolim sup.ut putes me io/
cari.i.per iocũ dicere hoc.Nã scio lras esse allatas mihi iã ab ultimis.i.ultimarũ regionũ regibus: qbus agunt
gras mihi q̃ appellauerim se reges mea snia.i.pnũciando sniam meã:quos ego nescibã nõ mõ reges appel/
latos:sed oino natos.Ergo quid est?i.q̃ris quid decreuerim facere:tñ.i.nihilominus q̃uis triste sit Romæ esse:
q̃diu hic nr̃ pfectus moribus.i.censor:quẽ nosti:erat hic.s.Romæ:ego parebo authoritati tuæ.i.migrabo nec
discedam ab urbe:uero.i.sed:cum.i.quãdo ipse aberit/conferã me fungos tuos.i.boletos optime cõditos:hoc
est ueniã ad te.Si ego habebo.s.Neapoli domũ:ego conferã singulos dies legis sumptuariæ.i.scripte de sum/
ptibus moderandis:in dies denos.i.tã parcus ero:ut quæ lex sumptuaria permittit expẽdere in singulos dies:
expendam tãtum in denos:si autẽ:i.sed si:minus.i.non inuenero qd placeat.i.domum quæ placeat:ego decre
ui habitare apud te.Scio enim me nihil posse facere gratius tibi.Ego desperabam: idest nullo modo sperabã
iam ut scripsi tibi proxime domum Syllanam/sed tamẽ non abieci eam.i.si pter spem mihi offeratur accepta
rem eam.Ego uelim sup.ut tu perspicias eã cum fabris.s.iuratis:ut scribis.s.te facturũ.Si em̃ nihil uitii.i.cor/
ruptionis est in parietibus aut in tecto/cætera probabuntur.i.placebunt mihi. Vale.

O Electauerũt &c. Veritus erat Papiri/
Pætus ne Cicero libertate nimia ĩ lo
quendo efferret: contra Cæsarẽ aut amicos
eius. Itaq; cũ de eo locutus esset cum Silio:
timẽs ne Silius aliqd sollicitudinis afferret
si ei hoc renũciasset:scripserat ad Ciceronẽ
binas literas eodẽ exemplo: ut saltẽ alteræ
redderent. Ad quas Cicero p̃mũ dicit se re
scripsisse diligẽter: deinde narrat qua arte
utatur in uiuendo cũ Cæsare &Cæsarianis:
ita ut libere dicta non accipiunt in malam
partẽ.Demũ declarat unde illis tpibus con
solationẽ accipiat iocans cũ ipso Pæto & ui
ctu utriusq;.Ordo est.Literæ tuæ delectaue
rũt me:in qbus p̃mũ amaui amorẽ tuũ q ĩci
tauit te ad scribẽdũ:uerentẽ.i.timẽtẽne Si/
lius attulisset mihi aliqd sollicitudinis.i. ne
gocii suo nũcio.i.denũciatiõe:de q̃ & tu scri
pseras mihi antea bis qdẽ eodẽ exẽplo.i.iis/
dẽ uerbis & rõnibus:ut ĩtelligerem facile te
esse cõmotum.s.timore.Et ego rescripserã
tibi accurate.i.adhibita cura: ut aut libera/
rem te ista cura.i.sollicitudine:quoq̃ .i. quo
cũq; modo in tali re atq; tẽpore:aut certe.i.
saltẽ:si liberare nõ possem aut nollẽ:leuarẽ
te.i.deonerarẽ te.s.ista cura. Sed qm̃ tu ostẽ
dis quoq;.i.etiã/pximis lris.s. tuis: quantæ
curæ ea res sit tibi: o mi Pæte habeto sic .i.
teneto pro certo: quicquid potuerit fieri ar
te:nã est iã satis pugnare cõsilio:qa quoddã
artificium est excogitãdũ.i.cogitãdo iueniẽ
dum:Sed tamẽ.i.nihilominus potuerit ela/
borari aut effici:me consecutum esse.i.obti
nuisse summo studio ad conciliandam:idest
de nouo acquirendam & colligendam: sci/
licet ex occasiõibus quãtumlibet paruis be
neuolentiam istorum;scilicet Cæsarianoq;:

tibi facere posse. Domũ Syllanã desperabã iã ut tibi
pxime scripsi: sed tñ non abieci. Tu uelim ut scribis:
cum fabris eam perspicias: si em̃ nihil est ĩ parietibus:
aut in tecto uitii: cætera mihi probabuntur. Vale.

M.Cicero Papirio Pæto.S.dicit.

Electauerũt me literæ tuæ: in qbus primũ
amaui amorem tuũ:q te ad scribẽdũ ĩcita/
uit uerẽtẽ:ne Silius suo nuncio aliqd mihi
sollicitudinis attulisset:de quo & tu: mihi antea scri/
pseras bis qdẽ eodẽ exẽplo:facile ut intelligerẽ te esse
cõmotũ &ego tibi accurate rescripserã:ut quoquo mõ
in tali re atq; tpe aut liberarem te ista cura:aut certe le
uarẽ.Sed qm̃ pximis quoq; literis ostẽdis q̃tæ curæ ti
bi sit ea res:sic mi pæte habeto qcqd arte fieri potuerit
(non em̃ iã satis est cõsilio pugnare: artificiũ quoddã
excogitãdum est)Sed tñ qcqd elaborari aut effici pote
rit ad istoq; beneuolẽtiã cõciliandã & colligẽdã sum/
mo studio me cõsecutũ eẽ.Nec frustra: ut arbitror. Sic
em̃ color:sic obseruor ab oĩbus iis:q a Cæsare diligũ/
tur:ut ab his me amari putẽ.Nã &si nõ facile diiudica
tur amor uerus & fictus:nisi aliqd ĩcidat eiusmodi tps
ut q̃si aurũ igne/sic bñuolẽtia fidelis piculo aliquo p/
spici possit:cætera sũt signa cõia.Sed ego uno utor ar/
gumento:quãobrẽ me exaĩo:uereq; arbitror diligi:qa
& nostra fortuna ea est:& illoq;:ut sĩlandi cã non sit.
De illo aũt:quem penes est oĩs ptãs/nihil uideo qd ti
meã:nisi q̃ oĩa sunt incerta cũ a iure discessum est:nec
p̃stari quicq̃ potest: quale futurũ sit: quod positũ est
in alterius uoluntate: ne dicam libidine. Sed tamen
eius ip̃ius nulla re a me offensus est animus. Est em̃ ad

hibita

hibita in ea re ipsa summa a nobis moderatio: Vt em̃
olim arbitrabar esse meum libere loqui: cuius opa eẽt
in ciuitate libertas: sic ea nunc amissa: nihil loqui qd
offendat: aut illius: aut eorum: q ab illo diligent uo/
luntatem Effugere aũt si uelim nõnullorũ acute: aut
facete dictorum offensionẽ fama ĩgenii mihi est abii/
cienda qd si id possem: non recusarẽ: sed tum ipse Cæ
sar habet peracre iudiciũ: &ut Seruius frater tuus/quẽ
literatissimum fuisse iudico: facile diceret/hic uersus
Plautus nõ est: hic est: q̃ tritas haberet/aureis notan/
dis generibus poetarũ/& cõsuetudine legendi: sic au
dio Cæsarẽ cũ uolumina iam confeceri ἀποφθεγμάτων
si quid afferat ad eum p̃ meo qd meũ non sit. reiicere
solere. Quod eo nũc magis facit/qa uiuunt mecũ fere
quotidie illius familiares. Incidũt aũt in sermone ua
rio multa quæ fortasse illis cũ dixi: nec illiterata nec ĩ
sulsa esse uideant. Hæc ad illum cũ reliquis actis per
feruntur/ita enim ipse mãdauit. Sic fit/ut si quid præ/
terea de me audiat: non audiendum putet: quãobrem
Oenomao tuo nihil utor/& si posuisti loco uersus Ac
tianos. Sed q̃ est inuidia: aut qd nũc mihi inuideri po
test? Verũ fac esse oĩa: Sic uideo philosophis placuisse
iis: q mihi soli uidentur uim uirtutis tenere: nihil esse
sapientis prestare nisi culpam: quæ uideor mihi dupli
citer carere: & q̃ ea senserim: quæ rectissima fuerunt &
q̃ cũ uiderẽ presidii nõ satis esse ad ea optinenda: uiri
bus certandũ cum ualentioribus non putarim. Ergo
in officio boni ciuis certe non sum reprehendendus.

nec sup.consecutus sum frustra ut arbitror
Ego em̃ color passiuũ uerbũ color coleris.i.
ueneror:& obseruor.i.timeor lædi sic ab oĩ
bus iis q diligunt a Cæsare:ut putẽ me ama
ri ab his.Nã etsi.i.q̃q̃ amor uerus & fictus:
non diiudicat.i.discernit facile nisi aliqd tẽ
pus eiusmodi incidat ut quasi.i.perinde atq;
aurũ põt perspici.i.pbari igne:sic beneuolẽ
tia fidelis possit perspici.i.pfecte nosci: peri
culo aliquo.Cætera.s. extra piculũ sunt si/
gna cõia. .tam uero q̃ ficto amico. Sed ego
utor uno argumẽto/quãobrẽ ego arbitror
me diligi ex aniõ & uere Quia & nostra for
tuna est ea:& illorũ ut nõ sit cã simulandi.i.
cur simulent.s.me amare si nõ amarẽt. aũt
i.sed:ego nihil uideo qd timeã de illo pẽnes
quẽ.i.in cuius manibus est oĩs potestas: hoc
est de Cæsare:nisi q̃ oĩa sunt incerta cũ dis/
cessum est a iure.i.cum quis regit remp.nõ
non secundũ leges sed pro arbitrio suo:nec
qcq̃ põt præstari.i.firmiter polliceri cautiõe
data:quale sit futurũ:qd positũ est in uolun
tate ne dicã libidine alterius. Sed tamẽ ani/
mus eius ipsius:uidelicet Cæsaris:nulla re ẽ
offensus a me.Em̃ pro qa:ut.i. quemadmo/
dum ego arbitrabar olim meum esse log li/
bere:cuius.s.mea opera.i.diligẽtia & labore
libertas esset in ciuitate.s.Roma: que aliter
piisset:sic sup.meũ est:ea.s.libertate ciuita/
tis amissa nũc nihil loqui quod offendat uo
luntatẽ aut illius.s.Cæsaris aut eorũ qui dili
guntur ab illo. Aũt.i.sed:si ego uelim affu/
gere offensionẽ nõnullorũ dictorum acute
aut facete/fama ingenii est abiicienda mihi:
qd.s.abiicere famã ingenii si ego possem id
ego non recusarem. Sed tñ ipse Cæsar ha/
bet pacre iudicium:&ut Seruius frater tuus
quẽ iudico fuisse literatissimũ diceret facile;
hic uersus nõ est Plauti:q̃.s. Seruius habe/
ret aures tritas.i.assuetas notandis generi/

bus.i.notando genera poetarum/& consuetudine legendi:sic audio Cæsarẽ cũ iã cõfecerit.i.ex diuersis colle/
gerit:uolumina.i.libellos apophthegmaton.i.acute & sentẽtiose ac mordaciter dictoq;:solere.i.q̃ ipse Cæsar
soleat:reiicere.i.abiicere & nõ recipe:siqd.i.si aliqd dictũ afferat ad eũ præ me qd nõ sit meũ.i. a me dictũ &
excogitatũ.Quod.i.quã rẽ ipse facit nũc eo.i.tãto magis:qa fere.s.oĩs familiares eius uiuũt mecum quotidie.
Aut.i.sed multa incidũt in sermone uario.i.in loquẽdo aut dũ loqmur de uariis rebus/nõ dicit in sermonẽ:qa
de uno eodẽq; sermonẽ loqmur:cit ra trãsitionẽ in aliũ:q̃ fortasse cũ dixi illis.s.familiaribus Cæsaris: uideatur
nec illiterata nec ĩsulsa ĩmo sapere lrãturã &sales.Hæc.s.dicta mea pferrent ad illũ uidelicet Cæsarẽ cũ reliqs
actis.i.publicis meis dictis & iam in acta relatis.ipse em̃ mãdauit.s.suis:ita sup.facere.Sic fit ut si Cæsar audi/
at præterea.i.præter ea que a suis afferuntur quid.i.aliquid de me:ipse putet non audiendum sup. esse.Quã
obrem ego nihil utor Oenomao tuo.idest. tragœdia tua scripta de Oenomao martis filio rege elidis & Pisæ Oenomaus
& patre hippodamiæ:quem Actius in tragœdia inducit de inuidia conquerentem:de qua dicit Cicero non esse
sibi querendum cum nihil habeat cui inuidendũ sit:et si.i.q̃q̃ potuisti.i.inseruisti uersus Actianos.i. Actii poe
tæ tragici.Sed quæ est inuidia:aut quid potest inuideri nunc mihi.q.d.nulla & nihil.Verũ fac eẽ.i. esto ut sint
omnia.i.inuideatur mihi immerito:Ego uideo sic placuisse iis philosophis uidelicet stoicis/qui soli uidentur
mihi tenere uim.i.potestatem uirtutis.i.cognoscere quantum ualeat & quid sit uirtus:nihil esse sapientis per
tinere ad sapientem:prestare.i.persoluere:& quod dicunt facere bonum:est enim præstare qd ab alio aut a se
peccatum est emendare & reparare:nisi culpam.i.sapientem nulli rei esse obnoxium quæ præter culpam suã
euenit:qua.s.culpa ego uideor mihi carere dupliciter.&.i.simul q̃ senserim ea.s.de bello ciuili fugiendo.quæ

fuerunt rectissima:&q̃ cum uiderem non satis præsidii.i.roboris militaris:ad obtinenda ea.ſ.ſenſi obtinenda putarim pro putauerim non ſup.eſſe certandum cum uiribus ualẽtioribus quales erãt Cæſaris. Ergo cum ſcilicet ita ſit:ego non ſum certe repræhendendus in officio.i.facto ciuis boni.

Reliquũ eſt.i.reſtat cũ nihil male fecerim in reimp.neqd dicã ſtulte:neqd dicã temere: ue pro uel neqd faciã ſtulte & temere cõtra potẽtes:quales ſunt Cæſariani: & ego puto id quoq.ſ.nihil dicere aut facere temere eẽ ſapientis:uero ꝓ ſed nõ poſſum ꝓſtare.i.exhibere cætera:utpote quid quiſq̃ dicat me dixiſſe:aut quõ ille.ſ.Cæſar accipiat aut qua fide uiuiant mecũ ii q̃ colunt & obſeruant.i. uenerantur me aſſidue.Ita.i.& ſic fit ut ego conſoler me &.i.ſil cõſcientia cõſiliorũ ſuperiorũ.i.ſuperiorũ tpis q̃ recta fuerunt: & moderatione.i.tẽperatiõe in dictis & factis: tpis preſentis:&trãſferã illã ſimilitudinem. Actii.idest quã adduxiſti ex tregœdia Actii non modo non ad inuidiã.i. non imputabo factũ meũ inuidiæ:ſed tranſferã ad fortunã i.imputabo fortunæ:quã:ſ.fortunã ego exiſtimo leuem & imbecillem.i.debilẽ: oportere frangi ab aõ firmo &graui tanq̃ fluctum ã ſaxo.i.a ſcopulo in mari poſito.Etẽm.i.nũ certe cũ plena ſint monimenta.i. ſcripta ad memoriã rerũ grælorũ.ſ.authorũ:quemadmodũ uiri ſapientiſſimi tulerũt regna.i.dominia &tyrãnides.uel athenis uel ſyracuſis cum ipſi.ſ.ſapientiſſimi uiri:fuerint quodãmõ liberi:qa animus eorũ nõ ſeruiebat cũ liberaliter q̃ imperarent facerent:ciuitatibus ſuis.i.reliqs ciuib⁹ qbus ꝓſidere debebãt:ſeruientibus:qa inuite imperata obeũtib⁹.Ego non putẽ ſup. me poſſe tueri ſtatũ meũ ſic: ut neq; offendam.i.lædam &ad ſuccenſionẽ prouocem aĩm cuiuſq̃:nec frangã.i.&nõ imminuã dignitatem meã.Quia næceſſe ẽ ſub tyrãno alterũ facere aut illũ offendẽr ſeruãdo dignitatẽ:aut illi obſequẽdo dignitatem diminuere.Nunc uenio ad iocationes tuas. Quando.i.quãdoqdẽ tu introduxiſti ſecundum Oenomaum.i.fabulã illam ab Oenomao ut iam dixi denoũatam. Actii.ſ. poetæ: nõ Attelanũ.ſ.actorem uerbis rudibus & in compoſito geſtu:ut ſolebat olim.ſ. introduci:ſed ut nunc fit mimum.i. geſticulatorẽ q̃ geſtu uerba & mores eorũ quos agit imitat⁹. Quẽ Pompiliũ narras tu mihi:quem Denarium ſup.narras tu mihi locus obſcurus eſt qa deſyderantur Actii tragœdiæ: qbus notis locus erat apertiſſimus:ſicut qui diceret Cnatonẽ Terẽtii plãe agis & piit eunuchus Terẽtii plãe obſcurus eſſet locus nũc clariſſimus.dubiũ ergo eſt an denariũ ꝓ homine an potius ꝓ nũmo accipiat& dicat Ciceronẽ morẽ Põpilii emiſſe dẽario patinã Tyrotarchi.i.caſei falſi & uetuſti:unde ait quã patinam tyrotarchi ſup.narras mihi:Iſta.ſ.ſcõ

Reliquũ eſt ne qd ſtulte:ne qd temere dicam:faciãue cõtra potẽtes.Id quoq; puto eſſe ſapientis : cætera uero qd quiſq; me dixiſſe dicat:aut quõ ille accipiat:aut qua fide mecũ uiuãt ii:q me aſſidue colũt:& obſeruãt præſtare nõ poſſum.Ita fit ut conſiliorũ ſuperiorũ cõſcientia:& pñtis tpis moderatiõe me cõſoler:& illam Actii ſil̃itudinẽ nõ mõ iam nõ ad inuidiã:ſed ad fortunã tranſferã:quã exiſtimo leuem &imbecillẽ ab aõ firmo & graui tanq̃ fluctum a ſaxo frãgi oportere. Etẽm cũ plena ſint monimenta græcorum:quẽadmodũ ſapientiſſimi uiri regna tulerunt uel Athenis : uel Syracuſis:cũ ſeruientibus ſuis ciuitatibus fuerit ipſi quodãmõ liberi.Ego me nõ putẽ tueri meũ ſtatũ ſic poſſe: ut neq; offendã animũ cuiuſq̃:nec frangam dignitatem meã.Nunc uenio ad iocationes tuas: qñ tu ſecundum Oenomaũ Actii: non ut olim ſolebat Attellanũ ſed ut nunc fit Mimum introduxiſti.Quẽ tu mihi Põpilium:quẽ Denarium narras? quã Tyrotarchi patinam? Facilitate mea iſta ferebantur antea : nũc mutata res eſt.Hirciũ ego & Dolobellã dicendi diſcipulos habeo:cœnãdi magiſtros Puto enim te audiſſe:ſi forte ad uos oĩa perferunt : illos apud me declamitare: me apud eos cœnitate . Tu aũt q; mihi bonam copiã eiures:nihil eſt:tum eẽm cũ rem habebas: queſtiũculis te faciebã attentiorẽ:nũc cũ tam æquo animo bona p das:nõ eo ſis cõſilio:ut cum me hoſpitio recipias:exiſtimationem te aliquã putes accipere.Etiã hæc leuior eſt plaga ab amico:q̃ a debitore.Nec tñ eas cœnas q̃ro:ut magnæ reliquiæ fiãt: quod erit magnificũ ſit & lautum.Nemini te mihi phanniæ cœnã narrare:temperius fiat:cætera eodem mõ. Quod ſi perſeueras me ad matris tuæ cœnam uocare:ferã id quoq; : uolo eẽm uidere animum:q mihi audeat iſta:q̃ ſcribis appone/re:aut ẽt polypum Miniani Iouis ſimilem:crede mihi non audebis . Ante meũ aduentũ fama ad te de mea lautitia ueniet:eam extimeſces.Neq; eſt:quod in Promulſide ſpei ponas aliqd quã totam ſuſtuli.Solebam enim antea delectari oleis & lucanicis tuis . Sed quid hæc loqmur:liceat mõ iſto uenire. Tu uero : uolo eni abſtergere

abſtergere animi tui merum ad Tyrotarichum antiquũ redi. Ego tibi unum ſumptum afferam:q balneũ calefacias oportebit cætera more noſtro: ſuperiora illa luſimus.De uilla Seliciana & curaſti diligenter :& ſcripſiſti facetiſſime.Itaq; puto me ꝓtermiſſurum : ſalis enim ſatis eſt.Sanionum parum. Vale.

mata amara ferebantur facilitate.i.leuitate mea.nunc res eſt mutata.Ego habeo Hirciũ & dolobellã diſcipulos dicẽdi:& ſup. magiſtros cœnãdi:qa ſumptus faciũt aut coqudi pitiores ſunt.Puto eẽm audiſſe te:ſi forte oĩa ſ.q̃ Romæ fiant pferunẽ ad uos:illos declamitare.i.freqnter ſe exercere in dicẽdo per cãs fictas apud me.& me cœnitare.i.frequẽter cœnare apud eos.Aũt.i. ſed : nihil eſt q̃ tu eiures.i.iurando eripias & ex torqueas mihi bonã copiã.ſ.obſoniorũ:Huber.intelligit eiures.i.expreſſe iures per bonã copiã deã:Ego.n.faciebã te attẽtiorẽ q̃ſtiũculis.i. paruis qõnibus tũc cũ habebas rẽ.i.diuitias:hoc eſt te exercebã:ut hoĩem q mihi curæ eẽt:nũc cũ perdas bona.ſ.tua tam æquo.i.in utrãq; ſortẽ parato aĩo:non ſis eo cõſilio.i.ne hoc tibi pſuadeas ut cũ recipias me hoſpitio putes te accipe aliquã exiſtimationẽ aut potius æſtimationẽ.ſ.obſoniorũ tuorũ.Etiã.i.ꝓter hoc q̃ bona tua mihi facis:hæc plaga.i.pœna & multa:ẽ leuior ab amico q̃ a debitore:qa leuius eſt nihil ab amico q̃ a debitore recipe.Nec tñ q̃ro.i.exigo eas cœnas ut magne reliqæ fiãt. Id qd̃ erit ſit magnũ & lautũ:oĩa accipi debẽt ioco dicta:Memini te narrare mihi cœnã Phãniæ.ſ.lautam & ĩmenſam:ſup.cœna tua ſit tẽperatius.i.nõ ſit tã magna:cætera ſup.fiant eodẽ mõ.i.æquæ laute.Quod ſi perſeueras uocare me ad cœnã mẽis.ſ.tuæ:ego ferã.i.patiar quoq;.i.ẽt id:uolo enim uidere aĩm ſup.eius qui audeat apponere mihi iſta q̃ ſcribis:aut ẽt polypũ.ſ.piſcem multorũ pedũ:ſilem iouis mimiani.i. rubicũdi q̃ſi minio tincti:aut Mimiani.i.a Mimio introducti fabulam:crede mihi nõ audiebis ſup.talẽ apponere . Fama de mea lautitia ueniet ad te ãte aduẽtũ meũ.tu extimeſces eam.Neq; eſt q̃ ponas aliqd ſpei in ꝓmulſide.i.dulcia rio illo:aut liq̃mine ex mulſo hoc eſt q̃ putes me ꝓmulſide cõtentũ fore:quã.ſ. ꝓmulſidẽ ego ſuſtuli.i.depoſui de cœna mea totam.Ego eẽm ſolebã delectari antea oleis & lucanicis.ſ.hillis:tuis ſalſis ex carne ſuilla rubẽte.Sed qd i.ad qd loqmur hæc:liceat mõ uenire iſto.i.ad iſtum locum ubi tu es, Tu uero redi ad Tyrotarchum idest caſeum ſalſum antiquum/uolo enim abſtergere metum animi tui . Ego afferam tibi unum ſumptum: quia oportebit q̃ calefacias balneum:: cætera ſup.facias & pares : more noſtro:non luſimus.i. per iocum diximus illa ſuperiora. Tu & curaſti diligenter & ſcripſiſti facetiſſime de uilla Seliciana . Itaq; ego puto me prætermiſſurum idest dimiſſurum eam:Salis enim ſatis idest facetiarum eſt:parum ſup.eſt Sanionum idest fatuorum obſcœnorum quos græci bomolochos uocant.

M.Cicero Papirio Pæto.S.D.

NOn tu homo ridiculus es? qui cũ Balb⁹ noſter apud te fuerit:ex me quæras: qd de iſtis municipiis:& agris futurũ putẽ:Quaſi aut ego q̃cq̃ ſciã:qd̃ iſte neſciat:aut ſi qd aliqñ ſcio:nõ ex iſto ſoleã ſcire.Immo uero ſi me amas:tu fac ut ſciam: qd de nobis futurũ ſit.Habuiſti eẽm in tua poteſtate : ex quo uel ex ſobrio: uel certe ex ebrio ſcire poſſes . Sed ego iſtami Pæte nõ q̃ro primũ qa de lucro ꝓpe iam quadrienniũ uiuimus:ſi aut hoc lucrũ eſt:aut hæc uita : ſuperſtitẽ reipub.uiuere.Deinde q̃ ſcire mihi quoq; uideor qd futurũ ſit:fiet eẽm quodcũq; uolẽt:q ualebũt/ualebunt aũt ſemp arma.Satis igit̃ nobis eẽ debet : qdqd cõcedit̃ hoc ſi qs pati non potuit:mori debuit.Veientem qdem agrũ:& capenatẽ metiunt̃ :hic nõ lõge abeſt a Tuſculano.Nihil tñ timeo:fruor dum licet:opto ut ſemp liceat.Si id minus cõtigerit:tñ qñ ego uir fortis:idẽq; philoſophus uiuere pulcherrimum duxi : nõ poſſum eum non diligere:cuius bñficio id conſecutus ſum:q ſi cupiat eſſe remp.qualẽ fortaſſe & ille uult: &

On tu homo &c.Moris erat Romani ut ueteranis militibus aliquot agros ad uitæ ſuſtetationẽ darent:qd̃ & Cæſar ſe facturũ decreuerat:qd̃ cũ Pætus a Cicerone doceri uoluit.Scribit eum melius debere ſcire qui Balbũ conſulere potuerit:aperit tñ quid ſentiat:& quo aĩo qd̃ euenerit ferendũ ſit edocet.Ordo eſt.Non.i. nõne tu o Pæte es hõ ridiculus.i.riſum excitans &ridẽdus:qui cũ Balbus noſter fuerit apud te:q̃ras ex me quid putẽ facturũ de iſtis municipiis:i.oppidis municipalibus & agris.ſ. illis adiacentibus:quos rumor erat Cæſarẽ uelle Veteraĩs ſuis diſtribuere:quaſi aut ego ſciã quicq̃ qd̃ iſte.ſ.Balb⁹ neſciat:aut ſi ego ſcio quid.i.aliqd aliqñ/ego nõ ſoleã ſcire ſup.illud ex iſto.ſ.qui apud te fuit : hoc eſt ex Balbo.Immo uero.i.econtrario: ſi tu amas me: fac tu ut ſciam qd ſit futurum de nobis.i.de agris noſtris.Tu enim habuiſti in tua poteſtate.ſ.Balbũ ex quo tu poſſes ſcir̃ uel ex ſobrio uel certe ex ebrio:qa Ebrius:inſipiens: pueri dicent tibi uerũ.Sed o mi Pæte ego nõ quæro iſta.i.nõ ſum ſollicitus de iſtis rebus. Primũ quia uiuimus iam prope.i. quaſi quadrienniũ de lucro.i. ultra q̃ putauimus nos uiuere poſſe:ſi aut hoc eſt lucrũ: aut hæc eſt uita:uidelicet uiuere ſuſtitẽ reip.i.poſt interitũ reip.Deinde nõ quæro ſup.q̃.i.eo q̃

ego uideor mihi scire/quoq̃.i.ēt qd sit futu rum.Enim.i.qa id sup.fiet qdcunq̃ uolēt q ualebunt.i.plus poterunt:aūt.i.sed: arma.i. in armis p̄stantiores ut Cæsariani ualebunt semp.Igitur satis debet esse nobis qdqd cō cedit̄.Siquis nō potuit pati hoc.i. ut habeat satis ex eo qd̄ sibi concedit̄:ipse debuit mo ri.Quidē.i.certe sup.Cæsariani: metiuntur .i.metiendo inter se diuidunt agrū Veiētem &capenatē.i.iuxta Veios & Capenas iacen tem hic.s.ager non abest longe a tusculano s.agro:ubi Ciceronis erat possessio: tñ.i.ni/ hilominus ego nihil timeo.s.de ablatione a gri mei. Ego fruor idest ex eo fructū capio dum idest q̃ diu licet:opto ut liceat semper. Si id.i. semper licere frui meis: mi9.i. non cōtigerit.i.datum sit:tñ quādo.i.qm ego uir fortis.s. habitus/aut haberi cupidus:& idest philosophus:duxi.i.existimaui : uiuere esse

oēs optare debemus:qd faciat tñ non habet ita secum multis colligauit.Sed longius p̄gredior:scribo enim ad te.Hoc tñ scito nō mō nō me q̃ cōsiliis nō intersum sed ne ipsum quidē principem scire qd futurū sit.nos n.illi seruimus:ipse tēporibus : ita nec ille qd tēpora postulatura sint:nec nos qd ille cogitet scire possum9. Hæc tibi antea nō rescripsi:nō quo cessator eē solerem p̄sertim in literis:sed cū explorati nihil haberē: nec ti bi sollicitudinē ex dubitatione mea:nec spem ex affir matione afferre nolui.Illud tñ adscribam quod est ue rissimum:me his tēporibus adhuc de isto periculo ni/ hil audisse:tu tñ p̄ tua sapiētia debebis optare optima cogitare difficillima:ferre q̃cunq̃ erunt. Vale.

pulcherrimū:nō possum nō diligere eū.s.Cæsarē cuius beneficio ego cōsecut9 sum:id.s.ut uiuā.Qui si capiat rēp.eē:qlē &.i.ēt ille uult fortasse:& nos oēs debemus optare:tamē nō habet qd faciat: qa nō posset ēt si uellet rēp.restituere pristinæ libertati:ita.i.usq̃adeo colligauit.i.deuinxit se cum multis:qui.s.si resp.uigeret depo/ nendi essent.Sed ego p̄gredior longi9.s.q̃ næcesse ē.Scribo em̄ ad te:cui.s.pauca sufficerēt:cū sis uir prudēs& p̄spicaci ingenio. Tamē scito hoc:nō mō me q̃ nō itersum cōsiliis:nō scire qd futurū sit:sed ne qdē.i.nō ēt ip̄m p̄ncipē.s.Cæsarē scire qd sit futurū: Vbi est nō mō nō me:legi posset nō mō me:ut illa negatio ne utriq̃ picu/ læ seruiret:Nos seruimus illi.s.Cæsari:ipse sup.seruit.i.inseruit tēporib9.i.reb9 se p̄ tpe habētibus: Ita nec il le sup.scire pōt qd tpa sint postulatura:nec nos possumus scire qd ille cogitet.Ego non scripsi tibi hæc antea nō q̃:meli9.q̃ quo:solerē eē cessator.i.pigritās præsertim in literis.s.scribēdis:sed cū nihil haberē explorati.i. certi:nec uolui afferre tibi sollicitudinē ex dubitatiōe mea:nec spem ex affirmatiōe:s.de re dubia.Ego tñ ascri bam.i.scribēdo addā illud qd̄ ē uerissimū:me nihil audisse adhuc his tp̄ibus de piculo isto.s. qd̄ times de agris nobis eripiēdis:tu tamē debebis optare optia p̄ sapiētia tua.i.scd̄m qd̄ exigit sapiētia tua : & debebis cogitare difficillima.s.explicata posse euēire:& debebis ferre q̃cūq̃ erūt siue optia siue difficillia:siue mediocria. Vale.

Cum essem. Amissa rep. se dicit ad lite rarum studia cōuersum Balbo.Hircio. Dolobellæ ludum apuisse:eo q̃ illos in arte dicēdi exercuit:nō tamē post cōsulatū mer/ cedæ præcepit . Ordo ē.Cum essem ociosus in tusculano.s.agro cū domo:p̄pterea q̃ mi seram discipulos.s.meos obuiā.s.officii gra tia:ut opinor Cæsari:ut iidē.s. discipuli mei Balbus:Hircius:& dolobella: conciliarent.i. amicitia cōiugerent me q̃maxime familia/ ri suo.s.Cæsari:accœpi lras tuas plēissimas suauitatis.Ex qbus intellexi cōsiliū meū p̄/ bari.i.approbari:tibi.i.a te.q̃ ut.i.quēadmo dum diōnysius tyrānus cum esset expulsus Syracusis:urbe Siciliæ ubi tyrānidē exercue rat:dicit̄ aperuisse.i. oībus patefecisse:ludū s.literariū:hoc est scholas publicas:sic ego iudiciis.s.fori sublatis & regno forensi.i.actōe cārū in q̃ Cicero nū p̄ regnauerat:amisso:cœperim habere quasi locū.i.locū exercitatiōis in arte dicendi. Quid queris.i.qd uis ut̄ amplius dicam:consilium:sup. hoc delectat quoq̃ idest etiam me. Ego enim consequor idest obtineo multa. Primum munio me ad hæc tempora:uitam tuendo & amicos comparando quod est maxime opus nunc.

M.C.Papirio Pæto.S.D.

Cum essem ociosus in Tusculano : p̄pterea q̃ discipulos obuiā miseram: ut iidē me q̃maxi me cōciliarent:familiari suo: accœpi tuas li/ teras plenissimas suauitatis:ex quibus itellexi proba/ ri tibi meū cōsiliū:q̃ ut dionysius tyrānus cū Syracu/ sis expulsus eēt.Corīthi dicit̄ ludū apuisse : sic ego sub latis iudiciis:āisso regno foresi:ludū q̄si hēre cœpim. Quid q̃ris:me quoq̃ delectat cōsiliū. Multa em̄ cōse/ quor p̄mū id qd maxīe nūc op9 ē:mūio me ad hæc tpa

Id cuiusmodi &c.Ordo est. Nescio cuius/ modi.i.quale sit id.s.se munire ad tempora tm̄.i.dūtaxat uideo.i.cognosco me nulli9 cō silia anteponere.i.p̄ferre adhuc huic.s. con silio meo nisi forte melius fuit mori i lectu lo.i.nō uiolētia morte.fateor.s. meli9 fuisse

Id cuiusmodi sit nescio:tm̄ uideo:nullius adhuc cō/ silia me huic antepōere:nisi forte mori melius fuit in lectulo fateor:sed nō accidit:in acie nō fui:cæteri qdē Pōpeius.Lētulus tuus Scipio.Afrāius fœde perierūt

At Cato

At Cato p̄clare:iā istuc quidē cū uolumus: licebit:de/ mus mō operam:ne tam næcesse nobis sit:q̃ illi fuit id qd̄ agimus.Ergo hoc primū sequit̄ illud: ipse melior fio:primū ualetudine:quā intermissis exercitatiōibus amiserā:deinde ipsa illa:siqua fuit in me facultas ora tionis: nisi me ad has exercitationes retulissem : exa/ ruisset. Extremū illud ē:qd̄ tu nescio an primū putes plures iam pauones cōfeci:q̃ tu pullos colūbinos : tu istic te atteriano iure delectato: ego me hic hirciano. Veni igit̄:si uir es:& disce προλεγομενασ quas queris: &si sus Mineruā.:Sed qm̄:ut uideo: æstimationes tuas uēdere nō potes neq̃ ollā denariorū implere: Romā tibi remigrādū est.Satius est hic cruditate : q̃ istic:fa/ me.Video te bona perdidisse:spero idē istuc:familia/ reis tuos.Actū igit̄ de te est:nisi prouides. Potes mu lo isto:quē tibi reliquū dicis esse:qm̄ canteriū comedi sti Romā prouehi.Sella tibi erit in ludo tanq̃ hypodi dascalo proxima:eam puluinus sequetur. Vale.

si accidisset sed non accidit:&non fui in acie s.ut uiolenta morte perirem . Cæteri quidē sup.nobiles uiri.ut Pompeius:Lētulus tuus Scipio:Afrāius:perierūt fœde.i. ignominio se:aūt.i.sed:Cato sup.dices q̃ Cato periit p̄ clare:qa Vticæ ne in potestatē Cæsaris ueni ret sibi manū intulit.Alii aūt aut fugā me/ ditantes:aut nō fortiter bellātes perierunt. Augustinus tamē sanctus in libro de ciuita te dei:docet Catonē neq̃ fortiter neq̃ pru/ denter:neq̃ iuste egisse inferēdo sibi manū. Iam qdē istuc.i.sic præclare perire ut Cato uticæ.n.periit: licebit.i.concedet̄ sup. nobis cū uolemus:mō.i. solūmō dem9 operā.i.effi ciamus ne sit tam næcesse nobis.s. sic perire q̃ fuit:illi.s.Catoni:q perpetuū tenorē uitæ suæ cōseruare nōn potuisset nisi mortē sibi cōsciuisset.id qd̄.i.quā rē agimus.i.curam9. Ergo hoc.s.qd̄ dixi me munire ad hæc tpa est sup.primū:illud.s.manū inferre in sūma næcessitate sequit̄.i.est secūdarium . Ipse.i. ego fio melior/primū ualetudine:qa sanior fio:quā.s.ualetudinē amiserā exercitationi/ bus.s.in dicendi arte/amissis:deinde illa ip/ sa facultas.i.facilitas & potestas orationis si qua fuit in me:exaruisset.i.extīcta fuisset ni si retulissem me ad has exercitationes.s.dicendi:declamandi:scribēdi. Illud.s.qd̄ iam dicā/est extremū/qd̄ ne scio an tu putes primū.i.primo elegendū:ego iam cōfeci.i.absumpsi & deuoraui iā plureis pauones: q̃ tu sup. cōfecisti pullos collūbinos.Delectato tu istic.s.ubi es te:iure.i.succo seu brodio:hoc est aqua ī qua carnes sunt decoctæ:Atteriano.i.qd̄ atterius tibi apponit:ego sup.delectabo me hic sup.iure hirciano.i.qd Hircius fami/ liaris meus & Cæsaris amicus mihi apponet.Igit̄ ueni si es uir.i.uirilis animi:& disce plogomenas.i.prædica/ tiones & declamationes præuias quas q̃ris.Etsi.i.q̃q̃ ego hoc faciendo:facere qd̄ sus.i.imp̄itissimū aīal: sup.fa/ ceret docendo:mineruā.i.deā sciētiæ & artificii oīs īuētricē.:Sed quādo.i.qm̄:ut uideo.i.cognosco:tu nō potes uendere æstimationes tuas.i.p̄tia .rerū tuarū:neq̃ implere ollā.i.fideliā hoc est uas terreū in terrā defodiendū: denariorū.i.nūmis:remigrādū sup.est tibi.Romā.Sati9 est sup.perire hic.i.Romæ cruditate.i. cibo indigesto p̄pter crapulā:q̃ istic.s.ubi es fame.Ego uideo.i.intelligo:te p̄didisse bona:& spero istos familiares tuos idē.s. fecisse:Igitur factū est de te.i.tu peristi:nisi p̄uideas.Oīa iocose sunt dicta nō tamē sine notatiōe Pæti.Tu po teris prouehi Romā isto mulo quē dicis relictū fuisse tibi:quādo.i.qm̄ comedisti.i.prætia in: obsoniis absum/ p̄sisti:canteriū.i.æquū castratū & molliter ingredientē:ideo aūt castratū ne inter æquas petulantior sit.Sella.i. sedes erit tibi in ludo scilicet literario:hoc est in scholis meis:proxima scilicet mihi preceptori:tanq̃ hypodi/ dascalo.i.submonitore seu sub magistro. Puluinus.i.plurimis oppletum sedis fulcimētum sequetur eam sci licet sellam:hoc est habebis super sellam puluinum. Vale.

M.Cicero Papirio Pæto.S.D.

Tamen a malitia non discedis:tenuiculo appara tu significas Balbum fuisse cōtentum: hoc uide/ ris dicere:cum reges sint cōtinētes:multo magis con/ sulareis esse oportere.Nescis me ab illo oīa expiscatū recta em̄ a porta domū meā uenisse:neq̃ hoc admiror q̃ non ad tuā potius.Sed illud:q̃ nec ad suā. Ego aūt tribus primis uerbis:qd noster Pætus:at ille adiurans nusq̃ libentius.Hoc si uerbis assecutus es : aureis ad te ad feram nō minus eleganteis.Sin aūt obsonio: peto a te:ne plureis eē Balbos q̃ disertos putes. Me quoti/

Tamen a malitia &c.Scripserat Pætus Balbū a se tenui mensa accœptū & cō tentum fuisse.Sed qm̄ Cicero iturus erat ad Pætum ipsum dicit eū hoc fecisse astute : ut Cicero q minor Balbo erat cogatur minore sumptu cōtentus eē. Verū qa Balbo laudata est cœna:petit se nō minoris a Pæto fieri q̃ Balbum fecerit.Omnia aūt per iocum scrip ta putē.Ordo est.Tamen.i.tamet si te sæpe admonui ut simplicius &benignius mecum agas:tu nō discedis a malitia.i. mala :fraude & uersutia tua.Tu significas Balbum fuisse cōtentū apparatu tenuiculo.i.aliq̃tulum te/ nui & hoc dicēdo:uideris dicere hoc cum re ges.i.opulentissimi uiri & magnifici cœna/ rum datores aut regis:hoc est Cæsaris fami

die aliud ex alio impedit. Sed si expediero: ut in ista
loca uenire possim: non cõmittam ut te sero a me cer/
tiorem factum putes. Vale.

liares: sint cõtinẽtes.i.modici sumpt⁹: opor
tere cõsulares sup.uiros qualis erat Cicero
multo magis sup.cõtinentes esse. Tu nescis
me expiscatũ.i.quasi p inescationẽ q̃ pisces
capiuntur oĩa subtiliter extorsisse:ab illo.s.
Hircio:Em̃.i.qa nescis sup.eũ uenisse domũ meã:recta.i.in nullã partẽ exorbitando:a porta.s.urbis. Neq; ad/
mitor hoc q; non potius sup.uenerit ad tuam.s.domũ. Sed illud sup.admiror q; nec sup.uenerit prius ad suã:
sup.domũ q̃ ad meã. Ego aũt sup.allocutus sum aut pcunctatus tribus primis uerbis. Quid noster Pætus sup.
egit te recipiendo:at ille.s.Balbus:adiurans sup.dixit nusq̃ libentius.s.se cœnaturum:aut cœnatũ fuisse. Si tu
assecutus es hoc.i.tale testimoniũ balbi aut talẽ prædicationẽ Balbi:uerbis.i.sermõibus:ego adferam ad te nõ
minus elegantes aures.s.q̃ Balbus Sinaũt.i. sed si sup.assecutus es:obsonio.i.genere cibi:ego peto.i.exigo a
te:ne putes Balbos:quasi dicat balbutientes alludit em̃ ad uocabulũ:cum Balbus minime balbutiret:q̃ diser/
tos.q.d.q̃ me diserte loquentẽ. Aliud.s.ĩpedimẽtũ sup.ortũ ex alio.i.unũ natum ex alio:impedit quotidie me
sed si expediero me.i.liberauero his impedimẽtis:ita sup.ut possim uenire in ista loca:scilicet ubi tu es.non cõ
mittam.i.non faciam aut non dabo occasionem ut putes.i.putare possis te factum certiorem a me.s.de aduen
tu meo:sero.i.nimis tarde:ne scilicet excusandus sit si nihil parauerit. Vale.

M.C.Papirio Pæto.S.D.

DVpliciter delectatus sum tuis literis & q; ip
se risi:& q; te intellexi iam posse ridere. Me
aũt a te:ut scurrã uelitẽ:malis oneratũ eẽ:
nõ moleste tuli. Illud doleo ĩ ista loca uẽire me ut cõ
stituerã nõ potuisse. Habuisses em̃ non hospitẽ: sed cõ
tubernalẽ. At quẽ uirũ? nõ eũ:quẽ tu es solitus pmul/
side cõficere. Integrã famẽ ad ouũ adfero: ita usq; ad
assum uitellinũ opera pducit. Illa mea q̃ solebas ãtea
laudare.o hoĩem facilẽ:o hospitẽ nõ grauem hũc ab/
ierunt. Nam oẽm nostrã de rep.curam:cogitationem
de dicenda in senatu snĩa:cõmentationẽ causarũ ab/
iecimus. In Epicuri nos aduersarii nostri castra cõieci
mus. Nec tñ ad hanc insolẽtiã sed ad illã tuã lautitiã
uerere dico:cũ mecum sumptus habeas:& si nũq; plu
ra pdia habuisti. Proĩde te para: cũ hoĩe edaci tibi res
est: & q iã aliqd ĩtelligat οψιμαθεισ autẽ homines scis
q̃ insolẽtes sint:dediscẽdæ tibi sunt sportellæ & arto/
lagini tui. Nos iam exareis tãtũ habemus. ut Verium
tuũ & Camillũ:qua munditia homines? qua elegãtia
uocare sæpius audeamus. Sed uide audaciã. Etiã Hir/
cio cœnã dedi sine pauõe: tñ in ea cœna cocus meus:
pter ius feruens nihil potui imitari. Hæc igit est nunc
uita nostra. Mane salutam⁹ domi:& bonos uiros mul
tos:sed tristeis & hos lætos uictores:q me qdẽ pofficio
se:& permananter obseruãt.ubi salutatio defluxit: Li
teris me.inuoluo aut scribo aut lego.. Veniunt ẽt q me
audiunt quasi doctũ hoĩem:qa paulo sum: q̃ ipsi do/
ctior. inde corpori oẽ tempus datur: patriã eluxi iam
& grauius

DVpliciter &c.locutus fuerat Pætus li
berius in Ciceronẽ & eũ quodãmodo
momorderat:qd sibi minime molestũ fuisse
nũc scribens Cicero uicissim in eũ iocat. Or
do est. Ego sum detestatus literis tuis dupli/
citer:& q; ipse.i.egomet risi:& q; intellexi te
posse iam ridere. Aũt.i.sed ego tuli nõ mo/
leste:me oneratũ esse a te malis.i. maledicis
pbris & cõuiciis:ut scurram uelitẽ.i.uelita: i
solitum:hoc est leuiter referre & ita cõtem/
ptibilem Leuis em̃ armaturæ milites uelites
dicunt:per metaphoram ergo dicit se ueli/
tem æstimatũ ut qui nõ nisi leuia cõuicia re/
ferre ualeat. Ego doleo illud:me non potuis
se uenire in ista loca.s.ubi tu es:ut cõstitue/
ram s.uenire. Habuisses em̃ nõ hospitem.i.
amicũ hospitio susceptũ & cito recessurum:
sed cõtubernalẽ.i.cohabitatorẽ assiduũ eius
dem cõtubernii: At.i.sed quẽ.i. qualẽ uitum
sup.habuisses:nõ eum quẽ tu solitus es con
ficere.i.exsaturare pmulside.i.liquamĩe aut
alio cibo dulciario & uili:Manet aũt in me/
taphora a uelite incœpta:nam uelites uul
ueribus confici solent:ubi aũt fames sedata
est:uident mãducones cõfecti & quasi ene
cti. Ego adfero: hoc est attulissem famẽ inte
gram:ad ouũ.i.ad primũ ferculũ. Nã ab ouo
cœnas incipere solebãt:& finire pomis:ut at
testat Horatius primo sermonũ:& ita opera
s.edendi pducit usq; ad assum uitellinũ:cre
dam eẽ nouissimũ genus obsonii qd ex car/
ne uitellini q̃ facilis digestionis est appone/
bat. Huber.aũt de Vitello oui intelligit:sed
modica esset opera q̃ ab ouo ad Vitellum p
duceret. Illa mea.s.sobrietatis pconia: q̃ so/
lebas laudare.s.dicendo de me:o hoĩem faci
lem o hospitẽ nõ grauẽ.i.nõ molestũ: abie/
runt.i.recesserũt nunc.s.a me. Nam nos ab/
iecimus oẽm curam nostram de rep. & oẽm
cogitationẽ de snĩa dicenda in senatu:& om
nem cõmẽtationẽ inuẽtionẽ dicẽdarũ.s.cãrũ
Sentẽtiam dicit iudex:causam reus aut eius

& grauius & diutius: q̃ ulla mater unicum filium. Sed
cura: si me amas: ut ualeas: ne ego te iacente bona tua
comedam. Statui enim tibi ne ægroto quidẽ parcere.

sor. Nos coniecimus.i.intrusimus nos in ca
stra Epicuri aduersarii nostri hoc est milita
mus nũc sub Epicuro summũ bonũ in uo/
luptate ponẽte:cuius snĩæ maxime refragã/
tur nostri.hoc est Stoici in uirtute & hone/
state summũ bonũ locãtes. Nec tñ sup.cõiecimus nos ad hãc insolẽtiã.s.ad hũc ĩmodicũ sumptũ quẽ nuper cœ
pi facere: sed ad illã.i.nobilẽ lautitiã tuã:dico ueterẽ nõ recentẽ cũ habebas pdia in sumptus.i.q̃ satis eẽnt sum
ptibus faciẽdis:etsi.i.q̃q̃ nunq̃ habuisti plura pdia.s.q̃ nũc habes. Innuit ergo q; animus nõ copia rerũ diuitem
faciat:nã q̃ olim in sumptus sufficiebãt Pæto pdia.nunc nõ sufficiũt. Proinde.i.ideoq; parate:res.i.negocium
est tibi cũ hoĩe edaci.i.assidue & multũ edẽte:& q intelligat iã aliqd.s.de lautitiis cœnarũ licet tarde incœpit di
scere:aũt.i.sed tu scis q̃.i.q̃tũ ĩsolẽtes.i.importuni & pterui sint hoĩes epsimathes.i.q iam grãdes natu discũt:
Aliter legit ab Huber.a quo in multis discedo sciens & forte nõ inscienter: Sportellæ.i.minutæ portiones pe/
cuniariæ/q̃ salutatoribus dabant a diuitibus:sunt dediscẽdæ.i.abolẽdæ tibi:& Artolagani tui.i.cibi ex pane &
placentis sup.sunt dediscendi tibi. Nos habemus iam tantũ.s.uectigalis aut pẽsionis ex areis.i.tritura q̃ fit in
areis:ut audeamus sæpius uocare.s.ad cœnã. Veriũ tuũ & Camillũ:qua.i.o qua.i.quali mũditia hoĩes qua ele/
gantia.i.eleganti munditia. Sed uide.i.aĩaduerte/audaciã.s.meã. Ego dedi ẽt Hircio.q.d.delicatissimo homini
cœnã sine pauone. Tamẽ cocus meus nihil potuit imitari in ea cœna pter ius feruens. Igitur:qa ius epicuro ad
diximus hæc.i.huiusmodi est nũc uita nostra. Nos salutamus mane domi.s.nostræ:&.i.simul bonos uiros mul
tos:sed tristes:& sup.salutamus hos uictores lætos:q obseruãt quidẽ me.i.uenerantes cauent me offendere ac
lædere:perofficiose.i.ualde officiose & peramãter.i.ualde amãter. Vbi.i.postq̃ salutatio.i.officiosum salutãdi:
de quo Martialis. Prima salutãtes atq; altera suscipit hora Exercet raucos tertia causidicos:defluxit.i.transiit:
inuoluo.i.occupo me literis/aut scribo aut lego sup.aliqd. Veniũt ẽt q audiũt me.s.docẽtẽ:quasi hoĩem do/
ctum:qa paulo.i.modico doctior sum q̃ ipsi. Inde.i.deinde oẽ tẽpus datur.i.ĩpendit:corpori.s.curãdo & fouẽ/
do. Ego eluxi.i.usq; ad finem luxi:iam patriam.i.ĩteritum reip.&.i.simul grauius:& diutius:q̃ ulla mater sup.
luxit:filium.s.suum unicum. Sed cura idest diligentẽ operãda:si amas me ut ualeas.i. saluus sis:ne ego come
dam bona tua:te iacente idest decũbente propter ægritudinem. Enim.i.qa:statui.i.constitui ne quidem.i.non
etiam ægroto parcere tibi idest bonis tuis.

M.C.Papirio Pæto.S.C.

AIn tãdem: isanire tibi uideris: q; imitere uerbo
rum meorũ ut scribis: fulmina. Tum isanires
si cõseq nõ posses: cũ uero ẽt uincas: me prius
irrideas. q̃ te oporteret. Quare nihil tibi opus est illđ
a Trabea: sed potius αποφθεγμα meum. Verũtñ qd ti/
bi ego in epl'is uideor: nõne plæbeio sermone agere te
cum? Nec em̃ semp eo mõ. Quid.n. sile habet epistola
aut iudicio: aut concioni? Quin ipsa iudicia non sole/
mus oĩa tractare uno mõ: priuatas cãs: & eas tenueis
agimus subtilius: capitis aut famæ scilicet ornati⁹ Epi
stolas uero quotidianis uerbis texere solemus. Sed tñ
mi Pæte qd tibi uenit in mentẽ negare Papiriũ queq̃
unq̃: nisi plæbeiũ fuisse? Fuerũt em̃ patricii minorũ gẽ
tium: quorũ prĩceps Lucius Papirius Mugilanus qui
cõsul cũ Lucio Sempronio Atracino fuit: cũ antea cẽ
sor cũ eodẽ fuisset annis post Romã conditam trecen
tis.xii. sed tum Papisii dicebamini. Post hũc.xiii.fue/
runt sella curuli añ Luciũ Papiriũ Crassum: q primus
Papirius est uocari desitus. Is dictator cũ Lucio Papi
rio cursore magistro equitũ factus est annis post Ro/

AIn tandem. Scripserat Pætus se imitã
do uehemẽtiã dicẽdi Ciceronis uisum
sibi insanire ad qd respondet Cicero:simul
q; redarguit q; dixerat papyrios oẽs plebe/
ios fuisse. Ordo est. Ain.i.aisne tandẽ: tu ui
deris tibi insanire q; imitere:ut scribis: ful/
mina.i.uehementẽ impetũ uerborũ meorũ.
Tu insanires tũ.i.tunc:si non posses & sup.
uelles cõsequi.i.optinere uim meã dicẽdi.ue
ro p sed:cum.s. ita sit q;/uincas.i.supes me:
oportet:sup.ut irrideas prius me q̃ te. Qua
re cũ sis in dicendo acrior q̃ ego:nihil opus
est tibi illud a trabea.i.sumptũ ab oratõe ha
bita in trabea.i.in ueste regali & augurali:&
ita tranqllũ & sedatũ sed potius apophtheg
ma.i.acre dictum meũ & sententiosum. Ve
rũtñ quid uideor ego tibi agere in epistolis:
nõne uideor agere tecũ sermone plæbeio.i.
uulgari. Nec enim sup.decet loqui semp eo
dem mõ. Enĩ.i.quia.qd simile habet episto/
la:aut iudicio aut cõcione.q.d.nihil: & ita ni
hil:& ita licet sumus in iudicio aut concione
acuti & uehementes non continuo tales eri/
mus in epistolis. Quin.i. quin etiam nos nõ
solemus tractare ipsa iudicio uno modo om
nia quia nos agimus causas priuatas & eas
tenues.i.modici momenti subtilius.i.dedu/
ctius & magis tenuiter.s.i. scire licet cur id
faciamus:quia agimus causas capitis aut fa/
mæ.i.ubi aut uita aut fama in piculo ẽ:orna
tius.uero.i.sed:nos solemus texere: compo

nere epl'as uerbis q̃tidiãis. Sed tamẽo mi Pæte qd. i. ad qd aut legam⁹ q. i. quõ: uẽit tibi in mentẽ negare quẽq̃ Papyriũ fuisse unq̃ nisi plæbeiũ. i. humilẽ & ignobilẽ fuerũt em̃ sup. Papyrii: patricii. i. de genere patrum cõscriptorũ seu senatorũ gentium minorũ. i. posteriorũ nõ ab illis centũ quos Romulus patres legerat orti: quorũ Luci⁹ Papyrius Mugilanus sup. fuit princeps. i. principium capiens & primus: qui fuit consul cum Lucio. Sempronio Atracino: cũ fuisset antea cẽsor cũ eodẽ. s. Sempronio: annis trecẽtis duodecim sed uos qui estis de genere Papyriorũ dicebamini tum. i. tũc: papisii: Sic Valesii dicebant q̃ postea Valerii: & Fusii q̃ furit: Tredecim. s. magistratus de genere Papyriorũ fuerunt sella curuli. i. q̃ ædiles facti eo q̃ nobiles sella curuli gaudebãt post hũc. s. Sempronii: ante Lucium Papyriũ Crassum/qui primus est desitus. i. desiit uocari Papiri⁹: qa sumpsit cognomentũ Crassi. Is. L. Papirius factus est dictator cũ Lucio Papirio cursore magistro equitũ quadringentis seu trecẽtis quindecim post Romã cõditã: & factus est cõsul cũ Caio Duellio quadriẽnio. i. spatio quatuor annorũ post Cursor. s. alter de genere Papiriorũ: hõ ualde honoratus secutus ẽ. s. in magistratu: hunc. s. Luciũ Papiriũ. Deide sup. secutus est Lucio Masso ædilitius: i. ædilitiæ dignitatis: inde sup. secuti sunt multi masiones: quorũ quidẽ oium ego uolo sup. ut: tu habeas imagines. s. cæreas in stemmate tuo. quia oẽs sunt de progenie tua. Deinde insequũtur. s. in locũ Papiriorũ: Carbones & Turdi. i. sic cognominati: hi. s. Carbones & Turdi: fuerunt Plæbeii quos censeo sup. ut contemnas. i. uilipendas. Nam nemo Carbonum fuit ciuis e reip. qui publicum magistratũ gesserit: ꝓter hunc Cnæum Carbonẽ quem Damasippus occidit. Nos cognouimus Cnæum Carbonẽ & eius fratrem scurram. i. infami uita & sermone uictũ quæritantem. Quid sup. fuit improbius iis. q. d. nihil. Ego nihil dico de hoc. s. Carbone amico meo: filio Rubriæ. Tres fratres fuerunt illi. Publius, Caius. Marcus Carbões. Publius cõdemnatus Flacco accusatore. i. accusante: fugit. s. ab urbe. Marcus sup. fugit ex Sicilia. Caius Lucio Crasso accusante. i cum ab illo accusaret: dicitur sumpsisse cantaridas. i. uermiculos uenenatos infriciis interdũ nascentes: quorũ succo homines cito enecant. Is. s. Caius sup. erat tribunus plæbis seditiosus: & existimatus est attulisse uim. i. necem Publio Aphricano q̃ domi suæ inuentus est extinctus. Vero pro sed: nemo fuit meo iudicio. i. q̃tũ ego iudico: improbior hoc. s. Marco Carbone/qui interfectus est Lilybæi cũ fugam pararet/a Pompeio nostro. s. amico. Iam. i. deinde pr̃ eius accusatus a Marco Antonio putat' absolutus atramẽto sutorio. i. cum nota infamiæ/sicut improbi sutorio ꝗtramento. i. quo sutores pelles denigrant suggillari solẽt quare ego censeo sup. ut: reuertare ad patres. idest ad primos illos Papirios q̃ patricii ac uiri boni fuerunt hoc est te de illorum genere etiam moribus asseras: quia tu uides q̃. idest q̃tum importuni furint plæbeii. s. Papirii idest qui e plæbe in familiam Papiriorum asciti sunt.

Vale.

M.C.Papirio Pæto.S.D.

AMo uerecũdiã uel potius libertatẽ loquendi: atqui Zenoni hoc placuit (homini me hercule acuto: etsi Academiæ nostræ cũ eo magna rixa est sed ut dico: placet Stoicis) suo quãq̃ rem noĩe appellare: sic em̃ disserũt: nihil esse obscœnum: nihil turpe dictu: nã si quod sit in obscœnitate flagitium id aut in re esse aut in uerbo: nihil esse tertiũ. In re nõ est: Itaq̃ nõ modo in comœdiis res ipsa narrat': ut ille in triũmo

trinũmo uirgo mõ: forte nosti cãticũ: meministi Rosciũ ita me destituit nudũ: totus est sermo uerbis tectus re impudẽtior) sed ẽt in tragœdiis: qd est enim illud: q̃ mulier una? qd inq̃ est? usurpato duplex cubile: quid illud Pherei hic cubile inire est ausus: qd est ? uirginẽ me quõdã inuitã p uim uiolat: Iuppiter bone uiolat. Atq idẽ significat: sed alterũ nemo tulisset. Vides igit' cũ eadẽ res sit: qa uerba nõ sint: nihil uideri turpe: ergo in re nõ est: multo mius in uerbis. Si em̃ qd' uerbo significat': id turpe nõ ẽ: uerbũ qd' sercat turpe eẽ non põt. Anũ apellas alio noĩe: cur nõ suo poti⁹ ? Si turpe est: ne alieno qdẽ: si nõ ẽ: suo potius: Caudã antiq penẽ uocabãt: ex quo ẽ pp sil'itudinẽ pẽicillus. At hodie penis ẽ in obscœnis. At ueto piso ille frugi in ãnali b⁹ suis q̃rit' adulescẽtes peni deditos eẽ. Quod tu in epistola appellas suo noĩe: ille rectius penẽ: sed iã mltis factũ est tã obscœnũ: q̃ id uerbũ: quo tu usus es. Quid qd' uulgo dicit'. Qui nos te uoluimus cõuenire nũ obscœnũ est? Memini i senatu disertũ cõsularẽ ita eloq. Hãc culpã maiorẽ an illã dicã: potui obscœnius? non inqs. Non em̃ ita sensit. Nõ ergo in uerbo est: docui ãt in re nõ eẽ: nusq̃ ꝗ igit' est: Liberis date operã: ẽt patres rogãt filios: eius opæ nomẽ nõ audẽt dicere. Socratẽ fidibus docuit nobilissimus fidicẽ: is Cõnus uocitatus est: nũ id obscœnũ putas. Cũ loqmur terni nihil flagitii dicimus: at cũ bini: obscœnũ ẽ: græcis qdẽ inqes: nihil ẽ ergo i uerbo qñ & ego græce scio: & tñ tibi dico bini: idq̃ tu facis: q̃si ego græce nõ latie dixerim. Ruta & mẽta recte utrũq̃: uolo mẽtã pusillã ita appellare: ut rutulã: nõ licet: Cella tectoriola. dic ergo ẽt pauimẽta isto modo: nõ potes. Vides igitur nihil eẽ nisi ĩeptias: turpitudinem nec in uerbo esse: nec in re: ita nusq̃ eẽ. tis non nihil Stoicis dicit' se in Academico q̃ potius iturũ sniam q̃ uerecũdiores q̃ Cynici sunt. Ordo ẽ. Ego amo uerecũdiã loquendi/quã academici cõmẽdãt: uel poti⁹ libertatẽ q̃ Stoici. Alii legũt: uel poti⁹ libertatẽ. i. q̃ libertatẽ: qa Cicero alibi significat uerecũdiã sibi poti⁹ placere q̃ libtatẽ loquẽdi: Atq: obiectio ẽ: sed qũo hoc. s. rẽ q̃q̃ appellare suo. i. ꝓprio noĩe placuit Zenoni. s. pricipi stoicæ sectæ: hoĩ: me hercule: acuto. i. subtili: etsi i. q̃q̃ magna rixa. i. lis & cõtrouersia ẽ academiæ nr̃æ. i. quã freq̃nti⁹ imitamur cum eo. s. Zenone: sed ut dico placet stoicis: qa Zenoni placuit: ipsi em̃ stoici differũt. i. argumẽtãtur. Nihil eẽ obscœnũ: nihil eẽ turpe dictu i. dũ dr̃ aut ad dicẽdũ sic. Nã siqd'. i. aliqd' flagitiũ. i. peccatũ magnũ sit in obscœnitate: ipsi sup. disserũt: id eẽ aut in re aut in uerbo: nihil eẽ tertiũ. s. ꝓter rẽ aut uerbũ: qd' possit eẽ obscœnũ. Sup. obscœnitas nõ ẽ ĩ re. Itaq̃. i. & ita: res ipsa narrat' nõ mõ. i. nõ solũ in comœdiis: ut ille sup. iducit' dicere in trinũmo i. comœdia illa a q̃ plaut⁹ titulũ trinũmi mutuatus ẽ: Virgo. i. puella mõ. i. paulo ante: destituit. i. fugiens dereliqt me nudũ: Tu forte nosti canticũ. i. carmen poetæ in comœdia & meministi Rosciũ. i. cũ Roscius illud recitaret agẽdo pſonã iuuenis id dicẽtis Sermo totus est tectus uerbis: sed sup. ẽ ĩpudentior re qa significãdo se nudũ a uirgine nuda destitutũ inuit se prius rẽ cũ ea habuisse: sed etiã in tragœdiis sup. narrat' res ipsa: eo q̃ turpis nõ est. Quid em̃ est illud qd' dicit in tragœdia. Quæ mulier una. i. cũ sit una: qd inquã est. Vsurpato. i. in usum ꝓuertito duplex cubile. q. d. uidet' qdẽ res turpis: & tamẽ non est scdm stoicos: qa tam ĩ comœdiis q̃ in tragœdiis satis exprimit': nã dicẽdo: q̃ mulier cũ sit una: intelligit' aut a duobus sil' stuprum passa: aut duobus uiris succubuisse cum duplex usurpet cubile: q̃si de cubili mariti dormientis ad cubile mœchi se trãstulerit. Itaq̃ poterit unũ tẽ exẽplũ: & duo: si unum sensus est q̃ mulier cũ sit una duplex cubile usurpet. i. duos uiros appetat: si duo: sensus ẽ prioris: q̃ mulier una duobus simul operam turpẽ nauarit: posterioris: q̃ mulier una duplex cubile frequentarit. Quid illud scilicet in alia tragœdia: hic ausus est intrare cubile Pheræi. s. tyranni & Zelotypi: qui nunq̃ ad uxorem ingressus esse fertur nisi stipatus armatis: & excusa muliere & toto cubili/an telum aut ferum aliquod lateret: & tamen ab ea interfectus est. Alii legunt: ut inducatur Pheræus dicere in tragœdia. Hoc modo: quid illud Pheræi. i. quod dicit Pheræus in tragœdia: scilicet hic ausus est inire cubile. q. d. certum est q̃ significat cõiugem eius uiolatam. Quid est sup. illud in tragœdia. Violat per uim: me quõdam uirginem: Iuppiter bone uiolat. Atqui idest sed quomodo idem significat scilicet quod dicitur sic uerbis tectis: & apertis: sed nemo tulisset idest passus fuisset: alterum scilicet uerbum quod proprium est: forte: honor sit auribus: futuit: aut quid simile. Tu igitur uides cum res sit eadem: qa uerba non sint scilicet turpia: nihil uideri turpe: ergo sup. turpitudo aut obscœnitas non est in re: quia res satis indicatur: & multo minus est in uerbis. Si enim id qd' significatur uerbo. i. res significata: nõ est turpe: uerbum qd' significat sup. illud non potest esse turpe. Tu appellas anum. i. podicẽ aut culum: alio nomine. s. circũlocuto: ut posteriora aut clunes &c. cur nõ appellas sup. eum: potius suo. i. proprio nomine. Si tu pe est. s. qd'

dicitur:ne quidem.i.non ſaltem ſup.dici aut nominari debeat alieno,ſ.nomine:ſi nō eſt ſup.turpe dici aut uo/
cari debet potius ſuo.ſcilicet nomine.Antiqui.ſ.Romani:uocabant caudam penem: ex quo eſt penicillus quo
pictores utuntur propter ſimilitudinē.ſ.cū cauda.At penis eſt.i.cōnumeratur:hodie in obſcœnis.ſ. uocabulis
quia accipit̃ pro cauda ſalaci:hoc eſt pro mentula.at.i.ſed Piſo ille frugi.i.parcus & ad frugem intentus/que
ritur.i.conquerit̃ in annalibus ſuis:adoleſcentes eſſe deditos peni.i.libidini & uirgæ ſalaci . Id quod tu appel
las in epiſtola nomine ſuo.i.ꝓprio utpote mentulam:ille.ſ.Piſo ſup.appellat tectius.i.coopertius:penem:ſed
ſup.nomen penis:factum eſt iam multis tam obſcœnum:q̃ illud uerbū.ſ.mentula: quo tu uſus es . Quid ſup.
dices de illo quod dicit̃ uulgo:nos uoluimus conuenire te:nū.i.nunqd obſcœnū eſt.q.quia memini cōſularem
ſ.uirum diſertū eloqui in ſenatu ita ſcilicet conuenire te uoluimus: & tamen cōuenire uulgo accipitur ſicut a
nobis coire:unde ſunt qui putent hic legendum coire:pro conuenire.Dicam hanc culpam maiorem q̃ illā:po
tui.ſ.dicere obſcœnius:non inquis.Non ſenſit ita.Ergo ſup.obſcœnitas non eſt in uerbo: quia idem uerbum
ſignificat rem honeſtam & inhoneſtam.autem pro ſed:docui ſup.obſcœnitatem nō eſſe in re:igitur nuſq̃ eſt:
per locum ab inductione ſufficienti:quia non eſt dabile tertium.Etiam patres rogant filios dare.i.ut dent ope
ram liberis:& tamen dare operam liberis:eſt generare:& non audent dicere nomen eius operæ.ſ. quā rogant
ut filii dent:hoc eſt habendi rem cum muliere.Nobiliſſimus fidicen docuit Socratem fidibus.ſ. canere.Is.ſ.fi
dicen:uocitatus eſt cōnus:aut:ut alii ſcribunt/cūnus:qd̃ membri muliebris nomen eſt:ſed græci u non habēt
uerum eodem fere modo profertur licet per u ſcribatur membrum illud:nū.i.nunquid id ſup. eſt obſcœnum
q.d.nequaq̃:quia propriū eſt uiri nomen.Cum nos loquimur.i. loquendo proferimus terni.i.illud nomen:ni
hil dicimus flagitii.i.turpi flagitio digni:at cum ſup.loquimur bini.i dicendo illud uerbum bini:qd̃ græci ſcri
bitur βινει .i. futuit aut futue.i.agit aut age rem uenerīā:inquies obſcœnū eſt quidē græcis : licet non latinis.
Ergo nihil eſt.ſ.obſcœni in uerbo qn̄ et.i.etiā ego ſcio græce.ſ.loqui:& tamen dico tibi bini:& tu facis id:qua
ſi ego dixerim græce non latine.Ruta & menta utrunq; dicit̃ recte.i.honeſte:ego uolo.i.demus ut uelim men
tam puſillam.i.per diminutionem appellare ita ut rutulam.ſ.puſillam appello:nō licet:quia mentula obſcœ/
num eſt uocabulum.Volo ſup.appellare tectoriola.i.parua tectoria hoc eſt incruſtationes & cooperimēta:bel
la.i.bona & uenuſta:dic ergo etiam pauimenta iſto modo.i.per diminutionem uidelicet pauimētula: nō potes
quia ſic iterum profertur mentula:nomen obſcœnum.Tu igitur uides nihil eſſe ſcilicet in uitanda tali turpi
tudine:niſi ineptias:quia licet dicendo pauimentula ſinet in fine id quod turpe putatur:tamen non illud ſigni
ficatur/uides igitur turpitudinem nec in uerbo eſſe/nec in re:& ita nuſq̃ eſſe:quod pro Stoicis concludit.

Ergo nos qui dicimus ī uerbis obſcœnita/
tem eē ponimus obſcœna.i. res obſcœnas ī
uerbis honeſtis.i.dicimus ꝑ uerba hōeſta ſi
gnificari.Quid em̄.i.qūo nō ponamus: diui
ſio nō.i.nōne ē uerbū.i. uocabulū hōeſte.q.
d.ēt:at.i.attamē obſcœnū ineſt.ſ.i eo:aut qa
capit̃ ꝑ circūlocutionē ꝓ rima & fiſſura mu/
liebri:ut ſētit Huber.aut qa.ſ.dure ut a græ
cis ꝓfert̃ ꝓlata:diuiſio ſonat ut diuitio.i.in
diuerſis uitio & corrūpo:qd̃ nimirū obſcœ/
num ē;cui.ſ.uocabulo:reſpondet.i. ſynony
mū ē ītercapedo.i.diſtātia ſpatiū aut loci aut
tpis intermedii:nunqd:hæc quoq;.ſ. interca
pedo obſcœna ſup.eſt ſicut diuiſio.q.d.mi/
nime:& tamen idē ſunt. Autē.i.ſed:ſi nos di
cimus ridicule.i.ad excitandū riſum:ille ſtrā
gulauit patrē:nō ꝓfamur.i.fando nō ꝓmitti
mus honorē.i. honor ſit auribus ueſtris aut
tuis/aut ſaluo honore ita loquar : cū tamen
turpiſſimū ſit;qa īmāiſſimū peccatū:ſtrāgu/
lare patrē ſuū.Sin;i.ſed ſi ſup.nos.dicim⁹ ali
qd.ſ.libidioſum de Aurelia aut Lollia.i.me
retriculis illis famoſis ſed minus flagitii ad
mittētib⁹:hono: ē ꝓfandus:i.ne aures audie
tium lædamus premittendus. Et qdem uer/
ba non obſcœna:ſunt ideſt habentur iam ꝓ
obſcœnis:inquit ſcilicet comicus quidā aut
tragicus:batuit ideſt percuſſit:ut opinor: Sa
lacis uerbere caudæ:quia additur impudenter:& ſuppreſſit.i.ſubagitauit nuclio impudētius.Atqui.i. ſed qūo
pro obſcœnis habētur: neutrum.i. nec batuere qd̃ eſt percutere:nec ſupprimere eſt obſcœnū.ſ.ex propria ſi
gnificatione.

Ergo in uerbis honeſtis obſcœna ponimus :Quid em̄
nō honeſtū uerbū eſt diuiſio? At ineſt obſcœnū:cui re
ſpondet ītercapedo:nū hæc ergo obſcœna ſunt? Nos
aūt ridicule ſi dicimus ille patrē ſtrangulauit:honorē
nō ꝓfamur.Sin de Aurelia aliqd:aut Lolia honos ꝓ/
fandus ē.Et qdē iā nō ēt obſcœna uerba ꝓ obſcœnis
ſunt:batuit inqt īpudēter:deꝓſſit multo īpudētius.At
q neutrū eſt obſcœnū . Stultorū plēa ſunt oīa.Teſtes
uerbū honeſtiſſimū in iudicio:alio loco non nimis:at
honeſti colei:lanuini cliternini nō honeſti.Quid īpa
res mō honeſta:mō turpis . Suppendit flagitiū eſt.iā
erat nudus ī balneo:nō reꝑhēdes.Habes ſcholā Stoi/
cam οσοφοσ ευθηρηιωνεση qd̃ multa ex uno uerbo tuo
te aduerſus me oīa audere gratū eſt.Ego ſeruo & ſerua
bo(ſic em̄ aſſueui)Platonis uerecūdiā . Itaq; tectis uer
bis ea ad te ſcripſi quæ apertiſſimis agūt Stoici. Sed il
li ēt crepitus aiūt æque liberos: ac ructus eē oportere:
honor eſt igit̃ Kalē.Martiis.tu me diliges & ualebis.

gnificatiōe.Sed oīa ſunt plena ſtultorū.i.turpitudinē cēſentiū ubi nulla eſt.Teſtes eſt uerbū.i.uocabulū hone
ſtiſſimū in iudicio:ubi citant̃ & audiunt̃ teſtes.alio loco.i.extra illā ſignificationē:eſt ſup.uerbū non nimis.ſ.
honeſtū:qa teſtes & teſticuli ſunt uirilitatis indicia & quaſi teſtes:uidelicet colei.At.i.ſed:colei ſup.ſunt hone
ſti.i.honeſte noīant̃ aut qa κολεοσ coleos græce uaginā ſignificat:aut qa in cōſuetudine loquētiū nō inhone/
ſte noīabant̃ ēt ꝓ teſtibus ſeu teſticulis.Laniuini.i.colei lanugine.i.pube tectis:& cliternini.i.colei ſic alio no/
mine dicti:ſup.ſunt nō honeſti.Quid ſup.dices:ipſa res eſt mō honeſta mō turpis.ſ.ſcd̃m æſtimationē hoīm.
Suppendit eſt flagitiū.i.q dicit hoc uocabulū ſuppendit aut:ut alii legūt:ſuppellit/quaſi flagitiū cōmittit tam
obſcœnū eſt dictu:ſonat em̄ idē qd̃ ſubagitat & quaſi pellē ſubigit/aut q deſup pependit . Iam erat nudus in
balneo.i.ſiqs hoc dixerit:tu nō reprehēdes:qa nō uidet̃ obſcœnū:cū tn̄ nudū eſſe hoī pudori ſit:taceo ſiqd tur
pius celat:nā ꝓ eodē ſuppellere aut ſuppēdere & eē nudū ī balneo accipit:cū dicat eādē rē mō hōeſtā mō turpē.
Tu habes ſcholā Stoicā.o:articulus & ſicut gallice le:& theutonice de:ſophos.i.ſapiens euthirimon.i.rectilo
quus es.i.eris.hoc eſt ex Stoicorum ſchola poteris rectiloquus euadere.Quā.i.o q̄tū multa ſup.attulimus uer
ba:ex uno uerbo tuo.ſ.quo uſus eſt obſcœne putans ꝙ in uerbis non ſit obſcœnitas.gratum eſt.i.accœptū mi
hi:te audere omnia aduerſus me.i.auſum eſſe obſcœnis uerbis uti.Ego ſeruo & ſeruabo uerecundiam Plato/
nis.ſ.in loquendo.ego enim aſſueui ſic.ſ.facere.Itaq; ego ſcripſi ad te uerbis tectis ideſt coopertis ea ſup.que
Stoici agunt apertiſſimis ſup.uerbis.Sed illi ſcilicet Stoici aiunt crepitus ſcilicet natium aut culi:hoc eſt pedē
di ſonitus oportere eſſe æque liberos ac ructus ſcilicet oris.Igitur honor eſt Kalendis Martiis:quibus rei uxo
riæ operam dabāt:unde Flaccus Martiis celebs quid agā Calendis.q.d.loqui obſcœni & de re uenerea ē apud
Stoicos honeſtum;cum nullum cenſeant uerbum turpe:cui res ſit licita . Tu diliges me & ualebis.Non ergo
ſemper ponitur in fine Vale.nec ſolæ ſunt uoces uale & ualete.

M.C.Papirio Pæto.S.D.

HEri ueni ī Cumanū:cras ad te fortaſſe . Sed
cū certū ſciā:faciā te paulo an̄ certiorē.Et ſi
Marcus Ceparius:cū mihi in ſylua gallina
ria obuiā uēiſſet: q̄ſiſſemq; qd ageres : dixit te in lecto
eſſe:ꝙ ex pedibus laborares tuli ſcilicet moleſte ut de
bui:ſed tn̄ cōſtitui ad te uenire:ut & uiderē te:& uiſerē
& cœnarē ēt.Non em̄ arbitror coquū ēt te Arthricum
habere.Expecta igitur hoſpitem minime edacem: tū
inimicum cœnis ſumptuoſis. Vale.

HEri.&c.Laborabat Pæt⁹ ut Cicero au
diuerat pedibus:ipſe tn̄ more ſuo io/
cans dicit ſe nihilominus ad eū iturū:
qa credit coquū eius nō laborare eodē mor/
bo nec lecto teneri quomin⁹ ualeat cœnam
parare.Ordo ē. Ego ueni heri ī Cumanū.i.
in poſſeſſionē meā apud Cumas . Cras ſup.
ueniā fortaſſe ad te.Sed cū ſciā certū.i.ut rē
certā:ego faciā te certiorē.i. ſignificabo tibi
pauloante.ſ.q̄ uēturus ſim. Etſi Marcus Ce
parius cū ueniſſet mihi obuiā:in ſylua galli
naria:& q̄ſiſſem ꝓ q̄ſiuiſſem ſup.ab eo:quid
ageres:dixit te eē in lecto:ꝙ laborares ex pe
dibus.i.dolore pedū.Scilicet.i.ſcire licet qd
fecerim eo audito:quia tuli.i. portaui ut di/
cūt:ſeu paſſus ſum:moleſte:ut debui.ſ. por
tare morbū amici:ſed tamen.i.nihilominus conſtitui uenire ad te:ut &.i.ſimul:uiderē te:tanq̄ amicū: cui⁹ ui
dendi eſſem cupidus:& uiſerem.ſ.tanq̄ ægrotū:& cœnarem etiam tanq̄ apud bonū conuiuiorū inſtructorem.
Non enim arbitor te habere etiam coquū arthricum.i.articulari morbo laborantem:Nam αρθρον arthron di
citur articulus.Igitur expecta hominem minime.i.nequaq̄ edacem.i.multum comedentem tum.i.inſuper ini
micum cœnis ſumptuoſis.i.magnorū ſumptuū:in quibus.ſ.multæ maneant reliquiæ: nam ut alibi iocoſe di/
xit tales cœnas odit:innuens ſe potius gaudere cibo delicato & modico:q̄ multo & uulgari . Nam licet pluris
bos q̄ turdus conſtet delicatus tamen malit ad turdum inuitari q̄ ad bouem. Vale.

M.C.Papirio Pæto.S.D.

RVffum iſtū amicū tuū:de quo iterū iam ad
me ſcribis adiuuarē q̄tū poſſem ēt ſi ab illo
læſus eēm:cū te tātope uiderē eius cā laborare.Cū ue
ro & tuis literis & illius ad me miſſis ītelligā & iudicē
magnæ curæ ei ſalutē meā fuiſſe nō poſſum ei nō ami/
cus eſſe:neq; ſolum tua cōmendatione:quæ apud me
ut debet:ualet plurimū ſed etiam uolūtate ac iudicio
meo:Volo enim te ſcire mi Pæte initiū mihi ſuſpicio/
nis:& cautionis & diligentiæ fuiſſe literas tuas quibus

RVffum iſtū &c.Scribit q̄ iuſtis de cau
ſis debeat habere Ruffum cōmenda/
tum:quem Pætus commendauerat . Dein/
de/quia ſcripſerat ſe prætermiſſe ire ad cœ
nas amicorum : cum ioco reuocat & inui/
tat eum ad priſtinam conſuetudinem:quam
approbat non tam cauſa cibi q̄ conuictus :
dicitq; ſe reipu.curam non abieciſſe . Ordo
eſt.Ego adiuuarē quātum poſſem Ruffum
iſtum amicum tuū : de quo ſcribis iam iterū
ad me:etiam ſi eſſem læſus ab illo:cū.i.qn̄ q
dem ego uiderem te laborare tātopere.i.tā
diligenter & operoſe:cauſa eius.i.ut eum cō
mendatū haberem: Vero pro ſed: cū ego in

cōgruētes fuerūt aliæ postea multorū.Nā &Aquini& Frabateriæ cōsilia sunt inita de me:q̄ te uideo ēt audisse:& quasi diuinarēt:q̄ꝓ his molestus eēm futurus : nihil aliud egerūt.nisi me ut opprimerēt.Quod ego nō suspicās incautior fuissem nisi a te admonitus essem. Quāobrē iste tuus amicus apud me cōmēdatiōe non eget.Vtinā ea fortuna reip.sit ut ille me q̄gratissimū possit cognoscere.Sed hæc hactēus . Te ad cœnas ire desisse moleste fero.Magna em̄ te delectatione &uoluptate priuasti.Deinde ēt uereor(licet em̄ uerū dicere)ne:nescio qd illud:qd' solebas:dediscas & obliuiscare cœnulas facere:nā si tum: cū habebas quos imitarere:nō multum ꝓficiebas:qd nunc te facturum putem?Spurina qdem:cū ei rē demonstrassem : & uitam tuā superiorē exposuissem : magnū periculū sūmæ rei demonstrabat:nisi ad superiorē cōsuetudinē tum : cū fauōius flaret:reuertisses hoc tpe fieri posse: si forre tu frigus ferre non posses.sed me hercule mi Pæte extra iocū moneo te:quod pertinere ad beate uiuēdū arbitror:ut cū uiris bonis:iucundis: amantibus tui uiuas. Nihil em̄ aptius uitæ:nihil ad beate uiuendū accōmodatius:nec id ad uoluptatē refero:sed ad comitatē uite atq; uictus remissionēq; aiorū:q maxie sermone efficitur familiari: qui est in cōuiuiis dulcissimus ut sapiētius nostri q̄ græci illi. συμποσια :aut συνδειπνα :idest compotationes:aut concœnationes:nos cōuiuia : ꝙ tum maxime simul uiuitur. Vides ut te philosophādo reuocare coner ad cœnas?Cura ut ualeas:id foris cœnitādo facillime cōsequere.Sed caue. si me amas existies me : ꝙ iocosius scribā: abiecisse curā reip.Sic tibi mi Pæte persuade:me dies & noctes nihil aliud agere nihil curare:nisi ut mei ciues salui liberiq; sint : nullū locū prætermitto monendi:agendi:prouidendi.Hoc deniq; animo sum:ut si in hac cura atq; administratione uita mihi ponenda sit:præclare actum mecum putem:etiam atq; etiam. Vale.

telligam.i.cum ita sit ꝙ intelligā & iudicem i.censeam:&.i.simul lr̄is tuis & illius.s.Ruffi:missis ad me:salutē meā scilicet cū essem in exsilio:fuisse ei magnæ curæ: nō possum nō esse.i.non possum quin sim amicus ei.neq; solum cōmendatione tua.i.propter commendationē tuam:quæ ualet plurimū apud me:ut debet.s.ualere: sed etiam uolūtate.i. propria inclinatione & sponte mea: ac iudicio meo.s.quo dignum amori iudico . Enim i.qa:o mi Pæte ego uolo te scire:literas tuas fuisse mihi initiū suspicionis/& cautionis.i. cautelæ & custodiæ:& diligentiæ:qbus.s.literis tuis multe aliæ.s.literæ multoꝝ:fuerunt postmodū congruētes.i.concordes & consonæ.Nā cōsilia sunt inita de me.s.opprimēdo aut capiēdo:&.i.simul:Aquini.i.in eo oppido italiæ per sanctū.Thomā nobilitato:& Frabateriæ etiam oppido italiæ: q̄ scilicet cōsilia ego uideo.i.intelligo ēt te audisse:&q̄si diuinarent q̄.i.q̄tum molestus eēm futurus his/nihil egerunt aliud/nisi ut opprimerēt me.Quod idest quā rem ego non suspicās/ fuissem incautior nisi essem admonitus a te. Quamobrem iste animus tuus.s.tam beneuolus & fauorabilis mihi non eget cōmēdatione apud me.Vtinā ea.i.talis sit fortūa reipu ut ille.s.Ruffus quem mihi cōmendasti/ possit cognoscere me q̄ gratissimū.i. ualde gratum.Sed hæc hactenus sup.de Ruffi cōmendatiōe dicta sint.Fero moleste te desiisse ire ad cœnas.Tu enim priuasti te magna delectatione & uoluptate.Deinde.i.insuper etiam uereor:licet em̄ dicere uerū:ne dediscas illud nescio qd qd' solebas hoc est laute instruere cœnam:& obliuiscare.i. obliuiscaris facere cœnulas .s. modicas . Vnde diminutiuo utitur quasi per contemptum. Nam si nō proficiebas multum:tum i tūc cū.i.qn̄ hēbas quos imitarere.i.posses imitari.s. frequētando eorū cœnas:sed modicas ꝓ opiparis reponendo:quid putem te facturum nūc s.cū nō amplius aliorum cœnas frequentes q.d.nihil aliud q̄ obliuisci conuiuandi rationem.Quidem.i.certe:Spurina.s.medicus& aruspex peritissimus cū demonstrassem ei& exposuissem.i.declarassem uitam tuam superiorem:demonstrabat magnum periculū summæ rei.i.uitæ tuæ impendere:nisi reuertisses ad superiorem.i.priorem consuetudinem.s.conuiuandi:tum.i.tunc:cum Fauoni⁹ i.uentus ille a fauendo aut fouendo dictus ab occidente tpe uerno flans/flaret:qd' ut dixi in ueris principio fieri solet:& sup.demonstrabat quod nunc facis.i.non ire ad cœnas aliorū:posse fieri hoc tpe:si tu non posses ferre frigus. Sed o mi pæte me hercule modus est iurādi sæpe a nobis seæpe a nobis expositus:ego moneo te extra iocum:ut uiuas cū uiris bonis:iucundis & sup.amantibus tui.Nihil em̄ sup.est aptius uitæ : nihil est accommodatius ad uiuēdum beate.s.in hac uita:nec ego refero.i.reduco id ad uoluptatem:sed ad comitatē.i.affabilitatem & mansuetudinem uitæ atq; uictus:& ad remissiouem.i.relaxationem animorum : quæ.s.remissio fit maxime idest præcipue sermone familiari:qui.s. sermo familiaris est dulcissimus in conuiuiis.ut nostri.idest

Romani

Romani aut latini sapientius sup.uocauerunt q̄ græci:nā illi sup.uocauerunt Symposia.i.compotationes:aut syndipna.i.cōcœnationes:nos sup.uocamus conuiuia:ꝙ uiuitur simul maxime tum.s.dum comeditur:aut cōpotatur.Tu uides.i.intelligis:ut.i.qualiter ego philosophando coner reuocare te ad cœnas.s.solito more frēquentandas.Cura ut ualeas:tu consequere.i.optinebis facillime id.s.ut ualeas/cœnitando.i.frequenter cœnādo foris:quod quidē uerū si sobrie:Sed si tu amas me:caue sup.ut aut ne existimes me abiecisse curam reipu. eo ꝙ scribam iocosius. O mi Pæte persuade tibi sic.i.fac ut sic credas:me nihil aliud agere dies & noctes: Admonui sæpe contra Vallæ opinionē:ubi tp̄s est continuatū:frequentiorē esse per actum temporis locutionem ēt apud Ciceronem:ut hoc loco:cui simile est illud sexti æneidos: Noctes atq; dies patet atri ianua ditis:nihil curare sup.aliud nisi ut ciues mei.i.quorum iam consul fui:sint salui & liberi. Ego nullum.i.non ullum : non prætermitto ullum locum monendi/agendi/prouidendi.s.ut salus & libertas ciuiū seruetur.Deniq;.i.ut uno uerbo concludam:ego sum hoc animo idest habeo hunc.i.huiusmodi animum:ut si uita sit ponenda mihi idest deponenda/in hac cura atq; administratione.s.reip.Et reuera non multo post pro repu. extinguebar : sed iam oppressa:primum a Cæsare:& deinde a triumuiris &potissimum ab Antonio:ego putem idest existimem &censeam etiam atq; etiam.i.frequenter & accumulate actū mecū præclare i.ꝑclare mihi ꝯtigisse:qa dulce & decorum est pro patria mori.Non opus est admonito quod sæpe tibi dixi. Romanos gaudere suo.i.ablatiuo quo græci carent casu:quo circa dixit hoc deniq; sum animo.i.huius sum animi:quod etiam dicere liceat : sed minus Romane:magis tamen fortassis grammatice.siquid Seruio credimus.Notum preterea puto tūnc quē uis apte dicere:ut ciues mei.&c.cum ipse est eorum princeps:aliter diceret conciues mei &c.

M.T.C.Imp.Papirio Pæto.S.

SVmmū me ducē literæ tuæ reddiderūt.Plane nesciebā te tam peritum esse rei militaris Pyrrhi te libros: & Cieæ uideo lectitasse.Ita ꝙ optemperare cogito ꝓceptis tuis.Hoc āplius nauicularū habere aliqd in ora maritima:cōtra equitē parthū negāt ullā armaturā meliorē inueniri posse . Sed qd ludimus?nescis quo cū imperatore tibi negociū sit κυρου παιδειαν quā cōtriuerā legēdo totā in hoc imperio explicaui. Sed iocabimur alias corā ut spero breui Nūc ades ad iperādū:uel ad parēdū potius . Sic enim antiq loq̄bant.Cū.M.Fabio:qd' scire te arbitror: mihi sūmus est usus:ualdeq; eū diligo:tū ꝓpꝓbitatē eius ac singularē modestiā tum ꝙ in his cōtrouersiis q̄s habeo cū tuis cōbibonibus Epicureis: optia opa eius uti soleo.Is cū ad me Laodiceā uēisset mecūq; eū ego eēlem:repente ꝑcussus est atrocissimis literis:in qb⁹ scriptū erat fundum herculanēsem a Qu.Fa.fratre ꝓscriptū eē:q fundus cū eo cōis esset.Id.M.Fabius ꝑgrauiter tulit:existiauitq; fratrē suū hoīem nō sapientē impulsu inimicorū suoꝝ:eo ꝓgressum esse . Nūc si me amas mi Pæte negociū totū suscipe & molestia Fa.libera.Authoritate tua nobis opus est:& consilio : & etiā gratia.Noli pati litigare fratres:& iudiciis turpib⁹ cōflictari.Mathonē & Pollionē inimicos habet Fab. qd multa?non me hercule tam perscribere possum: q̄ꝓ mihi gratū feceris:si ociosum.Fa.reddideris:id ille in te positum esse putat mihiq; persuadet. Vale.

SVmmum me ducem.Quia Pæt⁹ scripserat ad Ciceronē multa præcepta de re militari:quā nō exercuerat Cicero iocans scribit se multū adiutū illius præceptis quæ ex alicuius magni ducis ut Pyrrhi & Cyneæ libris eū excerpsisse autumat:innuens plane experimēto ea nō didicisse. Deinde cōmendat ei Marcum Fabiū quendā amicū suū qui habebat cōtrouersiā de agro: rogatq; ut eū adiutet.Est aūt non uulgaris cōmēdatio:sed digna q̄ ab legentib⁹ memoriæ mandet.Ordo.aūt est.Literæ tuæ in qbus plurima præcepta rei militaris scripsisti reddiderunt.i. effecerūt:Tracta metaphora a ludi magr̄o qui cū puerū erudiēdū accœpit:reddit eruditum hic aūt Cicero e literis.Pæti lectitandis dederat:unde reddiderūt ipsum sibi me summū/quia peritissimū ducē.s.exercitus. Ego plane.i.oīno nesciebā te esse tam peritū rei militaris.Ego uideo te lectitasse.i.frequenter legisse:libros Pyrrhi scilicet regis epirotarū/quē Annibal secundū in præstantia rei militaris cēsuit eo ꝙ castra metari primus docuisset:unde de ea re aut libros scripsisse aut scribere potuisse uero simile ē.Præterea optime disposuisse ꝓsidia indicat illi⁹. Gnathonis Terētiani in Eunucho: Sic olim Pyrrhus factitauit.i sic disposuit & instruxit aciē:ut tu o Thraso nūc fecisti:& Cyneæ qui Pyrrhū uidetur docuisse: & de re militari scripsisse:Fuit authore Cicerone in de senectute Thessalus:uir ut ait Solinus tanta memoriæ ui ꝑditus : ut Pyrrhi legatus Romam missus/postero q̄ ingressus erat die & senatoriū & equestrum ordinē totū propriis noībus salutauerit.Itaq;.i.& ita qa in præceptis tuis optimos preceptores securum arbitror:cogito obtemperare idest obedire preceptis tuis:& sup.cogitato:qd' ridicule dicit hoc amplius.s.q̄ ꝓcepisti:habere aliqd naui/

gularũ in ora maritima.i.iuxta:littora:qa.ſ.eius rei periti:negãt ullã armaturã poſſe inueniri:meliorẽ cõtra eq
tem parthũ:nõ eũ equis in nauiculis quib' aufugit pugnatur. Vnde nõ reſiſtẽdo ſed fugiẽdo parthũ uicerit.
Sed qd.i.ad qd ludimus.i.ioco tecũ agimus. Tu neſcis cũ quo.i.quali iperatore negociũ. ſit tibi.i. q̃lis ego ſim
imperator:ego explicaui.i.exercui in hoc iperio pædiã Cyri.i.librũ Xenophontis de eruditione Cyri regis p
ſarũ:q̃ adhuc extat:& his dieb' cũ ab aliis tũ a frãciſco Philelpho trãſlata ẽ. Eſt aũt παιδειαpædia cũ diphthon
go in media diſciplina & eruditio pſertim puerorũ:nã παιδιαpædia ſine diphthongo in media dicit' infantia
& παυσpæs pedes:puer. In eo aũt libro Xenophon nõ tam qualis Cyrus fuit:q̃ quale eẽ decuit deſcripſit:quã
ſ.pædian ego cõtriuerã.i.frequẽti attactu abſumpſerã totã;legẽdo.i.cũ eã legerẽ.Sed nos iocabimur als.i.alio
tpe:corã.i.in mutua pſentia q̃ſi facie ad faciẽ:ut ſpero breui.Nũc ades.i.adſis:aduenì ad imperãdũ.ſ.mecũ:uel
potius ad parendũ.i.obediẽdũ ſic eũ antiq loquebãtur:libere.ſ.loquẽtes: & ſe cũ aliis imperarent:aliis utpote
ſenatui & legibus parere dictitantes.Sũmus uſus.i.ſũma conſuetudo uitæ:eſt mihi cũ marco Fabio:qd'.i.quã
rem ego arbitror te ſcire:& diligo eũ ualde:tũ.i.ſil' pp pbitatẽ ac ſingularẽ modeſtiã eius:tũ q ſoleo uti optia
opera eius in his cõtrouerſiis.i.cõtẽtionibus quas habeo cũ Epicureis.i.hoibus gulæ & uoluptati deditis:com
bibonibus.i.cõpotoribus tuis:hoc eſt q potens eſt potator uini &æqualis hauſtus quos iple expectare nõ poſ
ſum:pro me ebibit:Omnia aũt ioco dicit.Is cum ueniſſet Laodiceã:i.ad eam urbem in pucia ciliciana:ad me:
& uellẽ eũ eſſe mecũ ipſe percuſus eſt.i.attonit' factus repente literis atrociſſimis:hoc eſt inimiciſſimis:qbus
ſcriptum erat:fundũ herculanenſem eſſe pſcriptũ.i.uenalẽ inſcriptum a Quinto Fabio fratre.ſ. ſuo qui fun
dus eſt cõis.ſ.Marco Fabio:cum eo.ſ.Quinto Fabio.Marcus Fabius tulit id pgraniter : & exiſtimauit fratrem
ſuũ hoiem non ſapientẽ pgreſſum eſſe eo.i.ad eã impudentiã & iniqtatem impulſu inimicorũ ſuorũ.Nunc o
mi Pæte ſi amas me:ſuſcipe.i.ad te capi:totũ negociũ.ſ.Marci:& libera fabium.ſ.Marcum moleſtia.ſ.litis aut
contra uẽditorẽ aut contra emptores accipienda.Opus eſt nobis authoritate tua &cõſilio & etiam gratia. No
li pati fratres litigare:& conflictari turpibus iudiciis.Fabius.ſ.Marcus:habet Mathonẽ & Pollionẽ.ſ. aduoca
tos inimicos.Quid multa ſup.ſcribã de eo ad te.Me hercule. Ego non poſſum pſcribere tam.i.tam diligenter
aut tam plene:q̃.i.q̃tũ gratum feceris.ſ.mihi:ſi reddideris.i.effeceris Fabiũ ocioſum.i.abſolutum omni nego
cio.ille.ſ.Fabius putat & perſuadet mihi id poſitum eſſe in te.i.in tua poteſtate. Vale.

M.Cicero Papirio Pæto.S.D.

ACcubueram&c. Iocatur rurſus Cicero cum pæto ſcribẽs ſe accœptũ fuiſſe ab Eutrapelo ĩ cœna admodum iocoſa: in qua interfuerunt familiares eius Atticus & Verrius:&Cætheris meretricula. In qua cœna dicit ſe præſtitiſſe meam fortitudinem ac cõtinentiam:addens non nulla faceta de Pæto Ordo eſt.Ego accubuerã i. in conuiuio fueram:nã ueteres accubabant comedentes:hora nona quæ conuiuiis addicta erat: uũ Martialis. Imperat extructos frãgere nõa toros: cum exaraui.ideſt ſcripſi ſtilo proſcindendo cæram:ut aratro ſulcamus terram in codicillis.ideſt tabellis ceratis exemplum literarũ ad te ſcilicet mittendarum. Dices ideſt queris ubi ſcilicet accubueram: ſup. Accubuerã apud. Volumnium Eutrapelum: & quidem Attic' ſup.accubabat ſupra me ideſt in parte ſuperiore: & Verrius infra.ſ.me.i.in parte inferiore:familiares tui.i.qui duo ſunt familiares tui.Miraris ſeruitutem noſtram:qa nũc quodãmodo ſeruiebant Romani:eſſe tã ideſt in tantum exhilaratam:ideſt lætificatã Ergo ſi non licet læte uiuere: conſulo te.id eſt peto cõſilium a te qui audis philoſophũ ſcilicet in ea re:hoc eſt Epicureum. quid faciam:ideſt quid conſulis ut faciam:angar.id eſt dolore conſtringar : excruciem ne me. Quid aſſequar ideſt quid lucrer? Deinde ad quem finem ſup. faciam id . Tu: iniquis id eſt reſpondere potes : uiuas in literis . An cenſes me agere quidquã aliud. Ego haud ideſt non poſſem uiuere niſi uiuerem in literis.i.in ſtudio literario . Sed ẽt non ſatietas ſed modus qdã.i.menſura certa:earũ.ſ.literarũ.a qbus.ſ.literis & libris eũ diſceſſi. etſi i.q̃q̃:minimũ.i.minima ps eſſet mihi in cœna.qd' ζητημα.i.quã qõnẽ:unã.i.ſolã:tu poſuiſti.i.,pposuiſti Dioni philoſopho:hoc eſt ſi minimũ eſſet in cœna:qd faciẽdũ ſit: tñ.i. licet minimũ ſit:nõ reperio qd faciã prius q̃ conferã me dormitũ.ſ.qd' melius.ſit q̃ cœnare ut cũq; ſi nõ lautiſſime. Audi reliqua. Citheris meretricula famoſiſſima accubuit infra Eutrapelũ.ſ.Volũniũ: qd' uocabulum ſignificat facetũ.igit' :inqs:Cicero ille.ſ.nobiliſſimus orator:quẽ expectabã.i. de quo quidam in eius laudẽ ut tũc notũ erat retulit:q eũ unũ expectabat.i.ex oibus unũ aſpiciebat & ob cuius os.i. oris facũdiã & uultus eloquẽtiã:graii.i.græci obuertebãt ora ſua:dolebãt.ſ.ſe ẽt eloquẽtia ab Romanis uinci:ſup. accubuit aut fuit in eo cõuiuio:in quo.ſ.meretricula aderat.Me hercule:inqt Cicero:ego nõ ſum ſuſpicat' illã affore:ſed tñ.i.nihilominus:ſup.nõ fuit tãto dedecori mihi:nã Ariſtippus qdẽ ille.ſ.notiſſimus : Socraticus.i. Socraticæ diſciplinæ nõ tñ uitæ ſectator:qa Socrates ſũmopere cõtinẽtiã laudabat:unde in eos q uerbo & non facto eũ imitabant' dicit Iuuenalis cum ſis Inter Socraticos notiſſima foſſa cynedos :non erubuit cũ eẽt obiectũ:eũ nr̃e Laida:merterice Corinthiã ſuperbiſſimã:qa inqt:habeo Laida nõ habeor a laide : qa nõ cœpit me: hoc ſup.dicit' meli' .i.elegãtius græce:tu iterpretabere.ſ.latine ſi uoles:me uero nihil horũ mouit.i.affecit unq̃:ne qdẽ.i.nõ ẽt iuuenẽ.i.cum eſſem inuenis.ne.i.nedũ nũc ſenẽ.Ego delector nõ meretrice:ſed cõuiuio. Ego loquor ibi aliqd:qd'.ſ.dictũ in ſolũ ut dicit' .i.qd' nullius teſtimonio poſſit redargui cum unius teſtimoniũ nullum ſit:ſolent aũt q liberius loquũtur in mappã ſe iuoluere ſicq; dicta ſua pfari:& trãſfero.ſ.in cœnam:& gemitus& riſus maximos.i.oia tam triſtia q̃ læta. An ſup.feciſti melius:q &c.Reliqua aperta ſunt.

melius:q ẽt philoſophũ irriſeris.Cũ ille: ſi qs qd quæreret dixiſſet:cœnam te q̃rere a me dixeris.Ille uero te putabat q̃ſiturũ uñ unũ cœlũ eſſet:an inũerabilia. qd ad te? at hercule cœna nũqd ad te? Tibi pſertĩ. ſic igit' uiuit' :quotidie aliqd legit' :aut ſcribit' . Deide ne amicis nihil tribuamus:epulamur una nõ mõ nõ cõtra legẽ ſi ulla nũc lex ẽ:ſed ẽt intra legẽ : & qdẽ aliq̃to:q̃re nihil eſt qd' aduẽtũ noſtrũ extimeſcas.Non multi cibi hoſpitem accipies:ſed multi ioci. Vale.

M.T.C.Epiſtolarũ familiariũ. Liber.X.

M.T.C.Cn.Planco Impera.Con.S.Dicit.

TAbfui pficiſcẽs & græciã & poſtea q̃ de meo curſu reip.ſum uoce reuocatus:nũq̃ p.M. Antonium qetus fui:cuius tanta eſt inſolentia:nã id quidẽ uulgare uitiũ eſt:ſed ĩmanitas nõ mõ:ut uocẽ: ſed ne uultũ qdẽ liberũ poſſit ferre cuiuſq̃.Itaq; mihi maxime curæ eſt nõ de mea qdẽ uita:cui ſatiſfeci uel ætatæ : uel factis:uel (ſi quid etiã hoc ad rem pertinet)gloria ſed me patria ſollicitat in primiſq; mi Plance expectatio conſulatus tui: quæ ita longa eſt:ut optandum ſit:ut poſſimus ad id tempus reip.ſpiritum ducere.Quæ poteſt enim ſpes eſſe in ea repu.in qua hominis imprudentiſſimi atq; intemperantiſſimi armis oppreſſa ſunt omnia? & in qua nec ſenatus:nec populus uim habet ullam? Nec leges ullæ ſunt:nec iudicia:nec omnino ſimulachrum aliquod: ac ueſtigiũ ciuitatis.Sed qñ acta omnia mitti ad te arbitrabar:nihil erat:quod ſingulis de rebus ſcriberem.

OT abfui.Si argumẽta huius libri & undecimi agnoſcere uis: Hubertinũ legito:q plura narrat.Igit' de inſolẽtia atq; crudelitate.M.Autonii quẽadmodũ tũc conſul oẽs leges iudicia & ſanctos mores ita peſſundabat:ut ne ueſtigiũ qdẽ ullũ ciuitatis relinquerẽt & ſic adducit in odiũ ueritus ne Plancus cũ.M.Antonio cõiũgeret' aduerſus rẽp. deinde de expectatione cõſulatus Planci:in annũ ſequẽtẽ & q̃topere eũ cõſulem uidere cuperet ut reip.ſubueſſet:quã. M. Antoni' occupare conabat'. Poſtremo furniũ familiarem ſuũ illi cõmẽdat.Cn.Plãcus ciuis romanus:q Ciceronẽ in Macedonia exſulantẽ hoſpitio ſuo ſuſcepit:Plãcus aũt ut inquit cõmentarius:a plãis pedib' cognomẽ ſumptũ nã planca eſt tabula.Ordo ẽ.Et abfui.i. utrũq; uerũ eſt:& q abfui.ſ.Roma pfiſcẽs ĩ græciã ut uero ſimile ẽ athenas:& q poſtea q̃ reuocatus ſum de meo curſu.i.incœpto itinere:uoce reip nõ q reſp.uocẽ habeat ſed q pſentiã ſuam reip.neceſſariam & ab ea expeti noſſet:nũq̃ fui quietus p Marcũ Antoniũ i.pp moleſtiã.M.Antonii:Cuius.ſ.M. Antonii tanta eſt:inſolẽtia.ſ.dicenda . nam id quidem.ſ.inſolentiæ uitium:eſt uitium uulgare:ſed tanta eſt immanitas ideſt ferocitas eſt ferata: ut non modo non poſſit fere ideſt pati uocem ideſt loquelam cuiuſq; ſup. liberã: ſed ne quidem ideſt non ſaltem uultum liberum ideſt libertatis animi indicem.q.d.lætum & ingenuum. Itaq; ideſt & ita maxime

curæ est mihi/non quidē de uita mea cui ſatiſſeci:hoc eſt quā conſummaui/uel ætate uel factis/uel gloria: ſi etiam hoc.ſ.gloriā aſſecutum eſſe pertinet qd.i.aliqd aut in reliquo/ad rem nō dicit qd ſibi curæ ſit:ſed intelligimus Antonii īmanitatē frangere aut remp.liberari ab ea:aut qd ſimile:quod ad alia tranſiens neglexit dicere.Sed patria ſollicitat me:& iprimis.i.præcipue o mi plance/expectatio eſt ita lōga ut ſit optandū.i.ut habeamus optare poſſimus ducere.i.protrahere ſpiritum.ſ.uitalem.i.producere uitam ſup.uſq; ad in tempus.ſ. quo conſul eris.qd paulo poſt euenit.Docet aūt cur eius conſulatū tantopere deſyderet dicens.Enim.i. quia: quæ ſpes.ſ.libertatis poteſt eſſe in ea rep.in qua oīa ſunt oppreſſa armis hominis imprudentiſſimi atq; intemperantiſſimi.ſ.Marci Antonii.q.d.nulla.Et in qua.ſ.rep.nec ſenatus nec populus habet ullam uim.i.poteſtatem:cum tamen per ſenatū ſenatuſconſulta/& per populū plæbiſcita ſoleant &debeāt fieri.Et in qua ſup.nec ullæ leges ſunt:ſup. q̄ ſeruentur:nec iudicia.ſ.iuſta & libēre ac legitime prolata:nec omnino ſimulachrum.i. imago/ac ueſtigiū aliqd ciuitatis.i.cōitatis ciuium ſub unis mœnibus ac legibus uiuentiū.Sed quādo.i.quoniā ego arbitrabar omnia acta.ſ.in rep.hoc eſt in publica inſtrumenta:& ſcripta actorum mitti ad te.ſ.per amicos & familiares tuos:nihil erat q; ſcriberem.i.ſcribere deberē de rebus ſingulis.i.ſeorſum de unaquaq; re. Tranſit autem ad alterām partem epiſtolæ quæ eſt amoris confirmatiua dicens.

Illud aūt.ſ.qd ſequit:erat amoris mei.ſ.in te:quē.ſ.amorem ſuſceptum.i.pie&beneuolæ receptū a pueritia.ſ.tua:nam plancus longe iunior erat:nō ſolum ſeruaui. ſed ēt auxi:illud inquā:uidelicet monere atq; hortari te:ut incūberes.i.innitaris in remp. omni cogitatiōe &cura:q̄.ſ.reſp.ſi producit.i.manet in uigore & libertate ſua ad tp̄s tuum.i. donec conſul eris gubernatio eſt facilis.ſ.de inceps futura:aūt.i. eſt magnæ tū.i. pariter diligētiæ tū.i.piter fortūæ.i. p̄ſperi euētus: qa nō oīa q̄ diligēter conamur aſſequmur refragāte fortūa:ut.ſ.reſp.pducat uſq; ad tp̄s tuū.Sed & habebimus te aliquādo ante.ſ.q̄ cōſul fias:ut ſpero:& p̄terq̄ q; debemus:conſulere.i.prodeſſe & p̄ſpicere reip. tamē aut cū.i.inſup:fauemus dignitati tuæ:ita ut conferamus oē conſiliū/ſtudiū/officiū noſtrum & ſup.oēm operā/laborem/diligētiā:ad amplitudinē tuā.ſ.fouendā.Ita.i.&ſic intelligo facillime me ſatiſfacturū &.i. ſimul reipu.q̄ eſt chariſſima mihi/& amicitiæ noſtræ quā puto colendam nobis ſanctiſſime.i.inuiolatiſſime. Ego nec miror & gaudeo.ſ. inſuper Furnium noſtrum.ſ.cōem amicum:fieri a te tanti/quantum humanitas &dignitas ipſius poſtulat.& uolo te exiſtimare.i.opinari hoc:quidquid iudicii.i.bonæ æſtimationis:& officii.i.beneficii conuleris in eum:me accipere id ita ut putem te contuliſſe in meipſum idest benefice impendiſſe mihiipſi.

Illud aūt erat amoris mei:quē a tua pueritia ſuſceptū nō ſeruaui ſolū:ſed ēt auxi:monere te:atq; hortari: ut in rempublicā oī cogitatione:curaq; incūberes q̄ ſi ad tuū tp̄s ,pducit:facilis gubernatio eſt:ut perducat autem magnæ cū diligentiæ eſt:tum etiam fortunæ.Sed & te aliquanto ante:ut ſpero: habebimus & preterq̄ q; reip.conſulere debemus:tamen tuæ dignitati ita fauemus:ut omne noſtrum conſilium: ſtudium: officiū operam/laborem/diligentiam ad amplitudinem tuā conferamus.Ita facillime & reipu. que mihi chariſſima eſt/& amicitiæ noſtræ:quam ſanctiſſime nobis colendā puto:me ītelligo ſatiſfacturū . Furniū noſtrum tanti a te fieri q̄tū ipſius humanitas/& dignitas poſtulat/nec miror:&gaudeo:teq; hoc exiſtimare uolo/qd qd in eū iudicii:officiiq; contuleris:id ita me accipere ut in meipſum te putem contuliſſe. Vale.

Eum ſtudiū &c.Scripſerat Plācus ad Ciceronē ſe ītellixiſſe honorem ſuū nō fuiſſe ab eo defenſū. Quocirca ſe purgat hac epla Cicero:& dicit nulla alia cā id p̄termiſſum a ſe niſi q; nō licuiſſet ſibi tuto in ſenatū īre/aut libere ſnīam dicere.propter Marcū Antoniū:pollicet aūt opam ſuā Ordo eſt.Studiū meū.i.diligens fauor &cōcertatio:nō deſuiſſet honori tuo.ſ. ptegēdo ſi potuiſſē uēire in ſenatū aut tuto.i. ſine periculo:aut hōeſte:tuto aūt nōpotuit tātiſperdū Antōio obſtitit hōeſte uero nō potuiſſet ſi aſtipulat' fuiſſet.Sed nec quiſq̄ ſentiēs libere ideſt ut liberum hominem decet de repu.poteſt uerſari.ſ.ſenatu: ſine periculo.ſ. uita:in ſumma īpunitate.i.ubi ſūma ē impunitas gladiorum .i. uiolentiæ armis illatæ: nec uidet eſſe nīæ dignitatis.i.pertinere ad nīam dignitatē:dicere ibi ſnīam de rep.ubi armati audiant & melius & ,ppius.i. de minore diſtātia me q̄ ſenatores. Quapropt tu

In his autem rebus:quæ nihilominus ut ego abſim:cōfici poſſunt:peto a te/ut me rationem habere uelis:& ſalutis & dignitatis meæ. Vale.

nullum.i.non ullum:nō deſyderabis:quia p̄ſens erit tibi:deſyderamus autē abſentia:aut nō exſtantia:ullum neq; officiū neq; ſtudium meū:in rebus priuatis.i.non pertinētibus ad rēpu.quæ in ſenatu agant':nec qdē.i.nō etiam deero unq̄ dignitati tuæ in publicis/ſiquid erit in quo næceſſe ſit me intereſſe:nec qdē.i. nō etiam cum periculo meo.Sunt qui legant nunq̄:qd ſi legendū eſt:ita diſtinguam.Ned in publicis quidē ſiquid ſit in quo næceſſe ſit me intereſſe:qa nunq̄ deero dignitati tuæ:nec quidē cum periculo meo.Aūt.i.ſed:ego peto a te ut uelis habere rōnem.i.beneuolum reſpectum & curā & ſalutis & dignitatis meæ:in his.i.huiuſmodi rebus: q̄ poſſunt confici.i.complecte fieri:nihilominus ut.ſ.demus q; ego abſim.i.licet abſim. Vale.

M.T.C.Cn.Planco Imp.Conſ.Deſ.S.D

Quum ipſum Furniū per ſe libentiſſime uidi: tū hoc libentius:q; illum audiens te uidebar audire.Nam & in re militari uirtutem & in administranda ,puincia iuſtitiā: & in oī genere prudētiā mihi tuā expoſuit:&p̄ter ea mihi nō ignotam:in conſuetudine & familiaritate ſuauitatem tuam adiunxit. Præterea ſummam erga ſe liberalitatem: quæ omnia mihi iucunda: hoc extremum etiam gratum fuit.

Quum ip̄m &c.Cū eſſet Plancus in Celtis cū tribus legionibus:neq; Cicero& ſatis fideret neq; tamē auderet id apte dicere:nitit' eum occulte retinere in amore. Primū itaq; dicit ſe libēter uidiſſe Furniū narrantem iucūda de Planco:qd ex arte facit:q̄ præcipimur ea quæ ab aliquo deſyderam' aut optinere uolumus:ſignificare penes illum eſſe:unde q; miſericordiā petunt a miſericordia laudare ſolēt:ſicut etiā in pſalmo: Miſerere mei deus ſcd'm magnā miſericordiam tuā.Quinetiā quem īmitē putamus ſi opus ſit ab eo miſericordiā implorare:miſericordē fingimus . Quia ergo Plācū in fide & ſtudio erga rēpu.maximope manere cupit:dicit ſe bene de eo ſperare:monetq;:qd ex amore ſe facere dicit:ut p̄iam tueatur.Ordo eſt.Cum.ſ. ita ſit q; uidi Furniū libentiſſime per ſe.i.ſua ipſius cauſa:tū.ſ.multomagis eſt:q; uidi eū libentius:hoc.i. ,ppter hoc q; ego audiens illū/uidebar.ſ.mihi audire te.Nā ipſe expoſuit.i.exp̄ſſe narrauit mihi/&.i.ſimul/uirtutē tuā īre militari:& iuſtitiā tūam in ,puincia adminiſtranda:& prudētiam tuā in oī genere.Pulchre aſſignat rebus q̄litates congruas.Nā in re militari maxime utilis eſt uirtus.i.fortitudo:quæ ,pprie uirtus:a uiribus dicit' :in ,puincia adminiſtranda:ut in alia omni adminiſtratione publica/maxime opus eſt iuſtitia:prudētia autē ad oēm rem gerendā utilis eſt:Nam fortitudo ſine prudentia:temeritas eſt:iuſtitia autē ſine prudentia eſſe nō poteſt: non ēm poteſt ius ſuum cuiq; reddere qui neſciat quid ſuū cuiuſq; ſit.Sicut & fortitudo quæ uirtus eſt ſine iuſtitia non eſt:īmo uirtutes illæ quatuor p̄ncipales fortitudo:prudentia:iuſtitia & tēperātia ſic ſe habēt ut alia ſine aliis nulli plene contingat:Et p̄terea.i.p̄ter dictas uirtutes tuas:ipſe adiunxit.ſ.narrando mihi: ſuauitatē tuam in conſuetudine & familiaritate:non ignotam:īmo notiſſimam mihi:Præterea.i.præter hec omnia adiunxit ſummam liberalitatem.ſ.tuam erga ſe:que omnia ſup,fuerunt iucunda mihi:quia attulerunt uoluptatem:hoc extremum.ſ.q; liberalis in amicum fuiſti fuit etiam gratū:quia attulit utilitatem.

M.Cicero.Cn.Planco Imp.Conſ.Deſi.S.D.

Deū ſtudiū honori tuo nō defuiſſet ,p næceſſitudine noſtra:ſi aut tuto in ſenatū:aut honeſte uenire potuiſſem.Sed nec ſine piculo q̄ſq; libere de rep.ſentiēs uerſari poteſt in ſumma impunitate gladiorū:nec noſtræ dignitatis uidet' eſſe tibi ſnīam de rep.dicere:ubi me & melius &,ppius audiant armati:q̄ ſenatores.Quapp ī p̄uatis rebus: nullū neq; offm̄/neq; ſtudiū meū deſyderabis:nec in publicis qdem:ſi qd erit: ī quo me intereſſe næceſſe ſit: unq̄ deero: nec cum periculo quidem meo dignitati tuæ.

Ego o Plance habui næceſſitudinem.i.næceſſariā coniunctionē amicitiæ conſtitutā.i. cōmuni conſenſu ſtatutā;cū domo .i. familia ueſtra.i.maiorū tuorū:aliquāto anteq̄ tu natus es:aūt.i.ſed habui ſup. cōſtitutū amorē erga te:ab pueritia tua ieūte.i. ab eo tēpore quo puer eſſe incipiebas trāſacta īfantia: & ſup.habui familiaritatē ætate.ſ. tua:iā cōfirmata.i.ſtabilita:conſtitutā;tū.i. ſimul ſtudio meo:tū.i.ſimul iudicio tuo.ſ.quo ſtudiū meū cōprobaſti. Ego faueo de his cauſis .i. ob has cauſas:mirabilr dignitati tuæ:quā.ſ. dignitatē:ego ſtatuo.i.cōſtituo & propono habere cōmunē mihi tecū. Tu cōſecutus es oīa ſumma:Ita uerius legit':cū ſint q legāt: oīa ſum conſecutus: ſed de ſe nō loquit' Cicero:uerū de Planco:q iā conſulatū adeptus erat.Notandū aūt oīa interdū cū ſuperlati/

Omne.

Ego Plance næceſſitudinē conſtitutā habui cū domo ueſtra:ante aliquāto:q̄ tu es natus . Amorē autē erga te ab ineunte pueritia tua:cōfirmata iā ætate familiaritatem:tū ſtudio meo:tū iudicio tuo conſtitutā . His de cauſis mirabiliter faueo dignitati tuæ:quā mihi tecum ſtatuo habere cōmunē. Oīa ſumma cōſecutus es uirtute duce:comite fortuna:eaq; es adept' aduleſcēs multis inuidētibus quos ingenio:induſtriaq; fregiſti. Nunc me amantiſſimū tui nemini concedentē: q tibi uetuſtate næceſſitudinis potior poſſit eē ſi audies: omnem tibi reliquæ uitæ dignitatē ex optimo reipu. ſtatu adqres.Scis profecto(nihil em̄ te fugere potuit) fuiſſe

quoddā tempus:cū hoīes existimarent:te nimis serui re tpibus:qđ ego quoq; existimarē.: si te ea quæ patie/bare:ꝓbare etiā arbitrarer.Sed cū intelligerē:qd sen/tires:te arbitrabar uidere qd posses. Nunc alia rō est oīum rerū:tuū iudicium est:idq; liberū : cōsul es desi/gnatus optima ætate:summa eloquētia : maxima or/bitate reipu.uiroꝶ talium.Incūbe per deos īmortale/is in eā curā:& cogitationē:quæ tibi summā dignitatē & glīam afferat. Vnus autē est hoc ꝑsertim tēpore per tot annos republica deiecta reipu.bene gerendæ cur/sus ad glīam.Hec amore mægis īpulsus scribēda ad te putaui:q̄ ꝙ arbitrarer te monitis:&ꝑceptis egere.Scie bā eñ ex iisdē te hec haurire fontibus ex qbus ipe hau seram.Quare modū faciā.Nunc tantū significādū pu taui:ut potius amorem tibi ostēderem meum:q̄ ostē/tarem prudētiam.Interea:quæ ad dignitatē tuam per tinere arbitrabor:studiose:diligēterq; curabo. Vale.

uo congruere:uirtute sup.ente tibi duce:& fortuna comite/& ita quasi inseruiēte: & tu adeptus es ea.s.summa:adulescens.i.adhuc in adulescētia:multis inuidētibus:quos fre/gisti ingenio & industria. Nūc si audies me amantissimū tui:& nemini cedentē qui pos set esse tibi potior uetustate næcessitudinis tu adqres tibi oēm dignitatem uitæ reliquæ ex optimo statu reip. Tu ꝑfecto scis:Nihil eñ potuit fugere.i.latere te: quoddā tēpus fuisse:cū hoīes existimarent.i. iudicarent te nimis seruire.i.obseq tpibus.i. dispositioni tēpoꝶ:hoc est hoībus tunc plurimū poten/tibus:qđ ego quoq; existimarē.i.iudicarē te fecisse:si ego arbitrarer te etiā ꝓbare.i. ap/probare & ex iudicio tuo facere/q̄ patieba/re.i.patiebaris.i.coactus faciebas. Sed cum ego ītelligerē quid sentires.s.faciendū:ego arbitrabar te uidere .i. cognoscere qd pos/ses.q.d.eum plura potuisse q̄ putaret:qa ali ter nō fecisset quæ fecit. Nunc alia est ratio oīum rerū:iudiciū est tuū:& id iudicium est liberū.i.tu potes libere ex snīa tua oīa iudi care & facere:tu es designatus.i.declaratus consul:ætate optima:quia adhuc fere adule scens:eloquētia summa:& maxima orbitate.i.spoliatiōe aut carentia reip.i.quā passa est aut accœpit respu.ta lium:uidelicet fortiū uiroꝶ.Incūbe.i.toto pectore & conatu intende:per deos īmortales.s.rogatus:in eam cu ram & cogitationē:quæ afferat tibi summā dignitatē & glīam. Autē.i.sed:unus cursus est ad gloriam ꝑsertim hoc tēpore rep.deiecta.i.pessundata.i.eo ꝙ fuit deiecta per tot annos.s.cursus reip.gerēdæ bene:hoc est ꝑ so/lam reip.rectā administrationē potest nūc qspiā celeriter ad glīam peruenire.Ego putaui hec scribēda sup.eē ad te:magis impulsus.i.eo ꝙ essem īpulsus amore.s.tui:q̄ ꝙ arbitrarer te egere ꝑceptis & monitis.s. cuiuspiā. Ego eñ sciebam te haurire hec ex iisdem fontibus:ex qbus ego hauserā:quia ex libris philosophorum & ex consyderatione reip.Romane:quare.i.quāobrem ego faciā modū.i.finem.Ego putaui nunc tm̄ .i. dūtaxat si/gnificandū s.quid sentirē:ut ostēderem tibi potius amorē meum:q̄ ostētarem.i.iactāter demōstrarem prudē/tiam.s.meā.Ego curabo interea studiose & diligēter ea quæ arbitrabor pertinere ad dignitatem tuam. Vale.

Cn.Plan.Impe.M.T.C.S.P.D.

GRatissimæ mihi tuæ literæ fuerūt: quas ex Furnii sermone te scripsisse aīaduerti Ego autē ꝑteriti tēporis excusationē af/fero ꝙ te profectū audierā:nec multo ante rediisse sci/ui q̄ ex epistola tua cognoui.Nullū enim in te officiū nec minimū quidē sine maxima culpa uideor posse ꝑ/terire:in quo tuendo habeo causas plurimas : uel pa/ternæ næcessitudinis uel meæ a pueritia obseruantiæ: tui erga me mutui amoris.Quare mi Cice.ꝙ mea tua/q; patitur ætas:persuade tibi te unū esse:in quo ego co lendo patriā mihi cōstituerim sanctitatē.Oīa igit' tua consilia mihi non magis prudentiæ plena:quæ sūmā est:uidētur q̄ fidelitatis quam ego ex mea conscientia [illegible]tior:Quare aut si aliter sentirem : certe admonitio tua me

GRatissimæ &c. Respōdet Plancus su periori epl'æ ostēdens gratā sibi esse admonitionē Ciceronis & se libēter paritu rum dicens. Literæ tuæ fuerant mihi gratis sime:q̄s.s.literas ego aīaduerti te scripsisse ex sermone.i.ut dicūt relatiōe Furnii. Ego autē affero excusationē.tpis ꝑteriti.i.ꝙ.præ termiserim hactenus respōdere:& ita mul/tum tpis sit ꝑteritū ꝙ audierā te ꝑfectum.i. discessisse: nec sciui multo ante q̄ cognoui ex epl'a tua.s.post reditum ad me scripta/te rediisse. Eñ.i.qa nullū.i.non ullū ego nō ui deor posse ꝑterire sine maxima culpa ullū officiū in te:nec quidē.i. non saltem aut nō etiā minimū:in quo.s.officio in te:tuēdo .i. conseruando:ego habeo causas plimas:uel s.cām næcessitudinis pt̄næ.i.quā cum patre meo cōtraxisti:uel obseruantiæ meæ .i. qua te obseruaui &ueneratus sum a pueritia/ul mutui amoris tui erga me:uidet' red[illegible] erga me/aut particula mutui : nā erga unū non est mutuus amor:sed utriusq; duoꝶ er ga alterū. Quare o mi Cicero qđ mea ætas

tua me reprimere:aut si dubitarem hortatio impelle/re posset ut id sequerer:quod tu optimum putares.

ætas patiatur/ꝑsuade tibi/te unū eē in quo colendo ego constituerim.i.uelim cōstituis se sanctitatē pt̄iam.i.pr̄i debitā. Igitur om/nia consilia tua uidētur mihi nō magis ple/na prudētiæ q̄ sūma est:q̄ si fidelitatis quā.s.fidelitatem seruatā patri in me:ego metior ex mea conscientia .i. tantam magnam iudico quātam uolo tibi seruare.Quare.i.quāobrē/si aut sentirē aliter.s. q̄ tu iudicas sen/tiendum presertim de repu.certe admonitio tua posset me reprimere:ne.s.quod sentirem executioni mādarē aut si dubitarem.i.anceps& dubius eēm utram partem debeam sequi:adhortatio tua posset impellere me ut sequerer id qđ tu putares optimū s.ex oībus.Honesta est locutio:& amoris plena:si forma dicendi cōspiciat'.

Nūc uero qd est:qđ me in aliam partē trahere possit? Quæcunq; in me bona sunt:aut fortunæ beneficio tri buta:aut meo labore parta : & si a te ꝑpter amorē ca/rius sunt æstimata:tamē uel inimicissimi iudicio tāta sunt ut ꝑter bonam famā nihil desyderare uideantur Quare hoc unū tibi persuade:q̄tum uiribus eniti:con silio prouidere:authoritate mōere potuero : hoc om̄e reipu.semper futurū.Non est ignotus mihi sensus tu/us:neq; si facultas optabilis mihi qdē tui p̄ntis esset: unq̄ a tuis cōsiliis discreparē.Nec nūc cōmittā:ut ul/lum meū factū reꝑhendere iure possis. Sū in expecta/tiōe oīum reꝶ:qd in Gallia citeriore:qd in urbe mēse Ianuario gerat':ut sciā.Interim maximā hic sollicitu/dinē:curāq; sustineo ne īter aliena uitia agētes nostra mala suā putēt occasionē.Quod si ꝑide ut ipe mereor mihi successerit:certe & tibi:cui maxīe cupio:& oībus uiris bonis satisfaciā.Fac ualeas meq; mutuo diligas.

Nunc uero.s.cū neq; aliter sentiā neq; du bitem:qd est qđ possit trahere me in aliam partē?q.d.nihil:quia Quæcunq; bona sunt in me:aut tributa.s.mihi beneficio fortunæ cui Romani semp plurimū tribuebāt ut do cet Plutarchus in libello de fortuna Roma norum & uirtute Alexandri:aut parta meo labore:debebat loco fortunæ pr̄em luminū ponere a quo oē datū optimū& omne donū perfectū:sed uanū erat illr̄ante lucē surge/re:&si.i.q̄q̄ sup.bona mea sunt æstimata .i. appretiata a te carius.i.pluris q̄ sint:ꝑpter amorē:s.tuū in me:tamen tāta sunt:iudicio uel.i.etiā inimicissimi:ut nihil uideant' desy derare.i.putare sibi deesse ꝑter bonā famā. Quare ꝑsuade tibi hoc unū:quātum potue ro alii legunt potero.i.datū fuerit eniti uiri bus:ꝓuidere consilio : monere aut mouere authoritate.s.mea:hoc omne futuꝶ sup.eē semp reip.i.ad utilitatē reip. Sēsus tuus nō est ignotus.i.ꝑspectus est mihi : neq; discre parē unq̄ a cōsiliis tuis si facultas optabilis mihi qdem licet forte nō oībus : tui ꝑsentis esset mihi.Nec cōmittā.i. & non patiar nūc s.cū abero:ut possis reꝑhendere iure ullum factū meum.Ego sum in expectatiōe oīum rerum:ut sciā quid geratur in Gallia citeriore.i.cis alpes Italiam uersus : ubi sunt Ligures & insubres & ubi tunc Brutus erat:quid geratur in urbe.s.Roma.Ianuario mense.s.ꝑxime futuro:in quo comitia haberi sole/bant.Ego sustineo interim hic.i.in Gallia ulteriore:maximā sollicitudinē& curam:ne agentes.s.Romæ inter aliena uitia.i.qui in hoc bello neutris fauent:putent mala nostra.s. quæ ob discordiam patimur coacti abesse urbe:esse occasionem suam.s.petendi consulatus nobis debiti.qđ si successerit mihi perinde.i.ita ut mereor: ego certe satisfaciam/& tibi cui maxime me cupio.s.satisfacere:& omnibus uiris bonis.s.aliis;nam Ciceronē quoq; uirum bonum putat.Fac ualeas & diligas me mutuo.s.ut te diligo.

M.T.C.Cn.Planco Imp. cō.des.S.P.D.

BInas a te accœpi literas eodē exēplo qđ ipm argumento mihi fuit diligentiæ tuæ.Intelle/xi eñ te laborare:ut ad me inde expectatissi/mæ literæ perferētur:Ex quibus cœpi fructū duplicē: mihi in cōparatione difficilē ad iudicandū:amorē ne erga me tuū an aīum in remp.pluris æstimandū puta rem.Est oīno patriæ charitas meo qdem iudicio maxi ma:sed amor uolūtatisq; coniunctio plus certe habet suauitatis.Itaq; cōmemoratio tua paternæ næcessitu dinis beneuolentiæq; eius.quā erga me a pueritia cō/

BInas &c.Respōdēs Cicero lr̄is a Plā co recœptis:dicit se ex illis plimū ga uisum ob illius beneuolentiā in se:deide ad rempu.defendendā & ad īmortalē gloriam cōparandā cohortat':& postremo:de odio ī M.Antoniū & de spe atq; expectatione Plā ci agit dicens.Ego accœpi a te binas literas i.duas epl'as eodem exēplo.i.ea forma & iis dem uerbis scriptas:qđ ipsum fuit mihi ar gumento.i.approbationi diligētiæ tuæ.In/tellexi eñ te laborare.i.affectanter curare: ut literæ expectatissimæ perferrētur ad me inde .i. de eo loco aut de ea re unde scriptæ sunt.Ex quibus.s.lr̄is cœpi duplicē fructū: difficilē mihi ad iudicandū in cōparatiōe.i. ad discernēdum uter fuerit maior:hoc ē ne

tulisses: cæterarūq; rerū: quæ ad eā sniam pertinebāt incredibilē mihi lætitiā attulerūt. Rursus declaratio animi tui: quē haberes de repu. quēq; habiturus esses: mihi erat iucūdissima: eoq; maior erat hec lætitia: quo ad illa superiora accedebat. Itaq; te nō hortor solum mi Plance: sed plane etiā oro: qđ feci his literis: qbus tu humanissime respōdisti: ut tota mēte. oīq; aī impetu in rēpu. incūbas. Nihil est qđ tibi maioris fructus: gloriæq; eē possit: nec qcq̄ ex oībus rebus humanis est ꝑclarius aut ꝑstantius ꝗ de rep. bene mereri. Adhuc eñ patitur tua sūma humanitas & sapiētia: me qđ sentiā: libere dicere. fortuna suffragante uideris res maximas cōsecutus: qđ ꝗꝗ sine uirtute nō potuisses: tñ ex maxima pte ea: quæ es adeptus fortunæ: tpibusq; tribuūtur: his tpibus difficillimis reip. qcqd subueneris: id erit totū & ꝓpriū tuū. Incredibile est oīum ciuiū latrōibus exceptis odiū in Antoniū. Magna spes ī te & ī tuo exercitu: magna expectatio. Cuius ꝑ deos: gratiæ glīæq; caue tempus amittas. Sic moneo: ut filiū: sic faueo: ut mihi. Sic hortor: ut ꝓpriū & amicissimū. Vale.

pro an/putarem amorē tuum erga me: animum tuū in remp. æstimandū. i. appciādum esse pluris. Charitas patriæ est oīno meo q/dem iudicio/maxima: sed amor & coiūctio uoluntatis habet certe plus suauitatis. i. honestæ delectationis. Itaq; cōmemoratio tua næcessitudinis pr̄næ. i. quæ fuit cū pr̄e tuo & beneuolētiæ eius quā tu contulisses erga me: a pueritia. s. tua: & sup. cōmemoratio cæterarū rerum quæ pertinebāt ad candē sententiam: attulerūt mihi incredibilē lætitiā. Rursus. i. ex altera parte/declaratio aī tui quē haberes de rep. & quē esses habiturus: si. s. pro meritis tibi successerit: erat mihi iucundissima/& hec lætitia erat eo maior ꝗ aut quo. i. quāto sup. magis accedebat ad illa supiora. s. de næcessitudine pr̄is tui et obseruantia tua in me. Itaq; o mi Plāce ego nō solum hortor te: sed plane etiā oro: quod. i. quā rem feci his literis qbus respōdisti humanissime/ut incūbas in remp. i. sis procliuis ad eam seruandā tota mente & oī impetu aī tui. Nihil est qđ possit esse tibi maioris fructus. i. utilitatis & gloriæ: nec quicq̄ ex oībus rebus humanis est ꝑclarius aut ꝑstātius q̄ bene mereri de rep. Eñ. i. quia: sūma humanitas & sapientia tua: patit adhuc dicere libere qđ sentiā: tu uideris cōsecutus maximas res fortuna suffragante. i. aspirante & fauente tibi: qđ. s. maximas res conseq/ꝗꝗ non potuisses sine uirtute: tamen ea quæ adeptus es: tribuūtur fortunæ & temporibus: sed sup. quicquid subueneris reip. his temporibꝰ difficillimis: idest periculosissimis reip. quia alii eam defendere alii inuadere moliuntur: id erit totum tuum & proprium. Odium in Antonium oīum ciuiū exceptis latronibus est incredibile: magna spes est in te: & magna expectatio in exercitu tuo. Cuius gratiæ & gloriæ tempus: caue per deos. s. rogatus: ne amittas: Ego moneo sup. te: sic ut filium: & ego faueo sup. tibi ut mihi: ego hortor suo. te ut proprium & amicissimum. Vale.

M. C. Cn. Planco Impe. cons. des. S. D.

Quæ locutus est Furnius noster de aīo tuo ī rēpu. ea gratissima fuerunt. S. P. q. R. probatissima: Quæ autē recitatæ sunt literæ in senatu nequaꝗ cōsentire cū Furnii oratiōe uisæ sunt. Pacis eñ author eras: cū collega tuus uir clarissimus a fœdissimis latrōibus obsideret. Quia aut positis armis pacē petere debent: aut si pugnātes eā postulant uictoria pax non pactione pariēda est. Sed de pace literæ uel Lepidi: uel tuæ: quā in partē accœpte sint: ex uiro optimo fratre tuo & ex. C. Furnio poteris cognoscere. Me autē impulit tui charitas: ut ꝗꝗ nec tibiipsi consiliū deesset: & fratris Furniiq; beneuolentia: fidelisq; prudētia tibi ꝑsto esset futura: uellem tamē meæ quoq; authoritatis pro plurimis nostris næcessitudinibus ꝓceptum ad te aliqđ peruenire. Crede igit mi Plance: oēs quos adhuc gradus dignitatis cōsecutus sis (es aūt adeptus amplissimos) eos honoꝝ uocabula habituros nō dignitatis insignia: nisi te cū libertate. P. R. & cū senatus authoritate coniūxeris. Seiūge te q̄so aliqñ ab iis: cū quibus te non tuū iudiciū: sed tēporum uincula cōiunxerunt. Cōplures in cōturbatione reip. consules dicti: quoꝝ nemo cōsularis habitus nisi qui aīo extiterit in rēp. consulari. Talē igitur te eē oportet: qui primū te ab impioꝝ ciuium tui dissimillimorum societate seiungas: deinde & senatui: bonisq; omnibus authorē: pricipem: ducem ꝓbeas. Postremo ut pacem esse iudices nō in armis positis: sed in abiecto armorum & seruitutis metu. Hec si ages: & senties tum eris nō modo cōsul & cōsularis: sed magnus etiā consul & cōsularis. Sin aliter: tua in istis amplissimis noībus honoꝝ non modo dignitas nulla erit: sed erit summa deformitas. Hec impulsus beneuolētia scripsi paulo seuerius quæ tu experiēdo in ea rōne: quæ te digna est: uera eē cognosces. Datum. xiii. Kal. Aprilis.

Quæ locutus. &c. Cū Furnius retulisset Romæ Plancū esse paratissimum ad oīa pro rep. defensione sustinēda: superuenerunt lr̄æ Planci suadētis: ut pax cum Antonio fiat/quā pacem Cicero ne Plācus adhæreat Antonio nūc improbat adducēs Antonium in odiū. Ordo est. Ea q̄ Furnius locutus est de aīo tuo in remp. fuerūt gratissima: sup. mihi: & ꝓbatissima senatui ppl'oq; Romano. Autē. i. sed: literæ. s. tuæ: sed caute supprimit ꝓnomen/quæ fuerūt recitatæ in senatu nequaq̄ uise sunt cōsentire cū orōne Furnii. Eras eñ. s. ī illis lr̄is author. i. approbator pacis. s. cū Antonio: cum collega tuus uir clarissimus. s. Decius Brutus tecū cōsul designatus obsideret. s. Mutinæ a latronibus fœdissimis. s. Antonianis: q. s. latrones debent aut petere pacem armis depositis. s. prius: aut si postulant eā. s. pacē pugnantes pax est parienda. i. acqrenda eis/uictoria. i. per uictoriā. nō pactione. i. nō ex condicionibus pacis ante uictoriā oblatis. Sed tu poteris cognoscere ex uiro optimo fratre tuo & ex Caio Furnio in quā partem lr̄æ uel lepidi uel tuæ de pace sint: accœptæ. q. d. in pessimā. Autem. i. sed: charitas tui. i. q̄ est mihi in te impulit me: ut ꝗꝗ nec consiliū deesset tibiipsi: qa potes tibiipsi consulere: & beneuolentia & fidelis prudētia fratris & Furnii esset futura tibi praesto. i. parata auxilio: tamen uellē pro plibus næcessitudinibus nostris: aliquod ꝓceptū quoq;. i. etiā nr̄æ authoritatis peruenire ad te. Igitur o mi Plance/crede oēs gradus dignitatis quos cōsecutus sis adhuc. i. ad hanc usq; diē: Tu autem adeptus es q̄amplissimos. i. in ꝑmis amplos. s. gradus: eos habituros uocabula honoꝝ: nō insignia dignitatis: hoc est magr̄atus qdem & honores uocabuntur: sed nihil ex eis tibi dignitatis accedet: nisi cōiunxeris te cum libertate ppli Romani: & cū authoritate senatus. Quæso. i. exigo & reqro a te: seiunge. i. separa te aliqñ. i. tandē: ab iis. s. fautoribus Antonii & Cæsaris interempti: cū qbus nō iudiciū tuū sup. coniunxit te: sed uincula. i. næcessitates tēpoꝝ coniunxerunt te. Cōplures dicti sup. sunt cōsules in conturbatione reip. quoꝝ nemo habiturus sup. est. i. reputatus/cōsularis. i. cōsulari potestate dignus nisi qui extiterit. i. emerserit aīo cōsulari. i. cōsule digno. in. i. erga rempu. Igit oportet te esse talē qui seiungas. i. separes primū te ab societate ciuiū impioꝝ dissimillimoꝝ tui. s. in moribus. deinde qui sup. ꝓbeas. i. exhibeas sup. te: & senatui & oibus bonis authorem/principē/ducē. Postremo ut iudices pacē esse non in armis positis. i. depositis & dimissis: sed in metu armoꝝ & seruitutis abiecto: hoc est in abiectione talis metus. Si tu ages & senties. i. iudicabis sup. agenda hec: tu eris tū. i. tunc: nō modo consul & cōsularis: sed etiā magnus consul & consularis. Sin. i. sed si: sup. ages & senties: aliter: nō modo nulla erit dignitas tua in istis amplissimis nominibus honorū: ut sunt nomina Impatoris & cōsulis: sed etiam summa deformitas. Quia ut dicit Iuuenalis. Omne animi uitium tanto conspectius in se Crimen habet quāto maior qui peccat habetur. Ego scripsi hec/impulsus. i. instigatus beneuolentia: paulo. i. modico seuerius. i. nimis seuere: quæ tu cognosces esse uera: experiendo in ea ratione. i. forma quæ digna est te. Datum. &c.

Cn. Plan. Impe. con. des. M. T. C. S. P. D.

Plura tibi de meis consiliis scriberē rōnēq; oīum rerū redderē uerbosius: quomagis iudicares oīa me reip. causa ꝑstitisse: q̄ & tua exhortatione excœpi: & mea affirmatiōe tibi recœpi. Non eñ minus a te ꝓbari: ꝗ diligi semp uolui nec te magis in culpa defensorē mihi paraui: ꝗ ꝑdicatorem meritoꝝ meorum esse uolui. Sed breuiorē me duæ res faciunt. una ꝗ publicis literis oīa sum ꝓsecutus: altera ꝗ. M. Varisidium equitē Romanū familiarē meū ipsum ad te trāsire iussi: ex quo oīa cognoscere posses. Nō mediusfidius mediocri dolore afficiebar: cum alii occupare possessionē laudis uiderent: sed usq; mihi tēperaui: dū perducerē eo rem: ut dignū aliquid & con

Plura tibi. &c. Admonitus Plancus & stimulatus adhortatiōe Ciceronis ad rēpu. tuendā dicit se scripturū fuisse plibus uerbis qd esset acturus nisi & scripsisset publice & dedisset mādata Varisidio: paucis tamen dicit se ita facturū ut hoīes perspiciāt beneuolentiā suam in rēp. rogatq; ut dignitatem suā defendat. Ordo est. Ego scriberē tibi plura de consiliis meis: & redderem uerbosius. i. plibus uerbis rōnem oīum rerum quo. i. ut: iudicares magis me ꝑstitisse. i. exhibuisse cā reipu. oīa quæ &. i. simul excœpi i. ex multis intellexi ꝓcipue facienda: exhortatione tua: & recœpi i. ꝓmisi tibi. s. ꝑficiēda: affirmatione. i. per affirmationē meam. non eñ uolui minus ꝓbari. i. approbari & cōmēdari a te. s. in hoc facto: q̄ diligi semper. Nec paraui magis mihi te defensorē in culpa. i. si admisissem culpā: q̄ uolui esse ꝑdicatorem. i. buccinatorē meritorum meorum. Sed duæ res faciunt me breuiorē. s. in scribē

do una.s.res facit me breuiorē ꝙ sum ꝑse/cutus oīa/literis publicis .i. publice ad sena tum missis : altera ꝙ iussi Marcū Varisidiū equitē Romanū familiarem meū/ transire ipm.i.in ꝓpria ut dicūt persona:ad te : ex q̊ posses cognoscere omnia.Ego mediusfidiꝰ afficiebar dolore nō mediocri : sed ingenti: cū alii uiderent occupare .i. tanq̃ uacuā sibi uindicare: possessionē laudis:sed ego tēpe/raui mihi.i.cōpescui impetū meū:usq; dum perducerē rem eo.i.ad id:ut efficerē aliquid

sulatu meo:& uestra expectatione efficerē. Quod spe ro:si me fortuna nō fefellit:me consecuturum ut ma/ximo ꝓsidio reip.nos fuisse & nūc sentiāt hoīes : & in posterū mēoria teneāt.A te peto ut dignitati meæ suf frageris : & q̃rū rerū spe ad laudē me uocasti haꝝ fru ctu i reliquū facias alacriorē.Nō mīus posse te q̃ uelle exploratū mihi est: fac ut ualeas.meq; mutuo diligas.

dignū & consulatu meo & expectationę uestra. qd̉ spero me cōsecuturū si fortuna nō fefellerit.i. decepit me. ut hoīes &.i.pariter sentiant & nūc:& teneāt in memoria in posterū.i.tēpus aduenīēs:nos fuisse reip.maximo ꝓsidio.i.ꝓtectioni ab ingruētibus occupatoribus.Ego peto a te ut suffrageris.i.auxiliū & fauorē ꝓbeas digni tati meæ: & quarū rerū spe tu uocastime ad laudē:facias me alacriorē in reliquū.s.tꝑs fructu harum.s.rerum. Exploratum est sup.mihi.i.certo scio:te non minus posse q̃ uelle.Fac ut ualeas:& diligas me mutuo.

SI cui forte.Plancus absens consul de/signatus cū diu post designationē con sulatus tacuisset:neq; quicq̃ ad senatū popu lumq; Romanū scripsisset de aīo suo erga rēpu.qualem deceret consulē præstare:hac ep̄la excusat tarditatē epistolarū suarū calli de indicans eā in rem cū suam tū reipu. fuis se. Indicat ꝓterea qualē exercitū habeat et quid pro rep.decreuerit.Salutatio sic legitᷣ Cnæus Plancus Impator. cōsul designatus Salutē dicit Consulibus.Prætori. Tribunis plæbis.Senatui.Populo plæbiq; Romanæ. Ordo est.Si ego uideor forte cui.i. alicui te nuisse suspēsam &.i. simul expectationem hoīum & spē reipu.de uolūtate mea.s.erga se.ego arbitror me excusandū eē huic ꝓus q̃ pollicendū qcq̃ ulli de officio insequēti .i. qd̉ deinceps impēdere decreui. Non eñ uo lo uideri redemisse.i.recōpensasse aliq̊ me/rito:culpam ꝓteritā:qa uult nullā in se cul/pam fuisse/sed sup. uolo uideri enūciare tē pore maturo.i.oportuno neq; nimis tarda/to neq; nimis festinato:cogitata iāpridem.i. a multo tꝑe mentis optimæ.i.beneuolētissi mæ in rēpu.Non ꝓteribat me.i.bene sciebā professionē bonæ uolūtatis esse fructuosis/simam.i.utilissimā/in tāta sollicitudine ho minū:& tam perturbato statu ciuitatis:& ui debā cōplures consecutos sup.esse magnos honores ex ea re.s.ꝙ ꝓfessi fuerant & decla rauerant uoluntates suas:sed cū fortuna de misisset me in eū casum ut aut opponerem impedimēta ad ꝓficiēdū in magna spe/pol licendo celeriter / aut si tēperauissem mihi i.oportunitatem tēporis seruassem in eo.i.ī ea re:haberē maiores occasiones ad opitulā dum.i.opem ferēdam reip.uolui haberi ex peditius.i.facilius & paratius iter.i. ingres/sum salutis cōis q̃ meæ laudis : hoc est ma/lui tardando facere unde reip.prodessem:q̃ cito pollicendo mihi laudē conseq. Nā quis potest aut pati sordidū aut cōcupiscere per

CN.Pl.Impe.cōsu.Desi.S.P.D.Cons.Præ. Tri.pl.Sen.Popu.plebiq; Romanæ.

SI cui forte uideor diutius & hoīum expecta tionē:& spem reip.de mea uolūtate tenuis se suspensam:huic prius excusandū me esse arbitror:q̃ de insequēti officio quicq̃ ulli pollicendū. Non eñ ꝓteritā culpā uideri uolo redemisse:sed opti mæ mentis cogitata iampridē maturo tempore enun ciare.Non me ꝓteribat in tanta sollicitudine hoīum: & tam ꝑturbato statu ciuitatis fructuosissimā esse pro fessionem bonæ uoluntatis:magnosq; honores ex ea re cōplures cōsecutos uidebam.Sed cū in eum casum me fortuna demisisset:ut aut celeriter pollicendo ma gna in se ad proficiendū impedimēta opponerē : aut si in eo mihi tēperauissem:maiores occasiones ad opi tulandum haberē expeditius iter cōmunis salutis : q̃ꝓ meæ laudis esse uolui.Nam quis in ea fortuna:q̃ mea est:& ab ea uita quā in me cognitā oībus arbitror : & cum ea spe quā in manibus habeo:aut sordidū quicq̃ pati:aut perniciosum cōcupiscere potest? Sed aliquā/tum nobis temporis & magni laboris :& multæ impē sæ opus fuit ut quæ reip.bonisq; omnibus pollicemur exitu ꝓstaremus.Neq; ad auxilium patriæ nudi cū bo na uoluntate:sed cū facultate accederemus. Confir/mādus erat exercitus nobis magnis sæpe præmiis sol licitatus:ut ab repu.potius moderata:q̃ꝓ ab uno infi/nita speraret:confirmandæ cōplures ciuitates:que su periore anno largitiōibus : concessionibusq; ꝓmiorū erant obligatæ:ut & illa uana putarent:& eadē a me/lioribus

lioribus authoribus petenda existimarent.Eliciendæ etiā uoluntates reliquoꝝ:qui finitimis ꝓuinciis:exer citibusq; ꝓfuerūt : ut potius cum pluribus societatem defendendæ libertatis iniremus: q̃ꝓ cum paucioribus funestam orbi terrarum uictoriam pateremur.

niciosum.s.in rēpu.in ea fortuna quæ mea est:hoc est qui imperiū Po.Ro.adeptus sit: & ab ea uita quā ego arbitror cognitā om/nibus in me.q.d.honestissima & inocētissi/ma:& cū ea spe/quā habeo in manibus : qa uideor posse cōstituere aut euertere remp. Sed opus fuit nobis: aliquātū tꝑis & magni laboris & multæ impēsæ:ubi opus cū geni/tiuo construitᷣ & cū ntō aut actō:nisi aliquātum aduerbium sit:sic eñ cum genitiuo locutus fuerit:nā nō pos/sumus dicere opus est aliquātum magni laboris &c.ut ꝓstaremus exitu.i.in fine:ea quæ pollicemur.s.nūc rei/pu.& oībus bonis.s.ciuibus:neq; accederemus nudi cū bona uoluntate ad auxiliū patriæ:sed cū facultate.s. au xiliandi. Ad hoc autē:Exercitus qa dubiæ fidei/erat cōfirmādus sollicitatus sæpe nobis.i.a nobis magnis præ miis:ut speraret potius ab rep.moderata.s.munera:q̃ infinita ab uno.s.tyranno Antonio.Cōplures ciuitates quæ erant obligatæ.s.Antonio superiore anno largitiōibus & cōcessionibus ꝓmiorum:sup.erāt cōfirmandæ: ut putarent & illa .s. promissa uana:& existimarent eadē petenda a melioribus authoribus:qa reipu.fautori/bus.Etiā uoluntates reliquoꝝ/qui ꝓfuerūt ꝓuinciis finitimis.i.adfinibus:&exercitibus sup.erāt eliciēdæ.i.ex hoībus iā Antonio addictis alliciendæ:ut sup.nos oēs hoc est nos sil̉ cū illis iniremus.i.cōtraheremus &facere mus potius societatē libertatis defendēdæ.i.ad defendēdā libertatē populi Ro. hoc est nr̄am: q̃ pateremur cū paucioribus.s.Antonio.Lepido:Augusto:& eoꝝ fautoribus:uictoriam funestē.i.ꝑniciosam orbi terrarum. Opus.

Muniendi uero nosmetipsi fuimus aucto exercitu au/xiliisq; multiplicatis:ut cū proferremus sensus aperte tum etiā inuitis quibusdā sciri qd defensuri eēmus nō esset periculosum.Itaq; nunq̃ꝓ diffitebor multa me:ut ad effectū horum consilioꝝ peruenirē & simulasse in uitum:& dissimulasse cū dolore : ꝙ ꝓmatura denūcia tio boni ciuis imparati:q̃ꝓ periculosa esset ex casu col/legæ uidebā.Quo noīe etiam .C. Furnio legato uiro forti:atq; strenuo plura etiā uerbo:q̃ꝓ scriptura mãda ta dedimus:ut & rectius ad uos perferrentᷣ : & nos es/semus tutiores:qbusq; rebus:& cōmunem salutē mu/niri: & nos armari cōueniret:ꝓcepimus. Ex quo intel ligi potest curam reipu.summe defendēdæ iāpridem apud nos excubare.Nunc cū deum benignitate ab oī re sumus patiores:nō solū bene sperare de nobis ho/mines:sed explorare iudicare uolumus. Legiones ha beo quinq; sub signis:& sua fide:uirtuteq; reipu.con/iunctissimas:& nostra liberalitate nobis obsequētes. Prouinciā omnium ciuitatū consensu patissimam: & summa contētione ad officia certantē:eqtatus : auxi/lioruq; tantas copias:quātas hæ gentes ad defendē/dam suā salutem libertatēq; cōficere possunt. Ipse ita sum aīo paratus:uel prouinciā tueri:uel ire quo resp. uocēt:uel tradere exercitū auxilia prouinciāq;: ut uel omnē impetum belli in me cōuertere non recusem:si modo meo casu aut cōfirmare patriæ salutē:aut peri/culum possem morari.Hee si iā expeditis oībus rebus:

Muniendi.Proseqtur reliqua quæ næcessa ria uisa erant priusq̃ aīum suū in rēp. aperi ret dicēs.Vero.i.sed:nosmetipi fuimus mu niendi.s.ab inimicoꝝ incursione : exercitu aucto & auxiliis ml̉tiplicatis.ut cum ꝓferre mus.i.publicaremus aperte sensus .i. snīas nostras:tūc non esse ꝑiculosum sciri qd esse mus defensuri etiā sup.a quibusdā iuitis .i. inuite audientibus nos a rep.stare & reipu. fauere.Itaq;/qa hoc consilio mentē celaui: nunq̃ diffitebor.i.negabo:me:&.i.simul si/mulasse multa.s.q̃ non essent/esse inuitum i.contra uoluntatē meā:&dissimulasse.i.fin xisse nō esse q̃ erant cū dolore: qa doluit nō audere aperte fauorē suum in rēpu ostende re:ut ꝑuenirē ad effectū horū consilioꝝ s.ꝓxime dictoꝝ:hoc est ut iterea sic se mu/niret & instrueret/ut uel inuitis hostibus rē pu.defendere posset. Ideo autē dissimulaui īquit:ꝙ.i.qa ego uidebā.i.cognoscebā ex ca su collegæ.s.D.Bruti:q̃.i quātum periculo sa esset ꝓmatura.i.accelerata & ante maturi tatē ostēsa:denūciatio.i.declaratio : ciuis bō ni:qa reipu.studiosi:imparati.s.ad resisten/dum inimicis.Quo noīe .i. sub quo ꝓtextu aut cuius rōne:nos dedimus etiā Caio Fur/nio legato/uiro forti atq; strenuo pl̉a man/data uerbo q̃ scriptura.i.scripto publicāda; ut.s.ea mandata:&.i.simul:perferrentur re ctius qa tutius/ad uos & nos essemus tutio/res/quia minus suspecti:sed lr̄æ fuissent de prehensæ.Et nos ꝓcepimus .s. Furnio ut di ceret qbus rebus cōueniret.i.utile esset:&.i. siml̉:salutē cōem muniri:& nos armari.i. ꝓ tegi.Ex quo.i.ex qua re : pōt intelligi .s. ab oibus:curā reipu.defendendæ summe.i.sū/mopere/excubare.i.uigilare iāpridem .i. iā a plibus diebus apud nos.Nūc cū benignita te deū.i.deoꝝ nos sumus paratiores.i.īstru

ctiores ad bellũ ab omni re.i. ex omni parte:& re næcessaria:uolumus hoĩes non solũ bene sperare de nobis.i.de uictoria nr̃a:sed iudicare explorate.i.certe:tanq̃ de re explorata. Ego habeo quinq; legiones sub signis s.militaribus cõiunctissimas reip. & fide & uirtute sua:&.obsequẽtes.i.obediẽtes& inseruientes nobis nr̃a liberalitate. Et hẽmus prouinciã paratissimã consensu oĩum ciuitatum:& certantẽ contẽtione sũma ad officia .s. p̃standa. hoc est q̃ prima aut maxima p̃stare possit:& habemus tãtas copias eqtatus & auxilio℞.i. auxiliario℞ mulitũ:quantas.s.copias hæ gentes .s. in prouincia gallicana possunt:conficere.i.simul facere & p̃stare:ad salutẽ & libertatẽ suã defendẽdã. Ipse.i. egomet ita sum paratus aio:uel tueri prouinciã.s.contra Antonianos:uel ire sup.eo quo respu.uocet: uel tradere.s. successori a senatu misso:exercitũ:auxilia:& prouinciã ut nõ recusem conuertere in me:uel .i. etiam oẽm impetum belli: si modo.i.dũmodo possem aut confirmare salutẽ patriæ:aut morari.i.in mora tenere periculum.s. patriæ casu.i.interitu meo. Si ego polliceor hec iam oĩbus rebus expeditis:& statu ciuitatis:tranqllo.i. si forte iam debellatum est aut pactũ cum Antonio:ego lætabor cõmodo reip.in dãno laudis meæ:quia adhuc nihil præclari egerat sed se dũtaxat accinxerat & instruxerat. Sin.i.sed si accedã ad societatem integerrimo℞.i. nulla pte iminutorum & maximo℞ periculo℞ ego cõmendo mea cõsilia defendenda æquis iudicibus ab obtrectatione inuido℞. Quidem.i.certe fructus satis magnus est paratus mihiipsi in incolumitate.i. p̃spero statu reip. Vero pro sed:uidetur petendũ sup.esse.i.oportere peti ut habeatis cõmẽdatos uobis eos qui sequuti meã authoritatem & multomagis fidem uestram: nec potuerunt decipi ulla spe.s. remunerationis ab aduersariis pollicitæ:nec terreri ullo metu.s.ab iisdem illato:quales erant Furnius & frater eius ac Laterensis. Vale.

tranquilloq; statu ciuitatis polliceor in damno meæ laudis reipu.cõmodo lætabor. Sin ad societatem integerrimorum & maximo℞ periculorum accedã: cõsilia mea æqs iudicibus ab obtrectatiõe inuido℞ defendẽda cõmẽdo. Mihi qdẽ ipi fructus merito℞ meo℞ in reip.icolumitate satis magnus est paratus: Eos uero qui meã authoritatẽ:& multomagis uestrã fidẽ secuti nec ulla spe decipi nec ullo metu terreri potuerunt ut cõmendatos uobis habeatis petendum uidet᷑. Vale.

Nihil &c. Primo ostẽdit Plancus amoris sui certitudinẽ ex consilii aptione deinde pollicetur se in dies magis de repu. meriturũ:&demũ scribit ubinã habeat exercitũ. Ordo est. Ego lætor me nihil scripsisse tibi temere.i.incõsiderate ac uane:aut te recœpisse.i.p̃misisse de me frustra:hoc est sic euenisse ut ego tibi & tu aliis p̃misisti. Certe tu habes hoc.i.tanto maius testimonium amoris mei:quo.i.q̃to maturius.i. citius uolui consilia mea esse nota tibi q̃ cæteris. Vero.i.sed:spero te p̃uidere accessiones.i. icrementa meo℞ meritorum.s.in rẽpu. fieri in dies.s.singulos:& recipio.i.polliceor te cogniturũ.s.adhuc magis. Quod.i.quãtũ attinet ad me:o mi Cicero ita sup.opto ut respu.liberet᷑ ab malis iminentibus me adiuuãte:sic suspicio.i.cũ ueneratione tanq̃ supra me posita aspicio/uestra p̃mia conferenda certe cũ imortalitate:nã cuicunq; cõsulatus ob merita in rẽp.decretus fuit:imortali honore donatus uideret᷑:ut nihil sim remissurus de studio meo iuuãdæ reip.& perseuerãtia mea in fide:sine his.s. p̃miis:hoc est etiã si nulla p̃mia contuleris. Nisi ipetus animi mei fuerit singularis:& opa mea p̃cipua:in multitudine optimo℞ ciuiũ:ego nihil.i. nõ aliqd:non uolo aliqd accedere.i.addi ad dignitatẽ meã:suffragatione ur̃a.i. ur̃o fauore & suffragio:aũt.i.sed:cõcupisco nihil mihi sup.eo℞ ɔtra q̃ qdẽ ipse pugno.q.d.non uolo p uim qcq̃ p̃mii extorqre aut honores assequi:qa cõtra eos qui talia uolũt pugno:sed ego patior facile te esse moderatorẽ & tẽporis &rei.i.te discernere & quãdo quid mihi cõferendæ sit. Autẽ.i.sed nihil potest uideri tributũ ciui a patria:aut sero.i.nimis tarde quo ad tp̃us:aut exigue.i.nimis modice quo ad rẽ. Ego traieci.i.traduxi Rhodanũ.i.ad alterã partẽ Rhodani: exercitũ.s.meũ ad sextũ kalendas maias.hoc est ad.xxv. diẽ Aprilis:magnis itineribus.s.ut dicunt diætis Ego premisi uia:breuiore.i.per uiã breuiorẽ Viẽnã.i.ad eã urbẽ superRhodanũ sitã:mille eqtes:ipse.s. ego satisfaciã celeritate.i.lõgiorẽ uiã celeritate supabo:si non impediar a Lepido:si autẽ Lepidus opposuerit se in itinere meo:ego capiam consilium ad tẽpus.i.pro qualitate tẽporis & rei Ego adduco copias firmissimas & genere qa uetẽrãos aut gallos:& numero qa copiosas:& fidelitate:qa liberalitate diuictas. Ego te ut diligas me.si scis .i.cõfidis te factu℞ mutuo.i.in eũ a q̃ tñ dẽ amaris. Vale.

Cn. Pl. Imp. Cons. Des. M. T. Cice. S. P. D.

Nihil me tibi temere scripsisse: aut te cæteris de me frustra recœpisse lætor. Certe hoc maius habes testimonium amoris mei quo maturius tibi: q̃p cæteris consilia mea uolui esse nota. Indies uero merito℞ meo℞ fieri accessiões p̃uidere te spero: cogniturũ magis recipio. Quod ad me attinet mi Cicero ita ab iminẽtibus malis respu. me adiuuãte liberet᷑: sic honores p̃miaq; uestra suspicio cõferenda certe cũ imortalitate ut sine his nihil de meo studio p̃seuerãtiaq; sim remissurus: Nisi in multitudine optimo℞ ciuiũ impetus aĩ mei fuerit singularis: & opa p̃cipua nihil ad meã dignitatẽ accedere uolo suffragatione uestra. Cõcupisco autẽ nihil mihi cõtra q̃ qdẽ ipse pugno: sed & tpis & rei moderatorẽ te facile patior eẽ. Nihil aũt sero aut exigue a patria ciui tributũ põt uideri. Exercitũ ad. vi. kal᷑. Maias rhodanũ traieci magnis itineribus. Viẽnã eqtes mille uia breuiore p̃misi: ipse: si a Lepido nõ ipediar: celeritate satisfaciã: si aũt i itinere meo se opposuerit ad tp̃s consiliũ capiã. Copias adduco & genere & numero & fidelitate firmissimas. Te ut diligas me si mutuo te facturũ scis rogo. Vale.

Etsi &c. Cũ post Furnii legati relatiõnẽ de uolũtate Plãci erga rẽp. ipe Plãcus scripsisset sua cõsilia Cicerõi: ipe cicero eũ hac epl̃a sũmope laudat: ostẽditq; eũ nõ cariturũ meritis p̃miis si mõ aliq̃ sit resp. futura: qd᷑ tũc merito uereri potuit: cũ paulo post sit a triũuiris occupata:&Cicero ipe p̃scriptus:&mox dep̃hẽsus capite plexus. Ordo ẽ. Etsi.i.q̃q̃ ego cognouerã satis ex Furnio nr̃o.s.cõi amico:q̃ uolũtas tua:& qd᷑ ɔsiliũ.s.tuũ eẽt de rep.tñ lr̃is tuis lectis:i. post q̃ legerã lr̃as tuas:iudicaui liqdius.i. clarius & defæcati᷒ de toto sensu tuo.i.sn̄ia de rẽp. Quaobrẽ q̃q̃ oĩs fortuna reipu. disceptat:i. uersat᷑ in ambiguo:ut q in iudicio disceptãt añ sn̄iam latã i uno p̃lio.s.ad mutinã cõmittẽdo:qd᷑ qdẽ.s. p̃liũ ego arbitrabar.s. cũ hec scriberẽ fore.i.futurũ iã decretũ.i. alteri pti adiudicatũ &.ita p̃fligatũ & finitũ: Huber.i.telligit a senatu p̃ d᷑cretũ mãdatũ Plãco:qd᷑ nõ placet:si eñ senatus mãdasset: frustra cicero idicasset:p̃terea decernit᷑ armis utrius ptis res sit:aut utra uiuat:uñ illd᷑ marõis inter se coiisse uiros & decernere ferro: Is Seneca cernere p decernere legat:uult g̃ dicer̃ q̃ p̃pediẽ futurũ eẽt p̃liũ cũ Antoniãis in q̃ decernat᷑ utrũ resp.an tyrãni rerũ potituri sint:decretũ g̃.i. p̃fligatũ & finitũ:iam cũ leges hec.i.has lr̃as:tñ tu es ɔsecutus magnã laudẽ ipa fama.i.p ipam famã: q̃ p̃crebuit.i. mltũ diuulgata ẽ de uolũtate tua.s. p̃cliui i rẽp. Itaq; si ego habuissẽ romæ ɔsulẽ: declaratũ eẽt a senatu.i.publico d᷑creto cũ authoritate ɔsulis:cũ magnis honoribus tuis:q̃.i. q̃tũ g̃tus eẽt cõnatus & appatus tuus.s. p iuuãda rep.qa ut uisum est scripserat se collegisse maxĩas & fidissimas copias: Cuius rei.s.faciẽdæ tp̃s nõ mõ.i.nõ solũ:nõ p̃teriit:sed ne qdẽ.i.nõ fuit maturũ.i. tẽpestiuũ ẽt nũc iudicio meo:qa melius fieret rep.stabilita qd᷑ p̃pediẽ futurũ spauit Cicero:nũq̃ tñ uidit. Eñ.i.qa: Is deniq; honos uideri mihi.s.uerus qui differ᷑ & dat᷑ claris uiris nõ p̃pter spem futuri beneficii:cũ nihil adhuc p̃clari fecerint:sed p̃pter magna merita.q.d.expectandũ eẽ donec qd᷑ paratus erat facere fecerit. Quare mõ.i.dũmodo aliqua resp.sit:in q̃ honos possit elucere.i.resplẽdere:crede mihi tu abũdabis oĩbus amplissimis.i.sũmis honoribus: Vbi oĩs cũ suplatiuo nõ inepte iũgit᷑:qd᷑ uallã non notasse mireris: Aũt.i.sed:is.s.honos q põt appellari uere honos i.honor:idẽ eñ sũt:nõ ẽ iuitamẽtũ.i. p̃uocamẽtũ ad tp̃us.s.duraturũ: sed p̃mũ uirtutis p̃petuæ. Quoãbrẽ o mi plãce icũbe toto pector̃ ad laudẽ. Subẽui p̃riæ: Opitulare.i.opẽ fer collegæ.s.tuo iã obsesso:adiuua cõsensum oĩum gẽtiũ.s.bñ d᷑ rep.sentiẽtiũ:& cõspiratiõnẽ incredibilẽ oĩum gẽtiũ:ubi ɔspiratio d᷑r de cõi studio in rẽp.& ita i bonã partẽ accipit᷑. Tu cognosces me adiutorẽ ɔsilio℞ tuo℞:fautorẽ dignitat᷑ tuæ & amicissimũ& fidelissimũ tibi in oĩbus rebus:itelligit si toto pectore ad uerã laudẽ icubuerit. Cãm hmõi fauoris affert subdẽs: Eñ.i.qa: Charitas p̃riæ.i.quã sil᷑ hẽmus i p̃riã accessit.i.addita ẽ & aduẽit ad eas cãs qb᷒ sumus ɔiũcti iter nos:amore.s.mutuo:officiis:bñficiis ex d᷑bito mutuo:& uetustate.s.amoris& næcessitudis:nã ut supra uisũ ẽ p̃r Plãci erat Cicerõi maxĩe næcessarius:&plãcus ipe a puero charissim᷒. Et ea.s.charitas p̃riẽ effecit ut ãnferrẽ.i.p̃põerẽ tuã uitã meæ.s.uitæ:qd᷑ difficile ẽ creditu:& difficili᷒ factu.facile tñ dictu:uerũtñ qa nõ pauci

M. C. Cn. Plan. Imp. Cons. Des. S. D.

Etsi satis ex Furnio nostro cognouerã: q̃ tua uolũtas qd᷑ cõsiliũ de rep. eẽt: tñ tuis lectis literis liqdius de toto sensu tuo iudicaui. Quãobrẽ q̃q̃ i uno p̃lio oĩs fortũa reip. disceptat: qd᷑ qdẽ cũ hæc legẽs iã decretũ arbitrabar fore: tñ ipsa fama: q̃ d᷑ tua uolũtate p̃crebuit: magnã es laudẽ cõsecut᷒. Itaq; si cõsulẽ Romæ habuissẽ: declaratũ eẽt a senatu cũ tuis magnis honoribus: q̃ gratus eẽt conatus & apparat᷒ tuus. Cuius rei nõ mõ nõ p̃teriit tp̃s: sed ne maturũ qdẽ etiã nũc meo qdẽ iudicio fuit. Is eni deniq; honos mihi uideri solet: q nõ p̃p spem futuri bñficii: sed p̃p magna merita claris uiris defert᷑ & dat᷑. Quare sit mõ aliq̃ respu. in q̃ honos elucere possit: oĩbus mihi crede ãplissimis honorib᷒ abũdabis. Is aũt q uere adpellari potest honos: nõ iuitamẽtũ ad tp̃s sed p̃petue uirtutis ẽ p̃miũ. Quãobrẽ mi Plãce icũbe toto pectore ad laudẽ subuẽi p̃riæ. Opitulare collegæ: oĩm gẽtiũ cõsẽsũ & icredibilẽ cõspirationẽ adiuua. me tuo℞ cõsilio℞ adiutorẽ: dignitatis fautorẽ: oĩbus i reb᷒ tibi amicissimũ fidelissimũq; cognosces. Ad eas eni cãs qbus iter nos amore sumus officiis: uetustate coniũcti patriæ charitas accessit: eaq; effecit: ut tuã uitã ãnferrẽ meæ. iiii. Kal᷑. aprilis. Vale.

Romanoꝝ uitā suā pro patria exposuerūt: & uitā Planci Cicero putat magis ꝑriæ næcessariā q̄ suam: nō est oīno incredibile. Sup. scriptū aut datū est: quod tamē non putē a Cicerone additum. iiii. kalen. Aprilis. Vale.

IMmortales &c. Scribserat Cicero ad Placū se oīa diligēter fecisse ꝑ tuēda eius dignitate: & ꝑ eo fortiter certasse: de quo Placus g̃as agit dicitq; sibi rēp. eo maiori curæ futurā: simulq; docet qd speret se facturū aduersus Antonium adiuuāti bus Laterense & Furnio. Ordo est. Ego ago tibi. s. uerbis aut scriptis: g̃as immortales. i. nō intermorituras nec e memoria abolendas: & agā dū. i. donec uiuā: nā nō possum ad firmare me relatuꝝ. i. reipsa paria beneficia redditurū. Ego enī nō uideor mihi posse respōdere. i. satisfacere: tātis officiis tuis: nisi forte ut tu scribsisti grauissime & disertissime: tu cēsurus es. i. iudicaturus ita ut putes me referre g̃am. i. re ipsa satisfacere: cū. i. q̄ndo tenebo memoria. s. beneficia ī me collata: hoc ē quādo habebo g̃as: ut memorē esse sit istar relationis beneficii. Si actum. i. trāsactū & cōsti tutū de dignitate filii tui: tu nihil potuisses facere amabilius supp. mihi. Primæ snīæ tuæ sup. de me: cōpositæ sunt. i. cōstitutæ cū muneribus. i. officiis infinitis. i. plimis in me liberaliter collatis: posteriores. s. snīæ tuæ cōpositæ sunt ad tp̄s. i. ꝑ rōne tp̄is: & ad arbitriū amicoꝝ meoꝝ. Orō. s. tua assidua. i. sermo quotidianus: & iurgia. s. tua ꝑpetua. i. cōtinua: cū obtrectatorib⁹ sup. meis: ꝑpter me. s. habita: sunt mihi notissīa. Quare nō mediocris cura adhibēda ē mihi ut sup. ꝓstem. i. exhibeā reip. me ciuē dignū laudibus: & sup. memorē atq;. i. gratū ī amicitia tua. Quod reliquū est tuere. i. defende re munus tuū. i. partes & officiū: & defende ac suscipe me si cognosces. i. cognoscere uo les cū exitū rebus quē uoluisti esse. Cū traiecissem copias Rhodanū q fluuius est galliæ Lugdunen. & ꝑmisissem frēm cū tribus millibus eqtum: & ipse. i. ego dirigerem iter ad Mutinā ubi. D. Brutus obsidebat: Notandū (Nota) aūt ꝑprio nomini ciuitatis licere ꝑpositionē addere: audiui In itinere de ꝑlio facto & de Bruto & Mutina liberatis obsidiōe. Animaduerti nullū. i. nō ullū: Antoniū & reliquas. s. copiaꝝ q̄ eēnt cū eo nō habere ullū aliū receptū. i. locū refugii: nisi ī his ptibus s. in qbus eēm. Et duas spes esse ꝑpositas ei scilicet Antonio: unā Lepidi. scilicet. ad se trahēdi: alteram exercitus ipsius ꝙ quedam pars exercitus nō minus furiosa ē. i. mala. sētiēs de rep. q̄ q fuerūt cū Antonio reuocaui eqtatū. i. eqtū exercitū: ipse. i. egomet cōstiti. i. māsi stās in allobrogibus. i. gallis circa uiēnā & Lugdunū: ut eēm patus ad oīa ꝑide. i. ꝑinde ac. i. sic: ut res. i. utilitas rei moneret me: si Antoni⁹ cōferret se huc. i. ad hūc locū

Cn. Pl. Imp. Cōs. Des. M. T. C. S. D.

IMmortales ago gratias tibi: agāq; dū uiuam nā relatuꝝ me adfirmare nō possum. Tantis enī tuis officiis nō uideor mihi rn̄dere posse: nisi forte ut tu grauissime: disertissimeq; scribsisti ita cēsurus es: ut me referre gratiā putes: cū memoria tenebo. Si de filii tui dignitate eēt actū amabilius certe nihil facere potuisses. Primæ tuæ snīæ infinitis cū muneribus posteriroes ad tp̄s arbitriūq; amicoꝝ meoꝝ cōpositæ oratio assidua & ꝑpetua de me iurgia cū obtrectatoribus ꝑpter me notissima sunt. Quare nō mediocris adhibēda mihi cura est reip. me ciuē dignū tuis laudibus ꝓstē in amicitia tua memorē atq; gratū. Quod reliquū est tuū munus tuere: & me si quē eē uoluisti: eū exitū reb⁹ cognosces: defende: ac suscipe. Cū Rhodanū copias traiecissem: fratrēq; cū tribus millibus eqtū ꝑmisissem ipse iter ad Mutinā dirigerē: in itinere de ꝑlio facto: Brutoq; & Mutina obsidiōe liberatis audiui. Aiaduerti nullū aliū recœptū. Antoniū: reliqasq;: q̄ cum eo essent hēre: nisi in his partibus. Duasq; ei spes eē ꝑpositas: unā Lepidi: ipsius alterā exercitus. ꝙ quædā pars exercitus nō minus furiosa est q̄ꝑ q cū Antonio fuerūt eqtatū reuocaui. Ipse in Allobrogibus cōstiti: ut ꝑinde ad oīa patus eēm: ac res me moneret: si nudus huc se Antonius cōferret. Facile mihi uideor ꝑ me suscipere posse: rēq; pub. ex nostra snīa administrare: q̄uis ab exercitu lepidi recipiat. Si uero copiarū aliqd secū adducet: & si decima legio ueterana: quæ nostra reuocata cū reliquis est: ad eundē furorem redierit: tamē ne quid detrimenti fiat: dabitur opera a me: idq; me præstaturum spero: dū istinc copiæ traiiciantur: coniunctæq; nobiscū facilius ꝑditos opprimant. Hoc tibi spōdeo mi Cicero neq; animū: neq; diligentiā mihi defuturā: cupio me hercle nullam residuā sollicitudinem esse. Sed si fuerit nec aīo: nec beneuolētiæ: nec patientiæ cuiusq̄ꝑ pro uobis cedā. Do quidē ego operam: ut etiā Lepidum ad huius rei societatem incitem: oīaq; ei obsequia polliceor: si modo remp. respicere uolet.

Vtor in

Vtor in hac re adiutoribus: interp̄tibusq; fratre meo & Laterense: & Furnio nostro. Non me impediēt priuatæ offensiones quominus pro reipu. salute etiam cum inimicissimo cōsentiam. ꝙ si nihil profecero: nihilominus maximo sum animo: & maiore fortasse cū mea g̃lia uobis satisfaciā. Fac ualeas meq; mutuo diligas.

ubi essem: nudus. i. inermis. Ego uideor posse suscipere. s. negociū capiēdi aut debellandi Antonii facile ꝑ me. i. sine adiutorio: & administrare rēp. ex sentētia. i. uolūtate nostra q̄uis sup. Antonius recipiat ab exercitu Lepidi. Si uero adducet secū aliqd copiaꝝ: & si decima legio ueterana. i. ueteranoꝝ militū q̄ ꝑcipuæ fortitudinis habebat: quæ reuocata est cū reliqs. s. legionibus: opa. i. diligētia nostra: qa uolebat ad Antonium trāsire: redierit ad eundē furorem. i. transeundi ad Antoniū: tamē. i. nihilominus: opera dabitur a me ne quid detrimenti. i. damni fiat. s. reip. & spero me ꝓstaturum. i. exhibiturum & effecturum id: dūmodo copiæ. s. nouæ traiiciātur istinc. i. ex Italia trans alpes: & coniunctæ nobiscū opprimāt facilius perditos. s. milites: quia remp. perdentes O mi Cicero ego spondeo tibi hoc: neq; animū neq; diligentiā defuturam mihi: cupio me hercule: nullam sollicitudinem esse residuā. i. reliquam: hoc est uolo penitus extirpare inimicos reip. Sed si fuerit. s. aliqua sollicitudo residua: ego nec cedā animo nec beneuolentiæ: nec patientiæ. i. perseuerantiæ cuiusq̄ pro uobis. i. derelictis uobis. Ego quidē do operam: ut incitem etiam Lepidū ad societatem huius rei. s. opprimendi Antonii: & polliceor ei omnia obsequia si modo uolet respicere. s. misericorditer & fauenter: rempu. Ego utor in hac re fratre meo & Laterense & Furnio nostro. s. communi amico: adiutoribus & interpretibus i. quasi intercessoribus & significatoribus uoluntatis meæ. Offensiones priuatæ. i. læsiones priuatorum hominum aut quas priuatim fecero: non impedient me quominus sentiam pro salute reipu. etiam cum inimicissimo. Quod si nihil profecero. s. sic enitendo pro repu. nihilominus ego sum maximo animo: & satisfaciam uobis. idest uestræ cupiditati fortasse maiore animo: cum gloria mea: hoc est si uincere non potero: & alios in sententiam meam attrahere: paratus sum pro repu. fortiter pugnando si sors dabit cadere: quod glorisius erit q̄ uerbis uicisse. Fac sup. ut ualeas & diligas me mutuo. idest quod mutuo facturus es.

M. C. Cn. Placo Imp. Cons. Desi. S.

ETsi reip. cā maxime gaudere debeo tm̄ ei te ꝑsidii: tm̄ opis attulisse extremis pene tēporibus: tn̄ ita te uictorē cōplectar rep. recuperata: ut magnā partē mihi lætitiæ tua dignitas adferat: quā & eē iā & futurā amplissimā intelligo. Caue enī putes ullas literas unq̄ grauiores: q̄ tuas in senatu eē recitatas. Id q; cōtigit tū meritoꝝ tuoꝝ in repu. eximia quadā magnitudine tū uerboꝝ: snīarūq; grauitate. Quod mihi qdē minime nouū: q & te nossem: & tuaꝝ literaꝝ ad me missaꝝ ꝑmissa meminissem: & haberē a Furnio nostro tua penitus cōsilia cognita: sed senatui maiora uisa sunt: q̄ erāt expectata: nō ꝙ unq̄ꝑ de tua uolūtate dubitasset: sed nec q̄tū facere posses nec quo ꝑgredi uelles exploratū satis hēbat Itaq; cū ad. viii. idus Aprles mane mihi tuas literas Marcus Varisidius reddidisset easq; legissem īcredibili gaudio sum elatus. Cūq; magna multitudo optimoꝝ uiroꝝ & ciuiū me de domo deduceret: feci cōtinuo oēs ꝑticipes meæ uoluptatis. Interī ad me uenit Munatius noster: ut cōsueuerat: ac ego ei literas tuas dedi: nihil dū enī sciebat. Nā ad me ꝑmū Varisidius: idq; sibi a te mādatū eē dicebat. Paulopost idem mihi Munatius eas literas legēdas dedit

ETsi reip. Cū scripsisset Placus ad Ciceronē & senatū de uolūtate sua ī rēp. ondit Cicero q̄ti lr̄as illas fecerit: hortat q; ut ꝑgat uerā g̃liā uirtute asseq: docetq; Manutii erga ip̄m bn̄uolētiā. Ordo ē. Etsi. i. q̄q̄ ego debeo maxīe geudere cā reip. te attulisse ei pene. i. q̄si extremis. i. ultimis tp̄ibus tēporis. i. qbus ꝑuincia habēda ē: tūc aūt cū sētirēt ad successorē ꝑfecte rei ꝑuenturā raro magna īceptare solebāt: tm̄ ꝑsidii. i. ꝑtectionis honorificæ & custodiæ & tm̄ opis. i. auxilii: tamē ita. i. sic: & ē compcatiua locutio: cōplectar te. i. ꝑcor ut det mihi te cōplecti repu. recupata: ut tua dignitas. s. quā ex ea uictoria ꝯseqris adferat mihi magnā partē letitiæ: quā. s. dignitatē tuā ego ītelligo & esse iā & futurā amplissimā. Eni. i. qa caue sup. ut aut ne putes ullas lr̄as unq̄ grauiores eē recitatas ī senatu q̄ tuas. Et id. s. ꝙ g̃uissimæ æstimatæ sunt: cōtigit tū. i. siml̄ eximia q̄dā magnitudine meritoꝝ tuoꝝ in rēp. tū. i. simul grauitate uerboꝝ & snīaꝝ. qd̄ minime nouū sup. fuit qdē. i. certe aut saltē ut de aliis tacea mihi q &. i. siml̄ nossem: te & meminisse i. memoria tenerē ꝑmissa lr̄aꝝ tuaꝝ missarū ad me: & haberē a Furnio nr̄o cōsilia tua penitus cognita. Sed sup. q̄ scribsisti erāt uisa senatui maiora: q̄ erāt expectata: nō ꝙ. s. senat⁹ dubitasset unq̄ d̄ uolūtate tua. s; sup. ꝙ nec hēbat satis exploratū. i. cognitū q̄tum posses facere: nec q̄. i. usq; ad q̄tū laboris & ꝑiculi uelles ꝑgredi. s. ꝑ rep. Scripserat. n. ꝙ ad mōtē usq; ꝑ ea certare uellet. Itaq; uarisi

dius reddidiſſet mihi lr̃as tuas ad octauum idus hoc eſt ad ſextũ diẽ aprilis:& ego legiſſem eas:ego ſum elatus.i. ſupra me raptus ĩcredibili gaudio.Cũq̃.i.& cũ magna multitudo optimorũ uirorũ & ciuiũ deduceret me.ſ.in ſenatũ aut forũ de domo .ſ. puata: ego feci cõtinuo omnes pticipes uoluptatis meæ.i.idicaui oĩbus tuã uoluntatẽ in rẽpu. de qua æque gauiſi ſũt ac ego. Interim munatius noſter uenit ad me/ut cõſueuerat:ac ego dedi ei lr̃as tuas: nihil eñ ſciebat dũ.i. tũc adhuc.Nã Variſidius ſup.uenerat pmũ ad me:& dicebat id.ſ.ut pmũ ad me ueniret eẽ mãdatũ ſibi a te Idẽ Munati⁹ dedit mihi paulopoſt legẽdas eas lr̃as q̃s tu miſeras ipſi & eas q̃s miſeras publice.ſ.recitãdas i ſenatu. Placuit nob ut deferremus ſtatĩ lr̃as ad cornutũ ptorẽ urbis.ſ. Romæ:q.ſ.Cornut⁹ ſuſtinebat munus conſulare.i.fungebat̃ officio conſulari:eo q̃ cõſules aberant/more maiorũ.i.ſicut apud maiores & priſcos Romanos:ptor urbanus fungebat̃ officio conſulũ abſentiũ.Senatus eſt cõtinuo cõuocat⁹ & cõuenit freq̃ẽs ppter famã atq̃ expectationẽ literarũ tuarũ.Literis.ſ.tuis recitatis: ideſt poſtq̃ erãt recitatæ:religio.i. metus de non ſeruato auſpicio:eſt oblatus.i.obiectus Cornuto:admonitu pullariorũ.i.eorũ q pullos ad auguria & auſpicia nutritos obſeruabant/eũ non dediſſe ſatis diligenter opam auſpiciis.i.non ſatis auſpicato ueniſſe ad cõſultandũ eo die de repu.& id.ſ. eũ non ſatis

quas ipſi miſeras:eas quas publice. placuit nobis : ut ſtatim ad Cornutũ prætorẽ urbis literas deferremus: q.q̃ conſules aberãt cõſulare munus ſuſtinebat:more maiorum.Senatus eſt cõtinuo cõuocatus : frequenſq̃ cõuenit propter famã : atq̃ expectationẽ tuarum literarũ. Recitatis literis oblata religio Cornuto eſt pullariorũ admõitu:nõ ſatis diligẽter eũ auſpiciis opã dediſſe.Idq̃ noſtro collegio comprobatũ eſt.Itaq̃ res dilata eſt in poſterũ. Eo aũt die magna mihi pro tua dignitate cõtentio cum Seruilio q cum gratia effeciſſet: ut ſua ſentẽtia prima pnuntiaret̃. freq̃ẽs eum ſenatus reliquit:& in alia oĩa diſceſſit:meæq̃ ſentẽtiæ quæ ſecũda pnũtiata erat:cũ freq̃ẽs aſſentiret̃ ſenatus rogatu Seruilii.P.Tytius interceſſit. Res in poſterũ dilata eſt . Venit paratus Seruilius Ioui ipſi iniquus cuius in tẽplo res agebat̃:Hũc quemadmodũ fregerim:quã taq̃ cõtẽtione Tytiũ interceſſorẽ abiecerim:ex aliorũ te literis malo cognoſcere.Vnũ hoc ex meis. Senatus grauior:cõſtantior:amicior tuis laudibus eſſe nõ potuit:q̃tũ fuit.Nec uero tibi ſenatus amicior q̃ cũcta ciuitas.Mirabiliter enĩ.P.R.uniuerſus:& oĩum generũ ordinũq̃ conſenſus ad liberãdam remp.conſpirauit.

diligenter operã dediſſe:eſt cõprobatũ ſup.a collegio noſtro:uidelicet augurali. Itaq̃.i. & ita res eſt dilata in poſterum.i.in diẽ ſequentẽ.Autẽ.i.ſed magna contentio ſup.fuit mihi:eo die.ſ. poſtero:cum Seruilio/pro dignitate tua.ſ.tuenda:qui ſcilicet Seruilius cum effeciſſet gratia.i.fauore quorundam:ut ſententia ſua pronũtiaretur prima:frequens ſenatus:ideſt plurima pars ſenatus:reliquit eum:ideſt non eſt ſecutus aut ſecuta ſententiam eius:& diſceſſit in alia omnia:ideſt probaſſet potius alia omnia q̃ quæ a Seruilio dicebantur:& cũ frequens ſenatus aſſentiretur meæ ſententiæ quæ pronuntiata erat ſecunda:Publius Tytius interceſſit:ideſt ſe adpoſuit:rogatu.i.ob præces Seruilii:Res eſt dilata in poſterum:ideſt diem rurſus ſequentem . Seruilius uenit paratus:ſcilicet ad reſiſtendum ſententiæ Ciceronis:iniquus ipſi Ioui:ſcilicet authori reipu.Romanæ : in cuius templo res agebatur.Ego malo.i.magis uolo te congnoſcere ex literis aliorũ ſup.q̃ ex meis: queãdmodum ego fregerim hunc:ideſt impetum huius.ſ.Seruilii.& quanta contentione abiecerim Tytium interceſſorem:ideſt repugnatorem ſententiæ meæ.Voloſup.te cognoſcere:aut cognoſce hoc unum ex meis:ſup.literis.Senatus non potuit eſſe grauior:conſtantior/amicior tuis laudibus q̃ fuit tum:ideſt tũc. Nec uero ſenatus ſup.eſt amicior:ideſt fauentior tibi:q̃ tota ciuitas.Enim.i.quia:populus Romanus uniuerſus; & cõſenſus omnium generum & ordinum conſpirauit:ideſt conſenſit mirabiliter ad liberandam rempu.

Perge.i.pcede pgredere & pfice icœptũ: igit̃ ut aĩs:& cõmẽda nomen tuũ ĩmortalitati:qa cõſtituerat Plãcus aut rẽp. cũ ſollicitudine liberare aut p ea mori. Atq̃ cõtẽne hec oĩa q̃ hñt ſpẽm.i. ſĩlitudinẽ gl'iæ ſed nõ uerã gl'iam:utpote:collecta ĩſignibus inanibus i.friuolis ſplendoris .i. magr̃atus clari; hoc ẽ ex honoribus ſine uirtute adq̃ſitis:& exiſtima breuia;qa diu durare nõ poſſũt:cũ breuis ſit hoĩs uita/fugacia/qa ẽt ſi uita pducẽt/hoĩem deſtituere ſolẽt/&cito ad aliũ tranſfugere;& caduca:qa p naturã ſuã ſunt

Perge igitur:ut agis:nomẽq̃ tuum commẽda immortalitati.Atq̃ hæc omnia:quæ habẽt ſpeciẽ gloriæ: collecta inanibus ſplẽdoris inſignibus cõtẽne: breuia:fugacia:& caduca exiſtima.Verũ decus in uirtute poſitũ eſt:q̃ maxime illuſtrat̃ magnis in rempu. meritis . Eã facultatẽ habes maximã: quã quãdo complexus es tene perfice:ut ne minus reſp.tibi q̃ tu reip.debeas.Me tuæ dignitatis nõ modo fautorẽ: ſed ẽt amplificatorẽ cognoſces

cognoſcẽs.Id tũ reſpu. quæ mihi eſt mea uita charior cũ noſtræ næceſſitudini debere me iudico. Atq̃ in his curis:quas cõtuli ad dignitatem tuam : cœpi magnã uoluptatem q̃ bene cognitam mihi.T. Munatii prudentiam & fidem:magis etiam perſpexi in eius incredibili erga te beneuolentia & diligentia.Datum.iiii. Idus Aprilis. Vale.

inſtabilia:ſplẽdor eĩ ille q in pncipio magiſtratuũ eſt cito lãgueſcit. Verũ.i.ſolidũ & ppetuũ decus ẽ poſitũ ĩ uirtute:q.ſ.uirtus illuſtrat̃ maxĩe magnis meritis ĩ rẽp. Tu hẽs eã facultatẽ.ſ.cõferẽdi magna merita in rẽp. maximã quã.ſ.facultatẽ:q ñ.i.qm̃ cõplex⁹.i. aggreſſus es:tene & pfice:ut ne.i.nõ minus reſp.debeat tibi q̃ tu d'beas reip. Tu cognoſces me nõ mõ.i.nõ ſolũ fautorẽ:ſ; ẽt ãmplificatorẽ dignitatis tuæ.Ego iudico me debere id.ſ.ut ſim amplificator dignitatis tuæ:tum.i.ſimul reipu.quæ eſt mihi charior uita mea:tũ:ideſt ſimul næceſſitudini noſtræ.ſ.a patre tuo primum cõtractæ.Atq̃ ego cœpi magnã uoluptatem in his curis quas contuli ad dignitatem tuã:q̃ perſpexi prudentiam & fidem Titi Munatii cognitã mihi bene.i.multũ : etiam magis ideſt amplius q̃ prius:in incredibili beneuolentia & diligentia eius erga te.Datum &c. Vale.

M.T.C.Cn.Plã.Impe.conſu. deſ.S.P.D.

VT primũ mihi ptãs data eſt augẽdæ dignitatis tuæ:nihil ptermiſi ĩ te ornãdo:qđ poſitũ eẽt aut ĩ pmio uirtutis aut ĩ honore uerborũ : id ex ipſo ſenatuſcõſulto poteris cognoſcere.Ita eñ ẽ pſcriptũ:ut a me de ſcripto dicta ſnĩa ẽ:quã ſenatus freq̃ns ſecutus eſt ſũmo ſtudio magnoq̃ cõſenſu. Ego q̃q̃ ex tuis literis q̃s mihi miſiſti pſpexerã te magis iudicio bonorũ q̃ inſignibus gl'iæ delectari:tñ conſyderandũ nobis exiſtimaui:etiã ſi tu nihil poſtules : quãtum tibi a repub.deberetur. Tu contexes:extrema cum primis.Qui enim.M.Antonium oppſſerit:is bellum cõfecerit.Itaq̃ Homerus nõ Aiacem:nec Achillem : ſed Vlyſſem appellauit πτολιπορθον. Vale.

VT primũ.&c.Dicit Plãcũ ex ſenatuſconſulto pſpicere poſſe quãtum ipſe Cicero pro eius dignitate cõtẽderit.Hortaturq̃ ut bellũ cũ Antonio cõficiat.Ordo eſt Vt.i.ubi primũ:ptãs augẽdæ dignitatis tuæ eſt data.i.cõceſſa & facta mihi:nihil ptermiſi in te ornãdo/qđ poſitũ eſſet aut in pmio uirtutis aut in honore uerborũ. Tu poteris cognoſcere id.i.q̃ ita fecerim ex ipſo ſenatuſconſulto/qđ miſſum erat ad Plãcũ & de Plãco augẽdo.Ita eñ ſup. ſenatuſconſultũ eſt pſcriptũ:ut ſnĩa dicta eſt a me de ſcripto i.de eo ſcribendo:quã.ſ.ſnĩam meã ſenatus freq̃ẽs.i.plĩma pars ſenatorũ:ſecutus ẽ ſũmo ſtudio &magno cõſenſu.Ego q̃q̃ pſpexerã ex lr̃is tuis q̃s miſiſti/te magis delectari iudicio bonorũ:ut ſunt reip. fautores:q̃ inſignibus gl'iæ:tñ exiſtimãdũ cõſyderãdũ ſup. eẽ nobis:etiãſi tu nihil poſtules:q̃tũ deberetur tibi a rep. Tu cõtexes.i.cõferes extrema i.pmia & gloriã:cũ pmis.i.cũ ſudore & labore ac piculis.Labor autẽ erit in oppmẽdo Antonio.Præmiũ ſũmus in rep.locus.Qui eñ oppſſerit Mar.Antoniũ:is cõfecerit.i.finiuerit bellũ.Itaq̃ Homerus nõ Aiacẽ nec Achillẽ:appellauit πτολιπορθον.i.urbis ppl'atorẽ & expugnatorẽ:q̃uis uterq̃ eẽt fortiſſimus bellator:ſed Vlyſſem:q callido conſilio plus ualuit q̃ illi uiribus.Quaſi dicat cõſilio potius q̃ uiribus contra Antoniũ cõtendẽdũ. πτολιπορτοσ &pro eodẽ πτολεοπορτοσ dicitur a noie πτολεθρον/qđ eſt oppidum ſeu urbs:& uerbo πτορθεω/qđ eſt populo i.oppugno.

M.T.Cn.Plan. Impe.conſu.deſ.S.P.D.

OGratã famã biduo añ uictoriã de ſubſidio tuo:de ſtudio:de celeritate:de copiis : atq̃ ẽt hoſtibus fuſis:Spes oĩs ĩ te ẽ.Fugiſſe eñ ex p̃lio Mutinẽſi dicũt̃ notiſſimi latronũ duces. Eſt aũt nõ mĩus g̃tũ extrema delere q̃ pria depellere. Eq̃dẽ expectabã iã tuas lr̃as:idq̃ cũ ml'tis.Spabãq̃ etiã Lepidũ tpibus admonitũ:tecũ & reip.ſatis eẽ facturũ.In illã igit̃ curã icũbe mi Plãce:ut neq̃ ſcĩtilla teterrimi belli relinq̃tur.Quod ſi erit fctm̃ & rẽp.diuĩo bñficio affeceris:& ipſe æternã gl'iam cõſeq̃re.Datũ.iii.idus Maii. Vale.

O Gratã.Gratulat̃ Plãco q̃ bonã famã cõſecutus ſit ſine diſpẽdio:nã bellum ad qđ operã ſuã pollicitus erat cõfectũ erat biduo poſt.Hortat̃ tñ ad reliq̃s delẽdas dicẽs.O famã gratã ſup.ſpſam biduo añ uictoriã de ſubſidio tuo:de ſtudio: ĩ rẽp. de celeritate:de copiis:atq̃ etiã de hoſtibus fuſis.ſ.a te ĩ Gallia.Spes oĩs eſt in te. Eñ.i. qa notiſſimi duces latronũ.i. Antonianorũ dicunt̃ fugiſſe ex p̃lio Mutinẽſi.i.apđ Mutinã cõmiſſo.Aũt.i.ſ;:nõ minus g̃tũ.i.utile & accœptũ ẽ:delere extrema.ſ.belli q̃ depellere pria.Eq̃dẽ.i.ego q̃dẽ expectabã iã lr̃as tuas:idq̃.i.& id ſup.feci cũ multis : qa etiã alii multi eas expectabant.Et ſperabã etiã Lepidũ admonitũ tpibus:qa res Antoniana cœperat labi:eſſe ſup.tecũ:& ſatiſfacturũ reip.Igit̃ o mi Plãce incũbe in illã curã ut nequa.i.nõ aliqua ſcintilla.i. pticula uel minima q̃ ut ſcĩtilla magnũ poſſet icẽdiũ excitare.Bellũ aũt nũc diluuio nũc icẽdio cõfici ſolet belli

ceterrimi.i.execrandi eo q̃ cõtra rempu.cœpti relinquatur.qd̃ si erat factũ.s.per te tu affeceris .i.afficies rẽp. beneficio diuino.i.æterno aut diuino cõparabili:& ipse cõseqre.i.optinebis gloriã æternam.Datum &c.

HIs lris.&c.Dicit se fecisse qd̃ pollicitus erat in ea epla cuius pncipiũ est. Immortales &c.unde uideť post illã ponẽda.Ordo est.Ego putaui ptinere ad rẽpu.te scire ea q̃ accidissent his.s.supioribus lris ĩmortales &c.scriptis.Sedulitas mea tulit.i.attulit:ut spero fructũ.i.utilitatẽ& mihi & reip.Nãq; egi cũ Lepido assiduis interñũciis:ut oĩ contẽtione omissa:& uoluntate nostra.i.beneuolẽtia inter nos reconciliata ipse succurreret reip.consilio cõi:&putaret i.æstimaret pluris se.s.ipm:liberos .s. suos: & urbẽ.s,totã:q̃ unũ latronem perditũ &abiectũ uidelicet Antoniũ:& sup.dixi agendo cũ eo:q; abutereť.i.ad uoluntatẽ suã nõ parcendo utereť:ná abuti est absumere res utẽdo eis:unde abutimur uino:oleo&c.utimur uestibus domo &c.neq; capiť hic in malam partẽ;sed in liberã:obseqo meo ad oẽs res si faceret ita. Itaq; ego profeci p Laterensem ĩternũcium:ná sup.dedit mihi fidẽ.i.sancte ꝓmisit se persecuturũ bello Antoniũ si nõ posset ꝓhibere.i.arcere ꝓuincia sua. Rogauit me ut uenirẽ& coniũgerẽ copias.s.meas cũ suis:& eo magis sup.rogauit:q; & Antonius dicebať esse firmus i.firmiter munitus ab eqtatu:& Lepidus neqdem.i,nõ saltẽ mediocrem habebat equitatũ. Nam etiã decẽ s.equites qui fuerant optimi trãsierunt ad me ex paucitate eius.i.quã ipse habebat:nõ mltis diebus ante.s.q̃ me rogaret. Quibus rebus cognitis ego nõ sum cũctatus.i,ĩmoratus:putaui Lepidũ adiuuandũ in cursu .i. tantisper dũ esset in cursu bonoꝝ cõsiliorũ Vidi.i.aĩaduerti.qd aduentus meus esset,ꝓfecturus.i utilitatis facturus : uel q; possem perseq atq; opprimere eqtatum eius eqtatu meo:uel q; possem & corrigere & coercere ꝑsentia.i.per ꝑsentiã exercitus mei eã partẽ exercitus Lepidi q̃ est corrupta.s. donis aut pollicitationibus Antonianis & alienata ab repu. Itaq; ponte facto uno die in Isara flumine maximo qd̃ est in finibus Allobrogũ: est tũ minus Rhodano: sed rhodanus secat Allobrogas ab Calliis . traduxi exercitum ad quartũ Idus Maii.Cũ uero nũciatum eẽt mihi Luciũ Antoniũ fratrẽ Marci ꝑmissum cũ equitibus & cohortibus uenisse ad forũ iulii urbẽ Galliæ nõ longe ab Alpibus:misi frẽm sup.meũ cũ quatuor millibus eqtũ ad sed̃m Idus Maii:ut occurreret & ei subsisteret ei.s.Lucio Antonio Ipse.i.ego subsequar maximis itineribus cũ quatuor legionibus expeditis & reliquo eqtatu.Si mõ.i. dũmodo mediocris fortuna reip.adiuuerit nos:nos repiemus hic.i.in hoc conflictu finẽ &.i.simul audaciæ perditoꝝ.s. hoĩum:sollicitudinis nostræ.qd̃ si altero.s.Antonius cœperit recipere se.i.redire tanq̃ in locũ tutiorẽ ĩ Italiã rursus.i.iterũ:cognito aduẽtu nr̃o:erit officiũ Bruti occurrere ei cui,s. Bruto:scio nec ꝓsiliũ/nec aĩum defuturum.Ego tamen si id acciderit.i.si redierit in Italiã/mittam fratrem sup.meũ cum equitatu/qui sequať sup. eum;& defendat Italiam a uastatione quam Antonius esset facturus.Fac ualeas & diligas me mutuo.

M.T.C.Cn.

Plancus Præ.Ciceroni.S.P.D.

NIs literis scriptis : q̃ postea accidissent scire te ad rẽp.putaui ptinere. Sedulitas mea ut spero;& mihi & reip.tulit fructũ.Nãq; assiduis ĩternũciis cũ Lepido egi:ut omissa oĩ contẽtione:recõciliatq; uoluntate nostra cõi cõsilio reip. succurreret:se liberos:urbẽq; pluris q̃ unũ perditũ:abiectũq; latronẽ putaret:obseqoq; meo:si ita faceret : ad oẽs res abuteretur.Profeci itaq; p Laterẽsem ĩternũciũ : fidẽ mihi dedit se Antoniũ si ꝓhibere sua ꝓuincia nõ potuisset: bello persecuturũ.Me ut uenirẽ copiasq; cõiũgerẽ:rogauit:eoq; magis q; & Antonius ab eqtatu firmus esse dicebať.Et Lpidus ne mediocrẽ qdẽ eqtatũ habebat Nã etiã ex paucitate eius:nõ multis ante diebus decẽ: q optimi fuerant: ad me trãsierũt. Quibus rebus ego cognitis:cũctatus nõ sum in cursu bonoꝝ consiliorũ Lepidũ adiuuãdũ putaui.Aduẽtus meus qd ꝓfecturus eẽt uidi:uel q; eqtatu meo pseq atq; opprimere eqtatũ eius possem:uel q; exercitus Lepidi eã ptẽ q̃ corrupta ẽ & ab rep.alienata & corrigere & coercere præsentia mei exercitus possem.Itaq; in Hisara flumĩe maximo:qd̃ in finibus est Allobrogũ põte uno die facto exercitũ:ad.iiii.Idus Maii traduxi.Cũ uero mihi nunciatũ eẽt Luciũ Antoniũ ꝑmissũ cũ eqtibus:& cohortibus:ad forũiulii uenisse fratrẽ cũ eqtũ q̃tuor millib⁹ ut occurreret ei:misi ad.ii.Idus maii:Ipse maximis itĩeribus cũ q̃tuor legionibus expeditis:& reliquo eqtatu subseq̃r.Si nos mediocris mõ fortuna reip.adiuuerit: & audaciæ pditoꝝ:& nostræ sollicitudĩs hic finẽ reperiemus:qd̃ si latro ꝑcognito nostro aduẽtu: rursus in Italiã se recipe cœpit:Bruti erit offm̃ occurrere ei : cui scio nec cõsiliũ:nec aĩum defuturũ.Ego tm̃ si id accidit fratrem cum eqtatu mittã:qui sequatur : Italiam a uastatiõe defendat.Fac ualeas : meq; mutuo diligas.

M.T.C.Cn.Planco.S.P.D.

NIhil post hoĩm memoriã gliosius:nihil gratius:ne tpe qdẽ ipso oportunius accidere uidi: q̃ tuas Plãce literas.Redditæ sunt em̃ frequẽti Sẽatu Cornuto:cũ is frigidas sane:& incõstãtes recitasset literas Lepidi:sub eas statim recitatæ sunt tuæ:nõ sine magnis qdẽ clamoribus.Cũ rebus em̃ ipis eẽnt & studiis bñficiisq; ĩ rẽp.gratissimæ:tũ erãt grauissimis uerbis ac sentẽtiis plenæ:flagitare Senatus ĩstituit Cornutũ:ut referret statim de tuis literis.Ille se consyderare ait uelle.Cũ ei magnũ cõuiciũ fieret a cuncto Senatu: qnq; tribuni pl.rettulerũt.Seruili⁹ rogatus rẽ distulit Ego eã snĩam dixi:cui sunt assensi ad unũ. Ea q̃ fuerit ex senatuscõsulto cognosces. Tu q̃q̃ cõsilio nõ eges: uel abũdas potius:tm̃ hoc aĩo esse debes : ut nihil huc reiicias:ne ue in rebus tã subitis:tãq; angustis a senatu cõsiliũ petẽdũ putes.Ipse tibi sis Senatus: quocũq; te rõ reip.ducet seqre.Cures : ut ante factũ aliqd̃ a te egregiũ audiamus:q̃ futurũ putaremus.Illud tibi ꝓmitto:qdqd a te erit factũ id senatũ non mõ ut fideliter:sed etiã ut sapienter factũ cõprobaturum. Vale.

NIhil.Eiusdẽ est fere argumẽti cũ illa Etsi reip.cã:ostendit em̃ q̃ gratæ fuerunt senatui Plãci lĩæ:hortať ut pergat hostes perseq:neq; differat donec cõsiliũ a senatu accœperit.Ordo est.Nil uidi accidere gloriosius:nihil gratius/ne qdẽ.i. & non ẽt tpe ipso oportunius post memoriã hoĩum i. post tãtũ temporis quãtum homo posset memoria cõplecti : q̃ o Plance literas tuas. Sunt em̃ redditæ:senatu,sup.ente frequẽti: cornuto.i.a Cornuto prætore urbis & cõsulis officio fungẽte.Cum is.s.Cornutus recitasset literas Lepidi frigidas sane.i.ualde frigide operã suam pollicẽtis:& inconstantes: quia ambigue scriptas:tuæ.s.literæ/recitatæ sunt statim:sub.i.post eas quidem.i.certe nõ sine magnis clamoribus.i.acclamationibus.Cum enim literæ tuæ: essent gratissimæ:rebus ipsis:& studiis & beneficiis in rẽpu.tum.i.multomagis erant plene grauissimis uerbis ac sentẽtiis:ubi plenæ cũ geniti uo contra Vallæ opinionẽ:Senatus ĩstituit i.cœpit flagitare Cornutum : ut referret.i. consultationem faceret statim de lris tuis. Ille ait.i,respõdit se uelle cõsyderare : & cũ magnum cõuicium fieret ei cuncto.i.simul toto senatu:quiq; tribuni plæbis rettulerũt i. in consultatiõem attulernnt qd de literis tuis sentiẽdũ esset.Seruilius qa aduersarius rogatus.s.snĩam distulit rem.i. noluit tunc dicere.Ego dixi eam snĩam cui assensi sunt.s.senatores ad unũ.i.uno dũtaxat Seruilio excœpto. Tu cognosces ex senatusconsulto.s.ad te misso:quæ fuerit ea.s.sentẽtia mea. Tu q̃q̃ nõ eges uel potius abundas consilio/tamen debes esse hoc animo:ut nihil reiicias.i.ex humeris tuis exculsum trãsferas:huc.i.ad nos:neue putes cõsilium petẽdum a senatu in rebus tam subitis.i.subito faciendis:& tam angustis.i. tam modicum tps ad deliberationẽ habẽtibus.Ipse.i.tute sis tibi senatus:sequere te.i.consiliũ tuum/quocũq; ratio reipu. ducet te Cures ut audiamus aliquid factum egregie a te anteq̃ putaremus futurum.Ego promitto tibi illud:quidquid factum erit a te:id senatũ comprobaturũ non modo ut factũ fideliter sed etiam ut factũ sapienter.

Plãcus Ciceroni Salutem.P.D.

ANtonius Idibus Maiis ad forũ Iulii cũ primis copiis uenit.Ventidius bidui spatio abest ab eo. Lepidus ad foꝝ Voconii castra habet q; locus a foro Iulii q̃tuor &.xx.millia passuũ abest : ibiq; me expectare cõstituit quẽadmodũ ipse mihi scripsit: qd̃ si oĩa mihi ĩtegra & ipse & fortuna seruauerit:recipio uobis celeriter me negociũ ex snĩa cõfecturũ.Fratrẽ meũ assiduis laboribus : cõcursatiõibusq; cõfectũ grauiter se habuisse antea tibi scripsi.Sed tm̃ cũ primũ posse ĩgredi cœpit:nõ magis sibi q̃ reip.cõualuisse se existimãs ad oĩa picula priceps eẽ nõ recusabat.Sed ego eũ non solũ hortatus sũ:uerũetiã coegi isto ꝓficisci : q; & illa ualetudine magis cõficere se:q̃ me tueri posset in ca-

ANtonius. &c. Postq̃ Antonius apud Mutinã superatus est/celeri cursu ad alpes se ꝓripuit.sperans Ventidiũ ad se uẽturũ ex Piceno cũ tribus legiõibus : & Lepidum ac Plancũ sibi cõiungẽdos. Scribit ergo ad Ciceronẽ Plãcus ubi sit Antonius & ubi lepidus:& qd sperет se pro rep.facturũ: deide docet cur frem Romã miserit. Ordo est. Antonius uenit ad forũiulii.i. urbẽ illã galliæ cisalpinæ Italiæ:Idibus Maiis:cũ primis.i.expeditissimis copiis : Vẽtidius abest ab eo spatio bidui.i.itineris duoꝝ dierum. Lepidus habet castra ad Forũuoconii: oppidum trans alpes:q locus abest a Foroiulii:q̃tuor & uiginti millia passuũ:& cõstituit expectare me ibi:quẽadmodũ ipse scripsit mihi:qd̃ si & ipe.s.Lepidus & fortũa seruauerit mihioĩa integra.i.non ĩpedita nec uiolata aliq̃ ꝑfidia : recipio.i.polliceor uobis me cõfecturũ celeriter negociũ.i. totũ bellũ ex snĩa.i.ambitio nr̃o.Ego scp̃si tibi antea/eæ

Plenus.

tñ lræ non extãt frem meũ confectũ.i. debilitatũ:defatigatũ assiduis laboribus & pcursatiõibus:pmiserat em̃ eum ut uidimus:habuisse se grauiter.i.multũ ægrotasse:sed tñ cũ pmũ cœpit posse igredi:existimãs se pualuisse non magis sibi.i.ad utilitatẽ suã;q̃ reipu.i.ad utilitatẽ reipu.non recusabat eẽ pnceps ad oia picula.Sed ego nõ solũ hortat' sum eũ:uerũetiã coegi ꝓficisci isto .i. istuc: hoc est ad uos Romã:q̃ ipse &.i. sil': posset magis ꝓficere.i.iterimere se illa ualetudine s.tã aduersa:q̃ tueri me in castris:& q̃ existimabã rẽp. nudatã.i.orbatã & spoliatã:acerbissimo interitu consulũ.s.Hircii & Pãsæ q in conflictu cũ Antonianis ceciderãt;ut Appianus late recitat:indigere in officiis urbanis:tali.i.tã fideli & prudenti ciue prætore. Quod .s. consiliũ meum & factum fratris; siquis uestrũ non probabit.i.nõ approbabit;sciat prudentiã defuisse mihi in consilio:nõ fidelitatem illi.s. fratri meo:erga patriam Lepidus tamẽ fecit qd' ego desyderabã;ut mitteret Appellã legatũ suũ ad me:quo obside sup.ente aut habito:ego uterer fide illius & societate in rep.administranda. Lucius Gellius ꝓbauit.i.ostẽdit mihi in ea re studium suũ.s.in rempu. Segauiano.s.unode tribus fratribus:hoc est ut intelligo; Segauiano mihi obside dato:quo.s.Gellio interpte.i.internũcio ego sum usus nouissime.i.ultime ad Lepidum: ego uideor cognoscere eum.s.Gellium amicum reipu.& libẽter sum ei testimonio.s.fidelitatis; & ero omnibus q bene merentur.Fac ualeas & diligas me mutuo:& tuearis dignitatem meam si mereor sicut fecisti adhuc.i.in hunc usq̃ diem cum singulari beneuolentia.i.ea comitante.

QVid in aio.&c.Rogatus fuerat a Lepido Plancus ut se cũ eo adiũgeret ad uersus Antoniũ/ qd' consiliũ licet suspectũ haberet Plancus:dicit se maluisse seq̃ q̃ accusari detrimento fuisse reip. si per se stetisset quominus Antonium lepidus ꝓsecutus fuisset: dicit ergo se cõiunctũ iri cũ Lepido octo diebus postq̃ has dederat.Ordo ẽ. Tu potuisti cognoscere quid habuerim in aio: cum Leernus & Nerua discesserunt a me:& i.simul:ex literis q̃s dedi eis sup.ad te: & ex ipsis.i.ex eorũ relatione: qui interfuerũt oĩbus rebus & consiliis meis. Accidit mihi .s. deinde sup.id/ qd' solet accidere homini pudenti.i.uerecũdo:& cupido satisfaciendi reipu.& omnibus bonis:ut sequerer magis cõsilium periculosum:dum.i. dũmodo probarem.i.probatum aut ꝓbum facerem & ostẽderem me:q̃.s.consilium tutũ.i.sine periculo:quod posset habere obtrectationem.Cõsilium autem aperui in argumẽto & statim explanabitur. Itaq̃ post discessum legatorum:uidelicet Leerni & Neruæ::cum.s.ita esset:q̃ & Lepidus rogaret me binis literis cõtinuis.i. alteris super alteras missis:& Laterẽn.multomagis etiam prope.i.quasi plorans obtestaretur.i.deos & fidem meam in testes adducens rogaret ut uenirem.s.ad Lepidum:obtestaret inquam Lateren.nullam aliam rem extimescens q̃ eandem quæ mihi quoq̃ facit timorem:Multi textus habẽt implorans pro plorans:& nõnullam pro nulla; sed minus probãtur:quia si nõnullam.i.aliquã aliam extimuisset Laterensis non tam excusabilis esset Plancus:qd' inquã eandem que &c.hoc est q̃ uarietatem.i.uariabilitatẽ:Nam uariũ quoq̃ dicitur:qd' est uariabile: ut ænei.iii. Varium & mutabile semper fœmina:unde uarietas mutabilitas: atq̃ infidelitatem exercitus eius i. Lepidi:qui pollicitationibus Antonii fere corruptus erat:non putaui dubitandum:quin.i.quominus:succurrerem.s.Lepido quem fidem utercq̃ existimabat:& offerrem me periculo cõmuni.s.mihi & Lepido:si nõ possent inducere exercitum in sententiam suam:nihil autem de Lepido tunc timebat.

Sciebã em̃

stris;& q̃ acerbissimo interitu cõsulũ rẽp. nudatã tali ciue ꝓtore i urbanis officiis idigere existimabã. Quod si qs uestrũ non ꝓbabit:mihi prudentiã in cõsilio defuisse sciat:nõ illi erga patriã fidelitatẽ. Lepidus tñ: qd' ego desyderabã:facit:ut Appellã ad me mitteret. Quo obside fide illius & societate in rep.administrã/da uterer. Studiũ i re ea mihi suũ. L.Gellius de tribus fratribus Segauiano ꝓbauit quo ego interꝓte nouissime ad lepidũ sũ usus:amicũ eũ reip. cognoscere uideor:libẽterq̃ ei sũ testimõio:& oĩbus ero:q bñ merent'. Fac ualeas;meq̃ mutuo diligas dignitatẽq̃ meã si mereor tuearis:sicut adhuc singlari cũ bñuolẽtia fecisti.

Plancus Ciceroni Salutem Plurimã.D.

QVid in aio habuerim cũ Leernus Neruaq̃ discesserũt a me:& ex literis:q̃s eis dedi: & ex ipsis cognoscere potuisti: q oĩbus rebus cõsiliisq̃ meis interfuerũt. Accidit mihi qd' hoĩ pudẽti & cupido satisfaciendi reip. bonisq̃ oĩbus accidere solet:ut cõsiliũ seq̃rer piculosum magis dũ me ꝓbarẽ q̃ tutũ:qd' habere posset obtrectationẽ. Itaq̃ post discessum legatorũ cũ binis cõtinuis literis & lepidus me ut uenirẽ:rogaret:& Laterẽsis multo etiã magis ꝓplorans obtestaret':nullam rem aliam extimescens q̃ eandẽ:quæ mihi quoq̃ facit timorẽ:uarietatẽ:atq̃ infidelitatem exercitus eius non dubitandum putaui: quin succurrerem:meq̃ communi periculo offerrem.

Sciebam enim:& illud consiliũ erat cautius i.hoĩs magis caute agentis:me expectare ad i.iuxta Hisaram aut Isarã flumen:dum.i.do nec Brutus.s. Decius traiiceret exercitum.s. trans alpes & ire obuiã hostibus cũ collega: scilicet Bruto:cõsentiente sicut milites faciunt.s.dũ pari cõsensu in hostem inferuntur tum.i.tũc uidebã si Lepidus bene sentiẽs.s. de rep.ut putabat' cœpisset qd.i. aliqd detrimenti:hoc oẽ assignatũ iri.i.q̃ assignet'/aut ꝓtinaciæ meæ aut timori.s.meo:pertinaciæ si aut nõ subleuasset.i.adiuuissem in onere belli portando/hoĩem offensum.i.inuisum mihi cõiũctũ eũ reip.i licet eẽt cõiunctus cũ rep.noluerim tamen iuuare eo q̃ esset inuisus multi:aut sup.timori:si remouissem me a certamĩe belli tam necessarii.Itaq̃ ego uolui potius periclitari.i.experiri:si.i. an/mea presentia posset&.i.sil:tueri.i.protegere Lepidũ:& facere exercitũ sup. eius meliorem: q̃ uideri nimis cautus:si.s.nollẽ aut nõ aude rem me Lepido cõiungere. Ego puto certe neminẽ fuisse hoĩem sollicitiorem.i. magis sollicitũ sup.q̃ me:nõ suis cõtractis.i.ob res q̃s ipse nõ cõtraxit.Nã ea res q̃ nullã dubitationẽ habebat si exercit' Lepidi absit.s. longe a ꝓuincia:qa tũc certũ fuisset q̃ Bruto cõiungi deberet:aut Antoniũ oppugnare:affert nũc magnã sollicitudinem: & habet magnum casum:qa incertũ est an Lepidus Antonio iungi uelit:qd' si faciat: non tutum sit utriusq̃ exercitui occurrere:sicut solius Antonii.Enim.i.qa:si cõtigisset mihi:ut occurrerem prior Antonio.s.anteq̃ ille cũ lepido cõiũgeret'/me hercule:sup.Antonius nõ cõstituisset.i.mãsisset stãs:horã.i. per spatium unius horæ.tm̃.i.tã multũ & i.sil:cõfido mihi.i.uirib' meis:& despicio.i.cõtemno & uilipendo:copias illius.s.Antonii perculsas.s. ex clade apud Mutĩam acceꝓta:& Castra.i. exercitus qui in castris sunt Ventidii Mulionis.i.q aut Mulio fuerat.i. agitator mulorũ aut sic cognominatus/aut ꝓ contemptum dictus q̃ nihil militare sciret/q̃ mulos Clitellarios agere.Sed non possum exhorrescere:quia qd'latet timere neqmus:uerũ id ipm exhorrescere possumus hoc est neqd lateat:unde legẽdũ putẽ ꝓpter ꝓticulã aduersatiuã sed nõ exhorrescere:negauit em̃ se aut Antonium aut Ventidiũ timere.Sed:inquit:nb possum nõ exhorrescere.i.quin exhorrescã.i.cũ horrere quodã formidẽ:siqd uulneris subest intra cutẽ.i.latet in Lepidi uolũtate:qd' nocere potest prius q̃ possit curari:qa nõ potest sciri nisi cũ summo piculo.Sed certe nisi tenerem me uno loco.s.cum Lepido:ipse Lepidus adiret magnũ periculũ.s.ab Antonio:& ea pars exercitus.s. Lepidi:q̃ bene sentiret de rep. adiret magnum periculum qa ab Antonio cum aliis non bene sentientibus oppugnaretur.Et hostes perditi.i.in quibus nihil est boni:fecissent etiam sibi magnam accessionem.i.magnum incrementum:si abstraxissent a Lepido quas.i.aliquas copias:Abstructuri aũt non sunt:sed omnes:sed oẽs cũ Lepido.attracturi:que.s.dictura/hoc periculũ bonorũ & accessionem malorũ:si aduentus meus represserit:agã gratias fortunæ & cõstantiæ meæ:q̃ excitauit me ad hanc experientiã.s.faciendã.Itaq̃.i.Et ita in hoc ꝓposito:ego moui castra ab Isara ad duodecimũ Kalẽdas Iuniãs; tamẽ reliqui pontẽ quẽ fecerã in Isara:duobus castellis.i.ut dicũt forteliciis:positis ad capita.i.extremas partes pontis;& posui ibi presidia firma:ut transitus esset paratus sine mora Bruto&exercitui eius. Ipse.i.egomet ut spero coniungam me cum copiis Lepidi;octo diebus sup.post illos;quibus dabam has literas. Vale.

Sciebã em̃ &cautius illud erat cõsiliũ expectare me ad Hisarã:dũ Brutus traiiceret exercitũ:&cũ collega consentiẽte:sicut milites faciũt:hostibus obuiã ire. Tũ siqd Lepidus bñ sentiẽs detrimẽti cœpisset:hoc oẽ assignatũ iri aut ꝓtinaciæ meæ: aut timori uidebã: si aut hoĩem offensum mihi:cõiũctũ cũ rep.nõ subleuassem aut ipẽ a certamine belli tã necessarii me remouissem Itaq̃ potius piclitari uolui:si posset mea ꝓsentia & lepidũ tueri:&exercitũ facere meliorẽ q̃ nimis caut' uideri.Sollicitiorẽ certe hoĩem nõ suis contractis nemi nem puto fuisse.Nã q̃ res nullã habebat dubitationẽ: sic exercitus Lepidi absit:ea nũc magnã affert sollicitudinẽ:magnũq̃ habet casum.mihi em̃ si cõtigisset:ut prior occurrerem Antonio:non me hercule horã cõstitisset:tantũ ego & mihi confido & sic ꝓculsas illius copias:Ventidiiq̃ Mulionis castra despicio. Sed non possum non exhorrescere:siquid intra cutẽ subest uulneris:quod prius nocere potest:q̃ sciri curariq̃ possit Sed certe:nisi uno loco me tenerem magnum periculum ipse lepidus:magnum ea pars exercitus adiret: q̃ bene de repu.sentiret. Magnam etiam perditi hostes accessionem sibi fecissent:si quas copias a Lepido abstraxissent:quæ si aduẽtus meus represserit:agam gratias fortunæ:constantiaq̃ meæ:quæ ad hanc experiẽtiam excitauit.Itaq̃ ad.xii.Kalen.Iunias ab Hisara castra moui:pontem tamen quem in Hisara feceram: castellis duobus ad capita positis reliqui: præsidiaq̃ ibi firma posui:ut ueniẽti Bruto:exercituiq̃ eius sine mora transitus esset paratus.Ipse ut spero:diebus octo:q bus has literas dabã:cum Lepidi copiis me cõiungã. Vale.

QVanq̃.Dicit se nõ expectasse a Plan/co gratiarũ actões:gratos tñ fuisse:co hortaturq̃ eũ ad reip.defẽsionẽ dicẽs. Quã q̃ nõ desyderabã a te actionẽ gratiarũ.cũ sci rem te eẽ gratissimũ reipsa:& aio: tñ.s.gra/rũ actio fuit em̃ piucunda:qd̃ sup.dico.fatẽ/dũ est em̃:qa uerũ ẽ.Ego em̃ uidi sic q̃si ea q̃ cerniunt oculis.s.exteriorib⁹:me amari a te. Dices qd antea sup.tibi uisum ẽ. Semp qdẽ sup.idẽ uisũ ẽ sed nũq̃ illustri⁹.i.clarius. Lite ræ tuæ sunt gratæ senatui mirabiliter: cũ.s. ita sit q̃ fuerãt gratæ reb⁹ ip̃is.i. ꝓp res ip̃as q̃ erãt gratissimæ & maxiæ:& fortissimi aĩ& summi cõsilii:tũ ẽt grauitate uerboꝝ &snia rũ. Sed o mi Plãce/incũbe.i. enitere ut pfici as extrẽa belli:sũma &gra & glia erit in hoc i.in hac re.Ego cupio oia.s.,spera: cã reip. sed me hercule ego iã defatigatus.i, usq̃ ad extremũ fatigatus in ea.s.rep. conseruãda non faueo multo plus patriæ q̃ gloriæ tuæ: cuius.s.gliæ dii ĩmortales dedere tibi ut spe ro:maximam facultatem: quã complectere obsecro.Qui enim oppresserit Antonium: is cõfecerit.i.finierit hoc bellũ teterrimũ.i. exẽcrabilissimũ & piculosissimum. Vale.

ITa erant &c.Binis literis declarauerat Plancus se coniungendũ breui cũ Lepi do:sed intellexisse Lepidum ad Antoniũ trã sisse:qd̃ Cicero nũc scribit nõ ita esse. Mõet ergo ut bellũ cõficiat dicẽs. Omnia q̃ affere bantur istinc.i.a te & ab exercitu tuo erant: ita incerta ut nõ occurreret qd scriberem.i. scribere deberem ad te:em̃.i,qa mõ.i.inter/dũ ea nũtiabant de lepido q̃ uellemus mõ.i. interdũ cõtra.i.cõtraria:utpote: q̃ nollemus tamẽ cõstans fama est de te.s.te nec posse de cipi.i.capi per insidias:nec uinci.i. per uim a pertã quorũ.s.duorũ:fortuna habet partem quandã alterius.s.eius qd̃ est uinci nõ posse alterũ.s.decipi nõ posse est ꝓpriũ prudentiæ tuæ.Sed accœpi literas datas a Collega tuo s.D Bruto:idibus maiis in qbus erat te scri/psisse Antõiũ nõ recipi a Lepido:qd̃ erit cer tius si tu scripseris idem ad nos.sed fortasse minus.i.nõ:audes: ꝓp inanẽ lætitiã literarũ superiorũ:in quibus scripserat se ꝓpediem cõiungendũ cũ Lepido. Verũ o plance tu no luisti id.s.ut errarem:uel ut errarem id.i.in ea re.Quis enim effugerit id.s. aliquãdo er rare:aut poti⁹ id qd̃ scriptũ erat ĩ literis tuis nobis qa eas nõ hemus ignotũ.Quis non ui derit te potuisse decipi sic.s. per tantã frau dem cũ haberes obsides & Laterensem iter pretem & auctorem.sed quia prius dixit fa mam cõstantem esse ipsum non posse deci/pi.Legunt hic quidam nõ potuisse. Verum qa dicit sic:stare põt ip̃m non plane deceptũ sed sic.i.ex parte. Nũc uero ẽt cã erroris est

M.Tul.Cicero.Planco.S.D.

QVanq̃ gratiarũ actionẽ a te nõ desyderabã cum te re ipsa:atq̃ animo scirem esse gratis simum tñ(fatendum est enim)fuit mihi p/iucunda.Sic enim uidi quasi ea quæ oculis cernuntur me a te amari.Dices quid antea? Semper quidem:sed nunq̃ illustrius. Literæ tuæ mirabiliter gratæ sunt se/natui:cum rebus ipsis q̃ erant gratissimæ : & maximæ fortissimi animi:summiq̃ consilii:tũ ẽt grauitate snia rũ atq̃ uerboꝝ.Sed mi Plãce:incũbe:ut belli extrema pficias:in hoc erit sũma & gratia:& gloria. Cupio oia reip.cã.Sed me hercule ĩ ea cõseruãda iã defatigatus nõ multo plus faueo patriæ:q̃ tuæ gliæ cuius maximã facultatẽ tibi dii ĩmortales:ut spo:dedere: quã cõple/ctere obsecro.Qui.n.Antoniũ oppsserit:is hoc teterri mum bellũ periculosissimũq̃ fecerit. Vale.

M.T.Cicero.Cn.Planco.S.P.D.

ITa erant omnia:quæ istinc afferebantur in certa ut quid ad te scriberem:non occurre/ret.Modo enim quæ uellemus de Lepido: modo contra nunciabantur:de te tñ cõstãs fama nec decipi posse:nec uinci:quorũ alterius fortũa ꝓtem ha bet quãdam: alterũ ꝓpriũ est prudẽtiæ tuæ.Sed accœ pi literas a collega tuo datas idibus Maiis ĩ qbus erat te scripsisse a Lepido non recipi Antoniũ . Quod c it certius.si tu ad nos idẽ scripseris:sed minus audes for tasse propter inanem lætitiam literarũ superiorũ. Ve/rum ut errarem id Plance noluisti. Quis enim id effũ/gerit? Sic decipi te potuisse quis non uiderit? Nunc ue/ro etiam iam erroris causa sublata est. Culpa enim il/la bis ad eũdem uulgari rep̃hensa prouerbio est . Sin: ut scripsisti ad collegam:ita se res habet omni cura li/berati sumus nec tamen erimus priusq̃ ita esse tu nos feceris certiores. Mea qdẽ : ut ad te sæpius scripsi: hæc sententia est. Qui reliqas huius belli oppresserit: eum totius belli confectorem fore : quem te & opto esse & confido futurũ. Studia mea erga te: quibus certe nul/la esse maiora potuerunt tibi tam grata esse : q̃ ego pu taui fore: minime miror : uehementerq̃ lætor . Quæ quidem tu si recte istic erit: maiora & grauiora cogno sces.iiii.Kalen.Iunias. Vale.

sublata iam

sublata iam:hoc est credulitas quæ nulla eẽ debet de hoĩe semel fidefrago. Culpa.n.illa:bis ad eundẽ.s.scopu lum nauem impingere:aut ad eundẽ indiarũ locũ ĩsicidere:aut ad eundẽ cãm erroris reiicere:est reprehensa ꝓ uerbio uulgari.s.dictitanti non dandam ueniã excusantib⁹ eundẽ erroré Sin.i.sed si:sup.prius non erraſti:sed res habet se ita ut scripsisti ad collegã:scilicet Brutũ:nos sumus liberati omni cura:nec tamen erimus.s.secu/ri/aut certiores priusq̃ tu feceris nos certiores ita esse.Sententia mea quidem:est hæc ut scripsi sæpius ad te:q oppresserit reliquias huius belli.s.cũ Antonio.eũ fore confectorem.i.finitorem totius belli:quem.s.confecto rem totius belli ego & opto & confido te futurum esse.Ego minime miror &uehementer lætor:studia mea er ga te/quibus certe nulla potuerũt esse maiora:cẽt ibi tam grata:q̃.i.q̃tu ego putaui fore.idest futura eẽ. Quæ quidem.scilicet studia mea erga te:tu cognosces maiora & grauiora:si recte erit istic.idest tecum & cum exer/citu tuo.Quarto Calendas Iunias. Vale.

Cn.Plan.M.T.C.S.P.D.

PVderet me inconstantiæ mearũ literarum si nõ ex aliena leuitate pẽderet.Omnia fe/ci:quare Lepido coniuncto ad rẽp. defen/dendã minore sollicitudĩe uestra pditis resisterẽ Oia ei & petẽti recœpi:& ultro pollicitus sum:scripsiq̃ ti/bi biduo ante cõfidere me bono Lepido eẽ usurũ:cõi/q̃ consilio bellum administraturũ . Credidi chirogra phis eius:affirmationi pñtis Laterensis q tũ apud me erat recõciliarẽq̃ me Lepido:fidẽq̃ haberem orabat. Nõ licuit diutius bñ de eo sperare . Illud certe caui : & cauebo:ne mea credulitate reip.sũma fallat.Cũ Hisa ram flumẽ uno die põte effecto:exercitũ traduxissem: ꝓ magnitudĩe rei celeritatẽ adhibẽs: q̃ petierat p lite/ras ipse:ut maturarẽ uẽire. Præsto mihi fuit stator eius cum literis:qbus ne uenirẽ denunciabat:se posse cõfi cere p se negocium : interea ad Hisaram expectarem.

PVderet&c. Quia scripserat plãcus se sperare ut haberet Lepidũ & coniun/ctum & fidum ad rẽp. defendendam, ideo cũ inuenisset se ab eo deceptũ:hac epla se excusauit:oẽmq̃ culpam transtulit in le/uitatẽ & pfidiã lepidi:quã qũo deprehẽderit ẽt scribit & se uix cõtinere potuisse qn ad eũ iuerit:sed uidisse fore sũmæ demẽtiæ obiice re se& suos tantis piculis.Purgatq̃ fratrẽ q̃ nõ citius uenerit:cõmendatq̃ eũ rogatq̃ ut ipsemet in Hircii locũ substituat. Ordo est. Puderet me incõstantiæ literarũ mearum:si sup.lĩæ meæ:nõ pẽderẽt ex leuitate.i. incon stantia aliena.s.Lepidi.Mallem tamẽ lẽgere pẽderet ut sit si inconstãtia lĩarũ mearũ non pẽderet ex leuitate aliena . Feci oia quare.i. q̃obrẽ lepido coniuncto.s.mihi : ad defendẽ dam remp.ego resisterẽ pẽditis.s.ciub⁹ An tonio & eius fautoribus sup.cũ minore solli citudine uĩa.Ego &.i.simul recœpi : ꝓmisi: oia sup.Lepido petenti:& scripsi tibi biduo ante/me confidere me eẽ usurũ Lepido:bo/no idest amico & fauorabili:& administratu rum bellum consilio cõi.cõicato cũ Lepido. Credidi.i.fidẽ adhibui Chirographis. idest scriptis manu eius.s.Lepidi:credidi affirma tioni Laterenſ.qui erat tum.i.tunc apud me: & orabat:sup.ut reconciliarem.i.amicitia coniungerẽ me Lepido & haberem fidem.i.confiderẽ.Non licuit.i. non est datum aut concessum:sperare bene de eo.s.Lepido diutius.i.multũ diu.Ego certe caui:i. cauendo insi dias effeci:& cauebo.s.deiceps:ne summa.i.suprema salus reip.fallat.i.decipiat & fraudetur: credulitate mea i.per credulitatem meam hoc est facilitatẽ credendi.Cum traduxissem exercitũ Hisarã aut Isarã.i. duxissem trans Isaram flumen in delphinatu Ponte effecto uno die:in quo cõmendat celeritatẽ:mirum est tamen quod alibi dicit duobus castellis & multo presidio capita pontis munita reliquisse: si uno die põtem fecerit adhibẽs celeritatẽ pro magnitudine rei q̃.s.id exigebat:utpote accessio Lepidi & exercitus eius ad remp. uti sperabat: q̃.i.quia:ipse,scilicet.Lepidus caput rei petierat p literas ut maturarẽ uẽire.Stator.i.minister publicus dictus a stando q̃ stet paratus ad eundum quo mittatur:fuit præsto.idest præsens cum literis eius:quibus denuntia/bat.i.contrariæ sententiæ factus significabat:ne uenirẽ scilicet ad ipsum: & denuntiabat se posse conficere.i. absoluere negocium.i. expugnationẽ Antonii:& liberationẽ reip.per se:& sup.ut expectarẽ sup. eã ad Isarã:

Indicabo temerariũ meum cõsilium tibi:mihi:nihi/lominus ire decreueram existimãs eum socium gloriæ uitare.Putabã posse me nec de laude ieiuni hoĩs deli/bare qcq̃:& subesse tñ propinqs locis:ut si durius ali/qd esset succurrere celeriter possem.Ego nõ malus hõ hoc suspicabar.At Laterensis uir sanctissimus suo chi rographo mittit mihi literas:meisq̃ desperãs de se:de

Indicabo tibi:o Cicero/consiliũ meũ teme rarium:ego decreuerã ire.s.ad Lepidũ nihi lominus.i.q̃uis denuntiasset mihi irem exi/stimãs eũ uitare.i.fugere sociũ gloriæ:hoc ẽ uelle se solũ habere laudẽ deuicti Antonii. Putabam.i.secundo loco:me nec delibare.i. degustare quicq̃ de laude hominis ieiunii.i. sic auidi ad laudẽ:ut ieiunus est ad cibum:et putabam tamẽ subesse.i. clam inesse locis ꝓ pinquis:ut si aliqd esset.i. accideret durius:

hoc eſt ſi forte ſuccūberet Lepidus/poſſem ſuccurrere celeriter.Ego hō nō malus.i.minime aſtu us:ſuſpicabar hoc: at Laterenſis uir ſanctiſſimus i.integerrimæ fidei: mittit mihi literas ſuo chirographo.i.ſcripto ma/nus ſuæ:& deſperans meis.ſ.copiis:de ſe:de exercitu:de fide Lepidi:&quærens ſe deſtitutum:derelictū ſolum in fide:In quibus ſcilicet literis:ipſe denūtiat aperte ſup. ut uideā i.pſpiciā:ne fallar:fidē ſuā eſſe ſolutā: aut a ſe aut a lepido:ſi a ſe ſenſus eſt fidē ſuā non eſſe obligatam ad pſtanda q̃ nō poſſet: cum denuntiaret ſe amplius non poſſe: ſi alepi/do:dic ſolutā.i.uiolatā & interruptam:ne deſim.i.ut conſulam reip.Ego miſi Tytio: exemplar.i.ut dicūt duplū chirographi.i.māuſcripti eius:ego dabo Leuociſpio pferenda ſ.ad ſenatū:oīa chirographa.i.ſcripta manibus Lepidi laterenſis:& aliorū ex qbus cre/didi.ſ.promiſſis eorū:& ea qbus putaui fidē non habendā.i.non credendum eſſe: q.ſ.Leuociſpius interfuit oībus his rebus.Acceſſit i.additū eſt:eo.i.ad eam īfidelitatē Lepidi ut cū Lepidus concionaret̃.i. orationē haberet ad milites ſuos:milites eius īprobi per ſe.i. propria natura & corrupti ēt p eos q pſunt utpote p Canidios:Rufrenos & cæteros/q̃s ſcietis cū opus fuerit cōclamarint ſup. tanq̃ uiri boni ſe uelle pacem/neq; eſſe pugnaturos cum ullis:& hoc duobus conſulibus ſin/gularibus.ſ.Hircio & Panſa iam occiſis:tot ciuibus amiſſis p patria:deniq; oībus.ſ.An/tonianis iudicatis.ſ.a ſenatu hoſtibus:& bo/nis.ſ.eorū publicatis neq; Lepidus aut uin/dicarat hoc aut ſanarat.i.ad ſanum conſiliū conuerterat.Ego uidi.i.cōſyderaui:me uenire huc.i.ad talem exercitū & obiicere.ſ. trucidandum:duobus exercitibus coniunctis.ſ. Antonii & Lepidi:exercitum fideliſſimū:& ita diligendū: & maxima auxilia principes galliæ:et cunctā prouinciā:eſſe ſūmæ demētiæ et temeritatis:et uidi ſi oppreſſus eſſem ita/et perdidiſſem remp.mecū:nō mō honorem:ſed quoq; i ēt miſericordiā defuturam mihi mortuo.Itaq; rediturus ſum.ſ.in prouinciam:nec ſinā.i.patiar:tanta munera.i.tā fidelē et bene inſtructum exercitū poſſe da/ri.i.obiici:hoībus perditis.Ego habebo exercitum locis oportunis:tuear.i.protegam p/uinciā:etiam ſi:ille.ſ.Lepidi exercitus deſci/uerit.i.defecerit a rep. ad Antoniū et dabo operam ut ſeruem omnia integra.i.neq; fracta neq; īminuta:quoad.i. dōec mittatis huc exercitū:et uindicetis.i. libertati reſtituatis remp.pari fælicitate q̃.ſ.apud Mutinā. Nec q̃ſq̃ fuerit paratior.ſ.q̃ ego depugnare.i.excidionalem pugnā obire:ſi occaſio tulerit.i. dederit: nec obſideri ſi næceſſe fuerit, nec

exercitu de Lepidi fide:q̄renſq; ſe deſtitutū.In quibus aperte denūtiat uideā ne fallar:ſuam fidem ſolutam eſſe reip.ne deſim.Exēplar eius chirographi tytio mi/ſi.Ipſa chirographa oīa ex quibus credidi & ea quib9 fidem non habendam putaui: Leuociſpio dabo per/ferenda: qui omnibus his interfuit rebus. Acceſſit eo: ut milites eius cum Lepidus concionaretur: improbi per ſe corrupti etiam per eos qui pſunt: Canidios: Rufrenoſq;: & cæteros quos cum opus erit ſcietis: conclamarint uiri boni pacem ſe uelle: neq; eſſe cum ullis pugnaturos: duobus iam conſulibus ſingularibus occi/ſis: tot ciuibus p patria amiſſis: hoſtibus deniq; omnibus iudicatis: boniſq; publicatis: neq; hoc aut uindicarat Lepidus: aut ſanarat. Huc me uenire: &duobus exercitibus coniunctis obiicere exercitum fideliſſimum: maxima auxilia principes Galliæ: prouinciā cūctam ſummæ dementiæ: &temeritatis eſſe uidi: mihiq;: ſi ita oppreſſus eſſem: rēq; pūb.mecū pdidiſſem mortuo nō modo honorē: ſed miſericordiā quoq; defuturā. Ita rediturus ſum: nec tanta munera pditis hoībus dari poſſe ſinā. Exercitum locis habebo oportunis: prouinciā tuear: ēt ſi ille exercitus deſciuerit omniaq; integra ſeruem dabo operam: quoad exercitus huc ſummitt tis pariq; fælicitate rēp. uīdicetis. Nec depugnare: ſi occaſio tulerit: nec obſideri ſi næceſſe fuerit: nec mori: ſi caſus inciderit p uobis paratior fuerit q̃ſq̃. Quare hor/tor te mi Cicero exercitum huc traiiciendū q̃ primū cures: & matures priuſq̃ hoſtes magis corroborent: & noſtri perturbentur. In quo ſi celeritas erit adhibita: reſp. in poſſeſſione uictoriæ deletis ſceleratis perma/nebit. Fac ualeas: meq; diligas. Fratrem meū tibi for/tiſſimum ciuem: & ad omnia paratiſſimum excuſes li/teris qui ex labore in febriculam incidit aſſiduam: & ſatis moleſtam Cum primū poterit iſtuc recurrere. nō dubitabit: ne quo loco reipu. deſit. Meam dignitatem commendatam habeas: rogo. Concupiſcere me nihil oportet: Habeo te & amantiſſimum mei: & quod optaui: ſummæ authoritatis. Tu uideris quātum: & quā/do tuum munus apud me uelis eſſe. Tantum te rogo: in Hircii locum me ſubdas: &ad tuum amorem: & ad meam obſeruantiam. Vale.

mori

mori pro uobis ſi caſus inciderit.Quare o mi Cicero:ego hortor te ſup. ut cures exercitum traiiciendum id eſt trās alpes mittendum huc.i.ad nos. q̃primū.i.ualde cito & matures.i.acceleres priuſq̃ hoſtes corroboren/tur nam & noſtri qui pauciores & debiliores ſunt perturbentur.In quo.i.in qua re:hoc eſt in exercitus traie/ctione:ſi celeritas erit adhibita:reſp.manebit in poſſeſſione uictoriæ ſcilicet apud Mutinā initæ: & hoc ſce/leratis.ſ.reliquis deletis.Fac ſup.ut:ualeas & diligas me.Hic uidet̃ finis ſuperioris epiſtolæ: ut ſequētia nouā cōſtituant/aut ſaltē ſeorſum ſcripta cenſeant̃.Sunt eñ alterius argumenti & q̃ ſic ſcripta uidentur ut a ſolo Cicerone legantur cum ſuperiora ab oībus legi poſſunt.Ordo aūt eſt.Excuſes literis.ſ.mittendis ad ſenatum fratrem meū ciuē fortiſſimū tibi & paratiſſimū ad oīa.ſ.mādata obeunda:q.ſ.frater incidit ex labore.i. fatigatione:in febriculā aſſiduā & ſatis moleſtā.Cum primū poterit nō dubitabit recurrere iſtuc.i.ad uos: ne quo i. aliquo loco deſiit reip.Ego rogo ſup.ut habeas dignitatem meā cōmendatā.ſ.tibi:hoc eſt ſuſcipias eam protegendam ab obtrectatoribus.Sed ſup.nihil oporteret me concupiſcere.nam ſup.habeo te & i.ſimul/amantiſſimum mei:& qđ optaui:ſummæ authoritatis q.d.qui uelis cum ſis amantiſſimus mei:& poſſis me defendere cum ſis ſummæ authoritatis. Tu uideris.i.tuū fuerit uidere & iudicare:quātū.i. q̃magnum:et qñ.i. quo tpe uēlis tuum manus eſſe apud me.i.me tibi eſſe obnoxium:aut tuum munus eē apud me.i.me obire munus et p/tes tuas.q.d.fuero ſem p et in omnibus paratus:ut ſit ſimile illi poſtea ab Aeolo apud Vergilium ad Iunonem dicto:tuus o regina quid optes Explorare labor:mihi iuſſa capeſſere fas eſt.Ego rogo te tantū.i. dūtaxat ſup. ut ſubdas.i.ſufficias et ſubſtituas me: in locum Hircii.i.ut ſim pro Hircio conſul.et.i.ſimul ad amorem tuum: ſcilicet augendum in me:et ad obſeruantiam meam.ſ.augendam in te obſeruando.q.d.cum id et amor tuus in me:et obſeruantia mea in te exigat. Vale.

M.T.C.Cn.Pl.Præ.Deſi.S.P.D.

IN te:& in collega oīs ſpes eſt:diis approbantibus.Concordia ueſtra:quæ ſenatui declarata literis ueſtris eſt:mirifice & ſenatus & cuncta ciuitas delectata eſt.Quod ad me ſcripſeras de re agraria:ſi cōſultus ſenatus eēt:ut quiſq; de te honori/ficentiſſimā ſñiam dixiſſet:eam ſecutus eſſem:qua certe ego fuiſſem.Sed ꝓpter tarditatem ſentētiarū:morā q; rerum cū ea:quæ cōſulebantur ad exitum non per/uenirent:cōmodiſſimū mihi Plācoq; fratri uiſum eſt: uti eo qđ ne noſtro arbitratu cōponeret̃:qs fuerit im/pedimēto: arbitror te ex Plāci literis cognouiſſe.Sed ſiue in ſenatuſconſulto:ſiue in cæteris rebus deſyde/ras aliquid:ſic tibi perſuade:tantam eſſe apud omnes bonos tui charitatem ut nullum gēus ampliſſimæ di/gnitatis excogitari poſſit: quod tibi non paratum ſit. Literas tuas uehementer expecto.Et quidem tales: q̃les maxime opto. Vale.

IN te &c. Cum Brutus recœpiſſet ſe in Galliā ad Plancū ſcripſerat Plancus ſe cum eo ad patriæ defenſionem cōſentire.de qua re nūc dicit Cicero ſeatū populūq; Ro. mirifice lætatū.Deinde qđ de agraria lege rogatus erat.dicit ſe ad id paratū fuiſſe: ſed oportunitatē defuiſſe:iterū inflammans hominē.ad reip.protectionē:& ad literarū ſcriptionē.Ordo eſt.Omnis ſpes.ſ.reip.aut ſa/lutis eſt in te o Plance: & in collega.ſ. tuo: Bruto:diis approbantibus.i. uota noſtra & ueſtra ſecundantibus.Et.i.ſimul ſenatus et cuncta ciuitas.ſ.Romana:delectata eſt mirifice/concordia ueſtra.i.propter ueſtrā con/cordiā q̃ declarata eſt.i.clare ſignificata ſe/natui literis ueſtris.Quod tu ſcripſeras ad me de re agraria.i.agris diuidendis militi/bus tuis ut bene de repu.meritis: ſi ſenatus eſſet cōſultus.i.rogatus ſententias:ut quiſ/q; dixiſſet ſententiam honoratiſſimam.ſ.tibi:ſecutus eſſem eam:qua.ſ. ſñia honoratiſſima tibi aut de te:ego certe fuiſſem: ſed cū ea quæ conſulebantur.i.de quibus fiebat cōſultatio non peruenirent ad exitum.i.ad decretionē:uiſum eſt mihi et fratri.ſ.tuo Plā/co:commodiſſimū uti eo:ſcilicet quo ut ſcis uſi ſumus:quod.ſ.decretū q̊ uſi ſumus: ego arbitror:te cognouiſſe ex literis Planci:ſcilicet fratris tui:quis fuerit impedimento id eſt quis impediuerit/ue componeretur ideſt fieret et abſolueretur:arbitratu noſtro ideſt ſecundum arbitratū et uoluntatem noſtram:hoc eſt Planci et meam.Sicut in multis aliis epiſtolis quia res erat nota ſcribenti et ei ad quem ſcribit:nobis manſit ignota:Quis enim diuinauerit quid fuerit quo uſi ſint:aut quis impediuerit quominus ſenatuſconſultum ex ſententia utriuſq; factum fuerit.Sed ſiue tu deſyderas aliquid in ſenatuſconſul/to ſiue in cæteris rebus:perſuade tibi ſic:charitatē tui.i.in te eſſe tātam apud omnes bonos:utpote reip.ama/tores:ut nullum genus dignitatis ampliſſime/poſſit excogitari.ſcilicet a te:quod non ſit paratum tibi. Plus eſt quod dicit excogitari:q̃ ſi diceret poſci:facilius enim eſt aliquid excogitare q̃ poſcere.Plus etiam eſt quod dicit:quod tibi non paratum ſit:q̃ ſi diceret:quod tibi non detur:quia quod paratum eſt: expectat habiturum etiam ſi non petierit.Ego expecto uehementer literas tuas.Et quidem tales quales maxime opto:hoc eſt quibus ſignificas te hoſtes deleuiſſe aut quid ſimile. Vale.

Cn. Plancus. M.T.C.S.P.D.

NVnq̃ me hercule mi Cicero me pœnitebit maxia pericula pro patria subire: dum siqd acciderit mihi a reprehensione temeritatis absim: Confiterer imprudentia me lapsum si unq̃ Lepido ex animo credidissem. Credulitas enim error est magis q̃ culpa: & qdem in optimi cuiusq; mentem facillime irrepit. Sed ego non hoc uitio sum pene deceptus. Lepidum uero pulchre norã. Quid ergo est Pudor me: qui in bello maxime est periculosus: hunc casum cœgit subire. Nã si uno loco essem uerebar ne cui obtrectatorum uiderer: & nimium pertinaciter Lepido infensus: & mea patientia etiam alere bellum. Itaq; copias prope in cõspectũ Lepidi. Antoniiq; adduxi. Quadragita qnq; miliũ passuũ spatio relicto cõsedi eo cõsilio: ut uel celeriter accedere: uel cũ salute recipe me posse. Adiũxi hæc i loco eligẽdo flumẽ oppositũ ut haberẽ i quo mora trãsitus eẽt. Voconii sub mãu ut essent per quorum loca mihi fideliter pateret iter.

NVnq̃ &c. Quia Plancus ab lepido ut uidimus decept⁹ erat: hac epĩa se purgat ne putet per imprudẽtiã suã fuisse deceptus. Deinde scribit queãdmodũ sibi & suis prospexerit postq̃ perfidiã lepidi cognouerat: purgatq; Laterensem qui lepidum commendarat non malitiose quo plancum deciperat: sed propter nimiã indulgentiã suam erga lepidũ. Dicit: aũt ex ea fraude se tantũ doluisse ut parũ abfuerit quin sibi mortem inferret. Narrat ẽt q̃ ægre tulerint Lepidus & Antonius q; se. i. Plancũ: non circũuenerint. Hortatq; ut Cæsarẽ octauiũ ad se mittat. Ordo est: unde unq̃: o mi Cicero: non penitebit unq̃ me hercule, me subire maxima pericula ꝓ patria: dũ. i. dũmõ, siqd. s. aduersitatis acciderit mihi: ego absim. i. immunis sim a reprehẽsione temeritatis. i. si non uererer temeritatis argui si præter opinionẽ quicq̃ acciderit. Ego confiterer me lapsum imprudẽtia: si unq̃ credidissem ex aĩo. i. syncære & plene, lepido: dico sup. me lapsũ fuisse non peccasse. Enim. i. quia credulitas. i. facilitas in credendo: est magis error q̃ culpa: & qdẽ. i. certe ipsa irrepit. i. tacite illabitur, facillime in mentem optimi cuiusq;. Quod pq̃ uerum est. Nã mali cum credant oẽs sui similes non facile decipiunt. Sed ego sum pene. i. quasi deceptus non hoc uitio. s. credulitatis. dices sup. Ergo quid est. s. q; errasti. Responsio. Pudor qui est maxime periculosus in bello: qa audacẽ fortũa iuuat: coegit me hunc casum. Nam si essem uno loco. i. si manerẽ in prouincia mea: uerebar ne uiderer cui. i. alicui obtrectatorum. i. inuidorũ famæ meæ detrahentiũ: infensus. i. iratus Lepido nimis pertinaciter: si scilicet ꝓ cõi salute nollem me illi coniungere: & uiderer ẽt alere bellũ: mea patientia. i. longanimitate aut tarditate, q; paterer hostẽ tam diu uiuere quos cõiunctus cũ Lepido possem statim opprimere. Itaq; adduxi copias sup. meas: prope. i. q̃si in conspectum Lepidi & Antonii. Consedi. i. locum quietis repi: a consido: qd sic accipit ænei. i. Vultis & his mecũ pariter considere regnis: unde uerum est sido quoq; sedi habere in ꝑterito qd docet Valla: spatio quadragintaqnq; milliũ passuũ relicto. s. a castris lepidi: eo consilio ut possem uel accedere celeriter. s. ad lepidum si fuisset in ea sententia in qua esse debebat: uel posset recipere me. i. a conflictu eripere: cũ salute. s. mea & exercitus. Ego adiunxi idest addidi: hæc. i. has res quas res quas dicam: in loco. s. cõsidendi eligendi eligendo, ut haberem flumen oppositum. s. exercitui Lepidi: in quo. s. flumine: esset mora transitus. i. in quo transeundo moram traheret Lepidi exercitus: & sup. adiunxi: hoc est effeci: ut Voconii alii legunt Vocontii populi in illis partibus galliæ: essent sub manu idest potestate mea: per quorum loca iter pateret mihi fideliter.

Lepidus desperato aduentu meo: quem non mediocriter captabat: se cum Antonio cõiunxit ad. iiii. Kal. Iunias: eodẽq; die ad me castra mouerunt: uiginti milia passuũ: cũ abessent: res mihi nũtiata est. Dedi operam deum bẽignitate: & ut celeriter me reciperem: & hic discessus nihil fugæ simile haberet: nõ miles ullus non eques: non qcq̃ impedimẽtorũ amitteret: aut ab illis feruentibus latronibus interciperet. Itaq; pridie nonas Iunias oẽs copias Hisarã traieci: põtesq;: quos feceram: interrupi: ut spatiũ & ad se colligendũ homines haberent: & ego me interea cũ collega cõiungerẽ quẽ triduo

Lepidus aduentu meo quem captabat nõ mediocriter. imo ardenter desperato: cõiunxit se cum Antonio ad quartum Kalẽdas Iunias: & .s. ipsi coniuncti mouerunt castra. scilicet sua: ad me. s. procedendo: res est nũtiata mihi cũ abessent uiginti millia passuum. Ego dedi operã benignitate deum. i. deorũ, qui eam mentẽ dederant: ut & .i. simul reciperem. i. in loca tuta retraherem me celeriter: & hic discessus nihil haberet simile fugæ: & ullus miles: non amitteret: æques ullus nõ amitteret: quidqd impedimentorum s. itineris: hoc est machinarum & sarcinarũ bellicarum nõ amitteret, aut interciperet i. in medio itinere per insidias caperet ab illis latronibus feruentibus. i. ardentibus ad prædã. Itaq; ego traieci pridie nonas Iunias

quem triduo cũ has dabam literas: expectabam. Laterensis nostri & fidẽ & aim singularem in remp. semper fatebor. Sed certe nimia eius indulgentia in Lepidum ad hæc pericula pspicienda fecit eum minus sagacẽ. Qui quidem cũ in fraudẽ se deductũ uideret manus quas iustius in Lepidi perniciem armasset: sibi afferre conatus est in quo casu tamen interpellatus adhuc uiuit: & dicitur uicturus. Sed tamẽ de hoc mihi parum certum est: & magno cum dolore parricidarũ elapsus sum his. Veniebant enim eodẽ furore in me: quo in patriam incitati. Iracũdias autem harum rerum recentes habebant: q; Lepidum castigare non destiteram: ut extingueret bellum: q; colloquia facta improbabam: q; legatos fide Lepidi dimissos ad me in conspectum uenire uetueram q; C. Catinium Vestinũ tri. mi. missum ab Antonio ad me: intercœperam. In quo hãc capio uoluptatẽ q; certe quo magis me petiuerũt: tanto maiorem his frustatio dolorem attulit. Tu mi Cicero: quod adhuc fecisti: idem præsta ut uigilanter neruoseq; nos qui sta nus in acie subornes. Veniat cæsar cũ copiis quas habet firmissimas. Aut si ipsum aliqua res impedit exercitus mittatur: cuius ipsi⁹ magnũ periculum agitur. Quidquid aliquando futurum fuit in castris perditorum contra patriam: hoc oẽ iam conuenit Pro urbis uero salute cur non omnibus facultatibus quas habemus utamur? Quod si uos istic nõ defueritis: profecto quod ad me attinet omnibus rebus abeundẽ reipu. satisfaciam. Te quidem mi Cicero in dies me hercule habeo chariorem: sollicitudiesq; meas quotidie magis tua merita exacuũt: nequid ex amore: aut ex iudicio tuo perdam. Opto ut mihi liceat iam presenti pietate meorum officiorum tua beneficia tibi facere iucundiora. viii. Idus Iunias Ciuarone ex finibus Allobrogum.

i. die præeunte nonas Iunias: hoc est quarto die Iunii: copias meas Hisaram. s. flumẽ galliæ in delphinatu: & iterrupti Pontes quos feceram: ut homines. i. milites mei: haberẽt spatiũ ad colligendũ se. i. ad resumendũ animum & ad cõponendas res turbatas ex celeri profectione. & ego cõiungerem me inter ea scilicet eũ hostes pontes reficerent: cum collega. s. Bruto: quem ego expectabam triduo. i. intra triduũ affuturũ: cum ego dabã s. ad te: has literas. Ego fatebor. i. protestabor semper & fidem & animũ singularẽ in i. erga remp. Laterensis nostri. s. cõis amici. Sed certe nimia indulgẽtia. i. imoderatus amor eius. in Lepidũ: fecit eum minus sagacem. i. prouidentem ad hæc pericula perspicienda. Qui. s. Laterensis: qiidẽ. i. certe: cũ uideret se deductũ in fraudem. i. decœptum a Lepido conatus est afferre sibi manus. i. se ipsum interficere inferendo sibi manus: q̃s armasset iustius in pniciem. i. cædem & interitum Lepidi: in quo tamen casu ipse interpellatus. i. impeditus: uiuit adhuc: & dicitur uicturus: quia nõ adegerat adhuc uulnus satis altum. Sed tñ parũ certũ est mihi de hoc s. an uicturus & conualiturus sit: & ego elapsus sum his. s. malis & insidiis: cum magno dolore parricidarũ. s. Antõii & lepidi patriã persequentiũ & eius defensores trucidãtiũ. Ipsi eñ ueniebant incitati in me eodem furore quo ĩ patriã. i. ut me penitus opprimerent. Autem. i. sed. ipsi habebant iracũdias harum rerũ. i. ob has res recentes: q; non destiteram. i. desinerã aut prætermiserã, castigare. i. obiurgando monere Lepidum ut extingueret bellũ: q; improbabã colloquia facta. s. inter ipsum & missos ab Antonio: aut potius Antõiũ ipsum: q; uetueram legatos dimissos. i. a diuersis missos: ad me fide Lepidi. i. data eis fide a Lepido: nihil molestiæ a me passuris: uenire in cõspectũ. s. meũ: & q; itercœperã. i. in medio itinere cœperam Caium Catiniũ uestinũ. i. ex uestinis populis italiæ ultra picenũ iuxta Amiternos missum ad me ab Antonio. In quo. s. facto: aut in qua re ego capio hanc uoluptatem q; certe quo. i. quanto magis petiuerunt me. s. capere aut occidere: tanto maiorem dolorem frustratio. i. irritus conatus, attulit iis. Tu o mi Cicero: præsta sup. mihi, id sup. qd fecisti adhuc: ut subornes. i. per subsidia adiuues uigilanter & neruose i. firmiter & solide: nos qui stamus in acie. s. pro patria cõtra hostes. Veniat Cæsar. s. Octauius adulescens tũc adhuc: & ab rep. stare uisus: sed mox cũ Antonio & Lepido conspiraturus: cum copiis quas habet firmissimas aut si aliqua res impedit eũ; quominus: possit uenire: mittatur exercitus. s. eius. Cuius ipsius. s. Cæsaris magnũ periculũ agitur. i. impendet: fuderat enim Antonii copias apud Mutinam: & ita putauit Plancus q; non eẽt cũ illo in gratiam rediturus: & hostes oẽs uires suas collegerant: Vnde addit. Quidquid futurũ fuit aliquando. i. quouis tpe: in castris proditorũ cõtra patriã: hoc oẽ conuenit iam. i. cõgregatum est. Vero. i. sed, ecõtrario: cur non utamur oĩbus facultatibus. i. copiis & opibus quas habemus, pro salute urbis. q. d. nullam esse rõnem: tacite tamen saluti suæ consulere uidet. Quod si uos non defueritis. s. reip. istic. i. Romæ: aut istic. i. in ista re: p

ſecto ego ſatiſfaciam abunde reip. in oĩbus rebus: quod. ĩ. quãtum attinet ad me. Quidem. i. certe: o mi Cicero ego habeo te indies chariorem idest te diligo. per ſingulos dies cum quodam incremento; & merito. tua. ſ. in me exacuũt idest uegetant & inſtigant quotidie magis ſollicitudines meas: nequid perdam aut ex amore tuo. ſcilicet in me: aut ex iudicio tuo. ſ. de me. Opto ut liceat mihi facere beneficia tua in me / iucundiora. ſcilicet tibi: & etiam mihi / pietate. idest pia exhibitione meorum officiorum iam præſenti: quæ nunc eſt futura: iucundum autem eſt in gratos beneficium conferre: et gratos referre.

Cn. Plan. M. T. C. S. P. D.

HAcere non poſſum: quin in ſingulas res meritaq; tua tibi gratias agam. Sed me hercule facio cũ pudore. Neq; enim tanta næceſſitudo: q̃ tam mihi tecum eſſe uoluiſti deſyderare uidet̃ gratiarũ actionẽ. Neq; ego libenter ꝓ maximis tuis beneficiis tam uili munere defungor orationis: & malo p̃ ſens obſeruantia: indulgẽtia: aſſiduitate memorẽ me tibi probare: qd̃ ſi mihi i uita cõtigerit: oẽs gratas amicitias: atq; etiã pias propinquitates in tua obſeruãtia: indulgentia: aſſiduitate uincam. Amor enim tuus: ac iudiciũ de me utrũ mihi plus dignitatis in perpetuum an uoluptatis quotidie ſit allaturus nõ facile dixerim. De militũ cõmodis fuit tibi curæ: quos ego nõ potentiæ meæ cã: Nihil enĩ me nõ ſalutariter cogitare ſcio: ornari uolui à Senatu. Sed primum q̃ ita meritos iudicabã: deinde q̃ ad oẽs caſus cõiunctiores reip. eẽ uolebam: nouiſſime ut ab omni oĩm ſollicitatõe auerſos eos tales nobis preſtare poſſem: quales adhuc fuerũt. Nos adhuc hic oĩa integra ſuſtinuimus. quod cõſiliũ noſtrũ: & ſi quãta ſit auiditas hominũ nõ ſine cã talis uictoriæ: ſcio tñ uobis probari ſpero. Non em̃ ſi qd in his exercitibus ſit offenſum: magna ſubſidia reſp. habet expedita: quibus ſubito impetu: ac latrocinio parricidarum reſiſtat. Copias uero noſtras notas tibi eſſe arbitror. In caſtris meis legiones ſunt ueteranæ tres, Tyronum uel luculentiſſima ex oĩbus una: In Caſtris Bruti una ueterana legio: altera bima octo Tironum Itaq; uniuerſus exercitus numero ampliſſimus eſt firmitate exiguus. Quantũ aũt in acie Tironi ſit cõmittẽdum nimiũ ſæpe expertũ habemus. Ad hoc robur noſtrorum exercituũ: ſiue Aphricãus exercitus qui eſt ueteranus: ſiue Cæſaris acceſſiſſet: æquo animo ſũmam reip. in diſcrimen deduceremus. Aliquanto autem ꝓpius eſſe: quod ad Cæſarem attiet: uidebamus. nihil deſtiti eũ literis hortari: neq; ille ĩtermiſit affirmare ſe

ſine mora uẽire: cũ iterũ: auerſũ illũ ab hac cogitatiõe ad alia cõſilia uideo te cõtuliſſe. Ego tñ ad eũ Furniũ noſtrũ cũ mãdatis lrĩſq; miſi ſi qd forte ꝓficere poſſet. cauſa potentiæ meæ. i. ut potentior euadam. Scio enim me nihil cogitare nõ ſalutariter i. qd̃ non ſit cũ ſalute reip. coniunctum. Sed ſup. uolui eos ornari primũ q̃ iudicabã eos meritos eſſe ita: deinde q̃ uolebam eos eſſe cõiunctiores reip. ad oẽs caſus. nouiſſime. i. poſtremo loco: ut poſſem præſtare. i. exhibere nobis. eos auerſos. i. abhortentes ab oĩ ſollicitatione oĩm / tales quales fuerũt adhuc. i. reip. fideles. Nos ſuſtinuimus hic. i. in puincia adhuc oĩa integra. i. ſalua & nulla ĩminuta: qd̃ cõſiliũ noſtrũ. ſ. ſuſtinẽdo oĩa integra: etſi. i. q̃q̃. ſcio q̃ta ſit auiditas hominũ talis uictoriæ. ſ. habendæ nõ ſine cã: qa in ea tota ſalus reip. pendebat. tamẽ ſpero probari. i. approbari: uobis. i. a uobis. Nõ em̃ &c. Affert rõnẽ quare ꝓbabile putet cõſiliũ ſuũ q̃ nondũ cõmiſerit pugnã dicens. Em̃. i. qa: ſi quid ſit offenſum. i. peccatũ & erratũ in his exercitibus. ſ. quos habemus: hoc eſt ſi male eẽt a nobis pugnatũ: Mitioribus tamẽ id uerbis ad uitãdũ malũ omen ꝓſequit̃ reſp. non habet magna ſubſidia. i. magnas copias ſubſidio uẽturas: expedita. i. parata: qb̃. ſ. ſubſidiis ipſa reſiſtat. i. reſiſtere poſſit ad latrocinia parricidarũ: impetu ſubito: alii legũt ac latrocinio ut ſit q̃ibus reſiſtat ſubito impetu pro impetui declinatione antiqua: ac latrocinio parricidarum. ſ. Antonii Lepidi & aliorũ patriam perſequentiũ. Vero pro ſed: ego arbitror copias noſtras eſſe notas tibi. In caſtris meis ſunt legiones ueteranæ tres. Tironũ. i. nouiriorũ militum una. ſ. legio: uel. i. etiam luculentiſſima. i. clariſſima ex oĩbus. In caſtris Bruti eſt ſup. una legio ueterana. i. ueteranorum militum. i. qui multos annos in militia exegerunt: altera. i. adhuc una bima. i. duorũ annorum. i. eorꝫ q̃ biẽniũ militauerũt: octo ſup. legiões Tironũ ſup. ſunt. Itaq; uniuerſus exercitus eſt ãpliſſimus numero: exiguus firmitate: qa plurima ꝑs Tironũ eſt. Aũt. i. ſed nos habemus nimiũ expertũ. i. cõpertũ cũ malo noſtro: q̃tum ſit cõmittẽdũ Tironi. i. nouo militi in acie. Siue exercitus Aphricanus. i. ex Aphrica reductus q̃ eſt ueteranus: ſiue exercitus Cæſaris. ſ. Octauii: acceſſiſſet. i. addit̃ fuiſſet: ad hoc robur exercituũ noſtrorꝫ: nos deduceremus in diſcrimẽ. i. piculũ: ſũmã reip. hoc ẽ ſalutẽ eius: æquo aĩo. i. libẽter cõgreſſi eſſemus cũ hoſtib̃ cõflictu pnicioſo. Aũt. i. ſed nos uidebam̃. i. cõſyderabam̃ id qd̃ attiet. i. ſpectat ad Cæſarẽ: eẽ aliq̃to ꝓpius. i. cõiũctius ſaluti reip. Et ita: Ego nihil. i. i nulla re aut nullo mõ deſtiti. i. ꝓtermiſi ſeu ĩtermiſi hortãdi eũ lrĩs: neq; ille. ſ. Cæſar: loquit̃ ut notũ eſt de Octauio q̃ poſtea Auguſtus dictus ẽ: ĩtermiſit. i. iterdũ omiſit / affirmare ſe uenire ſine mora: hoc eſt ad ſingulas literas meas reſpõdit ſe uenire: cũ ego uideo illũ. ſ. Cæſarẽ: auerſum. i. alienatũ interim. i. interea tẽporis: ab hac cõgitatiõe. ſ. faũẽdæ reip. cõtuliſſe ſe ad alia conſilia. Ego tñ miſi ad eũ Furniũ noſtrũ. ſ. amicũ: & ut opinor legatũ: cũ mãdatis & lrĩs ſup. nr̃is: ſi forte poſſit ꝓficere quid. i. in aliquo.

Scis tu mi Cicero: quod ad Cæſaris amorẽ attinet: ſocietatẽ mihi eſſe tecũ uel q̃ in familiaritate Cæſaris uiuo illo: iam tueri eũ: & diligere mihi fuit næceſſe. Vel q̃ ipſe quoad ego noſſe potui: moderatiſſimi atq; hũaniſſimi fuit ſenſus. Vel q̃ ex tam ſigni amicitia mea: atq; Cæſaris hunc filii loco: & illius: & noſtro iudicio ſubſtitutũ nõ pinde habere mihi turpe uidet̃. Sed qd / qd tibi ſcribo: dolenter me hercule magis q̃ inimice facio. Quod uiuit Antonius hodie: q̃ Lepidus una ẽ: q̃ exercitus habẽt nõ contẽnendos: q̃ ſperãt̃: q̃ audẽt id oẽ Cæſari accœptũ referre pñt. Neq; ego ſupiora repetã. Sed ex eo tpe: quo ipſe mihi ꝓfeſſus ẽ ſe uẽire: ſi uenire uoluiſſet: aut oppreſſũ iã bellũ eẽt: aut ĩ aduerſiſſimã illi Hiſpãiã cũ detrimẽto eorꝫ maxio extruſum Quæ mens eũ: aut quorꝫ cõſilia a tãta gloria ſibi uero ẽt næceſſaria: ac ſalutari auocarĩt: & ad cogitationẽ cõſulatus bimeſtris ſũmo eũ terrore hoĩm: & ĩſulſa cum efflagitatiõe trãſtulerint: exputate nõ poſſum. Multũ in hac re mihi uidentur næceſſarii eius & reip. & ipſius cauſa proficere poſſe plurimum: ut puto: tu quoq; cu-

Scis tu o mi Cicero / qd̃. i. quatẽus aut quæ res attinet ad amorẽ Cæſaris. ſ. Octauii: ſocietatẽ eẽ mihi tecũ: i. me habere in ea re teſociũ: uel q̃. i. qa in familiaritate Cæſaris. ſ. Iulii ſup. fuerim: uiuo illo. i. dũ ille uiueret: næceſſe fuit mihi: ſi uidelicet uir bonus & fidelis amicus uelim haberi: tueri & diligere iã. ſ. poſt cædẽ eĩ̃ / eũ uel q̃. i. qa ipſe. ſ. Cæſar: quoad. i. q̃tẽus potui noſſe. i. nouiſſe fuit ſenſus moderatiſſimi atq; hũaniſſimi: qa nõ ſupbe nec ĩmaniter dominatus eſt: ĩmo fuit uſq; ad pœnitudinẽ clemẽs: uel q̃ turpe uidet̃ mihi ex tã inſigni amicitia mea. i. poſt tã inſignẽ amicitiã meam atq; Cæſaris. ſ. Iulii: nõ habere. i. æſtimare & ãplecti. hũc. ſ. Octauiũ Cæſarẽ ſubſtitutũ. ſ. teſtamẽto Iulii: Cæſaris: loco filii: iudicio & illĩ. ſ. Cæſaris cæſi. pinde. i. ita ut ſubſtitutus eſt hoc eſt ut filiũ Cæſaris nobis dum uiueret amiciſſimi. Sed qdqd ſcribo tibi: ego facio me hercule magis dolenter. i. qa dolet mihi Cæſarẽ nõ recte ſentire de rep. q̃ inimice. i. q̃ſi ſim inimicus Cæſaris. Quod Antonius uiuit hodie. i. adhuc: & Lepidus ẽ una. i. ſimul cũ Antonio q̃ habẽt exercitus nõ contemnendos: q̃ ſperant. ſ. uictoriã: q̃ audẽt. ſ. nos laceſſere. pñt referre accœptũ idest agnoſcere ſe debere ut a quo accœperint id omne Cæſari. ſ. octauio. Accœptũ ferre ẽ fãteri ſe accepiſſe ẽt ſi

qs non accœperit. Pulchre autē cum datiuo dicit. quādo uolumus innuere. beneficio alterius nos aliquid habere ut hoc loco. Neq; ego repetam ſuperiora. i. q̄ multū præceſſerūt: ſed ex eo tpe quo ipſe. ſ. Cæſar. pfeſſus eſt mihi ſe uenire: ſi uoluiſſet. uenire aut bellum eēt iā oppreſſum. i. ſopitū: aut extēſum i. ut eiectum ex Italia cū maximo detrimento eorum ſcilicet Antōii & Lepidi: in Hiſpaniam aduerſiſſimā illi. ſ. bello gerēdo. Ego nō poſſum exputare. i. excogitare aut comminiſſi q̄ mens aut quorū cōſilia: aut ocarint eū a tanta gloria. ſ. libertatæ patriæ næceſſaria ēt ac ſalutari ſibi: & tranſtulerint eam cogitationē cōſulatus bimeſtris. i. duos tantum mēſes duraturi per mortē conſulū optinendi: cum ſummo tetrore hominū. ſ. qui uerebantur ne conſul effectus percuſſores Iulii Cæſaris perſequeretur: qd etiam euēit eiſq; deletis mōarchiā iuaſit: & cū efflagitatiōe inſulſa. i. inſipiēti. Næceſſarii. i. cōiūctiſſimi amici & cōſanguinei ei⁹ uident posse pficere. i. pfectū facere multū in hac re. ſ. ut a cōſulatu deſiſtat & Antonio non adhæreat: &. i. ſil' cā reipu. & ipſius. ſ. Octauii: & ut puto tu quoq; ſup. uideris poſſe pficere plurimū: cuius ille. ſ. Octauiⁿ habet tāta merita: quāta nemo ſup. habet: pter me: ſup. qd dico. Eñ. i. qa ego nunq̄ obliuiſcar me debere tibi maxia ac pluria. ſ. a te ſuſcæpta bñficia. Ego mādaui Furnio. ſ. legato meo: ut exigeret. i. poſtularet & q̄ſi quæreret cū eo. ſ. Octauio de his rebus. ſ. ut ad ſanioē mentē redeat. Quod ſi habuero apud eū tantā authoritatē quātū debeo. ſ. habere. i. meritus ſum de eo ut habeā: ego iuuero ipm plurimū: qa ad ſaniora conſilia reduxero: Nos ſuſtinemus interea. ſ. dū Furnius cū eo aget: bellū cōdiciōe duriore. i. multū aſpera q̄ neq; putamus dimicationē. i. pliationē expeditiſſimā. i. maxime utilē fore: neq; tamē cōmiſſuri. i. paſſuri ſumⁿ: refugiēdo. ſ. dimicationē: ut reſp. poſſit accipere maius detrimētū. Quod ſi aut Cæſar. ſ. Octauius reſpexerit. i. miſeratus rēpu. aſpexerit: aut lege reſipuerit: aut legiōes Aphricanæ. i. q̄ in Aphrica nūc ſunt: uenerit celeriter: nos reddemus uos ſecuros ab hac parte. ſ. quā tuēdā recœpimus. Rogo ſup. ut tu diligas me: ut inſtituiſti. i. data opa cœpiſti: & perſuadeas ſup. me eſſe tuū: proprie. i. peculiariter ſic ut non alterius. Quinto &c.

ius illa tāta merita habet: quāta nemo pter me. Nunq̄ eñ obliuiſcar maxia ac pluria me tibi debere. De his rebus ut exigeret cū eo Furnio mandaui. Quod ſi quātam debeo: habuero apud eā authoritatē: plurimū ip ſum iuuero. Nos interea duriori cōditōe bellū ſuſtinemus: q̄ neq; expeditiſſimā dimicationē putamus neq; tū refugiendo cōmiſſuri ſumus: ut maius detrimentū reſpu. accipere poſſit. Quod ſi aut Cæſar ſe reſpexerit: aut Aphricanæ legiōes celeriter uenerint: ſecuros uos ab hac parte reddemus. Tu ut iſtituiſti me diligas: rogo: proprieq; tuum eſſe tibi perſuadeas: quinto Kalē. Sextilis ex caſtris. Vale.

M.T.C.Cn.Furnio.S.P.D.

SI intereſt: id qd hoīes arbitrant: reip. te: ut inſtituiſti atq; feciſti: nauare operā: rebuſq; maximis q̄ ad extinguendas reliqas belli ptinent itereſſe: nihil uideris melius: neq; laudabilius: neq; honeſtius facere poſſe. Iſtāq; operā tuā: nauitatē: animū in rēp. celeritati pturæ anteponēdā cenſeo. Nolo eñ te ignorare q̄ tam laudē cōſecutus ſis: mihi crede pximā Planco: idq; ipſius Plāci teſtimonio: ptereaq; fama ſcientiaq; oīm. Quamobrem ſi quid opis tibi etiam nūc reſtat: id maximopere cenſeo perſequendum. Quid enim honeſtius eſt? aut quid honeſto anteponendum?

SI intereſt. &c. Furnius Plāci legatus diligētiſſime ſe p rep. geſſerat pſertim i Gallia Narbonēſi. itaq; cū pximis comitiis pturā eſſet petitur⁹: uelletq; ob id relicta p uincia in urbem uenire: Cicero hac epſa ſua det ne id faciat: cū honori nō ſit futurū: & facilius aſſequat' ſub cōſulatu Planci pximo. Ordo eſt. Si: id qd hoīes arbitrantur: interest. i. refert & in utilitate eſt reip. te ut iſtituiſti. i. cœpiſti aut ppoſuiſti: atq; feciſti. ſ. hacten⁹ nauare. i. abūde dare operā: & intereē reb⁹ maximis q̄ ptinēt ad extīguēdas reliqas belli. ſ. cōtra Antoniū ſumpti: tu nihil uideris poſſe facere: neq; laudabilius: neq; honeſtius. ſ. q̄ hoc. Et ego cenſeo iſtā operā tuā grauitatē. i. ſtrenuitatē opæ & aīm. i. ſtudiū in rēp. anteponādā: reſpondet pori: celeritati pturæ. Nolo eñ te ignorare quātā laudē cōſecut⁹ ſis. Crede mihi ſup. cōſecutus ea laudē: pximā Plāco. i. Plāci laudi: idq;. i. & id teſtimonio ipſius Planci præterea. i. inſup fama & ſcientia oīm. Quāobrē ſiqd opis reſtat tibi ēt: nūc. i. adhuc: ego cenſeo magnopere id perſequendum. i. perficiendum tibi. Quid. n. eſt honeſtius: aut quid eſt anteponendū honeſto. q. d. nihil.

Sinaūt. i. ſed ſi tu putas ſatiſfactū ſup. eſſe reip. ego cēſeo. i. iudico ueniēdū. ſup. eē tibi ad comitia. i. cōgregatiōes & coitiones populi ad magiſtratus eligendos: celeriter q̄ſi. i. q̄n̄ futura ſunt mature. i. cito: Dū mō hæc

Sinaūt ſatiſfactū reip. putas celeriter ad comitia: quādo mature futura ſunt: ueniendum cenſeo. Dūmodo nequid hæc ambitioſa feſtinatio aliquid iminuat eius

gloriæ: quā cōſecuti ſumus. Multi clariſſimi uiri cū reipu. darent operā: annū petitionis ſuæ non obierunt. Quod eo facillius uobis eſt: q; nō eſt annus hic tibi deſtinatus: ut ſi ædilis fuiſſes: poſt biēniū tuus annus eēt Nūc nihil ptermittere uidebere uſitati: & quaſi legitimi tpis ad petendū. Video aūt Planco cōſule: & ſi etiā ſine eō rōes expeditas haberes: tū ſplēdidiorē petitionem tuā: ſi mō iſta: ex ſnia confecta eſſent. Omnio me plura ſcribere: cū tuū tantum conſilium: iudiciūq; ſit: nō ita næceſſe arbitrabar: ſed tū ſniam meā tibi ignotam eſſe nolebā: Cuius eſt hæc ſumma: ut oīa te metiri dignitate malim: q̄ ambitione maioreq; fructum ponere in perpetuitate laudis: q̄p in celeritate prætutæ. Hæc eadē locutus ſum domi meæ adhibito. Qu. fratre meo. & Cecinna: & Caluiſio ſtudioſiſſimis tui: cū Dardanus libertus tuus intereſſet: oībus uidebatur probari oratio mea: ſed tu optime iudicabis. Vale.

feſtinatio ābitioſa. i. plena ābitionis & ſuſpecta de ambitione neqd. i. nō aliqd: nō iminuat aliqd ei⁹ gloriæ quā ſumus cōſecuti. Multi uiri clariſſimi cū darent operā reip. i. cum eēnt militiæ aut in legatione aut alio officio publico: nō obierūt. i. nō adiuerūt ſeu iniuerunt ānum petitionis ſuæ. i. quo poterant legitīe petere magiſtratū. Nā p ordinē fere q̄ ſi gradatim ad ſummos honores aſcēdebāt qd'. ſ. nō ob re ānū petitōīs. uestræ eſt uobis ſ. q in caſtris agitis: q hic me. i. preſens ānus nō eſt deſtinat⁹. i. adiudicat⁹ & addict⁹ tibi: o Furni: ut. i. quēadmodū ānus tuus eēt poſt biēniū ſi fuiſſes ædilis: ſed qa nō fuiſti ædilis biēnio ante: nō eſt nūc ānus petitiōīs tuæ Nūc. i. quādo nō eſt ānus tuus: tu nihil. i. nō aliqd: nō uidebere ptermittere aliquid uſitati & tpis quaſi legitimi ad petendū. Aūt. i. ſed: ego uideo petitionē tuā. ſ. ptoriæ. Planco conſule. i. ſi differres eā donec Planc⁹ imperator tuus eēt conſul: & ſi. i. q̄q̄ haberes ēt ſine eo. i. eius auxilio & ſuffragio: rōnes. i. uias & media impetrandæ prætoriæ expeditas. i. a nullo impeditas ſed paratas ad manū: tñ. i. nihilominus ſplendidiorē ſup. futu

M.T.C.Cn.Furnio.S.P.D.

Lectis tuis literis q̄bus declarabas aut dimittendos Narbonenſes: aut cū piculo dimicandum. Illud magis timui: qd tuitatū nō moleſte fero Quod de Plāci: & Bruti cōcordia ſcribis in eo uel maximā ſpem pono uictoriæ. De Gallorū ſtudio nos aliqn̄ cognoſcemus: ut ſcribis cuius id ſit opa maxie excitatū. Sed iā mihi crede cognouim⁹. Itaq; iucūdiſſimis tuis literis ſtomachatus ſū i extrēo ſcribis eñ ſi i ſextilē comitia: cito te: ſi iā cōfecta citi⁹: ne diuti⁹ cū piculo fatu⁹ ſis. O mi Furni q̄ tu cām tuā nō noſti. q aliēas tā facile diſcas. Tu nūc cādidatū te putas & id cogitas ut aut ad comitia curras. aut ſi iā pfecta: domi tuæ ſis. ſ. ne cū maxio piculo: ut ſcrib ſtultiſſius ſis. Nō arbitror te ita ſētire. Oēs eñ tuos ad laudē īpetus noui. qd ſi ut

PEctis &c. Rurſus deterret Furniū a petitōe pturæ. Hortaturq; eū ut poti⁹ & pus expediat q̄ p rep. iſtituerat: ex eo eni dicit eū maiorē laudē aſſecuturū. Hortaturq; ne domū re nōdū pfecta redeat: cū nō min⁹ honorifice alias ptor fieri poſſit. Pollicet' aūt ſe daturū operā ut comitia i Ianuarium differāt'. Ordo eſt. Literis tuis lectis. i. poſtq̄ lectæ ſūt lītæ tuæ: q̄bus declarabas aut Narbonēſes. ſ. Gallos dimittēdos: aut dimicādū ſup. eē cū piculo: ego magis timui illd. ſ. pugnari cū piculo: qd ego fero nō moleſte uitatū ſup. eē. Ego pono uel. i. ēt maximam ſpem uictoriæ: in eo qd ſcribis de cōcordia Planci & Bruti. Nos cognoſcemus. i. diſquiremus aliqn̄ de ſtudio Gallorū: quos Furni⁹ ad defectionē ſpectare ſcripſerat: & ideo ab exercitu amouendos cognoſcemus inquam cuius opa id. ſ. ſtudiū Gallorū in Antonium maxie excitatū. Sed crede mihi nos iam cognouimus. Quaſi dicat pp ābitionē tuā ab æmulo tuo ad hoc ſunt icitati. Itaq; ſtomacha

scribis: ita sentis: nō magis te: q̃ de te iudiciū rephēdo meū. Te adipiscēdi magistrat⁹ leuissimi & diuulgatissimi: si ita adipiscare: ut plæriq; ꝓpropa festiatio abducet a tātis laudib⁹ qbus te oēs i celū iure: & uere ferūt.

tus.i.idignatus & ira cōmotus sum lr̃is tuis iucūdissimis: in extremo.i.calce eaꝝ. Scribis enim si comitia.s.sint differēda in sextilē.s. mensem hoc est qui nūc Augustus dicitur: te cito.s.affuturū: si sup.comitia sup.sint iā ꝯfecta: te sup.redituꝝ citius ne sis diutius fatuus cū periculo.s.tuo: qa fatu⁹ uidetur: sed fatuis: qui neglecto ꝓprio bono cōi inseruit: cū cōe quodāmodo proprium sit. O mi Furni q̃.i.o q̃tum tu nosti causam tuā: qui discas tam facile/alienas.s.causas. Tu putas te nunc cādidatū.i.candida ueste ad petitionē præturæ indutū: ꝙ cogitas.i.solū in aīo habes in.s.ut aut curras ad comitia: aut ut sis domi tuæ: si comitia sup.sint iam confecta.s. Ironiæ apta uox: ne sis stultissimus ut scribis cum maximo piculo: qa in bello periculosissimo. Ego non arbitror te sentire ita. Ego enim noui omnes impetus tuos ad laudem. Quod si sentis ita ut scribis: ego nō magis reprehēdo te: q̃ iudiciū meū de te: quo.s.te bonum ciuem & prudentem uirum existimo. Festinatio præpopera.i. ante tempus properata: adipiscendi magistratus leuissimi & diuulgatissimi/adipiscare idest optineas sup.eum: ut plæriq; scilicet per importunas præces aut per ambitum aliquem occultum/abducet te a tantis laudibus: quibus omnes fuerunt te in cælum iure & uere: qa per ipsum ꝑcipue Plancus in fide māserat.

Scilicet id agit̃ utrū hac petitiōe: an ꝓxima ꝑtor fias: nō ut ita de rep. mereare: oī honore ut dignissimus iudicere. Vtrū nescis ꝙ alte ascēderis: an ꝓ nihilo id putas. Si nescis: tibi ignosco: nos in culpa sumus. Sin intelligis ulla tibi est ꝑtura: uel officio: qđ pauci uel gloria quā oēs assequūtur dulcior? Hac de re & ego & Caluisius hō magni iudicii: tuiq; amantissimus te accusamus quotidie. Comitia tñ (qñ ex eis pēdes) ꝙ tū facere possumus: qđ m̃ltis de causis reip. arbitramur cōducere: in Ianuariū mēsem ꝓtendimus. Vince igit̃ & Vale.

Scilicet iterum indignanter & Ironicos loquentis uox, q.d. scio cur ita ꝓperes: quia.s. id agitur.i.i eo oīs uis iacet: utrū fias pretor hac petitione.s.q̃ nunc fiet: an ꝓxima.i.i ꝓximis comitiis: & nō sup.id agitur: ut ita mereare de rep. ut iudicere.i.iudicēris dignissimus oī honore. Vtrum nescis q̃ alte ascēderis: an putas.i.reputas id ꝓ nihilo? Si nescis s.q̃ alte ascenderis, ego ignosco tibi: nos sumus in culpa: qa tibi nō significauimus: Si itelligis: est ulla ꝑtura dulcior tibi: uel officio qđ pauci assequūtur uel goria: quā oēs assequuntur.i.ad optinendū sequuntur, q.d. certe nulla esse debet: qa melius est officiū fecisse aut gloriam meruisse sine prætura: q̃ ꝑturam sine illis. Et ego & Caluisius homo magni iudicii & amantissimus tui: accusamus te quotidie de hac re.i.ob hanc rē. Nos tñ protrudimus aut protendimus comitia in mensem Ianuarium: quantum possumus facere: quod arbitramur conducere.i. utile esse reipu. multis de causis.i.ob multas causas: quod sup.dico aut facio: quando.i. quandoquidem: tu pendes.i.suspensus es ex his.s.comitiis: Igitur uince scilicet & ambitionem tuam & hostes: & Vale.

M.T.C.M.Lepido.S.P.D.

QVod mihi pro mea erga te beneuolentia magnæ curæ est ut ꝙ amplissima dignitate sis: moleste tuli: te Senatui gratias non egisse: cum esses ab eo ordine ornatus summis honoribus: Pacis inter ciues conciliandæ te cupidum eē lætor: Pacem eam si a seruitute seiungis: cōsules & reipu. & dignitati tuæ: Sin ista pax perditum homīem in possessionem impotentissimi domīatus restitutura est hoc animo scito omnes sanos: ut mortem seruituti anteponant. Itaq; sapientius: meo quidem iudicio facies si te in istam pacificationem non interpones quæ neq; Senatui: neq; populo: neq; cuiq̃ bono probat̃. Sed hæc audies ex aliis aut certior fies literis. Tu pro tua prudentia quid optimum factu sit uidebis. Vale.

QVod mihi &c. Lepido a senatu mandatum erat ut Antonium oppugnaret: ille uero corrupto animo & in rē pu. male affecto se cum Antonio coniunctum decreuit: scripsit aūt se uelle Romā uenire conciliandæ pacis īter ciues gratia: quā Tecnā cum itellexisset Cicero acerbe accusat Lepidum ingratitudinis: & pacem laudat modo bona sit. Ordo est. Quod.i. quia summæ curæ ē mihi: ut sis q̃ amplissima dignitate idest habeas amplissimam dignitatem: pro summa beneuolentia mea erga te: sup. ideo: tuli moleste: te non egisse senatui gratias: cum esses ornatus ab eo ordine scilicet senatorio summis honoribus. Ego lætor te esse cupidum pacis conciliandæ idest componendæ inter ciues: si tu seiūgis idest separas eam pacē a seruitute: hoc est si uis ut illi cū pacē rēp. tractent qui eam liberam esse uelint: tu consules: idest proderis & reip. & dignitati tuæ. Sin i. sed si: ista pax scilicet quam conciliare uis: est restitutura hoiem ꝑditum scilicet Antonium: in possessionem dominatus.i.tyrannidis impotentissimi.i. superbissimi: scito omnes sanos hoc animo sup.esse: ut anteponant seruituti mortem idest potius moriantur q̃ illi seruiant. Itaq; tu facias meo quidem iudicio/sapientius: si non interpones te in ista pacificatione: q̃ neq; probatur.i. bona uidetur senatui: neq; populo neq; cuiq̃ bono. Sed tu audies hæc ex aliis: aut fies certior.i.disces literis. Tu uidebis i.considerabis pro prudentia tua.i.secundum prudentiam tuam: quid sit optimum factu.i.ut fiat. Vale.

M.T.C.C.Trebonio.S.P.D.

QVam uellem ad illas pulcherrimas epulas me Idibus Martiis inuitasses: reliquiarum nihil haberemus. At nunc cum his tātum negocii est: ut uestrum illud diuinum in rempublicā beneficium nonnullam habeat querellam. Quod uero a te uiro optimo seductus est tuoq; beneficio adhuc uiuit hæc pestis: interdum: quod mihi uix fas est: tibi subirascor. Mihi enim negocii plus reliquisti uni: ꝙ præter me omnibus. Vt enim primum post Antōii fœdissimum discessum senatus haberi libere potuit: ad illum animum meum reuerti pristinum: quem tu cū ciue acerrimo patre tuo in ore: & amore semper habuisti. Nam cum senatum ad.xiii. Kalen. Ianuarias tribunipl. uocauissent: deq; alia re referrent: totam rempu. sum complexus: egiq; acerrime. Senatumq; iam languentē: & defessum ad pristinā uirtutē cōsuetudinēq; reuocaui: magis animi: ꝙ ingēii uiribus: hic dies: meaq; contentio: atq; actio spem primū Po. Ro. attulit libertatis recuperandæ. Nec uero ipse postea tēpus illū intermisi de rep. non cogitandi solū: sed etiā agendi.

QVam uellem &c. Cum uideret Cicero quātum Antonius uexaret remp. post mortem Cæsaris: cōqueritur de Trebonio qui eū detinuerat ante fores senatus donec Cæsar interficeret: per hoc eñ factum est quo minus ille quoq; occideret & resp. mere liberaret: qđ factum uelit, scribitq; q̃ fortiter in Antonium in senatu dixerit: laudans bonos. Ordo est. Quod.i.o q̃tū uellem sup.ut inuitasses me: Idibus Martiis quibus Cæsar a coniuratis discerptus est: ad illas pulcherrimas epulas: scilicet quib⁹ Cæsarem absumpserunt cōiurati: nos nihil haberemus reliquiarum: quia etiam Antoniū delendum curasset. Satis antem crudeliter Cæsaris cædem epulis cōparat. At idest sed tantum idest tam multum negocii est nunc cum his: scilicet reliquiis: ut illud diuinum beneficium uestrum in rempu. habeat nonnullam idest quādam querellam scilicet nō consummationis. Quod uero scilicet Antonius seductus est idest ab oculis coniuratorum abductus capitur enim bonum: a te uiro optimo idest de repu. optime sentiente: & ꝙ hæc pestis uiuit adhuc bn̄ficio tuo: ego subirascor tibi interdum/quod uix est mihi fas idest licitum & permissum. Tu enim reliquisti mihi plus negocii idest curæ & laboris: q̃ omnibus præter me. Enim idest quia: ut idest postq̃ senat⁹ potuit hr̃i libere primū post discessum fœdissimum Antonii scilicet Marci: ego reuerti idest iterum conuerti pristinum animum meum ad illum scilicet senatum: quem scilicet senatum tu habuisti semper in ore & amore: cum patre tuo ciue accerimo idest maxime strennuo. Nam cum tribuniplæbis/uocauissent senatum: ad decimumtertium kalendas Ianuarias & si tribuni referrent idest consulerēnt senatum de alla re: ego sum complexus totam rempu. & egi accerrime scilicet pro repu. contra Antonium. & reuocaui senatum iam languentem/& defessum idest extreme fessum/ad uirtutem & consuetudinem pristinam magis uiribus animi idest affectationis: q̃ uiribus ingenii. Hic dies & contentio mea scilicet pro repu. atq; actio scilicet in Antonium: Attulit populo Romano spem libertatis temperandæ. Nec uero ipse idest ego prætermisi postea idest deiceps ullum tempus: non solum cogitandi/sed ēt agendi: scilicet in senatu: de repub. idest de eius libertate tuenda. Seductus.

Quod nisi res urbanas actaq; omnia ad te perferri arbitrarer: ipse perscriberem: q̃q̃ eram maximis occupationibus impeditus. Sed illa cognosces ex aliis. A me pauca: & ea summatim. Habemus fortem Senatum: consulares partim timidos: partim male sentientes. Magnum damnum factum est in Seruio. Lucius Cæsar optime sentit: sed ꝙ auunculus est non acerrimus dicit sentētias. Consules ægregii præclarus. D. Brutus

Quod nisi arbitrarer res urbanas & omnia acta scilicet in senatu & iudicio preferri scilicet scripto ad te: ipse egomet perscriberem. q̃q̃ eram impeditus scilicet cum hæc scriberem: occupationibus maximis. Sed tu cognosces illa ex aliis. Sup. cognosces pauca a me aut e me: & ea sup. cognosces summatim idest per summas non per singulas particulas. Nos habemus senatum fortem: & habemus consulares idest qui aliquando consules fuerunt partim timidos: partim sentientes male: quia contra bonum

publicũ. Magnum damnum factum est in Seruio.i.Seruii morte. Lucius Cæsar sentit optime/sed ꝙ idestqa ipse est auũculus scilicet M. Antonii: ipse non dicit sententias accerrimas. Consules sup. sunt ægregi scilicet Hircius & Pansa. Decius Brutus sup. ẽ preclarus. Cæsar scilicet octauius est puer ægregius: de quo scilicet Cæsare: equidem idest ego quidem spero reliqua: hoc est ꝙ p seuerabit in amore reipu. qui tamen solum dominaturus est: sed clæmenter. Vero pro sed: habeto hoc certũ: nisi ille scilicet Cæsar conscripsisset celeriter ueteranos scilicet milites: & nisi duæ legiones de exercitu Antonii contulissent se ad authoritatem eius: atq; is scilicet Cæsar esset oppositus terror Antonio Antonium nihil sceleris & nihil crudelitatis fuisse preteriturum idest prætermissurum. Ego & si arbitrabar hæc esse audita tibi: tamen uolui esse notiora tibi. Ego scribam plus si habuero plus ocii. Vale.

DE meo &c. Ad eundem appium uidetur scribere ad quem scripsit lib. iii. agens de rebus puinciæ nunc aũt de salute eius scribens dicit se pro ea iecisse optia fundamenta: nec cessaturum deiceps. Ordo est. Ego credo te cognoscere de studio meo erga salutem & incolumitatem tuam: ex literis tuorum: quibus ego scio certo me satisfecisse cumulatissime idest abundantissime: nec concedo iis. idest eis idest nõ fateor me ab eis uinci: q̃q̃ sunt singulari beneuolentia in te: ut malint idest magis uelint te sup. eẽ q̃ ego. Necesse est sup. ut concedant. i. attribuant mihi illud scilicet ut idest ꝙ possim ꝙ desse tibi hoc tempore plus q̃ ipsi. Quod. s. tibi prodesse quidem idest certe: ego nec desiti facere: nec desistam: & feci iam in maxima re. idest pro maxima parte: & ieci fundamenta. i. posui initia salutis tuæ: tracta metaphora a fundamentis ædificorum quæ ꝙ in imo fiunt desuper iaci solent. Tu fac sup. ut sis animo bono & magno: & confidas me nulla re defuturum tibi. Pridie nonas. Quintiles. idest quæ postea Iuliæ dictæ sunt. Vale.

OEcimo septimo &c. Galba unus fuit ex his quibus in cæsarem coniurauerant: cui post eius mortem cum Antõius desciuisset a uolũtate senatus commissæ sunt quædam legiones aduersus eundem Antonium: qui Mutinæ obsidebat brutum. Narrat autem hac epistola quemadmodum eo die quo pansa & hircius consules erant futuri in castris Antonius eos aggressus sit & qd in eo cõflictu effectum. Ordo est. Antonius eduxit legiões duas decimo septimo Kalendas Maii. Hoc est in aprili septẽdecim diebus ante primum diem Maii: quo die Pãsa erat futurus in castris & sup. etiam Hircius qui consules erant cum quo scilicet Pansa ego eram. Nam processeram ei obuiam scilicet officii & honoris gratia: centum milia passuum: quo idest ut ipse ueniret maturius idest citius: sed tamen in tempore opportuno: Antonius inquam eduxit legiões duas scilicet secundam & trigesimam quin

ægregius puer Cæsar: de quo spero equidem reliqua. Hoc uero certum habeto nisi ille uetera nos celeriter conscripsisset: legionesq; duæ de exercitu Antonii ad eius se authoritatem contulissent: atq; is oppositus esset terror Autonio: nihil Antonium sceleris. Nihil crudelitatis preteriturum fuisse: hæc tibi & si audita eẽ arbitrabar: uolui tamen notiora esse. Plus scribam: si plus ocii habuero. Vale.

M.T.Cicero Appio.S.P.D.

DE meo studio erga salutẽ. & incolumitatẽ tuam credo te cognoscere ex literis tuorũ quibus me cumulatissime satisfecisse certo scio: nec iis concedo: q̃q̃ sunt singulari in te beneuolentia: ut te saluum malint: q̃ ego. Illud mihi: necesse est concedant: ut tibi plus: q̃ ipsi hoc tempore: prodesse possim: quod quidẽ nec dedisti facere: nec desistam & iam in maxia re feci: & fundamenta ieci salutis tuæ. Tu fac bono animo magnoq; sis: neq; tibi nulla re defuturũ eẽ cõfidas. Pridie nonas quintiles. Vale.

Seruius Galba.M.T.C.S.P.D.

QEcio septiõ kal. Maii quo die Pãsa ĩ castris: & Hircius erat futurus: cũ quo ego erã: nã ei obuiã pcesserã milia passuũ cẽtũ quo maturus uẽiret Antõi⁹ legiões eduxit duas: scd'am: & trigesimãquitã: & cohortes ꝓtorias duas: unã suã: alterã Syllãi: euocatorũ ptẽ. Ita obuiã uẽit nob: ꝙ nos q̃tuor legiões Tironũ hẽre solũ arbitrabat'. Sed noctu quo tutius uẽire ĩ castra possemus: legionẽ martiã cui ego p/eẽ solebã: & duas cohortes ꝓtorias miserat Hircius nonis. Cum eqtes Antõii apparuissent: cõtieri neq; legio Martia: neq; cohortes ꝓtoriæ potuerũt: q̃s seq; cepim⁹ coacti: qñ eas retinere nõ poteramus. Antõius ad forũ Gallorũ suas copias cõtinebat: neq; sciri uolebat se legiões habere: tm̃ eqtatũ: & leuẽ armaturã ostendebat.

tam/& duas cohortes prætorias: unam. scilicet cohortem suam: alteram Syllãi. idest cui præerat Syllanus: ꝙ positorie partem euocatorum: Ita quia bene influctus uenit obuiam nobis: ꝙ idest quia arbitrabar nos habere tantum. idest dumtaxat quattuor legiones Tironum. i. nouitiorum militum. Sed Hirtius miserat nobis noctu idest tempore nocturno quo. i. ideo ut: possemus uenire tutius in castra: legionem martiam q̃ præstantissima habebatur & duas cohortes prætorias: quæ ueteranorũ erant. Cum. idest postq̃ equites Antonii: apparuissent: neq; legio Martia: neq; cohortes ꝓtoriæ ab Hircio missæ: potuerunt contineri scilicet quin in hostes irruerent. Quas. s. legiones nos coacti/ne eos turpiter deseramus: cœpimus. i. incœpimus sequi. Docet quomõ coacti: qñ. i. quandoquidem nos non poteramus retinere. s. sub signis & in statione sua eas. Antonius optinebat copias suas ad forum gallorum: quod galli in ea regione condiderant oppidulum: dictum Celtarum forũ seu uillam ab Appiano: eo ꝙ Celtæ condiderunt: aut frequentare solebant: neq; uolebant sciri. idest ut sciretur. Est autem uerbum impersonale: se debere. i. ꝙ ipse haberet legiones. id exercitum pedestrem quia ostẽdebat. scilicet nobis: tãtum. idest dumtaxat aut solummodo equitatum idest exercitum equestrem aut equitum seu equo merentium: & armaturam leuem. idest uelites/qui equitatum comitabantur: quia cum leuiter essent armati cum equis fugere & inuadere poterant: ideo autem noluit sciri ut illiceret in insidias.

Postea q̃ uidit se inuito legionẽ ire Pansa seq se duas legiones iussit Tironũ postea q̃ angustias: paludis: & syluarum trãsiuimus: acies est instructa a nobis duodecim cohortum (Nondum uenerant legiones duæ) repente Antõius in aciem suas copias de uico produxit: & sine mora cucurrit. Primo ita pugnatum est ut acrius non posset ex utraq; parte pugnari. Etsi dexterius cornu: in quo ego eram: cum Martiæ legionis cohortibus octo: impetu primo fugauerat legionem trigesimãquintam Antonii: ut amplius passus centũ ultra aciẽ: quo loco steterat: processerit. Itaq; cum eqtes nostrum cornu circuire uellent: recipere me cœpi & leuem armaturam opponere maurorum eqtibus: ne aduersus nostros aggrederent'. Interim uideo me eẽ iter Antõianos: Antoniũq; post me eẽ aliq̃to: repẽte equũ ĩmisi ad eã legionẽ Tironũ: q̃ uẽiebat ex castris: scuto reiecto: Antoniani me inseq nostri Pila cõiicere uelle Itẽ nescio quo fato sum seruatus: ꝙ sũ cito a nostris cognitus. In ipa Aemylia ubi cohors Cæsaris ꝓtoria erat diu pugnatũ ẽ. Cornu sinisteri⁹: qd' erat ĩfirmius: ubi Martiæ legiõis duæ cohortes erãt: & cohors ꝓtoria pedem referre cœperũt ꝙ ab eqtatu circuibant': quo uel plurimũ ualet Antõius cũ oẽs se recœpissent nostri ordines: recipere me nouissimus cœpi ad castra. Antonius tanq̃ uictor castra putauit se posse cape. Quo cũ uenit: cõplures ibi amisit nec egit quicq̃. Audita re Hircius cum cohortibus uiginti ueteranis redeunti Antonio in sua castra occurrit: copiasq; oẽs eius deleuit fugauitq; eodem loco: ubi erat pugnatum ad Forũgallorum Antonius cum equitibus hora noctis quar/

Posteaq̃ Pansa uidit legionem ire. i. proficisci in Antonium se inuito: iussit duas legiones Tironum sequi se. Postea q̃ transiuimus angustias paludis & syluarum: acies duodecim cohortum est instructa a nobis. Nam sup. duæ legiones: ut opinor: prætoriæ. Nondum uenerant: Antonius produxit de uico: scilicet forigallorum: repente copias suas in aciem: & concurrit. s. nobiscum sine mora. i. dilatiõe facta. Pugnatum est primo. s. concursu: ita ut non possit pugnari ex utraq; parte acrius Etsi. i. tametsi cornu dexterius. i. dexterum/in quo ego eram: inquit Cicero: Cũ octo cohortibus legionis martiæ: fugauerat trigesimam quintam legionem Antonii ita sup. ut processerit amplius cẽtum passus ultra aciem: quo loco steterat s. prius. Itaq; cum equites uellent circumire cornu nostrum: qd' persequendo hostem ꝙ cesserit longius: ego cœpi recipere me. i. retrocedere ad castra tanq̃ ĩ loca tutiora: & opponere equitibus Maurorũ armaturam leuem. i. uelites leuiter armatos. ne aggrederentur aduersus nostros. Interum. i. inter id faciẽdum. uideo. i. agnosco me esse inter Antonianos: & Antoniũ esse aliquanto post me: ego ĩmisi repẽte equũ. s. meum ad eam legionem tironum/quæ ueniebat ex castris scuto reiecto. i. post tergum iacto ne feriren tur ab insequentibus Antoniani sup. cœperunt insequi me aut insequi pro insequebãtur me: nostri. s. milites: uelle sup. cœperunt aut uelle pro uolebant: coniicere. i. simul iacere in me pila. i. tela sua oblõga. Ita nescio quo facto sum seruatus: quia petitus tam a meis q̃ ab hostibus: sum autem seruatus: ꝙ i. quia sum cognitus cito a nostris. Pugnatũ est diu ĩ ipsa Aemylia. s. uia: ubi erat cohors prætoria Cæsaris. s. octauii. Cornu sinisterius. i. qui erãt in cornu sinistro: capit' enim collectiue pro iis qui ĩ cornu sunt: unde cœperunt dicet: quod scilicet cornu erat infirmi⁹. i. q erãt ĩfirmiores: ubi erãt duæ cohortes legiones martiæ: & cohors ꝓtoria: cœpe

runt referre pedē.i.retrocedere:q.i. qa circuibant.i.cōcludebant ab eqtatu quo Antonius ualet uel.i.ēt plurimū:cū oēs ordies nostri.i.milites ī ordies dispositi:recœpissent se.s.ī castra:ego nouissimus.i.ultimus cœpi recipe me ad castra.Antōius tanq̄ uictor.s. eēt:putauit se posse cape castra.Quo.i.ad q̄ cū.i.postq̄ uēit:amisit ibi cōplures nec egit gcq̄.i.nihil cœpit.Hircius audita re occurrit cū uiginti cohortib⁹ Antonio redeūti ī sua castra:& deleuit oēs copias eius:fugauitq; ab eodē loco ubi erat pugnatū: sup. usq; ad

ta se in castra sua ad Mutinā recœpit.Hircius in castra rediit:uñ Pansa exierat ubi duas legiones reliquerat: quæ ab antonio erāt oppugnatæ. Sic partē maiorum suarum copiarum Antonius amisit ueteranarū. Nec id tamē sine aliqua iactura cohortum prætoriarū nostrarum:& legio Martiæ fieri potuit Aqlæ duæ: signa sexaginta sunt relata Antonii. Res bñ gesta est ad.xii. Kalen Maii ex castris. Vale.

forūgallorum. Antōius recœpit se cū eqtib⁹ hora q̄rta noctis.i.ī castra sua ad.i.apud Mutinā.Hircius rediit in castra uñ.i.e qb⁹ Pāsa exierat:ubi.s.pāsa reliq̄rat duas legiões q̄ erāt oppugnatæ ab Antonio.Sic.Antoni⁹ amisit maiorē ptē copiaꝝ suaꝝ ueteranaꝝ.Nec tñ id potuit fieri sine aliq̄ iactura.i.detrimēto cohortū ꝑtoriarum nostrarū:& legiōis martiæ.Duæ aqlæ.i.uexilla magna & sexaginta signa.s.minora uexilla.Antōii sunt relata s.ex conflictu.Res est gesta bene.i.feciliter.Ad.xii.Kalē.Maii:sup.dedimus has ex castris. Vale.

MInime &c.Cum in tumultibus bellorū ciuiliū post cædem cæsaris contra Antonium Asinius Pollio eēt cordubæ in hispania:neq; quicq̄ a ꝓfectione sua Romam scripsisset:ne haberet suspectus:quia fuerat Cæsarianus: hac epistola se excusat transferens culpā cessationis suæ in latrōes a qbus lr̄æ ītercipiebant.Postq̄ uero cœptū nauigari dicit se q̄primū scripsisse. Scribit aūt se cupidissimū pacis &cæsaris partes næcessitate secutū. Dicit ēt se a lepido ne ī italiā trāsiret ꝓhibitū:nec cuiq̄ se traditurū ꝓuinciam sine iussu senatus:demū se cupe uehemēter consuetudinē Ciceronis dicit. Ordo est.Minime mirum debet uideri tibi me nihil scripsisse de repu.postea q̄ itum est ad arma.s.contra Antonium. Nam saltus castulonen̄.i.locus siluosus & saltuosus in hispania iuxta castulonem oppidum qui tēuit semp.i.in oī tempore:tabellarios nostros.i.

C. Asinius Pollio. M. T. C. S. P. D.

MInime mirū debet tibi uideri nihil me scribsisse de rep. posteaq̄ itum est ad arma. Nam saltus Castulonensis: qui semper tēuit nostros tabellarios: etsi nunc frequētioribus latrociniis infestior factus est: tū neq̄q̄ tanta in mora est q̄ta q lo cis oībus dispositi ab utraq; parte scrutant tabellarios & retinēt. Itaq; nisi naue platæ literæ essent omnio nescirem: quid istic fieret: nunc uero nactus occasionem postea q̄ꝑ nauigari cœptum est cupidissime: & q̄ꝑ creberrime potero scribam ad te ne moueare eius sermonibus: quem tametsi nemo est: qui uidere uelit: tamen nequaq̄ perinde ac dignus est oderūt homines.

eos q ferunt tabellas hoc est lr̄as nr̄as:&si.i.q̄q̄:factus est nūc infestior.i.maiorē uim inferēs: frequētiorib⁹ latrociniis:tamē ipse nequaq̄ est in tanta mora.i īpedimēto nostros remoranti quāta sup.sunt/ii q dispositi omnibus locis scrutant ab utraq; parte aut factionis aut regionis tabellarios & retinent.Itaq; nisi lr̄æ eēnt perlatæ:naue.i.nauigio:ego nescirē oīno qd fieret istic.s.Romæ ubi tu es.Nunc uero nactus occasionem: posteaq̄ cœptū est nauigari:scribā ad te cupidissime & q̄.i.q̄tū potero creberrime:ne moueare sermonibus eius.s.pessimi delatoris:uidelicet ut opinio est:Balbi quæstoris eius quem tametsi nemo est qui uelit uidere:tamen homines non oderunt perinde ac idest tantum quantum dignus est.

Periculū non est.s.si eū oderint aut si male de me loquat:ipse est mihi adeo inuisus i.odio habitus:ut nihil putē non acerbū qd sit cōe cū illo Aūt.i.sed natura mea& studia mea.i.iclinatiōes naturales & exercitia mea trahunt me ad cupiditatē pacis & libertatis Itaq; ego defleui sæpe illud initium belli ciuilis scilicet inter Cæsarem & Pompeium: uero idest sed:cum non liceret mihi eē nullius.i.neutrius partis:quia tales pro hostib⁹ a Pompeianis iudicabantur: sed hic affert aliā occasionem:dicens:quia habebā utrobiq; idest ab utraq; parte: magnos inimicos ego fugi in ea castra.s.Cæsaris:in qbus scie

Periculū nō est. Adeo est inuisus mihi ut nihil nō acerbū putē: qd cōe cum illo sit. Natura aūt mea & studia trahūt me ad pacis &: libertatis cupiditatē. Itaq; illud initiū ciuilis belli sæpe defleui. Cū uero nō liceret mihi nullius partis eē: qa utrobiq; magnos inimicos habebā: in ea castra fugi: in quibus plane tutum ab insidiis inimici sciebam non futurum compulsus eo: quo minime uolebā: ne in extremis essem plane: pericula nō dubitanter adii. Cæsarē uero ꝙ me in tāta fortuna

modo cognitū

modo cognitū uetustissimoꝝ familiariū loco habuit: dilexi summa cū pietate: & fidē. Quæ mea sn̄ia gerere mihi licuit: ita feci: ut optimus q̄sq; maxime probatit: Quod iussus sum eo tpe: id ita feci: ut appareret inuito imperatū esse. Cuius facti iniustissima inuidia erudire me potuit: q̄ꝑ iucūda libertas: & q̄ꝑ misera sub dominatione uita esset. Ita si id agit: ut rursus in ptāte oīa unius sint: quicūq; is est: ei me ꝓfiteor inimicū. Nec periculū est ullū: quod pro libertate aut refugiā: aut depcer. Sed cōsules neq; senatuscōs. neq; literis suis ꝑcepe rānt mihi: qd facerē. Vnas enim post idus Martias demū a Pansa literas accœpi: in qbus hortatur me: ut senatui scribā me: & exercitum in potestate eius futurū qd cum Lepidus cōcionaretur: atq; oībus scriberet se cōsentire cū Antonio: maxime contrariū fuit. Nam quibus cōmeatibus inuito illo p illius ꝓuinciam legiōes ducerē: aut si cætera transissem: nū etiā Alpes poterā transuolare: quæ ꝑsidio illius tenent. Adde huc: ꝙ pferri literæ nulla cōdicione potuerūt. Sexcentis enim locis excutiunt: deinde etiā retinētur a Lepido tabellarii. Illud me Cordubæ pro cōcione dixisse nemo uocabit in dubiū: prouinciā me nulli: nisi q a senatu missus uenisset traditurꝝ. Nā de legione trigessima tradēda q̄tas habuerim cōciones: qd ego scribam? Qua tradita quāto pro rep. infirmior futurus fuerim: qs ignorat? Hac enim legiōe noli acrius: aut pugnatius quicq̄ putare esse. Quare me eū existima esse: q primū pacis cupidissimus sim (Oēs enim ciues plane studeo eē saluos) Deinde q & me: & rēp. uindicare in libertatē paratus sim. ꝙ familiarē meū tuoꝝ numero habes opinione tua mihi gratius ē. Inuideo illi tñ ꝙ ābulat & iocatur tecū. Quod q̄ti æstimē si unq̄ licuerit uiuere ī ocio expieris. Nullū eni uestigiū abs te discessurus sum. Illd uehemēter admiror: nō scribsisse te mihi: manēdo in ꝓuicia: an ducēdo exercitū in italiā reip. magis satisfacere possim. Ego qdē & si mihi tutius ac minus laboriosum ē manere: tñ qa uideo tali tpe multo magis legiōibus opus eē q̄ ꝓuinciis: q ꝑsertim recupari nullo negocio pñt: cōstitui ut nūc est: cū exercitu ꝓficisci. Deinde ex literis quas Pansæ misi: cognosces oīa: nā earū tibi exemplar misi. xvii. Kalen. Aprilis Cordubæ.

bam me nō futurū tutū plane.i.oīno: ab īsidiis inimici.s.a. Pōpeio stantis cōpulsus eo quo uolebā minime:i.ad bella ciuilia gerēda:ne essem plane.i.oīno in extremis.i.deputaret cū abiectissimis& pessimis militib⁹ adii:nō dubitāter picula. Vero pro sed ego dilexi cū summa pietate & fide Cæsarē.s.iuliū:ꝙ.i.quia ipse habuit me cognitū modo: idest paulo ante/in tāta fortuna: loco.i.æstimatione familiariū.s. suoꝝ/uetustissimoꝝ Ego feci ea q̄ licuit mihi gerere sn̄ia mea.i. ex arbitrio & iudicio ꝓprio: ita ut optimus q̄sq; ꝓbarit.i.laudarit maxime. Ego feci id qd iussus sum sup.facere eo tpe:ita ut appareret imperatū esse inuito.q.d. siqd hostile gessi id coactus feci:& ita frigide feci ut coactus uiderer.Cuius facti īuidia iniustissima qa qd potuit fecerat:potuit erudire.i.docere me:q̄.i.quātum iucūda sup. esset libertas & q̄.i. q̄tū misera uita esset sub dominatiōe i.tyrānide.Ita:pro itaq;.i.& sic:.si id agitur i.ꝑtenditur:ut oīa sint rursus: idest iterum in potestate unius:ego profiteor me inimicum ei quicūq; is est.Sciebat aūt Antonium esse. Verū tamē postea sub Augusto rerum domino suauissime uixit.Nec ullū est piculum qd aut fugiam aut depcer.i. ꝑcer ne sit mihi obeundū:pro libertate.s.publica. Sed cōsules.s.Pansa&Hircius:neq; ꝑceperāt mihi quid facerē senatuscōsulto.i. mittēdo ad me senatusconsultū.i.decretū senatus:neq; literis suis.Ego eñ accœpi demū post Idus Martias unas lr̄as a Pansa.s.consule: in quibus hortatur me ut scribā senatui me &exercitum.s.meū/futurū ī potestate eius.s. senatus:qd.s. significasse me futurū in potestate senatus fuit maxime contrarium.i.nociuū cum Lepidus concionaret.i.uerba ad milites suos faceret/atq; scriberet oībus se consentire cum Antonio.Nā quibus cōmeatibus.i.ut dicunt uictualibus pro itinere næcessariis:ego ducerē.i.ducere possem legiones per prouinciā illius.s.Lepidi:illo inuito q.d.nullis aut si sup. Lepidū uitans trāsissē cætera.s.loca:nū.i.nūquid: poteram trāsuolare etiā alpes quæ tenent ꝑsidio illius.s. lepidi.q.minime.Adde huc.i.ad hanc rōnem aut excusationē:ꝙ literæ nulla cōditiōe potuerunt pferri. Lr̄æ enim excutiunt.i.inuestigant & legūtur sexcētis.i.plimis locis:deinde.i. insuper tabellarii retinent etiā a lepido.Nemo uocabit illud in dubiū.i. nemo poterit asserere illud dubiū:me dixisse Cordubæ:quæ ciuitas est Hispaniæ betice ꝑ cōcione.i.ante oēs ad concionē concitatos:me traditurū nulli prouinciā nisi qui uenisset missus a senatu.s.Romano: Nam quid.i.ad quid scribā quātas conciones habuerim de

legione trigesima tradẽda.i.ꝙ nolim cuiq̃ tradere? Qua.ſ.legione tradita.i.ſi fuiſſet alteri ut Lepido aut Antonio tradita/quis ignorat quãto infirmior pro repu.fuiſſem futurus? q.d.nemo.Em̃.i.quia:o Cicero/noli putare quieq̃ eſſe acrius aut pugnacius.i.affectatius ad pugnã:hac.ſ.legione trigeſima.Quare exiſtima.i.iudica me eſſe eũ:primũ qui ſim cupidiſſimus pacis:Ego.em̃ ſtudeo.i.ſtudioſe cupio:oẽs ciues eſſe ſaluos:Deĩde ſup.eum/qui ſim paratus uindicare.i.aſſerere & me:& rẽpu.in libertatẽ.qđ habes familiarem meũ: opinor de apio loqui:in numero tuoꝝ eſt mihi gratius opinione tua.i.q̃ opinaris.Inuideo tamẽ illi ꝙ ambulat & iocatur tecũ.hoc eſt uelim id mihi contingere.Quod.ſ.tecũ ambulare & iocari quãti æſtimẽ.i.ap̄ptiandũ iudicem: tu experieris ſi licuerit ſup.nobis:uiuere unq̃ in ocio.Ego em̃ nullum ueſtigiũ diſceſſurus ſum a te. Ego admiror uehementer illud te non ſcripſiſſe mihi utrũ ſup.ego poſſim magis ſatiſfacere reip.manẽdo in prouincia hoc eſt in Hiſpania:an ducendo exercitũ in Italiam.Ego quidẽ/etſi.i.q̃q̃ tutius ac minus laborioſum eſt mihi manere.ſ.in ꝓuincia:tamen qa uideo multomagis opus eſſe.ſ.reip.tali tpe.ſ.quo diſceptatur pro libertate:legionibus.ſ.quibus defendatᷣ reſp.q̃ ꝓuinciis quibus augeatᷣ:præſertim ſup.illis ꝓuĩciis:que poſſunt recupari nullo negocio:cõſtitui ut nũc eſt.i.ut res ſe nunc habẽt:ꝓficiſci.i.diſcedere hinc in Italiã cũ exercitu. Deinde i.inſuper:tu cognoſces ea.ſ.quæ decreuerim facere ex lr̃is quas miſi Panſæ.ſ.cõſului:a quo lr̃as accœpit: Sũt qui legant quas Pãſa mihi miſit:ſed nõ procedit:nouit em̃ quæ Panſa ſcripſerat etiã prius Cicero:Nam miſi tibi: exemplar.i.dyploma aut duplũ earum Datũ ſup.aut ſcriptum Cordubæ.xvii.kalen.Aprilis.

Balbus &c.Cõmemorat Pollio Balbi q̃ſtoris ſui fugam ex Hiſpania:& rapinas:& q̃ſdã crudelitates:quas exercuit in quoſdã.Deinde etiam ineptias eius in ludis q̃s iactabat ſe feciſſe exẽplo Cæſaris. Poſtea uero exponit ſe totũ arbitrio ſenatus populiq; romani:dicitq; ſe facturũ quidqd ab his cõſtitutũ fuerit oſtẽditq; quẽ exercitum habeat:& queadmodũ eũ uix retinuerit propter pollicitationes quas ei Marcus Antonius fecerat.Et poſtremo declarat q̃ moderatione uſus ſit & in retinendo exercitu:& ĩ conſeruanda prouincia: que oĩa ad ſui commendationẽ & ſtudii ſui in rẽpu. oſtentationem facit.Ordo autẽ eſt. Balbus quæſtor.i.recœptor accumulator pecuniæ publicæ in Hiſpania:duxit.i proripuit ſe a Gadibus .i.ultima parte Hiſpaniarũ/magna pecunia numerata.i.ut dicunt monetata ſup.coacta i.coaceruata:& magno põdere auri & maiore.ſ.pondere argenti coacto de exactiõibus publicis.i.quas publico noĩe fecerat/ne quidem.i.non ſaltẽ ſtipendio.i.mercede militari/redito militibus.& ipſe retẽtus tẽpeſtate ſ.aduerſa triduũ.i.per tres dies:ad Calpen.i.montẽ illum in finibus Hiſpaniæ/traiecit ſe Kalendis Iuniis in Regnũ Bogudis .i. in mauritaniã:peculiatus.i.nũmatus:aut peculatus.i.dep̄datus ꝓuinciã plane.i.oĩno:bñ.i.multũ.Ego nondũ ſcio his minoribus:ſup.diuulgatis utrũ referatᷣ Gadis an Romam mutat em̃ turpiſſime:qa ut uir nullius fidei & cõſtantiæ:conſilia ad ſingulos nuntios.ſ.quos mittit diuerſa nũtiantes.Sed ſup. Balbus fecit præterᷣ futura & rapinas: & ſocios cæſos uirgis:quoq;.i. etiã hec eadẽ q̃ Caius Cæſar ſup.factitauit:ut ip̄e ſolet gloriari.i.iactanter dicere:fecit dico ludos quos fecit Gadibus:Ipſe deduxit Herẽnium Gallum hiſtrionẽ/donatum.i.pro dono auctũ & decoratum anulo aureo:ſummo:ideſt ultimo die ludorum:in decimũquartũ ſeſſum:ideſt ſedile: aut deduxit ſeſſum .i. ut ſederet in quatuordecim.ſ.gradibus theatri:Em̃.i.qa tot.i.xiiii.erant ordines.i.gradus loci equeſtris.i.in quibus habẽtes cẽſum eq̃ſtrem.i.quadragies mille ſeſtertiũ/ſolũmodo ſedebãt lege lata ab Othone:unde Iuuenalᷣ. Sic libitũ uano/qui nos diſtraxit/Othoni.Reliqui autẽ in cauea ſedebant:Ipſe ꝓrogauit.i.prolõgauit ſibi.q.d.ꝓpria authoritate:quatuoruiratũ.i. magr̃atũ quẽ quatuor uiri ſimul gerũt.Ip̄e habuit biduo.ſ.ſpatio duoꝝ dierum:comitia biẽnii.i. duoꝝ annoꝝ hoc eſt renũtiauit.i.ſignificauit ſaltẽ ſe habuiſſe comitia.Ip̄e reduxit exſules quos uiſum eſt.i.placitũ eſt ei reducere non hoꝝ tempoꝝ.ſ.in q̃bus etiã boni uiri exſulant:ſed illoꝝ.ſ.tẽporum q̃bus ſenatus.ſ.prouincialis eſt trucidatus aut expulſus a ſeditioſis.Sexto Varo procõſule.i.conſulari poteſtate in Hiſpania fungẽte. Vero ꝓ ſed.ipſe fecit:illa.ſ.quæ ſequũtur:ne quidẽ.i.non etiã exẽplo.i.ad exemplũ Cæſaris:ꝙ poſuit.i. expoſuit aut ꝓpoſuit:ludis.ſ.futuris:p̄textam.i.ueſtem illã nobilẽ:ad ſollicitandũ Luciũ Lentulũ ꝓconſulẽ de itinere ſuo .i. ne perferret iter ſuũ donec ludi eſſent pacti:aut põſuit de itinere ſuo.i.qua iter eſſet facturus ad ſollicitãdum.i.afficiendũ forte inuidia Luciũ.Et quidẽ.i.certe:ipſe cõmotus memoria rerũ geſtarũ .ſ.ab ipſo Cæſare:fleuit cũ ageretur.i.inter agendũ.Autẽ.i.ſed:poſuit gladiatoribus.i.inter gladiatores quẽdam militẽ Põpeianũ Fadiũ ſ.nomine:quia cũ ipſe Fadius dep̄ſſus.i.ui intruſus in ludũ.i.in harenam:depugnaſſet.i.ad finẽ uſq; hoc eſt ad uictoriã pugnaſſet bis/gratis.i.ſine mercede/nolebat.ſ.amplius pugnare:authore ſeſe.ſ.Balbo: & .ſ. Fadius confugerat ad pp̄lm ut ab eo defenderetᷣ ipſe Balbus ĩmiſit primũ in populum gallos eq̃tes.ſ.ad recipiẽdum Fabium:ideo autẽ ĩmiſit gallos:em̃.i.quia:lapides ſunt cõiecti.ſ.a populo:in eũ.ſ.Balbũ:cũ.i.quãdo Fadius acciperetur.ſ.ab eo.Deinde ipſe Balbus defodit.i.in terra fodit.ſ.Fadiũ abſtractũ.ſ.pro Gallos e populo: & cõbuſſit uiuũ:in ludo.i.in publico ſpectaculo:quidẽ.i.certe:cũ ipſe Balbus pranſus:& ita potus ac ebrius:iambularet.ſ.circa rogum:perinde ac ſacrificiũ facturus nudis pedibus:qa ſaltẽ alterũ nudum habebant ſacrificantes:ut æneid.iiii.de Elyſſa dicitur: Vnũ exuta pedẽ uinclis in ueſte recincta.i.ſoluta:ne quid non ſolutũ.i. non liberum uideretᷣ in ſacrificio unde addit:tunica ſoluta.i.habens tunicã ſolutam:& manibus reiectis ad tergũ:ut:ſ.nullã hoſtiæ uim inferre putaretᷣ:reſponderet illi miſero.ſ.Fadio quiritanti.i.inuocando quiritiũ nomen & opem lamẽtanti ac dicenti:natus ſum ciuis Romanus:reſpõderet inquã:abi nunc ĩplora fidẽ populi.ſ.ut te a dimicãdo defendãt qui nõ poſſunt ab ignẽ defendere.Beſtiiis uero ſup.obiecit ciues Romanos:& obiecit in his.i.iter hos ciues Romanos:Hiſpali.i.in eo oppido Hiſpaniæ beticæ:quẽdã circulatorẽ.i.circũforaneũ exercitatorẽ auctionũ.i.uenditionũ ſub auctiõe:hoc eſt ſectatorẽ:aut actionũ.i.fabularũ ridicularũ: hoĩem notiſſimum:quia ẽrat deformis:quæ cauſa erat ꝙ notiſſimus eſſetᷣ aut ꝙ obiectus beſtiis deuorandus ab eis.

C.Aſinius Pollio.M.T.C.S.P.D.

Balbus q̃ſtor magna numerata pecunia:magno põdere auri:maiore argẽti coacto de publicis exactionibus:ne ſtipendio q̃dem militibus redito:duxit ſe a Gadibus:& triduũ tempeſtate retentus ad Calpẽ kalen.Iuniis traiecit ſe in regnum Bogudis plane bene peculiatus.His rumoribus utrũ Gadis referatur:an Romã (ad ſingulos enim nũtios turpiſſime conſilia mutat) nondum ſcio. Sed præter furta & rapinas:& uirgis cæſos ſocios:hec quoq; fecit (ut ipſe gloriari ſolet) eadẽ quæ .C. Cæſar:ludis quos Gadibus fecit.Herẽnium Gallum Hiſtrionẽ ſummo ludorum die anulo aureo donatũ in .xiiii .ſeſſum produxit (tot em̃ fecerat ordines equeſtris loci) quatuoruiratũ ſibi rogauit:comitia biẽnii biduo habuit:hoc eſt renũtiauit:quos ei uiſum eſt exſules reduxit:nõ horũ tẽporum ſed illoꝝ:quibus a ſeditioſis Senatus trucidatus aut expulſus eſt:Sexto Varo procõſule.Illa uero iã ne Cæſaris quidẽ exemplo:ꝙ ludis p̄textam de ſuo itinere ad. L. Lentulũ proconſulẽ ſollicitandũ poſuit. Et quidem cũ ageretᷣ fleuit memoria rerũ geſtarum commotus.Gladiatoribus aũt Fadium quẽdam militem Pompeianum quia cũ dep̄ſſus in ludũ bis gratis depugnaſſet authore ſeſe nolebat:& ad populũ confugerat primũ Gallos equites ĩmiſit in populũ (coniecti enim ſunt lapides in eũ:cum arriperetur Fadius.) Deinde abſtractũ defodit in ludo:& uiuũ combuſſit. Cum q̃dem pranſus nudis tunica ſoluta manibus ad integrum reiectis inambularet: illi miſero queritanti ciuis Romanus ſum natus reſponderet: abi nunc: populi fidem implora. Beſtiis uero ciues Romanos: in his circulatorem quendam auctionum notiſſimum hominem Hiſpali: quia defor nis erat: obiecit.

Cum huiuſmodi portẽto res mihi fuit. Sed de illo plura corã:Nunc (qđ p̄ſtat) qđ me uelitis facere cõſtituite Treis legiones firmas habeo: quarũ unã uigeſimã octauã cũ ad ſe initio belli acceſiſſet Antonius hac pollicitatione quo die in caſtra ueniſſet:denarios q̃ngẽtos ſingulis militibus datuꝝ: in uictoria uero eadẽ p̄mia q̃ ſuis legionibus:quoꝝ q̃s ullã fidem aut modũ futurũ putauit:incitatiſſimã retinui ægre hercule, nec retinuiſſem:ſi uno loco habuiſſem:utputa cũ ſingulæ cohortes quãdã ſeditionẽ fecerint. Reliquas quoq; legiones nõ deſtitit literis:atq; infinitis pollicitationibus ĩcitare:Nec uero minus Lepidus urſit me & ſuis & Antonii literis:ut legionẽ trigeſſimã mitterem ſibi . Itaq; quẽ exercitũ neq; uendere ullis p̄miis uolui: nec eorũ periculoꝝ metu:quæ uictoribus illis portẽdebantᷣ diminuere debetis exiſtimare retentũ & cõſeruatũ reip. eſſe:atq; ita credere quodcũq; impaſſetis: factuꝝ fuiſſe:ſi qđ iuſiſtis feci. Nã & ꝓuinciã in ocio: & exercitũ

Cũ &c.Ordo eſt.Res.i.cõmerciũ/ fuit mihi:qa Quæſtoreeum ſortitus erat:cũ hmõi portẽto.i.monſtro hoĩs.Sed ſup.dicã plura de illo corã.i.cum adero.Nũc:qđ p̄ſtat.i.de quo utilius eſt loq:conſtituite qđ uelitis me facere.Ego habeo tres legiones firmas:q̃rũ unam:uidelicet uigeſimãoctauam cũ Antonius accerſiſſet.i.allexiſſetᷣ & uocaſſet ad ſe initio belli:hac pollicitatione.ſ.ſe daturum ſingulis militibus q̃ngentos denarios:ſup.eo die quo.ſ.legio illa ueniſſet in caſtra: uero pro ſed:pollicitus eſt ſe daturũ/in uictoria eadem p̄mia q̃ legiõibus ſuis. Quoꝝ.ſ.militum ſic ſollicitatoꝝ quis putauit ullam fidẽ aut modũ:i.moderamen futurũ? q.d.nemo:& tamẽ retinui:inq̃t:incitatiſſimã.ſ. legionem.i.maxime inclinatam ad p̄mia illa:hercule.i.per herculẽ:ægre.i.:cum difficultate:nec retinuiſſem ſi habuiſſem.ſ. oẽs legiones uno in loco:utputa cum ſingulæ cohortes ſeiunctæ.ſ.ad cautelã ab aliis fecerĩt:quãdam ſeditionẽ:ſed nõ perfecerunt timẽtes alias in fide mãſiſſe & ĩ ſe ĩmittẽdas:ſed ſi ſimul fuiſſent cõſpirare ĩpune potuiſſent quia Antonius nõ deſtitit incitare quoq; .i. etiã reliquas legiões literis atq; ĩfinitis pol/

licitationibus. Nec uero minus. i. & æque lepidus urſit. i. urgēter ſollicitauit me: literis & ſuis & Antonii: ut mittere ſibi legionē tri geſimā: que firmiſſima erat. Itaq; uos debetis exiſtimare exercitū quē neq; uolui uendere ullis p̄miis: nec diminuere metu eorū periculoq; quæ portēdebant illis uictoribꝰ i. ſi forte fuerint uictores eſſe retētū. ſ. a me & conſeruatū reipu. atq; ita ſup. debetis credere ſup. me fuiſſe facturū quodcūq; iperaſſetis: ſi feci qd iuſſiſtis. Nā ego tenui & i. ſimul p̄uinciā in ocio. ſ. pacis: & exercitum in poteſtate mea. nuſq; exceſſi finibus p̄uinciæ meæ. Nō mō. i. nō ſolū ſup. nō miſi quoq; i. ad quēuis locum: militem legionariū. i. ad legionem pertinentē: qui ſub ſacramento legitime militabant: ſed ne quidē. i. non ſaltē miſi quoq; ullum auxiliariū. i. miſſum auxilio: & qui cū eius auxilio opus nō eſſet alio mitti poſſe uidebatur. Sane negatio quæ eſt in particula ne: debet utriq; particulæ ſeruire. Et ſi nactus ſum. i. deprehendi quos. i. aliquos milites: decedentes. ſ. de p̄uincia: ego affeci ſup. eos ſupplicio. Quarū rerūm. i. quoꝝ ſtudiorum in rēpu. ego putabo me tuliſſe. i. reportaſſe aut accœpiſſe ſatis magnū fructū. i. utilitatem rep. ſalua. i. ſi reſpu fuerit ſalua. Sed reſpu. ſi nouiſſet me: & maior pars ſenatus: ſup. nouiſſet me. i. aium meū: tuliſſet ex me maiores fructus. Ego miſi tibi legendā epl'am quā ſcripſi Balbo cū eſſet etiā nūc. i. adhuc in p̄uincia. Si etiā uoles legere p̄textā. i. comœdiā & fabulā agendā in p̄texta qa eſt de argumēto Romano p̄ſertim hoīs noīs: ut pote Balbi. hoc eſt de Balbi inſolentia in quæſtura: poſcito ſup. eam Corneliū Gallum familiarem meum: qui Vergilio ſumme dilectus erat poēta inſignis. Scriptum ſup. Cordubæ Sexto Idus Iunias. Valē.

QVo tardius. &c. De Marco Antonio apud Mutinā ubi Brutū obſeſſum tenuerat ab Octauio Cæſare & ꝓſulibus ſupato: interfectis tñ. in p̄lio ipſis ꝓſulibus: Pollio ſe tardius ītellexiſſe rē oēm dicit: ꝓpter Lepidū q tabellarios ex Italia ueniētes nouem dies retinuerat. Dicit aūt q audiērit de illo ꝓflictu ob q decreuiſſet ad Lepidū uenire: ſed dicit ſe reuocatū a ꝓpoſito ne obtrectatores ſui in aliā partē eius cōſiliū acciperent. Oſtendit aūt acerbiſſima de reip. calamitate ad ſe delata eſſe: qbus ſentit ſuccurrendū eſſe ab oībus: quibus facultas fuerit. Ordo eſt. Lepidus effecit: quo. i. ut fierē certior. i. cognoſcerē tardius de p̄liis factis apd Mutinā: qui. ſ. Lepidus retinuit tabellarios meos. i. ad me miſſos nouem dies tametſi. i. q̄q̄ tamē optandū eſt audire tantā calamitatem reip. q̄ tardiſſime. Sed nequo mederi illis aut occiſis aut perditis hoībus: qui nullo modo poſſunt prodeſſe. Atq; utinam iuſſiſſetis me quoq; uenire in Italiā eodem ſenatuſcōſulto: quo accerſiſtis. i. aduocaſtis Plācum & Lepidū in Italiam. ſ. ex Gallia. Profecto reſpu. nō accœpiſſet hoc uulnus. i. hoc detrimentū: quia inuit ſe Antonium aut abſteruiſſe aut recōciliaſſe reipu. ſi interfuiſſet: quo. ſ. uulnere. i. ſtrage tot ciuiū ſiqui lætantur in præſentia. i. præſenti tēpore: quia & duces & ueterani milites partiū Cæſaris uidentur interiiſſe tñ. neceſſe eſt ſup. ut doleant poſtmodū cū reſpexerint uaſtitatē. i. deſolationem Italiæ: Nā & robur & ſoboles. i. propagatiua uirtus militū interiit: qdem. i. certe: ſi illa q̄ nūtiantur ſunt uera ex ulla parte. Neq; ego non uidebā. i. & ego bene cognoſcebā quāto uſui futurus eſſem reipu. ſi ueniſſem ad Lepidū. Enim. i. quia diſcuſſiſſem. i. amouiſſem oēm cunctationem. i. morā aut dubitationem eius: præſertim Planco adiutore.

Sed neceſſe erat ſup. ut ſimularem plane ſ. me in illius ſniam conceſſurū: ſcribenti. i. cū Lepidus ſcriberet ad me eiuſmodi literas quas leges: qa eas ad Ciceronē aut miſ

in mea poteſtate tenui: finibus meæ p̄uinciæ nuſq; exceſſi. Militē nō modo legionariū: ſed ne auxiliarium qdē ullū quoq; miſi. Etſi quos eqtes decedētes nactus ſum: ſupplicio affeci. Quaꝝ reꝝ fructū ſatis magnum rep. ſalua tuliſſe me putabo. Sed reſpu. ſi me nouiſſet: & maior pars ſenatus: maiores ex me fructus tuliſſet. Epiſtolā quā balbo cū ēt nūc in p̄uicia eēt ſcribſi legē dā tibi miſi: ēt p̄textā ſi uoles legere Gallū Corneliū familiarē meū poſcito: yi. idus Iunias Cordubæ. Vale

C. Aſinius Pollio. M. T. C. S. P. D.

QVo tardius certior fierē de p̄liis apud Mutinā factis: Lepidus effecit: q meos tabellarios nouē retinuit. Tāetſi tantā calamitatē reip. q̄ tardiſſime audire optādum eſt. Sed illis q prodeſſe nihil poſſunt: neq; mederi. Atq; utinā eodē ſenatuſcōſulto quo Plancū & Lepidū in Italiā accerſiſtis: me quoq; iuſſiſſetis uenire. Profecto nō accœpiſſet reſpu. hoc uulnus: quo ſiq lætant in p̄ſentia qa uident & duces: & ueterani milites Cæſaris partium interiiſſe: tñ poſtmodū neceſſe eſt doleāt: cū uaſtitatē Italiæ reſpexerit Nā & robur: & ſoboles militū interiit: ſiqdē q̄ nūtiantur ulla exp̄te uera ſunt. Neq; ego nō uidebā q̄to uſui reip. eſſem futurus: ſi ad Lepidū ueniſſem oēm enim cunctationē eius diſcuſſem: p̄ſertim adiutore Planco

Sed ſcribēti ad me eiuſmodi literas: q̄s leges: & cōcionibus uidelicet: quas Narbonæ habuiſſe dicit: ſimu

larem plane

larem plane neceſſe erat: ſi uellē cōmeatum per prouinciā eius iter faciens habere. Præterea uerebar ne ſi ante: q̄ ego incœpta p̄ficerē: p̄lium cōfectū eſſet: piū meum conſiliū raperent in contrariā partē obtrectatores mei ꝓpter amicitiā: quæ mihi cū Antonio non maior tñ: q̄ Planco fuit. Itaq; a Gadibus mēſe Aprili binos tabellarios in duas naues impoſui: & tibi & cōſulibus: & Octauiano ſcripſi: ut me faceretis certiorē: qm̄ modo plurimū poſſem p̄deſſe reip. Sed ut rōnem ineo: quo die p̄liū Panſa cōmiſit: eodē a Gadibus naues p̄fectæ ſunt. Nulla em̄ poſt hyemē fuit ante eā diē nauigatio. Et hercule longe remotus ab oī ſuſpicione futuri ciuilis tumultus penitus in Luſitania legiones in hybernis collocarā. Itaq; porro feſtinauit uterq; cōfligere: tanq̄ nihil peius timerent: q̄ ne ſine maximo reipu. detrimento bellū componeret. Sed ſi ꝓperandum fuit: nihil nō ſummi ducis cōſilio geſſiſſe Hirciū uideo. Nā hec mihi ſcribunt ex Gallia Lepidi: & nūtiantur: panſæ exercitū cōciſum eſſe panſam ex uulneribus mortuū: eodem p̄lio Martiā legionē interiiſſe: &. L. Fabatū. &. C. Peduceū: &. D. Carſulenū: Hirciano autē p̄lio: & quartā legionē: & oēs peræque Antonii eē cæſas. Itē Hircii quartā: cū caſtra quoq; Antonii cœpiſſet: a qnta legione cōciſam eſſe. Ibi Hirciū quoq; periiſſe & pontiū Aqlam. dici etiā Octauianū cecidiſſe. Quæ ſi (qd dii prohibeāt) uera ſunt: nō mediocriter doleo. Antoniū turpiter Mutinæ obſeſſionē reliqſſe ſed habere eqtatū: legiōes ſub ſignis armatas treis & Pupilli Bagieni unam: inermes bene multos. Vēti dium quoq; ſe cū legione ſeptima. octaua. nona conſiūxiſſe: Si nihil i Lepido ſpei ſit deſcēſurū ad extrema & non modo natiōes: ſed etiam ſeruitia cōcitaturum Parmā direptā. L. Antoniū alpes occupaſſe. Quæ ſi uera ſunt: nemini noſtrū ceſſandū eſt: nec expectādū eſt: qd decernat Senatus. Res em̄ cogit huic tanto incendio ſuccurrere oēs: qui aut imperiū: aut nomē deniq; Populi Ro. ſaluū uolunt eſſe Brutū em̄ decem & ſeptem cohortes: & duas nō frequētes Tironū legiones: quas cōſcripſerat Antonius: habere audio. Neq; tñ dubito. qn oēs: q ſupſunt de Hircii exercitu: cōfluāt eum. Nā in delectu non multū ſpei puto eſſe: p̄ſertim

furus aut allaturus erat: & conciōibus. i. propter conciones uidelicet dicit habuiſſe Narbonæ: ſi uellē habere cōmeatū. i. uiaticū cibum faciens iter per p̄uinciā eius. Si hec uera eſt lectio illud ſcribenti meo iudicio poſitum eſt abſolute ſicut ænei. p̄mo. dicit: talia iactanti. i. cū talia iactaret: nā ſi in dtō cū uerbo ſimularet poſueris: dure poneretur uox cōcionibus niſi ſunt cōciōibus utenti: ubi eſt uidelicet. Sunt tñ qui legāt nō ſimularē: ſed ſimilis parerē: ut ſi neceſſe eſt parerem ſcribenti eiuſmodi lr̄as q̄s leges & ſimiles cōciōibus uidelicet q̄s &c. Præterea. i. inſuper uerebar: ne ſi p̄liū eſſet confectum anteq̄ ego p̄ficerem incœpta. i. pertraherē Lepidū in partes nr̄as: obtrectatores mei caperent conſiliū meū piū. ſ. in p̄iam in partē contrariā. i. ad impietatē contra rēp. ꝓpter amicitiā q̄ fuit mihi cū Antonio: nō tamen maior q̄ cū Plāco. Itaq; impoſui menſe aprili binos tabellarios in duas naues. i. i ſingulas duarū duos: a Gadibus. i. diſcedētes a gadibus ultima parte Hiſpaniarū. Scripſi & tibi & conſulibus & Octauiano. ſ. Cæſari: q raro alibi Octauianus ſed fere Octauius dicitur. Verg. Luſimus octaui &c. ut faceretis me certiorē qm̄ modo poſſem p̄deſſe plurimum reip. Sed ut ineo rōnem. i. ut cōiectura cōſequor naues profectæ ſunt a Gadibus eodē die quo die Panſa cōmiſit p̄liū. Nulla em̄ nauigatio. i. facultas nauigandi fuit poſt hyemē ante eā diem. i. id tēpus. Et hercule ego remotus longe ab oī ſuſpicione tumultus ciuilis collocarā legiōes in Hybernis. i. locis tutis in qbus hyemē tranſigerēt penitus. i. oīno intus: in Luſitania. Porro. i. ſed uterq; ſ. tam Pāſa q̄ Antonius: feſtinauit cōfligere. i. pugnare: ita tanq̄ nihil timerēt peius. i. grauius & tanq̄ magis malū: q̄ ne bellum cōponeret. i. finiret: ſine maximo detrimento reip. Sed ſi fuit ꝓperandū. i. neceſſe ꝓperare: ego nihil uideo Hircium geſſiſſe non cōſilio. i. qd non geſſeſit cōſilio ſummi ducis. Nā hec ſcribūtur & nūtiant mihi ex Gallia Lepidi. i. Narbonēſi cui Lepidus p̄eſt: Exercitū Panſæ eſſe cōciſum. i. ſil cæſum. Panſam eſſe mortuū ex uulneribus: Martiā legionē interiiſſe eodē p̄lio: & Luciū Fabatū & Caiū Peduceū & Dcciū Carſulenum: ſup. interiiſſe. Aūt. i. ſed & quartam legionē & oēs ſup. legiōes Antonii eſſe cæſas peræqu. i. conſilr ſup. in p̄lio Hirciano. i. qd Hircius cōmiſit. Itē quartā ſup. legionē Hircii: ergo ſuperior Antonii erat: cū cœpiſſet quoq; i. etiā caſtra Antonii eſſe conciſam. i. totā ſimul cæſam a qnta legiōe. ſ. Antonii. Et ſup. ſcribit mihi: Hirciū quoq; piiſſe ibi: & pontiū Aqlam: dici etiā: qd tamen uerum

non fuit:Octauianũ etiã cecidisse ibi.Quæ si uera sunt:qd̃ dii,phibeant:doleo non mediocriter.Et sup.scribit Antoniũ reliquisse turpiter obsessionẽ Mutinæ: sed hẽre eqtatum:& tres legiones armatas sub signis: & unã.s.legionẽ Pupilli Bagieni.i.quã ille duxerat:& sup. milites inermes:bene.i. ualde multos. Ventidiũ quoq; se coniũxisse.s.Antonio:cũ legione septima:octaua:nona. Et sup.Antoniũ descensurũ ad extrema.i. ultimam fortunã tentaturũ:si nihil spei sit i lepido.s.attrahendo.Parmã direptam sup.eẽ L.Antoniũ fratrẽ.s.Antonii occupasse alpes:ita ut Antonius per eas liberũ habeat trãsitũ. Quæ si sunt uera nemini nostrũ.s.qui reip.fauemus est cessandũ:nec expectandũ est quid senatus decernat.Res em̃ cogit oẽs q uolunt aut imperiũ/aut denicq; nomen populi Romani esse saluũ:succurrere.s.ad extinguẽdum:huic tãto incendio.i.tumultui bellico quo ut ædificia incẽdio:respu.sit subito peritura.Enim.i.quia/ego audio Brutũ habere decem & septẽ cohortes:& duas legiones tyronũ.i.nouitiorum militũ: nõ frequẽtes.i.nõ plenas aut militum non semp præsentiũ:quas Antonius cõscripserat.s.sibi nõ Bruto.Neq; tamen dubito quin oẽs qui sup sint de exercitu Hircii:cõfluant ad eũ uidelicet Brutũ.Nã non mõ puto multũ spei esse in delectu.i.ꝓscriptioe nouorum militũ.Præsertim cũ nihil sit periculosius q̃ dare Antonio spatiũ confirmandi.i. corroborãdi sese. Autẽ.i.sed tẽpus anni dat mihi maiorem libertatẽ:propterea q.i.quia:frumenta:ut triticũ:ordeum:auenã:siligo & similia:sunt aut in agris.s.matura & demessa:aut in uillis.i.domibus in agro positis. Itaq; cõsiliũ meũ expedietur.i. explicabit ꝓximis lr̃is. Nã neq; uolo deesse.i.qd̃ dicũt deficere reip.neq; supesse.i. supstes eẽ illa cadẽte.Significat etiã:ut Gellius docet:supfluũ cẽ:sed sic nõ uidet̃ hic accipiẽdũ. Doleo tm̃ maxie:ueniri.i. q uenit̃ ad me:itinere audeo & longo& infesto.i.uim inferente:qa ab latronibus obsesso:ut oia nũtient̃ die quadragesimo:Scriptum reperi q̃dragesima:post aut etiã ultra.i.supra quadragesimũ diẽ:q̃ facta sunt. Vale.

SI uos &c. Quia Antonius superatus apud Mutinã in transalpinã galliã se recœperat:spe cõiungendi secũ Lepidũ:ipe Lepidus hac epla docet Ciceronẽ qd egerit in aduentu Antonii:& ubi aduersus eum castra fecerit & qualẽ quãtũq; exercitũ habeat Antonius:a quo scribit ad se multos perfugisse.Ordo est. Si uos:senatus pplusq; romanus/ualetis & liberi uri:aut p sylleplim uos & liberi uestri ualetis bene est:ego quoq; ualeo.O patres cõscripti ego testor.i. testes cito deos & hoies: q̃ mẽte &quo aio fuerim semper in rẽpu.& q̃.i. quãtopere nihil iudicarim antiquis.i.charius & obseruabilis salute ac libertate cõi:qd̃ probassem.i. effectu demõstrassem uobis:nisi fortuna extorsisset.i.ui eripuisset mihi consiliũ propriũ: idest qd̃ meapte natura & ꝓpria sponte secutus fuissem.Nã exercitus cũctus retinuit suam consuetudinẽ in ciuibus cõseruãdis:& cõmuni pace.s.conseruãda:facta seditioe.i. licet facta esset seditio iter ciues tm̃ milites mei consueti concordiã seruare & saluti ciuium cõsulere:non potuerunt a me induci ut contra coneiues pugnarent. Et ut dicam uere.i.fatear qd̃ uerum est ingenue/exercitus coegit me suscipere cãm salutis atq; incolumitatis tantæ multitudinis.i.quæ esset tãtæ multitudinis ciuiũ Romanorum.In qua re o Patres conscripti ego oro uos:atq; obsecro.i.ob sacra ꝓcor:ut offensionibus priuatis omissis:hoc est quibus aliqui uestrũ ab Antonio forte offensi sunt:& Antonius ab ipsis:cõsulatis.i. prospiciatis & opem feratis summæ.i.maximæ & supmæ saluti reipu.Est quidẽ summa hic substantiuũ:sed sicut q̃n de rationibus loquimur:summa accipit̃ pro ultima quæ omnes alias cõplectitur supputatione:ita dum dicimus summã reip.eam rationem intelligimus in qua tota salus eius continetur:Neue ponatis loco scæleris.i. reputetis

Summa

cum nihil sit periculosius q̃ spatium cõfirmandi sese Antonio dari. Anni autẽ tẽpus libertatẽ maiorẽ mihi dat:ꝓpterea quia frumẽta:aut in agris aut in uillis sunt. Itaq; proximis literis cõsilium meũ expedietur. Nã neq; deesse:neq; superesse reip.uolo. Maxime tamen doleo:adeo & longo: & infesto itinere ad me ueniri:ut die quadragesima post: aut ultra etiam q̃ facta sunt omnia:nuntientur. Vale.

M. Lepidus Imper. Itẽ Pont. max.
S. dicit Sena. Po. Plebiq; Roma.

SI uos:liberiq; uestri ualetis bñ est:ego quoq; ualeo. Deos hoiesq; testor patres cõscripti: qua mẽte:& quo aio semp in rẽp. fuerim:et q̃ nihil antiqus cõi salute: ac libertate iudicarim:qd̃ uobis breui ꝓbassem nisi mihi fortuna ꝓpriũ consiliũ extorsisset.Nã exercitus cũctus cõsuetudinẽ suã in ciuibus cõseruãdis:cõiq; pace,seditione facta retinuit:metãtæ multitudinis ciuiũ romanoꝝ salutis atq; icolumitatis causam suscipe:ut uere dicã coegit. In qua re ego uos patres cõscripti oro:atq; obsecro ut priuatis offensionibus omissis:summæ reip.cõsulatis: neue misericordiã nostrã:exercitusq; nostri in ciuili dissensiõe sceleris loco ponatis. Quod si salutis oium ac dignitatis rationẽ habueritis:melius & uobis:& reip. cõsuletis. Data.iiii.kalẽ.Aprilis:a ponte argenteo. Valete.

reputatis uti scelus/misericordiam nostram & exercitus nostri in dissensione ciuili:i.qua usi sumus nõ in hostes externos:sed in coneiues licet dissentientes.qd̃ si habueritis rationẽm:idest rẽspectum salutis ac dignitatis omnium uos consuletis melius & uobis & reipu.Data.&c.

M. Lepidus Imper. Item Pont.
Max. M. T. Ciceroni. S. P. D.

SI uales bñ est:ego quoq; ualeo.Cũ audissem Antoniũ cũ suis copiis ꝑmisso Lucio Antonio cũ parte eqtatus in ꝓuinciã meã uenire cũ exercitu meo a cõfluente Rhodano castra moui ac cõtra eos uenire institui.Itaq; continuis itineribus ad foꝝ Vocontiũ ueni: & ultra castra ad flumẽ Argẽteũ cõtra Antonianos feci.P.Vẽtidius suas legiones tres coniũxit cũ eo & ultra me castra posuit.Habebat antea legionẽ secũdam: & ex reliqs legiõibus magnã multitudinẽ:sed inermiũ:eqtatũ habet magnũ.Nam omnis ex prelio integer discessit:ita/ut sint amplius eqtũ triginta millia.Itaq; ad me cõplures milites: & equites ab eo transierunt: & in dies singulos eius copiæ minuuntur. Syllanus: & Culleo ab eo discesserunt.

SI uales &c. Excusat hac epla q; Antonium ut potuisset nõ contriuerit in galliã ad quã post cladẽ Mutinẽsem fugerat:ad ducit autẽ pro excusatiõe se coactũ ab exercitu cõsulere saluti tot bonoꝝ ciuiũ:petitq; ne putet̃ coniũctus cũ Antonianis aut pacificatũ scelere aut pfidia cũ id misericordia fecerit. Ordo est. Si uales bene est.i.bene se res habet.q.d.gaudeo:ego quoq; ualeo.hic est uulgatus modus salutandi/ quo utebantur fere quorũ amicitia suspecta erat: Post salutationẽ autẽ incipit narrare rem quam pugnaturus est dicens. Cũ audissem antonium.s.Marcũ uenire cũ suis copiis.i. exercitu armato: Lucio Antonio.s.fratre ei' præmisso cũ parte eqtatus/ut.s.iter exploraret & quodãmodo uiã muniret:uenire inquam in prouinciã meã:hoc est in Galliã:ego mouui castra cũ exercitu meo a Rhodano ꝓfluẽte.i.simul cũ Arari ad eũ locũ ubi nunc Lugdunũ est confluentẽ facienie: Cõfluẽs em̃ est quo duo flumina cõueniunt:illis aut tpibus dicit̃ Plancus iecisse fundamenta urbis Lugdun.sed in colle:quæ centũ annis postea ut author est Seneca penitus incẽdio piit nunc autẽ inter flumina duo & in ripis utriusq; instaurata est:ac institui.i.proposui uenire contra eos:s. Antonios & Antonianos. Itaq; ueni continuis itineribus ad forũ Vocõtium:qd̃ circa alpes est:& feci castra.i. castrametatus sum ultra.i.paulo ulterius ad Flumen argenteũ.s.nomine:cõtra Antonianos. Publius Ventidius cõiunxit tres legiones suas cũ eo.s.Antonio:& posuit castra ultra me.i.adhuc ulterius q̃ ego.Sup. Antonius habebat antea.i.ante aduentũ Vẽtidii legionẽ secũdam:numero em̃ signabãtur legiones/ut iam uidere fuit: nã alia dicebatur prima:alia secũda &c.alia etiã trigesima:iterdum etiã uirtute ut Martia legio:& nõnullæ dignitatæ:ut legiones ꝓtorianæ quæ ad prætoris/hoc est Imperatoris custodiam erãt addictæ:& sup.Antonius habebat magnã multitudinẽ/ex reliquis legiõibus/sed sup.habebat multitudinem inermiũ.i. non armatorũ:& sup.habebat eqtatum magnũ:qd̃ tamen Plancus aliter scripsit:uerum Lepidus Antonii uires ostentare uidetur/ut uideatur consuluisse saluti suoꝝ:& ut indicet suos forte terrore ad misericordiam motos. Nã ois s. eqtatus antonii:discessit ex ꝓlio.s.ad Mutinã cõmisso:integer.i.nõ diminutus nec mutilatus: ita ut sint amplius sup.q̃ triginta millia:Norit grãmaticus:plus amplius:& similia aduerbia:nõ semper regere rem excessam in ablatiuo eo q; uidetur subaudiri particula q̃:ut si dicas:plus decẽ millia desyderata sunt: Itaq; complures milites:scilicet pedestres:cum tamen sint qui pro Decurione aut equite aurato militem dicant. Rectẽ ergo Valla dicit militem potius peditem significare:& equites/transierunt ab eo ad me:& eius copie minuũtur in dies singulos:quia Syllanus & Culleo discesserunt ab eo.

Confluens

Miles.

Nos etsi grauiter ab his læsi eramus q; cõtra nostram uolũtatẽ ad Antoniũ ierãt: tm̃ nostræ humanitatis et næcessitudinis cã:eoꝝ salutis rõnẽ habuimus. Nec tm̃ eoꝝ opera utimur:neq; in castris habemus: neq; ulli negocio ꝑfecimus qd̃ ad bellũ hoc attinet: nec senatui:nec reip.deerimus:q̃ postea egerimus faciã te certiorẽ. Etsi oi tpe summa studia:officia mutua iter nos certatim cõstituere: ꝓ nostra inter nos familiaritate: & ꝓinde diligẽter ab utroq; cõseruata sunt: tm̃ nõ du/

Nos etsi.i.q̃q̃ eramus læsi.i. offensi/graui ter ab his.s.Syllano & Cullione: aut etiã aliis:q; ierant ad Antoniũ contra nr̃am uoluntatem:tamẽ habuimus rõnem.i. piũ respectũ salutis eorũ: causa nr̃æ humanitatis & næcessitudinis.s.quã habuimus cũ eis. Verius tamẽ ex iis quæ secuta sunt dicere potuit:ideo rẽcœpisse ut aios cæteroꝝ militũ ad Antonii partes allicerent:qd̃ ne qs suspicetur addit. Nec tamen utimur opera eorũ s.qui transierũt ad nos:neq; habemus sup. eos in castris:neq; ꝑferimus sup eos:ulli negocio qd̃ attinet ad hoc bellũ:nec deerimus senatui nec reip.i.utriq; semper auxilio eri

mus:ego faciam te certiorem ſup.eorꝰ que egerimus poſtea.Hactenus narrauit:deinceps doloſe factum ſuum purgat:dicens.Et ſi ſumma ſtudia/ſup.&:officia mutua:conſtitere.i.apparuerunt inter nos certatim oī tempore pro noſtra familiaritate inter nos & proinde.i.adeo aut ſint ſimiliter cõſerua ta ſunt diligenter ab utroq;.ſ.noſtrũ:tamẽ non dubito:quin in tanto.i.tam magno/& tam repentino motu reip.nõnulla de me in digna me.i.fide & integritate mea:ſint delata ad te:falſis rumoribus ab obtrectatoribus meis quæ mouerent.i.poſſent mouere: perturbare animũ tuum pro amore tuo.i.ꝑpter aut iuxta uehementiam amoris tui in rempub.Ego factus ſum certior.i.intellexi aut accoepi a ꝓcuratoribus meis:te accoepiſſe ea moderate.i.temperate:neq;.i.& nõ:& iudicaſſe non credẽdum ſup.eſſe:temere.i. cõſyderate & leuiter:quæ.ſ.facta tua ſunt mihi gratiſſima ut debent.Memini enim & illa ſuperiora q̃ ꝓfecta ſunt a uolũtate tua ad augendã & ornandã dignitatem meã quæ manebunt fixa perpetuo aĩo meo. O mi Cicero/ego peto magnopere abs te:ſi habes perſpecta.i.cognita diligentiſſime quæ digna ſunt Lepido.ſ.uitam meã & ſtudiũ in adminiſtrãda rep.tpibus ſuperioribus:ut ſup.expectes paria aut ampliora/tpe reliquo.i.qd deinceps erit.Et proinde.i.pro tanto.exiſtimes me tuendũ.i.ꝓtegẽdum authoritate tua:quo.i.quãto plura debeo merito tuo. Ex ponte Argenteo.i.qui eſt ſuper argenteum flu.extructus &c.

QVo in ſtatu &c.Interfecto Cæſare: & eodem ab Lepido laudato: & honorifice a plæbe concitata cremato:Brutus profugit:de cuius calamitate Decius Brut' nunc coquerit ſuadetq; ut cũ Caſſio Italia abeat:qa Antonius eis aduerſat';&futurum uidet ut hoſtes iudicẽtur. Aperit etiã in quibus ſpem ꝓcipuã habeant.Propterea aũt uidet' Ciceroianis inſerta epla cum ſit Decii Bruti:ut argumentũ appareat/aut qa Tyro uiſa eſt ſatis luculẽter ſcripta.Ordo autẽ eſt.Cognoſcite o Marce Brute & Cai Caſſi in quo ſtatu nos.ſ.pcuſſores Cæſaris ſimus Hircius qui reip.amator paulopoſt cõſul futurus erat:fuit apud me heri ueſperi.i.cum eſſet ueſp:& ſup.demõſtrauit q̃ mẽte Antonius.ſ.Marcus:eſſet ſup.in nos .ſ.i. ſcire licet qua mẽte:qa peſſima & infideliſſima.nã aiebat ſe neq; poſſe dare mihi prouinciã:ut ſ.ab oculis militũ abſim:neq;.i.& nõ: & aiebat ſe arbitrari quẽq̃ nr̃m:qui.ſ.coniurauimus in Cæſarẽ & occidimus eũ:eſſe in urbe ſ.Roma:tuto.ſ.ſine piculo:ſup. aiebat animos militũ & plæbis eſſe cõcitatos.i.cõmotos adeo.i.in tãtum. Quoꝝ utrũq; eſſe falſum puto uos aĩaduertere:atq; illud eẽ ueꝝ qd' Hircius demõſtrabat:eũ.ſ.Antoniũ timere/ne ſi habuiſſemus.ſ.in ſenatu:mediocre auxilium dignitatis nr̃æ.ſ. habendæ aut ꝓtegendæ:nullæ partes:i.nulla officia relinquerent' iis.ſ. Cæſaris ultoribus/in repub.

bito in tãto/& tã repentino motu reip.qn nõnulla de me falſis rumoribus a meis obtrectatoribus me indigna ad te delata ſint: quæ tuũ aĩum magnope mouerẽt pro tuo amore in rẽpu.Ea te moderate accoepiſſe: neq; temere credẽdũ iudicaſſe a meis procuratoribus certior ſum factus q̃ mihi ut debẽt gratiſſima ſunt.Memini enim & illa ſupiora : quæ abs tua uolũtate profecta ſunt:ad meã dignitatẽ augendã:& ornãdã:q̃ ꝓpetuo aĩo meo fixa manebũt.Abs te mi cicero magnopere peto:ſi meã uitã:& ſtudiũ diligẽtiſſime ſuperioribus tẽporibus in rep.adminiſtrãda : q̃ Lepido digna ſunt pſpecta habes:ut paria:aut eo ampliora reliquo tẽpore expectes. Et prouide tua authoritate me tuendũ exiſtimes: quo tibi plura tuo merito debeo. Vale xii. kalen. Iunias ex caſtris ex ponte Argenteo.

M.T.Ciceronis Eplarum Familiarium Liber.XI.

D.Brutus.M.Bruto:&.C.Caſſio.S.D.

QVo in ſtatu ſimus cognoſcite Heri ueſperi apud me Hircius fuit: qua mẽte eſſet Antonius demõſtrauit:peſſima ſcilicet & infideliſſima. Nã ſe neq; mihi ꝓuinciã poſſe aiebat dare : neq; arbitrari tuto in urbe eſſe quenq̃ noſtrum adeo eſſe militũ cõcitatos aĩos:& plæbis. Quoꝝ utrũ eẽ falſum puto uos aĩaduertere:atq; illud eſſe ueꝝ qd' hircius demõſtrabat:timere eũ:ne ſi mediocre auxilium dignitatis noſtræ habuiſſemus:nullæ partes iis in repu.relinqrent'.Cũ in his anguſtiis uerſarer:placitũ eſt mihi ut poſtularẽ legationẽ liberã mihi reliqſq; noſtris:ut aliqua cã ꝓficiendi honeſta quæreret'. Hæc ſe impetraturũ pollicitus eſt nec tñ impetraturũ confido: Tanta eſt hoĩum inſolẽtia:& noſtri inſectatio. At ſi dederint:qd' petimus:tamẽ paulopoſt futuꝝ puto: ut hoſtes iudicemur:aut aqua & igni nobis ĩterdicat'.

Cum ego

Cum ego ueĩsarer in his.i.huiuſmodi anguſtiis:placitũ eſt mihi ut poſtularem legationẽ liberam.i. quocũq; ire uellemus:aut liberã.i.ſine perſecutione:mihi & reliquis nr̃is:ut Trebonio. Tullio Cimbro &c.ut aliq̃ honeſta cã ꝓficiſcendi.i.diſcedendi ab urbe:quæreretur.i.acquireretur nobis. Hircius pollicitus eſt ſe impetraturum hec.ſ.poſtulata mea:nec tamen cõfido ſup.eũ impetraturum ſup.eſſe. Tanta.i.tã magna eſt:inſolẽtia i.ſuperbia & ĩmoderata cupiditas ulciſcendi:hoĩum.ſ. Antonii & aliorꝝ per Antoniũ incitatorꝝ:& inſectatio: ideſt perſecutio nr̃i. At.i.ſed ſi.ſ. Antonius & fautores eius:dederint ſup.iã qd' petimus.i.liberã legationẽ:tamen.i.nihilominus puto futurũ paulopoſt:ut iudicemur hoſtes.ſ.populi Romani:aut ſup.ut interdicatur nobis aqua & igni.i.nequis nobiſcum cõmunicet aut nobis accõmodet uſum aquæ & ignis ſine quibus uita noſtra conſtare non poteſt. Nã omnes qui uiuimus ueſcimur aura. Et licet aeris uſum a nemine petimus:tamen grauius eſt aqua & ignĩ interdici q̃ hoſtem iudicari:cum etiam hoſti aquam & ignem accõmodare ſoleamus. Notum eſt eleganter dici interdico tibi aqua & igni &c.

Quid ergo eſt inqs tui cõſilii? Dandus eſt locus fortunæ cedẽdũ:ex Italia migrãdũ Rhodũ:aut aliquo terrarũ arbitror:ſi melior caſus fuerit:reuertemur romã ſi mediocris:in exſilio uiuemus ſi peſſimus:ad nouiſſima auxilia deſcendemus. Succurret fortaſſe hoc loco alicui ueſtrũ:cur nouiſſimũ tp̃s expectemus potius q̃ nunc aliqd moliamur? Quia ubi cõſiſtamus:nõ habemus:ꝑpter Sextũ Põpeiũ:& Baſſum Cœliũ : q mihi uidet' hoc nũtio de Cæſare allato firmiores futuri. Satis in tpe ad eos accedemus:ubi qd ualeãt:ſcierimus. Pro Caſſio:& te:ſi quid uelitis me recipe:recipiã. Poſtulat em̃ hoc Hircius:ut faciã. Rogo uos q̃primũ mihi reſcribatis:nã non dubito:qn de his rebus ante horam quartã Hircius me certiorẽ ſit facturus:quẽ in locum cõuenire poſſimus:quo me uelitis uenire: reſcribite. Poſt nouiſſimũ Hircii ſermonem placitũ eſt mihi poſtulare:ut liceret nobis eſſe Romæ publico præſidio:quod illos nobis nõ cõſeſſuros puto. Magnam enim inuidiam iis faciemus:nihil tamen nõ poſtulãdum putaui:quod æquum eſſe ſtatuerem. Valete.

Quid ergo eſt inqs,ſic puto legẽdũ : quia ſeortum ad frem nũc logẽ :ꝓſilii tui.i. de cõſilio tuo:aut qd' eſt conſiliũ tuũ o Deci? Reſpõſio:Dãdus eſt locus.ſ.furori : cedẽdũ eſt fortunæ:migrãdũ arbitror ex Italia Rhodũ aut aliquo.ſ.alio terrarũ:ſi caſus.i. euentus fuerit melior/nos reuertemur Romã : ſi caſus erit mediocris nos uiuemus in exſilio ſi peſſimus:nos deſcẽdemus ad nouiſſima auxilia.ſ.ꝓ ſæuitiã inimicorꝝ:hoc eſt moriturĩ in media arma ruemus:Fortaſſe hoc loco.i. cũ hec legetis:ſuccurret.i.ĩ mẽtẽ ueniet alicui uĩm:cur expectemus tp̃s nouiſſimũ.ſ. q̃ nil amplius poſſimus : potius q̃ moliamur nũc aliqd.ſ.ad nos liberãdos? Reſpõſio. qa nõ hẽmus ubi cõſiſtamus:ꝑter Sextũ Pompeiũ Põpeii filiũ q erat in Hiſpania:& Baſſum Cœliũ q erat in Syria q uident' mihi futuri firmiores,i fortiores ĩ ſeruãda rep.hoc nuntio de Cæſare.i.de cæde cæſaris allato. Nos accedemus ad eos ſatis in tpe : ubi ſcierimus qd ualeãt ſi uelitis me recipe qd.i.aliquid:hoc ẽ polliceri & ſpõdere,ꝑ caſſio & te ſ.Marco Bruto:ad quẽ ꝓcipue loquimur:recipiã.i.ſpondebo:Hircius em̃ poſtulat ut faciã hoc.i.ut recipiã aliqd,ꝑ uobis. Rogo uos ſup.ut reſcribatis q̃primũ.i. ualde cito. Nã nõ dubito qn Hircius facturus ſit me certiorẽ de his rebus aĩ̃ horã q̃rtã.ſ. diei ſeq̃ntis: hoc ẽ poſt ortũ ſolis. Reſcribite in quẽ locũ poſſimus cõuenire:& quo.i.ad quẽ locũ uelitis me uenire. Placitũ eſt mihi poſtulare.ſ.ab Hircio poſt nouiſſimum ſermonẽ Hircii:hoc eſt cũ a me diſcederet:ut liceret nobis eſſe Rome ꝓſidio publico.i.ſub cuſtodia & ꝓtectione publica:qd' puto illos nõ conceſſuros nobis. Nos em̃ faceremus iis.ſ.Cæſarianis magnã inuidiam .i. moleſtiam & dolorẽm:qa graue fuerit eis nos uidere publico ꝓſidio munitos:aut inuidiã.i.odium : qa qui nos libertatis authores ſine ꝓſidio in urbe eſſe nõ poſſe uiderẽt eos oderint. Tamen ego nihil putaui nõ poſtulandum/qd' ſtatuerẽ eſſe æquũ.i.iuſtum ut ĩpetremus. Vale:aut potius quia ad duos ſcribit. Valete.

M.Brutus &.C.Caſſius.M.An.cõſ.S.P.D.

DE tua fide:& bñuolentia in nos niſi ꝑſuaſum eẽt nobis non ſcripſiſſemus hec tibi q̃ ꝓfecto qñ iſtum aĩum habes:in optimã partẽ accipies. Scribitur nobis magnã ueteranorꝝ multitudinẽ Romam cõueniſſe iam & ad kalẽ.Iunias futurã multo maiorẽ de te ſi dubitemus aut uereamur ſimus noſtri diſſimiles.

DE tua fide &c.Concitatis a.M. Antonio animis militũ in interfectores cæſaris:& Bruto ac Caſſio urbe egreſſis:cõſilium inierunt ſciſcitãdi per lr̃as humaniores quo in ſe eſſet aĩo Antonius:itaq; ſignificantes ſe ſummã in eo & in eius fide fiduciam habere rogant cẽtiores faciat an tuti ſint Romæ futuri inter tot ueteranos milites. Ordo eſt. Nos non conſcripſiſſemus .i. ſimĩ ſcripſiſſemus hec tibi: niſi perſuaſum eſſet nobis ; de fide & beneuolentia tua in

nos:q̃.ſ.ſcripta nr̃a:tu profecto:qñ.i.qm̃ habes iſtũ.i.tã beneuolũ aĩum in nos:accipies in optimã partẽ.Scribit̃ nobis magnã multitudinẽ ueteranoꝝ.ſ. militũ q ſub Cæſare meruerãt:cõuenilſe iã romã:& futurã mlto maiorẽ ad.i.circiter kal'.Iunias. Si nos dubitemus:aut uereamur de te nos ſimus diſimiles nr̃i.i.faciẽtes ꝓtra naturã nr̃am:q̃ fidelis eſt & oĩbus bonis cõfidit.Sed certe cũ ipi i.nos fuerimus in tua ptãte: & nos adducti cõſilio tuo dimiſerimus ex municipiis.i.oppidis Italiæ municipalibus:nãceſſarios noſtros ut familiares:& ꝓpinquos cũ ſeruis & cliẽtibus:neq; ſolũ fecerimus id edicto.i.publico mãdato:ſed etiã lr̃is .ſ. tuis ꝓuatis nos ſumus digni quos hẽas ꝓticipes tui cõſilii: pſertim in ea re q̃ ptinet ad nos. Quare petimus a te ſup.ut facias nos certiores uolũtatis tuæ:i.i.erga nos. Ne.i.an:putes nos fore.i.futuros tutos in tanta frequẽtia militũ ueteranoꝝ:quos audiuim? etiã cogitare de ara reponenda.ſ.Cæſari:quã tñ Dolobella prohibuerat:qd'.ſ.reponere arã Cæſari:uix quiſq̃ q uelit nos ſaluos & honeſtos ſup.uiuere:uidet' poſſe credere te uelle ꝓbare .i. adprobare:Exitus declarat nos ſpectaſſe .i. ꝓtendiſſe & q̃ſtuiſſe ab initio.ſ.cõiurationis ociũ.i.pacẽ cõem:aut uitã ꝓuatã in ocio:nec q̃ſiſſe qcq̃ aliud a libertate cõi .i. q̃ libertatẽ cõem.Nemo põt fallere nos niſi tu: qa non alteri confidebãt:qd'.ſ.fallere/abeſt certe a uirtute & fide tua:ſed nemo alius habet facultatẽ decipiẽdi nos.Nos em̃ credimus tibi & ſumus credituri.Amici nr̃i afficiũt' maximo timore de nobis:qbus.ſ. amicis nr̃is: & ſi.i.q̃q̃ fides.i.fidelitas tua eſt explorata tñ illud uenit in mentẽ:multitudinẽ ueteranoꝝ poſſe impelli.ſ.i nos facilius a quolibet alio q̃ retineri a te.Nos rogamus ſup.ut reſcribas nobis ad oĩa:Nã illd eſt ualde leue & nugatoriũ:denũtiatũ eſſe ueteranis.ſ.ut ueniãt in urbẽ:ea re.i.ꝓpterea q; laturus eſſes.ſ.legẽ aliquã de cõmodis eoꝝ:menſe Iunio.ſ.proximo:qd' adeo nugatoriũ cenſet:qa ſuperuacaneũ ĩnuit addens. Quẽ enim putas futurum impedimẽto:cum ſit certũ de nobis:nos quieturos ſup.eſſe? Nos nõ debemus uideri cuiq̃ nimiũ cupidi uitæ:cum nihil poſſit accidere nobis.ſ.perniciosum:ſine ꝓnicie & confuſione oĩum rerum. Vale.

Sed certe cũ ipi in tua poteſtate fuerimus.tuoq; adducti cõſilio dimiſerimus ex municipiis noſtros nãceſſarios.Neq; ſolũ edicto:ſed etiam literis id fecerimus: digni ſumus quos habeas tui conſilii participes:in ea pſertim re:quæ ad nos ptinet.Quare petimus a te: facias nos certiores tuæ uolũtatis in nos. Putes ne nos tutos fore in tanta frequẽtia militũ ueteranoꝝ: quos etiam de reponẽda ara cogitare audiuimus: qd' uelle te ꝓbare uix quiſq̃ credere poſſe uidet': qui nos ſaluos & honeſtos uelit. Nos ab initio ſpectaſſe ociũ:nec qcq̃ aliud a libertate cõmuni q̃ſiſſe exitus declarat.Fallere nemo nos põt niſi tu:qd' certe abeſt a uirtute tua: & fide:ſed alius nemo facultatẽ habet decipiẽdi nos: Tibi em̃ credimus:& credituri ſumus.Maximo timore de nobis afficiunt' amici noſtri: qbus etſi tua fides explorata eſt:tñ illud in mentẽ uenit multitudinẽ ueteranoꝝ facilius impelli ab alio quolibet:q̃ a te retineri poſſe.Reſcribas nobis ad omnia:rogamus. Nã illud ualde leue eſt:ac nugatoriũ ea re denũtiatum eẽ ueteranis:q; de cõmodis eoꝝ menſe Iunio laturus eſſes.Quẽ enim impedimẽto futurũ putas:cum de nobis certũ ſit nos quieturos? Nõ debemus cuiq̃ uideri nimiũ uitæ cupidi:cũ accidere nobis nihil poſſit ſine pernicie:& confuſione omnium rerum. Vale.

Literas &c. Reſpõderat Antonius ſuperbe lr̃is Bruti & Caſſii qui nũc etiã animoſe reſcribũt ſe uere liberos & libertatis authores nec cũ ſint prætores ab eo contennendos:ꝓcanturq; ei mentem bonam.Ordo eſt.Nos legimus literas tuas ſimillimas edicti tui:contumelioſas:minaces minime dignas quæ mitterẽtur nobis a te. O Antoni:nos nulla.i.nõ ulla:non laceſſiuimus.i.iniurioſe prouocauimus te ulla iniuria:neq; credidimus ſupp. te miraturum ſi nos prætores & homines ea dignitate qua: ſcilicet nos ſumus:poſtulaſſemus aliquid a conſule edicto:ideſt publica poſtulatione. quod ſi indignaris nos auſos eſſe facere id: concede nobis ut doleamus: ne quidem:id eſt non ſaltem: hoc ſcilicet edicto aliquid

M.Brutus &.C.Caſſius Præ.M.Ant.cõ.S.

Literas tuas legimus ſimillimas edicti tui contumelioſas:minaces:mĩme dignas q̃ a te nobis mitterent'.Nos Antoni te nulla laceſſiuim? iniuria:neq; miratuꝝ credidimus:ſi ꝓtores& ea dignitate hoĩes aliqd edicto poſtulaſſemus a cõſule. qd ſi dignaris auſos eẽ id facere:cõcede nob:ut doleamus ne hoc qdẽ abs te Bruto & Caſſio tribui.Nã de delectibus habitis:& pecuniis ĩpatis:exercitibus ſollicitatis: & nũtiis trãs mare miſſis:q; te q̃ſtũ eſſe negas:nos tibi qdẽ credimus optimo aĩo feciſſe: ſed tamẽ neq; agno

ſcimus qcq̃

ſcimus quicq̃ eoꝝ:& te miramur:cũ hec reticueris:nõ potuiſſe cõtinere iracũdiã tuã:q nobis de morte Cæſaris obiiceres.Illud uero quẽadmodũ ferendũ ſit:tute cogita:nõ licere ꝓtoribus cõcordiæ:ac libertatis cã:p edictũ de ſuo iure decedere:qñ conſul arma minetur: quorũ fiducia nihil eſt q; nos terreas: Neq; enĩ decet aut conuenit nobis periculo ulli ſubmittere animum noſtrum.Neq; eſt Antonio poſtulandũ:ut iis impet: quoꝝ opera liber eſt.Nos ſi alia hortarẽtur: ut bellũ ciuile ſuſcitare uellemus: literæ tuæ nihil ꝓficerent. Nulla enim minãtis authoritas apud liberos eſſe debet:ſed pulchre intelligis nõ poſſe nos quoq̃ impelli:& fortaſſis ea re minaciter agis:ut iudiciũ noſtrum metus uideat'.Nos in hac ſentẽtia ſumus ut te cupiamus etiã in libera repu.magnum atq; honeſtum eſſe. Vocemus te ad nullas inimicitias:ſed tamẽ pluris noſtram libertatem q̃ tuam amicitiam æſtimemus. Tu etiam atq; etiam uide quid ſuſcipias:qd ſuſtinere poſſis:neq; q̃diu uixerit Cæſar:ſed q̃diu nõ regnauit': fac cogites. Deos quæſumus conſilia tua reipu. ſalutaria ſint:atq; tibi:ſi minus ut ſalua atq; honeſta reip. tibi q̃ minimũ noceãt optamus.Pridie Nonas Sex. Vale.

ĉium noſtrũ uideat' metus.i.ut qd' certo iudicio facimus metu facere uideamur.Nos ſumus in hac ſnĩa: ut cupiamus te eſſe etiã rep.libera:magnũ atq; honeſtũ.i.decoratũ honoribus:& ſup. ut uocemus .i. ꝓuocemus te ad nullas inimicitias:ſed tamẽ æſtimemus pluris libertatẽ nr̃am:q̃ amicitiã tuã.Tu uide.i.conſydera/etiã atq; etiã.i.iterũ atq; iterũ/quid ſuſcipias.ſ.faciendũ:qd' poſſis ſuſtinere.i.ut dicũt portare & efficere:neq; fac cogites q̃diu uixerit Cæſar:ſed q̃ non diu.i.q̃ parum regnarit.Nos quæſumus deos ſup.ut:conſilia tua ſint ſalutaria reipu.atq; tibi.Sin minus:ideſt ſi non.ſup.ſint ſalutaria tibi:nos optamus ut ipſa ſalua & honeſta: ideſt honorifica reipub.noceant tibi q̃ minimum:ideſt ualde parum; Pridie Nonas ſextiles: ideſt eius menſis qui nunc Auguſtus dicitur. Vale.

D.Brutus Impe.M.T. Ciceroni .S.P.D.

Si de tua in me uolũtate dubitarẽ multis a te uerbis peterẽ:ut dignitatẽ meã tuerere: ſed pfecto eſt ita:ut mihi perſuaſi me tibi eẽ curæ.Progreſſus ſum ad trãſalpinos cũ exercitu:non tã nomẽ captans ĩperatoriũ:q̃ cupiens militibus ſatiſfacere:firmoſq; eos ad tuendas nrãs res efficere. Quod mihi uideor cõſecutus:nã &liberalitatẽ noſtrã:&aĩm ſunt expti: cũ oĩum bellicoſiſſimis bellũ geſſi:multa caſtella cœpi:multa uaſtaui. Nõ ſine cã ad ſenatũ literas miſi. Adiuua nos tua ſentẽtia:quod cũ facies ex magna parte cõmuni commodo inſeruieris. Vale.

postulare:tribui abs te Bruto & Caſſio. Nã q; negas te eſſe quæſtum .i.feciſſe quærellã de delectibus habitis: ſcilicet a nobis: ideſt de acqſitione militũ:& de pecuniis impatis ſ.ciuibus ad ſtipẽdia militũ:& de nũtiis miſſis.ſ.a nobis trans mare: nos qdã credimus tibi te feciſſe optimo aĩo:ueriſi illius tamẽ eſt peſſimo aĩo feciſſe:nã qui iniuſte quẽq̃ calũniatur ſolet ſic dicere:non q̃ror aut nihil dico:de delectibus habitis &c.ſed tamen neq; agnoſcimus.i.fatemur feciſſe quicq̃ eoꝝ:& miramur te cum reticueris hec.i.nihil q̃ſtuſſis de his:potuiſſe cõtinere iracũdiã tuã: qn obiiceres nobis de morte .i. cæde Cæſaris. Vero.i.ſed:tute.i. tuipſe cogita quẽadmodum illud ſit ferendũ nõ licere .i. qd' dixiſti non licere ꝓtoribus decedere per edictũ de ſuo iure cã concordiſt ac libertatis qñ cõſul minet'.i.tu cõſul mineris arma:quoꝝ.ſ. armorum fiduciã nihil eſt q; terreas nos. Neq; em̃ decet.i.decens eſt:aut cõuenit nobis/ ſubmittere.i.ſubiicere aĩum noſtrũ ulli periculo.Neq; eſt poſtulandũ Antonio .i. Antonius non debet poſtulare:ut ipſe impet iis/ quoꝝ opera liber eſt.Si alia hortarent' nos ut uellemus ſuſcitare.i.excitare bellum ciuile:literæ tuæ.ſ.tam minaces nihil proficerent.Enim.i. quia authoritas minãtis apud liberos debet eſſe nulla.i.nullius momenti. Sed tu intelligis pulchre:ideſt euidẽter:nos non poſſe impelli quoq̃: & fortaſſis tu agis minaciter ea re.i.propter eam rem:ut iudi/

Si de &c. Brutus anteq̃ Mutinæ obſidebatur ſe in Galliã tranſalpinã:ad Italos ſpectes:ſe contulerat:unde ad Ciceronẽ ſcribens petit ſuam dignitatem ab eo ut cõfidit defenſum iri. Ordo eſt. Si dubitarẽ de uoluntate.i.beneuolentia tua in.i. erga me ego peterem a te multis uerbis ut tuerere: i.defenderes & ꝓtegeres dignitatẽ meãm. Sed pfecto eſt.i.res ſe habet ita/ut .i. q; perſuaſi mihi me eſſe tibi curæ. Ego ꝓgreſſus ſum ad tranſalpinos.ſ.populos cũ exercitu non tã captans.i.affectans nomen imperatorium q̃ cupiens ſatiſfacere militibus & efficere eos firmos ad tuẽdas res nr̃as.Quod i.quã rem ego uideor mihi conſecutus.i.optinuiſſe. Nã ſup. milites ſunt experti:ideſt re ipſa cognouerũt:&.i. ſimul/libertatẽ noſt ã:q̃ milites multũ deuinciunt' ĩpatori;&

animum.i.aut beneuolentiam nostram in se: sed sic coincideret cum liberalitate/aut igitur propositũ & quo animo bellũ suscœperim: sed potissimum animum.i. animositatem: quia sequitur: gessi bellum cum populis bellicosissimis omnium: cœpi multa castella: uastaui multa: misi literas ad senatũ non sine causa. Adiuua nos sententia tua: quod cum facies: inseruieris cõmuni cõmodo ex.i. pro magna parte. Vale.

M.T.C.D. Bruto Impera. S.P.D.

LVpus familiaris noster cũ a te uenisset: cũq; Romæ quosdã dies cõmoraret̃ ego eram in iis locis: in quibus maxime me mutuo eẽ arbitrabar. Eo factũ est: ut ad te Lupus sine meis literis rediret: cũ tñ curasset tuas ad me perferendas. Romã autẽ ueni ad. v. idus Decembris: nec habui quicq̃ antiquius: q̃ ut Pãsam statim cõuenirem: ex quo ea de te cognoui: quæ maxime optabã. Quare hortatione tu quidẽ nõ eges: si ne in illa qdẽ re: q̃ a te gesta est: post hoĩum memoriã maxima: hortatorẽ desyderasti. Illd̃ tñ breuiter significandũ uidet̃: pp̃lm Ro. oĩa a te expectare: atq; in te aliqñ recuperandæ libertatis omnẽ spem ponere. Tu si dies noctesq; memineris (qd̓ te facere certe scio) quãtã rẽ gesseris: nõ obliuiscere profecto: quãtæ tibi etiã nunc gerẽdæ sint. Si eñ iste prouinciam nactus erit: cui qdẽ ego semper amicus fui: ante q̃ illũ intellexi non modo apte: sed etiã libẽter cum rep. bellũ gerere: spem reliquã nullam uideo salutis. Quãobrem te obsecro iisdem p̃cibus: quibus Senatus Po. q; Ro. ut imperpetuũ rempu. dominatu regio liberes: ut principiis cõsentiant exitus. Tuũ est hoc munus: tuæ partes: a te hoc ciuitas uel omnes potius gẽtes nõ expectant solũ sed etiam postulãt. Quãq; cum hortatione non egeas (ut suprascripsi) nõ utar ea pluribus uerbis. Faciã illud: quod meũ est: ut tibi omnia mea officia/studia/curas/cogitatiões pollicear: quæ ad tuã laudem: & gl̃iam pertinebũt. Quamobrem uelim tibi persuadeas: me tũ reipublicæ causa: quæ mihi uita mea chariorest: tum q; tibiipsi faueam: tuamq; dignitatẽ amplificari uelim: tuis optimis consiliis: amplitudini gloriæ nullo loco defuturum. Vale.

LVpus &c. Excusat se primũ Cicero quare nõ rescripsit Bruto per Lupũ: qui literas eius ad se attulerat: dicens se Romæ nõ fuisse: deinde hortat̃ Brutũ ut iactis tã magnis fundamẽtis libertatis reliq̃ perficiat Antoniũ opprimendo qui solus libertati obstet: pollicetur q; se oĩa pro ei⁹ dignitate facturũ. Ordo est. Lupus familiaris noster cũ uenisset a te: & cũ cõmoraret̃ Romæ quosdã.i. aliquot certos dies: ego erã in iis locis in q̃bus arbitrabar me esse maxime.i. p̃cipue/tuto.i. sine periculo. Eo.i. per id factũ est: ut Lupus rediret ad te sine lr̃is meis cũ tamẽ curasset tuas.s. literas perferẽdas.i. ut perferant̃ ad me. Autẽ.i. sed: ego ueni romam ad quintũ Idus Decẽb. nec habui qcq̃ antiqus.i. charius: eo q; antiq̃ssimos quosq; amicos charissimos habere solemus: q̃ut cõuenirem.i. colloq̃ndi gratia adirẽ statim Pãsam.s. consulẽ: ex quo cognoui d̓ te ea: quæ optabã maxime. Quare tu quidẽ non eges hortatiõe si ne qdem.i. non saltẽ desyderasti hortatorẽ in illa re.s. in cæde tyrãni utpote Cæsaris: q̃ gesta est a te maximã post memoriã hoĩum. Tamen.i. nihilominus illud uidet̃ significandũ breuiter: populũ Romanum expectare a te oĩa: atq; reponere.i. collocare in te/oẽm spem libertatis recuperandæ aliqñ.i. tandẽ. Si tu memineris dies & noctes.i. per totũ tp̃s continuũ: qd̓ scio te facere: quãtam rẽ gesseris p̃fecto.i. reuera/non obliuiscere.i. obliuisceris quãtæ.s. res: sint tibi gerẽdæ etiã nunc.i. adhuc. Si eñ iste.s. Antonius hõ contẽptibilis: cui quidem ego fui semp amicus/anteq̃ intellexi illũ bellũ gerere cũ rep.i. contra rẽpu. eã oppugnãdo non mõ aperte.i. manifeste sed etiã libẽter nactus fuerit p̃uinciã.s. Gallicanam nullã.i. non ullam: nõ uideo ullam spem salutis.s. reliquam: idest relictam. Quãobrem obsecro te iisdem præcibus quibus senatus populusq; Romanus ut liberes rempu. in perpetuum dominatu regio: idest tyrãnide: ut exitus: idest fines consentiant: idest concordent principiis: quibus.s. unum regem sustulisti Hoc est munus tuũ: hæ sup. sũt p̃tes tuæ.i. officia tibi a repu. assignata: ciuitas.s. Romana: uel potius oẽs gentes.i. nationes mundi: nõ expectant solũ.i. dũtaxat hoc a te: sed etiã postulãt.i. q̃si debitũ exigunt: q̃q̃ cũ non egeas hortatione: ut scripsi supra.i. paulo ante hac ep̃la: nõ utar ea.s. hortatiõe pluribus uerbis. Faciã illud qd̓ est meum.i. officii mei: Non legi ubi mea dixerit cũ uerbo est: ut pollicear tibi omnia officia mea/studia.s. omnia: curas omnes. cogitationes sup. omnes: quæ pertinebãt ad laudem & ad gl̃iam tuam. Quamobrem/uelim sup. ut persuadeas tibi ita: me nullo loco defuturum: idest omni loco auxilio futurum tuis optimis consiliis & sup. amplitudini gloriæ tuæ: tum: idest pariter causa reipu. tum: idest pariter q; faueam tibiipsi: & uelim dignitatem tuam amplificari. Vale.

Meum.

M.T.C. Bruto Impe. S.P. Dicit.

LVpus noster cũ Romã sexto die mutina uenisset: postridie me mane cõuenit tuaq; mihi mãdata diligẽtissime exposuit & lr̃ãs reddidit. qd̓ mihi tuã dignitatẽ cõmẽdas: eodẽ tp̃e existimo te mihi meã dignitatẽ cõmẽdare: quã me hercule nõ hẽo tua chariorẽ. Quare mihi gratissimũ facies: si exploratũ hẽbis tuis laudibus nullo loco nec cõsiliũ nec studiũ meũ defuturũ. Cũ tribũipl. edixissent senatus adeẽt ad. xiiii. kal̃. Ianuarias: hẽrẽtq; in aĩo de p̃sidio cõsulũ designatoꝝ referre: q̃q̃ statuerã i senatũ añ kalẽ. Ianuarias: nõ uenire: tñ cũ eo die ipso edictũ tuũ p̃positũ eẽt nefas esse duxi: aut ita haberi Senatũ ut de tuis diuinis in rẽp. meritis sileretur (qd̓ factũ esset: nisi ego uenissem) aut ẽt siqd honorifice de te diceret̃: me nõ adesse. Itaq; in senatũ ueni mane qd̓ cũ esset aĩaduersu n: frequẽtissimi senatores cõuenerũt. Quæ de te in senatu egerim: q̃ in cõciõe maxima dixerim: alioꝝ te lr̃is malo cognoscere. Illud tibi p̃suadeas uelim: me oĩa q̃ ad tuã dignitatẽ augendam pertinebũt: quæ est per se amplissima summo semp studio suscepturũ & defensurum: qd̓ q̃q̃ intelligo me cum multis esse facturum: tamen appetam huius rei p̃ricipatum. Vale.

LVpus. &c. Respõdens Bruti ep̃læ dicit sibi Bruti dignitatem nõ minus q̃ suã esse cõmẽdatã ac charã. dicitq; ei cã iuisse in senatũ & ibi dignitatẽ eius acerrime defendisse qd̓ ex aliis potius q̃ ex se illum discere uelit: pollicetur q; se oĩa quæ ad eum pertinebũt pro uirili sua defensurum. Ordo est. Lupus noster cũ uenisset Romam Mutinam.i. ab ea urbe in Italia nõ longe a Rhegio. sexto die.i. spatio sex dierũ: conuenit me.i. ad me postridie.i. die qui p̃xime secutus est: mane: & exposuit mihi diligentissime mandata tua: & reddidit literas: qd̓: ut erat in lr̃is: tu cõmẽdas mihi dignitatẽ tuã: ego existimo te cõmẽdare mihi meã dignitatẽ eodẽ tp̃e: hoc est q̃si eadẽ op̃a: quã.s. dignitatẽ meã nõ habeo chariorẽ tua.i. q̃ tuã: me hercule.s. ita p̃seq̃nte ut ueꝝ dico. Quare tu facies mihi gratissimũ/si hẽbis exploratũ.i. oĩno certũ nullo loco nec cõsiliũ meũ nec studiũ meũ defuturũ tuis laudibus. Cũ tribuniplæbis edixissent.i. denũtiassent publice sup. ut senatus adesset/ad. xiiii. kal̃. Ianuarias: & haberẽt in aĩo referre.i. cõsulere senatũ: de p̃sidio cõsulũ designatoꝝ.i. qd̓ p̃sidiũ illis addiceret̃ statuerã: q̃q̃ non uenire in senatũ añ kal̃. Ianuarias: tñ cũ edictũ tuũ esset p̃positũ eoipso die/duxi.i. existimaui nefas eẽ: aut senatũ hẽri ita ut sileret̃ de tuis diuinis meritis in rẽp. qd̓ factũ eẽt.i. si ita dicere liceat silitũ aut tacitũ fuisset de te: nisi ego uenissem: aut etiã me nõ adesse siqd diceret̃ honorifice dẽ te. Itaq; ego ueni mane in senatũ qd̓ cũ esset aĩaduersum/senatores freq̃ntissimi conuenerũt. Sed sup. ego malo te cognoscere lr̃is alioꝝ.s. q̃ meis: ea q̃ egerim de te in senatu: & q̃ dixerim in cõcione.i. cõgregatiõe hoĩum maxĩa. Ego uelĩ sup. ut p̃suadeas tibi illud/me suscepturũ sup. eẽ: & defensurũ semp summo studio: oĩa q̃ pertinebũt ad augẽdam dignitatẽ tuã/quæ est amplissima per se.i. absq; alicuius suffragio. Quod q̃q̃ intelligo me esse facturũ cũ multis tamen appetam.i. conabor habere principatum.i. primum locum huius rei.i. in hac re. Vale.

M.T.C. Bruto Impe. S. dicit.

CVm adhibuisset domi meæ Lupus: me: & Libonẽ: & Seruiũ cõsobrinũ tuũ: quæ mea fuerit s̃nĩa cognoscere te ex Cn. Seio arbitror: qui nostro sermõi ĩterfuit. Reliq̃ q̃q̃ statim Seiũ Græceius ẽ subsequut⁹: tñ ex Cræceio poteris cognoscere. Caput aũt ẽ hoc q; te diligẽtissime p̃cipe & meminisse uelĩ: ut ne ĩ libertate & salute populi romani cõseruãda authoritatẽ senatus expectes nõdũ liberi: ne & tuũ factũ cõdẽnes (nullo. n. publico cõsi. rẽp. liberasti: quo ẽt & res illa maior & clarior) & adulescentem uel potius puerum Cæsarem iudices temere fecisse: qui tantam causam publicam priuato consilio susceperit: deniq; homines rusticos: sed fortissimos uiros: ciuesq; optios de

CVm adhibuisset. &c. Cũ multi ex amicis Bruti domi Ciceronis consultarẽt quid Bruto agendũ esset: intererat Marcus Seius e quo dicit Brutum posse oĩa intelligere. Monet aũt ut pergat nec expectet authoritatẽ & iussa senatus q satis iussisse uisus est cũ se uelle significaret: licet ob metũ palã non auderet. Ordo est. Cũ Lupus adhibuisset scilicet ad consultationem aggregasset domi meæ me & Libonem & Seruiũ consobrinum tuum: ego arbitror te cognoscere ex Cnæo Seio qui interfuit sermoni nostro: quæ fuerit sententia mea & tu poteris cognoscere reliqua ex Græceio: q̃q̃ Græceius subsequutus est statim Seiũ autem: idest: set caput: idest principalis conclusio: est hoc: idest huiusmodi: q; uelim te percipere & meminisse diligentissime: ut ne: idest nõ expectes authoritatẽ sanatus nondũ liberi in libertate & salute populi Romani cõser

uanda:ne.idest.ſimul: condemnes factũ tu/
um:nullo enim conſilio publico liberaſti rẽ
publicam.quo.idest. per quod:res illa.ſcili/
cet quam egiſti eſt ſupp.etiam maior& cla/
rior.idest.illuſtrior q̃ ſi alterius authorita/
te eã ſuſcepiſſes:& iudices Cæſarẽ.ſ. Octa/
uiũ aduleſcentẽ uel potius puerũ/ feciſſe te
mere.i.incõſyderate: qui ſuſcœpit tantam
cãm publicã.ſ.quantã pegerat:deniq; tu iu/
dices.ſ.ſic:hoies ruſticos ſed uiros fortiſſi/
mos & ciues optimos:primũ milites uetera
nos cõmilitones tuos:deinde legionẽ Mar/
tiam:legionẽ quartã:quæ iudicauerunt ſuũ
conſulẽ.ſ.Antoniũ:hoſtẽ.ſ.po Ro.& cõtu/
lerunt ſe ad ſalutẽ reip.defendendã: hos in
quam oẽs iudices fuiſſe demẽtes.Sed non eſt ita iudicandũ:quia Voluntas ſenatus debet haberi pro authori/
tate:cũ authoritas.i.publica adprobatio impeditur metu.Poſtremo.i.quod ultimo loco dico: cauſa eſt ſuſce/
pta tibi.i.a te iam bis ut non ſit.ſ.tibi:integrum.i.mere liberũ utrum pergas an deſiſtas:quia necẽſſe eſt per/
gere.Primum ſup.ſuſcepta eſt tibi:idibus Martiis quibus Cæſarem occidiſti:deinde proxime/exercitu nouo
& copiis comparatis.Quãobrem tu debes eſſe paratus atq; animatus ad omnia ita/non ut facias nihil niſi iuſ
ſus:ſed ut geras ea quæ laudentur ab omnibus cum ſumma admiratione. Vale.

EO tempore.&c.Quo tpe eodẽ Anto
nius maximis uiribus oppmebat Mu
tinæ ſcripſit ad Brutũ Cicero dicens eius ſa
lutẽ maxime curæ eſſe ſenatui: omniq; po/
pulo/cũ ſponte ſua noĩa darent & ad mili/
tiam ſcriberent pro liberãdo eodem:& per
eum repub.ſubleuanda a regno ut liberãta
erat a rege.Ordo eſt.Polla tua.ſ. uxor mi/
ſit ad me ut ſiquid lr̃arum uellem ſup. dare
ad te:darem:Sũt qui legãt dare: quo modo
ſubaudienduim eſſet aliud uerbũ quale eẽt
aliud uerbũ quale eſſet:ut ſupp.admoneret
aut ſciret &c.eo tẽpore:cũ.i.quo: non habe
bam quid ſcriberẽ.Omnia em̃ erant ſuſpẽ/
ſa propter expectationẽ legatorum/q miſ/
ſi fuerant ad Anto.ut deſiſteret ab obſidio
ne/qui.ſ.legati quid egiſſent.ſ. apud Anto
niũ:nihil dũ.i.nihil adhuc nũtiabant. Ego
tamen exiſtimaui hec ſcribenda. Senatũ po
pulumq; Romanum laborare de te non ſo
lum cauſa ſalutis tuæ/ſed etiam dignitatis
tuæ.Em̃.i.quia:Charitas q̃dam nominis tui
eſt admirabilis:& amor oĩum ciuium eſt in
te ſingularis.Ipſi em̃ ſperant atq; confidũt
ita te ut antea.ſ.liberaſti rempu. rege idest
tyrãno:ita te liberaturum ſup.eſſe hoc tem
pore rempu.regno hoc eſt nullus deinceps
ſe regem profiteri audeat.Delectus.i.con/
ſcriptio militum qui de multis legitur/ ha/
betur Romæ & in tota Italia:ſi hic:idest hu
iuſmodi conſcriptio/eſt adpellandus delectus:cum omnes ſe offerunt ultro.Tantus ardor occupauit:idest in
uaſit animos hominum deſyderio libertatis & odio ſeruitutis diutinæ.Nos debemus expectare a te literas de
reliquis rebus:quid.ſ.ipſe:idest tu agas:quid Hircius noſter ſup.agat:quid Cæſar meus:ſcilicet ſingularis ami
cus:dicit meus:quia propter interfectum Cæſarem a quo hæres ſcriptus erat & filii loco habitus/non audet
eum Bruto dicere amicum ſup.agat:quos ſpero breui tempore fore copulatos tecum ſocietate uictoriæ. Re/
liquum eſt ut ſcribam id de me:quod ego & ſpero & malo te cognoſcere ex literis tuorum:ne neq; deeſſe ne/
q; defuturum ulla in re dignitati tuæ.Fac ualeas.

D.Brutus

mẽtes fuiſſe iudices:primũ milites ueterãos cõmilito
nes tuos:deide legionẽ Martiã:legionẽ quartã:q̃ ſuũ
cõſulẽ hoſtẽ iudicauerũt:ſeq; ad ſalutẽ reip. defendẽ
dã cõtulerũt. Voluntas ſenatus ꝑ authoritate hẽri de
bet:cũ authoritas ĩpediẽt metu.Poſtremo ſuſcepta ti/
bi cã iã bis eſt:ut non ſit integrũ primum idibus Mar
tiis:deinde proxime exercitu nouo & copiis compara
tis.Quãobrem ad omnia ita paratus: atq; animatus
eẽ debes:nõ ut nihil facias:niſi iuſſus:ſed ut ea geras:
quæ ab omnibus ſumma cũ admiratione laudentur.

M.T.C.D.Bruto Impe.S.dicit.

EO tpe Polla tua miſit ad me: ut ad te: ſi
q̃d uellẽ:darẽ literarũ cũ q̃d ſcriberẽ:nõ
habebã.Oĩa em̃ erant ſuſpenſa ꝑpter expectationẽ le
gatorũ:qui q̃d egiſſent:nihil dũ nuntiabat: Hec tamẽ
ſcribenda exiſtimaui.S.P.Q.R.de te laborare nõ ſo
lum ſalutis ſuæ cauſa:ſed etiã dignitatis tuæ.Admirã
bilis eſt em̃ quædã tui noĩs charitas:amorq; in te ſin/
gularis oĩum ciuium.Ita enim ſperãt atq; cõfidunt ut
anteã rege: ſic hoc tempore regno te rẽpu.liberaturũ
Romæ delectus habetur: totaq; in Italia: ſi hic dele/
ctus appellandus eſt:cum ultro ſe offerũt omnes. Tã
tus ardor animos hominum occupauit deſyderio li/
bertatis:odioq; diutinæ ſeruitutis. De reliquis rebus a
te iam expectare literas debemus:quid ipſe agas: q̃d
noſter Hircius:quid Cæſar meus:quos ſpero breui tẽ/
pore ſocietate uictoriæ tecum copulatos fore. Reli/
quum eſt:ut de me id ſcribam:quod te ex tuorum lite
ris & ſpero: & malo cognoſcere:me neq; deeſſe ulla
in re: neq; unq̃ defuturum dignitati tuæ. Fac ualeas.

D.Brutus.M.T.C.S.P.D.

PAnſa amiſſo quãtũ detrimenti reſp. accœ
perit:non te ꝑterit:nũc authoritate & pru/
dentia ꝑſpicias oportet: ne inimici noſtri cõſulibus
ſublatis ſperẽt ſe cõualeſcere poſſe. Ego ne conſiſtere
poſit in Italia antonius:dabo operã:ſeq̃r eũ cõfeſtim
utrũq; me ꝑſtaturũ ſpero:ne aut Vẽtidius elabat:aut
Antonius ĩ Italia moret. In primis rogo te ad hoĩem
uentoſiſſimũ Lepidũ mittas: ne bellũ nobis redinte
grare poſſit Antonio ſibi cõiuncto.Nã de Polliõe aſi
nio puto te ꝑſpicere quid ſit facturus.Multæ & bonæ
& firmæ ſunt legiones Lepidi & Aſinii. Neq; idcirco
tibi ſcribo:q; te non eadẽ animaduertere ſciam:ſed q;
mihi perſuaſiſſimũ eſt Lepidũ recte facturũ nunq̃. Si
forte uobis id de hoc dubiũ eſt:Plancũ quoq; cõfirme
tis oro:quẽ ſpero pulſo Antonio reipu.nõ defuturũ.
Sed ſi alpes Antonius traiecerit: conſtitui præſidium
in alpibus collocare:& te de omni re facere certiorẽ.
Quarto kalen.Maias ex caſtris regis. Vale.

PAnſa &c.Fuſo. Antonio apud mutinã Non ſine clade eoꝝ qui uicerunt quia
Hircius & Panſa conſules in eo conflictu ce
ciderant hortat Brutus Ciceronẽ ut ꝑſpici
at ne per necẽ conſulũ hoſtis uires augean
tur.dicitq; q̃d ipſe ſit facturus:& q̃d ſentiat
de Lepido/Pollione:& Planco. Ordo eſt.
Non ꝑterit te.i.ſciam tuã nõ fugit: hoc eſt
bene ſis:quãtum detrimẽti reſp. accœperit.
Panſa.ſ.conſule amiſſo:qa occiſo: nõ opor
tet ſup.ut:ꝑſpicias authoritate & prudẽtia:
ne inimici nr̃i ſperent ſe poſſe cõualeſcere
i.fieri ualidiores:conſulibus.ſ.Panſa & Hir
cio ſublatis.ſ.de medio uiuentiũ.Ego dabo
operã ne Antonius poſſit cõſiſtere.i. ſedẽ fi
gere in Italia:ſequar eũ confeſtim: hoc eſt
cũ feſtinatione:ego ſpero me præſtaturũ.i.
effecturũ utrunq; ne aut Ventidius elabat:
aut Antonius qui iã elapſus erat:moretur ĩ
Italia:neutrũ tamẽ ꝑſtitit. In ꝑmis rogo te
ſup.ut mittas ad Lepidũ hoĩem uentoſiſſi/
mum.i.leuiſſimũ & incõſtantiſſimũ:ne poſ
ſit redintegrare nobis bellum: Antonio cõ
iuncto ſibi:id autẽ euenit Nam ego puto te
proſpicere:de Aſinio Pollione qui ꝑconſul
in Hiſpaniis erat:quid ſit facturus. Multe&
bonæ & firmæ legiones ſunt legiones Lepi
di& aſinii.Neq; ſcribo id tibi idcirco/q; ſciã
te non aĩaduertere eadẽ:ſed q; perſuaſiſſimũ eſt.i.oĩno creditum mihi/Lepidũ nunq̃ facturũ recte.i. pro rep.
Si id forte dubiũ eſt uobis de hoc.ſ Lepido:cõfirmetis oro Plancum:quẽ ſpero non defuturũ reipu.Antonio
pulſo:ita autẽ ſimulauit ſe facturũ:ſed nihil boni effecit. Sed ſi Antonius traiecerit alpes:ego cõſtitui.i.pro/
poſui:collocare in alpibus præſidium.i. militum cuſtodiam qui tranſitũ prohibeant:&facere te certiorem de
omni re.Quæ fere tota contra cõſtitutũ bonorum euenit.NamLepidus & Antonius etiam Cæſarem in par/
tes ſuas traxerunt:& ſimul triũuiratum iniuerunt. Ex caſtris regiis.i.quæ ſunt Regii:quod oppidum eſt non
longe a mutina:dictum Regium Lepidi. Vale.

D.Brutus.M.T.C.S.D.

NOn mihi remp.plus debere arbitror:q̃ me
tibi:gratiorem me eſſe in te poſſe: q̃ iſti per
uerſi ſint in me:exploratũ habes.Si aũt hoc tempore
ab his uideat dici cauſa ſimulatiõis:mallẽ me hercu/
le tuum iudiciũ:q̃ ex altera parte omnium iſtorũ. Tu
enim a certo ſenſu:&uero iudicas de nobis:q̃d iſti ne
faciant ſumma maleuolẽtia & liuore impediunt. In/
terpellent me:quominus honoratus ſim: dum ne in/
terpellẽt quominus reſp. a me cõmode adminiſtrari
poſſit.Quæ quãto ſit in periculo:q̃ potero breuiſſime
exponã. Primũ oĩum q̃ tam perturbationẽ rerũ urba/
narũ adferat obitus conſulũ:q̃tãq; cupiditatẽ hoĩbus
iniiciat nouitas:nõ te fugit ſatis me multa ſcripſiſſe:q̃
literis cõmendari pñt/arbitror. Scio enĩ cui ſcribam.

NOn mihi &c.Dicit ſe plurimũ debe/
re Ciceroni a quo grauiſſime defen/
ſus erat.Oſtẽdit etiã in quãto piculo ſit reſ
pu.per q̃d moliat Antonius:cuius incœptis
facile obſiſtere potuiſſet ſi Cæſarem Octa
uium adiutorẽ habuiſſet:q̃d & ſenatui indi
cari petit: & in quanta ſit pecuniæ penuria.
Ordo eſt.Non arbitror rẽpub.debere mihi
plus q̃ me tibi:tu habes exploratũ.i. perſpe
ctum & cognitum/me poſſe eẽ: ſi uidelicet
libere in ciuitate libera uiuere poſſem: gra
tiorem.i.magis memorem beneficii in te:q̃
iſti peruerſi/qui.ſ.ob liberatã rẽp. pro q̃ im
mortales mihi gr̃as debent:ut hoſtẽ patriæ
per ſequũtur ſint in.i.erga me. Aũt.i.ſed:ſi
uideatur hoc tẽpore.ſ.adhuc dubio & incer
to de exitu belli dici.ſ. ſnĩa honeſta de me:
ab his.ſ.peruerſis:cauſa ſimulatiõis i.ut ſi/
mulẽt ſe amicos reip.ego me hercule:Mal/
lem.i.pluris æſtimem iudicium tuũ.ſ.ſolius
de me/q̃ ſup.iudicia omnium iſtorũ.ſ.per/
uerſorum/ex altera parte.ſ.ſi iudiciũ tuum
ponatur ex una parte quaſi bilancis: & iu/

dicia omnium peruerſoꝝ in altera parte:ego pluris faciam iudiciũ tuum ſolius q̃ omnium iſtoꝝ:etiã ſi cauſa ſimulationis pro me iudicent. Tu eñ iudicas de nobis a ſenſu certo:& uero.i.non ficto nec pro tẽpore aſſumpto:qđ iſti.i.perſi ĩpediunt ne faciãt.i.ĩpediũt facere nõ qa illis iuſta cã deſit:ſed ſũma maleuolẽtia & liuore ſcilicet ſummo.i.tetra inuidentia/que hominẽ liuidum facit:hoc eſt plumbei coloris:qualis fit ex morſu non aperta cute aut ex congreſſu uiolẽto:unde Tibullus. Tum ſuccos hærbaſq; dedi/quis liuor abiret. Quem facit impreſſio mutua dente Venus.Et Iuuenalis: Vuaq; conſpecta liuorem ducit ab uua. Interpellent.i.imo aut concedo ut interpellent: ideſt diſturbent & impediant me/quominus: ideſt ut non ſim honoratus:dum ne.i. non interpellent:ideſt impediant quominus.i.ut non:ut reſpu.non poſſit adminiſtrari cõmode a me. Quæ.ſ. reſpub.in quanto.ſit periculo. ego exponam:ideſt declarabo:q̃.i.quãtum potero breuiſſime.Primum omniũ non fugit te.i.ſcientiam tuam:hoc eſt bene ſcis:quãtam perturbationem omnium rerum urbanarum hoc eſt urbis Romæ quæ per excellentiã dicitur urbs/obitus.i.interitus & cædes cõſulũ.ſ.Panſæ & Hircii in bello occiſorum:adferat.ſ.modo:eſt enim præſentis ꝯiunctiui non futuri optatiui:& quãtam cupiditatem nouitas.ſ. ſtatuum & gubernatorum iniiciat.i.q̃ cupidi & auidi ſint hoĩes:ut ſemper fuerunt inouandarũ rerum: iniecta.ſ.ſpe per mortem conſulũ.Et ſup.aut de qua re.Ego arbitror me ſcripſiſſe ſatis multa quæ poſſunt commendari.i.tuto credi literis.Scio enim cui ſcribam:quia amatori reipu.& homini ſapientiſſimo.

Liuor.

Reuertor nũc ad Antonium:q ex fuga cũ paruulã manũ militũ haberet inermiũ:ergaſtula ſoluẽdo:omneq; genus hoĩum arripiẽdo:ſatis magnũ numeꝝ uidetur effeciſſe:huc acceſſit manus Ventidii:quæ trãs Apenninum itinere facto difficillimo:ad uada peruenit:atq; ſe ibi cũ Antonio coniunxit. Eſt numerus ueteranoꝝ:& armatorum ſatis frequens:cum Ventidio cõſilia Antonii hec ſint:næceſſe eſt.aut ad Lepidum ut ſe conferat:ſi recipitur:aut Apennino:alpibuſq; ſe teneat:& decurſionibus per equites quos habet mltos: uaſtet ea loca:quæ incurrerit aut rurſus ſe in Hetruriã referat:q; ea pars Italiæ ſine exercitu eſt. Quod ſi me Cæſar audiſſet:atq; in Apenniũ tranſiſſet: in tãtas anguſtias Antoniũ compuliſſet:ut inopia potius q̃ ferro conficeretur.Sed neq; Cæſari imperari poteſt: nec Cæſar ſuo exercitui:quod utrũq; peſſimum eſt. Cũ hec talia ſint quominus:quod ad me pertinebit: hoĩes interpellent ut ſupra ſcripſi:nõ impedio.Hec queãdmodum explicari poſſint:aut te explicabuntur:ne impediantur timeo. Alere milites iã non poſſum. Cum ad rempu. liberandã acceſſi: mihi fuit ſeſtertiũ quatuor millibus amplius. Tantũ abeſt:ut meæ rei familiaris liberũ ſit quicq̃:ut meos iã oẽs amicos ære alieno obſtrinxerim. Septenũ numerũ legionũ alo:q̃ difficultate tu arbitrare. Nõ ſi Varrõis theſauros hẽrẽ:ſuſtinere ſũptũ poſſem. Cũ primũ de antonio exploratũ habuero:faciã te certiorẽ. Tu me amabis:ſi me hoc idẽ in te facere ſenſeris.iii.nonas ex caſtris Derthona. Vale.

Reuertor nũc ad Antoniũ qui cũ haberet paruulã manum militũ inermiũ ex fuga.ſ. collectoꝝ:uidet effeciſſe ſatis magnum numerũ.ſ.militũ/ſoluẽdo.i. aperiẽdo ergaſtula.i.carcerẽ ſeruoꝝ:aut ergaſtula.i.ſeruos ipſos qui in ergaſtulis ligati tenebant ad faciendũ opus dominis ſuis:& arripiẽdo oĩe genus hoium:ut ſunt latrones:ſicarii:exſules:parricidæ:qui ſolũ uerterũt & ſiles.Huc.i.ad hoc malũ:aut ad hãc uim militũ:acceſſit.i.addita eſt manus.i.exercitus Ventidii: q̃.ſ.manus itinere difficillimo facto trans Apẽninũ.ſ.montẽ qui Italiã dirimit a Liguſtico mari in Adriaticũ fere protẽſus: puenit Vada.ſ.Sabatia nũc quidã portũ Vadorum ad Saonã dici uolunt:atq; coniunxit ſe ibi cũ Antonio.Numerus ueteranoꝝ & armatoꝝ.ſ.militũ cũ pus paucos armatos habuiſſet eſt ſatis frequẽs.ſ.in exercitu Antonii poſt aduentũ Ventidii Næceſſe eſt ut cõſilia Antonii cũ Ventidio ſint hec:aut ut.ſ. Antonius cõferat ſe ad Lepidũ ſi recipitur ſ.a Lepido:aut teneat ſe Apẽnino.ſ.mõte& alpibus:hoc eſt in Liguria inter Apenninũ & alpes:& uaſtet ea loca q̃ incurrerit decurſionibus per eqtes quos habet mltos:aut referat ſe rurſus in Hetruriã/q; ea ps Italiæ ẽ ſine exercitu.qđ ſi Cæſar.ſ. Octauius/audiſſet me:atq; trãſiiſſet ĩ Apẽninũ ꝑcluſurus ſ.iter Vẽtidio:ipſe cõpuliſſet Antonium in tãtas anguſtias/ut cõficeret.i. cõſumaretur & periret potius inopia.ſ. cõmeatus q̃ ferro Sed neq; poteſt.ſ.a me aut quoq̃ impari Cæſari:nec Cæſar ſup.põt imperare ſuo exercitui qđ utrunq; eſt peſſimũ.Cũ hec ſint talia.i.tã periculoſa non impedio.i.nõ obſto: ut ſcripſi ſupra:quo.i.ut:hoĩes minus.i. nõ interpellent.i. diſturbent quod pertinebit ad me:ideſt ad honorem meum.Ego timeo ſ.non inueniri/aut timeo pro dubito: ſicut dubito pro timeo interdũ accipitur queadmodum hec.ſ.quæ impendent mala poſſint explicari .i. extricari & abſolui:aut ne impediantur cum:ideſt quando explicabũtur a te.Ego nõ poſſum iam alere milites:quia pecuniæ defecerunt.Cum.i.quando acceſſi ad rempu.liberandã:fuit mihi amplius quatuor millibus ſeſtertium: pro ſeſtertioꝝ:

Seſtertium

pro ſeſtertiorum:qđ ſi non dicitur:dicere tamẽ licet/quia ſeſtertius reperitur:ſit ordo:ſeſtertiũ fuit mihi amplius quattuor millibus. Tantum abeſt ſup.nunc ut quicq̃ rei meæ familiaris ſit liberum.i.nõ obligatum ære alieno:ut obſtrinxerim iam omnes amicos meos ære alieno.i.debito quo ſe ꝑ me obligauerunt. Ego alo numerum ſeptenum legionũ.i.legiones ſeptẽ numero:in quibus ſunt ultra quadraginta millia militum. Arbitrare tu.i.exiſtima:qua difficultate.q.d.nimirum maxima. Ego nõ poſſem ſuſtinere ſumptus.i.impendia: ſi haberẽ theſauros Varronis:hominis ditiſſimi. Ego faciam te certiorem cum primũ habuero ſup. aliquid exploratũ de Antonio. Tu amabis me ſi ſenſeris ſup.me facere hoc idem in te. Datum ſup.aut ſcriptum Derthonæ:alii habent Derthona ſubaudiendo ẽ:ex Caſtris tertio Nonas Maias. Vale.

D.Brutus imp.& Conſ.Deſ.M.T.C.S.D.

EOdem exẽplo literæ a te mihi redditæ ſunt: quo pueri mei attulerũt. Tãtũ me tibi debere exiſtimo:quãtũ perſoluere difficile ẽ. Scripſi tibi:q̃ hic gererent. in itinere eſt Antonius:ad Lepidũ ꝓficiſcit:ne de Plãco qdẽ ſpem adhuc abiecit:ut ex libellis eius aĩaduerti:q in me inciderũt. In quibus quos ad Aſiniũ:quos ad Lepidũ:quos ad Plãcũ mitteret ſcribebat. Ego tamen non habui ambiguum:& ſtatim ad Plancum miſi:& biduo ab Allobrogibus:& totius Galliæ legatos expecto:quos confirmatos domũ remittam. Tu quæ iſtic opus erunt adminiſtrari/proſpicies:ut ex tua uoluntate:reiq; pub.commodo fiãt. Maleuolentiæ hominum in me ſi poteris occurres: ſi non poteris hoc conſolabere q; me de ſtatu meo nullis contumeliis deterrere poſſunt: pridie nonas. Maii ex caſtris:finibus Statilentium.

EOdem &c. Ex Alpibus ſcribens Brutus dicit ſe dubitare de Lepido & Plãco ne cũ Antonio coniungant:quia miſerat ad eos nuntios occulte.dicit ſe expectare Allobrogas:& petit a Cice.defendi. Ordo eſt. Literæ ſunt redditæ mihi a te.ſ.miſſæ: eodẽ exemplo.i.eadem forma ſcribendi&eodem argumẽto quo pueri mei.i. ſerui/attulerũt i.annũtiauerũt mihi uerbis:hoc eſt id quod pueri mihi annuntiauerant de te: perſpexi in literis tuis quæ fuerunt conſonæ uerbis eorũ:& iõ Ego exiſtimo.i.iudico/me debere tibi tãtũ:q̃tum difficile ſit:ꝑſoluere. Scripſi tibi quæ gerentur hic. Antonius eſt ĩ itinere:proficiſcit ad Lepidũ:ne quidẽ.i.nõ ẽt aut ſaltẽ abiecit ſpem de Planco.ſ.in partes ſuas uocãdo/ut animaduerti ex libellis ideſt epiſtolis eius:q inciderũt in me.i.in manus meas aut meorũ. In quibꝰ: ſcilicet libellis ſcribebat/quos.ſ.nũtios aut ſollicitatores mitteret ad Aſinũ.ſ.Pollionẽ in Hiſpaniam:quos mitteret ad lepidũ/quos ad Plãcum. Ego tamẽ nõ habui ambiguũ.i.dubiũ: & miſi ſtatim ad Plãcum:& expecto biduo i.intra biduũ:legatos ab Allobrogibus populis Galliæ inter alpes & Rhodanũ:&legatos totius Galliæ:quos.ſ.legatos:ubi uenerint:ego mittã domũ.ſ.ſuã:cõfirmatos.ſ.in fide rip.Romãæ:ſi ꝓſpicies q̃ opꝰ erũt adminiſtrari iſtic.i. Romæ: ut fiãt ex uoluntate tua &cõmõ reip. Tu occurres.i.reſiſtes ſi poteris maleuolentiæ hoĩm in me ſi nõ poteris: cõnſolabere ſup.te:hoc.iꝰ hac re:q; ipſi maleuoli nullis contumeliis pñt deterrere me de ſtatu meo. Vale.&c.

M.T.C.D.Bruto.Imper.S.D.

TReis uno die a te accœpi epl̃as unam breuẽ:quã Flacco uolũuio dederas:duas pleniores: quarũ alterã tabellarius T.Iubii attulit:alteram ad me miſit Lupus. Ex tuis literis & ex Græceii oratione non modo nõ reſtinctũ bellũ:ſed ẽt inflammatũ uidet. Nõ dubito aũt pro tua ſingulari prudẽtia quin perſpicias: ſi aliqd firmitatis nactus ſit Antonius:oĩa illa tua ꝓclara in rẽp:merita ad nihilũ eſſe uentura. Ita enim Romam erat nũtiatũ:ita pſuaſum oĩbus:cũ paucis inermibus perterritis metu:fracto animo fugiſſe antoniũ Qui ita ſe habet:ut queãdmodũ audiebã de Græceio. cõfligi cũ eo ſine piculo nõ poſſit:nõ ille mihi fugiſſe

TRes &c. Cum intellexiſſet Cicero q̃s uires haberet Antonius dicit eũ non fugiſſe ſed locũ mutaſſe uideri: itaq; brutũ culpari q; eũ non ſit ſtatim perſecutus:moneto; caueat dare iuſtã q̃rellæ cãm. Ordo eſt Ego accœpi a te tres epiſtolas uno die:unã breuẽ quã dederas.ſ.perferendã Flacco Volumnio:duas pleniores.i.plenĩꝰ rẽ declarantes qa ꝓlixiores. Quarũ.ſ.duarũ: tabellariꝰ Titi Iubii attulit alterã: Lupus miſit ad me alterã. Bellũ uidet ex literis tuis.i. ut ſonãt lr̃æ tuæ:& oratiõe Græceii.i. ſecũdũ q; Græceius locutus eſt:nõ modo nõ reſtinctũ/ſed ẽt inflãmatũ. Non dubito aũt quin perſpicias pro ſingulari prudẽtia tua:ſi Antoniꝰ nactus ſit.i.adq̃ſiuerit aliqd firmitatis:oĩa illa præclara merita tua in remp.eſſe uẽtura ad nihilũ:quia nũc uidearis tantũ peccaſſe quãtum prius demeruiſſe. Enim.i.qa nũtiatum erat Romam Ita:perſuaſum erat oĩbus ita:

a Mutina uidet̃:ſed locum belli gerendi mutaſſe.Ita/ꝗ hoĩes aliis fracti ſunt:nõ nulli etiam querunt̃:ꝙ ꝑ/ſecuti nõ ſitis.Opprimi potuiſſe: ſi celeritas adhibita eſſet exiſtimant.Omnĩo eſt hoc populi:maximeq; noſtri in eo potiſſimũ abuti libertate:per quẽ eam conſecutus ſit.Sed tñ prouidendũ ſit:ne quia iuſtã querella eſſe poſſit.Res ſic ſe habet. Is bellum confecerit:qui Antonium oppreſſerit.Hoc quam habeat uim te exiſtimare malo:ꝙ̃ me apertius ſcribere. Vale.

Antonium fugiſſe aĩo fracto.i.habens animum fractum:cũ paucis.ſ.militib⁹:inermibus:& ſup.ꝑterritis metu. Qui.ſ.Antonius:ſi hꝫ ſe ita/ut nõ poſſit cõfligi.i.ꝯflictus fieri hoc eſt Pugnari cum eo ſine periculo/queadmodũ andiebã de.i.ex uel a Græceiio ille.ſ.Antonius/nõ uidetur mihi fugiſſe de Mutina:ſed mutaſſe locũ gerendi belli. Ita ꝗ.i.& ita homines:hoc eſt ciues Romãi:alii i.aliq:ſunt fracti.ſ.anio.i.deſperantes de uictoria:nõnulli/querunt̃.i.conquerunt̃ etiã ꝙ non ſitis perſecuti eos.ſ.fugientes:tantiſper dum erant trepidi & inermes. Ipſi ſup.exiſtimant eos põtuiſſe opprimi.i.ui expugnari & occidi:ſi celeritas.ſ.perſequẽdi eos eſſet adhibita.Callide quod ipſe opinatur ne Brutum lædat dicit alios opinari:uerũtamen fieri potuit ut & alii opinarẽtur.Hoc.ſ.qd dicet/uidelicet abuti libertate.i.nimis libere loqui:potiſſimum.i.precipue in eo:uidelicet in te:per quem conſecutus ſit eam.ſ.libertatem. Eſt omnino.ſ.proprium populi & maxime noſtri.i.nobis fauentis.Sed tamen.i.tametſi forte populus id inique fecerit tamen prouidẽdum ſit:nequa iuſta querella poſſit eſſe.Res.i.negocium hoc:habet ſic ſe:ſup.ut:is confecerit i.finierit bellum/qui oppreſſerit Antonium.Quam uim.i.efficaciam.habeat hoc.ſ.cõſilium aut dictum:malo te exiſtimare.i.iudicare ꝙ̃ me ſcribere apertius. Vale.

D.Brutus.M.T.C.S.P.D.

IAm non ago tibi gratias. Cui enim re uix referre poſſum:huic uerbis nõ patit̃ res ſatiſfieri.Attendere te uolo:quæ in manibus ſunt:ꝗ̃ eñ prudentia es:nihil te fugiet:ſi meas literas diligẽter legeris:Sequi cõfeſtim Antoniũ his cauſis Cicero non potuerã:ſine equitibus/ſine iumentis.Hirciũ periiſſe neſciebam:Cæſari nõ credebã prius ꝙ̃ conueniſſem & collocutus eſſem.Hic dies hoc mõ abiit.Poſtridie mane a Panſa ſum accerſitus Bononiã.Cum in itinere eſſem:nuntiatũ mihi eſt eum mortuũ eſſe. Recurri ad meas copiolas:ſic eñi uere eas appellare poſſum ſunt extẽuatiſſie:& iopia oim reꝝ peſſime accœptæ:Biduo me Antõius ãteceſſit itinera multo maiora fugiẽs ꝙ̃ ego ſeqns.Ille eñ iit paſſi:ego ordiati.Quacũq; iuit ergaſtula ſoluit:hoĩes arripuit:cõſtitit nuſꝗ̃ ꝓus:ꝗ̃ ad uada uenit.Quẽ locũ uolo tibi eſſe notum.Iacet inter Appenninum& Alpes ĩpeditiſſimus ad iter faciendũ.

IAm&c.Quia in præcedenti epiſtola cicero familiariter monuerat Brutum ut daret operã ne iuſta habeat̃ de eo querella Brutus ſe tantũ debere Ciceroni fatetur ut agẽdo gratias nõ putet ſe ſatiſfacturũ. Purgat aũt ꝙ non ſtatim perſecutus ſit Antõiũ adducens uarias rõnes & bonam de ſe ſpem cõcitans.Ordo eſt. Iam nõ ago gratias tibi i.iam nõ eſt mihi honeſtũ aut ſatis agere.i.uerbis dicere tibi gratias:eñ.i.qa:res nõ patitur ſatiſfieri uerbis:huic/cui uix poſſum referre.i.tãtũdẽ ferre atq; accœperim re.ſ.ipſa:reddendo.ſ.rẽ aut operã æquiualẽtem.Ego uolo te attẽdere.i.animaduertere/quæ ſunt in manib⁹.i.parata ut ꝓxime fient.Eñ i.qa:qua prudentia es.i.ſcdm eã prudẽtiam qua polles:nihil fugiet.i.preteribit aut latebit te.i.rem omnẽ intelliges:ſi legeris lr̃as meas diligenter.O Cicero:ego non potueram ſeq Antoniũ cõfeſtim.i.cũ feſtinatione ſtatim poſt cladẽ apud Mutinã ab eo accœptam his cauſis.i.ꝓpter has cauſas ſine eqtibus & ſine iumẽtis.i.cũ non haberẽ equites ut ille:& deeſſent iumenta ꝗ impedimenta noſtra ferrent.Vna cãrum eſt ꝙ neſciebam Hirciũ.ſ.cõſulem periiſſe.Ego non credebã Cæſari.ſ.Octauio:priuſꝗ̃ coueĩſſem ſup eũ & locutus eſſem.ſ.cum eo.hic dies.ſ.qui tunc erat:abiit.i.trãſactus eſt hoc mõ.ſ.cũ auxilia & conſilia deeſſent Ego ſum accerſcitus.i.uocatus Bononiam.i.in eam urbem:poſtridie.ſ.eius diei:hoc eſt die proxime ſequenti:mane.i.cum prima luce a Panſa.ſ.conſule.Cum eſſẽ in itinere nuntiatum eſt mihi ſup.Panſam eẽ mortuũ.ſ.ex uulnere accœpto.Ego recurri ad copiolas.i.modicaſ copias meas.i.uires exercitus mei:Poſſum appellare eas uere ſic.i.per diminutionẽ copiolas non copias.Nam ſup.ipſe ſunt extenuatiſſimæ.i.maxime extenuatæ& ĩminute:& acceptæ.i.affectæ peſſime.i.incõmodiſſime:inopia.i.ꝓpter inopiam omniũ rerũ:Antonius anteceſſit me biduo.i.ſpatio duorum dierum:fugiens.i.fugiendo faciens itinera.i.ut dicunt dietas:multo maiora:qa fugientibus ſemp comes eſt celeritas:Vnde facete maior:pedibus timor addidit alas:ꝙ̃ ego ſequens:affert rõnem.Enim.i.qa:ille.ſ.Antonius fugiẽs iit.i.iter fecit:paſſim.i.uage quacunq; uiam reperiebat:alii legũt ſparſim.i.diſperſo exercitu ex fuga:ego ſup.iui aut proceſſi ordiatim.i.agmine in ordinem inſtructo.Quacũq;.i.

ꝑ quecunq;

ꝑ quẽcunq; locum Antonius ſup.iuit:ſoluit ergaſtula.i.carcerẽ ſeruorũ ad opus faciẽdũ in ergaſtulis cathẽis uinctorũ:arripuit hoĩes.ſ.prius uinctos:aut alios ſe ſibi iugẽtes:Nuſꝗ̃ cõſtitit.i.mãſit ſtãs:priuſꝗ̃ uẽit ad uada ſ.Sabatia.Quẽ locũ uolo eẽ notum tibi.iacet inter Apẽninũ & Alpes:eas ſup.ĩpeditiſſimus ad iter faciendum.

Cum abeſſem ab eo millia paſſuũ triginta:& ſe iã Ventidio cõiunxiſſet:cõcio eius:ad me eſt allata:i qua petere cœpit a militibus:ut ſe trans alpes ſequerent̃:ſibi cũ.M.Lepido cõuenire:ſucclamatũ eſt:& frequenter a militibus Ventidianis(nã ſuos ualde ꝙ̃ paucos habet)ſibi aut in Italia pereũdũ eſſe:aut uicẽdum:etiã orare cœperunt:ut Pollentiam iter facerent.Cum ſuſtinere eos non poſſet:in poſterũ diem iter ſuũ cõtulit Hac re mihi nũtiata ſtatim quinq; cohortes Pollentiã præmiſi:meũq; iter eo contuli.Hora ante preſidiũ meum Pollentiã uenit:ꝙ̃ Trebellius cũ equitibus. Sane ꝙ̃ ſum gauiſus.In hoc enim uictoriam:puto conſiſtere.In ſpem uenerant:ꝙ neq; Planci quatuor legiones omnibus ſuis copiis pares arbitrabant̃:neq; ex Italia tam celeriter exercitum traiici poſſe credebant.Quos ipſi adhuc ſatis arroganter Allobroges:eqtatuſq; omnis qui eo ꝑmiſſus erat a nobis:ſuſtinebant. noſtroq; aduentu ſuſtineri facilius poſſe confidimus.Tamenſi quo etiam caſu Hiſaram ſe traiecerint:ne qd detrimẽti reip.iniungant:ſũma a nobis dabit̃ opera.Vos magnũ animũ optimãq; ſpem de ſumma reip. habere uolumus.cũ & nos & exercitus noſtros ſingulari cõcordia cõiunctos ad oĩa pro uobis uideatis paratos. Sed tñ nihil de diligentia remittere debetis:dare operam ut ꝗ paratiſſimi ab exercitu:reliquiſq; rebus pro noſtra ſalute contra ſceleratiſſimam conſpirationem hoſtiũ confligamus.Qui quidem eas copias:quas diu ſimulatione reip.cõparabant:ſubito ad patriæ periculum conuerterunt. Vale.

Cum.i.quãdo:ego abeſſem ab eo.ſ.Antonio:aut ab loco iam deſcripto:triginta millia paſſuum:& ſup.Antonius cõiunxiſſet ſe iã Ventidio:cõcio.i.orõ quã ad milites ſuos habuit:ẽ allata ad me:ſ.per occultos exploratores:aut ꝑ trãſfugas:in qua.ſ.cõciõe Antonius cœpit.i.cœperat petere a militibus:ut ſeqrentur ſe trans alpes:qa ſup.dixit:cõuenire.i.concordiã eſſe ſibi cũ Marco Lepido.Succlamatũ.i.ſtatim poſt cõcionẽ clamatum eſt:&.i.ẽt frequẽter a militibus Ventidianis.i.quos Ventidius adduxerat:nã habet ualde ꝗ̃.i.ꝑꝗ̃ paucos ſuos.i.quos ipſe ex fuga eduxerat ꝑter equites:aut pereũdũ eẽ ſibi.ſ.militibus in Italia:aut uincendum in Italia.Etiã ſup.milites cœperũt orare ut facerent iter Pollentiam.i.ad eã urbe Liguriæ in loco alto ad Tanarũ fluuiũ quẽ a ſiniſtra habet Cũ ſup.Antonius/nõ poſſet ſuſtinere eos.i.impetũ eorũ:quin irent quo uellent ipſe contulit iter ſuũ in diem poſterũ.i.proxime ſecuturũ.Hac re nũtiata mihi:preter miſi ſtatim quinq; cohortes Pollentiã.& cõtuli iter meũ eo.i.ad eam.Præſidiũ meũ ꝑmiſſum.ſ.ad cuſtodiã urbis illius:uenit Pollentiã hora.i.ſpatio unius horæ:anteꝗ̃:Trebellius ſup.uenit cũ equitibus.ſ.Antonianis.Ego ſũ ſane ꝗ̃.i.perꝗ̃ gauiſus.Puto eñ uictoriã cõſiſtere in hoc.i.in occupatõe Pollentiæ:Ipſi ſup.uenerãt in ſpem.ſ.uictoriæ aut ꝑuentionis:ꝙ neq; arbitrabantur ꝗtuor legiones Planci pares oĩbus copiis ſuis.neq; credebãt exercitũ poſſe traiici tam celeriter.ſ.ut ſubueniri poſſit Planco/ex Italia.Quos.ſ.Antonianos:ipſi Allobroges.ſ.populi Galliæ:& oĩs equitatus ꝗ ꝑmiſſus erat a nobis:ſuſtinebant adhuc ſatis arrogãter.i.iactanter:nullo mõ dimiſſis animis:& confidimus ſup.eos poſſe ſuſtineri facili⁹ noſtro aduentu.i.per aduentũ noſtrum.Tamen ſi ipſi.ſ.hoſtes:traiecerint ſe quo.i.aliquo caſu ẽt Iſaram.ſ.fluuiũ iuxta Grationopolim.ſumma opera dabit̃ a nobis:ne iniũgãt aut potius ingerant aliqd:detrimenti reip.Nos uolumus uos.ſ.qui in urbe eſtis:habere magnũ animũ/& optimã ſpem de ſũma.i.ꝑcipua ſalute reip.cũ uideatis & nos & exercit⁹ noſtros cõiunctos ſingulari cõcordia paratos uobis ad oĩa.ſ.ſubeũda.Sed tñ nihil debetis remittere de diligẽtia:& ſup.debetis dare operã:ut nos confligamus ꝗ̃ paratiſſimi ab exercitu & reliqs reb⁹.i.in iis ꝗ̃ cõcernũt exercitũ & reliqs/res ꝓ ſalute nr̃a/cõtra ſceleratiſſimã cõſpirationem.hoſtiũ.Qui.ſ.hoſtes:qdẽ.i.certe:cõuerterunt ſubito ad periculum patriæ eas copias:ꝗs comparabant diu/ſimulatione.i.per ſimulationem reip.ſ.iuuandæ. Vale.

M.T.C.D.Bruto imp.S.D.

MIrabiliter mi Brute lætor mea cõſilia meaſq; ſnĩas a te ꝓbari de decẽuiris:de adornando adoleſcẽte.Sed qd refert?Mihi crede homini non

MIrabiliter &c.Scripſerat cõſilia ſua de decem uiris creandis uel dignitate concedenda Cæſari:ꝙ placuiſſe Bruto dicit ſe gaudere:addens quãtũ de eo ſperet& qd de libertate pub.Ordo eſt.O mi Brute/ego lætor mirabiliter:conſilia mea & ſnĩas

meas de decẽuiris & de adulescente.ſ. Cæſare adornãdo:pbari.i.ad probari a te.Sed qd refert.i.interest.ſ.ſic ſe res habere an aliter Respõſio.O Brute crede mihi homini non glorioſo.i.non affectanti gloriã ſed qd uerum est ſimpliciter patenti:ego iam frigeo i.in ocio ſum plane.i.oĩno.Eĩn.i.qa ad organum meũ ſenatus.i.quo ſonabã i ſenatu exitãdo:erat iam diſſoluſũ.i.non amplius tenſum:qa ſicut chordæ tenſæ acutius ſonant ſolutæ lẽtius:ita homo curis agitatus ad cõcionem acrior est:ſecurus remiſſior:ſe autẽ ſecuriorem factum docet addens. Victoria tua explorata.i.manifeſta:præclara eruptio tua Mutinæ:ubi obſeſſus obſidẽtes in fugã uertiſti.Fuga Antonii:exercitu ſup.conciſo i.ſimul cæſo:attulerat ſup.nobis tãtã ſpem: ut animi oĩm ſint relaxati:& illæ uehemẽtes cõciões meæ:uident eẽ tanq̃ σκιαμαχίαι ſciamachiæ.i.umbratiles pugnæ.i. in cubiculo aut ſcholis excogitatæ:σκιὰ dicit umbra σκιαμαχεῖν pugno cũ umbra:nã μαχη pugna dicit. Sed ut redeã ad rem ꝓ ueniam ad rem.i.principale iſtitutum:negant legionem Martiã & quartã perduci.ſ. poſſe ad te ulla condicione:negant inquã qui norunt illas.Ratio.i.inuentio aut ſupputatio pecũiæ quã deſyderas:& ea habebit.Ego aſſentior tibi ualde de Bruto.ſ.Marco accerſendo:& de cæſare tenẽdo ad pſidiũ.i.cuſtodiã Italiæ.Sed:ut ſcribis:tu habes obtrectatores:quos equidẽ.i.ego qdẽ ſuſtineo.i.perfero ita q̃ me defenſorẽ tui nõ uideãt/facillime.Sed hoies mirant̃ bellũ renatum iſtic.ſ. cum Antonio.Nihil ſup.accidit:unq̃ tam ꝓter ſpem.Nam uictoria nũtiata.i.poſtq̃ erat nũtiata:die tuo natali:qui.ſ.celebrabat ab oĩbus cũq̃ bñ meriti de patria:uñ Iuuenalis Qualę coronati Heluidius Traſcaſq̃ bibebant Brutorũ & Caſſi natalibus:nos uidebamus remp.liberatã/multa ſæcula:ſed ſup.timores noui retexũt.i. deſtruũt ſupiora.ſ.gaudia.Scripſiſti aũt ad me iis.ſ.literis quas dediſti ad me idibus Maiis:te recepiſſe ciuẽ.i.paulo ante literas a planco:Antonium:i.q̃ dicebant Antonium non recipi a Lepido.Si idest ita omnia ſup.erunt facilio ra:ſin.i.ſed ſi:aliter ſup.ſit magnum negociũ ſup.erit.i.difficile bellum:cuius exitum idest finem ne extimeſcam ſunt tuæ partes.i.ad tuum officium pertinet.Ego non poſſum plus facere q̃ feci. Tamen cupio id quod ſpero:ſcilicet uidere te maximum clariſſimum omnium.ſ.mortalium Vale.

M.T.C.D.Bruto impera.S.D.

PEr magni intereſt:quo tibi hæc tpe epiſtola reddita ſit:utrũ cũ ſollicitudinis aliqd haberes:an cũ ab oĩ moleſtia uacuus eſſes.Ita q̃ ei p̃cœpi: quẽ ad te miſi:ut tp̃s obſeruaret epiſtolæ tibi reddẽdæ.Nã quẽadmodũ coram q̃ ad nos intempeſtiue adeũt moleſti ſæpe ſunt:ſic epiſtolæ offendũt nõ loco redditæ.Si aũt:ut ſpero:nihil te perturbãt.nihil ĩpedit: & ille cui mandaui ſatis ſcite:& commode tẽpus ad te cœpit adeundi cõfido me:quod uelim a te facile impetraturũ. L. Lamia prætura petit:hoc ego utor uno oĩum cõſuetudo intercedit:quodq̃ plurimũ ualet:nihil mihi eius est familiaritate iucundius.Magno p̃terea beneficio eius magnoq̃ merito ſum obligatus.Nam clodianis temporibus cũ eq̃ſtris ordinis princeps eſſet:proq̃ mea ſalute acerrime propugnaret a Gabinio conſule relegatus est:qd'ante id tp̃s ciui romano romæ contigit nemini Hoc cum.P.R.meminit meipſum nõ meminiſſe turpiſſimum est.Quapropter perſuade tibi mi Brute:me petere p̃turam. Quãq̃ enĩ Lamia ſũmo ſplendore:ſumma gratia est magnificẽtiſſimo munere ædilitio:tamen quaſi ea ita non eſſent ego ſuſcœpi totum negocium.Nũc ſi me tanti facis:q̃ ti certe facis:quando equitum conturias tenes:in quibus regnas:mitte ad Lupum noſtrum:ut is nobis eas centurias conficiat.Nõ tenebo te pluribus Ponam in extremo quod ſentio.Nihil est brute:cum omnia a te expectem:quod mihi gratius facere poſſis.

PEr magni&c. Hæc epiſtola cõmendatitia: paucis uerbis nim ampliſſimam cõtinet.Cõmẽdat aũt Lamiã Bruto abñti petens ab eo ut lupus ꝓ eo cẽturias ꝓueniat ad p̃turã eidẽ imperrandã.Ordo est.Interest.i. refert/permagni quo tpe hæc epla ſit reddita tibi:utꝫ cũ haberes aliqd ſollicitudinis an:cũ eſſes uacuus ab oĩ moleſtia. Itaq̃ ego p̃cepi ei quẽ miſi ad te ut obſeruaret.i.cuſtodiret tempus.i. oportunitatẽ eple reddendæ tibi.Nã quẽadmodum q̃ coramꝫ.i.cũ ſint in preſentia adeũt uos intẽpeſtiue.i.nõ ſuo:tẽpore:ſũt ſæpe moleſti:ſic epiſtolæ offendũt redditæ nõ loco.ſ.ſuo.i.non oportune. Aũt i.ſed ſi nihil pturbat te ut ſpero: & ſup.nihil ĩpedit/ & ille cui mãdaui/cœpit ſatis cõmode tp̃s adeundi ad te:ego confido me facile impetraturũ qd' cõfido.ſ.poſſe impetrare. Lucius Lamia petit p̃turã: ego utor hoc uno.ſ.uiro/plurimũ/abuerbiũ est.i. frequẽtiſſime oĩum.Magna uetuſtas.ſ.amicitiæ:& magna cõſuetudo.i.conuerſatio itercedit i. inter nos cõmunis est:&qd'ualet plurimum ſ.ad amorẽ & gr̃am:nihil est mihi iucũdius familiaritate eĩ'.Præterea ego ſum obligatus magno beneficio &magno merito eius. Nam clodianis tpibus.i.cũ pſequeretur me Clodius:cum.ſ.Lamia eẽt princeps ordinis æqueſtris:& propugnaret acerrime pro ſalute mea/relegatus est.i.alienã prouinciã legatus est a Gabinio cõſule/qd' nemini.i. nõ alicui:non cõtigit alicui ciui Romano ante id tempus.Cũ populus Romanus meminit hoc.ſ.ipſum feciſſe & poſſum eſſe pro me: turpiſſimũ ẽ meipſum nõ meminiſſe.Quapropter perſuade tibi o mi Brute/me petere præturã.i.acſi peterem ꝓ me.Enim.i.qa: q̃q̃ Lamia est ſummo ſplendore & ſuprema gratia.i.habens ſummam gratiã in populo magnificẽtiſſimo munere ædilitio.i. ꝓpter munus ædilitium ab eo magnificentiſſime exhibitũ:tamen ego ſuſcœpi.i.ad me cepi totum negocium quaſi ea.ſ.iam dicta:hoc est ſplẽdor gratia:& munus ædilitium p̃clare exhibitũ:nõ eſſent ita.Nunc ſi tu facis.i.æſtimas me tanti quãti certe facis: quãdo.i.quoniam tu: tenes.i.in poteſtatẽ habes cẽturias equitũ:in quibus regnas:qa imperator es mitte ad Lupum noſtrũ: ut is conficiat.i. fauorabiles faciat centurias. Ego non tenebo te pluribus.ſ.præcibus occupatam. Ego ponã in extrẽo.i.fine eplæ/qd̃ ſentio.o Brute cũ ego expectẽ.i.ſperẽ oĩa a te:nihil ẽ qd̃ poſſis facere mihi grati" Vale.

M.T.C.D.Bruto Imper.S.D.

ETſi mihi tuæ literæ iucundiſſimæ ſunt tũ iucũdius fuit:q̃ in ſũma occupatiõe tua Planco collegæ mãdaſti ut te mihi p literas excuſaret:qd' fecit ille diligẽter:mihi aũt nihil amabilius officio tuo & diligẽtia.Coniunctio tua cũ collega: cõcordiaq̃ ueſtra:q̃ literis oĩbus declarata ẽ.S.P.Q. R.gratiſſima accidit:Quod ſupeſt:pge mi Brute:& iã nõ cũ aliis:ſed tecũ ipe certa.Plura ſcribere nõ debeo p̃ſertim ad te quo magiſtro breuitatis uti cogito. Literas tuas uehemẽter expecto qdẽ tales q̃les maxie opto

M.T.C.D.Bruto impera.S.D.

PAmia uno oĩm familiariſſime utor.Magna eius in me non dico officia: ſed merita eaq̃ ſunt.P.R.notiſſima.Is magnificentiſſimo munere ædilitatis perfunctus petit p̃turam.Omneſq̃ intelligunt:nec dignitatem ei deeſſe: nec gratiã. Sed is ambitus extare uidet':ut ego oĩa pertimeſcam totãq̃ petitionẽ lamiæ mihi ſuſtinendã putẽ.In ea re q̃ tũ

PAmia &c.Cõmendat eodẽ argumẽto eũdẽ lamiã quẽ in ſuperiori epla Decio Bruto:ut eũ adiuuet in optinenda p̃tura q̃ nihil ſibi grati" fieri poſſe affirmat. Ordo est.Ego utor Lamia.ſ.lucio:uno.i. ſolo familiariſſime oĩum:magna ſunt eius in me:nõ dico officia:quæ ſũt qua ſi debita:ſed merita.i.beneficia gratis impenſa:&ea ſunt notiſſima populo Romano Is perfect' magnificentiſſimo munere ædilitatis:petit p̃turam.Omneſq̃ intelligunt: nec dignitatem ei dediſſe nec gratiam.Sed is ambitus.i. cor

exhibitũ:tamen ego ſuſcœpi.i.ad me cepi totum negocium quaſi ea.ſ.iam dicta:hoc eſt ſplẽdor gratia:& munus ædilitium p̃clare exhibitũ:nõ eſſent ita.Nunc ſi tu facis.i.æſtimas me tanti quãti certe facis: quãdo.i.quoniam tu: tenes.i.in poteſtatẽ habes cẽturias equitũ:in quibus regnas:qa imperator es mitte ad Lupum noſtrũ: ut is conficiat.i. fauorabiles faciat centurias. Ego non tenebo te pluribus.ſ.præcibus occupatam. Ego ponã in extrẽo.i.fine eplæ/qd̃ ſentio.o Brute cũ ego expectẽ.i.ſperẽ oĩa a te:nihil ẽ qd̃ poſſis facere mihi grati" Vale.

M.T.C.D.

me possis adiuuare facile ꝑspicio: nec uero q̄tum mea cā uelis dubito. Velim igit̄ mi brute tibi ꝑsuadeas: nihil me maiore studio a te petere: nihil te mihi gratius facere posse: ꝙ si oibus tuis opib⁹: oi studio Lamiā in petitiōe iuueris: qđ ut facias uehementer rogo. Vale.

ruptio suffragiorum ꝑ munera aut preces: uidet̄ extare.i.eminere: ut ego pertimescā oia.s.pro amico: & putē totā petitionem Lamiæ sustinēdam mihi.i.tanq̄ meā iuuandam ego facile perspicio quātū possis iuuari me in ea re nec ueros dubito quātum uelis causa mea. Velim igit̄ o mi Brute, sup. ut ꝑsuadeas tibi me nihil petere a te maiore studio te nihil posse facere: mihi gratius: q̄ si iuueris Lamiā in petitione.s.præturæ: oibus opibus.i. facultatibus tuis: & omni studio.s.tuo. Quod ut facias rogo uehementer. Vale. Dubitet forsitan quispiam cum de eadem prætura eiusdem anni pro eodem amico ab eodem Bruto petat: cur duabus id faciat epistolis: sed potuit alterum amicis Lamiæ dedisse ad Brutū: aut per suos misisse: alterā ipsi Lamiæ dedisse ꝑferendā: aut forte altera periret duas scripsisse: nō eiusdē penitus exempli ut res magis cordi uideretur nec ipse uerborum inops.

M.T.C.D.Bruto impera.S.dicit.

ETsi ex mandatis q̄ Galbæ: Volūnioq; ad Senatum dedisti: qd timēdū: suspicandūq; putares: suspicabamur tñ timidiora mandata uidebant̄: ꝙ erat dignū tua: populiq; ro. uictoria. Senatus aūt mi Brute fortis est: & habet fortes duces: Itaq; moleste ferebat: se a te quē oim qcūq; fuissent fortissimū iudicaret: timidū atq; ignauū iudicari. Etem̄ cū te incluso: spem maximā omnes habuissent in tua uirtute: florente Antonio quis erat q quicq̄ timeret: profligato illo te liberato? Nec uero Lepidū timebamus. Quis enim esset qui illum tam furiosum arbitraretur: ut qui in maximo bello pacē uelle se dixisset: is in optatissima pace bellum reipu. indiceret? Nec dubito qn tu plus prouideas. Sed tamen tam recenti gratulatione quam tuo nomine ad omnia deorum templa fecimus: renouatio timoris magnam molestiā adferebat: Quare uelim equidem id quod spero: ut plane abiectus: & fractus sit Antonius. Sin aliquid uirium forte collegerit: sentiet nec Senatui consilium: nec populo romano uirtutem deesse: nec reipub. te uiuo Imperatorem. xiiii. Kalen. Iunii. Vale.

ETsi.&c. Scripserat brutus se timere ne uires colligat Antonius: qđ displicere senatui utpote ꝙ ꝓfligatū timeret nūc scribit Cicero: cū tantā de eo spem ꝯcœperint. Ordo ē: Etsi idest q̄q̄: nos suspicabamur ex mandatis quæ dedisti Galbæ & Volumnio ad senatum.i.recitanda senatui: nos suspicabamur quid putares timendū & suspicandū ꝑ suspicio habēdū: aut ut: suspiciosum timēdum: tamen mēdata uidebant̄ timidiora.id est magis timida: q̄ erat dignū uictoria tua & populi Romani.s.habita de Antonio: Autem.i.sed o mi Brute senatus est fortis & habet duces fortes. Itaq;.i.& ita ferebat moleste: se iudicari timidum atq; ignauum, a te, quē iudicaret fortissimū oium quicunq; fuissent. Etenim cū te incluso.s.Mutinæ: omnes habuissent spem maximā in uirtute tua: florente Antonio idest cum Antonius floreret qs erat qui timeret quicq̄: illo.s. Antonio: ꝓfligato.i.decusso & pulso: & te liberato: q.d. nullus. Nec uero: timebamus Lepidum: qui enim eēt q arbitraret̄ illū.s.Lepidū tam furiosum ut qui dixisset se uelle parē in.i. durante mæximo bello: is indiceret.idest denūtiaret reip. bellum: in pace optatissima. q.d. nullus: & tamē secus euenit. Nec dubito qn tu prouideas plus.i.q̄ ut hoc non perspicias Sed tamē renouatio timoris: adferebat magnam molestiā: sup. in gratulatione tā recēti.i.tam paulo ante habita quā feremus tuo nomine ad omnia templa deorum: per supplicationes. scilicet indictas: qnquaginta dierum. Quare ego uelim qdē id qđ spero: ut Antōius sit plāe.i.oīno fractus & abiectus. Sin.i.sed: ipse colligerit forte aliqd uiriū, sentiet nec cōsiliū deesse senatui: nec uirtutē.s.bellicā.i.animositatē & fortitudinē: deesse populo Romano: nec imperatorē deesse reip. te uiuo.i.tātisper dū tu uiues. Decimoquarto kal. Iunii. Vale.

D.Brutus.M.Tul.Ciceroni.S.D.

AD senatum quas literas misi: uelim prius perlegas & siq̄ tibi uidebunt̄ cōmutes. Næcessario me scripsisse ipse animaduertes. Nam cū putarē quartam & martiam legiones mecū futuras: ut Druso:

Druso: Pauloq; placuerat: uobis assentiētibus minus de rebus reliquis laborandum existimaui: nunc uero cum sim cum Tironibus egentissimis: ualde & meam & uestram uicem timeam: næcesse est. Vicentini me & Marcum Brutum præcipue obseruant. His neq̄quā patiare iniuriam fieri in senatu uernarum causa: a te peto. Causam habent optimam officium in rempu. summum: genus hominum aduersariorum seditiosum: & inertissimum. Xii. Kalen. Iunii Vercellis.

AD senatū quas &c. Scripserat ad senatum Brut⁹ literas de belli cōficiēdi opinione: de Cæsaris & Lepidi: cōiunctiōe: quas a Cicerōe cōmutari petit. Ordo est. Ego uelim sup. ut perlegas prius eas lr̄as quas misi ad senatū sup. q̄ reddant̄ senatui: & uelī sup. ut cōmutes siqua uidebunt̄ tibi sup cōmutāda Ipse.i.tute aīaduertes.i. aīaduertendo intelliges me scripsisse næcessario. Nam cum putarem quartā & martiā legiones futuras mecū: ut placuerat Druso & Paulo uobis assentientibus. Ego existimaui minus laborādum.i.minus anxie agendū & curandum: de reliquis rebus. Nunc uero cū sim cū tironibus.i.nouitiis in re militari: egentissimis: scilicet armorū. cōmeatus & stipendii: næcesse est sup. ut timeam ualde & meā & uestrā uicem.i.sortē aut periculū quod ꝑ uices obitur dū eā uices alterius obimus eius quoq; pericula obimus: unde uices pro ꝑiculis quādoq; pōnimus ut æneí.ii. Nec tela nec ullas Vitauisse uices danaū &c. Vicentini.s. populi: de certis tamē ciuib⁹ loquit̄: non de oibus obseruant.i.colunt & honorant me & Marcū Brutū.s.fratrē: peto a te sup. ut: nequaq̄ patiare iniuriā fieri his in senatu causa uernarum.i.eo ꝙ læserunt uernas.i.seruos ex ancillis alterius familiæ potentis natos. Ipsi habent optimam causam: iudicio.s.Bruti: & habent officium.s. uum: summum in.i.erga remp. & habent genus hominum aduersariorum seditiosum.i.factiosum & inertissimum.i.minime industrium.

D.Brutus impera.M.T.C.S.D.

QVod pro me non facio: id pro te facere meus in te amor: tuaq; officia cogunt: ut timeam. Sæpe enim mihi cum esset dictum: neq; a me cōtemptū: nouissime Labeo Segulius hō sui simillimus narrauit mihi apud Cæsarem se fuisse: multumq; sermonē de te habitum eē. Ipsum Cæsarem: nihil sane de te questū: nisi dictū: ꝙ diceret te dixisse laudandum adulescentē: ornandū/ tollēdū, se nō eē cōmissurum: ut tolli possit. Hoc ego labeonem credo illi retulisse: aut fixisse: dictū nō ab adulescēte ꝓlatū. Veterāos uero pessime loq uolebat Labeo me credere: & tibi ab iis istare periculū maximeq; indignari: ꝙ in decēuiris: neq; Cæsar neq; ego habiti eēmus: atq; oia ad uestrū arbitriū eēnt collata. Hæc cū audissem & iam in itinere essem: cōmittendū non putaui: prius ut alpes transgrederer: q̄ qd istic ageret̄ scirem. Nā de tuo periculo (crede mihi) iactatione uerborū, & denuntiatiōe periculi: sperare eos: te preterrefacto: adulescente impulso: posse magna cōsequi premia, & totā istam cantilenam ex hoc pendere: ut ꝙ plurimū lucrifaciāt. Neq; tñ non te cautum esse uolo: & insidias uitantem. Nihil em̄ tua uita potest mihi esse iucundius: neq; chari⁹ Illud uide: ne timēdo magis timere cogare. Et quib⁹ rebus potest occurri ueteranis: occurrat. Primū quod desyderant de decēuiris: facias/ deinde de premiis (si tibi uidetur) agros militum eorū/ uni cū Antonio uete

QVod pro &c. Audierat Brutus Octauium Cæsarē ægre ferre ꝙ Cicero dixisset eū tollendū qđ uerbum in malam ꝑtem accœperat: & ꝙ Cæsarem ac Deciū ī decēuiris esse prohibuisset: quocirca mōet eū amice ut pericula deuitans de decēuiris: ueteranos sequat̄: & illis præmia assignet. Ordo est. Amor meus in te: et tua officia sup.ī me et in remp. cogunt me facere id pro te, qđ ego non facio pro me. uidelicet ut timeā Cum enim dictum esset mihi sæpe: neq; cōtemptū.i.pro nihilo habitū: sed magni æstimatū a me. Labeo Segulius homo simillimus sui.i.ut uidet̄ ita perfidus: narrauit mihi nouissime.i.ultīo tpe: se fuisse apud Cæsarem.s.Octauium: et multum sermonē eē habitum de te. Et narrauit ipsum Cæsarem nihil questū sane.i.oīno de te: nisi dictum .i. ob dictum: ꝙ diceret te dixisse sup. Cæsarē adulescentē laudādū, ornandū, tollendum, qđ ultimū pōt dupliciter intelligi: in bonā partem: ut sit extollēdū et augendum: sicut prius tollunt̄ dum educantur. unde Comicus. Quicquid peperisset: decreuerunt tollere: aut in malam: quasi de medio auferendū: sicut illud ī euāgelio: Tolle: tolle crucifige eum. Potuit autem fieri: ut Cicero q ꝑpetulanti satis fuit ingenio: et se ut in superioribus patuit: nonnūq̄ iactauit ob sales suos: tale quid de Cæsare per ambages dixerit: ꝙ ille in peiorem partem accœperit unde Cæsar indignatus responderit: se non esse commissurum.i.passurum: ut possit tolli.i.auferri de hoc mundo. Ego credo Labeonem retulisse.i.narrasse: illa.s.Cæsari: hoc.s. a te dictum esse: aut finxisse dictum esse a Cæsare nō prolatum ab adulescēte.s.Cæsare. Vero ꝑ sed: Labeo uolebat me credere.i. ut crederem ueteranos.s.milites loqui pessime.s. de te: et periculum instare.i.iminere tibi ab

iis & ſup.eos indignari.i. ægre ferre maxie i.ꝑcipue/ꝙ neq; cæſar neq; ego eſſemus habiti in decemuiris.i.inter decē uiros creatos ad reip.gubernationē donec cōſules crearētur:atq; uolebat eos maxie indignari:ꝙ omnia eſſent collata.i.redacta ad arbitrium ueſtrum.ſ.q decēuiri eſſetis. Cū ego audiſſem hæc:& eēm iā in itinere.i.ꝓficiſcerer: nō putaui cōmittendū.i.ꝙ deberē pati:ut trāſgredere prius alpes/q̃ ſcirē qd agereť iſtic:hoc eſt Romæ.Nā:crede mihi: eos.ſ. ueteranos ſperare te ꝑterrefacto.i.ſi fueris perterrefactus iactatione uerborū.i.iactādo uerba:de tuo ꝑiculo.i.qb⁹ iuuāt te uerſari in magno periculo:& denūtiatione.i. inſinuatione periculi.ſ.in quo uerſeris:& aduleſcēte.ſ. Cæſare ĩpulſo.ſ.ꝑ eos in uos decēuiros: ſperare dico/poſſe conſeq magna ꝑmia: & crede mihi totā iſtā cantilenā.i.iſtā fictionem indignationis Cæſaris pēdere.i.eſſe ortā ex hoc ut lucrifaciant.ſ. ut lucrenť q̃plurimū: Petierūt enim agros ſibi diuidi.Neq; tamē uolo te nō eſſe ĩmo uolo eſſe cautū & uitantē inſidias.Nihil eñ pōt eē mihi neq; iucūdius neq; charius uita tua. Vide.i.conſydera & caue illud:ne cogitare.i.cogaris timere magis timēdo.i. ſi percipiaris timere.Et ſup.ut: occurras.i.obſiſtas:ueteranis ſup.oīb⁹ reb⁹ qbus pōt occurri ſup.eis.Et ſup.ut facias primū/qď deſyderāt de decēuiris.i.ut ego & Cæſar in eis ſimus:deinde de ꝑmiis.i.qď attinet ad præmia:cenſeas:ſi uideť tibi.ſ. utile/agros eorū militū/q fuerunt ueterani cū Antonio/dādo his.ſ.ueteranis noſtris:Et cenſendo ſup.agi ab nobis utriſq;.i.me &Cæſare lente.i.tarde ac rōne.i.cōſyderatione pecuniæ.ſ.publicæ q̃ minima eſt habita:de nūmis ſ.dādis militib⁹:hoc eſt licet ueterani & agros & pecunias ſibi decerni in præmia petāt:nos dumtaxat de agris agimus uobiſcū/de nūmis aūt lente/&cenſeas aut dicas ſenatū cōſtitutū de ea re.Ego uideo facultatē forte ex agris ſyllanis.i.quos olim ſylla ſuis diſtribuerat:& ex agro Cāpano:iis q̃tuor legionibus qbus cenſuiſtis agros dandos:aut puto forte oportere agros aſſignari legionibus æqualiter. Prudētia mea.q.d.q̃ magna nō eſt/non hortať me ſcribere tibi hæc:ſed amor in te:& cupiditas ocii.i.ceſſationis a bello:qď.ſ.ociū nō pōt conſiſtere.i. firmū & ſtabile eſſe ſine te. Ego nō excedā ex italia niſi fuerit ualde næceſſe.Ego armo.& paro legiones:&ſpero me habiturū excitū non peſſimum.i.ſatis utilē ad oēs caſus & impetus hominum. Cæſar non remittit mihi legionem de exercitu quem Panſa habuit:quia reuera iam tum Cæſar ſperare cœperat ad defectionē.Reſcribe mihi ſtatim ad has literas:& mitte mihi aliquem tuorum:ſiquid erit magis reconditum.i. occultum & putaris opus eſſe me ſcire.i.ut ego ſciam.Poredia locus eſt ubi caſtra habebat. Vale.

rani fuerunt/his dandos cenſeas.Ab utriſq; nobis de nūmis lente ac rōne habita pecuniæ: ſenatū de ea re cōſtituturū.Quatuor legiōibus iis qbus agros dādos cēſuiſtis:uideo facultatem fore ex agris ſyllanis: & ex agro Cāpano:æqualiter:aut forte agros legiōibus aſſignari puto oportere.Hæc me tibi ſcribere nō prudētia mea hortať:ſed amor in te & cupiditas ocii : quod ſine te conſiſtere nō poteſt.Ego:niſi ualde næceſſe fuerit:ex Italia nō excedam:legiones armo:paro: ſpero: me nō peſſimum exercitū habiturum ad omnes caſus & impetus hominū.De exercitu quē Panſa habuit:legionem mihi Cæſar non remittit . Ad has literas ſtatim mihi reſcribe:tuorum mihi aliquem mitte : ſiquid reconditum magis erit:meq; ſcire opus eē putaris.Septimo Kalen.Iunias e Poredia. Vale.

Oli iſti &c.R̃ndēs ſupiori epłæ decii Cicero:oñdit Seguliū cū multis uana locutū:reſpōdēs deīde ad reliqua q̃ ſcripſerat Brut⁹ &ad id ꝑcipue ꝙ ſcripſerat ut caueret ne timendo magis timeret dicens ſe imitari in hac re Deciū q nunq̃ fuit timidus:uitaturus tamē ſit ꝑiculū:demū ꝓbat qď de legionib⁹ ſcripſerat.Ordo eſt. Dii male faciant/iſti.ſ.contēptibili & ꝑnicioſo Segulio.ſ.Labeoni:hoī neqſſimo.i.miniæ uirtutis:oīm q ſunt/q fuerūt & q futuri ſūt. Hyperbolicos dictū/qd ſup.putas tu illū ſup. locutū ſolū i.dūtaxat tecū:aut cū cæſare.ſ.octauio: q neminē ꝑtermiſit/qcū.i.cū q̃ potuerit loq: cui non dixerit iſta eadē.T ñ.i.licet ille futilis & cōtēnendus ſit:tñ o Brute ego amo te ſic ut debeo:ꝙ.i.qa tu uoluiſti me ſcire iſtud qdqd eēt nugarū.Dediſti eñ.ſ.hoc faciendo magnū ſignū amoris.Nā ꝙ idē Seguli⁹ aut ueterāos q̃ri.i.cōqueri:ꝙ tu & cæſar nō eētis in decēuiris.i.nūero decēuirorum Vtinā ne q̃dem.i.non etiam ego eſſem.Quid enī ſup. eſt moleſtius:ſcilicet q̃ eum magiſtratū nūc gerere:q.d.nihil.Sed tamen cum ego ſenſiſſem oportere ſententiam ferri de iis qui haberent exercitus quales erant Brutus & Cæſar:illi iidem qui ſolēt.i.noti ob murmuratores:reclamarant.Itaq; uos eſtis excepti ſcilicet e decēuiratu:me etiā repugnante uehementer.Quocirca.i. quapropter/negligamus.i.contemnamus Segulium qui quærit res nouas.i.ĩmutationem ſtatuum: nō ꝙ comederit.i.abſumpſerit rem.i. ſubſtantiā ſuam ueterem:data opera utitur uocabulo æquiuoce:nā res nouæ dicuntur. nouæ rerū adminiſtrationes:ſicut rerum potiri eſt earum adminiſtratiōe aut imperio fungi: Res autem ſingulariter eſt aut uenus:aut lis:aut ſubſtantia:alludit ergo ad uocabuli æquiuocationem:nullam enim habuit.ſcilicet rem ueterem/ſed deuorauit hanc ipſam ſcilicet modicam quam habuit recentem.i. recēter a patre per mortē eius acceptam:& ita nō ꝑmiſit eam fieri ueterem.Quod autem ſcribis ſcilicet in principio epiſtolæ:te facere id pro me:qui ſcilicet de te nihil timeas.o Brute uir optime & chariſſime mihi:ego libero te omni metu de me.ideſt nolo. quicq̃ metuas de me aut pro me:& eſt ſtomachoſe ſatis dictū.Ego enī nō fallar ĩ iis q̃ poterāt ꝓuideri:& ego nō laboro ita.i.multū ualde: de iis ſ.ſi decipiar ĩ iis q̃ nō hēbūt cautionē.i.quæ nullo hūano conſilio caueri poterūt.Enim.i.qa/ego ſim impudens ideſt inuerecundus in petendo/ſi poſtulē plus q̃ poteſt tribui homini a natura rerum:quæ unicuiq; rei limites conſtituit:ita ut minus uideant homines q̃ dii.Quod præcipis mihi ut caueam ne timendo cogar magis timere:tu præcipis.ideſt mones:& ſapienter& amiciſſime/ſed uelim ſup.ut perſuadeas tibi:cum cōſtet te excellere hoc genere uirtutis:ut nunq̃ extimeſcas & ſup.nunq̃ perturbere:me accedere.ideſt approquinquare ꝓxime huic uirtuti tuæ:hoc eſt me non multo minus imperterritum eſſe q̃ te. Quamobrem:neq; metuam.i.non timebo:quicq̃&cauebo omnia:ſcilicet metuenda.Sed o mi Brute/uide ne tua culpa futura ſit ſi ego timeam quicq̃.Etenim.ideſt quia etiam ſi eſſemus timidi:ſcilicet a natura/tamen abiiceremus omnem timorem tuis operibus ideſt potentiis & cōſulatu tuo:ſcilicet fræti:præſertim cum eſſet perſuaſum omnibus & maxime mihi/nos diligi unice a te.Ego aſſentior uehemēter conſiliis tuis quæ ſcribis de quattuor legionibus:& de agris aſſignandis ab utriſq; ueſtrū ideſt te et Cæſare.Itaq; cum quidam de collegis noſtris.ideſt de decemuiris ligurirent.ideſt iam quaſi rem dulcem lingerent & deguſtarent:ſperantes ex ea re lucrum aut fauorem ſeſe capturos:curationem agrariam.ideſt agrorum diſtribuendorum curam:ego diſturbaui rem:& reſeruaui ſup.eam uobis totam integram.Siquid erit occultius & ut ſcribis:reconditum:ego mittam reliquē meorum:quo.i.ut literæ perferantur ad te fidelius Pridie.&c.

M.T.C.D.Bruto Imper.S.D.P.

Oli iſti Segulio malefaciāt hoī neqſſimo oīm q ſunt:q fuerūt:q futuri ſunt:Quid tu illū tecū ſolū:aut cū Cæſare:q neminē ꝑtermiſit: q cū loq potuerit cui nō eadē iſta dixerit.Te tñ mi Brute ſic amo:ut debeo:ꝙ iſtud qdqd eēt nugarū:me ſcire uoluiſti Signū eñ magnū amoris dediſti . Nā ꝙ idem Segulius ait ueterāos q̃ri ꝙ tu& Cæſar ꝙ ĩ decēuiris nō eētis:utinā ne ego qdē eēm.Quid eñ moleſtius? Sed tñ cū ego ſenſiſſem de iis q exercitus haberēt ſniam ferre oportere:iidē illi q ſolēt reclamarūt.Itaq; excepti ēt eſtis me uehementer repugnāte.Quocirca Seguliū negligamus:q res nouas querit:non ꝙ ueterem comederit:nullam enim habuit:ſed hanc ipſam recētem nouam deuorauit.

Quod aūt ſcribis:te:qď ꝓ te ipſo non facias:id ꝓ me facere:ut de me timeas aliqd : oī te uir optīe:mihiq; chariſſie Brute:de me metu libero . Ego eñ q̃ ꝓuideri poterūt:nō fallar:in iis:q cautionē non habebunt:de iis nō ita ualde laboro. Sim etenim ipudens:ſi plus poſtulē:q̃ hoī a rerū natura tribui poteſt. Quod mihi ꝑcipis:ut caueā ne timendo magis timere cogar:& ſapiēter & amiciſſie ꝑcipis.Sed ueli tibi ꝑſuadeas:cū te cōſtet excellere hoc gñe uirtutis:ut nunq̃ extimeſcas:nunq̃ ꝑturbere:me huic tuæ uirtuti ꝓxīe accedere.Quāobrē neq; metuā q̃cq̃:& cauebo oia: Sed uide:ne tua iā mi Brute culpa futura ſit:ſi ego quicq̃ timeam.Tuis eñ opibus:& cōſulatu tuo ēt ſi timidi eēmus tñ omnem timorem abiiceremus: preſertim cum perſuaſum oibus eſſet:mihiq; maxīe nos a te unice diligi.Conſiliis tuis:q̃ ſcribis de quatuor legionibus:de ꝙ agris aſſignādis ab utriſq; ueſtrum uehemēter aſſentior.Itaq; cū qdā de collegis noſtris agrariam curationem ligurirent:diſturbaui rem:totamq; uobis integrā reſeruaui.Si quid erit occultius:& ut ſcribis: reconditum meorum aliquē mittā: quo fidelius ad te literæ ꝑferantur.Pridie nonas Iunii. Vale.

M.T.C.D.Bru.Imper.S.P.D.

CVm Appio Claudio.C.F.ſumma mihi næceſſitudo eſt: multis eius officiis:& meis mutuis cōſtituta.Peto a te maiorē in modū uel hūanitatis tuæ uel mea cā:ut eum authoritate tua:q̃ plurimū ualet cōſeruatū uelis.Volo te cū fortiſſimus uir cognit⁹ ſis:ēt clæmētiſſimū exiſtiari.Magno tibi erit ornamēto nobiliſſimū adoleſcētē bñficio tuo eſſe ſaluū.

CVm Appio &c.Commendat diligentiſſime decio Bruto Appium quēdam qui cum maximā ſibi dicit næceſſitudinem: rogatq; ut eum tueatur:cōtra aduerſarios q eum eiicere urbe contendebant:dicēs.Summa næceſſitudo ideſt næceſſaria coniunctio amicitiæ eſt mihi cum Appio Claudio filio Caii ſcilicet Claudii inſtituta.i. inita & comparata:multis officiis eius & meis mutuis. Peto a te in maiorem modum.ideſt obnixe: uel cā humanitatis tuæ:uel mea : ut uelis eū conſeruatum.ideſt ſaluum eſſe:authoritate

tua quæ ualet plurimũ. Volo te cũ sis cogni tus uir fortissimus: existimari. i. iudicari etiã clæmẽtissimũ. Erit tibi magno ornamento/ adulescentem nobilissimũ: esse saluũ. i. ꝓser uatũ beneficio tuo. Cuius. s. adulescẽtis cau sa debet qdẽ eẽ melior/ hoc. i. ꝑp hoc ꝙ ipse adductus pietate. s. in patrẽ: coiũxit me cum Antonio: ꝑp restõnẽ patris. s. sui Quare & si. i. q̃q̃ habebis cãm minus uerã. i. nõ satis iu stam: tñ poteris inducere uel. i. saltẽ aliquã ꝓbabilẽ. Nutus tuus. i. solũ iudiciũ uolunta tis: põt retinere incolumẽ in ciuitate: homi/ nem natũ sũmo loco. i. clarissimis natalibus: & sũmo ĩgenio: & sũma uirtute: ꝑterea. i. preter illas dotes: officio sissimũ. s. in conferendis beneficiis: & gratissimũ in reddendis. Quod ut facias. i. ut incolumẽ retineas: ego pe to a te ita/ ut non possim petere maiore studio: ue pro uel magis ex modo. i. sententia mea. Vale.

D. Brutus. M. T. C. S. D.

NOs hic ualemus recte: & quo melius ualea/ mus: operã dabimus. Lepidus cõmode de no bis sentire uidet: oĩ timore deposito debemus libere reip. cõsulere. Quod si oĩa essent: tñ tribus tãtis exercitibus propriis reip. ualẽtibus magnũ animũ ha bere debebis: quem & semper habuisti: & nunc fortũa adiuuante augere potes. Quæ tibi superioribus literis mea manu scripsi: terrendi tui causa homines loquun tur. Si frenum momorderis: peream: si oẽs quotquot sunt: conantem loqui ferre poterũt. Ego tibi ut antea scripsi: dum mihi a te literæ ueniãt. in Italia morabor viii. Kalen. Iunias e Poredia. Vale.

Cuiusqdẽ cũ hoc melior debet eẽ: ꝙ pietate adduct⁹ ꝑ pter patris restõnẽ me cũ Antõio cõiunxit. Quare & si mius uerã cãm habebis: tñ uel ꝓbabilẽ aliquã poteris inducere. Nutus tuus potest hominẽ summo loco na/ tum: summo ingenio: summa uirtute officiosissimum ꝑterea & gratissimum incolumen in ciuitate retinere. Quod ut facias: ita a te peto: ut maiore studio magis/ ue ex animo petere non possim. Vale.

DArum &c. Respondet breuiter supio ri: epistolæ: dicens se imitari in breui/ tate epistolarum ipsum Brutum: et omnem timorem si modo timidus fuisset potuisses: illius epistola deposuisses. Ordo ẽ. Ego sub ira scebar. i. succẽsebam tibi parũ antea bre/ uitate. i. ꝑp breuitatẽ lrarum tuarum: et ego uideor mihi nũc esse loquax. Ego igit̃ imitabor te. s. breuiter respondendo ad ea q̃ breuiter scripsisti. Quã. i. o q̃tũ multa sup. scripsisti: q̃. i. o q̃ paucis sup. uerbis. Scri/ psisti eñ te recte ualere: & dare operã: sup. ut ualeas quotidie melius. Lepidum sentire cõmode. i. utiliter ꝓ rep. nos oportere cõfi/ dere qduis. i. quodlibet bonũ trib⁹ exerciti/ bus. s. Bruti. Plãci & Lepidi. Si essem timid⁹ tñ tu abstersisses mihi oẽm metũ ista: epla. Sed ut mões: ego momordi frenũ. i. ꝗ ipetũ uires assũpsi: sicut equus recalcitrare uolẽs cõtra sessorẽ: ne freno obediat frenũ mordi cus tenet. Etẽñ qd putas sup. nũc facere aut quã spem habere: me qui habuerim omnẽ

D. Brutus. M. T. C. S. D.

NOs hic ualemus recte: & quo melius ualea/ mus: operã dabimus. Lepidus cõmode de no bis sentire uidet: oĩ timore deposito debemus libere reip. cõsulere. Quod si oĩa essent: tñ tribus tãtis exercitibus propriis reip. ualẽtibus magnũ animũ ha bere debebis: quem & semper habuisti: & nunc fortũa adiuuante augere potes. Quæ tibi superioribus literis mea manu scripsi: terrendi tui causa homines loquun tur. Si frenum momorderis: peream: si oẽs quotquot sunt: conantem loqui ferre poterũt. Ego tibi ut antea scripsi: dum mihi a te literæ ueniãt. in Italia morabor viii. Kalen. Iunias e Poredia. Vale.

Cicero. D. Bruto. S. dicit.

DArũ tibi antea subirascebar breuitate tuarũ literarũ: nũc mihi loquax eẽ uideor. Teigi tur imitabor: q̃ꝙ multa: q̃ꝙ paucis: te recte ua lere: operãq; dare: ut quotidie melius Lepidũ cõmo/ de sentire Tribus exercitib⁹ qduis nos oportere cõfide re: si timidus essem: tñ ista epla oẽm mihi metũ abster/ sisses. Sed (ut mones) frenũ momordi. Etẽñ: q te ĩ clu so oẽm spem habuerĩ in te qd nũc putas? Cupio iã uigi liã meã Brute tibi tradere: sed ita ut nõ desim cõstãtiæ meæ. Quod scribis ĩ Italia te moraturũ: dũ tibi literæ meæ uẽiãt si ꝑ hostẽ licet: nõ erraris. Multa eñ Romæ Si in aduẽtu tuo bellũ cõfici põt: nihil sit antiqus. Pe cũia expeditissima: q̃ erat/ tibi decreta est. Habes aman tissimũ Seruiliũ: nos nõ desumus. Octauo idus iũias.

spem in te incluso: & Brute/ ego cupio tradere iam tibi uigiliam meã. i. sollicitudinẽ & curam pro rep. q. d. nõ opus est ut ipse uigilẽ dũ tu ꝑ rep. excubabis: sed ita sup. cupio tradere ut non desim cõstãtiæ meæ. Quod scri bis te moraturũ ĩ Italia/ dũ. i. dõec lræ meæ uẽiant. i. afferant̃ tibi: nõ erraris ꝑ erraueris/ si licet ꝑ hostẽ. i. hostis quoq; in ira mãserit. Multa eñ sup. dicunt̃ & fiũt Romæ seditiose: aut qd sise itelligit. Si bellũ põt cõfici. i. fini rium aduẽtu tuo. i. statim cũ ad hostẽ pueneris: nihil sit antiqus. i. charius. Pecunia q̃ erat expeditissima. i. para/ tissima: est decreta tibi. Tu habes Seruiliũ amantissimum. s. tui: nos non desumus sup. tibi. Vale &c.

M. T. C. D. Bruto. S. P. D.

EXpectãti mihi tuas quotidie literas Lupus noster subito denũtiauit: ut ad te scribẽrẽ: si qd uellẽ. Ego aũt & si qd scribẽrẽ: nõ habebã (acta eñ ad te mitti sciebã) inanẽ aũt sermonẽ literarũ tibi iniu cũdũ eẽ audiebã: breuitatẽ secutus sũ te magistro. Sci to igit̃ ĩ te: & ĩ collega spẽ oẽm eẽ. De Bruto aũt nihil adhuc certi/ quẽ ego. quẽ admodũ ꝑcipis: priuatis lrĩs ad bellũ cõe uocare nõ desino q utinã iã cẽt. Intestinũ urbis malũ: qd̃ est nõ mediocre/ mĩus timeremus. Sed qd ago: nõ imitor λακονισμον tuũ: altera iam pagella procedit. Vince: & uale. xii. Kalen. quintiles. Vale.

QXpectãti &c. Hortatur Cicero Brutũ ut diligentissime agat ꝓ rep. cũ ineo & Planco tota sit spes. dicitq; Marcũ Brutũ uo candum ad id bellum: quia si adesset minus mali timeretur. Ordo est. Lupus noster de/ nuntiauit subito mihi: expectanti quotidie literas tuas: ut scriberem ad te: siquid uellẽ: ego autem & si non habebam quid scribe/ rem: Sciebam enim acta scilicet publica mit ti ad te: autem. i. sed/ audiebam sermonem literarum inanem idest minime necessariũ esse iniucundum tibi secutus sum breuitatẽ te magistro. i. q id re ipsa docuisti. Scito igi/ tur omnem spem esse in te & in collega sci/ licet Planco. autẽ. i. sed: nihil sup. habeo aut audiui adhuc certe de Bruto scilicet Marco: quem ego non desino uocare ad bellum cõ mune: quemadmodum precipis: literis scili cet meis priuatis. i. mea authoritate non pub. scriptis: q utinã adesseriã: non timeremus minus. s. q̃ nũc facimus malũ urbis intestinũ. i. internũ qd̃ est inter ciues q̃ sunt sub unis mœnibus: ut intestina sub una pelle. Sed quid ago. Ego non imitor. s. ut constitueram: Laconismon. i. formam scribẽdi breuitate laconica. Altera pagella. s. tabellæ procedit. i. occupatur scriptura. Vince. s. hostes: & Vale. Decimoquarto Kal'. Quintiles. i. Iulias. Vale.

D. B. impera. M. T. C. S. P. D.

IN maxio meo dolore hoc solatio utor ꝙ in/ telligũt hoĩes non sine cã me timuisse ista q̃ acciderũt. Deliberẽt utrũ traiiciãt legiones ex Aphrica: nec ne: & ex Sardinia: & Brutũ accersant: nec ne: & mihi stipendiũ dent: an non decernant: ad senatum literas misi. Crede mihi: nisi ita oĩa ista fiunt quẽ admodũ scribo: magnum nos omnes adituros pe riculũ. Rogo te uidere: qbus hoibus negocium detis: q ad me legiões adducãt: & fide opus est: & celeritate. Tertio Nonas iunias ex castris. Vale.

IN maximo &c. Cum Decius habuisset Lepidum semper suspectum ne Anto/ nio se coniungeret & id meticulosior habe retur postq̃ Lepidus ille cõiunctus erat: hac epistola dicit iam patere ꝙ non sine causa ti muerit &c. Ordo est. Ego utor in maxio do lore meo hoc solatio ꝙ homines intelligũt me timuisse ista q̃ acciderunt scilicet de per fidia Lepidi: nõ sine causa. Ego misi literas ad senatum ut sup. deliberent: utrum traiic i ciant legiones. i. transmittant in Italiam ex. ex Aphrica: nec ne. i. an non: & an accersant̃. i. uocent ad se: Brutum ex Sardinia nec ne. & sup. an dẽt mihi stipendiũ/ an non decer/ nant. s. dandũ. Crede mihi o Cicero nisi ista oĩa fiũt ita quẽ admodũ scribo. i. nisi legiões accersunt̃ & stipẽdiũ decernit̃ mihi: nos oẽs adituros magnũ periculum. Rogo te uide/ re. i. ut attendas: quib⁹ hominibus detis ne/ gocium qui adducant legiones ad me: opus est & fide & celeritate. Tertio &c.

C. Matius. M. T. C. S. P. dicit.

MAgnã uoluptatẽ ex tuis lrĩs cœpi ꝙ quã spe rabã atq; optarã: hẽre te de me opinionem cognoui. De q̃ & si nõ dubitabã: tñ qa maxi mi existiabã: ut ĩcorrupta mãeret: laborabã. Conscius aũt mihi erã: nihil a me cõmissũ eẽ: qd̃ bõi cuiusq̃ offẽ deret aĩm Eo mĩus credebã plurimis: atq; optimis arti bus ornato tibi temere qcq̃ ꝑsuaderi potuisse: ꝑsertim in quẽ mea ꝓpẽsa: & ꝑpetua fuisset: atq; eẽt bñuolẽtia.

MAgnã &c. Matius ciuis Romanus cũ apud Cæsarẽ multos annos in sũma gĩa fuisset: & mutua beneuolẽtia eũdẽ sem ꝑ ꝓsecutus: & eo interfecto uehemẽter con turbatus & questus fuisset: percussores Cæ/ saris obiiciebant id illi ꝙ fieret necem. Cæsa ris & reipub. liberatiõem iniquo animo fer ret: quocirca hac epla ostendit se semp fuis se amatorem cõcordiæ: neq; secutũ Cæsarẽ

ut remp.opprimat:ſed ut officio ſatiſfaciat: purgãs q̃ ludos in honorẽ Cæſaris faciẽdos curauerit:demũ dicit ſe aut ĩ exſilio aut Romæ ſi det uicturũ amatorẽ reipu. Ordo eſt. Ego cœpi magnã uoluptatẽ ex lr̃is tuis: q̃ cognoui de hr̃e de me ſup.eã opinionẽ quã ſperabã atq̃ optarã. De q̃.ſ. opiniõe/etſi nõ dubitabã.tñ q̃a maximi æſtimabã/laborabã ut manerẽt incurrupta ideſt. integra. Autẽ ideſt ſed:ego erã conſci' mihi/nihil eẽ commiſſũ a me:qd offenderet.i.læderet &ad irã ꝓuocaret animũ cuiuſq̃ boni. Eo.i. tãto aut ꝓpterea credebã minus/qcq̃ potuiſſe pſuaderi temere.i.icõſyderate & ſine certa rõne tibi ornato plurimis atq̃ optimis: artibus:p̃ ſertim in quẽ mea beneuolẽtia fuiſſet.ſ.pus atq̃ eẽt.ſ.adhuc ꝓpẽſa.i.pna & inclinata/& ꝓpetua.i.nõ ĩtermiſſa. Quod qñ.i. qñ ſcio eſſe ut uolui.ſeſpõdebo crib'.i. criationib' q̃bus tu reſtitiſti ſæpe pro me:ut par.i.æquũ erat:p tua ſingulari bonitate &amicitia nr̃a Eñ.i.q̃a:ea q̃.ſ.obtrectatores cõtulerit ĩ me ĩ.obiecerint mihi poſt mortẽ Cæſaris: ſunt nota.i.mãifeſtaria. Ipſi ſup.dant mihi uitio ĩ.dicunt mihi:uitioſum eẽ: q̃ fero grauiter i.moleſte:mortẽ hoĩs næceſſarii.ſ.Cæſaris/atq̃ ſup.q̃ ĩdignor.i. ĩdignãter patior eum quẽ dilexi.ſ.Cæſarẽ periiſſe.Ipſi enĩ aiunt/ Patriã eẽ ꝓponẽdam amicitiæ.i.plus diligendam q̃ amicũ. Proinde.i.pinde acſi uicerint i.ꝓbauerint contra aliter ſentiẽtes næceſſariis argumẽtis:obitumeius.ſ.Cæſaris fuiſſe utilẽm reip. Sed nõ agam aſtute: q̃a nõ ficte nec diſſimulãter. Fateor me nõ peruẽiſſe ad iſtũ gradũ ſapientiæ.ſ.ut cognoſcã Cæſaris mortẽ fuiſſe utilẽ reip. Neq̃ enĩ ſecut' ſum Cæſarẽ in diſſenſiõe ciuili.i.eo aĩo ut fouerẽ diſcordiã ciuilẽ:ſed q̃q̃ offendebar re.i.ipa diſcordia : tñ nõ deſerui amicũ. Neq̃ ꝓbaui.i.nõ aprobaui neq̃ laudaui unq̃ bellũ ciuile aut cãm diſſenſionis:quã.ſ.diſſenſionẽ aut cãm eius:ego ſtudui ſũme extingui.i.ut extingueret:ẽt naſcẽtẽ.i.in primis exordiis. Itaq̃ neq̃ ſum captus dulcedine honoris neq̃ pecũiæ/in uictoria hoĩs næceſſarii.ſ.Cæſaris:q̃bus premiis.ſ.honoris & pecuniæ/reliqui.ſ.Cæſaris aſſeclæ:cũ poſſent minus apud Cæſarẽ q̃ ego:tamẽ ſup.abuſi ſunt immoderate. Atq̃ ẽt.i. inſup res mea familiaris eſt diminuta lege Cæſaris.i.per Cæſarem lata. Cuius beneficio pleriq̃ q̃ lætantur morte.ideſt de morte Cæſaris:remanſerunt in urbe. Ego laboraui æque ac ꝓ mea ſalute ut parceret' ciuib' uictis. Poſſum igit' ego q̃ uoluerim oẽs incolumes ſup.eẽ:nõ indignari:eũ a quo id impetratũ.i.optentũ eſt:periiſſe:q̃.d.merito non poſſum non indignari:ſed eogor indignari:præſertim cũ iidem hoĩes fuerint illi.ſ.Cæſari:& inuidiæ & excidio.i.cauſa inuidiæ & excidii. Inquiũt ergo tu plecteris.i.punieris:quando.i.quãdoquidem audes improbare factum noſtrum. O ſuperbiam.i.inſolentiam inauditam:alios gloriari ideſt gloriantes ſe ĩactare:in facinore ideſt facto ſcelerato & non licere aliis ne quidem.i.non ſaltem dolere impune.i.ſine punitiõe aut pena.

At.i.ſed:hæc.ſ.ſeq̃ntia fuerũt ſemp ſeruis libera.i.ĩpune pmiſſa:ut.ſ. timerẽt/gauderent/dolerent/poti' arbitrio ſuo q̃ alterius. Quæ nũc:ut qdem iſti.ſ.maleuoli dictitãt.i. freq̃nter dicũt:authores libtatis conant' exterq̃re.i.eripe nobis metu.i.p metũ. Sed nihil agũt.i.in uanũ laborãt. Ego nulli'.i.nõ nulli' nõ deſiſtã unq̃ ab offõ aut ab hũanitate:terrorib'.i.pp terrores ulli' piculi. Ego enim nunq̃ putaui mortẽ honeſtã fugiendã

Quod qñ:ut uolui:ſcio eẽ:rñdebo criminibus : qb' tu ꝓ me(ut par erat)tua ſingulari bõitate:& amicitia noſtra ſæpe reſtitiſti. Nota enĩ mihi ſunt: q̃ ĩ me poſt Cæſaris mortem contulerint. Vitio mihi dant q̃ mortem hoĩs næceſſarii grauiter fero:atq̃ eũ quẽ dilexi: periiſſe indignor. Aiunt enim patriam amicitiæ præponendam eẽ: pinde ac ſi iam uicerint:obitum eius reip. fuiſſe utilẽ. Sed nõ agã aſtute. Fateor me ad iſtũ gradũ ſapiẽtiæ nõ pueniſſe. Neq̃ enĩ Cæſarẽ in diſſenſione ciuili ſum ſecutus ſed amicũ:q̃q̃ re offendebar : tñ nõ deſerui. Neq̃ bellũ unq̃ ciuile:aut ẽt cãm diſſenſionis ꝓbaui:quã ẽt naſcentẽ extingui ſũme ſtudui. Itaq̃ in uictoria hoĩs næceſſarii:neq̃ honoris: neq̃ pecũiæ dulcedine ſum captus:q̃bus p̃miis reliq̃ minus apud eũ: q̃ ego cũ poſſent:ĩmoderare ſunt abuſi . Atq̃ ẽt res familiaris mea:lege Cæſaris dimiuta eſt:cuius beneficio plæriq̃:qui Cæſaris morte lætant' : remanſerunt in ciuitate. Ciuibus uictis ut parceretur æque ac pro mea ſalute laboraui. Poſſum igitur:qui omnes uoluerim incolumes eum:a quo id impetratum eſt periiſſe nõ indignari:cum p̃ſertim iidem homines illi & inuidiæ & exitio fuerint. Plecteris ergo inquiũt:quando factũ noſtrum improbare audes . O ſuperbiam inauditam : alios in facinore gloriari:aliis ne dolere quidẽ impũe licere.

At hæc ẽt ſeruis ſp libera fuerũt timerẽt gauderẽt: doletẽt ſuo potius:q̃ alterius arbitrio. Quæ nunc: ut qdẽ iſti dictitãt : libertatis authores metu nobis extorq̃re conant' . Sed nihil agũt. Nulli' unq̃ piculi terroribus ab officio aut ab humanitate deſiſtam. Nunq̃ enĩ honeſtam mortem fugiendam ſæpe etiam adpetendam putaui. Sed quid mihi ſuccenſent : ſed id opto : ut peniteat co

niteat eos ſui facti: cupio eñ Cæſaris mortẽ oĩbus eſſe acerbã. At debeo ꝓ ciuili parte rẽp. uelle ſaluã. Id qdẽ me cupere: niſi & acta uita & reliq̃ mea ſpes tacẽte me ꝓbat: dicẽdo uincere nõ poſtulo. Quare maiorẽ ĩ modum te rogo: ut rẽ potiorẽ oratiõe ducas mihiq̃ (ſi ſentis expedire) recte fieri credas nullã cõionẽ cũ improbis eẽ poſſe. An qd' aduleſcens præſtiti: cũ ẽt errare cũ excuſatiõe poſſem: id nũc ætate præcipitata cõmutem ac meipſe retexã? Non faciã: neq̃ qd' diſpliceat: cõmittam: p̃terq̃: q̃ hominis mihi cõiunctiſſimi: ac uiri ampliſſimi doleo grauẽ caſum. Quod ſi aliter eſſem animatus: nunq̃ qd' facerem negarem: & ne in peccando improbus: & in diſſimulando timidus: ac uanus exiſtimarer: At ludos: quos Cæſaris uictoriæ Cæſar aduleſcens fecit: curaui. At id ad priuatum officium : nõ ad ſtatum reip. pertinebat. Quod tamen munus & hominis amiciſſimi memoriæ: ac honoribus preſtare etiam mortuo debui: & optimæ ſpei aduleſcenti: ac diligentiſſimo Cæſari repetenti negare nõ potui . Veni etiam conſ. Antonii ſæpe domum ſalutandi cã : ad quẽ qui me parum patriæ amantem exiſtimant: rogandi quidem aliquid: aut referendi cauſa frequentes uentitare reperies. Sed quæ hæc eſt arrogantia : q̃ Cæſar nunq̃ interpellauit: quin quibus uellem : atq̃ etiam quos ip ſe non diligebat: tamen iis uterer: eos qui mihi amicũ eripierunt: carpẽdo me efficere conari: ne quos uelim diligã? Sed nõ uereor: ne aut meæ uitæ modeſtia parũ ualitura ſit in poſterum contra falſos rumores: aut ne etiam: ii: qui me non amant propter meam in Cæſarẽ conſtantiam: non malint mei q̃ ſui ſimiles amicos habere. Mihi quidem(ſi optata cõtingent) quod reliquũ eſt uitæ in ocio Rhodi degam. Sin caſus aliquis interpellarit: ita ero Romæ : ut recte fieri ſemper cupiam. Trebatio noſtro magnas gratias ago : q̃ tuũ erga me animum ſimplicem: atq̃ amicum aperuit: & q̃ eũ quẽ ſemper dilexi libenter: quo magis iure colere atq̃ obſeruare deberem: fecit. Bene uale & me dilige.

ſup.eẽ: & putaui ẽt ſæpe adpetendã ꝓ expetẽdã ſup eẽ. Sed qd ſuccẽſent.i.occulte trãſcunt' mihi: ſi ego opto id: ut pœniteat eos facti ſui. Cupio enĩ mortem Cæſaris eẽ oĩbus acerbã. At.i. ſed: debeo uelle rẽp. ſaluã ſup. eẽ: ꝓ pte ciuili.i.eo q̃ ſum ps ciuitatis: & ita pticeps reip. eius. Quidẽ.i.certe ego nõ poſtulo uicere.i.næceſſario ꝓbare dicẽdo.i. argumẽtãdo: me cupe: id.ſ.rẽp. eẽ ſaluã: niſi & uita mea acta.i.trãſacta: & ſpes mea reliq̃.i. q̃ ẽ de reliq̃ pte uitæ ꝓbat id: me tacente.i.q̃uis tacerẽ. Quare o Cicero : ego rogo te in maiorẽ modũ.i.magnope: ut ducas.i. æſtiesrẽ.i.effectũ: potiorẽ oõne.i.uerbis meis . & credas ſi ſentis expedire.i.utile eẽ fieri recte nullã cõionẽ poſſe eẽ mihi cũ improbis. An ego cõmutẽ nunc ætate p̃cipitata.i. ad exitũ acceſerãte: id qd' p̃ſtiti. exhibui & effeci: aduleſcẽs.i.cũ eẽm adhuc aduleſcẽs : cũ poſſem errare ẽt cũ excuſatiõe: q̃a facilius ignoſcit' aduleſcẽtiæ peccãti: q̃ uirili ætati : ac retexã i.diſſoluã & deſtruã: meipſum.i.priſtĩos mores meos. Nõ faciã. Neq̃ cõmittã qd' diſpliceat: p̃terq̃ q̃ doleo caſum grauẽ hoĩs cõiunctiſſimi mihi ac uiri ãpliſſimi. Quod ſi ego eẽm aĩatus aliter: ego nunq̃ negarẽ qd' facerem: & ne.i.nõ exiſtimarer.i. iudicarer ĩprobus in peccando: & timidus ac uanus.i.mendax & futilis: in diſſimulãdo.i. ſimulãdo me nõ facere qd' facerẽ. At.i.ſed: ſup. dicunt aduerſarii: ego curaui.ſ.ut fierent decenter ludos quos Cæſar aduleſcẽs.ſ. Octauius fecit uictoriæ.i.ꝓpter uictoriã Cæſaris.ſ. Iulii a quo adoptat' fuerat. At.i.ſed: id.ſ.curare illi' ludos: ptiebat ad offñ priuatũ nõ ad ſtatũ reip. Quod tñ munus.i. ludos funebres: debui preſtare.i.exhibere: &.i.ſil: memoriæ ac honorib' hoĩs amiciſſimi.ſ.Cæſaris: etiã mortuo.i.cũ iã eẽt mortu': Abſoluti' & ꝓptius legeret' mortui & nõ potui negare Cæſari.ſ.Octauio aduleſcẽti optiæ ſpei.i.de q̃ optie ſperamus: ac digniſſimo.ſ. cui obſeq̃r repetẽt.frequenter exigenti . Veni ẽt ſæpe domũ ideſt ad domũ Antonii conſulis: cauſa ſalutandi: ad quẽ ſcilicet Antonium conſulẽ: tu reperies ſup.eos qui exiſtiant iudicant me parum amantem patriæ : uentitare frequenter: quidem ideſt certe cauſa rogandi aut auferẽdi aliquid ab eo. Sed quæ ideſt qualis eſt hæc arrogantia.i.ſuperbia q̃ Cæſar ſcilicet Iulius nunq̃ iterpellauit ideſt impediuit: qui uterer quibus uellem/atq̃ etiã iis: tamen ideſt nihilominus: quos ipſe non diligat: eos qui eripiunt mihi amicum/conari efficere carpendo ideſt rodendo & reprehendendo me : ne diligam quos uelim. Sed nõ uereor ne aut modeſtia uitæ meæ/ſit ualitura parũ in poſterum contra falſos rumores: aut ne etiam ii qui non amant me propter conſtantiã meam.i.conſtantem amorem meum & fidem in Cæſarem eis inuiſum : non malint habere amicos ſimiles mei ſcilicet qui amicum etiam poſt mortem amore proſequor: q̃ ſui.ſ.qui inconſtantes ſunt. Quidem.i.certe: ſi optata cõtingent mihi: degã.i.tranſigã Rhodi

in ocio.ſ.uacatione a munere publico & negocio militari:id ſup.uitæ: quod eſt reliquũ.i. relictũ mihi adhuc uiuendum.Siñ.i.ſed ſi:aliquis caſus interpellarit.i.impediuerit quo minus uiuam Rhodi in ocio:ego ero Romæ ita ut cupiam ſup.oĩa fieri ſemper recte:aut ut cupiam recte.i.nihil fieri:ut ſim illic in ocio.Sicut in Terẽtio.Tumqd̃ illi dem recte eſt.i.nihil eſt:quare autem recte pro nihil dixerit oſtendit ſubdens:nam nihil dicere.i.dicere ꝙ nihil mihi ſit ꝙ dem illi:eſt religio.i.metu mali ominis cauẽdum.Putabãt enim ſuperſtitioſi illi mortales ſi dixiſſent ſibi nihil eſſe nil etiam futurum:& ſi interroganti qs me petiit:nullus reſpondiſſet puer ſe a nullo deinceps expetendos:unde reſpondere ſolebat:bona fortuna here.i.nullus.Ego ago Trebatio noſtro magnas gratias:ꝙ aperuit animũ tuum ſimplicẽ.i.nõ doloſum atq; amicum erga me.&fecit quo.i.ut deberem iure.i.merito magis colere atq; obſeruare.i.cauere ne lædam eũ quem dileti ſemper libenter.i.quantũ in me fuit:hoc eſt te.Vale bene:quia ualetudo etiam mala eſt:& dilige me.

NOn &c.Hæc epla uidetur ſuperiori ponẽda.Nam cũ Trebatiꝰ in Tuſculanũ ad Ciceronẽ ueniſſet expoſuit & q̃rellam Matii de Cicerone:ꝙ tuliſſet ſuffragiũ legi de efficiendis oĩbus quæ Cæſar iſtituerat cõmẽtariis ſuis:unde ſe excuſaturus Cicero repetit longius cauſam amicitiæ cum Matio:docetq; ſe eũ potiꝰ defendiſſe q̃ accuſaſſe:optatq; ad eũ delatos fuiſſe ſermones quos de eo habuerit:& potiſſimũ de moderatiõe eiꝰ circa bella ciuilia:. Ordo eſt. Ego nõdũ cõſtitui.i.definiui ac decreui ſatis: ne i.an Trebatiꝰ nñ attulerit mihi plus moleſtiæ an uoluptatis:Trebatiꝰ inquam homo tum plenus officii/tũ amãtiſſimus utriuſq; noſtrũ.i.tui & mei.Nã cũ ueniſſem ueſperi i.hora ueſpertina in Tuſculanũ.ſ.p̃dium& uillã meã:ille uenit ad me poſtridie.i.die ꝓximе ſecuto:cũ eſſet mane/ens ſup. corpore nõdũ ſatis firmo.i.adhuc aliquãtulũ ifirmo præ ualetudĩe:ægrotauerat enĩ. Quem cũ obiurgarẽ ꝙ:pceret parũ ualetudini.ſ.infirmæ:tũ ille:ſup.rñdit mihi nihil fuiſſe ſibi lõgius.i.deſyderatiꝰ:qa q̃ lõge abſũt maiore cruciatu deſyderamus:q̃ ut uideret me Inquã.i.aĩo tũc illi:nũqdnã noui ſup.eẽt aut afferret. Et ſup.ille tũc.Detulit ad me.ideſt enarrauit mihi: q̃rellã tuã:de q̃ p̃uſq; rñdeã i.me purgẽ:p̃ponã pauca.ſ.ad purgationem accõmoda:& fidẽ factura.Quãtũ ego poſſũ repetere memoria.i. recordari p̃terita/nẽo i.nullus eſt mihi amicus antiqor.i.uetuſtior & charior:nã etrũq; ſignificat antiquũ: mihi te.i.q̃ tu.Sed uetuſtas habet aliqd cõe cũ multis:qa multos æque diu amaui ac te:amor nõ habet.ſ.qcq̃ cõe cũ multis: qa te plꝰ q̃ cæteros amaui.Dilexi:qui primus gradus amoris eſt:te ſup.eo die q̃ cognoui.ſ. primũ te:& iudicaui me diligi a te Deide diſceſſus tuꝰ.ſ.a pr̃ia &is diuturnꝰ.i.diu durãs:ãbitio nr̃a.i.æmulatio ĩ optinẽdis honoribꝰ:q̃s brigas Galli uocãt:&diſſilitudo uitæ qa ego domi/tu foris agere delectabaris:non eſt paſſa uoluntates noſtras conglutinari ideſt cõſolidari conſuetudine.i.cõmercio & cõmunione uitæ.Ego tamẽ cognoui animũ tuũ.i. beneuolentiã tuã erga me multis ãnis ante bellũ ciuile.ſ.inter Cæſarẽ &Põpeium:cum

M.T.C.C.Matio.S.D.

NOndũ ſatis conſtitui noĩe moleſtie ne plus an uoluptatis attulerit mihi Trebatius noſter: hõ tum plenus officii:tũ utriuſq; noſtrũ amantiſſimus.Nã cũ in Tuſculanũ ueſperi uẽiſſem. Poſtridie ille ad me nõdũ ſatis firmo corpore cum eſſet mane ueniri.Quẽ cũ obiurgarẽ ꝙ parũ ualetudini parceret:tũ ille nihil ſibi fuiſſe longius:q̃ ut me uideret. Nũ qdnã inq̃ noui Detulit ad me q̃rellã tuã:de q̃ p̃uſq; reſpondeã:pauca p̃ponã.Quãtũ memoria repetere p̃terita poſſum:nemo eſt mihi te amicus antiqor: ſed ueſtas habet aliqd cõe cũ multis:amor nõ habet.Dilexi te quo die cognoui:meq; a te diligi iudicaui. Tuus deinde diſceſſus iſq; diuturnus:ambitio noſtra:&uitæ diſſimilitudo nõ eſt paſſa uolũtates noſtras cõſuetudine conglutinari.Tuũ tamen erga me animum cognoui multis annis ante bellum ciuile:Cum Cæſar eſſet in Gallia.Quod enim uehementer mihi utile eſſe putabas:nec inutile ipſi Cæſari:perfeciſti:ut ille me diligeret: coleret: haberet in ſuis.Multa prætereo: quæ temporibus illis nos familiariſſime dicta :ſcripta:cõmunicata ſunt: grauiora enim ſuut conſecuta : & initio belli ciuilis cum Brũduſium uerſus ires ad Cæſarem : ueniſti ad me in Formianum primum hoc ipſum quanti : preſertim temporibus illis : Deinde oblitum me, putas conſilii/ſermonis/humanitatis tuæ: quibus rebus intereſſe memini . Trebatium . Nec uero oblitus ſum literarum tuarum : quas ad me miſiſti:cum Cæſari obuiam ueniſſem in agro(ut arbitror) Trebulano . Secutum illud tempus eſt : cum me ad Pompeium proficiſci ſiue pudor meus coegit:ſiue officium:ſine fortuna : quod officium tuum : quod ſtudium uel in abſentem me uel in p̃ſentes meos defuit: Quem porro omnes mei:& mihi:& ſibi te amiciorem

iudicauerunt.

iudicauerũtꝰ Veni Brũduſiũ oblitũ ne me putas q̃ celeritate:ut primũ audieris ad me Tarento aduolaris:q̃ tua fuerit aſſeſſio:oratio:cõfirmatio animi fracti cõiũ miſeriarũ metu. Tãdẽ aliqñ Romæ eẽ cœpimus quid defuit noſtræ familiaritati in maximis rebus quonam modo me gererem aduerſus Cæſarem uſus tuo cõſilio ſum.In reliquis officiis cui tu tribuiſti excepto Cæſare: præter me:ut domũ uentitares : horaſq; multas ſæpe ſuauiſſimo ſermone cõſumeres/tum cũ et ſi meminiſti ut hæc φιλοσοφουμενα ſcriberem:tu me impuliſtiꝰ poſt Cæſaris reditum quid tibi maiori curæ fuit:quam ut eſſem ego illi q̃ familiariſſimus ? quod effeceras.

Cæſar eſſet in Gallia. Tu enĩ p̃feciſti.ſ.tunc id qd̃ putabas eẽ ualde utile mihi:nec inutile ipſi Cæſari.ſ.ut ille diligeret:coleret:haberet in ſuis.i.iter ſibi chariſſimos me:Ego p̃tereo.i.pertrãſeo multa q̃ dicta/ſcripta/cõmunicata ſunt iter nos illis tẽporibus: familiariſſime.i.ut inter maxĩe familiares.Enim i.qa grauiora.ſ.maiora teſtimonia familiaritatis et amicitiæ ſunt cõſecuta et initio belli ciuilis cũ ires Brũduſiũ uerſus ad Cæſarem ueniſti ad me in Formianũ.ſ.agrũ et uillam primũ quãti ſup.putas æſtimãdũ:hoc ipſum ſ.deflectere ſe de uia ut uiſas amicũ:preſertim tpibus illis.ſ.tam dubiis et ſuſpectis.q.d.haud dubio maximi . Deinde putas.q.d. ſcio ꝙ non putas:aut non debes putare me oblitum conſilii/ſermonis/hũanitatis tuæ Quib̃ rebus memini Trebatium intereſſe Memini.

Videmus qd̃ Agræcius adnotauit memini fere preſenti coniungi:Nec uero oblitus ſum literarũ tuarũ quas miſiſti ad me/cũ ueniſſem obuiã Cæſari in agro Trebulano ut arbitror.i.ſi recte recordor. Illud tempus ẽ ſecutum:cum.i.quo tẽpore:ſiue pudor meus/ſiue officiũ:ſiue fortũa i.fors iniqua mihi/coegit me proficiſci ad Pompeium/non dicit contra Cæſarem:quaſi non tam odio Cæſaris q̃ amore Pompeii in bellum profectꝰ ſit qd̃ officiũ tuũ/& ſup.qd̃ ſtudium tuũ/defuit uel in me abſentẽ uel in meos preſentes.q.d.nullũ . Porro.i. ſed quẽ oẽs mei iudicauerunt amiciorem.i.magis amicum & mihi/& ſibi:te.i.q̃ te.q.d.nullum profecto.Ego ueni Brunduſiũ:putaſne me oblitũ q̃ celeritate aduolaris pro aduolaueris.i.accurreris Tarento.i.Tarentũ:ẽ aũt datiꝰ localis quẽ octauũ caſum qdam uocãt:ut:It clamor cælo.i.in cælum:ad me:ut primũ audieris.ſ.me adeẽ & q̃.i.q̃lis fuerit aſſeſſio.i.apud me ſeſſio tua q̃ ſup.oro.ſ.tua:q̃:cõfirmatio animi mei fracti metu cõiũm miſeriarũ.q.d.iucũdiſſima & amiciſſima.Nos tandẽ cœpimus eẽ aliquãdo Romæ:qd defuit familiaritati nr̃æ in maximis rebꝰ. Ego uſus ſũ cõſilio tuo quonã mõ gererẽ me aduerſus Cæſarẽ:ubi aduerſus nõ capit in malã partem. In reliqs officiis:cui tribuiſti p̃ter me.i.p̃terq̃ mihi:excepto Cæſare:ut uentitares.i.frequẽter uenires:domum.ſ.eius: & cõſumeres ſæpe multas horas ſermone ſuauiſſimo:tũ.i.tũc quũ.i.qñ tu ĩpuliſti me:ſi meminiſti.i.ſi forte tenes memoria:ut ſcriberẽ hæc φιλοσοφουμενα philoſophũena.i a philoſophis tractata aut hos philoſophicos tractatus:ut libros officiorum:de amicitia:de ſenectute.de paradoxis.de quæſtionibus Tuſculanis.Quid fuit tibi maiori curæ poſt reditum Cæſaris ſcilicet e pugna Pharſalica a ſe feliciter pugnata : q̃ ut ego eſſem q̃ familiariſſimus illi ſcilicet Cæſari:qd̃ effeceras. Aliter tamen ad Caſſium & Brutum ſcribet.

Quorſũ igit̃ hæc oratio lõgior:q̃ putarã. Quia ſũ admiratus te: q hæc noſſe deberes:qcq̃ a me cõmiſſũ:qd̃ eẽt alienũ a noſtra amicitia:credidiſſe. Nã p̃ter hæc q̃ cõmemoraui:q̃ teſtata ſunt : & illuſtria: habeo multa occultiora:q uix uerbis exſeqpoſſum.Oĩa tua delectãt ſed maxĩe maxĩa cũ fides in amicitia:cõſiliũ: grauitas cõſtãtia:tũ lepos:hũanitas:literæ.Quapropter redeo nũc ad q̃rellã . Ego te ſuffragiũ tulliſſe ĩ illa lege p̃mũ nõ credidi.Deide ſi credidiſſẽ:nunq̃ id ſine aliq̃ iuſta cã exiſtiarẽ te feciſſe.Dignitas tua facit: ut aĩaduertat̃ qdqd facias.Maleuolẽtia aũt facit hoĩm : ut nõnulla durius q̃ a te facta ſint p̃ferant̃:Ea ſi tu nõ audis:qd dicã:neſcio.Eqdẽ ſi qñ audio tã defendo:q̃ me ſcio a te cõtra iniquos ſolere defendi.Defenſio aũt eſt duplex alia ſunt:q̃ aliqñ negare ſoleam : ut de iſto ipſo ſuffragio:alia:q̃ defendam a te pie fieri:&hũane:ut de cura

Quorſũ igit̃ hæc oratio longior ſup.tẽdat:q̃res ſup.rñſio.Quia ſum admiratus:te q deberes noſſe.i. cognoſcere hæc.ſ. dicta teſtimõia amoris credidiſſe qcq̃ cõmiſ ſum eẽ a me:qd̃ eẽt alienũ ab amicitia nr̃a. Nã ego habeo multa occultiora.i. ſecretiora ĩdicia ueræ amicitiæ q̃ uix poſſum exſeq/ i.exp̃mere uerbis:p̃ter hæc q̃ cõmemoraui: q̃ ſunt teſtata.i teſtibꝰ cõprobata et p.i.illuſtria.i.clara et mãifeſtaria.Oĩa tua.ſ.dicta& facta delectãt me ſed maxĩe.i.p̃cipue maxĩa cũ.ſ.ita ſit ꝙ me delectẽt:fides ĩ amicitia:cõſiliũ:grauitas:cõſtãtia:tũ ſup.uerũ ẽ apertꝰ ꝙ me delectẽt:lepos.i.ſuauitas loquẽdi/humanitas.i.ſuauitas uiuendi:et lr̃æ.i.eminentia doctrine:q̃ licet maiora nõ ſunt q̃ fides. cõſiliũ grauitas.cõſtãtia:plus tñ earũdẽ rem ſtudioſos delectare ſolent.Quapropter redeo nũc ad q̃rellã.ſ. quãdicũt̃ te de me feciſſe:Ego primũ nõ credidi te tuliſſe ſuffragiũ i.aſſenſum et fauorem in illa lege ſcilicet q̃ decretum eſt ut quæ Cæſar ſtatuerit rata haberent̃.Deide ſi credidiſſem;ego nũq̃ exiſti

tione ludorū. Sed te hoīem doctiſſimū nō fugit: ſi Cæſar rex fuerit: qđ mihi qdē uideť: in utrāq; ptem de tuo officio diſputari poſſe: uel in eā qua ego uti ſoleo: laudandā eſſe fidē: & humanitatē tuā: q amicū ēt mortuū diligas: uel in eā/qua nōnulli utunť: libertatē patriæ uitæ amici āponendā. Ex his ſermōibus utinā eſſent delatæ ad te diſputatiōes meæ. Illa uero duo: q̃ maxīa ſunt laudū tuarum: qs aut libētius q̃ ego cōmemorat: aut ſæpius: te & nō ſuſcipiēdi belli ciuilis gratiſſimum authorē fuiſſe & moderandæ uictoriæ: in quo/qui mihi nō aſſentireť: inueni neminē. Quare habeo gratiā Trebatio familiari noſtro: q mihi dedit cauſam harū literarū quibus niſi credideris: me oīs officii: & humanitatis expertem iudicaris: quo nec mihi grauius quicq̃ poteſt eſſe: nec a te alienius. Vale.

marem te feciſſe id ſine aliqua iuſta cā. Dignitas tua facit: ut animaduertať. i. diligenter cōſyderet: qdqd faīcas: maleuolētia autē hoīm facit ut nōnulla pferanť. i. diuulgenť durius: q̃ ſint facta a te. Si tu nō audis ea. ſ. q̃ pferunť durius q̃ ſint facta a te: neſcio quid dicā. q. d. ſi auderē dicere te ſurdaſtrū. Equidem. i. ego quidē/ſi audio quādo. i. quādoq; ſup. ea ego tam. i. tātopere defendo ſup. ea: q̃. i. q̃tope. ego ſcio me ſolere defendi a te cōtra iniquos. ſ. de me cēſores. Aūt. i. ſed defenſ io ē duplex: qa alia ſunt q̃ ſoleam aliquādo negare: ut de iſto ipſo ſuffragio. ſ. facto in legem latam: alia ſup. ſunt/quæ defendam. i. defendendo aſſeram fieri a te pie & humāe: ut de curatione ludorū. ſ. funebriū in honorem Cæſaris. Sed nō fugit te hominē doctiſſimum. i. tu bene ſcis cū ſis homo doctiſſimus: ſi Cæſar fuerit rex quod qdem uidetur mihi: poſſe diſputari de officio tuo. ſ. in illū exhibito: in utranq; partem & bonam & malam: uel in eam ſup. partem qua ego ſoleo uti: uidelicet fidem & humanitatem tuam in Cæſarem eſſe laudandam: qui diligas amicum etiam mortuum uel in eam ſui partem/qua nonnulli utuntur: ſup. dicentes: libertatem patriæ eſſe anteponendam. i. preferendam: uitæ amici: ſcilicet cæſaris tibi. Vtinam diſputationes meæ eſſent ad te: ex his ſermōibus. Vero. ideſt ſed quis commemorat aut libentius aut ſæpius q̃ ego: illa duo quæ ſunt maxima. i. præcipua capita laudum tuarū te fuiſſe grauiſſimum authorem belli ciuilis non ſuſcipiendi. ſ. a Cæſare contra Pompeium: & uictoriæ moderandæ. i. modeſte habendæ: in quo. ſ. iudicio de te: ego neminem inueni qui nō aſſentiretur mihi. Quare ego habeo gratiam Trebatio familiari noſtro: q dedit mihi cām: harū literarū. ſ. ad te ſcribendarum: qbus niſi credideris tu iudicaris pro iudicaueris: me expertē. i. ſine participatione hoc eſt habentē nihil. omnis officii & humanitatis: quo ſcilicet iudicio tuo: nec quicq̃ poteſt eſſe grauius. i. moleſtius: mihi: nec alienius a te. Vale.

M.T.C.M.Oppio.S.D.

DVbitāti mihi (quod ſcit Atticus noſter) de hoc toto cōſilio profectionis: q; in utranq; partem in mentem multa ueniebant: magnum pondus acceſſit ad tollendā dubitationē/iudicium: & cōſiliū tuū. Nā & ſcripſiſti aperte qđ tibi uidereť: & Atticus ad me ſermonē tuū pertulit. Semp iudicaui in te: & in capiendo cōſilio prudentiam ſummā eſſe: & in dando fidē. Maxīeq; ſum exptus: cū initio ciuilis belli p literas te cōſuluiſſem: qđ mihi faciēdū cēſeres: eūdū ne ad Pōpeiū: an manēdū ī italia. Suaſiſti ut cōſulerē dignitati meæ: ex quo quid ſentires ītellexiſti. Et ſum admiratus fidē tuā: & in cōſilio dando religionem q; cum aliud malle amiciſſimum tuū putares: antiquius tibi officium meū q̃ illius uolūtas fuit.

DVbitanti &c. Profecturus Cicero legatus in græciam: dubitanſq; utrum iret: conſuluit per literas Oppium de ea re: qui & per literas & per atticū quid ſentiret ita aperuit ut Cicero ſibi faciēdum putaret: quod ille conſuluiſſet quod hac epiſtola fatetur commemorans & aliud conſilium ab oppio datum: Oratq; demum ut amorē ſui conſeruet. Ordo eſt. Iudicium & conſilium tuum acceſſit mihi magnum pondus ideſt momentum ad tollendam dubitationē mihi dubitanti: quod ideſt quā rem Atticus noſter ſcit: de hoc toto conſilio profectiōis ſcilicet. i. in græciam: q;. i. quia multa ueniebant mihi in mentem in utranq; partem ideſt eundi & non eundi. Acceſſit dico magnū pondus omnia & ſcripſiſti aperte quod uideretur tibi: & Atticus pertulit ad me ſermonem tuum. Ego iudicaui ſemper ſummam: & ideſt ſimul prudentiam eſſe in te in conſilio capiēdo: & fidem in dando ſcilicet conſilio et ſum maxime expertus ſup. illud: cum conſuluiſſem te initio belli ciuilis/qđ cenſeres faciendum eſſe: ne ideſt an eundum ſup. eſſet ad Pompeium/an manendum in italia. Suaſiſti ut cōſulerem ideſt prodeſſem dignitati meæ: ex quo intellexi quid ſentires: et ſum admiratus fidem tuam et religionem. i. metum deorum. in conſilio dando: q; cum putares amiciſſimū tuū. ſ. Cæſarē: malle aliud: officiū meū. i. debitū mun⁹: fuit antiqus. i. chari⁹ q̃ uolūtas illius

Equidem & ante hoc tēpus te dilexi: & ſemper me a te diligi ſenſi: & cū abeſſem: & in magnis periculis eēm & me abſentē: & meos pñtes a te cultos: & defenſos eē memini. Et poſt meū reditum q; familiariter mecū uixeris: quæq; ego de te & ſenſerim: & pdicarim oēs/q ſolent hec aīaduertere: teſtes habemus. Grauiſſimum uero iudicium de mea fide: & conſtantia feciſti: cum poſt mortem Cæſaris totum te ad amicitiā meam cōtuliſti. Quod tuū iudicium niſi mea ſumma beneuolentia erga te oībuſq; meritis comprobato: ipe me hominem nō reputabo. Tu mi Oppi conſeruabis amorem tuū (& ſi amore magis hoc quidē ſcribo: q̃ quo te admonendū putem) meaq; omnia tuebere: quæ tibi ne incognita eſſent: Attico mādaui. A me aūt cū paulum ocii nacti erimus uberiores literas expectato. Da operā ut ualeas: hoc mihi gratius facere nihil potes.

Equidē. i. ego quidē dilexi te: & . i. ſil' ante hoc tps: & ſenſi ſemp me diligi a te: & memini cū abeſſem: & eſſem in magnis piculis &. i. ſimul me abſentē: & meos pſentes cultos & defenſos eſſe a te. Prudēter cōmemorat beneficia eius anteacta ut inuitet ad noua: turpe em̄ uideť in tā gratos non augere beneficia. Et q̃. i. quātum familiariter uixeris mecū poſt reditum meū: & q̃ ego & ſenſerim & prædicarim de te: hēmus teſtes oēs ſ. hoīes qui ſolent aīaduertere. i. cōſyderare hec. i. huiuſmodi officia hoīum inter ſe. Vero. i. ſed: tu feciſti gratiſſimū. i. maximi momenti & ponderis iudiciū de fide & conſtantia mea/cū contuliſti te totū ad amicitiā me am poſt mortē Cæſaris. Quod iudiciū tuū niſi cōprobaro. i. cōprobauero: ſūma beneuolentia mea erga te & oībus meritis: ipſe i. egomet: putabo me nō eſſe hoīem: ſed pecudē ſup. O mi Oppi tu cōſeruabis amorē tuū. ſ. in me: Etſi. i. q̃q̃: ego ſcribo hoc quidē magis amore. i. ex uehemētia amoris mei ī te: q̃ quo. i. ut: aut lege q;. i. qa putem te admonendum ſup. eſſe: & tuebere. i. proteges oīa mea: quæ ne eſſent incognita tibi mandaui Attico. ſ. ut tibi patefaceret. Autē. i. ſed: expectato a me literas uberiores: cū. i. quādo nos erimus nacti: paulum. i. modicū ocii. Da operam ut ualeas: tu nihil potes facere mihi gratius hoc. ſ. q̃ ut eā operam des. ſ. ut ualeas. Quoties aūt illam aut ſilem particulā adpoſitam uidemus: ſuperfluū fuerit addere Vale. Eſt aūt amantius dictū Cura aut da operam ut ualeas: q̃ illud tritum uale. Sane in tota hac epiſtola Cicero id agit ut ſe in amicitiā Oppii inſinuet. Cōmemorans eius fidē & religionē/& ſanctiſſimā amicitiam: cū potius indicarit Ciceroni faciendū qđ ex officio debuit hoc eſt Pompeiū ſequi: cui plurimū deuinctus erat: q̃ q; nouit amico ſibi chariſſimo hoc eſt Cæſari magis placiturū fuiſſe. In quo facto dicit ſe admiratū eius religionē: hoc eſt ut Hubertinus interptatur ſanctitatem: ut mihi autē placet/metū deorū: quos amicitiæ inſeruiēdo ultra id qđ uerum & iuſtū eſt læderet. Scitū em̄ eſt apud. A. Gelliū præceptū: Amicis inſeruiendū uſq; ad aras ſeu deos. i. ſic ut ppter amicitiā iuſtitia & ueritas non lædātur. Vnde & ipſe Cicero in Lelio ſeu libro de amicitia dicit primā eſſe legē amicitiæ neqđ inhoneſtū rogemus ab amico: nec faciamus rogari. Hec autem & huiuſmodi breuitati ſtudeas iubens prætereo.

M.T.C. Epſtarū Familiariū. Liber. XII.
M.T.C.C.Caſſio.S.P.D.

FInem nullum facio: mihi crede Caſſi de te: & de Bruto noſtro & de tota republica cogitandi: cuius omnis ſpes in uobis eſt & in. D. Bruto. Quā qdem iam habeo ipſe meliorē. republica a Dolobella meo p clariſſime geſta. Manabat enim illud malū urbanum & ita corroborabatur quotidie: ut ego qdem & urbi: & ocio diffiderem urbano. Sed ita cōpræſſa eſt: ut uideamur omne iam ad tēpus ab illo dūtaxat ſordidiſſimo piculo tuti futuri. Reliqua magna ſunt: & multa: ſed poſita omnia ſunt in uobis: q̃ q; primum qdq;

FInem nullū facio. &c. Argumēta huius libri conſonāt argumētis. x. & xi. librorū. Nam cū interfectores Cæſaris ex urbe pfugiſſent & Antonius qui iā ad imperiū aīm adiecerat oīa pro libidine ſua in urbe ageret: Cicero ad profugos ſcribēs ea dolenter cōmemorat: docens omnē libertatis ſpem eſſe in Decio & Marco Brutis & Caſſio quos etiā ad Antonii cædem incēdit. Ordo eſt. O Caſſi crede mihi: ego nullū finem facio cogitandi de te & de Bruto nr̄o & de tota repu. Cuius oīs ſpes eſt in uobis. i. in te & Marco Bruto: & in Decio Bruto. Quā ſ. ſpem quidē. i. certe: ipſe. i. ego habeo iam meliorē: republica geſta. i. adminiſtrata p clariſſime/a Dolobella meo. ſ. genero: qui uetuit aras Cæſari extrui & occulte contra Antoniū ſenſit. Em̄. i. quia: illud malū urbanum. i. ſeditio excitata in urbe per Antoniū concitantē ueteranos in ultionem Cæſaris: manabat. i. extendebať & corroborabatur quotidie ita: ut ego qdem diffiderem & urbi i. ſaluti urbis: & ocio urbano. i. tranquillita-

ti futuræ in urbe quā nullā:fore fidebā. Sed ſup.urbs.i cōmotio incœpta fieri in urbe ē compræſſa.i.ſil' ſedata & ſopita ita ut uideamur futuri tuti iā ad omne tēpus:dūtaxat. i.ſaltem ab illo periculo ſordidiſſimo.i.'turpiſſimo:qđ iminebat ab Antonio in Cæſaris interfectores. Eo tñ non erat defunctus nec liberatus Cicero:ſed neſcia mēs hoīum

explicemus.Nam ut adhuc qdem actū eſt:non regno ſed rege liberati uidemur. Interfecto eñ rege regios omnes nutus tuemur.Neq; uero id ſolum : ſed etiam quæ ipſe ille ſi uiueret:non faceret:ea nos quaſi cogitata ab illo ꝓbamus:nec eius qdem rei finem uideo.

fati ſortiſq; futuræ.Reliqua.i.quæ reſtant ultra ea quæ Dolobella fecit:ſunt magna & multa: ſed omnia ſunt poſita in uobis.i.in poteſtate ſunt ueſtra;q̄q̄.i.tāetſi explicemus.i.expediamus primū quicq̄.i.quodlibet quod primū expediendū eſt:aut explicemus.i.declaremus primū quicq̄.i. qđ primum explicandū occurrerit. Nam ut qdem.i.ſcđm ꝙ actum eſt adhuc:nos uidemur liberati nō regno:quia adhuc reſpu.libera nō eſt : ea autem potiturus rex futurus fuerit:ſed rege.ſ.Cæſare.Enim.i.qa:rege interfecto.i.poſtq̄ rex eſt īterfectus:nos tuemur.i.inſpicimus omnes nutus.i.geſtus magnificos quaſi ad nutū cuncta regentiū:regios.i. quales haberent reges:Adnotādum dico uerſiculū illum:Dic tuor inſpicio:tueor defendere dico:nō ſic eſſe admittēdum:ut ꝓ uenio inſpicio nō dicamus etiā tueor:nā hic dixit tuemur non tuimur.Neq; uero ſup.tuemur.i.inſpicimus ſolum hoc.i.nutus regios:ſed etiam nos probamus.i.comprobamus ea quæ ille ipſe.ſ.Cæſar rex/non faceret ſi uiueret:comprobamus dicit:quaſi cogitata.i.ꝑmeditata ab illo:nec qdem uideo finem eius rei .i. huiuſmodi mali eorum qui referunt nutus regios.

Tabulæ.i.leges nouæ:aut tabulæ proſcriptionis: figūtur.ſ.ad publicas colūnas:īmunitates dātur.ſ.militibus Cæſaris mortē ulturis:pecuniæ maximæ diſtribuunt' ſup.ipſis:exſules reducūtur.ſ.in urbē:ſenatuſcōſulta falſa.i.nūq̄ a ſenatu ꝓbata:referuntur ſ.ad ppl'm:ut ab eo adprobentur:ita ſup.ut tātūmodo illud odiū hoīs impuri.ſ. cæſaris nihil uerētis rēp.per quā ita creuit opp̄imere:& dolor ſeruitutis uideat' eſſe depulſus. Reſp.iacet in his ꝑturbatioībus:in q̄s ille.ſ. Cæſar cōiecit eā.Hec oīa ſunt expediēda.i. abolenda a uobis:nec cogitandū eſt.ſ.uobis hoc:uidelicet rēpu.habere iam ſatis.ſ.officii a uobis.Illa quidē habet tantū quantum nūq̄ uenit mihi in mentē .i. cogitauerim & auſus fuerim/optare:ſed non eſt cōtenta & deſyderat a uobis magna/pro magnitudīe & aī &beneficii uřī.Ipſa ulta eſt adhuc.i.hactenus iniurias ſuas p uos:interitu.i.p cædē tyrānii:nihil amplius.ſ.aſſecuta eſt:uero ꝓ ſed:que ornamenta ſua recupauit? q.d.nulla: An ſupp.illud ornamentum/qđ patet.i. obtēperat ei mortuo:quē non poterat ferre i.tolerare:uiuū? & ſup.ꝙ defendimus etiam chirographa.i.manu ſcripta eius cuius æra i.leges in æra inciſas : debebamus refigere i.euellere ex colūnis aut tabulis.Etēm.i.ſed certe:nos decreuimus ita .i. adprobauimus

Tabulæ figūtur:īmunitates dātur : pecuniæ maximæ diſtribuūtur:exſules reducūtur : ſenatuſcōſulta falſa referuntur:ut tantūmodo odiū illud hoīs impuri : & ſeruitutis dolor depulſus eſſe uideat' Reſpu. iacet in his ꝑturbationibus in quas eā ille coniecit . Hec oīa a uobis ſunt expedienda:nec hoc cigitandū:ſatis iā habere rēpu.a uobis.Habet illa qdem tantū quātū nūq̄ mihi in mentē uenit optare.Sed contēta nō eſt:&pro magnitudine & aī:& beneficii ueſtri:a nobis magna deſyderat.Adhuc ulta ſuas iniurias eſt per uos īteritu Tyrāni:nihil amplius.Ornamēta uero ſua:quæ recuperauit? an ꝙ ei mortuo paret:quē uiuū ferre non poterat? cuius æra refigere debebamus:eius etiam chirographa defendimus.At enim ita decreuim⁹ fecimus id quidem temporibus cedētes:quæ ualent in repu. plurimū.Sed īmoderate qdā &ingrate noſtra facilitate abutūtur.Verū hec prope diē & multa alia corā. Interim uelim ſic tibi perſuadeas:mihi tū reipub. quam ſemp habui chariſſimā:tum amoris noſtri cauſa:maximæ curæ eſſe tuam dignitatē.Da operam ut ualeas.

æra.i.leges eius.Reſpōſio fecim⁹ qdem id cedentes temporibus:quæ ualent plurimū in rep.Sed quidā:ut Antonius & eius ſeq̄ces/abutunt' facilitate noſtra īmoderate & ingrate. Verum ſup.nos dicemus propediē hec& multa alia coram:ideſt in mutua præſentia:loquētes alter ad alterū.Ego uelim ſup.ut perſuadeas tibi iterim ſic:tuā dignitatē eē mihi maximæ curæ:tū.i.pariter cā reip.quā habui ſemp chariſſimā:tū.i.pariter cā amoris nřī.ſ.mutui aut mei ī te. Da opā ut ualeas.

Vehemēter læ.&c.Quia Cæſaris percuſſores Cicero defendebat:Antoni⁹ in eū atrociter ſæuiens excidiū minitabat': unde ad Caſſiū ſcribēs:exponit q ſint ꝯſulares uiri ī rēp.bñ aīati & q audeāt apte ſnīam

M.T.C.C.Caſſio.S.P.D.

Vehementer lætor tibi ꝓbari ſnīam : & orationem meā:qua ſi ſæpius ut liceret : nihil eſſet negocii:libertatē:& rempu.recupare.

Sed homo

Sed homo amens:& perditus:multoq; neqor : q̃ ille ipſe quē tu neqſſimum occiſum eſſe dixiſti : cædis initium quærit.Nullamq; aliā ob cauſam me authorem fuiſſe Cæſaris interficiēdi criminat':niſi ut in me ueterani incitētur.Quod ego periculū nō extimeſco:modo facti ueſtri gl'iam cū mea laude cōicem.Ita nec Piſoni:qui in eū primus īuectus eſt nullo aſſentiēte:nec mihi qui idē trigeſimo poſt die feci:nec publio Seruilio:qui me eſt cōſecutus tuto in ſenatum uenire licet. Cædē eñ gladiator q̄rit:eiuſq; initiū ad.xiii.kal.octobris a me ſe facturū putauit.Ad quē paratus uenerat: cū in uilla Metelli cōplures dies cōmētatus eēt. Quæ autē in luſtris & in uino cōmentatio potuit eſſe? Itaq; oībus eſt uiſus:ut ad te antea ſcripſi:ſuo more uomere nō dicere.Quare qđ ſcribis te cōfidere authoritate & eloquētia noſtra aliqd ꝑfici poſſe:nō nihil:ut in tātis malis eſt ꝑfectū.Intelligit eñ ppl'us Ro. treis eſſe conſulares:qui quia quæ de repu.bene ſenſerint:libere locuti ſunt:tuto in ſenatum uenire non poſſunt.

dicere:addens rurſus oēm ſpem eſſe in ipſo Caſſio & duobus Brutis.Ordo eſt.Ego lætor uehemēter:ſnīam & orōnem meā ꝓbari.i.adprobari & laudari tibi.i.a te:q̄.ſ. oratiōe mea:ſi liceret uti ſæpius : nihil negocii eſſet.i.facillimū eſſet recuperare libertatē & rēpu.Sed homo amens.i.ſine mente &ratione:& ꝑditus.i.deſperatæ ſalutis .ſ. Antonius:& nequior.i.peior multo:q̄ ille ipſe.ſ. Cæſar:quē tu dixiſti eſſe occiſum neqſſimū i.eo ꝙ eſſet aut cū eſſet neqſſimus: q̄rit initium cædis.ſ.faciēdæ in me:& nullā.i. nō ullam:ipſe criminat' me fuiſſe authorē Cæſaris interficiendi nō ob ullā aliā cauſam:niſi ut ueterani.ſ.milites Cæſarem ſub quo militauerant adhuc amātes.Quod periculum ego nō extimeſco modo.i. dūmodo cōicem gl'iam facti ueſtri cū mea laude .i. dūmō ut particeps fuero pœnæ & ultionis ſubeūdæ ita ſim particeps gloriæ ueſtræ de tyrānicidio:qđ tamen me neſciente cōmiſiſtis.q.d. tam gl'ioſum eſt factū uřm ut uitā uelim ꝓ tali laude paciſci.Ita.i.&ſic nec licet Piſoni qui inuectus eſt p̄mus in eū .ſ. Antoniū aut Ceſarem/nullo aſſentiente:nec mihi q feci idē trigeſimo die poſt.i.qui inuectus ſum ī Antoniū/aut Cæſarē/Nec Publio Seruilio qui eſt cōſecutus me.i.ſententiam meā/aut

poſt me idē dixit:licet uenire tuto.i.ſine periculo in ſenatū.Eñ.i.quia:gladiator.ſ.Antonius:quem per contēptum gladiatorem adpellat:quærit cædē ſup.facere:& putauit ſe facturū initium eius.ſ.cædis/a me .i. incipiēdo a me:ad decimūtertium kalen.Octobris:ad quē.ſ.me:ipſe uenerat paratus cū eſſet cōmētatus.i.excogitaſſet modū mei interficiēdi:dies cōplures.i.per pluſculos dies in uilla.i.domo ruſtica/Metelli.Et ſi dicas ſi paratus & cōmentatus ac p̄meditatus uenit:qūo ergo non effecit qđ uoluit? Reſponſio:autē.i.ſed:quæ cōmentatio.i.ſubtilis medii excogitatio potuit eſſe in luſtris.i.lupanaribus & ī uino? q d.nulla.Itaq; ut ſcripſi ad te antea:ipſe eſt uiſus oībus non dicere ſed uomere ſuo more.Quare qđ ſcribis te confidere aliquid poſſe ꝑfici authoritate & eloquētia noſtra:nō nihil.i.aliquid eſt profectū.i.utilitatis factū : ut.ſ. fieri potuit in tantis malis. Enim:ideſt quia populus Romanus intelligit tres:ſcilicet uiros in ſenatorio ordine : ſcilicet me : Piſonem & Seruilium:eſſe conſulares:ideſt conſulari animo/& dignos qui conſules fuerint/qui quia locuti ſunt libere q̄ ſenſerint bene de repu.nō poſſunt uenire tuto.i.ſine periculo:in ſenatum.Eſt autem tuto aduerbium: ſed ne coincidat cum pronomine compoſitæ figuræ tute:frequentius tuto q̄ tute legimus.

Nec eſt p̄terea ꝙ quicq̄ expectes.Tuus eñ næceſſarius adfinitate noua delectatur:Itaq; iam nō eſt ſtudioſus ludoꝝ:infinitoq; fratris tui plauſu dirūpitur. Alt' item adfinis nouis cōmentariis Cæſaris delinitus eſt. Sed hec tolerabilia:illud non ferēdū ꝙ eſt qui ueſtro anno conſulē filium ſuū futurum putet : ob eāq; cāa ſe huic latroni deſeruire p̄ ſe ferat.Nam.L. Cotta familiaris meus fatali quadā deſperatiōe : ut ait minus in Senatū uenit.L.Cæſar optimus : & fortiſſimus ciuis ualetudine impeditur:Seruius Sulpitius:& ſūma authoritate:&optime ſentiens non adeſt.Reliquos: exceptis deſignatis (ignoſce mihi ſi nō numero) cōſu

Nec eſt p̄terea.i.p̄ter nos tres q ſum⁹ quodāmodo prohibiti a ſenatu eo ꝙ liberi locuti ꝙ expectes qcq̄.ſ.pro te fieri aut dici. Eñ i.qa næceſſarius tuus.ſ. Lepidus:delectatur noua adfinitate.ſ. cū Antonii ꝓpinquis.Itaq;.i.& ita:ipſe iā non eſt ſtudioſus ludoꝝ.i. non ſtudet ſic iis ludis.i.plauſibus q fiūt ob cædē Cæſaris:ut ſtuduit olim ludis Romanis:aut funebrib⁹ in laudē Cæſaris celebratis:& dirūpitur .ſ. inuidia & dolore infinito plauſu.i.pp infinitū plauſum & lætitiā fřis tui.Itē alter adfinis.ſ. tuus:ut opinor Paulus Lepidi frater eſt delinitus.i.ineſcatus & obiectatus nouis cōmentariis Cæſaris.i.tabulis teſtamētariis&de rebus a ſe ſi uixiſſet gerendis. Sed hec.i.hmōi inſolētia gaudia & ſtudia:ſup.ſunt tolerabilia : illud nō ſup. eſt ferendum:ꝙ eſt.ſ.qdam:ut uerosīle fit/

Philippus uitricus Octauii Cæsaris q putet filium suũ saltẽ puignũ futurũ ꝓsulẽ: anno uestro.i.quo uos merito cõsules sitis:& præ se ferat.i.indicet se deseruire huic latrõi .s. Antonio:ob eã cãm.Nã Lucius Cotta familiaris meus minus.i.nõ aut nõ frequẽter uenit in senatũ:q̃dã despatione fatali:ut ait .i. quã a fato & astris aut deoꝝ ꝓfinitiõe depẽdere putat:ut resp. Romana a tyrãnis occupet'.Lucius Cæsar: auũculus Antonii ciuis optimus & fortissimus.s.aĩo:ĩpeditur .s. uenire in senatũ/ualetudĩe.i.ægritudine: Seruius Sulpitius:sup.ciuis:& summa authoritate & optime sentiens.s.de repu.non adest.s.in urbe.Tu habes reliquos consulares.i.qui cõsules aliquãdo fuerunt:ignosce mihi si non numero eos:uidet' hoc ironice precari: quasi paucissimos aut nullos uere cõsulares censeat:authores adprobatores consilii publici .i. quod a maiore numero decernitur:id enim ignari & imperiti rerũ sequi solent/excœptis designatis.s.cõsulibus in proximũ annum:Decio Bruto &.C.Planco:qui numerus,s. uere consulariũ:eẽt exiguus.i.modicus:etiam bonis rebus i.in bono statu reipu.quid censes:sup.eũ esse:perditis sup.rebus?q.d.aut minimum aut nullum:& ita nõ opus esse ut numerentur reliqui consulares.Quare cũ alii non sint:omnis spes est in uobis:qui si abestis.s.ab urbe ĩdcirco ut sitis in tuto:ne quidem.i.nõ etiam in uobis sup.spes est:sin.i.sed si uos cogitatis aliquid dignũ gloria uestra.s.iam parta uelim sup.id faciatis nobis saluis.i.tãtisper dũ salui sumus.Sin.i.sed si:id sup. fiet min' i.non saluis nobis:tamen respu.recuperabit breui per uos ius suum.Sed ego non desum.i.semper auxilio sũ tuis.s.næcessariis:neq̃ deero.s.unq̃ qui,s.tui:siue referent ad me.i.consultabunt me:siue non:tamen.i.nihilo minus beneuolentia mea & fides præstabitur tibi. Vale.

AVget &c.Adducit Antoniũ in maximum odiũ Cassii:ostẽdens qd fecerit ĩ honorẽ Cæsaris & in contumeliã Cassii:uñ ægre fert q̃ tantã arrogantiã sic patiat'. Ordo est.Amicus tuus:per ironiã.i.sũmus inimicus: uidelicet Antonius auget ĩdies furorẽ:primũ in statua.s. Cæsaris quã posuit in rostris:ĩscripsit.i.titulũ posuit:Parẽti.s.patriæ:optime merito.s.de pr̃ia:ut uos occisores Cæsaris:iudicemini non mõ sicarii.i. dolosi homicidæ sica.i.pugione usi:sed ẽt pricidæ.i.percussores parẽtis pr̃iæ. Quid dico iudicemini?iudicemur potius.Em̃.i.qa: ille furiosus.s.Antonius dicit me fuisse p̃ncipẽ: idest principalẽ authorẽ facti uĩi pulcherrimi.Vtinã quidem fuissem:ipse. sup. nõ esset molestus nobis:qa & ipse ĩterfectus fuisset:sed hoc est uĩm.i.uestræ negligẽtiæ qui non abstulistis simul omne malũ e repu.qd' quãdo.i.qm̃ præteriit.s. oportunitas aut occasio eius utinã haberem quid consilii darẽ i.dare possem uobis.Sed ne qdem.i. nõ saltem repio mihiipsi qd sit faciẽdũ.Quid em̃ est qd' possit fieri cõtra uim siue uĩ? q.d. nihil.Autẽ.i.sed oẽ consiliũ illoꝝ.s.qui rẽpu. oppugnant est ut prosequantur .s. ultione: mortem Cæsaris.Itaq̃ sup. Antonius productus a Canutio.s.tribuno plæbis aduersario Antonii authore Appiano:in cõcionem idest cœtum populi Romani cõgregati ad audiendam orationẽ eius:ante diem sextũ nonarum Octobris:ille.s.Canutius:eqdem certe disdessit turpissime:quia debebat resistere:aut p̃sentia sua deterrere; sed tamen

Antonius sup.dixit ea de conseruatoribus patriæ:quæ deberent dici de proditoribus.Non dubitant.s. aduersarii quidẽ.i.certe de me/quin uos fecissetis & quin Canutius faceret omnia de ꝓsilio meo.Iudica ex hoc.s.qd' dicam:cuiusmodi.i.qualia sint cætera:q̃ eripuerunt Legato tuo uiaticum.i.pro uia facienda sumptũ næcessarium.Quid putas eos interp̃tari.i.inuere cũ faciunt hoc.s.i.scire licet quid interp̃tentur:qa portari.s.uiaticũ: ad hostem.O rem miseram:nos nõ potuimus ferre dominũ.i.tyrãnum Cæsarem:& seruimus conseruo.i. antonio qui nobiscum sub Cæsare seruierat:& tamen me quidẽ magis fauente.i.optante q̃ sperante:qa non uerosimile hoc malũ posse expugnari:spes residet etiam nũc in uirtute tua. Sed ubi sunt copiæ.q.d.nusq̃.Ego malo.i.magis uolo teipsum loqui de reliquo.i.qd' restat:q̃ cognoscere dicta nostra. Vale.

M.T.C.C.Cassio.S.P.D.

QVellem idibus Martiis me ad cœnã inuitasses:reliquiarũ nihil fuisset.Nũc me reliqæ uestræ exercent:& qdẽ p̃ter cæteros me.q̃q̃ ægregios cõsules habemus:sed turpissimos cõsulares. Senatũ fortẽ:sed ĩfimo quẽq̃ honore fortissimũ:ppl'o uero nihil fortius:nihil melius.Italiaq̃ uniuersa. Nihil autẽ fœdius Philippo:& Pisone:legatis:nihil flagitiosius q̃ cũ eẽnt missi:ut Antonio ex senatus sn̄ia certas res nũtiarent:cũ ille earũ rerũ nulli paruisset:ultro ab illo ad nos intolerabilia postulata rettulerũt. Itaq̃ ad nos cocurritur factiq̃ iam in re salutari populares sumus:sed tu qd ageres:qd acturus:ubi deniq̃ esses nesciebã.Fama nũtiabat te esse in Syria:author erat nemo.De Bruto quo ꝓpius est:eo firmiora uident' esse: quæ nũtiant'.Dolobella ualde uitupat' ab hoĩbus nõ insulsis:q̃ tibi tã cito succederet:cũ tu uix dũ triginta dies in Syria fuisses.Itaq̃ constabat eũ recipi in Syriã non oportere.Sũma laus & tui & Bruti est:q̃ exercitũ p̃ter spem existimamini cõparasse.Scribere pl'a: si rẽcausamq̃ nossem.Nũc q̃ scribo:scribo ex opiniõe hominum atq̃ fama.Tuas literas auidẽ expecto. Vale.

spectat.Sed nesciebam quid tu ageres:quid acturus sup.esses:deniq̃ ubi esses.Fama nũtiabat te esse in Syria: nemo erat author:idest certus assertor.Ea quæ nũtiantur de Bruto.s.Marco:uidentur eo .i. tanto/firmiora .i. certiora:quo.i.quanto sup.Brutus est propius.Dolobella uituperatur ualde ab hominibus non insulsis .i. nõ imprudentibus:q̃ succederet tibi tam cito:quũ tu uix dum.i.uix adhuc fuisses triginta dies in Syria.Itaq̃ cõstabat.i. cõstans opinio erat:aut manifestum erat:non oportere eum recipi in Syriam laus est & tua aut:ut fere textus habent:tui:idest de te:& Bruti q̃ existimamini comparasse.i.adquisiuisse exercitum:præter spem.s. Sũma omnium.Ego scriberem plura:si noscem.i.cognoscerem rẽm & causam.s.rei.Nunc scribo ea quæ scribo ex opinione atq̃ fama hominum.i.ex priore.Ego expecto auide literas tuas. Vale.

M.T.C.C.Cassio.S.P.D.

HYemẽ credo adhuc ꝓhibuisse:quominus de te certũ haberemus qd ageres :maxieq̃ ubi esses:loquebãtur oẽs tñ: credo q̃ uolebant in syria te esse:habere copias.Id autẽ eo faciliũs credebat' : quia simile uero uidebat'. Brutus quidẽ noster egregiam

VEllem &c.Dolet Ciceroni q̃ nõ interfectus sit Antonius cũ Cæsare:qd' fuisset:si interfuisset:docetq̃ quales sint sniæ in dissensiõibus ciuilibus:& q̃lis de Cassio& Bruto opinio:Ordo est. Vellẽ iuitasses me ad coenã.i.mactationẽ Cæsaris:Idibus martiis:nihil reliquiarũ fuisset:qa etiã Antoniũ absumpsissem.i.interfecissem. Nũc reliqæ uestræ.i.quos reliqstis percutiẽdos: exercẽt i.persequũtur & cura afficiunt me:& qdem me sup exercent:p̃ter cæteros.i. plus q̃ oẽs alios:q̃q̃.i.licet habemus egregios cõsules: scz Hirciũ & Pansam:sed turpissimos ꝓsulares.i.cõsulatu functos:habemus senatũ fortẽ:sed quẽq̃ ĩfimũ honore/fortissimũ hoc ẽ ut qsq̃ infimus est honore: ita fortissimus est.uero ꝓ sed:nihil sup.est aut hẽmus fortius& nihil melius ppl'o.s.Romano: & Italia uniuersa.Nihil aũt fœdius Philippo&Pisone legatis.s.ꝓcordiæ faciẽdæ cã ad Antoniũ missis:& nihil flagitiosius.i.sceleſtius & increpatiõe dignius.s.legatis:q cũ essent missi ut nũtiarent Antonio res certas .i. specificatas ut nõ alias:ex snia senatus:cũ ille.s.antonius nulli.i.nõ ulli : nõ paruisset ulli earũ rerũ.s.q̃s nũtiabant ex snia senatus:rettulerunt.i.reportauerũt ultro.i.insup:ab illo.s. Antonio:intolerabilia.s.mãdata/ad nos postulantia.s.caput uĩm aut qd sile.Itaq̃ concurritur.s.ab oibus ad nos: & nos facti sumus populares.i.de secta populi & eius fautores in re salutari .i. quæ ad salutẽ publicã

HYemẽ &c.Dicit nũtiari Cassiũ esse in syria eidem ab senatu decreta:laudat Brutũ qui.C.Antoniũ.M. ffem ad se conuertit:iterũ q̃les sint in senatu aperiẽs, Ordo est.Ego credo hyemẽ.ꝓhibuisse adhuc:quomin'.i. ut nõ haberemus de te certum qd ageres:& maxime.i.p̃cipue esses:tñ i.tãetsi nihil certi haberemus:oẽs loq̃bãtur credo q̃.i.quia uolebãt.i.optabant aut opinabantur te esse in Syria & sup.habere co-

pias.i,collegisse exercitũ. Autẽ.i. sed:id credebatur eo facilius:qa uidebat̃ ſimile uero. Quidem.i.certe qdqd tu feceris.Brutus noſter.ſ.Decius conſecutus eſt laudẽ egregiã geſſit em̃ tãtas res.& tã inopinatas: ut eæ.ſ. res cũ eẽnt gratæ.i.utiles & accœptatæ ꝓ ſe tũ ſup.erant ornatiores,ꝓpter celeritatẽ:qd̃ ſi tu tenes ea q̃ putamus:reſp.eſt fulta.i.ſuſtentata & munita magnis præſidiis.i.cuſtodiis & ꝓtectionibus.Em̃.i.quia:nos erimus muniti a p̃ma ora.i.extremitate græciæ uſq; ad ægyptum imperiis & copiis optimorũ ciuium.q̃q̃ niſi:ſcilicet res aut opinio fallebat me:res habebat ſe ſic ut oẽ diſcrimen: ideſt periculũ totius belli uideretur poſitũ in Decio Bruto:qui ſi erupiſſet.i. ui in hoſtes impetum feciſſet:Mutina.i. ex ea urbe: ubi obſeſſus erat ab Anto.nihil belli reliq: ideſt relicti:aut nihil reliquũ belli uidebat̃ fore.i.futurum. Ipſe obſidebatur iam paruis copiis:q;.i.quia Antonius tenebat Bononiam magno præſidio:ideſt multitudine militum ad cuſtodiã urbis impoſitorum. Autem.i.ſed:Hircius noſter.ſ.conſul erat Claternæ:ideſt in eo oppidulo cui Imolæ nunc nomen putãt:Ceſar:ſcilicet Octauius:ſup. laudẽ eſt conſecutus.Res em̃ tantas geſſit:tãq; inopinatas:ut eæ cũ per ſe gratæ eſſent:tũ ornatiores ꝓpter celeritatẽ.qd̃ ſi tu ea tenes:quæ putamus:magnis ſubſidiis fulta reſpu.eſt.A prima em̃ ora Græciæ:uſq; ad Aegyptum optimoꝝ ciuium imperiis muniti erimus & copiis.q̃q̃ niſi me fallebat:res ſic ſe habebat:ut totius belli omne diſcrimẽ iu.D.Bruto poſitum uideretur.qui ſi(ut ſperabamus)erupiſſet Mutina:nihil belli reliqui fore uidebatur,Paruis omnino iã copiis obſidebatur:q; magno præſidio Bononiam tenebat antonius.Erat aurẽ Claternæ noſter Hircius : ad forum Corneliũ Cæſar:uterq; cũ firmo exercitu : magnaſq; Romæ Panſa copias ex delectu Italiæ cõpararat.Hyems adhuc rẽ geri,phibuerat.Hircius nihil niſi cõſyderatæ:ut mihi crebris literis:ſignificat actur⁹ uidebat̃. Præter Bononiã Regium Lepidi:Parmã:totã galliã tenebamus ſtudioſiſſimã reip. Tuos etiã cliẽtes trãſpadanos mirifice cõiunctos cum cauſa habebamus.

erat ad forum Corneliũ:uterq; ſup.erat tam Hircius q̃ Cæſar cum firmo exercitu:& Panſa alter conſul:compararat Romæ magnas copias ex delectu Italiæ.Hyems,phibuerat rem geri adhuc/Hircius nihil uidebatur acturus niſi conſyderate:ut ſignificat mihi literis crebris.Nos tenebamus totam Galliam.ſ.ciſalpinam:præter Bononiam.Regium Lepidi:nam eſt etiam in Sicilia Rhegium:ſup.& Parmam.Nec habebamus tranſpadanos tuos clientes.i.tuo patrocinio dũ Romæ agebas utentes & ita tibi addictos:coniunctos mirifice cũ cã.ſ. quam fauemus.i.cum defenſione reipu.

Senatus erat,ſ.tunc cũ Decius Brutus obſideretur:fortiſſimus:exceptis cõſularibus: ideſt iis qui conſulatum geſſerãt:ex quibus unus.i.ſolus Lucius Cæſar eſt firmus & rectus.Nos amiſimus morte.i.per mortẽ Seruii Sulpitii magnum præſidiũ : protectorẽ & cuſtodem ſalutis noſtræ.Reliqui.ſ.conſulares:partim ſup.ſunt inertes i, ſine arte & induſtria:partim improbi.i.improbandi: quia pro rep.facere quæ ſciũt & poſſunt nolunt nonnulli inuident laudi eoꝝ quos uident probari.i.adprobari in rep. Vero proſed:mira conſenſio eſt populi Romani:& totius Italiæ.Hec erant fere.ſ.oĩa quæ uellem eſſe nota tibi. Nunc autem opto:ut lumẽ uirtutis tuæ eluceat ab iſtis partibus orientis:unde.ſ.ſol oriens totum illuminat hemiſphærium noſtrum.pulchre ergo ad ſolem alludit:cum in Syria parte orientali eſſet Caſſius.

Erat firmiſſimus ſenatus:exceptis conſularibus:ex q; bus unus.L.Cæſar firmus eſt:& rectus.Seruii Sulpitii morte magnũ præſidiũ amiſimus.Reliqui partim inertes:partim improbi:nõnulli inuident eoꝝ laudi quos in repub.probari uident.Populi uero Romani totiuſq; Italiæ mira cõſenſio eſt.Hec erant fere:quæ tibi nota eſſe uellem.Nunc autem opto:ut ab iſtis oriẽtis partibus uirtutis tuæ lumen eluceat. Vale.

Qui ſtatus &c.Cõmendat Caſſio .C. Tidiũ Strabonẽ ad ip̃m Caſſiũ proficiſcentẽ ut cũ eo eẽt : dicit autẽ eum poſſe ex ipſo intelligere præſentiũ rerũ ſtatum: deinde dicit magnã ſpem eſſe in ipſo Caſſio &.M.Bruto.Nã Deciũ Brutũ dicit obſidione teneri:itaq; ad illos perfugiũ fore : ſi Decius uincatur.Ordo eſt.Tu poteris ſcire ex caio Tidio Strabone uiro bono & optime ſentiente de rep, qui.i.q̃lis : Nam ſequẽte.ſ.ſæpe qui pro quis legit̃:ſtatus reꝝ fue-

M.T.C.C.Caſſio.S.P.D.

Qui ſtatus rerũ fuerit tum:cũ has literas dedi ſcire poteris ex.C.Tidio Strabone uiro bono:& optime de repu.ſentiẽte.Nã quid dicã cupidiſſimo tui:q domo &fortunis relictis ad te potiſſimũ,ꝓfectus eſt̃.Itaq; eũ tibi ne cõmendo qdẽ:aduentus ip̃ius ad te:ſatis eum cõmendabit.Tu uelim ſic exiſtimes: tibiq;

tibiq; pſuadeas:omne perfugiũ bonoꝝ in te:&in Bruto eẽ poſitũ:Si qd̃ nolim:aduerſi quid euenerit. Res cum hec ſcribebam:erat in extremũ deducta diſcrimẽ Brutus enim Mutinæ uix iã ſuſtinebat.Qui ſi conſeruatus erit:uicimus.Sin:quod Dii omen auertãt:oppreſſus ibi erit oĩs hominũ curſus eſt ad uos. Proinde fac tantum animũ habeas:tantumq; apparatũ : quãtum opus eſt ad uniuerſam rempu.recuperandam. Vale.

Res.ſ.bellica:erat cum ſcribebam hec:deducta in extremum diſcrimẽ.i.ſummũ periculum. Brutus enim uix ſuſtinebat iam Mutinæ.ſ.uim obſidentium:qui.ſ.Brutus:ſi erit conſeruatus uicimus:non dicit uincemus ſed propter certitudinem uictoriæ uicimus.Conſeruatus autem fuit nec tamen uicit.Sin.i.ſed ſi:ipſe erit oppreſſus ibi:quod omen dii auertant:omnis curſus hominum eſt ad uos,ſ.a facie Antonianorum: Adnotandũ omnis mali amouendi gratia:quoties triſte quid quod impẽderet dicturi erant ſolitos præmittere : qd̃.nolim/qd̃ adii auertant &c.Proinde.i.& ideo:fac ſup.ut habeas tantum animum/& tantum apparatum: quantum opus eſt:ſcilicet habere:ad recuperandam uniuerſam rempu.

M.T.C.C.Caſſio.S.P.D.

Quanto ſtudio dignitatẽ tuam : & in ſenatu & ad populũ defenderim:ex tuis te malo:q̃ ex me cognoſcere.Quæ mea ſentẽtia in ſenatu facile ualuiſſet:niſi Panſa uehemẽter obſtitiſſet.Ea ſententia dicta productus ſum in cõcionẽ a tribunoplæ.M. Seruilio.Dixi de te quæ potui:tanta contẽtione : quãtum forũ eſt:tanto clamore:cõſenſuq; populi : ut nihil unq̃ ſiſe uiderim:Id uelim mihi ignoſcas:q; inuita ſocru tua fecerim.Mulier timida uerebat̃ : ne Pãſæ animus offenderet̃.In concione quidẽ Pãſa dixit matrem quoq; tuã:& fratrẽ:illam a me ſentẽtiã noluiſſe dici.Sed me hec nõ mouebant.Alia malebã. Fauebã & reip.cui ſemper faui & dignitati ac gl̃iæ tuæ.Quod autẽ & in ſenatu pluribus uerbis diſſerui:& dixi in cõcione in eo uelim fidem meam liberes.Promiſi em̃ & prope confirmari te nõ expectaſſe:nec expectaturum eſſe decreta noſtra:ſed teip̃m tuo more rẽpu. defenſurum:& q̃q̃ nihil dũ audieramus:nec ubi eſſes nec q̃s copias haberes:tamen ſic ſtatuebã:omneis : q̃ in iſtis partibus eſſent:opes : copiaſq; tuas eſſe:per teq; Aſiã prouinciam confidebã iam reipu.recupatam. Tu fac in augenda gloria teipſum uincas. Vale.

rit tũ.i.tunc:cũ.i.quando/ego dedi has lr̃as ſ.ad te:dico ſup.ſentiẽte op.&c. Nã qd.i. ad qd dicã cupidiſſimo.i. q; poſſis ſcire ex uno cupidiſſimo tui:qui ꝓfectus eſt potiſſimum ad te:domo & fortunis.i.diuitiis oĩbus relictis.Itaq; ego ne qdẽ.i. nõ etiã cõmendo eũ tibi:qa.aduentus eius ad te:cõmẽdabit ſatis eũ. Ego uelim ſup.ut tu exiſtimes/&perſuadeas tibi ſic:oẽ perfugiũ bonoꝝ.i. ſpem ſe cõſeruandi ꝓfugã:eſſe poſitũ in te & in Bruto:ſi qd.i.aliquid aduerſi euenerit.ſ. bonis: hoc eſt reip.fautoribus:qd̃ nolim.ſ.euenire.

Quanto ſtu.&c.Defenderat caſſiũ pugnantẽ cũ Dolobella quod nunc paucis tangit:monẽs ut ea præſtet ſenatui.q̃ Cicero de eo ꝓmiſit cũ ſperet totã Aſiã ab eo ꝓpediẽ liberandã.Ordo ẽ. Ego malo : ideſt magis uolo:te cognoſcere ex tuis.ſ.nãceſſariis:q̃ ex me / q̃to ſtudio ego defenderim dignitatẽ tuã & in ſenatu & ad ppl̃m. Quæ ſentẽtia mea.ſ.de te : ualuiſſet.i. adprobata fuiſſet facile in ſenatu:niſi Panſa obſtitiſſet uehemẽter. Ea ſnĩa:non ſcribit eam:qa ſcit ab amicis Caſſii ꝓſcriptã:dicta.i. poſtq̃ erat dicta:ego productus ſum in cõcionẽ.i. cœtum ppl̃i:a Marco Seruilio tribunoplæbis. Dixi de te q̃ potui.ſ.decẽter dicere:tãta contentione.i.uocis extẽſione & auctione:quãtum eſt forũ in qd̃ populus cõuenit:tãto clamore & cõſenſu ppl̃i : ut nihil uiderim unq̃ ſimile. Velim ſup.ut ignoſcas mihi id:uidelicet q; fecerim.i.ita contẽderim:ſocru tua: ideſt matre uxoris tuæ inuita. Mulier timida uerebatur ne animus Panſæ q; in ſenatu obſtiterat:offenderet̃. Panſa quidem dixit in contione matrẽ quoq; tuam & fratrẽ/noluiſſe illam ſentẽtiã dici a me. Sed hec.ſ.obſtacula non cõmouebant me:ego malebã.i. magis uolebam alia.Fauebã &.i. ſimul reipu.cui faui ſemper & gloriæ tuæ. Autem.i. ſed ego uelim ſupp.ut liberes fidẽ meam.i. facias ut pollicitus ſum te facturũ: in eo qd̃ & diſſerui uerbis pluribus in ſenatu:& dixi in concione.Promiſi enim & prope confirmaui:ideſt aſſerui ita fore:te non expectaſſe nec expectaturum eſſe. Decreta noſtra/ ſed teipſum:ideſt proprio iudicio & authoritate defenſurum ſup.eſſe remp.tuo more:ideſt ſicut incœpiſti cæſarem occidendo.Et q̃q̃ nihildum.i.nihil tũc adhuc audieramus:nec ubi eſſes:nec quas copias haberes : tamẽ ſtatuebam.i.in animo,ꝓponebam ſic:oẽs opes quæ eſſent in iſtis partibus.ſ.ubi tu es:& copias ſup.omnes eſſe tuas:& confidebam Aſiam iam eſſe recuperatã reipu.per te. Tu fac.ſup.ut uincas teipſum.i.plus facias q̃ hactenus feciſti:cum tamen ea faciendo alios ſuperaris:in augenda gloria.ſ.tua. Vale.

M.T.C.C.Cassio.S.P.D.

S Celus adfinis tui Lepidi:summaq; leuitatē & incōstantiā ex actis:quæ ad te mitti certo scio cognoscere te arbitror. Itaq; nos cōfecto bello:ut arbitrabamur: renouatū bellū gerimus spemq; oēm in.D.Bruto:& Planco habemus. Si uerū quæris in te & in meo Bruto nō solū ad pñs pfugiū:si (qđ olim) aduersi qd acciderit : sed etiā ad confirmationē ppe/ tuæ libertatis. Nos hic de Dolobella audiebam⁹ quæ uellemus:sed certos authores nō habebamus Te qdē magnū hoiem:& pſenti iudicio:& reliqui tēporis ex/ pectatione scito esse. Hoc tibi ꝓposito fac:ut ad sūmā contēdas. Nihil est tantū:qđ nō populus Ro.a te pfi ci:atq; optineri posse iudicet. Vale.

SCælus &c. Dicit perfidia Lepidi iā cū Antonio cōiūcti plurimū noceri po pulo libertatiq; Romanæ:unde spem reliq dicit in Cassio& Marco Bruto. Ordo ē. Ego arbitror te cognoscere scelus & sūmā leui/ tatē.i.mutabilitatē in fide:& pro.i. incōstan tiā:adfinis tui Lepidi : ex actis.i. scriptis de rebus in acta relatis & de iis q publice agun tur:q.s.acta:ego scio certo mitti.i.ꝙ mittā/ tur ad te. Itaq; qa Lepidus ī fide nō māsit ge rimus bellū renouatū:bello cōfecto.i.postq bellū erat cōfectū & finitū ut arbitrabamur & hēmus oēm spem in Decio Bruto & Plā/ co:& supp. si qris uerū.i.ut qđ uerū est dicā: hēmus sup.in te & in Bruto meo.s. familia rissimo Marco:Nō solū pfugiū.i.ad qs fuge re poterimus ad pſens.i. ad euitādū instans piculū:aut ad tutelā parū duraturā:siqd ad/ uersi acciderit.s.nobis&reip.qđ noli:sed et ad cōfirmationē.i.stabilitionē ppetuæ libta tis. Nos audiebamus hic de dolobella q uel lemus:uidelicet ꝙ a rep.staret:sed nō habebamus certos authores. Scito te qdem esse magnū hoiem:& .i. sil' iudicio pſenti.i.qđ fert' iā de te ob res pactas:& expectatione tpis reliq.i.ob ea quæ hoīes sperant te gesturū. Hoc.s.præmio ꝓposito tibi:fac sup.ut contendas.i.toto conatu eas ad summam.i.consummatiōem rei. Nihil est tantum.i.tam magnū/quod populus Romanus non iudicet posse perfici atq; optineri a te. Vale.

M.T.C.C.Cassio.S.P.D.

B Reuitas tuarū literarum me quoq; breuiorē in scribendo facit:& uere(ut dicam) nō satis occurrit:quid scribā. Nostras enim res in actis perfer ri ad te certo scio:tuas autē ignoramus. Tanq̄ enim clausa sit Asia:sic nihil perfertur ad nos ꝑter rumores de oppresso Dolobella:satis illos quidem constātes: sed adhuc sine authore. Nos confectū bellum cū pu/ taremus:repente a Lepido tuo in summā sollicitudi nem adducti sumus. Itaq; persuade tibi maximam rei pu.spem in te:& in tuis copiis esse. Firmos oīno exer/ citus habemus:sed tñ ut oīa(ut spero) prospere proce dant:multum interest te uenire. Exigua est enim spes reipub.(nam nullam non libet dicere)sed quæcunq; est.ea despondetur anno consulatus tui. Vale.

BReuitas &c. Eodē est argumēto cum supiore nisi ꝙ ostēdit aduētū Cassii plurimū ꝓfuturū reip.in parua spe q relicta est:dicitq; in ꝑncipio cur tā breuis sit. Ordo est. Breuitas lrarū tuarū facit quoq;.i. etiam me breuē in scribēdo. Et ut dicā uere:nō oc currit satis qd scribā. Scio eñ certo res nr̄as perferri ad te in actis.i. instrumētis de actis publicis:autē.i.sed:nos ignoramus : tuas.s. res. Eñ.i.quia:nihil perfert' ad nos sic:tanq̄ Asia sit clausa:præter rumores de Dolobel la oppsso:quidē.i.certe illos:ꝑter Rumores illos satis constātes.i.cōtinuatos:sed adhuc sine authore.i.certo assertore. Nos cū puta remus bellū cōfectū.i.finitū esse:adducti su mus repente a Lepido tuo.s. adfine in solli citudinē summā.i.maximā. Itaq; persuade tibi:maximā spem reip.esse in te& in copiis tuis. Nos habemus exercitus.s.Bruti & Plā ci oīno firmos:sed tamē ut .i. demus aut po namus:ut omnia procedāt prospere:ut spe ro.s.ea processura:tamen multum interest: idest multæ utilitatis est te uenire. Enim.i. quia spes reipu.est exigua:nam non libet dicere nullam sup.spem reipu.esse:sed quæcunq; est ea desponde/ tur.i.promittitur futura anno consulatus tui. Vale

M.T.C.C. Cassio .S.P.D.

L Epidus tuus adfinis:meus familiaris : pri/ die kal'. qntilis sentētiis oībus hostis a sena tu iudicatus est. Cæteriq; qui una cū illo a rep. defece/ runt. Quibus tñ ad sanitatē redeūdi ante kal'. Septē.

potestas

LEpidus &c. Certiorē facit Cassiū quē admodum Lepidus declaratus sit ho stis pscripto tñ ei termino quo possit adhuc redire ad sanitatē mentis : hoc est ad societatē populi Romani:dicitq; eius ad an tonium accessione bellū multum auctū esse deinde quid nuntiatū sit de Dolobella:&de mum eum cū Bruto expectari in Italia scri

potestas facta est. Fortis sane senatus : sed maxīa spes subsidii tui : bellū qdē cū hec scribebā sane magnum erat scelere & leuitate Lepidi. Nos de dolobella quo tidie:q uolumus audimus:sed adhuc sine capite:sine authore rumore nūtio. Quod ita cū eēt:tñ lris tuis q̄s No.maiis ex castris datas accœpam⁹ ita psuasū erat ciuitati:ut illū iā oppssū oēs arbitrarent':te aūt ī italiā uenire cū exercitu:ut si hec ex snīa cōfecta eēnt cōsilio atq; authoritate tua roborarent':sin qd forte titubatū esset:ut fit in bello:exercitu tuo niteremur. Quē qui/ dem ego exercitum quibuscūq; potero rebus ornabo.

bit. Ordo est. Lepidus adfinis tuus familia/ ris meus:iudicatus est hostis a senatu oibus sentētiis:pridie kal'. Quintilis .i. Iulii nunc dicti mēsis:& cæteri q defecerūt una.i.parit cū illo a rep. qbus tñ potestas redeūdi ad sa nitatē.i.meliorē mentē &saniora/cōsilia an te kal'. Septē. est facta.i. ꝓmissa a senatu. Se/ natus sup.est:sane.i.multū fortis:sed maxi ma spes supp.est subsidii tui .i. in subsidio tuo. Bellū quidēerat sane.i.ualde magnum: cū scribebā hec:scelere & leuitate .i. pfidia & incōstantia Lepidi. Nos audimus q̄tidie q uolumus de Dolobella .i. eū oppssū eē:s; ad huc rumo renūtio.i.nūtiante:sine capite si/ ne authore.i.certo assertore. qđ cū.i. quāuis esset ita:tñ psuasum erat ciuitati ex lris q̄s accœperamus datas Nonis maiis ex castris: ita ut oēs arbitrarent' illū iā oppssum sup.eē: te aūt uenire in Italiā cū exercitu:ut si hec eēnt cōfecta.i.abso/ luta ex snīa.i.uoluntate:roborarent'.i.cōfirmarent'/cōsilio atq; authoritate tua:sin.i.sed si:qd.i. aliquid:esset ti tubatū.i.uacillatū forte:ut fit.i.fieri solet in bello : nos niteremur .i. corroboraremur &fulciremur tuo exer/ citu:quē qdē exercitū.s.tuū:ego ornabo qbuscūq; rebus potero.

Cuius rei tūc tps erit:cū qd opis reip.laturus exercit⁹ sit:aut qd iā tulerit.notū esse cœperit. Nā adhuc tātū conatus audiunt':optimi illi qdem:&pclarissimi:sed gesta res expectat'. Quā qdem : aut iā esse aliquā:aut appropinqre cōfido. Tua uirtute : magnitudine aī ni hil est nobilius. Itaq; optamus:ut q̄primū te in Italia uideamus Rēpu.nos hēre arbitrabimur:si uos habe/ bimus. Præclare uiceramus:nisi spoliatū iermē fugiē tē Lepidus recœpisset Antoniū. Itaq; nūq̄ tāto odio ciuitati Antonius fuit:q̄to est Lepidus. Ille eñ ex tur bulēta rep.hic ex pace & uictoria bellū excitauit. Huic oppositos consules designatos habemus: in qbus est magna quidē spes:sed anceps cura ꝓpter īcertos exi/ tus pliorꝝ. Persuade tibi igit' in te:& in Bruto tuo esse oīa. Vos expectari:Brutū qdem iam iāq;.qđ si (ut spe ro) uictis hostibus nostris ueneritis:tñ authoritate ue stra respu.exsurget:& aliquo statu tolerabili cōsistet. Sunt enim permulta:qbus erit medendū. etiā si resp. satis esse uidebitur sceleribus hostium liberata. Vale.

Cuius rei exercitus.s. ornādi:tps erit sup. tunc:cū.i.qñ cœpit esse notū.i. constare qd opis.i.auxilii:exercitus sit allaturus:aut qd attulerit iā reip Nā conatus tātū & nō effe/ ctus audiunt' adhuc:illi quidē.s. conatus au diunt' optimi & pclarissimi:sed res gesta ex pectat'. Quā.s.rē gestā:qdē.i.certe:ego cōfi do/aut aliquā eē iam aut adpropinquare .i. ꝓxime futurū. Nihil est nobilius.i. illustri⁹ & notius:uirtute tua & magnitudine animi Itaq; nos optamus ut uideamus te q̄primū ī Italia. Nos arbitrabimur habere rep. si ha bebimus uos.i.te & Brutū. Nos uiceramus pclare:nisi lepidus antoniū spoliatū:iermē fugiētē. Itaq; Antonius nūq̄ fuit ciuitati tā/ to odio:quāto Lepidus est. Eñ.i.qa ille.s. an tonius excitauit bellū ex rep.turbulēta: hic s.Lepidus/excitauit bellū ex pace & uicto/ ria.i.ubi pacē habuisset resp.ꝓpter uictoriā Nos hēmus cōsules designatos .s. Decium Brutū & Plancū/oppositos huic.s. Lepido cū Antonio:in qbus.s. cōsulibus designatis est qdē magna spes:sed cura anceps ꝓꝑ in certos exitus pliorꝝ. Persuade igit' tibi : oīa eē in te & in Bruto.s.marco:& uos expecta ri:sed Brutū iam iāq;.i.in singula momēta. qđ si ueneritis hostibus nostris uictis ut spe ro:tamē resp.esxurget.i.extollet':authori/ tate uestra:& ꝯsistet.i. stabilietur:aliquo statu tolerabili. Sunt enim permulta qbus erit medendū.i. qbus erūt remedia adhibenda etiamsi respu.uidebitur liberata satis sceleribus hostium. Vale.

C.Cassius Procōsul.M.T.C.S.P.D.

S I uales bene est : ego quoq; ualeo. In Syriā me pfectū eē scito ad. L. Murcū: &.Q .cris pū Impatores. Viri fortes:optimiq; ciues:postea q̄ au

SI uales &c. Dicit se Cassius in Syriam uenisse addens qd illic egerit:firma.n. psidia se habere dicit : ad defensionē reipu. hortat' aūt latenter ut rēpu.tueat':& se non negligat imo curet defendēdū. Breuis autē est eo ꝙ reliqua dicit ex Carceio familiari suo accipienda. Ordo est. Si uales bene est:

x

ego quoq; ualeo. Scito me ꝓfectũ esse in Syriã ad Luciũ Murcũ & Quintũ Crispũ ipe/ratores. Viri fortes & optimi ciues. ſ. Murcus & Criſpus: poſtq̃ audierũt q̃ gererẽt' romæ: tradiderũt mihi exercitus: & ipſi administrant una mecũ rẽp. aĩo fortiſſimo. Item ſcito legionẽ quã Quintus Cæcilius Baſſus habuit ueniſſe ad me: & ſcito q̃tuor legiões quas Aulus Allienus eduxit ex ægypto: eẽ traditas mihi ab eo. Nũc poſtq̃ ſic reipu. ſtudemus: Ego nõ puto te egere cohortatione ut defendas nos abſentes & rẽp. quãtũ opus eſt. Ego uolo te ſcire firma p̃ſidia nõ deeſſe nobis ſenatuiq̃: ut defẽdas rẽp. optima ſpe & maxio aĩo. i. habẽs optimã ſpem uictoriæ & maximũ aĩum ad reſiſtendũ inimicis Lucius Carteius familiaris meus aget. i. diſſeret & loq̃tur aut tractabit tecũ cætera. ſ. quæ eẽnt ſcribẽda: ſi ille nõ diceret ea. Vale. Data. ſ. ep'la Nonis martiis: ergo anno fere reuolto: poſt Cædem Cæſaris. Ex Caſtris Taricheis. i. ad Tharicam Syriæ ciuitatem poſitis.

dierũt: q̃ Rome gererent' : exercitus mihi tradiderũt: ipſiq̃ mecũ una fortiſſimo aĩo rẽp. adminiſtrãt. Itẽ legionẽ: quã Qu. Cæcilius Baſſus habuit: ad me ueniſſe ſcito. Quatuorq̃ legiões: q̃s. A. Allienus ex Aegypto eduxit: traditas ab eo mihi eẽ ſcito. Nũc te cohortatione nõ puto ĩdigere: ut nos abn̄tes: rẽq̃ publicã quãtũ opus ẽ defendas. Scire te uolo firma p̃ſidia nobis: ſenatuiq̃ nõ deeſſe: ut optima ſpe: & maxio aĩo rẽpu. defendas. Reliqua tecũ aget. L. Carteius familiaris meus. Vale. Data Nonis Martiis ex Caſtris Taricheis.

C. Caſſius. M. T. C. S. P. D.

SI uales, Hec ep'la uidet' ponẽda poſt illam q̃ ſupius incœpit q̃to ſtudio. Cum em̃ Cicero ſignificaſſet q̃ pro Caſſio egiſſet & qd de eo ſenatui ꝓmiſiſſet: reſpõdit Caſſius ſe cognouiſſe amorẽ eius ĩ ſe: & ſtatim reſpõdiſſe: & petiiſſe ut lr̃as ſuas ad ſenatũ det: & inſpiciat: rogãs ut dignitatẽ ſuã tueatur: & Mucrũ cõmendatũ habeat: additq̃ ſe Dolobellã p̃ſecuturũ. Ordo eſt. Si uales bene eſt: ego qdem ualeo. Familiaris ſalutãdi forma. Ego legi lr̃as tuas ĩ qbus recognoui mirificũ amorẽ tuũ erga me. Videbaris. n. non ſolũ fauere nobis id qd' feciſti. i. q̃ fauiſti nobis ſemp & noſtra cã & reip. cã. i. tã ob bonũ noſtrũ priuatũ q̃ ob publicũ: ſed etiã ſuſcœpiſſe grauẽ curã: & eẽ ſollicitus uehementer de nobis. Itaq̃ q̃. i. quia ego putabam te exiſtimare Primũ nos nõ poſſe quieſcere repub. oppreſſa: ideſt ſi reſpub. ſit oppreſſa: deinde cum ſuſpicarere: ideſt ſuſpicareris: nos moliri. i. aliqd magnũ conari: q̃ i. qa putabam te eſſe ſollicitum & de ſalute noſtra & de euentu rerum: ſimul ac: ideſt eodem tempore quo/ac cœpi legiones: ſcilicet quatuor: quas Aulus Allienus eduxerat ex Aegypto: ſcripſi ad te: ac miſi Romam complures tabellarios: ideſt nuntios qui tabellas. i. literas in tabellis more antiquo ſcriptas perferrent: ideo autem complures: ut ſaltem unus ex illis literas perferret. Scripſi etiam literas ad ſenatum: quas. ſ. literas: uetui reddi. i. tradi ſenatui: priuſq̃ eẽnt recitatæ tibi: ſi forte mei. ſ. tabellarii qui ex meis: utpote: ſeruis aut libertis erãt/uoluerunt obtemperare: ideſt obedire mihi.

Q d' ſi lr̃æ non ſunt platæ : nõ dubito qn Dolobella q occupauit Aſiã Trebonio occiſo nefarie. i. p nefas: deꝑhenderit. i. in itinere cõpræhenderit/tabellarios noſtros & intercœpit literas. ſ. nr̃as. Ego teneo oẽs exercitus q fuere in Syria. Ego habui paululum moræ. i. difficultatis aut dilatiõis dũ p̃ſoluo militibus promiſſa. i. quæ ꝓmiſerã ut ĩ uerba mea reip. iurarent. Ego ſum nũc iã expedit'. Ego peto a te ut habeas dignitatẽ meã cõmendatã tibi: ſi intelligis me : nullũ neq̃ periculũ neq̃ laborẽ denegaſſe p̃ĩæ: & ſup. ſi cœpi arma ꝓtra ĩportuniſſimos latrões. ſ. cõparaui:

Q d' ſi literæ platæ nõ ſunt: nõ dubito qn Dolobella q nefarie Trebõio occiſo: Aſiã occupauit: tabellarios nrõs deꝑhẽderit: lr̃aſq̃ intercœpit: Exercitus oẽis: q ĩ Syria fuere/teneo. Habui paululũ moræ: dum ꝓmiſſa militibus p̃ſoluo. Nũc iã ſum expeditus. A te peto : ut dignitatẽ meã tibi cõmẽdatã: habeas: ſi me intelligis nullũ neq̃ piculũ neq̃ laborẽ patriæ denegaſſe : ſi cõtra ĩportuniſſimos latrões arma cœpi te hortãte: & authore: ſi nõ ſolũ exercitũ ad rẽp. libertatẽq̃ defẽdẽdã

cõpaui: ſed etiã crudeliſſimis tyrãnis eripui. Quos ſi occupaſſet Dolobella: nõ ſolũ aduẽtu ſed etiã opinione: & expectatiõe exercitus ſui: Antoniũ cõfirmaſſet. Quas ob res milites tuere: ſi eos mirifice: de rep. meritos eẽ aĩaduertis & effice ne quẽ pœniteat rẽp. q̃ ſpem p̃dæ/& rapinarũ ſeq maluiſſe: Itẽ Murci & Criſpi ipe/ratoꝝ dignitatẽ: quãtũ eſt in te/tuere. Nã Baſſus miſere noluit mihi legionẽ tradere. qd' ſi milites inuito eo legatos ad me miſiſſent: clauſam Apameã tenuiſſet: quoad ui eſſet expugnata. Hec a te peto: nõ ſolũ reip. quæ tibi ſemp fuit chariſſima ſed etiã amicitiæ noſtræ noĩe: quã confido apud te plurimũ poſſe. Crede mihi hunc exercitũ quẽ habeo ſenatus: atq̃ optimi cuiuſq̃ eſſe: maximeq̃ tuũ. De cuius uolũtate audiẽdo mirifice te diligit: charũq̃ habet. Qui ſi ĩtellexerit cõmoda ſua curæ tibi eſſe: debere etiã ſe tibi omnia putabit. Literis ſcriptis audiui Dolobellã in Ciliciã ueniſſe cum ſuis copiis ꝓficiſcar in Ciliciã : qd egerim celeriter ut ſcias: dabo operã. Ac uelim ut meremur de rep. ſic felices ſim . Fac ualeas: meq̃ ames. No. maiis ex caſtris

Antonios & Dolobella/q̃ tũc rẽp. oppugnare ĩcœperũt: cũ ab illis p̃cipue fuit defendẽda: te hortãte & authore: & ſup. ſi non cõparaui. i. cõqueſiui exercitũ ad rẽp. & libertatẽ defendendã: ſed etiã eripui. ſ. exercitũ tyrãnis crudeliſſimis. ſ. iã dictis antoniis & dolobellæ: qui tn̄ ab initio pro reip. defenſoribꝰ ſenſit: Duplex autẽ beneficiũ facit reip. q̃ e manibus hoſtiũ copias illi allicit: & etiã dupliciter quodãmodo auget: nã ſi utriq̃ trigĩta fuerint millia : ablatis decẽ millibus uni parti: altera erit duplo numeroſior qd' non eſſet ſi aliũde cõparauerit: Quos. ſ. milites: prius aũt dixit exercitũ: q̃ erant in exercitu: ſi Dolobella occupaſſet. i. priuſq̃ Caſſius ſibi aſſumpſiſſet : cõfirmaſſet Antoniũ nõ ſolum aduẽtu. ſ. ſuo: ſed etiã opinione & expectatiõe exercitus ſui: qa aĩoſiores ſumus dũ ꝓpediẽ auxilia affutura ſperamus. Ob quas res o Cicero: tuere. i. defende & ꝓtege/milites: ſi aĩaduertis eos eſſe meritos mirifice & mira faciẽdo/de rep. & effice ne quem. i. aliquẽ pœniteat maluiſſe ſeq rẽp. q̃ ſpem prædæ & rapinarũ. Itẽ tuere. i. ꝓtege dignitatẽ Murci & Criſpi imperatoꝝ: qui Caſſio ſtatim exercitũ tradiderant: quãtum eſt in te. i. quãtum fieri põt per te. Nã Baſſus. q. d. ideo eũ non cõmendo: qa noluit miſere. i. miſere affectanter reſiſtendo/tradere mihi legionem. qd' ſi milites miſiſſent legatos ad me. ſ. de recõciliatõe ipſoꝝ: eo. ſ. Baſſo inuito. i. renuẽte: tenuiſſet Apameã. ſ. urbẽ clauſam/quoad. i. donec eẽt expugnata ui: qa ſpõte nũq̃ ſe aut ſuos tradidiſſet. Ego peto hec a te: non ſolũ noĩe reip. q̃ fuit ſemp chariſſima tibi: ſed etiã amicitiæ nr̃æ: quã. ſ. amicitiã nr̃am: ego cõfido poſſe. i. ualere: plurimũ apud te. Crede mihi hũc exercitũ quẽ habeo eſſe ſenatus atq̃ optimi cuiuſq̃. i. oĩs boni: & maximime tuũ. i. militaturũ pro ſenatu & optimo quoq̃ & maximo pro te. De cuius. ſ. tua: uoluntate. i. beneuolentia in ſe: audiendo. ſ. a te quotidie: diligit te mirifice atq̃ habet charũ. Qui. ſ. exercitus ſi intellexerit commoda ſua/eſſet ibi curæ: putabit ſe debere etiã oĩa tibi. Literis audiui Dolobellã in Ciliciã ueniſſe cum copiis ſuis: ego proficiſcar in Ciliciam. dabo operã ut ſcias celeriter quid egerim Ac uelim ſup. ut ſimus ſic felices ut meremur. ſ. bene de repu. Fac ualeas & ames me. Nonis Maiis ex caſtris.

Caſſius Qu. S. D. M. T. C.

SI uales bene eſt. Ego qdẽ ualeo. Cũ reip. uel ſalute uel uictoria gaudemus: tũ iſtauratiõe tuaꝝ laudũ: q̃ maximus cõſularis maximũ conſulẽ teip̃m uiciſti: & lætamur: & mirari nõ ſatis poſſumus fatale neſcio qd tuæ uirtuti datũ: idq̃ iã ſæpe expti ſumus. Eſt em̃ tua toga oĩum armis fœlicior: q̃ nũc quoq̃ nobis pene uictã rẽp. ex manibus hoſtiũ eripuit: ac reddidit Nũc g̃ uiuemus libi. Nũc te oĩm maxĩe ciuis & mihi karissime: id qd' maxĩe reip. tenebaris cõpaſti. Nũc te habebim' teſtẽ nr̃ũ: & ĩ te & ĩ cõiũctiſſimã tibi rẽp. amoris & q̃ ſæpe pollicitus es: te & taciturũ: dũ ſerui eẽmus & dicturũ de me tũc cũ mihi ꝓfutura eẽnt: nũc illa non ego qdẽ dici tantope deſyderabo : q̃ ſentiri a teipſo.

SI uales. &c. Scriptis a Cicerone mãdatis ad Antoniũ ut ab obſidiõe Mutinẽ ſi deſiſteret : & deniq̃ cũ nõ obtẽperaret eo iudicato hoſte: conſilio hortatuq̃ Ciceroĩs: ita cõiunctus eſt Octauianus Cæſar cũ rep. ut eius auſpiciis ſimul cũ cõſulib' fuſus pulſuſq̃ ſit Antonius a Mutina quã uictoriam ita nũc aſcribit Caſſius Ciceroĩ ut hoc eius factũ anteponat cõiuratoĩs Catilinarie oppreſſioni dicatq̃ eũ eſſe cãm libertatis Romanæ: petit autem ab eo ut teſtis ſit amoris ſui erga rẽp. docens qd in Aſia egerit: & deinde mum bonã ſpem de rep. cõcipiendã p̃dicat. Ordo eſt. Si uales bene eſt : ego qdẽ ualeo. Cum. ſ. ita ſit q̃ gaudemus uel ſalute uel uictoria reipu. tũ. i. multomagis. Letamur inſtauratiõe . i. in priſtinũ ſtatũ reſtitutiõe laudum tuarũ: q̃ tu maximus cõſularis. i. qa cõſulatũ geſſeris: cõſulari honore p̃ditus: feciſti teipſum cõſulẽ. i. plus feciſti q̃ cum eſſes

consul:& nō possumus satis mirari nescio qd fatale.i.a fatis dependēs:datū.i.cōcessum tuæ uirtuti:& nos exp/ti sumus sæpe id.s.noi tuo fatale quippiā eē.Toga eīn tua est felicior.i.tu in toga.i.habitu pacis es felicior:ar/mis.i.rebus inbello gestis oīum:que.s.toga tua:eripuit ex manibus hostiū:ac reddidit nunc quoq; nobis.i. ad utilitatem nostrā rempu pene uictam.i.depsam.Nos ergo uiuemus nunc liberi.Nūc o ciuis maxime omniū & charissime mihi comparasti.i.consecutus es id qd tenebaris.i.debebas maxime reipu.s. liberationem eius. Nos habebimus nunc te testē amoris nostri:&.i.simul in te & in rēpu.coniunctissimā tibi:& quæ pollicitus es sæpe:te & taciturum.i.celaturum dum essemus serui.s.sub Cæsare:& dicturum de me tunc cum essent profu/tura mihi non desyderabo tantopere illa quidem nunc dici q̄ sentiri a teipso.

Neq; eīn malim me cōmēdari a te iudicio oīum:q̄ ipse.i.egomet:sup. malim eē cōmē/datus digne:ac.i.sicut mereor : iudicio tuo: ut iudices hec nouissima facta nīa.s. de ne/ce Cæsaris nō fuisse subita.i.ex iopinato cō/cepta:nec icōuenientia.i.dissona cæteris fa/ctis aut cogitatis meis:sed sīlia illis cogita/tiōibus:q̄rū tu es testis:&putes me,pducēdū i.,pferendū & ,pponēdū tibiipsi nō minimū īmo ,pmariū & ,pncipē ad optimā spem pīæ Aut ,pducēdū.i.,pmouēdū nō minimū.i. nō minimi emolumēti futurū tibiipsi ad opti/mā spem pīæ.i.ad id qd optimū spat de pa/tria.O Marce Tulli:liberi & ,ppinq digni q/dem te:&merito charissimi tibi:sunt tibi:& i.sup.debēt etiā eē chari tibi ,pxime hos : A ,prope aduerbiū qd uirtute positiui unde de/ducit accusatiuū regit.s.,ppiquos tuos:qui sunt æmuli.i.imitatores studioq; tuoq;.s.in rēpu.quoq;.s.æmuloq; studioq; tuoq; : ego cupio copiā.i.abundātiā esse tibi : sed tñ nō puto me excludi maxīe turba .i. ob copiam minus uacēt .i. libeat : aut sat tpis ac oci sit tibi excipe.i.ex multis illis recipe me &pro/ducere ad oīa q̄ uelis & probes.Nos ,pbabi/mus.i.demōstrabimus/fortasse tibi aīm no/strū : seruitus diutina.s.sub Cæsare:minus i.nō:erat passa īgeniū nīm certe qualecūq; est.i.licet fortasse tenue aut rude sit: tñ q̄le est nō est passa uideri. Non eīn sub Cæsare fiebant iudicia nec iuuenū īgenia sese exer/citabāt ut antea hactenus aūt ad sui cōmen/dationē locutus est:deinceps res a se gestas ,pseqt:dicēs.Nos deduxim' ex ora.i.regiōe maritima.i.ad mare iacēte: ubi fere sunt na/ualia Asiæ prouinciæ:& ex insulis.s.uicinis naues quas potuimus.Nos habuimus dele/ctū.i.ut dicāt monstrā & electionē remigū: i.eoq; qui naues impellerent remis:magna cōtumacia.i.in cōtumacia repugnātia ciui/tatū:tamē.i.licet repugnarēt habuimus sa/tis celeriter.Nos secuti sumos Classem do/lobellæ:cui.s.Classi Lucilius ,perat : q ,pben/do sæpe spem transiōis.s.ad nos:aut ut alii intelligunt ad aliā regionē:neq; unq̄ non.i. & semp decedēdo:hoc est nō faciēdo copiā pugnæ:contulit nouissime.i.ultimo loco se Coritū.i.ad illd oppidū Ciliciæ ubi magna uis boni croci nascit.& cœpit se tenere por/tu clauso:ne.s.qsq̄ īgredi posset.Nos illa.s.

Neq; eīn oīum iudicio malim me a te cōmendari : q̄ ipse tuo iudicio digne:ac mereor cōmendatus esse:ut hac nouissima nostra facta nō subita:ne incōueniētia sed similia illis cogitationibus:quarū tu testis es fuis/se iudices:meq; ad optimā spem patriæ non minimū tibiipsi producendū putes. Sunt tibi Marce Tulli li/beri:,ppinquiq; digni qdem te & merito tibi charissi/mi esse etiā debent in re proxime hos chari:q studio/rum tuoq; æmuli:quoq; esse cupio tibi copiam:sed ta/men non maxime turba puto excludi:quominus tibi uacet me excipere:& ad oīa quæ uelis:& ,pbes:,pduce/re.Aīum tibi nostrū fortasse ,pbabimus . Ingeniū diu/tina seruitus certe q̄l ecūq; est minus tñ q̄ erat passa est uideri.Nos ex ora maritima Asiæ,puinciæ: & ex īsulis q̄s potuimus naues deduximus.Delectū remigū ma/gna cōtumacia ciuitatū : tñ satis celeriter habuimus. Secuti sumus classem Dolobellæ:cui Lucilius ,perat: qui spem sæpe transitionis præbendo:neq; unq̄ non decedendo nouissime Coritum se contulit:& clauso portu se tenere cœpit.Nos illa relicta : q & in castra peruenire sat ius esse putabamus: & sequebatur clas/sis altera:quā anno priore in Bithynia Tullius Cym/ber compararat:cui Turulius Quæstor ,perat : Cyprū petiuimus.Ibi quæ cognouimus scribere ad uos q̄ ce/lerrime uoluimus.Dolobellā ut Tarsenses pessimi so/cii:ita Laodiceni multo amētiores ultro accersierūt. Ex qbus utrisq; ciuitatibus græcoq; militum numero speciē exercitus effecit.Castra habet aut oppidū Lao/diceā posita:&ptē muri demolitus ē:&castra oppido cōiūxit:Cassius noster cū decē legiōib' & cohortibus xx.auxiliariis:& q̄tuor milliū eqtatu :a millibus pas/suū.xx.:castra hēt posita cū uallo: & existīat se sine ,p/lio posse uicere.Nā iā ternis tetradrachmis triticū pe/nes dolobellā ē:nisi qd nanibus Laodicenoq; suppor/tarit/cito fame peat:necesse ē Ne supportare possit &

cassii

cassii classis bñ magna:cui ,pest sextil.rufus:&tres nos q̄s adduximus/ego Turuli' & Patiscus facile ,pstabūt & uolo uos bñ spare:& rēpu.ut & uos istic expediistis ita ,p,nostra pte celeriter iter nobis expediri posse cōfi/dere.Vale.Data ibib' Iunii Cypro Acromāi.Iacride.

classe Dolobellæ:relicta sup. deo:q & i.fil' putabamus esse satius.i cōducibilius pueni/re in castra.s.nīa:& altera classis sequebat; quā Tullius Cymber cōpararat.i. cōstruxe/rat & cura sua parauerat anno ,pore.i. ,pme elapso in Bithynia:cui Turulius q̄stor præ/erat:nos petiuimus Cyprū:putātes.s.duaq; classiū uictores fieri difficile esse.Nos uolui/mus scribere ad uos q̄celerrime.i.maxime celeriter:ea q̄ cognouimus ibi:Vt.i.quēadmodū Tarsenses.i.ciues Tarsi pessimi socii.s.,ppli Romani:ita Laodiceni amentiores.i.insensati magis:accersierunt pro accersiuerūt i.ad se uocauerunt Dolobellā:ultro.i.non rogati ab eo.Ex qbus utrisq; ciuitatibus Tarso &Laodicea : Dolo/bella effecit speciē.i.imaginē exercitus numero.s.iusto/militū græcoq;.q.d.contēptibiliū:qa ut dicit Ouidius Græcia facundū sed male forte genus.Et sup.Dolobella habet castra posita ante oppidū Laodiceā.s. nomine Et demolitus est.i.deiecit partē muri & cōiunxit castra oppido ita ut castra essent oppido ,pfidio:& oppidū ca/stris.Cassius noster.s.amicus & frater:Nam tota ep'la Cassio adscribit: unde necesse est alterū fuisse Cassium de quo loquatur:ut dixi de fratre suo loqtur:habet castra posita cum uallo:cū decem legionibus & uiginti co/hortibus auxiliariis.i.eoq; qui auxilio uenerint:&equitatu quatuor milliū.s.eqtum aut capitum:a.s.castris do/lobellæ uiginti millibus passuū:& existimat se posse uincere.i.expugnare Dolobellā sine ,plio:qa fame.Nam triticū est.i.æstimat & uendit penes Dolobellā:ternis tetradrachmis.i.singulos modios duodecim drachmis: nam tetradrachma est nūmus quatuor drachmarū:ter autē quatuor duodecim sunt.Certū est ualde charū si/gnificare triticū:sed de qua mensura loquatur incertum uidetur tamē tūc fere una mēsura uendi solitum:alio/qui enim ei expsisset.Necesse est sup.ut pareat cito fame nisi supportarit.i.occulte importarit quid .i. aliqd: s.ilicet tritici aut frumenti alterius:nauibus Laodicenoq;.Sed sup.& idest simul:classis cassii.s. fratris bene .i. multū magna:cui Sextilius Ruffus præest:& tres sup.naues quas ego Turulius & Patiscus adduximus : ,psta/bunt.i.efficient facile:ne.s.Dolobella:possit supportare.i.clanculū inferre frumentū.Et uolo uos bene spera/re & rempu.confidere ut & uos expediistis istic.s.ubi uos estis sup.omne negocium:quod tamen longe secus erat.Ita iter posse expediri uobis celeriter:pro parte nostra:idest quantum ad nos attinet. Vale.&c.

Lentulus Ciceroni.S.P.D.

QVm Brutū nostrū cōuenissem : eūq; tardius ī Asiā uenturū aīaduerterē:in Asiā redii: ut re/liqas mei laboris collegerē:& pecuniā q̄ primū Ro/mam mitterē. Interim cognoui in Lycia esse classem Dolobellæ:amplius q̄ cētū naues onerarias:in quas exercitus eius īponi posset.Id Dolobellā ea mente cō/parasse:ut si Syriæ spes eū frustrata esset cōscēderet in naues:& italiā peteret:seq; cum Antoniis:& reliqs la/trōibus cōiungeret.Cuius rei tāto in timore fui:ut oī/bus rebus:relictis cū paucioribus:& minoribus naui/bus ad illas ire conatus sim.Quæ res:si a Rhodiis nō interpellatus eēm:fortasse tota sublata eēt:tñ magna ex pte ,pfligata est.Q ñquidē classis dissipata est:ad/uētus nrī timore milites ducesq; effugerunt:onerariæ oēs ad unā a nobis sunt excœptæ Certe (qd maxime timui)uideor cōsecutus:ut nō possit Dolobella in ita/liā puenire.nec sociis suis firmatis durius uobis effice/re negociū.Rhodii nos & rēp.q̄ ualde despauerīt ex lris.q̄s publice misi:cognosces.Eqdē m'to ,pcius scri/psi:mirari noli:mira est eoq; amētia : nec me meæ ul/læ priuatim iniuriæ unq̄:malus aīus eoq; ī nrā salute:

QVm Brutū &c.Hec ep'la fere tota licet longiuscula sit cōsumit in rerū narra/tione:quēadmodū & sequens. Cū eīn præes/set Asiæ proq̄stor.P.Lentulus:narrat quē/admodū cum a Bruto in Asiā reuertisset:ut reliquū pecuniæ/quæ colligenda fuerat col/legeret & Romā mitteret:intellexit Dolo/bellā esse in Lycia cū magno numero naui/um onerariarū:contra quē se iuisse dicit cū paucioribus & minoribus nauibus facile q̄ ei ablaturū fuisse totā classem nisi impe/ditus fuisset a Rhodiis:de quib' quarit:ro/gans ut cōsules sibi cōcedant procurationē ,puinciæ addens & alia quæ legēti patebunt Ordo est.Cū.i.quando aut postq̄ cōueniss/sem.i.adiissem colloquēdi gratia:Brutū no/strum.s.Marcum:& aīaduerterem.i. ex uer/bis eius cognoscerem:eū uenturū tardius ī Asiā:ut collegerē reliqas laboris mei : & ut mitterem q̄primū.i. ualde cito:pecuniā ro/mam:Cognoui interim classem Dolobellæ esse in Lycia:nō in cilicia:uidelicet amplius q̄ centū naues onerarias.i. onera negociato/rum ferre solitas in quas.s.naues: exercitus eius posset īponi:& cognoui Dolobellā cō/parasse id.i.eam classem:ea mēte : ut si spes Syriæ.s.potiūde esset frustrata eū:cōscēde/ret in naues & peteret Italiā : & cōiungeret se cū Antoniis.s.duobus fratribus: & reliqs latrōibus. Cuius rei ego fui in tāto timore: ut oībus rebus relictis ego conatus sim ire

ad illas.s.centũ naues onerarias:cũ paucioribus& mioribus.s.nauibus. Quæ res si nõ eẽm interpellatus.i.ĩpeditus a Rhodiis:eẽt fortasse sublata tota:tñ.i.nihilominus licet Rhodii ĩterpellarint:ipsa est ꝓfligata.i. afflicta ex magna pte. Quandoqdẽ classis est dissipata/& milites ducesq; effugerũt timore aduẽtus nr̃i:onerariæ sup. naues sunt ex cœptæ.s.captæ a nobis oẽs ad unã.s. inclusiue:hoc ẽ nulla excœpta. Certe ego uideor ꝯsecutus/qđ timui maxime ut Dolobella nõ possit ꝑuenire in italiam:nec efficere uobis negociũ.s.bellicũ/durius.i.difficilius sociis.s.Antoniis & Lepido firmatis.i.firmioribꝰ factis. Tu cognosces ex lr̃is q̃s misi publice.i.ad senatũ publice legẽdas:q̃.i.quãtũ ualde:Rhodii despauerint/nos &rẽp.i.salutẽ nr̃am & reip.Eqdẽ.i.ego certe scꝑsi multo parcius.s.q̃ res se hẽt:noli mirari:amẽtia eoꝝ.s.Rhodioꝝ est mira. Nec ullæ iniuriæ meæ ꝑuatim.i.q̃ inferebant in me noĩe priuato:sup.mouerũt unq̃ me:aĩus eoꝝ malus i.ꝑuersus ĩ salute nr̃a:cupiditas.i. nimiũ studiũ eoꝝ:aliarũ partiũ.i.in aduersas ptes ꝑseuerãtia.s.eoꝝ.i.contumacia in cõtẽptiõe i.uilipẽsione/optimi cuiusq;.s.ex nr̃is: non fuit ferẽda.i.tolerãda mihi: nec tñ puto oẽs s.Rhodios esse ꝑditos.i.ꝑuersæ mẽtis. Sed illi iidẽ q nõ recœperũt tũ i. tũc uidelʒ tẽpore belli ciuilis cũ Cæsare pr̃em meũ fugiẽtẽ s.a pharsalica clade: q nõ recœperũt Luciũ Lẽtulũ:q nõ recœperũt Põpeiũ.s. magnũ:q nõ recœpunt cæteros.uiros clarissimos:iidẽ tãq̃ aliquo fato.s.reip.nr̃æ inimico: & nunc gerũt magr̃atũ:aut hñt in sua ptãte eos qui sunt ĩ magr̃atu. Itaq; ĩpi utunt̃ eadẽ supbia

cupiditas partiũ aliarũ:ꝑseuerãtia in cõtẽptiõe optimi cuiusq; ferẽda nihil nõ fuit:nec tñ oẽs ꝑditos eẽ puto. Sed iidẽ illi:qui tũ fugientẽ patrẽ meũ:qui. L. Lẽtulũ qui Põpeiũ:qui cæteros uiros clarissimos nõ recœperunt:iidẽ tãq̃ aliquo fato & nũc magistratũ gerunt:aut eos qui sunt in magistratu:in sua habent potestate. Itaq; eadẽ superbia in prauitate utunt̃:quorũ improbitatẽ aliquãdo retũdi. & nõ pati ĩpunitate augeri:non solũ utile est reip. nostræ sed etiã næcessariũ De nostra dignitate uelĩ tibi:ut semp curæ sit:& quocunq; tpe occasionẽ habueris:& in senatu & in cæteris rebus laudi nostræ suffragere. Q. ñ cõsulibꝰ decreta est Asia:& pmissum est iis:ut dũ ipsi uenirẽt: darẽt negociũ:q Asiã optineãt:rogo te petas ab iis: ut hãc dignitatẽ potissimũ nobis tribuãt:& mihi dent negociũ:ut Asiã optineam:dũ ipsoꝝ alteruter uenit. Nã q̃ huc ꝓperẽt ĩ magãtũ uenire:aut exercitũ mittere:cãm nõ hñt. Dolobella eñ in Syria est:&ut diuina tua mẽte ꝑspexisti & ꝑdicasti dũ isti ueniẽt. Cassius eum opprimet. Exclusus eñ ab Anthiochia. Dolobella: &in oppugnãdo male accœptus: nulla alia cõfisus urbe Laodiceã:quæ est ĩ Syria ad mare se cõtulit:ibi spero celeriter eũ pœnas daturũ. Nã neq; quo refugiat:habet:neq; diutius ibi poterit tãtũ exercitũ Cassii sustinere. Spero etiã cõfectũ esse iã & oppr̃ssum dolobellam.

in prauitate. Quoꝝ improbitatẽ retũdi.i.frãgi & repelli:& nõ pati sup.eũ augeri impunitate:nõ solũ est utile reip. sed etiã næcessariũ. Ego uelim ut tibi sit semp curæ de dignitate nr̃a:& ut suffragere.i.suffragiũ & fauorem ꝓbeas nr̃æ laudi & in senatu & in cæteris rebus:quocũq; tpe habueris occasionẽ. Quando.i. qm̃ Asia decreta est.i.decreto addicta/consulibus:& pmissum est iis:ut dũ.i.donec ipsi uenirẽt/darẽt negociũ.i. cõmissionẽ iis sup.q optineãt Asiã:rogo te petas ab iis:ut tribuãt hanc dignitatẽ potissimũ nobis:&dẽt mihi negociũ/ ut optineã asiã dũ.i.donec alteruter eoꝝ uenit. Nã nõ hñt cãm q̃ ꝓperẽt.i. festinẽt uenire huc in magr̃atũ.s. suũ:aut q̃ ꝓperent mittere exercitũ huc. Dolobella eñ in Syria:&ut ꝑspexisti diuina mẽte tua:&ꝑdicasti Cassius opp̃met eũ/dũ.i.donec isti.s.cõsules uenient:Dolobella eñ exclusus ab Anthiochia:& accœptus.i.tractatus male in oppugnando.s. Anthiochiã:nulla.i.non ulla:non cõfisus alia urbe.i.q̃ possit ab alia recipi:cõtulit se Laodiceã q̃ est in Syria ad mare:ego spero eũ daturũ ibi celeriter pœnas.s. ꝑfidiæ suæ in pr̃iam. Nam neq; habet sup.aliũ locum quo refugiat:neq; poterit sustinere.i.tolerare:resistẽdo impetui eius/tantũ exercitum Cassii:Spero etiã sup.negociũ esse confectũ iam.s.cum hec legis & Dolobellam esse oppræssum.

Quare nõ puto Pãsam & Hirciũ in cõsulatu.i.cũ erãt ꝯsules:ꝓperaturos exire.s.italia:in ꝓuincias:sed acturos consulatum Romæ. Itaq; si petieris ab iis:ut dẽt interea nobis ꝓcurationẽ asiæ:spero te posse ĩpetrare s.ab eis. Præterea.i.insup. Pãsa & Hircius ꝓmiserũt mihi:&.i.sil:corã.i.cũ ꝓ̃sens essem: & scripserunt mihi absenti & Pãsa affirmauit Verrio nr̃o s.cõi amico:se datuꝝ operã ne succedat̃ mihi.i.ut permanerẽ in magi

Quare nõ puto Pãsam:& Hirciũ in cõsulatu ꝓperaturos in ꝓuincias exire: sed Romæ acturos cõsulatum. Itaq; si ab iis petieris:ut ĩterea nobis ꝓcurationẽ Asiæ dent spo te posse ĩpetrare. Præterea mihi ꝓmiserũt Pãsa & Hircius corã &absenti mihi scripserunt. Verrioq; nostro Pãsa affirmauit se datuꝝ opam:ne in suo cõsulatu mihi succedat̃. Ego porro nõ mediusfidius cupi

ditate

ditate ꝓuinciæ ꝓduci longius spatiũ mihi uolo:nam mihi fuit ista ꝓuĩcia plena labori:periculis:detrimẽti:quæ ego ne frustra subiecerim:neue priusq̃ reliqas mee diligentiæ cõseq̃r:decedere cogar: ualde laboro nã si potuissem:quã exegerã pecuniã uniuersam mittere postularẽ:ut mihi succederetur. Nunc qđ Cassio dedi:qđ Trebonii morte amisimus:qđ etiam crudelitate Dolobellæ aut ꝑfidia eoꝝ:q mihi fidẽ reiq; publicæ non ꝑ̃stiterunt:id cõseq & reficere uolo. Quod aliter nõ põt fieri:nisi spatiũ habuero: id/ut per te cõsequar uelim:ut solet:tibi curæ sit. Ego me de rep. ita puto esse meritũ:ut non ꝓuinciæ istius beneficiũ expectare debeã:sed tantũ quãtum Cassius:& Bruti nõ solum illius facti:periculiq; societate: sed etiã huius tẽporis studio:&uirtute. Primus eñ ego leges Antonianas fregi:primus eqtatum dolobellæ ad remp. traduxi:Cassioq; tradidi:primus delectus habui pro salute oĩum cõtra cõiurationẽ sceleratissimã. Solus Cassio: & reip. Syriã:exercitusq;:q ibi erant:cõiunxi. Nã nisi ego tantã pecuniã:tãtaq; ꝑ̃sidia:& tã celeriter Cassio dedissem:ne ausus qdẽ esset ire in Syriã: & nunc non minora pericula reipu. a dolobella instarẽt:q̃ ab Antonio. Atq; hec oĩa is feci q sodalis & familiarissimus dolobellæ eram coniũctissimus sanguine Antoniis: prouinciã quoq; illoꝝ beneficio habebã. sed πατριδα εμου μαλλον φιλω. Omnibus meis bellũ primus induxi. Hec etsi adhuc non magnopere mihi tulisse fructũ animaduerto:tamen nõ despero:nec defatigabor ꝑmanere non solũ in studio libertatis:sed in labore & periculis. Attamen si etiã aliqua gloria iusta&merita ꝓuocabimur:Senatus:& optimi cuiusq; officiis maiore cum authoritate apud cæteros erimus& eo plus ꝓdesse reipu. poterimus. Filium tuũ ad Brutum cum ueni:uidere nõ potui:ideo q̃ iam in Hyberna cũ equitibus erat profectus. Set mediusfidius ea esse eum opinione:& tua & ipsius & in primis mea causa gaudeo. Fratris enim loco mihi est:qui ex te natus: teq; dignꝰ est. Vale. quarto kalen. Iunii. Pergæ.

stratu meo: in suo cõsulatu.i.durante cõsulatu suo. Ego porro.i. aũt:nõ uolo mediusfidius.i. per herculẽ Iouis filiũ/aut ita me iudicet deus fidei ꝑspector spatiũ.s.tuendæ ꝓuinciæ:ꝓduci mihi longius: cupiditate.i. ꝓpter cupiditatẽ ꝓuinciæ.s.regẽdæ: nã ista ꝓuincia fuit mihi plena laboris:periculi: & sup.detrimenti:quæ.s.dicta labores/ꝑicula detrimenta:ne ego subierim.i. passus sum frustra.i.sine fructu aliquo neue cogar decedere priusq̃ cõseq̃r reliqas diligẽtiæ meæ ego laboro.i.cõtẽdo ualde. Nã si potuissem mittere pecuniã uniuersam:quã exegerã.s. a prouincialibus:ego postularẽ ut succederet̃ mihi. Nũc uolo.i.paro:conseq & reficere.i.reparare:id qđ dedi Cassio:quod amisimus.s.oẽs qui rẽp.fouemus morte Trebonii:etiam qđ amisimus crudelitate.i. ꝓpter crudelitatẽ Dolobellæ: aut perfidia eoꝝ q non ꝑ̃stiterunt.i.nõ exhibuerunt fidẽ mihi & reip. Quod si illud cõseq & reficere:non potest fieri aliter:nisi habuero spatiũ.s.tẽporis:ego uelim ut tibi curæ sit ut solet.s.tibi res mea esse curæ:ut cõsequar.i.ĩpetrẽ id s.spatiũ. Ego puto me esse meritũ de repu. ita:ut non debeã expectare.s. solum:beneficium istius ꝓuinciæ.s.prorogãdæ:sed tantũ i.tam magnũ præmiũ/quãtũ Cassius & bruti.s.Marcus & Decius: non solũ societate illius facti & periculi:quo Cæsarẽ abstulerũt sed etiam studio & uirtute huius tpis.i. quo utor erga rẽp. hoc tpe periculosissimo. Ego eñ primus fregi leges antonianas.i. q̃s Antonius tulit in ultionẽ interfectoꝝ Cæsaris Ego primus traduxi eqtatum dolobellæ q alter tũc erat cõsul:ad rẽpub.& tradidi sup. ipsum Cassio: Ego primus habui delectus i.electionẽ militũ pro salute oĩum.s.bonorum contra cõiurationẽ sceleratissimã Ego solus cõiunxi Cassio & reip. Syriã & exercitus qui erant ibi.i.in Syria:Nã nisi ego dedissem Cassio tantã pecuniã & tanta ꝑ̃sidia: & tam celeriter:ne qdem.i. non saltẽ ausus esset ire in Syriã. Et non minora ꝑicula istarent nunc reipu. a Dolobella:q̃ ab Antonio s.instant:si.s. Dolobellã non expulissem e Syria. Atq; ego feci hec oĩa is.i. ens aut: si dicat̃ in hoc significatu:existẽs is:qui eram sodalis.i.socius dapis hoc est cõiũctor & familiarissimus Dolobellæ/& q erã cõiũctissimus sanguĩe.i. ꝯsanguinitate:Antoniis:habebã quoq;.i.etiã beneficio illoꝝ q tũc cõsules erãt:ꝓuinciã.s.Ciliciã. Sed φιλω.i.amo: μαλλον.i. magis:πατριδα.i. pr̃iam:εμου

i.meã:Græce autẽ primitiuũ est mei aut mis:Ego ꝑmus indixi oĩbus meis.s.næcessariis Antonio fauẽtibꝰ bellum. Etsi.i.q̃q̃:ego aĩaduerto:hec.i.huiusmodi studia mea ĩ rẽp.nõ attulisse mihi fructũ.i. utilitatẽ:magnope i.abunde:tamen ego nõ despero:nec defatigabor.i.nõ desistam præ fatigatione:permanere non solum in studio libertatis:sed etiã in labore & perculis.s.pro ea obeundis. Attamẽ.i.licet hoc sim aĩo:tamen si prouocabi

mur.ſ.ad talia ſtudia:aliqua gl'ia iuſta & merita.ſ.a nobis:officiis.i.debita exhibitiõe:ſenatus & optimi cuiuſ/
q:nos erimus apud cæteros cum maiore authoritate:& poterimus prodeſſe.reip.eo plus. Argutiſſima forma
petendi beneficii:cũ illud qd' petimus ad rem conferentis facturũ probamus.de his autẽ rebus pulchre locu/
tus:tranſit ad cõmendationem filii Ciceronis/nõ minus arguto conſilio:ſciens nõ poſſe melius placere Cice
roni q̃ ut illi bona de filio denuntiet:dicit igitur ſic.Cũ.i.quando:ueni ad Brutũ.ſ.Marcũ:non potui uidere fi
lium tuũ.ſ.Marcum Ciceronẽ:ideo ꝓ erat profectus iam cũ equitibus in Hyberna.i.loca tuta ubi hyemẽ trã/
ſigant cũ equis ſuis.Sed mediuſfidius.i.ita me filius Iouis amet aut iudicet:ut uerũ dico:uidelicet Hercules ul
tor perfidoꝝ:aut ita media ſit fides:ego gaudeo eũ.ſ.filiũ tuum:eſſe ea opinione.i.in ea æſtimatione hoĩum:
aut in eo propoſito iuuandæ reipu.&.i.ſimul cauſa tua:qui pater eius es:& ita illius gl'ia in te redundat: & ipſi
us.ſ.filii tui:qui ex bono ſtudio & bona æſtimatione fructũ aliq̃n conſequat':& in ꝑmis.i. ꝑcipue:quod aman/
ter dicit:cã mea.Eĩn.i.quia qui natus eſt ex te:& dignus te.ſ.patre:eſt mihi loco fratris:frater autẽ dicitur fere
Frater. alter quaſi inter ſe coniunctiores ſint fratres:q̃ pater & filius.Pergæ quæ eſt ciuitas Pamphiliæ.

SI ualetis &c.Scribit eodẽ argumẽto fe
re hãc epl'am publice quo ſupiorẽ ſcri
pſerat ad Ciceronẽ niſi ꝓ quum Dolobella
inuaſiſſet Aſiam eamq̃ uaſtaſſet & ciues ro
manos ſpoliaſſet & uenditis ſpoliis celerius
deceſſiſſet ex Aſia q̃ ꝑſidiũ in eã adduci po/
tuiſſet:dicit nõ putaſſe ſibi ꝑſidiũ mittendũ
a Bruto oẽm aũt diligẽtiã facere &feciſſe ad
ingrendũ ſcelus Dolobellæ . Ordo eſt. Si o
ꝑes conſcripti & ꝑpl'e Romane ualetis &li
beri uſi ualent bene eſt/ego ualeo. Aſia op
præſſa.i.cũ Aſia eẽt oppꝑſſa ſcelere dolobel
læ:ꝑtuli me & ꝑſidia reip.q̃ Marcus Brutus
uir clarus tenebat:in ꝓuinciã ꝓximã: uideli
cet Macedoniã:& egi.i.effeci id:ut aſia pro
uincia:& uectigalia.ſ. aſiæ:redigerent ĩ po
teſtatẽ uſam:ſup.per eos:ꝑ q̃s poſſent ſup.
redigi:celerrime.Q d' cũ dolobella timuiſ
ſet.ſ.me facturũ:ꝓuincia uaſtata : uectigali
bus.i.ꝑẽſionibus publicis/correptis.ſ.ſil' ra
ptis:oĩbus ciuibus ꝑcipueRomanis denuda
tis ac diuẽditis crudeliſſime/q̃ pro et:exceſ
ſiſſet Aſia celerius q̃ ꝑſidiũ potuiſſet addu/
ci eo/nõ habui næceſſe morari aut expecta
re ꝑſidiũ diutius:& exiſtimaui.i.iudicaui:re
uertendũ eſſe mihi ad officiũ meũ : q̃primũ
i.ualde cito:ut &.i.ſil' exigerẽ reliqua uecti
galia/& collegerẽ pecuniã quã depoſuerã:
& ſup.ut cognoſcerẽ quidqd eſſet correptũ
ex ea.ſ.pecũia depoſita/aut quoꝝ culpa id
accidiſſet:& ut facerẽ uos certiores q̃primũ
i.ualde cito/de oĩ re. Interim cum nuntiatũ
eſſet mihi nauiganti in aſiã:claſſem Dolo/
bellæ eſſe in Lycia & Rhodios hẽre naues
cõplures inſtructas & paratas in aqua.i.ſup
aquã:reuerti Rhodũ cũ hiis nauibus q̃s aut
adduxerã mecũ/aut Patiſcus ꝓquæſtor ho/
mo coniunctiſſimus mihi cum .ſ. ita ſit q̃
familiaritate:tum etiã ſenſibus.i. conſenſu
ĩn repu.cõparauerat.i.adquiſiuerat:reuerti
inquam Rhodum/confiſus authoritate ue
ſtra:& ſenatuſconſulto:quo iudicaretis Do
lobellam hoſtẽ : confiſus quoq̃ fœdere qd'
renouatum erat Marco Marcello & Seruio
Sulpicio:cum iis.ſ.Rhodiis:quo ſcilicet fœ
dere Rhodii iurauerant ſe habituros eoſdẽ

P.Len.Pub.Fi.Proquæſtor. Po.Ro.Conſ.
Præt.Tri.plæ.Senatui Po.Plæ.q̃ Ro.S.D.

SI ualetis:liberiq̃.V.V.B.E.E.V.ScelereDo
lobellæ oppꝑſſa Aſia: in ꝓximã ꝓuinciã Ma
cedoniã:ꝑſidiaq̃ reipu.quæ.M.Brutus.V.C.tenebat
me contuli & id egi:ut per quos celerrime poſſet aſia
ꝓuincia:dectigaliaq̃ in ueſtrã poteſtatẽ redigerẽtur.
Quod cũ pertimuiſſet Dolobella uaſtata ꝓuincia:cor
reptis uectigalibus:præcipue ciuibus Romanis oĩbus
crudeliſſime denudatis ac diuẽditis:celeriuſq̃ aſia ex
ceſſiſſet:q̃ eo ꝑſidiũ adduci potuiſſet:diutius morari
aut expectare præſidium nõ næceſſe habui:& q̃primũ
ad meũ officiũ reuertendũ mihi eſſe exiſtimaui ut &re
liqua uectigalia exigerem:& quã depoſui pecuniam
collegerẽ:quidquid ex ea correptũ eſſet:aut quorũ id
culpa accidiſſet cognoſcerem:q̃primũ & uos de om/
ni re facerem certiores.Interim cũ per inſulas in aſiã
nauiganti mihi nũtiatum eſſet claſſem Dolobellæ in
Lycia eſſe : Rhodioſq̃ naueis cõplures inſtructas &
paratas in aqua hẽre:cũ iis nauibus:q̃s aut mecũ ad/
duxerã:aut cõparauerat Patiſcus ꝓquæſtor : hõ mihi
cũ familiaritate:tũ etiã ſenſibus in rep. cõiũctiſſimus
Rhodũ reuerti:cõfiſus authoritate ueſtra : Senatuſq̃
conſulto:quo hoſtem dolobellã iudicaretis:fœdere
quoq̃:qd' cũ iis.M.Marcello:Ser.Sulpicio renouatũ
erat:quo iurauerãt Rhodii eoſdẽ hoſtes ſe habituros
quos.S.P.q̃.R.Quæ res nos uehemẽter fefellit.Tã/
tum em̃ abfuit : ut illorũ ꝑſidio noſtram firmaremus
claſſem:ut etiam a Rhodiis urbe:portu:ſtatiõe : quæ
extra urbẽ eſt/cõmeatu: aqua deniq̃:prohiberent no
ſtri milites:nos uix ipſi ſingulis cũ nauigiolis recipe/
mur.Quã

mur . Quã indignitatem dimi nutionẽq̃ maieſtatis
non ſolum iuris noſtri ſed etiã imperii:Populiq̃ Ro
mani:idcirco tulimus:q̃ interceptis literis cognora/
mus Dolobellam ſi deſperaſſet de Syria:Aegyptoq̃:
qd' næceſſe erat fieri:in naues cũ oĩbus ſuis latronib'
atq̃ oĩ pecũia cõſcẽdere eẽ paratũ:Italiãq̃ petere . Id
circo ẽt naues onerarias quarũ minor nulla erat duũ
miliũ amphorarũ:cõtractas in Lycia a claſſe eius ob
ſideri.Huius rei timore patres cõſcripti percitus iniu/
rias ꝑpeti:& cũ cõtumelia ẽt noſtra oĩa prius experiri
malui.Itaq̃ ad illorum uolũtatem introductus in ur
bem: & in ſenatum eorum q̃diligentiſſime potui cau
ſam reip.egi periculumq̃ omne.quod inſtaret:ſi ille
latro cũ oĩbus ſuis naues cõſcendiſſet:expoſui. Rho
dios aũt tanta in prauitate aĩaduerti : ut omnes fir/
miores putarẽt q̃ bonos:ut hanc cõcordiã & conſpi
rationem oĩum ordinum ad defendendam libertatẽ
propenſe non crederent eſſe factam:ut patiẽtiã ſena/
tus:& optimi cuiuſq̃ manere ẽt nũc confiderent:nec
potuiſſe audere quenq̃ Dolobellam hoſtẽ iudicare.

diligẽtiſſime cãm reip.& expoſui oẽ periculũ qd' iſtaret:ſi ille latro.ſ.Dolobella/cõſcẽdiſſet naues cũ oĩb' ſuis
Aũt.i.ſet:ego aĩaduerti Rhodios in tãta prauitate.i.puerſitate:ut putarẽt oẽs.ſ.alios eẽ firmiores.ſ.in defen/
denda cã ſua q̃ bonos.i.reipu.fautores:ut non crederent hanc concordiam & conſpirationem oĩum ordinum
eẽ factã ꝓpẽſe.i.affectãter & ex inclinatiõe aĩ:ad defendẽdã libertatẽ:ut: cõſiderẽt patiẽtiã toleratiã ſenatus &
optimi cuiuſq̃.i. oĩs boni mãere ẽt nũc.i.in eũ uſq̃ diẽ:nec quẽq̃ potuiſſe audere iudicare Dolobellam hoſtẽ.

Vt deniq̃ omnia quæ improbi fingebant magis uera
exiſtimarent:q̃ quæ uere facta erant:& a nobis dice/
bantur.Qua mente etiam ante noſtrum aduẽtũ poſt
Trebonii indigniſſimam cædem:cæteraq̃ tot:tãq̃ ne
faria|facinora:binæ profectæ erant ad Dolobellã le/
gationes eorum:& quidem nouo exemplo contra le
ges ipſorum prohibentibus iis: qui tum magiſtratus
gerebant.Hæc ſiue timore:ut dictitant de agris quos
in continenti habent:ſiue furore:ſiue impotẽtia pau
corum qui & antea pari cõtumelia uiros clariſſimos
affecerãt:& nũc maximos magiſtratus gerẽtes nullo
exemplo neq̃ ueſtra ex parte:neq̃ noſtra præſentiũ.
Neq̃ iminenti Italiæ:urbiq̃ noſtræ ꝑiculo ſi ille parri
cida cum ſuis latronibus:nauibus ex Aſia Syriaq̃ ex/
pulſus Italiam petiſſet:mederi:cum facile poſſent:uo
luerunt.Nõnullis etiam ipſi magiſtratus ueniebant

hoſtes quos Senatus populuſq̃ Romanus.
Quæ res fefellit nos uehemẽter. Tantũ enĩ
abfuit ut firmaremus claſſem noſtram ꝑſi/
dio eorũ:ut ẽt milites noſtri ꝓhiberentur a
Rhodiis.i.urbe.i.ĩgreſſu urbis: portu.ſ.diu
turno:ſtatiõe.i.loco ubi ad tempus ſtare poſ
ſent in nauibus:cõmeatu.i.uictualibus:deni
q̃ aqua.ſ.dulci:aut oĩ cõione & noſipſi.ſ.du
ces:uix recipemur cũ ſingulis nauigiolis.i.
puis nauigiis.Quã indignitatẽq̃.p.i. dimi/
nutionẽ maieſtatis nõ ſolũ iuris noſtri ſed ẽt
imperii &populi Romãi:nos tulimus.i.tole
rauimus idcirco q̃ cognoramus ꝓ cognoue
ramus:lĩris interceptis.i. p lĩras a Dolobella
miſſas interceptas a noſtris/Dolobellã ſi de
ſperaſſet de Syria & Aegypto.ſ.retinendis:
qd' erat næceſſe fieri:q̃a potẽtior erat in Sy/
ria Caſſius:paratũ eſſe cõſcendere in naues
cũ oĩbus latrõĩbus ſuis:atq̃ oĩ pecũia.ſ.ſur/
repta:& petere Italiã.Et cognoueramus id/
circo ẽt naues onerarias/quarum nulla erat
minor duũ milliũ amphorarũ.i.q̃ non capet
bis mille amphoras cõtractas.i. in unũ locũ
tractas:obſideri in Lycia a claſſe eius:o ꝑes
cõſcripti ego ꝑcit' timore hui' rei: ne.ſ.in
Italia traiiceret.malui ꝑpeti iniurias:&expe
riri pri' oĩa:ẽt cũ cõtumelia nr̃a. Itaq̃ ego in
troduct' ad uolũtatẽ eoꝝ.ſ.Rhodioꝝ in ur
bem.ſ.Rhodũ:& in ſenatũ eorũ:egi q̃ potui

Deniq̃ aĩaduerti Rhodios tãta prauitate:
ut exiſtiarent oĩa q̃ ĩprobi fingebãt ſup.eſſe
magis uera:q̃ q̃ erãt uere facta:&q̃ dicebanẽ
a nobis.Qua mẽte.i.affectiõe &uolũtate.bi
næ legatiões eoꝝ ꝓfectæ erãt ad Dolobellã
ẽt a ñ aduẽtũ noſtrũ:poſt indigniſſimã cædẽ
Trebõii:& cætera tot & tã nefanda facinora
& qdẽ.i.certe:legatiões erãt ꝓfectæ nouo.i.ĩ
ſolito exẽplo:q̃a ꝗ leges ipſorũ ꝓhibẽtibus
iis q̃ gerebãt tũ.i.tunc mgr̃atus.ſ.Rhodios.
Hæc ſup.fecerũt:ſine timore ut dictitãt de a
gris.i.pp agros:quos habẽt ĩcõtinẽti.i.terra
ꝓtim mari ſepta ꝓtim ſe cũ alia terra tenẽti:
timebãt aũt ne uaſtarent' a Dolobella/ſiue
furore:q̃ correpti neſciũt qd faciãt:ſiue ĩpo/
tẽtia.i.ſupbia & ĩſolẽtia pauꝯ:dicunt' aũt
ĩpotẽtes q̃ iræ & aĩo ſuo moderari neq̃unt:q̃
affecerãt antea pari cõtumelia q̃.ſ. nunc nos
afficiũt:uiros clariſſimos.ſ.patrẽ Lẽtuli.Põ
peiũ & Luciũ Lentulũ:& nũc ſup.afficiũt ge
rentes maximos magiſtrat':uidelicet nos ꝓ
conſules Romanos.nullo exẽplo ſumpto.ſ.
ab aliis:neq̃ ex ꝑte ueſtra:q̃ abeſtis:neq̃ no
ſtra.ſ.ex ꝑte ꝑſentiũ.i.q̃ ꝑſentes ſumus. Ne

q̃ uoluerunt cum possent facile mederi.i.re mediũ facere:periculo ĩminenti Italiæ & ur bi nr̃æ:si ille parricida.ſ. Dolobella expul/ sus ex Asia&Syria:petiisset nauibus cũ suis latronibus Italiã.Ipsi ẽt magistrat⁹.ſ. Rho dii qui uidebantur in aliis fauere nobis:uẽie bãt nõnullis in suspitionem detinuisse nos & esse demorati nos.i.dõec classis Dolobel/ læ fieret certior de aduentu nostro. Quam suspitionẽ res aliquot consecutæ:i. quæ se/ cutæ sunt/auxerunt maxime q̃ Sextus Mar tius & Caius Titi⁹:legati Dolobellæ: discef serunt subito ex Lycia a classe: & profuge/ runt naui longa:onerariis.ſ.nauib⁹ relictis in quibus.ſ.nauib⁹onerariis collegendis ipi consumpserant.ſ.prius:nõ minimum imo plurimum temporis &laboris.Itaq; cum ue nissemus a Rhodo in Lyciam.cum iis naui/ bus quas habueramus: nos recœpimus na/ ues onerarias quia derelictas & restituimus dominis a quibus illas abstulerant. Itemq; ĩ & similiter non desiimus timere qd uere/ bamur maxime.ſ.priusq̃ onerarias recœpis semus:ne Dolobella posset uenire in Italiã cum latronibus suis:nos pſecuti sumus clas sem.ſ.Dolobellæ:fugiẽtem usq; in Sydam quæ regio est:Lyciæ.ſ.extra mare e prouin ciæ meæ Ibi cognoui partem nauium Dolo bellæ diffugisse:reliquas petiisse.ſ.consilio: Syriam & Aegyptum. Quibus disiectis cũ scirem classem Caii Cassii singularis ciuis &ducis:maximam fore præsto.i.paratã sup. proficiscendi in Syriã:reuerti.i.redii ad offi cium meum scilicet tutandæ prouinciæ. Et dabo operã o P.C.i.patres cõscripti ut præ stem studium meum sup.&: diligentiam uo bis & reipu.& cogam idest congregabo:pe/ cuniam q̃ potero maximam & q̃ celerrime sup.potero:aut & ualde celeriter:& mittam ad uos omnibus rationibus,i.uiis & mediis. Si percurrero prouinciam &cognouero qui præstiterunt fidem uobis & reipu.in conse/ uanda pecunia deposita a me:quiq; idest &q deferẽtes.ſ.ad Dolobellam ultro scelere.i. per scelus:pecuniam publicam.i.reipu. inie runt.i.contruxerunt societatem.i.participa tionem facinorum:cum Dolobella hoc mu nere.i.dono pecuniæ publicæ. De quibus si uidebat̃ uobis.ſ.utile:si cõstituerit̃is.i.iudi/ caueritis aĩaduertẽdũ:grauiter.i.accerbe:ut meriti sunt:& firmaueritis.i.corroboraueritis nos authoritate ue stra:nos poterimus facilius/&.i.sil̃:exigere uectigalia reliqua.i.nõdum recœpta/& poterimus seruare exacta ne.ſ.alteri dentur q̃ a rep.misso.Ego comparaui.i.accumulaui presidiũ næcessariũ:qa sacramento astrictũ aut stipendio obnoxium:& uoluntariũ.i.eo q sponte optulerũt:quo possimus cõmodius tueri.i.cõsernare interea uectigalia.ſ.publica:& defendere prouinciã iniuria.His lr̃is scriptis.i.postq̃ hæ lr̃æ erãt scriptæ: sed nõdum si gnatæ:milites circiter triginta quos Dolobella ex Asia conscripserat:fugientes e Syria:uenerunt in Pamphi liam.Hi.scilicet milites nuntiauerunt Dolobellam uenisse Anthiochiam:quæ.ſ.urbs est in Syria:non recœ/ ptum.ſ.in eam urbem: conatum esse aliquoties introire ui.i.per uim ac uiolentiam:&sup.repulsum esse sem per cum magno detrimento.i.damno ac denũtiatiõe suo:hoc est suarũ copiarũ:qa semp. multos e suis amisit.

in suspitionem detinuisse nos & demorati esse dum classis Dolobellæ certior fieret de aduentu nostro. Quã suspitionẽ cõsecutæ res aliquot auxerũt: maxiæ q̃ subito ex Lycia.Sex.Martius&.C.Titius legati Do lobellæ a classe discesserũt nauiq; longa profugerũt: onerariis relictis in qbus collegẽdis nõ minimũ tpis laborisq; cõsumpserũt.Itaq; cũ a Rhodo cũ iis:q̃s ha bueramus nauibus ĩ Lyciã uenissemus: naues onera/ rias recœpimus:dñisq; restituimus.Idẽq; qd̃ maxime uerebamur:ne posset Dolobella cũ suis latrõibus in Italiã uenire timere desiimus:classem fugiẽtẽ pſecuti sumus usq; in Sydam :q̃ extra mare regio est ꝓuinciæ meæ.Ibi cognoui partẽ nauiũ Dolobellæ diffugisse: reliquas Syriã: Aegyptũq; petiisse. Quibus disiectis cũ scirẽ.C.Cassii singularis ciuis & ducis classem maximã fore.Præsto ĩ Syriã ad meũ offĩm reuerti.Dabo/ q; operã:ut meũ studiũ:diligẽtiã uobis.P.C.reiq; pu. p̃stẽ.pecuniãq; q̃ maximã potero:& q̃celerrime cogã oĩbusq; rõnibus ad uos mittã. Si pcurrero ꝓuinciã & cognouero qui uobis & reip.fidẽ præstiterunt:in con seruanda pecũia a me deposita:quiq; scelere ultro de ferentes pecuniam pub.hoc munere societatem faci norum cum Dolobella inierũt:faciam uos certiores De quibus si uobis uidebitur: si ut meriti sunt graui/ ter constitueritis:nosq; uestra authoritate firmaueri/ tis facilius:& reliq̃ exigere uectigalia:& exacta serua/ re poterimus.Interea quo cõmodius uectigalia tueri: ꝓuiciãq; iniuria defendere possimus: p̃sidiũ næcessa/ riũ:uoluntariũq; cõparaui.His literis scriptis milites circiter.xxx.quos Dolobella exAsia cõscripserat e Sy ria fugientes in Pamphiliam uenerunt. Hi nuntia/ uerunt Dolobellam Anthiochiam:quæ in Syria ẽ ue nisse:nõ recœptũ:conatum esse aliquoties ui ĩtroire: repulsum semper esse : cum magno suo detrimento:

Itaq; centum

Itaq; cẽtũ circiter ãissis:ægrisq; relictis noctu Anthio chia ꝓfugisse Laodiceã uersus.Ex nocte oĩs fere Asia ticos milites ab eo dicessisse & ex his octingentos An thiochiã rediisse &se tradidisse:q a Cassio relicti urbi illi p̃erãt.Cæteros per amanum in ciliciã descendisse quo ex numero se quoq; eẽ dicebãt.Cassiũ aũt cũ suis omnibus copiis nuntiarũ eẽ q̃tridui iter a Laodicea abfuisse tum:cũ Dolobella eo tenderet. Quãobrem opinione celerius cõfido sceleratissimum latronem pœnas daturum Quarto.nonas Iunii Pergæ.

Itaq; sup.nũtiarũt eũ hoc ẽ dolobellã amis sis.ſ.militib⁹ circiter cẽtũ:et ægris.ſ.aliis re lictis: ꝓfugisse noctu Anthiochia uers⁹ Lao diceã.Et sup.nũtiauerũt fere oẽs milites asia ticos discessisse ab eo ea nocte.ſ. q̃ aufugit: et octingẽtos ex hiis.ſ.asiaticis rediisse An/ thiochiã et tradiisse se sup.iis q relicti a Cas sio p̃erãt illi urbi.ſ.Anthiochiæ aut tradidis se se cassio:q̃ relicti & c.sed id minus placet: nõ eñ uero simile est trãsfugis urbẽ relictã eẽ.Et sup.nuntiauerũt:cæteros.ſ.dolobellæ milites descẽdisse ĩ Ciliciã ꝓ amanũ.ſ.mon/ tem intermediũ:ex quo numero.ſ.cæterorũ dicebãt se quoq; eẽ. Aũt.i.sed: nũtiatũ est.ſ. ab aliis.Cassiũ abfuisse iter.i.ꝓ spatiũ itine/ ris/quatridui.i.qd̃ quattuor diebus fieri solet:a Laodicea.ſ.urbe:cũ oĩbus copiis suis:sup.tunc cum dolobella tenderet eo.i.ad eam urbẽ.Quãobrẽ ego confido latronẽ sceleratissimum.ſ.Dolobellam:daturum pœnas.ſ. scelerum suorũ:celerius opinione.i.q̃ opinari põt.Datũ sup.aut scriptũ Pergæ:quarto nonas Iunii.

C.Trebonius.M.T.C.S.P.D.

Siuales.b.e.e.q.v. Athẽas ueni ad.xi.Kal̃. Iunii:atq; ibi:qd̃ maxĩe optabã:uidi filium tuũ deditũ optimis studiis : sũmaq; mode/ stiæ fama.Qua ex re quãtã uoluptatẽ cœpim scire po tes ẽt me tacẽte.Nõ eñ nescis q̃ti te faciã: & q̃ ꝓ no/ stro ueterrimo uerissimoq; amore: oĩbus tuis ẽt mini mis cõmodis nõ mõ tãto bono gaudeã. Noli putare mi Cicero me hoc auribus tuis dare.Nihil adulescẽte tuo:atq; adeo nostro(nihil eñ mihi a te põt eẽ seiun/ ctum)aut amabilius oĩbus iis:q athẽis sunt ẽ:aut stu/ diosius earũ artiũ:quas tu maxĩe amas:hoc est optia/ rum. Itaq; tibi:qd̃ uere facere possum:libenter quoq; gratulor:nec minus ẽt nobis q̃ eũ quẽ næcesse erat di ligere:qualiscũq; esset:talẽ habemus ut libenter quo q; diligamus.Qui cũ mihi in sermõe iniecisset se uel/ le Asiã uisere:nõ mõ ĩuitatus:sed ẽt rogatus est a me; ut id nobis potissimũ optinẽtibus ꝓuinciam faceret. Cui nos & charitate/& amore tuũ officiũ prestaturos non debes dubitare: Illud quoq; erit nobis curæ : ut Cratippus una cũ eo sit:ne putes in Asia feriatũ illũ ab iis studiis:ĩ q̃ tua cohortatiõe ĩcitat̃ futurũ.Nã illũ paratũ ut uideo:& ĩgressũ plẽo gradu: cohortarinõ ĩ termittemus quo ĩdies lõgius discẽdo exercẽdoq; se ꝓ cedat.Vos qd egeritis ĩ rep.cũ has literas dabãnõ.sci ebã.Audiebã q̃dã turbulẽta:q̃.ſ.cupio eẽ falsa:ut ali qñ ociosa libertate fruamur:qd̃ uel minime adhuc mihi cõtigit.Ego tñ nact̃ ĩ nauigatiõe nostra pusillũ

Siuales &c..Treboni⁹ post cædẽ cæsaris ex decreto asiã pętẽs uidit athẽis Cice ronẽ Cicerõis filiũ philosophãtem sub Cra tippo ut in principio offorũ meminit Cicero. Eũ ergo sibi uisũ laudat:dicitq; inuitasse ad Asiã secũ uisendã:tũ dicit se audisse turbulẽ ta ab urbe:seq; ĩuectũ ĩ Cæsarẽ.Ordo est.Si uales/bñ ẽ/ego ueni Athenas ad undecimũ Kal̃.Iunii:atq;:qd̃ optabã maxĩe/uidi ibi fi/ liũ tuũ.ſ.Marcũ Ciceronẽ:deditum optimis studiis:et summa fama.i.hñtẽ summã famã modestiæ.i.moderatæ uitæ. Qua ex re tu potes scire:ẽt me tacẽte/quãtã uoluptatem cepim:Nõ eñ nescis.i.qa bene scis:q̃ti faciã i.æstimẽ te:et q̃.i.q̃tũ gaudeã,ꝓ nr̃o ueterrio et uerissimo amore.i.pp uetustissimũ et ue/ rissimũ amorẽ nostrũ:Quod nũc dr̃ uet⁹ oli dicebat̃ ueter:q̃ circa ĩ ablatiuo ꝓprie tantũ facit uetere:et in plurali uetera:unde ẽt sup latiuũ ueterrimus:oĩbus cõmodis tuis ẽt mi nimis nõ mõ.i.nedũ tãto bono q̃tũ est hr̃e fi liũ talem: Vbi notãdũ nos ẽt aliẽis gaudere bonis p̃sertim dũ ea nr̃a cẽsemus: o Cicero noli putare me dare hoc auribus tuis.i.tibi blãdiri dicẽdo qd̃ libẽter audias.Nihil ẽ aut amabilius oĩbus iis q̃ sũt Athenis:aut studio si⁹ ea; artiũ q̃s amas maxĩe: hoc ẽ optima; adulescẽte tuo atq; adeo.i.oĩno nr̃o.i.nobis cõi:Nihil eñ põt eẽ seiũctũ.i.diuisum mihi a te qa amicorũ oĩa sunt cõia:itaq; qd̃ possũ facere uere:gratulor quoq;.i ẽt libenter ti/ bi:nec etiã minus gratulor nobis scilicet am bobus:q; habemus eum.ſ.filium tuum quẽ næcesse erat diligere qualiscũq; esset: habe mus dico.talem ut diligamus quoq;.i.etiam libenter.Qui cum iniecisset mihi in sermo ne.i.interloquendum dixisset se uelle uise/ re Asiam:non modo inuitatus sed etiam ro gatus est a me ut faceret id potissimum no/ bis optinẽtibus ꝓuinciã.ſ.Asiã. Cui non de

laxaměti cōcinaui tibi munuſculū ex īſtituto meo:& dictū cū magno noſtro honore a te dictū cōcluſi:& tibi īfra ſubſcripſi. In qbus uerſiculis ſi tibi qbuſdā uerbis.ασχημονετεροσ uidebor turpitudo perſone eius in quā liberius inuehimur nos uindicabit. Ignoſces etiā iracūdiæ noſtræ q̄ iuſta ē in eiuſmodi:& hoīes&ciues Deīde qd magis hoc Lucilio licuerit aſſumere libertatis:q̄ nobis:cū etiāſi odio par fuerit in eos quos læſit:tñ certe nō magis dignos habuit: ī quos tāta libertate uerboꝝ īcurreret. Tu ſicut mihi pollicitus es adiūges me q̄primū ad tuos ſermōes. Nāq; illud nō dubito|qn ſi qd de īteritu Cæſaris ſcribas nō patiaris me minimā ptē &ꝰ rei/& amoris tui ferre. Vale.& matrē meoſq; tibi ɔmēdatos habe. Data. viii. Kal. Iu. Athēis

bes dubitare nō pſtaturos&charitate &amore offm̄ tuū.i.pſnū. Illud quoq;erit nobis curæ:ut Cratippꝰ.ſ.pceptor eius ſit una.i.ſiľ cū eo/ne putes illū futurū feriatū.i.ocioſum in Aſia:in iis ſtudiis:in.i.ad q̄;incitatꝰ cohortatiōe tua. Nā nos nō intermittemus cohortari illū paratū ut uideo:& īgreſſum.ſ..ad dicta ſtudia pleno greſſu.i.q tā multū pceſſit aut pfecit/quo.i.ut pcedat indies lōgius: diſcēdo & exercēdo ſe. Ego non ſciebā/qd uos egeritis in rep.cū dabā has lr̄as. Ego audiebā qdā turbulēta:q.ſ.cupio eē falſa/ut fruamur aliq ñ.i.tādē libertate:ocioſa.i. ſine negocio belli:qđ cōtigit mihi adhuc uel.i.etiā minime. Ego tñ nactus in nauigatiōe noſtra ī.dū eſſem in naui:puſillū.i.modicū.laxamēti.i.recreatiōis & relaxatiōis: cōcinnaui.i.cōpoſui tibi.i.ad honorem tuū: munuſculū.i. paruū munꝰ lr̄ariū.ſ.ex inſtituto.i. more & ſtudio meo:& cōcluſi.i.in fine poſui dictum i.elegās uerbū:dictū.i.pnūtiatū a te/cū magno honore nr̄o.& ſubſcripſi.i.aſſenſum pbui tibi infra.i.ab inferiori pte:hoc eſt ſubſequēter. In quibus uerbis ſi uideor tibi ασχημονετεροσ.i.inuerecūdior aut turpior:nā ασχημοσ dicitꝰ turpis.ασχημων.inuerecūdus aut turpis:turpitudo pſonæ ī quā īuehimur liberius.i.nimis libere:uīdicabit:nos.ſ.a reprehēſione digna. Tu ignoſces etiam iracundiæ noſtræ quæ iuſta eſt in eiuſmodi & homines &ciues;deinde quid.i.cur:niſi ſit legēdum qui/licuerit magis Lucilio.ſ.ſatyrico: aſſumere hoc libertatis ut aperte uitioſos taxet:cum etiamſi.i. q̄uis fuerit:par.i.æqualis mihi ſup.odio in eos quos læſit:tamen certe non habuit magis dignos in quos incurreret tanta libertate uerborum:ſup.q̄ ego. Tu adiunges me q̄primum ideſt ualde cito ad ſermones tuos.i.ad ſcripta tua:ſicut pollicitus es mihi. Nāq; ego non dubito illud:quin ſi quid ſcribas de interitu Cæſaris:nō patiaris me ferre minimam partem;& rei.i.facti:uidelicet cædis Cæſaris:& amoris tui. Vale.& habe matrem & meos.ſ. dōeſticos cōmēdatos tibi. Data.&c.

M.T.C. Cornificio Collegæ. S.D.

GRata mihi eſt ueheměter memoria noſtri tua:quā ſignificaſti lr̄is:quā ut conſerues: nō ꝙ de tua cōſtātia dubitē:ſed qa mos eſt ita rogādi:rogo. Ex Syria nobis tumultuoſiora quædā nūtiata ſunt:q̄ quia tibi ſunt ppiora: q̄ nobis:tua me cā magis mouēt:q̄ mea. Romæ ſummū ociū eſt: ſed ita ut malis ſalubre aliqđ:& honeſtū negocium: qđ ſpero fore:quia uideo id curæ eē Cæſari. Me ſcito dū tu abſis:quaſi occaſionē quādā:& licētiā nactum ſcribere audacius:& cætera qdē fortaſſe:q̄ ēt tu cōcederes. Sed pxīe ſcribſi de optīo gn̄e dicēdi ī quo ſæpe ſuſpicatus ſum te a iudicio noſtro ſic ſcilicet ut doctū hoīem a nō indocto paululū diſſidere. Huic tu libro maxīe uelī ex aīo:ſi mīus gratiæ cā ſuffragere. Dicam tuis ut eū ſi uelit deſcribāt:ad teq; mittāt. Puto em̄ ēt ſi rē mīus pbabis:tñ ī iſta ſolicitudīe qdqd a me pfectū ſit iucūdū tibi fore. Quod mihi exiſtiationē tuā dignitatēq; cōmēdas:facias tu qdē oīm more. Sed uelī ſic exiſtīes me cū amori quē īter nos mutuū eē ītelligā

plurimum

GRata &c. Cæſare rerū potito Cornificius uir in poetica clarꝰ Libyæ præpoſitus illi etiam poſt necem Cæſaris pfuit: qui cum ſcripſiſſet ad Ciceronem: reſcribit Cicero ſibi gratum eē ꝙ ſui memorem noſcat:timuiſſe illi tumultum ortum in Syria ocium honeſtum eſſe Romæ:ſeq; ſcripſiſſe de optimo genere dicendi qđ ut laudet eius ingenium miratur. Ordo eſt. Memoria tua noſtri.i.quā habes de nobis:ē mihi grata uehementer:quā.ſ.memoriā ſignificaſti literis.quā rogo ut cōſerues:nō ꝙ.i.qa dubitem de cōſtantia tua:ſed qa mos eſt rogandi ita. Quædā ſunt nūtiata nobis ex Syria:tumultuoſiora.ſ.q̄ uelimus aut aliquātulū tumultuoſa:q̄ qa ſunt propiora. i. uiciniora tibi q̄ nobis:mouēt.i.timore afficiūt/me magis cā tua q̄ mea. Sūmū ociū eſt Romæ:ſed ita : ut malis.i. magis uelis aliqđ negociū ſalubre ſ.patriæ&honeſtū:qđ ſpero fore.i.futurum breui:qa uideo.i.cōſydero id eſſe Cæſari.ſ. Iulio curæ. Scito me dum.i.interea dum tu abſis ſcilicet ab urbe quaſi nactum occaſionem quādam & licentiam:ſcribere audacius q̄.ſ.ſi adeſſes:unde īnuit ſe eū uereri: docuerat em̄ Cornificiꝰ publice lr̄as:&ſūt q eiꝰ putēt ad herēniū libros rhetoricoꝝ q Ciceroī

plurimū tribuā:tū de ſūmo ingēio & de optimis tuis ſtudiis:&de ſpe ampliſſimæ dignitatis ita iudicare:ut neminē tibi anteponam:comparem paucos. Vale.

aſcribunꝰ:& qdē fortaſſe:ſup.ſcribere audacius cætera:q ēt tu:ſi publicus cēſor: cōcederes:ſed ſcripſi pxīe de optīo genere dicēdi: in quo.ſ.ope:ego ſuſpicatꝰ ſum ſæpe: te diſſidere.i.diuerſum eē & diſſentire paululū a iudicio nr̄o:ſic ut hoīem doctū a nō idocto. Ego uelim ſup.ut tu ſuffragere.i.faueas & aſpires:huic libro maxime.i.pcipue ex aīo.i.uero iudicio:ſi mīus.i.ſi nō ſup.poſſis id facere:cā grǣ.i.bñuolētiæ tuæ in me. Ego dicā tuis.ſ.miniſtris & ſeruis/ut deſcribāt.i.de meo ſcribāt ſi uelint eū.ſ.librū:&mittāt.ſ.eū ad te. Puto em̄ etiāſi.i. q̄q̄ minꝰ.i.nō ſatis pbabis rē:i.opꝰ īpm tñ iucūdū fore tibi qdqd pfectū.i.ortū ſit a me:ī iſta ſollicitudīe. Quod tu cōmēdas mihi æſtimatīonē & dignitatē tuā:tu qdē facis ſup.id more oīm.ſ.q abſunt a patria. Sed uelī ſup. ut exiſtīes ſic:me cū.ſ.ita ſit/ꝙ tribuā plurimū amori quē ītelligam eē mutuū īter nos:tū.ſ.multo magis eſt: me iudicare de ſūmo ingēio.ſ.tuo:de optimis ſtudiis tuis & de ſpe āpliſſime dignitatis.ſ.quā cōſecuturū ſperamus;ita ut neminē anteponam tibi:& cōparē.i.cōparādos & ſīles quodā modo putem paucos. Vale.

Cicero Cornificio Collegæ. S.D.

QVod extremū fuit ī ea ep̄la: quā a te pxīe accœpi:ad id primū rn̄debo. Aīaduerti enim hoc uos magnos oratores facere. Nōnunq̄ ep̄las reqris meas. Ego aūt nūq̄ cū mihi denūtiatum eēt a tuis ire aliquē:nō dedi. Quod mihi uideor ex tuis lr̄is ītellegere:te nihil cōmiſſurū eē temere nec anq̄ ſciſſes quo iſte neſcio q:Cæcilius Baſſus erūperet qcq̄ certi cōſtituturū:id ego:&ſperarā prudētia tua frætus & ut cōſiderē fecerūt tuæ gratiſſimæ mihi literæ: Idq; ut facias:q̄ ſæpiſſiæ:ut & qd tu agas:& qd agatꝰ ſcire poſſī: & ēt qd acturus ſis:ualde te rogo. Et ſi pīniquo patiebar aīo te a me digredi:tñ eo tpe me cōſolabar: ꝙ & in ſummū ēt ociū te ire arbitrabar:& īpēdētibus magnis negociis diſcedere. Vtrūq; cōtra accidit. Iſtic em̄ bellū eſt exortū:hic pax conſecuta : ſed tamen huiuſmodi pax in qua ſi adeſſes:multa te non delectarent:ea tñ:quæ ne ipſum Cæſarem quidem delectāt.

QVod extremū &c. Excuſat ſe prīo ꝙ Cornificius lr̄as a ſe nō accœperit:cū nullū q eas ferret ptermiſerit:dānat ocium urbis ut qđputat cōtra dignitatē ſuā:mallet em̄ ī rep.florere. Optatq; īpm Cornificium adeſſe:q cū ridere poſſit q̄ in urbe fiāt. Ordo eſt. Ego rn̄debo primū ad id qđ fuit extremū.i.ultimū ī ea ep̄la quā accœpi pxīe a te. Ego em̄ aīaduerti uos magnos oratores:facere hoc.i.reſpondere primū extremo loco dictis aut obiectis. Incipiēs aūt reſpōdere dicit. Tu reqris nōnunq̄.i. interdū ep̄las meas hoc eſt accuſas ꝙ non ſcripſerim ad te. Ego aūt nunq̄ nō dedi.i.ſemp dedi:cū denuntiatum eēt mihi aliquē a tuis.i.tuoꝝ.ire.i.pficiſci.ſ.a me ad te. Quod uideor mihi ītellegere ex lr̄is tuis:te nihil cōmiſſurū.i.facturum eē temere.i.incōſyderate:nec cōſtituturum qcq̄ certi.i.firmi ppoſiti anteq̄ ſciſſes i.ſciuiſſes:quo.i.in quā partē:iſte neſcio qui uulgatius diceretꝰ neſcio qs:&ita innuitꝰ cōtemnēdus:Cæcilius Baſſus erumperet.i.diu celatū ac tecū cōſiliū ſuū/tandē ui reuelaret ego:&.i.ſiľ:ſperarā id.i.te ita facturū: frætꝰ i.cōfiſus & adiutꝰ prudētia tua:& literæ tuæ gratiſſimæ mihi fecerunt ut cōſiderē.ſ.te id facturū. Et ego rogo te ualde ut facias q̄ ſæpiſſime.i.frequētiſſime/id:ut poſſim ſcire:&.i.ſiľ:qd agas:&qd agatur.ſ.ab aliis:& ēt qd ſis acturus. Etſi.i.q̄q̄ patiebar aīo periniquo te digredi a me:tñ ego cōſolabar eo tpe me ꝙ arbitrabar te ire & in ſummū ociū:& diſcedere magnis negociis impendētibus.i.iminētibus. Vtrunq; accidit contra.ſ.opinionem meam Bellum.enim eſt exortum iſtic.ſ.ubi tu es:& pax eſt cōſecuta hic;ſed tamē pax hmōi ī q̄ ſi adeſſes:multa nō delectarent te:tñ.i. ſed ea:q ne qdē.i.nō ſaltē:delectāt Cæſarē īpm.ſ. caput rei.

Bellorum enim ciuilium hi ſemper exitus ſunt:ut nō ea ſolum fiant:quæ uelit uictor:ſed etiam : ut iis mos gerendus ſit qbus adiutoribus parta ſit uictoria. Equidem ſic iam obdurui :ut ludos Cæſaris noſtri æquiſſimō animo uiderem. T. Plancum audirem: Laberii& Publii poemata. Nihil mihi tam deeſſe ſcito q̄ quicū hæc famili ariter docteq; rideam. Is tu eris:ſi q̄ primū ueneris. Quod ut facias nō mea ſolum ſed etiam tua intereſſe arbitror. Vale.

Bellorum &c. probat aſſumptum dicens. Enim ideſt quia hi.i. huiuſmodi ſunt ſemp exitus bellorum ciuilium: ut non ſolum ea que uictor uelit fiant:ſed etiam ut mos gerendus ſit ideſt ut obſequendum ſit/iis quibus adiutoribꝰ uictoria ſit parta ideſt adquiſita. Equidem.i.ego quidem:obdurui.i.in uidendis rebus inuiſis ſic aīm obduraui:ut uiderem iam animo æquiſſimo ludos Cæſaris noſtri.i.quos Cæſar uictor agendos curat: & ut uiderem.ſ. agentem Titum plancū.ſ. hiſtrionem:aut audirē Titū plancū.ſ. poetā & poemata Laberii&Publii:qui ſunt mimographi. Et ſcito nihil tā deeſſe mihi q̄ ſup.

aliquē;qcū.i.cū quo;ego rideā hæc familiariter et docte.i.ex indicio arguto. Tu eris is.s.qcū ridebo: si ueneris q̄primum.i.ualde cito:qđ ut facias ego arbitror interesse.i. in re esse;nō solū mea sed etiam tua. Vale.

Cicero Cornificio.S.

Libentissime legi tuas literas:in qbus iucundissimū mihi fuit: ꝙ cognoui meas tibi redditas eē.Non eñ dubitabā : qn eas libēter lecturus esses uerebar ne redderent̃.Bellū qđ ē in Syria Syriāq; ꝓuinciā tibi tributā eē a Cæsare ex tuis literis cognoui.Eādē rē tibi uolo bñ:& feliciter euenire. Quod ita fore cōfido frætus/& idustria: & prudentia tua.Sed de Parthici belli suspicōe qđ scribis:sane me cōmouit.Quātū copiarū haberes cum ipse cōiectura cōseq poterā.tū ex tuis lr̃is cognoui. Itaq; opto ne se illa gēs moueat hoc tpe:dū ad te legiōes eæ ꝑducant̃ q̃s audio dici. Quod si pares copias ad cōfligēdū nō habebis;non te fugiet uti cōsilio M.Bibuli: q se oppido mūitissimo:& copiosissimo tādiu tēuit : q̄ꝓ diu in ꝓuincia Parthi fuerūt:sed hoc melius ex re & ex tempore constitues.Mihi quidem usq; curæ erit : quid agas: dum quidquid egeris sciero. Literas ad te nunq̄ꝓ habui cui darem:quin dederim:A te:ut idē facias: peto In primisq; ut ita ad tuos scribas ut me tuum sciāt eē.

Libentissime legi tuas literas &c.Cum Cæsar præfecisset Cornificiū Syriæ& in ea bellū timeret̃ aut iam eēt;optat Cicero eā rē illi feliciter euenire: postea uero cōtra bellū parthicū monet qūo agere debeat:oñditq; se cupere scire qd ille hacten⁹ egerit.Ordo est.Ego legi libentissime literas tuas;in qbus fuit mihi iucūdissimū ꝙ cognoui meas.s.lr̃as eē redditas tibi. Non eñ dubitabā qn esses lecturus eas libenter: uerebar.i.formidabā ne redderent̃.s.tibi.Ego cognoui ex literis tuis;Bellū quod est Syria & Syriā prouinciā esse tributā tibi a Cæsare Ego uolo.i.opto eandē rem.s.belli & ꝓuinciæ administrationē euenire tibi bene & feliciter. Quod confido fore.i.futurū ita/fræt⁹ i.cōfisus & industria & prudētia tua. Sed qđ scribis de suspicione belli parthici.s.qđ instare scribis:cōmouit me sane.i.multum:qa sup.cū.s.ita sit:ꝙ ipse.i.ego per me ipsum: poterā cōsequi.i. cognoscere/cōiectura.i. p cōiecturā:tum.i.multo aptius cognoui ex literis tuis.Itaq; opto ne.i.ut nō:ut illa gēs.s. ꝑthica:nō moueat se hoc tpe:dū.i.donec eæ legiones quas audio duci.i.aut dici.i. deligi perducantur ad te.Quod si non habebis copias pares.i.satis magnas ad confligendum non fugiet te.i.memineris;uti consilio Marci Bibuli:qui retiuit se oppido munitissimo & copiosissimo:tādiu quādiu parthi fuerūt in prouincia.Sed tu constitues hoc idest quid de hoc sit faciendum melius ex re.idest ex dispositione negocii; & ex tempore.i.qualitate temporis.Quidem.i.certe/quid agas erit mihi curæ usq;.s.illud tempus dum sciero quidquid egeris.Nunq̄ habui cui darē literas ad te:quia dederim.Peto a te ut facias idē.i.simile.Et sup.peto in primis ut scribas ad tuos ita:ut sciant me esse tuum. Vale.

M.C.Cornificio collegæ.S.

Gratæ mihi tuæ literæ :nisi ꝙ Sinuessanū diuersoriolū cōtēpsisti.Quā qdē cōtumeliā uilla pusilla iniquo aīo ferret: nisi i Cumāo: & Pōpeiano reddideris παρτα περι παρτον Sic igit̃ facies:meq; amabis:& scripto aliquo lacesses . Ego eñ rñdere facilius possum q̃ ꝓuocare.Quod si ut es cessabis:lacessam:nec tua ignauia ēt inertiā adferet.plura ociosus.Hæc cum essem in senatu exaraui. Vale.

Grate&c.Iocat̃ ꝙ i uillā suā nō diuerterit&ad scribēdū īuitat dicēs. Lr̃æ tuæ fuerūt gratæ mihi nisi ꝙ cōtēpsisti diuersoriolū sinuessanū.i.qđ habeo Sinuessæ.Quā qdē cōtumeliā uilla.i. dom⁹ mea iustitiæ pusilla.i.exiguā ferret iniq̊ aīo alludit ad pauperes q se cōtēni ægre ferūt:nisi reddideris i.sis redditur⁹ in Cumano& Pōpeiano:sup. diuersoriis meis.παρτα.i.oīa περι.i.de παρτον. i.oībus. Tu igitur facies sic/ & amabis me;& lacesses.i.ꝓuocabis aliq̊ scripto . Ego eñ possū facili⁹ rñdere q̃ ꝓuocare.Quod si cessabis ut es.s.tard⁹ad scribēdū:ego lacessā i.ꝓuocabo te nec ignauia tua adferte ēt sup. mihi inertiā.Plura sup.scribā ociosus ; ego exaraui.i.scripsi hæc cū eēm ī senatu. Vale.

M.C.Cornificio. Salutē dicit.

Caius Anitius familiaris meus:uir oībus reb⁹ ornatus:negociorū suorum cā legatus est in Aphricā legiōe liba:Eū uelī rebus oib⁹ adiuues: operamq; des:ut q̄ꝓ cōmodissime sua negocia cōficiat.in primisq; quod ei charissimū est dignitatem eius tibi cōmendo.

Caius commendat Cornificio prefecto aphricæ C. Anitiū familiarē suū dicēs Caius Anitius familiaris meus uir ornatus omnibus rebus:legatus est in aphricam legione libera quia causa negociorum suorum non publicorum. Velim adiuues eum

cōmendo.Idq; a te peto:qđ ipse in ꝓuīcia facere sum solitus nō rogatus ut oībus senatoribus lictores darē ꝙ idē accœperam:&id cognouerā a summis uiris factitatum.Hoc igitur mi Cornifici facies : cæterisq; rebus omnibus eius dignitati:reiq;:si me amas:consules:id erit mihi gratissimū.Da operam ut ualeas.

rebus oībus/& des operam ut conficiat.i.ꝑficiat negocia sua q̃ cōmodissime ; & in primis cōmendo tibi dignitatē eius ; qđ.s. eam esse cōmendatam est ei charissimum.Et peto a te.id qđ ipse.i.ego solitus sum facere in prouincia nō rogatus:ut darē.i.solitus sum dare lictores.i.ministros publicos oībus senatoribus.i.senatori ordinis uiris ꝙ.i. quia accœperā idē.s.bñficiū.s. ab aliis & cognoueram id factitatū.i.freq̄nter factū: a sūmis uiris. Tu igit̃ o mi Cornifici facies hoc:ꝙ consules.i.prouidebis & proderis:cæteris rebus eius omnibus;& dignitati & rei eius si amas me:id erit gratissimū mihi.Da operam ut ualeas.

M.T.C.S.D.P.Cornificio.

Nos hic cū hoīe gladiatore oīm neq̄ssimo collega nostro Antonio bellū gerimus:sed nō pari cōdicione:cōtra arma uerbis. At ēt de te cōcionat̃ nec ipune:nā sentiet quos lacessierit.Ego aūt acta ad te oīa arbitror perscribi ab aliis.A me futura debes cognoscere:quorū quidē nō est difficilis coniectura.Oppressa oīa sunt:nec habent ducem boni:nostriq; τυραννοκτορο longe gentium absunt . Pansa & sentit bñ:&loqtur fortiter.Hircius noster tardius conualescit.Quid futurū sit plāe nescio Spes tñ est una: aliqñ ppl̃m romanū maiorum similē fore. Ego certe reip.nō deero& qdqd acciderit a quo mea culpa absit:aīo forti ferā.Illud ꝓfecto quoad potero tuā famā & dignitatē tuebor.Ad.xiii. Kal̃.Ianua. Senatus frequēs mihi ē assensus:cum de cæteris rebus magnis & næcessariis:tū de ꝓuīciis ab iis:q optinerēt:retinēdis: neq; cuiq̄ tradēdis:nisi q ex senatuscōsulto successisset Hæc ego cū reip.cā cēsui tū me hercule in ꝑmis retinēdæ dignitatis tuæ.Quāobrē te amoris nostri cā rogo reip.cā hortor:ut ne cui qcq̄ꝓ iuris in tua ꝓuīcia eē patiare.Atq; ut oīa referas ad dignitatē:q̃ nihil pōt esse ꝑstantius.Vere tecū agā:ut næcessitudo nostra postulat. In Sempronio si meis literis obtēperasses : maximam ab oībus laudē adeptus eēs : sed illud & ꝑteriit & leuius est.Hæc magna res est.Fac ut ꝓuinciā retineas in potestate reip.Plura scripsissem:nisi tui festinarent.Itaq; Cherippo nostro me uelim excuses. Vale.

Nos &c. Scribit se post cædē Cæsaris habere magnum bellū cū Antonio: sed se agere uerbis:illū armis.Querit̃q; rēpu. desolatam cum Bruti & Cassius absint. Deinde scribit de decreto senatus unde uidet̃ hæc epl'a scripta paulo post necem Cæsaris:superiores añ eam.Ordo est.Nos gerimus hic bellū cū Antonio collega nostro.i. consenatore/homīe gladiatore.i.uili &gladiatorio animo arma tractanti:utpote neq̄ssimo omnium.Sunt qui putent Ciceronem de collega consulatus sui loqui quod minīe placet.Sed gerimus bellum condicione non pari.i.impari utpote uerbis cōtra arma. At s.Antonius concionatur.i.uerba ad populū facit/contra te:nec impune.i. nō sine pūitione futura;nā sentiet quos lacesserit hoc dicit ut Cornificiū ad ultionem stimulet. Ego aūt arbitror oīa acta perscribi ad te ab aliis. Tu debes cognoscere a me futura: quorum quidē.s.futurorū coniectura non est difficilis.Omnia sunt oppressa nec boni habēt ducem:& Tyrānoctori.i.tyrānicidæ nostri/absunt longe gentium.i.in longinquis regionibus:Pansa & sentit bene &loquit̃ fortiter Hircius noster conualescit.s.ex ægritudine tardius.Quid futurū sit plāe nescio . Atqui dixerat se futura dicturum; sed ea dūtaxat quoꝝ nō difficilis eēt coniectura.Est tñ una spes:populū Romanū futurū aliqñ.i.tandē silem maiorū.s.suoꝝ.i.libertatis uindicem. Ego certe nō deero reip.et ferā.i. patiar aīo forti quidquid acciderit a quo culpa mea absit.Profecto sup.faciā:illud quoad potero: hoc est tuebor famā tuā & dignitatē.Senat⁹ frequens est assensus mihi ad decimumtertiū Kalendas Ianuarii;cū.s.ita sit ꝙ est assensus de cæteris reb⁹ magnis et næcessariis:tū i.multo euidentius est assensus de prouīciis retinendis ab iis qui optinerent.s. eas ;neq; tradendis cuiq̄ nisi qui successisset ex senatusconsulto.Ego cēsui.i.dicendo sentētiam cui senatus assensus est iudicaui/hæc cum cā reip.tum me Hercule iæ primis cā dignitatis tuæ retinēdæ.Quamobrem ego rogo te cā amoris nostri:et hortor te causa reipu.ut ne patiare cui idest alicui/quicq̄ iuris in prouincia tua. Atq; et ut referas omnia ad dignitatem non ad utilitatem qua scilicet dignitate/nihil potest esse præstantius . Ego agam tecum uere idest ex animo et aperte ut næcessitudo nostra postulat.Si obtemperasses literis meis in Sempronio idest in eo:mandaui de sempronio ;tu adeptus esses ab omnibus maximam laudem . Sed illud et

preteriit & leuius.i.modici mométi est:hæc res est magna fac ut retineas ꝓuinciã in potestate reipu.Ego scri/
psissem plura nisi tui festinarent.Itaq; uelim excuses me Cherippo nostro scilicet ꝙ nihil ad eũ scribo. Vale.

M.T.C.S.P.D.Cornificio.

OMnem.&c.Dicit ex Tratorio se om/
nia intellexisse quæ intolerabilia:qui
dem sunt sed q̃ speret ab eo ulciscẽda
Ordo autem est.Tratori⁹ tuus scilicet ami/
cus demonstrauit mihi omnem condicionẽ
imperii tui &statum prouinciæ scilicet tuæ.
O exclamandi particula: multa intolerabi/
lia omnibus locis &c.Cætera patẽt.Sed hoc
posterius sup.scribam &c.

OMnẽ cõdicionẽ imperii tui:statumq; ꝓuin/
ciæ mihi demonstrauit Tratorius.O mul/
ta ĩtolerabilia locis oĩbus.Sed quo tua ma
ior dignitas eo q̃ tibi acciderũt minus ferenda. Neq;
enim:q̃ tu propter magnitudinem:& animi:& inge/
nii moderate fers:a te non ulciscẽda sunt etiam si nõ
sint dolenda.Sed hæc posterius. Vale.

BErum &c.Hanc epistolam quædã ex/
emplaria habent superiori ãnexam.
In qua scribit acta rerum urbanarũ licet ea
putet ad Cornificiũ mitti:scribit autem præ
cipue de Antonio &Cæsare octauiano.Or/
do est.Ego scio certo.i.ut certum: acta rerũ
urbanarũ mitti tibi:quod ni.i.nisi putarem:
Mire subiungit putarem cũ se certo scire ꝑ
miserit:ipse idest egomet scriberem sup.ea
& in primis sup.scriberem⁹ conatum Cæsa
ris octauiani.i.octauii filium:de quo uideť
multitudini/crimen fictum ab Antonio:ut
faceret impetum in pecuniam adulescentis
idest derelictam ei testamento a Cæsare:un
de Antonius magnam uim sustulit. Autem
idest sed:uiri prudentes & boni: & credunt
factum scilicet a Cæsare ex animo: & ꝓbãt
i.cõmẽdãt.Quid q̃ris.s.ut multa scribã.Magna spes est in eo.s.Cæsare:nihil est qd nõ existiet eẽ facturus cã
laudis & gloriæ.Antonius aũt nester familiaris:ironia est:intelligit se elie tanto odio:ut cum compræhende/
rit:interfectores suos.i.ad se interficiendũ a Cæsare missos:domi.s.suæ nõ audeat proferre.i. diuulgare rem.

BErũ urbanarũ acta tibi mitti certo scio:qd
ni ita putarẽ:ipse scriberẽ.In primisq; cæ/
saris Octauiani conatũ:de quo multitudi
ni fictũ ab Anto.crimẽ uideť:ut ĩ pecũiã adulescẽtis:
ĩpetũ faceret.Prudẽtes aũt & boni uiri & credũt factũ
& ꝓbãt.Quid q̃ris.magna spes ẽ in eo:nihil ẽ:qd nõ
existimet laudis:&glĩæ cã facturus:Antonius aũt no
ster familiaris:tanto se odio esse intelligit ut cum in/
terfectores suos domi cõpẽderit rẽ ꝓferre nõ audeat
i.cõmẽdãt.Quid q̃ris.s.ut multa scribã.Magna spes est in eo.s.Cæsare:nihil est qd nõ existiet eẽ facturus cã
laudis & gloriæ.Antonius aũt nester familiaris:ironia est:intelligit se elie tanto odio:ut cum compræhende/
rit:interfectores suos.i.ad se interficiendũ a Cæsare missos:domi.s.suæ nõ audeat proferre.i. diuulgare rem.

Antoinus sup.uenerat ad septimum Idus
Octobris Brũdusiũ ꝓfectus.i. egressus ob/
uiã:q̃tuor legionibus Macedonicis:q̃s cogi/
tabat cõciliare sibi pecunia::& adducere eas
in urbẽ.s.Romã: & locare in ceruicib⁹ nr̃is
ut nobis sint grauamini.Habes.i. intelligis
formã reip.si respu.potest esse in castris.In
q̃.s.re:ego doleo sæpe uicem.i. sortem tuã:
ꝙ nullam.i.nõ ullam nõ potuisti per ætatẽ:
qa cũ respu.uigeret nimis iuuẽis eras &post
q̃ uir esse cœpisti resp.oppressa fuit:gustare
ullam partẽ reip.sanæ & saluæ. Atq; licebat
qdẽ antehac.i.ante hoc tp̃s:saltẽ.i. ad mini/
mum/sperare.i.gustare aliquãdo partẽ rei/
pub.saluæ & sanæ:nũc ẽt illud.s.sperare ta/
lia:est ereptum.Quæ eni spes est: cũ Anto/
nius ausus sit dicere in concione.i.sermone
ad populum conuocatũ:Canutium quærere
sibi locũ apud eos.s.perditos homines:qui/
bus te saluo.i.donec fueris saluus/locus nõ
posset esse in ciuitate.Equidem.i.ego quidẽ
fero & hæc:& omnia q̃ possunt accidere ho/
mini:sic:ut habeam magnam gratiam phi/
losophiæ:quæ non mõ.i.nõ solum abducit
me a sollicitudine:sed etiam armat me con
tra omnes ĩpetus fortunæ:& ego censeo idẽ
faciendum tibi:nec numerandum quicq̃ in

Ad septimũ idus Octobris:Brundusium uenerat: ꝓ/
fectus obuiã legiõibus Macedonicis.iiii. quas sibi cõ
ciliare pecũia cogitabat:easq; ad urbẽ adducere & in
ceruicibus nostris collocare.Habes formã reip.si ca
stris põt esse resp.In qua tuã uicẽ sæpe doleo:ꝙ nullã
partẽ per ætatẽ sanæ & saluæ: reipu. gustare potuisti.
Atq; antehac qdẽ sperare saltẽ licebat: nunc ẽt illud
ereptũ est.Quæ em̃ spes est? cũ in cõciõe dicere ausus
sit Antonius Canutiũ apud eos sibi locũ q̃rere: qbus
te saluo locus in ciuitate esse nõ posset.Eqdẽ&hæc:&
oĩa quæ homini accidere possunt:sic fero:ut philoso
phiæ habeã magnã gratiam:quæ nõ modo me a sol
licitudine abducit:sed etiam contra omnes fortunæ
impetus armat:tibiq; idem censeo faciendum: nec a
quo culpa absit qcq̃ in malis numerandum. Sed hæc
tu melius. Tratorium nostrum cum semper probas/
sem:tum maxime in tuis rebus summam eius fidem:
diligentiam:prudentiamq; cognoui. Da operam ut
ualeas.hoc mihi gratius facere nihil potes.

malis.i.

malis.i.quæ uera censenda sunt mala:a quo culpa absit.Id autem ex Stoicorum dicit dogmate.Sed tu melius
sup.nosti aut diceres hæc.Cũ.s.ita sit ꝙ probassem.i.adprobassem semper Tratorium nostrũ.s. cõem amicũ:
tum cognoui maxime summam fidem/diligentiam & prudentiam eius:in rebus tuis. Da operam ut ualeas.
Nihil potes facere mihi gratius:hoc.i.q̃ hoc.s.ut ualeas.id autem amãter dictum est:quo adito frustra imo in
epte adderetur Vale:nam eius loco ponitur:habetq; quandam uim accuratiorem.

M.T.C.S.D.P.Cornificio.

EGo nullũ locũ ꝑtermitto(nec.n.debeo)
nõ mõ laudãdi tui:sed ne ornãdi quidẽ.
Sed mea studia erga te:& officia malo ti
bi ex tuoꝝ literis:q̃ ꝙ ex meis eẽ nota.Te tñ hortor: ut
oĩ cura in rẽpu.incũbas.Hoc est animi:hoc est ingẽii
tui:hoc eius spei quã habere debes amplificandæ di/
gnitatis tuæ.Sed hac de re alias ad te pluribus:cũ em̃
hæc scribebã:in expectatiõe erãt oĩa. Nõdũ legati re/
dierãt quos senatus nõ ad pacẽ deꝑcandã sed ad bel
lum denuntiãdũ miserat:nisi legatorũ nũtio puisset.
Ego tñ:ut primũ occasio data est meo pristino more
rẽp.defendi:me pricipẽ senatui.P.Qu.R.ꝓfectus sũ
neq; postea q̃ suscœpi cãm libtatis minimũ tp̃s amisi
tuẽdæ salutis libtatisq; cõis. Sed hæc quoq; te ex aliis
malo cognoscere.T.Pĩariũ familiarissimũ meũ: tãto
tibi studio cõmẽdo ut maiore nõ possĩ.Cui cũ ꝓp oẽis
uirtutes:tũ ẽt ꝓp studia cõia sum amicissimus. Is ꝓcu
rat rõnes negociaq; Dionisi nostri:quem & tu multũ
amas:& ego oĩum plurimũ.Ea tibi ego nõ debeo cõ/
mendare sed commendo tamẽ.Facies igitur ut ex Pi
narii gratissimi hominis literis tuum:&erga illum:&
erga Dionysium studium perspiciamus. Vale.

EGo &c.Scripta est hæc epla quo tem/
pore.M.Antonius obsidebat Mutinæ
Deciũ Brutũ:in qua dicit se tueri dignitatẽ
Cornificii:Hortať ut in rẽp.incumbat: dicit
nihil certi eẽ romæ:cũ legati ad Antonium
missi ut desisteret:nondũ redierint:ac demũ
cõmendat ei.T.Pinariũ.Ordo est.Ego nul/
lum.i.nõ ullũ:non ꝑmitto ullũ locũ:nec em̃
debeo/nõ mõ laudãdi tui:sed ne qdẽ qd̃ ma
gis liceret:ornãdi tui.Sed ego malo mea stu
dia & officia erga te eẽ nota tibi ex lr̃is tuo/
rũ.s.amicorũ & familiariũ q̃ ex meis. Tamẽ
ego hortor te:ut incũbas.i. ꝓpẽsus sis oĩ cu
ra:ĩ rẽp.s.iuuãdã:Hoc.s. ĩcũbere ĩ rẽp. est.s.
offm̃ ai tui:hoc ẽ ĩgẽii tui hoc est ei⁹ spei.i.
ꝑtinet ad eã spẽ dignitatis tuæ ãplificãdæ: q̃
debes habere.Sed sup.scribemus aut loque
mur alias.i.alio tpe:plurib⁹.s.uerbis de hac
re ad te:em̃.i.qa oĩa erãt in expectatione: &
ita nihil certi neq; pacti:cũ ego scribebam
hæc.Legati.s.ad Antoniũ missi:nõdũ redie/
rant:quos senat⁹ miserat:nõ pacẽ deꝑcandã
i.ꝑcibus impetrandã;sed ad bellũ denũtian/
dum.i.indicendũ:nisi.s.Antonius: paruisset
nũtio.i.mãdato:legatorũ. Ego tñ ut primũ
occasio data est.s.libere loq̃ndi:defendi rẽp.
more meo pristino.i.in priore statu cõsue/
to:& ꝓfessus sum me: pricipẽ senat⁹ populi
Romani neq; amisi postea q̃ suscœpi cãm li
bertatis.s.tuẽdæ:minimũ tp̃s salutis & liber
tatis cõis tuẽdæ.Sed ego malo te cognosce/
re:quoq;.i.ẽt hæc:ex aliis.Ego cõmendo ti/
bi Titum Pinarium familiarissimum meũ
tanto studio.i.molimine/ut nõ possim.s. eũ
cõmẽdare:maiore.s.studio:Cui ego sum amicissimus cũ.s.ita sit ꝙ pp oẽs artes:tũ ẽt ꝓp studia cõia.s.in rẽp.Is
s.Pinarius ꝓcurat.i. qd̃ dicũt sollicitat:rõnes & negocia dionysii nostri.s.cõis amici:quẽ &.i.sil tu amas multũ
et ego amo plurimũ.i.abũdãtissime oĩm.Ego non debeo cõmendare tibi ea.i.eiusmodi q̃ mihi tantopere sunt
cordi:sed tamen cõmendo.Tu igitur facies.ut perspiciamus.i.euidẽter cognoscamus ex literis Pinarii homi/
nis gratissimi studium.i.fauorem diligentem tuum:et.i.simul:erga illum scilicet Pinarium tanq̃ sollicitato/
rem et procuratorem:qui si rem amici bene procurauerit emolumentum ab eo consequeretur/et.i.simul:er
ga Dionysium:scilicet communem amicum:cuius rationes et negocia ille agit. Vale.

M.T.C.S.P.D.Cornificio.

PIberalib⁹ &c.Narrat ut diligẽter ege
rit causam Cornificii:et ut literæ eius
cõmendatæ fuerint cũ eas pãsa recita
rit.Deinde dicit decretum eẽ prouinciis reti
nendis Admittit excusationẽ de sempronio
pollicet se reip.nõ defuturũ: ac demũ cõmẽ
dat amicos suos q̃ hr̃ditatẽ habebãt ĩ aphri/
ca.Ordo ẽ.Ego accœpi lr̃as tuas liberalibus
s.festis.i.die liberaliũ:q̃s Cornificius tuus.s.
fili⁹ reddidit:ut dicebat:altero uigesimo die
i.q̃dragesimo die postq̃ scriptæ erãt. Senat⁹
non fuit.s.habitus collectus eo die.s. libera

PIberalib⁹ literas accœpi tuas:q̃s mihi Cor
nifici⁹ altero uigesimo die:ut dicebat: red
didit.Eo die nõ fuit senatus neq; postero.
Quinquatribus frequenti senatu cãm tuã egi nõ inui
ta minerua.Etem̃ eo ipso die senatus decreuit: ut mi/
nerua nostra:custos urbis/quã turbo deiecerat: resti/
tueretur.Pansa tuas literas recitauit.Magna senatus

liũ:neq; poſtero.i.p̃xime ſequenti. Ego egi
cãm tuã frequẽti ſenatu.i.cũ multi adeſſent
ſenatores:qnquatribus.i.feſtis mineruæ:quæ
qnto quoq; ãno celebrabant̃:nõ ĩuita miner
ua.i.naturali ĩgẽio aſtipulãte: alludit aũt ad
qnq̃tria q̃ ſi minerua eo die p̃cipue fauerit.
Etẽĩ ſenat⁹ decreuit eo die:ut minerua no
ſtra.i.facũda ſapiẽtia cuſtos urbis: ut patuit
in detectiõe cõiurationis catilinariæ quã tur
bo.i.tumultus belli ciuilis deiecerat.i.de ſe
de ſua expulerat:ut turbo.i.uis uẽtorũ deie
cerat prius mineruã Phidiæ op⁹ q̃ in arce po
ſita fuerat tanq̃ cuſtos eius:ad eã ergo allu
dit.Pãſa recitauit lr̃as tuas.Magna adproba
tio ſenatus eſt conſecuta cũ ſummo gaudio:
& cũ offenſione Minotauri.i.clauis & Tau
ri:ſic ferre textus hñt: nõnullis dicẽtib⁹ nõ
eẽ uerba Cicerõis ſed adpoſititia: qd̃ facile
crederẽ, ſi minotaurũ in proprio ſignificatu
accœpiſſet: ſed qa metaphoricos nõ ocioſũ
fuerit rẽ apire minotauri igit̃: uidelicet An
tonii.i.clauis & tauri.i.q claue potẽtiæ rẽp.
occludere uult:& cornibus tauri.i.petulãtiæ
ſuæ ĩpingere:ſicut minotaurus labyrintho
ĩcluſos opprimebat.Senatuſcõſultũ honori
ficũ factũ ſup.eſt de te.aũt.i.ſed poſtulabat̃
ſ.a me aut ab iis q cãm tuã agebant:ut ẽt illi
ſ.quos criminatus es:notarent̃.ſ.ĩfamia:ſed
Pãſa:ut putat̃ iunior nõ cõſul q iam cecide
rat in prælio:ſup.fuit:clemẽtior.i.nimis cle
mens.Ego o mi Cornifici quo die ingreſſus
ſum primũ in ſpem libertatis.ſ.publicæ: &
cæteris cunctantibus:ideſt hæſitantibus: &
ĩmorãtibus ut dubiis qd agerent ieci funda
menta reip.i.ĩcœpi facere q̃ ptinebãt ad ſta
tũ reipu.ad decimũtertiũ Kal̃.Iauua.aut Ia
nuarii mẽſis:eo die p̃uidi p̃ſpexi multũ: at
q; habui rõnẽ dignitat; tuæ.Ẽm.i.qa:ſenat⁹
eſt aſſenſus mihi de p̃uinciis optinẽdis.Nec
uero deſtiti poſtea labefactare.i. debilitare
& ab inſtituto amouere eũ.ſ.quẽ noſti:q ab
ſens optinebat p̃uinciã cũ ſũma iniuria tua:
& cõtumelia reip.Itaq; ipſe nõ tulit.i.nõ po
tuit p̃ferre cõpellatiões.i. moleſtatiões uer
bales aut ĩcrepatiões meas cebras uel potius
q̊tidianas:& ipſe inuitus recœpit ſe in urbẽ.
Neq; ſolũ deturbatus.i.eiectus eſt ſpe ſed ẽt
certa re q̃ p.i.poſſeſſiõe.ſ.p̃uinciæ quã iã te
nebat. Ego gaudeo uehemẽter te tẽuiſſe cõ
uitio.i.increpationæ mea iuſtiſſimo & hone
ſtiſſimo.ſ.mihi ĩferẽti:nã ei cui ĩtuleram:di
gnitatẽ tuã:uirtute tua.i.p uirtutẽ tuã:& af

adprobatio cõſecuta eſt cũ ſũmo gaudio:& offenſiõe
Minotauri ideſt clauis:& tauri.Factũ de te ſẽatuſcõſ.
honorificũ.Poſtulabat̃ aũt:ut ẽt illi notarentur: ſed
pãſa clemẽtior.Ego mi Cornifici quo die primum in
ſpem lib̃tatis ĩgreſſus ſũ:& cũctãtibus cæteris ad.xiii.
Kal̃.Ianua.fundamẽta reip.ieci.eoip̃o die p̃uidi mul
tũ:atq; habui rõnẽ dignitatis tuæ. Mihi eñ eſt aſſen
ſus ſenatus de optinẽdis p̃uĩciis.Næc uero poſtea de
ſtiti labefactare eũ q ſũma cũ tua iniuria: contumelia
reip.p̃uinciã abñs optiebas. Itaq; crebras: uel potius
quotidianas cõpellatiões meas nõ tulit: ſeq; in urbẽ
recœpit ĩuitus:neq; ſolũ ſpe:ſed certa te iã: & poſſeſ
ſiõe deturbatus eſt.Meo iuſtiſſimo:honeſtiſſimoq; cõ
uicio te tuã dignitatẽ ſũma tua uirtute tenuiſſe:p̃uin
ciæq; honoribus ampliſſimis affectũ uehemẽter gau
deo.Quod te mihi de Sẽpronio purgas:accipio excu
ſationẽ fuit eñ illud quoddã græcum tp̃s ſeruitutis.
Ego tuorũ cõſiliorũ author: dignitatiſq; fautor irat⁹
tp̃ibus in Græciã deſperata lib̃tate rapiebar:cum me
Eteſiæ q̃ſi boni ciues relinq̃ntẽ rẽp. p̃ſeq noluerunt
auſterq; aduerſus maximo flatu me ad tribules tuos:
Rhegiũ retulit:atq; inde uentis: rẽiſq; ĩ patriã oĩ feſti
natiõe p̃parau:poſtridieq; ĩ ſũma reliquoꝝ ſeruitute
liber un⁹ fui.Sic ſũ in Antõiũ inuect⁹:ut ille nõ ferret
oẽmq; ſuũ uiolẽtũ furorẽ ĩ me unũ effũderet: meq; tũ
elicere uellet ad cædis cãm:tũ tantare ĩſidiis:quẽ ego
ructãtẽ & nauſeãtẽ cõfeci ĩ Cæſaris Octauiãi plagas:
Puer eñ egregi⁹ p̃ſidiũ ſibi p̃mũ & nob̃ deĩde ſummæ
reip.cõpauit:q niſi fuiſſet Antõii redit⁹ a Brũduſio pe
ſtis p̃riæ fuiſſet.Quæ deĩceps acta ſũt:ſcire te arbitror
Sed redeamus uñ diuertimus.Accipio excuſationem
tuã de Sẽprõio neq; eñ ſtatuti qd ĩ tãta p̃turbatiõe ha
bere potuiſti.Nunc hic dies aliã uitam deferret:alios
mores poſtulat:ut ait Terẽtius.Quãobrẽ mi.Quinte
conſcẽde nobiſcum: & qdem ad puppim.Vna nauis
eſt iam bonorum omnium: quam quidẽ nos damus
operam:ut rectam teneamus: utinam p̃ſpero curſu.

fectum eſſe ampliſſimis honoribus prouinciæ. Quod ideſt quia:tu purgas te mihi de.Sẽpronio: accipio ideſt
adprobo excuſationem.ſ.tuã:eñ.i.qa:illud tp̃s:fuit quoddã tp̃s græcũ.i.q̊ uidẽdũ fuit nobis in græcia ſeruitu
tis.i.eo q̃ eẽt tp̃s ſeruitutis & nõ licebat nob̃ libere uiuere in p̃ria.Ego author.i.adprobator cõſiliorũ tuorũ:&
fautor dignitatis tuæ:& natus tp̃ibus.i.q̃litati tpm:rapiebar in græciã libertate deſperata:cũ Eteſiæ.ſ.uẽti illi
a tergo eũtib⁹ in græcia ab italia flãtes:q̃ſi boni ciues.i.tanq̃ eẽnt boni ciues:noluerũt p̃ſeq me relinquentem
rẽp.i.noluerũt a tergo flare:& auſter.ſ.uentus aduerſus.i.cõtrarius retulit me maxĩo flatu Rhegiũ.i. ad illud
oppidũ in

oppidũ in ora ſiciliæ:ad tribules tuos.i.eos q tecũ eiuſdẽ ſunt tribus.atq; p̃perau inde.i.e Rhegio uẽtis & re
mis oĩ feſtinatiõe in p̃riam:qũ aliqd plena opa & ſũma p̃peratiõe fecerimus pulchre remis & uelis nauare di
cemur:& ego poſtridie.i.die ſequẽte ĩgreſſum meũ:ego un⁹.i.ſolus fui liber in ſũma ſeruitute aliorũ.Ego ſic
ſum inuectus in Antoniũ.i.tã uehemẽter criminat⁹ ſum Antoniũ:ut ille nõ ferret:& effunderet oẽm furorem
ſuũ uinolẽtũ.i.cõtractũ ex ebrietate cui ſæpiſſime indulgebat:in me unũ:& uellet tũ.i.ſil̃:elicere.i.foras attra
here me ad cãm cædis.i.ut me ĩterficeret:tũ.i.ſil̃:tẽtare.i.circũuenire in urbe:ĩſidiis:quẽ eructãtẽ & p.i.nauſeã
tem ego cõfeci.i.cõtudi & repreſſi:in plagas.i.retia tanq̃ feræ tẽſa:Cæſaris Octauiani.i.de domo octauiorum
Sæpe tñ octaui⁹ q̃ octauianus dicit̃:aut in plagas.i.uulnera hoc eſt detrimẽta ab octauião illata:Puer eñ egre
gius:poſtea tñ mutuauit aĩm:& Ciceronẽ p̃ſcribi p̃miſit:cõparauit præſidiũ.i.cuſtodiã militarẽ: primũ ſibi &
nobis deinde ſũmæ.i.ultimæ ſaluti reip.q.ſ.Cæſar niſi fuiſſet:reditus Antonii a Brũduſio fuiſſet peſtis patriæ.
Ego arbitror te ſcire q̃ acta ſunt deĩceps.Sed redeamus uñ diuertimus.Accipio excuſationẽ tuã de ſemprõio:
neq; eñ potuiſti hr̃e qd.i.aliqd ſtatuti.i.firmi p̃poſiti in tãta perturbatiõe:Nũc ut ait: Terentius.i.Simo Terẽ
tianus in Andria:hic dies defert aliã uitã:& poſtulat alios mores Quãobrẽ o mi Quĩte: gaudẽt p̃noĩe molles
auriculæ:ut dicit Horatius:conſcende nobiſcũ & quidẽ ad puppim.i.ſumma gubernacula. Vna nauis eſt iã om
nium bonorum:quã qdem.ſ.nauem:nos damus operam ut teneamus rectam.utinam ſup.in curſu proſpero.

Sed qcũq; uenti erãt:ars noſtra certe nõ aberit.Quid
eñ p̃ſtare aliud uirtus põt:Tu fac ut aĩo magno ſis &
excelſo cogiteſq; oẽm dignitatẽ tuã cũ rep.coniunctã
eſſe debere.P. Lentulũ mihi meũ cõmẽdas:quẽ qbuſ
cũq; rebus potero diligenter tuebor:Hirciũ qdẽ & Pã
ſam collegas noſtros hoĩes in cõſulatu reip. ſalutare
is aliẽo ſane tpe amiſimus:Rep.Antõiano qdẽ latro
cinio liberata:ſed nõdũ oĩno explicata:quã nos ſi li
cebit:more noſtro tuebimur:q̃q̃ admodũ ſumus iam
defatigati.Sed nulla laſſitudo ĩpedire officiũ & fidẽ
debet:uerũ hæc hactenus.Ab aliis te de me:q̃ a meip
ſo malo cognoſcere.De te audiebamus ea:q̃ maxime
uellemus.De Cn.Mĩutio quẽ tu qbuſdã lr̃is ad cœlũ
laudibus extuliſti:rũores duriores erãt. Id q̃le ſit:oĩ
noq; qd iſtic agat̃ facias me uelĩ certiorẽ.Qu.Turius
q ĩ Aphrica negociatus ẽ uir bõus:& hõeſtus hæredes
fecit ſil̃es ſui.C.Saturniũ.Sex.Aufidiũ.Cn.Anneum
Qu.Corfidiũ Gallũ.Luciũ Seruiliũ Poſthũanũ.C.
Rubelliũ:ex eorũ oratiõe ĩtellexi gratiarũ actiõe eos
magis egere q̃ cõmẽdatiõe.Tãta eñ lib̃alitate ſe tua
uſus p̃dicabãt ut iis plus a te tributũ ĩtellegerẽ:q̃ ego
auderẽ re rogare:audebo tñ.Scio eñ q̃tum ponderis
mea cõmẽdatio ſit habitura.Quare a te peto ut ad eã
lib̃alitatẽ:q̃ ſine meis lr̃is uſus es: q̃ maximus his li
teris cumulus accœdat.Caput aũt ẽ meæ cõmẽdatio
nis:ne patiare Erotẽ Turiũ.Qu.Turii lib̃tũ ut adhuc
fecit hæreditatẽ Turianã auertere: cæteriſq; oĩbus re
bus habeas eos a me cõmẽdatiſſimos.Magnã ex eoꝝ
ſplẽdore:& obſeruãtia capies uoluptatẽ.Quod ut ue
lis re uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

Sed qcunq; uenti erant ſiue proſperi ſiue
aduerſi:certe ars noſtra nõ aberit.Quid eñ
põt uirtus p̃ſtare aliud.ſ.q̃ obniti aduerſis:
& decẽter uti proſperis.q.d.nihil.Tu fac ut
ſis aĩo magno & excelſo:& cogites oẽm di
gnitatẽ tuã debere eſſe cõiunctã cũ rep.Tu
cõmẽdas mihi: Publiũ Lentulũ meũ.ſ.ſum
mum amicũ:quẽ ego tuebor.i. protegã:dili
genter qbuſcũq; rebus potero.Nos qdẽ ami
ſimus:tpe ſane.i.multũ alieno.i. ĩportuno:
Hirciũ & Pãſam collegas noſtros.i.nobiſcũ
ſenatores & reip.defenſores:hoĩes ſalutares
reip.in cõſulatu.ſ.ſuo.Amiſimus inqt: Re
publica quidẽ.i.certe liberata latrocinio An
toniano:qa Antõius in fugã uerſus erat: ſed
nõdũ explicata.i.expedita omnino.ſ.curis &
æmulatiõibus.quã.ſ. rẽp. nos tuebimur mo
re noſtro ſi licebit:q̃q̃ nos ſumus admodum
i.ualde defatigati.i. ad extremã potentiam
uſq; fatigati:ſed nulla laſſitudo debet ĩpedi
re officiũ:& fidẽ.ſ.in remp.Ego malo te co
gnoſcere de me ab aliis q̃ a meipſo. Nos au
diebamus.ſ.cũ has ſcriberẽ: de te ea q̃ uelle
mus maxĩe.i.optĩa.Rumores erãt duriores
i.nõ ſatis:boni:de Cnæo Minutio quẽ tu ex
tuliſti ad cœlũ laudibus.i.laudando eũ ſup.
in quibuſdã lr̃is.ſ.tuis. Velim ſup. ut facias
me certiorẽ:quale ſit id.ſ.qd̃ Rumores ſpar
ſerũt de Minutio & oĩno qd agat̃ iſtic.ſ. ubi
tu es.Quĩtus Turius uir bonus & honeſtus
q negociatus eſt.i.mercaturã agit in Aphri
ca fecit heredes ſimiles ſui.i.uiros bonos &
honeſtos:Cnæũ Saturniũ:Sextũ Aufidium.
Cnæũ Anneũ.Quĩtũ Corfidũ Gallũ. Luciũ
Seruiliũ Poſthumanũ:Caiũ Rubelliũ. Ego
intellexi ex oratione.i.uerbis eorũ eos ma
gis ægere actiõe gratiarũ.ſ.tibi agendarũ q̃
cõmendatione.Prædicabãt eñ ſe uſos tanta
liberalitate tua:ut ego ĩtellegerẽ plus tribu
tum eſſe iis a te::q̃ ego auderem rogare.ſ.a
te:tñ audebo.ſ.rogare.Scio eñ q̃tũ ponde
ris cõmendatio mea ſit habitura.Quare pe
to a te:ut q̃ maximus cumulus.i.ſummũ in

cremētū accedat his lr̄is meis.i.pp has lr̄as meas:Sūt eñ septimi casus nō datiui:ad eā libalitatē qua usus es si/ne lr̄is meis.Aūt.i.set: caput.i.principale ꝓpositū/cōmēdatiōis meæ est ne patiare Erotē Turiū libertū Quīti Turii auertere.i.a ueris hæredibus ad se trahere:hæreditatem Turianam.i.quā Quintus Turius reliquit: ut fecit adhuc:& ut habeas eos cōmēdatissimos a me sup.in cæteris rebus omnibus.Tu capies magnam uolu/ptatem ex splendore.i.honestate uitæ:& ex obseruantia.i.cultu eorū quo te obseruabunt & colent.Quod ut uelis:ego rogo te etiam atq; etiam.i.iterum atq; iterum:uehementer. Vale.

M.T.C.S.P.D.Cornificio.

SExtus Aufidius & obseruantia : qua me colit accedit ad proximos: & splendore equitis Ro.nemini cedit.Est autem ita temperatis moderatisq; moribus:ut summa seueritas: summa cum humanitate iungatur. Cuius tibi negocia q̄ sunt in Aphrica : ita commēdo:ut maiore studio:magisue ex animo commendare nō possim. Pergratum mihi feceris si dederis operam : ut is intellegat meas apud te literas maximum pondus habuisse.Hoc te uehementer mi Cornifici rogo. Vale.

SExtus &c.Cōmendat Cornificio Sextū Anfidū equitē Romanū ꝓ hæreditate Turii optinēda: ꝓ qua ēt cōmendauit eū in fine ꝓcedentis eplæ cū aliis cohæredibus. Ordo est.Sextus Aufidius/et.i.pariter accædit ad ꝓximos.i.mihi cōiunctissimos:obseruātia.i.ueneratione qua me colit:& nemini cedit idest par est unicuiq; splēdore equitis Romani.Est aūt moribus ita temperatis & moderatis:ut sūma seueritas.i.grauitatis & rigor:iungat̄ cū summa humanitate idest clemētia.Cuius negocia q̄ sunt in Aphrica:ego cōmēdo tibi ita ut nō possim cōmēdare sup.ea:maiore studio ue ꝑ uel/magis ex aīo.Tu feceris mihi ꝑgratū si dederis operam : ut is ītellegat lr̄as meas habuisse maximū pōdus.i.plurimū ualuisse apud te.O mi cornifici ego rogo te hoc uehemēter. Vale.

M.T.C.S.P.D.Cornificio.

ADsentior tibi eos. quos scribis Lilybæo minari:istic pœnas dare debuisse sed metuisti:ut ais:ne nimis liber in ulciscendo uiderere. Metuisti igitur ne grauis ciuis:ne nimis fortis: ne nimis te dignus uiderere.Quod societatem reip. cōseruandæ tibi mecū a patre accœptam renouas:gratum est:quæ societas īter uos semp mi Cornifici manebit.

ADsentior&c.Cœperat Cornifici⁹ quosdā sicelos e Lilybæo : quos cū Romanos intellexisset eos a Romanis puniendos misit:qđ factum ei⁹ pusillāimitati adscribit Cice.oñdens se eū libēter recipe sociū i rep.cōseruāda.De pecūiis aūt q̄s a Senatu petierat dicit se nihil posse:cōsulit aūt alicunde mutuo accipiat.Ordo est Ego adsentior tibi i.sentio tecū eos quos s.scribis mīari Lilybeo s.oppido et ꝓmōtorio Siciliæ:debuisse dare pœnas istic.s.ubi tu es:set ut ais:tu metuisti ne uiderere nimis liber.i.asper:in ulciscēdo et ergo miserat eos Romā.Igit̄ hoc metuendo:metuisti ne uiderere ciuis grauis:ne uiderere nimis fortis: ne uiderere nimis dignus te.idest quæ te digna sunt facere.Quod renouas societatē reipublicæ cōseruāde mecū accœptam.i.derelictam tibi a patre.s.tuo:est gratum:quæ societas o mi Cornifici/manebit semper.

Gratū ēt illud:ꝙ tuo noīe gratias agēdas non putas: nec eñ īter nos facere debemus. Sēatus sæpius ꝓ dignitate tua appellaret̄ si abn̄tibus cōsulibus unq̄ nisi ad rē nouam cogeret̄. Itaq; nec de.Lr̄s.xx.nec de.Lr̄s.x.qcq̄ agi nūc p senatū pōt.Tibi aūt ex senatuscōsulto īperādū:mutuūq; sumēdū cēseo.In rep.quid agat̄.credo te ex eorū lr̄is cognoscere q ad te acta debēt pscribere.Ego sū spe bōa cōsilio/cura/labore nō desum:oībus inimicis reip.eē me acerrimū hostē præ me fero.Res neq; nūc difficili loco mihi uidet̄ esse:& fuisset facillima:si culpa a qbusdā abfuisset. Vale.

Illud ēt sup.fuit in eplis tuis gratū/ꝙ non putas grās agēdas tuo noīe.i.ꝓ bn̄ficiis abs te accœptis.Nec eñ debem⁹ facere id inter nos.i.sic debem⁹ eē officiosi alter in alterū ut nō sit næcesse grās agere.Sēatus appellaret̄.s.a me.i.conueniret̄ sæpius ꝓ dignitate tua.s.tuēda/si cogeret̄.i.cōgregaret̄ unq̄.i.aliquo tpe/cōsulibus absentibus.i.tātisper dū cōsules absunt nisi ad rē nouā. Itaq; nec de Lr̄s.i.sestertiis uigiti/nec sestertiis decē s.a te petitis:pōt nunc quicq̄ agi p senatum. Ego aūt cēseo īperandū tibi.i.a te:sup.ꝓuincialibus tuis:ex senatuscōsulto: & sumendū mutuū.s.publico noīe.Ego credo te cognoscere qd agat̄ in rep.ex lr̄is eorū q debēt pscribere ad te acta.s.publica. Ego sum spe bona.s.de rep.nō desum cōsilio.cura labore sup.reip.ego ꝑ me:fero.i.palā ostēdo me acerrimū hostē omnib⁹ inimicis reip.Res.i.negocium quod agit̄ de libertate publica/neq; uidet̄ mihi eē nūc loco difficili.i.uidetur facile posse transigi:& fuisset facillima si culpa abfuisset a quibusdam:ut a Lepido & Ventidio. Vale.

M.T.C.

M.T.C.S.P.D.Cornificio.

NOn mō te cui oīa nostra notissima sunt sed neminē in populo Ro.arbitror eē:cui sit ignota ea familiaritas:q̄ mihi cū.L.Lamia est.Eteñ magno theatro spectata est tū:cū ē ab Aulo Gabinio cōsule relegatus:ꝙ libere & fortiter salutē.meā defendisset.Nec ex eo amor īter nos natus est: sed ꝙ erat uetus:& magnus/ꝓpterea nullū piculū ꝓ me adire dubitauit.Ad hæc officia uel meriti potius iucūdissima consuetudo accœdit : ut nullo ꝓrsus plus hoīe delecter.Nō puto te iam expectare:qbus eū tibi uerbis cōmendē.Cām eñ tāti amoris ītellegis:q̄ uerba desyderet iis me oībus usum putato.Tm̄ uelim existimes : si negocia Lamiæ ꝓcuratores/liberos/familiā:qbuscūq; rebus opus erit defenderis:gratius mihi futurū:q̄ si ea tua liberalitas ptinuisset ad rē familiarē meā. Nec dubito qn sine mea cōmēdatiōe(qđ tuū est iudicium de oībus ipsius Lamiæ cā studiose oīa facturus sis. Quāq̄ erat nobis dictū te existimare alicui senatuscōsulto qđ cōtra dignitatē tuā fieret scribēdo Lāiā affuisse:q oino cōsulibus illis nūq̄ fuit adscribendū. Deinde oīa tū falsa senatusconsulta deferebant̄.Nisi forte ēt illo Semproniano Sēatuscōsulto me cēses affuisse: q ne Romæ qdē fui ut tū de eo ad te scripsi recēti.Sed hæc hactenus. Te mi Cornifici ēt/atq; ēt rogo:ut oīa Lāiæ negocia mea putes eē/curesq;/ut intellegat hāc cōmēdationem maximo sibi usui fuisse.Hoc mihi gratius facere nihil potes.Cura ut ualeas.

NOn mō &c.Cōmēdat Cicero Cornificio.L.Lamiā amicissimū suū quē ēt lib.x.cōmendauit Decio Bruto:& purgat suspitionē quā habuerat Cornificius ꝙ Lamia interfuisset senatuscōsulto cōtra dignitatē suā decreto.Ordo est.Ego arbitror non mō i.nō solū te:cui oīa nostra.s.acta sunt notissima:uidet̄ dicēdū non mō te nō esse: set ut doctissime adnotauit Bude⁹ sæpe altera negationū cōtēti sunt authores ꝓsertim accædente negatione que ad plura posset referri ut hoc loco:sed neminē arbitror esse in populo Romano cui ea familiaritas q̄ mihi est cū Lucio Lamia/sit ignota. Eteñ idest quia certe/ipsa est spectata magno theatro.i.in cōspectu totius populi:tū.i.tūc:quū.i.qn̄ relegatus est.i.in exsiliū missus ab Aulo Gabinio cōsule ꝙ defendisset libere & fortiter salutē meā.Nec amor est natus īter nos ex eo s.facto eius:sed ꝙ amor.s.erat uetus & magnus:ꝓpterea nullū dubitarat adire periculum ꝓ me.Consuetudo iucūdissima: accœdit.i.additur:ad hæc officia uel potius merita/officia enim sunt q̄ ex debito fiūt:merita q̄ ex liberalitate:q̄ debitorē faciunt:sup.ita/ut nullo.i.nō ullo:nō delecter ullo prorsus hoīe plus.s.q̄ Lamia.Non puto te expectare iam.s.postq̄ docui q̄ charus mihi sit: qb⁹ uerbis cōmēdē eū. Tu eñ ītellegis cām tāti amoris:putato me usum oībus iis:uerbis : q̄ uerba desyderet.Tm̄.i.dūtaxat uelim sup.ut existimes:si defenderis negocia/ꝓcuratores/liberos/familiā/qbuscunq; rebus opus erit/sup.id futurū gratius mihi/q̄ si ea liberalitas.s.tua ptinuisset ad rē familiarē meā. Nec dubito qn facturus sis oīa studiose.i.diligenter/cā ipsius Lamiæ:qa.s.uir dignus tibi uidebit̄:sine cōmendatione mea:qđ.i.q̄le hoc est quia tale:est iudiciū tuū de hoībus: ut.s.facillīe iudices q digni sint auxilio tuo. Quāq̄ erat dictū/te existimare Lamiā affuisse alicui senatuscōsulto/scribēdo.i.dū scriberet̄/qđ fieret contra dignitatē tuā:q.s.Lamia:nunq̄ fuit.i.paratus aut ꝓsens ad scribēdū.s.aliqd/oīno illis cōsulibus.i.q̄diu illi eēnt cōsules sub qbus scriptū est.Deinde.i.secūdo loco oīa senatuscōsulta deferebant̄.i.nūtiabantur tum.i.tūc falsa aut falso.nisi forte cēses ēt me:ut delatū est:affuisse sup.in illo senatusconsulto Semproniano.i.qđ sub Sēpronio aut Sempronio referente factum est:qui ne quidē.i.non saltem fui.s.tunc Romæ:ut scripsi ad te tū.i.tunc de eo recenti.i.recētius facto.Sed hæc hactenus sup.dicta sint.O mi Cornifici ego rogo te etiam atq; ēt: ut putes omnia negocia Lamiæ esse mea:curesq; ut intellegat hanc.s.meam cōmendationem fuisse sibi maximo usui.i.summæ utilitati.Tu nihil potes facere gratius mihi:hoc.i.q̄ hoc.Cura ut ualeas.

M.T.C.S.P.dicit Cornificio.

ITa ne præter litigatores nemo ad te meas literas: multæ istæ qdē.Tu eñ perfecisti.ut nemo sine literis meis tibi se cōmendatū putaret.Sed qs unq̄ tuorū mihi dixit esse cui darē: qn dederim.Aut qd mihi iucūdius:q̄ cū corā tecū loq non

ITa ne &c.Respondet potissimū in fine uariis rebus:itaq; facilius legenti patebit argumētū q̄ ex huiuscemōi collectiōe ne tn̄ nihil dicā:primū se excusat ꝙ a Cornificio fuerat accusatus ꝙ nullas misisset epistolas nisi cōmēdatitias.docens se ēt alias scripsisse.Ordo est.Ita ne sup.scribis/aut uerum putas/ꝙ nemo ꝓter litigatores.i.q pro lite sua cōmendari uolunt sup.adferunt ad te literas meas:Istæ quidem.s.cōmendatitiæ liti

gatorũ ſup.ſunt multæ.Tu eñ te facilẽ præbendo effecisti/ut nemo putaret ſe cõmendatũ tibi ſine literis meis.Set quis unq̃ tuorum dixit mihi eẽ ſup.aliquid/cui darem.i. dare poſſem/qn dederim.Aut qd ſup. cõtingere põt mihi iucundius/q̃: cũ non poſſum loq tecũ corã.i.in preſentia & ut dicunt ore ad os:aut ſcribere ad te aut legere literas tuas.q.d.nihil.Illud ſolet mihi eſſe magis molestũ me impediri tantis occupationibus: ut nulla facultas det̃ ſup.mihi ſcribendi: ad te arbitratu meo.Non eñ:ſi facultas det̃ lacesſerem.i.prouocarem te ad ſcribendũ epiſtolis:ſet uoluminibus.i.integris libris quibus ſ.uoluminib⁹ qdẽ.i.certe oporteret.i. deceret me ꝓuocari a te.Quãuis enim ſis occupatus:tũ habes plus ocii.ſ.q̃ ego:aut ſi ne tu qdem qui magis uideris poſſe uacare/uacas i.ceſſas/noli eſſe impudens.ſ. exigẽdo qd p̃ ſtare nequeas:nec ſup.uelis:nã uole aut uoli nõ dicit̃ exhibere mihi moleſtiã.ſ.exigendo literas:& noli flagitare lr̃as crebriores a me cũ tu raro mittas mihi . Nã cũ deſtinebar antea occupatõibus maximis/ꝓpterea ꝓ putabam remp.tuendã mihi oĩbus curis:tñ ego diſtineor.ſ.occupationibus hoc tpe uehemẽtius multo.ſ.q̃ antea. Vt eñ grauius ægrotãt ii:qui cũ uident̃ leuari morbo/inciderũt in eum de integro.i. de nouo:ſic nos laboramus uehementius:q bello ꝓfligato.i.oppreſſo ac pene ſublato/conamur gerere bellum renouatũ.Sed hæc hactenus. Tu o mi Cornifici fac ſup.ut perſuadeas tibi:ſup.me/nõ eſſe aĩo tam imbecillo.i.debili/ne dicã inhumão.i. duro:ut poſſim uinci a te/aut officiis aut amore.Eqdẽ.i.ego certe: nõ dubitabam ſ.de amore tuo:uerũt ñ Cherippus q a te:uenit:effecit amorem tuũ multo notiorẽ mihi ſ.q̃ prius erat.O hoĩem: lætitiæ cauſa exclamat:illũ quidẽ.ſ.Cherippũ ſemp aptũ mihi nunc uero etiã ſuauẽ.Me hercule ipſe expſſit.i.effinxit mihi oẽs uultus tuos:nõ ſolum i.nedũ pertulit animum ac uerba. Itaq̃ nolí uereri ne ſuccenſuerim.i. ſubiratus fuerim tibi q̃ ſup.miſiſti lr̃as ad me eodẽ exemplo quo ad cæteros.i.eadem forma ſcriptas. Requiſiui equidẽ literas a te ꝓprias ad me unũ ſ.datas:ſed neq̃ reqſiui ſup. uehemẽter ſet amanter.i.ut earũ amator ſi fuiſſent:nõ uehemẽs exactor qa nõ fuerunt.Ego nihil ſane.i.oĩno poſſum opitulari.i.opis afferre tibi:de ſumptu quẽ dicis te facere & feciſſe in rem militarẽ/propterea q̃ & ſenatus orbus ſup.eſt.i.quaſi ſine patre:cõſulibus.ſ.Panſa & Hircio:amiſſis.i.cæſis.& incredibiles ſup. ſunt/anguſtiæ.i.pœnuriæ pecuniæ publicæ i.ad rempu.pertinentis:quæ conqueriẽ undq̃ ut promiſſa ſoluantur militibus optime poſſũ:aut aſcribere ad te aut tuas legere literas? Illud magis mihi ſolet eẽ moleſtũ:tãtis me ĩpediri occupatiõibus:ut ad te ſcribẽdi meo arbitratu facultas nulla det̃.Nõ eñ te epl̃is:ſed uoluminib⁹ la ceſſerẽ:quibus qdẽ me a te ꝓuocari oporteret.Quãuis enim occupatus ſis:ocii tñ plus habes.Aut ſi ne tu qdem uacas noli ĩpudens eſſe:nec mihi moleſtiã exhibere:& a me literas crebriores cũ tu mihi raro mittas flagitare.Nam cũ antea diſtinebar maximis occupatiõibus: propter ea q̃ oĩbus curis remp.mihi tuendã putabã:tñ hoc tẽpore multo diſtineor uehementius. Vt enim grauius ægrotãt:ii q cũ leuari morbo uident̃:in eũ de integro inciderũt:ſic uehementius nos laboramus: q ꝓfligato bello:ac pene ſublato renouatũ bellũ gerere conamur:ſed hæc hactenus.Tu tibi mi cornifici fac ut perſuadeas:nõ eſſe tam imbecillo aĩo:ne dicã inhumão: ut a te uinci poſſim aut officiis:aut amore.Non dubitabam eqdẽ. Verũtñ multo mihi notiorẽ amorẽ tuũ effecit Cherippus.O hoĩem ſemp illũ qdẽ mihi aptũ nũc uero ẽt ſuauẽ.Vultus me hercule tuos mihi expſſit/oẽis:nõ ſolũ aĩm:ac uerba ptulit.Itaq̃ nolí uereri ne tibi ſuccẽſuerim.q̃ eodẽ exẽplo ad me:quo ad cæteros.Reqſiui eqdẽ ꝓprias ad me unũ a te literas:ſet neq̃ uehemẽter & amãter.De ſumptu quẽ te in rẽ militarẽ facere:& feciſſe dicis:nihil ſane poſſum tibi opitulari:ꝓpterea q̃ & orbus ſenatus cõſulibus amiſſis: & incredibiles anguſtiæ pecuniæ pub.q̃ cõqueriẽ undq̃ ut optĩe meritis militibus ꝓmiſſa ſoluant̃.Quod quidem fieri ſine tributo poſſe nõ arbitror . De Actio Dionyſio nihil puto eſſe:quoniã nihil mihi dixit Tratorius.De Publio Luceio: nihil tibi concedo:quo ſtudioſior eius ſis:q̃ ego ſim.Eſt enĩ nobis næceſſarius. Set a magiſtris cum cõtenderẽ de ꝓferendo die: ꝓbauerũt mihi ſeſe: quominus id facerent:& cõpromiſſo & iureiurando ĩpediri.Quare ueniendũ arbitror Luceio:q̃ q̃ ſi meis literis obtẽperauerit cũ tu hæc leges: illũ Romæ eẽ oportebit.Cæteris de rebus:maximeq̃ de pecũia:cũ Pãſæ mortẽ ignorares:ſcripſiſti q̃ p nos ab eo cõſeq te poſſe arbitrarere:q̃ te nõ fefelliſſent: ſi uiueret:nã te diligebat:poſt mortẽ aũt eius quid fieri poſſet:nõ uidebamus.De uenuleio: Latino/Horatio

ualde laudo.

ualde laudo.Illud nõ nimiũ ꝓbo:qd̃ ſcribis: quo illi aĩo æqore ferrẽ :te tuis ẽt legatis lictores ademiſſe.Honore eñ cũ ignominia dignis nõ erãt cõparandi:eos ex ſenatuſcõſulto ſi nõ decedũt cogẽdos:ut decedant exiſtimo.Hæc fere ad eas literas:quas eodẽ exẽplo binas accœpi.De reliquo uelim tibi perſuadeas non eẽ mihi meam dignitatem tua chariorem. Vale.

meritis.Quod qdem ego arbitror non poſſe fieri ſine tributo.ſ.per tribus dato . Ego puto nihil.ſ.eorũ q̃ agebamus : eẽ de Actio Dionyſio:quoniã Tratorius nihil dixit mihi:non taciturus tamẽ ſi aliquid fuiſſet.Ego nihil cõcedo tibi de Publio Luceio/quo.i. p qd̃:aut ut ſis ſtudioſior eius.i.commodi illi⁹ q̃ ego ſum.Eſt enim næceſſarius: nobis . Set cum contenderem.i.obnoxie peterem a magiſtris.i.arbitris cauſæ eius/de die proferendo.i.prolongando/probauerunt.i.ſatis oſtẽderunt mihi ſeſe impediri compromiſſo & iureiurando quo minus.i.ut non facerent id ideſt non proferrent diem.Quare ego arbitror Luceio ueniendum ſup.eſſeq̃q̃ ſi obtemperãuerit literis meis oportebit illum eſſe Romæ:cum tu leges hæc.ſ.ſcripta mea.Tu ſcripſiſti de cæteris rebus & maxime de pecunia ſcilicet tibi mittẽda/cum ignorares mortem Panſæ.ſ.conſulis & amici tui:ſup.ea quæ tu arbitrarere te poſſe conſeq ab eo per nos ideſt per noſtram interceſſionem aut ſollicitationem quæ non fefelliſſent te:ſi uiueret/nã ipſe diligebat te:autem.ideſt ſet: nõ uidebamus quid aut qui.ideſt quomodo id ſcilicet quod poſtulaſti poſſet fieri poſt mortem eius ſcilicet Panſæ.Ego ualde laudo ſup.quæ ſcripſiſti de Venuleio Latino & Horatio.Ego non probo id eſt laudo nimium:illud quod ſcribis te ademiſſe etiam legatis tuis lictores ideſt publicos miniſtros cum inſignibus:quo.i.ut illi.ſ.iam dicti:ferrent animo æquiore.i.mius moleſto:ſe.ſ.lictoribus carere.Enim ideſt quia ſup.digni honore:ut legati a repub.ſtantes:non erant comparandi cum dignis ignominia ſcilicet Venuleio: Latino/Horatio.Vbi notandum:etiam de digniore dici q̃ non ſit comparandus cum ĩdigniore:Ego exiſtimo eos.ſ.iam dictos:cogendos ut decedant:ſi non decedũt ex ſenatuſconſulto.i.parentes illi . Hæc fere ſup. ſunt reſpõſa ad eas literas quas accœpi binas eodem exemplo.De reliquo uelim perſuadeas tibi:dignitatem meã non eſſe mihi chariorem tua. Vale.

M.Tullii Ciceronis.Epiſtolarum familiarium. Liber decimuſtertius.

M.T.C.S.P.D.C.Memmio.

Tſi non ſatis mihi cõſtiterat : cũ aliqua ne animi mei moleſtia: an potius libẽter te Athenis uiſurus eſſem:q̃ iniuria quã recœpiſti:dolore me afficeret : ſapiẽtia tua:q̃ fers iniuriã lætitia:tñ uidiſſe te mallẽ.Nã qd̃ eſt moleſtiæ: nõ ſane multo leuius eſt:cũ te nõ uideo: qd̃ eẽ potuit uoluptatis:certe ſi uidiſſem te: plus fuiſſet . Itaq̃ non dubitabo dare operã:ut te uideã: cũ id ſatis cõmode facere potero.Interea qd̃ per literas & agi tecũ: &(ut arbitror)cõfici põt:agã.Nũc a te illud primũ rogabo nequid inuitus mea cauſa facias:ſet id quod mea intelleges tua nullam in partem multum intereſſe: ita mihi des:ſi tibi:ut id libenter facias:ante perſuaſeris Cũ patrone Epicureo mihi oĩa cõia ſunt: niſi q̃ in philoſophia uehemẽter ab eo diſſentio . Set & initio Romæ cũ te quoq̃:& tuos omnes obſeruabat: me coluit in primis:& nuper cũ ea: quæ uoluit de ſuis cõmodis

Et ſi non ſatis&c.Hi duo ſequẽtes libri ut facillimi ita utiliſſimi ſunt. eo q̃ cõmendationũ uarias & elegãtes imitationes habẽt:quibus docemur & ornate dicere : & amicorũ cauſas diligenter cõmendare idq̃ cũ delectatiõe maxima. In hac aũt ꝓma hoc eſt argumẽti.C.Memmius uir nobiliſſimus Athenis domũ cœperat ædificare ad ædes. Patrõis philoſophi Epicurei amiciſſimi Ciceronis q ad Ciceronẽ ſcripſerat ut a Memmio exoraret ne quẽdã parietẽ ĩpediret : de quo negocio tota fere hac agitur epl̃a Ordo eſt.Etſi.i.q̃q̃ non ſatis cõſtiterat.i. euidẽs fuerat:mihi:ne.i.an uiſurus eſſem te Athenis eũ aliqua moleſtia animi:an potius libẽter:q̃.i.qa iniuria quã accœpiſti.i. paſſus es: afficeret me dolore : ſapiẽtia tua qua fers iniuriã ſup.afficeret me lætitia:tñ mallẽ uidiſſe te.Nã ſup.id moleſtiæ qdẽ.ſ.ob iniuriã tibi illatã.nõ ẽ ſiue multo leui⁹ cũ nõ uideo te id ſup.uoluptatis qd̃ potuit eẽ: fuiſſet certe plus ſi uidiſſem te.Itaq̃ non dubitabo dare operã:ut uideã te:cum potero facere id ſatis cõmode.Interea agam qd̃ agi põt tecum &: ut arbitror:cõfici.i.abſolui & perfici:per literas.Ego rogabo nunc a te illud primũ: ne qd facias inuitus.i.contra placitum tuũ mea cã,ſed des mihi id qd̃ intelleges multũ intereſſe.i.intereſſe mea: hoc eſt mihi utile eſſe: & in nullã partẽ multum intereſſe tua:ita.ſ. des mihi:ſi pſuaſeris tibi ante.i. ſi te ad hoc adduxeris ante:ut facias id libẽter . Incipiẽs aũt ordiri rẽ quã ꝓtẽdebat:dicit Omnia ſunt

mihi cõia:cum Patrone Epicureo:nisi q̃ dissentio uehementer ab eo in philosophia:qa stoicus potius aut academicus erat Cicero: set & initio.ſ.cõiunctionis nostræ cũ obseruabat quoq̃ te & tuos oẽs Romæ coluit me in primis.i.ꝓcipue:& nuper.i.nũc parum est tẽporis:cũ consecutus est de cõmodis & premiis suis ea q̃ uoluit:habuit me fere principem defensorũ & amicorũ suorum: & ipse tradit' & cõmendatus est mihi iam.i.his diebus:a Phedro/qui.ſ.Phedrus/ꝓbabat'.i.laudabat' & placebat nobis cũ essemus pueri an teq̃ cognouimus Philonem scilicet philosophũ/ꝓbabat' inquã/ut philosophus:postea tamẽ ꝓbabat' ut uir bonus & suauis & officiosus.q.d.pp illius q nobis cõiter est obseruandus cõmendationẽ debere cõmendatorem esse.Is igit' Patro cũ mississet Romam literas ad me:uti.i.ut:placarẽ.i. reconciliarẽ & placatũ facerem te sibi: & peterẽ.ſ.a te:ut sup.concederes sibi illud Epicurei.i. qd' ad Epicureũ hoĩem ꝑtineret: nescio qd parietinarũ sup.rerũ.i.ad parietẽ cõem pertinẽtiũ: sic legit' & exponit' fere:sed lectio parũ placet:expositionẽ autẽ meliorẽ cuiq̃ inuenienda relinquimus:ego sup.tũc/nihil scripsi ad te:ob eam rem/q̃ nolebã cõsiliũ ædificationis tuæ impediri cõmẽdatiõe mẽa.Idẽ.ſ. Patro:cũ rogasset ut.i.postq̃ ueni Athenas: ut scriberẽ ad te idẽ.i.eandẽ rem.ſ.ut se tibi placarem:& de parietis parte cõcedẽda rogarẽ ĩpetrauit.ſ.petitũ suũ a me ob eam causam q̃ cõstabat.i.notũ erat inter oẽs tuos:te abiecisse.i.ut displicẽtẽ reiecisse & dimisisse illã ædificationẽ.Quod si est ita:etsi.i. q̃q̃ iã nihil est plane.i.oĩno tua:uelim siqua.i.aliq̃ offensiuncula.i.læsiũcula animi tui facta est peruersitate aliquorũ:noui em̃ gentẽ illã.ſ.mendacẽ &ad discordiã seminandã procliuẽ:des.i.accõmodes te ad leuitatẽ.i.placabilitatẽ:uel pp summã hũanitatẽ.ſ.tuã:uel ẽt cã honoris mei:ne uidear frustra a te petisse.Equidẽ/si q̃ris qd ipse.i.ego sentiam:nec uideo cur:ille cõtendat.i. instet tãtopere:nec cur tu repugnes:nisi tamẽ cõcedi põt multomius tibi.ſ.quir prudẽs haberis: q̃ illi.ſ.homini Epicureo laborare sine cã.Quãq̃ ego certo scio & orationẽ & cãm Patronis eẽ cognitã tibi:tamẽ sup.repetam tibi:ipse dicit:honorẽ.ſ.suũ:eo q̃ philosophus est:& turpe fuerit alteri de suo iure cedere:& officiũ:qa debet ꝓ sectæ toti' honore cõrẽdere:& ius testõrũ:qbus sibi illæ ædes erãt relictæ:authoritatẽ Epicurei:quẽ imitat':obtestationẽ.i.maximã ꝓcationẽ cũ fidei attestatiõe:Phædri.ſ.philosophi & cõis amici:sedẽ.i.longã & firmã habitationẽ domiciliũ:i.ꝓpriã habitationẽ:uestigia.i.imitatões summorũ hoĩm:aut q in iisdẽ ædib' habitarũt aut q sile factitarũt dicit inquam hæc omnia esse tuenda.i.protegenda sibi. Licet.i.licitũ est sup.ut derideamus totam uitam hominis & rationem quã sequitur:si uolumus reꝑhendere hãc cõtẽtionẽ.i.petionẽ eius.

Set me hercule.qñ.i.quandoqdẽ seu: qñ: nos nõ sumus ualde inimici.i. aliquãtulũ fuemus illi:uidelicet Patroni:& cæteris quos illa.ſ.q̃ ille sibi tuẽda dicit:delectant: nescio an ignoscendum sit huic.ſ.Patroni: si laborat tantopere.ſ.tueri dicta:in quo.ſ. studio: ẽt si peccat.ſ.per cupiditatẽ:tamẽ peccat potius ineptiis:qa est homo minus culto ingenio: q̃ improbitate.i. malitia. Set ne plura sup.dicã dicẽdũ est em̃ aliquãdo.i. tãdẽ finiẽdũ ẽ.ego amo Põpõiũ Atticũ sic ut alterũ fratrẽ & ꝑmiis:cõsecutus est:me habuit suorũ defensorũ: & amicorum fere pricipem:& iam a Phedro: qui nobis cũ pueri essemus:anteq̃ Philonẽ cognouimus: ualde ut philosophus:postea tñ:ut uir bonus & suauis:& officiosus ꝓbabat': traditus mihiq̃ cõmendatus est. Is igit' patro cũ ad me Romã literas misisset: uti te sibi placarẽ:peterẽq̃:ut nescio qd illud Epicurei parietinarũ sibi cõcederes:nihil scripsi ad te ob eã rẽ: q̃ ædificatiõis tuæ cõsiliũ mea cõmẽdatione nolebã impediri:Idẽ ut ueni Athenas:cũ idẽ ad te scriberẽ: rogasset ob eã cãm impetrauit:q̃ te abiecisse illã ædificationem constabat inter omnes amicos tuos.Quod si ita est:& si iam plane tua nihil itereſt:uelim si qua offensiuncula facta est animi tui peruersitate aliquorũ:noui enim gentẽ illam:des te ad lenitatẽ:uel ꝓpter summã humanitatẽ uel ẽt honoris mei cã. Equidẽ si:ipse sentiam:quæris:nec cur ille tantopere contendat uideo nec cur tu repugnes:nisi tñ multominus tibi concedi potest:q̃ illi laborare sine causa. Quãq̃ Patronis & orationem:& causam tibi cognitam esse certo scio honorem officiumq̃ testamẽtorũ ius.Epicuri authoritatẽ:Phedri obtestationẽ sedẽ:domicilium:uestigia summorũ hoĩm sibi tuẽda eẽ dicit. Totã hoĩs uitã:rẽnemq̃ quam sequitur in philosophia:derideamus licet:si hanc eius contentionẽ uolumus reprehendere.

Set me hercule qñ illi cæterisq̃ quos illa delectãt:nõ ualde inimici sumus:nescio an ignoscendũ sit huic:si tãtopere laborat:in quo etiã si peccat:magis ineptiis q̃ improbitate peccat. Set ne plura(dicẽdũ em̃ aliqñ est)Pomponium Atticum sic amo:ut alterũ fratrẽ:nihil est illo mihi:nec charius:nec iucũdius. Is nõ q̃ sit est istis(Est enim omni liberali doctrĩa politissimus)

set ualde

set ualde diligit Patronẽ:ualde Phedrũ amauit:sic a me hoc contẽdit hõ minime ambitiosius: minime in rogando molestus:ut nihil unq̃ magis: nec dubitat: qn ego a te nutu hoc conseq̃ possem:etiã si ædificaturus esses Nũc uero si audierit te ædificationẽ deposuisse:neq̃ tñ me a te impetrasse:nõ te in me illiberalem: set me in se neglegentẽ putabit. Quã obrem peto a te ut scribas ad tuos posse tua uolũtate decretũ illd ario pagitarũ: quẽ υπομνηματισμον illi uocant: tolli. Set redeo ad prima. Prius uelim tibi persuadeas:ut hoc mea cã libenter facias:q̃ ut facias:sic tñ habeto:si feceris:quod rogo:fore mihi gratissimum. Vale.

trẽ:nihil est illo mihi nec charius nec iucundius.Is.ſ.Põponius nõ q̃ sit ex istis.ſ. epicureis:porcis:Est.n.politissim' oĩ doctrĩa liberali:sed sup.q̃ ualde diligit Põnẽ: & amauit Phedrũ q̃ pro eo rogauit ualde:ens sup.aut cũ sit/hõ minime ambitiosus:&mime molestus in rogãdo contendit.i.instanter petit hoc a me sic ut nihil.ſ. contendit unq̃ magis.i.instãtius:nec dubitat quin ego possem conseq̃ hoc a te nutu.ſ.solo:etiã si esses ædificaturus.Nũc uero si audierit te deposuisse ædificationẽ:neq̃ tñ me impetrasse a te: ſ.quod Patro petit:ipse nõ putabit te illiberalem in me: set me negligentẽ in se. Quã obrem peto a te ut scribas ad tuos: decretũ illud areopagitarũ.i.iudicũ athenien.in uico martis qui Areopagus dicitur:quem hypomnematismon.i.decretum:illi.ſ. Athenien.uocant:posse tolli.i.amoueri & abrogari tua uoluntate:idest te uolente:Decretum autem uidetur fuisse ut in fundo suo sine respectu uicini ad placitum ædificet. Set redeo ad prima.i.ad illa quæ in principio huius epistolæ scripsi.Ego uelim prius:idest potius:ut persuadeas tibi ut facias hoc causa mea libenter: q̃ ut facias: hoc est uelim quidem te facere: set potius ut libenter facias q̃ ut facias etiamsi libenter.habeto tamen sic si feceris:quod rogo:fore:idest futurum gratissimum mihi.

Vale.

M.T.C.S.P.D.C.Memmio.

Aio Auiano Euãdro:qui habitat in tuo sacrario:& ipo multum utor:& patrono eius Marco æmylio familiarissime.Peto igitur a te maiorem in modum:quod sine tua molestia fiat:ut ei de habitatione accõmodes.Nã ꝓpter opera istituta multa multorũ:subitum est ei remigrare kalen.qntilibus. Impedior/uerecundia:ne te pluribus uerbis rogem. Neq̃ tamen dubito:quin si tua nihil:aut non multũ interſit:eo sis animo:quo ego essem:si quid tu me rogares mihi certe gratissimum feceris. Vale.

habiturus sis:sis eo animo quo ego essem si tu rogares me aliquid:idest aliquid:certe tu feceris:scilicet hoc faciendo gratissimum mihi.

Vale.

M.T.C.S.P.D.Memmio.

Aulum Fusiũ unũ est meis intimis obseruãtissimũ:studiosissimũq̃ nostri:eruditũ hoĩem: & sũma humanitate tuaq̃ amicitia dignissimũ uelim ita tractes:ut mihi corã recœpisti. Tã mihi gratum id erit:q̃ quod gratissimũ. Ipsum ꝑterea summo officio: & sũma obseruãtia tibi in perpetuũ deuinxeris. Vale.

uantia:idest ad prosequendum te summo officio & summa obseruantia.

Aio &c.cõmendat Memmio.C.Auianum statuarium quẽdam ut ei concedat Memmius habitationem:quod cum citra iacturam Memmii fiat facile impetratum confidit.Ordo est.Ego utor multum: & ipso Caio Auiano Euãdro qui habitat in sacrario tuo.i.loco ubi conseruantur sacra per te ædificato:& utor familiarissime põno eius Marco Aemilio.Peto igitur a tẽ in maiorem modum.i.obnixius:ut ei accõmodes de habitatione/quod fiat sine molestia tua.Nam subitum:idest festinum aut ꝓpinquum aut necessarium est ei remigrare.i. redire in pristinam habitationem: propter multa opera multorum:instituta: idest ĩcœpta ab eo.Ego impedior uerecundia ne rogem te pluribus uerbis. Neq̃ tamen dubito/quin si nihil aut nõ multum interſit tua idest si parum aut nihil detrimenti ex ea re

Aulum &c.Cõmendat Aulum Fusium per literas:quem etiam coram cõmẽdauerat:ut eũ ita tractet ut promisit:dicens Ego uelim tractes Aulum Fusium unum ex intimis meis.ſ.amicis:obseruãtissimũ.i. maximum cultorem &studiosissimũ nostri:hominem eruditum & dignissimum sũma humanitate & amicitia tua:tractes dico ita: ut recœpisti.i.promisisti mihi coram.i. in præsentia tecũ agẽti: Id erit mihi tã gratũ q̃ qd sup.erit aut est gratissimũ.Præterea tu deuinxeris:idest obligaueris ipsum in perpetuum/tibi summo officio & summa obseruantia.

Vale.

QVm municipibus &c. Cũ uolaterãi uexarent de rebus ſuis publicis. Cicero hac epla eos diligẽter cõmendat. Qu. Valerio ꝓpretori ut diligẽtius cõmẽdare nõ poſſit. Oſtendit em eos gratos & uiris optimis acceptiſſimos: q̃s oino debeat idẽ Valerius ſuo ſibi bñficio deuicire. Ordo ẽ. Sũma neceſſitudo eſt mihi cũ mũicipibus uolaterãis i. icolis Volaterarũ oppidi hætruriæ: ipi. n. affecti magno beneficio meo/ retulerũt cumulatiſſime mihi grãm: nã nec defuerũt unq̃ in honoribus meis. ſ. augẽdis & i laoribꝫ ſ. ferẽdis: cũ qbus ſi. i. tãetſi nulla cã intercederet. i. media eẽt ad cõciliationẽ amoris: tñ q̃. i. qa ego diligo te uehemẽtiſſime: & q̃ ſẽtio me fieri. i. æſtimari/ plimi a te: & monerẽ & hortarer te: ut cõſuleres. i. cõſilio & opeꝑ deſſes fortunis eoꝝ: pſertim cũ hẽrent cãm ppe. i. q̃ſi pcipuã. i. potiſſimã/ ad optinendũ ius. Primũ q̃ ſubterfugerũt acerbitatẽ. tpis ſyllani. i. quo ſylla tyrãnidẽ exercuit benignitate deoꝝ ĩmortaliũ: qa cũ illis ꝓſcptos obſideret & illi factis induciis abirent nihil nocuit urbi/ qd deoꝝ benignitati adſcribit: ut qbus dii fuerint turpe ſit hoiem nõ fauere, Deide q̃ defenſi ſunt a me in ꝓſulatu. ſ. meo: ſũmo ſtudio. i. fauore ppli Ro. cum tribuniplæbis ꝓmulgaſſent legẽ iniqſſimã: de agris eos. ſ. aliis diſptiendis pſuaſi facile populoq̃ Ro. ut uellẽt eos ciues eẽ ſaluos: quibus fortuna: prius tñ deos dixit eos ſeruaſſe: pepiſſet. Caius Cæſar cõprobauit hanc actionẽ meã prio cõſulatu ſuo in lege agraria. i. cũ ferret legẽ agrariã: & liberauit agꝝ & oppidũ Volateranũ omni periculo in perpetuũ: ut non ſit dubiũ mihi: quin is qui adiũgat nouas næceſſitudines: uelit uetera beneficia ſua cõſeruari. Quãobrẽ ẽ prudẽtiæ tuæ. i. ad prudentiã tuã referẽ/ aut ſequi authoritatem eius. ſ. Cæſaris/ cuius ſectam. i. partialitatẽ: atq̃ imperiũ tu ſecutus es cum ſumma dignitate tua: aut certe reſeruare illi omnẽ. i. totam cauſam ĩtegrã. i. ita q̃ de ea nihil adhuc ſit per te actum. Vero. i. ſet: tu non debes dubitare illud: quin uelis. i. debeas uelle/ obligare tibi in perpetuũ ſummo beneficio tuo: illud municipiũ. i. oppidũ munerum Romanoꝝ capax: tã graue: idẽſt cõſtans: tam firmũ & tam honeſtũ. Set hec q̃ ſcripta ſunt ſupra: idẽſt in priori parte huius epiſtolæ ſpectant. i. tendunt eo/ ut hortẽr te: & ſuadeã. ſ. tibi: Reliqua. i. quæ deinceps dicã/ ſunt quæ pertinẽt ad rogandũ: ut putes me dare tibi conſiliũ/ nõ ſolũ cauſa. i. ꝓ utilitate tua: ſet me petere & rogare a te qd opus ſit mihi. Tu igit feceris mihi gtiſſimum/ ſi uolueris Volaterãos eẽ integros. i. indẽnes & incolumes ſup. in oñibus rebus.

M.T.C.Qu.Valerio.Qu.Oreæ.fi.Leg.Prõp.S.D.

QVm municipibus Volaterãis mihi ſũma næceſſitudo eſt: magno em meo bñficio affecti cumulatiſſime mihi grãm retulerunt: nã nec in honoribus meis: laoribuſq̃ unq̃ defuerunt. Cum qbus ſi mihi nulla cã intercederet: tñ q̃ te uehemẽtiſſime diligo: q̃q̃ me a te plurimi fieri ſentio: & monerem te & hortarer: ut eoꝝ fortunis cõſuleres: pſertim cũ prope pcipuã cãm haberent ad ius optinendũ. Primũ: q̃ ſyllani tpis acerbitatẽ deoꝝ ĩmortaliũ benignitate ſubterfugerũt: Deinde q̃ ſũmo ſtudio popu. Ro. a me in conſulatu meo defenſi ſunt cũ tribuniplæbis legẽ iniqſſimã de eoꝝ agris ꝓmulgaſſent: facile. S.P. Qu. R. pſuaſi: ut eos ciues: qbus fortuna pepciſſet ſaluos eſſe uellẽt. Hãc actionẽ meã. C. Cæſar primo ſuo cõſulatu lege in agraria cõprobauit: agrũq̃ Volaterarum & oppidũ oĩ piculo in ppetuũ liberauit: ut mihi dubiũ nõ ſit: qn is: q nouas næceſſitudines adiungat: uetera ſua beneficia cõſeruari uelit. Quãobrẽ eſt tuæ prudẽtiæ: aut ſeq eius authoritatẽ: cuius ſectã: atq̃ ĩperium ſũma cũ tua dignitate ſecutus es: aut certe illi integrã oẽm cãm reſeruare. Illud uero dubitare non debes: qn tam graue/ tã firmũ: tã honeſtũ municipiũ tibi tuo ſũmo bñficio in ppetuũ obligari uelis. Set hec q̃ ſcripta ſunt ſupra eo ſpectãt: ut te horter: & ſuadeã. Reliq̃ ſunt q̃ ptinẽt ad rogãdũ ut non ſolũ tua cã tibi cõſiliũ me dare putes: ſet qd mihi opus ſit: me a te petere & rogare. Gratiſſimũ igit mihi feceris: ſi Volaterranos oĩbus rebus integros: icolumeſq̃ eſſe uolueris. Eoꝝ ego domicilia: ſedes: rẽ fortunas: q̃ a diis ĩmortalibus & a pſtãtiſſimis ĩ nrã rep. ciuibus ſũmo. S.P.q̃. Ro. ſtudio cõſeruatæ ſunt tuæ fidei iuſtitiæ bonitatiq̃ cõmẽdo. Si ꝓ meis priſtinis opibus facultatẽ mihi res hoc tpe daret: ut ita defẽdere poſſem Volaterãos: quẽ ãdmodũ cõſueui tueri meos nullũ offñ: nullũ deniq̃ certamẽ: in quo illis ꝓdeſſe poſſem ptermitterẽ: ſet qñ apud te nihilominus hoc tpe ualere me cõfido: q̃ ualuerim ſemp apud oẽs: pro noſtra ſũma næceſſitudĩe: pariq̃ iter nos: & mutua bñuolentia abs te peto ut ita de Volaterãis mereare: ut exiſtiment eũ q̃ſi diuino cõſilio iſti negocio ppoſitum eſſe apud quẽ unũ nos eorum ppetui defenſores plimũ ualere poſſemus. Vale.

Ego cõmẽdo tuæ fidei iuſtitiæ & bonitati/ domicilia: ſedes. i. mãſiões ꝓturas aut ſepulchra: ut æneid. vi. Sedibus hũc refer ante ſuis, rẽ. ſ. quã hñt fortunas/ q̃s hẽre hñt: q̃ ꝓſeruatæ ſunt a diis ĩmortalibus & a pſtãtiſſimis ciuibus in nrã. i. Romana rep. uidelꝫ a Cæſare & ipſo Ciceroẽ: ſũmo ſtudio. i. fauore ſenatus ppliq̃ Ro Si res. i. copia reꝝ daret mihi facultatẽ hoc tpe pro pſtinis opibus meis. i. iuxta pſtinas opes meas: ut poſſem defẽdere uolateranos ita quẽadmodũ ꝓſueui tueri meos. ſ. cliẽtes: ego nullũ offñ: deniq̃. i. ut uno uerbo dicã nullũ certamen ptermitterẽ in quo poſſem ꝓdeſſe illis Sed quãdo. i quãdoquidem ego confido me nihilo. i. in nullo minus ualere apud te hoc tempore: q̃ uoluerim ſemp apud omnes: ego peto abs te: pro næceſſitudine. i. næceſſaria coniunctione in amore & amicitia: ſumma & pari. i. æquali inter nos & mutua benuolẽtia/ ut mereare de uolateranis ita ut exiſtiment eum. ſ. te: præpoſitũ eſſe. ſ. a me: iſti negocio. ſ. de eorum cõſeruatione: quaſi diuino conſilio: apud quem unum nos perpetui defenſores eorum poſſemus ualere plurimum. Vale.

M.T.C.Qu.Valerio Qu.Orcæ.fi.le.Propt.S.P.D.

NOn moleſte fero eã næceſſitudinẽ: q̃ mihi tecũ eſt notã eẽ q̃plimis: neq̃ tñ ob eã cãm (qd tu optime exiſtimare potes) te ĩpedio quominus ſuſceptũ negociũ tua fide: & diligẽtia ex uolũtate Cæſaris: q tibi rẽ magnã difficilẽq̃ cõmiſit: gerere poſſis. Nam cum multi a me petũt multa: q̃ de tua erga me uolũtate non dubitent non cõmitto: ut ambitiõe mea cõturbẽ officiũ tuũ. Caio Curtio ab ineũte ætate familiariſſime ſum uſus. Eius: & ſyllani tpis iniuſtiſſima calamitate dolui: & cũ iiſq̃ ſilem iniuriã accœperãt amiſſis oĩbus fortunis: reditus tñ in patriã uolũtate oĩum concedi uideretur: adiutor incolumitatis fui.

Is hẽt ĩ Volaterão poſſeſſionẽ: cũ ĩ eã tãq̃ e naufragio reliqas cõtuliſſet. Hoc autẽ tpe eũ cæſar ĩ ſenatũ legit: quẽ ordinẽ ille iſta poſſeſſiõe amiſſa tueri uix põt. Graueiſſimũ aũt ẽ: cũ ſupior factus ſit ordĩe: ĩferiorẽ eẽ fortũa: minimeq̃ cõuenit ex eo agro: q Cæſaris iuſſu diuidat: eũ moueri: q Cæſaris bñficio ſenator ſit. Set mihi minus libet mlta de eqtate rei ſcribere: ne cã potius apd te ualuiſſe uidear: q̃ gratia. Quãobrẽ te maiorẽ ĩ modũ rogo: ut Caii Curtii rẽ meã putes eẽ: qdqd mea cauſa faceres: ut id. C. Curtii cã cum feceris meũ exiſtimes: quod ille p me habuerit: id me habere abs te putato. Hoc te uehementer etiam atq̃ etiam rogo. Vale.

NOn moleſte &c. Præfecerat cæſar ualeriũ diuidundis agris uolateranorũ. Itaq̃ cũ ĩ ea regiõe. C. curtius hẽret agrũ: nitit Cicero ꝓſuadere honeſtiſſimis rõnibus eidẽ Valerio Agrũ illũ curtii nõ eſſe dandũ aliis: qd in ꝓncipio ꝓteſtat æquũ & honeſtũ Ordo ẽ. Ego nõ fero moleſte/ eã næceſſitudinẽ q̃ mihi tecũ eſt. notã eẽ q̃plimis: neq̃ tñ ĩpedio te ob eã cãm. i. ꝓpter næceſſitudinẽ nrãm: qd tu potes exiſtiare. i. iudicare optĩe qa optĩe ſcis: q̃ minus poſſis gerere negociũ ſuſceptũ/ tua fide & diligẽtia/ ex uoluntate cæſaris/ q cõmiſit tibi rẽ magnã & difficilẽ. Nã cũ multi petũt a me mlta: q̃. i. qa nõ dubitẽt de uolũtate. i. bñuolẽtia tua erga me: nõ cõmitto. i. nõ patior/ ut ꝓturbẽ ambitiõe. i. ĩportuna petitiõe/ mea: offñ tuũ. Ego cũ uſus familiariſſime ab ĩeũte ætate Caio curtio. Ego &. i. ſil dolui iniuſtiſſima calamitate eius. ſ. Curtii: temporis ſyllani. i. quæ erat tẽpore ſyllano: & fui adiutor incolumitatis. i. ſalutis eius: cum. i. quãdo: reditus in patriam Videretur concedi uoluntate oĩum/ iis qui accœperant ſimilem iniuriam: omnibus fortunis amiſſis. i. licet omnes fortunas amiſerunt: tamen reditus &c. Aliter illud tamen redundet.

Is. ſ. Curtius: habet poſſeſſionẽ in Volaterano. ſ. agro: cũ ꝓtuliſſet in eã. ſ. poſſeſſionẽ reliqas. ſ. reꝝ ſuarũ: tãq̃ e naufragio. ſ. recœptas: autẽ. i. ſed: cæſar legit eũ hoc tẽpore in ſenatũ: quẽ ordinẽ. i. ut dicunt ſtatũ ille uix poteſt tueri. i. ſeruare in uictu & ueſtitu: iſta poſſeſſiõe amiſſa. i. ſi eã amiſerit. Aũt. i. ſet: grauiſſimũ. i. moleſtiſſimũ eſt. ſ. curtio: cum factꝫ ſit ſupior. i. altior ordine. i. ſtatu eẽ iferiorẽ. i. minorẽ fortuna. i. rerũ poſſeſſiõe: & minime ꝓuenit eũ q factus ſit ſenator beneficio Cæſaris/ moueri. i. pelli ex eo agro. i. eius agri poſſeſſione/ qui diuidat. ſ. militibus: iuſſu cæſaris. Set libet mihi ſcribẽ minus mlta de æqtate rei. ſ. quã poſtulo: ne uidear ualuiſſe potius apud te cã. i. ꝓpter æqtatem cauſæ: q̃ gratia. Quãobrẽ ego rogo te in maiorẽ modũ. i. egregie: ut putes rẽ. i. negocium aut poſſeſſionem Caii curtii eſſe meam: ut quidqd tu faceres cauſa mea. i. ſi. res mea eſſet/ cum feceris id cauſa caii curtii exiſtimes meum ſup. eſſe: & putato me habere abs te: qd ille habuerit per me. Vale.

QRedo te. &c. Miro quodã artificio utitur Cicero in cõmendatione. L. Iulii. pro Publio Cuſpio amico ſuo: ita ut uerbis ſuis quodãmodo cogat Valeriũ præſtare qd petit. Poſtremo cõmendat etiã nomine cuſpii

M.T.C.Qu.Valerio.Qu.Orcæ.fi.S.P.D.

QRedo te memoria tenere me & corã publio Cuſpio tecũ locutũ eſſe: cũ te ꝓſequerer paludatũ: & item

Publius Cornelius:q tibi has literas reddidit:est mihi a.P.Cuſpio commendatus : cuius cauſam quãtopere cuperem:deberẽq:profecto ex me facile cognoſti. Vehementer te rogo ut cures:ut ex hac cõmendatione mihi Cuſpius q̃ maximas q̃ primum : q̃ ſæpiſſime agat gratias. Vale.

M.T.C.Cluuio Salutem.P.D.

QVm in Galliã proficiſcens pro noſtra næceſſitudine:tuaq; ſũma in me obſeruãtia ad me domũ ueniſſes:locutus ſum tecum de agro uectigali municipii Attellani:q eſſet in gallia quãtoq; ope eius municipii cã laborarẽ tibi oſtendi.Poſt tuã autẽ ꝓfectionẽ:cũ & maxima res municipii honeſtiſſimi:mihi q; coniũctiſſimi & ſummũ meũ officium agerẽt : pro tuo aĩo in me ſingulari exiſtimaui me oportere ad te accuratius ſcribere:& ſi nõ ſum neſcius:& quæ tẽpor̃ ratio:& que ptãs ſit:tibiq; negociũ datũ eſſe a.C. Cæſare:non iudiciũ præclare ĩtellego. Quare a te tantũ peto:quãtũ & te facere poſſe:& libẽter mei cã facturũ eſſe arbitror.Et primũ uelim exiſtimes qd̃ res eſt:municipii fortunas oẽs in iſto uectigali cõſiſtere. His aũt ꝓpibus:hoc municipiũ maximis oneribus ꝓſſum:ſummis affectũ eſſe difficultatibus.Hoc & ſi cõe uidet̃ eſſe cũ multis : tamẽ mihi crede ſingulares huic mũicipio calamitates accidiſſe.q̃s idcirco nõ cõmemoro:ne de miſeriis meor̃ næceſſarior̃ conq̃rens hoĩes : quos nolo uidear offendere . Itaq; niſi magnã ſpem haberem C.Cæſari nos cãm mũicipii probaturos nõ erat cauſa cur a te hoc tpe aliqd cõtẽderẽ:ſed qa cõfido : mihiq; ꝓſuaſi:illũ & dignitatis municipii:& eqtatis & etiam uoluntatis erga ſe habiturũ eſſe rõnem ideo a te non dubitaui contẽdere:ut hanc cãm illi integrã cõſeruares.Quod &ſi nihilominus a te peterem:ſi nihil audiuiſſem te tale feciſſe : tñ maiorẽ ſpem impetrandi nactus ſum poſteaq̃ mihi dictũ eſt:hoc idẽ a te Rhegiẽſes impetrauiſſe:qui etſi te aliqua næceſſitudine attingunt:tamen tuus amor in me ſperare me cogit: te qd̃ tuis næceſſariis tribueris:idem eſſe tributurum meis: præſertim cũ ego pro his unis petam:habeam autem qui ſimili cauſa laborarent cõplures næceſſarios.Hec me non ſine cã facere:neq; aliqua leui ambitione cõ-

Publius &c.Hec pars uidet̃ ſupiori annectẽda:qa has dicit ſeorſum tñſcripta.Ordo eſt.Publius Cornelius q reddidit tibi has literas:cõmẽdatus eſt mihi a Publio Cuſpio: cuius.ſ.Cuſpii quãtope cuperẽ & deberem cãm:tu cognoſti ꝓfecto ex me.ſ.p lr̃as ſuperiores.Ego rogo te uehemẽter ut cures : ut Cuſpius agat mihi q̃primũ .i. ualde cito/q̃ ſæpiſſime:ideſt ualde frequẽter:q̃maximas ideſt ualde magnas gratias. Vale.

QVm in Galliã.Ager Attellanus uectigalis erat uectigalibusautem oĩbus in gallia ciſalpina Cluuius ꝓpoſitus a Cæſare erat:unde cũ Attellani ualde eẽnt oppreſſi pœnuria pecuniæ eos Cicero diligenter cõmendat dicto Cluuio.Ordo eſt,Cũ tu proficiſcẽs in galliã ueniſſes ad me domũ meã/pro næceſſitudine.i.næceſſaria : ſi officio fũgi uolumus:in amicitia cõiunctione nr̃a : & ſumma obſeruãtia tua in me : locutus ſum tecum de agro uectigali municipii.i.oppidi municipalis/attellani.i.debenti uectigal attellanis:qui.ſ.ager eſſet in Gallia:& oſtendi tibi quãtopere laborarem.i.ſollicitarer& in labore eſſem:cã eius municipii.Autem.i. ſet cum poſt tuã profectionem:&.i. ſimul res maxima municipii.ſ. attellani/honeſtiſſimi:& coniunctiſſimi mihi & ſummũ officium meũ ageretur.i.uerſaret̃ in ambiguo exiſtimaui oportere me ſcribere ad te/accuratius.i.multũ accurate & diligẽter: pro aĩo tuo ſingulari in me.Etſi.i.q̃q̃ non ſum neſcius.i.bene ſcio:& quæ rõ/& quæ poteſtas ſit temporũ : & intellego præclare negociũ datum tibi a Caio Cæſare:non iudiciũ.ſ. libere iudicandi poteſtatem.Quare ego peto a te tantũ quãtum arbitror te poſſe facere:& fructum eſſe libenter cauſa mei.Et p̃mum uelim ſup.ut exiſtimes ſup. id qd̃ res eſt.i.ſicut eſt:oẽs fortunas.i.facultates municipii:conſiſtere in iſto uectigali:autem .i. ſet: exiſtimes hoc municipiũ preſſum maximis oneribus/affectum eſſe maximis difficultatibus.Etſi.i.q̃q̃:hoc.ſ.affectum ſic eſſe uidetur eſſe cõmune.ſ.attellanis:cum multis.ſ.aliis ciuitatibus: tñ crede mihi ſingulares calamitates accidiſſe huic mũicipio : qd̃ nõ cõmemoro idcirco:ne cõquerẽs de miſeriis næceſſarior̃ meor̃ uidear offẽdere homies quos nolo.ſ.offendere: hoc ẽ Cæſaria nos.Itaq; niſi hẽrẽ magnã ſpem/nos,pbaturos.i.q; ſimus,pbaturi Caio cæſari cãm municipii:ſup.iuſtã eẽ:nõ erat cã cur cõtẽderẽ: i.cũ cõtẽtiõe peterẽ aliqd a te:hoc tpe.ſ. turbulẽto:Sed qa cõfido:& perſuaſi mihi.i.induxi in aĩum ut crederẽ illũ.ſ.Caiũ Cæſarẽ habiturum eſſe rõnem .i. reſpectũ pium & conſyderatiõem:&.i.ſimul/dignitatis mu-

Cornelum harũ tabellariũ:ſed diuerſa putat̃ epiſtola.Ordo eſt.Credo te tenere memoria.i.non oblitũ me:&.i.ſimul locutum: eſſe tecũ coram Publio Cuſpio/cũ proſeq̃rer te paludatum.i.ornatũ paludamento.i. ueſte imperiali proficiſcentẽ in bellum comitarer:&.i.ſimul egiſſe poſtea tecũ pluribus uerbis:ut quoſcũq; næceſſarios eius .ſ. P.Cuſpii:cõmendarem tibi:tu haberes eos in numero næceſſarior̃ meorum:tu recœpiſti.i.promiſiſti mihi id/ pro ſumma bene uolentia tua erga me:& perpetua obſeruãtia. Cuſpius hõ officioſiſſimus in oẽs ſuos tuetur & diligit mirifice quoſdam hoĩes exiſta.ſ.tua aphricana,puincia:ꝓpterea q; fuit bis in aphrica/cũ præeſſet maximis negociis ſocietatis.ſ.negociatorum.Itaq; ego ſoleo adiuuare quãtum poſſum/mea facultate & gratia hoc officiũ eius qd̃ adhibet̃ erga illos.ſ.hoĩes iſtius prouiciæ.Quare ego putaui cauſam cõmẽdationis oĩum Cuſpianorum.i.næceſſariorum Cuſpii:eſſe exponendam.i.declarandã tibi hac epl̃a.Ego faciam ut adponã.i.ego adponã reliquis epiſtolis tñ/eam notã.i id ſignũ/quæ cõuenit mihi tecũ.i.quã ex conuẽtione duximus adponendã:& ſignificẽ ſimul eſſe de numero amicor̃ cuſpii.Sed ſcito hanc cõmendationem quã uolui cõſignare his literis:ut opinor q̃dam notæ literarũ erant adpoſitæ : q̃s cum uideret Valerius ſciret intimã eſſe cõmendationem:eſſe gratiſſimã oĩum . Nam Publius cuſpius contẽdit a me ſingulari ſtudio ut cõmendarem tibi q̃diligẽtiſſime Lucium Iuliũ.Ergo ego uix uideor mihi poſſe ſatiſfacere ſtudio.i.fauori eius.ſ.Cuſpii ĩ Iulium/ſi utor iis uerbis quib̃ ſolemus uti cum agimus quid diligentiſſime:ipſe poſtulat quædã noua.ſ.uerba:& putat me tenere ideſt callere quoddã artificium eius generis ſ.nouorum uerborum.Ego pollicitus ſum ei:me deprompturum.i. hauſturum/mirifi cum genus cõmendationis / ex intima arte noſtra.Quando:ideſt quoniã : ego nõ poſſum aſſequi:ideſt attingere:id.ſ. cõmendationis genus:uelim tute.i. ut tuipſe efficias ut illi arbitretur quiddam : ideſt quid certi/perfectum incredibili genere literarũ mearum Certe negando ſe poſſe aſſequi id mirifice aſſequitur:Tu facies id:ſi exp̃ſſeris.i. poſtea pluribus uerbis tecũ egiſſe:ut quoſcũq; tibi eiẽ næceſſarios cõmendarẽ haberes eos in numero meor̃ rum næceſſarior̃.Id tu pro tua ſũma erga me bñuolĩtia:ꝓpetuaq; obſeruãtia mihi liberaliſſime atq; humaniſſime recœpiſti.Cuſpius hõ in oẽs ſuos officioſiſſimus mirifice quoſdã hoĩes exiſta,puincia tuet̃ & diligit:ꝓpterea q; fuit in Aphrica bis:cũ maximis ſocietatis negociis p̃eſſet.Itaq; hoc eius officiũ qd̃ adhibetur erga illos:ego mea fucultate & gratia ſoleo: quãtum poſſum adiuuare.Quare Cuſpianor̃ oĩum cõmẽdatiõis cãm hac tibi epl̃a exponẽdã putaui.Reliqs epl̃is tantũ faciã ut notã adponam eã:q̃ mihi tecum conuenit:& ſil̃ ſignificẽ de numero eſſe Cuſpii amicor̃.Sed hanc cõmẽdationẽ quã his literis cõſignare uolui:ſcito eſſe oĩum gratiſſimã.Nã.P. Cuſpius ſingulari ſtudio contẽdit a me:ut tibi q̃ diligentiſſime .L. Iulium cõmendarem.Eius ergo ſtudio uix uideor mihi ſatiſfacere poſſe:ſi utor uerbis iis : quibus cũ diligẽtiſſime qd agimus:uti ſolemus.Noua quædã poſtulat : & putat me eius generis artificiũ quodã tenere:Ei ego pollicitus ſum me ex intima noſtra arte deprõpturũ mirificũ genus cõmẽdationis.Id qñ aſſeq non poſſum: tu te uelim efficias:ut ille genere mearũ literarũ incredibili:quiddã perfectũ arbitret̃:Id facies : ſi oñe genus liberalitatis.qd̃ & ab humanitate & poteſtate tua p̃ficiſci poterit nõ modo re:ſed etiam uerbis:uultu deniq; expræſſeris:quæ quãtum in prouincia ualeãt:uellem expertus eſſes.Sed tamẽ ſuſpicor ipſum hominẽ: quem tibi cõmendo perdignum eſſe tua amicitia : nõ ſolum qa mihi Cuſpius dicit:credo(tãetſi id ſatis eſſe debeat)ſed quia noui eius iudicium in hoĩbus:& amicis delegendis.Harum literarũ uis quãta fuerit:propediem iudicabo : tibiq; ut confido:gratias agam . Ego quæ te uelle quæq; ad te pertinere arbitror:omnia ſtudioſe:diligenterq; curabo.Cura ut ualeas.

ſignificaueris/omne genus liberalitatis/quod poterit proficiſci ab humanitate & poteſtate tua:non modo .i. non ſolum re.i.effectu ipſo:ſed etiam uerbis& deniq; uultu.Quæ.ſ.uerba & uultus beneuoli:uelim expertus eſſes quantum ualeant in prouincia.q.d.profuturum amico ſi experiri uoluerit.Sed tamen ſuſpicor ipm hominem.ſ.Iulium/quem cõmendo tibi:eſſe perdignum amicitia tua:nõ ſolum credo quia cuſpius dicit : tãetſi id debeat eſſe ſatis:ſet quia noui iudicium ei̊:ſcilicet cuſpii:in hominibus & amicis delegendis.i.de multis legendis.Ego iudicabo propediem:ideſt ſtatim ubi Iulius reſcripſerit/quanta fuerit uis : ideſt potentia harum literarum:& agam tibi gratias ut confido:ſcilicet te promeriturum.Ego curabo omnia ſtudioſe & diligenter quæ arbitrabor te uelle & pertinere ad te.Cura ut ualeas.

Publius

nicipii qđ olim floruit:& æqtatis.s.cāæ:& ēt
uolūtatis.i.beneuolētiæ & studii erga se: iō
non dubitaui contēdere.i.aīose petere a te:
ut cōseruares hāc cām illi.s.Cæsari integrā
i.itactā iudicio tuo:ꝙ facilius dat̃ uenia ubi
nihil actū est de cā:q̃ reuocet̃ qđ a iudice de

motū a te cōtēdere & si te existimare arbitror:tñ mihi
affirmāti credas uelim:me huic municipio debere plĩ
mū:nullū unq̃ fuisse tp̃s:neq; honoꝝ:neq; laborum
meoꝝ i quo nō mūicipii studiū i me exstiterit singl̃are

legato licet durius iā iudicatū est.qđ & si peterē a te nihilominus/si audiuissem te nihil tale fecisse: tñ nactus
sum maiorē spem impetrādi:posteaq̃ dictū est mihi.Rhegiēses ipetrauisse a te hoc idē.s. reseruationē cogni
tionis cāæ ad Cæsarē:qui.s.Rhegiēses/& si.i.q̃q̃ attingunt te aliqua næcessitudine tñ amor tuus in me:cogit:
qđ plus est q̃ facit:me sperare te tributurū esse idē næcessariis meis/qđ tribueris næcessariis tuis: p̃sertim cū
ego petā pro his unis.i.solis:autē.i.sed:cū sup.habeā/cōplures.s.alios/næcessarios q laborarēt.i.in piculo di/
uersarent̃:sili cā.Ego& si arbitror te existimare.i.iudicare me facere hec nō sine cā:neq; ɔtēdere.i.istāter pete
re a te cōmotū aliqua ambitiōe.i.cupiditate gl̃iæ leui.i.modica:tñ uelim sup.ut credas mihi affirmanti me de
bere plĩmū huic municipio:& suo.nullū tp̃s fuisse unq̃:neq; honoꝝ.i.cum adirē honores aut cū accumularē
tur mihi honores:ut in cōsulatu & reductione:neq; laborū meoꝝ.i.cū afficerē laboribus ut exsilii & piculorū
in bello ciuili:in q̊.s.tp̃e studiū hui⁹ municipii.s.attellani:nō exstiterit.i.appuerit singulare.i.egregiū:qa sin
gl̃aria.i.unica fere egregia sūt i.i. erga me.

Quapropter ego peto atq; contēdo.i. istā
ter exigo a te in maiorē modū/etiā atq; etiā
.i.iterū atq; iterū/pro sūma cōiūctione nr̃a
& pro ppetua& maxima beneuolētia tua in
me ut cū itellegas fortunas eius mūcipii qđ
sit mihi cōiūctissimū næcessitudine:officiis:
beneuolentia:agi.i.in piculo uersari:tu des
i.concedas mihi id/qđ erit hmōi:ut si impe
trauerimus a Cæsare qđ speramus:nos iu/
dicemus nos ɔsecutos esse id beneficio tuo
Sin.i.sed si:minus .i. nō impetrauerimus a
Cæsare:tamē habeamus.i.reputemus id ꝓ
eo.i.tanq̃ sit tuo bñficio ipetrandū:qñ i. cū
opera data sit a te ut impetraremus. Cum
scilicet ita sit: ꝙ feceris mihi/hoc gratissi/
mum:tum.i.multomagis:deuinceris tibi &
tuis in perpetuum summo beneficio.s.tuo:
quod firmissimum est uinculum:uiros opti

Quapropter a te etiā:atq; etiā pro nostra sūma cōiū
ctiōe:proq; tua in me ppetua & maxīa bñuolētia ma/
iorē in modū peto:atq; cōtēdo:ut cū fortunas agi ei⁹
municipii itellegas:qđ sit mihi næcessitudine/officiis
beneuolētia cōiunctissimū:id mihi des qđ erit huius/
modi:ut si a Cæsare:qđ speramus: impetrauerimus:
tuo beneficio nos id cōsecutos esse iudicemus.Si mi/
nus pro eo tamē id habeamus:qñ a te data sit opa/ut
impetraremus.Hoc cū mihi gratissimū feceris/tum ui
ros optimos/homines honestissimos:eosdéq; gratis/
simos/&tua næcessitudine dignissimos/summo bene
ficio in perpetuum tibi:tuisq; deuinceris. Vale.

mos:homines honestissimos:& eosdem gratissimos & dignissimos tua næcessitudine: idest quibuscunq; næ/
cessitudinem contrahas:hoc est ciues Attellanos. Vale.

CVm &c.Rogatus a .P. Sextio commē
dat Cice.P.Rutilio causam.C. Albini
de quibusdam prædiis quæ quōdam fuerāt
Laberii:rogatq; ut ea prædia non attingat
diuidenda licet diuidūdis agris esset præpo
situs.Ordo est.Cum &.i. simul: ego essem
conscius mihi quanti facerem:idest æstima
rem te: & expertus essem beneuolentiam
tuam erga me:non dubitaui:idest non sum
ueritus petere a te:quod petendum esset .i.
quod decuit peti:mihi:idest per me. Ipse.i.
egomet scio optime:scilicet hominum qui
secreta cordium scrutari nequeant: quanti
faciam: idest æstimem Publium Sextium
autem.i.sed:&tu & oēs homies sciunt:quæ
locutio zeugmatica est: nā per concœptio/
nem diceret scitis:quanti debeam facere .s.
eum.Is.s.Sextius:cum cognosceret ex aliis
te studiosissimum mei:petiuit a me: ut scri
berem ad te q̃accuratissime de re Caii Albi
ni Senatoris:ex cuius familia natus est:Lu/

M.T.C.M.Rutilio.S.P.D.

CVm & mihi cōscius eēm:q̃ti te facerē & tuā er
ga me bñuolētiā exptus eēm:nō dubitaui a te
petere qđ mihi petendū eēt.P.Sextiū quāti faciā/ipe
optīe scio:q̃ti aūt facere debeā/& tu & oēs hoīes sciūt
Is cū ex aliis te mei studiosissimū cognosceret: petiuit
a me/ut ad te q̃ accuratissime scriberē de re.C. albini
senatoris/cui⁹ ex familia natus ē.L. Sextius optimus
adulescēs filius.P.Sextii.Hoc idcirco scripsi / ut itelle
geres nō solū me ꝓ Sex.laborare debere/sed Sextium
etiā ꝓ Albino.Res aūt hec est:a.M.Laberio.C.Albi
nus p̃dia i æstimationē accœpit:q̃ p̃dia Laberi⁹ eme
rat a cæsare de bonis Plotianis:ea si dicā nō eē e rep.
diuidi:docere te uidear/nō rogare.Sed tñ cum Cæsar
syllanas uenditiones/& assignationes ratas esse uelit

quo firmiores

quo firmiores existiment̃ suæ:si ea p̃dia diuident̃: q̃
ipse Cæsar uendidit:q̃ tandē in eius uēditionibus: au
thoritas esse poterit?Sed hoc q̃le sit tu pro tua prudē/
tia cōsyderabis.Ego te plane rogo:atq; ita ut maiore
studio:iustiore de cā magis ex aīo rogare nihil possim
ut Albino pcas:p̃dia Laberiana ne attingas. Magna
me affeceris nō mō lætitia:sed etiā quodāmodo gl̃ia.
si.P.Sextius hoī maxime næcessario satisfecerit ꝓ me:
ut ego illi uni plurimū debeā.Quod ut facias: te ue/
hemēter etiā atq; etiā rogo.Maius mihi dare bñficiū
nullum potes.Id mihi intelleges eē gratissimū.Vale.

cius Sextius optim⁹ adulescens filius publii
sextii.Ego scripsi hoc idcirco ut intellige/
res:me nō solū debere laborare ꝓ Sextio:s;
Sextiū ēt debere laborare pro Albino. Res
aūt.s.de q̃ laborādū est:est hec.i.hmōi caius
Albinus accœpit a Marco Laberio p̃dia in
æstimatiōē.i.ad persoluendū quāti æstima/
rent̃:quæ p̃dia Laberius emerat a Cæsare
de bonis Plotianis.i. q̃ fuerāt Plotii priusq̃
ea Cæsar fisco addiceret:si ego dicā nō esse
e rep.i.utile reip.ea diuidi.s. mititibus cæsa
ris q̃ semel a Cæsare data sunt: ego uidear
docere te nō rogare. Sed tñ cū Cæsar uelit
uēditiones & assignationes Syllanas.i.quas
Sylla ppetuus dictator factus fecerat: eē ra
tas firmas & adprobatas:quo.i.ut suæ.s.uē/
di iones & assignationes/existimētur.i.iudicentur firmiores:si ipsa p̃dia quæ ipse Cæsar uendidit diuidentur
quæ tandē authoritas poterit esse in uēditionibus eius:q.d.nulla.Sed tu consyderabis pro prudentia tua .i. se
cundum prudentiā tuam:quale hoc sit.i.quantæ efficaciæ sit hoc argumentū. Ego rogo te plane .i. oīno atq;
ita sup.rogo:ut nihil possim rogare maiore studio/de cā iustiore:sup.& magis ex aīo:ut parcas Albino:ne at
tingas.s.in diuidendo/p̃dia Laberiana.i.a Laberio empta. Tu affeceris me magna nō modo lætitia:sed etiam
quodāmodo gloria/si Publius Sextius satisfecerit pro me:homini maxime næcessario:ut ego debeā plurimū
illi uni.Quod ut facias ego rogo te uehemēter etiā atq; etiam. Tu nullum .i.non ullum:non potes dare mihi
ullum beneficium maius:& sup.tu intelleges id beneficium esse gratissimum mihi. Vale.

M.T.C.Crassipedi.S.P.D.

QVāq; tibi p̃sens cōmēdaui ut potui diligen/
tissime socios Bithyniæ:teq; cū mea cōmen
datione:tū etiā tua spōte intellexi cupe ei societati q/
buscūq; rebus posses cōmodare:tñ cū ii quoꝝ res agit̃
magni sua iteresse arbitrarent̃:me etiā per lrãs decla/
rare tibi:q̃ eēm erga ipsos uolūtate: nō dubitaui hoc
ad te scribere.Volo eñ te existimare: me cū uniuerso
ordini publicanoꝝ semp libentissime tribuerim idq;
magnis ordinis erga me meritis facere debuerim:tū i
primis amicū eē huic Bithiniæ societati: q̃ societas or
dine ipso hoīum genere pars est maxima ciuitatis:cō
stat eñ ex cæteris societatibus: & casu pmulti sunt i ea
societate ualde mihi familiares In primisq; is:cuius p̃
cipuū officiū agitur tpe.P.F.q est magister in ea socie
tate.Quæ cū ita sint maiorē in modum a te peto.Cn.
Puppiū q est in opis eius societatis:oībus tuis officiis/
atq; oī liberalitate tueare:curesq; ut eius operæ: qđ ti
bi facile factu est:q̃ gratissimæ sint sociis:rēq; & utili/
tatem socioꝝ:cuius rei q̃tā potestatē quæstor habeat
nō sum ignarus p te:q̃maxime defensam:& auctā ue/
lis.Id cū mihi gratissime feceris: tū illud tibi exptus
promitto:& spōdeo te socios Bithyniæ:si iis cōmoda
ris memores esse:& gratos cogniturum. Vale.

QVāq; &c.Publicani exigentes uecti/
galia habebāt inter se societates in
ꝓuinciis.Cū igitur Crassipes:qui & Piso di
ctus est gener Cicerōis:q̃stor esset in Bithi
nia:cōmendat ei Cicero societatem publica
noꝝ Bithyniæ docens eā constare ex p̃cla/
ris ciuibus Romanis sibiq; cōiunctissimis.
Ordo est. Quāq; præsens .i. cū essem p̃sens
cōmendaui tibi diligentissime ut potui:so/
cios Bithyniæ.i.mercaturæ in Bythinia: &
intellexi tecū.s.ita sit ꝙ cōmendatione mea
i.ꝓpter cōmendationē meā:tum.i. mltoma
gis etiā tua sponte.i.ꝓpria natura: cupe cō
modare.i.cōmodū facere & ꝓdesse: ei socie
tati quibuscūq; rebus posses:tamē cū ii quo
rum res agit̃/arbitrarent̃ interesse .i. in re
& utilitate sua esse:magni.i.magnope: me
declarare tibi etiā per lrãs:qua uoluntate es
sem erga ipsos:non dubitaui scribere ad te
hoc.s.qua uolūtate in eos sim. Volo eñ te
existimare.i.iudicare & sentire:me cum tri
buerim.i.cōcesserim & indulserim semper
libētissime/uniuerso ordini.i.statui & ut di
cūt collegio publicanoꝝ.i.publicoꝝ uecti/
galiū redēptoꝝ:q sil̃ negociatores erāt: nā
pecuniā quā i ꝓuīciis acceperāt mercibus cō
mutabūt ꝑ q̃bus alterā Romæ recipiebāt:&
debuerim facere id magnis meritis ordīs.i.
toti⁹ collegii erga me:qa cū exsularet ab ill̃
pecūiā mutuat⁹ erat:tū uolo te existiare:me
eē in p̃mis.i.p̃cipue amicū huic societati bi/
thyniæ:q̃ societas ē ipso ordīe & gñe hoīm
maxīa ps ciuitatis.s.rōanæ. ɔstat.n.ex cæte
ris societatibus;&casu.i.a casu: mlti sūt i ea

ſocietate ualde familiares mihi. Et in primis Publius Rupilius filius publii:qui eſt magiſter .i. primarius ī ea ſocietate:cuius.ſ.Rupilii:officiū præcipuū agitur hoc tēpore.Quæ cū ita ſint:peto a te in maiorem modum: ideſt obnixe & nō uulgariter:ſup.ut tueare oībus officiis tuis atq;:omni liberalitate/Cnæum Puppiū qui eſt in operis.i.induſtriis& laboribus aut famulatibus eius ſocietatis:Eſt enim operis ablatiui caſus ab o peræ operarum &c. & cures ut operæ.i.labores & induſtriæ eius:qd eſt tibi facile factu.i.ut fiat a te: ſint gratiſſimæ.i. utiliſſimæ & accœptiſſimæ ſociis:& uelis rem & utilitatem ſociorum:cuius rei quātam poteſtatem prætor habeat.ſ.in prouincia:non ſum ignarus:ſup.eſſe defenſam & auctam p te q̄maxime.Tum.ſ.ita ſit / q̄ tu feceris id gratiſſime mihi/tum ego expertus promitto tibi illud/& ſpondeo/te cogniturum ſocios Bithyniæ eē memores & gratos:ſi cōmodaris.i.commodum feceris iis.i.eis. Vale.

QVm ad &c.M.Terētius Varro ꝓfectus,in Galliā.q̄ſtor Bruti:qa ſciebat q̄ti eſſet hēre primos aditus ad ꝓtorē cōmendatos:curauit habere Ciceronis cōmēdationē quē apud Brutū plimū ualere ſciebat.Quo circa eū Cicero Bruto hac epla cōmēdat docens ſe id non ab re facere. Ordo eſt. Cum Marcus Varro q̄ſtor .i. conquiſitor & recœptor pecuniæ in ſtipēdiū &onera militiæ expēdēdæ:tuus.i.publico noīe tibi aſſignatus ꝓficiſcerē:ad te:non putabā eū egere commēdatiōe:arbitrabar em eū ſatis cōmēdatū tibi:ab ipſo more.i.inſtituto maiorū.i.priſcorū Romanorū:qui.ſ.mos antiquorū uoluit:ut nō fugit te.i.ut bene ſcis: hāc cōiūctionem q̄ſturæ.i.ex eo q̄ q̄ſpiam alterius q̄ſtor fuerit cōtractā eſſe;pximā næceſſitudini .i. næceſſariæ cōiunctioni liberorū.i.prolis legitimæ.Sed cū ipſe.ſ.Varro:perſuaſiſſet ſibi ita meas lras ſcriptas accurate de ſe/habituras maximū pondus.i.plurimū ualituras ad ſui cōmendationē/apud te: & cōtēderet.i.obnixe peteret a me:ut ſcribere q̄diligentiſſime/malui facere ſup.id qd' næceſſarius meus.ſ.Varro:arbitrarē' intereſſe.i.in re eſſe ſua:tanti.i.tātopere.Igit' ut itellegas me debere facere hoc.ſ.qd' ille cōtendit: cū Marcus Terentius.ſ.Varro:uenit primū in forū.ſ.iudiciale:dicturus cās pro altero:ipe contulit ſe ad amicitiā meā:deinde ut:ideſt poſtq̄ ipe corroborauit.i.cōfirmauit ſe per notitiā & experientiā factus potentior:duæ cauſæ acceſſerūt.i.additæ ſūt:q̄ auxerūt beneuolentiā meā in illū Vna q̄ uerſabat' in hoc ſtudio nro.ſ.philoſophico:quo delectamur maxime etiā nunc.i. adhuc:&.i.etiā cū ingenio ut noſti:nec.i.& nō ſine īduſtria .i. & cū induſtria: hoc eſt ingenio & induſtria comitibus deinde q̄.ſ.Varro contulit ſe mature.i.cito/in ſocietatem publicanorū.i.qui publica uectigalia redemūt &portoria cōducunt:qd' qdem nollē.i.uellem eū nō feciſſe ubi negatio nō agit in uerbū:ſed in adiectū:eſt em affectus maximis dānis:ſed tn cōis.i.cū eſſet cōis ſocius:ordinis.ſ.publicanorū cōiunctiſſimi mihi:mallē tamē legere cōio.i.cōmercium ordinis cōiunctiſſimi mihi fecit amicitiā nram firmiorē.Deinde uerſatus.i.agens in utriſq; ſubſelliis.ſ.cauſidicorū & publicanorū: optima & fide & fama.i.habēs optimā fidē famā & famā de fide.i.fidelitate:ipe dedit.i.addixit ſe petitioni.i. ſupplicationibus faciēdis aut req̄ſtis ut Galli dicunt:pro aliis:iā ante hanc cōmutationē reip.i.priuſq̄ reſp.per te liberata eſſet a tyrānide Cæſaris:& exiſtimauit fructū laboris ſui.i.quem ex labore ſuo aſſequerē:honeſtiſſimū ſup. eſſe.Autē.i.ſed/ipſe profectus eſt his diebus Brūduſio ad Cæſarem.ſ.Octauium/cum mandatis a me.ſ.acceptis:in qua re ego perſpexi.i.euidenter cognoui aut animaduerti:& amorem eius.ſ.in me:in ſuſcipiendo negocio:ideſt eo q̄ ſuſcœpit negocium tam libēter:& fidem.i.fidelitatem in conficiendo.i.tranſigendo & expediendo;& renuntiando:ideſt reportando reſponſo,Quia multi libenter ſuſcipere uidentur; ſed ſuſcœptum negligūt

M.T.C. Bruto.S.pluri.dicit.

QVm ad te tuus quæſtor ꝓficiſcerē'.Mar. Varro cōmendatione egere eū nō putabā. Satis em cōmendatum tibi eū arbitrabar ab ipſo more maiorum:qui(ut te nō fugit)hanc q̄ſturæ coniunctiōem liberorū;æceſſitudini proximā uoluit eſſe:Sed cum ſibi ita perſuaſiſſet ipſe meas de ſe accurate ſcriptas lites:maximū apud te pondus habituras:a me contenderet:ut q̄diligētiſſime ſcriberem/malui facere:quod meus familiaris tanti ſua īteresſe arbitrarē'.Vt igitur debere facere me hoc intellegas:cum primum.M.Terentius in forum uenit:ad amicitiam ſe meam cōtulit Deide ut ſe corroborauit:duæ cāæ acceſſerūt : q̄ meā illū bnuolentiā auxerūt:una q̄ uerſabat' ī hoc ſtudio noſtro:quo etiā nūc maxie delectamur:& cū īgenio/ut noſti:nec ſine īduſtria : deide q̄ mature ſe cōtuliti ſocietates publicanorū:qd' qdem nollē : maximis em dānis affectus eſt:ſed tn cōio ordinis mihi cōmēdatiſſimi fecit amicitiā noſtrā firmiorē. Deide uerſatus in utriſq; ſubſelliis optima & fide &fama:iā ante hāc cōmutationē reip.petitiōi ſeſe dedit:honorēq; honeſtiſſimū exiſtimauit fructū laboris ſui.His aūt tēporibus a me Brūduſio cū literis & mādatis ꝓfectus eſt ad Cæſarē : qua in re & amorem eius in ſuſcipiēdo negocio perſpexi:& fidem in conficiendo/ac renuntiando.

negleguntalii etiam ſuſceptum munus conficiunt diligenter:ſet in renuntiando neglegentes ſunt:ubi ſciemus renuntiare proprie eſſe nuntium reportare & ſignificare qd' nuntiatum eſt:iis præmiſſis cōmendationē ipſam adgreditur præmittens tamen non impertinenter cur ſuperiora prælocutus ſit.

Videor mihi cū ſepatim de ꝓbitate eius:&moribus dicturus fuiſſem:ſi prius cām:cur eū tantope diligerē:tibi expoſuiſſem:ī ipſa cā exponēda ſatis etiā de ꝓbitate dixiſſe.Set tn ſepatī ꝓmitto in meq; recipio fore eū tibi:& uoluptati/&uſui.Nā& modeſtū hoīem cognoſces:& prudentē:& a cupiditate oī remotiſſimū p̄ter/ea magni laboris:ſūmæq; īduſtriæ.Neq; ego hec polliceri debeo:q̄ tibiipſi cū bn cognoueris : iudicāda ſūt ſet tn in oībus nouis cōiūctiōibus īterest: q̄lis primus aditus ſit.& qua cōmēdatione q̄ſi amicitiæ fores aperiant'.Quod ego his literis efficere uolui:& ſi idipa p ſe næceſſitudo q̄ſturæ effeciſſe debet:ſed tn nihilo īfirmius illud hoc addito.Cura igit' ſi me tanti facis:q̄ti & Varro exiſtimat & ipſe ſentio:ut q̄primū intellegā hanc meā cōmendatiōem tantū illi utilitatis attuliſſe:quantum& ipſe ſperarit:nec ego dubitarim.Vale.

M.T.C. Bruto.S.P.D.

QVia ſemp aīaduerti ſtudioſe te operā dare: ut ne qd meorū tibi eſſet ignotū ꝓpterea nō dubito qn ſcias non ſolū cuius municipii ſim:ſet etiā q̄diligēter ſoleam meos municipes arpinates tueri. Quorū quidem oīa cōmoda oēſq; facultates qbus & ſacra cōficere:& ſacra tecta ædiū ſacrarū: locorūq; cōmunium tueri poſſint:cōſiſtunt in his uectigalibus:q̄ hn̄t in ꝓuincia Gallia.Ad ea uiſenda:pecuniaſq;:q̄ a colonis debent' exigēdas totāq; rē & cognoſcendā:& adminiſtrandā legatos eqtes Ro.miſimus.Qu.Suffidium.Qu.F.M.Fantiū.M.F.Qu. Mamertiū.Qu.F. Peto a te maiorē in modū ꝓ nrā næceſſitudine : ut ea res tibi curæ ſit:operāq; des:ut p te q̄cōmodiſſime negociū municipii adminiſtret':q̄primūq; cōficiat':ipoſq; quorū noīa ſcripſi:ut q̄ honorificētiſſime ꝓ tua natura:& q̄liberaliſſime tractes:bonos uiros ad tuā næceſſitudinē adiūxeris:municipiūq; gratiſſimū benēficio tuo deuinxeris:mihi uero etiā gratius feceris q̄ cū ſemp tueri municipes meos cōſueui:tū hic annus p̄cipue ad meā curā offn̄q; ꝓtinet.Nā cōſtituēdi municipii cā hoc anno ædilē filiū meū fieri uolui:& frīs filiū &.M.Cæſiū hoīem mihi maxie næceſſariū. (Is em ma

Videor mihi cū fuiſſem dicturus ſepatim i.diuiſim de ꝓbitate eius.ſ. Varronis : & de moribus:ſi expoſuiſſem tibi prius cām cur diligerem eū tantopere : dixiſſe etiam ſatis de ꝓbitate.ſ.eius in ipſa cā exponendo cauſam amoris quæ in probitate eius fundatur ſet tamē ego ꝓmitto ſepatim & recipio in me.ſ.onus p̄ſtans:hoc eſt ſpōdeo pro Varrone:eum fore.i.futurū tibi:& uoluptati & uſui.i.utilitati.Nā tu cognoſces ſup.eū : hominem & modeſtū & prudentē & remotiſſimum a cupiditate omni:præterea magni laboris &ſūmæ induſtriæ i.grauitatis &ſolertiæ.Neq; ego debeo polliceri tibi hec:q̄ iudicanda ſunt tibiipſi cū.ſ.ita ſit q̄ bene cognoueris:ſet tamē intereſt.i. refert/in oībus cōiunctiōibus nouis:q̄lis ſit primus aditus:& qua cōmendatione aperiant' q̄ſi fores amicitiæ.Quod ſi apire fores amicitiæ:ego uolui efficere his literis: &ſi.i.tametſi:ipſa næceſſitudo quæſturæ debet effeciſſe id/ex more maiorū:ut ꝓmiſit:ſet tn illd' ſup. erit nihilo.i.in nullo infirmius:hoc.ſ. cōmendationis nræ addito.Igit' cura:ſi:tu facis me:tāti quanti & Varro exiſtimat:& ego ſentio: ut intellegā q̄primum.i.ualde cito:hanc cōmendationē meam attuliſſe illi.ſ. Varroni: tantū utilitatis:quātū & ipſe ſperit:nec ego dubitarim.ſ.illi allaturam fuiſſe. Vale.

QVia &c.Arpinates cōpatriote Ciceronis habebāt in gallia ciſalpina quātū ad italos:uectigalia qbus publica ſuſtiebāt negocia:quo circa Brutū rogat ut in eis recipiendis faueat:dicens . Quia ego aīaduerti ſemp te dare operam ſtudioſe:ut ne quid meorū.i.eorū quæ agerē eſſet ignotū tibi,ꝓpterea non dubito quin ſcias nō ſolū cuius municipii ſim:qa Arpini:ſed etiā q̄.i.q̄tū diligēter ſoleā tueri.i.ꝓtegere Arpinates municipes:uidet' ſcd'm Vallā dicendū cōmunicipes meos:nō em Cicero p̄nceps eorū erat Quorū.ſ.Apinatū quidē.i. certe:oīa cōmoda:& oēs facultates qbus poſſint &.i.ſiſ:cōficere.i.perficere ſacra.i.res ſacras : ut ſacrificia & tēpla:& tueri.i.cōſeruare tecta ædiū ſacrarū.i.ſacrorū:& locorū cōium.i.ad ciuitatē cōiter ꝓtinētiū:ut ſunt fora:mœnia : & ſimilia ſacra.i.cōcinnata & itegra ꝓſiſtunt in iis uectigalibus q̄ habent in ꝓuincia Gallia. Nos miſimus Quin.Suffidiū.filiū Quintii Marcū Fātiū filiū Marci. Quītū Mamertiū filiū Quinti eqtes Romāos legatos/ad uiſenda ea.ſ.uectigalia arpinatū:& ad exigendas pecūias q̄ debent' a colonis:& ad cognoſcēdā&adminiſtrādā totā rē.i.totū negociū.

gistratus in nostro mũicipio: nec alius ullus creari solet) quos cohonestaris: in primisq; me si resp. municipii: tuo studio: diligentia bñ administrata erit. Quod facias te uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

Ego peto a te in maiorẽ modũ, ꝑ næcessitudine nr̃a. i. pp næcessitudinẽ nr̃am: ut ea res sit tibi curæ: & des operã: ut negociũ municipii admistretur p te: idest tuo præsidio: q̃ commodissime: & ut conficiatur: idest absoluatur & expediatur q̃primum. i. ualde cito: & ut tractes ipsos quoꝝ noia scripsi q̃honorificẽtissime & q̃liberalissime, ꝑ natura tua. i. iuxta naturã tuã: tu adiũxeris. s. hoc faciẽdo uiros bonos ad næcessitudinẽ tuã. i. cumulũ tuoꝝ næcessarioꝝ: & deuinxeris. i. obligaueris bñficio tuo municipiũ gratissimũ: uero. i. set: tu feceris mihi ẽt g̃tius ꝙ cũ. s. ita sit ꝙ cõsueui semp, tueri municipes meos: tũ hic. i. p̃sens ãnus ptiet ꝓcipue ad curã meã & offm̃. s. meũ. Nã ego uolui filiũ meũ. s. M. Ciceronẽ & filiũ fr̃is supp. mei: & Mar. Cæsiũ hoĩem næcessariũ mihi maxĩe: fieri hoc anno ædilẽ. i. curatorẽ ædiũ & ædẽdoꝝ in eo mũicipio: cã municipii cõstituẽdi. i. ad meliora ĩstituta redigẽdi. Em̃. i. qa is magr̃atus uidelʒ ædilitius nec ullus aliꝰ solet creari ĩ municipio nr̃o: quos. s. oẽs tu cohonestaris. i. sil' honestaueris: & in p̃mis. i. ꝓcipue me: si resp. municipii erit admistrata bene: studio tuo & diligẽtia tua. Quod ut facias rogo te uehemẽter etiã atq; etiã. i. iterũ atq; iterum. Vale.

M.T.C. Bruto Salutem. P.D.

Alia ep̃la cõiter cõmẽdaui tibi legatos arpiatũ: ut potui: diligentissime: hac sepatim Qu. Suffidiũ: q cũ mihi oẽs næcessitudines sunt: diligẽtius cõmẽdo: nõ ut aliqd de illa cõmẽdatiõe cõminuã: set ut ad hãc addã. Nã & priuignus est. M. Cæsii mei maxime & familiaris, & næcessarii: & fuit ĩ Cilicia: mecũ tribunus militũ: quo ĩ mũere ita se tractabat: ut accœpisse ab eo bñficiũ uiderer non dedisse. Est p̃terea (qd' apud te ualet plurimũ) a nostris studiis nõ abhorrẽs. Quare uelim eũ q̃liberalissime cõplectare: opãq; des: ut in ea legatiõe quã suscœpit cõtra suũ cõmodũ secutus authoritatẽ meã q̃ꝑmaxime eius excellat industria. Vult em̃ id qd' optimo cuiq; natura tributũ a est q̃ꝑmaximam laudem tum nobis: qui eũ ĩpulimus: tũ a municipio cõseq: qd' ei cõtinget si hac mea cõmẽdatione tuũ erga se studiũ erit cõsecutus. Vale.

Alia ep̃la &c. Qu. Suffidius pro dicta arpinatũ cã ad Brutũ legatꝰ fuerat tribunus militũ cũ Cicero in Cilicia ĩperaret: quocirca hunc singl'r cõmendat eidẽ Bruto rogãs ut sic eius legationẽ sua ope iuuet & inde laudẽ cõsequat' Suffidius & ipse g̃ram. Ordo est. Ego cõmẽdaui tibi alia ep̃la: legatos arpinatũ cõiter. i. sil' oẽs diligẽtissime ut potui: & ego cõmẽdo tibi diligẽtius, separatim hac ep̃la: Quintũ Suffidiũ: quicũ. i. cum quo, oẽs næcessitudines. i. næcessariæ amoris & amicitiæ ꝯiũctiones sunt mihi: non ut cõminuã. i. detrahã aliqd de cõmẽdatiõe illa s. cõi: set ut addã sup. aliqd ad hanc. Nã ipse Suffidius est & priuignus. i. ex uxore ab alio uiro genitus Marci Cæsii mei maxĩe & familiaris & næcessarii: & fuit mecũ cũ essem ĩpator ĩ Cilicia tribunus militũ: in q̊ munere. i. officio aut magr̃atu: ipse tractabat. i. regebat se ita: ut uiderer accœpisse bñficiũ ab eo: nõ dedisse sup. ei. Præterea qd' pl̃imũ ualet apud te: ipse est nõ abhorrẽs. i. nõ alienꝰ a studiis nr̃is. s. philosophiæ stoicæ p̃sertim sectæ. Quare ego uelim sup. ut complectare eũ q̃libalissime: & des operã: ut eius idustria excellat. i. ꝓemineat q̃maxĩe ĩ lea egatiõe quã suscœpit ꝯtra suũ cõmodũ: secutus authoritatẽ meã. Vult em̃: id qd' tributũ est optimo cuiq; a natura: ꝯseq q̃maximã laudem tã a nobis qui ĩpulimus eum tum a municipio. Quod continget ei si consecutus erit studium. i. fauorem tuũ erga se: hac cõmendatione mea. Vale.

M.T.C. Bruto. S.P. dicit.

Luceius Castrõius Pætus lõge princeps municipii Lucẽsis: est honestus: grauis: plenꝰ officio: bonus plane uir: & tũ uirtutibus: tũ etiã fortuna: si qd ad rẽ ptinet: ornatus, meus aũt est familiarissimus: sic ꝓrsus ut nr̃i ordinis obseruet neminẽ diligẽtius. Quare ut & meũ amicũ: & tua dignũ amicitia tibi cõmẽdo. Cui qbuscũq; rebus cõmodaueris: tibi ꝑfecto iucundum: mihi certe erit gratum. Vale.

Luceius &c. Paucis set efficacibus uerbis cõmẽdat Cicero ipsi Bruto. L. Castroniũ Pætũ lucẽsem ciuẽ: quẽ & moribus & uirtute & fortuna q̃ multũ allicere solet ornatũ dicit sic. Luceius Castrõius Pætus: lõge. i. facile aut eminẽter p̃nceps municipii Lucensis: est uir honestus grauis, plenus officio & plane bonus: & ornatus tum i. pariter uirtutibus: tũ etiam fortuna. i. diuitiis siquid ptinet ad rẽ. i. ad eius cõmẽdationem: autẽ. i. set: ipse est familiarissimus meus: ita ut neminem ordinis nostri: scilicet senatorii: obseruet: idest colat & offẽdere metuat: diligentius sup. q̃ me. Quare ego commendo tibi eum; ut & amicũ meum: et di-

gnum amicitia

gnum amicitia tua. Cui quibuscunq; rebus commodaueris; idest commodum feceris: erit profecto: idest reuera iucundum tibi: & erit certe. i. haud dubie mihi: gratum: idest utile. Vale.

M.T.C. Bruto. S.P.D.

Lucio Tytio Strabõne eqte Romano in primis honesto & ornato familiarissime utor. Oĩa mihi cũ eo intercedũt iura sũmæ næcessitudinis. Huic in tua ꝓuincia pecuniam debet Publius Cornelius. Ea res a Volcatio: q romæ ius dicit. reiecta in galliã est. Peto a te hoc diligẽtius: q̃ꝑ si mea res eẽt: quo ẽ honestius de amicoꝝ pecũia laborare q̃ꝑ de sua: ut negociũ cõficiẽdũ cures ip̃e suscipias trãsigas opãq; des quoad tibi æquũ & rectũ uidebit': ut q̃cõmodissima cõdicione libertus Strabonis: q eius rei cã missus est negociũ cõficiat ad nũmosq; ꝑueniat. Id & mihi gratissimũ erit: & tu ipse. L. Tytiũ cognoscees amicitia tua dignissimũ. Quod ut tibi curæ sit: ut oĩa solent esse quæ me uelle scis: te uehementer etiam, atq; etiam rogo.

Lucio &c. Cornelius qdã debebat pecuniã Lucio Tytio Straboni. in Gallia cui ꝑerat Brutus: cũq; conuenisset ipse Strabo debitorẽ suũ sub Volcatio p̃tore urbano: Volcatius cãm remiserat in galliã ad debitũ recuperãdũ quo cũ Strabo mitteret libertũ suũ Cicero eũ diligẽter cõmẽdat: dicẽs. Ego utor familiarissime Lucio tytio Strabõe eqte Romano honesto & ornato in p̃mis. i. ꝓcipue. Oĩa iura sũmæ næcessitudinis. i. cõiunctionis næcessariæ amoris & amicitiæ: ĩtercedũt. i. cõicant' mihi cũ eo publi. Cornelius debet huic pecuniã in ꝓuĩcia tua. s. Gallia. Ea res. i. cognitio exactiõis eiꝰ pecuniæ est reiecta ĩ galliã a Volcatio q dicit Romæ ius. i. qui iudicis fungit' offõ. Ego peto hoc a te diligẽtius q̃ si res mea eẽt: q̊. i. quãto: aut ꝙ. i. qa honestius ẽ laborare. i. anxiũ eẽ de pecunia amicoꝝ q̃ de sua. i. ꝓpria: peto ĩquã ut cures negociũ ꝯficiẽdũ. i. expediẽdũ aut finiẽdũ: & sup. ipse. i. tu, qd' dicũt in ꝓpria p̃sona: suscipias. s. negocium trãsigas. i. absoluas: & des operã, quoad. i. quatenus uidebitur tibi æquũ & rectũ: ut libertus Strabonis, qui missus est. s. ad te in Galliam: eius rei causa, conficiat. i. perficiat aut finiat negocium: condicione cõmodissima. i. utilissima: & perueniat ad nũmos. Id &. i. simul erit gratissimum mihi: & tu ipse cognosces Luciũ Tytium gratissimum: & dignissimum amicitia tua. Quod ut sit tibi curæ ut omnia quæ scis me uelle solent esse: rogo te uehemẽter etiã atq; etiã. i. iterũ atq; iterũ. Vale.

M.T.C.C. Cæsari Impe. S.P.D.

Præciliũ tibi cõmendo unice: tui næcessarii: mei familiarissimi: uiri optimi filium: quẽ tũ adulescentẽ ip̃m ꝓpter eius modestiã: hũanitatem, aĩum & amorẽ erga me singularẽ mirifice diligo tũ patrẽ eius re doctus intellexi: & didici mihi fuisse sp amicissimũ. En hic ille est de illis maxĩe: q irridere: atq; obiurgare me solitus est: ꝙ me non tecũ: p̃sertim cũ abs te honorificentissime inuitarer: coniungerem.

αλλα εμον ουποτε θυμον ενι ςηθεσφιν επειθεν.

Audiebã em̃ nostros ꝓceres clamitãteis αλκιμοσ εσσο ινα τισ σε και οψιγονων ευ ειπη ωσ νεφελη εκαλυψε μελαινα μεμανασ που δει γε και ακλειωσ απολεσθαι. Set tñ idẽ cõsolat' etiã hoĩem perustũ & inanẽ g̃lia uolunt incẽdere: atq; ita loquũt': αλλα ρεξασ τι και εσσομενοισι πυθεσται. sed me minus iam monẽt ut uides. itaq; ab Home

Præciliũ &c. Cõmẽdat Cæsari iã rerũ potiẽti Præciliũ: a q̊ se ut cæsarẽ seqretur sæpe admonitũ frustra fatet': dicẽs. Ego cõmẽdo tibi unice. i. singl'r: filiũ uiri optimi næcessarii tui & familiarissimi mei: quẽ tũ. i. pariter: adulescẽtẽ ip̃m diligo mirifice ꝓpt' modestiã eius: humanitatẽ: aĩum. i. bñuolentiam: & amorem singularem erga me: tum doctus: idest certior factus re. i. effectu ipso intellexi & didici patrem eius fuisse semper amicissimum mihi. En hic est ille maxime. i. ꝓcipue de illis, q solitus ẽ irridere atq; obiurgare me: ꝙ nõ cõiũgerẽ me tecũ, p̃sertim cũ ĩuitarer. s. ad talẽ ꝯiũctionẽ tecũ: abs i. a te: honorificẽtissime, αλλ εμον, p αλλα i. sed: εμον. i. meum: ουποτε. i. nũq̃: θυμον. i. aĩum seu uolũtatẽ: ενιστηθεσφιν. pectoribus: επειθεν. i. p̃suasit. Est autẽ αοριςοσ δευτεροσ aoristos secundus: nã πειθω dicit' p̃suadeo. Sẽsus aũt hoꝝ uerboꝝ inqt Huber. est. Sed nũq̃ mihi aĩum iudicere potuit. Sunt autẽ uerba Homeri Cæsari nota q̊ circa maluit græce q̃ latine rẽ exp̃mere: p̃sertim cũ ꝓposito maxime conducunt.

Audiebã em̃ ꝓceres nr̃os. i. p̃ncipes Romanos clamitãtes αλκιμοσ. i. fortis: εσσο. i. sis uel esto: ινα. i. ut: τισ. i. aliqs σε. i. te: και. i. &: οψιγονων. i. sero nascentium. hoc est posterioꝝ: ευ. i. bene. ειπη. i. dicat: hoc est sis fortis ut aliqs posterioꝝ te benedicat. ωσ. i. sic νεφελη. i. nebula εκαλυψε texit aut uelauit μελαινα. i. nigra με. i. me. hoc ẽ caligo mẽti addita fecit ut sanũ cõsiliũ nõ uiderẽ: πεμανασ. i. furie που. i. quodãmõ: δει. i. opor-

Ego peto a te in maiorē modū/ꝓ næcessitudine nr̄a.i.pp næcessitudinē nr̄am:ut ea res sit tibi curæ:& des operā:ut negociū muni/cipii admiſtretur p te: idest tuo præsidio:q̄/commodissime:&ut conficiatur:idest absol uatur & expediatur q̄primum.i. ualde cito: & ut tractes ipsos quoꝝ noīa scripsi q̄hono rificētissime & q̄liberalissime/ꝓ natura tua.i.iuxta naturā tuā:tu adiūxeris.s.hoc faciēdo uiros bonos ad næ/cessitudinē tuā.i.cumulū tuoꝝ næcessarioꝝ:& deuinxeris.i.obligaueris bn̄ficio tuo municipiū gratissimū:ue ro.i.set:tu feceris mihi ēt ḡtius ꝗ cū .s. ita sit ꝗ cōsueui semp/tueri municipes meos:tū hic.i.p̄sens ānus ptiet p̄cipue ad curā meā & offm̄.s.meū.Nā ego uolui filiū meū.s.M.Ciceronē & filiū fr̄is supp.mei:& Mar. Cæsiū hoīem næcessariū mihi maxīe:fieri hoc anno ædilē.i.curatorē ædiū & ædēdoꝝ in eo mūicipio:cā municipii cō stituēdi.i.ad meliora īstituta redigēdi.Em̄.i.qa is magr̄atus uidelʒ ædilitius nec ullus ali⁹ solet creari ī munici pio nr̄o:quos.s.oēs tu cohonestaris.i.sil' honestaueris:& in p̄mis.i.p̄cipue me:si resp.municipii erit admīstra/ta bene:studio tuo & diligētia tua.Quod ut facias rogo te uehemēter etiā atq; etiā.i.iterū atq; iterum. Vale.

gistratus in nostro mūicipio:nec alius ullus creari so let)quos cohonestaris:in primisq; me si resp. munici pii:tuo studio:diligentia bn̄ administrata erit.Quod facias te uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

Alia ep̄la &c.Qu. Suffidius pro dicta arpinatū cā ad Brutū legat⁹ fuerat tri bunus militū cū Cicero in Cilicia īperaret: quocirca hunc singl'r cōmendat eidē Bruto rogās ut sic eius legationē sua ope iuuet & inde laudē cōsequat' Suffidius & ipse ḡfam. Ordo est.Ego cōmēdaui tibi alia ep̄la:lega tos arpinatū cōiter.i.sil'oēs diligētissime ut potui:& ego cōmēdo tibi diligētius/separa tim hac ep̄la:Quintū Suffidiū:quicū.i.cum quo/oēs næcessitudines.i.næcessariæ amo/ris & amicitiæ ꝯiūctiones sunt mihi:non ut cōminuā.i.detrahā aliqd de cōmēdatiōe illa s.cōi: set ut addā sup.aliqd ad hanc.Nā ipse Suffidius est &priuignus.i.ex uxore ab alio uiro genitus Marci Cæsii mei maxīe & fa/miliaris & næcessarii : & fuit mecū cū essem īpator ī Cilicia tribunus militū : in q̄ mune re.i.officio aut magr̄atu:ipse tractabat.i.re gebat se ita:ut uiderer accœpisse bn̄ficiū ab eo:nō dedisse sup.ei.Præterea qđ plīmū ua let apud te:ipse est nō abhorrēs.i.nō alien⁹ a studiis nr̄is.s. philosophiæ stoicæ p̄sertim sectæ.Quare ego uelim sup. ut complecta re eū q̄lib̄alissime:& des operā:ut eius idu/stria excellat.i.p̄emineat q̄maxīe ī lea egatiōe quā suscœpit ꝯtra suū cōmodū:secutus authoritatē meā.Vult em̄:id qđ tributū est optimo cuiq; a natura:ꝯseq q̄maximā laudem tā a nobis qui īpulimus eum tum a munici pio.Quod contingent ei si consecutus erit studium.i.fauorem tuū erga se:hac cōmendatione mea. Vale.

M.T.C. Bruto Salutem.P.D.

Alia ep̄la cōiter cōmēdaui tibi legatos arpia/tū:ut potui:diligentissime:hac sepatim Qu. Suffidiū:q cū mihi oēs næcessitudines sunt:diligētius cōmēdo:nō ut aliqd de illa cōmēdatiōe cōminuā:set ut ad hāc addā.Nā & priuignus est.M.Cæsii mei ma/xime & familiaris/& næcessarii:& fuit ī Cilicia : mecū tribunus militū:quo ī mūere ita se tractabat : ut accœ pisse ab eo bn̄ficiū uiderer non dedisse.Est p̄terea(qđ apud te ualet plurimū)a nostris studiis nō abhorrēs. Quare uelim eū q̄liberalissime cōplectare:opaq; des: ut in ea legatiōe quā suscœpit cōtra suū cōmodū secu tus authoritatē meā q̄maxime eius excellat industria Vult em̄ id qđ optimo cuiq; natura tributū a est q̄ma ximam laudem tum nobis: qui eū īpulimus:tū a mu/nicipio cōseq:qđ ei cōtinget si hac mea cōmēdatione tuū erga se studiū erit cōsecutus. Vale.

Luceius &c.Paucis set efficacibus uer bis cōmēdat Cicero ipsi Bruto.L. Ca stroniū Pætū lucēsem ciuē:quē & mo ribus & uirtute & fortuna q̄ multū allicere solet ornatū dicit sic. Luceius Castrōius Pæ tus:lōge.i.facile aut eminēter p̄nceps muni cipii Lucensis:est uir honestus grauis/ ple nus officio & plane bonus : & ornatus tum i.pariter uirtutibus:tū etiam fortuna.i.diui tiis siquid ptinet ad rē.i.ad eius cōmēdatio nem:autē.i.set: ipse est familiarissimus me us:ita ut neminem ordinis nostri:scilicet se natorii:obseruet:idest colat & offēdere me tuat:diligentius sup.q̄ me.Quare ego com mendo tibi eum:ut & amicū meum : et di/gnum amicitia tua.Cui quibuscunq; rebus commodaueris;idest commodum feceris:erit profecto:idest reue/ra iucundum tibi:& erit certe.i.haud dubie mihi;gratum;idest utile. Vale.

M.T.C. Bruto.S.P.dicit.

Luceius Castrōius Pætus lōge princeps mu/nicipii Lucēsis:est honestus:grauis:plen⁹ officio:bonus plane uir:& tū uirtutibus:tū etiā fortu na:si qd ad rē ptinet:ornatus/meus aūt est familiaris simus:sic ꝓrsus ut nr̄i ordinis obseruet neminē diligē tius.Quare ut & meū amicū:& tua dignū amicitia ti/bi cōmēdo.Cui qbuscūq; rebus cōmodaueris : tibi ꝓ/fecto iucundum:mihi certe erit gratum. Vale.

gnum amicitia

M.T.C.Bruto.S.P.D.

Lucio Tytio Strabone eqte Romano in pri mis honesto & ornato familiarissime utor. Oīa mihi cū eo intercedūt iura sūmæ næcessitudinis. Huic in tua ꝓuincia pecuniam debet Publius Corne/lius.Ea res a Volcatio:q romæ ius dicit.reiecta in gal liā est.Peto a te hoc diligētius:q̄ꝓ si mea res eēt : quo ē honestius de amicoꝝ pecūia laborare q̄ꝓ de sua:ut ne gociū cōficiēdū cures ip̄e suscipias trāsigas opāq; des quoad tibi æquū &rectū uidebit':ut q̄cōmodissima cō dicione libertus Strabonis:q eius rei cā missus est ne/gociū cōficiat ad nūmosq; ꝑueniat.Id & mihi gratissi mū erit:& tu ipse. L. Tytiū cognosces amicitia tua di gnissimū.Quod ut tibi curæ sit:ut oīa solent esse quæ me uelle scis:te uehementer etiam/atq; etiam rogo.

Lucio &c.Cornelius qdā debebat pe/cuniā Lucio Tytio Straboni. in Gal/lia cui p̄erat Brutus:cūq; conuenisset ipse Strabo debitorē suū sub Volcatio p̄to re urbano:Volcatius cām remiserat in gal liā ad debitū recuperādū quo cū Strabo mit teret libertū suū Cicero eū diligēter cōmē/dat:dicēs.Ego utor familiarissime Lucio ty tio Strabōe eqte Romano honesto & orna/to in p̄mis.i.p̄cipue.Oīa iura sūmæ næcessi tudinis.i.cōiunctionis næcessariæ amoris & amicitiæ:itercedūt.i.cōicant' mihi cū eo pu blī. Cornelius debet huic pecuniā in ꝓuīcia tua.s.Gallia.Ea res.i.cognitio exactiōis ei⁹ pecuniæ est reiecta ī galliā a Volcatio q di/cit Romæ ius.i.qui iudicis fungit' offō.Ego peto hoc a te diligētius q̄ si res mea eēt:q̄ .i. quāto:aut ꝗ.i.qa honestius ē laborare.i.an/xiū eē de pecunia amicoꝝ q̄ de sua.i.ꝓpria: peto īquā ut cures negociū ꝯficiēdū .i. expe diēdū aut finiēdū:& sup.ipse .i. tu/qđ dicūt in ꝓpria p̄sona:suscipias.s. negocium trāsi gas.i.absoluas:& des operā/quoad.i. quate nus uidebitur tibi æquū & rectū:ut libertus Strabonis/qui missus est.s.ad te in Galliam:eius rei causa/confi ciat.i.perficiat aut finiat negocium:condicione cōmodissima.i.utilissima:& perueniat ad nūmos.Id &.i.simul erit gratissimum mihi:& tu ipse cognosces Luciū Tytium gratissimum:& dignissimum amicitia tua. Quod ut sit tibi curæ ut omnia quæ scis me uelle solent esse:rogo te uehemēter etiā atq; etiā.i.iterū atq; iterū. Vale.

M.T.C.C.Cæsari Impe.S.P.D.

Præciliū tibi cōmendo unice : tui næcessa rii:mei familiarissimi:uiri optimi filium: quē tū adulescentē ip̄m ꝓpter eius modestiā:hūanita tem/aīum &amorē erga me singularē mirifice diligo tū patrē eius re doctus intellexi:&didici mihi fuisse sp amicissimū.En hic ille est de illis maxīe:q irridere:at q; obiurgare me solitus est:ꝗ me non tecū:p̄sertim cū abs te honorificentissime inuitarer : coniungerem. αλλα εμον ουποτε θυμον ενι ϛηθεσφιν επειθεν.

Præciliū &c. Cōmēdat Cæsari iā rerū potiēti Præciliū:a q̄ se ut cæsarē seq̄re tur sæpe admonitū frustra fatet':dicēs. Ego cōmēdo tibi unice.i.singl'r:filiū uiri optimi næcessarii tui &familiarissimi mei:quē tū.i. pariter:adulescētē ip̄m diligo mirifice ꝓp̄t modestiā eius:humanitatē:aīum.i.bn̄uolen tiam:& amorem singularem erga me:tum doctus:idest certior factus re.i.effectu ipso intellexi & didici patrem eius fuisse sem/per amicissimum mihi.En hic est ille maxi me.i.p̄cipue de illis/q solitus ē irridere atq; obiurgare me:ꝗ nō cōiūgerē me tecū/p̄ser tim cū īuitarer.s.ad talē ꝯiūctionē tecū:abs i.a te:honorificētissime/αλλ εμον.ꝓ αλλα i.sed:εμον.i.meum:ουποτε.i.nūq̄:θυμον.i. aīum seu uolūtatē:ενι στηθεσφιν.pectoribus:επειθεν.i.p̄suasit.Est autē αοριστος δευτερος aoristos secundus: nā πειθω dicit' p̄suadeo.Sēsus aūt hoꝝ uerboꝝ inqt Huber.est.Sed nūq̄ mihi aīum iudicere potuit.Sunt autē uerba Homeri Cæsari nota q̄ circa maluit græce q̄ latine rē exp̄mere:p̄sertim cū ꝓposito maxime conducunt.

Audiebā em̄ nostros ꝓceres clamitāteis αλκιμος εσσο ινα τισ σε και οψιγονων ευ ειπη ως νεφελη εκαλυψε μελαινα μεμανασ που δει γε και ακλειωσ απολεσθαι. Set tn̄ idē cō solat' etiā hoīem perustū & inanē gl̄ia uolunt incēde re:atq; ita loquūt': αλλα ρεξασ τι και εσσομενοισι πυθεσ/θαι. sed me minus iam monēt ut uides.itaq; ab Home

Audiebā em̄ ꝓceres nr̄os.i.p̄ncipes Roma nos clamitātes αλκιμος.i.fortis:εσσο.i.sis uel esto:ινα.i.ut:τισ.i.aliqs σε.i.te:και.i. &: οψιγονων.i.sero nascentium.hoc est poste rioꝝ:ευ.i.bene.ειπη.i.dicat:hoc est sis for/tis ut aliqs posterioꝝ te benedicat.ως .i. sic νεφελη.i.nebula εκαλυψε texit aut uelauit μελαινα.i. nigra με.i.me.hoc ē caligo mē ti addita fecit ut sanū cōsiliū nō uiderē:πε/μανας.i.furie που.i.quodāmō:δει.i. opor/

ri magniloquētia cōfero me ad uera præcepta ευριπι- δου μισω σοφιστην οσ τισ ουκ αυτω σοφοσ: quem uersum senex Præcilius laudat egregie & ait posse eundem: & αμα προσω και οπισω uidere: & tamen nihilominus αιει αριστευειν και υπειροχον εμμεναι αλλων. Set ut redeā ad id: unde cœpi: gratum uehementer mihi feceris: si hunc adulescentem humanitate tua: quæ est singu- laris compræhenderis: Et ad id quod ipsorum præci- liorum causa te uelle arbitrabor: addideris cumulū commendationis meæ. Genere nouo sum literarum ad te usus: ut intellegeres non uulgarem esse com- mendationem. Vale.

tet γε: adiectio est ex modo loquēdi sumpta p se nihil significās: και. i. & ακλεεσ. i. in gloriæ: & est aduerbiū: απολεσται. i. aboleri aut pire. Sed tamē idē cōsolat' me: etiā uolunt hoīem perustū. i. desiccatū aut qui pfricuit frontē: & inanē. i. uacuū golria icēdere s. ad gl'iam atq; loquunt' ita: αλλα. i. sed ρεξασ. i. facis: τι. i. aliqd: και. i. &: εσσομενοισι i. futuris πυθεσθαι. i. persuasum iri: hoc est qd' credēdū sit. Set sup. eiusmodi uerba minus. i. nō mouent iā me ut uides. Itaq; ɔfero me ab magniloquētia homeri cuius sunt superiora uerba: ad uera pcepta ευριπιδου. i. euripidis: μισω. i. odi: dicit' & μισεω. σοφιστην sapientē: οσ τισ. i. q ουκ. non αυτω. i. sibi σοφοσ. i. sapiens sup. est: hoc est odi sapiētē q sibi nō sapit. Quē uersum Præcili⁹ senex s. pater: & ait eūdē posse uidere: αμα. i. simul προσω. i. ante: και. i. & οπισω. i. certo: & tñ nihilominus αιει. i. semp αριστευειν. i. optime agere: και. i. & υπειροχον. summū εμμεναι. i. existere: αλλων. i. alio℞. Set ut redeā ad id: unde cœpi. s. scribere aut loq: Tu feceris mihi gratū uehementer: si cōpræhenderis. i. cōplexus fueris: hunc adulescētē. s. Præciliū humanitate tua quæ est singularis: & addideris ad id qd' ego arbitrabor te uelle causa pciliorum ipsorum: hoc est propter amorem ipsorum cumulum. i. magnam accessionē cōmendatiōis meæ. Ego sum uisus ad te nouo genere literarum ut intellegeres sup. hanc cōmendationem non uulgarem sup. esse: sed egregiam. Vale.

M.T.C.C. Cæsari impe. S. plu. dicit.

Publiū Crassum ex oī nobilitate adulescen- tem dilexi plurimū: & ex eo cū ab ineunte eius ætate bñ sperauissem tū p me existimare cœpi ex iis iudiciis: q̄ de eo fecerā: cognitis eius libertū Apol- lonium iā tum qdē: cum ille uiueret: & magni faciebā & pbabā. Erat em̄ studiosus Crassi: & ad eius optima studia uehemēter aptus. Itaq; ab eo admodum dilige- bat'. Post mortē aūt Crassi eo mihi etiā dignior uisus est: quē in fidem atq; amicitiā meam recipem: q eos a se obseruandos: & colēdos putabat: quos ille dilexis- set & qbus charus fuisset. Itaq; & ad me in ciliciam ue- nit: m'tisq; in rebus mihi magno usui fuit: & fides eius & prudentia: & ut opinor: tibi in alexandrino bello quātum studio: & fidelitate cōsequi potuit: nō defuit. Quod cū speraret te quoq; ita existimare: In Hispani am ad te maxime ille quidē suo consilio: set etiā me authore est pfectus. Cui ego cōmendatiōem nō sum pollicitus: nō quin eā ualiturā apud te arbitrarer: set neq; mihi egere cōmendatione uidebatur: q & in bel lo tecū fuisset & propter memoriā Crassi de tuis unus esset: & si uti cōmendationibus uellet etiam per alios eum uidebam id consequi posse. Testimōium meum de eo iudicii: qd' & ipe magni æstimabat: & ego apud te ualere

te ualere erā exptus: ei libenter dedi. Doctum igit' ho minem cognoui: & studiis optimis deditum. Idq; a puero. Nam domi meæ cum Diodoro stoico homine meo iudicio eruditissimo multum a Puero fuit.

Publium Crassum &c. Apollonius. P. Crassi libertus cū res gestas Cæsaris monimētis lra℞ græcarū mādare cuperet: ut id Cæsari grati⁹ accideret per testimoniū Ciceronis lras cōmēdatitias ad cæsarē optauit q̄s nūc exhibet Cicero dicēs. Ego dilexi pl'imū ex oī nobilitate. i. inter oēs nobiles: Publiū crassum adulescētē: & cū bene sperauissē ex eo ab ieūte ætate. s. eius: tū. i. m'tomagis cœpi existimare. i. iudicare per me. s. ipum: ex iis iudiciis: quæ fecerā de eo: cognitis. i. exploratis & cōptis. Ego et faciebam. i. existimabā magni: & pbabā. i. laudabam & adprobabā: Apolloniū libertū eius. i. eius liberalitate libertate donatū: qdē. i. certe: iā tū cū ille. s. Crassus uiueret: Em̄. i. qa: sup. Apollonius erat studiosus crassi. i. studiose fauēs et iseruiēs Crasso: et erat uehemēter aptus ad optia studia eius. s. Crassi ad iuuāda. Itaq;. i. et ita ipse Apollōius diligebat admodū. i. perfecte q̄si usq; ad iustū modum: ab eo. s. Crasso. Aūt. i. sed ipe uisus est mihi post mortē Crassi eo. i. ppterea dignior quē reciperē in fidē atq; amicitiā meam: q putabat eos obseruādos. i. uerēdos: et colendos sup. esse a se: quos ille. s. Crassus dilexisset: et quibus fuisset charus. Itaq; cū uenit ad me in Ciliciā. s. prouinciā: q;. i. et fides eius et prudētia fuit mihi magno usui: idest multū utilis: in multis rebus. et ut opinor: non defuit tibi. i. etiam auxilio fuit in bello alexandrino. i. qd' Alexādriæ quæ regia est ægypti gessisti: quātum potuit consequi. i. efficere: studio & fidelitate. qd'. i. quā rē: cum speraret te quoq; existimare. i. iudicare ita: ipe est pfectus in Hispaniā ad te: quidē. i. certe: ille inquā pfectus est: maxime ɔsilio suo set etiā me authore. i. adprobatore eius cōsilii. Cui ego nō sum pollicitus cōmēdationem: non qn arbitrarer: eā. s. cōmendationē meam ualiturā apud te: set sup. Apollōius neq; uidebatur mihi egere commendatione: qui & fuit tecum in bello: & qui esset unus de tuis. s. familiaribus aut næcessariis: propter memoriam Crassi. Et uidebam si uellet uti cōmendationibus: eum posse consequi id: idest uti cōmendationibus etiam per alios. Ego dedi ei libenter testimonium meum aut mei iudicii de eo: qd' s. iudicium: & ipse æstimabat magni: & ego eram expertus ualere apud te. Igitur: ut. s. testimonium phibeam: ego cognoui sup. eum hominem doctum: & deditum optimis studiis: & id a puero. Nam fuit multum a puero: idest puerili ætate: domi meæ cum Diodoro stoico homine meo iudicio eruditissimo.

Nunc aūt incēsus studio rerū tuarū: ea literis græcis mādare cupiebat: posse arbitror: ualet ingenio habet usum iā pridē: in eo gñe studii: literarūq; uersat': satis- facere imortalitati laudū tuarū mirabiliter cupit. Ha- bes opiniōis meæ testimoniū: set tu hoc facilius mul to pro tua singulari prudētia iudicabis. Et tamen qd' negaueram cōmendo tibi eum. Quidquid ei cōmoda ueris erit mihi maiorem in modum gratum. Vale.

Nūc aūt icēsus studio rerū tuarū: cupiebat mandare ea lris græcis: ego arbitror sup. eū posse. s. mādare græcis lris: nā sup. ualet ingenio: habet iā pdē. i. a plusculo tpe: usū. i. experiētiā & ut dicūt practicā: & uersat' ī eo genere studii & lrarū: cupit mirabil'r satisfacere. i. sufficiētia alimenta pbere: imortalitati laudū tua℞. Tu habes testimoniū opiniōis meæ: set tu iudicabis hoc multo facilius p sing'lari prudētia tua. i. p sing'larē prudētiā tuā. Et tñ qd' negauerā. s. me facturū ego cōmēdo tibi eū. Quidqd cōmodaueris. i. ɔmodi feceris ei: erit mihi gr̄ū maiorē in modū.

M.T.C. Seruio Sulpitio. S.P.D.

Marcus Curtius q Patris negociat': multis & magnis de causis a me diligit': nā & amicitia puetus mihi cū eo est: ut primū in forū ueni īstituta & Patris cū aliquoties antea: tū pxie hoc miserrimo bel lo: domus eius tota mihi patuit. Qua si opus fuisset tā eēm usus q̄ mea Maximū aūt mihi uinculū cū eo est q̄si sanctioris cuiusdā næcessitudinis: q ē attici nri fa- miliarissimus: eūq; unū pter cæteros obseruat ac dili- git. Quē si tu iam forte cognouisti: puto me hoc qd' fa cio: facere serius. Ea em̄ est hūanitate: & obseruātia ut eū tibi iā ipm p se cōmendatū putē. Quod tñ si ita est magnope a te q̄so ut ad eā uolūtatē: si quā ī illū ante has meas lrās cōtulisti: q̄maxim⁹ postea cumulus ac- cedat. Sinautē pter uerecūdiā suā minus se tibi optu lit: aut eū nondū habes satis cognitū: aut quæ cā est: cur maioris cōmādatiōis idigeat: sic eū tibi cōmēdo: ut neq; maiore studio queq̄: neq; iustioribus de causis cōmendare possim. Faciā nq; id qd' debent facere ii: qui religiose & sine ambitione cōmendant. Spōdebo enim tibi: uel potius spondeo in meq; recipio: eos es- se. Mar. Curtii mores: eamq; tum probitatem: tū etiā humanitatem: ut eum & amicitia tua: & tam accura-

Marcus &c. Seruius Sulpitius græciæ pferat: igit' cū Pris urbe achaiæ ī peloponēso. M. Curtius multa negocia hēret cōmēdat eū Seruio ut amicū sibi & attico iucūdissimū: dicēs. marcus Curtius q negociat'. i. mercationi incūbit Patris urbe Achariæ: diligit' a me de causis multis & magnis. i. ob cās multas & magnas: nā & amicitia puetus. i. ualde uetusta est mihi cū eo: instituta. i. incœpta cū eo: ut primū ueni in forū. s. iudiciale: & domus eius tota patuit mihi Pris. i. i ea urbe: cū. s. ita sit q aliqties antea tū. i. multo magis: hoc bello miserrimo. s. ciuili cui⁹ miserrimus est exitus. Qua. s. domo ego fuissem tā. i. tātū: q̄. i. quātū mea: si fuisset opus. Aūt. i. sed: maximū uinculū q̄si næcessitudinis cuiusdā sanctioris. i. mīme uiolabilis: est mihi cū eo: q. i. eo q ipse ē familiarissimus attici nri. s. Pōponii: & obseruat. i. offendere timet: ac diligit eū unū pter cæteros. Quē: s. Curtiū si tu cognouisti forte iā. s. añq hec legeris: ego puto me facere hoc qd' facio. i. eū ɔmēdare serius. i. nimis tarde. ipe. n. ē ea hūanitate & obseruātia. i. obseruādi suos studio: ut putē ipm iā: si em̄ cognouisti: cōmendatū tibi p se. i. sine lris meis. qd' tñ si est ita i. si eū nosti & cōmendatū hēs: ego q̄so. i. reqro a te magnope: ut q̄maxim⁹ cumulus. i. maximū icremētū accedat. i. addat' aut adueniat: ad eā uoluntatē quā ɔtulisti añ has lras meas ī illū: si quā. i. aliquā ɔtulisti. Aūt. i. set si ipse pp uerecūdiā suā minus. i. nō optulis

tibi se:aut si nōdū habes eum satis cognitū: aut q̄.i.aliq̄ cā est:legerē una dictione aut q̄: cur idigeat maioris cōmēdatiōis: ego cōmēdo eū tibi sic:ut neq; possim cōmēdare quēq̄ maiore studio.i.adfectu:neq; de iustioribus causis.i.ob iustiores cās.Et ego faciā id : qd̄ debēt facere ii qui cōmēdāt religiose.i.sancte & cū timore & sine ambitione:idest adfectatione nimia.Spondebo em̄ tibi uel potius spondeo.s. iam:& recipio in me.i.polliceor me pstatorē:eos esse ut sis existimaturus.i.iudicaturus si sit cognitus tibi:eū dignū & amicitia tua:& tam accurata cōmendatione s.mea/Certe tu feceris mihi gratissimum si intellexero has literas habuisse apud te tantum pondus:idest tantum ualorem:quantum scribens.i.cum eas scriberem:confidebam.s.eas habituras. Vale.

NOn &c.Pōponius atticus ī Epyro negocia hēbat Cui Seruius tunc pĕrat: ita cū Seruius id intellegēs ultro scripserat ad Atticū se patū esse ipm iuuare qbuscūq; rōnib' posset:ostēdit cicero has Seruii liberatissimas lras sibi gratissimas eē nec min' Attico:quē tñ ei cōmēdatiorē facit:dicēs.nō cōcedā ut lræ tuæ suauissimæ & scriptæ humanissime ad atticū fuerīt iucūdiores attico nro.s.Pōponio:quē uidi elatū.i.exultātē lætitia:q̄ mihi.Nā etsi.i.q̄q̄:lræ tuæ erant ppe i.q̄si æque gratæ utriq; nr̄m:tñ ego admirabar magis te:scripsisse ad eū ultra& detulisse p lras tuas ei nec opināti tātā uolūtatē tuam/q̄si rogatus/aut certe .i. saltē admōitus rndisses liberal'r:Attico i.uotis attici. De q̄ nō mō.i.non solū nō debeo rogare te/ut facias quoq;.i.ēt cā mea eo.i.tanto studiosius i.fauorabilius& diligētius:Nihil em̄ pōt fieri cumulatius.i.auctius q̄ polliceris.s.te spōte facturū:set neqdē.i.nō saltē sup.debeo agere grās q; tu feceris: aut qd̄.i.de eo quod tu feceris:&.i.simul causa ipsius.s.Pomponii Attici:& tua sponte:idest propria iclinatione ac naturali uoluntate.Ego tamen dico illud/id quod fecisti mihi esse gratissimum mihi.

Tale em̄ iudiciū tuū de eo hoīe/quē ego diligo unice non pōt esse non sūme iucundum mihi.Quod cum sit ita:nœcesse est eē gratū.i.utile. Set tamen quādo.i.quādoquidem/licet mihi pro cōiunctione nostra:uel i.etiā peccare in scribendo:ego faciā utrūq; eoq; quæ negaui.i.dixi nō esse faciēda mihi ī.a me.Nā ego uelim sup.ut:addas ad id qd̄ ostendisti te facturū cā Attici tantū/quātū accessiōis.i.incremēti:fieri potest ex amore meo .i. ppter accessionē amoris mei. Et qd̄ uerebar mō.i. pauloante : uidelz agere tibi grās:ago plane.i.aīo aut manifeste:& uolo te existimare ita:qbuscūq; officiis.i.būficiis q̄si ex debito aut honesto factis/obstrinxeris.i.deuīxeris Atticū in rebus Epyroticis.i. q̄s curādas habet in Epyro:& reliqs.s.rebus me fore obligatū tibi iisdē.s.rebus. Vale.

QVm Lysone &c.Lyso ciuis patrēsis ciceroni ueteri hospitio & cōsuetudine cōiunctus in dissensione ciuili Pompeianas partes secutus erat:quocirca licet putet Seruium eidē fauturū:tamen qa omnia erāt in potestate Cæsaris aliquātulum uerebatur:

ta commendatiōe:si tibi sit cognitus:dignum sis existimaturus.Mihi certe gratissimum feceris : si intellexero has literas tantum:quantum scribens confidebam:apud te pondus habuisse. Vale.

M.T.C.Seruio Sulpitio.S.P.D.

NOn cōcedā ut Attico nrō:quē elatū lætitia uidi iucūdiores tuæ suauissimæ ad eum & humanissime scriptæ lrē fuerint: q̄ mihi. Nā &si utriq; nostrū ppe æque gratæ erāt:tñ ego admirabar magis te (q̄si rogatus:aut certe admōitus liberal'r attico respōdisses.Quod tñ dubiū nobis : qn ita futurū fuerit/nō erat)ultro ad eū scripsisse:eiq; nec opināti uolūtatem tuā tātā p lrās detulisse.De quo non mō rogare te:ut eo studiosius mea quoq; cā facias:non debeo. (Nihil em̄ cumulatius fieri pōt:q̄ polliceris) set ne grās quidem agere qd' tu:& ipsius causa & tua sponte feceris. Illud tñ dicam:mihi id quod fecisti esse gratissimum.

Tale em̄ tuum iudiciū de hoīe eo:quem ego unice diligo:non pōt mihi non sūme esse iucundū. Quod cū ita sit:esse gratū nœcesse est . Set tamen quando mihi pro cōiunctione nostra:uel peccare apud te in scribēdo licet utrunq; eorum quæ negaui mihi facienda esse faciam.Nam & ad id quod Attici causa te ostēdisti esse facturum tantū uelim addas:quātū ex meo amore accessiōis fieri potest.Et qd̄ modo uerebar tibi gratias agere : nunc plane ago : teq; ita existimare uolo: quibuscūq; officiis in Epyroticis:reliquisq; rebus Attici cum obstrinxeris:iisdem me tibi obligatū fore.Vale.

M.T.C.Seruio Sulpitio.S.P.D.

QVm Lysone Patrēsi est mihi qdē hospitium uetus:quā ego nœcessitudinē sancte colendā puto : set ea causa etiā cum aliis cōpluribus familiaritas tāta nullo cū hospite &ea tū officiis eius mltis : tū

etiam

etiā consuetudine quotidiana sic est aucta:ut nihil sit familiaritate nostra cōiūctius.Is cū Romæ annū ppe ita fuisset:ut mecū uiueret:& si eramus in magna spe te meis lris:cōmēdatiōeq; diligētissime facturū:id qd' fecisti ut eius rē:& fortunas abntis tuerere: tñ q; ī uni' potestate erāt oīa:& q; Lyso fuerat in nrā cā:nrisq; p̄sidiis:quotidie aliqd timebamus.Effectū tñ est:& ipsius splendore:& nrō reliquorūq; hospitū studio ut oīa quæ uellemus a cæsare īpetrarent'.Quod ītelleges ex his lris quas Cæsar ad te dedit.Nūc non mō nō remittimus tibi aliqd ex nrā cōmēdatione q̄si adepti iā oīa set eo uehemētius a te contēdimus:ut Lysonem in fidem:nœcessitudinēq; tuā recipias.Cuius dubia fortuna timidius tecū agebamus:uerentes ne qd accideret eiusmodi:ut ne tu quidē mederi posses. Explorata uero eius incolumitate oīa a te studio summo curaq; peto.Quæ ne singula enumerē:totam tibi domū cōmēdo:In his adulescentē filiū eiūs quem Caius Mēmius Gemellus Cliens meus cū calamitate exsilii sui Patrēsis ciuis factus eēt patrēsiū legibus adoptauit : ut eius īpius hæreditatis ius:causamq; tueare.Caput illud est ut Lysonē quem uirū optimū : gratissimūq; cognoui recipias in nœcessitudinē tuā.Quod si feceris nō dubito quin in diligendo cæterisq; cōmendādo : idem qd' ego sis iudicii:&uolūtatis habiturus.Quod fieri tum uehementer studeo:tū etiā illud uereor:ne sis minus cumulate uideberis fecisse aliqd eius cā me ille negleglenter scripsisse putet:non te oblitū mei.Quāti enim me feceris:tum ex sermonibus quotidianis meis tum ex epistolis etiā tuis potuit cognoscere. Vale.

hunc Cicero diligenter cōmendat in p̄senti epla:dicens:Hospitiū uetus.i. ius hospitalitatis est quidē mihi cū Lysone Patrensi.i. ciue patrarū in Achaia:quā nœcessitudinem s.hospitalitatis ego puto colendā sancte .i. inuiolabiliter: nā Ioui curæ est unde Dido. Aene.i.Iuppiter hospitibus nā te dare iura fatentur.Sed ea cā.s.nœcessitudinis:est sup. mihi etiā cum cōpluribus aliis:qui etiā illius hospites sunt:familiaritas tanta sup. est mihi cum nullo hospite.s.quāta cū ipso : & ea.s.familiaritas aucta est tum officiis multis:tū etiam consuetudine.i.cōmunicatione uitæ quotidiana:sic ut nihil sit ꝯiunctius familiaritate nostra.Is.s. Lyso cū fuisset Romæ ppe.i.quasi Annū:ita ut uiueret mecū: & si eramus in magna spe te facturū diligētissime id qd' fecisti:lris meis & cōmēdatiōe mea.i. ppter lras meas & cōmēdationē meā uidelicet: ut tuerere.i.protegeres rē & fortunas eius absentis:tū q;.i.qa oīa erāt in potestate unius.s.Cæsaris:& q; Lyso fuerat in cā nostra.i.Pōpeianas partes nobiscū secutus:& in p̄sidiis nr̄is.i.nr̄arū partium:nos timebamus quotidie aliqd.s.aduersi illi posse contingere.Tamē effectū est:&.i.sil:splēdore.i.eminenti honestate uitæ ipsius:&studio nr̄o & reliquoq; hospitū:ut oīa impetrārētur a cæsare/q̄ uellemus.Quod ītelleges s.uerissimū esse ex iis lris q̄s cæsar dedit ad te.Nunc.s.quādo tuto scribere possumus: non mō.i.nō solum nō remittimus.i.relaxamus aut detrahimus tibi aliqd ex cōmendatione nr̄a:q̄si adepti sup.simus iā oīa:sed cōtendimus:idest petimus a te eo.i.propter ea uehemētius:ut recipias Lysonem in fidem idest infidelem tutelā & nœcessitudinē tuā: Cuius fortuna sup. ente dubia.i. tātisp:dubia erat nos agebamus tecū timidius.i. magis timide:q̄ tūc aut aliq̄tulū timide:qa nūc timide nō agit uerentes.i. formidātes neqd eiusmodi accideret:ut ne tu qdē/q maxime posse uideris:posses mederi.i.curare& incolumitati restituere.Vero.i.set: incolumitate.i.salute cum fortunis eius explorata.i.compta/ego peto a te oīa summo studio & cura.s.summa.Quæ.s.petita ne enumerē singula:ego cōmendo tibi totam domū.i. familiā & rem familiarē eius:& cōmendo in his:Non dicit in hac:quia ad rē respicit/sic domus Aaron sperauit in domino adiutor:eoq; & protector eoq; est:idest inter hos qui sub noīe domus cōprahendunt'/filium eius adulescentem/quē Caius Mēmius Gemellus cliens meus.i.qui me colit eo q; p̄ocinio meo utit̄:: cū factus eēt ciuis Patrēsis sup.in calamitate exsilii sui:adoptauit.i.in filiū assumpsit legibus.i.secūdum leges Patrensiū.s.ciuiū ut tueare.i.defendas ius & cām hæreditatis ipsius.s.filii Lysonis quæ obueniret illi ex Mēmio.Illud est caput i.p̄cipua pars petitionis meæ ut recipias in nœcessitudinē tuam.i.inter nœcessarios tuos aut in uinculū nœcessitudinis tuæ:Lysonē quem ego cognoui uirū optimū & gratissimū.Quod si feceris:nō dubito qn in diligēdo & cōmendando.s.eo:cæteris:sis habiturus idem iudicii & uolūtatis.s.de eo & in eum:qd' ego.s.habeo. Quod fieri.i.ut fiat studeo.i.studio laboro:tum uehementer:tū etiam uereor illud ne si uideberis fecisse aliquid minus cumulate.i.aucte:causa.i.in causa eius:ille putet me scripsisse neglegēter non supp. putet te oblitū mei. Enim:idest quia:ipse potuit cognoscere quāti.i.q̄ magno feceris:idest æstimaueris me:tum:idest pariter.i. pari mensura:ex sermonibus meis quotidianis:quia quotidie de beneficiis tuis in me aliquid loquor:tum etiam ex epistolis tuis:quibus omnia mihi defers.&c. Vale.

Asclapone. Cōmēdat Asclaponē medicū bene de suis: ut inqt: meritū: dicēs. Ego utor familiariter Asclapone Patrēsi. i. ex pris oppido achaiæ medico: & tū ꝯsuetudo. i. cōuersatio & cōicatio eius: fuit mihi iucūda tū etiā ars: uidef addendū scd̄m Vallæ elegātias grata: quā sū exptus in ualetudīe i. mala dispositiōe meoꝝ. In q. s. ualetudine meoꝝ ipse satisfecit mihi/tū. i. pariter ipsa scia: tū etiā fidelitate & beneuolētia. Igit cū fuerit talis in meos ego cōmēdo tibi hūc: & peto a te: ut des operā: ut itellegat me scripsisse diligēter de sese: & cōmēdationē meā fuisse sibi magno usui. i. magnæ utilitati: id erit mihi uehementer gratum. Vale.

Marcus &c. cōmendat diligēter & accuratis uerbis M. Aemiliū auianū & domū eius & pcipue Hāmoniū libertū eius ob præclara utriusq merita: dicēs. Marcus Aemilius Auianus: obseruauit. i. coluit me cauendo offendere me ab adulescētia. s. sua ineūte. i. icipiente: Et dilexit me semp. s. dei ceps: uir. i. qui est uir: tū bonus: tū phuman⁹ & diligēdus oī genere officii. Quē si ego arbitrarer eē Sycione. i. in ea Vrbe Achaiæ: & nisi audirē eum cōmorari etiā nūc. i. adhuc Cybiræ. i. in ea urbe Asiæ australis: ubi ego reliq eū. s. tunc cum essem Impator Ciliciæ nihil esset næcesse me scribere plura de eo: eñ. i. qa ipse perficeret pfecto suis moribus & sua humanitate: ut diligenter a te sine cōmendatiōe cuiusq nō minus sup. q̄ diligit a me/& a cæteris familiaribus suis. Set cū putem. s. eū abesse: ego cōmēdo tibi in maiorē modū. i. nō uulgariter domū. i. familiā eius: q̄ est in Sycione & rē familiarē sup. eius: & maxie Caiū Auianū Hāmoniū libertū eius quē quidē ego cōmendo tibi etiā suo. i. proprio noīe nedū patroni. Nā cū. s. ita sit: q est pbatus: idest probus habitus mihi: q: idest quia est officio & fide singulari in: idest erga: patronum suum: tum etiam cōtulit magna officia in meipsum: & fuit mihi præsto idest auxilio Paratus/temporibus molestissimis aut exsilii/aut post cladē Pharsalicā: ita fidelr & beneuole: ut sup. esset deberet: si esset manumissus a me. Itaq peto a te: ut tueare. s. eū Hāmoniū: & i. simul negocio pronti eius. s. Marci Aemylii: sic ut diligas eius procuratorē/quē cōmendo tibi: & ipum. s. Hāmonium/suo. i. proprio nomine: idest respectu: & habeas in numero tuorū/qa sup. tu cognosces eum hoiem prudētē & officiosum & dignum qui diligatur a te. Vale.

Titum &c. Vrbane cōmēdat Titū māliū & negocia eius Seruio Sulpitio amico cōmuni: & homini docto ac probo: dicens. Ego diligo uehemēter Titum Manliū qui negociatur. i. mercaturā agit Thespiis: idest in eo oppido iuxta heliconē: unde Musæ Thespiades interdum dicuntur. Nā ipse & i. simul coluit & obseruauit me semp diligentissime: & nō abhorret. i. nō est alienus a studiis nrīs aut legalis/aut oratoriæ/aut

M. T. C. S. Sulpitio. S. P. D.

Asclapōe Patrēsi medico utor familiarit: eiusq tū cōsuetudo mihi iucūda fuit: tū etiā ars: quā sū exptus in ualetudīe meoꝝ. In qrū mihi ipa scia tū etiā fidelitate: bñuolētiaq satisfecit. Hunc igit tibi cōmēdo: & a te peto: ut des operā: ut itellegat me diligenter scripsisse de sese: meamq cōmendationē usui magno sibi fuisse: erit id mihi uehemēter gratū. Vale.

M. T. C. Seruio Sulpitio. S. P. D.

Marcus Aemylius Auianus ab ineūte adulescentia me obseruauit: semperq dilexit uir tū bonus: tū perhumanus. omniq genere officii diligendus. Quē si arbitrarer esse Sycione: & nisi audirē ibi eū etiā nunc: ubi ego reliq Cybiræ cōmorari: nihil esset næcesse plura me ad te de eo scribere. Perficeret eñ ipe pfecto suis moribus: suaq humanitate: ut sine cuiusq cōmendatiōe diligeret a te non minus q̄ & a me: & a cæteris suis familiaribus. Sed cum illū abesse putē: cōmendo tibi maiorē in modū domū eius q̄ est in Sycione. remq familiarē: maxime Caium Auianū Hāmoniū Libertū eius: quē qdem tibi etiam suo nomine cōmendo. Nam cū propterea mihi est probatus q est in patronū suū officio: & fide singulari: tum etiā in meipm magna officia cōtulit: mihiq molestissimis tpibus ita fideliter: beneuoleq psto fuit: ut si a me manumissus esset. Itaq peto a te: ut eū Hāmoniū: & in patroni eius negocio sic tueare: ut eius pcuratorē quē tibi cōmēdo: & ipm suo noīe diligas: habeasq in numero tuorum: hominem prudentem: & officiosum cognosces & dignum qui a te diligatur. Vale.

M. T. C. Seruio Sulpitio. S. P. D.

Titū Manliū: q negociat Tespiis uehemēter diligo: Nā & semp me coluit/diligētissimeq obseruauit: & a studiis nrīs non abhorret. Accedit eo q Varro Muræna magnope eius cā uult oīa: q tñ existimauit: & si suis literis qbus tibi Manlium cōmendabat ualde confideret: ta men mea cōmendatiōe aliqd accessionis

accessiōis fore. Me qdē tū Mālii familiaritas: tū Varronis studiū cōmouit: ut ad te q̄ accuratissime scriberē Gratissimū igit mihi feceris: si huic cōmendatōi meæ tm̄ tribueris: q̄tū cui tribuisti plurimū idest si Titum Nanliū q̄ maxime qbuscūq rebus honeste: ac p tua dignitate poteris iuueris atq ornaris. Ex ipsius pterea gratissimis: & humanissimis moribus confirmo tibi eum: quem soles fructum a bonorum uirorum officiis expectare esse capturum. Vale.

stoice disciplinæ. Accedit. i. additur eo. i. ad eam cōmendationem: q Varo Muræna uult magnopere omnia. s. fieri aut facere causa eius. i. propter eum: qui. s. Varro tamen & si pro tametsi: confideret ualde literis suis qbus cōmendabat tibi Manlium tamen existimauit aliquid accessionis. i. augmenti fore: cōmēdatione mea. i. per cōmendationē meā Quidē. i. certe: tum familiaritas Manlii: tū studium Varronis. s. Murænæ: cōmouit me: ut scriberem ad te q̄ accuratissime. Igitu feceris mihi gratissimū. i. rem gratissimam si tribueris huic cōmendationi meæ tantū q̄tū sup. illi cui tribuisti plurimum. Idest si iuueris atq ornaris p ornaueris Titum Manliū/quibuscunq rebus poteris honeste pro dignitate tua. i. seruata dignitate tua Ego preterea confirmo tibi ex gratissimis & humanissimis moribus eius te capturum esse eū fructum. i. eam utilitatem: quem. s. fructum soles expectare ab officiis bonorū uirorum. Vale.

M. T. C. S. Sulpitio. S. P. D.

Lucio Cossinio amico & Tribuli tuo ualde familiariter utor. Nā inter nosmetipsos uetus usus itercedit: & Atticus noster maiorē ēt mihi cū Cossinio cōsuetudinē fecit. Itaq tota Cossinii domus me diligit. In pmisq Libertus eius Luci⁹ Cossinius Anchilaus hō & patrono: & patrōi næcessariis (quo i nūero ego sum) pbatissimus. Hūc tibi ita cōmēdo ut si meus libtus eēt: eodēq si apud me loco eēt quo & ē apud patronū suū maiore studio cōmendare nō posse. Quare pgratū mihi feceris si eū in amicitiā tuā recoepis: atq eū (qd̄ sine molestia tua fiat) si q̄ i re opus ei fuerit: iuueris: Id & mihi uehemēter gratū erit & postea tibi iucūdū Hominē tm̄ summa pbitate/humanitate: obseruantiaq cognosces. Vale.

Lucio &c. Cōmendat Seruio Sulpitio Luciū Cossiniū Lucii Cossinii amici & tribulis sui. i. eius qcū de eadē tribu erat: libertum perinde acsi proprius esset. dicēs. Ego utor ualde familiariter Lucio Cossinio amico & Tribuli tuo. i. uiro tribu tua. Nam uetus usus. i. mutuū obsequiū intercedit. i. mediū est: inter nosmetipsos: et Attic⁹ noster. s. Pōponius: fecit mihi etiam maiorē cōsuetudinem cum Cossinio. Itaq tota domus Cossinii diligit me: et in primis. i. precipue libertus eius Lucius Cossinius: Anchilaus: homo probatissimus: et. i. simul patrono. s. suo: et næcessariis patroni. s. sui: in quo numero ego sum. Ego cōmendo tibi hūc. s. Libertum eius: ita ut si esset Libertus meus: et si esset apud me eodē loco. i. in eadē charitate: quo et. i. etiam est/apud patronū suū: ego non possem cōmendare eum maiore studio. Quare tu feceris mihi pergratum: si recoeperis eū in amicitiā: atq iuueris eum: qd̄ fiat sine molestia tua: si opus fuerit ei qua. i. i aliqua re. Id erit: et. i. simul gratum mihi uehementer: et erit postea iucundum tibi. Tu enim cognosces suppl. eum esse hominem summa probitate: humanitate et obseruantia. Vale.

M. T. C. S. Sulpitio. S. P. D.

Cum ātea capiebā ex offō meo uoluptatem: q meinerī q̄ tibi diligēter Lysonē hospitē: & familiarē meū cōmēdassem tū uero postea q̄ ex lrīs eius cognoui tibi eū falso suspectū fuisse uehemētissime lætatus sū me tā diligētē i eo cōmēdādo fuisse. Itaq eñ scripsit ad me sibi meā cōmēdationē maxio adiumento fuisse: q ad te delatū diceret sese cōtra dignitatem tuā Romæ de te loq solitū eē. De quo & si p tua facilitate & humāitate purgatū se tibi scribit esse: tñ primū tibi: ut debeo maxias gratias ago: tantū cū literæ meæ

Cum antea &c. Seruius suspectum habuerat Lysonem quod audierat contra dignitatem suam Romæ locutum: quā suspitionem pro commendatione Ciceronis deposuerat: quod factum sibi gratissimum nunc dicit Cicero. Ordo est. cum scilicet ita sit/q capiebam antea uoluptatem ex officio meo: q meminerim q̄ diligenter commendassem tibi Lysonē hospitem et familiarem meum: tum uero idest tunc multomagis et quasi ex uero aut ad uerum: posteaq cognoui ex literis eius eum fuisse suspectum tibi falso: lætatus sum uehementissime: me fuisse tam diligentem in eo commendando. Itaq enim scripsit ad me: meam cōmēdationē fuisse sibi maxio ad

iumento:q̃ idest eo q̃ diceret delatum sup. fuisse ad te: sese solitum eē loqui Romæ de te cōtra dignitatem tuam. De quo etsi idest q̃q̃ scribit se purgatū esse tibi pro facilitate & humanitate tua: tamen ego ago primū tibi maximas gratias ut debeo: cū. i. quādoquidem lr̃æ meæ potuerūt tantū. i. tā multū: ut iis lectis. i. postq̃ eas legeres: depōeres omnē offensionē suspitionis. i. ortā ex suspitione quā habueras de Lysone. Deide uelim sup. ut credas mihi adfirmāti me scribere hoc nō magis p Lysone. s. purgādo: q̃ p oib⁹. s. Romæ agentibus: hoiem neminē. i. nullū esse q̃ fecerit unq̃ mentionē tui sine summa laude tua. Vero. i. set: Lyso cū esset mecū ppe. i. fere quotidie: & uiueret una. i. pariter: nō quia arbitrabatur. i. putabat me audire libenter: set quia ipse libentius loquebatur: laudabat mihi oia facta & dicta tua. Quapropter etsi i. q̃q̃ tractatur a te ita: ut iam nō desyderet cōmēdationem meā: & is putet se consecutum. i. optinuisse oia. s. q̃ uelit lr̃is meis. i. per literas meas: tamen peto a te in modū maiorē. i. formā nō uulgarem ut complectare eum etiam atq̃ etiam. i. frequenter: tuis officiis sup. & liberalitate. Ego scriberem ad te qualis uir esset: ut fecerā superioribus. s. literis nisi arbitrarer iam esse satis notum tibi per seipsum. Vale.

potuerūt: ut iis lectis oēm offensionē suspitiōis quam habueras de Lysone depōeres. Deide credas mihi adfirmāti ueli: me hoc non p Lysone: magis q̃ p oibus scribere: hoiem eē neminē: q unq̃ mētionē tui sine tua sūma laude fecerit. Lyso uero cū mecū ppe quotidie eēt: unaq̃ uiueret nō solū qa libēter audire arbitrabatur: set qa libentius ipse loq̃bat: oia mihi tua & facta & dicta laudabat. Quapropter etsi a te ita tractat: ut iam nō desyderet cōmendationē meā: Isq̃ se lr̃is meis oia cōsecutū putet. tñ a te peto maiorē in modū: ut eū ēt atq̃ ēt tuis officiis liberalitate cōplectare. Scriberē ad te qualis uir esset: ut supioribus fecerā: nisi eū iam p seipsum tibi satis esse notū arbitrarer. Vale.

HAsagaret⁹ &c. Laudat Hasagareti Larissæi gratitudiem & bīuolentiā: atq̃ ita eū Sulpitio facit cōmēdatiorem. dicens Hasagaretus Larissæus. i. ex Larissa oppido Thessaliæ in sinu pelasgico uñ Achilles Larissæus uocatus est ornat⁹ magnis beneficiis meis in consulatu meo: fuit memor & gratus: & coluit me postea diligentissime. Ego commendo tibi eum magnopere: ut & hospitem meum & familiarem meū: & sup. ut hominem gratum: & uirum bonū: & prīcipem ciuitatis suæ: & dignissimum necessitudine idest arcta coniunctione tua. Tu feceris mihi pergratum si dederis operā ut hic intellegat hanc commendationem meam habuisse apud te magnum pondus. i. monimentū in commendando. Omnia sunt tam aperta ut expositionis non egeant: nec in ordine quisq̃ prias modo literas doctus errare possit: nolui tamen propter facilitatem unius aut alterius epistolæ ab incœpto desistere. Vale.

M.T.C.S.Sulpitio.S.P.D.

Asagaretus Larissæus magnis meis beneficiis ornatus i cōsulatu meo memor & grat⁹ fuit: meq̃ postea diligētissime coluit. Eū tibi magnope cōmēdo: ut & hospitē meū & familiarē meū: & gratū hoiem: & uirū bonū & prīcipē ciuitatis suæ: & tua necessitudine dignissimū Pergratū mihi feceris: si dederis operam ut hic intellegat hanc meā cōmēdationē magnum apud te pondus habuisse. Vale.

PVcius Mescini⁹ &c. M. Mindius Mescinii q̃storis Ciceronis frater Helidē pierat quo circa cū. L. Mescinius. fr̃is hæreditatē peteret Oppiā uxorē Mindii aduersariā habuit: cōtra quā hic Mesciniū cōmēdat. Cicero dicēs. Lucius Mescinius est cōiunctus mecū ea necessitudine. i. uiculo amicitiæ q̃ fuit mihi q̃stor. s. in Cilicia: set fecit uirtute & humanitate sua hāc cām quā ego duxi. i. æstimaui semper grauē. i. magni momenti & ponderis: ut accœpi sup. eā a maioribus. i. p̄cessorib⁹ nostris: fecit dico iustiorē. i. meliorē. Itaq̃ ego utor eo sic: ut neq̃ sup. utar ullo familiari⁹ nec libēti⁹. Is. s. Luci⁹: q̃ q̃ uidebat cōfidere te facturū esse libēter cā sua. i. amore sui: quæ posses. s. facere: hōestē: tñ sperauit meas literas habituras sup. esse magnū pōdus apud te. Cū. s. ita sit q̃ ipse iu

M.T.C.S.Sulpitio.S.P.D.

Vcius Mescini⁹ ea mecū necessitudīe cōiūctus ē: q̃ mihi q̃stor fuit. Sed hāc cām: quā ego: ut a maiorib⁹ accœpi: sp grauē duxi: fecit uirtute & hūanitate sua iustiorē. Itaq̃ eo sic utor: ut neq̃ familiarius ullo: nec libētius. Is q̃q̃ cōfidere uidebat: te sua cā q̃ honeste posses: libēter eē facturū: magnū tñ eē sperauit apud te meas lr̃ās pōdus habituras. Id cū ipe ita iudicabat: tū p familiari consuetudine sæpe ex me audierat: q̃ suauis eēt iter nos & q̃ta cōiūctio. Peto igit a te tāto scilicet studio: quāto itellegis debere me petere p hoie tā mihi necessario: & tā familiari ut eius negocia

negocia: que sunt in Achaia ex eo q̃ hæres est: Marco Mindio fratri suo: q Heli negociatus est: explices & expedias tum iure & potestate quā habes: tū ēt authoritate & cōsilio tuo. Sic em̄ p̄scripsimus iis: quibus ea negocia mādauimus ut oibus i rebus: q̃ in aliquā controuersiā uocarent te arbitro: & qd cōmō tuo fieri posset te deceptatore uterent. Id ut honoris mei cā suscipias uehemēter te ēt atq̃ ēt rogo. Illud p̄terea: si non alienū tua dignitate putabis esse: feceris mihi pgratū si q difficiliores erūt. ut rē sine cōtrouersia cōf. ci nolīt si eos qñ cū senatore res est: Romam reieceris. Quod quo mīore dubitatiōe facere possis. literas ad te a. M. Lepido cōsule: nō q̃ te aliqd iuberēt (Neq̃ em̄ id tuæ dignitatis esse arbitramur: set quodāmō quasi cōmendatitias sumpsimus. Scriberem q̃ in bñficiū bñ apud Mesciniū positurus esses: nisi & te scire considerem: & mihi peterem. Sic enim uelim existimes non minus me de illius re laborare: q̃ ipsum de sua. Set tum illū studeo q̃ facillime ad suū peruenire: tum illud laboro: ut non minimum hac mea commendatione se cōsecutum arbitraretur. Vale.

dicabat id sup. esse ita: tum. i. multo magis: audierat sæpe ex me: pro cōsuetudine familiari. i. ppter cōsuerudinē familiarē quā mecum habet: audierat inquam: q̃. i. q̃tum suauis. i. dulcis: & q̃ta. i. q̃ magna coniunctio eēt inter nos. i. inter te & me. Peto igitur a te. s. tāto studio quāto intellegis me debere petere pro homine tam necessario mihi & tam familiari: ut explices & expedias. i. omni impedimento liberes negocia eius q̃ sunt sup. ei in Achaia: ex eo q̃ est hæres Marco Mindio fratri suo qui negociatus est. i. mercaturam gessit: Heli. i. in eo oppido in Helide regione Achaiæ: sunt qui helide legant: expedias inquam: tum iure & potestate quam habes. s. illic tum etiam authoritate & consilio tuo. Nos enim præscripsimus. i. præcepim⁹ iis quibus mandauimus ea negocia. s. sollicitanda & procuranda: ut uterentur in omnibus rebus quæ uocarentur in aliquam controuersiam. i. litem aut diuersas assertiones iuris: te arbitro: & quod. i. quoad posset fieri cōmodo tuo: te deceptatore. i. litigatore: & causæ discussore. Ego rogo uehementer ēt atq̃ ēt ut suscipias id. s. oneris causa honoris mei. Præterea tu feceris mihi pergratum illud non putabis esse alienū a dignitate tua si qui erunt difficiliores: s. in hæreditate assignanda ita sup. ut nolint. i. nō patiant rem p̄fici i. trāsigi & finiri sine p̄trouersia. i. sine lite si reieceris eos Romā. i. ad forū: Romanum: qñ. i. quoniam res. i. negocium & lis est eis cū senatore. s. Mescinio. Quod. s. reiicere litigatores Romā quo idest ut: possis facere minore dubitatione. s. an liceret tibi nos sumpsimus literas ad te a Marco Lepido consule non q̃. i. non tales q̃ iuberēt te suo. facere aliqd aliter diceret tibi: Neq̃ enim arbitramur id. s. iubere aliquid tibi qui in prouincia consularem habes potestatem: esse dignitatis tuæ: set quodammodo quasi commendatitias. s. negocii. Scriberem q̃ bene positurus. i. locaturus esses id beneficium apud Mescinium: nisi & considerem te scire: & peterem mihi idest reputarem mihi impensum qd. Mescinio impenderis. Velim enim existimes. i. iudices sic: me non minus laborare de re illius: q̃ ipsum de sua scilicet re. Set tum idest pariter studeo idest cupio illum scilicet Mescinium: peruenire q̃ facilli me ad suū scilicet ius aut bonum hæreditarium: tum laboro. i. contendo: illud ut arbitraretur se consecutum non minimum. i. non minimam partem hac commendatione mea. Vale.

M.T.C.S.Sulpitio.S.P.D.

Icet eodē exēplo sæpius tibi huius generis literas mittā: cū gratias agā: q̃ meas cōmēdatōes tā diligēter obserues: qd feci i aliis: & faciā: ut uideo: sæpi⁹: sed tñ nō pcā opæ. Et ut soletis i formul: sic ego i epl̄is de eadē re alio mō. Cai Auiānus igit Hāmonius incredibiles mihi p literas egit grās & suo & Aemylii Auiāi patrōi sui noīe nec libali nec honori ficētius tractare potuisse nec se præsentem nec rem familiarem absentis patroni sui. Id mihi cum iucundū est eorum causa quos ego tibi summa necessitudine: & summa coniunctione adductus commendaueram

PLicet &c. Agit Seruio grās q̃ C. Auianum Hāmoiū liberalissime tractarat & suo. i. Ciceroīs noīe atq̃ respectu & patroni ipsi⁹ Auiāi: Ostēditq̃ q̃tū sibi id gratū & iucūdū fuerit: & rursus tā patronū q̃ libertū & utriusq̃ negocia eidē Seruio Sulpitio cōmēdat: dicēs. Licet ego mittā tibi sæpius lr̃as eodē exēplo. i. eadē forma scriptas & fere iisdē uerbis: huius generis: cuius sūt hæcū agā grās: q̃ obserues. i. pficias tā diligenter cōmēdatōes meas: qd. i. quā rē: feci i aliis s. lr̃is meis: & faciā ut uideo sæpius: sed tñ. i. attamē non parcā operæ. i. labori. Et ut sup. uos iurisc̄ōsulti: soletis in formulis. i. instrumentis uestris. s. scribere de eadē re alio mō: sic ego sup. scribā in epl̄is. Igit ut rē exseq̃r. Caius Auianus Hāmonius homo libertinæ cōdicionis egit mihi per literas: gratias īere

dibiles:& ſuo nomine & noīe Aemylii Auiani patroni ſui.cū.ſ.ita ſit ꝙ.i.mihi iucūdum cā eorū quos ego cōmendauerā tibi adductᵗ ſumma næceſſitudine & ſūma cōiunctione: ꝙ Marcus Aemylius unᵗ ex meis familiariſſimis atq; intimis:hō maxīe næceſſarius: & deuinctus maximas bñficiis meis & gratiſſimus prope.i.quaſi oīum q uidentur debere mihi aliqd:tum ſup.eſt mihi multo iucundius:te eē tali uolūtate in me:ut profis plus amicis meis q̄ ego pñs.i.ſi eſſem preſens,p̄deſſem fortaſſe ſup.eis.Cām addit dicens.

Credo:ꝙ.i.propterea ꝙ ego magis dubitarem qd facerē cā illorū.ſ.meorum:q̄ tu quid ſup.faceres:mea.ſ.cā.Sed nō dubito qn exiſtimes hoc.ſ.beneficiū tuū eſſe gratū mihi: Ego rogo te illud:ut putes: illos quoq; homines gratos:qd̄ eſſe ita;ego ꝓbo.i adprobo utq; cōfirmo quare uelim ſup.ut des operam:ſup.ut cōficiāt,i.abſoluant &perficiāt te optinente.i.tātiſper dū optinebis Achaiā quidq̄ negocii habēt.ſ.in ea. Ego uiuo iucūdiſſime & cōiunctiſſime cū Seruio tuo.ſ.filio:& capio magnā uoluptatē:tum ex ingenio eius & ſtudio ſingulari: tum ex uirtute & probitate. Vale.

QTſi.&c.Expoſuerat Lucius Meſciniᵗ Ciceroni literas eius pro ſe commendatitias:ad Seruium Sulpitium: tantum ſibi profuiſſe ut ſtatim illis lectis ſeruius oīa pollicitus ſit & maiora effecerit q̄ pollicitᵗ fuerit quamobrem Cicero gratias agit: petens tamen ut beneficium in eundem augeat.Ordo eſt.Etſi.i.q̄q̄:ſoleo libenter petere a te ſi quid opus eſt cuipiam.i.alicui meorum:tamen ego ago multo libētius tibi gratias: cū feciſti aliqd cōmēdatione mea ideſt propter commendationem meam:quod facis ſemp. Enim ideſt quia incredile eſt quas gratias agant mihi commendati a me tibi etiam mediocriter: quæ omnia ſunt . ſunt: grata mihi: ſet gratiſſimum ſup. eſt de Lucio Meſcinio.ideſt quod factum audio per te de illo.Ipſe enim locutus eſt ſic:te ut.ideſt poſtq̄ legeris literas meas ſtatim pollicitum eſſe procuratoribus ſuis omnia:uero pro ſet:feciſſe multo plura & maiora: Ridiculū uideretᵗ niſi ex more loquendi ſit ꝙ plura q̄ oīa feciſſe dicat:ſet intellegamus oīa q̄ polliceri debebāt pollicitū feciſſe aūt lōge plura. Igitur ego uelim exiſtīes puto enm dicēdū eē mihi ēt atq; ēt.i.frequēter te feciſſe mihi id gratiſſimū:qd̄.i.quārē:eqdē.i.ego qdē: lætor.i. lætitia p̄ſequor:hoc.i.eo uehēmētius: ꝙ uideo te captuꝝ magnā uoluptatē ex ipſo Meſcinio.Enm.i.qa tū.i.ſil uirtᵗ & p̄bitas aī ē in eo:tū.i.ſi ſup.ſunt in eo illa ſtudia nr̄a.ſ.philoſōphica:q̄bus delectabamur antea.i. ante

ꝙ Marcus Aemylius unus ex meis familiariſſimis.atq; intimis maxime næceſſarius homo: & magnis meis beneficiis deuinctus : & prope omnium : qui mihi aliquid debere uidentur: gratiſſimus : tum multo iucundius te eſſe in me tali uoluntate : ut plus proſis amicis meis : ꝙ ego preſens fortaſſe prodeſſem. Credo ꝙ magis ego dubitarem:quid illorum cauſa facerem q̄ tu quid mea.Set hoc non dubito quin exiſtimes mihi eē gratum.Illud te rogo:ut illos quoq; gratos homines eſſe putes:quod ita eſſe tibi promitto atq; confirmo.Quare uelim quidquid habent negocii: des operam:quod commodo tibi fiat:ut te optinente Achaiam conficiant.Ego cum tuo Seruio iucundiſſime:coniunctiſſimeq; uiuo:magnamq; tum ex ingēio eius:ſingulariq; ſtudio:tum ex uirtute:&probitate uoluptatem capio. Vale.

M.T.C.Seruio Sulpitio.S.P.D.

ETſi libenter petere a te ſoleo : ſi quid opus eſt meorum cuipiam : tamen multo libentius gratias tibi ago:cum feciſti aliquid cōmendatione mea:quod ſemper facis . Incredibile eſt enim:quas mihi gratias agant etiā mediocriter a me tibi cōmendati:que omnia mihi grata : ſet de Lucio Meſcinio gratiſſimum.Sic enim eſt mecum locutus: te:ut meas literas legeris ſtatim procuratoribus ſuis pollicitum eē omnia.Multo uero plura:&maiora feciſſe.Id igitur(Puto.n.etiam : atq; etiam mihi dicendum eſſe)uelim exiſtimes mihi te feciſſe gratiſſimum quid equidem hoc uehementius lætor.ꝙ ex ipſo Meſcinio te uideo magnam capturum uoluptatem . Eſt enim in eo tum animi uirtus & p̄bitas:& ſummū officiū:ſummaq; obſeruātia:tū ſtudia illa noſtra: q̄bꝰ antea delectabamur nūc ēt uiuimus.Quod reliquū ē:uelim augeas tua in eū bñficia oībus rebus: q̄ te erūt digna.Sed duo qdē te noīatim rogo.Primū ut ſi qd ſatiſdandum erit amplius eo noīe non peti:cures ut ſatiſdetur fide mea.Deīde cū fere cōſiſtat hæreditas ī iis rebus:q̄s auertit Oppia:que uxor Mindii fuit : adiuues:ineaſq; rationem quemadmodum ea mulier Romam perducatur:quod ſi putarit illa fore: ut opinio noſtra eſt negociū cōficiamus.Hoc ut adſequamur te

uehementer

uchemēter ēt/atq; ēt rogo.Illud qd̄ ſupra ſcripſi:id in me recipio:te:ea q̄ feciſti Meſcinii cā : q̄q; feceris : ita bñ collocaturū:ut ipſe iudices hoī te gratiſſimo iucundiſſimo benigne feciſſe.Volo enm ad id qd̄ mea cā feciſti:hoc ēt accedere.Nec Lacedæmonios dubitare arbitror qn ipſi ſua maiorūq; ſuorū authoritate ſatis cōmēdati ſint fidei & iuſtitiæ tuæ. Et ego q te optīe nouiſſem nō dubitaui:qn tibi notiſſima & iura:& merita populorū eēnt:Itaq; cū a me peteret Philippus Lacedæmōius:ut tibi ciuitatē cōmendarē : & ſi meminerā me ei ciuitati oīa debere:tñ rñdi cōmēdatiōe Lacedæmonios apud te non egere.Itaq; ſic uelim exiſtīes:me oēis Achaiæ ciuitates:arbitrari p̄ horū tp̄m pturbatione felices: ꝙ tu iis p̄ſis:Eūdēq; me ita iudicare : te : ꝙ unus optīe noſſes nō noſtra ſolū ſed ēt Græciæ monimēta oīa:tua ſpōte amicū Lacedæmōiis & eē & fore.

occupationē reip.nūc ēt uiuimus:qa ſine illis uiuere nollemus.Quod.i.q̄tū ad id qd̄ reliquū eſt.i.adhuc reſtat:ego uelim ſup.ut augeas beneficia tua in eū.ſ.Meſciniū: oībꝰ rebus:q̄.ſ.beneficia erūt digna te.i.q̄ a tę fiant Set rogo te duo qdē noīatim.i.p noīs expſſionē.Primū ut ſiqd erit ſatiſdādū.i. pollicēdū p̄ſtare : nō peti amplius.ſ.q̄ iuſtū eſt : eo noīe.ſ.hæreditatis:ut ſup.cures ſup.ut id:ſatiſdet.i.cōpromittat:fide mea: Videretᵗ oīa diffidere Meſcinio ſi ordo ſit : peto ut cures ſiqd amplius erit ſatiſdādū eo noīe non peti ut ſatiſdetur noīe mō.legamus ergo priore meo:Deīde cū hæreditas cōſiſtat fere in iis rebus quas Oppia q̄ fuit uxor Mindii.ſ.fratris Meſcinii:auertit.i.abſtulit in ſuū uſum uertendo:adiuues.ſ.,ꝓcuratores &ineas.i.uenias/rōnē.i.modū & uiā:quēadmodum ea mulier pducat Romā.Quod.ſ.eā pduci Romam:ſi illa putarit fore.i.futuꝝ.nos cōficiamus.i.abſoluamᵗ negociū:ut opinio noſtra eſt:qa malit reſtituere oblata q̄ Romam p̄ficiſci.Ego rogo te uehementer ēt atq; ēt:ut

adſequamur ideſt optineamus hoc.Ego recipio in me ideſt polliceor me p̄ſtare id quod ſcripſi ſupra te collocaturum ea que feciſti queq;.i.& que feceris ideſt facturus fueris cauſa Meſcinii:ita bene:ut ipſe.i.tute iudices te feciſſe benigne homini gratiſſimo . Volo enim etiam hoc accedere ideſt addi aut aduenire:ad id qd̄ feciſti cauſa mea:hoc eſt ut etiam Meſcinius tibi gratias agat. Nec arbitror Lacædemonios dubitare/quin ipſi ſatis commendati ſint fidei &iuſtitiæ tuæ:authoritate ſua & maiorum ſuorum. Et ego qui nouiſſem te optime non dubitaui q & iura & merita populorum.ſ:Lacedæmōiorū eēnt notiſſima tibi. Itaq; cū Philippus Lacedæmonius peteret a me/ut cōmendarem tibi ciuitatem.ſ.Lacedæmoniam:hoc eſt Lacedæmonem:etſi memineram me debere ciuitati oīa:tū rñdi Lacedæmonios nō egere cōmēdatōe. Itaq; ego uelim ſup.ut exiſtīes ſic me arbitrari oēs ciuitates Achaiæ felices ſup.eē p pturbatiōe.i.ſcd'm pturbationē/aut ſcd'm ꝙ poſſunt eē in pturbatiōe:horū tēpoꝝ:in qbᵗ.ſ.Cæſar oīa tenet:ꝙ tu p̄ſis iis.ſ.ciuitatibᵗ. Et me eūdē iudicare te:aut me iudicare te eundē ꝙ.i.qa:tu unius.i.ſolus:noſſes optīe nō ſolum oīa monimēta.i.oīs antiqtates & antiqua inſtituta:noſtra.i.Rōana:ſed ēt græciæ:eē & fore.i.futurū eē amicū Lacedæmōiis tua ſpōte.i.,ꝓpria uolūtate & iclinatiōe.

Quare tātū a te peto ut cū ea facies Lacedæmoniorū cā:q̄ tua fides ā plitudo:iuſtitia poſtulat:iis(ſi tibi uidebit)ſignifices te nō moleſte ferre ꝙ intellegas ea q̄ facias mihi quoq; grata eſſe. Pertinet enm ad officium meum eos exiſtimare curæ mihi ſuas res eē. Hoc te uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

M.T.C.Cn.Plan.S.P.D.

NOn dubito:qn ſcias in iis næceſſariis : q tibi a patre relicti ſūt:me tibi eē ul cōiūctiſſimū.Nō iis mō cauſis:q̄ ſpeciē habēt magnæ cōiūctōis ſed ēt q̄ familiaritate:&cōſuetudīe tenentᵗ:quā ſcis mihi iucūdiſſimā cū patre tuo:& ſūmā fuiſſe. Ab his initiis noſter ī te amor p̄fectᵗ auxit paternā næceſſitudinē:&eo magis ꝙ ītellexi:ut p̄mū p ætatē iudiciū facere potueris:q̄ti q̄ſq; tibi faciēdus eſſet:me a te in primis cœptū eē obſeruari/coli/diligi.Accedebat nō mediocre uin

Quare ego peto a te tñ.i. dūtaxat:ut cū.i. qn:facias cā Lacedæmōiorū ea q̄ fides:ā plitudo:iuſtitia tua poſtulat:ſignifices iis.ſ. Lacedæmōiis:ſi uidebitᵗ tibi.ſ.honeſtū ac utile:& ferre nō moleſte ꝙ intellegas ea q̄ facias eē grata q̄ꝫ.i.ēt mihi.Enm.i.qa:ꝓtinet ad officiū meū eos exiſtīare res ſuas eē mihi curæ ego rogo te hoc.i.uehemēter ēt atq; ēt. Vale.

NOn du.&c.Hac epl'a docemur q̄ diffi cile ſit aliqd ab eo poſtulare quē læſeris:in q̄ poſtulatōe ſæpe lōga opᵗē iſinuat ōe qua utitᵗ Cicero:qua cām Capitonis in hæreditate adeūda quā ſine fauore Cæſaris impetrare nō poterat:Plāco Cæſaris familiari cōmendat:dicens.Non dubito/quī ſcias me eſſe tibi uel.i.etiam coniunctiſſimum in iis næceſſariis ideſt inter eos næceſſarios:qui relicti ſunt tibi a patre:hoc ē qui patri næceſſarii ēt propterea ſunt tibi næceſſarii h ñdi. Non.ſ.coniunctiſſimū eē me tibi:iis de cauſis.i.propter eas cauſas: que habēt ſpeciem i.imaginem magnæ cōiunctionis:ſed etiam iis q̄ tenentur familiaritate/&conſuetudine

quam.ſ.conſuetudinē: ſcis fuiſſe mihi cum
patre tuo iucundiſſimam &ſummam Amor
noſter ī te ꝓfect⁹ ab his.i.hmōi initiis:auxit
næceſſitudinē paternā.i.a pēe relictam:& eo
magis q̄ ītellexi me cœptū eē obſeruari co/
li diligi a te iprimis.i.iter p̄mos: ut primum
potueris p ætatē facere iudiciū.i. diiudicare
quāti:q̄ſq̄ faciēdus eēt tibi.i.a te.Nō medio/
cre.i.magnū/uīculū tū.i.pariter: ſtudioꝝ.ſ.
cōſiliū qd ipm eſt p ſe graue.i. magni pōde
ris ac momēti:tū eorū ſtudioꝝ.ſ. hūanitatis
& earū.i.eiuſmodi artiū.ſ.liberaliū: q̄ ipſe p
ſe.i.ex ꝓpria natura deuiciūt.i. litigāt eos q
ſunt eadē uolūtate.i.q habēt idē ꝓpoſitū:ēt
familiariter:accedebat.i. addebat ad ueterē
cōiunctionē.Ego arbitror te expectare quū
hæc legis:quo.i.ad quē finē:ſpectēt hæc prī
cipia.i.exordia oratiōis repetita tam longe.
Ergo ne diuti⁹ hæſites:habeto.i.ut certū te
neto p̄mū id:uidelicet: hāc cōmemorationē
ſ. næceſſitudinis nr̄æ eē factā.ſ.a me:nō ſine
magna&iuſta cā:qa ſup.Ego utor familiariſ
ſime Caio Atteio Capitōe. Varietates.i.mu
tatiōes meorū tp̄oꝝ.ſ.nūc lætorū nūc triſtiū
ſunt notæ tibi.Et animus & opa: &authori/
tas &gr̄a:res familiaris ēt Caii Capitonis fu
it p̄ſto.i.parata mihi ī:oī gr̄e & honorū & la
borū meorū:& paruit.i.obſecuta eſt &tp̄ib⁹
& fortūæ meæ.i.iſeruuit mihi ꝓ cōdicione
mea. Titus Antiſtius fuit ꝓpīquus.ſ. cōſan/
guinitate:huius.ſ.talis amici mei q.ſ.Anti/
ſtius cū q̄ſtor optīeret forte Macedoniā:ne/
q̄ ſucceſſum eēt ei:Pōpeius uenit in eā,puin
ciā cū exercitu. Antiſtius nihil potuit facere
qa potētior erat Pōpei⁹.Nā ſi potuiſſet ni/
hil fuiſſet ei ātiqus.i.chari⁹:q̄ reuerti ad Ca
pitonē:quē diligebat ut parētē.i.patrē:p̄ſer/
tim cū ſciret quāti is.ſ.Capito faceret &feciſ
ſet ſemp Cæſarē.Set oppreſſus.ſ.a Pōpeio
attigit tm̄ negocii.i.adminiſtratōis publicæ
q̄tū nō potuit recuſar.i.q̄tū coact⁹ē ſuſcipe.
Cū argētū ſignaret.i.cū ficret moneta argē
tea Apolloniæ: q̄ urbs ē in Macedonia nam
ſunt eiuſdē noīs aliæ ut ī Thracia/Migdōia
Piſidia &c.nō poſſū dicere eū p̄fuiſſe.ſ.ei rei
neq; poſſū negare eū afuiſſe:ſed ſup.non a/
fuit plus duob⁹ aut trib⁹ mēſibus:deinde ab
culū tū ſtudiorū:qd ipm ē p ſe graue: tū eorū ſtudioꝝ
earūq; artiū:q̄ p ſe ipe eos q uolūtate eadē ſūt:ēt fami
liaritate deuinciūt:Expectare te arbitror hæc tā lōge
repetita pr̄icipia quo ſpectēt. Id p̄mū ergo habeto nō
ſine magna:iuſtaq; cā hāc a me cōmemorationem eſ
ſe factam . Caio Atteio Capitone utor familiariſſime
Notæ tibi ſunt uarietates meorū tēporū. In oī genere:
& honorū:& laborū meorū:& animus/& opa/& au/
thoritas/& gratia:& ēt res familiaris. C. Capitōis pre
ſto fuit:& paruit & tēporib⁹ & fortūæ meæ. Huius ꝓ/
pinquus fuit. Titus Antiſtius:q cū ſorte quæſtor Ma/
cedoniā optīeret:neq; ei ſucceſſū eēt:Pōpeius ī eā pro
uinciā cū exercitu uēit: facere Antiſtius nihil potuit.
Nā ſi potuiſſet:nihil ei fuiſſet antiqus:q̄ ad Capitonē
quē ut parētē diligebat/reuerti: p̄ſertim cū ſciret quā
ti is Cæſarē faceret:ſempq; feciſſet. Sed opp̄ſſus tm̄ at
tigit negocii:quātū recuſare nō potuit. Cū ſignaret ar
gētū Apolloniæ:nō poſſum dicere eū p̄fuiſſe neq; poſ
ſum negare eū afuiſſe . Sed nō plus duobus aut tribus
mēſibus: Deinde abfuit a caſtris: fugit oē negocium:
hoc mihi:ut teſti uelim credas:meā em̄ ille mœſtitiā
in illo bello uidebat mecū oīa cōicabat. Itaq; abdidit
ſe in ītimā Macedoniā:quo potuit lōgiſſime a caſtris
nō mō ut nō p̄eſſet ulli negocio:ſed ēt ut ne īteresset q
dem: Is poſt p̄liū ſe ad hoīem næceſſariū Aulū Plan/
cū in Bithyniā cōtulit. Ibi eū Cæſar cum uidiſſet nihil
aſpe nihil acerbe dixit. Romā iuſſit uenire. Ille ī mor/
bū cōtinuo incidit. ex quo nō cōualuit: eger Coroyrā
uenit:ibi eſt mortuus. Teſtamēto: quod Romæ Pau
lo/& Marcello conſulibus fecerat: hæres ex parte
dimidia: & tertia eſt Capito: in ſextante ſunt ii:quo/
rum pars ſine ulla cuiuſq̄ querella publica poteſt
eſſe: ea eſt ad.xxx. ſeſtertia . de hoc Cæſar uidebit.

fuit a caſtris:fugit omne negocium:uelim credas hoc mihi ut teſti ſcilicet iurato:ille enim uidebat meam mœ
ſtitiam in illo bello:& ſup.communicabat mecum omnia . Itaq; ut fugeret negocium: ipſe abdidit idēſt pro/
ripuit ſeſe in intimam Macedoniam:quo idēſt quanto longiſſime potuit a caſtris ſcilicet Pompeianis:ut non
modo idēſt non ſolum non p̄eſſet ulli negocio ſcilicet bellico ſet etiam ut nequidem.i.non etiam intereſſet.i.
preſens eſſet. Is.ſ.Antiſtius contulit ſe in Bithyniam:poſt prelium.ſ.Pharſalicum:ad Aulum Plancum/ homi
nem næceſſarium.ſ.ſibi:aut ſuū.Cæſar cum uidiſſet eum ibi:nihil dixit aſpere neq; acerbe. iuſſit ſcilicet dum
taxat uenire Romam. Ille ſcilicet Antiſtius incidit continuo.i.ſtatim poſt in morbum:uenit æger Corcyrā ur
bem in Corcyra inſula iuxta Epirum mortuus eſt ibi. Capito eſt hæres ſup.eius:teſtamento ideſt per teſtamē
tum quod fecerat Romæ Paulo & Marcello conſulibus:ex parte dimidia&tertia ſup.aſſis hoc eſt ex decem un
ciis:ii quorum pars poteſt eē ſine ulla querella publica.i.de iure cōi:ſunt ī ſextante.i.ſexta parte aſſis:hoc eſt
duabus unciis:ea ſcilicet pars eſt ad triginta ſeſtertia de hoc.i.de illa pte uiderit Cæſar.ſ.qd ſtatuere uoluerit.

Te mi

Te mi Plance ꝓ paterna næceſſitudine,ꝓ noſtro amo
re;ꝓ ſtudio:&oī curſu noſtro totius uitæ ſimillimo ro
go & a te ita peto:ut maiore cura:maiore ſtudio nul/
lo poſſim:ut hāc rem ſuſcipias:meā putes/enitare:cō
tendas:efficias:ut mea cōmendatione tuo ſtudio Cæ
ſaris beneficio hæreditatē ꝓpinqui ſui C. Capito opti
neat. Oīa quæ potui in hac ſūma gratia tua : ac poten
tia a te īpetrare:ultro te ad me detuliſſe putabo:ſi hāc
rē īpetrauero. Illud fore tibi adiumēto ſpero: cuius ip
ſe Cæſar eſſe optius iudex pōt:ſemp cæſarē capito co/
luit & dilexit. Set ipſe huius rei teſtis eſt. Noui homi/
nis memoriā. Itaq; te nihil doceo: tm̄ tibi ſumito pro
Capitōe apud Cæſarē:quātū ipſe meminiſſe ſenties.
Ego qd ī me ipſo expiri potui ad te deferā: In eo q̄ tū
ſit pōderis tu uidebis. Quā ptē in rep. cāmq; defende
rim:ꝓ quos hoīes ordineſq; ſteterim: qbuſq; munitus
fuerim nō ignoras. Hoc mihi uelim credas ſiqd fece/
rim:hoc ipſo in bello:minus ex Cæſaris uolūtate: qd
intellexerim ſcire ipſum cæſarē:me inuitiſſimū feciſſe
Id feci aliorum conſilio:hortatu authoritate. Quod
fuerim moderatior:tēperantiorq; q̄ in ea pte quiſq̄:
id me feciſſe maxīe authoritate Capitōis : cuius ſi ſis ſi
reliquos næceſſarios habuiſſem reip. fortaſſe nō nihil
mihi certe plurimū ꝓfuiſſem. Hanc rem mi plāce ſi ef
feceris:meā de tua erga me beueuolentia ſpem confir
maueris:ipſumq; Capitonē gratiſſimum : officioſiſſi/
mum:optimum uirum ad tuam næceſſitudinem: tuo
ſummo beneficio adiunxeris. Vale.

O mi Plance ego rogo te ꝓ næceſſitudine
p̄ſna:ꝓ amore noſtro:ꝓ ſtudiis et ꝓ oī curſu
nr̄o totius uitæ ſimilimo : et peto a te ita ut
nullo.i.nō ullo:nō poſſim.ſ.petere ſup.ulla
cura maiore:et ullo ſtudio maiore:ut ſuſci/
pias.i.defendēdā capias hāc rē:et ſup.ut pu/
tes meā ſup.eē:ut enitare:cōtēdas:efficias ut
Cai⁹ Capito optineat hæreditatē ꝓpinq ſui
ſ.Antiſtitii:cōmēdatōe mea:ſtudio tuo: ſup.
et bn̄ficio Cæſaris Ego putabo te detuliſſe
ad me ultro oīa q̄ potui impetrare a te ī hac
ſūma gratia tua.ſ.quā habes in oculis cæſa/
ris:ac potētia.ſ.tua ſi īpetrauero hanc rem.
Ego ſpero illud fore tibi adiumēto.ſ.ad īpe
trādū a Cæſare:cuius ipſe Cæſar pōt eē opti
mus iudex qa noſcit an uerum ſcit:uidelicet
q; Capito coluit et dilexit ſemp Cæſarē. Sed
ipſe.ſ.Cæſar eſt teſtis huius rei:qa noui me/
moriā hoīs.ſ.Cæſaris :q oēs memoria tenet
a qbus obſeruatus eſt . Itaq; nihil doceo te:
ſumito tibi ꝓ capitone.i. ī defenſionem Ca
pitōis q̄tū ipſe.i.tute:ſenties ſup. Cæſarem
mēīniſſe. Ego deferā ad te.i.tibi ſignificabo
tu uideb.i.iudicabis q̄tū pōderis ſit i eo.ſ.qd
īdicabo tibi. Tu nō ignoras quā ptem et cau
ſam ego defenderim rep.et per quos hoīes
et ordines ſteterim.ſ.ī honore et dignitate:
et qbus fuerim munitus.i. ꝓtectus ac confi/
ſus:ego uelim credas mihi hoc,ſiqd fecerim
in hoc ipſo bello minus.i.nō:aut nō ſatis ex
uoluntate Cæſaris:qd intellexerim ipſum
Cæſarem ſcire:me feciſſe inuitiſſimū:id fe/
ci conſilio:hortatu authoritate aliorum:ut
Pompeii.Lentuli.Catonis &c. Quod fuerī
moderatior et temperantior.ſ.in oppugnā/
do Cæſare:q̄ quiſq̄.ſ.alius in ea pte.ſ. Pōpe
iana:credas īquā/me feciſſe id maxīe autho
ritate Capitonis. Cuius.ſ.Capitonis: utitur
genitiuo:qa de morib⁹ loquit: ſi habuiſſem
reliquos næceſſarios ſil'es:ego ꝓfuiſſem for
taſſe non nihil reip.quia pauciores boni ciues periiſſent:& profuiſſem certe.i.ſine dubio:plurimū mihi:O mi
Plance ſi tu effeceris hanc rem:tu confirmaueris.i.corroboraueris ſpem meam de beneuolentia tua erga me.
& adiunxeris ſummo beneficio tuo ad næceſſitudinem tuam.i.ad næceſſarios tuos:aut ad deuinctionem ami/
citiæ quaſi næceſſariæ:ipſum Capitonem:uirum gratiſſimum: officioſiſſimum:optimum. Vale.

M.T.C. Acilio proc.S.P.D.

LVcius manlius ē Soſis:is fuit Catinēſis: ſet
ē una cū reliqs Neapolitāis ciuis Romāus
fact⁹:decurioq; Neapoli. Erat em̄ adſript⁹
in id mūicipiū:añ ciuitatē ſociis:& latinis datā . Eius
frater catiæ nup mortuus ē nullā oīo arbitamur de ea
hæreditate cōtrouerſiā cū habiturū:& ē hodie ī bōis:
ſet qn̄ habet p̄terea negocia uetera ī Sicilia ſua:& hāc
hæreditatē fraternā:& eius tibi cōmēdo.ī p̄miſq; ipm

PVcius manlius.&c.Cōmendat Acilio
ꝓcōſuli in Sicilia Māſiū quēdā ad op/
tinendam hæteditatem fratris Catiæ
defuncti.dicens. Lucius Manlius eſt Soſis.i.
i.in ea urbe Aſiæ q̄ & Suſa dicunt:is.ſ. Man
lius fuit Catinēſis.ſ.ciuis:hoc eſt Catinæ ci
uitatis Siciliæ: ſet eſt factus ciuis Romanus
una.i.ſil:cum reliqs Neapolitanis:ergo &ip
ſe Neapolitāus:quo ergo Catineñ. docebit
id ſtatim:&factus eſt decurio neapoli.i.in ea
urbe:quæ noua urbs dicitur:cum prius Par
thenope diceretur. Ipſe enim erat aſcriptus
i.ſcripto receptus in id municipium.ſ.nea/
politanū:& ita licet Catinæ natus:neapolita

nus dici potuit: ante ciuitatem. s. Romã/datã sociis & latinis Frater eius. s. Manlii: mortuus est nup Catinæ: nos nullã. i. non ullam. nõ arbitramur eũ habiturũ oĩno ullã cõtro uersiã. i. litẽ de ea hæreditate: & est hodie in bonis. i. in bonorũ possessione: sed qñ. i. quoniam habet ꝑterea. i. præter hæreditatẽ illã uetera negocia in Sicilia sua. s. patria: ego cõmendo tibi & hanc hæreditatem fraternam: & omnia eius. s. bona: & in primis. i. præcipue commendo tibi ipsum/uirum optimum: & familiarissimũ mihi: preditũ his studiis literarũ & delector maxime: Igitʳ ego peto/abs te/ut scias eũ esse in intimis meis & maxime næcessariis: siue aderit. i. præsens erit: siue uenerit in Siciliam & tractes eum ita ut intellegat meam commendationem fuisse sibi magno adiumẽto. Sunt qui legant siue adierit sup. te: siue non uenerit in Siciliam: set si non uenerit quomodo Acilius eum tractabit: Vale.

uirũ optimũ: mihiq; familiarissimũ his studiis literarũ doctrinæq; ꝓditũ qb᷑ ego maxĩe delector. Peto igitʳ abs te ut eũ siue aderit siue uenerit ĩ siciliã ĩ meis ĩtimis maxĩeq; næcessariis scias eẽ: itaq; tractes ut ĩtellegat me am cõmẽdationẽ sibi magno adiumẽto fuisse. Vale.

CAio &c. Eidem procõsuli in Sicilia cõmendat C. Flauium equitẽ Romanum Næcessarium Cnæi pisonis. dicẽs. Ego utor ualde familiariter Caio Flauio/equite Romano honesto & ornato. i. decorato. s. moribus & uirtute: Fuit enim pernæcessarius. i. ualde næcessarius Caii Pisonis. s. Cassipedis generi mei. i. mariti filiæ meæ Tulliæ: & obseruat. i. cauet offendere me diligenter: & . i. simul ipse: & Lucius Flauius frater eiᵘ. Quapropter uelim: cã honoris mei: sup. ut: tractes Caiũ Flauiũ q̃ honorificẽtissime & q̃ liberalissime/qbus. i. qbuscũq; rebus poteris sup. eũ sic tractare: honeste & pro dignitate tua i. scd'm dignitatẽ tuã Id erit mihi sic gratũ: ut nihil possit eẽ gratius. Set ꝑterea. i. ꝑter hoc ꝙ erit mihi gratissimũ: neq; adfirmo tibi: Neq; facio id adductus ambitiõe. i. nimia cupiditate ĩpetrãdi q̃ uellẽ q̃ ducuntʳ ambitio si: sed sup. adductus tũ familiaritate & næcessitudine: tum ẽt ueritate/te esse capturũ magnã uoluptatẽ ex offõ Caii Flauii qd. s. tibi repõet & obseruãtia. s. eiᵘ ĩ te: et ꝑterea ex splẽdore atq; gr̃a ĩter suos. i. q̃ h̃ʒ ĩter suos. Vale.

M.T.C. Acilio proc. S.D.

CAio Flauio honesto: & ornato eqte romão utor ualde familiariter: fuit eñ generi meo C. Pisõis pnæcessarius: meq; diligentissime obseruat: & ipse & Lucius Flauius frater eius. Quapp ueli honoris me cã qbus rebus hõeste: & ꝓ tua dignitate poteris: q̃ honorificẽtissime: & q̃ liberalissime Caiũ Flauiũ tractes Id mihi sic erit gratũ: ut gratius eẽ nihil possit. Set ꝑterea tibi ad firmo: neq; id ambitione adductus facio sed tum familiaritate: & næcessitudine: tum etiam ueritate: te ex Caii Flauii officio: & obseruantia: & preterea splendore: atq; inter suos gratia magnam uoluptatem esse capturum. Vale.

IN Hal.: Commendat hospites suos Halesinos: quos hoc loco nominat. dicens Ego habeo in ciuitate Halesina. i. halesæ oppidi in Sicilia: tam lauta. i. splendida et culta/q̃ nobili: coniunctissimos sup. mihi et hospitio et familiaritate Marcum et Clodium Archagathũ et Philonẽ. Set uereor ne/qa cõmendo tibi ꝑcipue cõplures: uideat exæq re. i. æquales facere cõmendationes meas q̃dam ambitione. i. cupiditate gloriæ: gloriosum enim uidetur multos habere equaliter cõmendandos: q̃q̃ satisfit qdẽ. i. certe a te et mihi et meis oĩbus. Set uleim sup. ut existimes sic. hanc familiam. s. Archagathanam: et hos. s. supra nominatos: esse maxime coniunctos mihi: uetustate. officiis sup. et beneuolentia. Quãobrem peto a te in modũ maiorem. i. non uulgarem: ut cõmodes idest cõmodum facias: his scilicet supradictis: in omnibus rebus quãtum dignitas tua et fides patietur. Si tu feceris id erit mihi gratum uehemenrissime. Vale

M.T.C. Acilio Proc. S.P.D.

IN Halesina ciuitate tã lauta: q̃ nobili cõiunctissimos habeo & hospitio & familitate. M. & Clodiũ Archagathũ & philonẽ. Set uereor ne qa cõplures tibi ꝑcipue cõmẽdo exæquare uidear ãbitiõe q̃dã cõmẽdatões meas: q̃q̃ a te qdẽ cumulate satissit: & mihi & meis oĩbᵘ. Set ueli sic existies: hãc familiã: & hos mihi maxĩe eẽ cõiũctos uetustate: officiis: bñuolẽtia. Quãobrẽ peto a te maiorẽ ĩ modũ ut his oĩbᵘ ĩ rebᵘ q̃tũ tua dignitas fidesq; patietʳ cõmodes Id si feceris erit mihi uehemẽtissĩe gratum. Vale.

CNæo. &c. Cõmẽdat octacilium et negocia eius p tris libertos eius quos et nominat curanda: paucis quidem set electis uerbis. dicens. Ego utor familiarissime Cnæo Octacilio Nasone: ita prorsus. i. omnino & in oẽm partẽ uersus: ut nullo illius ordinis sup. utar familiarius: nam ego delector magnopẽ & humanitate eius & ꝓbitate: in cõsuetudine. i. cõuersatione quotidiana. Nihil opus est iam expectare te/quibus uerbis cõmẽdẽ tibi eũ: quo utor sic ut scripsi q. d. scis ꝙ exq̃sitissimis cõmẽdatũ uelim. Is habet in ꝓuincia. s. tua Siciliẽsi negocia: q̃ ꝓcurãt liberti. s. eius. Hilarius. Antigonus: demonstratus: quos & negocia oĩa Nasonis ego cõmẽdo tibi nõ secus. i. nõ aliter: ac. i. q̃ si essent mea. Tu feceris mihi gratissimum si intellexero hanc cõmendationem habuisse magnũ põdus apud te. Vale.

M.T.C. Acilio Procon. S.P.D.

CNæo Octacilio Nasone utor familiarissime: ita ꝓrsus ut illius ordinis nullo familiarius: Nam & humanitate eius: & probitate in cõsuetudine quotidiana magnopere delector. Nihil iam opus est expectare te: quibus eum uerbis tibi commẽdem: quo sic utor: ut scripsi. Habet is in prouincia tua negocia: que procurant liberti Hilarius: Antigonus: Demonstratus: quos tibi: negociaq; omnia Nasonis: non secus commendo ac si mea essent. Gratissimum mihi feceris: si intellexero hanc commendationem magnũ apud te pondus habuisse. Vale.

M.T.C. Acilio Procon. S.P.D.

AVitum mihi hospitium est cum Lysone Lysonis filio Lybitoni: ualdeq; ab eo obseruor cognouiq; dignum & patre: & auo. Est enim nobilissima familia. Quapropter cõmendo tibi maiorem in modum rem: domumq; eius. Magnoq; opere a te peto cures: ut is intellegat meam cõmendationem maximo sibi apud te: & adiumento: & ornamento fuisse. Vale.

AVitum &c. Non minus accurate commẽdat Lysonẽ Lysonis libitoni filium ac domũ & negocia eiᵘ dicẽs. Hospitiũ auitũ i. ab auo usq; inceptũ ius hospitalitatis: ẽ mihi cũ Lysone Lysonis filio Lybitoni: & ego obseruor. i. ueneror ab eo ualde/& cognoui sup. eũ dignũ & pr̃e & auo. Familia eñ sup. eorũ ẽ nobilissima. s. ĩ Sicilia. Quãobrẽ ego cõmẽdo tibi ĩ maiorẽ modũ: rẽ & domũ eiᵘ & peto a te magnopẽ sup. ut cures: ut is. s. Lyso ĩtellegat cõmẽdationẽ meã fuisse sibi apd te maxĩo & adiumẽto & ornamento. Vale.

M.T.C. Acilio. Procon. S.P.D.

CAius Auianus Philoxenus antiquus est hospes meus & præter hospitium ualde etiam familiaris: quem Cæsar meo beneficio in Nouocomẽseis retulit. Nomen autem Auiani secutus est: ꝙ homĩe nullo plus est usus: q̃ Flacco Auiano: meo: quemadmodum te scire arbitror familiarissimo. Quæ ego omnia collegi: ut intellegeres: non uulgarem esse commendationem hãc meam. Peto igitur abs te: ut omnibus rebus: quod sine molestia facere possis: ei commodes habeasq; in numero tuorum perficiasq; ut intellegat has lr̃as meas magno sibi usui fuisse. Erit id mihi maiorem in modum gratum. Vale.

CAius. &c. Cõmendat C. Auianũ siculũ iure hospitii. qd' plurimũ apud priscos ualuit: ꝓferti lõga serie deductũ. dicẽs. Caiᵘ Auianus Philoxenus ẽ antiquus hospes meus: et ualde familiaris ẽt ꝑter hospitiũ/quẽ Cæsar retulit. i. recẽsuit et adnumerauit: in Nouocomenseis. i. ĩter ciues Nouicomi urbis ĩ radice mõtiũ iuxta rhetos: bñficio meo i. ĩtercessiõe mea. Aũt. i. sed ipse ẽ secutᵘ: & ad secutᵘ nomẽ auiani: ꝙ nullo hoĩe usus ẽ plus q̃ flacco Auiano meo familiarissimo/quem admodũ arbitror te scire. Quæ oĩa. s. uincula amicitiæ: ego collegi. i. sil' citaui et adduxi ut ĩtellegeres hãc cõmẽdationẽ meã esse nõ uulgarẽ. i. egregiã. Peto igitʳ abs te: ut cõmodes. i. cõmodũ facias ei. s. Auiano oĩbᵘ rebus qd'. i. quoad possis facere sine molestia: et habeas sup. eũ in nnmero tuorũ: et perficias ut ĩtellegat has literas meas fuisse sibi magno usui. i. magnæ utilitati. Id erit mihi gratũ in modũ maiorẽ. i. ad mẽsurã nõ uulgarẽ. Vale

M.T.C. Acilio procon. S.P.D.

CVm Demetrio Mega mihi uetustum hospitium ẽ: familiaritas aũt tãta q̃ta cũ Siculo nullo. Ei Dolobella rogatu meo ciuitatem a Cæsare impetrauit. Qua in re ego interfui. Itaq; nunc Publius Cornelius uocatur. Cunq; propter quosdam sordidos homines: qui Cæsaris beneficia uendebãt tabulam: in qua nomĩa ciuitate donatorum ĩcisa essent iussisset reuelli: eidem Dolobellæ me audiente Cæsar dixit nihil eẽ ꝙ de Mega uereretur: beneficium suum in eo manere

CVm &c. Cõmendat Demetriũ Siculum set Ciuem Romanũ effectũ. dicens. Hospitiũ. i. ius hospitalitatis uetustũ. i. antiquũ: ẽ mihi cũ Demetrio Mega: aũt. i. set: tãta familiaritas sup. est mihi cum eo: q̃ta cũ nullo siculo. s. alio: nã & ipse siculus ẽ. Dolobella q̃ gener Cicerõis fuit impetrauit ei a Cæsare ciuitatẽ. s. Romanã: rogatu meo. i. ꝓpter ꝑces meas. In qua re. i. in donatione ciuitatis eius ego interfui. Itaq; ipse

uocatur nunc scilicet ciuis effectus Publius Cornelius Cunq;.i.& cum hoc est quando: Cæsar sup.iussisset tabulam in qua nomina donatorum.i.eorum qui donati fuerunt ciuitate:incisa essent/reuelli.i.a loco eminenti in quo fixa erat auelli propter quosdã homines sordidos.i.turpiter auaros: qui uendebant beneficia Cæsaris.i.ius ciuitatis gratis a Cæsare donatum:Cæsar dixit eidem Dolobellæ me audiente:nihil.i.nullam causam eẽ q; ueretur de Mega.s.Demetrio:beneficium scilicet donatæ ciuitatis:manere idest irreuocatũ esse in eo.Ego uolui te scire hoc ut haberes idest reputares eum in numero ciuium Romanorum:& commendo tibi eum in cæteris rebus ita/ut neminem commendarim pro commendauerim/maiore studio idest affectu & conatu. Tu feceris mihi gratissimum si tractaris pro tractaueris eum ita/ut intellegat meam commendationem fuisse sibi magno ornamento.i.ad hoc ut ornetur honore & æstimatione. Vale.

Hoc te scire uolui ut eum in ciuium Romanorum numero habere:cæterisq; in rebus tibi eum ita commendo:ut maiore studio neminem commẽdarim Gratissimum mihi feceris:si eum ita tractaris: ut intellegat meã cõmẽdationẽ magno sibi ornamẽto fuisse. Vale.

Hippiã &c.Cõmẽdat Hippiã amicũ cuius bona usurpabã iniq; dicẽs ut Ego cõmẽdo tibi in maiorẽ modũ:Hippiã Calatinum filium Philoxeni.s. Auiani:hospitem & næcessarium meum. Bõa eius possidentur scilicet ab iniustis occupatorib⁹:publice.i.mãifeste:quia nomine alieno contra leges Calatinorum quemadmodum res est delata ad me:idest ut accœpi. Si idest ita:res ipsa debet impetrare ab æquitate tua ut subuenias ei:ẽt sine cõmẽdatiõe. Aũt.i.set : quo quo.i.quocunq; modo res habet se:peto a te ut causa honoris mei expedias idest lite liberes eum scilicet Hippiam:.& commodes id/est commodum facias ei in hac re & in cæteris:tantum quãtum fides tua & dignitas patietur. Id erit mihi gratũ uehemẽter. Vale.

M.T.C.Acilio Procon.S.P.D.

Hippiã Philoxeni filium Calatinum hospitem & næcessarium meum tibi cõmẽdo maiorem in modũ.Eius bona:quẽadmodum ad me delata res est:publice possidentur alieno noĩe contra leges Calatinorũ.Id si ita est:etiã sine cõmendatione ab æquitate tua res ipsa ĩpetrare debet ei subuenias.Quoquo modo res autẽ se habet : peto a te ut honoris mei causa eũ expedias:tãtũq; ei cõmodes in hac re:& in cæteris:q̃tũ tua fides:dignitasq; patietur Id mihi uehementer gratum erit. Vale.

Pvcius&c.Commẽdat Luciũ Brutum equitem diligentissime.dicens. Lucius Brutus eques Romanus adulescẽs ornatus omnib⁹ rebus est in familiarissimis meis idest inter familiarissimos meos: & obseruat idest cauet offendere & ita ueneratur me diligentissime/Cum cuius patre fuit mihi magna amicitia iam inde a quæstura mea siciliensi idest statim ab eo tempore quo q̃/stor in Sicilia fui. Ipse Brutus est nunc Romæ omnino mecum:set tamen ego commẽdo tibi domum eius & rem familiarem & ꝓ curatores sic ut non possim cõmendare maiore studio. Tu feceris mihi gratissimum: si curaris pro eo qd̃ estcuraueris: ut Brutus intellegat id quod recœpi idest promisi ei:hãc commendationem meam fuisse sibi magno adiumento.

Lvcius Brutus eques romanus adulescens: omnibus rebus ornatus:in meis familiarissimis est:meq; obseruat diligentissime Cuius cum patre magna mihi fuit amicitia iam inde a q̃/stura mea siciliensi. Oĩno nunc ipse Brutus romæ mecũ est:sed tñ domũ eius:& rẽ familiarẽ:& procuratores tibi sic cõmendo:ut maiore studio cõmendare nõ possim.Gratissimũ mihi feceris:si curaris ut ĩtellegat Brutus:id quod ei recœpi hanc meã cõmẽdationẽ sibi magno adiumento fuisse. Vale.

Qvm fa.&c.Commendat marcum Titurnium: dicens.Vetus næcessitudo.i. næcessaria quodammodo amicitiæ coniunctio ĩtercedit idest communis est : mihi cum familia Titurnia:ex qua Marcus Titurnius Ruffus est reliquus.i.solus superstes:qui est tuendus idest protegendus mihi omni diligẽtia atq; officio . Igitur est in potestate tua ut ille scilicet.M. Titurnius:putet satis presidii idest tutelæ & protectionis honestæ eẽ

Qvm familia Titurnia næcessitudo mihi intercedit uetus:ex quare reliquus est Marcus Titurnius Rufus:qui mihi omni diligentia:atq; officio est tuendus.Est igitur in tua potestate:ut ille in me satis sibi p̃sidii putet esse. Quapropter eũ tibi

cõmendo

cõmendo maiorẽ ĩ modũ.Et abs te peto/efficias:ut is cõmẽdationẽ hanc intellegat sibi magno adiumento fuisse.Erit id mihi uehementer gratum. Vale.

iumento:Id erit mihi gratum uehementer.Nihil est quod expositionis egeat. Vale.

M.T.C.Anchario Qu.F.Procõ.S.

Pvcium & Caium aurelios: Lucii filios:quibus & ipsis:& patre eorum uiro optimo familiarissime utor: commendo tibi maiorẽ in modum:adulescenteis omnibus optimis attib⁹ ornatos:meos pernæcessarios tua amicitia dignissimos Si ulla mea apud te commendatio ualuit : quod scio multas plurimum ualuisse hæc ut ualeat rogo.Quod si eos honorifice:& liberaliter tractaris: & tibi gratissimos optimosq; adulescenteis adiũxeris:& mihi gratissimum feceris. Vale.

Lvciũ&Caium aurelios commendat.dicens.Ego cõmẽdo tibi in maiorem modum Luciũ& Caium Aurelios filios Lucii:quibus & ipsis & patre eorum uiro optimo utor familiarissime/commendo inquam eos adulescentes ornatos omnibus optimis artibus: Vbi omnis cum superlatiuo iungitur set uidetur illud complexũ optimæ artes quasi pro uno uocabulo poni: sicut artes liberales:pernæcessarios meos dignissimos tua amicitia. Si ulla commendatio mea ualuit apd̃ te:quod scio:utpote multas scilicet commendationes meas ualuisse plurimum scilicet apud te:rogo ut hæc uale at scilicet apud te plurimum . Quod si tractaris pro tractaueris eos honorifice &liberaliter tum & idest simul cõiunxeris tibi adulescentes gratissimos & optimos:& feceris mihi gratissimum. Vale.

Omnis

M.T.C.Caleolo.S.P.D.

Qvæ fecisti Lucii Lucei causa: scire te plane uolo:te homini gratissimo commodasse: & tum ipsi/que fecisti pergrata sunt: tum Põpeius quotiescunq; me uidet(uidet autem sæpissime) gratias tibi agit singulares . Addo etiam illud quod tibi iucundissimum esse certo scio meipsum ex tua erga Luceium benignitate : maxima uoluptate adfici Quod superest:q̃q̃ mihi nõ est dubium: quin cum antea nostra causa:nunc iam etiam tuæ constantiæ gratia mansurus sis in eadem ipsa liberalitate. Tamẽ abs te uehementer etiam atq; etiam peto:ut ea/que initio ostendisti:deinde que fecisti ad exitum augeri : & cumulari per te uelis : Id & Luceio : & Pompeio ualde gratum fore : teq; apud eos præclare positurum confirmo & spondeo. De repu.deq; his negociis: cogitationibusq; nostris perscripseram ad te diligenter paucis ante diebus: easq; literas dederam pueris tuis Vale.

Qvæ fecisti &c.Gratum sibi dicit q̃ C. Caleolus Luceium ad quẽ lib.v.scripsit epistolam Coram me tecum &c. liberaliter tractauerat.dicens.Ego uolo te scire plane/te commodasse.i.ad commodum impendisse:homini gratissimo sup. ea que fecisti causa Lucii Luceii:& tum idest pariter ea q̃ fecisti sunt pergrata ipsi : tum Pompeius.s. magnus quotiescunq; uidet me: uidet autem sæpissime:agit tibi gratias singulares. Addo etiam illud/quod scio certo gratissimum esse tibi:me ipsum adfici maxima uoluptate/ex benignitate tua idest propter benignitatem tuam erga Luceium. Quod superest idest qd̃ reliquum est/q̃q̃ non est dubium mihi/qn cum antea/causa nostra/nũc iam idest deinceps etiam gratia constantiæ tuæ sis mansurus in eadem ipsa liberalitate tamen peto abs te uehementer etiam: ut uelis augeri idest perduci ad exitum & cumulari.i.multiplicari per te:ea que ostendisti initio.s.te facturum:deinde que fecisti. Ego cõfirmo & spõdeo i d&.i.simul fore ualde gratum Luceo & Pompeio & te positurum.i.locaturum apud eos preclare:quia apud gratissimos.Ego perscripseram ad te diligenter paucis diebus ante.s.q̃ has scriberem:de rep.& de iis negociis & cogitationibus nostris:et dederam eas literas pueris.i.seruis tuis:unde non est opus nunc scribere.

Vale.

M.T.C.Caleolo proconf.S.P.D.

Lvcius Lucei⁹ meus familiarissim⁹ homo oĩm

Pvcius &c.Luceium cõmendat.dicens Lucius Luceius familiarissimus meus & sup.homo gratissimus omniũ egit tibi apud me.i.me audiente : gratias mirifi/

gratiſſimus:mirificas tibi apud me gratias egit:cũ di/
ceret te omnia cumulatiſſime:& liberaliſſime procũ/
ratoribus ſuis pollicitum eſſe.Cum oratio tua tam ei
grata fuerit:q̃gratam rem ipſam exiſtimes fore: cũ ut
ſpero:que pollicitus es feceris omnino.Oſtenderunt
Belliones ſeſe Luceio Põpeii arbitratu ſatiſfacturos.
Set uehementer opus nobis :& uoluntatem & autho
ritatem & imperium tuũ accedere.Quod ut facias: te
etiam atq; etiã rogo.:Illudq; mihi gratiſſimum eſt:ꝙ
ita ſciunt Luceii procuratores:& ita Luceius ipſe : ex
lrĩs tuis quas ad eũ miſiſti:intellexerit hominis nulli
us apud te authoritatẽ:aut gratiã ualere plus q̃ meã.
Id ut experiatur:iterum & ſæpius te rogo. Vale.

cas:cum diceret te pollicitum eſſe cumula/
tiſſime & liberaliſſime/procuratoribus ſuis
omnia.ſ.que petebãt:Cum oratio ideſt pol/
licitatio tua:fuerit tam grata ei: q̃.i. q̃tũ gra
tam exiſtimes rẽ ipſam fore: quũ feceris om
nino:ut ſpero ſcilicet te facturũ:ea que pol/
licitus es.q.d.certum eſſe ꝙ gratiſſimã.Bel/
liones.ſ.debitores ſic uocati oſtenderunt ſe
ſe ſatiſfacturos Luceio/arbitratu Pompeii.
Set opus ſup.eſt:nobis uehemẽter:et uolũ/
tatẽ et authoritatẽ et ĩperiũ tuũ accedere.i.
addi.Veroſiſe eſt nõ eẽ Luciũ Luceiũ ad quẽ
ſcribat:cũ etiãſi alter eius noĩs fuiſſet : nõ ta
cuiſſet Cicero de noĩs ſaltẽ cõicatiõe/q̃ cir/
ca malui ad eum ad quẽ ſupior ſcripta ẽ da/
tam dicere:.Quod ut facias.i. authoritatẽ et
ĩperiũ tuũ addas:rogo te ẽt atq; ẽt.Et illud ẽ
gratiſſimũ mihi ꝙ ꝓcuratores Luceii ſciunt
ita:et ipſe Luceius ĩtellexit ita/ex literis q̃s
miſiſti ad eum:.authoritatem aut gratiã nul
lius hominis ualere plus apud te q̃ meam:
Ego rogo te iterum et ſæpius ut.ſ. Luceius
experiatur ideſt experimento cognoſcat id.
Vale.

M.T.C.Qu.Gallo.S.P.

ETſi plurimis rebus ſpero fore ut pſpiciã:
quod tamen iam pridem perſpicio me a
te amari:tamen nunc ea cauſa tibi datur
in qua facile declarare poſſis tuam erga me beneuolẽ
tiam Lucius Oppius Marci filius Philomeli negocia
tur:hõ mihi familiaris: eum tibi unice commẽdo.Eo
q; magis/ꝙ cũ ipſum diligo:tum ꝙ negocia procurat
Lucii egnatii Ruffi quo ego uno equite romão fami/
liariſſime utor & qui tum conſuetudine quotidiana:
tum officiis maximis plurimiſq; mihi coniunctus eſt.

ETſi &c.Commendat: gallo proconſu
li Ciliciæ L.Oppium curatorem ne/
gociorũ Lucii Egnatii: rogatq; ut et ipſum
oppium preſentem commendatum habeat
et egnatii abſentis negocium tueatur.dicẽs
Etſi ſpero pluribus rebus fore.i.futurũ ut p
ſpiciam iampridem me amari a te: tamẽ ea
cauſa datur nunc tibi in qua poſſis declara/
re facile beneuolentiam tuam erga me Lu/
cius oppius fili⁹ Marci negociatur.i. merca/
turã agit philomeli:ĩ urbe illa phrygiæ ma
ioris in plãicie cuiuſdam iugi ſita:in cuius altera pte eſt anthiochia:ut docet ſtrab.lib.xii.homo familiaris mi
hi.Ego commendo tibi eum unice.i.ſingulariter:et eo magis ꝙ cum.ſ.ita ꝙ diligo ipſum:tum ꝙ procurat ne
gocia Lucii Egnatii Ruffi:quo equite Romano ego utor uno.ſ.ſolo familiariſſime:et qui coniunctus eſt mi/
hi tum conſuetudine quotidiana:tum maximis et plurimis officiis.

Oppium igitur preſentem ut diligas : Egnatii abſenti
rem ut tueare:æque a te peto ac ſi mea negocia eſſent.
Velim memoriæ tuæ cauſa des literarũ aliquid que
tibi in prouincia reddantur:ſed ita cõſcribas : ut tum
cum eas leges facile recordari poſſis huius meæ com/
mendationis diligentiam.Hoc te uehementer etiam
atq; etiam rogo. Vale.

Igitur ego peto æque.i. æqualiter a te acſi
eſſent negocia mea:ut diligas Oppium præ
ſentem.ſ.tibi in prouincia et tueare.ideſt ꝓ
tegas rem.ideſt diuitias et negocia Egnatii
abſentis.Ego uelim ſup.ut:des ſcilicet mihi
aut Egnatio:aliquid literarum cauſa memo
riæ tuæ ſcilicet per eas conſeruandæ quæ.ſ.
literæ reddantur tibi in prouincia : hæc igi/
tur ad eum ſcripſerat Cicero cum iam pro/
fecturus eẽt:ſet ſup.ut:cõſcribas.ſcilicet li/
teras ita ut poſſis recordari facile diligentiã
uius commẽdatiõis meæ tũ.i.tũc:cũ leges eas ſcilicet in prouincia. Ego rogo te uehementer etiam atq; etiam
hoc.ſ.ut id facias. Vale.

M.T.C.Qu.Gallo.S.P.D.

ETſi ex tuis:& ex Lucii Oppii familiariſſimi
mei literis cognoui te memorem commen/
dationis meæ fuiſſe.Idq; pro tua ſumma erga me be/
neuolentia

ETſi &c.Commendat rurſus eundẽ ei/
dem dicens.Etſi cognoui ex literis tu
is:& ex lrĩs Lucii Oppii familiariſſimi mei:
te fuiſſe memorem commendatiõis meæ: &
ego ſum minime admiratus id/pro ſumma
beneuolentia tua erga me:& pro næceſſitu/

neuolentia:proq; noſtra næceſſitudine minime ſum
admiratus.Tamen etiam atq; etiam tibi Lucium Op
piũ pſentem:& Lucii Egnacii mei familiariſſimi ab/
ſentis negocia commendo.Tanta mihi cũ eo næceſ/
ſitudo eſt:familiaritaſq;:ut ſi mea res eſſet: nõ magis
laborarem.Quapropter mihi gratiſſimũ feceris ſi cu/
raris ut is intellegat:me a te tantum amari:quãtũ ipſe
exiſtimo.Hoc mihi grati⁹ facere nihil potes.idq; ut fa
cias:uehementer te rogo. Vale.

dine noſtra hoc eſt quia id beneuolentia tua
in me & næceſſitudo mutua exigebat: tamẽ
ego cõmendo tibi etiam atq; etiam Lucium
Oppium preſentem:& negocia Lucii Egna
tii familiariſſimi mei/abſentis ſcilicet a pro
uincia tua.Tanta næceſſitudo & familiari/
tas eſt mihi cum eo:ut non laborarem ideſt
contenderem:magis.i.ualidius aut abundan
ti⁹.Quapropter tu feceris mihi gratiſſimũ:
ſi curaris ꝓ curaueris:ut is.ſ.Egnatius intel
legat me amari a te tãtum.i. tam multũ aut
tam impenſe/quantum ipſe ideſt ego exiſti
mo.ſ.me amari a te.Tu nihil potes facerẽ mi
hi gratius hoc ideſt q̃ hoc & rogo te uehe/
menter ut facias id. Vale.

M.T.C.Apuleio Proquæſtori.S.P.D.

LVcio Egnatio uno equite Romano uel fa/
miliariſſime utor.Eius Anchilaum ſeruũ:
negociaq; que habet in Aſia tibi commen/
do:non minore ſtudio:q̃ ſi rem meam commenda/
rem.Sic enim exiſtimes uelim mihi cum eo non mo/
do quotidianam conſuetudinem ſummam intercede
re:ſet etiam officia magna:&mutua noſtra inter nos
eſſe.Quamobrem etiam:atq; etiam a te:peto: ut cu/
res:ut is intellegat me ad te ſatis diligenter ſcripſiſſe.
Nam de tua erga me uoluntate nõ dubitat.Id facias:
te etiam atq; etiam rogo. Vale.

LVcio &c.Commendat Egnatium eq/
tem Romanum:dicens.Ego utor uel
ideſt etiam/familiariſſime.uno.i. ſo/
lo Lucio Egnatio equite Romano: ego cõ/
mendo tibi Anchilaum ſeruum eius & ne/
gocia quæ habet in Aſia:non minore ſtudio
q̃ ſi cõmendarem.ſ.tibi:rem meam. Velim
enim ſup.ut exiſtimes ſic:non modo quoti/
dianam conſuetudinem intercedere.i.cõmu
nem eſſe &coniunctionem facere mihi cum
eo:ſet etiam officia magna & mutua noſtra
eſſe inter nos.Quãobrem ego peto a te etiã
atq; etiam:ut cures:ut is.ſ. Egnatius:intelle
gat me ſcripſiſſe ad te ſatis diligẽter.Nam
ipſe non dubitat de uoluntate ideſt beneuo
lentia tua erga me:& ita ſi non ſenſerit preſidium abs te:putarit a me non ſatis diligenter petitum.Ego rogo
te etiam atq; etiam ſup.ut facias id. Vale.

M.T.C.Apuleio Proquæſtori.S.P.D.

LVcius Noſtius Zoilus eſt cohæres meus : hæres
autem Patroni ſui.Ea re utrunq; ſcripſi:ut &mi
hi cum illo cauſam amicitiæ ſcires eſſe:& hominẽ pro
bum exiſtimares:qui patroni iudicio ornatus eẽt.Eũ
tibi igitur ſic cõmendo:ut unum ex noſtra domo.Val
de mihi gratum erit:ſi curaris:ut intellegat hãc cõmẽ
dationẽ ſibi apud te magno adiumẽto fuiſſe. Vale.

LVcius &c.Diligenter commendat co
hæredem ſuum:dicẽs.Lucius Noſti⁹
Zoilus:ſcilicet cognomẽto eſt cohæ/
res meus ideſt mecum hæres:hæres autẽ pa
troni ſui.ſ.Lucii Hoſtii:nam libertate dona
ti patronorum accipiebãt nomina.Ego ſcri
pſi utrunq; ſcilicet & cohæredem mihi eſſe:
& patroni ſui:ea re.i.propterea:ut &.i.pari/
ter/ſcires mihi cauſam amicitiæ cum illo eẽ
quia cohæredes inter ſe amare debent:unde
nobis magna næceſſitas amandi Chriſti in/
dita:cuius & per quem cohæredes dei patris
facti ſumus.Et ideſt pariter exiſtimares.i.iu
dicares ſup.eum hominem probum/qui or
natus eſſet iudicio patroni:ut ab eo hæres ſit ſcriptus.Igitur ego commendo tibi eum ſic/ut ideſt tanq̃:unum
ex noſtra domo.Erit mihi ualde gratum ſi curaris pro curaueris ut intellegat:hanc commendationem fuiſſe
ſibi magno adiumento apud te. Vale.

N.T.C.Silio.S.P.D.

QVid ego tibi commẽdem eum:quem tu ip/
ſe diligis?Set tamen :ut ſcires eum nõ a me
diligi ſolum:uerum etiam amari : ob eã rẽ
tibi hæc ſcribo.Omnium tuorum officiorum : quæ &

QVid &c.Eũdem quodãmodo diſſimu
lanter commendat:dicens.Quid id/
eſt ad quid:ego commẽdem tibi eum
quem tu diligis.q.d.fruſtra.Set tamẽ ut ſci/
res eum:loquitur de Egnatio:non ſolum di
ligi:uerum etiam amari/qđ plus eſt/a me:
ego ſcribo tibi hæc ob eam rem.Gratiſſimũ
omnium officiorum tuorũ quæ ſunt & mul
ta & magna:fuerit mihi:ſi tractaris pro tra/

ctaueris Egnatium ita ut ſentiat & ſe amari a me:& me amari a te.Ego rogo te hoc uehementer etiam atq; etiam. Scilicet ideſt ſcire licet cur ſic præcer.Illa noſtra quibus in foro nuper præſtabamus:ceciderunt.Vtamur igitur conſolatione uulgari ut. ſcilicet ueli/mus id quod poſſumus: Quid ſup.dicas: ſi hoc melius uoluit aliquid dicere ſed reticuit ſubdẽs.Sed hæc ſup.dicã corã. Tu fac qd fa cis ut ames me:& ſcias te amari a me. Vale.

OMneis &c.Cõmẽdat quæſtori omnis Cyprios:dicens.Ego commendo tibi omnes Cyprios: ſet magis ſup.q̃ cæteros Paphios.i.Paphi ciues:quibus quecunq; tu cõmodaris.i.impertiueris: erunt mihi gratiſſima:& facio eo ideſt propterea libentius ut commẽdem tibi eos:hoc eſt ideo eos tibi libentius commendo:q̃ arbitror & ideſt etiam conducere ideſt prodeſſe tuæ laudi:cuius ego ſum fautor:Ergo fautor etiam genituum regit:cum primum ueneris in eam inſulam:hoc eſt in Cyprum quæſtor ideſt tanq̃ queſtor te inſtituere ideſt ut dicunt a principio ordinare ea que alii ſequantur ideſt ſequi debeant.Quæ:ut ſpero: tu conſequere ideſt optinebis penul.longa:facilius: ſi uolueris ſequi legem Publii Lẽtuli næceſſarii tui:ad quem agentem in Cilicia cui Cyprus annexa eſt:ſunt epiſtolæ primi libri:&ea que conſtituta ſunt a me nam & ipſe in Cilicia imperator fuerat.Quam rem ideſt ea ſequi:ego confido fore tibi magnæ laudi:quin et Lentulo & Ciceroni laudi fuerit. Vale.

QVintus &c.Commendat.Quintum Pompeium Sexti filiũ:dicens.Quintus Pompeius filius Sexti ſcilicet Pompeii coniunctus eſt mihi:multis & ueteribus cauſis neæeſſitudinis ideſt amicitiæ næceſſario conſeruande:Iam ſexcenties fere expoſita ſunt uocabula:ſet quia forte in unum epiſtolium incidet qui ala non legerit:cogor rẽ unam ſæpius exponere::Is cũ:conſuerit id/eſt conſueuerit/dicitur enim utrunq; & ſueui & ſuetus ſum:tueri ideſt ꝓtegere & rem ideſt diuitias:& gratiam:&authoritatem:cõmendationibus meis: debet nunc profecto te optinente prouinciam ideſt dum tu optines prouinciam/adſequi ideſt nanciſci/literis meis ideſt per literas meas: ut intellegat ſe nemini fuiſſe unquam commendatiorem ideſt magis commendatum q̃ tibi: Videtur hoc loco paſſiue capi & temporis preteriti rationem ſeruare: ita ut participia interdum comparatiua putes:Quamobrem ego peto a te in modum maiorem ut cum deas obſeruare ideſt colere &ut dicunt ſupportare: omnes meos ſcilicet familiares & amicos:æque ideſt æqualiter:ac ideſt ſicut tuos: pro noſtra næceſſitudine ideſt propter næceſſitudinem: hoc eſt neceſſariam coniunctionem & amicitiam noſtram recipias hunc ſcilicet.Quintum Pompeium:in primis i. inter primos aut precipue. in fidem.i. fidelẽ,ꝓtectionẽ & cõfirmationẽ tuã ita ut ipſe intelligat nullã rem potuiſſe eẽ ſibi maiori uſui.i. utilitati:aut ornamẽto.i.decori: q̃tũ ad bonũ hõeſtũq̃ cõmẽdationẽ meã.Vale.

M.T.C.

multa:& magna ſunt gratiſſimũ mihi fuerit:ſi ita tractaris Egnatium:ut ſentiat:& ſe a me: & me a te amari.Hoc te uehementer etiam/atq; etiam rogo.Illa noſtra ſcilicet ceciderunt. Vtamur igitur uulgari conſolatione.Quid ſi hoc melius:Sed hæc coram. Tu fac: qd facis:ut me ames:teq; amari a me ſcias. Vale.

M.T.C.Seſtitio Rufo Quæſt.S.P.D.

OMneis tibi commendo Cyprios: ſet magis Paphios: quibus tu quæcunq; commodaris erunt mihi gratiſſima.Eoq; facio libentius: ut eos tibi commendem: q̃ & tuæ laudi: cuius ego fautor ſum:conducere arbitror: cum primum in eam inſulam quæſtor Veneris ea te inſtituere quæ ſequantur alii. Quæ ut ſpero facilius conſequere: ſi & Publii Lentuli næceſſarii tui legẽ.& ea quæ a me conſtituta ſunt:ſequi uolueris. Quam rem tibi confidio magnæ laudi fore. Vale.

Cicero Curio Proconſ.S.P.D.

QVintus Pompeius Sexti filius multis:& ueteribus cauſis næceſſitudinis mihi coniunctus eſt. Is cum antea meis commendationibus: & rem & gratiam:& authoritatem ſuam tueri conſueuit:nunc profecto te prouinciam optinente meis literis adſequi debet:ut nemini ſe intellegat commendationem unq̃ fuiſſe.Quamobrem a te maiorem in modum peto:ut cũm omnes meos æque:ac tuos obſeruare pro noſtra næceſſitudine debeas:hũc in primis ita in tuam fidem recipias ut ipſe intellegat nullam rem ſibi maiori uſui aut ornamento q̃ meam commendationem eſſe potuiſſe. Vale.

M.T.C.Ariſto Pron.S.D.P.

SVmpſi hoc mihi pro tua in me obſeruantia: quam penitus perſpexi:q̃diu Brunduſii fuimus:ut ad te familiariter:& quaſi ꝓ meo iure ſcriberem ſiqua res eſſet:de qua ualde laborarẽ.M. Curius qui Patris negociatur:ita mihi familiaris eſt: ut nihil poſſit eſſe coniunctius.Multa illius in me officia:multa in illum mea quoq;:& quod maximum eſt ſummus iter nos amor:& mutuus. Quæ cum ita ſint ſi ullã in amicitia mea ſpem habes:ſi ea que i me officia & ſtudia Brunduſii contuliſti:uis mihi etiã gratiora efficere:q̃q̃ ſunt gratiſſima:ſi me a tuis oĩbus amari uides:hoc mihi da:atq; largire:ut Marcum Curium ſartum:& tectum(ut aiunt)ab omni incommodo:detrimento:moleſtia:ſincærum integrumq; conſerues. Et ipſe ſpondeo & omnes hoc tibi tui pro me recipiẽt ex mea amicitia:& ex tuo i me offõ maximũ te fructũ: ſummãq; uoluptatem eſſe capturum. Vale.

SVmpſi &c.Commendat.M. Curiũ patris negotiantem apprime diligenter aut Ariſto proconſuli:aut Cælio ut quidam textus habent.Ordo eſt. Ego ſumpſi ideſt adſumpſi & quaſi adrogaui hoc mihi/ꝓ obſeruantia tua in ideſt erga me:hoc eſt ꝓpter eam in dictis & factis tuis ne me lædas cuſtodiam ex ueneratione quadam procedentem quã perſpexi ideſt percœpi penitus q̃diu fuimus Brunduſii:ſumpſi inquam ut ſcriberẽ ad te familiariter:& quaſi pro iure meo:ſi q̃i.ſi aliqua res eſt/de qua laborarem ualde id eſt ꝓ qua uellem multos ſubire labores aut multum timerem Marcus Curius qui negociatur ideſt mercimonia agit Patris in ea urbe Achaiæ ẽ mihi familiaris ita ut nihil poſſit eſſe coniunctius. Multa ſup. ſunt officia i.ex debito bene facta/illius in me: & multa quoq; ſunt ſup.officia mea in illũ & qd maximum eſt ſcilicet uinculum coniunctionis: ſummus & mutuus amor eſt iter nos. Quæ cum ſint ita/ſi habes ullam ſpem in amicitia mea:ſi uis efficere ea officia &ſtudia quæ contuliſti Brunduſii in me: etiã gratiora mihi ſcilicet q̃ nunc ſint:q̃q̃ ſunt gratiſſima: ſi uides me amari a tuis omnibus:da atq; largire mihi hoc:ut conſerues Marcum Curium:ſartum & tectum:ut aiunt.i. ut eſt in uetere: prouerbio ex uillarum locatione ſumpto:quas ſic locare ſolemus ut conductor eas ſartas ideſt omnibus partibus ſuis conſeruatas:& clauſulas:ac tectas a ſæuitia cæli conſeruet:alioqui locatori id præſtandum eſſet: exponit autem Cicero ſubdens:ut ſup.conſerues eum ſincærum & integrum ab omni incommodo/detrimento et moleſtia. Et ipſe i.egomet ſpõdeo:& oẽs tui recipiẽt.i.,ꝓmittẽt hoc tibi ꝓ me:te eẽ capturũ ex mea amicitia & ex offõ tuo i me maximũ fructũ & ſummã uoluptatẽ.Vale.

M.T.C.Cælio.S.D.

PVblium Meſſenium equitem Romanũ oĩbus rebus ornatũ:meũq; perfamiliarẽ tibi commendo ea commendatione: que poteſt eſſe diligentiſſima.Peto a te & pro noſtra & ꝓ paterna amicitia:ut eũ in tuam fidem recipias: eiuſq; rẽ famãq; tueare.Virũ bonũ:tuaq; amicitia dignum tibi adiunxeris:mihiq; gratiſſimum feceris. Vale.

PVblium commendat dicens. Ego cõmendo tibi.P.Meſſenium:equitẽ Romanum/ornatum omnibus rebus &ꝓ familiarem ideſt ualde familiarem meũ/ea/cõmendatione:que poteſt eſſe diligẽtiſſima Peto a te & pro noſtra & pro paterna amicitia/ut recipias eum in fidem ideſt fidelẽ protectionem tuam: & ut tueare.i. protegas rẽ & famam eius.Tu adiunxeris tibi uirum bonum & dignum amicitia tua: & feceris mihi gratiſſimum. Vale.

Cicero Regi.S.D.

QVlus Licinius Ariſtoteles Melitenſis antiqſſimus eſt hoſpes meus:& preterea cõiunctus magno uſu familiaritatis.Hæc cũ ita ſint nõ dubito:quin tibi ſatis commendatus ſit.Etenĩ ex multis cognoſco meam commendatiõem plurimũ apud te ualere.Hunc ego a cæſare liberaui. Frequens enim fuerat nobiſcum atq; etiam diutius in cauſa eſt:q̃ nos commoratus:quo melius te de eo exiſtimaturum arbitror.Fac igitur mi Rex:ut intellegat has ſibi literas plurimum profuiſſe. Vale.

AVlus &c.Commendat Regi Aulũ Licinium Melitenſem hoſpitem ſuum:q Pompeianarum:partium ſtudioſus fuerat: ſed reconciliatus Cæſari:uerum quia eo nomine eum commendat q̃ Pompeianus eſſet ne literæ forte deꝑhenſe officiant ei ad quẽ ſcribit credo non nominatum a Cicerone/ſet nomine regis tantum ſignificatum. Reges enim diuites omnes et præcipue principes conuiuii uocabant ueteres.Melite inſula eſt ſiciliæ authore Pomponio aphricã uerſus Et Strabo dicit eam imminere pachino: unde Catelli melitæi aſportabantur:de qua Ouidius faſt.iii.Fertilis eſt Melite ſterili uicina Coſuræ Inſula quam libyci uerberat un

da fræti. Ordo eſt. Aulus Licinius Ariſtoteles cognomento : melitenſis patria/eſt hoſpes meus antiquiſſimus:et præterea ideſt præter eam coniunctionem:coniunctus ſcilicet mihi:magno uſu familiaritatis ideſt magna conſuetudine. Cum hæc ſint ita:non dubito quin ſit ſatis commẽdatus tibi. Etenim ego cognoſco ex multis commendationem meam ualere plurimum apud te. Ego liberaui hũc a Cæſare ideſt a:perſecutione Cæſaris:hoc eſt reconciliaui eum. Fuerat enim nobiſcum ideſt in partibus Pompeianis frequens ideſt negocioſus& diligens: atq; moratus eſt in cauſa ideſt ut dicũt in quærella Pompeiana/diutius.ſ.q̃ nos:quia etiam poſt mortem Pompeii:quo ideſt propter quod:ego arbitror.ſup.te exiſtimaturum de eo melius. Igituro mi Rex:fac ut ntellegat has literas profuiſſe ſibi plurimum. Vale.

LVcio &c. Thermo pro ꝓtori ĩ Syria commendat Gemicilium quem dicit nihil petiturum niſi qd ſe et Thermo dignum ſit quo nomine Horatius etiam Groſphum commendat in epiſtola dicens. Vtere Pōpeio Groſpho:et ſi quid petet ultra Defer:mi Groſphus niſi uerũ orabit et equum. Ordo eſt. Ego utor iam pridẽ ideſt a pluſculo tempore familiariſſime Lucio Gemicilio Curuo:uiro optimo et homine gratiſſimo:ego cõmendo tibi eũ penitus atq; trado. ſ. fideĩ:tuæ: primum ut cõmodes ideſt commode exhibeas te ei in quibus rebus quoad.i.quatenus fides tua ſcilicet ĩ ſeruanda æquitate quia fides fundamentum eſt iuſtitiæ ut dicit:primo officiorum:& dignitas tua patietur:patietur autem in omnibus ſcilicet quæ petet:ipſe enim nihil poſtulabit unq̃ abs te:qd ſit:alienũ tuis aut etiam ſuis moribus ideſt:quod non ſit:honeſtũ&æquũ. Ego autem commendo tibi præcipue negocia eius que ſunt:in Helleſpōto inſula Phrygiæ ab Helle ſorore Phryxi. illic in ponto ſubmerſa denominata. Primum ut optineat in agris.ſ. Helleſpōticis:id iuris quod Ciuitas patriana que.illic eſt/decreuit & dedit ei:& quod optinuit ſemper ſine ulla controuerſia ideſt contradictione. Deinde ſi habebit aliquid controuerſiæ ideſt litis & diſceptationis cum aliquo Helleſpontino ideſt incola Helleſponti ut reiicias in illam dioeceſim ideſt in illam iuriſdictionem:hoc eſt ad forum illius iuriſdictionis ubi antiquum ius optinet. Nequis erret dicitur dioeceſis ſecunda & tertia longis non dioceſis:nam græce ſcribitur διοικησις. Sed ego commendarim tibi diligentiſſime totum hominem.i.omnia negocia eius:non uideor mihi debere ꝑ ſcribere ad te ſingulas cauſas eius. Illa ſit ſumma ideſt generalis clauſula:quidquid officii quaſi debiti:beneficii.i.benefacti liberaliter impenſi:ſup.ei honoris/conuleris in Gemicilium ideſt impenderis Gemicilio:ego exiſtimabo te contuliſſe id in meipſum atq; in rem meam. Vale.

Dioeceſis.

M.T.C.Qu.Thermo Propr.S.D.

LVcio Gemicilio Curuo iampridem familiariſſime utor:optimo uiro:& homine gratiſſimo. Eum tibi penitus cõmẽdo atq; trado Primum ut omnibus in rebus ei te cõmodes:quoad fides tua dignitaſq; patietur patiet:aũt in oĩbus. Nihil enim abs te unq̃:quod ſit alienum tuis aut etiam ſuis moribus poſtulabit. precipue autem cõmendo negocia eius q̃ ſunt in Helleſponto. Primũ ut optĩeat id iuris in agris qd ei Patriana ciuitas decreuit/& dedit:& quod ſemper optinuit ſine ulla controuerſia: Deinde ſi quod habebit cum aliquo Helleſpontinio cõtrouerſiæ:ut in illam Dioeceſim reiicias. Sed non mihi uideor:cum tibi totum hominem diligentiſſime commendarim:ſingulas ad te eius cauſas perſcribere. debere Summa illa ſit:quidquid officii:beneficii:honoris in Gemicilium contuleris:id te exiſtimabo in me ipſum atq; in rem meam contuliſſe. Vale.

OVm mihi &c. Primũ oſtendit ſibi gratum eſſe qd fecerat Thermus pro. M. Marcilio:deinde rogat ut det operam ne ſocrus Marcilii rea fiat. Ordo eſt. Cum multa ſint grata mihi/que tu feciſti adductus commendatione mea.i.per me facta: tum inpriis ſup.gratum eſt:nõ ſit : unde ſecundum Vallam qui uult cum & tum iudicatiuũ poſtulare legẽdum eſſet:cum mihi multa grata ſunt &c.q̃ tractauiſti liberaliſſime Marcũ Marciliũ/filiũ amici mei atq; interpretis ſorte in linga Cilicum:aut interceſſoris quia ꝑ interpretem res agere magni uiri ſolẽt: ſet cum conſtet deprecatoris illic eguiſſe Ciceronem:dicam linguæ alienæ expoſitorẽ fuiſ

M.T.C.Qu.Thermo.Prop.S.D.

OVm mihi multa grata ſint:q̃ tu adduct? mea cõmẽdatiõe feciſti:tũ ĩ ꝓmis q̃ Marcũ Marciliũ amici: atq; iterp̃tis mei filiũ liberaliſſime tractauiſti. Venit enim Laodiceam : & tibi apud me: mihiq; ꝓpter te gratias maximas egit. Quare qd reliquũ eſt:a te peto:quanti apud gratos homines beneficium ponis:ut eo libentius hic commodes:operamq; des : quoad fides patietur : ut ſocrus aduleſcentis rea ne fiat: Ego cum antea ſtudioſe commendabam

Marcilium:tũ multo nunc ſtudioſius : q̃ in longa adparitione ſingularẽ:& prope incredibilẽ patris Marcilii fidem:abſtinẽtiam:modeſtiamq; cognoui. Vale.

qñ.i.qñdẽ aut qm̃ tu ponis.i.collocas beneficiũ apud hoĩes gratos:ut cõmẽdes.i.ꝑſis & cõmodũ facias iis eo i.tãto libẽtius:& ſup.des operã:quoad fides.ſ.tua patiet. Fidẽ ut dixi/hic eã intellegit q̃ eſt fundamẽtũ iuſtitiæ qua ea q̃ decẽter ꝓmiſimus fideliter ſeruamus:unde ad fidẽ iudicũ ꝑtinet nemini iniuriã facere dũ alicui commodũ facit:ut ſocrus.i.mĩ uxoris aduleſcẽtis.ſ. Marcilii:ne.i.nõ fiat rea.i.nõ uocet in iudiciũ. Nã reus dicitur quicũq; cogitur cãm dicere & ſe defendere etiã ſi culpa uacet:non autẽ eſſet iudicis eã quæ ſons eſſet facere ut inſons ſit:licet ignoſcere poſſit. Ego cũ cõmẽdabã:ergo prius legã cũ multa ſunt:antea Marciliũ ſtudioſe: tũ ſup.cõmendo eum nũc multo ſtudioſius: q̃ cognoui in longa adparitiõe.i.obſequio quaſi adparitoris:ſingularem:& prope.i.quaſi incredibilẽ fidẽ.i.fidelitatẽ:abſtinentiã:modeſtiã Marcilii patris.i.ſenioris. Vale.

EM.T.C.Qu.Thermo propræ. ſalutẽ dicit. Etſi mihi uideor intellexiſſe : cũ tecũ Epheſi de re Marci Annei legati mei locutus ſum: te ipſius cã uehemẽter oĩa uelle:tñ &.M.Anneũ tanti facio:ut mihi nihil putẽ prætermittendũ:qd illius interſit:& me a te tãti fieri puto:ut nõ dubitẽ:qn ad tuã uoluptatẽ magnus cumulus accedat cõmendationis meæ. Nã cũ iam diu diligerẽ M.Anneũ:deq; eo ſic exiſtimarẽ:ut res declarat:q̃ ultro ei detulerim legationẽ:cũ multis iã petẽtibus denegaſſem:tũ uero:poſtea q̃ mecũ in bello atq; in re militari fuit tãtã in eo uirtutem/prudẽtiã/fidẽ/tantãq; erga me bñuolẽtiã cognoui:ut hoĩem neminẽ pluris faciã. Eũ cũ ſardianis hẽre controuerſiã ſcis:cãm tibi expoſuimus Epheſi:quã tu tñ corã facilius meliuſq; cognoſces. De reliquo mihi me hercule diu dubiũ fuit:qd ad te potiſſimũ ſcriberẽ Ius em̃ quẽadmodũ dicis clarũ:& magna cũ tua laude notũ eſt. Nobis aũt ĩ hac cã nihil aliud opus ẽ : niſi te ius iſtituto tuo dicere. Set tñ cũ me nõ fugiat:quãta ſit in ꝓtore authoritas:ꝑſertĩ iſta ĩtegritate/grauitate/clæmẽtia:q̃ te eſſe inter oẽis conſtat : peto abs te ꝑ noſtra cõiũctiſſima næceſſitudine:plurimiſq; officiis,paribus ac mutuis:ut uolũtate authoritate ſtudio tuo ꝑficias:ut. M.Anneus ĩtellegat te & ſibi eſſe:qd nõ dubitat (Sæpe em̃ mecũ locutus eſt) & multo amiciorẽ his meis lrĩs eẽ fctm̃. In tuo toto ĩpio:atq; ꝓuĩcia nihil eſt:qd mihi gratius facere poſſis. Iã apud iꝑm gratiſſimum hoĩem:atq; optimũ uirũ q̃bene poſiturus ſis ſtudiũ tuũ:atq; officium dubitare te nõ exiſtimo. Vale.

ſe & per regiam Seruianã eo noĩe quo filiũ uocatũ. Em̃.i.qa.M.Marcilius uenit Laodiceã q̃ urbs eſt in ꝓuincia Ciliciæ&egit mihi maxias gr̃as pp te.i.bñficiũ tuũ. Quar̃ ego peto a te qd reliquum eſt.i.qd reſtat adhuc: qñ.i.qñdẽ aut qm̃ tu ponis.i.collocas beneficiũ apud hoĩes gratos:ut cõmẽdes.i.ꝑſis & cõmodũ facias iis eo i.tãto libẽtius:& ſup.des operã:quoad fides.ſ.tua patiet. Fidẽ ut dixi/hic eã intellegit q̃ eſt fundamẽtũ iuſtitiæ qua ea q̃ decẽter ꝓmiſimus fideliter ſeruamus:unde ad fidẽ iudicũ ꝑtinet nemini iniuriã facere dũ alicui commodũ facit:ut ſocrus.i.mĩ uxoris aduleſcẽtis.ſ. Marcilii:ne.i.nõ fiat rea.i.nõ uocet in iudiciũ. Nã reus dicitur quicũq; cogitur cãm dicere & ſe defendere etiã ſi culpa uacet:non autẽ eſſet iudicis eã quæ ſons eſſet facere ut inſons ſit:licet ignoſcere poſſit. Ego cũ cõmẽdabã:ergo prius legã cũ multa ſunt:antea Marciliũ ſtudioſe: tũ ſup.cõmendo eum nũc multo ſtudioſius: q̃ cognoui in longa adparitiõe.i.obſequio quaſi adparitoris:ſingularem:& prope.i.quaſi incredibilẽ fidẽ.i.fidelitatẽ:abſtinentiã:modeſtiã Marcilii patris.i.ſenioris. Vale.

OEtſi mihi &c. Diligentiſſime cõmendat Thermo. M.Annei legati ſui negocia:de quo dicit ſe locutũ eſſe cum Thermo cũ eſſent Epheſi. Ordo eſt. Etſi uideor mihi intellexiſſe cũ locutus ſum tecũ Epheſi:q̃ ciuitas eſt Aſiæ:de re Mar. Annei legati mei:te uelle uehemẽter oĩa cã ipſi?:tamẽ ego facio.i.æſtimo tanti. M.Anneũ ut nihil putẽ ꝓtermittẽdũ mihi/qd iterſit.i. in re & utilitate ſit illius:& puto me fieri.i.æſtimari a te tãti:ut nõ dubitẽ qn magn? cumulus cõmẽdationis meæ.i.q̃ ſit cõmẽdatiõis meæ malim tũ legere cõmẽdatione mea.i. pp cõmendationẽ meã:accedat.i.addat ad uoluptatẽ tuã. Nã cũ diligerẽ diu.i.p multos dies: Marcũ Anneũ:& exiſtimarẽ.i.iudicarem de eo ſic:ut res declarat:q̃ detulerim.i. optulerim ei ultro.i.nõ reqſitus:legationẽ.i.ut eẽt mihi legatus in Cilicia:cũ denegaſſem ſup. eã multis iã petẽtibus.ſ.eã:tũ uero.i. ꝑcipue poſteaq̃ fuit mecũ in bello atq; in re militari:cognoui in eo/tantã uirtutẽ.i. fortitudinem:prudentiã:fidẽ & tantã beneuolẽtiã erga me/ut neminẽ.i. nullum hoĩem faciam pluris.ſ.q̃ cum. Tu ſcis eũ habere cõtrouerſiam cũ Sardianis.i.ciuibus Sardiæ ciuitatis in ꝓuincia Cilicia:nos expoſuimus tibi cauſam Epheſi.i.cum illic eſſemus quã tamen tu cognoſces facilius & melius corã.i.quando ueneris in rem ꝑſentem aut litigatores audieris. Me hercule dubium fuit diu/quid ſcriberẽ de reliquo.i.de eo qd reſtat:potiſſimum ad te. Enim.i.quia ius ſup. eius:quẽadmodũ dicis eſt clarum.i.euidens:& notũ eſt ſ.tibi:cũ magna laude tua:quia iuriſperitus euaſit. Nihil autem aliud opus eſt nobis in hac cauſa:niſi te dicere.i.ut dicas ius.i. iudices:inſtituto.i.more tuo. Set tamen cũ non fugiat.i.lateat me : quanta authoritas ſit in prætore ꝑſertim iſta integritate .i. qui ꝓtor ſit iſtiuſmodi integritate:grauitate:clemẽtia:qua cõſtat te eſſe inter omnis : peto abs te pro næceſſitudine noſtra coniunctiſſima:ideſt arctiſſima/& officiis plurimis:paribus ac mutuis:ſcilicet inter nos:ut perficias uoluntate/authoritate/ſtudio tuo/ut Marcus Anneus intellegat te:&.i.ſimul/amicũ eſſe ſibi:quod nõ dubitat:locutus eſt enim ſæpe mecum.ſ.hoc adſerendo:& eſſe factum amicor̃ multo.ſ.q̃ fueras

his literis meis.Nihil eſt qđ poſſis facere mihi gratius in toto imperio tuo atq; prouincia .i. tātiſper dum eris in prouincia Imperator.Ego non exiſtimo te dubitare iam.ſ.ubi cognoſcis rem mihi tantopere cordi eſſe : q̄ bene poſiturus.i. locaturus ſis/ſtudium atq; officium tuum habet hominem gratiſſimum atq; uirum optimū Cum uir a uirtute dicatur frequens illi epitheton eſt bonus aut optimus. Vale.

M.T.C.Qu.Thermo ꝓpræ.S.D.

CAius Cluuius Puteolãus ualde de obſeruat: ualdeq;eſt mihi familiaris.Is ita ſibi pſuadet qđ in tua ꝓuincia negocii habet:niſi te ꝓuinciā optinēte meis cōmēdatiōibus cōfecerit: id;ſe in pditis : & deſpatis habiturū.Nūc qñ mihi ab amico officioſiſſio tātū oneris īponit̃ ego quoq; tibi imponā pro tuis in me ſummis officiis:ita tñ:ut tibi nolim moleſtus eſſe. Milaſſii & Alabādenſes pecuniā Cluuio debēt. Dixerat mihi Euthydemus cū Epheſi eſſem ſe curaturū : ut ecdici Milaſſii Romā mitterentur . Id factum nō eſt. Legatos audio miſſos eſſe:ſet malo ecdicos ut aliqd confici poſſit.Quare peto a te:ut eos & Alabandēſes iubeas ecdicos Romam mittere . Præterea Philoties Alabādenſis Hypothecas Cluuio dedit.Hæ commiſſe ſūt.Cures uelim:ut aut de Hypothecis decedat eaſq; ꝓcuratoribus Cluuii tradat : aut pecuniam ſoluat.

CAius Cluuius &c.Negociū cluuii Puteolani commendat Thermo ut dicat ipſum Cluuiū de eo deſperare niſi id confecerit:Thermo prouiciam optinente. Exponit autem quid ſit in eo negocio& quid agēdum putet:ut luce clarius patebit legētibus hoc ordīe.Caius Cluuius Puteolanus.ſ. patria:a Puteolis urbe Cāpaniæ obſeruat me ualde:& eſt ualde familiaris mihi.Is perſuadet ſibi.i.firmiter credit:ſe habiturū in perditis & deſperatis:id negocii:qđ habet in ꝓuincia tua niſi cōfecerit.i. abſoluerit cōmēdationibus meis.i.ob cōmendationes meas te optinente prouinciā.i.tantiſper dū optinebis ꝓuinciam.Nūc quādo.i.quādoqdē tātum oneris imponit̃ mihi ab amico officioſiſſimo.i.pleniſſimo officii in me:ego quoq; imponā tibi.ſ.tantū oneris : pro ſūmis officiis tuis in me:tñ ita ſup. īponā/ut nolim eſſe moleſtus tibi.Milaſſii & Alabādēſes .i. ciues in Milaſſa & Alaſſa ciuitatibus Lydiæ Mœoniæ:debēt pecuniā Cluuio. Euthydemus dixerat mihi cū eēm Epheſi: ſe curaturū& Ecdici.i.Syndici deſēſores:Milaſſii mitterent̃ ꝓRomā:id non eſt factū:ego audio legatos.i.oratores miſſos eſſe:ſed malo Ecdicos ſup.mitti:ut aliquid poſſit cōfici.i.tranſigi & componi.Quare ego peto a te ut iubeas eos.ſ.Milaſſios:& Alabandēſes mittere Romā Ecdicos.i.Syndicos ſuos. Præterea Philoties Alabandenſis dedit Cluuio hypothecas:ideſt obligatiōes bonoꝝ īmobilium:hæ.ſ.hypothecæ ſunt cōmiſſæ:ideſt finitæ:uelim ſup.ut cures:ut Philoties aut decedat de hypothecis:ideſt obligationibus rerum immobilium:ut dixi & tradat eas procuratoribus Cluuii:ne.ſ.amplius petātur:aut perſoluat pecuniam:ſcilicet pro nouis hypotheticis:aut pro termini productione.

Hypothecæ.

Præterea Heracleotæ:& Bargiletæ:q itē debēt : aut pecuniā ſoluāt:aut fructibus ſuis ſatiſfaciāt. Caunii præterea debēt : ſet aiunt ſe depoſitā pecuniā habuiſſe.Id uelim cognoſcas:& ſi intellexeris eos neq; ex edicto: neq; ex decreto depoſitā habuiſſe:des operā:ut uſuræ Cluuio īſtituto tuo cōſeruent̃.His de rebus eo magis laboro:ꝙ agit̃ res Cn.Pōpeii etiā noſtri næceſſarii: & ꝙ is.magis etiā mihi laborare uidet̃:ꝙ̄ ipſe Cluuius: cui ſatiſfactū eſſe a nobis ualde uolo.His de rebus uehementer te etiam atq; etiam rogo. Vale.

Præterea Heracleotæ &Bargiletæ.i.ciues heracleæ,& Bargiliæ ciuitatū Cariæ:q itē .i. ſiſr debēt.ſ.Cluuio:aut ſoluāt pecuniā/aut ſatiſfaciāt ſuis fructibus.ſ.intereſſe aut uſurā.PræthereaCaunii a Cauno oppido Cariæ debent.ſ.pecuniā&:ut uidet̃ īnuere : uſurā: ſet aiūt ſe habuiſſe pecuniā depoſitā ut nihil debeāt de uſura:des opā ut uſuræ cōſeruent̃ cluuio īſtituto.i.ex more aut cōſtituto tuo.Ego laboro de his reb⁹ eo magis q̄ res i.negociū aut utilitas etiā Cnæi Pōpeii næceſſarii agit̃:& ꝙ is.ſ.Pōpeius uidet̃ mihi laborare ei⁹magis q̄ ipe cluuius:cui ſ.pōpeio ego uolo .i. cupio ualde ſatiſfactū a nobis. Rogo te uehementer etiā atq; etiā de:his rebus.i.ob has res:aut ut has res cures. Vale.

M.T.C.Qu. Thermo ꝓpræ.S.dicit.

QVo magis quotidie ex literis:nuntiiſq; bellum magnum eſſe in Syria cognoſco:eo uehementius a te pro noſtra næceſſitudine cōtendo ut mihi.M.Anneū legatū prio quoq; tpe remittas . Nā eius opa cōſilio ſcia rei militaris:uel maxime ītellego me & rempu.

QVo magis&c.Primum rogat Cicero Thermum ut ad ſe remittat.M. Anneum legatum priuſq̄ Cicero proficiſcatur in Ciliciam:deinde commendat eius negocium.Ordo autem eſt.Quo.i. quāto magis ego cognoſco quotidie ex lr̄is & nūtiis bellū magnū eē in Syria:eo.i.tāto uehemētius

me & rēp.adiuuari poſſe.Quod niſi tāta res eius ageret̃ nec ipſe adduci potuiſſet:ut a me diſcederet : neq; ego:ut eum a me dimitterē . Ego in Ciliciam ꝓficiſci cogito circiter kalen.Maii.ante eā diem Anneus ad me redeat oportet.Illud qđ tecum & corā:& per literas diligentiſſime egi:& nunc etiā atq; etiam rogo:curæ ſit tibi:ut ſuū negocium qđ habet cū populo Sardiano pro cāæ ueritate:& pro ſua dignitate cōficiat. Intellexi ex tua oratiōe cū tecū Epheſi locutus ſum:te ipſius.M.Annei cauſa oīa uelle : Set tñ ſic uelim exiſtimes:te mihi nihil gratius facere poſſe: ꝙ̄ ſi intellexero per te illū ipſum negocium ex ſentētia cōfeciſſe. Idq; q̄primum:ut efficias:etiā atq; etiam rogo. Vale.

contēdo.i.inſtāter peto:a te,p næceſſitudine nr̄a ut remittas mihi pmo quoq; tpe.i. ut pmum poſſis:Marcū Anneū legatū.i.q ſit mihi legatus.Nā ego ītellego me & rēp poſſe adiuuari:uel.i.etiā maxime:opa: ꝯſilio:ſcia rei militaris eius.ſ.Annei.qđ.i.ꝓpter qđ:niſi tanta res eius ageret̃.ſ.in ꝓuīcia tua nec ipſe potuiſſet adduci .i. pſuaderi ut diſcederet a me:neq; ego ſup.potuiſſem adduci ut dimitterē eū ad me.Ego cogito ꝓficiſci ī ciliciā circiter kalendas Maii : oportet ſup.ut Anne⁹ redeat ad me ante eā diem. Illud qđ egi tecū & corā.i.in pſentia p uerba:& ſup. abſens per lr̄as:& qđ rogo nunc etiā atq; ēt ſit tibi curæ:ut cōficiat.i.tranſigat & abſoluat/negocium ſuū quod habet cū populo Sardiano cōficiat inquā pro ueritate.i.æquitate cauſæ:& pro dignitate ſua. Ego intellexi ex oratiōc tua cum locutus ſum tecum Epheſi te uelle omnia/cauſa ipſius Marci Annei:ſet tamen uelim ſupp. ut exiſtimes ſic:te nihil poſſe facere mihi gratius:q̄ ſi intellexero illum confeciſſe.i.finiuiſſe negocium ex ſententia.i.uoluntate ſua:per te : ideſt te auxiliante:idq; .i.id.Et rogo ſup.te:etiam atq; etiam ut efficias id q̄primum.i.ualde cito. Vale.

M.T.Cice.Titio.M.F.Ruſo.Pr.Vrbano.S.

LVcius Cuſtidius eſt tribulis & municeps & familiaris meus.Is cauſam habet quā cauſam ad te deferet.Cōmēdo tibi hominem: ſicuti tua fides:& meus pudor poſtulat.tm̄ ut facileis aditus ad te habeat:quæ poſtulabit æqua : ut iubente te impetret:ſentiatq; meā ſibi amicitiā etiam cum lōgiſſime abſim ꝓdeſſe in primis apud te. Vale.

LVcius &c.Cōmendat Luciū Cuſtidiū dicens.Lucius Cuſtudius eſt tribulis meus.i.mecum de eadem tribu:&municeps.i.de eodem municipio.ſ.arpino:&familiaris meus.Is habet cauſam.i.litem:quā cauſam.i.cuius defenſionem deferet ad te. Ego:cōmēdo tibi hominem ſicut fides tua: &pudor meus poſtulat.i.uſq; ad aras aut de os:tantū.i.dūtaxat:aut tātū.i. intātum ut habeat faciles aditus ad te:& ut impetret te iubente:ſup.ea æqua.i.iuſta:q poſtulabit:&ſētiat amicitiā meam ꝓdeſſe ſibi in primis .i. præcipue apud te:etiam cum abſim longiſſime:utpote in Cilicia. Vale.

M.T.C.Curtio Pæduceano p̄tori ſalutē.Dicit.

MArcum Fabiū unice diligo:ſūmaq; mihi cum eo cōſuetudo & familiaritas eſt peruetus . In eius cōtrouerſiis:qd decernas:a te non peto: Seruabis ut tua dignitas & fides poſtulat:edictū & inſtitutum tuū: ſet ut ꝙ̄ facillimos ad te aditus habeat: quæ erunt æqua iubēte te īpetret : ut meā amicitiā ſibi etiam cū procul abſim prodeſſe ſentiat:pſertim apud te.Hoc uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

MArcum &c. Cōmendat Marcum Fabium dicens.Ego diligo unice.ideſt ſingulariter Marcum Fabiū:& ſumma conſuetudo & familiaritas peruetus.i.ualde uetus eſt mihi cū eo.Ego non peto a te qd decernas.i.iudices/ī ꝯtrouerſiis i. litibus eius Tu ſeruabis edictum & inſtitutum .i. mādatum tuum:ut dignitas tua & fides poſtulat: ſet ut habeat aditus ad te q̄facillimos:impetret te iubēte.i.iuſſu tuo: ea quæ erūt æqua: ut ſentiat amicitiam meam prodeſſe ſibi ēt cum abſim procul.ſ.Roma:quia in prouincia:pſertim.i.ꝑcipue apud te Ego rogo hoc uehementer etiam atq; etiam. Vale.

M.T.C.C.Munatio C.F. ſalutem dicit.

LVcius LeuineiusTrypho ē oīno lucii reguli familiariſſimi mei libtus.Cui⁹ calamitas etiā officioſiorē me facit in illū.Nā bn̄uolētior ꝙ̄ ſemper fui:eſſe non poſſum. Set ego libertū eius per ſeipſum diligo . Sūma em̄ eius erga me officia exſtiterūt. his noſtris tpibus:qbus facillime beneuolētiā hoium & fidē pſpicere potui.Eū tibi ita cōmēdo:ut hoies gti

LVcius Leuineius Tripho eſt libertus Lucii Regli familiariſſimi mei Cuius.ſ.Reguli calamitas.i.aduerſitas miſeranda:facit me etiā officioſiorē in illū.Nā non poſſum eſſe beneuolētior.ſ. in illū q̄ fui ſemp:ſet ego diligo libertum eius per ſeipſum.i.ſine reſpectu pr̄oni. Summa em̄ officia eius exſtiterūt erga me histēpori

bus nr̃is.ſ.tã piculoſis & malis qbus potui pſpicere facillime: bñuolẽtiã & fidẽ hoium: q̃ in aduerſis pſpici ſolẽt. Ego cõmẽdo tibi eũ ita ut hoĩes grati & memores.ſ.beneficii accœpti:debẽt cõmẽdare bñmeritos de ſe: Si forte alibi nõ dixi:norit puer nõ Recõmẽdo.ſet Cõmẽdo ĩ uſu eẽ:

Recõmẽdo non dicit.

& memores bñmeritos de ſe cõmẽdare debẽt. Pergratũ mihi feceris:ſi ille intellexerit:ſe q̃ pro ſalute mea mlt̃a picl̃a adierit:ſæpe hyeme ſũma nauigarit:p tua erga me beneuolentia gratũ etiã tibi feciſſe. Vale.

Tu feceris mihi pgratũ ſi ille intellexerit ſe q̃ adierit multa pericula pro ſalute mea:& ſup.q̃ nauigarit ſæpe:ſumma.i. aſperrima hyeme.i.tempeſtate pluuioſa & frigida:feciſſe gratum etiã tibi pro ſũma beneuolẽtia tua erga me. Vale.

TIto &c.Cõmendat Titũ Pinniũ ciuẽ romanũ:cui Niceẽſes gradẽ debebãt pecuniã:rogãs ṗtorẽ ut eã curet perſoluẽdã Ordo eſt.Ego arbitror te ſcire me uſum eẽ familiariſſime Tito Pĩnio:qđ.i.quã familiaritatẽ:ille qdẽ declarauit teſtamẽto q̃ iſtituerit me tũ tutorẽ.ſ.filio ſuo:tũ etiã ſcđm.i.ſecundariũ hæredẽ:ut.ſ. ſi filius eius moriať Cicero hæres ſit.Niceẽſes.i.ciues Niceæ ciuitatis in ṗuĩcia maſſiliẽ.debẽt filio eius.ſ. Titi Pinnii:erudito mire & ſtudioſo & modeſto:pecuniã grandẽ:ad ſeſtertiũ octogies .i.ad ducẽtas libras:Monui prius neutra nõ admittere ſyncopẽ genitiui ſi coincidãt cũ ntõ ſingulari:&tamen cũ noĩe numerali uenuſte ſyncopẽ in genitiuo fieri: unde maluit Cicero dicere ad octogies ſeſtertium:q̃ ad octoginta ſeſtertia:aut ſeſtertiorum:aut ſeſtertium. Et ut audio ipſi uolunt in ṗmis:

M.T.C.P.Silio Propto.S.P.D.

TIto Pinnio familiariſſime me uſum eſſe me ſcire te arbitror: qđ quidem ille teſtamento declarauit:q me tum tutorẽ:tum etiã ſecundũ heredẽ inſtituerit. Eius filio mire erudito & ſtudioſo: & modeſto pecuniã Niceẽſes grandẽ debent ad ſeſtertium octogies:& ut audio:in primis uolunt ei ſoluere. Pergratum igitur mihi feceris:quando nõ modo reliqui tutores qui ſciũt quanti me facias: ſet etiam puer ipſe ſibi perſuaſit te oĩa mea cauſa facturum eſſe:ſi dederis operam:qđ tu fides dignitaſq̃ patietur: ut q̃primum pecunia Pinnino ſoluatur Niceenſium noĩe. Vale.

ideſt maxime ſoluere ei.ſ.filio Titi. Tu igitur feceris mihi pergratum/quãdo.i. qm̃ non ſolũ reliqui tutores qui ſciunt quanti facias me:ſup.perſuaſerunt ſibi:ſet etiã puer ipſe perſuaſit ſibi te facturum eſſe oĩa cauſa mea:ſi dederis operam quoad.i.quatenus fides & dignitas tua patieť ut pecunia ſoluatur Pinnio.ſ.minori:q̃primum.i.ualde cito:nomine.i.ex debito Niceenſium:pro quo aliqui Nicenſium legunt. Vale.

ETſi &c.Primum gratias agit: deinde amorem ſuum pollicetur dicens. Etſi i.q̃q̃:ego amaui te in negocio.i. tranſactiõe negocii Attilii:Cum enim ueniſſem ſero: ideſt tarde tamen conſeruaui beneficio tuo i.per beneficium tuũ: equitem Romanum honeſtum. Et me hercule.ſ.ita iudicante ut uerũ dico:ego ſemper habui in aĩo.i.iudicaui te eſſe in ære meo.i.meũ:ut q̃ ære noſtro emimus aut deuinximus:pp cõiunctionẽ & ſingl̃arem næceſſitudinẽ Lucii Lamiæ nr̃i. Itaq̃ ago primũ gr̃as tibi q̃ liberas me moleſtia:deinde ṗſequor ĩpudentia.i.ĩpudenti petitione:ſet ſarciã.i. reficiã & cõpenſabo idẽ:ego em̃ colã & tuebor te ſemper ſic: ut ſup.eũ quẽ.ſ colã diligẽtiſſime:Cura ſi diligis me:ut habeas Quĩtũ fr̃em meũ eo nũero.i.ea æſtimatiõe:q̃.i.q̃ me. Tu auxeris ita bñficiũ tuũ magnũ:cumulo magno. Vale.

M.T.C.P.Silio Propræ. Salutem.D.

ETſi in Attilii negocio te amaui: cum enim ſero ueniſſem:tamen honeſtum equitẽ romanum beneficio tuo cõſeruaui: & me hercule ſemper ſic in animo habui:te ĩn meo ære eſſe propter. L. Lamiæ noſtri coniunctionem:& ſingularem næceſſitudinem. Itaq̃ primum tibi ago gratias:q̃ me moleſtia liberas. Deinde impudentia proſequor (ſet idem ſarciam. Te enim ſemper ſic colam: & tuebor: ut quem diligentiſſime) Quintum fratrem meum: ſi me diligis: eo numero cura ut habeas: quo me. Ita magnum beneficium tum magno cumulo auxeris. Vale.

NOn putaui &c.Leniũ ſic adfectanter cõmẽdat ut in eius cõmẽdatiõe dicat ſibi uerba deeſſe. Ordo eſt. Nõ putaui poſſe fieri ut uerba deeſſent mihi i. deficerent in cõmẽdãdo aliquo: ſet tñ deſunt in cõmẽdando Caio Lenio. Itaq̃ exponã tibi rẽ paucis uerbis: ſet tamẽ ſup.ſic:ut poſſis perſpicere plane:uoluntatẽ meã. Incredibile eſt.i. difficile creditu:quãti & ego & frater meus q eſt chariſſimus mihi:faciamus Mar. leniũ Id.ſ.q̃ eũ ſic amamᵘ:fit tũ plurimis officiis eius:tũ ſũma probitate & ſingl̃ari modeſtia eius. Ego ĩuitiſſimus dimiſi eũ a me tũ propter familiaritatẽ & ſuauitatẽ cõſuetudinis tum q̃ utebar libenter cõſilio eius fideli ac etiã bono. Sed uereor ne putes uerba ſupeſſe.i.redũdare & nimia eſſe mihi q̃ dixeram defutura. Ego cõmendo tibi hominem/ſicut intellegis me debere cõmẽdare eum de quo ſcripſerim ea ſupra:ideſt quæ præmiſi Et peto a te uehementer etiam atq̃ etiam: ut expedias ſup.id negocii:qđ habet in prouincia tua:& ſup.ut dicas ipſi: id quod uidebitur tibi rectum eſſe. Tu cognoſces hominem facilimum & liberaliſſimum. Itaq̃ rogo ut remittas eum ad me q̃primum.i. ualde cito:ſolutum & liberum:negociis confectis per te: Tu feceris mihi & fratri:ſcilicet meo id gratiſſimum. Vale.

M.T.C.P.Silio propræ.S.D.

NOn putaui fieri poſſe ut mihi uerba deeſſent: ſet tamen in.C.Lenio cõmendando deſunt Itaq̃ rem tibi exponam paucis uerbis: ſet tñ ut plane

perſpicere

perſpicere poſſis uolũtatẽ meã. Incredibile eſt q̃ti faciamus & ego: & frater meus: q mihi chariſſimus eſt M. Leniũ. Id fit tũ plurimis eius officiis:tũ ſũma eius ṗbitate:& ſingl̃ari modeſtia. Ego eũ a me ĩuitiſſimus dimiſi:tũ pp familiaritatẽ:& cõſuetudinis ſuauitatẽ: tũ q̃ cõſilio eius fideli ac etiã bono libẽter utebar. Set uereor ne iã mihi ſupeſſe uerba putes q̃ dixerã defutura. Cõmẽdo tibi hoĩem:ſicut intellegis me:de quo ea ſupra ſcripſerim:debere cõmẽdare. A teq̃ uehemẽter etiã atq̃ etiã peto:ut qđ habet in ṗuincia tua negocii expedias:qđ tibi uidebiť rectũ eſſe: ipſi dicas. Hoĩem facillimũ:liberaliſſimũq̃ cognoſces. Itaq̃ te rogo/ut eũ ſolutũ:liberũ confectis negociis per te:q̃primũ ad me remittas. Id mihi friq̃ meo g̃tiſſimũ feceris. Vale.

NEro meus &c.Cõmẽdat & laudat plurimũ gratitudinẽ Neronis cuiuſdam non qdẽ illius tyranni q longe poſt Ciceronem fuit:ſet alterius faciens p hoc eũdẽ cõmẽdatiorẽ. Ordo eſt. Nero meus.ſ. amicus egit tibi mirificas gr̃as apud me.i. me alloquẽs:ſup.& prſus.i.oĩno ĩcredibiles:ut diceret nullum honorẽ potuiſſe haberi.i. ĩpendi ſibi/qui ṗtermiſſus eẽt a te: tu capies magnũ fructũ ex eo.i.eius gratitudine. Nihil em̃ eſt gratius illo adoleſcente:ſet me hercule.tu feciſti gratiſſimũ:quoq̃.i.etiã mihi. Ego em̃ neminẽ facio pluris ex oĩ nobilitate.i.oĩbus nobilibus. Itaq̃ ſi feceris ea:q̃ ille ſ.Nero uoluit agi.i.tractari & tranſigi tecũ per me tu feceris mihi gratiſſimũ. Primum ſup.ut ſuſtẽtes.i.ſuſpẽdas & ṗtrahas: rem i.litẽ & controuerſiã:de Pauſania Alabãdẽſi dũ.i.donec Nero ueniat. Ego intellexi eũ ſ.Neronẽ cupere uehemẽter ſup.id:cã eius ſ.Pauſaniæ: Videbiť forte ordo melior. Primum intellexi ut ſuſtentes rẽ de Pauſania Alabandẽſi dũ Nero ueniat eũ cupere uehemẽter cauſa eius.ſ.Pauſaniæ. Itaq̃ rogo te ualde hoc:deinde ſup.ut habeas cõmẽdatiſſimos tibi:Niſæos.i.ciues Niſæ ciuitatis Lydiæ Mœoniæ:q̃s Nero habet næceſſarios in ṗmis.i.ĩter ṗmos:& tueť ac defendit diligẽtiſſime:ut illa ciuitas intellegat/ſũmũ præſidiũ eſſe ſibi in patrocinio Nerõis. Ego cõmẽdaui tibi ſæpe Strabonẽ Seruiliũ: ego facio nunc id impenſis.i.maiore cura & impẽſa:eo:ideſt propterea/q̃ Nero ſuſcœpit:ſc̃ tuendam cãm eius. Nos petimus tantum.i. dũtaxat a te:ut agas eã rem:ne relinquã hominem inocentem.ſ.Seruilium ad q̃ſtum.i.

M.T.C.P.Silio Propræ.S.D.

NEro meus mirificas apud me tibi gratias egit prorſus incredibiles:ut nullũ honorẽ ſibi haberi potuiſſe diceret:qui a te ṗtermiſſus eẽt: magnum fructũ ex eo capies. Nihil em̃ eſt illo adoleſcente gratius ſet me hercule mihi quoq̃ gratiſſimũ feciſti. Pluris enim ex oĩ nobilitate neminem facio. Itaq̃ ſi ea feceris:quæ ille per me tecũ agi uoluit:gratiſſimũ mihi feceris. Primũ de Pauſania Alabandẽſi ſuſtentes rem dum Nero ueniat. Vehemẽter eius cauſa cupere eum ĩtellexi. Itaq̃ hoc ualde te rogo. Deĩde Niſæos: quos Nero in primis habet næceſſarios diligẽtiſſimeq̃ tuetur ac defendit:habes tibi commendatiſſimos:ut intellegat illa ciuitas ſibi in Neronis patrocinio ſummum eſſe præſidium. Strabonem Seruilium tibi ſæpe cõmendaui:nunc eo facio id impenſius: q̃ eius cauſam Nero ſuſcœpit. Tãtum a te petimus:ut agas eam rem: ne relinquas hominem ĩnocentem ad alicuius tui diſſimilis quæſtum. Id tum gratum mihi erit: tum etiam exiſtimabo te humanitate tua eſſe uſum. Summa huius epiſtolæ hec eſt:ut ornes omnibus rebus neronem:ſicut inſtituiſti: atq̃ feciſti. Magnum theatrũ habet iſta prouincia: non ut hec noſtra adoleſcentis nobilis: ingenioſi: abſtinentis commendationes atq̃ gloriam. Quare ſi te fautore uſus erit: ſicuti & profecto utetur: & uſus eſt: ampliſſimas clientelas accœptas a maioribus confirmare poterit:

lucrum aut rapinam alicuius difficilis tui .i. iniqui & inhumani. Id erit tum .i. ſimul: gratum mihi/tum .i. ſimul: exiſtimabo .i. iudicabo te/uſum eſſe humanitate tua. Hec eſt ſũma: ideſt principalis petitio huius epiſtolæ: ut ornes Neronẽ oibus rebus: ſicut inſtituiſti .i. icœpiſti: atq; feciſti. Iſta ꝓuicia .ſ. in q̃ es: habet magnũ theatrũ .i. multos ſpectatores ut theatrũ hẽre ſolet: nõ ut hec nr̃a .ſ. ꝓuincia: qa ea nõ habet tãtũ theatrũ: hẽt aũt theatrũ adpoſitorie: cõmendationes atq; gloriam aduleſcentis nobilis: ingenioſi/abſtinentis. Quare ſi Nero erit uſus te fautore: ſicuti utetur profecto & uſus eſt: ipſe poterit confirmate: ſcilicet ſibi/ampliſſimas clientelas acceptas a maioribus: & obligare ſup. eas ſibi beneficiis ſuis. Si adiuueris eũ in hoc genere eo ſtudio quo oſtẽdiſti: tu poſueris: ideſt locaueris: ſcilicet illd̃ beneficium/præclariſſime apud illud: ſed feceris etiam mihi gratiſſimum. Vale.

& beneficiis ſuis obligare. Hoc in genere ſi eum audiueris eo ſtudio quo oſtendiſti apud ipſum p̃clariſſime poſueris: ſed mihi etiam gratiſſimũ feceris. Vale.

Qvm publio &c. Cõmendat Terentiũ hiſponem qui in ſcriptura .i. officio ſcribendi prouinciales & uectigalia uicem magiſtri tenebat: dicens. Summa familiaritas & conſuetudo eſt mihi cũ Publio Terẽtio Hiſpone qui dat operas in ſcriptura .i. qui ſcribit pro magiſtro .i. loco magiſtri .ſ. ratiõum: & multa & magna officia intercedunt .i. cõmunia ſunt & coniunctionẽ faciunt inter nos: paria .i. æqualia & mutua. Summa exiſtimatio .i. reputatio eius agitur .i. uerſatur in eo: ut cõficiat pactiões .i. in cõficiendis pactionibus et cõuentiõibus cum reliquis ciuitatibus. Nõ ꝑterit me: ideſt memor ſum: nos expertos eſſe .i. tentaſſe periclitando: eam rem: ut .ſ. pactionem cõficiat Epheſi: nec potuiſſe .ſ. nos impetrare .ſ. illd̃ ullo modo ab Epheſiis. Set quando .i. qm̃/quẽadmodum omnes exiſtimant: et ego intellego: ſunt qui fruſtra interſerant feciſti: tu confecutus es tũ tua ſumma integritate: tum ſingulari humanitate et manſuetudine: ut conſequare .i. optineas/græcis libentiſſimis .i. uolentiſſimis: nutu .i. ſolo indicio capitis/qd̃ uelis: peto a te in maiorem modum: ut uelis cauſa honoris mei: Hiſponem adfici hac laude .ſ. ut confecerit reliquas pactiones. Præterea ſũma næceſſitudo eſt mihi cum ſociis ſcripturæ: ideſt qui ſimul rationes cum Hiſpone ſcribunt: nõ ſolum ob eam cauſam q̃ ea ſocietas uniuerſa: ideſt ſimul tota: eſt in fide .i. fideli ꝓtectione mea: ſet etiam q̃ utor familiariſſime plæriſq; ſociis: ita .i. & ſic ornaris ꝓ ornaueris .i. honore adfeceris Hiſponem meum: & feceris ſocietatem .ſ. ſcribentium: coniunctiorem mihi. Et tuipſe capies maximum fructum ex obſeruantia .ſ. actiua in te: eius .ſ. Hiſponis: hominis gratiſſimi/& ex gratia ſociorum/adpoſitorie/hominum ampliſſimorum: & adfeceris: Coniungit diuerſos modos capies & adfeceris .i. adficies me ſummo beneficio. Velim enim ſup. ut exiſtimes ſic: nihil eſſe qd̃ poſſis facere gratius mihi ex tota prouincia tua: & ex omni iſto .i. tuo imperio. Vale.

M.T.C.P. Silio Propræt. S.D.

QVm Publio Terẽtio Hiſpone: q opas in ſcriptura ꝓ magiſtro dat: mihi ſũma familiaritas cõſuetudoq; eſt. Multaq; & magna ĩter nos officia paria: & mutua ĩtercedũt. Eius ſũma exiſtimatio agit̃ ĩ eo: ut pactiões cũ ciuitatib⁹ reliqs cõficiat. nõ me p̃ter it nos eã rẽ pheſi exptos eẽ: nec ab epheſiis nullo mõ impetrare potuiſſe. Set qñ quẽadmodũ oẽs exiſtimãt & ego ĩtellego: tua tũ ſũma ĩtegritate: tũ ſingl̃ari hũanitate: & mãſuetudĩe cõſecutus es: ut libẽtiſſimis græcis nutu: qd̃ uelis cõſeq̃re: peto a te maiorẽ in modũ: ut honoris mei cã hac laude Hiſponẽ adfici uelis. Preterea cũ ſociis ſcripturæ mihi ſũma næceſſitudo ẽ: nõ ſolũ ob eã cãm: q̃ ea ſocietas uniuerſa ĩ mea fide eſt: ſet etiã q̃ plæriſq; ſociis familiariſſime utor. Ita & Hiſponẽ meũ ꝓ me ornaris: & ſocietatẽ mihi cõiũctiorẽ feceris. Tuq; ipſe & ex eius obſeruãtia gratiſſimi hoĩs: & ex ſocioꝝ gratia hoĩum ampliſſimoꝝ maximũ fructum capies: & me ſũmo beneficio adfeceris. Sic em̃ uelim exiſtimes ex tota tua prouincia: omniq; iſto ĩperio nihil eſſe: quod mihi gratius facere poſſis. Vale.

Vlũ Cæcinnam &c. Cõmẽdat. A. Cæcinnã q̃ prius in Aſia negociatus fuerat: cui ꝑerat Seruilius: reliq̃rat aũt in ea negociatione multa quæ cõſeq̃ non potuerat: & poſtea qa cõtra Cæſarẽ ſcripſerat: ut lib. vi. uiſum eſt exſilio dãnatus fuerat. Ordo ẽ Ego nõ cõmendarẽ tibi Aulũ cæcinnã cliẽtẽ maxĩe ꝓpriũ nr̃æ familiæ cũ ſcirẽ/q̃ fide .i. fideli ꝓtectiõe ſoleres .eẽ .i. erga tuos: et quæ clemẽtia in calamitoſos: niſi & memoria patris eius quo ſum uſus familiariſſime: & fortuna huius .ſ. Auli filii eius: moueret .i. adficeret me ita: ut ſup. fortuna hoĩs cõiũctiſſimi mecum oibus ſtudiis & officiis: debebat mouere ſup. me. Ego peto a te oĩ ꝓtẽtiõe .i. inſtãtia: hoc .ſ. qd̃ ſtatim dicet: ita ut nõ poſſim petere maiore cura & maiore labore aĩ ut meæ lr̃æ adferant aliquẽ cumulũ .i. aliqd̃ magnũ augmẽtũ: in .i. erga: hoĩem tãtũ & talẽ: calamitoſum: quo .ſ. cumulo: aut q̃ pro ut iuues eũ ſtudioſius .i. maiore ſtudio .i. fauore & conatu: q̃ faceres ſi nõ eſſet cõmẽdat⁹ a me: qbuſcũq; rebus poſſis. qd̃ ſi fuiſſes Romæ .ſ. qñ in exſiliũ actus ẽ: nos cõſecuti eſſemus ꝓ te: ut opinio mea fert .i. ut opinor: ẽt ſalutẽ .i. ꝓſeruationẽ in pr̃ia: Auli Cæcinnæ. De qua .ſ. ſalute eius recupanda: nõ tũ .i. mihilominus q̃uis nũc amiſſa uideat̃ nos habemus magnam ſpem: fræti .i. confiſi & adiuti clæmẽtia .i. benignitate collegæ tui .ſ. Romæ agẽtis. Nũc qñ .i. qñquidẽ ipſe Cæcina/ſecutus iuſtitiã tuam .i. famã aut opinionẽ de iuſtitia tua: duxit .i. exiſtimauit & arbitratus eſt ꝓuinciã iſtam .i. quã tu geris in Aſia: eẽ ſibi portũ .i. receptaculũ ſalutis tutiſſimũ: rogo te etiã atq; etiam .i. iterũ atq; iterũ: hoc eſt frequenter: & ita ex aĩo ut iuues eũ: & .i. ſil̃ in reliquiis .i. ueteribus debitis ueteris .i. priſtinæ negociationis: qa ante bellum ciuile illic negociari ſolitus erat: collegendis .i. coaceruandis a debitoribus: & tegas .i. protegas: ac tueare .i. defendas ſup. in cæteris rebus. Tu nihil .i. non aliquid non potes facere mihi aliquid gratius: hoc .i. q̃ hoc. Vale.

M.T.C.P. Seruilio. S.D.

EX ꝓuincia mea Cilicienſi: cui ſcis τρεισ διοικησεισ Aſiaticas attributas fuiſſe: nullo ſũ familiarius uſus q̃ Androne Arthemonis filio Laodicẽſi: eumq; habui in ea ciuitate tum hoſpitem: tum uehementer ad meæ uitæ rationem: & conſuetudinẽ accõmodatum. Quẽ quidem mlto etiam pluris: poſt ea q̃ deceſſi: facere cœpi: q̃ multis rebus exptus ſum gratum hominem: meiq; memorẽ. Itaq; eum libẽtiſſime uidi. Nõ te em̃ fugit: q plurimis in iſta ꝓuincia benigne feciſti: q̃ multi grati repiãtur. Hoc ꝓpterea ſcripſi: & ut me nõ ſine cauſa laborare ĩtellegeres & ut tu ipſe eũ dignũ hoſpitio tuo iudicares. Feceris igit̃ mihi gratiſſimũ: ſi ei declararis q̃ti me facias: ideſt ſi recœpis eũ in fidẽ tuã & qbuſcũq; rebus honeſte ac ſine moleſtia tua poteris: adiuueris. Hoc mihi uehemẽter erit gratũ. Idq; ut facias: teetiã atq; etiã rogo. Vale.

Qæ ꝓuincia &c. Androne laodicẽ. familiarem ſuũ in Aſiã proficiſcentẽ diligenter cõmendat Cicero Seruilio: dicens. Ego nullo ſum uſus ex prouincia mea Cilicienſi cur ſcis treis dioeceſes .i. iuriſdictiões aſiaticas attributas fuiſſe/familiarius q̃ Androni Laodicenſi/filio Arthemonis: & habui eũ .i. in ea ciuitate .ſ. Laodicea: tũ .i. pariter hoſpitẽ: tum ideſt pariter/accõmodatũ ideſt adplicatum & idoneum uehementer: ad rationem & conſuetudinem uitæ meæ. Quẽquidem ego cœpi facere etiam multo pluris poſteaq̃ deceſſi: q̃ .i. eo q̃ expertus ſũ multis rebus: ſup. eũ: hominem gratum & memorem mei. Itaq; ego uidi eũ libentiſſime. Nõ enim fugit te: q feciſti benigne plurimis in iſta prouicia .ſ. tua: q̃ multi .ſ. q. ſcio q̃ pauciſſimi inueniantur grati. Ego ſcripſi hoc propterea: & ut intellegeres me laborare .i. ſollicitũ eſſe non ſine cauſa: & ut tuipſe iudicares eum dignum hoſpitio tuo. Tu igitur feceris mihi gratiſſimum/ſi declararis ꝓ declaraueris ei: quãti .i. q̃ magni aut multifacias .i. æſtimes me .i. ſi recœperis eum in fidem tuam: & adiuueris eũ quibuſcunq; rebus poteris honeſte & ſine moleſtia tua. hoc erit mihi gratum uehementer: & rogo te etiam atq; etiam ut facias id. Vale.

M.T.C. Seruilio Hiſaurico ꝓcõ. collegæ ſalutẽ. P. d.

GRatæ uehemẽter mihi tuæ literæ fuerũt ex qbus cognoui curſus nauigationum tuarũ. Significabas em̃ memoriã tuam noſtræ næceſſitudinis. q̃ mihi nihil poterat eſſe iucũ/

GRatæ &c. Cũ ꝓficiſcerẽt Seruilius in Aſiã prætor ſcripſerat ad Ciceronem nauigationẽ ſuã qd̃ hoc ordine ſibi placuiſſe dicit Cicero. Lr̃æ tuæ fuerũt mihi gratæ

cõiũctiſſimi: mouere debebat. A te hoc oĩ cõtẽtiõe peto ſic ut maiore cura: maiore aĩ labore petere nõ poſſim: ut ad ea q̃ tua ſpõte ſine cuiuſq̃ cõmẽdatiõe faceres: in hoĩem tantũ: & talẽ calamitoſum: aliquẽ adferant cumulũ meæ literæ quo ſtudioſius eũ qbuſcunq; rebus poſſis/iuues. qd̃ ſi Romæ fuiſſes etiã ſalutẽ Auli Cæcinæ eẽmus: ut opinio mea fert: ꝓ te cõſecuti. De q̃ tũ magnã ſpem hẽmus fræti clæmentia collegæ tui Nũc qñ iuſtitiã tuã ſecutus tutiſſimũ ſibi portũ ꝓuiciã iſtã duxit eẽ: etiã atq; etiã rogo te: atq; oro: ut eũ & ĩ reliquiis ueteris negociatiõis collegendis iuues: & cæteris rebus tegas: atq; tueare. Hoc mihi gratius facere nihil potes. Vale.

iuti clæmẽtia .i. benignitate collegæ tui .ſ. Romæ agẽtis. Nũc qñ .i. qñquidẽ ipſe Cæcina/ſecutus iuſtitiã tuam .i. famã aut opinionẽ de iuſtitia tua: duxit .i. exiſtimauit & arbitratus eſt ꝓuinciã iſtam .i. quã tu geris in Aſia: eẽ ſibi portũ .i. receptaculũ ſalutis tutiſſimũ: rogo te etiã atq; etiam .i. iterũ atq; iterũ: hoc eſt frequenter: & ita ex aĩo ut iuues eũ: & .i. ſil̃ in reliquiis .i. ueteribus debitis ueteris .i. priſtinæ negociationis: qa ante bellum ciuile illic negociari ſolitus erat: collegendis .i. coaceruandis a debitoribus: & tegas .i. protegas: ac tueare .i. defendas ſup. in cæteris rebus. Tu nihil .i. non aliquid non potes facere mihi aliquid gratius: hoc .i. q̃ hoc. Vale.

dius. Quod reliquũ eſt: mĩto etiam erit gratius: ſi ad me de rep. & de ſtatu ꝓuinciæ: de iſtitutis tuis familiariter ſcribes. Quæ q̃q̃ ex multis ꝑ tua claritate audiã: tñ libentiſſime ex tuis literis cognoſcam. Ego ad te de reip. ſumma quid ſentiã: nõ ſæpe ſcribã ꝑpter piculũ eiuſmodi literarũ. Quid agatur aũt ſcribã ſæpius: ſperare tñ uideo: Cæſari collegæ noſtro fore curæ & eſſe: ut habeamus aliquã rẽp. cuius conſiliis magni referebat te intereſſe. Set ſi tibi utilius eſt. i. glorioſius Aſiæ ꝑeſſe: & iſtam partẽ reipu. male adfectatã tueri: mihi quoq; idẽ: qđ tibi & laudi tuæ profuturũ eſt: optatius debet eſſe. Ego quæ ad tuã dignitatẽ pertinere arbitrabor: ſũmo ſtudio: diligẽtiaq; curabo. In primiſq; tuebor omni obſeruantia clariſſimũ uirum patrẽ tuum: quod & pro uetuſtate næceſſitudinis: & pro beneficiis ueſtris: & pro dignitate ipſius facere debeo. Vale.

uehementer: ex qbus cognoui curſum idest proceſſum nauigationũ tuaꝝ. Significabas eñ. ſ. hoc faciendo memoriã tuã. i. te memorem/næceſſitudinis nr̃æ: qua nihil poterat eſſe iucũdius mihi. Quod reliquũ eſt. i. adhuc reſtat: erit mihi etiã gratius multo: qa utilius: ſi ſcribes ad me familiariter de rep. & de ſtatu ꝓuinciæ: & ſup. de inſtitutis. i. ordinatiõibus tuis. Quæ q̃q̃ audiã ex multis ꝑ tua claritate. i. ꝑpter claritatẽ tuam q̃ nihil ſinet te in occulto agere: tñ cognoſcã libentiſſime ex lr̃is tuis. Ego nõ ſcribã ſæpe ad te qd ſentiã de ſũma. i. maxĩa ſalute reipu. pp piculũ eiuſmodi lr̃arũ: aũt. i. ſet: ego ſcribã ſæpius qd agat̃. Ego tñ uideor ſperare fore i. futurũ eẽ: & eſſe. ſ. mõ Cæſari collegæ nr̃o i. q ꝓconſul fuit in Gallia: cũ ego eẽm in Cilicia/curæ: ut habeamus aliquã rẽp. Si dicas etiã tũc cũ Cæſar in Gallia eẽt aliq̃ erat reſpu. uerũ de tpe quo Cæſar quodãmõ coact⁹ ut ſe & ſuos tueret̃ rẽp. inuaſerat loqt̃: quã illi fuerat in aĩo aliq̃ñ reſtituere: collegã aũt uocat: qa quondã ſili magĩatu functi erant: aut quia iã tunc in aliquo collegio ſeu augurali ſeu conſulari ſimul erant. Cuius. ſ. Cæſaris ꝯſiliis referebat. i. in re & utilitate erat: magni. i. magnopere/te intereſſe. i. ꝑſentẽ eſſe: ſet ſi eſt tibi utilius. i. gl'ioſius ꝑeſſe Aſiæ & tueri. i. ꝓtegere iſtã partẽ reip. male adfectatã. i. aĩatam aut tractatã: idẽ qđ profuturũ. i. utile futurũ eſt tibi & laudi tuæ: debet eſſe quoq;. i. etiã optabilius mihi. Ego curabo ſummo ſtudio & diligentia. ſ. ſumma: ea quæ arbitrabor ꝑtinere ad dignitatẽ tuã. Et in primis tuebor oĩ obſeruantia. i. ueneratione & cuſtodia p̃rem tuum uirum clariſſimum/qđ debeo facere: &. i. ſimul pro uetuſtate næceſſitudinis. i. næceſſariæ amicitiæ q̃ eſt mihi cum eo: &. i. ſimul: pro beneficiis ueſtris. i. tuis & patris: & pro dignitate ipſius. ſ. patris tui. Vale.

M. T. C. P. Seruilio collegæ. S. D.

Caius Curtius Mitheres ẽ ille qdẽ ut ſcis libertus Poſthumi familiariſſimi mei: ſet me colit & obſeruat æque atq; illum ipm̃ patronũ ſuũ. Apđ eum ſic Epheſi fui: quotieſcunq; fui: tanq̃ domi meæ: Multaq; acciderunt in qbus & beneuolentiã eius erga me experirer & fidẽ. Itaq; ſi qd aut mihi: aut meoꝝ cuipiam in Aſia opus eſt: ad hũc ſcriberere cõſueui: Hui⁹ tum opa & fide: tũ domo: & re uti tãq̃ mea. Hec ad te eo pluribus ſcripſi: ut intellegeres me non uulgariter nec ambitioſe: ſet ut pro hoĩe intimo: ac mihi pernæceſſario ſcribere. Peto igit̃ a te: ut in ea controuerſia: quam habet de fundo cũ quodam Colophonio: & in cæteris rebus quãtum tua fides patietur: quãtũcunq; tuo cõmodo poteris: tantũ ei honoris mei cauſa commodes. Et ſi (ut eius modeſtiam cognoui) grauis tibi nulla in re erit: ſi & mea cõmendatione: & ſua probitate aſſecutus erit: uti de ſe bene exiſtimes: oĩa ſe adeptum arbitrabit̃. Vt igitur eum recipias in fidem habeaſq;

Caius &c. Curtiũ Matherẽ libertũ poſthumi familiariſſimi ſui Cicero cõmẽdat Seruilio ut in quadã cõtrouerſia quã habebat cũ Colophonio de fundo quodã eum adiuuet: dicens. Caius Curtius Mitheres: eſt ille qdem: uidet̃ uacare ille: ſet qa apte cohæret particulæ quidẽ/illi cõiũxit: libertus Poſthumi familiariſſimi mei: ſet colit atq; obſeruat me: æque atq;. i. æqual'r ut: illũ ipſum. ſ. Poſthumũ p̃rõnũ ſuũ Ego fui Epheſi: i ea ciuitate Aſiæ: quotieſcũq; fui. ſ. Epheſi: apud eũ. ſ. C. Curtiũ: ſic tãq̃. ſ. fuiſſem domi meæ. Et multa acciderunt in qbus expiret. i. ſimul beneuolentiã eius erga me: & fidẽ. Itaq; ſi qd opus eſt aut mihi aut cuipiã meoꝝ/in Aſia: cõſueui ſcribere ad hunc: & ſup. cõſueui uti tũ opera & fide huius. ſ. C. Curtii: tũ domo & re/tãq̃ mea. Ego ſcripſi hec ad te eo. i. ꝑpterea: pluribus ſup. uerbis ut intellegeres me non ſcribere uulgariter i. more uulgi: aut ut de uulgo: nec ambitioſe. i. more ambiẽtis: qui digna & ĩdigna ut impetret qđ petit obire ſolet: ſet ut ꝑ hoĩe intimo ac ꝑnæceſſario mihi. Igit̃ qa honeſte poſſum & ex offõ debeo: ego peto a te: ut cõmodes. i. proſis: & te adplices ei: cã honoris mei qa honorificũ eſt magni fieri a magnis uiris: in ea controuerſia. i. lite: quã habet de fundo. i. de poſſeſſiõe fundi: cum quodam Colophonio. i. ciue Colophonis oppidi in Ionia: & in cæteris rebus: quãtũ fides. i. æqtas tua patiet̃: & quãtũ poteris tuo cõmodo. ſ. ſaluo. Etſi: ut cognoui modeſtiã eius: in nulla. i. non ulla: non erit grauis. i. moleſtus & oneroſus tibi in ulla re: & ſi adſecutus erit: &. i. ſimul cõmendatione mea: &. i. ſimul/probitate ſua: uti. i. ut: bene exiſtimes: ideſt iudices de ſe: hoc eſt iudices eum bonum: ipſe arbitrabitur ſe adeptum. i. nactum: omnia. ſ. que uult. Igitur ego rogo te uehemẽter etiam atq; etiam. i. iterum atq; iterum: hoc eſt frequenter & diligenter: ut recipias eum in fidem. i. fidelem protectionem tuã: & habeas in numero: tuorum. ſ. amicorum ac næceſſarioꝝ. Ego curabo omnia ſtudioſe: ideſt adfectanter & diligenter: quæ arbitrabor te uelle: quæq;. i. & quæ arbitrabor pertinere ad te. Vale.

beaſq; in numero tuoꝝ: te uehementer etiam atq; etiã rogo. Ego quæ te uelle: quæq; ad te pertinere arbitrabor: omnia ſtudioſe/diligenterq; curabo. Vale.

M. T. C. P. Seruilio Sulpitio ſalutem Dicit.

Quia nõ eſt obſcura tua in me bñuolẽtia ſic fit ut multi p me tibi uelint cõmendari. Ego aũt tribuo nõnũq̃ in uulgus: ſet plærunq; næceſſariis: ut hoc tẽpore. Nã cum Tito Ampio Balbo mihi ſumma familiaritas/næceſſitudoq; eſt. Eius libertũ Titũ Ampium Menandrũ hoĩem frugi/& modeſtũ & patrono & nobis uehemẽter probatũ tibi cõmendo maiorẽ in modum. Vehementer mihi gratũ feceris: ſi qbuſcũq; rebus ſine tua moleſtia poteris: ei cõmodaris. Quod ut facias: te uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

Quia &c. Excuſans uenuſte multitudinem cõmẽdatoꝝ a ſe cõmẽdat adhuc Titi Ampii libertũ: dicens. Quia beneuolẽtia tua: in. i. erga me: nõ eſt obſcura: ſic. i. ex eo fit/ut multi uelint cõmendari tibi p me. Ego autẽ tribuo nõnũq̃. ſ. beneficium cõmẽdatiõis in uulgus. i. uulgares: ſet plerũq;. i. utplurimum: tribuo ſup. næceſſariis: ut hoc tẽpore. Nam ſumma familiaritas & næceſſitudo. i. næceſſaria in amicitia coniunctio eſt mihi cum Tito Ampio Balbo. Ego cõmendo tibi in modũ. i. formã: maiorem: hoc eſt non uulgarẽ ſet ingentẽ libertũ eius Titũ Ampiũ: qa liberti patronoꝝ ſuorum nomina accipiebant: Menandrũ/hoĩem frugi: i. utilẽ & modeſtum: & probatũ. i. probum reputatum uehementer & patrono & nobis. Tu feceris mihi gratum uehementer/ſi commodaris: ideſt cõmodum feceris ei/quibuſcunq; rebus poteris ſine moleſtia tua. Quod ut facias rogo te uehementer etiam atq; etiam. Vale.

M. T. C. P. Seruilio. S. dicit.

Multos tibi cõmẽdẽ næceſſe eſt: qñ oibus nota nrã næceſſitudo eſt: tuaq; erga me bñuolẽtia. Set tãetſi oĩum cã: quos cõmẽdo: uelle debeo: tñ cũ oĩbus nõ mihi eadẽ cã eſt. Titus Auguſius & comes meus fuit illo miſerrimo tpe: & oĩm itinerũ nauigationũ laboꝝ/piculoꝝ meoꝝ ſocius. Neq; hoc tpe diſceſſiſſet a me: niſi ego ei pmiſiſſem. Quare ſic tibi eũ cõmẽdo: ut unũ de meis domeſticis: & maxĩe næceſſariis. Pergratũ mihi feceris: ſi eũ ita tractaris ut ĩtellegat hãc cõmẽdationẽ ſibi magno uſui atq; adiumẽto fuiſſe. Vale

Multos &c. Rurſus ſe purgans commendat Titũ Auguſiũ: dicẽs. Næceſſe eſt ſup. ut cõmendẽ tibi multos: qñ. i. quãdoqdem næceſſitudo nr̃a. i. næceſſaria coiũctio in amicitia: & beneuolẽtia tua erga me eſt nota oĩbus. Set tametſi ego debeo uelle ſ. qđ peto: cauſa oĩum quos cõmendo: tamẽ non eadẽ cã. ſ. petendi eſt mihi cũ oĩbus: qa aliis plus aliis minus debet: plurimũ autẽ ſe debere quẽ nunc cõmẽdat innuit ſubdens. Titus Auguſius fuit: &. i. ſil': comes meus. i. me comitans tãq̃ minor: illo tpe miſerrimo ſ. exſilii mei: aut fugæ cũ aliis Pompeianis: & ſocius meus. i. æqual'r particeps/oĩum itinerũ/nauigationũ laboꝝ/periculoꝝ meorum/Neq; diſceſſiſſet a me/hoc tempore: niſi ego permiſiſſem ei. Quare ego cõmendo tibi eum ſic/ut unum de domeſticis meis & næceſſariis maxime. Tu feceris mihi pergratum ſi tractaris pro tractaueris eum ita: ut intellegat hanc cõmendationẽ fuiſſe ſibi magno uſui atq; adiumento. Vale.

M. T. C. Seruilio Impe. S. Dicit.

Ceréliæ næceſſariæ meæ rem/noĩa/poſſeſſiões Aſiaticas cõmẽdaui tibi pñs in hortis tuis q̃ potui diligẽtiſſime: Tuq; mihi ꝑ tua cõſuetudine/ꝓq; tuis in me ppetuis: maximiſq; officiis oĩa te facturũ liberaliſſime recœpiſti. Meminiſſe te id ſpo. Scio eñ ſo

Ceréliæ &c. Cõmẽdat & Cereliã mulierẽ ſibi næceſſariã q̃ multa hẽbat ĩ Aſia ubi Seruilius iã tum erat: negocia. Ordo eſt Ego cõmẽdaui tibi ꝑſens. i. corã/ĩ hortis tuis q̃. i. quãtũ potui diligẽtiſſime: rẽ. i. litẽ/nomina. i. debita p noĩa debitoꝝ notata: & poſſeſſiones Aſiaticas. i q̃s habet in Aſia. Et tu recœpiſti. i. ꝑmiſiſti liberaliſſime mihi pro cõſuetudine tua: & pro ppetuis & maximis

officiis tuis in me:hoc est cõformiť ad ea/te facturũ oĩa. Ego ſpo te meminiſſe.i. memoria tenere:id:ſcilicet te recœpiſſe:ſcio enim ſup.te ſolere.ſ.meminiſſe.Set tñ ꝓcuratores Cereliæ ſcripſerũt te eſſe cõmonefaciẽdũ etiã atq; etiã.i.frequẽter & diligẽter/ꝑp magnitudinẽ ꝓuinciæ:& multitudinẽ.ſ.tuorum in ea. Peto igiť ut memieris te recœpiſſe.i.ꝓmiſiſſe mihi cumulate.i. abunde: oĩa quæ fides tua pateret. Eqdẽ.i.ego certe exiſtimo te habere magnã facultatẽ. Set hoc ẽ cõſilii tui.i.ꝑtinet ad cõſiliũ tuũ & iudicii.ſ. ad iudiciũ tuũ:cõmodãdi.i.cõmodi faciendi Cereliæ ex eo ſenatuſcõſulto.i. uirtute illiꝰ ſenatuſcõſulti:qd factũ eſt in.i.cõtra heredes Caii Venonii:qa qď in unũ latum eſt poteſt in conſiles adplicari:unde addit. Tu interꝑtabere id ſenatuſconſultũ pro ſapia tua. Scio eĩ authoritatẽ eius ordinis.ſ.ſenatorii/fuiſſe ſemp apud te magni.i.magnæ æſtimationis. Quod reliquũ eſt.i.quãtũ ad id qď reſtat ſcribendũ:ego uelim ſup.ut exiſtimes ſic:quibuſcũq; rebꝰ feceris benigne.i.fauorabiliter Cereliæ:te facturum eſſe gratiſſimũ.i.rem gratiſſimam mihi. Vale.

lere. Set tñ Cereliæ ꝓcuratores ſcripſerũt te ꝑp magnitudinẽ ꝓuiciæ:mřtitudineq; negocioꝝ ẽt:atq; ẽt eẽ cõmonefaciẽdũ. Peto igiť:ut memineris te oĩa:q tua fides patereť:mihi cumulate recœpiſſe. Eqdẽ exiſtio te hẽre magnã facultatẽ. Set hoc ẽ tui cõſilii:& iudicii ex eo ſenatuſcõſulto:qď ĩ hæredes. C. Venonii fctũ ẽ cereliæ cõmodãdi:id ſẽatuſcõſultũ tu ĩterꝑtabere ꝓ tua ſapia. Scio eĩ eiꝰ ordĩs authoritatẽ ſp apď te magni fuiſſe. qď reliquũ ẽ:ſic ueli exiſtĩes:qbuſcũq; rebꝰ cereliæ benigne feceris:mihi te gratiſſimũ eſſe facturũ. Vale.

Ratulor &c. Gratulať Publio philippo q; bene admĩſtrata ꝓuĩcia incolumi fama & rep. ad ſuos ſe recœpiſſet. Deinde eidẽ grãs agẽdas a ſe dicit q; Luciũ Oppiũ pſentẽ/& Egnatiũ abſẽtẽ cõmẽdatos habuit. Tũ Antipatri recõciliationẽ & filiorũ eius liberationẽ ambit honeſtiſſimis uerbis hoc ordĩe. Ego gratulor tibi:q; recœpiſti te ſaluũ ex ꝓuincia ad tuos & hoc fama.ſ. tua ĩcolumi.i.ĩtegra:& rep.icolumi.i ſalua.qď ſi uidiſſem te Romæ:egiſſem grãs:q; Luciꝰ Egnatius familiariſſimus meus fuiſſet tibi curæ abſens.i.cũ eẽt abſñs:& Lu. Oppius pſens.i.cũ eẽt pſens. Nõ ſolũ hoſpitiũ:uerũ etiã ſũma familiaritas ĩtercedit.i. eſt uĩculũ næceſſitudinis mihi. Cũ antipatro Derbete ego audiui te ſucceſuiſſe.i. iratũ fuiſſe uehemẽter:& tuli ſup.id moleſte.i.dolẽter. Ego nihil poſſũ iudicare de re.i. de cauſis irarũ: niſi ſup.q; pſuadeo mihi illď:te talẽ uirũ.i. cũ ſis talis.i.tã iuſtus & prudẽs uir:nihil feciſſe temere.i.ſine legitia cauſa. Autẽ.i. ſet: ego peto a te ẽt atq; ẽt ꝓ næceſſitudine nr̃a uetere:ut ꝯdones.i.dono emittas & libe abire ſinas/potiſſimũ mihi.i.ꝓcibus aut amori meo:filios eius q ſũt ĩ ꝑtãte tua.i.detinẽť a te captiui:niſi exiſtias.i.iudicas exiſtimationẽ.i.reputationẽ ſeu nomẽ & famã tuã uiolari qd.i.in aliq: in ea re i.ꝑ eoꝝ condonationẽ & remiſſionẽ. Quod ſi ego arbitrarer.ſ.futurũ:ego nũq rogarẽ.ſ.te id:& tua fama eẽt mihi multo antiqor.i.charior:eo q; antiqſſimos amicos chariſſimos habemus:q; eſt illa næceſſitudo.ſ. cũ Antipatro hoſpite. Set perſuadeo mihi ita:pőt fieri ut fallar:eã rem fore tibi potius laudi.i.ad laudẽ:q̃ uitupatio ni.i.ad uituperationem. Velim ſi non erit tibi graue ſup.ut facias me certiorem:quid poſſit fieri:& quid uelis facere cauſa mea:nã non dubito quin uelis.ſ.multa facere. Vale.

M.T.C. Qu. Philippo. procon. S.D.

Ratulor tibi:q; ex ꝓuincia ſaluũ te ad tuos recœpiſti ĩcolumi fama & rep. qď ſi Romæ te uidiſſem:corã grãs egiſſem:q; tibi. L. Egnatius familiariſſimus meus abſñs. L. Oppius pñs curæ fuiſſet. Cũ Antipatro Derbete mihi nõ ſolũ hoſpitiũ: uerũ etiã ſũma familiaritas ĩtercedit. Ei te uehemẽter ſuccẽſuiſſe audiui:& moleſte tuli: De re nihil poſſũ iudicare:niſi illud mihi pſuadeo:te talẽ uirũ nihil temere feciſſe. A te aũt ꝓ uetere nr̃a næceſſitudine etiã/atq; etiã peto:ut eius filios:q in tua ꝑtãte ſunt:mihi potiſſimũ cõdones:niſi qď exiſtimas in ea re uiolari exiſtimationẽ tuã. Quod ego ſi arbitrarer:nũq; te rogarẽ: mihiq; tua fama multo antiqor eẽt:q̃ illa næceſſitudo eſt. Set mihi ita pſuadeo:pőt fieri:ut fallar:eã rẽ laudi tibi potius:q̃ uitupatõi fore. Quid fieri poſſit:& qď mea cauſa facere poſſis (Nã quin uelis : non dubito) uelim ſi tibi graue nõ erit:certiorem me facias. Vale.

Tſi&c. cõmẽdat rurſus oppiũ & egnatiũ Philippo:dicens. Etſi nõ dubito ꝑ obſeruãtia tua in me & ꝑ næceſſitudine nr̃a qn teneas mẽoria cõmẽdationẽ meã ſ.quã nuꝑ feci: tñ ego cõmendo tibi ẽt atq; etiã eũdẽ Luciũ Oppiũ familiarẽ meũ pñtẽ i.q apď te eſt:& negocia Lucii Egnatii fami

M.T.C. Qu. Philippo procõſu. S. dicit.

Tſi nõ dubito ꝑ tua in me obſeruãtia ꝑq; noſtra næceſſitudine : qn cõmendationẽ meã memoria teneas:tñ etiã/atq; etiã eundẽ tibi. L. Oppium

Oppium familiarẽ meũ pſẽtem & L. Egnatii familiariſſimi mei abſentis negocia cõmendo. Tãta mihi cũ eo næceſſitudo eſt:familiaritaſq;:ut ſi mea res eẽt: nõ magis laborarẽ. Quapropter gratiſſimum mihi feceris:ſi curaris:ut is intellegat me a te tantũ amari:quãtum ipſe exiſtimo. Hoc mihi gratius facere nihil potes Idq; ut facias:te uehementer rogo. Vale.

liariſſimi mei:abſentis:qa romæ agẽtis. Tãta næceſſitudo & familiaritas eſt mihi cũ eo ut nõ laborarẽ magis ſi eſſet res mea. Quapropter feceris mihi gratiſſimũ/ſi curaris ꝓ curaueris:ut is.ſ. Egnatius intellegat:me amari a te tantũ/quãtũ ipſe exiſtimo. Nihil potes facere mihi gratius hoc.i.q̃ ſit hoc:& rogo te uehementer ut facias id. Vale.

M.T.C.T. Tytio titi fi. Leg. S.D.

Tſi nõ dubito qn apud te mea cõmendatio prima ſatis ualeat:tñ obſequor hoĩ familiariſſimo Ca. Auiano Flacco:cuiꝰ cauſa oĩa tũ cupio:tũ me hercule etiã debeo. De quo & pſens tecum egi diligẽter:cũ tu mihi humaniſſime reſpõdiſti:& ſcripſi ad te accurate antea. Set putat intereſſe ſua:me ad te q̃ſæpiſſime ſcribere:q̃re uelim mihi ignoſcas:ſi illius uolũtati optẽperans:minus uidebor meminiſſe cõſtãtiæ tuæ. A te illď itẽ peto:ut de loco/quo deportet frumẽtũ:& de tpe auiãio cõmodes. Quoꝝ utrũq; ꝑ eũdẽ optinuit trieniũ:dũ põpeiꝰ iſti negocio pfuit. Sũma ẽ:in q̃ mihi g̃tiſſimũ facere poſſis ſi curaris/ut auiãus qñ ſe a me amari putat me a te amari ſciat erit id mihi pg̃tũ. Vale.

Tſi &c. Ep̃la hec imitatione digna eſt ad excuſandã importunitatẽ eiuſdem cõmẽdationis quã ſe facere Cicero fatetur: dicẽs. Etſi nõ dubito qn prima cõmendatio mea ualeat ſatis apud te:tñ obſequor.i.iſeruio & morẽ gero Caio Auiano Flacco hoĩ familiariſſimo/cuius cã ego tũ.i. pariter cupio oĩa tũ.i.pariter etiã/me hercule/debeo oĩa.ſ.q̃ poſſem illi cõmodare. De quo &.i.ſimul:egi tecũ diligẽter pſens.i.cũ pſens tibi eẽm:cũ tu rñdiſti mihi humaniſſime:& ſcripſi antea ad te accurate.i.cũ cura & diligentia. Set ſup. Auianus putat ĩtereſſe.i.in re eẽ ac referre ſua:me ſcribere:q̃ſæpiſſime ad te Quare uelim ſup.ut ignoſcas mihi: ſi ego obtẽperans.i. morẽ gerẽs uolũtati illius minus.i.nõ:aut nõ ſatis uidebor meminiſſe.i. memor eſſe:cõſtantiæ tuæ:q qď ſemel ꝓmiſiſti/nõ ꝑtermittis. Ego:itẽ.i.ſiliter/peto a te illud:ut cõmodes.i.cõmodũ facias & inſeruias Auiano:de loco & de tẽpore quo deportet.i.tranſportet frumẽtũ.ſ. qď emit ac uendere uult. Quoꝝ utrunq;.i.& locum & tempus deportandi frumẽti ipſe optinuit trienniũ.i.per ſpatiũ trium annoꝝ:per eundem me.i. per cõmendationem meam dũ Pompeius præfuit iſti negocio.i.rei frumentariæ. Sũma.ſ. uotorum:aut principalis petitio mea eſt ſup.eius in quo poſſis facere mihi gratiſſimum:ſi curaris pro curaueris ut Auianus quando.i.quãdoquidem:putat ſe amari a me:ſciat me amari a te:Id erit mihi pergratum. Vale.

M.T.C. Quatuoruiris:& Decurionibus. S. dicit.

Antæ mihi cum Qu. Hippio cãæ næceſſitudinis ſunt : ut nihil poſſit eẽ cõiũctius q̃ inter nos ſumus. qď niſi ita eẽt:uterer mea cõſuetudine:ut uob nulla ĩ re moleſtius eẽm. Eteñ uos mihi optimi teſtes eſtis:q̃q̃ mihi pſuaſũ eẽt:nihil eẽ quod a uob ĩpetrare nõ poſſem : nũq; me tñ graue uobis eſſe uoluiſſe. Vehemẽter igiť uos etiã : atq; ẽt rogo:ut honoris mei cã liberaliſſime. C. Valgiũ Hippianum: tractetis:rẽq; cũ eo cõficiatis:ut quã poſſeſſionẽ habet in agro Fregellano:a uobis emptã eã liberam & imunem habere poſſit. Id ſi a uobis impetraro ſũmo me beneficio ueſtro adfectum arbitrabor. Valete.

Antæ &c. Quatuoruiris & Decurionibus qui magſtatus a numero dicti ſũt cõmẽdat Valgiũ Hippianũ:dicẽs. Tãtæ cãæ næceſſitudinis ſunt mihi cũ Quĩto Hippio q ut coniectura cõſeq poſſem:aut pater:aut frater/aut ſũme aliog næceſſarius fuit eius quẽ cõmẽdat:alr̃ eñ fruſtra illius næceſſitudinis meminerit:ut nihil poſſit eſſe cõiũctius q̃ nos ſumus inter nos : Credã tñ legẽdum nõ q̃ nos inter nos ſumus ſed q̃ ſumus inter nos:idq; Valla aſtipulãte:qď niſi eſſet ita:uterer cõſuetudine mea:ut nulla.i. non ulla:non eẽm moleſtus uobis in ulla re. Et/enim.i.nã certe uos eſtis mihi optimi teſtes q̃q̃ perſuaſum eſſet mihi/nihil eſſe qď non poſſem ĩpetrare a uobis:tñ me nũq uoluiſſe eſſe grauẽ.i.moleſtũ uobis. Igiť qa cogor ego rogo uehementer uos etiã atq; etiã : ut cã honoris mei qa turpe eſt ꝑcatẽ nõ exorare:tractetis liberaliſſime Caiũ Valgium:ſunt q Valigeniũ ſcribant/Hippianũ/ergo de domo Hippioꝝ:& cõficiatis.i.finiatis cũ eo rẽ.i.cõtrouerſiã:ut poſſit habere eam poſſeſſionẽ liberam & imunem.i. nulli oneri ob/noxiã:quam habet in agro Fregellano.i.iuxta fregellas urbem Campaniæ:emptã a uobis. Si ego impetraro pro impetrauero a uobis id:ego arbitrabor me adfectum.ſ.a uobis ſummo beneficio. Valete.

QVm his &c. Scribit ne deesset honori ipsius Sulpitii: libenter afuisse in senatu & ei supplicationē decreuisse. Deide cōmendat ei Marcū Bollanū ueterem amicū suū: dicens. Cū non sane. i. multū uētitarē: idest frequēter irē aut uenirē: in senatū: tamen ut. i. postq̄ legi literas tuas. s. petentes supplicationē pro re bene gesta: non existimaui me posse deesse honori tuo. i. rei in q̄ agat de honore tuo saluo iure ueteris amicitiæ nostræ: & multorum officiorū inter nos: idest mutuo exhibitorum. Itaq; ego afui: idest præsens fui: & decreui scilicet cum aliis: libenter tibi supplicationem: idest ut dicunt rogationem generalem.

Nec deero ullo tpe reliquo. i. deiceps: aut rei: aut existiatiōi. i. famæ: & reputatiōi: aut dignitati tuæ. Atq; ut præcessarii tui sciant me eē hoc. i. hmōi aio erga te: uelī sup. ut facias eos certiores p lras: ut siqd sit opus tibi ne dubitēt. i. uereant denūtiare. i. indicare mihi suo iure. i. audacter q̄si sup. iure qd denūtient. Ego cōmēdo tibi magnopere Marcū Bollanū uirū bonū & fortē: & ornatū oibus reb'. i. ornamētis debitis & ueterē amicū meū. Tu feceris mihi pgratū. i. rē ualde gratā: si curaris. i. curaueris: ut is itellegat: hac cōmendationē fuisse sibi magno adiuméto. Et cognosces ipum sup. eē uirū optimū & gratissimū. Ego pmitto tibi te esse capturū magnā uoluptatē ex amicitia eius. s. Bollāi. Præterea ego peto a te in modū maiorē. i. nō uulgarē: pro amicitia nra & p ppe tuo studio. i. fauore tuo ī me ut ēt elabores i. enitaris efficere qd peto in hac re. Dionysius seruus meus q tractauit bibliothecā. i. ut dicūt librariam meā: multorū nūmorū. i. multis nūmis emptā aut pstantē: erat eñ ut v. lib. ad Vatiniū dictū est anagnostes. i. lector: cū subripuisset. i. clā abstulisset multos libros: nec putaret se laturū īpune: aufugit. Is est ī puīcia tua Marcus Bollanus familiaris. s. meus: & multi alii uiderūt eū Naronæ i. in ea urbe Dalmatiæ. Set cū diceret se manumissum a me: crediderūt sup. ei. Si curaris hūc restituendū mihi: nō possum dicere q̄ gratum sit futurū mihi. Res ipa est parua set dolor animi mei est magnus. Bollanus docebit te ubi sit & quid possit fieri. s. pro eo cōprahendendo. Ego si recuperauero hominem per te arbitrabor me adfectum beneficio. Vale.

M.T.C.P. Sulpitio Impe. salutem dicit.

QVm his tēporibus nō sane in senatum uentitarem tamen ut tuas literas legi: nō existimaui me saluo iure nostræ ueteris amicitiæ: multorūq; inter nos officiorū facere posse: ut honori tuo deessem. Itaq; afui: supplicationemq; tibi libenter decreui.

Nec reliquo tpe ullo aut rei: aut existiatiōi: aut dignitati tuæ deero. Atq; hoc ut tui præcessarii sciāt hoc me aio erga te eē: uelī facias eos p lrās certiores: ut siqd tibi opus sit: ne dubitēt mihi iure suo denūtiare M. Bollanū uirū bonū & fortē: & oibus rebus ornatū: meūq; ueterē amicū tibi magnope cōmendo. Pergratū mihi feceris: si curaris ut is itellegat: hanc cōmēdationē sibi magno adiumēto fuisse. Ipmq; uirum optimū: gratissimūq; cognosces. Promitto tibi te ex eius amicitia magnā uoluptatē esse capturū. Præterea a te peto maiorē in modū pro nostra amicitia: & pro tuo ppetuo ī me studio ut in hac re etiā elabores. Dionysius seruus meus: qui meā bibliothecā multorū nūmorum tractauit: cū mltos libros subripuisset: nec se impune latuq; putaret aufugit. Is est in puincia tua: Eum &. M. Bollanus familiaris: & multi alii Naronæ uiderūt. Set cū se a me manumissum diceret crediderūt. Hūc si tu mihi restituēdū curaris: nō possum dicere: q̄ mihi gratū futurum sit. Res ipsa parua: set animi mei dolor magnus est. Vbi sit & quid fieri possit: Bollanus te docebit. Ego si hominē per te recuperaro: summo me a te beneficio adfectum arbitrabor. Vale.

QEmocritus &c. Allienū pcōsulē græciæ rogat ut recipiat ī amicitiā suā democritū Sicyoniū: deide ut si dignus uideat rogat eū cōseruet & diligat: dicēs. Democritus Sicyonius est nō solū hospes meus: set etiā ualde familiaris sup. mihi: qd. s. eē mihi familiarē: cōtingit nō multis pstertim græcis. Eñ. i. qa: sūma pbitas: sūma uirtus: summa liberalitas ī hospites & obseruātia sup. sūma est in eo: & colit & obseruat & diligit Auxesis est: me pcæteris. i. ante alios: hoc ē plus q̄ cæteros hospites suos. Tu cognosces

M.T.C. Allieno Procon. Salutem plu. D.

EMocritus Sicyonius nō solū hospes meus est: set ēt qd nō multis cōtingit græcis pstertim: ualde familiaris. Est eñ in eo sūma pbitas: sūma uirtus: sūma ī hospites liberalitas & obseruātia: meq; pcæteris & colit: & obseruat & diligit. Eū tu non mō suoq; ciuiū: uerūetiā pene Achaiæ pricipē cognosces. Huic ego tantūmodo aditū ad tuā cognitionē patefacio & īnuo cognitū per teipm: q̄ tua natura est: dignū tua amicitia: atq; hospitio iudicabis. Peto igit a te: ut his literis lectis: recipias eum in tuā fidem: polliceare omnia te facturū mea causa. De reliquo: si id qd confido fore dignū eū tua amicitia hospitioq; cognoueris: peto ut eum cōplectare: diligas: ī tuis habeas. Erit id mihi maiorem in modum gratum. Vale.

fore: idest futurum: eum dignum tua amicitia & hospitio: ut complectare eum: & sup. diligas & habeas in tuis idest in numero tuorum. Id erit mihi gratum in maiorem modum. Vale.

M.T.C. Allieno Procon. salutem dicit.

ET te scire arbitror: quāti fecerim. C. Auianum Flaccū: & ego ex ipso audierā optimo & gratissimo hoie: q̄ a te liberaliter eēt tractatus. Eius filios dignissimos illo patre meosq; præcessarios: quos unice diligo: cōmendo tibi sic: ut maiore studio nullos cōmendare possim. C. Auianus in Cilicia est. Marcus est nobiscū. Vt illius dignitatē pstentis ornes: rē utriusq; defendas: rogo. Hoc mihi gratius in ista prouincia facere nihil potes. Idq; ut facias te uehementer etiā atq; etiam rogo. Vale.

re ullos maiore studio. i. adfectu fauore & conatu. Caius Auianus est in Cilicia: Marcus. s. Auianus fraf eius est nobiscum: rogo te ut ornes dignitatem illius. s. Caii præsentis: scilicet tibi: unde duxi legendum in Cilicia non Sicilia: & defendas rem utriusq;. Tu nihil potes facere mihi gratius hoc. i. q̄ hoc in ista. s. tua prouincia: & rogo te uehementer etiam atq; etiam. i. iterum atq; iterum ut facias id. Vale.

QX te &c. Auianū Flaccū quē supra Titio cōmendauit Cicero cōmēdat nūc allieno pconsuli græciæ: cōmēdās etiā eius dē liberos & ffem Marcū Auianū: unde hic liber fere cōmēdatiti' est: set tāta uarietate ut torrentē Ciceronianæ facūdiæ nemo satis miret. Ordo est. Et. i. sil' aut pariter seu pariformiter: ego arbitror te scire quāti fecerim. i. existimauerim semp Caiū Auianū Flaccū: & ego. i. pariter audieram ex ipso. s. Auiano: hoie optimo & gratissimo: q̄. i. q̄tū liberaliter eēt tractatus a te. Ego cōmēdo tibi filios eius: dignissimos tali. i. tam optimo pre & præcessarios meos quos diligo unice i. singlr: hoc est maxime qa quos unicos habeamus maximope diligimus: cōmēdo inq̄ sic ut nullos. i. nō ullos: nō possim cōmēdare ullos maiore studio. i. adfectu fauore & conatu. Caius Auianus est in Cilicia: Marcus. s. Auianus fraf eius est nobiscum: rogo te ut ornes dignitatem illius. s. Caii præsentis: scilicet tibi: unde duxi legendum in Cilicia non Sicilia: & defendas rem utriusq;. Tu nihil potes facere mihi gratius hoc. i. q̄ hoc in ista. s. tua prouincia: & rogo te uehementer etiam atq; etiam. i. iterum atq; iterum ut facias id. Vale.

M.T.C. Eplarum Familiarium Liber. XIIII.

M.T.C. Terētiæ & Tulliæ & Cicerōi suis. S.P.D.

EX literis multorū & sermōe omnium perferē ad me incredibilē tuā uirtutē & fortitudinē eē: teq; nec animi nec corporis laboribus defatigari. Me miserū te ista uirtute: fide: pbitate: humanitate in tantas erumnas ppter me incidisse. Tulliolāq; nostrā ex quo patre tantas uoluptates capiebat: ex eo tantos pcipere luctus. Nam qd ego de Cicerone dicā? qui cū primū sapere cœpit: acerbissimos dolores: miseriasq; percœpit. Quæ si ita (ut tu scribis) fato facta putarē: ferrem paulo facilius: set oia sunt mea culpa cōmissa: qui ab iis me amari putaeum principē. i. primariū: nō solū ciuiū suorum. s. Sicyoniorū: uerūetiā pene. i. q̄si totī' Achaiæ ergo Sicyon in Achaia est. Ego patefacio huic tātūmodo aditū ad cognitionē tuā: & īnuo. i. significo: cognitū. i. per teipm i. ubi cognosces eū: q̄. i. scdm q̄ natura tua ē tu iudicabis dignū tua amicitia atq; hospitio. Peto igit a te ut his literis lectis recipias eū in fidē tuam: sup. & ut: polliceare te facturū oia. s. licita & honesta: causa mea. De reliquo peto si cognoueris: id quod cōfido fore dignū tua amicitia & hospitio: ut complectare eum: & sup. diligas & habeas in tuis idest in numero tuorum. Id erit mihi gratum in maiorem modum. Vale.

QX literis &c. Huius decimiōrti libri eplæ uno fere sunt argumēto ad Terentiā uxorem Ciceronis missæ: quo tēpore erat in exsilio: Set in hac prima dolet & ingemiscit q̄ sua culpa Terentia in tātas miserias cū literis suis cōiecta sit. Ostendit deide ī qbus spem reditus habeat: ac demū obsecrat ne uillā uendat. Ordo est. Perferē ad me ex lrīs multorū. s. qui ad me scribunt: & ex sermone oium. s. qui de te loquūtur: uirtutē: & pro. i. fortitudinē tuam eē incredibilem. i. tā magnam ut nemo credere possit: id autē scribit Cicero ut talis eē uelit interdū eñ dum īmerito laudamur: erubescimus nos tales non esse quales pdicamur. Erat autē reuera mulier parū pudica & rei familiaris dissipatrix: quā repudiatā Sallustius factus Ciceroni inimicus duxit: ut secreta eius rimaretur ex ea. Et fertur ad me: te nec laboribus animi ut curis & sollicitudinibus: nec laboribus defatigari. i. ad extremum ultra qd nil possis fatigari. Me miserum: minor est excādescentia & minus pathos inducatur q̄ si dixerit O me miserum:

te.ſ.prædità:iſta uirtute/fide/probitate:humanitate:incidiſſe in tantas erumnas.i. calamitates & miſerias ꝓpter me:& Tulliolam blandiendi gr̃a utitur d̃minutiuo: noſtram ſ.cõmunẽ filiam/ꝓcipere tãtos luctus ex eo patre/ex quo pr̃e capiebat tantas uoluptates.Quia Cicero eã uſq; ad notã adamaſſe dicit:caſto tamen ut boni interp̃tant̃ amore.Nã quid dicam ego/de Cicerone.ſ. communi filio qui cũ cœpit primũ ſapere.i.aliquid intellegere percœpit.ſ.in patre/acerbiſſimos dolores &miſerias:Quia ergo minor natu erat q̃ Tullia:eũ poſtremũ in ſalutatione ponit & nunc cõmemorat: Quæ.ſ. mala aut aduerſa:ſi ego putarẽ ita ut tu ſcribis facta eſſe fato.i.ex conſtituto uolũtatis & fati.i.dicti deoꝝ:ego ferrẽ paulo.i. modico facili⁹:imo ſique fato fieri ſciremus modeſtiſſime ferenda eſſent : ſet nouit Cicero ſe hoiem:nec poſſe tantã ſuorum calamitatem æquo aío ferre:ſet omnia ſunt cõmiſſa mea culpa.i.errore non tñ peccato/q:Nota relationẽ fieri ad primitiuũ cũ tamen poni non poſſit.ſ.ego:cũ dictũ ſit mea:putabam me amari ab iis qui ĩuidebant ; & nõ ſeqũbar eos qui petebãt.i.expetebãt amicitiã &amorem meũ:qd̃ ſi uſi fuiſſemus cõſiliis nr̃is.i. ſi feciſſemus qd̃ iudicabamus faciendũ:neq; ſermo.i.oratio aut amicoꝝ ſtultoꝝ ſi neſciuerunt ſe perperã conſulere:aut improborum ſi ſciuerũt ualuiſſet tãtũ.ſ.quãtum ualuit:apud nos:nos uiueremus btiſſimi.Nũc quãdo:i.qm̃ amici iubent nos ſperare.i. habere ſpem de reditu in gr̃am:dabo operam ne ualitudo pro ualeditudo:aut ualetudo a ualendo ducto uocabulo eſt em̃ ſcd̃a longa mea deſit .i. nõ reſpondeat labori tuo. Ego intellego quãta.i.quãte difficultatis res ſit:& quãto facilius fuerit manere domi q̃ redire.ſ.domũ. Set tamẽ ſi habemus oẽs tribunoſplæbis:ſup.ſtudioſos & fauẽtes:ſi habemus Lentulũ.ſ.conſulẽ ad quẽ primi libri epl̃æ tam ſtudioſum.ſ.nr̃i:q̃.i.quãtum uidet̃.ſ.ſtudioſus eſſe:ſi uero habemus etiã Põpeiũ & Cæſarẽ.ſup. ſtudioſos nõ eſt deſperandũ.ſ.de reditu.Nos faciemus de familia quõ ſcribis placuiſſe amicis.De loco.ſ. quẽ dicis fugiẽdum:peſtilentia qdem abiit nunc:ſet nõ attigit me.q̃diu fuit.Plãcus homo officioſiſſimus cupit me eſſe ſecũ & retinet adhuc.Ego uolebã eſſe in Epiro loco magis deſerto.ſ.a freq̃ntia notoꝝ:quo neq; ipſe.ſ.p̃cipuus hoſtis noſter alii legũt hiſpo ueniret:nec milites ſup.uenirent.Set Plancus:ut opinor ſenior:retinet me adhuc: & ſperat poſſe fieri ut decedat mecũ in Italiã.Quẽ diẽ ſi ego uidero:& ſi uenero in cõplexũ uſr̃m: ac ſi recupauero & uos & meip̃m:ego uidebor p̃cœpiſſe ſatis magnũ fructũ pietatis.i.pii amoris & uſr̃æ.i.tuæ & liberorũ in me:& meæ.ſ.in uos.Humãitas:uirtus:amor:Piſonis.ſ.generis nr̃i Craſſipedis:eſt tãtus in nos oẽs : ut nihil poſſit eſſe ſupra.Vtinã ea res ſit ei uoluptati:uideo qdẽ fore gloriæ.i.facturã ad gl̃iam eius. Ego nihil accuſaui te.ſ.in aliis literis:de Quinto fratre,i.q; non adhibuiſtis eũ cõſiliis ueſtris:ſet uolui uos præſertim cũ eſſetis tam pauci:eſſe q̃ cõiunctiſſimos.i.uiuere maxime unanimes.Ego egi gratias ſup.iis qbus uoluiſti me agere.ſ.gratias:& ſcripſi me eſſe factum certiorem a te.ſ.de eorum in nos fauore aut meritis.Quod o mea Terẽtia/ſcribis ad me te uendituram uicum.i.uillam totam quam habemus in agro:Quid:obſecro te : quid futurum eſt me.i.o mi miſerum.Et ſi eadem fortuna p̃met nos quid fiet puero miſero.ſ.Ciceroni.

Valetudo.

Nõ queo:Nimis amãter oía ſcribit : ita ut etiã mollioris animi notatus ſit:reliq̃ ſcribere:tãta uis.i.tam uehemẽs copia lachrymarum eſt ne adducã te in eundẽ fletũ . Tm̃.i. dũtaxat ſcribo ſup.id:ſi amici erunt in officio amici:pecunia nõ deerit:ſi non erunt:tu efficere tua pecunia

tua pecunia nõ poteris.Per fortunas miſeras noſtras uide:ne puerũ perditũ perdamus.Cui ſi aliqd erit:ne egeat:mediocri uirtute opus eſt:& mediocri fortuna: ut cætera conſequat̃.Fac ualeas:& ad me tabellarios mittas ut ſciam quid agatur:& uos quid agatis. Mihi omnino iam breuis expectatio eſt.Tulliolæ & Ciceroni ſalutẽ dic.Datũ ad.vi.kalen. Decẽbris Dirrachii. Dirrachiũ ueni:q; & libera ciuitas eſt:in me officioſa & ꝓxima Italiæ.Set ſi offendet me loci celebritas alio me conferam:& ad te ſcribam. Vale.

Omnino breuis expectatio.ſ.literarũ tuarũ eſt mihi iam.Dic Tulliolæ.ſ.filiæ Lepidiſſimæ/& Ciceroni:filio ſalutẽ.Datũ Dirrachii.i.in eo oppido Macedoniæ qd̃ etiã Epidãnum dictũ uolunt:ad Sextũ kalẽ.Decẽb. Ego ueni.i.adplicui me Dirrachium:q; &.i.ſimul eſt ciuitas libera:& ita nõ obnoxia Romano imperio :& officioſa in me:& proxima Italiæ: ſet ſi celebritas.i.celebris freq̃ntia loci:offendet me:ideſt non placebit mihi: Ex hoc uidetur Cicero aut fugiſſe aut proſcriptus eſſe:non habere locũ exſilii in quo tutus ſit:ego conferam me alio ideſt ad alium locum:& ſcribam ad te. Vale.

M.T.Cice.Terentiæ & Tulliæ & Cice.ſuis.S.

NOli putare me ad quẽq̃ lõgiores epiſtolas ſcribere:niſi ſi qs ad me plura ſcripſit cui puto reſcribi oportere.Nec em̃ habeo qd̃ ſcribã : nec hoc tpe qcq̃ dificilius facio . Ad te uero : & ad nr̃ãm Tulliolam nõ queo ſine plurimis lachrymis ſcribere Vos enim uideo eẽ miſerrimas: quas ego beatiſſimas ſemp eſſe uolui:idq; præſtare debui:& niſi tam timidi fuiſſemus p̃ſtitiſſem. Piſonẽ noſtrũ merito eius amo/plurimũ.Eũ ut potui per literas cohortatus ſum:gratiaſq; egi:ut debui.In nouis tribũiſplæ. ĩtellego ſpem te habere:id erit firmũ:ſi Põpeii uolũtas erit:ſet Craſſum tamen metuo.A te quidem oía fieri fortiſſime: & amantiſſime uideo:nec miror: ſet mœreo caſum eiuſmodi:ut tantis tuis miſeriis meæ miſeriæ ſubleuẽtur. Nam ad me.P.Valeriushomo officioſiſſimus ſcripſit id qd̃ maximo cum fletu legi:quẽadmodum a Veſtæ ad tabulam Valeriã ducta eſſes. Hem mea lux:meum deſyderium:unde omnes opẽ petere ſolebant:te nũc mea Terentia ſic:uexari:ſic iacere in lachrymis & ſordibus:idq; fieri mea culpa:qui cæteros ſeruaui ut nos perirem*.Quod de domo ſcribis:hoc eſt de area:ego uero tum deniq; mihi uidebor reſtitutus ſi illa erit nobis reſtituta.Verum hec nõ ſunt in noſtra manu. Illd̃ doleo/quæ impenſa facienda eſt in eius parte : miſe/cio.i.facient qd̃ debebũt: pecunia nõ deerit ſ.nobis ad reditũ cõparandũ pro quo ſimulabat Terentia ſe uelle uẽdere uillã ſi ſup. amici:nõ erunt ſup.in officio:tu nõ poteris efficere.ſ.ut ſint in officio:aut q̃ prætendis: pecunia tua.i.per pecuniã tuã.Vide.i.,pſpice:ſup.rogata aut obſecrata p̃ fortunas miſeras ne perdamus puerũ perditũ.i.deſtitutum auxilio p̃no.Cui.ſ.puero: ſi aliquid.ſ. rei erit:ne egeat : opus eſt mediocri uirtute & mediocri fortuna:ut cõſequatur cætera: quæ.ſ.ad gloriam & dignitatẽ pertinẽt.Fac ſup.ut ualeas:& mittas tabellarios i.nũtios ſcripta in tabellis perferentes : ut ſciã quid agatur.ſ.Romæ de me : & quid uos agatis.

NOli &c.Excuſat ſe de breuitate lr̃arũ cũ ad oẽs alios tum uero ad uxorẽ ſuam:ad quam dicit ſe nõ poſſe ſcribere ſine multis lachrymis:deide dicit ſe dolere q; intellexit eã a quibuſdã uexatam eẽ cũ id fiat culpa ſua.Poſtremo ſuadet ne ſumptum in ædificando faciat monetq; ut ualetudinẽ curet.Ordo ẽ.Noli putare me ſcribere ad quẽ q̃ epiſtolas longiores:ſcilicet q̃ ad te:aut longiores : ideſt aliquantulum longas : niſi ſi quis ſcripſit ad me plura : ideſt ualde multa:cur puto oportere reſcribi.ſ. a me. Nec enim habeo quod ſcribã:nec facio hoc tẽpore qcq̃ difficilius.i.inuitius.ſ.q̃ ſcribere. Vero.i. ſet:non queo ſcribere ad te & ad Tulliolam noſtrã.ſ.filiam Lepidulam : ſine plurimis lachrymis.Ego enim uideo uos eẽ miſerrimas:quas ego uolui ſemper/eſſe beatiſſimas:& debui præſtare.i.efficere id.ſ. ut beatiſſimæ ſitis & præſtitiſſem niſi fuiſſemus tam timidi.Ego amo plurimũ Piſonẽ noſtrũ.ſ.generum/merito eius. Ego cohortatus ſum eũ per lr̃as/ut potui:& egi gratias ut debui. Ego intellego te habere ſpem ſ.reductionis meæ:in nouis tribuniſplæbis i.ꝓximæ creandis id.ſ.ſpei erit firmũ:ſi uoluntas Pompeii erit.i.aderit : ſet tamen timeo Craſſum:nã illi tres. Pompeius Craſſus & Cæſar tunc p̃ncipes erant in ſenatu. Ego uideo oía fieri quidẽ.i certe a te: ut de aliis taceã aut dubitem/fortiſſime & amantiſſime:nec miror:ſet mœreo .i. doleo caſũ eiuſmodi ut meæ miſeriæ ſubleuẽtur .i. minuãtur/tantis miſeriis tuis.Nã Publius Valerius homo officioſiſſimus ſcripſit ad me id quod legi cũ maximo fletu : quẽadmodũ ducta eſſes a Veſtæ.ſ.tẽplo aut ædc:ad tabu

lam Valeriam.i.eam in qua ſcripta erat lex ualeria de uendendis bonis proſcriptorꝫ ac profugorum:ut ea lecta ad uenditionẽ bonorꝫ compellaris.Hẽ flentis uox O Terentia mea lux mea:deſyderiũ meum : unde.i. a qua omnes ſolebãt petere opem.i.auxiliũ:qa per coniuges ſæpe ad uiros aditus patefecit:te uexari ſic : ideſt dignum ne eſt aut ferendũ:aut diis placitũ:Eſt enim figuratũ & elegans Pathos:ut in illo Paucuuiano quod ĩ Cæſaris cõmiſerationem recitatum eſt.Men ſeruaſſe ut eſſent qui me perderent:& ſup.te iacere ſic in lachrymis & ſordibus:& id fieri mea culpa:non quidẽ peccati/ſet neglegentiæ aut meticuloſitatis: qui ſeruaui cæteros.ſ.a cõiuratione Catilinæ:ut nos periremus manifeſte Alludit ad illud qd modo citaui Pacuuianũ. Quod ſcribis de domo.i.area:qa uidet domus fuiſſe direpta ſup.ſoluẽda ab hypotheca:aut potius fiſco: ego uero.i. certe:uidebor mihi deniq tũ.i.tunc reſtitutus.i.totus in priſtinũ ſtatũ reductus ſi illa erit reſtituta nobis.Verum hec non ſunt in manu.i.poteſtate noſtra:quia:ut dixi:in manu fiſci erant.Ego doleo illud ſup. te miſerã & ſpoliatam.ſ.bonis omnibus:uenire ſup.in impenſam quæ impẽſa facienda eſt in parte eius.i.reparatiõe alterius:quã ut opinor Terentia noie dotis ſibi uindicarat.qd ſi negociũ conficitur.i.ſi.reſtituimur : nos conſequemur omnia.ſ.ablata.Sin.i.ſet ſi:eadem fortuna premet nos:obſecro te.i.quæro a te o uita mea quod blandi dicitur ſet blandius dicitur græce:iuxta illud Iuuenalis.Quoties laſciuum interuenit illud ζωη και ψυχη: ideſt uita & anima:ſcilicet mea:ne.i.an tu miſera.i.miſeranda proiicies .i. ultro perdes etiam reliquias tuas.i. qd tibi fortunarum relictum eſt? Si eſſet proiicias:tunc exponerem:obſecro.i.per ſacra rogo ne proiicias &c.

Quod.i.quãtum attinet ad ſumptũ .ſ. faciendũ:&.i.ſimul:ſine .i. permitte/alios/ut Piſonẽ & fratrem:ſuſtinere.ſ.onus:ſi mõ.i. dũmodo poſſunt:& noli uexare .i. minimũ torqre/ualetudinem tuam infirmã ſi amas mẽ.Nã tu uerſaris.i. præſentaris mihi ante oculos:dies & noctes.Ego uideo te excipere.i.ex aliis adſumere oẽs labores:timeo ut ĩ.ne non ſuſtineas.i.poſſis ſuſtinere.Set uideo omnia.ſ.auxilia aut bona noſtra eſſe in te.Quare ut cõſequamur id qd ſperes & id qd agis.i.moliris adſequi:ſerui .i. iſerui ualetudini.Ego neſcio ad quos ſcribã.i.ſcribere debeã : niſi aut ad eos qui ſcribũt ad me: aut ad eos de qbus uos ſcribitis aliqd de me Ego non diſcedam longius:quoniã ita placet uobis:ſet uelim ſup. ut mittatis literas q̃ ſæpiſſime:præſertim ſi quid eſt firmi qd ſperemus. Valete o deſyderia mea : ualete. Datum ad Tertium Nonas octobris Theſſalonicæ:quæ ciuitas eſt Macedoniæ.

ACcœpi &c. Iterum ſibi dolori eẽ ſcribit q culpa ſua ſit cauſa doloris uxori & liberis:& q ignaue diſceſſerit cum potuerit remanere in patria ſi uoluiſſet ſe inimicis opponere.Dicitq ſe facile uitã tutari cũ etiam hoſtes ipſum ſic uiuere uelint:certior autẽ fieri uult quid pro ſe egerint. Ordo ẽ. Ego accœpi ab Ariſtocrito.i.quas Ariſtocritus libertus noſter attulit tres epl'as:q̃s ego prope.i.fere deleui lachrymis.Eñ.i. quia o mea Terentia:ego cõficior .i. peo mœrore ĩ. triſtitia : nec meæ miſeriæ excruciant me magis q̃ tuæ:& uſtæ.ſ.oium:hoc & tuæ & liberorꝫ noſtrorꝫ.Ego aũt ſum hoc.i.tãto aut in hoc miſerior q̃ tu:q̃ es miſerrima:q ipa calamitas eſt cõis utriuſq noſtrũ:ſet culpa eſt mea propria.i.mea ſolius. Officiũ meũ fuit euitare periculum.ſ. exſilii aut pſcriptiõis: ram:& deſpoliatam uenire:qd ſi cõficitur negocium omnia cõſeq̃mur.Sin eadem nos fortuna p̃met : etiã ne reliquias tuas miſera piicies obſecro te uita mea.

Quod ad ſumptum attinet:& ſine alios qui poſſunt: ſi modo uolunt ſuſtinere:& ualetudinem iſtam infirmam ſi me amas:noli uexare.Nam mihi ante oculos dies:nocteſq uerſaris.Omnes labores te excipere uideo:timeo ut ſuſtineas.Set uideo in te eſſe oĩa. Quare ut id quod ſperas & quod agis:conſequamur ſerui ualetudini.Ego ad quos ſcribam/neſcio : niſi aut ad eos:qui ad me ſcribunt:aut ad eos : de quibus ad me uos aliquid ſcribitis. Lõgius (quoniam uobis ita placet)non diſcedam:ſet uelim q̃ ſæpiſſime literas mittatis præſertim ſi quid eſt firmius quod ſperemus. Valete mea deſyderia ualete.Datũ ad.iii.Nonas Octobris Theſſalonicæ.

M.T.Cicero Terentiæ/& Tulliæ : & Ciceroni ſuis Salutem Dicit.

ACcœpi ab Ariſtocrito treis epiſtolas : quas ego lachrymis prope deleui. Cõficior enim mœrore mea Terentia:nec me meæ miſeriæ magis excruciant:q̃ tuæ/ueſtræq.Ego autem hoc miſerior ſum q̃ tu:quæ es miſerrima:q ipa calamitas cõmunis eſt utriuſq noſtrũ : ſet culpa mea propria eſt. Meum fuit officiũ:uel legatione uitare periculum uel diligentia:& copiis reſiſtere: uel cadere fortiter : hoc miſerius/turpius/indigni nobis nihil fuit.Quare cũ dolore adficior:tũ etiam pudore.Pudet eñ me uxori meæ optimæ:ſuauiſſimis liberis uirtutẽ/& diligẽtiam nõ pſtitiſſe.Nã mihi ante oculos dies nocteſq uerſat

ſqualor

ſqualor ueſter & mœror:& ifirmitas ualetudinis tuæ ſpes aũt ſalutis ptenuis oſtendit.Inimici ſunt multi: iuidi pene oẽs.Eiicere nos magnũ fuit.excludere facile eſt. Set tñ q̃ diu uos eritis in ſpe:nõ deficiam ne oĩa mea culpa cecidiſſe uideaut.Vt tuto ſim qd laboras: id mihi nũc facillimũ eſt quẽ ẽt inimici uolunt uiuere in tãtis miſeriis.Ego tñ faciã q̃ p̃cipis . Amicis qb uoluiſti egi gratias.Et eas literas Deſippo dedi:meq de eorũ officio ſcripſi a te:certiorẽ eſſe factũ. Piſonẽ noſtrũ mirifico eſſe ſtudio in nos:& officio:& ego perſpicio:& oẽs predicant.Dii faxint ut tali genero mihi p̃ſenti tecum ſimul:& cũ liberis noſtris frui liceat.Nũc ſpes reliqua eſt in nouis Tribuniſplæ:& in primis quidem diebus.Nã ſi inueterarit:actũ eſt.Ea re ad te ſtatim Ariſtocritũ miſi ut ad me cõtinuo initia rerum:& rõnes totius negocii poſſes ſcribere:& Deſippo quoq ita impaui:ſtatim ut recurreret:& ad fratrẽ miſi:ut crebro tabellarios mitteret.Nã ego eo nomie ſum Dirrachii hoc tẽpore:ut q̃celerrime quid agatur: audiam/& ſim tuto.Ciuitas enim hæc ſemper a me defenſa eſt cum inimici noſtri uenire dicentur:tũ in Epirum ibo.

legatione.ſ.cã honoris in aliquã puinciã impetrata:& pluribus contingebat: uel reſiſtere.ſ.periculo:diligentia & copiis.i. manu armata:uel cadere fortiter ſi reſiſtere nequiſſem.Nihil fuit nobis miſerius:turpius: indignius:hoc.i.q̃ hoc qd patimur.ſ.mõ. Quare cũ.ſ.ita ſit q adficior dolore:tum ẽt ſup. adficior& multomagis pudore. Pudet enim me:nõ pſtitiſſe.i.exhibuiſſe uxori optĩe/&liberis ſuauiſſimis uirtutẽ.i.fortitudinem animi:& diligentiã.ſ.in reſiſtendo aduerſariis. Nã ſqualor.i.ſordiditas&ſitus ueſter:&mœror.i.mœſtitia: & ifirmitas ualetudinis tuæ uerſat mihi ante oculos dies & noctes.Autẽ i.ſet::ſpes ſalutis oſtendit ptenuis.i.ualde tenuis.Multi ſunt inimici.ſ. apti & pene omnes ſunt inuidi.i.inuidẽtes gloriæ meæ.Magnũ fuit eiicere nos:qa potuiſſet reſiſtere:facile eſt excludere.ſ.:erectũ . Set tamen q̃diu uos eritis in ſpe.ſ.reſtitutionis meæ:ego nõ deficiam.ſ.in procuranda ſalute : ne omnia ſ.& exſilium & manſio in exſilio uideantur cecidiſſe culpa mea ideſt per culpam meam. Id quod laboras modo ſcilicet ut ſim tuto.i. in loco tuto:eſt mihi nunc facillimum:utpote:quem etiam inimici uolunt uiuere in tantis miſeriis quæ morte finirentur:quia.ut dicit Flaccus in epiſtolis:mors ultima linea rerum eſt Ego tamẽ faciam ſup. ea quæ præcipis . Ego egi gratias ſup.illis amicis quibus uoluiſti.Et dedi Deſippo.ſcilicet domeſtico noſtro:eas literas ſup.quas uoluiſti:& ſcripſi me eſſe factum certiorem a te de offõ eorum.ſcilicet quos mihi ſignificaſti.Et.i.ſimul ego perſpicio& omnes prædicant Piſonem noſtrum ſcilicet generum:eſſe mirifico ſtudio & officio in ideſt erga nos.dii faxint.i.faciant/ut liceat mihi frui tali genero preſenti ſimul tecum & liberis noſtris.ideſt prole legitima.Nunc ſpes reliqua eſt in nouis tribuniſplæbis:& quidem in primis diebus.ſcilicet magiſtratus eorum.Nam ſi inueterarit.ideſt in obliuionẽ res abierit:actum eſt.ideſt nulla ſpes eſt reliqua.Ea re.ideſt propterea ego miſi ſtatim ad te Ariſtocritũ ut poſſes ſcribere continuo ad me/initia terũ & rationes totius negocii. Et impaui quoq deſippo ita ut recurreret ſtatim:& miſi ad fratrẽ.ſ. Quintũ:ut mitteret crebro.i..frequẽter tabellarios.i. nuntios literarꝫ. Nã ego ſum Dirachii.i.in eo oppido Macedoniæ hoc tpe:eo noie.i.ea ratione:ut audiã q̃celerrime qd agat.ſ.de me Romæ et ſim tuto.i.extra piculũ et in loco tuto.Ciuitas eñ hæc ẽ defenſa ſemp a me:cũ.i.qñ inimici nr̃i dicent uẽire tũ.i.tũc ibo in Epirũ.

Quod ſcribis ſi uelim te ad me uenturã . Ego uero cũ ſciã magnã ptẽ iſtius oneris abs te ſuſtieri: te iſtic eſſe uolo.Si pficitis qd agitis me ad uos uẽire oportet.Sin aũt.Set nihil ẽ opus reliq̃ ſcribere:Ex p̃mis aut ad ſũmũ ſecũdis literis tuis cõſtituere poterimus: qd nobis faciendũ ſit.Tu mõ ad me uelim oĩa diligẽtiſſime perſcribas:etſi magis iã rẽ q̃ lrãs debeo expectare . Cura ut ualeas:&ita tibi pſuadeas:mihi te charius nihil eẽ: neq unq̃ fuiſſe.Vale mea Terẽtia:quã ego uidere uideor.Itaq debilitor lachrymis Pridie.kal. Decem.

Quod ſcribis te uẽturã ad me ſi uelĩ : ego uero.i.reuera cũ ſciã magnã ptẽ iſti oneris ſuſtineri abs te:uolo te eſſe iſtic.i.ubi nũc es hoc eſt Romæ Si pficitis.ſ.tu et tui adiutores qd agitis.i.ptenditis:hoc ẽ reditũ meum oportet me uẽire ad uos.Sinaũt.i. ſet ſi.ſup. nõ pficitis:uoluit dicere miſerrimũ eẽ eã in exſilio uiuere aut exſulẽ ſeq aut qd ſi'le:qd p aporiopiſim decẽter reticet:ſubdẽs. Set nihil ẽ opus ſcribere reliq̃. Nos poterimus cõſtituere.i.decernere ex primis aut ad ſũmũ i.maximũ numerũ ex ſecũdis lr̃is tuis : quid ſit faciendũ nobis. Velim mõ.i.ſolũmõ ſup. ut tu perſcribas ad me oĩa diligentiſſime:etſi.i.tãetſi/ego debeo iã magis expectare rẽ ſ.optatã:q̃ lr̃as.ſ.eã ſignificãtes . Cura ut ualeas et pſuadeas tibi ita:nihil eẽ mihi chari te:neq fuiſſe unq̃.O mea Terẽtia Vale.quã ego uideor.ſ.p fantaſiã ex deſyderio ortã uidere.Itaq.i.et ita:debilitor.i.fio debilis:lachrymis.i.ob lachrymas.Pridie kal.Decẽb.

EGo &c. Scribit ad Terētiā licet inferat mētionē liberorū: ostēdēs quāto dolore cōficiat quū ad ſuos ſcribere cogat. Deide expōit ubi ſit & q̄ iturus: docēs an Terētiā ad ſe uenire uelit & alia q̄dā. Hoc ordine. Ego do minus ſæpe lr̄as ad uos q̄ poſſū: hoc eſt darē ſæpi⁹ ſi uellē ꝓ tū. i. piter oīa tpa ſūt mihi miſera. i. afflicta: tū uero. i. ſet tūc maxīe & q̄ſi ad uerū cū. i. qñ: ego aut ſcribo ad uos: aut lego ueſtras. ſ. lr̄as: cōficior. i. conſumor lachrymis ſic ut nō poſſī ferre. i. ſuſtinere Quod. i. pp qd utinā fuiſſem minus. i. nō tam cupidus uitæ: certe nos nihil aut nō multū mali uidiſſemus in uita. ſ. nr̄a. Quod ſi fortūa reſeruauit nos ad aliq̄ ſpem alcui⁹ cōmodi recupandi aliquādo. i. tādē minus. i. nō tā multū eſt erratū a nobis ſi hæc mala ſunt fixa. i. firma & diuturna. Ego uero cupio uidere te o Terentia mea uita: & emori i cōplexu tuo: quādo. i. quādoqdē: neq; dii q̄s tu coluiſti caſtiſſime neq; hoīes quos ego ſeruaui. i. ſaluos feci ſemper retulerunt nobis gratiā. ſ. pro benefactis noſtris. Id aūt de deo impiū eſt cogitare nedum ſcribere: ſet miſeris ſæpe caligant oculi. Nos fuimus dies. xiii. Brunduſii apud Marcū Enniū Flaccū uirū optimū: q neglexerit periculū fortunarum & capitis ſui ꝓ ſalute mea: qa comitatū mihi præſtitit: in quo ſi deprehenſus fuiſſet & rem & uitā amiſiſſet. Neq; deductus eſt. i. abſterrit⁹ aut amotus pœna. i. ꝓpter: pœnā improbiſſimæ legis. ſ. q̄ interdictū erat Ciceroni a q̄ & igni: & qcūq; eū hoſpitio recœpiſſet pœne capitali ſubiectum iri: cautū ē: quo minus. i. ut nō preſtaret ius & offm̄ hoſpitii & amicitiæ. Vtinā nos poſſimus referre aliquando. i. tandem: gratiam. ſ. parem quidē i. certe aut ſaltem habebimus. ſ. in anio: ſemper. ſ. donec uiuemus. Nos ſumus profecti. i. diſceſſimus Brunduſio ad quintum: kalendas Maii per Macedoniam: & petebamus Cizicum urbē aſiæ in propontide ab Hemōiis: cōditam: o me perditum o me afflictum qd deliberantis eſt & neſciētis quid facere debeat ſup. faciā: rogē. i. ꝑcer ne te nūc mulierem ægram & cōfectā. i. cōſumptā & corporē & aīo: ut uēias. ſ. ad me. q. d. id nō decere. Non rogē. i. nūqd debeā no rogare. Igit. ſ. ſi nō rogē ut nenias: ſim. i. oporteat me eē ſine te. q. d. id triſtiſſimū fore. Opinor: q̄ſi inuētō cōſilio: ego agā ſic. Si ſpes redit⁹ nr̄i ē. ſi tu cōfirmes cā & adiuues rē. i. mediū quo fiet aut rē familiarē. Sin: ut ego metuo: eſt trāſactū. i. pēitus actū & deſperādū de reditu meo fac uēias ad me quoquo. i. quocunq; modo potes. Scito hoc unū. ſi habebo te: ego nō uidebor mihi periiſſe plāe. i. oīno. Set ſup. ſi ueneris quid fiet de Tulliola mea. ſ. filia: uidete iam uos q domi eſtis: id: qa cōſilium. i. uirtus deliberatiua non eſt mihi. Set certe quoquo. i. quocūq; modo res habebit ſe: ſeruiendū. i. cōſulendū eſt & matrimonio & famæ illius miſellæ. i. ne amiſſa per inopiam aut deſolationem fama repudietur. Quid Cicero meus ſcilicet filius faciet ſup. Tu uero ſis ſcilicet ſi hic eſſes: ſemper in ſinu & complexu meo: uoluit addere & ille miſer mendicabit: aut quid triſtius: quia etiam pudicitiæ illius imminebat periculum. Ego non queo iā ſcribere plura: mœ omnino. Ego ſpero: ut ſcribis: piſonem. ſ. generum noſtrum: fore. i. futurum ſemper noſtrū. i. nobis fauentē.

De familia

M.T.C. Terētiæ & Tulliæ & Ci. ſuis. S.D.

EGo mius ſæpe ad uos do literas: q̄ poſſū ꝓpterea q̄ tū oīa mihi tpa ſunt miſera: tū uero cū aut ſcribo ad uos: aut ueſtras lego: cōficior lachrymis ſic: ut ferre non poſſim. Quod utinā minus uitæ cupidus fuiſſem certe nihil aut non multū in uita mali uidiſſemus. Quod ſi nos ad aliq̄ alicuius cōmodi aliqñ recupandi ſpem fortūa reſeruauit: mius eſt erratū a nobis: ſi hæc mala fixa ſunt. Ego uero te q̄ primū mea uita cupio uidere: & in tuo cōplexu emori: qñ neq; dii quos tu caſtiſſime coluiſti: neq; hoīes quos ego ſeruaui ſemp: nobis gratiā retulerūt. Nos Brunduſii apud M. Enniū Flaccum dies. xiii. fuimus: uirū optimū: q periculum fortunarum: & capitis ſui pro mea ſalute neglexit. Neq; legis īprobiſſimæ pena deductus eſt: quominus hoſpitii: & amicitiæ ius officiumq; preſtaret. Huic utinam aliquādo gratiā referre poſſimus: habebimus quidem ſemper. Brūduſio ꝓfecti ſumus ad quintum kalen. Maii per macedoniā & Cizicum petebamus O me perditum. O me afflictū quid nunc rogē te ut uenias mulierē ægram & corpore: & aīo confectam? Nō rogem? Sine te igit ſim. Opinor ſic agam. Si eſt ſpes noſtri reditus: eā confirmes: & rem adiuues. Sin: ut egometuo transactum eſt (quo quo modo potes ad me fac uenias. Vnum hoc ſcito ſi te habebo: non mihi uidebor plane periiſſe. Set quid de Tulliola mea fiet: iam id uos uidere mihi non conſilium. Set certe quoquo modo res ſe habebit: illi⁹ miſellæ & matrimonio: & famæ ſeruiendū eſt. Quid Cicero meus. Tu uero ſis in ſinu ſemp & cōplexu meo. Nō queo iam plura ſcribere. Impedit mæror. Tu quid egeris: neſcio? Vtrū aliqd teneas an quod metuo: plane ſis ſpoliata. Piſonē ut ſcribis: ſpero fore ſp noſtrū.

De familia liberata nihil eſt: qd te moueat. Primū tuis ita ꝓmiſſum ē te facturam eē: ut q̄ſq; eēt meritus. Eſt aūt ī offō adhuc Orpheus. Præterea magnope nemo cæterorū ſeruoꝝ. Ea cā eſt: ut ſi res a nobis abeſſet: liberti noſtri eſſent: ſi optinere potuiſſent. Sin ad nos ꝓtinerēt: ſeruirēt: ꝑterq̄ oppido pauci: ſet hæc minora ſūt. Tu q̄ me hortaris ut aīo ſim magno: & ſpē habeā recuperādæ ſalutis: id ueli ſit eiuſmodi: ut recte ſperare poſſimus. Nūc miſer qñ tuas īā literas accipiā q̄s ad me pferet? Quas ego expectaſſem Brūduſii ſi eēt licitū ꝓnautas: q tēpeſtatē ꝑtermittere noluerūt. Quod reliquū ē: ſuſtēta te mea Terētia: ut potes: honeſtiſſime uiximus: floruimus: nō uitiū noſtrū. ſet uirtus noſtra nos afflixit. Peccatū eſt nullū: niſi q̄ nō una animam cum ornamentis amiſimus. Set ſi hoc fuit liberis noſtris gratius nos uiuere: cætera q̄q̄ ferēda nō ſunt: feramus Atq; ego: q te cōfirmo: ipſe me nō poſſum. Clodiū Philaterū q̄ ualetudine īpediebat oculorū: remiſi: hoīem fidelē. Salluſtius offō uincet oēs ſpes. Cēni⁹ eſt pbeneuolus nobis: quē ſemp ſpero tui fore obſeruātē. Sicca dixerat ſe mecū fore: ſet Brūduſio diſceſſit Cura: quoad potes: ut ualeas: & ſic exiſtīes uehemētis me tua miſeria: q̄ mea cōmoueri. Mea Terētia fidiſſia atq; optīa uxor: & mea chariſſima filiola: & ſpes reliq̄ noſtra Cicero ualete. Pridie Kalē. Maias Brunduſio.

Nihil eſt qd moueat. i. mouere & turbare debeat te de familia liberata. i. de mūmiſſione ſeruoꝝ. Profugiēs cūm Cicerone ſeruī in alienā ptātē uēi. ēt aut ſpe libratis optinēdæ in dūm iſurgerēt mūmiſit eos: ſed tñ non oēs: qa q uxoris noīe dotis erāt: in eius arbitrio reliqt: uñ addit. Primū. q. d. ꝓria ē rō ut mouearis: ꝓmiſſum ē te facturā eē tuis. ſ. ſeruis ita ut q̄ſq; meritus. Aūt. i. ſet Orpheus ē adhuc ī offo. i. debito ſeruitio: ꝑterea. i. ꝑter eū nēo cæteroꝝ ſeruoꝝ magnope ſup. ī offō ē. Cā ē ea. i. tal. i. hoc ꝓſilio id feci: ut ſi res. i. poſſeſſio iuſta: abeēt a nobis. i. ſi eēmus priuati oī re noſtra: ipſi mūmiſſi eſſent liberti nr̄i: ſi potuiſſent optinere. ſ. cōfirmationem mūmiſſiōis: ſin. i. ſet ſi: ipſi ꝓtinerēt ad nos ſ. iure: licet oīa nr̄a eēnt ſuprepta: ipſi ſeruirēt. i. mārerēt in ſeruitute: ꝑterq̄ oppido. i. ual de pauci: q forte mūmitterent ut dūm ꝓſequerent. Set hæc ſunt minora. ſ. dāna. Tu q̄ hortaris me: ut ſim aīo magno: & habeam ſpem ſalutis recuperādæ: ego ueli ſup. ut id ſit eiuſmodi: ut poſſimus ſperare recte. i. nō fruſtra. Nūc miſer: qa procul abeſt: qñ accipiam lr̄as tuas: q̄s pferet ad me. Quas. ſ. lr̄as: ego expectaſſem Brunduſii ſi licitū eēt. i. licuiſſet. i. ꝓmiſſum fuiſſet ꝓ nautas: q noluerūt ꝑtermittere tēpeſtatē. i. tpis & auræ opportunitatē: ergo tēpeſtas ēt bona ē. Quod reliquū eſt mea Terētia ſuſtēta te: ut potes. Nos uiximus: honeſtiſſime: floruimus. ſ. in foro & ſenatu: non uitiū noſtrū ſet uirtus noſtra qa uiriliter ꝓiuratos afflximus: afflixit nos. Nullū peccatū eſt. ſ. nobis: niſi q̄ non amiſimus una. i. ſimul cū ornamētis. ſ. noſtris animā. i. uitā ſup. nr̄am. Set ſi hoc. ſ. nos uiuere fuit grati⁹. i. utili⁹ libīs nr̄is: ferāus cætera q̄q̄ nō ſūt ferēda. Atq; ego q̄ ꝓfirmo. i. qd dicūt cōforto te: nō poſſū. ſ. cōfirmare me. Ego remiſi tibi Clodiū Philaterū unū e familia: q̄. i. qa: īpediebat ualetudīe. i. mala diſpōne oculorū: adpoſitorie hoīem fidelē Salluſti⁹. ſ. ſeruus aut libtus nr̄. Nō ēm̄ de Criſpo illo hiſtorico loqt̄: uincet oēs ſpes. ſ. q̄ de eo habuim⁹: offō. ſ. impiendo. Cēnius alter libtus ē: ꝓ bīuolus: quē ſpo fore ſp obſeruātē. i. cultorē tu. Sicca alter familiaris dixerat ſe fore ſp mecū: ſet diſceſſerat Brūduſio: & ita a me q erā Brūduſii: niſi forte Brūduſii legēdū ſit: ut diſceſſerat Brūduſii ſup. a me. Cura q̄ad potes ut ualeas: & exiſtīes ſic: me cōmoueri uehemētī⁹ miſeria tua q̄ mea. O mea Terētia fidiſſia atq; optīa uxor: & filiola mea chariſſia. ſ. Tullia: & Cicero ſpes nr̄a reliq̄. i. ſola relicta. Valete Pridie Kal. Maias. i. ultio Apriſ. Brūduſio. i. ex eo oppido maritio ī Italia.

Tempeſtas

M.T.C. Terē. & Tul. Suis. S.P.D.

SI tu: & Tullia lux noſtra ualetis. Ego & ſuauiſſimus Cicero ualemus. Pridie idus Octobris Athēas uēimus. Cū ſane aduerſis uentis uſi eēmus tardeq; & īcōmode nauigaſſemus. De naui exeūtib⁹ nob Achaſt⁹ cū lr̄is ꝑſto fuit uno & uigeſimo die: ſane ſtrēnue accœpi tuas literas q̄bus intellexi te uereri ne ſuperiores mihi redditæ nō eſſent. Oēs ſunt redditæ diligētiſſimeq; a te ꝑſcripta ſūt oīa. Idq; mihi

SI tu &c. Scribit ſe uauigaſſe, Athēas aduerſis uētis cū haberet ſecū Ciceronē filium deinde ſignificat ſe accœpiſſe lr̄as ab uxore: & poſtremo orat ut ſibi obuiā ueniat q̄lōgiſſime ualeat doces qd agere debeat de hæreditate quadā. Ordo eſt. Si tu & Tullia lux nr̄a ualetis: Cōceptio eſt pſonarū: Ego & Cicero ſuauiſſimus. ſ. filius noſter: ualemus eadē eſt figura: Nos uenimus. i. adplicuimus nos Athēas: pridie Idus Octobris: cū uſi eſſemus uentis ſane. i. multum aduerſis: & cum nauigaſſemus tarde & incommode: Nemo tamen ſit tam ſtolidus: ut a Kalendis Maiis quibus Brunduſio ſoluit: ſuper aquas fuiſſe

putet:qa tũc Ciceronẽ ſecũ nõ habuit: & poſtea.Dirrachii morat' ẽ:unde hæc epl'a lõge poſt ſcripta ẽ:neq; tũ ſeruata ẽ rõ tẽporũ in collegẽdis epl'is:Achaſtus.ſ.libert' noſter fuit p̃ſto.i.p̃ſens & paratus cũ lr̃is.ſ.dãdis/nobis exeũtibus uaui:uno aut prĩo & uigeſimo die.ſ.poſt diſceſſum ſuũ Roma. Ego accœpi lr̃as tuas ſane.i.multũ ſtrẽnue/q̃bus intellexi te uereri ne ſuperiores.ſ.literæ tuæ nõ eſſent redditæ mihi.Omnes ſup.literæ ſunt redditæ:& oĩa ſunt perſcripta a te diligẽtiſſime:&id fuit mihi gratiſſimũ.Neq; ſum admiratus hãc epl'am quã Achaſtus tulit fuiſſe breuẽ.Tu eñ expectas iã meip̃m/ſiue noſip̃ſos:hoc ẽ me & filiũ:q qdẽ cupimus uenire q̃ primũ.i.ualde cito ad uos.Etſi.i.q̃q̃ itellego ĩ quã.i q̃lẽ:rẽp.nos uẽimus:media lõga:ẽ eñ p̃ſentis tẽporis.q.d. in turbulẽtiſſimã Ego eñ cognoui ex lr̃is multorũ amicorũ q̃s Achaſtus attulit:rẽ ſpectare.i.tẽdere & iclinari ad arma.i.bella ciuilia.Quia iã mortuã itellexit Iuliã Iulii Cæſaris filiã uxorẽ Põpeii:& Põpeiũ Cæſaris potẽtiæ q̃ in Gallia maxia erat reſiſtere uelle:ſic ſentit Huber. Verũtñ qa id multo poſt cõtigit.Nã Cicero poſt reditũ Ciliciam optinuerat prouinciam e qua reuerſus hanc commotionem repperit:dicamus ad arma : ideſt ad reſiſtendum inimicis ui:ut non liceat mihi cum uenero diſſimulare quid ſentiam.

Sed qñ.i.qm̃:fortuna.i.dubius euẽtus rei:ẽ ſubeũda:nos dabimus eo citius operã ut ueniamus quo.i.ut:deliberemus facilius de tota re. Velim ſup.ut:tu ꝓperes obuiã nobis q̃ i.q̃tũ poteritis longiſſime:qd' fiat cũ cõmodo ualetudinis.i.ſoſpitatis tuæ.Ego uelĩ cures de hæreditate p̃tiana.i.q̃ nobis obuenit p teſtm̃ pretii iuriſcõſulti nuper defuncti:q̃ quidem eſt mihi dolori: Ego eñ amaui illũ ſ.pretiũ ualde:hoc:ſi auctio.i.uenditio rerũ per auctionẽ qua res dantur plurimum offerentibus:fiet ante aduentum meum:ut Põponius.ſ.Atticus aut ſi is minus.i. non poterit:ut Camillus curet negocium noſtrum ut pars hæreditatis ſit nobis integra.Nos cum uenerimus ſcilicet in urbem ſalui: agemus reliqua per nos.Sin.i.ſet ſi: tu eris iam profecta Roma:tamen curabis.ſ.per nũtios aut literas ut hoc fiat ita ideſt ut res cura cureẽ per,Pomponium aut Camillum. Si dii adiuuabũt nos:ſperamus fore in Italia circiter Idus Nouembris. Vos o mea ſuauiſſima & optatiſſima Terentia/ & Tulliola.ſ.filia:ſi amatis nos/curate ut ualeatis. Athenis ad.xv.kalendas.Nonembris.

gratiſſimũ fuit.Neq; ſũ admiratus hãc epl'am:q̃ Achaſtus attulit breuẽ fuiſſe:Iam eñ me iip̃m expectas ſiue noſip̃ſos:qqdẽ q̃ p̃mũ ad uos uenire cupimus.Etſi ĩ q̃ rẽp.uenimus ĩtellego:cognoui eñ ex multorũ amicorũ lr̃is:quas attulit Achaſtus ad arma rẽ ſpectare : ut mihi cum uenero diſſimulare nõ liceat quid ſentiam.

Sed qñ ſubeũda fortũa ẽ:eo citius dabimus operã:ut ueniamus:quo facilius de tota re deliberemus.Tu uelim qd' cũ cõmõ ualetudinis tuæ fiat: q̃ lõgiſſime poteris obuiã nobis ꝓperes.De hæreditate p̃tiana:q̃ qui dẽ mihi magno dolori ẽ(ualde eñ illũ amaui)hoc uelim cures ſi auctio añ meũ aduẽtũ fiet ut Põpõius:aut ſi is minus poterit:Camillus noſtrũ negocium curet. Nos cũ ſalui uenerimus reliq̃ p nos agemus.Sin tu iã Roma ꝓfecta eris:tñ curabis:ut hoc ita fiat.Si dii nos adiuuabũt circiter idus Nouẽb.in Italia ſpamus fore. Vos mea ſuauiſſia & optatiſſia Terẽtia:& Tulliola : ſi nos amatis:curate ut ualeatis.Athẽis ad.xy.kal'.No.

Nec ſæpe &c.Vt docuit quid e Terentia ĩtellexit monet ad ſe ſeruum mittat:dicens:Nec eſt ſup.aliquis: ſæpe cui demus.i.dare poſſimus literas:nec hẽmus ullã rem quã uelimus ſcribere. Ego cognoui ex literis tuis quas accœpi ꝓxime nullum prædium.ſ.noſtrũ potuiſſe uenire.i.uendi.Quare uelim ſup.ut omnes uideatis quomõ ſatiſfiat.i.ſatiſſieri poſſit ei:cui ſcitis me uelle ſatiſſieri.Quod nr̃a ſcilicet filia agit tibi gratias:Non ergo ad filiam ſcribit:ego non miror te mereri id:ut ea poſſit agere tibi gratias merito tuo ideſt propter meritum tuũ. Fac extrudas ideſt ui exire cogas q̃primum pollucem ſcilicet ſeruum noſtrum/ſi non eſt adhuc profectus ideſt ſi nondum exiuit ad nos uenturus.Cura ut ualeas.Scriptum ſup.Idibus . Quintilis ſup.menſis ideſt eius qui nunc Iulius dicitur.Ridiculum eſt huic & ſuperiori addere Vale & ualete:cum premiſſum ſit cura ut ualeas & curate ut ualeatis.

M.T.C.Terentiæ ſuæ.S.D.

Nec ſæpe eſt cui lr̃ãs demus:nec rẽ habemus ullã:quã ſcribere uelimus.Ex tuis lr̃is q̃s ꝓxime accœpi:cognoui p̃diũ nullũ uẽire potuiſſe.Quare uideatis uelĩ:qũo ſatiſſiat ei cui ſcitis me ſatiſſieri uelle.Quod noſtra tibi grãs agit:id ego non miror te mereri ut ea tibi merito tuo gratias agere poſſit.Pollucẽ ſi adhuc non eſt profectus:q̃ primum fac extrudas.Cura ut ualeas.Idibus quin.

M.T.C.

M.T.C.Terentiæ & Tulliæ ſuis.S.D.

Omnes moleſtias & ſollicitudines:q̃bus&te miſerrimã habui : id qd' mihi moleſtiſſimũ eſt:Tulliolãq;:q̃ nobis noſtra uita dulcior ẽ:depoſui & eieci.Quid cauſæ aũt fuerit poſtridie ĩtellexi q̃ a uobis diſceſſi χολινα κρατον noctu eieci ſtatim Ita ſum leuatus ut deus mihi aliq̃s medicinã feciſſe uideat'.Cui qdẽ tu deo quẽadmodũ ſoles pie &caſte ſatiſfacias.i.Apollini:& Aeſculapio . Nauẽ ſpero nos ualde bonã habere:ĩ eã ſil'atq; cõſcẽdi hæc ſcripſi.De ide cõſcribã ad noſtros familiares multas epl'as q̃bus te:&Tulliolã noſtrã diligẽtiſſime cõmẽdabo.Cohortarer:uos:quo aĩo fortiores eẽtis:niſi uos fortiores cognoſcerẽ:q̃ quẽq̃ uirum.Et tñ eiuſmõi ſpero negocia eẽ:ut & uos iſtic cõmodiſſime ſperẽ eẽ : & me aliq̃n cũ ſimilibus noſtri rẽp. defenſurum.Tu primũ ualetudinẽ tuã uelim cures.Deide tibi ſi uidebit': uillis iis utere:q̃ longiſſime aberũt a militibus.Fũdo Arpinati bñ poteris uti cũ familia urbana:ſi annona carior fuerit. Cicero belliſſimus tibi ſalutem plurimam dicit etiam atq; etiam.Vale.Datum.III.Idus.Iunii.

Omnes &c.Dicit ſe hilariorẽ effectum pollicens ſcribere ad amicos pro ſuorũ cõmẽdatõe docẽſq; Terẽtiam in q̃bus uillis degat.Ordo ẽ.Ego depoſui &eieci omnes moleſtias & ſollicitudines quibus i.in q̃bus ego habui &.i.ſimul:te.ſ. coniugẽ meam/miſerrimam:id qd' eſt moleſtiſſimũ mihi.i.que res ẽ mihi grauiſſima:&.i.ſimul ſup.habui Tulliolam.ſ.filiam noſtram miſerrimam:que eſt nobis dulcior.i. delectabilior uita noſtra Huber.exponit:quibus.i.ꝓpter quas:habui.i.adfeci & te &c.ſet non ꝓcedit non enim ſollicitudinibus ſuis adfecit aut afflixit uxorẽ & filiã:ſet inter ſollicitudines habuit.i.annumerauit eas afflictas miſerrimaſq;.Aũt.i.ſet ego intellexi poſtridie i.die proxime ſequenti poſt/q̃ diſceſſi a uobis/qd cauſæ fuerit.ſ.q; moleſtias eiecerim/qa ego eieci ſtatim cholen.i.colerã acraton. i.purã ac merã noctu.& ſup.ſum leuatus.ſ.a grauedine morbi:ita ut deus aliq̃s uideatur feciſſe mihi medicinam.i.me curaſſe:qa deorum curatioeſt ſubitanea.Cui qdem deo:tu ſatiſfacias.i.perſoluas uota debita:pie &caſte/quemadmodum ſoles:hoc dicit ut ſi nõ fuerit ſolita incipiat aſſuẽſcere.Sane erubeſcendum eſt nobis ſi Ethnici non putauerũt deos ſuos qui demonia ſunt non poſſe placari niſi pie & caſte illis ſatiſſiat:ſi putaueri mus deum uerum ab impiis aut immundis placari poſſe.:Set dicet forte aliq̃s ſi dii gentium demonia ſunt:quo pietatis & caſtitatis amatore erant.Ad quod reſpondere licet:nõ propter bonum hominũ ab illis uirtutes laudatas:ſet: ideo ut ueros dei honores qui ſine pietate & caſtitate nulli ſunt ſibi uſurparent:quibus nihil dulcius illis contingere poteſt:nam in illa peruerſa cupiditate æquandi ſe deo in qua ceciderunt obſtinati ſunt:ideoq; idololatrias introduxerant:non ſolũ ut homines in errore tenerent & a celæſtibus ſedibus arcerent:ſet etiam ut deo latriam preciperent:aut ideo ut homines in illo errore perſtringerent Sciebant enim quia amor uirtutum inſcriptus eſt pectoribus noſtris:propter ſynteresin nihil probari poſſe quod non ſit uirtuti conſonum:atq; ita minime diis accõmodandum uideri. Vt ergo in idololatria genus humanum ſemper tenerent & ut uarias ſuperſtitiones et ludorum et cerimonialium gentilium adſtruerent:uirtutum que negari non poterant ſe finxerunt amatores.Set ordinem perſequamur:ne forte ignoraret Terentia cui deo ſatiſfaciendum ſit:addit/ideſt Apollini et Aeſculapio ſcilicet Apollinis filio:qui ſummi medici putati ſunt.Ego ſpero nos habere nauem ualde bonam:Dixi prius epiſtolas non eſſe repoſitas quo ordine ſcriptæ ſunt.Nam hæc ſcripta erat cum Athenas profugeret cum filio.Et in illa.Si tu et Tullia &c.ſignificauit ſe redire:ego ſcripſi hæc ſimul atq; ideſt immediate poſtq̃ conſcendi in eam.Deinde ideſt poſt hac/conſcribam ideſt ſimul ſcribam ad familiares noſtros multas epiſtolas quibus ſcilicet epiſtolis:aut quibus ſcilicet familiaribus ego commendo diligentiſſime te et Tulliolã noſtram.Cohortarer uos quo ideſt ut eſſetis fortiores añmo:niſi cognoſcerem uos fortiores q̃ quẽq̃ uirum.Et tamen ſpero negocia ſcilicet noſtra:eẽ eiuſmodi:ut ſperem et ideſt ſimul uos eſſe commodiſſime.Iſtic.ſcilicet Romæ:et me defenſurum aliquando rempu.cum ſimilibus noſtri:utpote cõis boni et iuſtitiæ amatorib'.Velim ſup.ut tu cures primũ ualetudinẽ tuã.Deide ſi uidetur tibi:utere iis uillis q̃ aberũt longiſſime a militibus.Tu poteris bene uti fundo arpinati.i.iuxta arpinũ cum familia urbana.i.ea quã Romæ habere ſolemus:ſi annona fuerit carior.i.nimis cara ſup.Romæ Cicero belliſſimus.i.maxime bonus et Lepidus fili' noſter dicit tibi ẽt atq; ẽt plurimã ſalutẽ.Vale.Datũ tertio Idus Iunii.

M.T.C.Terentiæ.S.P.D.

Si uales bñ eſt:ego qdẽ ualeo:Valetudinẽ tuã uelim:cures diligẽtiſſime . Nam mihi & ſcriptum & nuntiatũ eſt te in febrim ſubito incidiſſe. Quod ce

Si uales.Monet ut ſalutem curet:et diligenter que ſcire oporteat perſcribat dicens.Si uales bene eſt:ego quidem ualeo. Velim ſup.ut cures diligentiſſime ualetudinem tuam.Nam et ſcriptum & nuntiatũ ſcilicet ore ẽ mihi te icidiſſe ſubito in febrim.

Quod fecisti me certiorē celerit de lris Cæsaris .i. q̄s Cæsar misit: fecisti mihi gratum. Tu facies itē .i. siliř posthac: ut sciā siqd erit opꝰ siqd acciderit noui. Cura ut ualeas. &c.

AD cæteras &c. Hæc epistola uidet̄ longe alio tpe scripta: nam durāte exsilio Tullia erat nupta Pisoni Crassipedi: Dolobellæ aūt nupsit dum eēt impator in Cilicia paulo añ belluꝫ Ciuile: dicit aūt se dolere de ualetudine dolobellæ hoc ordine. Dolor ex ualetudine .i. mala dispositiōe dolobellæ .s. generi nr̄i & Tulliæ .s. filiæ nr̄æ: accessit .i. additus est ad cæteras miserias meas. Omnino nec scio penitꝰ de oībus rebus quid consilii capiam nec qd faciā. Velim sup. ut tu cures ualetudinem tuam & Tulliæ.

QVid &c. Dicit se scripsisse: monet ut uxor scribat & ualetudinē curet dicēs. scripsi ad Pōpōiū .s. atticū: seriꝰ .i. tardius q̄ oportuit: qd placeret sup. mihi fieri .s. a uobis. Si eris locuta cū eo itelleges quid uelim fieri. Nō fuit næcesse scribere apertiꝰ quando .i. quoniam scripseram ad illum scilicet optimum amicorū. Ego uelim sup. ut: mittas nobis literas q̄primum: de ea re & de cæteris rebus. Curā diligenter ualetudinem tuam. Septimo Idus Quintiles .i. Iulias aut Iulii mensis postea dicti.

SI uales: &c. Dicit Tulliā suā ad se uēisse eiusq; pietatē cōmēdat dicēs. Si uales bñ est: ego qdē ualeo. Tullia: nr̄a .s. filia: uenit ad me .s. in uillā nr̄am pridie Idus Iunii: cuius summa uirtutꝰ & singulari humanitate .i. pp cuius uirtutē & singularē humanitatē: ego sum adfectus ēt grauiore dolore nō ꝙ bōa eēt: set factū eē neglegētia nr̄a; ut de sua soliꝰ loq: ut ipsa eēt in fortūa longe alia .i. diuersa & miseriore multo; atq; .i. q̄: pietas: ac dignitas eius postulabat. In aīo erat nobis .i. nos uolebamus mittere Ciceronē .s. filiū/ad Cæsarē .s. Iuliū: Et Gnæum Sallustium cum eo .s. Cicerone .i. si .s. Cicero erit pfectus .i. quando discesserit: faciā te certiorem. Cura diligenter ualetudinem tuam. Decimoquarto Kalendas Quintiles .i. Quintilis mensis qui nunc Iulius dicitur.

QVod &c. Dicit se uereri ne pfuerit in Italiā nōdum uenisse cui malo monet uxorē ut medeatur si possit: dehortat̄ autem ne obuiam sibi prodeat dicens. Quod gaudes nos .i. me & filium uenisse saluos in Italiā uelim sup. ut: gaudeas perpetuo .i. ut gaudium istud possit eē perpetuum ita ut ex aduētu nostro nihil mali subsequatur. Set: me tuo ne nos perturbati dolore: & magnis iniuriis cœperimus .i. inituerimus id consilii: scilicet redeundi in Italiā: quod non possimus facile explicare idest difficultatibus eximere. Quare adiuua scilicet nos illud explicare quantum potes: autem idest set non uenit in mentem idest non possum consyderare: quid idest in quo possis scilicet nos adiuuare. Nihil .i. nulla causa est: ꝙ des te uiam .i. ut uenias ad nos hoc tempore & .i. simul: iter est longum & non tutum propter inimicos: et non uideo quid possis prodesse si ueneris. Vale. Datum. &c.

leriter me fecisti de Cæsaris lris certiorem: fecisti mihi gratū. Itē posthac: si qd opus erit: si qd acciderit noui facies ut sciā. Cura ut ualeas. Datū .iiii. nonas Iunias.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

AD cæteras meas miserias accessit dolor ex dolobellæ ualetudīe: & Tulliæ. Oīno de oībus rebus nec qd cōsilii capiā/nec qd faciā scio. Tu uelim tuam: & Tulliæ ualetudinem cures.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

QVid fieri placeret scripsi ad Pōpōiū serius q̄ oportuit. Cū eo si locuta eris itelleges qd fieri uelim. Aptius scribi qñ ad illū scripseram næcesse non fuit. De ea re & de cæteris rebus q̄primum uelim nobis literas mittas. Valetudinem tuam cura diligenter. Septimo Idus Quin.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

SI uales bñ ē: ego qdē ualeo Tullia nostra uenit ad me pridie Idus Iunii: cuius sūma uirtute & singulari hūanitate grauiore ēt sum dolore adfectus nostra factū eē neglegētia ut lōge alia ī fortūa eēt: atq; eius pietas ac dignitas postulabat. Nobis erat ī aīo Ciceronē ad Cæsarē mittere: & cū eo Cn. Sallustiū: si pfectus erit: faciam te certiorē. Valetudinem tuam diligenter cura .xiiii. Kalen. quin.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

QVod nos in Italiam saluos uenisse gaudes perpetuo gaudeas uelim. Set pturbati dolore animi magnisq; iniuriis metuo ne id consilii cœperimus: quod non facile explicare possimus. Quare q̄tum potes adiuua: quid autem possis mihi in mentem non uenit. In uiam ꝙ te des hoc tempore nihil est: & longum est iter: & non tutū: & nō uideo quid prodesse possis: si ueneris. Vale. Datum pridie Nonas Nouembris Brundusii.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

QVod scripsi ad te pximis literis de nūtio remittēdo: q̄ sit istius uis hoc tp e: & quæ concitatio multitudinis ignoro. Si metuēdus iratus est: quies tñ ab illo nascet̄ fortasse: totum indicabis quale sit. Et quod ī miserrimis rebus minime miserum putabis id facies. Vale septimo Idus quin.

QVod scripsi &c. Scripserat Cicero ad uxorē de nūtio remittēdo ut sciret q̄ animo Cæsar: siue ex Gallia siue ex uictoria Pharsalica redierit in urbē: de q̄ re iterū eā monet dicēs. Quod scripsi ad te proximis literis .i. in proximis lris de nūtio .s. quē ad te misi: remittēdo .s. ad me: ignoro q̄ sit uis istiꝰ .s. Cæsaris & q̄ .i. q̄lis cōcitatio .i. cōmotio multitudinis .s. populi ī aduētū eiꝰ. Si .i. etsi sup. Cæsar iratꝰ .s. ob negatū iperiū: ē metuēdus: tñ qes .i. trāqllus status urbis: nascet̄ fortasse ab illo. Tu indicabis sup. mihi totum .s. negocium: quale sit. Et tu facies id qd̄ putabis miserum minime .i. secūdum interpretationē Laurentii Vallæ: neq̄q̄ aut in ulla parte: set qa non est uerosimile inmiserrimis rebꝰ aliqd esse neq̄q̄ aut in nulla parte miserum: putem hoc loco minime p minimū positū: eo ꝙ melius sonat minime miserū q̄ minimū miserū. Minime aūt secundū Vallā negat: minimū cōparat .i. pro minia parte: Dicamus ergo quod putabis minime aut minimum .i. in minima parte miserum in rebus miserrimis. Vale. &c.

Tullius Terētiæ: & pater Tulliolæ duabus animis suis: Et Cicero matri optiæ. Et suauissiæ sorori. S.P.D.

SI uos ualetis: nos ualemus. Vestrū iā cōsiliū est: nō solū meū: qd sit uobis faciēdū. Si ille Romā modeste uēturus: recte in pñtia domi esse potestis. Sin hō amēs diripiēdā urbē daturus est: uereor ut Dboloella ipe satis nobis pdesse possit. Etiā illud metuo: ne iā itercludamini ut cū uelitis exire nō liceat. Reliquū ē: qd̄ ipæ optime cōsyderabitis: uestri siles fœmiæ sint ne Romæ: Si eñ nō sūt: uidēdū ē: ut hōeste uos eē positis. Quādoqdē nūc res se habet: mō ut hæc uob loca tenere liceat bellissie uel mecū: uel in nr̄is pdiis eē poteritis. Etiā illud uerēdū ē ne breui tpe fames ī urbe sit. His de rebus uelim cū Pōpōio: cū Camillo: cū qbꝰ uobis uidebit̄: cōsyderetis. Ad sūmā aīo forti sitis. Labiēus rē meliorē fecit. Adiuuat ēt Piso ꝙ ab urbe discedit: & sceleris cōdēnat generū suū. Vos meæ charissimæ aiæ: q̄ sæpissime ad me scribite: & uos qd agatis: & qd istic agat̄. Quītus pater & filius & Rufus uob salutē dñt. Valete. Octauo kal. Quī. Miturnis

SI uos &c. Venturo Cæsare Romā dicit uxorē posse ex amicis discere qd facere debeat: ostēdit tñ qd sentiat utpote id qd̄ aliæ mulieres eius similes .i. quorū mariti in sili sint cōdiciōe. Oēs aūt amatoriæ sunt epistolæ. Ordo est. Si uos .s. tu uxor & filia ualetis: nos .s. ego & filius ualemus. Consiliū ē iā uestrū nō solū meū: hoc est uos debetis iudicare potius q̄: ego qd faciēdū sit uobis. Si ille .s. Cæsar quem timemus uenturus sup. ē Romam modeste .i. pacifice aut uictoria modeste & nō insolēter usurus: uos potestis eē domi recte .i. cōueniēter: in psentia .s. aduentus eius. Sin hō amens .i. sine bona mēte: daturus est .s. militibꝰ suis urbem diripiendā: uereor ut Dolobella ipe .i. q multum pōt apud Cæsarē q eius partes semp secutus est: Nusq̄ exprimit̄ de quo reditu loquat̄ Nā paulo añ aduētū Cæsaris e Gallia Tullia Dolobellæ nupserat: set qa adhuc parū p Cæsare secerat: uidet̄ uereri nō satis posse: & ita credā de redditu e Gallia loqui: possit pdesse nobis satis. Etiā metuo illud ne intercludamini .i. arceamini ab exitu: ut cum uelitis exire non liceat .i. nō sit facultas nō permittat̄: Nā liberis hoibus uidet̄ semp licere exire non tñ semp pmitti. Reliquū est .s. cōsilii: qd̄ ipæ .i. uosmet sine me: cōsyderabitis optime: ne .i. utrū fœminæ similes uestri .i. eiusdē status & conditionis uobiscum: genitius est a nominatiuo uos: sint Romæ. Si enim non sunt: uidendum est ut .i. quo uos possitis eē honeste .s. Romæ .q.d. timēdum non fore honeste. Quādoqdem res habet se nunc .i. ita est nunc status rerum: mō ut .i. dūmō liceat uobis tenere hæc loca .s. nostra q̄ ego teneo: uos poteritis esse bellissime .i. cōmodissime uel mecū uel in prediis nr̄is. Etiam illud est uerendum ne fames .s. ob pœnuriam cibi: sit breui tempore .i. intra breue tempus in urbe. Ego uelim sup. ut consyderetis idest consultetis de his rebus cum Pomponio .s. Attico/cum Camillo aut sup. cum illis/cum quibus uidebitur uobis .s. conducibile. Ad summam idest ut precipua uota mandem: sitis animo forti. Labienus uir senatorius: fecit rem idest ut dicunt querellam & causam Pompeii: meliorem. Piso etiam socer Cæsaris: adiuuat sup. rem: ꝙ discedit ab urbe: & condemnat generum suum: uidelicet Cæsarem: sceleris scilicet iniqui belli. Vos animæ meæ charissimæ: de quibus in prescriptione dixit: duabus animis non animabꝰ suis ut adnotauit Valla: scribite ad me q̄ sæpissime idest ualde sæpe: & idest simul: quid uos agatis: & quid agatur scilicet ab aliis: istic .i. Romæ ubi estis. Quintus pater & filius .q.d. uterq; & frater meus & filius eius & Rufus dicunt uobis salutem. Valete. Minturnis que sunt inter Formios & Sinuessam. &c.

SI uales &c. Dicit de mittēdo filio se cōsiliū mutasse: & noui nihil habere: sed que fieri uelite Sicca accipi posse. Ordo est: Si uales bene est: ego quidem ualeo. Consti tueramus ut scripserā antea ad te: mittere obuiam Cæsari scilicet uenienti/ut plurimi uolunt e Galliis: set tamen ætati pueri magis congruat si e Pharsalica uictoria intelle gatur mittendus: Ciceronem scilicet filium nostrum. Set: mutauimus consilium: quia ni hil audiebamus de aduētu illius scilicet Cæsaris: q̄lis scilicet fuisset. Tu poteris cogno/scere de cæteris rebus etsi nihil erat noui: ta men quid uelimus & quid putemus opus id est operæ præcium esse ut fiat hoc tempore: ex Sicca scilicet amico nostro: aut familiari. Ego teneo Tulliā ad huc mecum. Cura diligenter ualetudinem tuam. i. cura ut bona sit & ualeas.

M.T.C. Terentiæ suæ. S.P.D.

SI uales bene est: ego quidem ualeo. Consti/tueramus (ut ad te antea scripseram) obuiā Ciceronem Cæsari mittere. Set mutuaui/mus cōsiliū qa de illius aduētu nihil audiebamus. De cæteris rebus: & si nihil erat noui tñ qd uelimus: & qd hoc tempore putemus opus esse: ex Sicca poteris co/gnoscere. Tulliam adhuc mecum teneo. Valetudinē tuam cura diligenter. xii. Kalen. Quin.

OTsi. Dicit se libenter scribere & acci/pere literas: accusatq; Volumniam ne glecti officii: Ordo est. Etsi tēpora sunt eiusmodi ut nihil literarum habeam qd autē ex pectē a te: aut ipse scribam ad te: tamen ne/scio quomodo & i. simul: ipse. i. ego: expecto literas uestras. i. ex urbe mittendas: & scribo ad uos cum habeo sup. aliquem qui ferat. Volumnia. s. matrona: illa Romana debuit esse officiosior in te q̄ fuit: & potuit facere di ligentius & cautius idipsum quod fecit: q̄q̄ sunt alia q̄ curemus magis: & doleamus ma gis. s. q̄ factum priuatum Volumniæ. Quæ s. alia negocia: conficiunt me. i. cōsumunt ita ut ii uoluerunt qui detruserunt. i. uiolenter discedere fecerunt me: de sentētia mea. i. fir mo ꝓposito. Cura ut ualeas. Loquitur de re/bus inter se dumtaxat notis.

M.T.C. Terentiæ. S.D.

ETsi eiusmodi tpa nostra sunt: ut nihil habe am: qd aut a te literarū expectē: aut ipse ad scribā: tñ nescio quō: & ipse uestras lrās ex/pecto: & scribo ad uos cū habeo q ferat. Volumnia de buit ī te offōsior eē q̄ fuit: & id ipm qd fecit: potuit di ligentius facere. & cautius: q̄q̄ alia sunt q̄ magis cure/mus: magisq; doleamus. Quæ me ita cōficiūt: ut ii uo luerunt: q me de mea snia detruserūt. Cura ut ualeas.

SI quid &c. Dicit se nihil habere qd scri bat ad uxorem: eamq; posse intellege/re ex Lepta & Trebatio quō ipse sit afflict⁹. Ordo est. Si haberem quid. i. aliquid qd scri berem ad te: facerem id. i. scriberem ad te: & i. simul: plurib⁹ uerbis: & i. simul: sæpius: nunc uides que sunt negocia. Autem. i. set: tu poteris cognoscere ex Lepta & Trebatio. s. amicis nostris: quomodo ego sim afflictus. Tu fac ut cures ualetudinem tuam & Tulliæ. s. filiæ nostræ. Post quod dictum ut sæpe admonui frustra adderetur. Vale.

M.T.C. Terentiæ. S.D.

SI qd haberē: qd ad te scribere facerē id: & plu ribus uerbis: & sæpius nūc q̄ sunt negocia: ui des. Ego autē quomodo sim afflictus ex Le/pta/& Trebatio poteris cognoscere. Tu fac ut tuam: & Tulliæ ualetudinem cures.

QOnsyderandū &c. Eodē est fere argu mento q̄ illa superior que incipit Vestrū iam cōsiliū: nisi q̄ in fine mo net Terentiam ut curet domui facienda pro pugnacula siquam uim militum īminere in tellexerit. Ordo ē. Ego o animæ meæ Terē/tia & Tullia puto consyderandū sup. esse uo bis ēt atq; ēt. i. freq̄nter/& diligēter qd facia tis: ne. i. an sitis Romæ: an mecū in aliquo lo co tuto. Id consiliū est nō solū meū. i. nō in/cumbit mihi soli: set etiam uestrum. i. set in cumbit ēt uobis. Hæc ueniunt mihi in men/tem: uos posse esse Romæ tuto. i. sub prote/ctione: raro legit tute ꝓpter pronomen: per Dolobellā. s. generū nostrū: & eā rem. s. adfi nitatē dolobellæ: posse esse nobis adiumēto

M.T.C. Terentiæ: & Tulliolæ suis. S.D.

OOnsyderandū uobis ēt atq; ēt animæ meæ di ligenter puto: qd faciatis. Romæ ne sitis: an mecū in aliquo tuto loco: Id non solum me/um cōsiliū est: set ēt uestrum. Mihi ueniūt in mentem hæc. Romæ uos esse tuto posse per Dolobellā. Eāq; rē posse nobis adiumento esse: si qua uis: aut si q̄ rapinæ fieri cœperit. Set rursus illud mouet: q̄ uideo oēs bo nos abesse Roma: & eos mulieres suas secum habere. Hæc aūt regio: in q̄ ego sum: nostrorū est tū oppidoꝝ tum ēt prædioꝝ ut: & multum esse mecum: & cum ab

ieritis

ieritis: cōmode: & in nostris prediis esse possitis. Mihi nō plane satis cōstat adhuc: utrū sit melius. Vos uide te: qd aliæ faciant isto loco fœminæ: & ne cum uelitis exire: non liceat. Id uelim diligenter ēt atq; ēt uobiscū & cū amicis consyderetis. Domus ut propugnacula: & p̄sidium habeat Philotimo dicetis: & uelim tabel/larios instituatis certos ut quotidie aliquas a uobis li terasaccipiam. Maxime autem date operam: ut ualea tis: si nos uultis ualere. Octauo Kalen. Formiis.

TN maximis meis doloribus excruciat me ua/letudo Tulliæ nostræ. De q̄ nihil est qd ad te plura scribam. Tibi. n. æque magnæ curæ eē certo scio. Quod me ꝓpius uultis accedere uideo ita eē faciēdū: & iā añ fecissem: set me multa īpediuerunt quæ nec nunc quidem expedita sunt. Set a Pompo/nio expecto literas quas ad me q̄ ꝓ primum perferēdas cures uelim. Da operam ut ualeas.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

TN Tusculanū nos uēturos putamus: aut no/nis: aut postridie: ibi fac sint oīa parata. Plu/res em fortasse nobiscū erūt: & (ut arbitror) diutius ibi cōmorabimur. Labrum si in balneo nō est fac ut sit. Itē cætera/q̄ sunt ad uictum: & ualetudinem næcessaria. Vale. iiii. kal. Octobris: de uenusio.

fac ut cætera quæ næcessaria ad actum et ualetudinem sup. sint. Vale. Quarto Kalē. Octobris. De uenusio op pido inter Lucaniam et Apuliam.

M.T.C. Terentiæ. S.P.D.

SI uales bñ ē ego qdē ualeo. Da operā ut cō/ualescas: qd opus erit. ut res: tp̄sq; postulat ꝓuideas atq; administres: & ad me de oībus rebus q̄ ꝓ sæpissime literas mittas. Vale.

M.T.C. Terentiæ. S.D.

SI uales bñ ē: ego qdem ualeo. Nos quotidie tabellarios uestros expectamus: q̄ si uenerit fortasse erimus certiores: qd nobis faciēdū sit. Facie/

si q̄ uis. s. militū/aut siquæ rapinæ cœperint fieri. Set rursus. i. e contrario illud mouet. i. turbat me: q̄ uideo oēs bonos. i. rep. amato res: abeē Roma: & eos hīe mulieres. i. uxo/res suas secū. Hæc aūt regio. s. iuxta Formi/os ī q̄ ego sū: ē nr̄oꝝ tū oppidoꝝ. i. quorū pa tron⁹. sū: tū ēt p̄dioꝝ: ut possitis: & i. sil: esse mecum multum: & cum abieritis esse com/mode ī p̄diis nr̄is. Nō cōstat. i. nō ē māif estū adhuc plāe mihi: utrū. s. an Romæ manere: an ad me uēire sit meli⁹ Videte uos qd aliæ fœmiæ isto loco. i. isti⁹ cōdicōis cui⁹ uos estis faciāt: & ne nō liceat exire cū uelitis. Ego ue lim sup. ut: consyderetis diligenter ēt atq; ēt i. freq̄nter: uobiscū. i. inter uos & cū amicis: id. s. qd dictū est. Vos dicetis. i. mādabitis Philotimo. s. liberto nr̄o: ut domus. s. nostra habeat ꝓpugnacula. i. defensoria & ut dicūt fortalicia: & p̄sidiū. i. custodiā armatorū. Et uelī instituatis. i. ut ordinetis: tabellarios. i. literarum baiulos: certos. i. non dubiæ fidei: ut accipiā quotidie a uobis aliquas lr̄as. Date aūt maxime: i. precipue operam: ut ualeatis. i. sospites sitis: si uultis nos ualere. Octauo. &c.

IN maximis. Dicit sibi ualetudinē Tul/liæ dolori eē: & se ꝓpi⁹ accessurū. Ordo est. Valetudo. i. mala dispositio Tulliæ nr̄æ s. filiæ: excruciat me in maximis dolorib⁹. s. aliis. De q̄. s. Tullia nihil est q̄. i. cur: scribam ad te plura. Em. i. qa: ego scio certo sup. eā eē tibi curæ æq̄ magnæ: ut. s. mihi. Quod uul/tis me accedere ꝓpius: ego uideo. i. cōsydero faciēdū eē ita: & fecissem iā ante. s. q̄ monuis setis: set multa īpediuerūt me: q̄ ne qdē. i. nō ēr. nūc sūt expedita. i. ut dicūt euacuata. Set e go expecto lr̄as: a Pōpōio. s. Attico. Quas uelim sup. ut cures pferēdas ad me q̄ primū i. ualde cito: da operam ut ualeas.

IN Tuscu. &c. Significat q̄ ī uillā suā Tusculanā uēturus sit ut oīa parent ēt: ēt in balneo: sibiq; & comitibus suis. di cēs. Nos putam⁹ nos uēturos sup. eē: i tuscu lanū. i. uillā nr̄am tusculanā/aut nonis. s. isti us mēsis/aut postridie. i. die ꝓxīe secuturo. Fac sup. ut oīa sint parata ibi. Em. i. qa: plu/res erunt fortasse nobiscū: & ut arbitror nos cōmorabimur ibi diutius. Si labrū. i. uas la/uandis aptum: nō est in balneo: fac ut sit. Itē

SI uales &c. Monet ut saluti cōsulat: ut oībus ꝓspicere possit et ad se crebras dare lr̄as. dicēs. Si &c. da operā ut cōualescas sup. si min⁹ uales: et sup. ut ꝓuideas et admi nistres. qd op⁹. i. næcessariū erit: ut res et tp̄s postulat: et mittas ad me q̄ sæpissime literas de omnibus rebus. Vale.

SI uales: &c. Dicit se expectare tabella/rios terētiæ a qb⁹ qd agēdū habeat no/scat et statim rescribat. Ordo est. Si &c. Nos expectamus quotidie tabellarios uēros. Qui si uenerint nos erimus certiores fortasse: qa potuissent nihil scripsisse/quid faciendum sit nobis: et faciemus te statim certiorem sci

licet quid faciendum sit. Valete.&c.

SI uales&c. A cæsar se lras accœpisse dicit et eũ celerrie aduentare: uñ dubitat an obuiã eat. dicẽs Lræ satis liberales redditæ sunt mihi tãdẽ a Cæsare: et ipse dr eẽ uenturus. s. ad urbẽ celeri⁹ opiniõe. i. q̃ hoies opinent: Cui cũ cõstituero. i. decreuero: utrũ ꝓcedã obuiã an expectẽ eũ hic: faciã te certiorem. Ego uelim remittas mihi tabellarios. s. quos ad te mitto: q̃primum idest ualde cito. Cura.&c.

SI uales &c. Dicit se nihil certi habere de cæsaris aduẽtu: neq; de literis quas philotimus a cæsare ad se hre dicebat unde ur hæc epla scripta aĩ pxie ꝑcedẽtẽ. Ordo ẽ Si &c. Nos neq; habem⁹ adhuc qcq̃ certi de aduẽtu Cæsaris: neq; de lris q̃s Philotimus: s. libertus nr dr habere. s. a Cæsare. Siqd certi erit sup. mihi: faciã te certiorem &c.

ETsi non dubie mihi &c. Argumentũ cõdependet cũ eplis i secũdo et tertio libris habitis ubi de ꝓcõsulatu suo in Cilicia plenius scripsit. In hac aũt dicit qbus reb⁹ adductus sit scribere romã de transitu pthorũ: et q̃ uarii fuerit de eis rumores: deĩde qd egerit ꝓspecto trãsitu pthorũ: contra quos cũ op⁹ sit maiore exercitu rogat ut ad se mittat tãtus quãto op⁹ sit ad: maximũ bellũ cõficiẽdũ: cũ nulla sit spes in ꝓuincialibus nec ĩ sociis excepto deiotario Præscriptio leget sic Marcus Tulli⁹ Cicero Marci Filius ꝓcõsul. Salutẽ plurimã dicit Consulibus: prætori: tribunis plæbis senatui populoq; romano qđ addit. Si uos &c. addendũ nõ est. Ordo est. Etsi nuntiabat mihi nõ: dubie i. certe/ parthos trãsisse Euphratẽ. s. flu. fere cũ oĩb⁹ copiis suis: alibi tamen dicit arabes. fuisse in uestitu pthico: tamen q. i. qa: ego arbitrabar certiora posse scribi ad uos de his rebus a Marco Bibulo ꝓcõsule. s. Syriæ: & ita uiciniore statuebã nõ eẽ næcesse mihi scribere publice. i. ad senatũ ea q̃. nũtiarent de prouincia alterius. Postea uero q̃ sum fact⁹ certior certissimis authorib⁹: legatis: nuntiis: literis putaui ea q̃ delata eẽnt ad me: scribenda eẽ ad uos: uel q res erat tãta: ut cũ periculo ignoraret: uel q nõdũ audieramus Bibulum uẽisse in Syriã uel qa administratio huius belli est mihi pene cõis cũ Bibulo: qa ꝓximã habebat ꝓuinciã. Legati cõmageni: a loco dicti: regis Anthiochi nuntiauerũt mihi primi magnas copias parthorũ cœpisse trãsire Euphratẽ. Quo nũtio allatato: cum eẽnt nõnulli q putarẽt minorẽ. i. nõ integrã fidẽ hñdã. i. nõ satis credẽdũ eẽ ei regi. statui expectandũ eẽ. s. pri⁹ q̃ scriberẽ: siqd certius adferret. Lræ sunt redditæ mihi e Cappado

musq; testatim certiorem. Valetudinem tuam cura diligenter. Kalen. Septembris.

M.T.C. Terentiæ. S.D.

SI uales bñ est: ego q. ua. Redditæ mihi iã tandẽ sunt a Cæsare literæ satis liberales: & ipse opiniõe celeri⁹ uẽturus eẽ dicit. Cui utrũ obuiam ꝓcedã: an hic eũ expectẽ: cũ cõstituero: faciã te certiorẽ. Tabellarios mihi uelim q̃primũ remittas Valetudinẽ tuam cura diligenter. Datũ pridie Kal. sex.

M.T.C. Terentiæ. S.D.

SI uales bñ ẽ: ego q. v. Nos neq; de Cæsaris aduẽtu: neq; de lris: q̃s Philotimus habere dicit: quicq̃ adhuc certi habemus. Siqd erit certi: faciã tẽ certiorem. ualetudinem tuam fac: ut cures. III. idus sextilis.

M.T.C. Eplarum familiariũ Liber.XV.

M.T.C.M.F. ꝓcos. S.P.D. Cõs. Præt. Tri. plæ. Sẽatui. P.Q.R.

ETsi nõ dubie mihi nuntiabatur. Parthos trãsisse euphratẽ cũ oĩbus fere suis copiis: tñ q arbitrabar a M. Bibulo ꝓcõsule certiora de his rebus ad uos scribi posse statuebã mihi nõ næcesse esse publice scribere ea: q̃ de alterius ꝓuincia nũtiarent. Postea uero q̃ certissimis authoribus: legatis: nũtiis: lris sum certior factus: uel q tanta res erat: uel q nõdũ audieramus Bibulũ in Syriã uẽisse: uel qa administratio huius belli mihi cũ Bibulo pene est cõis: q ad me delata eẽnt: scribẽda ad uos putaui. Regis Anthiochi Cõmageni legati primi mihi nũtiarũt Parthoꝝ magnas copias Euphratẽ trãsire cœpisse. Quo nũtio allato cũ eẽnt nõnulli qui ei regi minorẽ fidẽ habẽdã putarẽt: statui expectãdũ eẽ: si quid certius adferret. Ad. xiii. kalẽ. Octobris: cũ exercitũ i Ciliciã ducerẽ in finibus Lycaoniæ e Cappadociæ mihi literæ redditæ sũt a Tarchõdimoto: q fidelissimus socius trãs Taurũ: amicissimusq; populi ro. existimat Parcodem Orodi regis pthorũ filiũ cũ pmagno eqtatu parthico trãsisse euphratẽ: & castra posuisse Sybæ: magnumq; tumultũ eẽ in ꝓuincia Syria excitatũ. Eodem die a Iamblico Phylarcho Arabum: quẽ homies opinant

opinant bene sentire: amicũq; esse reip. nostræ: literæ de iisdẽ rebus mihi redditæ sunt. His rebus allatis: & si intellegebam socios infirme animatos esse: & nouarũ rerũ expectatione suspẽsos: sperabã tñ eos ad quos iã accesserã: quiq; nostram cõsuetudinem: integritatem q perspexerant amiciores Po. Ro. esse factos. Ciliciã autem firmiorem fore: si equitatus nostri particeps facta esset. Et ob eam causam: & ut opprimerentur: ii q ex Cilicũ gente in armis essent: & ut hostis is: qui esset in Syria: sciret exercitũ populi Ro. non modo nõ cedere his nuntiis allatis: set etiam ꝓpius accedere: exercitum ad Taurum instituti ducere. Set si quid apud uos authoritas mea ponderis habet: in his presertim rebus: quas uos audistis: ego pene cerno magnopere uos & hortor & moneo/ ut his prouinciis serius uos quidem q̃ decuit: set aliquando tamen consulatis.

cia: a Tarchondimoto: qui existimat fidelissimus socius: trans Taurũ. i. eoꝝ q habitant trãs Taurũ. s. Montẽ: & amicissimus populi Romani: redditæ: dico sunt in finib⁹ Lycaoniæ ad decimũtertiũ kalẽdas Octobris cum ducerẽ exercitũ in Ciliciã/ Parcodẽ. i. nũtiantes Parcodẽ seu Pacorẽ: filium Orodo pro Orodis: Alii tñ Orodis scribunt: regis Parthorũ transisse Euphratẽ cũ permagno id/ est ualde magno eqtatu pthico: & posuisse castra Tybæ. i. in eo loco Syriæ: & magnum tumultũ eẽ excitatũ in ꝓuincia Syria. Literæ de iisdẽ rebus. i. de transitu parthorũ sũt redditæ mihi eodẽ die a Iãblico phylarcho i. tribuno seu prefecto Arabũ: quẽ hoies opinant bene sentire. s. de nobis: ut amicum eẽ reip. nostræ. His rebus allatis. i. postq̃ hæ res erant allatæ: & si intellegebã socios. s. Ro. imperii esse aĩatos infirme. i. debiliter: & suspẽsos. i. dubios in fide expectatione. i. ꝓpter expectationẽ rerũ nouarũ: sperabam tñ eos: ad quos ego accesseram iam/ quiq;. i. & q pspexerãt cõsuetudinẽ nostrã. i. cõmerciũ nostrũ & integritatem nostrã. i. fidei nostræ: factos esse amiciores populo Romano. Aũt. i. set sperabã sup. Ciliciã. s. ꝓuinciã fore firmiorem: si esset facta particeps equitatus nostri. Et institui. i. ꝓposui ob eam cãm. s. ut amiciores fierent: & ut ii qui ex gente Cilicũ essent in armis opprimerentur: & ut is hostis. s. Parthus qui esset in Syria sciret exercitũ populi Romãi/ nõ mõ nõ cedere his nũtiis allatis. i. licet hmõi nũtii eẽnt allati: set ẽt accedere ꝓpi⁹. istitui inquã/ ducere exercitũ. s. Romanũ ad Taurũ. s. mõtẽ q prouincias illas dirimit. Set si authoritas mea habet qd. i. aliqd põderis apud uos: ꝓserti i his reb⁹ q̃s uos audistis ego pene cerno: & hortor & mõeo uos magnope ut uos ꝯsulatis. i. ꝓspiciatis ꝯsilio: his ꝓuĩciis Syriæ & Ciliciæ: serius qdẽ q̃ decuit: set tñ aliqñ. i. tãdẽ.

Vos quẽadmodũ instructos: & quibus presidiis munitos ad tanti belli opinionẽ miseritis: non estis ignari. Quod ego negociũ nõ stultitia obcæcatus: set uerecũdia deterritus nõ recusaui. Neq; eñ unq̃ ullũ periculũ tantũ putaui: qđ subterfugere mallẽ: q̃ uestræ authoritati obtẽperare. Hoc aũt tpe res sese sic habet ut nisi exercitũ tm̃: q̃tum ad maximũ bellum mittere soletis mature in has prouincias miseritis: summũ periculũ sit: ne amittẽdæ sint oẽs hæ prouinciæ quibus uectigalia Po. Ro. cõtinent. Quãobrẽ: ut in hoc prouinciali delectu spem habeatis aliquam: causa nulla est: neq; multi sunt: & diffugiunt: q sunt metu oblato: & quod genus hoc militum sit: indicauit uir fortissimus. M. Bibulus in Asia qui cum uos ei permisissetis delectũ habere noluerit. Nam sociorũ auxilia propter acerbitatem: atq; iniurias imperii nostri aut ita imbecilla sunt ut nõ multũ nos iuuare possint: aut ita alienata a nobis: ut neq; expectandum ab iis: neq; committendum iis qcq̃ esse uideat. Regis Deiotari & uoluptatem/ &

Vos non estis ignari. i. bene scitis quemadmodũ miseritis sup. nos instructos & qb⁹ ꝑsidiis munitos. q. d. infirmissimis: ad opinionem. i. ubi esset opinio tanti belli. Quod negociũ. s. tam arduũ ego nõ recusaui: non obcæcatus. i. nõ ꝓpterea q essem obcæcat⁹ seu occæcat⁹: set deterritus uerecũdia. Neq; eñ putaui unq̃ ullũ periculũ tantũ q mallẽ subterfugere/ q̃ optẽperare authoritati uestræ. Aũt. i. set: res habet sese hoc tpe sic: ut nisi miseritis mature. i. cito: in has ꝓuincias: tantum exercitũ quãtũ soletis mittere ad maximum bellũ: summũ periculũ sit: ne oẽs hæ ꝓuinciæ qbus uectigalia. i. pecuniæ quas ex rebus uehendis & portãdis recipere solebam: populi Romani cõtinent: sint amittendæ. i. debeant amitti: Videri solet Cicero qbusdã meticulosior: qđ uitiũ prudẽtioribus freq̃ns est: Quãobrẽ cã nulla est: ut habeatis spem in hoc delectu prouinciali. i. in militibus q̊s possimus p delectum in ꝓuinciis cõscribere qa sup. milites/ neq; multi sunt & q sunt diffugiũt metu oblato. i. qa metus est: eis a Parthis obiectus: & Marcus Bibulus uir fortissimus indicauit aut iudicauit in Asia: qđ. i. q̃le sit hoc genus militũ: qui cum uos permisissetis ei: habere delectum. i. conscribere milites nouos: noluit sup. habere. Nã auxilia so/

copias ꝙ̄tæcunq; ſunt:noſtras eſſe duco.Cappadocia eſt inanis.Reliq reges:Tyranniq;:neq; oppibus ſatis firmi:nec uolũtate ſunt.Mihi in hac paucitate militũ certe animus nõ deerit.Spero ne cõſiliũ qdem.Quid caſurum ſit:incertum eſt.Vtinam ſaluti noſtræ cõſulere poſſimus:dignitati certe conſulemus. Valete.

ciorum ſunt propter acerbitatẽ atq; iniurias imperii noſtri:aut ita ĩbecilla ut non poſſint iuuare nos multũ:aut alienata a nobis ita ut neq; quicq̄ uideat̃ eſſe expectãdũ ab iis:neq; cõmittẽdũ iis.Ego duco.i.iudico uolũtatẽ & copias deiotari regis pro quo extat Ciceronis oratio:quãtæcunq; ſunt: eſſe noſtras id/eſt nobis fauẽtes:Cappadocia eſt inanis.i.exhauſta militibus &pecunia.Reliq reges ſcilicet iuſti & tyrãni.i.incubatores regiarum: neq; ſũt ſatis firmi opib⁹neq; uolũtate.Anim⁹ certe nõ deerit mihi ĩ hac paucitate militũ ſpero ne qdẽ.i.ꝙ nõ etiam conſilium.Incertum eſt quid ſit caſurum.i.caſu euenturum.Vtinam poſſimus cõſulere.i.conſilio proſpicere ſaluti noſtræ:nos certe conſulemus.i.ꝓſpiciemus & ſatiſfaciemus/dignitati.i.honori noſtro: hoc eſt nihil faciemus contra dignitatem noſtram.Valete.

M.T.C.M.F.Proconſ.S.P.D.Conſ.Præ. Tr.Pl.Sena.P.Qu.R.

CVm pridie kal.ſextilis in ꝓuĩciã ueniſſem neq; maturius ꝓpter itinerũ:& nauigationũ difficultatem uenire potuiſſem:maxĩe cõuenire officio meo:reiq; pu.cõducere putaui: parare ea q̄ ad exercitũ:q̄q; ad rẽmilitarẽ pertĩerent. Quæ cũ eſſent a me cura magis:& diligentiæ:ꝙ̄ facultate: & copia cõſtituta:nũtiiq;:& literæ de bello a Parthis in ꝓuinciã Syriã illato quotidie fere adferrent̃.iter mihi faciẽdũ ꝑ Lycaoniã:& ꝑ Iſauros:& ꝑ Cappadociã arbitratus ſum.Erat eñ magna ſuſpitio Parthos.Si exSyria egredi:atq; irrũpere in meã ꝓuinciã conarent̃:iter eos per Cappadociam ꝙ ea maxime pateret:eſſe facturos.Itaq; cũ exercitu ꝑ Cappadociæ partẽ eã: q̄ cũ Cilicia cõtinens eſt:iter feci:Caſtraq; ad cybiſtra:qd' oppidum eſt ad montẽ Taurũ:locaui ut Artuaſdes Rex Armenius quocũq; animo eſſet:ſciret nõ ꝓcul a ſuis finibus exercitũ populi Roma. eſſe:& Deiotarũ fideliſſimum Regẽ:atq; amiciſſimũ reip.noſtræ maxĩe cõiunctũ haberẽ:hoĩem:cuius & cõſilio & opibus adiuuari poſſet reſpu.Quo cũ in loco caſtra haberẽ:eqtatumq; in Ciliciã miſiſſem ut & meus aduẽtus his ciuitatibus: quæ in ea pte eſſent nũtiatus:firmiores animos hoĩm faceret:& ego mature qd ageret̃ in Syria ſcire poſſem:tẽpus eius tridui:qd'in his caſtris morabar:ĩ magno officio:& næceſſario mihi ponendũ putaui. Cum eñ ueſtra authoritas interceſſiſſet:ut ego regẽ Ariobarzanẽ euſeben:& philorhomæum tuerer.eiuſq; regis ſalutẽ: incolumitatẽ:regnũq; defenderẽ regi:regnoq; ꝓ̄ſidio eẽm:adiũxiſſetiſq; ſalutẽ eius regis populo ſenatuiq; Ro.magnæ curæ eſſe:qd' nullo unq̄ de rege decretũ eẽt a noſtro ordine:exiſtimaui me iudiciũ ueſtrum ad regẽ deferre debere:eiq; ꝓ̄ſidium meum:& fidẽ & diligentiã polliceri:ut qñ ſalus ipſius:&incolumitas regni mihi cõmendata eẽt a uobis:diceret ſi quid uellet Quæ cũ eſſem in cõcilio meo cũ rege locutus:initio ille orationis ſuæ uobis maximas ut debuit: deinde ẽt mihi gratias egit:ꝙ ei magnũ & ꝑhonorificũ uidebatur.S.P.Qu.R.tantæ curæ eſſe ſalutẽ ſuã:meq; tantã diligentiã adhibere:ut & mea fides:& cõmendatiõis ueſtræ authoritas perſpici poſſet.Atq; ille prĩo: quod mihi maxĩe lætitiæ fuit:ita mecũ locutus eſt:ut nullas inſidias uitæ ſuæ neq; regno diceret ſe aut intellegere fieri:aut ẽt ſuſpicari Cum ei ego gratulatus eſſem: idq; me gaudere dixiſſem cohortatus ut recordaret̃ caſum illũ interitus paterni:& uigilanter ſe tueretur.atq; admonitu ſenatus conſuleret ſaluti ſuæ: tum a me diſceſſit ĩ oppidum Cybiſtra.Poſtero autem die: cum Ariarate fratre ſuo&cũ paternis amicis maioribus natu ad me in caſtra uenit:ꝑturbatuſq; & flens: cũ idẽ & frater faceret & amici:meã fidem:& ueſtrã ĩ cõmendationẽ implorare cœpit.Cũ admirarer quid accidiſſet noui:dixit ad ſe indicia manifeſtarũ inſidiarũ eẽ delata:q̄ eẽnt añ aduẽtũ meũ occultata:ꝙ ii q ea patefacere poſſent:ꝑꝑ metũ reticuiſſet.Eo aũt tpe ſpe mei præſidii complures ea:q̄ ſcirent:audacter ad ſe detuliſſe. In iis amantiſſimũ ſui ſumma pietate ꝓ̄ditũ fratrẽ dicere ea q̄ meis quoq; audiẽte dicebat:ſe ſollicitatũ eẽ: ut regnare uellet.Id uiuo fratre ſuo accidere non potuiſſe:ſe tñ añ tp̃s illud eã rẽ nunq̄ in mediũ ꝑꝑ piculi metũ ꝓtuliſſe.Quæ cũ eẽt locutus monui regẽ: ut omnem diligentiã ad ſe cõſeruandũ adhiberet amicoſq; in patris eius fide atq; iudicio probatos hortatus ſum regis ſui uitã docti caſu acerbiſſimo patris eius oĩ cura cuſtodiaq; defenderent.Cũ Rex a me equitatum:cohorteſq; de exercitu meo poſtularet: & ſi intellegebã ueſtro ſenatuſconſulto nõ mõ poſſe me id facere ſet ẽt debere:tñ cũ reſp.poſtularet ꝑꝑ quotidianos ex Syria nuntios ut ꝙ̄primũ exercitũ ad Ciliciæ fines adducerem:cũq; Rex mihi patefactis iam inſidiis non egere exercitu po.Ro.ſet poſſe ſe ſuis opibus defendere

CVm pridie.&c.Quidam præpoſitã habent ſalutationẽ uulgarẽ. Si uos ualetis bene eſt:ego qdẽ ualeo.Facit aũt certiorẽ Senatũ populũq; romanũ qd egerit cum primum in Aſiam uenit ĩperator in Giliciã ꝓficiſcens:Deinde quẽadmodũ ꝓ̄ſidiis ſui exercitus liberauerit Ariobarzanẽ regẽ Cappadociæ ab inſidiis quæ illi parabant̃ cũ ſalus illius regis fuerit ſibi cõmẽdata poſtrẽo eiuſdẽ regis ingeniũ:fidẽ & beneuolentiam erga.S.P.Q.R.ſe ꝑſpexiſſe adfirmat:qb⁹ dicit illũ meruiſſe ut populo romão ſit Charus.Ordo eſt.Cũ ueniſſem pridie.i. die q ꝓ̄ceſſit kal.Sextilis.i.primũ diẽ auguſti:in ꝓuinciã.ſ.Ciliciã:neq; potuiſſe uenire maturius.i.citius:ꝑꝑ difficultatẽ itinerũ ꝑ terras: & nauigationum per maria putaui conuenire maxime officio meo:& cõducere ideſt utile eſſe reipu.parare ea q̄ pertinerẽt ad exercitũ & ad rẽ militarẽ.Quæ cũ eſſent & cõſtituta.i.ordĩata & ĩſtructa a me magis cura & diligentia q̄ facultate & copia:& nuntii et literæ de bello illato a Parthis in ꝓuĩciã Syriam adferrent̃ fere quotidie:arbitrat⁹ ſum iter faciendũ ſup.eſſe:mihi per Lycaoniã et per Iſauros:et per Cappadociã regiones illas Aſiæ.Suſpitio enim magna erat ꝑthos ſi conarent̃ egredi ex Syria atq; irrũpere ĩ ꝓuinciã meam uidelicet Ciliciã: eos facturos eẽ iter ꝑ Cappadociam:ꝙ ea pateret maxĩe: Erat enim ut ſupra dixit inermis.Itaq; feci iter ꝑ eam partẽ Cappadociæ quæ eſt continens.i.ſe tenens & adfinis cũ Cilicia:& locaui caſtra ad Cybiſtra/qd' oppidũ eſt ad montem Taurũ:Cicero fere in adpoſitione magis cõe præponit:ut Regis deiotari: mõtem taurum prouinciã Syriam &c.nõ tamẽ ſemper:nam ſequitur:ut Artuaſdes rex Armenius quocũq; aĩo eſſet.i.quẽcunq; aĩm ĩ nos haberet ſciret exercitũ populi romani eẽ nõ longe a finibus ſuis:& ut.ſ.haberem Deiotarũ regẽ fideliſſimũ atq; amiciſſimũ reipu. noſtræ:cõiunctum maxime: adpoſitorie hominem.i.qui eſt hõ cuius & cõſilio & opib⁹: reſp.ſ.romana/poſſit iuuari maxĩe. Inquo loco cũ haberem caſtra &miſiſſem equitatũ in Ciliciam:ut & aduentus meus nũtiat⁹ his ciuitatibus q̄ eſſent in ea pte:faceret aĩos hominũ firmiores:& ego poſſem ſcire mature i.cito:qd ageret̃ in Syria:putaui tp̃s eius tridui qd' morabar in his caſtris/ponẽdũ.i.expendendũ in offõ magno & næceſſario mihi.Cũ eñ authoritas ueſtra interceſſiſſet id eſt cõfirmaſſet:ut ego tuerer.i. ꝓtegerẽ regem Ariobarzanem:euſebẽ.i.piũ cultorem & philorhomæum.i.amicũ Romanorũ:græca ſunt uocabula & græce ſcribenda. Nam ευσεβησ dr̃ pius &religioſus φιλοσ amic⁹& amator ρωμαιοσ rhomæus Rhomãus.Græce eñ aſpirat̃.ut Rhome.i.ualentia:&defenderem ſalutẽ/incolumitatẽ/&regnũ eius regis et eſſem præſidio.i.cuſtodiæ et ꝓtectioni regi et regno:et ſup.cũ adiunxiſſetis ſalutem eius regis eẽ populo ſenatuiq; romano magnæ:curæ:qd' ullo.i.nõ ullo:non eſſet decretũ unq̄ de ullo rege:ab ordine noſtro.i.ſenatorio:exiſtimaui.i.iudicaui me debere deferre ad regem.i.indicare regi/iudicium ueſtrum:et polliceri ei præſidiũ meũ et fidem et diligentiã:ut qñ.i.quoniam ſalus ipſius et incolumitas regni eſſet cõmẽdata mihi a uobis:diceret ſi qd uellet.Quæ cũ eſſem locutus in cõcilio meo.i.incœtu meorũ:cũ rege: illo.ſ.rex egit initio orationis.ſ.reſpõſionis ſuæ uobis ut debuit maximas gr̃as. Deinde egit mihi gratias ꝙ uidebat̃ ei ꝑmagnum et honorificum.i.ualde magnum et ualde honorificũ eẽ:ſalutẽ ſuã eſſe ſei atui populoq; Romão tantæ.i.tam magnæ curæ: et me adhibere tantã diligentiã ut et fides.i.fidelitas mea et authoritas ũræ cõmẽdatiõis poſſit ꝑſpici.Atq; ille locut⁹ẽ prĩo mecũ. qd' fuit mihi maxĩæ letitiæ ĩta ut diceret ſe nullas.i.nõ ullas:aut nõ ĩtelleger̃ aut ẽt ſuſpicari ullas ĩſidias fieri uitæ ſuæ:neq; regno ſup.ſuo.Cũ ego eẽm gratulatus ei:et dixiſſem me gaudere id.i.ꝑꝑ id:cohortatus ut recordaret̃ illum caſum.i.fortuitũ euẽtũ interitus pr̃ni q ꝑ ĩſidias cæſus erat: et tueret̃.i.ꝓtegeret ſe uigilanter:atq; cõſuleret.i. ꝓſpiceret ſaluti ſuæ:admonitu.i.ex admonitione ſenatus.ſ. Romani:tũ.i.deĩde diſceſſit a me in oppidũ Cybiſtra.ſ.noĩe:eſt autem neutri generis et pluralis numeri.Aũt.i.ſet: ipſe uẽit ad me ĩ caſtra poſtridie.i.die ꝓxĩe ſecuto:cũ Ariarate fr̃e ſuo/et cũ amicis pr̃nis maiorib⁹ natu i.ſenioribus.Et perturbatus ac flens:cum& fr̃ faceret idẽ.i.ẽt fleret:et amici ſup. faceret idẽ cœpit ĩplorare.i.plorãdo poſcere fidem meã et cõmẽdationẽ ueſtrã.Cum admirarer qd noui accidiſſet: dixit indicia.i.manifeſtamẽta ĩſidiarũ mãifeſtarũ.ſ.tunc nõ prius:eẽ

delata.i.denuntiata ſibi:quæ eſſent occulta/ ta aduentũ meũ:q̃ ii q̃ poſſent patefacere ea retinuiſſent ꝓpter metũ. Aũt.i.ſet complu/ res detuliſſe ad ſe.i.ſibi idicaſſe audacter eo tpe/ ſpe preſidii mei.i.cuſtodiæ & ꝓtectiõis meæ:ea q̃ ſcirent:& ſup.duxit:fratrẽ amãtiſ ſimũ ſui.ſ.regis p̃ditũ ſumma pietate dicere in iis.i.inter eos q̃ q̃ ſcirent detulerãt:ea q̃ is dicebat quoq̃.i.ẽt me audiente:ſe eẽ ſollicitatũ ut uellet regnare i.regnũ inuadere. & ſup.id nõ potuiſſe accedere fratre ſuo uiuo:ſe tñ nunq̃ ꝓtuliſſe eã rẽ in mediũ.i.indicaſſe fratri ante illud tp̃s/ pp metũ periculi/ qd̃ ĩminebat ab iis q̃ uolebant illũ regnare. Quæ cum eẽt locutus/ mo nui regẽ ut adheret oẽm diligẽtiã ad cõſeruãdũ ſe:& hortatus ſum amicos ꝓbatos.i.fideles inuentos:in fide at q̃ iudicio patris eius:ſup.ut docti caſu acerbiſſimo.i.ꝑ caſum acerbiſſimũ patris eius defenderẽt oĩ cura &cu/ ſtodia uitã regis ſui. Cũ rex poſtularet a me equitatũ & cohortes de exercitu meo:& ſi ĩtellegebam me nõ mõ poſſe/ ſet ẽt debere facere id/ ſenatuſconſulto ueſtro.i.ꝓpter ſenatuſcõſultũ ueſtrũ:tñ cũ reſp. poſtularet pro pter quotidianos nuncios ex ſyria.ſ.de aduentu pthorũ:ut adducerẽ q̃primũ exercitũ ad fines Ciliciæ:& cum Rex uideret mihi iã ĩſidiis patefactis nõ egere exercitu populi Romãi:ſet uideret poſſe defẽdere de ſuis.i.ꝑ priis opib⁹.i.facultatib⁹:cohortat⁹ ſũ illũ:ut diſceret regnare p̃mũ ĩ ꝓſeruãda uita ſua:& uteret iure regio in eos a qb⁹ pſpexiſſet iſidias patas ſibi:& adficeret pœna eos q̃s eẽt næceſſe.ſ.adficere:& liberaret reliq̃s metu.

Præſidio &c.& ſup.cohortatus ſum regẽ: ut uteret p̃ſidio exercit⁹ mei potius ad timo rem eoꝝ q̃ eſſent in culpa:q̃ ad contentionẽ i.lõgã cõcertationẽ. Aũt.i.ſet: dixi ſup. fore i.futurũ:ut oẽs qñ.i.q̃nquidẽ noſſent ſena/ tuſcõſultũ.ſ.de p̃ſidio regi ferendo:ĩtellege ret me futurũ eẽ regi p̃ſidio.i. ad p̃ſidium ſi opus eſſet:ex authoritate ueſtra. Illo.ſ.rege cõfirmato ita/ moui caſtra ex illo loco: & in ſtitui facere iter ĩ Ciliciã:cũ diſcederẽ e Cap padocia hac opinione.ſ.derelicta:ut aduen/ tus meus liberaret iſidiis pñtib⁹.i. tunc ĩmu nẽtibus:cõſilio ueſtro.i.ꝓpter cõſiliũ ueſtrũ caſu ĩcredibili ac pene.i.q̃ti diuino: nõ enim ſciebat regẽ inſidiis peti:regẽ.ſ.Ariobarza/ nem quẽ uos adpellaſſetis honorificentiſſi/ me:uidelicet noſte amici ſociiq̃ imperii Ro/ mani:quẽq̃.i.& quẽ cõmẽdaſſetis fidei meæ &ſup.cuius ſalutẽ uos decreuiſſetis eẽ uobis magnæ curæ. Quod.i.quã rẽ:ego putaui nõ alienũ ſup.eſſe.i.ĩpertinens ſcribi.i.ſi ſcribe ret a me ad uos:ut intellegeretis exiis q̃ acci derũt.i.eueuerũt:pene.i.quaſi:nõ tñ euene/ runt:loquit aũt de cæde regis Cappadocum nos ꝓuidiſſe multo añ ne ea accideret:&ego feci eo.i.ꝓpterea uos certiores ſtudioſius.i. diligentius:q̃ ego uideor mihi p̃ſpexiſſe in Rege Ariobarzane ea ſigna uirtutis/ ingenii/ fidei &beneuolẽtiæ erga uos:ut uos uideamini cõtuliſſe in ſalutẽ eius tantã curã & diligentiã non ſine cauſa. Valete.

uideret illũ cohortatus ſum ut in ſua uita conſeruan/ da primum regnare diſceret:a quibus perſpexiſſet ſi/ bi iſidias:paratas:in eos uteretur iure regio:pena ad/ ficeret eos:quos næceſſe eẽt: rẽliquos metu liberaret.

Præſidio exercitus mei ad eoꝝ:q̃ in culpa eẽnt timorẽ potius:q̃ ad cõtentionẽ uteret. Fore aũt ut oẽs:q̃ [illegible] natuſcõſultũ noſſent ĩtellegerẽt me regi ſi opus eẽ[illegible] authoritate ueſtra p̃ſidio eẽ futurũ. Ita cõfirmato il[illegible] ex eo loco caſtra moui.iter in Ciliciã facere iſtitui: cũ hac opiniõe e Cappadocia diſcederẽ:ut cõſilio ueſtro caſu ĩcredibili:ac pene diuino Regẽ:quẽ uos honori/ ficẽtiſſime adpellaſſetis nullo poſtulãte:quẽq̃ meæ fi dei cõmẽdaſſetis cuius ſalutẽ magnæ uobis curæ eẽ de creuiſſetis:meus aduẽtus preſentibus iſidiis liberaret. Quod ad uos a me ſcribi nõ alienũ putaui:ut ĩtellege retis ex iis:q̃ pene acciderũt:nos multo añ:ne ea acci derent prouidiſſe:eoq̃ uos ſtudioſius feci certiores:q̃ in rege Ariobarzane ea mihi ſigna uideor uirtutis: in genii/ fidei/ beneuolẽtiæq̃ erga uos perſpexiſſe: ut nõ ſine cã tantam curã in eius uos ſalutem: diligentiãq̃ uideamini contuliſſe. Valete.

Quum ad me &c.Scribit ad M. Catonem qd ex legatis Anthiochi intellexerit de Parthis q Euphratẽ trãſire ferebantur. atq̃ alia multa ſuper eodẽ negocio: ut cũ ordine patebit:q̃ talis eſt.Cũ legati miſſi ab Anthio cho Cõmageno.i.rege Cõmagenæ: q̃ eſt ꝑs Syriæ:ueniſſent ad me in Caſtra: in Iconiũ oppidũ Lycaoniæ:tertio nonas Septẽb. et ii nũtiaſſent mihi filiũ regis Parthorũ: cũ quo ſoror regis Armeniorũ eſſet nupta: ueniſſe ad euphratẽ.ſ.fluuiũ:cũ maximis copiis Par thorum:et p̃terea.i.præter Parthos:cũ ma/

M.T.C.Procõſ.M.Catoni.S.D.

Quum ad me legati miſſi ab Anthiocho Cõma/ geno ueniſſent in caſtra ad Iconiũ.iii.nonas Septẽbris: liq̃ mihi nũtiaſſent regis Partho/ rum filiũ:quo cũ eẽt nupta regis Armenioꝝ ſoror:ad Euphratẽ cũ maximis Parthoꝝ copiis multarũq̃ præ terea gẽtiũ magna manu ueniſſe. Euphratẽq̃ iã trãſi/ re cœpiſſe. dicitq̃ Armeniũ regẽ in Cappadociã ĩpetũ eſſe facturũ:

eſſe facturũ:putaui pro noſtra næceſſitudine me hoc ad te ſcribere oportere. Publice propter duas cauſas nihil ſcripſi:q̃ & ip̃m Cõmagenum legati dicebãt ad Senatũ ſtatĩ nũtios: Irãſq̃ miſiſſe:& exiſtimabã. M.Bi bulũ ꝓcõſulẽ:q̃ circiter idus Sextilis ab Epheſo in Sy riã nauibus/ ꝓfectus erat:q̃ ſecũdos uẽtos habuiſſet iã in ꝓuiciã ſuã pueniſſe:cuius lrĩs oĩa certiora platũ iri ad Senatũ putabã. Mihi ut in huiuſmodi te tãtoq̃ bel lo maxiæ curæ eſt:ut q̃ copiis:& opibus tenere uix poſ ſumus:ea manſuetudine/ & continentia noſtra:ſocio rum fidelitate teneamus. Tu uelim ut conſueſti: nos abſentes diligas & defendas. Vale.

gna manu multarũ gẽtiũ:& cœpiſſe iã trãſi re Euphratẽ:& nũtiaſſent dici.i.q̃ diceret re gem Armeniũ facturũ eẽ ĩpetũ in Cappado ciã:putaui pro næceſſitudine noſtra oporte/ re me ſcribere hoc ad te. Ego nihil ſcripſi pu blice.i.ad ſenatũ q̃ publice legerent: uidet tñ publice miſiſſe prĩas hui⁹ libri:ſet: ut opi nor:poſt has:qa nõ eo ordine quo datæ ſunt poſitæ ſunt in hoc ope lr̃e: ꝓpter duas cau/ ſas:q̃ legati dicebãt &.i.ſil ip̃m Cõmagenũ ſ.Anthiochũ regẽ miſiſſe ſtatim nũtios & li teras ad ſenatũ.ſ.Romanũ:& ſup.q̃ exiſtia/ bã Marcũ Bibulũ,ꝓcõſulẽ.i.habẽtẽ poteſtatẽ cõſularẽ in Syria:q̃ ꝓfect⁹ erat circiter Idus Sextilis.i.Auguſti mẽſis ut nunc dicitur: ab Epheſo oppido Aſiæ in Syriam nauibus id/ eſt per naues:q̃.i. qa habuiſſet uẽtos ſecun/ dos:pueniſſe iã in ꝓuinciam ſuam:cuius lite ris ego putabã oĩa perlatũ iri.i.perferenda eſſe/ certiora.i.euidẽtia/ ad ſenatũ. Maximæ curæ eſt mihi ut.ſ.de/ bet eſſe in re hmõi & in tãto bello/ ut teneamus ea q̃ uix poſſumus tenere copiis.i.multitudine armatorum & opibus.i.potentiis:manſuetudine & continentia.i.abſtinentia ab alienis noſtra:& fidelitate ſociorum. Ego ue lim ſup.ut:tu diligas & defendas nos abſentes ut conſueſti/ pro conſueuiſti. Vale.

M.T.C.Impa.M.Catoni.S.P.D.

Summa tua authoritas fecit:meũq̃ perpetuũ de tua ſingulari uirtute iudicium: ut magni mea intereſſe putarẽ:& res eas/ q̃s geſſiſſem: tibi notas eẽ:& nõ ignorari a te q̃ æqtate: & cõtinẽtia tuerer ſocios:ꝓuinciãq̃ adminiſtrarẽ. His em̃ a te co/ gnitis arbitrabar facilius me tibi:q̃ uellẽ ꝓbaturũ. Cũ in ꝓuinciã pridie Kal̃.Sextilis ueniſſem:&ꝓpter anni tẽpus ad exercitũ mihi confeſtim eſſe eundum uidere tur:Biduum Laodiceæ fui: deinde Apameæ quatri/ duum: triduum Synadis: totidem dies Philomeli.

Summa tua&c.Scripta in ſupiorib⁹ epi ſtolis ad cõſules ſenatũq̃:nũc Catõi ex ponit & ſil q̃ cõſilio & q̃ arte res maxĩas ad/ uerſus Parthos geſſerit:& q̃ oppida cœperit q̃ Catõis oĩone ornata uelit,ad argumẽtum aũt facit epla ſecũdo lib.icepta. Tu uide &c. Ordo eſt.Sũma authoritas tua &ꝓpetuũ iu/ diciũ meũ de tua ſingulari uirtute fecit/ ut putarẽ ĩtereẽ.i. in re & utilitate eẽ mea:ma/ gni.i.multũ:&.i.ſil.eas res q̃s geſſiſſem eſſe notas tibi:et nõ ignorari a te q̃ æqtate & con tinẽtia.ſ.adpetitus praui:tuerer.i. defende/ rem ſocios & adminiſtrarẽ ꝓuinciã. Em̃.i.qa ego arbitrabar:his cognitis.i.ubi hæc cogno ueris:me ꝓbaturũ facili⁹ tibi ſup.ea q̃ uellẽ. Cũ ueniſſem in ꝓuinciã pridie kalẽdas ſexti lis.i.ultĩa die mẽſis q nũc Iuli⁹ dicit: et uide ret mihi pp tp̃s ãni:qa poſt mediũ erat æſta tis:eẽ eũdũ mihi.i. me dẽre ire:ꝓfeſtĩ.i.cũ fe ſtinatõe et ſtatĩ ad exercitũ:fui Laodiceæ.i.ĩ ea urbe Biduũ.i.p duos dies:deĩde fui Apãeæ:in altera ciuitate ſeu urbe q̃triduũ et fui Synadis: declinat ergo Synada:orũ pluraliter ut in ſecundũ et tertium dicta explanant: triduũ et fui Philomeli totidem dies.i.tres:cũ tñ prius nõ tris dies ſet: triduũ dixerit. Sane: ut ſæpe admonui. Cicero de tpe q̃diu preſertim continuo libentius ſemper in actõ loquitur: nec potius græco q̃ latino more.

Quibus in oppidis cũ magni cõuẽtus fuiſſent:multas ciuitates acerbiſſimis tributis & grauiſſimis uſuris: & falſo ære alieno liberaui. Cũq̃ añ aduẽtũ meũ ſeditio ne quadã exercitus eſſet diſſipatus qnq̃ cohortes ſine legato ſine tribuno militũ:deniq̃ etiam ſine Cẽturio ne ullo apud Philomelũ cõſediſſent: reliquus exerci/ tus eẽt in Lycaonia. M.Manneio legato imperaui:ut eas quĩq̃ cohortes ad reliquũ exercitũ duceret:coacto

Quibus in oppidis/ ergo ſuperiora omnia ſunt oppida:cũ fuiſſent magni cõuẽtus.i.ma gni cœtus hoĩm ego liberaui multas ciuita/ tes acerbiſſimis tributis et grauiſſimis uſu/ ris:et ære alieno falſo.i.nõ uere debito. Cũ/ q̃.i.et cũ/ exercitus eẽt diſſipatus añ aduen/ tũ meũ quadã ſeditõe:ſup.et/ qnq̃ cohortes ꝓſediſſent.i.ſedẽ c piſſent apud Philomelũ ſine tribuno militũ/ deniq̃ ẽt ſine ullo cen/ turiõe.i.quouis:ut nũc dicũt:capitaneo:et re liquus exercitus eẽt in Lycaonia:ego impe/ raui Marco Manneio legato.ſ.meo:ut duce ret eas qnq̃ cohortes ad reliquũ exercitum

& faceret castra ĩ Lycaonia apud Iconiũ ex
ercitu coacto.i.postq̃ coegerit & cõgregaue
rit exercitũ in unũ locũ.Quod cũ factũ esset
diligẽter ab eo:ego ueni ĩ castra ad septimũ
kalẽdas Septẽbris:cũ ego cõparauissem.i.ad
qsiuissem interea diebus supiorib⁹.i. ante il
lum diẽ elapsis ex senatuscõsulto.i.iuxta de
cretũ senatus:&.i.sil':manũ firmã.i.copias sa
tis magnas:euocatoꝶ.s.militũ q ad tp̃s uocã
tur ad bellũ:& eqtatũ.i.eqtũ cumulum/satis
idoneũ.s.ad iustũ exercitũ:& auxilia uolũta
ria.i.nõ coacta a me:populorũ liberorum &
regũ sociorũ.i.Ro.imperii:&sup.cœpissem
interim facere iter in Ciliciã cũ exercitu lu/
strato.i.inspecto/et ut dicũt,ad Mõstrã edu/
cto:legati missi ad me a rege Cõmageno.s.
Anthiocho nomine:kalẽdis Septembris:nũ
tiarunt ptumultuose.i.pperantissime ut in
summo tumultu fieri solet:neq̨ tamẽ nõ.i.
& tamen uere:Parthos transisse in Syriam.
Quo audito/cõmotus sum uehemẽter:tum
i.pariter de Syria:tum.i.pariter de prouin/
cia mea.s.Cilicia:deniq̨ de reliqua Asia.Ita
q̨ putaui exercitũ ducendũ sup.esse mihi p
eã regionẽ Cappadociæ:quæ attingeret Ci/
liciam.Nam si demisissem me in Ciliciam:
ego quidem tenuissem.i.protexissem facile
ipam Ciliciã:ppter naturã montis Amani:q
difficulter a Parthis pertrãsiretur: si p̃sidiũ
obsisteret.Duo eñi aditus sunt ex Syria ĩ Ci
liciã:quorũ uterq̨ põt ĩtercludi:puis p̃sidiis
ppter angustias. Nec quicq̃ est munitius.i.
magis munitum et defensum contra Syriã:
Cilicia i.q̃ Cilicia: Est enim ablatiui casus:
Set Cappadocia mouebat me:q̃ patet.i. ap/
ta est a Syria.i.ab ea pte q̃ spectat ad Syriã:
et habet reges finitimos qui etiãsi sunt ami
ci nobis:tñ nõ audent eẽ aperte inimici Par/
this.Itaq̨ feci castra ĩ Cappadocia extrema
i.extrema parte eius:nõ lõge a Tauro.s.mõ
te:apud Cybistra oppidũ: ut ego tuerer.i.p
tegerem Ciliciã:& tenẽs Cappadociam im/
pedirẽ noua consilia finitimorum.s.regũ de
Pharthis recipiendis. Interea in hoc tanto
motu & tanta expectatiõe maximi belli De
iotarius rex cui tributum est semper pluri/
mum non sine cã:iudicio meo et tuo et sena
tus:adpositorie uir tũ beneuolentia & fide
erga populum. Romanum singulari: tum
prestanti idest excellẽti magnitudine et ani
mi et consilii: misit ad me legatos scilicet
qb⁹ nũtiaret se uẽturũ eẽ in castra mea cum
oĩb⁹ copiis suis.Cui⁹ ego cõmot⁹ offõ et stu
dio egi grãs p lr̃as:et hortat⁹ sũ ut matura/
ret.i.celeri⁹ faceret hoc.Cũ aũt essem cõmo
ratus qnq̨ dies ad Cybistra ppter rõnẽ belli
liberaui regẽ Ariobarzanẽ cui⁹ salutẽ habe
bã cõmẽdatã a senatu te authore: insidiis p̃/

q̨ in unũ locũ exercitu castra in Lycaõia apud Iconiũ
faceret.Quod cũ ab eo diligẽter eẽt actũ: ego ĩ castra
ad sept.kal.Septẽbris ueni:cũ iterea superioribus die
bus ex sẽatuscõsulto:& euocatorũ firmã manũ & eq/
tatũ satis idoneũ:& populoꝶ liberoꝶ:regũq̨ & socio
rũ auxilia uolũtaria cõparauissẽ.Interĩ cũ exercitu lu/
strato iter ĩCiliciã facere cœpissẽ:Kal.Septẽbris legati
a rege Cõmageo ad me missi ptumultuose: neq̨ tñ nõ
uere Parthos ĩ Syriã trãsisse nũtiarũt.Quo audito ue/
hemẽter sũ cõmotus tũ de Syria:tũ de mea puincia de
reliq̃ deiq̨ Asia.Itaq̨ exercitũ mihi ducẽdũ p Cappa/
dociæ regionẽ:eã:q̃ Ciliciã attigeret putaui. Nã si me
in Ciliã demisissẽ.Ciliciã qdẽ ipam pp mõtis Amani
naturã facile tẽuissẽ.Duo sũt eñ adit⁹ ĩ Ciliciã ex Sy/
ria:quoꝶ uterq̨ puis p̃sidiis pp ãgustias itercludi põt
Nec est qcq̃ Cilicia cõtra Syriã mũitius.Set me Cap/
padocia mouebat:q patet a Syria:regesq̨ habet finiti
mos:q et si sunt amici nobis: tñ apte Parthis inimici
eẽ nõ audẽt.Itaq̨ ĩ Cappadocia extrẽa nõ lõge a Tau
ro apud oppidũ Cybistra castra feci:ut & Ciliciã tue/
rer:& Cappadociã tenẽs noua finitimorũ cõsilia im/
pedirẽ.Interea in hoc tãto motu : tantaq̨ expectatiõe
maximi belli:Rex Deiotarus: cui nõ sine cã plurimũ
semp meo & tuo/& Senatus iudicio tributũ ẽ:uir tum
bñuolentia:& fide erga.P.R.singulari:tũ p̃stãti ma/
gnitudĩe &animi/& cõsilii:legatos ad me misit: se cũ
oĩb suis copiis ĩ mea castra eẽ uẽturũ. Cuius ego stu/
dio:& offõ cõmotus egi p lr̃ãs grãs.Idq̨ ut maturaret
hortatus sum.Cũ aũt ad Cybistrã pp rõnẽ belli qnq̨
dies eẽm cõmoratus : regẽ Aribarzanẽ: cuius salutẽ a
Sẽatu te authore cõmẽdatã habebã p̃ntib⁹ ĩsidiis neq̨
opinãtẽ libaui.Neq̨ solũ ei saluti fui:set ãt curaui:ut
cũ authoritate regnaret.Metrã & eũ : quẽ tu diligẽter
mihi cõmẽdaras Athenæũ ĩportunitate Athẽaidis:ex
silio mulctatos maxĩa apud regẽ authoritate gratiaq̨
cõstitui.Cũq̨ magnũ bellũ ĩ Cappadocia cõcitaret̃:si
sacerdos armis se:qđ facturus putabat̃ defẽderet : ad
ulescens:& equitatu & peditatu &pecunia paratus:&
toto:iis q nouari aliqd uolebãt:pfeci:ut regno ille di
scederet.Rexq̨ sine tumultu ac sine armis oĩ authori/
tate aulæ cõmunita:regnum cum dignitate optieret.
sentibus

sentibus.i.instantibus:neq̨ opinãtem.Neq̨ solum fui ei saluti.i.causa salutis:set etiam curaui ut regnaret cũ
authoritate.i.maiestate regia:aut authoritate senatus:& constitui maxima authoritate & gratia apud regem
Metram & eũ Atheneum quem tu cõmendaras mihi diligẽter:mulctatos.i.punitos & dãnatos importunitate
Athenaidis.s.urbis aut mulieris:set qa eũ Athenæũ dicit:putẽ Athenæũ non eẽ pprĩũ set p̃riũ nomen : quẽ
nominare nõ uoluerit:ciuẽ uidelicet Athenaidis urbis.Et cũ magnum bellũ concitaret̃ in Cappadocia si Sa/
cerdos.s.regionis maximus forte inter insidiatores cõpertus:defenderet se armis qđ putabat̃ facturus : adpo
sitoriæ adulescens paratus & equitatu:& peditatu:& pecunia:& toto.i.oĩ re:iis qui uolebãt aliqd nouari : idest
nouum regem fieri:perfeci ut ille discederet regno:& Rex optineret regnum cũ dignitate sine tumultu ac si
ne armis omni authoritate aulæ:idest regiæ.seu curiæ suæ:cõmunita.i. firmis præsidiis stabilita.

Interea cognoui multoꝶ lr̃is:atq̨ nũtiis magnas Par
thoꝶ copias Arabũ ad oppidũ anthiocheũ accessisse
magnũq̨ eoꝶ eqtatum:q in Ciliciam transisset ab eq
tatu in eoꝶ turmis:&.a cohorte p̃toria:q erat Epipha
neæ p̃sidii cã occidione occisum.Quare cum uiderẽ a
Cappadocia Parthoꝶ copias auersas nõ longe a fini
bus esse Ciliciæ:q̃ potui maximis itineribus ad Ama/
nũ exercitũ duxi.Quo ut ueni:hostẽ ab anthiochia re
cessisse:Bibulũ Anthiochiæ eẽ cognoui.Deiotaꝶ con
festim iã ad me uenientẽ cũ magno& firmo eqtatu:&
peditatu:& cũ oĩbus suis copiis certiorẽ feci: nõ uide/
ri eẽ cãm cur abesset a regno:meq̨ ad eũ siqd forte no
ui accidisset:statim lr̃as:nuntiosq̨ missurũ esse. Cũq̨
eo aĩo uenissem:ut utriq̨ puĩciæ:si ita tp̃s ferret subue/
nirẽ:tñ id qđ iã ante cõstituerã:uehemẽter iteresse utri
usq̨ puĩciæ:pacare Amanũ:&ppetuũ hostẽ ex eo mõ/
te tollere:agere prexi.Cũq̨ me discedere ab eo mõte
simlassem:& alias parteis Ciliciæ petere : abessemq̨ ab
Amano iter unius diei:&castra apđ Epiphaneã fecis/
sem:ad quartũ idus Octobris:cũ aduesp̃asceret: expe
dito exercitu ita noctu iter feci:ut ad.iii.id⁹ octob. cũ
lucesceret Amanum ascẽderẽ:distributisq̨ cohortib⁹
& auxiliis:cũ aliis.Quintus frater legatus mecũ simĩ
aliis.C.Pontinus legatus reliquis Marcus Mãneius:
& Lucius Tulleius legati p̃essent:plærosq̨ nec opinã
teis opp̃ssimus:q occisi:captiq̨ sunt:interclusi reliqui
Fugeranã autẽ quæ fuit non uici instar set urbis quod
erat Amani caput.Itẽq̨ Sepyram & Ceminorim acri/
ter:& diu repugnãtibus Pontino illã partẽ Amani te
nente ex antelucano tẽpore usq̨ ad horam diei deci/
mam magna multitudine hostiũ occisa cœpimus:ca
stellaq̨ sex capta:cõp̃la ĩcẽdimus.His rebus ita gestis
castra ĩ radicibus Amani habuimus apud aras Alexã

Interea cognoui lr̃is & nũtiis multoꝶ:ma
gnas copias parthoꝶ Arabum.i. eoꝶ q ara
biã habitãt aut potius & arabũ:accessisse ad
oppidũ anthiocheũ:&magnũ eqtatũ eoꝶ q
trãsisset in Ciliciã occisum sup.esse:occidio
ne.i.sup̃ma cæde ab eqtatu in turmis.i. qui
erat in turmis eoꝶ.s.cilicũ:&a cohorte p̃to
ria q̃ erat epiphaneæ.i.in ea urbe Ciliciæ:cã
p̃sidii.i.custodie eius:Quare cũ uiderem co
pias parthoꝶ auersas a Cappadocia/ eẽ nõ
lõge a finibus ciliciæ:duxi exercitũ ad ama
num.s.montẽ in cõfinio ciliciæ itinerib⁹ma
ximis q̃.i.quantũ potui.Quo.i.ad quẽ:ut.i.
postq̃ ueni:cognoui hostẽ recessisse ab An
thiochia:& Bibulũ.s.proconsulẽ Syriæ esse
Anthiochiæ.Ego feci deiotarũ uenientem iã
ad me cũ equitatu & peditatu magno & fir
mo:& cum oĩbus copiis suis:certiorẽ.i. do/
cui eum non uideri cãm esse cur abesset a re
gno.s.suo:& me missurũ esse statim lr̃as &
nũtios:ad eum/si forte quid.i.aliqd noui ac
cidisset.Et cũ uenissem eo aĩo.i. proposito:
ut subuenirẽ utriq̨ prouinciæ:si tẽpus.i.o/
portunitas:ferret.i. daret aut pateret̃ ita.s.
fieri:tamẽ perrexi agere/qđ cõstitueram.i.
iudicauerã iam ante.s.interesse.i.in utilita/
te esse utriusq̨ puinciæ/pacare.i. pacatũ et
tranquillum reddere:Amanũ.s. montẽ in/
ter utranq̨ puinciam:& tollere ex eo mon
te hostẽ perpetuũ.Et cũ simulassem me di/
scedere ex eo monte:& petere alias ptes Ci
liciæ:& abessem ab Amano iter unius diei:
& fecissem castra apđ Epiphaneã.s.urbẽ ad
quartũ idus octobris cũ aduesp̃asceret : feci
iter noctu exercitu ita expedito:ut ascende
rẽ Amanũ ad tertiũ idus Octob.cũ lucesce/
ret:& cohortibus.s.Ro.& auxiliis distribu/
tis.i.adsignatis suis ducibus cũ Qui.fr̃ sup.
meus legatus p̃esset sil' cũ aliis:Caius poti/
tus legatus p̃eẽt aliis:& .M.Mãneius & Lu.
Tulleius legati p̃essent reliqs.s.cohortibus
& auxiliis: quos nos opp̃ssimus plærosq̨ .i.
cõplures nec opinantes:qui sunt occisi & ca
pti:reliqui interclusi.i.exitu phibiti.Aũt.i.
set:nos cœpimus Fugeranã q̃ nõ fuit instar
i.ad magnitudinẽ uici:s; urbis: qđ caput.i.
præcipuum propugnaculum Amani erat:
& item.i.sil'r Sepyram & Ceminorim oppi
da:supp.hostibus repugnantibus acriter &

diu&Pōtino tenēte illā partē Amani.ſ.mōtis cœpimus dico multitudine hoſtiū occiſa:ex tpe antelucanō.i.qd̄ eſt ante lucē:uſq; ad decimā horā diei.i.poſt ortū ſolis. Et caſtella.i.ut dicūt fortalitia ſex ſunt capta: & nos incēdimus.i.cōbuſſimus complura. His rebus geſtis ita.i.tam uictorioſe:nos habuimus q̄tridiū caſtra in radicibus.i.pede Amani.ſ.montis.apud aras Alexandri.ſ.magni: qui uicto Dario illic Ioui & cæteris diis conſtructis ariſſacrificauit:hoc aūt dicēdo ſe tacite Alexandro cōparat:&cōſumpſimus oē id tp̄s.ſ.q̄triduī:in reliquiis Amani delēdis: & in agris uaſtādis.His rebus cōfectis:adduxi exercitū ad Pindeniſum oppidū Eleutheron.i.liberū:Alii legunt eleuchenſiliū: alii eleuchencilicū: qd̄ ſup. oppidū cū eēt loco altiſſimo & munitiſſimo & incoleret̄ ab his qui neqdē.i.ſaltē regibus paruiſſent:cū &ſi mul:reciperēt fugitiuos: & expectarēt acerrime.i.auidiſſime aduētū Parthoꝝ ut cum illis finitimos ſpoliarent:arbitrat⁹ ſum ptinere ad exiſtimationē.i.famā & maieſtatem impii:cōprimere audaciā eoꝝ. Quo.i. ut ēt aī cæteroꝝ q eſſent alieni ab impio nō frāgerent̄ faciliūs:Ego ci. cūdedi ſup.dictū oppidū:Vallo.i.munimento ex uallis: & foſſa ſepſi ſup.ipſum ſex caſtellis.i.oppugnacuīs:& maximis caſtris:aggere:uineis:turribus:oppugnaui ſup.ipſum:uſq;.i.adſidue:multis tormentis:multis ſagittariis:& confeci:ideſt abſolui rem ſeptimo & quinquageſimo die:agno labore meo:ſine ulla moleſtia uł ſumptu ſociorum:ut omnibus partibus urbis diſturbatis aut incenſis:hoſtes ſup.compulſi:ideſt coacti ueniret in poteſtatem meam. Tebarani erant finitimi his:ſcelere & audacia pari. Accœpi ab his.ſ. Tebaranis obſides:Pindeniſo capto:dimiſi exercitum in Hyberna. Præpoſui Quintum fratrem:ſcilicet meum.negocio ut exercitus collocaretur in uicis aut captis aut male:ideſt non pacatis.

dri quatriduū:in reliqis Amani delēdis:agriſq; uaſtādis:q̄ pars eius mōtis meæ puinciæ eſt:id tp̄s oē cōſūpſimus. Cōfectis his rebus ad oppidū Eleutherō Pindeniſum exercitū adduxi:qd̄ cū eſſet altiſſimo & munitiſſimo loco:ab hiſq; incoleret̄:q ne regibus qdem puiſſent:cū & fugitiuos reciperent:& Parthoꝝ aduētum acerrime expectarēt:ad exiſtimationē ipii ptinere arbitratus ſum cōprimere eoꝝ audaciā Quo faciliūs etiā cæteroꝝ animi:q alieni eēnt ab impio noſtro frangerentur. Vallo:& foſſa circundedi:ſex caſtellis: caſtriſq; maximis ſepſi. Aggere uineis turribus oppugnaui uſq; tormentis multis: multis ſagittariis: magno labore meo ſine ulla moleſtia:ſūptuue ſocioꝝ ſeptimo &qnquageſimo die:rē cōfeci ut oībus partibus urbis diſturbatis aut īcēſis cōpulſi in ptātē meā pueniret̄. His erāt finitimi pari ſcelere:& audacia Tebarani Ab his Pindeniſo capto obſides accœpi. Exerciiū in Hyberna dimiſi Qu. frēm negocio p̄poſui ut in uicis aut captis/aut male pacatis exercitus collocaretur.

Nunc uelim o Cato ut ſup. pſuadeas tibi ſic:ſi relatū ſit ad ſenatū .i. ſi cōſultatio fiat de his rebus:me exiſtimatuꝝ ſummā laudē tributā mihi:ſi tu cōprobaris honorē meū: i.mihi decernēndū/ſententia tua:Etſi.i. q̄q̄ ego ſcio grauiſſimos hoīes ſolere &rogare &rogari:talibus.i.pro talibus rebus:tamen ego puto te potius monēdū a me q̄ rogādū id. Tu em̄ es is q ornaſti me ſæpiſſime ſentētiis tuis:q extuliſti me ad cælū:oīone/p̄dicatiōe:ſūmis laudibus.i.laudatiōibus ī ſenatu &in cōiōibus ad pplm. Cuius pōdera uerboꝝ ego putaui ſp eſſe tanta:ut uno uerbo tuo p̄iūcto cū laude mea: arbitrarer me p̄ſe q oīa. Deniq; memini te:cū non decerneres cuidā uiro clariſſimo atq; optimo ſupplicationē:dicere te decreturū ſi referret̄ ob eas res q̄s is cōſul geſſiſſet in urbe:ſunt q ad Ciceronē hoc referūt: Tu idē decreuiſti mihi ſupplicationē.ſ.diis faciēdā togato.i. ī togagenti:non ut multis ſup.decerni ſolet:rep̄ub.bene geſta:ſet ut nemini ſup. alteri:rep̄u.p̄ſeruata. Mitto.i.omitto dicere:q; ſubieris.i. tanq̄ onus tuū eſſet ſupportaueris: in

Nunc uelim tibi ſic pſuadeas ſi de his rebus ad ſenatū relatū ſit:me exiſtimaturū ſūmā mihi laudē tributā ſi tu honorē meū ſnīa tua cōprobaris. Idq; & ſi talibus rebus grauiſſimos hoīes & rogare ſolere & rogari ſcio tñ admonendū potius te a me q̄ rogādū puto. Tu es em̄ is q me tuis ſentētiis ſæpiſſime ornaſti: qui oōne q p̄dicatiōe q ſūmis laudibus ī ſenatu in cōiōibus ad cælū extuliſti. Cuius ego ſp tāta eē uerboꝝ pōdera putaui: ut uno uerbo tuo cū mea laude cōiūcto oīa cōſequi me arbitrarer. Te deniq; memini cū cuidā clariſſimo atq; optimo uiro ſupplicationē nō decerneres dicere te decreturū ſi referret̄ ob eas res: q̄s is cōſul in urbe geſſiſſet. Tu idē mihi ſupplicationē decreuiſti togato nō ut multis rep. bene geſta ſet ut nemini: rep. conſeruata. Mitto q; inuidiā: q; pericula: q; oēs meas tēpeſtates & ſubieris & mlto etiam magis ſi p me licuiſſet

ſubire

ſubire paratiſſimus fueris.qd̄ deniq; inimicū meum: tuū inimicū putaris cuius etiā interitum ut facile ītellegerem mihi quātū tribueris. Milonis cauſa in ſenatu defendenda adprobaris. A me autē hec ſunt profecta quæ ego in beneficii loco nō pono:ſet in ueri teſtimonii atq; iudicii:non ut p̄ſtantiſſimas tuas uirtutes tacitus admirarer(Quis em̄ idem non facit)ſet in oībus orationibus ſentētiis dicendis/cauſis agendis/oībus ſcriptis/græcis/latinis:omni deniq; uarietate literaꝝ mearum:te non modo iis quos uidiſſemus/ſet iis de qbus audiſſemus oībus anteferrem. Quæ res fortaſſe:quid ſit qd̄ ego neſcio qd gratulationis:&honoris a Senatu tanti æſtimem? Āgā iam tecum familiariter ut eſt:& ſtudiis:& officiis noſtris mutuis : & ſūma amicitia dignum : & næceſſitudine etiam paterna. Si quiſq̄ fuit unq̄ remotus & natura/& magis/ut mihi q dem ſentire uideor ratione &doctrina ab inani laude & ſermōibus uulgi:ego profecto is ſum. Teſtis eſt cōſulatus meus:in quo ſicut in reliqua uita fateor ea me ſtudioſe ſecutū:ex quibus uera gloria naſci poſſet. Ipſam quidem gloriam per ſe nunq̄ putaui expetēdam. Itaq; & prouinciā ornatam:& ſpem non dubiā triumphi neglexi. Sacerdotium deniq;:cum quēadmodum te exiſtimare arbitror:nō difficillime conſeq poſſem/nō adpetiui. Idē poſt iniuriam accœptā : quā tu reip. calamitatem ſemp adpellas:meā non mō non calamitatem:ſet etiā gloriam ſtudui q̄ ornatiſſima Senatus Po.Qu.Ro.de me iudicia intercedere. Itaq; & augur poſtea fieri uolui:qd̄ antea negl exeram: & eū honorem qui a ſenatu tribui rebus bellicis ſolet neglectum a me olim:nūc mihi expetendū puto. Huic meæ uolūtati in qua ineſt aliq̄ uis deſyderii ad ſanandum uulnus iniuriæ/ut faueas/adiutorq; ſis:qd̄ pauloante me negarā rogaturū:uehemēter te rogo. Set ita ſi nō ieiunū hoc neſcio quid:qd̄ ego geſſi:& contēnēdum uidebitur:ſet tale atq; tātum : ut multi nequaq̄ paribus rebus honores ſummos a ſenatu conſecuti ſunt.

uidiā meā.i.quā patiebar ob gl̄iā ſeruatæ urbis:picula:oēs tēpeſtates meas.i.īpet⁹ hoīmſ aut diuerſitates fortunæ:& q; fueris paratiſſimus ſubire ēt mlto magis ſi licuiſſet p me i.ſi pmiſiſſē deniq; q; putaueris,p putaueris inimicū meū:uidelz Clodiū:inimicū tuū:cuius ēt īteritū.i.cædē & necē tu adprobaris,p adprobaueris:defendenda cā.i.dū defenderetur cā Milonis in ſenatu:ut intellegerē facile/quātum tribueris mihi. Autē.i. ſet:hec ſ.quæ deinceps dicā:ſunt p̄fecta.i.collata: a me in te,ſ.quæ ego nō pono.i. reputo in loco beneficii:ſet/in ſup.loco ueri teſtimonii atq; iudicii.ſ.de te:nō ſup.ita,p̄fecta ſunt:ut admirer.i.laudē cū admiratione:tātas p̄ſtātiſſimas uirtutes tuas. Quis enim non facit idem.q.d.nemo:& ita omnis facit:ſet ut anteferrē te in omnibus oratiōibus:ſententiis dicendis:cauſis agendis:oībus ſcriptis/græcis/latinis:deniq; in omni uarietate.i.diuerſitate ſtili:literarū mearum:nō modo iis q̄s uidiſſemus:ſet ſup.etiā iis de quibus audiſſemus. Tu fortaſſe quæres qd ſit qd̄.i. propter qd̄ ego æſtimem tāti:neſcio qd gratulationis & honoris.i.ſi in me cōferatur a ſenatu. Ego agam iam tecū familiariter .ſ. ut intellegas mentē meam plane:ut dignū eſt & ſtudiis & officiis noſtris mutuis& ſumma amicitia:& næceſſitudine paterna.i. a patre īcœpta. Si quiſq̄ fuit unq̄ remotus & natura & magis rōne:ut qdem uideor ſentire mihi & doctrina:ab inani laude & ſermōibus uulgi:ego ſum is,p̄fecto. Teſtis eſt conſulatus meus ī quo fateor me ſecutū ſtudioſe ſicut in reliqua uita:ex qbus uera gl̄ia poſſet naſci:qdem.i.ſet certe:nūq̄ putaui ipſam gloriam expetēdā per ſe.i.ſine reſpectu bonorum operū. Itaq; ego neglexi,p̄uinciam ornatam:quæ erat mihi decreta ut patuit lib. v.epl̄a.ii.ad Metellum Celerē:& ſpem non dubiam triūphi.ſ.ex illa prouincia reportādi. Deniq; non adpetiui ſacerdotiū.ſ.augurale cū poſſem cōſequi nō difficillime/quēadmodum arbitror te exiſtimare. Idē.ſ.ego ſtudui.i.uolui aut elaboraui poſt iniuriam ſ.exſilii accœptā.ſ.a me: quam.ſ. iniuriam meam:tu adpellas ſemper calamitatē reip. non modo.i. non ſolū calamitatē meā non intercedere.i.in medīū adduci:ſet etiam uolui gloriam meam utpote q̄ornatiſſima iudicia ſenatus populiq; Romani de me intercedere. Itaq; uolui poſtea & augur fieri : & puto eum honorē .i. triūphum qui ſolet tribui a ſenatu rebus bellicis/neglectū olim a me:expetendū mihi nunc.ſ.parta uictoria. Rogo te uehementer qd̄ negarā paulo ante me rogaturū ſup.eſſe:ut faueas & adiutor ſis:huic uoluntati meæ:in qua eſt aliq̄ uis deſyderii.i.cupiditatis ad ſanādū uulnus.i.offenſionē iniuriæ. Set ita ſup.peto ſi id qd̄ geſſi uidebitur nō neſcio quid ieiunū.i.aridum & modicū facinus:& pro.i.contēnendū:ſet tale atq; tantū ut multi adſecuti ſint a ſenatu:ſummos honores/rebus nequaq̄ paribus:ideſt propter res nequaq̄ pares.

Eqdē etiā mihi illud aīaduertiſſe uideor(ſcis.n.ꝙ attē te te audire ſoleā) te nō tā res geſtas:ꝙ mores īſtituta atq; uitā impatoꝝ ſpectare ſolere in hn̄dis:aut nō ha/bendis honoribus. Quod ſi in mea cā cōſyderabis:re peries me exercitu ibecillo cōtra metū maximi belli: firmiſſimū pſidiū habuiſſe æqtatē/& continentiā. His ego ſubſidiis ea ſum cōſecutus:q nullis legiōibus cō/ſeq potuiſſem ut ex alieniſſimis ſociis amiciſſimos: ex infideliſſimis firmiſſimos redderē:aīoſq; nouarū reꝝ expectatiōe ſuſpēſos ad ueteris īpii bn̄uolētiā traduce rē. Set nimis hec mlta de me pſertim ad te a quo uno oīm ſocioꝝ qrellæ audiunt᷑: cognoſces ex iis:q meis ī ſtitutis ſe recreatos putāt. Cūq; oēs uno ,ppe cōſēſu:de me apd te ea:q mihi optatiſſima ſūt pdicabūt:tū duæ maxīæ cliētelæ tuæ. Cyprus inſula:& Cappadociæ re gnū tecū de me loquant᷑. Puto ēt regē Deiotaꝝ:q uni tibi eſt maxīe næceſſarius. Quæ ſi ēt maiora ſunt:& in oībus ſclīs pauciores uiri repti ſūt:q ſuas cupiditates: ꝙ q hoſtiū copias uicerēt:eſt,pfecto tuū:cū ad res bel/licas hec q rariora:& difficiliora ſunt gn̄a uirtutis ad/iūxeris:ipſas illas res geſtas iuſtiores eē& maiores pu tare. Extremū illud eſt:ut quaſi diffidēs rogatiōi meæ phiam ad te allegē ꝙ nec mihi charior ulla unq̄ res in uita fuit:nec hoīm gn̄i maius a deis munus ullū ē da tū. Hec igit᷑:q mihi tecū cōis ē ſocietas ſtudioꝝ atq; ar tiū nrārū:qbus a pueritia dediti ac deuincti:ſoli ,ppe/modū phiam illā uerā & ātiquā:ꝙ qbuſdā ocii eſſe ac deſidiæ uidet᷑ ī foꝝ:atq; in rēp. atq; in ipſam aciē pene deduximus:tecū agit de mea laude:cui negari a Cato ne fas eſſe nō puto. Quāobrem ſic tibi perſuadeas ue lim:ſi mihi tua ſentētia tributus honos ex meis literis fuerit:me exiſtimaturū tū authoritate tua:tū beneuo/lētia erga me mihi qđ maxīe cupierim cōtigiſſe. Vale.

Eqdem.i.ego certe uideor mihi aīaduertiſſe etiā illđ:ſcis.n.ꝙ attēte ſoleā audire te.te ſolere ſpectare in honoribus hn̄dis aut nō hn̄dis:nō tā res geſtas ꝙ uitas atq; mores ī/peratoꝝ.qđ ſi ꝯſyderaōis ī cā mea: uidebis me habuiſſe æqtatē & cōtinētiā firmiſſimū pſidiū.i. ,p firmiſſimo pſidio:exercitu ſup. ente ibecillo cōtra metū maximi belli. Ego cōſecutus ſum.i.optinui his ſubſidiis.ſ.æq/tate& continētia:ꝙ nullis legiōibus potuiſ/ſem cōſequi ut redderē.i. efficerē ex ſociis alieniſſimis/ amiciſſimos:ex infideliſſimis: firmiſſimos.ſ.in fide.&traducerē aīos ſuſpē ſos.i.ī dubio uerſantes expectatiōe.i. pp ex pectatiōnē reꝝ nouaꝝ:ad bn̄uolētiā ueterꝫ īpii.ſ.Romāi. Set hec ſup.ſūt dicta aut ſcri pta nimis mlta de me:pſertim ad te:a ꝙ uno qrellæ oīm ſocioꝝ audiūt᷑:tu cognoſces ex iis q putāt ſe recreatos.i.refectos &ad uete/rē amicitiā reductos īſtitutis.i.morib⁹meis. Cūq;.i.& cū.ſ.ita ſit:ꝙ oēs pdicabūt apud te ,ppe.i.qſi/uno ꝯſenſu:de me ea ꝙ ſunt opta tiſſima mihi:tū.i.tūc mlto magis:duæ maxi mæ cliētelæ tuæ Cyprus iſula & regnū cap padociæ loquant᷑.ſ. honorifice tecū de me. Puto etiā Deiotarū regē ſup.locutuꝝ tecū de me:q eſt maxīe næceſſari⁹ tibi uni. Quæ ſ.ab illis dicēda ſi ſūt ēt maiora .ſ. ꝙ a me di cant᷑: & ſi pauciores uiri reperti ſunt oibus ſclīs:q uincerēt cupiditates:ſuas:ꝙ q .ſ. uice rent copias hoſtiū:,pfecto tuū eſt.ſ. offīn:cū adiūxeris ad res bellicas: hec gn̄a uirtutis: ſ.æqtatis & cōtinētiæ:ꝙ ſunt rariora &diffi/ciliora:putare illa ſi ipas res geſtas eē iuſtio res & maiores.ſ.ꝙ ſint. Illud ē extremum.ſ. ſuffragiū:ut qſi diffidēs rogatiōi meæ:alle/gem.i.mittā ad te phiam:ꝙ nec ulla res fuit mihi unq̄ charior ī uita:nec ullū munus ma ius datū ē generi hoīm a diis. Hec igit᷑ ocie tas ſtudioꝝ q̄ ē mihi cōis tecū: atq; ſocietas artiū bonaꝝ:quibus nos deuicti ac dediti a pueritia:,ppemodū.i. qſi ſoli deduxim⁹ ī fo rū atq; ī rēp.atq; pene ī ipſā aciē.i. conflictū bellicū:hoc ē ad oēm exercitatiōnē noſtrā: phiaꝫ illā uerā &ātiquā:q uidet᷑ qbuſdā eē o cii ac deſidiæ.i. ptere ad ociū ad deſidiā. Ea ſup.agit tecū de laude mea: cui nō puto fas eē negari.ſ.qcq a catōe. Quāobrē:ueli pſua deas tibi ſic:ſi honosfuerit tribut⁹mihi tua ſnīa.i.p tuā ſnīam ex lfīs meis me exiſtima turū cōtigiſſe mihi qđ cupieri maxīe: tū au thoritate tū beneuolētia tua erga me.

M.Cato.M.Tullio Cice.Imper.S.P.D.

QVod & reſpu.me & noſtra amicitia hortat᷑: libenter facio:ut tuā uirtutē/inocentiā/ dili gentiā cognitā in maximis rebus:domi to/gati:armati foris pari induſtria adminiſtrare gaudeā Itaq; quod pro meo iudicio facere potui ut innocētia: conſilioq; tuo defenſam prouinciam:ſeruatum Ario barzanis cum ipſo rege regnum: ſocioꝝ reuocatā ad ſtudium

ſtudiū impii noſtri uoluntatē:ſnīa mea & decreto lau darē:feci. Supplicationē decretā:ſi tu/qua in re nihil fortuito:ſet ſūma tua rōne:&continētia reip. ,puiſum eſt:diis īmortalibus gratulari nos ꝙ tibi referre accœ ptū mauis gaudeo. qđ ſi triūphi ꝓrogatiuā putas ſup plicationē:& idcirco caſum poti⁹:ꝙ te laudari mauis neq; ſupplicationē ſeqtur ſemp triūphus: & triūpho multo clarius eſt ſenatū iudicare potius mā ſuetudīe: & inocentia impatoris prouinciā:ꝙ ui militū:aut be/nignitate deoꝝ retentā:atq; cōſeruatā eē. Quod ego mea ſnīa cēſebā atq; hec ego idcirco ad te cōtra cōſue tudinē meā plbus ſcripſi:ut (qđ maxīe uolo) exiſties me laborare ut tibi pſuadeā:me:& uoluiſſe de tua ma ieſtate:qđ ampliſſimū ſum arbitratus & qđ tu malui ſti factū eſſe gaudere. Vale & nos dilige & inſtituto iti nere ſeueritatem diligētiamq; ſociis & reipu. præſta.

Quod & reſpu. &c. Dicit ſe diligent᷑ cōmēdaſſe uirtutē cicerōis ī ſenatu:de hortat᷑ tū a petitione triūphi dicēs. Ego facio libenter id qđ & reſpu. & amicitia nr̄a hortat᷑ me:ut gaudeam uirtutē.i.fortitudinem tuā/inno/centiā:diligentiā tuam cognitā in maximis rebus:tuā dicit:togati domi & armati foris i.in bello:adminiſtrare .i. gerere magiſtra/tum cuius eſt admīſtrare:pari idustria. Itaq; feci qđ potui facere iudicio meo.ſ. ut lauda rem ſnīa mea & decreto:,puinciā.ſ. Ciliciā/ defenſam inocentia.ſ.tua & cōſilio tuo:Re gnū Ariobarzanis .ſ. Cappadociā: ſeruatū ſup.eſſe cū ipſo rege:uoluntatē ſociorū re/uocatum ſup.eſſe/ad ſtudiū impii nr̄i Gau/deo ſi tu mauis.i.magis uis:gratulari.i. gra to aīo attribuere diis īmortalib⁹ꝙ.ſ.nos re/ferre accœptū tibi.i.nos æſtimare accœpiſ/ſe a te ſupplicationē decretū.ſ. ,p rebus be/ne geſtis a te:in ꝙ re nihil ſup.contigit for/tuito:ſet ,puiſum eſt reip.ſūma rōne .i. pru dētia & continētia tua:qđ ſi putas ſupplica tionē/ꝓrogatiuā.i.quaſi pīudicialē cām triū phi:& mauis idcirco caſum.i. fortuitū euen tum laudari potius ꝙ te: neq; triūphus ſeq/tur ſemp ſupplicationē & multo clarius eſt trumpho ſenatū iudicare ,puinciā retētam atq; conſeruatā eſſe potius manſuetudīne: atq; innocentia impatoris:ꝙ ui militum aut benignitate deorū. Quod: ideſt quam rem ego cenſebam mea ſententia:atq; ſcripſi idcirco hec ad te pluribus.ſ.uerbis contra conſuetudinem meam ut qđ uolo maxime:exiſtimes me laborare ut perſuadeā tibi:me & uoluiſſe de maieſtate tua/qđ arbitratus ſum ampliſſimū ſup.eſſe:&gaudere factū eſſe/qđ tu maluiſti. Vale.& dilige nos:& pſta ſociis &reipu. ſecuritatem & diligentiam:itinere inſtituto.i.iuxta morem tuū incœptum:aut ubi incœperis redire.

~~[illegible]~~

M.T.Cicero.M.Catoni.S.P.dicit.

LAetus ſum laudari me īquit Hector opinor apud Neuiū abs te pater laudato uiro. Ea eſt eīn profecto iucūda laus ꝙ ab iis ,pficiſcit᷑: qui ipſi in laude uixerunt. Ego uero uel gratulatione lrārum tuarū:uel teſtimoniis ſentētiæ dictæ nihil eſt: qđ me non adſecutū putē. Idq; mihi tum ampliſſimū: tū gra tiſſimum eſt te libenter amicitiæ dediſſe: qđ liquido ueritati dares. Etſi non modo unus:uerū etiam multi Catones eſſent in ciuitate noſtra:in qua unū extitiſſe mirabile eſt. quē ego currum:aut quam lauream cum tua laudatione conferrem? Nam ad meum ſenſum:& ad illud ſyncerū ac ſubtile iudiciū nihil poteſt eē lau/dabilius:ꝙ ea tua oratio: quæ eſt ad me perſcripta a meis næceſſariis. Set cauſam meæ uolūtatis: non eīn dicā cupiditatis: expoſui tibi ſupioribus literis. Quæ etiam ſi parum iuſta tibi uiſa eſt:hanc tamen habet ra tionem ut non nimis concupiſcendus honos: ſet ta/men ſi deferatur a ſenatu: minime aſpernendus eē ui deatur. Spero autem illū ordinem pro meis ob rēpu.

Laetus ſum. Gratū dicit ſibi ꝙ a Ca tone laudet᷑:inuit tū triūphū ſpe/rare dicēs. Hector ſup.ut opinor i/quit apud Neuium in tragœdia:o pr̄.ſ. Pria me ego lætus ſum.i. gaudeo me laudari abs te uiro laudato. Ea eīn laus eſt ,pfecto iucun da:ꝙ proficiſcit᷑ ab iis ꝙ ipſi uixerunt in lau de. Nihil eſt qđ ego nō putē me adſecutum ſup.eē.i.optinuiſſe uel gratulatione litera/rū tuarū:uel teſtimoniis ſnīæ tuæ. Et.i mihi tum ampliſſimū:tū gratiſſimū: te dediſſe li benter amicitiæ:qđ dares liquido.i.manife ſto iudicio ueritati:hoc eſt tātū amicitiæ cā me laudaſſe:quātū faceres ſi ita eēm laudan dus. Etſi nō modo unus:ueꝝ multi catones eſſent in ciuitate nr̄a:in qua unum extitiſſe i.emerſiſſe/eſt mirabile:quē currū.ſ. trium phalem:aut quā lauream cōferrem ego cū laudatione tua.q.d.nullū & nullam. Nā ad ſenſum meum & ad illud ſyncerū ac ſubti le iudiciū.ſ.qđ creditur in me eſſe: nihil po teſt eſſe laudabilius ꝙ ea oratio tua quæ eſt perſcrpita ad mea næceſſariis meis. Set ego expoſui tibi literis ſuperioribus cauſam uo luntatis meæ:non enim dicam cupiditatis. Quæ cauſa etiam ſi uiſa ſit tibi parum iu/ſta:habet tamen hanc rationem: ut honos uideatur non concupiſcendus nimis:ſet ta/men ſi deferatur:ideſt præſentetur a ſena/tu:uideat᷑ aſpernēdus eē. Spo aūt illū ordi/

idem alt... pro fol. 59 col. 1 infra

nẽ.ſ.ſenatoriũ ꝑ laboribus meis ſuſcœptis ob rẽp.nõ exiſtimaturũ me ĩdignũ honore pſertim uſitato.qđ ſi erit ita:ego peto tãtũ a te/qđ ſcribis amiciſſime:ut cum tribueris mihi iudicio tuo id qđ arbitraris eẽ ampliſſimũ:hoc ẽ a uirtute&prudẽtia laudari gaudeas:ſi id maluero.ſ.triũphus acciderit.ego eñ uideo.i.ĩtellego te feciſſe & ſcripſiſſe & uerius dicã:ſenſiſſe ſic. Et res ipſa declarat: illũ ſupplicatiõis nr̃æ fuiſſe iucundũ tibi ꝙ i.eo ꝙ afuiſti ſcribendo.i.dũ ſcriberet̃. Ego eñ non ignoro hec ſenatuſconſulta ſolere ſcribi ab amiciſſimis eius de cuius honore agit̃. Ego ut ſpero uidebo te ꝓpediẽ.i.ſtatĩ: atq; utinã rep.ſup.ente meliore.i.pacatiore q̃ timeo:qa bellũ ciuile inter Cæſarẽ & Põpeium audierat excitari. Vale.

TE & pie. Gratulat̃ M.Marcello ob cõſulatum fratris petit ſibi ſuccedi:Purgatq; ꝙ nõ ſcripſerit:hoc ordine. Ego gaudeo uehimẽter te cœpiſſe fructũ:&.i.ſimul pietatis in.i.erga tuos & animi.i.beneuolẽtiæ in rẽp.& cõſulatus.ſ.tui optimi atq; clariſſimi & hoc Caio Marcello .ſ. fratre facto conſule.Non dubito qn pſentes.i.q Romæ ſunt: ſentiant.ſ.aut factũ tuũ aut gaudium ex eo.Nos qdem longinq & miſſi a te.i. tua ſentẽtia:in ultimas gẽtes.ſ. impii Romani: extollimus ſup.te aut factũ iſtud:ad cælum me hercule ueriſſimis ac iuſtiſſimis laudib⁹ Nã cum dilexerim te unice a pueritia tua & tu & uolueris & iudicaris me eẽ ampliſſimũ ſemp in oĩ genere.ſ. honorum:tũ diligo te multo acrius & uehementius uel hoc facto tuo:uel iudicio ppl̃i Romani de te: & adficior maxima lætitia cũ ego audio ab hoĩbus prudẽtiſſimis:& uiris optimis uel me eſſe ſimilem tui uel te mei:oĩbus dictis:factis:ſtudiis:inſtitutis.i.moribus.uero pro ſet: ſi addis ad pclariſſimas res cõſulatus tui unũ .ſ. ut aut aliqs ſuccedat mihi q̃pmũ/aut neqd tpis accedat.i.addat̃:ad id.ſ.tẽpus:qđ tu finiſti.i.cõſtituiſti mihi & ſenatuſconſulto.ſ. de nouo decreto& lege.ſ.antiq̃ ut annua ſit prouincia:putabo me cõſecutum omnia p te.Cura ut ualeas & diligas me abſentẽ atq; defendas. Ego ne quidem pro familiaritat noſtra uolui ad te ſcribere ea quæ nũtiata ſunt mihi de Parthis ſ.qui Euphratem tranſierunt:quia nõ putabã ea ſcribenda eſſe a me etiã nũc.i.adhuc publice ne cum ſcripſiſſem ad conſulem uiderer ſcripſiſſe publice. Erat ergo Marcus adhuc conſul:ſet Caius deſignatus.

MAxima &c. Gratulat̃ Caio Marcello ꝙ cõſul ſit deſignatus. Ordo eſt. Adfectus ſum maxima lætitia cũ audiui te factũ eẽ cõſulẽ:& uolo.i. opto:deos fortunare.i.ſecũdare tibi eũ honorẽ: atq; adminiſtrari a te ꝑ dignitate tua& parẽtis tui:nã cũ .ſ.ita ſit:ꝙ dilexi & amaui ſp te:tũ cognoui ſup.te iã amãtiſſimũ mei ĩ oĩ uarietate rerũ mearũ:tũ.i.ĩſup uel defenſus compluribus

ſuſcœptis laboribus:me nõ indignũ honore: uſitato pſertim exiſtimaturũ.qđ ſi ita erit: tãtũ ex te peto qđ amiciſſime ſcrib:ut cũ tuo iudicio:qđ ampliſſimũ eſſe arbitraris:mihi tribueris. Si id qđ maluero acciderit: gaudeas:ſic eñ feciſſe te:& ſcripſiſſe:& uerius ſenſiſſe uideo. Reſq; ipſa declarat tibi illũ honorẽ noſtrum ſupplicationis fuiſſe iucũdũ ꝙ ſcribendo afuiſti. Hec enim ſenatuſcõſulta non ignoro ab amiciſſimis eius: cuius de honore agitur ſcribi ſolere. Ego ut ſpero: te ꝓpediẽ uidebo atq; utinã rep. meliore: q̃ timeo. Vale.

M.T.C.pcõ.M.Marcello Conſ.S.P.D.

TE & pietatis in tuos:& aĩ in rẽp. & clariſſimi atq; optimi cõſulatus. C. Marcello cõſule facto fructũ cœpiſſe uehemẽter gaudeo: Nõ dubito qn præſentes ſentiant. Nos quidẽ lõginq & a teipſo miſſi in ultimas gentes ad cælũ me hercule tollimus ueriſſimis ac iuſtiſſimis laudibus. Nã cũ te a pueritia tua unice dilexerim:tuq; me ĩ omni genere ſemp ampliſſimũ eſſe:& uolueris & iudicaris:tũ hoc uel tuo facto uel Po. Ro. de te iudicio multo acrius: uehemẽtiuſq; diligo: Maxima lætitia adficior cũ ab hoĩbus prudentiſſimis:uiriſq; optimis omnibus dictis: factis: ſtudiis inſtitutis:uel me tui ſĩlem eſſe audio:uel te mei. Vnũ uero ſi addis ad præclariſſimas res conſulatus tui ut aut mihi ſuccedat q̃primum aliquis:aut nequid accedat temporis ad id:quod tu mihi:& ſenatuſconſulto: & lege finiſti:oĩa me per te cõſecutũ putabo. Cura ut ualeas & me abſentẽ diligas atq; defẽdas. Quæ mihi de Parthis nuntiata ſunt:qa non putabã a me etiam nunc ſcribenda eſſe publice:ꝓpterea ne pro familiaritate quidem noſtra uolui ad te ſcribere:ne quũ ad cõſulem ſcripſiſſem publice uiderer ſcripſiſſe. Vale.

M.T.C.Procõ.C.Marcello cõſ.deſigna.ſalutẽ.P.d.

MAxima ſum lætitia adfectus cũ audiui te cõſulẽ factum eſſe:eũq; honorẽ tibi deos fortunare uolo:atq; a te ꝑ tua parẽtiſq; tui dignitate adminiſtrari. Na cũ te ſp dilexi:amauiq;:tum mei iã amantiſſimũ cognoui in oĩ uariette rerũ mearũ

tum patris

tum pr̃is tui pl̃ibus bñficiis/uel defenſus triſtibus tpibus/uel ornatus ſecũdis:&ſũ totus ueſter:&eẽ debeo Cũ pſertim matris tuæ grauiſſimæ atq; optiæ fœminæ maiora erga ſalutẽ dignitateq; meã ſtudia: q̃ erant a muliere poſtulãda pſpexerim. Quapropter a te peto in maiorẽ modũ ut me abſentẽ diligas atq; defẽdas.

M.T.C.Procon.C.Marcello.S.P.Dicit.

MArcellum tuũ conſulẽ factũ: teq; ea lætitia adfectũ eſſe:quã maxime optaſti:mirum in modũ gaudeo:Idq; cũ ipſius cauſa: tum ꝙ te omnibus ſecũdiſſimis rebus digniſſimũ iudico:cuius erga me ſingularẽ beneuolẽtiã:uel in labore meo uel in honore perſpexi. Totam deniq; domũ ueſtrã: uel ſalutis:ut dignitatis meæ ſtudioſiſſimã cupidiſſimamq; cognoui. Quare gratum mihi feceris: ſi uxori tuæ Iuniæ grauiſſimæ:atq; optimæ fœminæ meis uerbis eris gratulatus. A te id(quod ſueſti) peto: me abſentem diligas atq; defendas. Vale.

M.T.Cice.Impe.C.Marcello conſ.deſigna.S.P.D.

QVando id accidit:qđ maxie mihi fuit optatum:ut oĩum Marcellorũ:Marcellinorũ etiã (mirificus eñ noĩs:ac gñis ueſtri fuit erga me ſp aĩus) Quãdo ergo ita accidit ut oĩum ueſtrũ ſtudio tuus cõſulatus ſatiſfacere poſſet:in quẽ meæ res geſtæ: lauſq; & honos earũ potiſſimũ ĩcideret:peto a te id:qđ facillimũ factu ſit:nõ aſpnãte:ut cõfido ſenatu:ut q̃honorificẽtiſſimũ ſenatuſcõſultũ lr̃is meis recitatis faciẽdũ cures. Si mihi tecũ minus eẽt:q̃ eſt cũ tuis oĩbus: allegarem ad te omnes:a qbus intellegis me præcipue diligi. Patris tui beneficia in me ſunt ampliſſima. Neq; enim ſaluti meæ:neq; honori amicior quiſq̃ dici poteſt Frater tuus quãti me faciat ſemperq; fecerit:eẽ hominem qui ignoret:arbitror neminẽ. Domus tua deniq; tota me ſemper omnibus ſũmis officiis proſecuta eſt. Neq; uero tu in me diligendo cuiq̃ cõceſſiſti tuorum. Quare a te peto in maiorem modum ut me per te q̃ornatiſſimum uelis eſſe: mea mq; & in ſupplicatione decernenda:& in cæteris rebus exiſtimationem ſatis tibi eſſe cõmendatam putes. Vale.

beneficiis pr̃is tui tpibus triſtibus.i. aduerſis:ul' ornatus ſecũdis.i.ꝓſperis.ſ. tpibus:& ſum & debeo eſſe totus ueſter.i.tuus & pr̃is pſertim cũ pſpexerim ſtudia mr̃is tuæ fœminæ grauiſſimæ atq; optiæ maiora erga ſalutẽ & dignitatẽ meã q̃ erãt poſtulãda a muliere. Quapropter peto a te in modũ maiorem ut diligas & defẽdas me abſentẽ. Vale.

MArcellũ. Gratulatus eſt.M.Marcello fr̃i:& Caio Marcello conſuli:nũc aũt g̃tulat̃ ut pſpicio utriuſq; pr̃i dicẽs. Ego gaudeo mirũ in modũ Marcellũ tuũ .ſ. filiũ eẽ factũ ꝯſulẽ:& te adfectũ eẽ ea lætitia quã optaſti maxie.idq; ſup.facio:tũ.i.parit̃ cã ipius.ſ.C.Marcelli:tũ ꝙ iudico te digniſſimuꝫ oĩbus rebus ſcđiſſimis .i. ꝓſpiſſimis te dico cuius pſpexi beneuolẽtiã ſingl'arẽ erga me uel ĩ labore.i.aduerſitate:uel ĩ honore meo deniq; cognoui totã domũ ur̃am ſtudioſiſſimã & cupidiſſimã uel ſalutis.ſ. ĩ labore uel dignitatis meæ.ſ.in honore. Quare tu feceris mihi gratũ:ſi gratulat⁹ eris uerbis meis Iuniæ uxori tuæ fœminæ grauiſſimæ atq; optimæ.ſ.de cõſulatu filii. Ego peto a te id quod ſueſti.i.ſuetus es:ut diligas atq; defendas me abſentem. Quia in ſuperiori dixit ſe matri conſulis debere:quam nunc coniugem dicit:certum eſt ꝙ patri non fratri gratulatur. Vale.

QVando. Rogat ut ſibi ꝓſit in honore decernẽdo:cũ qa cõſul ſit poſſit:& qa nǽceſſarius debeat:dicẽs. Q ñ.i. qm̃ id qđ fuit optatatũ mihi maxime:accidit.i.euenit ut conſulatus tuus poſſit ſatiſfacere ſtudio oĩum marcellorũ & etiã Marcellinorũ: aĩus eñ noĩs ac generis ur̃i fuit ſp mirificus erga me:qñ ergo ita accidit ut cõſulatus tuus poſſet ſatiſfacere ſtudio oĩum ur̃m: ĩ quẽ.ſ. conſulatũ res meæ geſtæ.ſ.in ꝓuĩcia ſup.inciderãt:& laus & honor earũ: ĩcideret potiſſimũ:peto a te id qđ ſit facillimũ factu.i. ut fiat:ſenatu:ut ꝯfido:nõ aſpnãte:ut lr̃is meis recitatis.i.poſtq̃ erũt recitatæ cures ſenatuſcõſultũ.i.decretũ de honore meo:faciẽdũ.i. ut fiat q̃honorificẽtiſſimũ. Si min⁹.ſ. neceſſitudinis &amicitiæ eẽt mihi tecũ q̃ ẽ cũ oĩbus tuis.ſ.ꝯſanguineis:allegarẽ.i. ĩterceſſores mitterẽ ad te oẽs a qbus ĩtellegis me diligi pcipue:Bñficia pr̃is tui ſũt ampliſſima ĩ me. Ego arbitror neminẽ.i.nullũ hoĩem eẽ q ignoret quãti fr̃ tuus.ſ.Marcus:me faciat ſ.mõ:Eſt eñ pñtis ſubiũctiui: & fecerit ſp. Deniq; tota dom⁹.i.familia tua pſecuta eſt me ſp oĩbus ſũmis officiis. Neq; uero tu cõceſſiſti.i.locũ đdiſti cuiq̃ tuorũ.ſ.parẽtũ:ĩ diligẽdo me.q̃re peto a te ut uelis me eſſe p te i.tuo decreto:q̃ amãtiſſimũ.i. ſũmis honoribus ut ſũt ſupplicatio&triũph⁹:&putes exiſtiationẽ.i.reputatõeꝫ meã eẽ ſatis ꝯmẽdatã tibi&ĩ ſupplicatõe đcernẽda:&ĩ cæfis reb⁹.

Nemo.

Omnes.

Quantæ &c. Fatet̃ gratũ eſſe officium Marcelli & ſe illi deuinctũ: ac demum dicit ſe ꝓpediẽ uenturũ niſi a uẽtis impedi/ta fuerit nauigatio ſua. Ordo eſt. Etſi .i. q̃q̃ res ipſa loq̃bat̃ .i. ſatis declarabat: tñ cognoui ex lr̃is oĩum meorum: quãtæ curæ honos meus fuerit tibi: & q̃ .i. q̃tũ extiteris .i. fueris aut adparueris idẽ .i. eiuſdẽ aĩ in me ornan/do & amplificãdo cõſul .i. cũ eẽs cõſul q .i. q̃/lis fueras ſp cũ parẽtibus tuis. Iteq; nihil eſt tm̃ .i. tã magnũ: qđ ego non debeã cã .i. in re tua: & qđ ego nõ ſum facturus ſtudioſe .i. di/ligẽter ac libẽter. Nã itereſt .i. refert magni .i. mltũ: cui debeas: aũt .i. ſet ego nemini ma/lui debere q̃ tibi: cui cũ .ſ. ita ſit: ꝗ ſtudia cõ/munia: & beneficia pr̃na & tua: coniunxerãt me iã ante .i. pus: tũ .i. euidẽtius, qdẽ .i. certe: ſnĩa mea .i. quãtũ ſentio: maximũ uinculum acceſſit .i. additũ ẽ næceſſitudini amoris: ꝗ geris atq; geſſiſti rẽp. q̃ nihil ẽ charius mihi ita ut nõ recuſem q̃minus .i. ut nõ ego debe am tibi tãtũ q̃tũ oẽs boni. Quãobrẽ uelim ſup. ut hi .i. tales ſint tibi exitus .ſ. cõſulatus tui: quos .i. q̃les mereris & cõfido fore .i. futu ros. Ego: ut ſpero: uidebo te ꝓpediẽ ſi naui/gatio non morabit̃ .i. tenebit in mora me: q ſ. nauigatio icurrebat in ipſos ethesias .ſ. uẽ tos q a ſtrabõe ſubſolani .i. euri dicũt̃. Vale

Etſi &c. Gratulat̃ paulo de cõſulatu: dicit ſe uelle iterfuiſſe honoribus illi us: rogãs ne qd tpis ſibi ꝓroget̃. Ordo eſt. Et ſi nũq̃ fuit dubiũ mihi qn ppl's Roman⁹ facturus eſſet ſũmo ſtudio & cũctis ſuffra giis te conſulẽ ꝓ ſũmis meritis tuis ĩ rẽp. & ꝓ ampliſſima dignitate familiæ tuæ: tñ ego adfectus ſum icredibili lætitia cũ id nũtiatũ eſt mihi: & uolo .i. opto deos fortunare .i. ſe cundare tibi eum honorẽ .i. honorificũ ma/giſtratum: & adminiſtrari a te ex dignitate tua .i. ſecundũ dignitatẽ tuã & maiorũ tuoꝝ. Atq; utinã ego præſens potuiſſem uidere il lum diẽ .ſ. comitioꝝ: optatiſſimũ: atq; naua re .i. copioſe ĩpendere tibi operã meã & ſtu dium .ſ. meũ ꝓ ampliſſimis ſtudiis tuis erga me. Qui facultatẽ: q̃ .i. q̃m: hic caſus .i. for tuitus aditus ꝓuinciæ nec opinatus & ĩpro/uiſus eripuit mihi: tñ peto magnope a te ut des opam: & efficias neqd iniuriæ fiat mihi

M.T.C. Marcello Conſu. deſignato. S.P. Dicit.

Quantæ tibi curæ honos fuerit: & q̃ idẽ exti/teris conſul in me ornando: & amplifican/do qui fueras ſemp cũ parentibus tuis & cũ tota domo: & ſi res ipſa loq̃batur: cognoui tñ ex meo rum oĩum literis. Itaq; nihil eſt tantũ: qđ ego nõ tua cauſa debeã: facturuſq; ſim non ſtudioſe/ac libenter. Nã magni itereſſe cui debeas: debere aũt nemini ma/lui q̃ tibi: cui me cũ ſtudia cõia: beneficia paterna: tua q; iã ante cõiũxerãt: tũ accedit: mea q̃dem ſnĩa: maxi/mum uinculũ ꝗ ita rẽp. geris atq; geſſiſti: q̃ mihi cha/rius nihil eſt: ut quantũ tibi oẽs boni debeãt: quomi/nus tantũdẽ ego unus debeã nõ recuſem. Quãobrẽ ti bi uelim hi ſint exitus: quos mereris/& quos fore cõfi do. Ego (ſi me nauigatio nõ morabit̃) q̃ incurrebat in ipſos ethesias/propediem te/ut ſpero uidebo. Vale.

M.T.C. Imper. Paulo conſ. deſigna. S.P.D.

Etſi mihi nũq̃ fuit dubiũ: quin te ppl's Ro. pro tuis ſũmis in rẽp. meritis: & ꝓ ampliſſi/ma familiæ dignitate: ſũmo ſtudio cunctis ſuffragiis conſulẽ facturus eẽt: tñ incredibili lætitia ſũ adfectus: cũ id mihi nũtiatum eſt. Eũq; honorem tibi deos fortunare uolo. a teq; ex tua maiorũq; tuoꝝ di/gnitate admĩſtrari. Atq; utinã præſens illũ diẽ mihi optatiſſimũ uidere potuiſſem ꝓq; tuis ampliſſimis er/ga me ſtudiis: atq; beneficiis tibi operã meã/ſtudiũq; nauare. Quã mihi facultatem. q̃ñ hic nec opinatus & improuiſus prouinciæ caſus eripuit: tamẽ ut te cõſu/lem rempub. pro tua dignitate gerentem uidere poſ/ſim: magnopere a te peto ut operam des: efficias: ne quid mihi fiat iniuriæ: neue quid temporis ad meum annuũ munus accedat. Quod ſi feceris: magnus ad tua priſtina erga me ſtudia cumulus accedet. Vale.

neue quid .i. aliqd tpis: accedat .i. addat̃ ad munus .i. onus meũ annuũ .i. legitime dũtaxat p annũ gerẽdũ: ut poſ ſim uidere te ꝯſulẽ gerẽtẽ rẽp. ꝓ dignitate tua. qđ ſi feceris magn⁹ cumulus .i. magnũ icremẽtũ, accedat .i. ad/det̃ ad p̃ſtina ſtudia tua erga me. Vale.

Maxime mihi &c. Iterũ ſibi debere di cit ꝗ nõ fuerit Romæ cũ Paulus cõ ſulatũ peteret: ut ei auxilio fuiſſe potuiſſet. deinde cõmẽdat ei honorẽ ſuũ in ſenatu ſcõ ſulto habẽdo: & demũ rogat ne ꝓuĩcia ſibi ꝓroget̃. Ordo eſt. O Paule: Optatũ fuit ma xime mihi .i. a me: eẽ tecũ Romæ ob multas

M.T.C. Impe. Paulo conſ. Salutem plurimam dicit.

Maxime mihi fuit optatũ Romæ eſſe tecũ mul tas ob cãs: ſet p̃cipue ut in petẽdo & in geren do conſulatu meũ debitũ tibi ſtudiũ pſpicere potes. At petitiõis quidẽ tuæ rõ mihi ſemp fuit explo/rata: ſet

rata: ſet tñ nauare operã uolebã. In cõſulatu uero cu/pio eq̃dem te minus habere negocii: ſet modeſte fero me conſulẽ tuũ ſtudiũ aduleſcẽtis perſpexiſſe: te meũ cũ id ætatis ſim pſpicere non poſſe. Set ita fato neſcio quo contigiſſe arbitror/ut tibi ad me ornãdũ ſemper detur facultas: mihi ad remunerandũ nihil ſuppetat præter uoluntatẽ. Ornaſti cõſulatũ: ornaſti reditum meũ. Incidit meum tp̃s rerum gerendarũ in ip̃m con/ſulatum tuum. Itaq; cũ & tua ſumma amplitudo & di gnitas/& meus magnus honos magnaq; exiſtimatio poſtulare uideat̃ ut a te plurimis uerbis contẽdam ac peterẽ ut q̃honorificentiſſime Senatuſconſultum de meis rebus geſtis faciendũ cures: non audeo uehemẽ ter a te cõtẽdere ne aut ipſe tuæ ꝑpetuæ cõſuetudinis erga me oblitus eẽ uidear aut te oblitum putem. Qua re ut te uelle arbitror ita faciam atq; ab eo quem om/nes gentes ſciunt de me optime meritũ breuiter petã.

cauſas: ſet præcipue/ut poſſes pſpicere ſtu dium meum debitũ tibi/in petendo & gerẽ do conſulatu .i. dũ peteres & gereres conſu latum. At ratio .i. ratificatio quidẽ petitiõis tuæ: fuit ſemp explorata mihi: ſet tamẽ uo lebam .i. optabã nauare operã .i. tibi impen dere magnũ auxiliũ. Vero .i. ſet: cupio equi dem te habere minus negocii .i. difficulta/tis in cõſulatu .ſ. gerendo: ſet fero moleſte: me conſulẽ .i. cũ eſſem cõſul/pſpexiſſe ſtu/diũ tuũ .i. diligentẽ fauorẽ in me aduleſcen tis .i. cũ eſſes adhuc aduleſcẽs: & te nõ poſſe perſpicere ſtudiũ meũ .ſ. in te cũ ſim id æta/tis .i. ea ætate: hoc eſt tã ſenex: figurate dicit̃ Id ætatis. id ætatis ſicut id genus ꝓ eius generis: Set arbitror contigiſſe neſcio quo fato .i. deorũ ordinatione: ita ut facultas detur tibi ſemp ad ornandũ me: & nihil ſuppetat .i. faculta/tis ſit: ad remunerandũ p̃ter uoluntatẽ. Tu ornaſti cõſulatũ meũ: ornaſti reditũ meum: q̃a. Meũ tẽpus rerũ gerendaꝝ .i. quo res geſ ſi .ſ. p̃claras in Cilicia: incidit in ip̃m cõſula tum tuũ. Itaq; cũ ſũma amplitudo & digni/tas tua: & magnus honos me⁹ & magna exi ſtimatio .i. reputatio de me: uideatur poſtu/lare ut contendam ac peterem a te plurimis uerbis: ut cures ſenatuſconſultum: ideſt decretum ſenatus ſuper ea re conſulti: faciendum: ideſt ut fiat: q̃honorificentiſſimum de rebus geſtis meis: non audeo cõtendere: ideſt exigere uehementer a te/ne aut ipſe: ideſt egomet uidear oblitus eſſe aut putem te oblitum eſſe: perpetue cõ ſuetudinis tuæ erga me. Quare ego faciam ita: ut arbitror te uelle: atq; petam breuiter ab eo: hoc eſt a te: quẽ omnes gentes ſciunt meritum optime de me. Ideo ergo breuiter: quia quem ſemper munificum in nos pſpe/ximus: non opus eſt multis uerbis urgere: ingenioſe ergo: ut ſemper: petit.

Si alii cõſules eſſent ad te potiſſimũ Paule mitterẽ ut eos mihi q̃amiciſſimos redderes. Nũc cum tua ſũma p̃tãs ſũmaq; authoritas notaq; oĩbus nr̃a næceſſitudo ſit uehemẽter te rogo ut q̃honorificẽtiſſime cures de/cernẽdũ de meis rebus geſtis: & q̃ celerrime. Dignas res eẽ & honore & gratulatiõe cognoſces ex iis lr̃is q̃s ad te & collegã & ſenatũ publice miſi: oĩumq; mearũ reliq̃rũ reꝝ maximeq; exiſtimatiõis meæ ꝓcuratione ſuſcœptã uelim habeas. In primiſq; tibi curæ ſit quod abs te ſuperioribus quoq; literis petiui: ne mihi tẽpus proroget̃. Cupio te conſulem uidere oĩaq; quæ ſpero tum abſens: tum etiã præſens te conſule adſeq. Vale.

Si alii eẽnt cõſules o Paule ego mitterẽ .ſ. nũtios & literas potiſſimũ ad te: ut redderes eos q̃ amiciſſimos mihi: nũc cũ ſumma po/teſtas & ſumma authoritas tua: & næceſſitu do nr̃a nota ſit oĩbus: rogo te uehementer ut cures decernendũ q̃ honorificẽtiſſime de rebus meis geſtis: & q̃celerrime .i. ualde cito Tu cognoſces res eſſe dignas & honore & gratulatiõe ex iis lr̃is quas miſi publice ad te & collegã .i. cõſulẽ .ſ. C. Marcellũ & ad ſe natũ: & uelim ſup. ut habeas ſuſcœptã .i. ſu ſcipias ꝓcuratione oĩum reliquaꝝ reꝝ mea rũ/& maxime .i. p̃cipue/exiſtimatiõis meæ: ideſt famæ meæ: ubi meæ uidet̃ paſſiue po ni ineſt tñ uis poſſidẽdi quis: & ſup. ut curæ ſit tibi in p̃mis qđ petiui quoq; .i. etiã lr̃is ſu perioribus abs te ne tp̃s ꝓroget̃ .i. extendat̃ mihi .i. in adminiſtratiõe ꝓuinciæ meæ. Cu pio uidere te conſulẽ & adſeq oĩa te cõſule tum abſens .ſ. ſupplicationem: tum p̃ſens: ſcilicet triumphum. Vale.

M.T.C.C. Caſſio Proq̃ſt. S.P.D.

Marcũ Fabiũ: ꝗ mihi amicũ tua cõmẽdatione das nullũ in eo facio q̃ſtũ. Multi ẽm anni ſũt cũ ille in ære meo eſt: & a me diligit̃ ꝓpter ſũmã eius humanitatẽ & obſeruantiã. Set tñ ꝗ ab eo egregie di/ligeris multo ei amicior ſum factus. Itaq; q̃q̃ ꝓfecerũt

Marcũ &c. Scripta eſt hec ep̃la añ bel la ciuilia cũ Cicero Ciliciæ p̃eẽt. pol licet̃ itaq; p̃mũ ſe oĩa ſtudioſiſſime facturꝰ ꝓ Marco Fabio ſibi a Caſſio cõmẽdato. Expo nit ẽt qđ ſentiat de reditu ſuo in urbem. Po ſtremo ab eo petit ut diligẽtiſſime curet ne

quid tpis sibi protogetᵗ.Ordo est.Ego nul/lum qstũ.i.lucrum facio in eo ꝙ das.i.efficis tua cõmẽdatiõe Marcũ Fabiũ amicũ mihi. Multi eñ anni sunt cũ .i. post quos ille est ĩ ære meo.i.meus:& diligitᵗ a me ꝑpter summam humanitatẽ & obseruãtiã eius.s.ĩ me. Set tamẽ factus sum multo amicior ei:ꝙ .i. qa diligeris egregie ab eo.Itaq̃ ꝗq̃ lr̃æ tuæ ꝓfecerunt:tamẽ aĩus ipsius erga te pspectᵘ & cognitus:habuit plus aliquãto cõmendatiõis apud me.Set nos fauemus studiose ea quæ rogas de Fabio:uelles de multis causis i.ob multas cãs sup.ut:tu potuisses cõueni/re.i.adire me.Primũ ut uiderẽ tanto inter/uallo.i.post tantũ interuallũ te:quem facio plurimi iã diu:Deinde ut qđ feci p lr̃as:possem.s.facere p̃sens:hoc est gratulari tibi.tũ i.tertio loco:ut cõicaremus inter nos de quibus rebus uellemus:tu sup.cõicares:de tuis & ego supp.cõicarem de meis.Postremo ut amicitia nr̃a q̃ culta est ab utroq̃.s.nr̃m:sũ/mis officiis:set habuit consuetudinẽ iterruptam lõgis interuallis tpis:confirmaretᵗ uehemẽtius.Quãdo.i.qm̃ id .s. nos cõuenisse nõ accidit:utemur bono.i.utilitate lr̃arũ: & cõseq̃mur.i.optinebimus fere eadẽ abñtes: q̃.s.cõsecuti eẽmus si eẽmus corã.i.præsen/tes.Scilicet cur fere dixerim:qa ille unᵘ fructus.i.ea una uoluptas q̃ est in te uidẽdo:nõ potest pcipi literis:alter.s.fructus est gratulationis &ĩs qdẽ exilior.i.minor est:q̃ si gratularer tibi ĩtuẽs teip̃m.Set tñ & feci antea: & facio nunc:ꝙ pro.i.gratulor tibi:cũ.s. ita sit ꝙ pro magnitudine reꝝ q̃s gessisti.s.reiiciendo Parthos Anthiochia tũ pro oportunitate tpis:ꝙ summa laus & summa gr̃a ꝓ/uinciæ/ꝓsecuta est te decedentẽ de prouin/cia.Tertiũ est ut idẽ conficiã.i.transigã lr̃is: id qđ cõicassemus coram ĩter nos de rebus nostris.Ego censeo ꝓperandũ esse tibi Ro/mã cã certarũ:melius q̃ cæteraꝝ:rerũ.Nam & ea q̃ reliq.s.exiens in Ciliciã:erũt trãq̃lla i.qeta de te.i.nihil male dicebatᵗ:& ĩtellego aduẽtũ tuũ fore tã clarũ/hac uictoria tua recenti.Set siqua sunt onera tuoꝝ/aut næcessarioꝝ/aut militũ/si sup.ea tãta.s.dũtaxat:ut possis sustinere.i.portare cõtra ĩpetũ ppl̃i ea:ꝑpe.i.q̃si nihil lautius.i.splẽdidius:aut gl̃iosius erit tibi.s.q̃ ea sustĩere.Sin.i.si:sup.sunt:maiora q̃ ut sustĩere possis:ↄsydera ne aduẽtus tuus cadat ĩ tp̃s alienissimũ.i.q̃ pp tuoꝝ culpa Po.Ro.sit maxĩe infensus.Cõsiliũ huius rei ẽ totũ tuũ Tu eñ scis qd possis sustinere:si potes sup.sustinere:est laudabile atq̃ ppl̃are.i.plausibile ppl̃o. Sin plane nõ potes.s.sustinere p̃ñs:tu sustĩebis facilius abñs sermões hoĩum.Aũt.i.set:ego ago de me:tecũ his literis idem qđ egi superioribus:ut contẽdas.s.reuersus:oẽs neruos tuos.i.uires in eo.nequid tẽporis prorogetur:idest ad datur mihi ad hanc prouinciã/quam & senatus & populus uolunt esse annuam.i. durare annum.

literæ tuæ:tñ aliquãto plus cõmẽdatiõis apud me habuit aĩus ipsius erga te mihi pspectus & cognitus. Set de Fabio faciemus studiose q̃ rogas:tu multis de cau/sis uellẽ me cõuenire potuisses.Primũ ut te quẽ iã diu plĩmi facio tãto ĩteruallo uiderẽ.Deinde ut tibi qđ feci p lr̃as possem p̃ñs gratulari.Tu ut qbus de rebᵘ uel/lemus:tu tuis:ego meis inter nos cõicaremus. Postremo ut amicitia nostra:q̃ sũmis officiis ab utroq̃ culta est:set longis ĩteruallis tpis ĩterruptã cõsuetudinẽ habuit:cõfirmaretur uehemẽtius.Id qñ non accidit:utemur bono literarũ & eadẽ fere abñtes:quæ si corã essemus:cõseq̃mur.Vnus scilicet ille fructus:q in te uidẽ/do est pcipi lr̃is non p̃õt:alter gratulatiõis est&ĩs qdẽ exilior:q̃ si tibi teip̃m intuẽs gratularer. Set tñ & feci antea:& facio nũc:tibiq̃ cũ pro rerũ magnitudine:q̃s gessisti:tũ pro oportunitate tpis gratulor ꝙ te de pro/uincia decedentẽ sũma laus : & sũma gratia ꝓuinciæ ꝓsecuta est:tertiũ est ut id qđ de nostris rebus coram cõicassemus inter nos:cõficiã idẽ lr̃is.Ego certarũ re/rũ cã tibi Romã ꝓperandũ magnope cẽseo. Nã & ea quæ reliq tranq̃lla de te erãt:& hac tua recẽti uictoria tã clarũ aduentũ tuũ fore ĩtellego.Set si qua sũt onera tuoꝝ:si tãta sunt:ut ea sustinere possis:ꝑpe nihil tibi erit lautius:nihil gl̃iosius.Sin maiora:consydera: ne in alienissimũ tẽpus cadat aduẽtus tuus. Huius rei totũ consiliũ tuũ est.Tu eñ scis qd sustinere possis : si potes laudabile atq̃ ppl̃are est. Sin plane non potes abñs hoĩm sermões facilius sustinebis.De me aũt idẽ tecũ his ago literis:qđ supioribus egi:ut oĩs tuos ner/uos in eo contẽdas:nequid mihi ad hãc ꝓuinciã quã & senatus:& po.annuã esse uolunt tẽporis ꝓrogetur.

Ego contẽdo.i.exigo a te hoc.s.nõ ꝓrogari ĩperiũ:ut putẽ fortunas meas.i.oẽs facul/tates positas sup.eẽ in eo.Tu habes.s. For/miæ Paulũ.s.cõsulẽ nr̃m.i. cõem amicũ cu/pidissimũ nr̃i.Curio est sup.tibi : Furniᵘ est tibi.i.habes eos.Ego uelim enitare in eo sic

Hoc a te ita cõtẽdo:ut in eo fortunas meas positas putem.Habes Paulũ nostrum nostri cupidissimũ:est Curio:est Furnius.Sic uelim enitare : quasi ĩ eo sint mihi oĩa.Extremũ illud est de iis quæ ꝓposuerã cõfirmatio nostræ.

nostræ amicitiæ de qua pluribus uerbis nihil opus est Tu puer me adpetisti.Ego autẽ semper ornamento te mihi fore duxi.Fuisti etiã præsidio tristissimis meis tẽporibᵘ. Adcessit post tuũ disscesum familiaritas mihi cum Bruto tuo maxima.Itaq̃ in uestro ingenio : & industria mihi plurimum:& suauitatis/& dignitatis cõ/stitutum puto.Id tu ut tuo studio confirmes : te uehe/menter rogo:literasq̃ ad me:& cõtinuo mittas : & cũ Romam ueneris q̃ sæpissime. Vale.

quasi oĩa mea sint in eo.Extremũ de iis q̃ ꝓposuerã est illud:uidelicet cõfirmatio amicitiæ nr̃æ:de q̃ nihil opus est plibᵘ uerbis. Tu puer.i.cũ eẽs adhuc puer adpetisti me.i.cõ/suetudinẽ meã.Ego autẽ duxi.i. iudicaui sp te fore mihi ornamento:tu fuisti etiã.i.in super præsidio.i.ꝓtectioni & custodiæ:tpibus meis tristissimis.s.qñ exsulauit. Familiari/tas mihi maxima:cũ Bruto tuo.s.ꝓpinquo: adcessit.i.addita est:post discessum suũ.s.in ꝓuinciã.Itaq̃ ego puto plurimũ& suauita/tis & dignitatis constitutum mihi in inge/nio uestro:scilicet tuo &Bruti:& in ĩdustria sup.uestra.Rogo uehementer ut tu confirmes:idest stabilias id:idest eam spem meam/studio:idest fauorabili annixu tuo:& ut mittas literas ad me:et.i. pariter continuo:scilicet his lectis:et q̃ sæpissime cum ueneris Romam. Vale.

M.T.C.C.Cassio.S.P.dicit.

ETsi uterq̃ nostrum spe pacis:& odio ciuilis sanguis/abesse a belli næcessaria ptiacia uoluit:tñ qñ eius consili princeps ego fuisse uideor:plus p̃stare ipse debeo:q̃ꝑ a te expectare.Etsi (ut sæpe soleo mecum recordari) sermo familiaris meus tecũ : & itẽ mecũ tuus adduxit utrũq̃ nostrũ ad id cõsiliũ:ut uno p̃lio putaremus si nõ totã cãm:at certe nostrũ iudiciũ definiri cõuenire:neq̃ q̃sq̃ꝑ hãc nrãm sñiam uere unq̃ rep̃hendit.Prætereo:q arbitrantᵗ melius eẽ deleri oĩ/no rẽp.q̃ꝑ imunitã:& debilitatã manere.Ego aũt ex ĩ/teritu eius nullã spem scilicet mihi ꝓponebã:ex reliq/is magnã.Set ea sunt cõsecuta/ut magis mirũ sit acci/dere illa potuisse q̃ꝑ nos nõ uidisse ea futura:nec hoĩes cũ eẽmus:diuinare potuisse.Eq̃dẽ fateor meã cõiectu ram hãc fuisse:ut illo quasi quodã fatali p̃lio facto & uictores cõi saluti cõsulere uellẽt:& uicti suæ. Vtrunq̃ aũt positũ eẽ arbitrari in celeritate uictoris. Quæ si fuisset eãdẽ clæmẽtiã expta esset Aphrica quã cognouit Asia: quã ẽt Achaia:& (ut opior) ip̃o legato/& dep̃catore.Amissis aũt tpibᵘ:q̃ plĩmũ ualẽt:p̃sertim ĩ bellis ciuilibus:ĩterpositus annus alios ĩduxit:ut uictoriam sparẽt:alios ut ip̃m uinci cõtẽnerẽt:atq̃ hoꝝ malorũ oĩm culpã fortuna sustinet. Quis eñ aut Alexãdrini belli tãtã morã huic bello adiũctũ iri : aut nescio quẽ istũ Pharnacẽ Asiæ terrorẽ illaturũ putaret?Nos tñ in cõsilio pari:casu dissil̃i usi sumus:tu eñ eã ptẽ petisti: ut cõsiliis interesses:&(qđ maxime curã leuat)futura aĩo p̃spicere posses.Ego qui festinaui:ut Cæsarẽ in Ita

ETsi uterq̃ &c. Declarat sñiam suam de exitu bellorũ ciuilium inter Cæsa/rem &Põpeiũ:& qd alii arbitrarentᵗ:deinde scribit se nõ potuisse ad Cæsarẽ uenire quẽadmodũ festinauerat.Itaq̃ petit a Cassio ut ad se scribat qd sentiat:& qd expectandũ & qd agendũ putet.Ordo est.Etsi uterq̃ nr̃m uoluit abesse a ptinacia næcessaria belli.s.ciuilis cõtra Cæsarẽ:spe pacis.s.cum Cæsare ineũdæ:& odio sanguinis.i. effusiõe sanguinis ciuilis:tñ qñ.i.qm̃ ego uideor fuisse p̃nceps.i.p̃mus & p̃cipuus author eius cõsilii: ipse.i.ego:debeo p̃stare.i. exhibere : plus q̃ expectare aut expetere a te.Etsi:ut soleo recordari sæpe mecũ : sermo familiaris meus tecũ & tuus itẽ.i.siliter mecũ:adduxit utrũ/q̃ nr̃m ad id consiliũ:ut putaremus cõuenire.i.decere:si.i. licet nõ totã cãm/at certe.i. set saltẽ iudiciũ nr̃m:definiri.i.ad alterã ptẽ adduci:uno p̃lio neq̃ quisq̃ rep̃hendit unq̃ uere.i.iuste:hãc sñiam nr̃am.Prætereo sup. eos q arbitrantᵗ melius eẽ rẽp.deleri oĩno:q̃ manere.s.iesse ĩminutã & debilitatã.Ego aũt nullã spem ꝓpõebã:scilicet.i.certe mihi ex ĩteritu eius.s.reip.& ꝓponebã magnã spem ex reliqis sup.eius:si Cato& cæteri uiri præstantes salui mansissent post mortẽ Põpeii. Set ea.s.mala sunt cõsecuta:ut sit magis mirũ illa potuisse accidere:q̃ nos nõ uidisse ea futura:nec potuisse diuinare.i.more dei ꝓ/uidisse:sup.ea cũ essemus hoĩes.Eq̃dẽ.i.ego certe fateor meã ↄiecturã fuisse hãc.i.hmõi ut illo.s.Pharsalico p̃lio facto q̃si quodã fatali.i.a diis sic statuto:&.i.sil̃:uictores uellẽt ↄsulere.i.opẽ &fauorẽ p̃stare cõi saluti:&uicti uellẽt ↄsulerẽ suæ.s.saluti.Aũt.i. set arbitrari.i.arbitrabar utrũq̃.s.qđ dictũ ẽ: eẽ positũ ĩ celeritate uictoriæ:q̃.s.celeritas si fuisset:hoc ẽ si q uicit uicisse existiatus fuisset. Aphrica.i.Cato & reliq q in Aphrica bellũ ĩnouauerũt.expta eẽt eandẽ clæmẽtiã.s.Cæsaris:quã cognouit Asia:quã etiã Achaia.i.

qui in illis erant:&.i.etiã:ut opinor: ipso.ſ. uictore legato &depcatore.i.fungente offo legati & depcatoris.hoc inuitante uictos ut clamẽtiã expoſcerẽt.Aũt.i.ſet tpibus amiſ ſis:& ita nulla celeritate uictorie habita: q̃ ualent plurimũ pſertim in bellis ciuilibus: annus iterpoſitus.ſ. anteq̃ agerẽt de cõcor dia:induxit alios ut ſperarẽt uictoriã: alios ut cõtẽnerent.i.nihili facerent ipm uinci:at q̃ fortuna ſuſtinet.i.in ſe tenet:culpã oium hoꝝ maloꝝ.Quis em putaret aut tantam morã belli Alexandrini:a Cæſare illic geſti adiunctũ iri.i.continuãdã eẽ:huic bello.ſ.ci uili:q.d.nemo:aut iſtũ neſcio/quẽ.q.d. cõtẽ ptibilẽ Pharnacẽ Mithridatis filiũ illaturũ ſup.fuiſſe aſiæ terrorẽ.q.d.etiã nemo. Ta/ men:nos.i.ego & tu:uſi ſumus diſſimili caſu.i.euentu in conſilio pari. Tu enim petiſti eam partem:ut et:ideſt ſimul intereſſes cõſiliis/&:quod maxime leuat curam:poſſit perſpicere animo futura. Ego qui feſtinaui ut ui derem Ceſarem in Italia:Arbitrabamur enim ſic.ſ.futurum:& incitarem eum redeũtem & currentẽ:ut aiũt: ad pacem:multis honeſtiſſimis uiris conſeruatis & abſum & abfui longiſſime ab illo.ſ. Cæſare. Verſor autẽ in gemitu Italiæ &miſerrimis quærellis urbis Quibus ſi author.ſ.Cæſar afuiſſet/quiq̃ potuiſſet fortaſſe fer re aliquid opis.i.auxilii:pro ſua parte:ego pro mea:tu pro tua.Quare uelim ut ſcribas pro tua beneuolentia erga me:quid uideas:qui ſentias:quid exiſtimes nobis expectandum quid agendũ.Literæ tuæ erunt mihi ma gni.i.magnæ æſtimationis:atq̃ utinam paruiſſem illis primis.ſ.literis quas miſeras Luceria ab ea urbe Italiæ ubi Strabo dicit Mineruæ fanum fuiſſe Diomedis monumentũ.Enim:ideſt quia ſi paruiſſem illis retinuiſſem dignitatem meam ſine ulla moleſtia.

Vto.&c.Arguit Caſſium taciturnita tis iocatmq̃ epicureũ factum dicens. Ego puto te ſuppudere.i. aliquãtulũ pude/ re cum hec tertia epiſtola .ſ. mea:opſſit te anteq̃ tu ſup.miſeris ſchedulã .i. breuiculũ ſcriptum:aut literarũ.i.unum elementum: ſet nõ urgeo te.i.nolo nimis ꝓperes:Expe/ ctabo em uel potius exigam lõgiores.ſ. lite ras.Si ego haberem ſemper cui darem:da/ rem in hora.i.ſingulis horis:uel.i. etiã ter/ nas ſup.literas.Enim.i.quia neſcio quid .ſ. imaginarii boni fit.i.ꝓtingit mihi ut uidea re.i.uidearis quaſi adeſſe corã.i. in præſen/ tia:quum ſcribo aliquid ad te. Neq̃ id ſup. contingit κατα.i.ſecũdum.ειδη.i. ideas aut figuras:η.i.uel phantaſias:ut amici tui no/ ui.i.epicurei:dicũt. Qui putant etiã dianoe ticas.i.intellectiuas excitari ſpectris.i.ima/ ginibus &idolis catianis.i.a Catio epicureo excogitatis ad cuius nomen alludẽs inquit Catius. Horatius. Vnde & quo Catius? Nam ne fu/ giat.i.lateat te:Catius inſuper epicureus q nuper eſt mortuus:hic noĩat ſpectra quæ il le Gangatius:Democritus etiã ante ſup.no minauit idola.Autẽ: ideſt ſet etiamſi oculi poſſent feriri.i.percuti his ſpectris: q̃ ipſa ſpectra currãt.i.diuagent per cellulas phã/ taſiæ:uelis.i.optẽgumẽtis uaporoſis. Hub. interptat ut uelis ſit uerbũ & qd nomen di cens:qd.i.quantũ uelis:ego nõ uideo.i.non intellego:q.i.q̃ aĩus poſſit.ſ. ſic diſcurrere. Oportebit ſnp.ut:tu q̃ epicureus es:doceas lia uiderẽ.(Sic em arbitramur.)eũq̃ multis honeſtiſ/ ſimis uiris cõſeruatis redeuntẽ ad pacẽ currentem/ut aiunt:incitarem:ab illo lõgiſſime:& abſum/& abfui. Verſor aũt ĩ gemitu Italiæ:& in urbis miſerrimis q̃rel lis:quibus aliqd opis:fortaſſe ego pro mea:tu ꝓ tua: pro ſua quiſq̃ parte ferre potuiſſet: ſi author afuiſſet. Quare uelim ꝓ tua erga me bñuolẽtia:ſcribas ad me quid uideas/qd ſentias:qd expectandũ/qd agẽdũ no bis exiſtimes.Magni erunt mihi tuæ literæ:atq̃ utinã primis illis quas Luceria miſeras paruiſſem:ſine ulla enim mea moleſtia dignitatẽ meã retinuiſſem. Vale.

M.T.Cice.C.Caſſio.S.P.D.

Vto te iã ſuppudere cũ hec tertia iã epſa ante te oppſſit:q̃ tu ſchedulã: aut lrãm: ſet nõ urgeo.longiores em expectabo:el potius exigã Ego ſi ſemp haberẽ cui darẽ:uel ternas in hora darẽ. Fit em neſcio qd:ut quaſi corã adeſſe uidare:cũ ſcribo aliqd ad te.Meq̃ id κατα ειδη η φανταſιαſ ut dicunt tui amici noui:q̃ putant etiã διανοητικαſ φανταſιαſ ſpe/ ctris Catianis excitari:nã ne te fugiat Catius ĩſup Epi/ cureus:q̃ nuper eſt mortuus:q̃ ille Gãgatius etiã ante Democritus ειδωλα hic ſpectra noĩat:his autẽ ſpectris etiã ſi oculi poſſent feriri q̃ uelis:ipſa currãt:aĩus:qui poſſit:ego nõ uideo:doceas tu me oportebit. Cũ ſal/ uus ueneris in mea ne ptãte ſit ſpectrũ tuũ: ut ſimꝫac mihi collibitũ ſit:de te cogitare illud occurrat Neq̃ ſolũ de te:q̃ mihi hæres in medullis:ſet ſi ĩſulã Britã/ niam cœpo cogitare:eius ειδωλον mihi aduolabit ad pectus:ſet hec poſterius.tẽto em te:quo aĩo accipias. Si em ſtomachabere & moleſte feres:pꝫa dicemus:po ſtulabimuſq̃ ex qua hæreſi ui hoĩbus armatis deiect? ſis:in eam reſtituare. In hoc ĩterdicto nõ ſolet addi in hoc anno.Quare ſi biẽnium:aut triẽniũ eſt cũ uirtuti

nũtium

nũtiũ remiſiſti:delinitus illecebris uoluptatis:in inte gro res nobis erit:q̃ q̃ cũ loquor:cũ uno fortiſſimo uiro q̃ poſteaq̃ forũ attigiſti nihil feciſti niſi pleniſſi/ mũ ampliſſimæ dignitatis.In iſta ipa αιρεσι metuo ne plus neruoꝝ ſit:q̃ ego putarim. Si mõ eã tu probas. Quid tibi in mentẽ uenit inquies? quia nihil ſcribere poſſum:neq̃ enim quod ſentio libet ſcribere. Vale.

i.ſecta & profeſſione ſis deiectus ui ſup.ab hoĩbus armatis:reſtituare in eã.ſ.ſectam:hoc eſt ut qui tpe belli e ſtoico Epicureus factus es:rurſus ſtoicus fias. In hoc interdicto.ſ.ab aliena ſecta:non ſolet addi ꝓticula in hoc anno.ſ.ut annus detẽ ad deliberandũ.Quare ſi iã biẽniũ aut triẽniũ eſt:cũ remiſiſti nũtium uirtuti.i.deſeruiſti ſtoicos q̃ in uirtute ſummũ bonũ ponunt:delinitus illecebris uoluptatis in q̃ Epicurei idem collocant:res erit nobis in integro:ideſt pleni iuris noſtris nulla facta præſcriptione.q̃q̃ quicum.i.cum quo loquor. Reſpondet cum uiro fortiſſimo:qui poſteaq̃ attigiſti forum.i.Romanum:nihil feciſti niſi pleniſſimũ ampliſſimæ digni/ tatis.Ego metuo ne plus neruorum.i.uirium ſit in iſta ipſa hæreſi.ſ.Epicurea:q̃ ego putauerã:modo ſi.i. dũ/ modo tu probas.i.adprobes eam.Tu inquies quid uenit tibi o Cicero in mentem.ſ.ut iſta ſcriberes? Reſpon/ det.Quia nihil poſſum ſup.aliud ſcribere.Neq̃ enim libet ſcribere quod ſentio. Vale.

M.T.C.C.Caſſio.S.P.Dicit.

Ræpoſteros habes tabellarios & ſi me qdẽ nõ offendũt:ſet tñ cũ a me diſcedunt/flagi tant lrãs/cũ ad me ueniunt:nullas adferũt.Atq̃ idip ſum facerẽt cõmodius:ſi mihi aliqd ſpatii ad ſcriben/ dũ darẽt:ſet petaſati ueniũt:comites ad portas expe/ ctare dicũt:ergo ignoſces:alteras habebis/has breue/ is:ſet expecta ϖαντα περι παντων.Et ſi qd ego me tibi purgo cũ tui ad me inanes ueniãt:ad te cũ epſis reuer tantẽ? Tñ ad te ſcribã aliqd.Nos hic.D. Syllã patrem mortuũ habebamus:alii latronibus:alii cruditate di cebant:pp ĩs non curabat:cõbuſtũ em eſſe cõſtabat: hoc tu pro tua ſapĩa feres æquo aĩo: q̃q̃ προσωπον πο λεοſ amiſimus.Cæſarẽ putabant moleſte latuꝝ:uerẽ tem ne haſta refrixiſſet.Mindius Marcellus:&Accius Pigmẽtarius:ualde gaudebant ſe aduerſariũ ꝑdidiſſe De Hiſpania noui nihil:ſet expectatio ualde magna: rumores triſtiores:ſet αδεσποτοι.Pãſa noſter Paluda tus ad.iii.kalen.Ianuarias ꝓfectus eſt:ut quis intelle gere poſſet id:qd tu nuper dubitare cœpiſti το καλον διαυτο αιρετον eſſe.Nãq̃ q̃ multos meſeriis leuauit: & q̃ ſe in his malis hoĩem ꝓbuit:mirabilis eũ uiroꝝ bo/ noꝝ beneuolentia ꝓſecuta eſt.Tu q̃ adhuc Brũduſii moratus es:ualde probo:& gaudeo:&me hercule pu to te ſapienter facturũ:ſi αχρειοſ πιλοſ fueris. Nobis quidem qui te amamus/erit gratũ:&amabo te:cũ da/ me:cũ.i.poſtq̃ ueneris ſalu?:ne.i.an ſit ſpe/ ctrum tuũ.i.imago tua ſit in ptãte mea: ut ſimul accollibitũ ſit mihi cogitare de te:il/ lud.ſ.ſpectrũ occurrat. Neq̃ ſolum ſup.oc currat de te qui hæres.i.fixus es mihi in me dullis:ſet ſi cœpero cogitare Britãniã inſu lam idolon.i.ſpecies eiusaduolabit mihi ad pectus.Set hec poſterius:ſup. diſcutiemus: tẽto em te:quo aĩo accipias.Si em ſtomacha bere & ꝓ.i.feres moleſte:nos dicemus plu/ ra:& poſtulabimus .ſ. a te ut ex qua hæreſi

Præpoſteros.Accuſans rurſus Caſſiũ taciturnitatis:ſcribit q̃dã ſubobſcu/ re de morte Decii Syllæ & ſtatu rei/ pu.Ordo eſt.Tu habes tabellarios præpo/ ſteros.i.non ſuo ordine rem gerẽtes:etſi .i. q̃q̃ nõ offendũt me: ſet tñ cũ diſcedũt a me flagitant.i.ĩperioſe petunt lrãs:& nullas ad ferunt cũ ueniũt ad me. Atq̃ facerẽt idipm i.peterent lrãs cõmodius ſi darent mihi ali quid ſpatii ad ſcribendũ:ſet ueniũt Petaſa Petaſatus. ti.i.parati ad iter habẽtes petaſa i.calciamẽ ta ad iter apta q̃ Mercurio addicũt.dicũt co/ mites expectare ſup.ſe ad portã .ſ. urbis.er go ignoſce has breues.i.q̃ mitto has tã bre ues:habeas alteras:ſet expecta panta ꝓferẽ panda.i.oĩa peri.i.de:pãton ꝓfer pandon.i. oĩbus:eſt tamẽ gtĩ caſus: qa peri gtĩñ uult: de abltm.Etſi.i.q̃q̃:quid.i.ad qd ego purgo me tibi? cũ tui ueniãt ad me inanes.i. ſine li teris:& reuertant ad te cum lrĩs.q.d. ſtulte: cũ neq̃ ſcribere neq̃ purgare me debeã: tñ ſcribã aliquid ad te.Nos habebamus ſ.cum hec ſcriberemus:hic.ſ.Romæ Deciũ Syllã pr̃em.i.ſeniorẽ mortuũ:alii dicebãt ſup. ex tinctum latronibus:alii cruditate.i.indige/ ſtione cibi.populus nõ curabat.ſ. qua mor/ te perierat.Conſtabat em q̃ populus ꝓten/ tus erat:cõbuſtum eſſe poſt mortem.ſ. Tu feres hoc æquo animo pro ſapiẽtia tua:hoc eſt nõ minus gaudebis:nã gauiſurum non dubitat:q̃q̃ amiſimus ꝓſopon poleos.i. per ſonam urbis.hoc eſt unde alii exẽplum ſu/ merẽt:uidetur autem per Sarcaſmon dictũ Vnde addit.Putabant.ſ.plæriq̃: Cæſarem ſ.Iulium laturũ eſſe moleſte:uerentẽ ne ha ſta.i.auctio bonoꝝ proſcriptorum: quoruꝫ tabellã Lucius Sylla gentilis huius primus fixit:refrixiſſet.i.in deſuetudinem ueniſſet

mortuo tali p̄rono.Mindius Marcellus &ac cius pigmentarius.gaudebant ualde se per didisse aduersariũ.s.quæstui suo : nam dum hasta proscriptionis feruet neq; Marcello:

bis posthac alii:qd domũ lrãrũ:mei memineris. Ego nũq̃ queq̃ ad te/cũ sciã:sine meis lrĩs ire patiar. Vale.

neq; pigmentario quæstus est:quocirca dubitẽ an Marcellus sit legendũ:ut sint nomina cerdonũ. Nihil noui sup.adlatum est de Hispania:set expecto ualde magna.Rumores sup.dispersi sunt:tristiores:set αδεσποτοι i.sine domino & certo authore.Pansa noster.s.amicus profectus est paludatus.i.imperiali ueste instructus ad tertium kalendas Ianuarias:ut quiuis posset intellegere id qđ tu factus Epicureus cœpisti.i.incœpisti dudum dubitare.το articulus est καλον honestũ διαυτο.i.seipso:αιρετον.i. elegibile eẽ. Nã ꝙ.s.Pansa leuauit.i.deo nerauit multos.s.ciues miseriis:& ꝙ p̄buit se hominem.i.humanũ in his malis.s.que uictoriã Cæsaris secuta sunt:beneuolẽtia mirabilis bonorum uiroꝝ est prosecuta eum.s.proficiscentẽ.Ego ualde probo : idest laudo & gaudeo:ꝙ tu moratus es adhuc Brundusii:& puto:me hercule:te facturũ sapienter si fueris Achrios .i. iuti lis pilos.i.pileus seu galea.i.si ad bellum nõ adcesseris : quidem.i.certe sup.id erit gratum nobis qui amamus te:& amabo te:blandienter dictum:cum dabis posthac alii.i.alicui:quid literarum:memineris mei:ut.s.ad me quoq; des.Ego nunq̃ patiar queq̃ ire ad te sine literis meis cum sciam.s.ad te ire. Vale.

LOngior:purgat ꝙ longiorẽ non scri p̄serit ep̃lam dicitq; rempu. in flebili eẽ statu:unde gratulat᷑ Cassio ꝙ ab/ est urbe.Ordo est.Epistola sup.hec : fuisset longior nisi esset petita a me eo tẽpore cum iretur iam ad te Longior autẽ sup.fuisset:si habuisset aliquem φαιδρον .i.hilarẽ & ala/ crem sup.scriptorem aut tabellariũ.Nã uix possumus σπουδαζειν spoudazin .i. serio & studiose loqui sine periculo. Igitur tu in/ quies nos possumus ridere ? Me hercule nõ sup.possumus facillime.i.etiam sine pericu lo. Verũtamen nullã aliam aberratiõem .i. diuagationem a molestiis habemus. Igitur tu inquies:ubi sup.est philosophia? Et qui/ dem aut ea quidẽ est in culina.i. coqna mo/ lesta.i.rebellis cocis:pudet em̃ sup. eam ser uire.Itaq; facio.i.fingo me agere alias res:

M.T.C.Cassio salutem plurimam dicit.

LOngior ep̃la fuisset:nisi eoipo tẽpore peti/ ta eẽt a me cũ iam iret᷑ ad te.longior autẽ si φαιδρον aliquem habuisset.Nã σπουδαζειν sine piculo uix possumus.Ridere igit᷑ inqes possumus:nõ me her cule facillime:uerũtamẽ aliã aberrationẽ a molestiis nullã habemus.Vbi igit᷑ inqes philosophia tua?&qui dem in culina mea molesta est.pudet em̃ seruire itaq; facio:me alias res agere:ne cõuiciũ Platõis audiam. De Hispania nihil adhuc certi:nihil oĩno noui.Te ab eẽ mea causa moleste fero:tua gaudeo.Set flagitat ta bellari⁹.Valebis igit᷑:meq; ut a puero fecisti amabis.

s.q̃ domesticas aut urbanas:ne audiam conuiciũ.i.obiurgationẽ contumeliosam Platonis in eos philosophos q a ueri inuestigatiõe ad rerũ administrationẽ auertunt᷑.Ego adhuc mihi oĩno certi noui de Hispania.Ego fe/ ro moleste te abesse.s.ab urbe cã mea:qa mallem talẽ mecũ esse:gaudeo tua.s.cã:qa nõ uides q̃s nos miserias. Valebis. Set tabellari⁹flagitat sup.lrãs.Igit᷑ tu ualebis:& amabis me ut fecisti a puero.Recte ergo ualebis a uale dicit᷑.

SI uales &c.Respõdet ad illã quæ icipit Puto iam te & ad illã p̄posteros habes tabellarios:& ad reliq̃s a Cicerone scriptas. Ordo est.Si uales bene est ego qdem ualeo Me hercule ego nõ facio quicq̃ libentius in hac pegrinatiõe mea.i. aberratiõe ab urbe: q̃ scribo ad te:uideor em̃ loqui & iocari cuʒ præsente.s.quãdo scribo:nec tamẽ hoc usu uenit.i.cõtingit mihi:propter spectra.i.ido la & simulachra catiana.i.quæ catius finxit de absentibus offerri:pro quo.i.pro qua re: ego regeram.i.uicissem inde adducã episto la proxima.i.quam proxime scribam:nõ ta men exstat:&forte scripta nũq̃ fuit:tot Stoi cos rusticos.i.ĩeruditos:ut dicas .s. respectu Stoicorum quos regeram:Catium.s. Epicu reum esse natum Athenis.Ego gaudeo Pã/ sam nostrũ exsurrexisse .i. emersisse postq̃ diu opp̄ssus fuit:paludatum.i. insigni impe ratorio ornatum:secũda.i. plausibili uolun tate hoĩum:gaudeo inquã tum causa ipsius

C.Cassius.M.T.C.S.P.dicit.

SI uales bene est:ego qdẽ ualeo.Non me her cule in hac mea pegrinatiõe qcq̃ꝙ liberius fa cio ꝙ̃ scribo ad te:uideor em̃ cũ p̄sente loq:& iocari. Nec tñ hoc usuuenit,ppter spectra Catiana:ꝓ quo tibi ꝓxia ep̃la tot rusticos stoicos regerã:ut Catiũ Athenis natũ esse dicas.Pãsam nostrũ secũda uolũtate hoĩum paludatũ exsurrexisse:tũ ipius cã gaudeo:tũ me hercu le etiã oĩum nostrũ.Spero em̃ hoĩes intellecturos quã to sit oĩbus odio crudelitas: & quãto amori probitas & clæmentia/atq; ea q̃ maxime mali petãt/ & concu/ piscant ad bonos peruenire.Difficile est em̃ hoĩbus p suadere το καλον διαυτο αιρετον:esse ηδονην uero &δια ξιαν uirtute:iustitia τωκαλω parari:& uerum & proba bile est.

bile est.Ipse em̃ Epicurus a quo oẽs Catii & amasinii mali uerboꝝ iterpraetes proficiscunt᷑ dicit. ουκ εςιν ηδεωσ ανευ του καλωσ και δικαιωσ ζην.Itaq;& Pansa qui ηδονην:sequitur:uirtutẽ retinet:& ii qui a uobis φιληδονοι uocantur.sunt φιλοκαλοι:και φιλοδικαιοι omnesq; uir/ tutes/&colunt & retinent.Itaq; Sylla:cuius iudicium probare debemus:cum dissentire philosophos uide/ ret:non quæsiuit:quod bonũ esset:&oĩa bona coemit cuius ego mortẽ forti me hercule animo tuli. Nec ta/ men Cæsar diutius nos eum desyderare patietur . Nã habet dãnatos quos nobis restituat:nec ip̃e sectorem desyderabit:cum filium uiderit.Nunc ad rempu. re/ deam:quid in Hispaniis geratur:rescribe.Peream : ni si sollicitus sum:ac malo ueterem & clæmẽtem domi num habere ꝙ̃ nouũ:& crudelem experiri.Sis Cnæus ꝙ̃ sit fatuus : quomodo crudelitatẽ uirtutẽ putet : scis ꝙ̃ se semp a nobis derisum putet.Vereor ne nos rusti/ ce gladio uelis αντιμυκτηρισαι.Quid fiat:si me diligis: rescribe.Hui ꝙ̃ uelim scire utrũ istas sollicito animo: an soluto legas.Scies enim eodem tempore:quid me facere oporteat:ne longior sim . Vale : & me ut facis ama.Si Cæsar uincit:celeriter me expecta.

tum me hercule etiã causa oĩum nr̃m. Spe/ ro em̃ hoĩes ĩtellecturos:quãto odio crude/ litas sit oĩbus:& quãto amori ꝓbitas & clæ/ mentia.Atq; repete intellecturos ea q̃ mali petant maxime:hoc est dignitates & hono/ res:ꝑuenire ad bonos.Difficile em̃ est ꝑsua dere hoĩbus:το articulus est καλον.i. hone stũ eẽ:διαυτο.i. per se αιρετον .i. elegibile uero.i.set & uerũ &ꝓbabile est ηδονην he/ donen.i.uoluptatẽ:&.i.etiã διαξιαν.i. pp di gnitatẽ parari.i.adqri uirtute:iustitia:τωκαλω.i.honesto ipso.Ipse em̃ Epicurus a quo oẽs Catii & Amasinii.s.epicurei:mali ĩterp̃ tes uerboꝝ:qa al'r accipiũt uoluptatẽ q̃ Epi curus : ꝓficiscunt᷑ .i.oriunt᷑ :dicit ουκ.i. non εςιν.i.est:ηδεωσ.i.suauiter:ανευ.i.sine του καλωσ..i.honeste:και.i.&δικαιωσ.i.iuste: ζην.i.uiuere.Itaq;&.i.etiã Pãsa q seqt᷑ hedo nen.i.uoluptatẽ:retinet uirtutẽ: & ii q uocã tur a uobis.s.stoicis:φιληδονοι.i. amatores uoluptatis sunt philocali .i. amatores hone sti.και.i. & philodicæoi.i. amatores iustitiæ & colũt& retinẽt oẽs uirtutes.Itaq; Sylla.s. Decius:cuius iudiciũ debemus ꝓbare.i. lau dare:est aũt ironia:cũ uideret philosophos dissentire.s. in definitione sũmi boni:nõ q̃/ siuit qd esset bonũ.s.sũmũ aut uerũ:& coe/ mit.i.simul emit:oĩa bona.i.oĩum ꝓscripto rum diuitias.Cuius mortẽ ego tuli me her cule/animo forti:nec tamẽ Cæsar patietur nos desyderare eũ diutius.Nam habet᷑ dam natos.i.malos homines : quos restituat no/ bis.i.sufficiat in locum demortui:nec ipse.s.Cæsar desyderabit sectorem.i.diu carebit sectore.i.uendito rem sub hasta per auctionem:cum uiderit filium.s.Syllæ patris uestigia sequi paratum.Nũc.s.post iocos : redeam ad rempu.Rescribe quid geratur in Hispaniis.s.a Pompeianis contra Cæsarianos. Pereã nisi sum sollicitus ac malo habere ueterem & clæmẽtem dominũ.s.Cæsarem:q̃ experiri nouũ & crudelẽ.Scis q̃.i. q̃tum Cnæus: scilicet Pompeius pompeii magni filius:sit fatuus:& quomodo putet crudelitatẽ sup.esse uirtutem : Scis q̃.i. q̃tum putet semper se derisum a nobis uereor ne uelis αντι μηκτηρισαι.i. contra aut uicissim subsannare'& deridere nos rustice.i.rustico more:gladio:quia rustici dum se rideri sentiunt gladio ulciscuntur iniuriam:uñ dici solet non esse peiorem ludum q̃ rusticorum.Si tu diligis me:rescribe quid fiat.Romæ.Hui/admirãtis in/ teriectio:q̃:idest o quãtum uelim scire:utrum legas istas.s.literas ioco scriptas:animo sollicito:an soluto:sci/ licet curis.Scies enim eo tempore.s.quo sciã quo animo sis:quid oporteat me facere:ne sim longior.s.in scri/ bendo: Vale & ama me ut facis.Si Cæsar uincit:scilicet in Hispania:expecta me celeriter : quia illum q̃ Cnæũ Pompeii filium tolerare maluisset:postea tamen sententiam mutauit.

M.T.C.C. Trebonio. S.P.D.

ORatorẽ meũ (sic em̃ inscripsi) Sabino tuo cõmendaui:natio me hoĩs ĩpulit:ut ei recte putarẽ:nisi forte cãdidatoꝝ licẽtia hic quoq; usus hoc subito cognomen arripuit etsi modestus eius uultus: sermoq; constans habere qddam a curibus uidebatur set de sabino satis.Tu mi Treboni qñ ad amorẽ meũ aliquantũ olim discedẽs addidisti : quo tolerabilius feramus igniculũ desyderii tui crebris nos lrĩs adpel/

ORatorẽ&c.Dicit se dedisse oratorem suũ.i librũ de oratore deferendũ ad Treboniũ.Deinde rogat ut ad se cre bro scribat:& de eius itinere se doceat:atq; alia q̃dã quæ cũ ordine patebũt.Ordo aũt ẽ. Ego commẽdaui.i.sub fide cõmisi : Sabino tuo.s.familiari aut liberto Oratorẽ meũ .i. librũ de oratore:ego em̃ inscripsi.i.nũcupa ui:caue dicas intitulaui:eũ sic.Natio.i.natu ralis inclinatio ex patria p̄sumpta:hoĩs.s.sa bini:ubi uiri fideles : & mulieres castæ fere habent᷑:impulit.i.ĩduxit me ut putarẽ.s. cõ misisse recte.Nisi forte quoq;.i. ẽt hic:usus licentia candidatoꝝ.i.qua abutebant᷑ candi

dati.i.magrātum petitores qui ut se cōmendatiores facerent interdū alterius gentis se mentiebant: abripuit subito hoc cognomē s.sabinorū:&si .i. q̄q̄ uultus eius modestus: &.sermo cōstans i.non uacillās:uidebat habere quiddā.i.certā naturam a Curibus urbe sabinorum:patria Numæ regis.Set satis sup.dictum aut scriptū sit de Sabino. Tu o mi Treboni:quādo.i.qm̄:tu discedens.s. ab urbe:olim addidisti aliquātum.s. incremēti ad amorē meum meū.s.in te:quo.i.ut:feramus:tolerabilius.i.patientius:igniculū.i.ardorem:desyderii tui.i.quod habemus de te adpellato.i.adloquitor aut conuenito sup. me crebris literis. Itaq; ita sup. adpellato:si idē.s.adpellare literis:fiet a nobis . q̄q̄ duæ causæ sunt:cur tu debeas esse frequētior in isto officio.s.adpellandi literis:hoc est scribendi:q̄ nos.Primum q̄ olim ii sup.q erant Romæ/solebant scribere ad amicos ,puinciales:idest qui agebant in prouincia aliqua de repu.oportet te scribere nobis.Enim.i.quia respub.est istic s.ubi tu es. Deinde q̄ nos possumus satisfacere ti absenti aliis officiis.Tu nisi sup.satisfeceris nobis literis:hic.i.in hac regione:non uideo:idest non intellego qua alia re possis satisfacere.s.nobis.Set tu scribes postea ad nos cætera:ego cupio nunc cognoscere primo hec:cuiusmodi iter tuum sit ad nos:ubi uideris Brutum nostrum.s.amicum:q̄diu fueris simul: scilicet cuꝫ eo.Deide sup.scribes:cum processeris longius de rebus bellicis sup.& de toto negocio:ut possimus existimare:idest iudicare:quo statu simus.Ego putabo me scire tantum:quātum habebo cognitum ex literis tuis.Cura ut ualeas & ames me amore tuo singulari:scilicet quo soles amare tuos.

lato.Atq; ita:si idem fiet a nobis q̄ q̄ duæ causæ sunt cur tu frequētior in isto officio esse debeas:q̄ nos. Primum q̄ olim solebant q Romæ erant ad ,puinciales amicos de repu.scribere nunc te nobis scribere oportet.Res em̄ publica istic est.Deinde q̄ nos aliis officiis tibi absenti satisfacere possumus.Tu nobis nisi literis non uideo:qua re alia satisfacere possis. Set cætera scribes ad nos postea.Nūc hec primo cupio cognoscere:iter tuum cuiusmodi sit ad nos:ubi Brutum nostrum uideris:q̄diu simul fueris.Deinde cum processeris longius de bellicis rebus de toto negocio:ut existimare possumus:quo statu simus.Ego tantū me scire putabo:quātū ex tuis literis habeo cognitum. Cura ut ualeas:meq; ames amore illo tuo singulari.

QT epl'am &c.Scripserat Trebonius librum in quo uehemēter laudat dicta Ciceronis quē Cicero dicit se libēter legisse:cognouisseq; ex illo magnū eius erga se amorē.Deinde respōdet Trebonio de literis missis Ad caluū:exponens quare eū laudauerit.Ordo autē est.Ego legi & epistolā tuā libenter & librū.s. tuū libentissime: set tamē ego accœpi in ea uoluptate hūc dolorem:q̄ cū incēdisses cupiditatē meā: consuetudinis.i.ut dicunt cōuersationis nr̄æ augēdæ:Nam ad amorē qdem nihil poterat accedere.i.addi:tum.i.tūc discedis:a nobis: & adficis me tanto desyderio:ut relinq̄s mihi unā sup.dūtaxat cōsolationē:fore.i. qd̄ spo futurū:ut desyderiū utriusq; nr̄m utriusq; absentis:leniat.i.mitigetur & minuat epistolis crebris & lōgis.qd̄ ego possū non modo.i.nō solū spōdere tibi de me:set etiā mihi de te.Tu em̄ nullā dubitationē reliquisti apud me:quātum.i.ut dubitē quātū tu ames me: Nā ut omittā.i.præteream illa quæ fecisti teste ciuitate.i.cōitate ciuium Romanorū:cū.i.quādo/cōicasti mecum inimicitias.i.declarasti te inimicum inimici mei: cū defendisti me concionibus tuis:idest orationibus ad populum:cum q̄stor suscœpisti in causa mea atq; publica:partes: idest officiū consulum:cum tu q̄stor & ita inferioris dignitatis non paruisti .i. obediuisti tribuno/

M.T.C.Trebonio. salutem.P.D.

ET epl'am tuā legi libenter:& librū libētissime:set tm̄ in ea uoluptate hunc accœpi dolorem:q̄ cū incēdisses cupiditatē meā:consuetudinis augendæ nostræ (nā ad amorē qdem mihi poterat accedere)tū discedis a nobis:meq; tato desyderio adficis:ut unā mihi consolationē relinquas : fore ut utriusq; nostrū absentis desyderiū crebris & longis epistolis leniatur:qd̄ ego non mō de me tibi spondere possum:set de te etiam mihi.Nullā enim apud me reliqsti dubitationem quātum me amares.Nā ut illa omittam:quæ ciuitate teste fecisti:cū mecū inimicitias cōicasti:cū me cōciōibus tuis defendisti:cum quæstor in mea:atq; in publica causa cōsulū parteis suscœpisti: cū tribunoplæ.q̄stor nō paruisti:cui tuus p̄sertim collega pareret.Vt hec recētia:quæ meminero semp:obliuiscar:q̄ tua sollicitudo de me in armis : q̄ lætitia in reditu:q̄ cura:q dolor:cum ad te curæ:& dolores mei perferrent:Brūdusium deniq; te ad me uēturum fuisse:nisi subito in Hispaniam missus esses : ut hec igitur omittā

omittā mihi tanti æstimāda sunt : quanti uitam æstimo:& salutē meā: Liber iste quē mihi misisti:q̄tā habet declarationē amoris tui.Primū:q̄ tibi facetū uidetur :qdqd ego dixi:qd̄ aliis fortasse nō idē.Deide q̄ illa siue faceta sunt:siue sic fiūt narrāte te/& uenustissima:qn ēt anteq̄ ad me ueniat:risus oīs pene cōsumit Quod si in his scribendis nihil aliud : nisi qd̄ næcesse fuit:de uno me tādiu cogitauisses ferreus eēm:si te nō amarē.Cū uero ea:q̄ scriptura p̄secutus es : sine sūmo amore cogitare:nō potueris:nō possum existīare plus quēq̄ a seipso:q̄ me a te amari.Cui qdē ego amori utinam cæteris rebus possē: amore certe rn̄debo:quo tn̄ ipso tibi cōfido futurū satis.Nunc ad epl'am uenio cui copiose:& suauiter scriptæ nihil est:qd̄ multa rn̄deā. Primū em̄ ego illas Caluo literas misi.nō plus q̄ has q̄s nunc legis existimans exituras.Aliter enim scribimus quod eos solos qbus mittimus:aliter quod multos lecturos putamus.Deide ingeniū eius melioribus extuli laudibus:q̄ tu:id uere potuisse fieri putas.Primum q̄ ita iubicabam:acute mouebatur:genus quoddam sequebatur:in quo iudicio lapsus/quo ualebat: tamē adsequebatur quod probaret.Multæ erant& reconditæ literæ:uis non erat : ad eam igitur adhortabar.In excitando autem:& in acuendo plurimum ualet:si laudes eum quem cohortere.Habes de Caluo iudicium & consilium meum Consiliū/q̄ hortandi causa laudaui:iudicium q̄ de ingenio eius ualde existimaui bene.Reliquum est:tuam profectionem amore ,p̄sequar:reditum spe expectem:absentem memoria colam.Omne desyderium literis mittēdis: accipiendis/q̄ leniam.Tu uelim tua in me studia.& officia multū tecū recordare:quæ cum tibi liceat mihi nefas sit obliuisci:non modo uirum bonum me existimabis:uerū/etiam te a me amari plurimum iudicabis. Vale.

plæbis:p̄sertim cui collega tuus.i. q tecū q̄/stor erat:pareret.Et sup.ut obliuiscar hæc p̄sentia:q̄ sup.tn̄/meminero.recordabor semp:q̄.i.q̄lis sup.fuit:sollicitudo tua de me ī armis.i.cū armat' me defendere uelles:q̄ sup. fuit lætitia tua ī reditu.s.meo:q̄ cura.s. ne nimis ci:o redierim:q.i.q̄lis dolor : cū curæ:& dolores mei p̄ferrent ad te deniq̄.i.demum ut omittā sup.te uēturū fuisse ad me Brūdusium nisi missus eēs subito in hispaniam:ut igit omittā hæc:q̄ sunt æstimāda.i.reputāda & appretiāda mihi.i.a me tanti quāti æstimo uitā et salutē meā.Iste liber quē misisti mihi quātā declarationē amoris tui habet.q.d.maximā.Primū q̄ qdqd ego duxi uidet tibi facetū.i.uenustū et urbanū:qd̄ fortasse sup.uidetur aliis nō idē.i.non sīliter:deinde q̄ illa s.dicta mea siue sunt faceta siue fiunt sic.i. faceta:narrante te et uenustissima/qnetiam anteq̄ uēiat ad me.s.ut gratulet mihi ob facetiam:pene oēs risus cōsumit quia te narrā te incœptus est.Quod si nihil aliud cogitauisses nisi qd̄ fuit næcesse ī his scribēdis sup. cogitare:de me uno tam diu:ego essem ferreus.i.durissimis p̄cordiis si nō amarem te. Cum uero non potueris cogitare ea q̄ p̄secutus es scriptura.i.scribendo:sine sūmo amore:nō possum existimare:quēq̄ amari plus a seipso q̄ me a te.Cui quidem amori ego utinam possim sup.respōderi cæteris rebus:respondebo.i.satisfaciam certe.i.haud dubie/amore.i.redamando te.q̄ ipso.i. amore meo ego confido tamen idest nihilominus futurum.i.factum iri satis tibi.Nūc uenio ad epistolam.idest ut respondeam ad epistolā post q̄ locutus sum de libro:cui.scilicet:epistolæ: scriptæ.scilicet a te copiose &suauiter:nihil est.idest nulla est urgens causa:q̄.idest propter quam Ego respōdeam multa.Enim idest quia:primum.i.ut id primo respondeam ego misi illas literas Caluo existimans sup. eas non exituras idest diuulgans plus q̄ has quas nunc legis.Nos enim scribimus aliter sup.id quod putamus eos:solos quibus mittimus sup.ipsum lecturos scilicet esse:aliter sup.id qd̄ putamus multos lecturos . Deinde ego extuli idest exaltaui ingenium eius scilicet Calui.melioribus laudibus:q̄ tu putas id potuisse fieri uere.Primum q̄ iudicabam ita ipse mouebatur acute:& sequebatur quoddam genus in quo iudicio lapsus idest errās scilicet in eo quo ualebat adsequebatur.i.optinebat tamen quod probaret.Literæ erant multæ& recōditæ.i.secretioris sciētiæ:Vis.s.mouendi:non erat.Igitur ego adhortabar eum ad eam. Autem.i.set::ipse ualet plurimum in excitādo & acuendo:si laudes.i.si ipse laudet eum quem cohortere.i.quē ipse cohortetur.Tu habes de caluo.s.poeta iudicium & consilium meum.Consilium q̄ laudaui eum causa hortādi: iudicium q̄ æstimaui ualde bene de ingenio eius.Reliquum est sup.ut prosequar profectionem tuam amore:&ut expectem reditum tuum spe:& colam te absentem memoria:& leniam omne desyderium literis mittendis & accipiendis. Velim sup.recordere tecum multum officia & studia tua in me:quæ.s.studia & officia cum liceat tibi obliuisci & nefas sit mihi obliuisci:tu non modo existimabis me uirum bonum;uerum etiam iudicabis te amari plurimum a me. Vale.

M.T.C.Epl'arū familiarium. Liber.XVI.

M.T.C.Et Cicero Tironi humaniſſ. & opt.S.P.D.

Ide quāta ī te ſit ſuauitas : duas horas Thirei fuimus. Xenomenes hoſpes tā te diligit: q̄ꝑ ſi uixerit tecū. Is oīa pollicitus eſt: q̄ tibi eſſent opus facturū puto: mihi placebat: ſi firmior eēs:ut te Leucadē deportares ut ibi te plane cōfirmares. Videbis:qd Curio: qa Lyſoni : qd medico placeat. Volebā ad te Marionē remittere quē cū meliuſcule tibi eſſet: ad me mitteres : ſet cogitaui unas lrās Marionē adferre poſſe:me aūt crebras expectare. Poteris igit̄ &facies/ſi me diligis:ut quotidie ſit Acaſtus in Portu. Multi erūt qbus recte lrās dare poſſis:q ad me libēter pferāt:eqdē Patras eūtē neminem p̄termittā. Ego oēm ſpē tui diligēter curandi in Curio habeo : nihil poteſt illo fieri humanius:nihil noſtri amātius. Ei te totū trade:malo te paulo ualentē:q̄ ſtatim imbecillū uidere. Cura igit̄ nihil aliud : niſi ut tu ualeas/cætera ego curabo:etiam atq; etiam uale Leucade proficiſcens. Septimo idus Nouembris.

Vide &c. Tironē libertū ſuū ꝓpter doctrinā fidēq; eius ſingularē Cicero ita dilexit ut filiū:quocirca cū ex Cilicia rediēs reliquiſſet eum in Achaia ꝓpter ualetudinē: ad eū nūc ſcribit qd faciat:et q̄uo ſaluti ſuæ conſulat:dicens. Vide.i.aīaduerte o Tyro:q̄ta ſuauitas ſit in te. Nos fuimus Thirei q locus in græcia eſt:duas horas.i.dūtaxat p ſpatium duarum horaꝝ:& ſup. Xenomenes hoſpes diligit te tā.i.tantope; q̄.i. quātope aut quātū diligeret:ſi uixerit.i.uitā egerit tecū. Is.ſ.hoſpes/pollicitus eſt oīa q̄ eēnt opus tibi.puto facturū.ſ.q̄ pollicitus ē. Placebat mihi ſi eſſes firmior ut deportares te Leucadē ad ꝓmōtoriū illud Epiri:ut cōfirmares.i.firmum faceres te ibi plane.i.oīno. Videbis qd placeat Curio quid Lyſoni: qd medico.i.iis oībus qbus ſalutē tuā cōmendaui. Ego uolebam remittere ad te Marionē:nomē eſt ſerui:quē mitteres ad me:cū eſſet tibi meliuſcule.i.aliquādo melius : ſet cogitaui Marionē poſſe adferre.ſ.ad me:unas lrās: me aūt expectare crebas.i.freq̄ntes:ſup.lrās a te. Vult dicere ſi miſiſſet Marionē ut lrās adferret: dūmō unas haberet ſtatim rediret nec Tiro alias ſcriberet donec iterum reuerſus fuerit nunc autem uult ut quotidie noui nūtii per Acaſtum indagentur ſubdens. Igitur tu poteris ſup.facere:&facies ſi diligis me ut Acaſtus alter ſeruus ſit quotidie in portu.ſ.unde Romā nauigatur:quia ſup.multi erūt.ſ. in portu:quibus poſſis dare lrās recte.i.tuto qui perferant libenter ad me : equidē.i.ego quidem:neminem prætermittam ſcilicet qn illi literas dem:euntem Patras ideſt in eam urbem Achaiæ ubi tu es. Ego habeo omnem ſpem tui curandi in Curio:nihil poteſt fieri humanius illo ſcilicet Curio:Sunt autem diuerſa nomīa Curius & Curio: hic eſt a nominatiuo Curius:cuius prima eſt breuis. Iuuenalis:Qui curios ſimulant. Curio autem a Curia aut Cura. prima longa Lucanus.uenali Curio lingua &c.nihil poteſt fieri amantius noſtri ideſt qd' nos magis amet ſcilicet q̄ Curi⁹ Trade ei.i.fidei &cuſtodiæ eius te totum. Malo uidere te ualētem:paulo.i.modico ſup.ſerius:aut poſt q̄ uidere ſtatim imbecillum. i.infirmum. Cura igiur nihil aliud niſi ut tu ualeas.i.ſanus ſis. Ego curabo cætera:uale etiam atq; etiam. Dedi ſup.has proficiſcens ideſt dum proficiſcerer: Leucade.i.ab eo promōtorio Epiri:niſi forte loquatur de Leucade inſula Cephaloniæ: Septimo Idus Nouembris.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Septimū iā diē Corcyræ tenebamur. Qu. autē frater:& filius Butroti ſolliciti eramus de tua ualetudine mirꝫ in modum:nec mirabamur nihil a te literarum:his em̄ uētis iſtuc non iſtinc nauigatur:qui ſi eēnt nos Corcyræ nō ſederemus. Cura igit̄ te:& confirma & cum cōmode & per ualetudinem:& per anni tēpus nauigare poteris : ad nos amātiſſimos tui ueni. Nemo nos amat q te nō diligit. Charus omnibus expectatuſq; uenies. Cura ut ualeas: etiā atq; ēt Tiro noſter. Vale.xv. Kal̄. Nouemb. Corcyre.

Septi.&c. Scribit ſe & fratrem ſollicitos de ualetudine Tironis. Ordo eſt. Nos tenebamur Corcyre.i.in eo oppido Corcyræ inſulæ q̄ eſt in Epiro:aūt.ideſt ſet Quintus.ſ.Cicero frater:& filius etiā Marcus Cicero ſup.tenebantur a uētis: Butroti ideſt in ea urbe epiri in theſprotis:iā.ſ. cū hæc ſcriberem:diem ſeptimum. Nos ſcilicet omnes eramus ſolliciti.i. anxii:mirū in modū de ualetudīe tua. Næc mirabamur nihil lrarum: ſup.miſſum eē a te:nauigat̄ em̄ his.i. huiuſmodi uētis iſtuc.i.ad uos aut ad te : nō iſtinc i.a te:qui.ſ.uenti iſtinc flantes : ſi eſſent nos non ſederemus.i.ocioſi nauigationem expectaremus:Corcyræ. Cura igit̄ & cōfirma te & cum poteris nauigare cōmode & p ualetu

din ē.& p tp̄s āni.i.ubi deſæuerit hyēs:ueni ad nos amātiſſimos tui. Nēo amat nos q nō diligit te. Tu uēies charus & expectatus oībus. Cura ut ualeas ēt atq; ēt o Tiro noſter. Vale.XV.Kalendis Nouemb.Corcyræ.

M.T.C.C.meus:& frater &fil. Tirōi.S.P.D.

Paulo facili⁹ putaui poſſe me ferre deſyderiū tui:ſet plāe non fero:&q̄q̄ magni ad honorē noſtrū ītereſt:q̄pmū ad urbē me uenire tn̄ peccaſſe mihi uideor:qa te diſceſſeri. Set qa tua uolūtas ea uidebat̄ eē:ut ꝓrſus niſi cōfirmato corpe nolles nauigare adprobaui tuū ɔſiliū neq; nūc muto ſi tu ī eadē es ſnīa Sinaūt poſtea:q̄ cibū cœpiſti:uideris tibi me poſſe ɔſe q tuū ɔſiliū ē. Marionē ad te eo miſi:ut aut tecū ad me q̄ꝑprimū uēiret:aut ſi tu morarere ſtatī ad me rediret. Quāp̄mū

Paulo facilius &c. Oſtēdit ſe dolere q̄ꝑ dereliq̄rit Tironē ſet id feccrat qa ita uoluit Tiro:q noluit nauigare donec eēt cōualeſcēs:unde hortat̄ ut Patris mācat dicēs. Ego putaui me poſſe fere.i.pati:paulo facilius.i.leui⁹& modeſtius deſyderiū tui.i. abſentiā tuā: ſet nō fero plane.i.oīno. Et q̄q̄ magni ītereſt.i.facit & utile eſt ad honorem nr̄m me uenire q̄primū.i.ualde cito:ad urbē i.Romā tn̄ uideor mihi peccaſſe q.i.q̄ꝑ diſceſſerim a te.ſ.ægrotāte. Sed qa uolūtas tua uidebatur eē ea.i.talis:ut nolles nauigare:niſi corpore.ſ.tuo:ɔfirmato.i.corroborato prorſus.i.oīno &in omnem partem uerſus:aprobaui cōſilium tuū.ſ.ut iſtic maneres ego diſcederē. Neq; muto nūc.ſ. adprobationem & ſnīam meā ſi tu es in eadem ſententia. Sinautem.i.ſet:ſi poſtq̄ cœpiſti cibum:uideris poſſe conſequi me:cōſilium eſt tuum.ideſt in deliberatione & prudentia tua:ut id facias quod expedire cēſeas. Ego miſi Marionem ſ.ſeruum:ad te:eo.i.ꝓpterea ut ſup.ipſe aut ueniret ad me tecum q̄primum.i.ualde cito:quoad inceptionem non enim penitus unū ſunt:ualde cito facere & q̄primū:nam ualde cito proprie ſignificat properāter & q̄ſi citato curſu:q̄primum prīo quoq; tpe etiam ſi lente ut ægroto ɔuenit:aut ut rediret ſtatī ad me ſi tu morarere.

Tu aūt hoc tibi pſuade : ſi cōmō ualetudinis tuæ fieri poſſit:nihil me malle:q̄ꝑ te eē mecū. Sinaūt ītelleges opus eē te Patris cōualeſcēdi cā paulū cōmorari nihil me malle:q̄ꝑ te ualere. Si ſtatim nauigas :nos Leucade cōſequere. Sin te cōfirmare uis:& comites:& tēpeſtates:& nauem idoneā ut habeas diligenter uidebis. Vnū illud mi Tiro uideto:ſi me amas:ne te Marionis aduentus & hæ literæ moueāt:qd' ualetudini tuæ maxime conducet:ſi feceris:maxīe optēperaris uoluntati meæ. Hæc pro tuo īgenio conſidera. Nos ita te deſyderamus ut amemus. Amor:ut ualētē uideamus hortat̄ deſyderiū ut q̄ꝑprimū illud igit̄ potius. Cura ergo potiſſimū ut ualeas. de tuis īnumerabilibus ī me officiis erit hoc mihi gratiſſimū Tertio No.Nouēb. Vale.

Tu aūt pſuade tibi hoc: ſi poſſit fieri ſup. cū cōmō ualetudīs tuæ me nihil malle.i. magis uelle q̄ te eē mecū. Sinaūt.i.ſet ſi:ītelleges op⁹ eē cā cōualeſcēdi.i.ut conualeſcas te cōmorari:paulum Pr̄is pſuade tibi:me nihil malle q̄ te ualere. Si nauigas ſtatī cōſeq̄re.i. offendes nos.ſ.adhuc: Leucade.i.in eo ꝓmōtorio:Sin uis cōfirmare.i.firmiorē facere te: uidebis diligēter ut habeas&comitas idoneos:& tēpeſtates idoneas.i. diſpoſitionē aeris idoneā:& nauē idoneā. O mi Tiro: uideto.i. cōſyderato illud unū/ſi amas me:ne aduēt⁹ Mariōis et hæ lr̄æ moueāt te.ſ.ad ꝓperandū qa ſi feceris qd' ɔducit maxīe ualetudini tuæ tu optēperaris ꝓ optēperaueris maxime uolūtati meæ. Cōſydera hæc ꝓ ingenio tuo.i. iuxta mēſurā ingenii tui. Nos deſyderamus te ita ut amemus. Amor hortat̄ ut uideamus ualētē:deſyderiū ut uideamus q̄primū Igit̄ illud.ſ.qd' amor hortat̄:poti⁹ ſup.eſt:aut potius eſt faciēdum. Ergo cura potiſſimum ut ualeas:duo propoſuit & hoc tertium eſt unde potiſſimum dixit:ut primum ſit uidere ualentem:ſecundum uidere q̄primum tertium ualentem eſſe etiam ſi nō ſtatim uiderit:hoc.ſ.officium tuum:erit mihi gratiſſimum de innumerabilibus officiis tuis in me. Tertio Nonas Nouembris.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Non queo ad te nec libet ſcribere quo animo ſim adfectus tantum ſcribo & tibi : & mihi maximæ uoluptati fore: ſi te firmum q̄ꝑprimum uidero. Tertio die abs te ad Alyziam adceſſeramus:is locus eſt cita Leucadem ſtadia.cxx. leucade aut teipſum aut tuas lrās a Mariōe putabā me ac/

Non q̄o.&c. Rurſus amorē ſuū in Tyronē oñdit. Monendo ut ſaluti ſuæ q̄ ſibi chariſſima eſt cōſulat:ut q̄primū uenire poſſit dicēs. Ego nō q̄o nec libet ſcribere ad te quo.i.q̄li animo ſim adfectus:tm̄.i.dūtaxat ſcribo:fore.i.futurū maxīæ uoluptati & tibi & mihi ſi uidero q̄primū.i. ſtatī te firmum.i.ualentē&fortem. Nos adceſſeramus tertio die abs te.i.poſtq̄ diſceſſeramus ad te: ad Alyziā. Is locus ē citra Leucadem.ſ.promontorium epiri:ſtadia.cxx. Ego putabam

me accœpturum Leucade.i.cum essem Leucade:aut te ipsum:aut literas tuas a Marioē i.quas marioni dederis.Quātum diligis me tantum fac ut ualeas:uel quantum scis te diligi a me.Nonis Nouemb.Alyzia.i.ex eo loco. Vale.

cepturū.Quantū me diligis:tantum fac ut ualeas uel q̃tū te a me scis diligi:Nonis Nouēb.Alyzia. Vale.

NOs &c.Iterum amāter scribit nauigationem suā:& mouet ut Tiro aut scribat aut q̃ primū incolumis redeat.Ordo est. Nos cōmorati sumus unū diē apud Alyziā: sunt q Aluciā scribant:ex quo loco nos dederamus tibi literas antea:q̃.idest qa Quintus frater.s.meus non erat cōsecuturus.i.optenturus sequēdo nos.Is dies erat Nonæ nouembris.Nos ꝓficiscētes inde añ lucem dedimus has literas octauo idus nouēb. añ diē i.priusq̃ diescceret:non posset dici ante diem octauum idus qa is dies q ante est nonæ sūt. Tu si amas nos oēs:& ꝑcipue me magistrū tuū.s.in literis nō dicit patronū: ne seruitutis moneret:confirma te. Ego expecto anio ualde suspenso idest anxio & in certo primū scilicet te deinde Marionem scilicet seruum cum literis tuis.Nos omnes cupimus & ago in primis uidere te q̃ primum:set: o mi Tiro cupimus uidere ualentem.Quare nihil properaris idest proparaueris:ego uidero te satis quotidie.i.quoq̃ die aut satis cito:si ualebis.Ego possum carere utilitatibus tuus.idest quas mihi faceres : ego uolo te ualere o mi Tiro primum causa tua.i.propter bonum tuum:tum.i.deinde mea.i.ꝓp utilitatem meam. Vale.

M.T.C.&.Qu.Fr.&.Qu.fi.Tironi.S.

NOs apud alyzā:ex quo loco tibi lrās añ dederamus unum diē cōmorati sumus:q̃ Qu.nos cōsecuturus nō erat.Is dies fuit Nonæ Nouēbris.Inde ante lucē ꝓficiscētes añ diē octauo idus Nouembris has lrās dedimus.Tu si nos oēis amas:&ꝑcipue me magistrū tuū:cōfirma te:Ego ualde suspenso aio expecto te primū scilicet Deide Marionē:cū tuis literis.Omnes cupimus ego ī primis q̃ primū te uidere set mi Tiro ualētē:Quare nihil ꝓperaris : satis quotidie uidero si ualebis.Vtilitatib⁹ tuis possum carere: te ualere tua cā primū uolo.tum mea mi Tiro. Vale.

VArie &c.Tota hæc epistola suauitatis &amoris Ciceronis in Tironem liber tum suum plena est; Ostēdit aūt quid cum medico pro salute sua faciat.Ordo est. Ego sum adfectus idest dispositus uariæ. idest diuersimode literis tuis:pturbatus ualde prio re pagina:recreatus paulum idest modicum altera.Quare ego non dubito:quidem idest saltem nūc:quin quo.idest ut:aut:quoad ualeas plane idest omnino : neq̃ committas te nauigationi neq̃ uiæ.Ego enim uidero te satis mature idest cito:si uidero plane confirmatum. Tu,& idest simul scribis bene existimari.i. iudicari de medico & ego audio sic. Set ego plane non probo curationes eius. Ius enim.i.succus frigidus/non fuit dandum tibi cum esses κακοστομαχος.i.mali stomachi & difficilis digestionis:set tamen ego scripsi accurate & ad illū & ad Lysonem.s.amicum.

Vero ꝓ set: ego scripsi multa ad Curium hoiem suauissimū & sūmi officii.i.debiti obsequii & sūmæ hūanitatis.i.māsuetudinis & bñuolentiæ. Et sup.scripsi in his.ī.iter hæc multa:ut si uideret tibi.s.utile:ipe trāsferret te ad se.i.ī domū suā.Vereor em̄ ne Lyso nō sit neglegētior.s.ī te curādo & fouendo.Primū qa oēs græci sup.sunt inoffōsi : & multa polliceētes & parū faciētes:deide q̃ cū accœpisset lrās a me/nullas remisit mihi . Set tu laudas eū.Tu igit̄ iudicabis quid sit faciēdū o mi Tiro:ego rogo te illud:ne parcas sumptui in ulla re q̃ opus sit ad ualetudinem.s. tuā.Scripsi ad Curium sup.ut daret medico sup.id mercēdis quod dixisses.s.illi dandum

Ad Curium uero suauissimū hoiem:& summi officii: summeq̃ hūanitatis multa scripsi.In his ēt ut si tibi uideret te ad se trāsferret.Lyso em̄ noster uereor ne neglegentior sit.Primū qa oēs græci deinde q̃ cum a me literas accœpisset:mihi nullas remisit . Set eū tu laudas.Tu igitur quid faciēdū sit iudicabis. Illud mi Tiro te rogo sumptui ne parcas ulla in re:qua ad ualetudinem opus sit.Scripsi ad Curium: quod dixisses daret medico:ipsi puto aliq̃d dādum esse:quo sit studiosior.Innumerabilia tua sunt in me officia:domestica:

M.T.C.&.Qu.Fr.&.Qu.Fil.Tironi.S.

QArie sum adfectus tuis lrīs:ualde prjore pagina pturbatus paulū altera recreat⁹.Quare nūc qdē nō dubito q̃n quo plāe ualeas te neq̃ nauigatōi neq̃ uiæ cōmittas . Satis em̄ te mature uidero:si plāe confirmatū uidero.De medico & tu bñ existiari scribis& ego sic audio.Set plāe curatōes ei⁹ ñ ꝓbo. Ius em̄ tibi dādū nō fuit.cū κακοστομαχος esses: set tamen & ad illum scripsi accurate: & ad Lysonē.

forensia:urbana/ꝓuincialia.in re priuata:in rep.ī studiis/ī literis nostris.Omnia uiceris:si(ut spero)te ualidū uidero.Ego puto te bellissime si recte erit: cum q̃store Mescinio decursurū:non inhumanus est : teq̃ ut mihi uisus est:diligit:& cū ualetudini tuæ diligētissime cōsulueris:tū in Tiro consulito nauigationi:nulla in re iam te festinare uolo/nihil/laboro/nisi ut saluus sis.Sic habeto mi Tiro neminem esse/q me amet: quin idem te amet.Tu cū tua/& mea maxime interest te ualere:tum multis est curæ:adhuc dum mihi nullo loco deesse uis:nunq̃ te confirmare potuisti.Nunc te nihil impedit oia depone.corpo ri serui. q̃tā diligētiā in ualetudinē tuā cōtuleris:tāti me fieri a te iudicabo. Vale mi Tiro.uale & salue: Lepta tibi salutem dicit: & omnes uale.vi.idus Nouemb. Leucade.

Ego puto aliq̃d dandū ipsi.s.medico: quo.i. aut propter qd̄ sit studiosior . Officia tua in me sunt innumerabilia: domestica forensia urbana prouincialia.i.impensa.domi in foro.in urbe.in prouincia:in re priuata:in repu.in studiis/in lrīs nostris.Tu uiceris.i.superaueris oia.s.officia:si uidero:ut spero scilicet me uisurum te ualidū.Ego puto te decursurum.i.celeri nauigatione uenturū:bellissime.i.cōmodissime cum quæstore Mescinio si erit recte.i.prospere tibi Sup.non ē inhumanus & diligit te ut uisus est mihi. Et o mi Tiro cū consulueris.i.opem tuleris &ꝓspexeris diligentissime ualetudini tuæ:tum i.tunc multomagis consulito nauigationi. Ego nulla.i.non ulla:nō uolo te festinare iā in ulla re: nihil laboro.i.laboriose prætēdo nisi ut sis saluus.O mi Tiro habeto idest firmiter teneto sic.Neminem eē qui amet me: quin idem amet te.Tu:cum scilicet sit ita:q̃ te ualere iterest maxime tua & mea:tum est multis curæ:dum adhuc nullo loco uis deesse mihi;nunq̃ potuisti te confirmare.i.firmum efficere.Nihil impedit nunc te:depone omnia:serui.i.indulge corpori:ego iudicabo me fieri tanti a te:quantam diligentiam contuleris in ualetudiem tuam. Vale &c.inculcatio ad fectumexprimens.Lepta qui fuerat in Cilicia cum Cicerone præfectus fabiorum &c.

TErtiā ad te hāc epl̄am scripsi eodē die magis īstituti mei tenēdi cā qa nactus erā:cui darē: q̃ q̃ haberē:qd scribere.Igit̄ q̃tū me diligis: tm̄ adhibe ī te diligētiæ.Ad tua īnumerabilia ī me officia:adde hoc qd̄ mihi erit gratissimū oium.Cū ualetudinis rōnē:ut spero:habueris/habeto ēt nauigatiōis. In Italiā euntibus oibus ad me literas dabis:ut ego eūtem Patras neminē pretermitto.Cura:cura te:mi Tiro:quando non contigit:ut simnl nauigares:nihil est quod festines:nec qcq̃ cures:nisi ut ualeas:etiam atq̃ etiam uale.Septimo Idus Nouē.Actio uesperi.

GErtiā &c.Eodē fere argumēto quo in supiorib⁹ eplis hortat̄ Cicero Tyronē ad ualetudinē:curādā et ad cōsulēdū nauigationi.dicens. Ego scripsi iam ad te tertiā epl̄am:eodē die:magis cā tenēdi instituti id/est moris ac propositi mei quia nactus eram cui darem:q̃ q̃ haberem quid scribere. Igit̄ quātum diligis:me tantum diligentiæ adhibe.i.confer in te. Adde ad innumerabilia officia tua in me:hoc.s.ut in te adhibeas tantū diligentiæ:qd̄ erit mihi gratissimū omniū. Cum habueris rōnem.i.curam&respectum ualetudinis.s.tuæ:habeto ēt sup. rōnem nauigationis.s.ut recte fiat.Tu dabis omnib⁹ euntibus in Italiam/literas ad me:ut ego neminem pretermitto eūtem Patras.i. in eam urbem ubi tu es.s.quin ei literas dem.Cura cura te/o mi Tiro:qm̄.i. qm̄ non contigit.i. non est datū ut nauigares simul.i.una mecum nihil est q̃.i.nulla est cā cur festines:nec cures quicq̃ nisi ut ualeas.Etiam atq̃ etiam Vale.Actio.i.ab ea urbe Epiri aut ad illud promontorium ante qd̄ Augustus &Agrippa uicerunt Antonium & Cleopatram, Septimo Idus Nouemb.uesperi.i.tempore uespertino.

C.Tironi.S.

DAgnæ nobis est sollicitudini ualetudo tua Nā tāetsi q uēiūt ακινδυνα μεν χρονιω τεραδε nūtiāt:tn̄ in magna cōsolatiōe ingens ē sollicitudo:si diutius a nobis abfuturus est is:cuius usum:& suauitatem desyderando sentimus. Attamen q̃q̃ uidere te tota cogitatiōe cupio tamē te pēitus rogo:ne te tota longe nauigationi &uiæ:ꝓ hyemē:nisi bene firmum com

DAgnæ no.&c.Ostendit quantæ sollicitudini sibi sit ualetudo Tironis:cuius absentis desyderio se uehementer moueri dicit.Ordo est . Valetudo tua est nobis magnæ sollicitudini. Nam tametsi qui uenient.s. Patris:nuntiant men.i.quidem acyndina.i.periculo carentia:de.i.aūt chronithera idest longioris temporis seu diucurniora sup.esse nūc nauigādi negocia; tn̄ ingens sollicitudo est in magna cōsolatione q̃ sine piculo sint:si is ē diutius abfuturus a nobis: Loquit̄ de Tirone:cui⁹ usum.i.utilitatem&

suauitatẽ sentimus.s.p imaginationẽ:desyderãdo. Attñ q̃q̃ cupio tota cogitatiõe uidere te tñ rogo penit⁹:ne cõmittas te p totam hyemẽ lõgæ nauigatiõi & uiæ nisi bene firmum:neue.i.uel ne nauiges nisi explorato

mittas:neue nauiges nisi explorato. Vix in ipsis tectis & oppidis frigus infirma ualetudine uitatur : nedum in mari : & uia sit facile abesse ab iniuria temporis.

s.mari. Frigus uix uitat' in ipsis tectis et oppidis in ualetudine sup.ente ĩfirma:nedũ.i. ne dicã q̃ sit facile:abesse ab iniuria temporis in mari et uia. Vbi notandum nedum poni cum una negatione negatiue.

Nedum. ψυχοσ psychos.i.frig⁹. δει.i aũt λεπτω.i. macilẽto. χρωτι.i.corpori:sup.εςι.i.est. πολεμιωτατον inimicissimũ aut maxime hostile:iq̃t Euripides cui.s.Euripidi:nescio q̃tũ tu credas. Ego certe puto singulos uersus eius singula testimonia eius.i.ex animi iudicio p latos:ut dũ iurati testimonia damus q̃ uera iudicamus dicimus: Effice si diligis me ut ualeas:&ut uenias ad nos q̃ primũ.i.statim aut prío q̃q; tpe firm⁹ et ualẽs. Ama nos et Vale. Quitus fr̃.s.meus dicit tibi plurimã salutẽ.

NOs &c. Exponit oẽm rõnem suæ nauigationis et uiæ. Brũdusiũ usq; deinde hortat' ad ualetudinẽ curandã et ut: caut⁹ sit ĩ nauigãdo cũ Mescinio si põt. Ordo ẽ. Nos discessimus a te ut sis/ad q̃rtũ Nonas Nouẽbris, nos uenimus Leucadẽ.i.ad eã ptẽ Epiri ad octauũ Idus Nouẽb.et uenimus Actium i.ad illud oppidũ seu p montorium Epiri ad septimũ.s.Idus Nouẽb.nos morati sum⁹ibi Inde nauigamus bellissime Corcyrã ad quntũ Idus. Furnius Corcyre usq; ad decimum sextum Kalendas Decẽbris:retenti tẽrestatibus.i.uentis aduersis:et processimus ad duodecimũ kalendas Decẽb.in portũ Corcyreorum ad Cassodẽ:locus est iuxta portum::stadia centũ uiginti. Nos retenti uentis fuimus ibi usq; ad nonũ kalendas.s.Decemb. Interea multi q profecti sunt.i.discesserunt cupide.i.nimis cito ppter cupiditatem fecerunt naufragia;nos cœnati eo die.s.nono Kalendas soluimus.s.retiacula nauiũ.i.discessim⁹ nauigio:inde puenimus ludibũdi.i.adsidue ludẽtes:austro.s.uento lenissimo cælo sup.ente sereno:illa nocte et die postero in Italiã ad Hydruntẽ oppidũ in finibus Italiæ qd' Strabo adpellat urbiculã retinet tñ priscum nomen & paucos adhuc annos e: Turcis recœptũ est:& uẽimus eodẽ uẽto.s.austro:postridie:id:erat septimo kalẽdas Decẽb. hora q̃ta Brundusiũ:oppidũ illud cum portu Italiæ:& Terentia.s.uxor: introiit eodem tempore nobiscũ in oppidũ:q̃ s.Terẽtia: facit.i. æstimat te:plurimi. Seru⁹ Cnæi Plãci reddidit mihi tãdẽ:aliqñ: ad qntũ kal'. Decẽb.oĩa repetit tandẽ:aliqñ:ad qntũ kal'.&c. ut desyderii sui uim explicet:Brundusii literas a te s.accœptas:expectatissimas.s.mihi datas scilicet a te: Idibus Nouembrib⁹:quæ.s.literæ: leuarunt pro leuauerũt.i. deonerauerũt me ualde molestia.s.animi:utinã liberassent me

ψυχοσ δει λεπτω χρωτι πολεμιωτατον inquit Euripides cui tu q̃tum credas/nescio. Ego certe singl'os eius uersus. singula eius testimonia puto. Effice (si me diligis) ut ualeas: & ut ad nos firmus: & ualeas q̃primum uenias. Ama nos: & uale. Qu. Frater tibi salutem plurimam dicit.

M.T.& C.& Qu. Tironi.S.P.D.

NOs a te: ut scis: discessimus ad.iiii. no. Nouemb. Leucadẽ uẽiamus ad.yiii. idus No. ad.yii. Actiũ: ibi morati sumus. Inde. ad.v. idus Corcyrã bellissime nauigauimus: Corcyræ fuim⁹ usq; ad decimũsextũ kal'. Decẽ. tẽpestatibus retẽti : ad xii. Kal'. Decẽb. in portũ Corcyræorũ: ad Cassodem stadia. cxx. pcessimus: ibi retẽti uentis fuimus usq; ad.ix. kal'. Interea q cupide pfecti sunt multi naufragia fecerũt: nos eo die cœnati soluimus. Inde austro lenissio: cœlo sereno: nocte illa: & die postero in Italiã ad Hydruntem ludibundi puenimus: eodẽq; uẽto postridie id erat. yii. kal'. Decẽb. hora. iiii. Brũdusiũ uẽimus: eodẽq; tpe sil' nobiscũ i oppidũ itroiit Terẽtia : q̃ te facit plurimi. Ad qntũ Kal'. Decemb. seruus. C. Plãci Brundusii. tandem aliqñ mihi a te expectatissimas literas reddidit: datas idibus No. que me molestia ualde leuarunt: utinam omnio liberassent. Set tamen Asclapo medicus plãe confirmat propediem te ualentem fore. Nunc quidem ego te hortor: ut omnem diligentiam adhibeas ad conualescendum tuam prudentiã: tẽperantiam amorem erga me noui. Scio te oĩa factuum: ut nobiscum q̃ primum sis. Set te omnia facturum: ut nobiscum q̃primum sis. Set tamẽ ita uelim ut ne quid properes Symphoniam Lysonis uelim uitasses ne in q̃rtã hebdomada incideres. Set qñ pudori tuo maluisti obseq: q̃ ualetudini: reliq̃ cura. Curio misi ut medico honos hẽret: & tibi daret qd' op⁹ eẽt me cui/iussisset curaturũ Equũ: & mulũ Brũdusii tibi reliq Romæ uereor ne ex Kalẽ. Iãuarii magni tumult⁹ sint

Nos agemus

Nos agemus oĩa modice. Reliquũ ẽ ut te hoc rogem & a te petã: ne temere nauiges. Solẽt nautæ festiare q̃ stus sui cã. Cautus sis mi Tiro: Mare magnũ : & difficile tibi restat. Si poteris cũ Mescinio caute is solet nauigare. Si minus cũ honesto aliquo hoĩe: cuius authoritate nauicularius moueat'. In hoc omnẽ diligẽtiã adhibueris: teq; nobis incolumẽ feceris: oĩa a te habebo Etiam atq; etiã noster Tiro uale: Medico. Curio. Lysoni de te scripsi diligentissime. Vale. Salue.

oĩno. Set tñ Asclapo medicus confirmat.i. adserit plane/te fore propediẽ ualentẽ.i.fortem & sanũ. Quidẽ.i.certẽ aut præcipue nũc adhortor te ut habeas oẽm diligentiã ad cõualescendũ. Ego noui prudẽtiã tuã:tẽperantiam:& sup.amorẽ.s.tuũ erga me. Scio te facturũ oĩa.s.q̃ facta oporteat:ut sis q̃primum i.ualde cito:nobiscũ. Velim sup. ut: uitasses Symphoniam.i.cõcentũ & cætera oblectamenta Lysonis.i.ad q̃ Lyso te inuitauit & induxit:ne incideres in quartã hebdomada.i. quartũ septenariũ.s.dierũ a febri numerum hoc est ut opinor in eã febris speciẽ quã q̃rtanam uocãt:de qua in sequenti ep'la. Set quoniã maluisti obseq pudori tuo:nõ audẽdo refragari petitiõi Lysonis:q̃ ualetudini.s.bonæ:hoc est sospitati:cura reliq.i.q̃ reliq̃ sunt:ne scilicet in grauiorẽ morborum recidas. Ego misi.idest per epistolam significaui curio ut honos haberetur medico:& daret tibi quod opus esset.s.habere & sup.misi.idest significaui me curaturum sup.reddere cui iussisset:scilicet reddere: Ego reliqui tibi:idest ad usum tuum Brundusii:equum:& mulum.s. ut eis in reditu utaris. Ego uereor ne magni tumultus.s.ciuiles:sint Romæ ex Kalendi: Ianuarii.i.ex sena:us consultis que tunc fient. Nos agemus omnia modice:ne scilicet alteri partium iuisi simus. Reliquum est ut cogem te hoc & petam a te ne nauiges temere.i.consulte. Nautæ solent festinare.i.anteq̃ bona sit tempestas soluere:causa quæstus.i.lucri sui:O mi Tiro sis cautus. Mare magnum & difficile restat tibi.s.adhuc nauigãdum. Si poteris sup.nauigare cum Mescinio.s.quæstore:sup.nauiga cum eo:quia:is solet nauigare caute. Si minus: i.si non poteris sup.nauigare cũ eo:nauiga cum aliquo hoĩe honesto cuius authoritate nauicularius.i.gubernãtor nauis moueat'. Si tu adhibueris oẽm diligentiã in hoc:& feceris te incolumẽ nobis: ego habebo a te oĩa s.q̃ peto. O noster Tiro Vale ẽt atq; ẽt. Ego scripsi diligẽtissime de te Medico. Curio & Lysoni. Vale & salue.

M.T.C.Terentia.Tullia.Qu.& Qu.Fi.Tironi.S.P.D.

ETsi oportunitatem operæ tuæ omnibus locis desydero: tamen nõ tam mea q̃ tua causa doleo te non ualere. Set quando in quartanam conuersa uis est morbi (sic enim scribit Curius) Spero te diligentia adhibita ita etiam firmiorem fore. Mõ fac id quod humanitatis tuæ est: ne qd aliud cures: hoc tempore nisi ut q̃ cõmodissime cõualescas: Non ignoro q̃tũ ex desyderio labores: set erũt omnia facilia: si ualebis/festinare te nolo: ne nauseæ molestiam suscipias æger: & periculose hyeme nauiges. Ego ad urbem adcessi pridie. No. ianuarias Obuiam mihi sic proditum est: ut nihil fieri potuerit honoratius. Sed icidi in ipam flãmam ciuilis discordiæ: uel potius belli: cui cum cuperem mederi: & (ut arbitror) possem cupiditates certorũ hoĩm: (nã ex utraq; parte sunt qui pugnare cupiant) impedimento mihi fuerũt oĩno. Et ipse Cæsar amicus noster minaces ad senatũ & acerbas l'ras miserat: & erat adhuc ipudẽs: q exercitum: & pũinciã inuito senatu teneret: & Curio meus illũ incitabat. Antonius qdẽ noster & Quĩtus Cassius

ETsi oportuni.&c. Primum dicit se magis laborare de ualetudine. Tirõis ei⁹ causa q̃ sua:deinde iterum hortatur ad curandam ualetudinem que in febrem quartanam conuersa erat. Postea dicit se offendisse bella ciuilia romæ triumphumq; suum dilatum causa lentuli consulis. Ordo est. Etsi idest q̃q̃ ego desydero in omnibus locis oportunitatem idest commoditatem tempestiuam : operæ idest operationis diligentis tuæ:tamen doleo non tam idest tantopere causa mea q̃ idest quãtopere causa tua. Set quando idest quoniã uis idest uiolentia morbi cõuersa est in quartanam scilicet febrem. Sic enim Curius scribit. Spero diligentia adhibita idest post quã diligentia erit adhibita te fore idest futurũ etiam firmiorem:modo idest solummodo fac:quod est humanitatis tuæ idest quod pertinet ad humanitamanitatem tuam:qua te & me prosequeris: uidetur enim sibi non parcens in se humanus ut Menedemus ille terẽtianus seipsum cruciãs:hoc est ne cures hoc tẽpore aliud nisi ut conualescas q̃ commodissime. Nõ ignoro quãtum labores. idest labore & molestia adficiaris ex desyderio idest quia tantum desyderes mihi inseruire:set oĩa erunt facilia scilicet toleratu si ualebis.idest sanus & firmus eris. Nolo te festinare.i.ut festines: ne æger suscipias molestiam nauseæ scilicet ex aqua maria:& nauiges periculose hyeme.i. tempore hyemali. Ego adcessi ad urbẽ.scili

cet Romā pridie Nonas Ianuarias. Proditū eſt obuiā mihi ſic ut nihil potuerit fieri ho/noratius.Set incidi in ipſam flammā.i.apertiſſimū incendiū diſcordiæ ciuilis uel potius belli:cui cū cuperē mederi.i.remediū adfer/re:& ut arbitror poſſem.ſ.mederi cupiditates certorū hoīm:Nā ſunt ex utraq; parte q cupiāt pugnare fuerūt mihi īpedimento.Et ipſe Cæſar amicus noſter miſerat mīaces li/teras ad ſenatū:& erat adhuc īpudens.i.ſine uerecūdia & pudore:q teneret exercitū & ꝓuinciā ſenatu inuito.Et curio meus.ſ.amic⁹ incitabat illū.ſ.Cæſarē.Antoni⁹ qdē noſter & Caſſius:ꝑfecti erant.ſ.cū hæc ſcriberē:ad Cæſarē:cū Curione:nulla ui expulſi.q.d.ꝓpria ſponte.Poſteaq̃ ſenatus dederat cōſulibus ꝑtorib⁹:tribuniſplæbis:& nobis qui ſu/mus ꝓconſules/negociū ut curaremus ne reſpu.caperet qd.i.aliqd detrimēti:ciuitas nunq̃ fuit in maiore ꝑiculo.Ciues īprobi.i.īprobādi:qa cōtra remp.ſentiētes:nūq̃ habuerūt oīno ducē paratiorē.ſ.q̃ nūc ſit Cæſar.Cōparat̄.ſ.exercitus.i.adqrit̄ quoq;.i.ēt/ex hac ꝑ

nulla ui expulſi ad cæſarem cū Curione ꝓfecti erant Poſtea q̃ ſenatus cōſulibus prætoribus tribuniſplæ.& nobis q ꝓconſules ſumus negociū dederat : ut curaremus neqd reſpu.detrimēti caperet : nunq̃ maiore ī periculo ciuitas fuit.Nunq̃ improbi ciues habuerūt pa/ratiorē ducē oīno.Ex hac quoq; ꝑte diligentiſſime cōparat̄:Id fit authoritate:& ſtudio Pōpeii noſtri: q Cæſarē ſero cœpit timere.Nobis inter has turbas ſenat⁹ tn̄ freq̄ns flagitauit triūphū. ſet Lentulus conſul quo maius ſuū bn̄ficiū faceret:ſil' atq; expediſſet q̃ eēnt næceſſaria de rep.dixit ſe relaturū.Nos agimus nihil cu/pide:eoq; ē noſtra pluris authoritas.Italiæ regiōes deſcriptæ ſunt quā qſq; ꝑtē tueret̄.Nos Capuam ſumpſimus:hæc te ſcire uolui.Tu ēt atq; ēt cura ut ualeas:li/teraſq; ad me mittas quotieſcunq; habebis cui des. Etiam atq; etiam uale.Datum pri.idus Ianuarii.

te.ſ.noſtra:& reip.Id fit authoritate&ſtudio Pōpeii nr̄i.q cœpit timere Cæſarē ſero.i.nimis tarde.Senat⁹ſup.q̄uis īter has turbas.ſ.cogeret̄:tn̄ freq̄ns/flagitauit.i.exegit nobis triūphū.Set Lētulus cōſul.quo.i.ut faceret bn̄ficiū maius.i.auctius qa difficili⁹ adqſitū:dixit ſe relaturū.i.cōſultaturū/de triūpho nr̄o:ſil' atq;.i.ſtatī poſtq̃ expediſſet ea q̃ eēnt næceſſaria de rep.Nos nihil agimus cupide:& eo.i.tāto aut ꝓpterea authoritas eſt.i.æſti/mat̄ pluris.Regiones Italiæ ſunt deſcriptæ:quā ꝑtē qſq; tueret̄.i.defenderet. Nos ſumpſimus Capuam.ſ.tuēdam.Ego uolui te ſcire hæc.Tu cura ēt atq; ēt ut ualeas:& mittas literas ad me:quotieſcunq; habebis cui des Vale etiam atq; etiam.i.iterum atq; iterum.Datum pridie Idus.i.die qui preceſſit Idus Ianuarii.

QVod &c.Exponit bellorū ciuiliū ſe/minaria dicēs.Tu potes ſcire in quo diſcrie ſalus mea & oīm bonorū atq; uniuerſæ reip.uerſet̄:ex eo ꝙ reliqmus domos no/ſtras & patriā ipſam uel diripiēdā uel inflā/mādā:aduētāte eīn Cæſare oēs fugerūt.Res eſt deducta in eū locū:ut niſi qs.i. aliqs deus uel caſus aliqs ſubuenerit:neq̄amus eē ſalui Eqdē.i.ego qdē ut ueni ad urbē.ſ.ex ꝓuīciat non deſtiti & ſentire/& dicere/& facere/oīa q̃ ꝑtineret ad cōcordiā.ſ. Cæſaris et Pōpeii. Set mirus furor inuaſerat.ſ.ꝑcordia aut le/gi inarſerat nō ſolū īprobis: ſet ēt iis q habētur boni:ut cuperēt pugnare:me clamāte nihil eē miſerius bello ciuili.Itaq; cum Cæſar raperet̄ quadā amētia:&oblitus noīs atq; honorū ſuorū/occupaſſet Ariminū.Piſaurum Anconam.Aretium:nos reliquimus urbem ſcilicet Romam q̃ ideſt q̃tum ſapienter aut q̃:fortiter nihil attīet diſputare.i. diſcutere.

Quo qdē &c.Ordo ē.Quidē.i.certe:Eſt tamen expletiua cōiūctio plus ad ornatū q̃ ad ſnīam faciēs:tu uides.i.ītellegis:in quo caſu nos ſimus.Cōditiōes.ſ.pacis:ferunt̄ oīno ab illo.ſ.Cæſare:ut Pōpeius eat.ſ. cū imperio ī Hiſpaniā:& ſup.delectus.i.militū nouorum ſcriptiones q ſunt habiti.i.q̃ iā ſunt factæ:& ꝑſidia noſtra.i.q̃ īpoſuimus urbibus contra

M.T.C.Tironi.S.P.D.

QVo in diſcrie uerſet̄ ſalus mea:&bonorum oīm atq; uniuerſæ reipub.ex eo ſcire potes: ꝙ domos noſtras:& patriam ipam uel diripiēdā uel inflāmādā reliqmus.In eū locum res deducta eſt:ut niſi qs deus:uel caſus aliqs ſubuenerit:ſalui eē neq̄amus.Eqdē ut ueni ad urbē nō deſtiti oīa &ſentire/& dicere/& facere:q̃ ad cōcordiā ꝑtineret : ſet mirus inuaſerat furor:nō ſolū īprobis: ſet ēt iis:q bōi habent̄:ut pugnare cuperēt:me clamāte nihil eē bello ciuili miſerius.Itaq; cū Cæſar amentia q̃dā raperet̄:& oblitus nominis/atq; honorū ſuorū Ariminū:Piſau/rum Anconam:Aretium occupaſſet:urbem reliqmus q̄ ſapienter : aut q̄ fortiter nihil attinet diſputare. Quo qdē in caſu ſimus uides. Ferunt̄ oīno cōdiciōes ab illo ut Pōpeius eat in Hiſpāiā:delectus q ſunt habiti:& ꝑſidia noſtra dimittant̄:ſe ulteriorē Galliā Do/mitio:citeriorē Cōſidio Nouiano:His eīn optigerunt traditurū:ad cōſulatus petitionē ſe uenturum:neq; ſe iam uelle

iam uelle abſente ſe rōnē haberi ſui:ſe ꝑn̄tē Trinūdi/nū petiturū.Accœpimus cōdiciōes:ſet ita:ut remoueat preſidia ex his locis:q̃ occupauit:ut ſine metu de iis ipſis cōdiciōibus Romæ ſenatus haberi poſſit.Id ille ſi fecerit:ſpes eſt pacis.Nō eīn hōeſtæ leges imponūt̄ ſed qduis ē meli⁹:q̃ ſic eē ut ſumus.Sin aūt ille ſuis cōdiciōibus īſtare uoluerit bellū patū ē:eiuſmodi tn̄ qd' ſuſtiere nō poſſit:ꝑſertī cū a ſuis cōditiōibus ipſe fugerit tm̄mō ut eū īcludamus:ne ad urbē poſſit accedere: qd' ſperabamus:fieri poſſe.Delectus eīn magnos ha/bebamus:putabamuſq; illū metuere ſi ad urbē ire cœpiſſet:ne Gallias amitteret:q̄s ambas habet munitiſſimas:ꝑter trāſpadanos.Et Hiſpaniaq; ſex legiones: & magna auxilia Afranio & Petreio ducib⁹ hēri a tergo uident̄:ſi īſaniet poſſe opprimi mō urbe ſalua. Maxi/mā aūt plagā accœpit:ꝙ is:q ſummā authoritatē ī il/lius exercitu habebat Titus Labienus:eius ſocius ſceleris eē noluit:reliqt illū:& nobiſcū ē:multiq; idē fa/cturi eē dicuntur: Ego adhuc oræ maritiæ ꝑſum a formiis.Nullum maius negociū ſuſcipe uolui:quo plus apud illū meæ literæ:cohortatiōeſq; ad pacē ualerēt. Sin aūt erit bellū: uideo me caſtris & certis legiōibus ꝑfuturū.Habeo ēt illā moleſtiā: ꝙ Dolobella noſter apud Cæſarē ē.Hæc tibi nota eē uolui : q̃ caue ne te ꝑ/turbēt & īpediāt ualetudinē tuā.Ego A.Varroni: quē cū amātiſſimū mei cognoui:tū ēt ualde tui ſtudioſum diligētiſſime te cōmēdaui: ut & ualetudinis tuæ rōnē haberet:& nauigatiōis & totū te ſuſciperet:ac tueret̄: quē oīa facturū cōfido:recœpit eīn & mecū locut⁹ eſt ſuauiſſime.Tu qn̄ eo tpe mecū eē nō potuiſti:quo ego maxīe operā & fidelitatē deſyderaui tuā:caue feſtines aut cōmittas:ut aut æger aut hyæme nauiges. Nunq̃ ego ſero te uēiſſe putabo:ſi ſaluus ueneris.Adhuc ne/minē uiderā q te poſtea uidiſſet:q̄ M.Voluſius:a quo tuas literas accœpi:qd' nō mirabar.Neq; eīn meas puto ad te lrās tāta hyeme ꝑferri.Set da operā ut Vale/as:& ſi ualebis cum recte nauigari poterit tū nauiges: Cicero meus in Formiano erat Terētia:& Tullia Romæ Cura ut ualeas.quar.Kal'.Fe.Capua.

Cæſarē dimittant & ſup.offert:ſe traditurū Domitio Galliā ulteriorē.i. remotiorem ab Italia:Dōitio:&ſup.Cōſidio Nouiāo Galliā citeriorē.i.uiciniorē:&q̃ citra Alpes ē.Eīn.i. qa ſup.dictæ ꝓuīciæ optigerūt.ſ.ſorte his.ſ. duob⁹ Domitio et Cōſidio:et ſup.ſe uēturū ad petitionē cōſulat⁹:neq;.i.& nō:et ſup.di/xit ſe non uelle rōnē.i.ꝑiū reſpectū ſui.i.de ſe aut in ſe hr̄i ſe iā abſente:et:ſup.dixit aut optulit ſe ꝑſentē petiturū trinūdinū.i. ſpa/tiū triū dierū ꝓnūdinis.i.dicēdis et.i.nūtiādis nouis ſeu legibus ſeu feſtis populo ex agro in urbē cōuocato.Nos accœpimus cōdiciōes ſ.oblatas a Cæſare: ſet ita ut remoueat præſidia.i.armatos milites ad cuſtodiā locorum fortiū impoſitos:ex his locis q̃ occupauit:ut ſenat⁹ poſſit hr̄i Romæ:de iis ipſis cōdicio/nib⁹.Si ille.ſ.Cæſar fecerit id.i.amouerit ꝑ/ſidia:ſpes eſt pacis.Nō eīn leges.i. cōdiciōes pacis:hōeſtæ.i.ſenatui honorificæ:īponunt̄ ſ.a Cæſare q̄ſi iā tūc dn̄o: ſet qduis eſt meli⁹ q̄libet cōdicio ē melior q̃ eē ſic ut ſum⁹.Sin/aūt.i.ſet ſi:ille.ſ.Cæſar uoluerit inſtare.i.inniti cōdiciōib⁹ ſuis.ſ.nō aliter admittēdo pacē:bellū ē:patū:tn̄ eiuſmodi i.tale aut tā magnū ꝯ Cæſarē:qd'.i.q̄le aut q̄tū: ſup.Cæſar nō poſſit ſuſtiere:ꝑſertim cū ipſe fugerit.i. meticuloſe diſceſſerit:a cōdiciōib⁹ ſuis: tātū mō.i.eo ſolo dato:ut intercludamus eū.i. ei facultatē ꝑripiamus. ne poſſit accœdere ad urbē:qd' ſperabamus poſſe fieri.hēbam⁹ eīn delectus magnos:& putabamus illū mutue/re ſi cœpiſſet ire ad urbē.ſ.Romā:ne amitteret Gallias.ſ.ulteriorē et citeriorē:q̄s ambas habet mūitiſſimas.ſ.ꝑſidiis ſuis:ꝑter trāſpadanos.i.eos Gallos q trās padū īcolūt.Et ſex legiōes.ſ.Romanorū:& magna auxilia.ſ.ſociorū:uident̄ haberi a tergo.ſ.Cæſaris.i. ut īſtēt illi a tergo ex Hiſpāia.Afranio & Petreio ducib⁹:quos tn̄ Cæſar ad deditionē cōpu/lit:ſi ſup.Cæſar inſaniet.i.temere oīa aude/bit:ſup.uidet̄ poſſe opprimi:mō.i. dūmō id fiat urbe ſalua.Autem ideſt ſet Cæſar ſup. accœpit maximam plagam ideſt maximū īcommodum: ꝙ is uidelicet Titus Labien⁹ q hēbat ſummā authoritatē ī exercitu illi⁹:noluit eē ſoci⁹ ſceleris ei⁹.ſ.ī patriā īcœpti: ſet ſup.reliqt illū & ē nobiſcū & multi.ſ.alii bōi uiri:dicūt̄ facturi eē idē.i.relicturi illū. Ego ꝑſum.i.ꝓtectioni ſum adhuc oræ maritiæ.i. regiōi ad mare iacēti/a Formiis:nullū.i.non ullū:nō uolui ſuſcipe ullū negociū maius q̃ i.ut:lr̄æ & cohortatōes meæ ad pacē:ualerēt plus apud illū.ſ.Cæſarē.Sin aūt.i.ſet ſi:bel/lū erit:ego uideo me ꝑfuturū caſtris& certis

i.qbuſdā legiōib⁹.Ego habeo ēt illā moleſtiā.i.cruciatū animi:ꝙ Dolobella nr̄:qa gener Cicerōis:ē apud Cæ/ſarē.Ego uolui hæc eē nota tibi q̃ caue ne ꝑturbēt te & īpediāt ualetudinē tuā.Ego cōmēdaui te diligētiſſime Aulo Varroni.ſ.Patris agēti quē cognoui cū.ſ.ita ſit ꝙ amantiſſimū mei:tū ēt ualde ſtudioſum tui.i.tibi op tie

uolentē:ut haberet rōnē:&.i.sīl ualetudinis tuæ:&nauigatiōis:& susciperet.i.in custodiā suā adsumeret ac tue ret te totū:quē ego cōfido factuꝝ oīa:eī.i.qa.ipse recœpit.i.pmisit:& locutus est mecū suauissime. Tu qñ.i. qm:nō potuisti eē mecū eo tpe/quo ego desyderaui maxīe operā.i.diligētē laborē &fidelitatē tuā:caue sup.ne festies/aut cōmittas ut nauiges aut æger/aut hyeme. Ego nūq putabo te uenisse sero.i.nimis tarde:si ueneris saluus. Ego neminē uiderā adhuc.s.cū hæc scriberē q uidisset te postea q Marcus Volusius sup. uidit te:a quo accœpi lr̄as tuas:qd nō mirabar. Neq3 eī puto meas lr̄as pferri.i.ad finē usq3 ferri ad te:tanta hyeme.i.tempe state procellosa durante. Set da operā ut ualeas:& si ualebis.i.sanus eris:nauiges tū.i.nūc:cū.i.qñ poterit na uigari recte.i.sine piculo. Cicero meus.s.filius erat.s.cū has scriberē in Formiāo.s.uilla nr̄a Formiana. Teren tia.s.uxor:& Tullia.s.filia sup.erant Romæ:cura ut ualeas:Datum sup.e.Capua Quarto kal. Februarias.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Ego uero cupio te ad me uēire:set uiā tīeo grauissīe ægrotasti:iedia:&purgatōibus: & ui ipsi⁹ morbi cōsūptus es:graues solēt offensiōes eē ex graui b⁹ morbis:siq culpa cōmissa est. Iā ad id biduū:qd fueris ī uia dū in Cumanū ueneris: accœdēt cōtiuo ad reditū dies qnq3 Ego ī formiāo ad ter. Kal. eē uolo ibi te ut firmū offendā mi Tiro effice. Literulæ meæ siue nostræ tui desyderio oblāguerunt: Hac tñ ep̄la.quā Acastus attulit oculos paululū sustu lerūt. Pōpeius erat apud me:cū hæc scribebā:hilare& libēter ei cupiēti audire nostra dixi sine te oīa mea mu ta eē:tu musis nr̄is para:ut opas reddas:nostra ad diē dicta fiēt:docui eī te fides ετυμον qd haberet. Fac pla ne ut ualeas:nos ad summū Vale.xiiii.kal. Ianua.

Ego &c. Scripserat Tiro se uēturū mō do Cicero id cupet:ad qd rn̄det. Ego uero.i.ueraciter cupio te uēire ad me: set ti meo uiā.i.onera uiæ:tua ægrotasti grauissīe cōsumptus.i.exhaustus es inedia.i. abstinen tia a cibo:& purgatiōib⁹ & ui ipsius morbi: offensiones ex grauibus morbis.i.post gra ues morbos:solēt eē graues siq.i.aliq culpa cōmissa est.s.post morbū. Dies qnq3 accedēt iā cōtiuo ad reditū.i.priusq̄ redieris:ad id bi duū qd fueris in uia dū.i.donec ueneris.i.po

Offendam tueris uenire ī cumanū.i.uillā cumanā. Ego uolo esse in formiano sup. usq3 ad Tertium kal.s. seqntis mēsis. effice o mi Tiro ut offē dā.i.ueniā te ibi firmū.i.ualētem. Literulæ meæ siue nr̄æ.i.cōia studia:oblanguerūt de syderio tui:tñ sustulerūt.i.erexerūt paululū oculos hac ep̄la quā Acastus attulit. Pōpeius erat apud me cū scribebā hæc:ego dixi ei cu pienti hilare & libēter audire nr̄a.s.scripta: oīa mea esse muta sine te:para ut reddas mu sis nr̄is operas.i.solitas lucubratiōes. Nostra dicta.i.promissa:fient ad diem scilicet statu tam:docui enim te quod etymon.i.interpretamentum ueræ significationis haberet fides:quia ut primo offi ciorum dicitur:stoicis dicitur q fiat dictum.non ergo legendum ετυμον. Fac ut ualeas plane.i.pene. Nos sup. ualemus ad summum idest optimam ualetudinem. Vale.&c.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Aegypta ad me uēit pdie idus April. Is &si mi hi nūtiauit te plāe febri carere:& belle hēre. tñ q negauit te potuisse ad me scribere : curā mihi attulit & eo magis:q Hermia quē eodē die uēire oportuerat:nō uenerat. Incredibili sū sollicitudīe de tua ualetudīe:q̄ si me liberaris:ego te oī cura liberabo Plura scriberē si iā putarē libēter te legere posse. Inge niū tuū:qd ego maximi facio:confer ad te mihi tibiq3 cōseruādū. Cura te ēt atq3 ēt diligēter. Vale. Scripta iā ep̄la. Hermia uenit. Accœpi tuā ep̄lam uacillātib⁹ li terulis:nec mirū tam graui morbo. Ego ad te Aegyp tam misi:q nec inhumanus est:& te uisus ē mihi dili gere:ut is tecū eēt:& cū eo cocum:quo uterere.

Aegypta &c. dicit se intellexisse Tironē cōualuisse: set qa nihil scripsit deteri⁹ suspicari. Ordo est. Aegypta ppriū est serui uenit ad me pridie.i.die pcedēte Idus. April. Is&si nūtiauit mihi te carere.i.liberū eē:pla ne.i.oīno febri:& habere belle.i.meliuscule tñ attulit mihi curā.i.sollicitudinē: q nega uit te potuisse scribere ad me : & eo.i.tanto magis.s.attulit curam:q hermia nō uenerat quem oportuerat uenire eodē die. Ego sum incredibili sollicitudine de ualetudine tua:q̄ si liberaris pro liberaueris me:ego liberabo te omni cura. Ego scriberem plura: si puta rem te posse legere libenter. Confer.i.adpli ca/ingeniū tuū/quod ego facio.i.existīo ma ximi:ad te cōseruādum mihi & tibi. Cura te ēt atq3 ēt diligenter. Vale. Ep̄la iam scripta Hermia uēit. accœpi.s. ab eo epistolam tuā literulis uacillantibus idest more uacillantis extra tramitem rectum scriptis: nec mirum sup. sic scripsisse correptū tam graui mor bo. Ego misi ad te Aegyptā.s.seruum q.i.quia ipse nec est inhumanus/& uisus est mihi diligere te:ut is esset. tecum:& misi sup.cum eo cocum quo uterere.i.uti posses. Vale.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Andric⁹ postridie ad me uēit:q̄ expectarā. Ita/ q habui noctē plenā timoribus : ac miseriis. Tū lr̄is nihilo sū factus certior:qūo te hēres: sed tñ sū recreat⁹. Ego oī dilectatiōe lr̄isq3 oībus careo q̄s añ q̄ te uidero:attigere nō possū. Medico mercedis q̄tū poscit:pmitti iubeto:id scripsi ad Mumiū. Audio te aīo āgi:& medicū dicere ex eo te laborare. Si me di ligis:excita ex somno tuas lr̄ās/humanitatēq3 pp quā mihi es charissimus. Nūc op⁹ ē te aīo ualere : ut corpe possis. Id cū tua:tū mea cā facias a te peto. Acastū reti ne:quo cōmodi⁹ tibi ministret. Cōserua te mihi: dies promissorū adest:quē ēt re presentabo : si adueneris: etiam atq3 etiam uale. tertio idus Aprilis.

Andricus &c. Amatorie scribit sollicitu dinē suā de Tirōe dicēs. Andricus no men ē serui forte ex Andro:ut Aegypta ex ægypto:uenit ad me postridie.i. die poste riore q̄ expectarā.i.expetauerā: Itaq3 habui noctē plenā timorib⁹ac miseriis Tū.i.insup nihilo.i.i nullo factus sum certior lr̄is.s.q̄s attulit:qūo haberes te:set tñ sum recreatus Ego careo oī delectatiōe & lr̄is oīb⁹/q̄s non possum attigere anteq̄ uidero te. Iubeto.s. tantū mercedis pmitti.s.ab amicis nr̄is:me dico quātū poscit. Ego scripsi ad Mumiū:id i.ut id faciat. Audio te angi.i. torqri aīo:& medicū dicere te laborare.i.q labores ex eo s.q āgeris aīo . Si diligis me excita lr̄as tuas i.pcepta philosophica de tolerādis aduersis ex somno.i.sopore obliuiōis:& humanitatē s.tuā.pter quā tu es charissimus mihi. Op⁹ est nūc te ualere aīo:ut possis.s.ualere cor pore. Peto a te facias id.i. ut ualeas animo: cum.s.ita sit:q tua cā:tū.i.multomagis:mea s.cā. Retine Acastū.s.seruū:quo.i.ut ministretur.i.ministerium fiat tibi cōmodius.i.magis cōmode. Conserua te mihi:dies pmissorū.s.de pecunia pro fundo emendo danda:adest quē repsentabo.i.exhibebo:aut sint duæ particulæ:quem presentabo etiam re.i.effectu ipso si adueneris Vale ēt atq3 ēt Tertio Idus Aprilis.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Omnia a te data mihi putabo:si te ualētē ui dero sūma cura expectabā aduētū Menan dri/quē ad te miserā. Cura:si me diligis/ut ualeas : & cū te bñ cōfirmaris ad nos uēias. Vale q̄rto id April.

Omnia:idē fere facit dicēs. Ego putabo oīa data mihi a te si uidero te ualētē. Ego expectabā.sūma cura aduētū Me nādri quē miserā ad te Cura si diligis me:ut ualeas:& uenias ad nos:cum.i.postq̄ confir maris.i.confirmaueris te. Vale &c.

Qu.C.M.Ciceroni fratri.S.D.

De Tirōe mi Marce:Ita te meūq3 Ciceronem & meā Tulliolā/tuūq3 filiū uideā : ut mihi gratissimū fecisti:cū eū idignū illa fortuna nobis amicū q̄ seruū eē maluisti mihi crede tuis &illi⁹ lr̄is plectis exsilui gaudio/& tibi agro grās & gratulor Si eī mihi Statii fidelitas ē tātæ uoluptati q̄tæ eē ī isto hæc eadē bōa debēt additis lr̄is sermōibus hūanitate/ q̄ sūt his ipis cōmodis potiora? Amo te oībus eqdē de maximis causis/uerū ēt pter hanc/uel q mihi sic/ut debuisti nuntiasti. Te totū in literis uidi . Sabini pue ris/& promisi omnia/& faciam. Vale.

De Tirone &c. Gratulat Qu. fr̄ Cice ronis q Tironē māumiserit.dicēs. O mi Marce.s.fr̄:ita.i.sic:& est pc̄atis utraq3 p ticula:uideā.i.dii dent ut uideā.s. icolumes. Te Ciceronē meū.s.nepotē ex te fr̄e:& Tul liolā meā.s.neptē ex eodē:&.p.i.filiū tuū:ni si forte dicamus utriq3 Ciceronē & Tulliolā liberos fuisse:set qa te pmisit:mallē de Mar ci liberis intellegere:ut fecisti mihi gratissi mū de Tirōe.i.de māumissiōe eius:cū malui sti eū idignū illa fortūa.i.cōdiciōe seruili: eē amicū nobis q̄ seruū.crede mihi ego exsilui i.extra me q̄si salui gaudio.i. præ gaudio li teris tuis &illi⁹.s. Tirōis perlectis &ago gra tias tibi & gratulor.s.ēt tibi . Si eī fidelitas Statii.s.liberti mei:ē mihi tātæ uolu tati:q̄ tæ sup.uoluptati hæc eadē bona.s.fidelitatis debēt eē i isto.s.tuo liberto Tirōe : additis li teris:sermonibus:humanitate:quæ sunt potiora.i. eligibi iora hisipsis cōmodis q̄.s.adseqmur ex bonis seruis Ego amo te:equidem pro quidem:de omnibus maximis causis.i.propter omnes maximas causas : ubi omnes cum superlatiuo/uerumetiam propter hanc uel.i.etiam/q nuntiasti mihi sic ut debuisti. Ego.uidi.i. cognoui te totum in literis. Ego & promisi & faciam pueris.i.seruis Sabini omnia. Vale.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Video qd agas/tuas quoq3 ep̄las uis referā in uolumia: set heus tu.q κανωνεē meorū scrip torū soles:uñ illud tā ακυρον ualetudini fide

Video &c. Iocat cū Tirone sup impro prietate uocabuli fideliter.dicēs. Ego uideo.i.itellego qd agas.i.ptēdas:tu uis sup. ut referā.i.collegā i uolumia.i. libellos quo q.i.ēt ep̄las tuas: set heus tu q soles esse ca non.i.regula scriptorū meoꝝ:unde illud tā

akyron.i.ipropriũ:ualetudini fideliter ĩser uiẽdo:ſic em̃ ſcripſerat Tiro:uñ fideliter.i. iſtud aduerbiũ fideliter uenit in iſtũ locũ.cui uerbo.i.pti oñonis:domiciliũ ppriũ.i. ppri' uſus:ẽ in offõ.i.ut qs dicat' fideliter offõ fun ctus:nõ inſeruiſſe ualetudini: multæ migra tiones.i.tralationes ſup.in alienũ.Nã et do/ ctrina:et domus et ars et ager põt etiã dici fi del: ut ſit qũo placet Theophraſto/tralatio ſ.a proprio ad ĩpropriũ:uerecunda.Set ſup. diſputabimus hæc corã.i.quando coram eri mus. Demetrius uenit ad me.q̃ qdẽ comita/ tu.i.quo comite: αφωλιλησα.i. uſus ſũ : tu ſcis ſatis:et tu non potuiſti:ut ſcripſerat:ui/ dere eũ.ipſe aderit cras:tu igit' uidebis ſup. eũ.Nã ego cogito.ſ.pficiſci: hĩc pendie.i.p acto craſtio die mãe. Valetudo tua ſollicitat me ualde:ſet inſerui ſup.ei & fac oĩa.ſ.illi cõducibilia:& putato te tũ eſſe mecũ tũ ſatiſfacere cumulatiſſime. Gratũ eſt mihi q̃ dediſti operam Cuſpio ego enim uolo.ſ.te ei operam dediſſe ualde cauſa eius. Vale.

liter ĩſeruiẽdo? Vñ ĩ iſtũ locum fideliter uẽit? cui uerbo domiciliũ eſt ppriũ ĩ offõ:migratiões ĩ alienũ multæ. Nã & doctrĩa & domus & ars/& ager ẽt fidel' dici põt: ut ſit qũo Theophraſto placet uerecũda tralatio . Set hæc corã.Demetrius uẽit ad me:quo qdem comitatu αφωλιλησα ſatis ſcis:& tu eũ uidelicet nõ potuiſti uide re:cras aderit.uidebis igit'. Nã ego hĩc perẽdie mane cogito. Valetudo tua me ualde ſollicitat ſet inſerui& fac oĩa:tum te mecum eẽ:tũ mihi cumulatiſſime ſatiſ/ facere putato. Cuſpio q̃ operam dediſti mihi gratum eſt. Valde enim eius cauſa uolo. Vale.

Q Vid igit':Ridet opinionẽ Tironis de q̃dã forma loquendi adhortãs rurſus eũ ad curã ualetudinis ac dicẽs.Quid igitur ſup.ais.Nõ oportet ſup.ſcribere aut loq ſic ſ.ut locutus ſum.Eqdẽ.i.ego qdẽ cẽſeo ſup. loquẽdũ eẽ:addẽdũ ſup.eẽ ẽt ſuo.i.illud pro nomẽ qd' Tiro negarat.Set ſi placet: ĩuidia i.offenſa aliorũ uitet':quã.ſ.inuidiã ego qdẽ ptẽpſi.i.uilipẽdi ſæpe.Gaudeo Diaphõeſim i.declamationẽ pfuiſſe tibi.i. ſoſpitati tuæ. Si uero ẽt tuſculanũ ſup.noſtrũ pfuerit tibi dii boni quãto illud.ſ.te ex Tuſculano nõ qualeſcere.erit mihi amabilius.Set ſi amas me:qd' qdẽ aut facis:aut ſimulas pbelle:qd' ſ.ſimulare pcedit in modũ.i.ualde pſpere: ſet utut.i.q̃litercũq̃ ẽ:idulge.i.uſq̃ ad ĩdul gẽtiã da operã ualetudini tuæ: cui tu qdẽ ad huc.i.hactenus dũ deſeruis mihi:nõ ſeruiui ſti ſatis:tu nõ ignoras q̃ ea.ſ.ualetudo poſtu let:poſtulat em̃ pepſin.i. digeſtionẽ : alypiã i.carẽtiã triſtitiæ:pipaton.i.deambulationẽ: ſymmetron.i.moderatã & cõmenſuratã:ter pſim.i.delectationẽ ἐλειωτιν.i. bonã euacua tionẽ κοιλιασ.i.uentris aut alui. Fac ſup.ut reuertare bellus ideſt bellatule te habẽs:qa plus amen non mõ te: ſet ẽt tuſculanum no ſtrum in quo ſcilicet cõualueris.Excita par/ rhedrũ i.adſeſſorẽ &pximũ ut ipſe cõducat hortũ:tu cõmouebis ſic holitorẽ q non uult iuſto ptio eõducere. Parhedrus ille helluo i. guloſus:aut poti' Elico.i.inuerſor rerum neqſſimus.i.pditiſſimus:dabat ducẽta ſeſter tia:nullo horto aprico ideſt ſoli expoſito ſup.habito nullo ideſt non emiſſario ſcilicet alicuius rei:aut dica/ mus patronos interdum cum poſſeſſionibus:locare boues aratorios & emiſſarios equos.ideſt.ad generatio/ nem aptos.licet reclament cõmẽtarii:nulla materia.i.clauſura firma:nulla caſa.i.tugurio.Ne is derideat nos tãta ĩpẽſa.ſ.i uillã collata:calefacẽ.i.cõmoue uſq̃ ad calorẽ hoiem.ut ego ſup.calefacio motonẽ uitũ illũ.Itaq̃ abutor coronis q̃ uirtuti nõ cauillationi debent'.Etſi nũc qdẽ nimiũ aque.ſ.pluuialis eſt tamen uelim ſcire qd tacti libellos tecũ: an pãgis aliqd ſuphocleũ.i.alti cothurni:fac ſup.ut opus adpareat Aligurius familias cæſa

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Q Vid igit'? nõ ſic oportet? Eqdẽ cẽſeo ſic:ad/ dẽdũ ẽt ſuo:ſet ſi placet: inuidia uitet'.quã qdẽ ego ſæpe cõtẽpſi. Tibi διαφωνησιν gau/ deo pfuiſſe. Si uero ẽt tuſculanum:dii bõi:q̃to mihi il lud erit amabilius? Set ſi me amas: qd' qdẽ aut facis: aut pbelle ſimulas qd' tñ ĩ modũ pcedit : ſet utut eſt: indulge ualetudini tuæ:cui qdẽ tu adhuc : dũ mihi de ſeruis:ſeruiuiſti non ſatis:ea que poſtulet nõ ignoras πεψιν αλυπιαν περιπατον συμμετρον τερψιν ευλειωσιν κοιλιασ . Fac bellus reuertare:nõ mõ te:ſet ẽt tuſcula nũ noſtrũ plus amẽ. Parhedrũ excita:ut hortũ ipſe cõ ducat ſic holitorẽ ĩpm cõmouebis. Elico neqſſimus ſe ſtertia.cc.dabat nullo aprico horto:nullo emiſſario: nulla materia:nulla caſa. Is ne nos tãta ĩpẽſa deride at:calefacẽ hoiem ut ego Motonẽ. Itaq̃ abutor coro/ nis De Crabra qd agat':& ſi nũc qdẽ ẽt nimiũ ẽ aq̃: tñ uelim ſcire. Horologiũ mittã: & libros ſi erit ſudum. Sed tu nulloſne tecũ libellos an pãgis aliqd Sopho/ cleũ fac opus adpeat. Aliguri' cæſaris familiaris mor tuus eẽ:bobus hõ:& nobis amicus: te qñ expectemus fac:ut ſciam. Cura te diligenter. Vale.

ſaris mortuus eſt:hõ bonus & amicus nobis. Fac ut ſciã qñ expectemus te. Cura diligenter te:ſup.& Vale. Re liq̃ duo epl'ia patẽt. Noĩe.i.debito aufidião. Holitore ꝓductore hortorũ. Gladiatores:ludos gladiatorios.&c.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

Q Xpecto tuas literas de multis rebus teip̃m multo magis. Demetriũ redde noſtrũ& aliud:ſiqd potes boni. De Aufidião noĩe nihil te hortor: ſcio tibi curæ eſſe ſet con fice. Etſi ob eam rem moraris accipio cãm:ſi te id non tenet.aduola:lrãs tuas ual de expecto. Vale.

M.T.C.Tironi.S.P.D.

S Ollicitat ita uiuam:me tua mi Tiro ualetudo:ſet confido ſi diligentiam quã inſti tuiſti:adhibueris cito te firmum fore:libros compone. uidelicet cum metrodoro li bebit:quando eius arbitratu uiuendum eſt cum holitore/ut uidetur. Tu potes. Ka/ len.expectare gladiatores poſtridie redire: & ita cenſeo. uerum ut uidebitur : Cura te :ſi me amas diligenter. Vale.

Cicero filius Tironi ſuo dilectiſſimo.S.P.D.

Q Vm uehementer tabellarios expectarẽ quoti die:aliqñ uenerũt poſt diẽ.xl.&ſextũ:q̃ a no bis diſceſſerãt quorũ mihi fuit aduẽtus opta tiſſimus. Nã cũ maximã cœpiſſem lætitiã ex humãiſſi mi:&chariſſimi patris epl'a:tũ uero iucũdiſſimæ tuæ li teræ cumulũ mihi gaudii attulerũt. Itaq̃ me iã nõ pœ nitebat ĩtercapedinẽ ſcribendi feciſſe : ſet potius læta bar. Fructũ em̃ magnũ hũanitatis tuæ capiebã ex ſilẽ/ tio mearũ literarũ. Vehemẽter igit' gaudeo te meã ſi ne dubitatõe accœpiſſe. excuſationẽ. Gratos tibi: op/ tatoſq̃ eſſe:q de me rumores adferunt': nõ dubito mi dulciſſime Tiro. p̃ſtaboq̃ & nitar: ut ĩdies magis:ma giſq̃:hæc naſcẽs de me duplicet' opinio. Quare quod polliceris te buccinatorem fore exiſtimatiõis meæ: fir mo id:cõſtãtiq̃ anĩo facias licet. Tãtũ em̃ mihi dolo/ rem:cruciatũq̃ attulerũt errata ætatis meæ ut nõ ſolũ anĩus a factis:ſet aures quoq̃ a cõmemoratiõe abhor rerent:cuius te ſollicitudinis:& doloris pticipẽ fuiſſe motũ exploratũq̃ ẽ mihi:nec id mirũ. Nã cũ oĩa mea cã uelles mihi ſucceſſa:tũ ẽt tua ſociũ em̃ te meorũ cõ/ modorũ ſemp eẽ uolui. Quod igit' tũ ex me doluiſti: nũc ut duplicet' tuũ ex me gaudium p̃ſtabo Cratippo me ſcito non ut diſcipulũ:ſet ut filiũ eẽ cõiũctiſſimũ. Nã cũ & audio illũ libenter tũ ẽt eius ppriã ſuauitatẽ uehemẽter amplector, ſum totos dies cũ eo. noctiſq̃ ſæpenumero ptẽ:exoro em̃ ut mecũ q̃ ſæpiſſimæ cœ/ net. Hac ĩtroducta cõſuetudine ſæpe inſcientibus no/ bis:& cœnantibus obrepit:ſublataq̃ ſeueritate philo ſophiæ humaniſſime nobiſcũ iocat'. Quare da operã

Q Vm eſſet.&c. Cicero fili' a patre athe/ nas miſſus ut ſub Cratippo philoſo/ phet':q mores paulũ emẽdaſſe dicebat':nam ebrietati deditus antea fuerat:uñ ad eũ ſcri/ pſerat Tiro ſe gratulari fatmæ de eo, ſparſæ & hortari ut pgat:qbus reſpondens dicit ſe eius cõſilio pĩturũ & alia q̃ ad ſtudia ptineãt declarat.dicens . Cũ expectarẽ uehementer q̃tidie tabellarios.i.tabellarũ ſeu literarum gerulos:ipſi uenerũt aliquãdo.i.tãdem:poſt diẽ q̃drageſimũ & ſextũ q̃ diſceſſerãt a nob: qa miſerat eos:aut lege a uobis:quorũ aduẽ tus fuit mihi optatiſſimus. Nã cũ cœpiſſem. i.accœpiſſem maximã lætitiam ex epiſtola humaniſſimi &chariſſimi pr̃is ſup.mei:Mar ci Tullii:tum uero.i.tũ multo magis q̃ſi ad uerũ:lr̃æ tuæ iucũdiſſimæ/attulerũt mihi cu mulũ gaudii. Itaq̃ nõ pœnitabat iã me feciſ ſe ĩtercapedinẽ.i.ĩtermiſſionẽ, ſcribẽdi: ſet lætabar poti'. Ego em̃ capiebã magnũ fru/ ctũ.i.magnã utilitatẽ:ex ſilentio.i. intermiſ ſiõe lr̃arũ mearã. Igit' ut nũc r̃ndeã ego gau deo uehementer te accœpiſſe.i. adprobaſſe meã excuſationẽ ſine dubitatiõe:o mi Tiro dulciſſime ego nõ dubito rumores q̃ adferũ tur de me.i.de morib' meis emẽdatis eẽ tibi gratos & optatos:p̃ſtaboq̃.i.efficiã et nitar: ut hæc opinio naſcẽs de me duplicet' in dies magis magiſq̃. Quare q̃ polliceris te fore i.futurũ/buccitatorẽ.i.p̃conẽ ingẽtẽ &diuul gatorẽ:exiſtimatiõis.i.famæ et reputationis meæ:licet.i.licitũ eſt et tuũ ut facias id anĩo firmo & cõſtanti. Em̃.i.qa errata ætatis meæ ſ.tranſacte:qa uinoſus ſemp fuit & uecors: attulerũt mihi tãtũ.i.tam magnũ dolorem & cruciatũ:ut nõ ſolũ animus adhorreret.i. alienus ſit & abominaret':a factis : ſet aures quoq̃.i.ẽt abhorrerent a cõmemoratione.i. recitatione.ſ.ætatis anteactæ : Cuius ſollici tudinis & doloris notũ & exploratum eſt mi hi te fuiſſe pticipẽ. Nec id mirũ ſup.ẽ. Nam cum.ſ.ita eẽt q̃ uelles cã mea.i.pp bonũ me

ut hũc talem:tam iucundũ tam excellentem uirum ui deas ꝙ primum. Nam quid ego de Bruto dicam? quẽ nullo tempore a me patior discedere cuius cum frugi seueraq; est uita: tum etiam iucundissima coniunctio.

um:oĩa successa.i.pspere euẽisse mihi: tum ẽt sup.uolebas:cã tua.i.pp utilitatẽ tuã. Volui eñ sempte eẽ sociũ cõmodorũ meorum Igitꝰ q.i.qa tu doluisti tũ.i.tũc cũ pditꝰ eẽm ex me.i.ppter me:ego pstabo.i.efficiam: ut gaudiũ tuũ duplicetur ex me. Scito me esse cõiũctissimũ Cratippo.s.phõ:de quo in principio officiorum meminit Cicero:non ut discipulũ set ut filium. Nam cum.s.ita sit:ꝙ & audio libenter illum: tum ẽt ãplector uehemẽter suauitatẽ ego sum totos dies cũ eo:& sæpenumero ptẽ noctis/exoro enim.i.impetro præcibus:ut cœnet ꝙ sæpissime mecũ. Hac cõsuetudine introducta.i.postꝙ est itroducta ipse obrepit.i.clãculum interuenit nobis inscienti bus & cœnantibus:& iocatur.i.confabulatur nobiscum humanissimæ:seueritate philosophiæ sublata. Quare da operã/ut uideas ꝙprimum.i.statim:hunc talẽ uirũ.s.Cratippũ:tam iucundum.s.in re familiari:& tam excellentem in philosophia. Nã quid ego dicã de Bruto.s.Marco stoicæ sectæ studioso:quem nullo tempore patior discedere a me. Cuius cum.s.ita sit:ꝙ uita est frugi.i.parca & utilitati inseruiens:& seuera idest rigida in sequendo uero & iusto:tum coniunctio est etiam iucundissima.

Nõ est eñ seiũctus iocus a philologia: & quotidiana συζητησει. Huic ego locũ i pxĩo cõduxi:& ut possum ex meis ãgustiis illius sustẽto tenuitatẽ. Præterea declamitare græce apud Cassiũ istitui:latine aũt apud Brutũ exerceri uolo. Vtor familiarib⁹:& quotidiãis cõuictorib⁹:quos secũ Mytileñs Cratipp⁹ adduxit hoib⁹ & doctis & illi pbatissimis. Multũ ẽt mecũ est Epicrates priceps Atheniẽsiũ:& Leonidis:& hoꝝ cæteri similes τα μεν καθηκασ. De gorgia aũt qđ mihi scribis erat:qui dẽ ille quotidiana declamatiõe utilis: set postposui: dũmõ pceptis pris parerem διαρρηδην eñ scripserat ut eũ dimitterẽ statim:tergiuersari nolui: ne mea nimia σπουδη suspitionẽ ei aliquã iportaret. Deinde illud ẽt mihi succurrebat:graue eẽ me de iudicio pris iudicare tuũ tñ studiũ & cõsiliũ gratũ:accœptũq; ẽ mihi. Excusationẽ ãgustiarũ tui tpis accipio. Scio eñ ꝙ soleas eẽ occupatus Emisse te pdiũ uehemẽter gaudeo fæliciter ꝙ tibi rẽ istã uenire cupio. Hoc loco me tibi gratulari noli mirari. Eodẽ enim fere loco:tu quoq; emisse te fecisti me certiorẽ. habes:ubi deponẽdæ sint urbanitates:rusticus romãus factus es. Cũ ego mihi nũc añ oculos tuũ iucũdissimũ cõspectum ppono:uideor uidere emẽtẽ te rusticas res:cũ uillico loquẽtẽ:i lacinia seruãtẽ ex mẽsa secũda semia:Set qđ ad rẽ ptinet:me tũ tibi defuisse:æq;:ac tu doleo. Set noli dubitare mi Tiro qn te subleuatur⁹ sim:si mõ fortuna me. psertim cum sciã cõem nobis ẽptũ eẽ istũ fundũ. De mãdatis qđ tibi curæ fuit:est mihi gratũ. Set peto a te:ut ꝙ celerrime mihi librari⁹ mittatꝰ:maxie qdẽ græcus. Multũ eñ mihi eripitꝰ opæ i exscribẽdis hyponẽatis. tu uelim in primis cures

Eñ.i.qa locus.s.noster:nõ est seiunctus.i.separatus a philologia.i.amore studii uel sermonis:& συζητησει.i.coinqsitione quotidiana.s.ueri.q.d.nõ est scurrilis aut dissolutus iocus nobis. Ego cõduxi huic.s.Bruto: locũ.s.habitatiõis:in proximo:& sustẽto tenuitatẽ.i.pauptatẽ illiꝰ.s.Bruti:ex angustiis i.modicis rebus meis ut possum. Præterea ego institui.i.incœpi aut pposui/declamitare.i.freqnter declamare:hoc est in themate ficto & cã non uera:me in oratoria exercere apud Cassiũ:ẽt ciuẽ Romanũ:uolo aũt exerceri latine.i.in lingua latiã apud Brutũ: ego utor cõuictoribus.i.sodalib⁹ & cõmẽsalibus quotidianis &familiaribus sup.iis quos Cratippus adduxit secum mytilenis.i. cum rediret ex ea urbe i lesbo nobili: adpositorie hominibus & doctis &probatissimis.i.maxime adprobatis & commendatis illi.s.Cratippo. Epicrate: princeps atheniẽ.est etiam multũ mecum:& Leonides/& cæteri similes horũ i.uiri apprime nobiles & spectatis moribus. τα.i.hæc μεν.i.quidẽ καθηκασ pro κατα.i. scdm hymos.i.nos.i.de nobis sup.dicta sint De gorgia aũt qđ scribis mihi. erat quidem ille utilis in quotidiana declamatione scilicet facienda:qa egregius est rhetor: set postposui sup.eũ:dũmõ parerem præceptis pris enim.i.qa pr scripserat: διαρρηδην.i. palã seu apte:ut dimitterem eũ statim nolui tergiuersari.i.dissimulanter agere & ad tẽpus illudere cãm hoc est mãdatum patris ne spõde.i.studiũ & diligẽtia mea nimia.s.in Gorgiam aut eius professiõem importaret ei.s. patri aliquã suspitionẽ.s.leuitatis: Deĩde illud ẽt succurrebat.i.in mẽtẽ ueniebat mihi graue eẽ me iudicare de iudicio pris: tñ studiũ & iudiciũ tuũ est mihi gratũ & accœptũ. uĩ cõsuluisse ut Gorgiã audiret. Accipio.i.pbo excusationẽangustiarũ tui tpis.s.ad scribẽdũ. Scio eñ ꝙ.i.qtũ soleas eẽ occupatus. Gaudeo uehemẽter te emisse pdiũ.i.possessionem in agro.& cupio istã rem.i. hanc em

primis cures:ut ualeas:ut una συμφιλολογειν possim⁹ Antherum tibi commendo. Vale.

ptionem euenire tibi feliciter. Noli mirari me gratulari tibi:hoc loco.i.in hac re:tu.n. fecisti me certiorẽ.i.significasti:emisse te.i. qđ emeris teipsm eodẽ fere loco:q.d.uitam tibi nouam aut longiorẽ emisti emẽdo pdiũ illud. Tu eñ habes ubi urbanitates.s.tuæ sint deponẽdæ i.ad tps exuẽdæ ut indulgẽtius uiuas. Tu Romanus/factus es rusticus. Cũ ego ppono nunc mihi ante oculos:cõspectũ tuũ iucũdissimũ:uideor uidere te ementẽ res rusticas:loquẽtẽ cũ uillico.i.custode uillæ:seruantẽ in Lacinia.i. ueste laxa & linea more rusticano:semina.i.reliqas ex secũda mẽsa quæ pomoꝝ erat unde semina forte ad satiõem seruabãt. Set qđ pertinet ad rẽ ego doleo æque.i.æqualr actu:me defuisse tũ.s.cũ emeres/tibi sup.o mi Tiro noli dubitare/qn sum subleuaturus te.s.ab onere æris alieni:si modo fortuna me sup.subleuarit aut cõseruarit præsertim cum sciam istũ fundũ eẽ emptũ cõem nobis.i.ut tecũ illic diuersarer. Quod fuit tibi curæ de mãdatis.s.meis obeũdis/est gratũ mihi. Set peto ut librarius.i.scriptor libroꝝ:mittatur mihi ꝙcelerrime quidem:idest certe/maxime græcus. multum enim opere.i.laboris philosophiæ impẽdẽdi:eripitꝰ mihi in hyponematis.i.cõmentariis seu dictatis exscribendis. Tu uelim cures imprimis ut ualeas ut possimus symphilologin.i.cõmentari una.i.pariter. ego cõmendo tibi Antherum.s.ut opinor tabellarium. Vale.

M.T.Cice. Tironi.S.P.D.

Spero ex tuis lrĩs tibi melius esse: cupio certe cui qdem rei oĩ rõne cura ut iseruias: & caue suspiceris cõtra uoluntatem meã te facere: ꝙ non sis mecũ. mecũ es:si te curas. Quare malo te ualetudini tuæ seruire:ꝙ meis oculis:& auribus. Etsi eñ & audio te:& uideo libẽter:tñ hoc multo erit:si ualebis iucundius. Ego hic cesso:qa ipse nihil scribo lego aũt libentissime. Tu istic siqd librarii mea manu nõ itellegent: mõstrabis una oĩno iterpositio difficilior ẽ quã ne ipe qdẽ facile legere soleo. De qua prio Cato. De Triclino cura:ut facis. Tertia aderit mõ ne publius rogatus sit. Demetrius iste nunꝙ oĩno Phalereus fuit:set nũc plane Bilienus ẽ. Itaq;te do uicariũ:tu eũ obseruabis.

Spero &c Hortatur rursus ut ualetudinem curet dicens. Spero.i.spem capio ex lrĩs tuis:melius eẽ tibi:certe.i. haud dubiæ cupio:cui rei.s.ut meli⁹ tibi sit:cura:uerbum est:ut iseruias:& caue sup.ut aut ne suspiceris/te facere cõtra uoluntatẽ meam ꝙ non sis mecũ:tu es mecũ si curas te.i. sanitatem tuã. Quare malo te seruire ualetudini tuæ ꝙ oculis & auribus meis. eñ.i. qa &si & audio & uideo te libenter:tñ si ualebis hoc erit mihi mlto iucũdius. Ego cesso.i.uacuus sum labore:qa ipse nihil scribo:lego autẽ libentissime. Si librarii.i. libroꝝ transcripto res:qd.i.aliqđ sup.scriptũ mea manu nõ intellegẽt.i.nesciẽt legere:tu monstrabis istic s.ubi es una oĩno interpositione.s.clausulæ aut partis pus omissæ est difficilior oĩno.s. ꝙ ut legatur ab eis:quam ne quidẽ ipse.i.nõ etiam egomet soleo legere facile:interpositio autem est:de qua primo Cato. Cura de Triclinio.s.parando ut facis. Tertia pprius est:set nescias uiri an mulieris:aderit modo Publius.s.eius inimicus non sit rogatus.s.ad conuiuium. Iste Demetrius.s.cuius meministi fuit Demetrius.i.demetrii similis:set est nũc plane.i.oĩno bilienus.i.bilieni similis hoc est ineptus. Itaq; do.i.constituo te uicarium:tu obseruabis eum.s.nequid auferat.

Etsi uerũtñ de illis nosti cætera:set tñ siquẽ eo sermonem habueris scribes ad me:ut mihi nascatꝰ eplæ argumẽtũ:& ut tuas ꝙlõgissimas literas legã. Cura mi Tiro ut ualeas:hoc mihi grati⁹ facere nihil potes. Vale.

Etsi uerũtamẽ de illis. Aposiopisis.i.reticẽtia est alicuius clausulæ quam dicere icœpit perducere tamen noluit:addens pro causa. Nosti cætera.i.quæ restant:set tamen si habueris quem.i.aliquẽ sermonem cum eo.s. Bilieno:scribes ad me:ut argumẽtum.i. ferrago & materia:epistolæ:scilicet scribendæ ad te:nascatur mihi:& ut legam literas tuas ꝙlongissimas:idest ualde longas. O mi Tiro Cura ut ualeas. Tu nihil potes facere gratius mihi hoc:idest ꝙ hoc:scilicet ut ualeas. Vale.

M.T.Cice. Tironi.S.P.Dicit.

Tu uero cõfice pfessionẽ:si potes: Et si hec pecunia ex eo gñe est:ut pfessiõe non egeat:uerũtñ Balbus ad me scripsit tãta se epiphora oppssum:ut loqui non possit. Antonius de lege qd egerit: liceat modo rusticari. Ad Bitinicũ scripsi de Seruilio: tu uideris ꝙ

Tu uero &c. Quod supra scripsit Cicero de Aufidiano noĩe nihil te hortor:nomen pro debito accipi solet: Hortatꝰ nunc ut professionem.i.liberam confessionem cõficiat.q.d.ut coram testibus id eum profiteri faciat:deinde significat Antonius cuius amicitiam retinere uelit quædã cõtra se decreuisse:ut cũ ordine aperietur qui talis est. Tu uero.i.quod dicũt pro uero & certo:& non opinãter tantum:confice.i. perfi

ſenectutē nō cōtēnis. Etſi Atticus noſter q quōdā me cōmoueri πανικοισ intellexit. idem ſemp putat: nec uidet qbus præſidiis philoſophiæ ſeptus ſim: & Hercle: q̄ timidus ipſe eſt: θορυβοποι ει Ego tñ Antonii ueterā ſine ulla offenſione amicitiā retinere ſane uoloſcribamq̄ ad eū: ſet non añ: q̄ te uidero: nec tñ te auoco a ſyngrapha. Cras expecto Leptā: etenim ad cuius ru/ tam pulegio mihi ſermonis tui utendum eſt. Vale.

ce & effice ut habeas/ſi potes: pfeſſiōem .i. manifeſtā cōfeſſionē debiti: etſi .i. tāetſi hec pecunia .i. hoc debitū eſt ex eo genere .i. forma aut ratione ut non egeat pfeſſione: ue/ rūtamen Balbus ſcripſit ad me: ſe oppſſum tanta epiphora .i. morbo oculoꝝ: ut nō poſſit loqui .i. explicare quid Antonius egerit de lege. ſ. ferenda aut antiquāda: incertum eſt quæ ſit lex & quid de ea conſtituere pa/ rarit Antonius: quia de ea ſcripſerat Tiro: reſcribens ergo ut de re nota breuior eſt q̃ ut poſſit intellegi ab iis qbus res alioq non conſtet. Neq̄ id uitium eſt ſcribētis. Non eñ ſcripſit hanc epl'am ut ab omnibus ſet ut ab uno Tirone legeretur. Tiro autē ut patroni ſui amorē in ſe patefaceret id genus oēs ad ſe datas collegit: atq̄ emiſit: Liceat .i. permittatur mō .i. ſolūmodo ruſticari. q. d. non curē qd Antonius egerit de lege. Ego ſcripſi ad Bitinicū de Seruilio: tu uideris .i. cōcedo aut moneo ut uideas: Eſt eñ cōiunctiui modi futuri tpis: media breui pnūtiandū: tu in/ quam q no cōtēnis: īmo uenerari ſenectutē. Etſi .i. tāetſi: Atticus. ſ. Pōponius/ q intellexit quōdā me cōmoueri panikis ſeu panicis .i. rumoribus repētinis: putat ſemp idē .i. me ſemp eodē modo cōmonēdū: nec uidet .i. & nō cōſyderat: qbus præſidiis .i. munimētis: philoſophiæ ego ſeptus .i. undiq̄ munitus ſim: & hercule q̄ .i. qa: ipſe timidus eſt: thorybopii .i. tumulum facit ſeu tumultuatur. Ego tamē uolo ſane .i. omnino: retinere ſine ulla offenſione/ amicitiā Antonii inueteratā .i. uetuſtate corroboratā. Et ſcribā ad eū: ſet non anteq̄ uidero te: nec tamen auoco .i. auerto te a ſyngrapha .i. manuſcripto ſup. accipiēdo ab eo. Ego expecto cras Leptam: etēm .i. ſet tamen eū ad cuius rutā .i. amaritudinem ſermonis utendum eſt mihi pulegio .i. dulcore ſermonis tui. Vale.

M.T.C. Tironi. S.P.D.

ETſi mane Harpalū miſerā: tñ cum haberē: cui recte darē lrās: & ſi noui nihil erat: iiſdē de rebus uolui ad te ſæpius ſcribere: nō quin cōſiderē diligentiæ tuæ: ſet rei magnitudo me mouebat. Mihi prora: & puppis (ut græcoꝝ prouerbium eſt) fuit a me tui dimittendi: ut rōnes noſtras explicares. Offilio/& Aurelio utiq̄ ſatiſfiat. a flāma: ſi non potes omnē partem: aliquā uelim extorqueas. In primiſq̄ ut expedita ſit penſio. kalen. Ianua. de attributione conficies: de repræſentatione uidebis. De domeſticis rebus hacte/ nus: de publicis omnia mihi certa: qd Octauius: quid Antonius: quæ hoīum opinio: quid futurum putes: ego uix teneor: quin accurram. Set literas tuas expe/ cto: & ſcito Balbum tum fuiſſe Aquini cum tibi eſt di/ ctum: & poſtridie Hircium: puto utrunq̄ ad aquas Se/ mas: quid egerint Dolobellæ procuratores: fac ut admoneantur: adpellabis etiam Puppiam. Vale.

ETſi mane &c. Primū dicit ſe næceſſitate quadā dimiſiſſe Tironē ut negocia ſua explicaret: deīde docet quid ab eo fieri uelit. Poſtremo dicit Balbum fuiſſe Aqui/ ni & etiā Hircium. Ordo eſt. Etſi .i. q̄q̄: ego miſerā mane Harpalū. ſ. ſeruū nr̄m ad te: tñ cum haberē. ſ. tabellarium: cui darē recte .i. tute lrās: ſcilicet ad te: etſi nihil erat noui: uolui ſcribere ſæpius ad te de iiſdem rebus non qn .i. qui non cōſiderem diligentiæ tuæ ſet magnitudo rei mouebat me. Prora & puppis .i. pricipiū & finis nauis: hoc eſt tota ratio nauādæ operæ: ut utar puerbio græcorum: fuit mihi: tui dimittendi a me: ut explicares .i. ab oī intricatiōe abſolueres ratiōes noſtras. ſ. debitorum noſtroꝝ. Vtiq̄ .i. om/ nino aut ſaltem ſatiſfiat offilio & Aurelio. Si non potes ſup. extorquere .i. ui eripe a flāma: ideſt a perditione: & cōſumptione ma/ nifeſta eſt tralatio ab incēdio domus: omnē partē. ſ. ſupellectilis domeſticæ: hoc eſt rei conſeruādæ: uelim ſup. ut extorqueas .i. ſerues ſup. ſaltem: aliquā. ſ. partem. Et ſup. uelim: imprimis .i. pcipuæ eo q̄ quæ præcipuæ uolumus prima occurrunt ut penſio. ſ. do/ mus noſtræ. ideſt pecunia quam quodannis pendimus pro ea. ſit expedita .i. abſoluta & euacuata: kalen. Ianuariis. Tu cōficies .i. abſolues totum negociū de attributione .i. de eo qđ attribuendū ſcis: Videbis .i. deliberabis & cōſyderabis: de repræſentatione. ſ. a nobis aut nobis facta qd utilitatis habeat. Hactenus ſup. ſcripſi de reb' domeſticis. De publicis ſup. rebus: ſup. fac ut ſint: oīa certa mihi. Quid ſup parat Octauius: qd Antonius: q̄ ſup. ſit opinio hoīum qd putes futurū. Ego teneor uix .i. difficulť qn accurrā. ſ. ad urbem: erat eñ cū hec ſcriberet Cicero abſens & Tiro in urbe. Set expecto lrās tuas. ſ. per quas oīa ſciā: & ſcito Balbū fuiſſe Aquini .i. in eo oppido Apuliæ cū .i. quādo dictū eſt tibi: & Hircium ſup. fuiſſe Aquini poſtridie .i. die ſe/ quenti: ego puto utrūq̄ ſup. nunc eſſe ad aquas Semas: ubi balnea ſunt nō longe ab Aquino: fac ſup. ipſi ad/ moneantur quid procuratores Dolobellæ egerint: tu adpellabis etiam. ſ. ad cōſiliū cōſortiū Puppiam. Vale.

Cicero filius Tironi. S.P.D.

ETſi iuſta: & idonea uſus es excuſatione īter miſſiōis literarū tuarum: tñ id ne ſæpius fa/ cias rogo. Nā & ſi de repu. rumoribus: & nuntiis cer/ tior fio: & de ſua in me uoluntate ſemp ad me pſcri/ bit pater: tamen de q̄uis minima re ſcripta a te ad me epl'a ſemp fuit gratiſſima. Quare cū in primis tuas deſyderem literas: noli cōmittere ut excuſatione potius expleas officiū ſcribēdi: q̄ adſiduitate lrārum. Vale.

ETſi iuſta &c. Excuſauerat ſe tiro apđ Ciceronē filiū qui Athenis erat: ſe ꝑpter anguſtiā tēpoꝝ & magnidinem negocioꝝ intermiſiſſe ad eū ſcribere: qua/ re Cicero primū dicit eius excuſationē iuſtā & idoneā: ſet rogat ut malit ſatiſfacere officio ſuo ſcribendo q̃ ſe excuſando. Ordo eſt Etſi .i. q̄q̄ uſus es iuſta & idonea excuſatiōe intermiſſionis .i. q̄ ad tēpus omiſeris datio/ nem literarū tuarū: tamen rogo ne facias id ſæpius. Nam etſi. ſ. q̄q̄ fio certior de rep. rumoribus: ideſt incerto authore ſermonibus & nuntiis: & pater: ſcilicet Marcus Tullius perſcribit ſemper ad me: de uoluntate: ideſt beneuolentia ſua in me: tamen epiſtola ſcripta a te ad me/ de quauis re minima .i. q̄uis res eſſet minima: fuit mihi ſemper gratiſſima. Quare cum deſyderem in primis literas tuas: noli cōmittere: ideſt efficere ut exple/ as: ideſt perficias & abſoluas potius officium ſcribendi excuſatione q̃ adſiduitate literarum. Vale.

M.C.fi. Tironi. Salutem dicit.

VErberaui te cogitatiōis tacito dūtaxat cōui/ cio: qđ faſciculus alter ad me tuis iā ſine literis platus eſt. Nō potes effugere huius culpæ pœnā te patrono. Marcus eſt adhibēdus: Iſq̄ diu & multis lucubrationibus cōmentata oratiōe: uide: ut probare poſſit: te nō peccaſſe. Plane te rogo: ſicut olim matrē nrām facere memini: q̃ lagenas etiā inanes obſigna/ bat ne dicerēť ianes aliq̃ fuiſſe q̃ furtim eēnt exſiccatæ Sic tu etiā: ſi qd ſcribas: nō hēbis: ſcribito tñ: ne furtū ceſſatiōis q̄ſiuiſſe uidearis. Valde eñ mihi ſemp & uera & dulcia tuis epl'is nuntiantur. Ama nos & uale.

VErberaui &c. Accuſat Tironē negle/ gentiæ q̄ inter mtl'as epl'as a Tirone nullam accœperat: quā culpam iocoſe dicit uix a patre poſſe orādo purgari. Ordo eſt. Verberaui .i. adfeci te dūtaxat tacito .i. mentali/ conuicio .i. exprobratione: cogitatiōis: ſ. meæ: q̄ alter faſciculus. ſ. literarū ab aliis miſſarum/ platus eſt iā ſine literis tuis. Tu non potes effugere pœnam huius culpæ. ſ. neglegentiæ/ te patrono .i. defenſore & purgatore: Marcus. ſ. pr̄ meus: eſt adhibēdus. ſ. ad defenſionem tantæ culpe: & is. ſ. Marcus pater: etiam in ſummo periculo reis auxiliari ſolitus ſup. adhibendus eſt oratiōe cōmētata .i. habēs orationē cōmentatam & pme/ ditatam multis lucubratiōibus: uide .i. con/ ſydera: ut .i. quomodo ſup. Marcus pať poſſit probare te nō peccaſſe. Ego rogo te pla/ ne/ ſicut memini matrem noſtram facere olim: quæ obſignabat lagenas .i. uaſcula uinaria: etiam inanes: ideſt in quibus nihil erat uini: ne aliquæ: ſcilicet lagenæ dicerentur fuiſſe inanes: quæ eſſent exſiccatæ: ideſt exhau/ ſtæ furtim: ideſt furtiuæ: ſic tu etiam ſi non habebis quid ſcribas: tamen: ideſt nihilominus ſcribito: ne uidea/ ris quæſiuiſſe furtum: ideſt fictitiam & quaſi furtiuam excuſationem ceſſationis. ſ. a miſſione literarum. Enim ideſt quia: & uera & dulcia nuntiantur mihi ſemper epiſtolis tuis. Ama nos & Vale.

Qu.C. Tironi. S.P.D.

MIrificā mihi uerberationē ceſſatiōis epl'a dediſti. Nā q̃ pcius frater pſcripſerat: uerecūdia uidelicet & pperatiōe: ea tu ſine adſentatiōe: ut erāt: ad me ſcripſiſti: & maxime de cōſulibus deſignatis: quos ego penitus noui libidinū & lāguoris effœmiatiſſimi animi plenos: qui niſi a gubernaculis receſſerint: maximū ab uniuerſo naufragio periculū eſt. Incredibile eſt q̃ ego illos ſcio oppoſitis Galloꝝ caſtris in æſtiuis feciſſe: quos ille latro: niſi aliqd firmius fuerit ſocietate uitioꝝ deliniet. Res eſt aut tribunitiis: aut priuatis cōſiliis muniēda. Nā iſti duo uix ſūt digni qbus alteri

MIrificam mihi &c. Dicit ſe mirifice cōcuſſum ex literis Tironis qbus q conſules creati eſſent ſignificabat. loquens ſecūdum cōmentarios de Hircio & Pāſa: de quorum fide & uirtute tunc dubitabat: cum tamē uterq̄ fortiſſime pro rep. caſurus ſit: cæſus ab Antonio mutinæ cū Deciū Brutū obſidente. Hāc autē epiſtolam inſeruiſſe uidetur Tiro ut ſignificet quā fidem ſibi ha/ buerit frater patroni ſui. Ordo eſt. Tu dediſti mihi mirificā uerberationē .i. incuſſionē uerecūdiæ ceſſationis .i. ppter ceſſationem meā: epl'a. ſ. tua. Nam tu ſcripſiſti ad me ea quæ frater: ſcilicet Marcus Tullius Cicero: perſcripſerat ad me pcius .i. nimis ſobrie: uidelicet uerecundia & properatione .i. ppter uerecūdiam & pperatiōem ſuā: tu ſcripſiſti īquā ea ſine adſentatiōe ut erāt: & maxīe de

consulibus designatis.i. declaratis in proximum annum:uidelicet Hircio & Pāsa:quos ego noui penitus plenos libidinum:& languoris.i.corruptionis animi effœminatissimi:qui scilicet cōsules nisi recesserint a gubernaculis.s.reip. maximum periculum est ab uniuerso naufragio. .totius reipub.Incredibile est quæ ego scio illos fecisse i æstiuis castris gallorū oppositis.s. nostris quos

Cesenam:alteri Cossutianarum tabernarum fundamenta credas.Te ut dixi:fero oculis.Ego uos ad.iiii. kalen.uidebo:tuosq; oculos:etiamsi te ueniēs in medio foro uidero/dissuauiabor.Me ama & Vale.

Finis Epistolarum.

ille latro.s.Marcus Antonius detinet:idest blande attrahit societate uitiorum:nisi aliquid firmius fuerit.s.eis obsistēs:Res est munienda:scilicet a periclitatione consiliis tribunitiis aut priuatis.i.alicuius uiri authoritate præditi licet sit priuatus.i.extra omnem magistratum positus.Nam isti duo:scilicet consules designati uix sunt digni quibus credas:idest sub fide cōmittas:alteri Cesenam:idest oppidulum illud desertum in gallia togata:alteri fundamenta tabernarum Cossutiaorum:idest domiciliorum uilissimi cuiusq; Cerdonis Ego fero oculis.i.imaginor uidere/te:ut dixi:Ego uidebo uos ad quartū kalen.s.huius mensis:& dissuauiabor .i. adsectanter osculabor oculos tuos:etiā si ego ueniens.s.tibi obuiam:uideor te in medio foro.Ama me & Vale.

FINIS.

M.Tullii Ciceronis Epistolarum familiarium Liber.XVI.
& ultimus optatum sortitur exitū.Excussum est Lugduni per solertem calcographum Magistrum
Nicolaum de Benedictis ab incarnati uerbi mysterio anno.xiii.post
quintum nestora septimo Idus Februa.

Regestum.

aa.a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.u.x.y.z.A.B.C.D.E.
Omnes sunt quaterni:preter aa & E qui sunt terni.

Academia fo.xlviii.
Accusatiuus tpis fo.lxi.
Aegina fo.xliii. Agesila'. fo.lix.
Amabo fo.xviii. Amo cxv.
Amanus fo.xx. Ambitus.xxxvii.
Anagnostes lvi.
Animi pendeo fo.xcit.
Anthiochia & apamea fo.xxxi.
Appelles fo.lix. Adpositio.ccvi.
Adsentio & or. fo.ii.
Audio te. lxxxiii.
Auxesis. iii.
Bauli fo.xcvi.
Caelandus fo.lxiiii.
Careo lxvii.& lxix.& ccxvii.
Catius epicureus ccx.
Catonium xcii.
Censor xxxvii.
Cerno lviii. Cineas cxx.
Correctio. fo.i.
Corinthus xliii.
Declaratio fo.xxxvii.
Depræhendere cv.
Defendenda pace. xl.
Desyderanda. liiii.
Dialogus xiiii. Didascalia xcviii.
Diecœsis. xxxii.& clxxxviii.
Diues scd'm stoicos lxxxix.
Doleo cv.
Duo in accusatiuo xcii.
Ego fo.i.
Elephanti. xxxi.
Epaminundas lviii.
Epicuri paradoxa lxx. Erga. i.
Esedi. xci.
Est meum tuum. xlvii.
Et pro etiam. viii.
Etsi lxix. Euenta. lix.
Euentus lix.
Expugno i.& lii.
Exsto lxiii.
Facio certiorem. xiiii.
Fautor huius cxii.
Fractum lxi.
Frigus c. Frater. clxiiii.
Græca fides xxxvii.
Gratus lxi.
Heccua xxxviii.
Hector næuianus lix.
Herculis in uoluptatem uerba lviii. Hedui lxxxvi.
Hic & istic xxxvi.
Hypothece clxxxviii.
Homo xliiii Humile. xxxvi.
Idætatis pro eius ccix.
Idus ii. Ignotus lix.
Instituo:Institutiones & instituta lvii.
Iucundus lxi.
Iouem lapidē iurare lxxxvii.
Illum. xx.
Laodicea xxviii.
Lectica xlviii.
Lisippus lix.
Liuor cxlviii. Logeon. lxv.
Maiæ xlviii.
Mancipium xciii.
Mediocris li. Megara.xliii.
Melitæ clii.
Memini xxxi.& lxxi.& clvi.
Memoria xxxvi.
Meum est xv.& cxlvi.
Minime cxci.
Militum genera xxix.
Miles cxliii. Miranda. xxxvi.
Mos lxxx. Morosus lxxxvii.
Nedum ccxv.
Negationis usus xxxvii.
Nemo homo ccvii.
Neq; autem lix.
Non nollē xxv. Nos xlv.
Nouus homo vi.
Numeri pluralis usus vi.
Obelizo cxiii.
Oblitus cxvi.
Oenemaus cxvii.
Offendo pro inuenio ccxvii.
Officium Officio i.
Ois cum suplatiuo lxxv.& ccxvii.
Oppugno i.& lii.
Opto & spero x.
Opus xvii.& cxxviii.
Orandi loca xli.
Oro xviii. Ordo lviii.
Persequi xxxii.
Petrinum lxxix.
Petasatus ccxi.
Philoctetes lxxxviii.
Philomelum xxxii.
Pietas i.
Pirrhus cx.
Pyreus xliii.
Plenus cum ablatiuo cxxxii.
Potiri regni & rerum vi.
Præstaturus lxxiiii.
Pristinum iiii.
Pro lxxvi.
Prouidentia deus lxxxiiii.
Prolixus xxxiii.
Ptolomais vi.
Quam cum positiuo lvii.& xcviii.
Quaprimum cc.
Quæstor xxv.
Quintilis xix.
Quoad eius lvi.
Quodcunq; lxiii.
Quotidie xiii.
Rabulæ lxxxviii.
Recipere pro polliceri lv.
Repono xii.
Repugno lii.
Res fol.i.
Rescire cv.
Reruertor lxxii.
Reus xii.
Rogo xviii.
Sacellum cv.
Salacones xcii.
Samos xxxii.
Schœnobates xcvi.
Seductus cxxxix.
Seleucia xxxi.
Semissis lvi.
Seruo. xi.
Sestertium lxi.& cxclviii.
Sextilis ix.
Synnada xxxii.
Spero & opto vii.
Spissum xx.
Soluendo non est qui dicant. xxxi.
Stare quis dicatur iii.
Studeo lxviii.
Subscriptor ci.
Sumere sibi lxix.
Summa cxliii.
Supplicatio xxiiii.
Tempestas bona cxcviii.
Thelogonus xv.
Themistocles lviii.
Timoleon lix.
Tristitia xxxiii.
Tueor clxxvii.
Tute vii.
Tuto ccxi.
Valetudo lx.& cxcv.
Valebis ccxi.
Verbum lxi.
Vereor ne & ut xv.
Veternus c.
Video & cerno lxix.
Vocalium concursus i.
Vrbs xxi.

Explicit Tabula.

GRANADA